Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme

Sınavlarına Hazırlık

Konu Anlatımlı Soru Bankası

Komisyon
Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme Sınavlarına Hazırlık
Konu Anlatımlı Soru Bankası

ISBN 978-605-318-073-9

1. Baskı: 2018, Ankara

Proje-Yayın: Merve Toruk
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kuşcuoğlu
Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı

Baskı: 72 Tasarım Ltd. Şti.
Fakülteler Mah. Dirim Sok. No: 25
Cebeci / ANKARA
444 72 06

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 20127

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

Ön söz

Diyanet İşleri Başkanlığının taşra teşkilatında münhal bulunan şube müdürü, din hizmetleri uzmanı, eğitim uzmanı ve şef kadrolarına yönelik olarak görevde yükselme sınavı yapılacaktır.

Aşağıdaki konuları içeren Görevde Yükselme Sınavının yazılı aşaması **21.02.2016 tarihinde** yapılacaktır.

Sınav konuları

Kur'an Tarihi
Tecvid
Kur'an-ı Kerim Meal Bilgisi
Tefsir Tarihi
Tefsir Usulü
Tefsir Edebiyatı
Hadis Tarihi
Hadis Usulü
Hadis Edebiyatı
Kelam Tarihi
Kelam Ekolleri ve Görüşleri (Maturidi-Eşari)
Kelam Ekolleri ve Görüşleri (Diğer Mezhepler)
Fıkıh Tarihi
İbadetler (Namaz, Oruç, Zekat, Hac, Kurban, Adak, Yemin, Helaller-Haramlar)
Fıkıh Usulü
Hz. Muhammed'in Hayatı
İslam Ahlakı
Mezhepler Tarihi
Dinler Tarihi
Türkçe Dil Bilgisi
Anayasa
657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu
633 Sayılı DİB Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanunu
3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun
6245 Sayılı Harcırah Kanunu
4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu
5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu
5271 Ceza Muhakemesi Kanunu
DİB Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği
DİB Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği
DİB Sınav Yönetmeliği
Taşınır Mal Yönetmeliği

Kitapta, aşağıdaki konulara yer verilmiştir:

Türkçe Dil Bilgisi
Anayasa
657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu
633 Sayılı DİB Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanunu
3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun
6245 Sayılı Harcırah Kanunu
4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu
5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu
5271 Ceza Muhakemesi Kanunu
DİB Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği
DİB Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği
DİB Sınav Yönetmeliği
Taşınır Mal Yönetmeliği

Kitapta, yukarıda belirtilen konulara ve çıkmış sorulara yer verilmiş, kitapta yer alan

- Mevzuat konularından,
- ereddüde kalınan sorulardan
- ıkmış sorulardan (çıkmış sorular ve cevap anahtarı aynen alınmış olup, cevap anahtarında ve soru yapısında olası bir hata olabileceği göz önüne alınması gerekmektedir.) olası hataların olması halinde, bu kapsamdaki uyarılarınızı yayınevimizin pegem@pegem.net adresine bildirmeleri halinde en kısa zamanda cevap verilecektir. Sınava girecek olan adaylarımızın, mutlaka söz konusu internet adresimizi sık sık takip etmeleri gerekmektedir.

Kitabımızın sınava hazırlanan adayların başarılarına katkı getirmesi dileklerimizle …

İÇİNDEKİLER

15. BÖLÜM

16. BÖLÜM

17.BÖLÜM

18.BÖLÜM

19.BÖLÜM

20. BÖLÜM

21. BÖLÜM

22. BÖLÜM

23. BÖLÜM

24. BÖLÜM

25. BÖLÜM

26. BÖLÜM

SORU BANKASI

1. BÖLÜM

SÖZCÜKTE ANLAM

■ SÖZCÜĞÜN ANLAM ÖZELLİKLERİ

Anlamı olan ya da anlamı olmadığı halde cümle kuruluşunda görev üstlenen ses birliklerine **"sözcük"** denir.

Dilimizde bazı sözcükler tek bir kavramı karşılarken bazıları ise birden çok anlam karşılar.

Tek anlamlı sözcükler: Sadece bir kavramı karşılayan sözcüklerdir. Örneğin, "kaldırım, testere, tencere" sözcüklerinin tek anlamı vardır:

Çok anlamlı sözcükler: Kullanıldığı yere ve duruma göre birden çok anlam kazanabilen sözcüklerdir. Örneğin, "düşmek" sözcüğü kullanıldığı yere göre birçok anlam kazanabilir:

■ **düşmek:**

1. Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek:
   "Havada uçan kuş vurulmuş gibi birdenbire sokağa düşüyor."
2. Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek:
   "Çocukken ağaçtan düşüp ayağım kırılmıştı da ağlayamamıştım."
3. Yere devrilmek, yere serilmek:
   "Çocuk koşarken yere düştü."

Gerçek Anlam

Temel Anlam

Bir sözcüğün, akla gelen ilk anlamına **temel anlam** denir. Bir sözcük tek başına kullanıldığında o sözcüğün temel anlamı akla gelir.

ağız: Sindirim sisteminin başlangıcı olan, üst ve alt çene arasındaki boşluk.

■ *Adamın kocaman bir ağzı var.*

Yan Anlam

Bir sözcüğün temel anlamının dışında, ancak temel anlamıyla ilişkili olarak kazandığı diğer anlamlardır.

"Baş" sözcüğünün temel anlamı: İnsan ve hayvan bedenlerinin en yukarı kısmı.

"Baş" sözcüğünün, temel anlamıyla bağlantılı olarak kazandığı yeni anlamları yani **yan anlamları** aşağıda verilmiştir:

Bir şeyin en yukarısı, en yüksek noktası:

■ *Çıkam dağlar başına, vatana doğru bakam.*

Bir şeyin başladığı, çıkıp yayıldığı yer, kaynak:

■ *Bu sonbahar başında bir gün onunla Beykoz çayırına gittik.*

Mecaz Anlam

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen sıyrılarak kazandığı yeni anlama **mecaz anlam** denir.

Sıcak sözcüğünün aşağıdaki gerçek ve mecaz anlamdaki kullanımlarını karşılaştırınız:

■ ***Sıcak** sobanın yanında uzun uzun sohbet ettiler.*
(Gerçek anlam: Yakmayacak derecede ısı veren, üşümeyi önleyecek kadar ısıtan)

- *Müdür, öğrencilerini çok **sıcak** karşıladı.*

(Mecaz anlam: Dostça olan, sevgiyle dolu olan, şefkatli)

Terim (Terimsel) Anlam

Bir bilim, sanat, spor ve meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere **terim anlamlı sözcükler** denir.

- Matematik terimleri:
  açı, üçgen, dikdörtgen, üslü sayılar...

■ MECAZA DAYALI SÖZ SANATLARI

1. Benzetme (Teşbih)

Bir nesnenin, varlığın niteliğini daha etkili biçimde anlatmak için daha belirgin niteliği olan bir varlıktan yararlanma yöntemine **"benzetme"** denir. Tam bir benzetmede dört öge bulunur. Fakat bütün ögelerin kullanılması şart değildir.

Selvi	gibi	uzun	boy
benzetilen	benzetme edatı	benzetme yönü	benzeyen

Kar	gibi	beyaz	çamaşırlar
benzetilen	benzetme edatı	benzetme yönü	benzeyen

2. Kişileştirme (Teşhis)

İnsana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara yüklenmesidir.

- Bülbül, ağaran vakte kadar ağlarmış.

Bu cümlede "**bülbül**" kişileştirilmiştir, insana ait bir özellik (ağlama) insan dışındaki bir varlığa yüklenmiştir.

3. Eğretileme (İstiare)

Eğretileme (istiare), yalnızca "benzeyen" ya da "benzetilen" öğeleriyle yapılan söz sanatı, aynı zamanda bir benzetme çeşidi olarak tanımlanabilir.

- *Meleğim beşiğinde uyuyor.*
  benzetilen (Meleğim)
  (benzeyen öğe "bebek"tir fakat söylenmemiştir)

- *Güneş bugün gülümsüyor bize.*
  benzeyen (Güneş)
  (benzetilen öğe "insan"dır fakat söylenmemiştir)

Eğretileme çeşitli şekillerde yapılabilir:

1. Doğaya ait bir özellik insana aktarılabilir:

- *O, cıvık bir insandır.*
  doğaya ait özellik (cıvık)

2. İnsana ait bir özellik doğaya aktarılabilir, yani "kişileştirme" yapılabilir:

- *Yılların hüznünü taşıyordu yollar.*
  insana ait özellik (hüznünü)

3. Doğaya ait bir özellik, doğadaki başka bir varlığa aktarılabilir:

- *Yıldızlar akıyor damların üzerine*
  (nehrin özelliği yıldızlara aktarılmış)

4. Bir duyuyla ilgili bir kavram başka bir duyuyu anlatmak için kullanılabilir; buna "duyular arası aktarma" denir:

- *Sıcak bir gülümseyişi vardı.*
  dokunma (Sıcak) — görme (gülümseyişi)

4. Kinaye (Değinmece)

Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını çağrıştıracak biçimde kullanılmasıdır. Kinayede mecaz anlam ön plana çıkar.

- *Ateş düştüğü yeri yakar.*
- *Dikensiz gül olmaz.*
- *Hamama giren terler.*

5. Mecaz-ı Mürsel (Ad Aktarması)

Bir sözün benzetme amacı güdülmeksizin başka bir söz yerine kullanılmasıdır. Ad aktarmasında asıl anlatılmak istenenle onun yerine kullanılan söz arasında bir çeşit ilginin olması gerekir. Bu anlam ilgilerinden bazıları aşağıda gösterilmiştir:

- *Ellerim dolu, arabayı sen açar mısın?* ***(Parça - Bütün İlgisi)***
- *Çorba çok güzeldi, iki kase içtim.* ***(İç - Dış İlgisi)***
- *Şiiri sevmek için Yahya Kemal'i okumalısın.* ***(Sanatçı - Eser İlgisi)***
- *Bizim mahalle bu olayı asla unutmaz.* ***(Yer - Kişi (Topluluk) İlgisi)***
- *Değerli kalemlerimizden birini daha yitirdik.* ***(Kişi - Araç ilgisi)***
- *Erzurum ve Sivas, bağımsızlık savaşının ilk adımlarıdır.* ***(Yer - Olay İlgisi)***

- *Batı, Doğu'daki olaylara müdahale etmek zorunda.* ***(Yön - Yer / Ülke İlgisi)***

6. Dokundurma (Tariz)

Bir kimseyi iğnelemek, bir sözü tersini düşündürecek şekilde kullanmak ya da alay etmek amacıyla kullanılan ifadelerdir.

- *Çok çabuk geldin, sen gelene kadar ağaç olduk.*
- *O kadar açık konuştu ki söylediklerini hâlâ çözmeye çalışıyoruz.*

7. Mübalağa (Abartma)

Bir durumu olduğundan daha büyük ya da daha küçük gösterme sanatıdır.

- *Alem sele gitti gözüm yaşından*
  Dağda yaprak kalmadı
  Yarama bağlamaktan

8. Dolaylama

Bazı canlı ya da cansız varlıklar doğrudan anlatılmak yerine başka kavramlarla anlatılır. Bir kavramın birkaç sözcükle anlatıldığı bu sanata **dolaylama** denir.

Ege'nin incisi → İzmir
delikli demir → tüfek
bacasız sanayi → turizm
kara elmas → kömür

9. Güzel Adlandırma

Söylenmesi kulağa hoş gelmeyen, olumsuz ya da ürkütücü anlamlar çağrıştıran sözlerin daha olumlu, kabullenilebilir sözlerle anlatılmasıdır.

ölmek → rahmete kavuşmak
gömmek → toprağa vermek

■ SÖZCÜKLER ARASINDAKİ ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş ya da Yakın Anlamlı Sözcükler

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan sözcüklere **eş anlamlı** sözcükler denir.

- ses - seda
  saha - alan
  hafıza - bellek
  mektep - okul

Eş anlamlı sözcüklerin bir arada kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar

Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler

Nitelikleri ve durumları birbirine ters düşen sözcüklere karşıt anlamlı sözcükler denir.

- *Az veren candan çok veren maldan...*
- *Akıllı köprü arayıncaya kadar deli köprüyü geçer.*

Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli sözcükler denir.

gül: *Çalı veya ağaççık şeklinde bir süs bitkisi.*

- *Dikensiz gül olmaz.*

gül- (eylem anlamında): Hoşa giden durumlar karşısında sesli veya duygularını açığa vurmak.

- *Küçük kızla bir arkadaş gibi konuşuyor, gülüyordu.*

Somut ve Soyut Anlamlı Sözcükler

Beş duyuyla (görme, işitme, koklama, tatma, dokunma) algılanabilen varlıkları karşılayan sözcüklere **somut anlamlı** sözcükler denir.

- "Koku, ses, lamba, yumuşak, acı" sözcükleri beş duyuyla algılanabildiği için somuttur.

Beş duyuyla algılanamayan varlıkları karşılayan sözcüklere soyut anlamlı sözcükler denir.

- "Nefret, üzüntü, mutluluk, akıl, ruh" gibi sözcükler beş duyumuzla algılanamadığı için soyuttur.

Nitel-Nicel Anlamlı Sözcükler

Nicel anlamlı sözcükler: Varlıkların ölçülebilir, sayılabilir ya da karşılaştırılabilir özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- *<u>Geniş</u> bahçeli bir ev aldı İstanbul'da ve emekli olunca oraya taşındı. (alan ölçüsü)*

Nitel anlamlı sözcükler: Varlıkların ölçülemeyen, sayılamayan özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- *Onun babası çok <u>geniş</u> biridir, hiçbir şeye kolay kolay kızmaz. ("rahat" anlamında)*

Genel-Özel İlişkili Sözcükler

Genel anlamlı sözcükler: Anlam kapsamı geniş olan, altında birden çok tür barındırabilen sözcüklerdir: *Bitki, taşıt, sanatçı, yemek, ülke...*

Özel anlamlı sözcükler: Anlam kapsamı dar olan, kavramları tek tek karşılayan sözcüklerdir: *Hanımeli, bisiklet, Sezen Aksu, mantı, Türkiye...*

Yansıma Sözcükler

Doğadaki varlıkların seslerine benzetilerek oluşturulan sözcüklere **yansıma sözcükler** denir.

- *Tak, şır, hav, gür, fokur, me ...*

Bu sözcüklerden isim ve fiil türetilebilir: takırtı, şırıltı, havlamak, gürlemek, fokurtu, melemek...

■ KALIPLAŞMIŞ SÖZ ÖBEKLERİ

İkilemeler

Anlatıma güç kazandırmak amacıyla iki sözcüğün değişik yollarla yan yana kullanılmasıyla oluşan söz öbeklerine **ikileme** denir. İkilemeler çeşitli şekillerde oluşur:

- *Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşur: Doğru dürüst, yalan yanlış.*
- *Karşıt anlamlı sözcüklerden oluşur: Gece gündüz, aşağı yukarı.*

İkilemeler ayrı yazılır ve ikilemelerin arasına hiçbir noktalama işareti getirilmez.

Pekiştirmeler

Anlatımı güçlendirmek amacıyla kullanılan ek, sözcük ya da öbeklerdir.

Çeşitli şekillerde yapılabilir:

- sıcak → sımsıcak (sözcüğün ilk hecesinin bir ekle yinelenmesiyle)
- sıcak → sıcacık ("-ca, -cık" ekleriyle)
- sıcak → sıcak mı sıcak ("mi" edatı ve "de" bağlacıyla)
- sıcak → pek sıcak (sözcüğün önüne pekiştirme anlamlı bir sözcük getirilerek)
- sıcak → cehennem gibi sıcak (benzetme yoluyla pekiştirme)

Deyimler

Bir kavramı, bir durumu daha güçlü ve etkili şekilde anlatmak amacıyla kurulmuş söz öbeklerine **deyim** denir.

- *Sonunda <u>kabak başına patladı</u>.*
- *Gördüğümüz korkunç manzara hepimizi <u>can evimizden vurmuştu</u>.*
- *<u>Bağrına taş basarak</u> yıllar yılı beklemişti.*

Deyimin açıklamasıyla verilmesi anlatım bozukluğu sayılmaz.

Atasözleri

Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca deneyimlerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuş yargılardır.

Atasözlerinin en önemli özelliği yol göstermesi ve öğüt vermesidir. Bununla birlikte çeşitli ifade özellikleri de vardır.

- *Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.*
- *Minareyi çalan kılıfını hazırlar.*
- *Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.*
- *Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar.*
- *Bugünkü işini yarına bırakma.*

CEVAPLI TEST

1. Bağırsan da çağırsan da kırılmam sana.

"Kırılmak" **sözcüğü, aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Kırılmış perdesi, çalmıyor sazım.

B) Dostun sözüne kırılmak olmaz.

C) Kırıldı ümitler yaza çıkmadan.

D) Bütün vücudum kırılıp dökülüyor.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, cümleye "gereğinden çok" **anlamı katmaktadır?**

A) Bu konuda fazla titizlik gösteriyorsun.

B) Çocuklarına her zaman bol harçlık verirdi.

C) Bu çiçeklere her akşam su vermelisin.

D) Onun en çok kızdığı şeyleri yapıyorsun.

3. "Beslemek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde,** "bir şeyin sağlam durmasını sağlamak için çevresini doldurmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Bu, uzun müddetten beri şiddetle beslediği bir histi.

B) Hepimiz bir araya gelip sele karşı bahçe duvarını iyice besledik.

C) Okulun artıklarıyla otuz kişiden fazla insan besliyorduk.

D) Köyden gelen misafirlerini bir hafta beslemişti.

4.

I. Yıllar yılı bekliyorum bir gün dönersin diye.

II. Yılda bir kabrime gel, toprağım kokunu alsın.

III. Piyasanın durumu yıldan yıla daha kötü hale geliyor.

IV. Çocuğun dersleri her geçen yıl düzeliyordu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerindeki altı çizili sözler anlamca birbirine en yakındır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, deyim açıklamasıyla birlikte verilmemiştir?

A) Her zaman çok konuşurken şimdi sesi çıkmaz olmuş, dut yemiş bülbüle dönmüştü.

B) Dizgini ele almış, artık işleri yönetmeye başlamıştı.

C) Çektiği sıkıntılar yüzünden yaşamayı istemeyecek duruma gelmiş, canından bezmişti.

D) Doğruyu söylemek gerekirse o, saman altından su yürüten bir insan değildir.

6. "Kitaplarını çantasına gelişigüzel yerleştirdi." **cümlesinde altı çizili sözcüğün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?**

A) Evin ancak bir bölümünü temizleyebilmiş.

B) Gereksiz eşyaları tavan arasına çıkardı.

C) Evin bütün odalarını özensizce süpürdü ve sildi.

D) Sınav tam başlamak üzereyken sınıfa girdi.

7. Romanın temel kişisi Mahmut, babasının isteği dışında gizlice denizci olur. Fırtınalarla, dalgalarla boğuşarak yaşamını kazanmak, en büyük tutkusudur onun. Ne ki babası ölünce denizi bırakıp Bodrum'a döner. Bir köy ağasının kızıyla evlenerek bu kez de ekmeğini topraktan çıkarmaya başlar. Ama deniz tutkusunu yenemeyen Mahmut, evini ve karısını bırakıp tekrar denize döner.

Bu parçada altı çizili sözle, parçada anlatılan kişinin hangi yönü vurgulanmıştır?

A) Toprakla uğraşmaktan hoşlanmaması

B) Denizden uzak yaşayamaması

C) Denizin topraktan verimli olduğuna inanması

D) Verdiği karardan dolayı kendini suçlaması

8. **"Açık" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "her türlü düşünceyi hoşgörüyle karşılayan, etkisinde kalabilen" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Anlatımın temel özelliği yalın ve açık olmaktır.

B) Her yere başvurmuş, ancak açık bir yer bulamamıştır.

C) Herkes bu olayı açık bir tedirginlikle izledi.

D) Arap kültürüne bütünüyle açık olduğumuz bir dönemdi.

9. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamının dışında (mecaz anlamıyla) kullanılmıştır?**

A) Hiçbir zaman gizemli hikâyeler yazamamıştı.

B) O mektuplardan yakıcı satırlar çarpacak yüzüne.

C) Yazı makinesindeki boş kâğıda bakıyorlardı.

D) İnce, uzun, bomboş bardak doldu sonunda.

10. **Aşağıdakilerin hangisinde** "insana özgü niteliklerin doğaya aktarımı" **söz konusudur?**

A) Aldığım her nefes seni fısıldar
Gelir ta kalbimden vurur şarkılar

B) Bir tren sesiyle başladı ağrım
Dağları taşları çınlattı çağrım

C) Bu gece tek hece yazmam dese de
Sabaha çıkmadan sözünden caydı

D) İsyankar olurum ister istemez
Canımdan usanır bezer dururum

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetmeden yararlanılmamıştır?**

A) Sabır bir tuğlaya, sadakat ise köke benzer.

B) Bu kadının oğlu, yeşil keten takımlar giyerdi.

C) Ruhumuz bir çöl kadar ıssız olurdu her akşam.

D) Ayrılık her zaman tıpkı ölüm gibidir.

12. Yalnızca bir şair olarak değil, bir aydın olarak da hem kendini hem de şiirimizi ileriye götürmüştür. Şiirimize yeni konular, görüşler, biçimler getirmiştir. Şiir diline, konuşma dilinin canlılığını, genişliğini aşılamıştır. Bunu yaparken de sadelik içinde, en az sözcükle derinliğe varmanın yolunu bulmuştur.

Bu parçadaki "en az sözcükle derinliğe varmak" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yoğun bir anlatım biçimi kullanmak

B) Geniş kitlelere seslenmek

C) Yeni ve değişik ürünlerle şiiri geliştirmek

D) Alışılmış deyişleri bir yana bırakmak

13.

I. Hastalıktan epeyce zayıfladı.

II. Buradan ayrılınca bizi büsbütün unuttu.

III. Bugün sınıfın çoğu derse gelmişti.

IV. Aldığı kararlar tamamen kendisine aittir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükler anlamca birbirine en yakındır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV

1. B 2. A 3. B 4. D 5. D 6. C 7. B 8. D 9. B 10. A 11. B 12. A 13. D

2. BÖLÜM

CÜMLEDE ANLAM

Duygu, düşünce ve istekleri ifade eden sözcük ve sözcük gruplarına **cümle** denir.

■ CÜMLENİN YORUMU

Cümlenin İletisi

Cümle sorularında sıkça sorulan soru tiplerinden biri "cümlenin yorumu" sorulardır. Bu sorularda öğrenciden bir cümlenin ana düşüncesini, yani anlatılmak isteneni bulması, başka bir deyişle cümleyi yorumlaması istenir.

- Eğitim görmemiş insan ruhu, işlenmemiş demire benzer; iyi bir ustanın eli değmedikçe insanda gizli olan renk ve güzellikler ortaya çıkmaz.

Bu cümlede anlatılmak istenen "Kabiliyetlerimiz eğitimle belirlenir ve biçimlenir." düşüncesidir.

Cümlede Vurgu

Türkçenin cümle kurallarına göre vurgulanmak istenen öğeler yüklemin önüne getirilir.

- *Murat, dün gece İstanbul'a uçakla gitti.*
  (araç vurgulanmış)
- *Murat, dün gece uçakla İstanbul'a gitti.*
  (yer vurgulanmış)

Eş Anlamlı Cümleler

Bir cümlenin taşıdığı düşünce, cümlenin temel anlamı bozulmadan çeşitli şekillerde söylenebilir. Sözcükler farklı olsa da anlamı bire bir aynı cümleler **eş anlamlı** cümlelerdir.

- Sanatçı, nesnel anlatımı tercih edemez.
- Kendi bakışını yansıtan kişi sanatçıdır.

Anlamca Çelişen Cümleler

Anlam bakımından birbiriyle bağdaşmayan, karşıt yargılar taşıyan cümlelerdir.

- *Bir insanın davranışını herkese genellemek doğru değildir.*
- *İnsanlar üç aşağı beş yukarı aynı anlayıştadır.*

■ ANLAMLARINA GÖRE CÜMLELER

Olumlu Cümleler

Cümlenin yükleminde belirtilen iş ya da oluşun, yani yargının, gerçekleştiğini gösteren cümlelerdir.

- *Dünkü sınavdan sonra bütün gün ders çalıştım.*
- *Mutfakta yiyecek bir şeyler var.*

Biçimce Olumlu - Anlamca Olumsuz Cümleler

Cümle, biçimce "olumlu cümle" kalıbındayken cümleden çıkan anlam "olumsuz cümle" kalıbındadır:

- *Ne aradı ne bir haber yolladı.*
  (cümleden çıkan anlam: "aramadı ve haber yollamadı")

Olumsuz Cümleler

Olumlu cümlelerin aksine, cümledeki yargının gerçekleşmediğini bildiren cümlelerdir. Cümledeki işin gerçekleşmediği yüklemden anlaşılır. Aşağıdaki örneklerde cümleyi olumsuz yapan ek ya da sözcükleri inceleyiniz:

- *Dünkü sınavdan sonra bugün ders çalışmadım.*
- *Mutfakta yiyecek hiçbir şey yok.*

Biçimce Olumsuz - Anlamca Olumlu Cümleler

Cümle, biçimce "olumsuz cümle" kalıbındayken cümleden çıkan anlam "olumlu cümle" kalıbındadır:

- *Seni sevmiyor değilim aslında.*
  (cümleden çıkan anlam: "seviyorum")

Soru Cümleleri

Soru cümlelerini iki başlıkta incelemek mümkündür:

Gerçek Soru Cümleleri: Bir yanıt almak amacıyla kullanılan soru cümlelerdir.

- *Yarın nereye gideceksin?*
- *Kiminle, saat kaçta görüşecekmiş?*

Sözde Soru Cümleleri: Düşüncelerin soru yoluyla ifade edildiği, yanıt almak amacıyla kullanılmayan soru kalıplarıdır. Bu soru cümleleri çeşitli anlamlar barındırır.

- *Bunca işi sen mi yaptın? (inanmama)*
- *İki üç milyonun lafı mı olur? (azımsama)*

Ünlem Cümleleri

Duyguları vurgulu biçimde yansıtan öbek ve cümlelerdir. Çeşitli şekillerde ünlem anlamı sağlanabilir:

- *Of, çok sıkıldım bu toplantıdan! (usanç)*
- *Vah vah, ne hale gelmiş adam! (acıma)*

Emir Cümleleri

Bir işin yapılmasını ya da yapılmamasını bildiren cümlelerdir.

Emir, denince "sert, katı" bir ifade düşünülmemelidir. " Yap / yapma" kalıbındaki her cümle emir kipinde olduğu için emir anlamı da taşımaktadır.

Çıkarım

Çıkarım, verilen bazı yargılardan yeni bir yargıya ulaşmaktır.

- Bugün çok şiddetli fırtına varmış denizde, bu durumda onların balığa çıkamayacağı kesin.
- Çaydanlığın hâlâ sıcak olması burada birilerinin kısa süre önce oturduğunu gösteriyor.

Kanıksama

Kanıksama, bir durumu kabullenme, artık o durumdan etkilenmemektir. Başka bir deyişle o duruma alışmaktır.

- *Onu sürekli uyardım gürültü etmemesi için; fakat artık beni etkilemiyor.*
- *Önceleri bu bölgenin insanına karşı çok tedirgindim; şimdi çok rahatım.*

Beğenme - Takdir

Beğenme, bir eserin, bir kişinin, bir nesnenin vb. hoşa gittiğini belirtmektir. Beğeni, bazı sözcüklerle dile getirilebildiği gibi, cümlenin bütününe de yayılmış olabilir.

- *Bu resmi ne kadar da güzel yapmışsın!*
- *O, çok düzenli ve çalışkan bir insandı.*

Yakınma

Yakınma, olumsuz bir durumdan duyulan rahatsızlığı şikayet ederek anlatmaktır.

- *Hangi gün işine zamanında geldi ki?*
- *Bu yaşına geldi, hala odasını düzenlemeyi öğrenemedi.*

Ön Yargı

Ön yargı, bir kimse veya konu hakkında önceden verilmiş olumlu veya olumsuz hüküm demektir.

- Bu yazarımız böyle giderse saman alevi gibi parlayıp sönecek.
- Toplumu kucaklayan bu pırıl pırıl gençler, yakında Türkiye'nin en büyük sanatçıları olacaktır.

Tahmin - Olasılık

Tahmin, bir olayın veya durumun sonucuyla ilgili aşağı yukarı bir fikir söylemek, sonucu önceden kestirmek demektir. "Tahmin", "olasılık", "sezgi" ve "ön yargı" birbirine yakın kavramlardır; bu yüzden sorularda birbirine yakın seçeneklerde verilmez.

- *Belki de o, Türk şiirinin en büyük şairlerinden biri olacak.*
- *Senin bu konuya karışmak istemediğini anlamıştım.*

Varsayım

Varsayım, bir olayın sonuçları üzerinde fikir yürütebilmek için, onu olmuş veya olacak saymak, farz etmek demektir.

- *Tut ki karnım acıktı, anneme küstüm.*
- *Farz edelim ki bu sınavı kazandınız, daha sonra ne yapacaksınız?*

Şaşırma

Şaşırma, bir işin nasıl yapıldığını kavrayamayarak hayret etmek, olayı garipsemek demektir.

- *Bir insan nasıl bu kadar vurdumduymaz olabilir?*
- *Senin bütün bu kötülükleri yaptığına inanamıyorum.*

Uyarı

Uyarı, bir kimseye nasıl davranması gerektiğini hatırlatmak, onun, olumsuz davranışlarının farkına varmasını sağlamak için dikkatini çekmek demektir.

- *Bir daha benimle bu şekilde konuşma.*
- *Seni sevenleri üzdüğünün farkında mısın?*

Öneri

Öneri, bir sorunu çözmek için ileri sürülen düşünce, görüş demektir. Öneri bildiren yargılar herhangi bir konu hakkında teklif, düşünce ortaya koyan yargılardır.

- *Daha başarılı olabilmek için hikâyede sağlam bir üslup yakalamalısın.*
- *Yazar, romandaki kişileri daha belirgin şekilde yansıtabilmek istiyorsa köyü, bir toplum bilinci yaklaşımıyla değil bir vatandaş gibi anlatmalı.*

■ ANLATIM ÖZELLİKLERİNE GÖRE CÜMLELER

Öznel ve Nesnel Anlatım

Kişisel duygu ve düşünceler içeren, doğruluğu kişiden kişiye değişen cümlelere **"öznel anlatımlı cümle"** denir.

- *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Peyami Safa'nın en güzel eseridir.*
- *Bugünkü ders gerçekten çok zevkliydi.*

Neden (Gerekçe) Bildiren Cümleler

Neden cümlelerinde yüklemde belirtilen yargının hangi nedenle gerçekleştiği ya da gerçekleştirildiği belirtilir.

- Bu kadar düzenli ve disiplinli çalış**ınca** yarışmada birinci oldu.
- Sınava iyi hazırlandığın**dan** başarılı oldu.
- Geç kaldığı **için** annesinden özür diledi.

Amaç Bildiren Cümleler

Cümlede eylemin hangi amaçla gerçekleştirildiği vurgulanıyorsa bu tür cümlelere **"amaç cümlesi"** denir.

- Bunları anlat**mak için** onun yanına gittim.
- Trafiği rahatlatmak **amacıyla** yeni yollar açılmalı.
- Fikir adamları, toplumların dünyaya bakış tarzlarını değiştirmek **maksadıyla** birçok çalışma yaparlar.

Koşul (Şart) Cümleleri

Eylemin ya da durumun gerçekleşmesinin, başka bir eylemin gerçekleşmesine bağlı olduğu cümlelere **"koşul (şart) cümlesi"** denir.

- *İnsan istedi **mi** her şeyi başarır.*
- *Sinemaya giderim **ama** sen gelirsen.*
- *Çalışkan olur**san** herkes seni takdir eder.*

Tanım Cümleleri

Bir varlığa, bir şeye özgü nitelikleri belirten, bir kelimeyi belirleyen, açıklayan cümlelere **tanım cümlesi** denir. Tanım cümlesi **"Bu nedir?"** sorusuna cevap verir.

- Uygarlık, bizden önceki kuşakların biriktirdiği bilgi ve anıların bir toplamıdır.

"Uygarlık nedir?" sorusuna uygarlık kavramı tanıtılarak cevap verildiği için bu cümle, bir tanım cümlesidir.

Karşılaştırma Cümleleri

Birden çok kişi, olay ya da nesnenin benzerliklerini ya da farklılıklarını ortaya koyan cümlelere **"karşılaştırma cümlesi"** denir.

- *Meydana gelen **en** şiddetli sarsıntı buydu.*
- *Karacaoğlan'dan **daha** güzel yazan bir halk ozanı yoktur.*

İçerik ve Üslup (Biçim) Bildiren Cümleler

İçerik, yapıtta ele alınan duygu ve düşünceleri dile getiren cümlelerdir. Diğer bir deyişle konu bildiren cümlelerdir.

- *Filmde, yalnız yaşayan insanların sorunları ele alınmış.*
- *Şiirlerde aşkı, özlemi dile getirir.*

Doğrudan Anlatım (Aktarma) Cümleleri

Herhangi bir kişinin, bir konu hakkındaki düşüncelerinin değişikliğe uğratılmadan aktarıldığı cümlelere **"doğrudan anlatım cümlesi"** denir.

- *Paul Valery "İlk dize Tanrı vergisidir, ondan sonrası da çaba." demiş*
- *Arkadaşına söyle, yarın ödevini mutlaka getirsin, dedi.*

Dolaylı Anlatım (Aktarma) Cümleleri

Bir kimsenin, bir konudaki düşüncelerini söylendiği gibi aktarmayan cümlelerdir. Bu tür anlatımlarda cümleyi aktaran kişi, başkasından aldığı cümleye kendi anlatım özelliğini katar.

- *Arkadaşım, Hazım'ın canlandırdığı prensin gerçek hayatta da yaşamış olduğunu söyledi.*

CEVAPLI TEST

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?**

A) Gün doğarken yola çıkmış, öğleden sonra köye varmıştır.

B) Yolculardaki bezginlik yolun sonuna doğru acıya dönüşmüştü.

C) İlkel toplumların kendilerine özgü kültürleri olmadığı söylenemez.

D) Onun geleceği duyulunca önce masalar, sonra örtüleri değişti.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düşünceyle davranışın birbirinden farklı olduğu anlatılmak istenmiştir?**

A) Kavgayı sevmediği için sorunları konuşarak çözdü.

B) Yöneticinin konuşmasından sonra gergin hava yumuşadı.

C) O iyi bir insandır ve onu tanıyanlar da bunu bilir.

D) Hep barıştan söz ediliyor; ama dünyanın pek çok yerinde savaş var.

3. (I) Büyük adamı, sıradan adamın ölçüleri ile ölçmemek gerekir. (II) Büyük adam da her insanda bulunan özellikleri taşır. (III) Ancak o, ötekilerde bulunmayan yönüyle büyük adamdır. (IV) Onu büyük adam yapan; gerçekleştirmiş olduğu, tarihin yapısı içine yerleştirdiği eseridir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde "büyük adamı diğerlerinden ayıran özellik" **belirtilmiştir?**

A) I B) II C) III D) IV

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "nesnel anlatım" **söz konusudur?**

A) Sanatlı anlatımlara başvurmak yerine sözcükleri ilk anlamlarıyla kullanırdı.

B) Sanatta biçimi ön plana çıkarmak yazarı her zaman aldatır.

C) Romandaki deneme, diyalog gibi anlatım tekniklerinin çarpıcı uyumu okuru şaşırtıyor.

D) Kimi zaman güzel betimlemelerle, duygusal yaklaşımlarla okuru etkilemek istemiş.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "olumlu eleştiri" **söz konusudur?**

A) Yapıtta anılarla yaşantıların iç içe verilmesi karışıklık doğuruyor.

B) İlk öykülerinde söz sanatlarından kaçınan, yalın bir dili ustaca kullanmış.

C) Kimi zaman sözcükleri duygusal değerlerinden soyan, kuru bir söyleyiş öne çıkar.

D) Bu yazar bildiği, tanıdığı çevrenin dışına çıkınca aynı ustalığı gösteremiyor.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde başkasının sözü aktarılmıştır?**

A) Bir çağın özelliklerini bilmek, o çağın sanatçılarını tanımak için yeterli değildir.

B) Montaigne, düşündüklerini büyük bir içtenlikle ortaya koymuştur.

C) Yazar, bu yapıtında toplumsal sorunları yansıtmayı amaçladığını söylüyor.

D) Yazar, üzerinde çalıştığı konuya göre bir anlatım biçimi seçmelidir.

7. Bir toplumun varlığını sürdürmesi, geçmişini iyi tanımasına ve onu özümseyip korumasına bağlıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenene anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Bütün toplumlar, geçmişlerini, kendine özgü özelliklerini göz önünde bulundurarak değerlendirir.

B) Geleceğe bakmanın en iyi yolu nereden geldiğinin bilincinde olmaktır; belleğini kaybeden halk, ölü bir halktır.

C) Her toplum yaşanmış olayları değişik açılardan ele alıp değerlendirmeli ve bunlardan yararlanmalıdır.

D) Bir toplumun gelecekteki yaşamı, geçmişinin zenginliğine ve parlaklığına bağlıdır.

8. (I) Çeviri bir metinden yola çıkan yazar, oyunu yeniden, oldukça güzel bir biçimde oluşturmuş. (II) Metin, yerel motiflerle yalınlaşırken evrenselliğini de yitirmemiş. (III) Ayrıca oyunun dokusunda yer alan dostluk, fedakarlık, bağlılık gibi duygular, inandırıcı ve dengeli bir biçimde verilmiş. (IV) Oyunda, anlatılanların geçtiği yer ve zaman da belirtilmemiş.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatanın yorumuna <u>yer verilmemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV

9. (I) Doğanın korunması, bizim için önemli bir nokta olmanın da ötesinde temel hedeftir. (II) Bu yüzden konutlar, kenttekine benzer bir dokuda değil, tamamen çevredeki ormanla uyum sağlayacak biçimde yapıldı. (III) Bir başka konu da bitkilendirme. (IV) Son zamanlarda bitkiyle haşir neşir olma eğilimi yaygınlaştı; elbette bu durum, biz çevre tasarımcılarını sevindiriyor. kökenli bitkiler yerine kestane, erguvan, kızılağaç, fıstık çamı tercih edilmeli.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, kendinden sonraki cümlenin nedeni durumundadır?

A) I B) II C) III D) IV

10. (I) Bugün olduğu gibi İlk Çağ'da da bu yöreyi varlıklı kılan Toroslar'dı; bu dağların sularıydı. (II) Toroslarda su, yeryüzüne çıkar çıkmaz denizi aramaya başlar. (III) Vadileri dolaşarak, başını taşlara vurarak akar da akar. (IV) Derin boğazlardan geçip düze inen ırmaklar miskinleşir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "karşılaştırma" **vardır?**

A) I B) II C) III D) IV

11. (I) Önceleri yazınsal türlerin en etkilisinin roman olduğunu sanıyordum. (II) Sonra tiyatronun romandan daha güçlü, daha etkili bir tür olduğunu anladım. (III) 1940'lardan sonra da tiyatroya yöneldim. (IV) Peş peşe altı tiyatro eseri yazdım.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "gerçekte var olmayıp öyle zannedilen" **bir durum söz konusudur?**

A) I B) II C) III D) IV

12.
I. çağımızda bilgisayar kullanımının
II. sağlık sorunlarını da
III. tehlikeli olabilecek
IV. beraberinde getirdi
V. hızla yaygınlaşması

Yukarıdaki sözlerin anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I., III., II., V., IV.
B) I., III., V., II., IV.
C) I., V., III., II., IV.
D) II., V., I., III., IV.

13. (I) Öğleden sonra ferahlatıcı bir yağmur yağdı. (II) Bulutlar güneşi sakladı. (III) Bu, romantik sonbahar günlerine özgü bir yağmurdu. (IV) Önce hafif, damlalarla başladı; sonra birden hızlanınca çocuklar koşuşarak evlerine çekildiler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde, söyleyenin yorumuna <u>yer verilmemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV

1. D 2. D 3. D 4. A 5. B 6. C 7. B 8. D 9. A 10. A 11. A 12. C 13. D

3. BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLAM

Bir duyguyu, düşünceyi, durumu anlatan cümleler topluluğundan oluşan paragraf, şekil ve anlam bakımından bütünlük gösteren yazı bölümüdür.

Paragraflar bir ana düşünce etrafında toplanan cümlelerden oluşur. Paragraf sorularının doğru cevaplanabilmesi için **konu, ana düşünce, yardımcı düşünce** gibi kavramların iyi bilinmesi gerekir.

Paragraf soruları çözülürken önce soru kökü okunmalı, soruda istenen şey belirlendikten sonra paragraf okunmalıdır. Bu yöntemle zaman kaybından kurtulmak mümkün olabilir.

■ PARAGRAFIN YAPISI

Paragrafın Bölümleri

Paragraflar giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur:

Giriş Bölümü

Paragrafın giriş bölümü, paragrafta anlatılacak konuyla ilgili ipuçlarının verildiği; üzerinde söz söylemeye, açıklama yapmaya uygun olan cümledir.

Gelişme Bölümü

Giriş cümlesinde verilen konunun açıklanıp genişletildiği, örneklendiği bölümdür. Bu bölümde paragrafın ana düşüncesi, yardımcı düşüncelerle desteklenir.

Sonuç Bölümü

Parçada anlatılanların sonuca bağlandığı cümledir. Sonuç cümlesinde **"kısaca, demek ki, öyleyse, özetle, sonuç olarak"** gibi özetleyici sözcükler yer alabilir.

■ PARAGRAFIN İÇERİĞİ

Konu, ana düşünce ve yardımcı düşünceler paragrafın içeriğini oluşturur.

Konu

Paragrafta anlatılan duygu, düşünce ya da olaya konu denir. Her şey paragrafın konusu olabilir. *"Bu parçada neden söz edilmektedir?"* sorusuna verdiğimiz yanıt o paragrafın konusudur.

Ana Düşünce

Ana düşünce, yazarın okura asıl anlatmak ve açıklamak istediği düşüncedir. Yani yazarın paragrafı yazmaktaki amacıdır. Ana düşünce cümlesi paragrafın başında ya da sonunda bulunabilir; bazen de paragrafın bütününden çıkarılır. Paragrafı oluşturan bütün cümleler ana düşünceyi açıklar ve destekler niteliktedir.

Yardımcı Düşünceler

Yardımcı düşünceler, paragrafta verilmek istenen ana düşünceyi açıklayan, destekleyen, anlaşılmasını kolaylaştıran cümlelerdir. Her paragrafta bir ana düşünce vardır; ama birden fazla yardımcı düşünce olabilir.

Yardımcı düşünceyi buldurmaya yönelik sorular,

- Paragraftan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?
- Paragrafla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- Paragrafta aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

şeklinde sorulmaktadır. Yardımcı düşünceyle ilgili sorular olumsuz yapılı sorulardır.

■ PARAGRAFTA ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Duygu, düşünce, olay ve durumların sözle ya da yazıyla ifade edilmesine *anlatım* denir. Paragraflarda işlenen konunun özelliklerine uygun anlatım biçimleri seçilir. Bilgi verme amacı güden yazılarda genellikle *tartışma ve açıklama;* edebi yazılarda ise *öyküleme* ve *betimleme* kullanılır.

Anlatım Biçimleri

Açıklayıcı Anlatım

Herhangi bir konuda bilgi vermek, açıklama yapmak amacıyla kullanılan anlatım biçimidir. Bu anlatımda yazarın temel amacı öğretmek, tanıtmak, okuyucuyu aydınlatmaktır.

Tartışmacı Anlatım

Başkaları tarafından öne sürülen düşünceleri çürütmek, gerçeği göstermek, okuyucunun düşüncelerini değiştirmek için başvurulan anlatım biçimidir. Yazar, karşı çıktığı düşünceyi ortaya koyar ve bu düşünceye karşı çıkma gerekçelerini anlatır.

Betimleyici Anlatım

Bir varlığın ayırt edici özelliklerini insanın zihninde canlandıracak şekilde anlatmaktır. Kısaca, sözcüklerle resim çizmektir. Bu anlatım biçiminde beş duyuya (görme, işitme, koklama, dokunma, tatma) yönelik anlatımlardan yararlanılır.

Öyküleyici Anlatım (Öyküleme)

Olayları yer, kişi ve zamana bağlı olarak aktarmak amacıyla kullanılan anlatım biçimidir. Öykülemede birbirini takip eden olaylar vardır. Genellikle geçmiş zaman ve geniş zaman kipleri kullanılır.

■ DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Yazarlar açıklayıcı, tartışmacı, betimleyici, öyküleyici anlatım teknikleriyle yazılarını oluştururken düşüncelerini geliştirmek ve anlatımı daha etkili hale getirmek için çeşitli yollara başvururlar.

Tanımlama

Bir varlığın, kavramın temel nitelikleriyle tanıtılmasına *tanımlama* denir. Tanım, *"Bu nedir?"*, *"Bu kimdir?"* sorularına verilen yanıttır.

Karşılaştırma

Birden çok kişi, olay ya da nesnenin benzerliklerinin ya da farklılıklarının ortaya konulmasına *karşılaştırma* denir.

Örnekleme

Yazarın, düşüncelerini kanıtlamak, inandırıcı hale getirmek için örneklere yer vermesidir. Örnekler, anlatılanların, okuyucunun kafasında netlik kazanmasını sağlar.

Tanık Gösterme (Alıntılama)

Yazarın, düşüncelerinin inandırıcılığını artırmak için, o konuda söz sahibi kişilerin sözlerini yazısında kullanmasıdır. Yazar, aldığı sözü tırnak içinde verir.

Tanık göstermeyle örnekleme karıştırılmamalıdır. Tanık göstermede birinin sözü alıntılanır, örneklemede ise herhangi bir konuyla ilgili örnekler verilir.

Sayısal Verilerden Yararlanma

Yazarın, düşüncelerini kanıtlamak için yazısında sayısal verilerden yararlanmasıdır.

Duyulardan Yararlanma

Bazı paragraflarda, görme, işitme, koklama, dokunma, tatma duyularına seslenen ayrıntılara yer verilir. Genellikle betimleme yapılan paragraflarda duyulardan yararlanılır. Duyulardan yararlanılarak betimlenen varlıkların daha iyi algılanması sağlanır.

Kişileştirme

İnsan dışı varlıklara insana özgü kişilik özelliklerinin verilmesidir.

Benzetme

Aralarında benzerlik bulunan iki varlıktan, zayıf olanın güçlü olana benzetilmesidir.

Genellikle *"gibi, sanki andırıyor, tıpkı, biçiminde"* gibi sözcükler kullanılarak benzetme sağlanır.

■ ANLATIM NİTELİKLERİ

Anlatım nitelikleri, metnin değerinin artmasında önemli bir unsurdur. Bu niteliklerin her yazıda bulunması beklenir.

Özgünlük

En kısa tanımıyla "farklı olmaktır". Yazınsal alanlarda ise özgünlükten duygu, düşünce veya bir kavramın, başkalarına benzemeden kendine özgü bir şekilde anlatılması anlaşılır.

Özlülük (Yoğunluk)

Az sözle çok şeyin anlatılabilmesidir. Konunun gereksiz ayrıntılara girilmeden anlatılabilmesi çok daha nitelikli bir anlatımdır ve özel bir çaba gerektirir.

Yalınlık (Sadelik)

Süsten, gösterişten uzak anlatımdır.

Akıcılık

Söyleyişi güçleştirmeyen, duygu ve düşünceleri anlatırken duraksama ve kopmalara yol açmayan anlatım özelliğidir.

Sürükleyicilik

İlgiyi canlı tutan anlatımdır. Okuyucu ya da izleyiciyi sarıveren, konunun içine çeken anlatımdır.

Açıklık

Duygu ve düşünceler aktarılırken farklı yorumlara imkân vermeyen, açık ve net bir anlatım yapılmasıdır.

Duruluk

Anlatımda gereksiz sözcüklere yer verilmemesidir. Cümlede aynı anlama gelen ya da birinin diğerini karşılayabildiği unsurlar varsa gereksiz sözcük kullanılmıştır ve anlatım bozukluğudur.

Tutarlılık

Duygu ve düşüncelerin birbiriyle anlam ve mantık açısından uygunluk göstermesidir. Önce savunulan bir düşünceye daha sonra karşı çıkılan bir metinde tutarlılık olduğu söylenemez.

1. Genç sanatçı, kendinden önce gelmiş olanların bir adım ötesine geçmek isterse ----. Tam tersine bu eserler karşısında gözünü dört açmalıdır. Bir zamanlar onların da yeni olduğunu ama zamana dayanarak yüzyıllar ötesinden günümüze kadar gelebildiğini unutmamalıdır. Yarına kalmış olan her eserin, bir güzelliği, bir yaşayan tarafı olduğunu düşünmeli, en kötülerini bile anlamaya, onların yaşamasını sağlayan gizli güzellikleri bulmaya, görmeye çalışmalıdır.

Düşüncenin akışına göre, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) onların yapıtlarına dudak bükerek bakmamalı

B) onların yapıtlarını taklit etmeli

C) onların yapıtlarını önemsemeli

D) onların yapıtlarını anlamaya çalışmalı

2. (I) Bir yazarın günlük tutmasının çeşitli yararları vardır. (II) Çünkü günlük bir tür olarak edebiyatın bir parçası olduğu kadar, yazarın kendi yapıtlarını düşünürken, yazarken aldığı notlardır. (III) Yazarların anlaşılması ve değerlendirilmesi bakımından önem taşır. (IV) Onların eğilimlerini ve özlemlerini yansıtır. (V) Eleştirmenler, günlüğüne bakarak bir yazarın kişiliğini ya da yazarlık niteliğini anlayabilirler. (VI) Bir yazarın sanat anlayışını, sanatçı tutumunu çözümlemekte günlüklerden yararlanırlar.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf kaçıncı cümleyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V

3. Ben romanlarımda, yaşam koşulları ağır diye karamsarlığa saplanıp kalmıyorum. Okurlarımı da iyimser olmaya yönlendiriyorum. Çünkü başarısızlıklarının yanı başında başarılı olanakların yattığına inanıyorum. Yapıtlarımda, iyimserlik gerçeğini araştırıp bulmak isteyişim de buradan kaynaklanıyor. Ancak hiçbir zaman geleneksel anlamda bir mutlu son yazarı değilim. Ama ----.

Düşüncenin akışına göre, bu parçanın son cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

A) ben içinde bulunduğum koşulları kabullenen bir insanım

B) mutluluğa varan sonları bulursam, bunları yazmaktan da çekinmiyorum

C) bu şekilde, romanda yeni bir çığır açtığımı düşünüyorum

D) romanlarımla okurlarımı ümitsizliğe düşürmeyi seviyorum

4. (I) Uykudan önce çocuklara okunacak kitapları onların yaşlarına ve ilgilerine göre seçmek gerekiyor. (II) Yatak başında, kitapları okurken çocuklarla yapılacak sohbetler, bir bakıma onların çocuksu sırlarını ve duygularını değişik açılardan yansıtır. (III) Bir kitap kahramanının hayranlık uyandıran bir yanı üzerinde çocukları konuşturma ya da düşündürme onlarla olan ilişkiyi pekiştirip derinleştirir. (IV) Bunun için de çocuklar, bu sohbet saatlerinin tadına doyamazlar. (V) Çocuklar sadece yatmadan önce değil, bütün gün içinde sohbet etmekten hoşlanırlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) II B) III C) IV D) V

5. Herkesin kendisine yakın bulduğu ressamlar, yazarlar, şairler, besteciler vardır. ----. Sonra onlar da değişir. Sanatta, ölene değin bir yapıta ya da sanatçıya bağlı kalmaktan söz edilemez. Hatta zaman zaman yaşamda olduğu gibi sanatta da "Ben bu yazarın, bu ressamın nesini sevmişim?" diye eski bir aşka dudak bile bükülebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bunlar hiçbir zaman değişmez

B) Zamanla bunlar değişir, bunların yerini yenileri alır

C) Bunlara olan sevgi sürekli olmayabilir

D) İnsanlar olgunlaştıkça beğenileri değişir

6. Şiirlerinizi okudum. Bunlarda yeni bir ses, taze bir hava yok. Sadece sizden öncekilerin hazırladıkları kalıplar içine yerleşivermişsiniz. Bu, bir sanatçı için en büyük tehlikedir. Bazı sanatçıların eserlerine benzeyen eserler yazıp bunları kusursuz bulmak, yazdığını defalarca bozup yeniden yazma zahmetine girmemek insanı tembelliğe alıştırır. "Genç yaşında beş kitaplık şiir yazan şairin tembelliğinden söz edilir mi?" demeyin. Bir şiiri on kere yeni baştan yazmak yerine, on şiir yazmak bence tembelliğin bir başka çeşididir.

Bu parçada yazar, genç sanatçının hangi yönünü eleştirmektedir?

A) Tembellikten dolayı yeterli sayıda şiir yazamamış olmasını

B) Yazdıkları üzerinde çalışarak özgün şiirler oluşturmamasını

C) Kendinden önceki şairlerin şiirlerini yeterince incelememiş olmasını

D) Bir şiir üzerinde çok uzun zaman çalışmasını

7. Şiirlerinde divan edebiyatının abartısı yanında, halk edebiyatının yalınlığı var. Bu yalınlık, daha sonraki kitaplarında yer alan şiirlerinde de görülmektedir. Ona göre divan edebiyatının ana teması aşk olduğu için yazdığı aşk şiirleriyle kendisini bu şiirin yakınında görmektedir. Yoksa dil ve ölçü bakımından, uyak yönünden böyle bir yakınlığı söz konusu değildir.

Bu parçada sözü edilen şairle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Şiirlerinin abartı ve konu yönünden divan şiirine benzediğine

B) Şiirlerinde divan şiirlerini her yönüyle örnek aldığına

C) Şiirlerinde halk edebiyatının yalınlığı olduğuna

D) Bazı şiirlerini yalın bir dille yazıldığına

8. Sanatın insanoğluyla yaşıt olduğu söylenebilir. İnsanoğlu geçirdiği evrimlere uygun olarak sanatı da değiştirmiş, geliştirmiştir. İlk sanat örneklerini incelediğimizde sanatın ilkel bir nitelik taşıdığını görürüz. İnsanın yerleşik yaşama geçmesiyle birlikte kültür düzeyi de yükselmiştir. Bu da ister istemez sanata yeni nitelikler, yeni boyutlar kazandırmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) İnsan değiştikçe sanat da değişir ve gelişir.

B) Yerleşik yaşam sanata yeni boyutlar kazandırmıştır.

C) Sanat hak ettiği yere hiçbir dönemde ulaşamamıştır.

D) İlk sanat eserleri daha ilkel özellikler taşır.

9. Biri kalkıp yüzünüze "Sizi keyifle okuyoruz." diyorsa korkmak gerek böyle okunmaktan. Demek ki keyif verici bir madde yerine geçiyor yazdıklarınız. Yazdığınız her ne ise bu, o saat okunup örneğin yemekten sonra içilen bir çay gibi tüketiliyor demektir. Bu türden övgülere ----.

Bu parça aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

A) aldanmamak gerekir

B) zaman zaman ihtiyaç vardır

C) herkes layık görülmez

D) değer verilmelidir

10. Yazı dediğimiz büyülü şekiller, önceleri taşın, kilin, kemiğin, ipeğin, bambunun üzerinde binlerce yıl oyalandı. Sonra papirüsün, parşömenin, derinin üzerinde epeyce konakladı. Daha sonra asıl büyük birikimini sağladığı kağıt üzerinde ışıltılarla dolaştı. Günümüzden otuz kırk yıl önce, elektronik devreler arasında gözle görünmez küçücük mekanlarda istiflendi. Böylece aynı anda dünyanın başka bir köşesinde görülebilen bir nitelik kazandı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

A) Yazının önemi

B) Yazının geçirdiği değişimler

C) Yazının toplumlara katkısı

D) Teknolojik gelişmeler

11. Sahnenin tozunu ilk yuttuğunda çocuk denecek yaşlardaydı ve o günden bu yana inmedi sahneden. Oyunculuk dışında oyun yazarlığı, yönetmenlik, çevirmenlik gibi uğraşlarla da ilgilendi. Tiyatro dünyamızın en kıdemlilerinden, en renkli kişiliklerinden biri olan, seyircisiyle müthiş bir iletişim kurabilen bu yetenekli sanatçının ilgi alanı tiyatroyla da sınırlı kalmıyor. Güncel konular üzerine yazdığı yazılarıyla, düşüncelerini, eleştirilerini okurlarıyla paylaşıyor. O, aynı zamanda bir konuşma, bir anlatım ustası; anlatanla dinleyeni, oyuncuyla seyirciyi bir araya getiren bir usta.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

A) Birçok uğraşı olan

B) İzleyicisiyle bütünleşen

C) Dilin imkanlarından ustaca yararlanan

D) Okurlarını incitmekten kaçınan

12. Anlatımını birçoklarının şiirli olarak nitelendirdiği bu yazarın, bence daha başka bir özelliği var. Her şeyden önce bütün okuyanların anlayabileceği şekilde, kısa cümlelerle yazıyor öyküyü. Bu da okura kolay izleme olanağı veriyor. Ama asıl önemli olan seçilmiş, yerli yerine konmuş sözcüklerin o ezgili, sıcak deyişin okurda uyandıracağı etki. Bu uyum bu dengeli anlatım daha da zenginleştiriyor öyküleri.

Bu parçada sözü edilen yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Öykülerinde şiirsel bir anlatım vardır.

B) Anlaşılır bir dil kullanmaktadır.

C) Sözcükleri yerli yerinde kullanmaktadır.

D) Öyküleri, kendi yaşamından izler taşımaktadır.

1. A 2. D 3. B 4. D 5. B 6. B 7. B 8. C 9. A 10. B 11. D 12. D

4. BÖLÜM

SES BİLGİSİ

■ SES OLAYLARI

Sert Sessizlerin Yumuşaması (Ünsüz Değişimi)

Bir sözcüğün sonunda bulunan sert süreksiz sessizler (p, ç, t, k), sözcüğe sesliyle başlayan bir ek geldiği zaman sertliklerini kaybederek yumuşar.

kitap - a	>	*kitaba*
ağaç - a	>	*ağaca*
ümit - e	>	*ümide, ümidi*
ipek - e	>	*ipeğe*

Ünsüz Benzeşmesi (Sertleşme)

Sert sessiz harflerden biriyle (f, h, s, ş, p, ç, t, k) biten bir sözcüğe yumuşak süreksiz harflerden biriyle (c, d, g) başlayan bir ek gelirse bu yumuşak ünsüzler sertleşir; seslerde

sınıf - dan	>	*sınıftan*
sabah - cı	>	*sabahçı*
ağaç - dan	>	*ağaçtan*
at - gı	>	*atkı*
piş - gin	>	*pişkin*
kümes - de	>	*kümeste*

Ses Düşmesi

Ünlü Düşmesi

- İkinci hecesinde dar ünlü (ı, i, u, ü) bulunan sözcüklere ünlüyle başlayan bir ek ya da yardımcı eylemler (etmek, olmak) getirildiğinde hece yapısı değişir, dar-düz (ı, i) ve dar-yuvarlak (u, ü) ünlüler düşebilir:

sıyır - ıl-	>	*sıyrıl-*
seyir - et-	>	*seyret-*
savur - ul-	>	*savrul-*
ayır - ıntı	>	*ayrıntı*

- İlki ünlü ile biten, ikincisi ünlü ile başlayan ve bileşik oluşturulmuş sözcüklerde yan yana gelen ünlülerden biri düşebilir:

cuma ertesi	>	*cumartesi*
kahve altı	>	*kahvaltı*
güllü aş	>	*güllaç*
sütlü aş	>	*sütlaç*

- Konuşma dilinde düz-geniş ünlüler (a, e,) düşebilir. Bu sözcüklerin her iki yazımı da doğru kabul edilmektedir.

burada	>	*burda*
sağanak	>	*sağnak*
nerede	>	*nerde*
orada	>	*orda*

Ünsüz Düşmesi

Bazı sözcükler, çeşitli eklerle birleşirken sözcüğün sonundaki ünsüz harf düşebilir.

yumuşak - cık	>	*yumuşacık*
yüksek - l -	>	*yüksel-*
sıcak - cık	>	*sıcacık*
küçük - l -	>	*küçül-*

Ses Türemesi

Sözcükler kimi eklerle birleşirken zaman zaman araya başka yeni sesler girer.

- Ünlüyle biten sözcüklere, ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde, bu ünlülerin arasına "y, ş, s, n" ünsüzlerinden uygun olan biri gelir.

oku-y-an	>	*okuyan*
yedi-ş-er	>	*yedişer*
baba-s-ı	>	*babası*
elma-n-ın	>	*elmanın*

- Yardımcı eylemle yapılan bileşik eylemlerde ad soylu sözcükte **ünsüz türemesi** görülür.

  his etmek > *hissetmek*
  red etmek > *reddetmek*

Bazı sözcüklere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde sözcüklerde aynı türeme ortaya çıkar.

af-ı > *affı*
had-i > *haddi*

- Kimi sözcükler pekiştirilirken **ünlü türemesi** meydana gelir.

  gündüz > *güp-e-gündüz*
  dar > *dar-a-cık*

Ulama

Ünsüzle biten bir sözcüğün son sesinin, ardından gelen ünlüyle başlayan sözcüğün ilk sesine bağlanması olayıdır :

Sende<u>n a</u>yrı parlaya<u>n ı</u>şıklar aske<u>r o</u>cağı

Dönülme<u>z a</u>kşamı<u>n u</u>fkundayız vakit çok geç

Dudak Ünsüzlerinin Benzeşmesi

Dudak sesi olan "-b" sesinin "-n" sesini yine kendisi gibi dudak sesi olan "m"ye döndürmesidir.

penbe > *pembe*
anber > *amber*

menba > *memba*
canbaz > *cambaz*

anbar > *ambar*
tanbur > *tambur*

Ses Daralması (Ünlü Daralması)

- "a, e" geniş ünlüsüyle biten sözcüklere "-yor" şimdiki zaman eki getirildiğinde, bu geniş ünlüler daralıp değişerek "ı, i, u, ü" olur.

  bekle-yor > *bekliyor*

  oyna-yor > *oynuyor*

5. BÖLÜM

YAPI BİLGİSİ

■ KÖKLER

Sözcüğün bütün ekler çıkarıldıktan sonra kalan anlamlı en küçük parçasına kök denir.

İyi - lik-te
kök ekler

kes - inti-ler
kök ekler

taşı - ma-cı-lık
kök ekler

yaş - a-y-acak
kök ekler

Kökler ikiye ayrılır:

İsim Kökleri: Varlıkların adı olan köklere isim kökü denir: Kaş, göz, simit, balık, kart, insan, kum...

Fiil Kökleri: Varlıkların iş ve hareketlerini dile getiren köklerdir: gel, git, sil, kız, at, kaç, art...

■ EKLER

Tek başına anlamı olmayan, eklendiği sözcüklerin anlamını, türünü değiştiren ya da cümledeki görevini belirleyen anlamsız ses birlikleridir. Ekler ikiye ayrılır:

Yapım Ekleri

Eklendiği sözcüklerin anlamını bazen de türünü değiştiren eklerdir.

*uzun**ca**, tuz-**luk**, ev-**li**, su-**lak**, çalış-**gan**...*

Çekim Ekleri

Eklendikleri sözcüklerin cümledeki görevlerini belirleyen eklerdir. Çekim ekleri ikiye ayrılır:

1. İsim Çekim Ekleri

İsmin hal ekleri: İsimlere getirilen eklerdir. Dörde ayrılır:

- Belirtme hali eki (-ı, -i, -u, -ü): *okul**u**, ev**i**, sınıf**ı** ...*
- Yönelme hali eki (-e, -a): *okul**a**, ev**e**, sınıf**a**...*
- Bulunma hali eki (-de, -da, -te, -ta): *okul**da**, ev**de**, sınıf**ta** ...*
- Çıkma hali eki (-den, -dan, -ten, -tan): *ev**den**, okul**dan**, sınıf**tan** ...*

İyelik ekleri: Sonuna geldiği ismin kime, neye ait olduğunu belirtir. "-im, -in, -i, -imiz, -iniz, -leri" şeklinde bütün şahıslar için ayrı bir iyelik eki vardır:

1. Tekil kişi ⇒ *(benim) kalem**im***
2. Tekil kişi ⇒ *(senin) kalem**in***
3. Tekil kişi ⇒ *(onun) kalem**i***

1. Çoğul kişi ⇒ *(bizim) kalem**imiz***
2. Çoğul kişi ⇒ *(sizin) kalem**iniz***
3. Çoğul kişi ⇒ *(onların) kalem**leri***

Çoğul Ekleri: Aynı türden birden çok varlığı belirten ektir. "-ler, -lar" ekleri çoğul ekleridir.

*İnsan**ları** anlamak çok zordur.*

Tamlama ekleri: İsim tamlamalarında tamlayan sözcük -ın (-in, -un, -ün) ekini, tamlanan sözcükse -ı (i, -u, -ü) ekini alır.

*adam-**ın***	*kol-**u***
*ev-**in***	*çatı-s-**ı***
tamlayan	tamlanan

2. Fiil Çekim Ekleri

Bu konuyla ilgili olarak eylemler konusunda bilgi verilecektir.

■ YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER

1. Basit Sözcükler: Yapım eki almamış, kök durumundaki sözcüklerdir. Basit sözcükler sadece çekim eki alabilir:

- *al**ıyor**, kağıt**lar**, anne**me**, ev, göz, kalem...*

2. Türemiş sözcükler: Yapım eki alan sözcüklere türemiş sözcük denir:

- *kız**gın**, veri**ci**, yak**ıt**, ev**li**, göz**lük**...*

3. Bileşik sözcük: En az iki sözcüğün çeşitli şekillerde bir araya gelmesiyle oluşan sözcüklerdir:

- *uyurgezer, kaçıvermek, koşabilmek, Kırkkonaklar, çekyat, hissetmek, terk etmek, yok olmak ...*

6. BÖLÜM

SÖZCÜK BİLGİSİ

■ İSİM (AD)

Canlı ve cansız varlıkları, duygu, düşünce ve kavramları karşılayan sözcüklere ad (isim) denir.

■ *Anne, masa, Ankara, heyecan...*

Özel İsimler: Tek olan, diğer varlıklara benzemeyen varlıkların adlarıdır.

Pegem Yayınevi, Murat, Sezen Aksu, Türk Dil Kurumu, Türkiye...

Tür (Cins) İsimleri: Aynı türden birçok varlığın ortak adlarıdır.

Masa, orman, sokak, kardeş, kitap, araç...

Tekil İsimler: Aynı türden varlıkların bir tekinin adıdır, çoğul eki almamışlardır.

Öğretmen, sıra, bilgisayar, kitap, şişe...

Çoğul İsimler: Aynı türden olan birden çok varlığı gösteren ve "-ler, -lar" çokluk ekini almış isimlerdir.

Öğretmenler, sıralar, bilgisayarlar, kitaplar, şişeler...

Topluluk İsimleri: Biçim bakımından tekil göründüğü (yani çoğul eki almadığı) halde çokluk anlamı taşıyan isimlerdir.

Ordu, sürü, komisyon, meclis, grup,...

İsim Tamlamaları

İki ya da daha fazla adın değişik anlam ilgileriyle birbirine bağlanarak oluşturduğu sözcük grubuna **isim tamlaması** denir. Ad tamlaması **"tamlayan"** ve **"tamlanan"**dan oluşur. Tamlayan başta, tamlanan sonda olur. Tamlayan, tamlanana sorulan **"ne, neyin, kimin"** sorularına cevap verir. Ad tamlamaları dörde ayrılır:

1. Belirtili İsim Tamlaması

Hem tamlayanın (-ın, -in, -un, -ün), hem tamlananın (-ı, -i, -u, -ü) ek aldığı ad tamlamasıdır.

*ev-**in*** — tamlayan / *ön-**ü*** — tamlanan

*kapı-**nın*** — tamlayan / *kilid-**i*** — tamlanan

2. Belirtisiz İsim Tamlaması

Sadece tamlananın (-ı, -i, -u, -ü) ek aldığı tamlamadır.

baş — tamlayan / *ağrıs-**ı*** — tamlanan

futbol — tamlayan / *sahas-**ı*** — tamlanan

3. Takısız İsim Tamlaması

Tamlayanın ve tamlananın ek almadığı tamlamadır. Bu tamlamada tamlayan, tamlananın neden yapıldığını ya da neye benzediğini bildirir.

çelik — tamlayan / *tencere* — tamlanan

kiraz — tamlayan / *dudak* — tamlanan

4. Zincirleme İsim Tamlaması

En az üç isimden oluşan ad tamlamasıdır. Bu tamlamada tamlayan ya da tamlanan kendi arasında isim tamlaması olur.

kardeşimin — tamlayan / *cep telefonu* — tamlanan

insan sağlığının — tamlayan / *önem* — tamlanan

■ ZAMİR (ADIL)

İsmin yerini geçici olarak tutabilen, isim gibi kullanılabilen, isim soylu kelimelerle bazı eklere zamir denir.

Kişi Zamirleri: İnsanların yerine kullanılan "ben, sen, o, biz, siz, onlar, kendi" sözcükleridir.

*Bu kitaplar da **sizin** olsun.*

İşaret Zamirleri: İsimleri işaret ederek gösteren "bu, şu, o" ve çoğul şekilleri olan "bunlar, şunlar, onlar" sözcükleridir.

***Bu** çok lezzetliymiş gerçekten.*

Belgisiz Zamirler: Bir ismin yerini tuttukları halde, hangi ismin yerini tuttukları kesin olarak belli olmayan zamirlerdir.

***Kimsenin** sözünü dinlemiyor bu çocuk.*

*Yolun **çoğu** gitti, azı kaldı.*

Soru Zamirleri: İsimlerin yerini soru yoluyla tutan zamirlerdir.

*Bu kitabı sana **kim** aldı?*

İlgi Zamiri: Ek halinde olup kendinden önceki bir sözcüğün yerini tutan "-ki" zamiridir.

*Orhan'ın puanına nazaran Hakan'ın**ki** daha yüksek. (Hakan'ın **puanı**)*

■ SIFAT (ÖN AD)

Adlardan önce gelerek onların özelliklerini gösteren ve adları **sayı, soru, belgisizlik** ve **işaret** yoluyla belirten sözcüklerdir. Bir sıfatın, bir adın önüne gelerek oluşturduğu bütüne de **sıfat tamlaması** denir.

beyaz	gömlek	temiz	kalp	birkaç kişi	bu	insanlar
sıfat	isim	sıfat	isim	sıfat isim	sıfat	isim

- ***İyi** adam, **kötü** film, **derin** sular, **büyük** hayaller ... **(Niteleme Sıfatları)***
- ***Bu** kitap senin mi? **(İşaret sıfatı)***
- ***Hangi** dershaneye gidiyorsun? **(Soru sıfatı)***
- ***Bütün** öğrenciler dışarı çıktı. **(Belgisiz sıfat)***
- *Gelirken **iki** ekmek alın. **(Sayı sıfatı)***

■ ZARF (BELİRTEÇ)

Fiilleri, sıfatları, zarfları **durum**, **zaman**, **yer-yön**, **miktar** ve **soru** yoluyla etkileyen sözcüklerdir.

- *O denizi yüzerek geçmiş. (Durum zarfı)*
- *Aşağı tükürsek sakal, yukarı tükürsek bıyık. (Yer-yön zarfı)*
- *Bunları ona daha önce anlatmamıştım. (Zaman zarfı)*
- *Plajda fazla güneşlendiği için yanmış. (Ölçü-miktar)*
- *Ne zaman bu bitecek bu yoğun iş hayatı? (Soru zarfı)*

■ EDAT (İLGEÇ)

Tek başına bir anlam taşımayan, kendinden önceki sözcükle birlikte kullanıldığında belirli bir anlamlar kazanan ve başka sözcüklerle birleşerek sıfat, zarf öbekleri oluşturan sözcüklerdir:

gibi, kadar, mi, sanki, için, ile, ancak, yalnız, -den dolayı, -den ötürü, -den beri, -mek üzere, -e karşın, -e doğru, -e değin, denli, diye, -den öte, -den sonra, -den önce...

*Dev **gibi** dalgalar sahile vuruyordu. (benzerlik)*

*Yağmur yağdığı **için** pikniğe gidemedik. (neden)*

■ BAĞLAÇ

Tek başına anlamı olmayan, anlamca birbiriyle ilgili cümleleri, sözcükleri ve söz beklerini bağlamaya yarayan sözcüklerdir:

açıkçası, ama, ancak, bile, çünkü, dahi, de, demek ki, fakat, gene, gerek...gerek(se), ha...ha, hâlbuki, hatta, hele, hem, hem de , hem...hem (de), ile, ise, ister...ister(se), kâh...kâh, kısacası, ki, lâkin , madem(ki), nasıl ki, ne var ki , ne yazık ki, ne...ne

(de), nitekim, oysa, oysaki, öyle ki, öyleyse, üstelik, ve, veya, veyahut, ya da, ya...ya (da), yahut, , yalnız, yeter ki, yine, yoksa, zira

*Suna **ile** Neşe sinemaya gitti.*

***Ya** beni de götür **ya** sen de gitme.*

***Hem** çalışmıyor **hem (de)** söyleniyorsun.*

■ ÜNLEM

Sevinç, üzüntü, korku, acıma, şaşırma gibi duyguları ifade eden ve seslenme bildiren sözcüklere ünlem denir:

Ey, hey, ah, vah, eyvah, tüh, oh, of, öf, oo...

■ FİİLLER (EYLEMLER)

Varlıkların, iş, oluş, hareket ve durumlarını zamana ve kişiye bağlı olarak karşılayan sözcüklere fiil denir.

gel-, git-, kok-, sil-, bağır-, bekle-...

Fiillerde Kip

Fiiller işi, oluşu ve durumu bazen **haber verme** şeklinde bazen de **dilek** şeklinde ortaya koyar. Buna fiilin kipi denir. Kipler ikiye ayrılır:

Fiil Kipleri

<u>Haber (Bildirme) Kipleri</u>

- Bilinen (-di'li) Geçmiş Zaman Kipi
- Öğrenilen (-miş'li) Geçmiş Zaman Kipi
- Şimdiki Zaman Kipi
- Gelecek Zaman Kipi
- Geniş Zaman Kipi

<u>Dilek Kipleri</u>

- Gereklilik Kipi
- Dilek Şart Kipi
- İstek Kipi
- Emir Kipi

Haber (Bildirme) Kipleri

Zaman anlamı taşıyan kiplerdir. 5'e ayrılır:

Bilinen (di'li) Geçmiş Zaman Kipi: Eylemin kesin olarak gerçekleştiğini bildiren kiptir. Bilinen, görülen, tanık olunan eylemleri anlatır. Fiil kök ve gövdelerine "-dı (-di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü)" eki getirilerek yapılır.

Öğrenilen (-miş'li) Geçmiş Zaman Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-miş (-mış, -muş, -müş)" eki getirilerek yapılır.

Şimdiki Zaman Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-() yor" eki getirilerek oluşturulur.

Gelecek Zaman Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-ecek, -acak" eki getirilerek yapılır.

Geniş Zaman Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-r (-ar, -er, -ır, -ir, -ur, -ür)" eki getirilerek oluşturulur.

Dilek Kipleri

Eylemleri dilek ve isteğe bağlı olarak anlatan kiplerdir. Bu kipler zaman anlamı taşımaz. Dörde ayrılır:

Gereklilik Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-meli, (-malı)" eki getirilerek oluşturulur.

Dilek Şart Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-se (-sa)" eki getirilerek oluşturulur.

İstek Kipi: Fiil kök ve gövdelerine "-e (-a)" eki getirilerek oluşturulur.

Emir Kipi: Fiillerin yapılması gerektiğini emir şeklinde belirten kiptir. Bu kipte belirli bir ek yoktur; çekim, şahıs ekleriyle yapılır. Birinci tekil ve birinci çoğul şahıslarda çekim yoktur.

Fiillerde Kişi

Fiillerin kimin tarafından yapıldığı kişi ekleriyle belirtilir. Bu ekler şunlardır:

1. Tekil Kişi: -m, -im
*bak-tı-**m**, bak-ıyor-**um***

2. Tekil Kişi: -n, -sin
*bak-tı-**n**, bak-ıyor-**sun***

3. Tekil Kişi: Ek yok
bak-tı, bak-ıyor

1. Çoğul Kişi: -iz, -k *bak-tı-**k**, bak-ıyor-**uz***

2. Çoğul Kişi: -nız, -sınız *bak-tı-**nız**, bak-ıyor-**sunuz***

3. Çoğul Kişi: -lar *baktı-**lar**, bak-ıyor-**lar***

Fiillerde Olumsuzluk

Fiillerde olumsuzluk, kip eklerinden önce getirilen "-me (-ma)" ekiyle yapılır. Geniş zaman çekiminden ise olumsuzluk eki "-mez (-maz)" şeklindedir.

Fiillerde Çatı

Fiillerin özneye ve nesneye göre kazandığı özelliklere çatı denir. Fiiller çatılarına göre ikiye ayrılır:

Özne-Yüklem İlişkisine Göre Çatılar

Bu tür çatılarda öznenin varlığı ya da yokluğu, yüklemin çatısını belirler. Özne yüklem ilişkisine göre çatılar dörde ayrılır:

Etken Çatılı Fiiller: Öznenin, yani işi yapanın belli olduğu fiillere etken fiil denir.

"O bu sabah iş görüşmesine gitti." cümlesinde yüklem "gitti" fiilidir. Bu cümlenin öznesi "O" sözcüğüdür. Dolayısıyla gitme işini yapan bellidir.

Edilgen Çatılı Fiiller: Cümlede belirtilen işi yapanın belli olmadığı fiillere edilgen çatılı fiil denir.

Evdeki eşyaların bazıları satıldı.
Edilgen fiil

Dönüşlü Fiil: Öznenin hem işi yaptığı hem de işten etkilendiği eylemlerdir. Etken eylemlere "-l, -n" ekleri getirilerek yapılır.

"Çocuk ayna karşısında süslendi." cümlesinde işi yapan çocuk, bu işten etkilenen de yine çocuktur. Dolayısıyla yüklem dönüşlüdür.

İşteş Fiiller: Bir işin **birlikte** ya da **karşılıklı** yapıldığını belirten eylemlerdir. Fiil kök ve gövdelerine "-ş" eki getirilerek yapılır.

"İki yıl önce burada, tanıştık." cümlesinde "tanıştık" yüklemi işteş çatılı bir eylemdir. Çünkü eylem işteşlik eki (tanı-ş-) almıştır ve tanışma eylemi karşılıklı yapılan bir eylemdir.

"Köpeği gören çocuklar kaçıştılar." cümlesinde "kaçıştılar" eylemi işteşlik eki (kaç-ış-) almıştır. Bu eylem birden fazla kişi tarafından birlikte, ortaklaşa yapılan bir eylemdir.

Nesne - Yüklem İlişkisine Göre Çatılar

Nesne-yüklem ilişkisi, fiilin nesne alıp almamasına göre belirlenir. Dörde ayrılır:

Geçişli Fiil: Nesne alabilen fiillere geçişli fiil denir. Bir fiil "neyi / kimi" sorularına cevap veriyorsa geçişlidir.

"O filmi sinemada seyrettim." cümlesinde "seyrettim" fiili geçişlidir çünkü nesne alabiliyor. "Neyi seyrettim?" sorusuna "O filmi" cevabını alıyoruz.

Geçişsiz Fiiller: Nesne alamayan fiillere geçişsiz fiil denir. Geçişsiz fiiller "neyi/kimi" sorularına cevap vermez, başına "onu" sözcüğü getirildiğinde anlamlı bir cümle oluşturmaz.

Ağaçların yaprakları dökülüyor. ("Neyi dökülüyor?" sorusuna cevap vermediği için "dökülüyor" fiili geçişsizdir.)

Oldurgan Fiil: Geçişsiz fiillerin "-r, -t, -dır", eklerinden birini alarak geçişli hale getirilmesiyle oluşur.

"Bütün işleri çabucak bitirdim." cümlesinde yüklem (bitirdim), oldurgan bir fiildir. Buradaki "bit" fiili geçişsiz bir fiildir, çünkü nesne alamıyor ("Onu bitti?" anlamsız oluyor). Bu fiile oldurgan yapan eklerden "-r" eki gelmiş. Bu yüzden geçişsiz fiil geçişli hale gelmiş. "Bitirdim" fiiline, "neyi" sorusunu sorduğumuzda cevap alabiliyoruz.

Ettirgen Fiiller: Geçişli fiillerin "–r, -t, -dır," eklerinden birini alarak geçişlilik derecelerinin artırılmasıyla oluşan fiillere ettirgen fiil denir.

Ettirgen fiillerde fiili başkasına yaptırma anlamı vardır:

Annesine de bir elbise diktirdi.

Bir demlik çayı bana içirdi.

Çatı özelliği fiillere ait bir özellik olduğu için isim cümlelerinde çatı aranmaz.
Bugün hava oldukça güzel
Benim dün akşam gördüğü adam oydu.

FİİLİMSİLER

Fiil kök veya gövdelerinden yapım ekleriyle türetilerek isim, sıfat ve zarf olarak kullanılan kelimelerdir.

Fiilimsiler üçe ayrılır:

1) İsim - fiil

2) Sıfat - fiil (ortaçlar)

3) Zarf - fiil (ulaç, bağ-fiil)

İsim - Fiiller: Fiillerin isimleridir.

Fiillere (basit, türemiş, birleşik) getirilen "-me, -mek, -iş" ekleriyle yapılır.

Bakmak, okumak, yüzmek, yazmak, araştırmak...

Sıfat - Fiiller (Ortaçlar): Fiil kök veya gövdelerinden yapım ekleriyle (-en, -esi, -mez, -r, -dik, -ecek, -miş) türetilmiş sıfatlardır.

yırtılmış kazak, koşan insan, çıkmaz sokak, ...

Zarf-fiiller (Ulaçlar): Fiillerden türetilen ve zarf tümleci olarak kullanılan kelime veya kelimelerdir. Çeşitli şekilleri vardır:

*Babam eve gül**erek** girdi.*

*Dünkü olayları yeniden yaşıyormuş**çasına** anlattı.*

*Gül**ünce** gözlerinin içi gülüyor.*

*Canım sıkıl**dıkça** şiir okurum.*

*Kar yağ**ınca** herkes sokaklara döküldü.*

YARDIMCI FİİLLER

Bir isim ile "et-, ol-" fiillerinin birleştirilmesi yoluyla kurulan birleşik fiillerdir:

yok olmak, göç etmek, kul olmak, mecbur olmak, son bulmak, hissetmek, terk etmek, fark etmek, affetmek...

EK-FİİL (EK-EYLEM)

Ek-filler "-idi, -imiş, -ise, -dir" ekleridir. Bu eklerin tek başına bir anlamı yoktur.

Rahmetli dedem iyi bir insandı. (insan idi)

Bu akşam güzel bir film var imiş (var imiş)

7. BÖLÜM

CÜMLE BİLGİSİ

■ CÜMLE TÜRLERİ

Yüklemlerine Göre Cümleler

Ad (isim) Cümlesi: Yüklemi bir ad ya da ad soylu sözcükten oluşan cümlelerdir.

Küçük beyinlere bir şeyler aşılamak daha zordur.

Eylem (Fiil) Cümlesi: Yüklemi çekimli bir eylem olan cümlelerdir.

Kimseye yardım etmez, hep kendini düşünürdü.

Öge Dizilişine Göre Cümleler

Düz (Kurallı) Cümle: Yüklemi sonda olan cümlelerdir.

Afrika'nın sömürgeleşmesi gayet kısa bir sürede oluşmuştur.

Devrik (Kuralsız) Cümle: Yüklemi sonda olmayan cümlelere devrik cümle denir.

İki kapılı bir handa, gidiyorum gündüz gece.

Ara Sözlü Cümle: Bir cümlenin anlamına açıklık getirmek amacıyla, o cümlede açıklayıcı bir söz ya da bir cümle kullanılır. Bu açıklayıcı unsurlar söz biçimindeyse ara söz, cümle biçimindeyse ara cümle adını alır.

Sınıftaki birkaç kişi, tembel olanlar, bu duruma itiraz etti.

Ülkemiz, üç yanı denizlerle çevrilidir, yavaş yavaş çöle dönüyor.

Kesik (Eksiltili) Cümle: Yüklemi söylenmemiş cümlelerdir. Eksiltili cümle çoğu zaman bir sorunun karşılığı olarak kullanılır.

- *Kim geldi?*
  Ali.
- *Nereye gidelim?*
  Sinemaya.

Yapılarına Göre Cümleler

Basit Cümle: Tek yargıyı anlatan cümleler yapıları yönünden basittir.

Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

Bileşik Cümle: Birden çok yargıyı anlatan cümleler yapıları yönünden bileşiktir.

Yazın başı pişenin, kışın aşı pişer

Yan Cümle — Temel Cümle

■ CÜMLENİN ÖĞELERİ

Yüklem

Cümlede yargıyı bildiren öğedir, bu yüzden de cümlenin ana unsurudur.

*Bir zaman **bakacaksın** semaya ağlayarak.*

*Toprak her gün bin bir özenle **süslenir**.*

Özne

Cümlede yüklemin bildirdiği eylemi gerçekleştiren öğedir. Özneyi bulmak için yükleme **"kim/ne"** soruları sorulur.

*Beni en çok **onlar** ilgilendirmişti. (ilgilendiren kim?)*

***En güzel yıllarım** köyde geçti. (köyde geçen ne?)*

Nesne

Öznenin yaptığı eylemden etkilenen öğedir. İkiye ayrılır:

a) Belirtili Nesne: Yükleme sorulan **"neyi/kimi"** sorularına cevap verir.

*Kitaplığına **en son çıkan yayınları** almıştı.*

*Törene katılan herkes **onu** kutladı.*

b) Belirtisiz Nesne: Yükleme sorulan **"ne"** sorusuna cevap verir.

*Babası ona **bisiklet** almış.*

*O, bana **bir gül** verdi.*

Dolaylı Tümleç

Cümlede yüklemin bildirdiği şeyin başladığı, bulunduğu, yöneldiği yeri gösteren öğedir. Dolaylı tümleç ismin **-e, -de, -den** hali eklerini alır. Yükleme **nereye, nerede, nereden, kime, kimde, kimden** soruları sorularak bulunur.

***İçeriye** bir grup gazeteci girdi.*

***Kardeşinin yerinde** şimdi o çalışıyor.*

***Okuldan** beşte ayrıldım.*

Zarf Tümleci

Cümlede yüklemin zamanını, durumunu, ölçüsünü yerini / yönünü gösteren sözcük ya da sözcük gruplarıdır. Zarf tümleci, yükleme **"ne zaman, nasıl, ne kadar, niçin, ne ile, kim ile"** soruları sorularak bulunur.

***Bugün** bu işi bitirmeliyiz. (Zaman)*

*Zaman **çok yavaş** ilerliyor. (Durum)*

*Bu yemeği **çok** seviyorum. (Ölçü)*

*Elmalardan da **biraz** alabilr miyim? (Miktar)*

*Bu yetmez **daha çok** çalışmalısın. (Üstünlük)*

Edat Tümleci

Cümleye amaç-sonuç, neden-sonuç, özgülük, benzerlik, eşitlik, birliktelik, araç vs. çeşitli anlamlar katan söz öbekleridir.

*Yarın buraya **annesiyle** gelecekmiş.*
(Kimle? / birliktelik)

*Uçaklar, Avrupa'ya **doğru** yöneldi.*
(Nereye doğru? / yön)

*Ona **göre** çalışan her zaman kazanır.*
(Kime göre? / görelik)

*Rahat uyumak **için** ılık bir duş aldı.*
(Niçin? / amaç)

TEMEL DİL BİLGİSİ CEVAPLI TESTİ

1. Eylemler bir zamanı karşıladığı gibi bazı durumlarda birden fazla zamanı da karşılayabilir. Bu eylemlere "bileşik zamanlı eylem" denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem bileşik zamanlı bir eylemdir?

A) On saat süren bir yolculuktan sonra Ankara'ya vardık

B) Sahneye çıkınca, önce salondakileri başımla selamladım.

C) Asla unutulmayacak bu baloyu iple çekiyordum.

D) Tartışmalara kendi fikirleriyle girenler karşısındakinin fikirleriyle tartışmadan ayrılırlar.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklemin anlamını zaman bakımından tamamlayan bir sözcük bulunmaktadır?**

A) Yenilik arayışına girdik; ama kendi değerlerimizi de bir tarafa bırakmadık.

B) New York'a bir Pakistanlı sufi müzisyen geldiğinde üç bin kişilik salonlar tıklım tıklım dolar.

C) Ülkemizdeki sanat eğitimi veren kurumlar ideolojik güçlerin etkisi altındadır.

D) Batıyı çok iyi anlamış Batı ölçeğinde sanatçılarımız her alanda görülmeye başlandı.

3. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi bileşik yapılıdır?**

A) Eleştirinin hoş görülmediği toplumlarda sanat da gelişemez.

B) Batı, eleştiri kuramlarında bizden ileridedir.

C) Küreselleşme büyütüldüğü kadar etkili ve yeni bir süreç değildir.

D) Popüler şeyler bugün vardır, yarın yoktur; çok çabuk parlar, çok çabuk unutulur.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ler" eki cümlede farklı bir işlevde kullanılmıştır?**

A) Ödevlerimin tamamını akşam bitirdim.

B) Aşırı kar yağdığı için öğrenciler okula güçlükle gidebildi.

C) Uzak bir iklimin havasında seslerle kokular el ele dolaşır.

D) Dün gece gittiler yurtdışından gelen konuklarımız.

5.

I. Her birimiz, mutlu olmayı herkes kadar hak ediyoruz.

II. Seninle, sen nerede olursan ol, er geç karşılaşacağız.

III. Sinsi bir yağmur başlıyor sanki gönlümde.

IV. Sokaklarda ağlayan, mendil satan çocuklar görmek hepimizi üzüyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, edat kullanılmıştır.

B) II. cümlede, ara söz kullanılmıştır.

C) III. cümle, devrik bir cümledir.

D) IV. cümlede, zarf kullanılmıştır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz sertleşmesi örneklenmiştir?**

A) Her inişin bir yokuşu; her yokuşun bir inişi vardır.

B) Ülke sorunlarını her ortamda tartışmaya hazırız.

C) Gençlik yıllarında felsefe ve psikoloji ile ilgilenmiştir.

D) Güneşin doğmasıyla hep beraber tarlaya yürüdük.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, ayraç içinde belirtilen ses olayı görülmemektedir?**

A) Uzun zamandır İstanbul'a gitmekten söz etmiyor. (ünlü türemesi)

B) En büyük hazinesi olan kitaplarına özen gösteriyordu. (kaynaştırma)

C) İki köy arasındaki uzaklık, aşağı yukarı 4 km idi. (ulama)

D) Kitap sıkça uyarıyor sizi, konuya hâkim olmanız için. (ünsüz sertleşmesi)

8.

I. Sanatçı gerçek bir söyleyişe ve akıcı bir dile deyimlerden, halk söyleyişlerinden yararlanarak ulaşır.

II. Şairler, insanı tanımayı başaramazlarsa şiirden uzaklaşırlar.

III. Yararlı düşünceler, öğüte dönüştüğünde, hem konuşmacı hem de dinleyici için bir işkenceye dönüşür.

IV. Bu sanatçımız, türküleri, kırsal ve kentsel duyumların sentezi yaparak yerellikten kurtarmıştır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, eylemin nasıl yapıldığını gösteren bir söz kullanılmıştır.

B) II. cümlede, koşul kipi kullanılmıştır.

C) III. cümlede, zaman bildiren bir söz kullanılmıştır.

D) IV. cümlede, yüklem edilgen yapılıdır.

9.

I. Tül perde oynadıkça rüzgârın arttığını anlıyorduk.

II. Tiyatroda memleket sorunlarından önce insanın işlenmesi gerekir.

III. Göğüs kafesimde ne olduğu belirsiz bir ağrıyla geziyorum nicedir.

IV. Karşı kıyıda yakılan ateş, insanları rahatsız ediyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, birden çok ses olayı görülen bir sözcük vardır.

B) II. cümlede, isim tamlaması kullanılmıştır.

C) III. cümlede, iyelik eki almış sözcük kullanılmıştır.

D) IV. cümlede, zamir kullanılmıştır.

10. Kuşlar, Çekmece Gölü'nde bir su içimlik mola verip

ağaçların tepelerini (I) yalayarak göğün (II) mavisine

serpilmiş alacalı lekeler gibi uçarak gözden

kaybolurlar (III). Ilık, güneşli günlerde (IV), dikenlere

sıvanıp sarı çiçek açmış mis kokan kırlarda

kaygısızca dolaşırlar.

Yukarıdaki numaralı sözlerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. söz, isim tamlamasıdır.

B) II. sözcükte, ünsüz yumuşaması vardır.

C) III. sözcük, türemiş yapılıdır.

D) IV. sözcük, birden çok sözcükle nitelenmiştir.

11. Yeterince dikkatli olup da dostlarımızın bize uyan yanlarıyla ilgilensek ve geri kalan yanlarıyla uğraşmasak dostluklar daha dayanıklı ve daha sürekli olur gibi geliyor bana.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türemiş sözcüklere yer verilmiştir.

B) Birden çok bağlaç vardır.

C) Edat kullanılmıştır.

D) Zaman bildiren zarf kullanılmıştır.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşamasına uğramış bir sözcük yoktur?**

A) Sorunlara çözüm getirmesi zeki olduğunu gösterir.

B) Bu romanları okurken yaşanan olayları hatırladım.

C) Arkadaşlarla balık tutmak için yarın göle gideceğiz.

D) Yazarlıkta sanatçının neyi anlattığı değil, nasıl anlattığı önemlidir.

13. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi yapısına göre farklıdır?**

A) Resimde hareketin önemsiz görülmesini yadırgıyorum.

B) Toplumumuz çağdaşlaşmayı çok farklı algılıyor.

C) Yazınsal metinler yazarın dünyaya bakışını yansıtır.

D) Tablosunu satmak için müşterisiyle konuşuyor.

14. Arkeoloji gerek yazılı kaynağın olduğu devirleri gerek se yazılı kaynağın (I) olmadığı devirleri inceler. Tarihi mekanlarda yapılan kazılarda (II) ele geçen başlıca gereçler arasında kap kacak (III), seramikler, kumaş parçaları, süs eşyalarını (IV) (küpe, toka gibi) sayabiliriz. Bunlar o dönem insanının günlük yaşamını anlatan en belirleyici örneklerdir.

Yukarıdaki numaralı sözlerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. sözcükte, ünsüz yumuşaması vardır.

B) II. sözcük, türemiş yapılıdır.

C) III. söz, ikilemedir.

D) IV. söz, sıfat tamlamasıdır.

15. Ünsüzle biten bir sözcüğün son sesi, ardından gelen ünlüyle başlayan sözcüğün ilk sesine bağlanır ve birbirine bağlı olarak okunur. Bu ses olayına "ulama" denir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek yoktur?

A) Ege Bölgesi'nde yetişen incirlerin tadına diyecek yok.

B) Yangının çıkardığı kızıl alevler her tarafı kaplamıştı.

C) Boş zamanlarında müzik dinliyor, resim yapıyordu.

D) En büyük amacı, iyi bir puan alıp mühendisliği kazanmaktı.

16. Dünyaca ünlü ressam, heykeltraş ve bilim adamı
I
Leonardo da Vinci, çok azı günümüze kalabilmiş
II
büyüleyici eserleriyle çağlar boyunca adından söz
III IV
ettirmeyi başarmış büyük bir sanatçı.

Yukarıdaki numaralı sözlerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük, bileşik yapılıdır.

B) II. sözcük, türemiş yapılıdır.

C) III. sözcük, sıfat olarak kullanılmıştır.

D) IV. sözcükte, ünlü düşmesi vardır.

17. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz isim tamlamasıdır?**

A) Kimse çıkıp da güzel bir arabaya bakmadığını söylemesin bana!

B) Değirmende doğan fare, gök gürültüsünden korkmaz.

C) Yavaş adımlarla kaldırımdan yürümeye başladığımda yağmur kararını vermişti

D) Ağır hareketlerle doğrulup üstümü başımı düzeltmeye kalkıştım.

18. Dorsay, geçtiğimiz yıl, 1970'lerden bu yana hem Türkiye'nin hem dünyanın önemli sinemacılarıyla gerçekleştirdiği söyleşileri, yeniden şekillendirerek "Sinema ve Unutulmayanlar" adıyla başarılı bir kitap haline getirdi.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Durum bildiren bir zarf kullanılmıştır.

B) Zaman anlamı taşıyan bir söz kullanılmıştır.

C) Niteleyici sözcükler kullanılmıştır.

D) Dolaylı tümleç kullanılmıştır.

19. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, türetilirken bir ünlü kaybına uğramıştır?**

A) Yayladaki evin önüne elma ağacı dikilecek.

B) Teknolojideki ilerlemeler insanın başını döndürüyor.

C) Okula giderken onu dolmuşta görmeyeyim mi?

D) Okula gidecek, eşyalarımı alacak, sonra da buraya gelecek.

20. Zaman, yeryüzündeki her cismi doğuran en büyük anadır.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bileşik sözcük kullanılmıştır.

B) Sadece özne ve yüklemden oluşmuştur.

C) Bağlaç kullanılmıştır.

D) Kurallı bir cümledir.

1. C 2. B 3. D 4. D 5. D 6. C 7. A 8. D 9. D 10. C 11. D 12. B 13. D 14. D 15. C 16. B 17. B 18. D 19. B 20. C

8. BÖLÜM

YAZIM KURALLARI

■ BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

Cümleler büyük harfle başlar:

Ak akçe kara gün içindir.

Özel adlar büyük harfle başlar:

- Kişi adlarıyla soyadları: *Ahmet Haşim, Tevfik Fikret, ...*
- Takma adlar: *Muhibbi* (Kanuni Sultan Süleyman).
- Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları: *Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk.*

Hayvanlara verilen özel adlar: *Sarıkız, Fino, Karabaş, ...*

Millet, boy, oymak adları: *Türk, Alman, İngiliz, Rus, ...*

Dil ve lehçe adları: *Türkçe, Almanca, İngilizce, ...*

Devlet adları: *Türkiye Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, ...*

Din ve mezhep adları: *Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, ...*

Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar: *Tanrı, Allah, Cebrail, Zeus, ...*

Gezegen ve yıldız adları: *Merkür, Neptün, Plüton, Halley, ...*

- Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adları: *Gazi Osmanpaşa Mahallesi, Yıldız Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, ...*

Yer adları: *Asya, Avrupa, Afrika, Amerika; İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Yakın Doğu; ...*

Yapı adları: *Topkapı Sarayı, Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, ...*

Kurum, kuruluş ve kurul adları: *Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, ...*

Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adları: *Medeni Kanun, Borçlar Hukuku* (kanun), *Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği...*

Eder adları: *Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Sinekli Bakkal...*

Belirli gün ve haftalar: *29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, Kadir Gecesi, Sevgililer Günü, ...*

Tarihî olay, çağ ve dönem adları: *Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Yükselme Devri, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi, Tanzimat Dönemi...*

- Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar:
  Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi...

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar:

29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982'de göreve başladı.

■ KISALTMALARIN YAZIMI

- Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları genellikle her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır:

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), ABD (Amerika Birleşik Devletleri), TK (Türk Kültürü), TDED (Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi).

■ SAYILARIN YAZILIMI

- Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır: iki yüz, üç yüz altmış beş, seksen altı...

Para ile ilgili işlem ve senet, çek vb. ticarî belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır: 650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeşKr).

■ DEYİMLERİN VE İKİLEMELERİN YAZILIMI

- Deyimler ayrı yazılır: *Akıntıya kürek çekmek, çam devirmek, çanak tutmak, ...*
- İkilemeler ayrı yazılır: *adım adım, ağır ağır, akın akın, ...*

■ BİRLEŞİK KELİMELERİN YAZILIŞI

- Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
  kaynana < (kayın ana),
  pazartesi < (pazar ertesi),
  sütlaç < (sütlü aş),
- *"Etmek" ve "olmak"* yardımcı fiilleriyle birleşirken **ses düşmesine** veya **ses türemesine** uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
  emir etmek > emretmek
  zan etmek > zannetmek
  af etmek > affetmek
- Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla **anlam değişmesine** uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır:
  aslanağzı, keçiboynuzu, kuşburnu, vişneçürüğü, kargaburnu, balıkgözü, gecekondu, biçerdöver...

Ayrı Yazılan Birleşik Kelimeler

- *"Etmek, edilmek, eylemek, kılmak, kılınmak, olmak, olunmak"* yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller herhangi bir **ses düşmesine** veya **ses türemesine** uğramazsa ayrı yazılır:

alt etmek, arz etmek, azat etmek, el etmek, göç etmek, ilan etmek, kabul etmek, not etmek, sağ olmak, söz etmek, terk etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak...

- Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

  dil balığı, kılıç balığı, köpek balığı, güzelavrat otu...

Bağlaç Olan "da, de"nin Yazımı

Bağlaç olan *"da, de" her zaman* ayrı yazılır. Kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:

Kızı da geldi gelini de.
Durumu oğluna da bildirdi.
Sen de mi kardeşim?

Bağlaç Olan "ki"nin Yazımı

- Bağlaç olan *"ki"* ayrı yazılır:
  demek ki, kaldı ki, bilmem ki, görülüyor ki...

- *"Ki" bağlacı*, birkaç örnekte kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır:
  belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, illaki, sanki.

Soru Eki "mı, mi, mu, mü"nün Yazımı

- Bu ek gelenekleşmiş olarak ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:

Kaldı mı? Sen de mi geldin? Olur mu? İnsanlık öldü mü?

Hece Yapısı ve Satır Sonunda Kelimelerin Bölünmesi

- Türkçede satır sonunda kelimeler bölünebilir.

Burasını ilk defa görüyormuş gibi duvarlara, perdelere, möblelere, eşyalara bakıyor, hayret ediyordu.

- Bitişik yazılan kelimelerde de bu kurala uyulur. Bileşik sözcükler ortadan değil heceden bölünür:

.... il - kokul..
.... so - yadı...

- Ayırmada satır sonunda ve satır başında tek harf bırakılmaz:

Yanlış	**Doğru**
.... u- çurtma	*..........uçurt- ma*
.... müdafa- a	*........ müda- faa*

- Kesme işareti satır sonuna geldiğinde yalnız kesme işareti kullanılır; ayrıca çizgi kullanılmaz.

.... Edirne'
nin...

.... Ankara'
dan...

CEVAPLI TEST

1. **Aşağıdakilerin hangisinde kısaltmaların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) ODTÜ'de okumayı çok istiyor.

B) Belgeleri APS'yle gönderdim.

C) Geçen ay TEK'nda işe başladı.

D) YÖK'ün bu tutumu çok eleştirildi.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki" nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Gönül ister ki hiç kimse aç kalmasın.

B) Yazar toplumdaki sorunları dile getirmelidir.

C) Biliyoruzki bu çalışmayla sınav kazanılmaz.

D) Mademki okumuyor, bir işe girip çalışsın.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Bu işi emekli olduktan sonra, 1983'te, kurmuş.

B) Yazarın ilk kitabı 1972'de basılmış.

C) Böylece 1914'de I. Dünya Savaşı başlamış oldu.

D) Üniversiteden 1995'te mezun olmuş.

4. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisi ünlü ile başlayan bir ek aldığında yumuşama olmaz?**

A) renk B) kilit
C) inanç D) sırt

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yön bildiren sözcüklerle ilgili bir yazım yanlışı vardır?**

A) Çocukluğumdan beri Doğu Asya ülkelerini merak ederim.

B) Burası nehrin batısına kurulmuş küçük bir köydü.

C) Ülkenin doğu sınırı hiç güvenli değil.

D) Bu konuda batının izlediği politikayı kınıyoruz.

6. Güneş, dünya ve ay sözcükleri astronomi terimi ve coğrafi terim olarak kullanıldığında büyük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Esnaf gelecek aydan itibaren işlerin açılacağını umuyor.

B) Mars'ta hayat olduğu ileri sürülüyor.

C) Atalarımız, Güneş giren eve doktor girmez diye boşuna söylememişler.

D) Gelgit olayına Ay'ın çekim gücü sebep olur.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Söylenenlere hiçbir zaman inanmamışdı.

B) Uzun yıllardır birbirlerini görmüyorlardı.

C) Bütün zorlukları elele vererek aştılar.

D) Üzerindeki yük git gide artıyordu.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ler" ekinin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Osmanlılar bu topraklara yüzyıllarca hakim olmuşlar.

B) Bu millet Fatihler, Kanûniler yetiştirmiş büyük bir millettir.

C) Mehmetçikler şehit ailelerini duygulandırdı.

D) Dün akşam çocuklarla Sevgi'lere gittik.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, bitişik yazılması gereken "de" ayrı yazılmıştır?**

A) Yazarın son romanı da aynı sorunları yansıtıyor.

B) Bu insanların da yardıma ihtiyacı var.

C) Bir sen bir de ben olanların farkına varamadık

D) Ülkemiz de böyle şeylerin yaşanmasına alıştık.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) İç Anadolu'da düzlükler geniş yer tutar.

B) Amerika'nın güney bölgesi oldukça farklı.

C) Türkiye'nin doğusunda iklim serttir.

D) Yakında Kuzeybatıdan soğuk hava kütlesi gelecek.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

A) Şiir yazmaya ortaokul sıralarında başlamış.

B) İlk öyküsü 1983'de bu dergide yayımlanmıştı.

C) Son şiirleri bu kitapta yer alacak mı, bilmiyorum.

D) Uzun süreden beri denemelerini bu dergiye de gönderiyor.

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?**

A) Yalan dolan yoktu gözlerde yalnızca ses...

B) Yoksa bütün vitamini kabuğunda mıydı?

C) Bir aşktan diyerine kaç saatte gidiliyordu?

D) Adı bende gizli bir kadındı, İstanbul.

13. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Art arda gelen sınavlar belimizi büktü.

B) Kaza aracını gördükten sonra durumuna şükretti.

C) Yeni taşınan komşuları, mütevazı bir İç Anadolu insanıydı.

D) Abilerimiz, iyi ve kötü dostları ayırtetmemizi öğretti.

1. C 2. C 3. C 4. D 5. D 6. C 7. B 8. D 9. D 10. D 11. B 12. C 13. D

9. BÖLÜM

NOKTALAMA İŞARETLERİ

■ NOKTA (.)

■ Cümlenin sonuna konur:

Türk Dil Kurumu, 1932 yılında kurulmuştur.

■ Bazı kısaltmaların sonuna konur:

Alb. (albay), *Dr.* (doktor), *Yrd. Doç.* (yardımcı doçent), *Prof.* (profesör),

■ Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur:

I. 1. A. a.
II. 2. B. b.

■ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

29.5.1453 16.10.1980 21.04.1986

■ Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

Toplantı 13.00'te başladı.

■ VİRGÜL (,)

■ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur:

Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum.

■ Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Bir varmış, bir yokmuş.

Umduk, bekledik, düşündük

■ Cümlede özel olarak vurgulanması gereken ögelerden sonra konur:

Binaenaleyh, biz her vasıtadan, yalnız ve ancak, bir noktainazardan istifade ederiz.

■ Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur:

Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız, size bir sual sorayım.

■ Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur:

Datça'ya yarın gideceğim, dedi.

■ Konuşma çizgisinden önce konur:

Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e,

Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

■ Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:

Efendiler, bilirsiniz ki hayat demek, mücadele, müsademe demektir.

Sayın Başkan, Sevgili Kardeşim, Değerli Arkadaşım,

■ Sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için konur:

38,6 (otuz sekiz tam, onda altı), 25,33 (yirmi beş tam, yüzde otuz üç),

■ Metin içinde **"ve, veya, yahut"** bağlaçlarından önce de sonra, ayrıca metin içinde tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgül konmaz:

■ NOKTALI VİRGÜL (;)

■ Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:

Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; İstanbul, Londra, Bakü.

- Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.

- Virgülün özneyi ayırmada yetersiz kaldığı durumlarda özne, noktalı virgülle ayrılır.

Ayşe; Murat, Okan, Serpil ve Neşe'nin geldiğini söyledi.

■ İKİ NOKTA (:)

- Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur:

Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda?
Ziraatçı sayar: yulaf, pancar, zerzevat, tütün...
(Falih Rıfkı Atay)

- Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur:

Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.

- Edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur:

Bilge Kağan: Türklerim, işitin!

İki noktadan sonra gelen cümle ise büyük harfle başlar, sözcük niteliğinde ise küçük harf kullanılır.

■ ÜÇ NOKTA (...)

- Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:

Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüveriyordu da, bu yanı...

- Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur:

Arabacı B...'a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu.

- Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur:

... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...

■ SORU İŞARETİ (?)

- Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı?

- Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır:

Yunus Emre (1240?-1320), (Doğum yeri: ?)

■ ÜNLEM İŞARETİ (!)

- Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur:

Ne mutlu Türk'üm diyene!
Hava ne kadar da sıcak!

- Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!

- Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:

İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).

■ KISA ÇİZGİ (-)

- Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bilmem.

- Ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır:

Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.

- Dil bilgisinde kökleri ve ekleri belirtmek için konur:
al-, dur-, gör-, ver- ak, -den, -ış, -lık.

■ UZUN ÇİZGİ (—)

- Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.

Sıtkı Bey — Kaleyi kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.

İslam Bey — Ben daha ölmedim.

■ TIRNAK İŞARETİ (“ ”)

■ Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin ön cephesinde Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." vecizesi yer almaktadır.

■ PARANTEZ ( )

■ Cümlenin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için kullanılır:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

■ Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır:

Halikarnas Balıkçısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.

■ Hakkında açıklama yapılan söze ait ek, ayraç kapandıktan önce yazılır:
Yunus Emre'nin (1240?- 1320)

■ Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:

İhtiyar - (Yavaş yavaş Kaymakama yaklaşır.) Ne oluyor beyefendi? Allah rızası için bana da anlatın...

■ KESME İŞARETİ (’)

■ Aşağıda sıralanan özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır:

Atatürk'üm, Fatih Sultan Mehmet'e, Kırgız'ım, Meriç Nehri'ne, Van Gölü'ne, Sait Halim Paşa Yalısı'ndan...

■ Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce konur:
Yunus Emre'nin (1240?-1320), Yakup Kadri'nin (Karaosmanoğlu).

■ Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri, birleşim ve oturum adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: *Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığına*, 112. Birleşimin 3'üncü Oturumunda...

■ Son düzenleme ile "Avrupa Birliği" bu kuralın dışında tutulmuştur. Avrupa Birliği'ne (doğru)

■ Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz:
Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Müslümanlık, Hristiyanlık, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Aydınlı, Konyalı, Bursalı, Ahmetler, Mehmetler, Yakup Kadriler, Türklerin...

■ Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: *TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de, TV'ye.*

Noktalama İşaretleri
Kaynak: http://www.tdk.gov.tr

CEVAPLI TEST

1.

I. Benzer örneklerin devam edebileceğini göstermede kullanılır.

III. Birbiriyle ilgili iki sözcük arasında kullanılır

III. Yüklemden uzak kalmış özneden sonra kullanılabilir.

IV. Virgüllerle ayrılmış sözlerden önce gelen özneyi ayırmada kullanılır.

Yukarıdaki cümlelerde hangi noktalama işaretiyle ilgili bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) Virgül B) Noktalı virgül

C) Kısa çizgi D) Parantez işareti

2. Yazar son makalesinde ( ) Sıradan insanları savaşçı olmaya götüren ilk adımlardan birisi ( ) ölüm bilincidir ( ) ( ) diyordu.

Yukarıdaki cümlede parantezle boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (“) (”) (,) (.)

B) (“) (,) (.) (”)

C) (“) (‘) (”) (.)

D) (“) (‘) (.) (”)

3. Dervişe ( ) Yokuşu mu seversin ( ) inişi mi ( ) ( ) diye sormuşlar ( )

Yukarıda ayraçla işaretlenen yerlere, sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (“) (“) (;) (?) (”)

B) (,) (“) (,) (.) (”)

C) (“) (,) (?) (“) (.)

D) (:) (?) (:) (,) (.)

4. Muhtaçlara verdikçe zenginleşir, açları yedirdikçe doyarız.

Virgülün bu cümledeki kullanımına benzer bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Hırsızın asıl soyduğu yer, kendi vicdanıdır.

B) Çoğu yazarımız, günlük deyince yalnızca kişisel duyguları yazmayı biliyor.

C) Öykü karakterlerimin peşine sabırla, inatla düşerim ben.

D) Yazı yazarken yazdıklarımı değiştiririm, çok defa yırtar yeniden yazarım.

5. **Aşağıdaki açıklamalardan hangisi virgülün kullanımıyla ilgili <u>değildir</u>?**

A) Tırnak işareti içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.

B) Bir kelimenin, kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek için kullanılır.

C) Hitap için kullanılan sözcüklerden sonra konur.

D) Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin ve sözcüklerin sonuna konur.

6. Onun birçok gizli yönü vardır ( ) ressamlığı ( ) şairliği ( ) yazarlığı ( ) heykeltıraşlığı ( )

Yukarıdaki cümlede ayraçla boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (:) (,) (,) (,) (...)

B) (,) (,) (,) (,) (...)

C) (:) (,) (;) (,) (...)

D) (:) (,) (,) (,) (.)

7. Deha ( ) ( ) imkansız ( ) zannedilen şeylerde ( ) mümkün ( ) ü görebilmektir.

Yukarıdaki cümlede ayraçla boş bırakılan yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (;) (") (") (") (")

B) (,) (") (') (') (")

C) (,) (") (") (") (")

D) (:) (") (") (") (")

8. Garsona elimde olmadan ( ) Bugün maç mı var ( ) ( ) diye sordum. Garson ( ) Bugün milli maçımız var ya ( ) ( ) dedi.

Bu parçada ayraçla boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (–) (?) (–) (") (!) (–)

B) (") (?) (") (") (!) (")

C) (") (?) (") (") (") (!)

D) (:) (?) (") (") (?) (")

9. Parka gittim dün akşam; kimsecikler yoktu etrafta.

Noktalı virgül (;) aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledeki göreviyle kullanılmıştır?

A) Sınıfın bir tarafında Ali, Veli, Ahmet; diğer tarafında Ayşe, Fatma, Nur oturuyordu.

B) Murat, Serkan, Neşe İstanbul'a; Filiz, Aslı, Bilge İzmir'e gitti.

C) Hayata dört elle sarılmıştı; yaşama sevinciyle doluydu.

D) Burada her şey yetişir: buğday, arpa, mısır; üzüm, şeftali...

10. Bugün Sultanahmet'e gittim ( ) Aman Allah'ım ( ) Ne kadar kalabalık ( ) Gazeteciler ( ) simitçiler ( ) taksiciler ( )

Yukarıdaki cümlede ayraçla boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) (!) (?) (,) (,) (...)

B) (.) (!) (!) (,) (,) (...)

C) (...) (!) (!) (,) (;) (...)

D) (.) (!) (?) (;) (,) (...)

11. Yolun yarısında yaşamını (I) gözden geçiriyor şair. Yalnızlığın (II) karamsarlığın doruklarında gezinip ölümü anımsıyor (III) anımsatıyor. Öyle ya, yaşamla ölüm yan yana (IV) iç içe değil mi? Öyle olmasına öyledir; ama güzel olan, yaşamak yaşadığının ayrımına varmaktır.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine, herhangi bir noktalama işareti koymaya gerek yoktur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır.

B) Sanatçı, gördüklerini kendine özgü üslubuyla şekillendirir.

C) Bir çevirmen, her eserin çevirisinde başarılı olmayabilir.

D) Sanatçı, okur, eleştirmen birbiriyle etkileşim halinde olan kişilerdir.

1. D 2. B 3. C 4. D 5. D 6. A 7. C 8. B 9. C 10. B 11. A 12. D

10. BÖLÜM

ANLATIM BOZUKLUKLARI

■ ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

Gereksiz Sözcük Kullanımı

Cümlede aynı anlama gelen ya da biri diğerinin anlamını kapsayan sözcüklerin bir arada kullanılmasıyla oluşan anlatım bozukluğudur.

- *Bugün Türkiye'nin turizm alanında gelişmiş **turist** bölgeleri var.*

Bu cümlede **"turizm alanı"** sözü geçtiğine göre tekrar **"turist"** sözcüğünün kullanılmasına gerek yoktur.

Anlamca Çelişen Sözcüklerin Bir Arada Kullanımı

Cümlede anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılmasıyla oluşur.

- *Gönderdiğim paketi **eminim** bugüne kadar almış olmalısınız.*

Bu cümlede **"eminim"** ve **"olmalısınız"** sözcükleri çelişmektedir. Çünkü biri **kesinlik** (eminim), diğeri **olasılık** (olmalısınız) bildiriyor.

Yanlış Sözcük Kullanımı

Sesleri ya da anlamları birbirine yakın gibi görünen; ancak farklı anlamda olan sözcüklerin birbirinin yerine kullanılmasıyla oluşur.

- *Bu konuda gençleri **azımsamak** doğru değil.*

Bu cümlede **"azımsamak"** yerine **"küçümsemek"** sözcüğü kullanılmalıydı.

Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanımı

Bir cümlenin doğru anlaşılması için her sözcüğün yerli yerinde kullanılması gerekir. Bir sözcük, bulunması gereken yerde değilse anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

- *Alınan bu karar, savaşta askerin **daha çok** ölmesine yol açtı.*

Burada **daha çok** sözü yanlış yerde kullanılmıştır. Bu cümle şöyle olmalıydı:

Alınan bu karar savaşta **daha çok** askerin ölmesine yol açtı.

Deyim-Atasözü Yanlışları

Deyimlerin yanlış yerde kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

- *O kadar hastaydı ki **yüzünden kan damlıyordu.***

Bu cümlede **"yüzünden kan damlamak"** deyimi yanlış kullanılmıştır. Bu deyim sağlıklı insanlar için kullanılan bir deyimdir. Bu yüzden bu cümleye uymamaktadır.

Anlam Belirsizliği

Anlam belirsizliği genellikle virgül eksikliği ya da karşılaştırmadaki hatalı söz diziminden kaynaklanır.

- *Yaşlı adamın dediğine tepki gösterdi.*

Yukarıdaki cümlede adamın mı yaşlı olduğu, yoksa yaşlı bir kişinin başka bir adamın dediğine mi tepki gösterdiği belli değildir. Yaşlı sözcüğünden sonra virgül konursa bu karışıklık giderilmiş olur.

YAPIYA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

Özne-Yüklem Uyuşmazlığı

Cümlede özne ve yüklem arasında kişi yönünden uygunluk olmalıdır. Özne tekil ise yüklem tekil, özne çoğul ise yüklem çoğul olur. Bu kurala uyulmadığı takdirde anlatım bozukluğu meydana gelir.

- *Son durağa geldiğimizde otobüste bir ben bir de o yaşlı adam **kalmıştı**.*

Bu cümlede özne çoğuldur. **"Ben"** ve **"o yaşlı adam"** öznedir. Buna göre özne birinci çoğul şahıstır (Biz), öyleyse yüklem de birinci çoğul şahısla çekimlenmeliydi. Cümlenin doğru şekli **"Son durağa geldiğimizde otobüste bir ben bir de o yaşlı adam kalmıştık."** olmalıdır.

Özne Eksikliği

Aynı özneyi alamayan yüklemlerin bir arada kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

- *Bu tür dergilerin sayısı gittikçe azalıyor, okunmaz oluyor.*

Bu cümleden, azalanın da okunmaz olanın da bu tür dergilerin sayısı olduğu anlamı çıkıyor. Okunmaz olan **"bu tür dergilerin sayısı"** değil **"bu tür dergiler"**dir. Öyleyse virgülden sonraki cümlenin yani ikinci cümlenin öznesi eksiktir. Cümle şu şekilde düzeltilir:

- *Bu tür dergilerin sayısı gittikçe azalıyor ve **dergiler** okunmaz oluyor.*

Yüklem Eksikliği

Birden fazla yüklem kullanılması gereken cümlelerde yüklemin eksik kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğudur.

- *Eti çok, sebzeyi hiç sevmiyorum. (Yanlış)*
  *Eti çok **seviyorum**, sebzeyi hiç sevmiyorum. (Doğru)*

Çatı Uyuşmazlığı

Birbirini izleyen cümlelerde, aynı özneyi alan cümlelerin yüklemleri ve eylemsileri aynı çatıda olmadığı zaman anlatım bozukluğu meydana gelir.

- *Bütün kitapları **toplayıp** raflara **dizildi**. (Yanlış)*

  *Bütün kitaplar **toplanıp** raflara **dizildi**. (Doğru)*

  ya da

  *Bütün kitapları **toplayıp** raflara **dizdik**. (Doğru)*

Nesne Eksikliği

Bazı cümlelerde yüklemler aynı nesneyi alamayabilir ya da bir cümlede nesne kullanılması gerektiği halde nesne kullanılmayabilir. Bu durumlarda nesne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu meydana gelir.

- *Oğlunun evine sürekli gidiyor ve çok seviyordu.*

Cümlede kişinin kimi sevdiği (yani nesne) belli değildir. Bu yüzden anlatım bozukluğu oluşmuştur. Cümle şu şekilde olmalıydı:

*Oğlunun evine sürekli gidiyor ve **oğlunu** çok seviyordu.*

Dolaylı Tümleç Eksikliği

Bir cümlede gerekli olduğu halde dolaylı tümleç kullanılmamışsa anlatım bozukluğu oluşur.

- *Kardeşini hiç unutmuyor, sürekli mektup yazıyordu.*

Burada **kime** mektup yazıldığı belirtilmediği için anlatım bozukluğu oluşmuş. Cümlenin doğru şekli şöyledir:

*Kardeşini hiç unutmuyor, **ona** sürekli mektup yazıyordu.*

Edat Tümleci Eksikliği

"İle" edatının eksikliği zaman zaman anlatım bozukluğuna neden olabilir.

- *Onu dün gördüm ve tanıştım. (Yanlış)*
  Onu dün gördüm ve onunla tanıştım. (Doğru)
- *Çocuklarına iyi bakar, iyi anlaşırdı. (Yanlış)*
  Çocuklarına iyi bakar, onlarla iyi anlaşırdı. (Doğru)

Tamlama Yanlışları

Aynı tamlanana bağlanamayan iki tamlayanın kullanılmasıyla oluşan anlatım bozukluğudur. Bir tamlanana birden fazla tamlayanın bağlanması için tamlayanların tümünün ya ad ya da sıfat olması gerekir. Aksi takdirde anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

- *Şehrimizde çeşitli **kültürel ve sanat etkinlikleri** gerçekleştirildi.*

"Kültürel (sıfat) etkinlikler (isim)" sıfat tamlaması,

"Sanat (tamlayan (isim)) etkinlikleri (tamlanan (isim))" isim tamlamasıdır

Buna göre **sıfat** (kültürel) ve **ad** (sanat) aynı tamlanana bağlanmıştır. Bu da anlatım bozukluğuna yol açmış. Bu cümledeki anlatım bozukluğu iki şekilde düzeltilebilir:

*Şehrimizde çeşitli **kültürel etkinliklerle sanat etkinlikleri** gerçekleştirildi. (Doğru)*

*Şehrimizde çeşitli **kültürel ve sanatsal etkinlikler** gerçekleştirildi. (Doğru)*

Eklerle İlgili Yanlışlar

Bu tür yanlışlar tamlama eklerinin ya da herhangi bir ekin eksikliğinden ya da fazlalığından kaynaklanır.

- *Her **insan** okuma alışkanlığı kazanması gerekir. (Yanlış)*
  *Her **insanın** okuma alışkanlığı kazanması gerekir. (Doğru)*
- ***Türkiye'nin** birkaç bölgesi hariç, henüz kar yüzü görmedi. (Yanlış)*
  ***Türkiye**, birkaç bölgesi hariç henüz kar yüzü görmedi. (Doğru)*
- *Sınıfların yeniden **düzenleneceğini** sağlayacaklar. (Yanlış)*
  *Sınıfların yeniden **düzenlenmesini** sağlayacaklar. (Doğru)*

Sözcüklerin Yanlış Eyleme Bağlanması

Birden fazla sözcük bir eyleme bağlanabilir. Ancak sözcükler yanlış eyleme bağlanırsa anlatım bozukluğu oluşur. Bu tür bozukluklara **"eylemsi yanlışı"** da denmektedir.

- *Durmadan gazoz ve çekirdek yenen bu yerden hemen uzaklaştım.*

Bu cümlede **"gazoz ve çekirdek"** sözcükleri **"yemek"** eylemine bağlanmıştır. Çekirdek yenir ancak gazoz yenmez, içilir. Buna göre sözcük yanlış eyleme bağlanmıştır. Doğrusu şu şekilde olur:

- *Durmadan gazoz **içilen** ve çekirdek yenen bu yerden hemen uzaklaştım.*
- *Amaç arkadaşlarını ikinci, kendisini birinci plana çıkarmaktı. (Yanlış)*
  *Amaç arkadaşlarını ikinci **plana düşürmek,** kendisini birinci plana çıkarmaktı. (Doğru)*

CEVAPLI TEST

1. Bu kuruluş yetişkinlerden çok gençlere daha iyi
   I II III IV
hizmet vermektedir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu, numaralanmış sözlerden hangisinin atılmasıyla giderilebilir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. Batı ve güney bölgeleri yağmurlu geçerken,
   I II
öte yandan doğu ve kuzey bölgeleri soğuk
   III IV
olacak.

Bu cümledeki numaralanmış sözlerden hangisi çıkarılırsa cümlenin anlamında daralma ya da bozulma olmaz?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. Üyeler bir an sessizlik içinde kaldılar ve herkes
   I II III
ellerini kaldırarak söz istediler.
   IV

Bu cümledeki anlatım bozukluğu numaralanmış sözcüklerden hangisinin atılmasıyla giderilebilir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, anlatım bozukluğunun giderilmesi için, boş bırakılan yere uygun bir sözcük getirilmelidir?**

A) Yaşamındaki ---- gerçek ile sanattaki gerçek çoğunlukla aynı değildir.

B) Dillerin ---- kavramca zenginleşmesinde anlam genişlemesinin payı büyüktür.

C) Başkalarının ----sorunlarına önem verir, onlara çözümler bulmaya çalışır.

D) Onlar ---- temiz ve düzenli tutmayı, vazgeçilmesi imkansız bir görev bilmişler.

5. Sorun arkadaşlarımızın bizi bu konuda iyi
   I II
aydınlatmamış olduğundan kaynaklanıyor
   III IV

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun giderilmesi için numaralanmış sözcüklerden hangisinde değişiklik yapılması gerekir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

6. Sergideki resimlerimin hepsi kendi eserimdir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişiklerden hangisiyle giderilebilir?

A) "Sergideki" sözcüğü "sergide" yapılarak

B) "resimlerimin" sözcüğü "resimlerin" yapılarak

C) "hepsi" sözcüğü "hepsinin" yapılarak

D) "kendi" sözcüğü "benim" yapılarak

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Romancının şiirle ilgilenmesi sanatı için çok yararlı olur.

B) Bu kadar yorgunluktan sonra iyi bir tatili hak etmişti.

C) Öğrencilerin iyi kitaplarla ilgilenmesini sağlamak bir eğitim işidir.

D) Birbirine karşı davranışlarının nasıl olması ya da olmamasını anlatıyor.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Bu tutumuyla ailesine zarar mı veriyor yarar mı anlayamadım.

B) Sorularına cevap vermekte güçlük çekiyorum.

C) Müzik alanında çok önemli bir yeri olan bu eserin yaşatılması gerekir.

D) Bu roman, olay örgüsü açısından yazarın en başarılı eseridir.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Sanat alanındaki başarınızı herkes biliyor.

B) Sınava İstanbul'da girmek istiyorum.

C) Beni en çok sevindiren, senin geldiğindir.

D) Yeni aldığın elbiseyi çok beğendim.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Önemsiz şeyler üzerinde boşu boşuna zaman harcadı.

B) Doğanın, kış aylarında farklı bir çekiciliği vardır.

C) Dünyada kaç canlı türü olduğu bilinmemektedir.

D) Bu tür ameliyatlarda hastanın ölüm şansı daha fazladır.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Gölün kıyısındaki yaşlı çınar ağacının altında oturduk.

B) Akşamları müzik dinleyerek ya da kitap okuyarak vakit geçirirdi.

C) Burada kışın en büyük sorunumuz hava kirliliği oluyor.

D) Bu bilginin ne kadar doğru olup olmadığını öğreneceğiz.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kavuşmak" **sözcüğünün yanlış kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Fırat ve Dicle gibi yan yana akıyorlar, sonra kavuşuyorlar.

B) Öteki kentler gibi bu kent de çirkin bir görünüme kavuştu.

C) Bir aydır hasta olan babası sonunda sağlığına kavuşmuştu.

D) Çocuğuna kavuşamasaydı çok zor günler geçirebilirdi.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Yazılarınızda, dilimize önem verilmeyişinden yakınıyorsunuz.

B) Dil, insanların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan bir araçtır.

C) Akşamları bir süre çalışıyor ve sonra dinleniyorum.

D) Hava kirliliğinin nedenlerinden biri de yeşil alanların azlığındandır.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Görüşlerinizi sözle değil, yazıyla belirtmelisiniz.

B) Şiddetli rüzgarın deniz trafiğini aksattığı söyleniyor.

C) Önerilerimizi dinliyor ama hiç uygulamıyordu.

D) İş konusunda ben onu, o da beni etkilemek istemez.

15. Bu kameralar, rahatça kullanılabileceği ve taşınmasının kolay olması nedeniyle tercih ediliyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun giderilmesi için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?

A) "nedeniyle" sözcüğü cümleden çıkarılmalı

B) "tercih ediliyor" yerine "tercih ederiz" sözü getirilmeli

C) "kullanılabileceği" yerine "kullanılabilmesi" sözcüğü getirilmeli

D) "rahatça" sözcüğü yerine "rahat" sözcüğü getirilmeli

1. D 2. C 3. C 4. D 5. D 6. B 7. D 8. A 9. C 10. D 11. D 12. B 13. D 14. D 15. C

11. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

KANUN NUMARASI : 2709

KABUL TARİHİ : 18/10/1982

YAYIMLANDIĞI R.GAZETE : TARİH : 9/11/1982
SAYI:17863 (MÜKERRER)

- Bu Anayasa; Kurucu Meclis tarafından 18/10/1982'de Halkoylamasına sunulmak üzere kabul edilmiş ve 20/10/1982 tarihli ve 17844 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış; 7/11/1982'de Halkoylamasına sunulduktan sonra 9/11/1982 tarihli ve 17863 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yeniden yayımlanmıştır.
- 18/10/1982'de Halkoylaması ile 1982 Anayasası, 1.626.431 "red" (yüzde 8.63) oyuna karşılık, 17.215.559 "kabul" (yüzde 91.37) oyuyla kabul edildi. Bu oran 1961 Anayasasının %61.5 olan "evet" oylarına göre çok yüksek bir kabul düzeyini yansıtmaktadır.
- 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişiklikleri 12/9/2010 tarihinde Halkoyuna sunularak kabul edilmiş, buna ilişkin 22/9/2010 tarihli ve 846 sayılı Yüksek Seçim Kurulu Kararı 23/9/2010 tarihli ve 27708 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Kanun No.	TBMM'de Kabul Tarihi	Halkoylaması Tarihi	Değiştirilen Maddeler	Resmî Gazete Tarih - Sayı
3361	17/5/1987	-	67, 75, 175, Geçici 4	18/5/1987 –19464 Mükerrer
		6/9/1987	Geçici 4	Halkoylaması Sonucu: 12/9/1987-19572
3913	8/7/1993	-	133	10/7/1993 - 21633
4121	23/7/1995	-	Başlangıç, 33, 52, 53, 67, 68, 69, 75, 84, 85, 93, 127, 135, 149, 171	26/7/1995-22355
4388	18/6/1999	-	143	18/6/1999-23729 Mükerrer
4446	13/8/1999	-	47, 125, 155	14/8/1999-23786

4709	3/10/2001	-	Başlangıç, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 28, 31, 33, 34, 36, 38, 40, 41, 46, 49, 51, 55, 65, 66, 67, 69, 74, 87, 89, 94, 100, 118, 149, Geçici 15	17/10/2001-24556 Mükerrer
4720	21/11/2001	-	86	1/12/2001-24600
4777	27/12/2002	-	76, 78	31/12/2002-24980 3. Mükerrer
5170	7/5/2004	-	10, 15, 17, 30, 38, 87, 90, 131, 143, 160	22/5/2004-25469
5370	21/6/2005	-	133	23/6/2005-25854
5428	29/10/2005	-	130, 160, 161, 162, 163	9/11/2005-25988
5551	13/10/2006	-	76	17/10/2006-26322
5659	10/5/2007	-	Yeni Geçici 17	18/5/2007-26526
5678	31/5/2007	21/10/2007	77, 79, 96, 101, 102	16/6/2007-26554 Halkoylaması Sonucu: 31/10/2007-26686
5735	9/2/2008	-	10, 42	23/2/2008-26796
5982	7/5/2010	12/9/2010	10.madde; *Kanun önünde eşitlik* 20.madde; *Özel hayatın gizliliği* 23.madde; *Yerleşme ve seyahat hürriyeti* 41.madde; *Ailenin korunması ve çocuk hakları* 51.madde; *Sendika kurma hakkı* 53.madde; *Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı* 54.madde; *Grev hakkı ve lokavt* 74.madde; *Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı* 84.madde; *Milletvekilliğinin düşmesi* 94.madde; *Başkanlık Divanı* 125.madde; *Yargı yolu* 128.madde; *Genel ilkeler* 129.madde; *Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence* 144.madde; *Adalet hizmetlerinin denetimi* 145.madde; *Askeri yargı* 146.madde; *A. Anayasa Mahkemesi* *1. Kuruluşu* 147.madde; *2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi* 148.madde; *3. Görev ve yetkileri* 149.madde; *4. Çalışma ve yargılama usulü* 156.madde; *Askeri Yargıtay* 157.madde; *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi* 159.madde; *Hakimler ve Savcılar Kurulu* 166, Geçici 15, Yeni Geçici 18 ve 19	Bazı hükümleri Anayasa Mahkemesinin 7.7.2010 tarih ve E.2010/49, K.2010/87 sayılı kararıyla iptal edilmiştir (RG, 1.8.2010, Sayı 27659 Mükerrer). 5982 sayılı Kanun 12 Eylül 2010 tarihinde düzenlenen halkoylamasıyla onaylanmıştır. Halkoylamasının kesin sonuçları, YSK'nın 22 Eylül 2010 tarih ve 846 sayılı kararıyla yayınlanmıştır (*RG*, 23 Eylül 2007, Sayı 27708).

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Genel Esaslar, Temel Haklar ve Ödevler, Cumhuriyetin Temel Organları, Mali ve Ekonomik Hükümler, Çeşitli Hükümler, Geçici Hükümler ve Son Hükümler olmak üzere toplam yedi kısımdan oluşur.

MADDE DİZİNİ

MADDE 148: Görev ve Yetkileri
MADDE 149: Çalışma ve Yargılama Usulü
MADDE 150: İptal Davası
MADDE 151: Dava Açma Süresi
MADDE 152: Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi
MADDE 153: Anayasa Mahkemesinin Kararı
MADDE 154: Yargıtay
MADDE 155: Danıştay
MADDE 156: Askerî Yargıtay
MADDE 157: Askerî Yüksek İdare Mahkemesi
MADDE 158: Uyuşmazlık Mahkemesi
MADDE 159: Hâkimler ve Savcılar Kurulu
MADDE 160: Sayıştay

Dördüncü Kısım
MALÎ ve EKONOMİK HÜKÜMLER
Birinci Bölüm
MALÎ HÜKÜMLER
Bütçe
MADDE 161: Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanması
MADDE 162: Bütçenin Görüşülmesi
MADDE 163: Bütçelerde Değişiklik Yapılabilme Esasları
MADDE 164: Kesinhesap
MADDE 165: Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi
İkinci Bölüm
EKONOMİK HÜKÜMLER
MADDE 166: Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey
MADDE 167: Piyasaların Denetimi ve Dış Ticaretin Düzenlenmesi
MADDE 168: Tabiî Servetlerin ve Kaynakların Aranması ve İşletilmesi
Ormanlar ve Orman Köylüsü
MADDE 169: Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi
MADDE 170: Orman Köylüsünün Korunması
MADDE 171: Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi
Tüketiciler İle Esnaf ve Sanatkarın Korunması
MADDE 172: Tüketicinin Korunması
MADDE 173: Esnaf ve Sanatkarın Korunması
Beşinci Kısım
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER
MADDE 174: İnkılap Kanunlarının Korunması
Altıncı Kısım
GEÇİCİ HÜKÜMLER
GEÇİCİ MADDE 1- GEÇİCİ MADDE 16
Yedinci Kısım
SON HÜKÜMLER
MADDE 175: Anayasanın Değiştirilmesi
MADDE 176: Başlangıç ve Kenar Başlıklar
MADDE 177: Anayasanın Yürürlüğe Girmesi

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

Genel Esaslar 11 başlıktan oluşmaktadır:

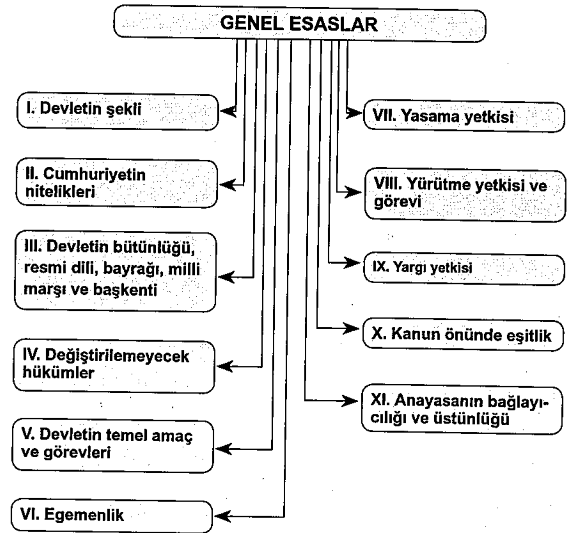

I. Devletin şekli (Madde 1)

- Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri (Madde 2)

- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

III. Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti (Madde 3)

- Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

Dili Türkçedir.

Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.

Milli marşı "İstiklal Marşı"dır.

Başkenti Ankara'dır.

IV. Değiştirilemeyecek hükümler Madde 4

– Anayasanın 1 inci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, 2 nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 üncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

!

Değiştirilemeyecek ve değiştirilmesi teklif edilemeyecek hükümler:

1. Devletin şekli
2. Cumhuriyetin nitelikleri
3. Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti

NOT

- Anayasamızın birinci maddesine göre "Türkiye Devleti Bir Cumhuriyettir". Bu ifade devletin rejiminin cumhuriyet olduğunu göstermektedir.
- Cumhuriyetin nitelikleri ise ilk kez 1961 Anayasası'nda geçmektedir.
- Anayasanın 1 inci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, 2 nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 üncü maddesi hükümlerinin değiştirilmesi teklif edilemeyeceği Anayasanın 4. Maddesi ile hüküm altına alınmıştır.
- Anayasamızın 2. maddesinde belirtilen ifadelerden Türkiye Cumhuriyeti'nin
  - Toplumun huzuru,
  - Milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde,
  - İnsan haklarına saygılı,
  - Atatürk milliyetçiligine bağlı bir devlet olduğu ve baslangıçta belirtilen temel ilkelere dayandığı ifade edilmektedir. Ancak bu tanımlar Türkiye Cumhuriyetinin niteliklerini belirtmemektedir.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini belirten ifadeler
  - Demokratik devlet,
  - Laik devlet,
  - Sosyal devlet
  - Hukuk devleti

ilkeleridir.

V. Devletin temel amaç ve görevleri (Madde 5)

– Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

VI. Egemenlik (Madde 6)

Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

VII. Yasama yetkisi (Madde 7)

- Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.

VIII. Yürütme yetkisi ve görevi (Madde 8)

- Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

IX. Yargı yetkisi (Madde 9)

- Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Yasama = TBMM
Yürütme = Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu
Yargı = Bağımsız Mahkemeler

X. Kanun önünde eşitlik (Madde 10)

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. **(Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.)** Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...)(1) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

XI. Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü (Madde 11)

- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

Bu maddenin ikinci fıkrasında yer verilen "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmü ile Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğüne vurgu yapılmıştır.

- Kanun önünde eşitlik ilkesini hayata geçirmede devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri vardır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Yürütme

II. İdare makamlar

III. Diğer kuruluş ve kişiler

T.C. Anayasası hükümleri yukarıdakilerden hangisi ya da hangilerini bağlar?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. **T.C. Anayasası'na göre Devlet organları ve idare makamları, bütün işlemlerinde öncelikle aşağıdakilerden hangisine uygun olarak hareket etmek zorundadır?**

A) Cumhuriyetin niteliklerine
B) Herkesin kanunlar karşısında eşit olduğuna
C) Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmamasına
D) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığına

3. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasasında belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerinden biri değildir?**

A) Laik Devlet
B) Liberal devlet
C) Sosyal Devlet
D) Demokratik Devlet

4. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasası'na göre hükümleri değiştirilemeyen ve değiştirilmesi teklif edilemeyen maddelerden değildir?**

A) Yasama yetkisi
B) Cumhuriyetin nitelikleri
C) Devletin şekli
D) Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti

5. "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisini kullanamaz." **ifadesi T.C. Anayasası'nın** "Genel Esaslar" **kısmının aşağıdaki hangi maddesinde yer almaktadır?**

A) Devletin temel amaç ve görevleri
B) Cumhuriyetin nitelikleri
C) Egemenlik
D) Değiştirilemeyecek hükümler

6. **Aşağıdakilerden hangisi, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarını ifade eder?**

A) Hukuk normu
B) İnsan hakları
C) Anayasa hükümleri
D) Yargı bağımsızlığı

7. "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz." **hükmü T.C. Anayasası'nın hangi kısım/bölümünde yer almaktadır?**

A) Siyasi Haklar ve Ödevler
B) Cumhuriyetin Temel Organları
C) Genel Hükümler
D) Genel Esaslar

8. **Aşağıdakilerden hangisi doğrudan T.C. Anayasası'nda düzenlenmemiştir?**

A) Başkentin Ankara olması
B) Millî marşın İstiklâl Marşı olması
C) Bayrağın ay yıldızlı al bayrak olması
D) Bakanlıkların görev yetkileri

9. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, değiştirilmesi ve değiştirilmesinin teklif edilmesi yasaklanmış hükümlerden biri değildir?**

A) Başkentin Ankara olduğu

B) Latin harflerinden oluşturulan Türk alfabesinin kullanılacağı

C) Devletin dilinin Türkçe olduğu

D) Bayrağın şeklinin kanunda belirtilen beyaz ay yıldızlı al bayrak olduğu

10.

I. TBMM

II. Cumhurbaşkanı

III. Başbakan

IV. Bakanlar Kurulu

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri, yürütme yetkisi ve görevini Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirir?

A) II ve IV
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve IV

11. **T.C. Anayasası'na göre Türk milleti adına yasama yetkisi, aşağıdaki organlardan hangisi tarafından kullanılır?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Bakanlar Kurulu

C) Anayasa mahkemesi

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

12.

I. İnsan haklarına saygılı olması

II. Atatürk milliyetçiliğine bağlı olması

III. Demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerindendir?

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II - III

13. "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür."

Yukarıdaki hüküm T.C. Anayasası'nın hangi kısım / bölümünde yer almaktadır?

A) Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler

B) Kişinin Hakları ve Ödevleri

C) Genel Esaslar

D) Genel Hükümler

14. **T.C. Anayasasına göre "......... kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz.." cümlesinde noktalı yere, aşağıdaki sözcüklerden hangisinin getirilmesi uygun olur?**

A) Demokrasinin
B) Yürütmenin
C) Dokunulmazlığın
D) Egemenliğin

15. Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

T.C. Anayasası'nın yukarıdaki bu hükmü, aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

A) Anayasa'nın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü
B) Cumhuriyet'in niteliklerini
C) Devletin temel amaç ve görevlerini
D) Devletin bütünlüğünü

16.

I. İnsan haklarına saygılı olması
II. Atatürk milliyetçiliğine bağlı olması
III. Başkentinin Ankara olması
IV. Sosyal bir hukuk devleti olması

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri değiştirilemeyecek hükümlerdendir?

A) I - II - III - IV
B) I - III - IV
C) II - III - IV
D) I - II - III

17.

I. Kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak
II. İnsanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak
III. Kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri Devletin temel amaç ve görevlerindendir?

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II - III

18. **T.C. Anayasasına göre, yasama, yürütme ve yargı yetkileri ile ilgili hangisi söylenemez?**

A) Yasama yetkisi devredilebilir.
B) 1982 Anayasası'nda yürütme yetki ve görev olarak düzenlenmiştir.
C) Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.
D) Yürütme organı, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulundan oluşur.

19.

I. Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.
II. Yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.
III. Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır.

T. C. Anayasası'na göre "yasama, yürütme ve yargı yetkisi" **ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?**

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II – III

20. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi** "kanun önünde eşitlik" **ilkesi ile ilgili hükümlerden değildir?**

A) Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.
B) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.
C) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.
D) Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

1. D 2. B 3. B 4. A 5. C 6. C 7. D 8. D 9. B 10. A 11. D 12. D 13. C 14. D 15. B 16. A 17. D 18. A 19. D 20. B

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir	(D)	(Y)
2)	Bayrağı, şekli yönetmelikte belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.	(D)	(Y)
3)	Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.	(D)	(Y)
4)	Hiçbir kimse veya organ kaynağını yasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.	(D)	(Y)
5)	Yasama yetkisi Türk Milleti adına Bakanlar Kurulunundur.	(D)	(Y)
6)	Yürütme yetkisi ve görevi, TBMM tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.	(D)	(Y)
7)	Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.	(D)	(Y)
8)	Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.D	2.Y	3.D	4.Y	5.Y	6.Y	7.D	8.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.	(D)
4)	Hiçbir kimse veya organ kaynağını **Anayasadan** almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.	(D)
5)	Yasama yetkisi Türk Milleti adına **Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.**	(D)
6)	Yürütme yetkisi ve görevi, **Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu** tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.	(D)

İKİNCİ KISIM

TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Genel Hükümler 5 başlıkta toplanmıştır:

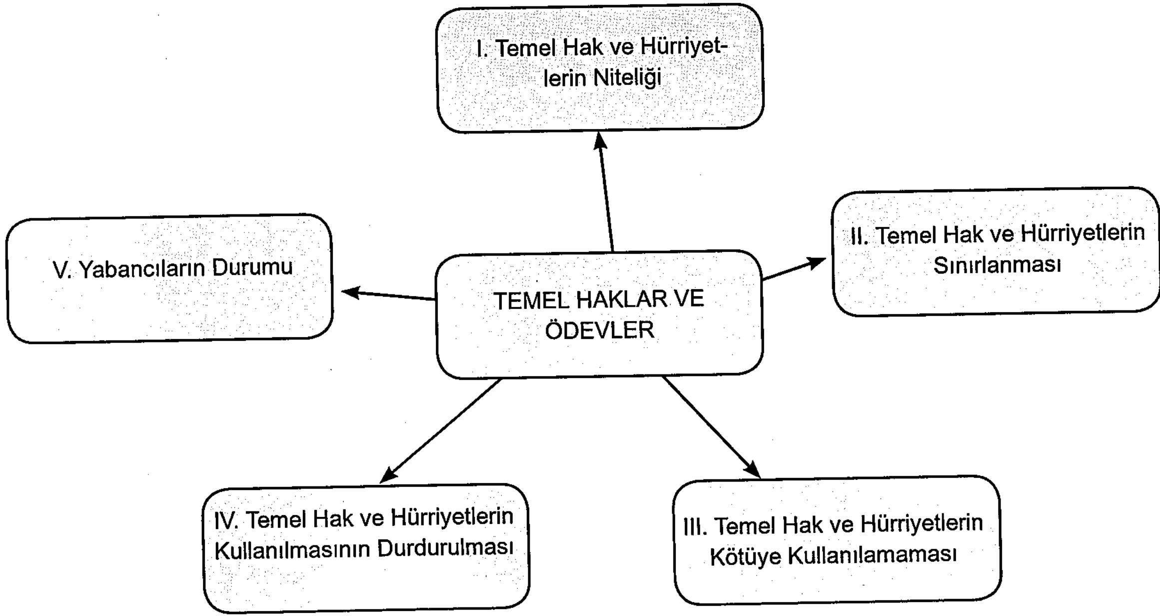

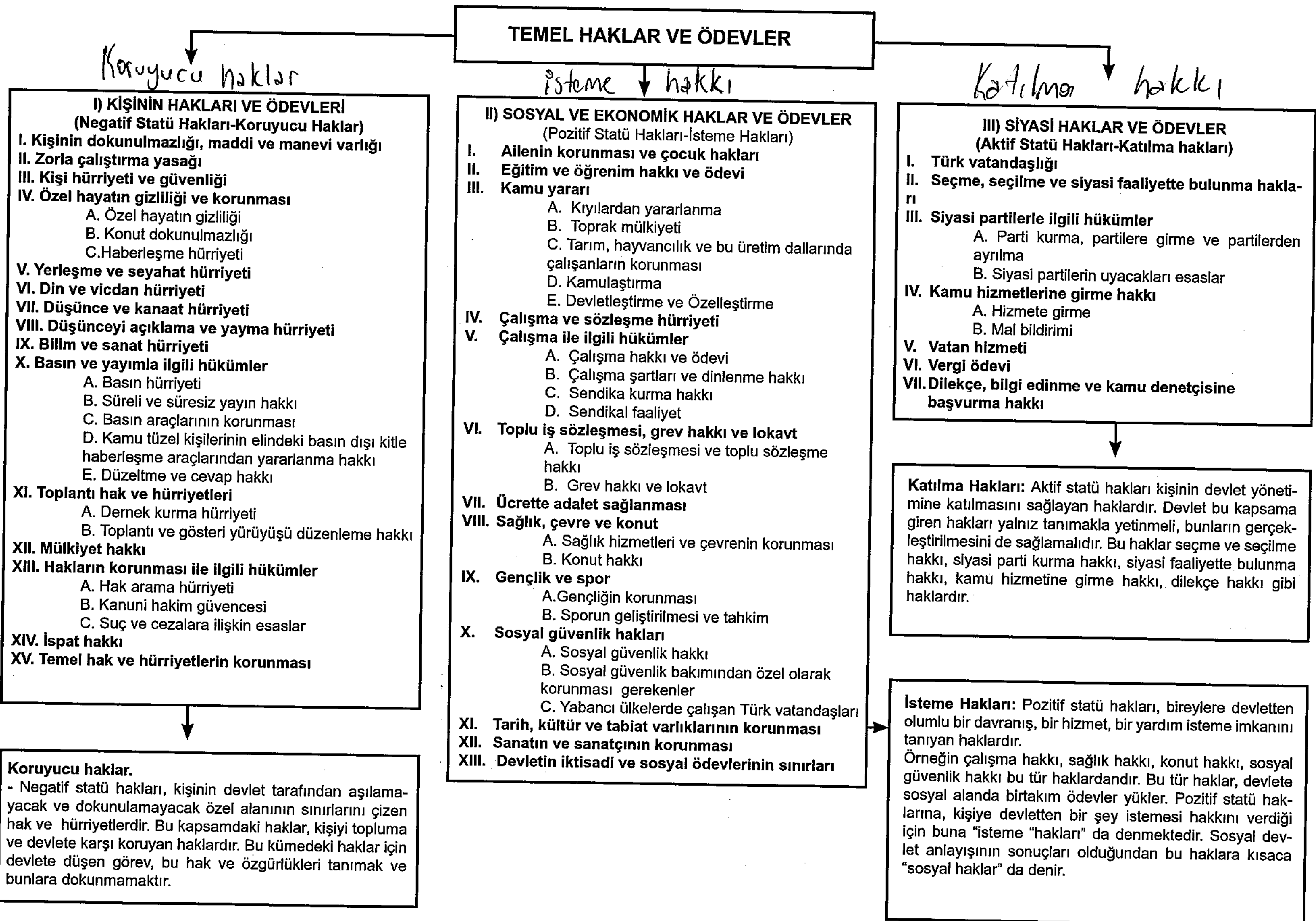

TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

Koruyucu haklar

I) KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ
(Negatif Statü Hakları-Koruyucu Haklar)

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
II. Zorla çalıştırma yasağı
III. Kişi hürriyeti ve güvenliği
IV. Özel hayatın gizliliği ve korunması
- A. Özel hayatın gizliliği
- B. Konut dokunulmazlığı
- C.Haberleşme hürriyeti

V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti
VI. Din ve vicdan hürriyeti
VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti
VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
IX. Bilim ve sanat hürriyeti
X. Basın ve yayımla ilgili hükümler
- A. Basın hürriyeti
- B. Süreli ve süresiz yayın hakkı
- C. Basın araçlarının korunması
- D. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı
- E. Düzeltme ve cevap hakkı

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri
- A. Dernek kurma hürriyeti
- B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

XII. Mülkiyet hakkı
XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler
- A. Hak arama hürriyeti
- B. Kanuni hakim güvencesi
- C. Suç ve cezalara ilişkin esaslar

XIV. İspat hakkı
XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Koruyucu haklar.
- Negatif statü hakları, kişinin devlet tarafından aşılamayacak ve dokunulamayacak özel alanının sınırlarını çizen hak ve hürriyetlerdir. Bu kapsamdaki haklar, kişiyi topluma ve devlete karşı koruyan haklardır. Bu kümedeki haklar için devlete düşen görev, bu hak ve özgürlükleri tanımak ve bunlara dokunmamaktır.

İsteme hakkı

II) SOSYAL VE EKONOMİK HAKLAR VE ÖDEVLER
(Pozitif Statü Hakları-İsteme Hakları)

I. Ailenin korunması ve çocuk hakları
II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
III. Kamu yararı
- A. Kıyılardan yararlanma
- B. Toprak mülkiyeti
- C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması
- D. Kamulaştırma
- E. Devletleştirme ve Özelleştirme

IV. Çalışma ve sözleşme hürriyeti
V. Çalışma ile ilgili hükümler
- A. Çalışma hakkı ve ödevi
- B. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı
- C. Sendika kurma hakkı
- D. Sendikal faaliyet

VI. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt
- A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı
- B. Grev hakkı ve lokavt

VII. Ücrette adalet sağlanması
VIII. Sağlık, çevre ve konut
- A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması
- B. Konut hakkı

IX. Gençlik ve spor
- A.Gençliğin korunması
- B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

X. Sosyal güvenlik hakları
- A. Sosyal güvenlik hakkı
- B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler
- C. Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları

XI. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması
XII. Sanatın ve sanatçının korunması
XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

İsteme Hakları: Pozitif statü hakları, bireylere devletten olumlu bir davranış, bir hizmet, bir yardım isteme imkanını tanıyan haklardır.
Örneğin çalışma hakkı, sağlık hakkı, konut hakkı, sosyal güvenlik hakkı bu tür haklardandır. Bu tür haklar, devlete sosyal alanda birtakım ödevler yükler. Pozitif statü haklarına, kişiye devletten bir şey istemesi hakkını verdiği için buna "isteme "hakları" da denmektedir. Sosyal devlet anlayışının sonuçları olduğundan bu haklara kısaca "sosyal haklar" da denir.

Katılma hakkı

III) SİYASİ HAKLAR VE ÖDEVLER
(Aktif Statü Hakları-Katılma hakları)

I. Türk vatandaşlığı
II. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları
III. Siyasi partilerle ilgili hükümler
- A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma
- B. Siyasi partilerin uyacakları esaslar

IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı
- A. Hizmete girme
- B. Mal bildirimi

V. Vatan hizmeti
VI. Vergi ödevi
VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

Katılma Hakları: Aktif statü hakları kişinin devlet yönetimine katılmasını sağlayan haklardır. Devlet bu kapsama giren hakları yalnız tanımakla yetinmeli, bunların gerçekleştirilmesini de sağlamalıdır. Bu haklar seçme ve seçilme hakkı, siyasi parti kurma hakkı, siyasi faaliyette bulunma hakkı, kamu hizmetine girme hakkı, dilekçe hakkı gibi haklardır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi siyasî haklar ve ödevler bölümünde yer alır?

A) Partilere girme
B) Din ve vicdan hürriyeti
C) Sosyal güvenlik hakkı
D) Düzeltme ve cevap hakkı

2. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi siyasal hak ve ödevlerden birisidir?

A) Sendika kurma hakkı
B) Kamu hizmetine girme hakkı
C) Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
D) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

3.

I. Ailenin korunması
II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
III. Toprak mülkiyeti
IV. Çalışma hakkı ve ödevi
V. Konut hakkı

Yukarıdakilerden hangileri sosyal ve ekonomik hak ve ödevler arasındadır?

A) I - II
B) I - II - III
C) I - III - IV - V
D) I - II - III - IV - V

4.

I. Din ve vicdan hürriyeti
II. Konut dokunulmazlığı
III. Haberleşme hürriyeti
IV. Düşünce ve kanaat hürriyeti
V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti
VI. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri "özel hayatın gizliliği ve korunması" kapsamında yer alır?

A) I - II
B) II - III
C) I - IV - VI
D) III - V - VI

5.

I. Ailenin korunması
II. Dernek kurma hürriyeti
III. Sendika kurma hakkı
IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı
V. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

T.C. Anayasası'na göre yukarıdaki temel haklar ve ödevlerden hangileri sosyal ve ekonomik haklar ve ödevlerdendir?

A) I - II - IV
B) II - III - V
C) I - III - V
D) II - IV - V

6. T.C. Anayasası'na göre "Türk vatandaşlığı" hakkı aşağıdaki hangi hak ve ödevler bölümünde yer almaktadır?

A) Siyasi haklar ve ödevler
B) Kişi hakları ve ödevleri
C) Sosyal haklar ve ödevler
D) Ekonomik haklar ve ödevler

1. A 2. B 3. D 4. B 5. C 6. A

ÜÇÜNCÜ KISIM

TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

I. Temel hak ve hürriyetlerin niteliği (Madde 12)

– Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, insan haklarının pozitif hukuk tarafından tanınmış ve düzenlenmiş kısmıdır.

-Anayasası'nın 12. maddesinde temel hak ve hürriyetleri "

Herkes,
- kişiliğine bağlı,
- dokunulmaz,
- devredilmez,
- vazgeçilmez

temel hak ve hürriyetlere sahiptir." şeklinde düzenlemiştir.

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması (Madde 13)

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasında esas alınacak ölçütler:
- Anayasanın sözü ve ruhu
- Demokratik toplum düzeni
- Lâik Cumhuriyetin gerekleri
- ölçülülük

III. Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılamaması (Madde 14)

– Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir.

IV. Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması (Madde 15)

– Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

SSSO
- Savaş,
- seferberlik,
- sıkıyönetim veya olağanüstü

hallerde,

milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir.

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, **maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz**; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

V. Yabancıların durumu (Madde 16)

– Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.

NOT

- 1982 Anayasası temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasını olağan ve olağanüstü dönemlerde olmak üzere iki kısımda düzenlemiştir.

› **Olağan dönemde** temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması için, sınırlamanın aşağıda belirtilen şartlara uygun olması gerekir.

Bunlar :

- Sınırlama hakların özlerine dokunulmaksızın yapılmalı
- Sınırlama yalnızca Anayasada sınırlamaya izin verilen maddelerde ve bu maddelerde belirtilen sebeplere bağlı olarak yapılmalı
- Sınırlama **kanunla** yapılmalı
- Sınırlama Anayasanın **sözüne ve ruhuna** uygun olmalı
- Sınırlama **demokratik toplum düzeninin gereklerine** uygun olmalı
- Sınırlama **laik Cumhuriyetin gereklerine** uygun olmalı
- Sınırlama **ölçülülük** ilkesine uygun olmalıdır

› **Olağanüstü dönemlerde (savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde)** temel hak ve hürriyetlerin normal dönemlere göre daha çok sınırlandırılması, hatta bu hürriyetlerin askıya alınmasına izin verilmektedir. Bu dönemlerde temel hak ve hürriyetlere, daha üstün değerleri korumak için müdahale edilmektedir. Örneğin kişilerin yaşamlarını korumak için sokağa çıkma hürriyetleri askıya alınmaktadır.

› Olağanüstü dönemlerde temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması da belli şartlara bağlıdır. Bunlar :

- Sınırlandırmanın **savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde** yapılması
- Sınırlama yapılırken **milletlerarası hukuk**tan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemeli
- Sınırlama durumun gerektirdiği **ölçüde** yapılmalıdır.

Bu şartlara ek olarak olağanüstü dönemlerde temel hak ve hürriyetler üzerinde aşağıda belirtilen alanlar üzerinde düzenleme yapılamaz ve hiçbir surette bu haklara dokunulamaz.

Bu alanlar :

- Kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz.
- Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz.
- Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez.
- Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Savaş
II. Seferberlik
III. Olağanüstü hâller
IV. Sıkıyönetim

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen ya da tamamen durdurulabilir?

A) I ve III
B) I ve II
C) I, III ve IV
D) I, II, III ve IV

2. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi temel hak ve hürriyetlerin özelliklerinden biri değildir?**

A) Sınırsız
B) Kişiliğine bağlı
C) Vazgeçilmez
D) Devredilmez

3. **T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dahil, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz
B) Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz
C) Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez
D) Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz

4. **T.C. Anayasası'na göre, temel hak ve hürriyetler yabancılar için aşağıdakilerden hangisine göre sınırlanabilir?**

A) Avrupa Adalet Divanı Kararına
B) Avrupa Konseyi kararına
C) İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi hükümlerine
D) Milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla

5. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasında esas alınacak ölçütlerden biri değildir?**

A) Demokratik toplum düzeni
B) Kanunla sınırlama
C) Anayasa'nın sözü ve ruhu
D) Kuvvetler ayrılığı ilkesi

6. **T.C. Anayasası'na göre, temel hak ve hürriyetler aşağıdakilerden hangisi ile sınırlandırılabilir?**

A) Bakanlar Kurulu kararı
B) Kanun
C) Anayasa Mahkemesi kararı
D) Yönetmelik

7. **T.C. Anayasası'na göre, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Temel hak ve hürriyetler, sadece ülkenin tümünde veya bir kısmında savaş hâli varken sınırlandırılabilir.
B) Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için kanunla sınırlanabilir.
C) Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasında Bakanlar Kurulu yetkilidir
D) Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.

8. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulması nedenlerinden değildir?

A) Olağanüstü hal
B) Seferberlik
C) Tabii afetler
D) Sıkıyönetim

9. T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetlerin durdurulması, aşağıdaki durumların hangisinde söz konusu olamaz?

A) Savaş
B) Ekonomik kriz
C) Seferberlik
D) Sıkıyönetim

10. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi "temel hak ve hürriyetlerin niteliği" **ile ilgilidir?**

A) Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.

B) Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

C) Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

D) Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere, Anayasa'yla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasa'da belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

11. T.C. Anayasası'na göre "temel hak ve hürriyetler" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Temel hak ve hürriyetlerle ilgili sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

B) Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

C) Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

D) Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca yönetmeliklerle sınırlanabilir.

12. T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hâllerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla da olsa, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulamaz.

B) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hâllerde, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz.

C) Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

D) Kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz.

1. D 2. A 3. A 4. D 5. D 6. B 7. D 8. C 9. B 10. B 11. D 12. A

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	Temel hak ve hürriyetler, kişilerin Devlete karşı ödev ve sorumluluklarını ihtiva eder.	(D)	(Y)
2)	Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.	(D)	(Y)
3)	Savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dahil, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz;	(D)	(Y)
4)	Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.Y	**2.D**	**3.Y**	**4.D**

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Temel hak ve hürriyetler, **kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev** ve sorumluluklarını da ihtiva eder.	(D)
3)	savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen **ölümler dışında**, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz	(D)

İKİNCİ BÖLÜM

KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ

Kişinin hakları ve ödevleri onbeş başlıktan oluşmaktadır;

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı

II. Zorla çalıştırma yasağı

III. Kişi hürriyeti ve güvenliği

IV. Özel hayatın gizliliği ve korunması

A. Özel hayatın gizliliği

B. Konut dokunulmazlığı

C.Haberleşme hürriyeti

V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti

VI. Din ve vicdan hürriyeti

VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti

VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti

IX. Bilim ve sanat hürriyeti

X. Basın ve yayımla ilgili hükümler

A. Basın hürriyeti

B. Süreli ve süresiz yayın hakkı

C. Basın araçlarının korunması

D. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı

E. Düzeltme ve cevap hakkı

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri

A. Dernek kurma hürriyeti

B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

XII. Mülkiyet hakkı

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler

A. Hak arama hürriyeti

B. Kanuni hakim güvencesi

C.Suç ve cezalara ilişkin esaslar

XIV. İspat hakkı

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı (Madde 17)

– Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)(1) meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.

II. Zorla çalıştırma yasağı (Madde 18)

– Hiç kimse zorla çalıştırılamaz. Angarya yasaktır.

> **"Angaryanın yasak olduğu"** hükmü **"Zorla çalıştırma yasağı"** başlığı altında düzenlenmiştir.

Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz.

III. Kişi hürriyeti ve güvenliği (Madde 19)

– Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.

> **Hakkında suç duyurusunda bulunulan bir kişinin hâkim kararıyla tutuklanmasını gerektiren gerekçeler:**
> - Suçlunun kaçabilecek olması
> - Suçlunun delilleri yoketeme veya değiştirme ihtimali
> - Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunması

> Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç **kırksekiz saat** içinde hâkim önüne çıkarılır.
>
> **Toplu olarak işlenen suçlarda** yakalanan ve tutuklanan kişilerin en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç, hâkim karşısına çıkarılma süresi en çok **dört** gündür.

Şekil ve şartları kanunda gösterilen:

Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz.

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hakim kararıyla tutuklanabilir. Hakim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.

Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama sebepleri ve haklarındaki iddialar herhalde yazılı ve bunun hemen mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal, toplu suçlarda en geç hakim huzuruna çıkarılıncaya kadar bildirilir.

Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal, sıkıyönetim ve savaş hallerinde uzatılabilir.

Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı, yakınlarına derhal bildirilir.

Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır. Serbest bırakılma ilgilinin yargılama süresince duruşmada hazır bulunmasını veya hükmün yerine getirilmesini sağlamak için bir güvenceye bağlanabilir.

Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir.

Bu esaslar dışında bir işleme tâbi tutulan kişilerin uğradıkları zarar, tazminat hukukunun genel prensiplerine göre, Devletçe ödenir.

Tutuklu olan kişi en geç 48 saat içinde hakim önüne çıkarılır.

Toplu işlenen suçlarda kişileri hakim karşısına çıkarılma süreleri 4 gündür.

Özel hayatın gizliliği ve korunması üç başlıktan oluşmaktadır;

A. Özel hayatın gizliliği (Madde 20)

– Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. **Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.**

> ⚠ 2010 yılında yapılan değişiklik

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/2 md.) Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.

B. Konut dokunulmazlığı (Madde 21)

-Kimsenin konutuna dokunulamaz.

- Millî güvenlik,
- kamu düzeni,
- suç işlenmesinin önlenmesi,
- genel sağlık ve
- genel ahlâkın korunması veya
- başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.

Yetkili merciin **kararı yirmidört saat içinde** görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan **itibaren kırksekiz saat içinde açıklar**; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

C.Haberleşme hürriyeti (Madde 22)

Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

- Millî güvenlik,
- kamu düzeni,
- suç işlenmesinin önlenmesi,
- genel sağlık ve
- genel ahlâkın korunması veya
- başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz.

Yetkili merciin **kararı yirmidört saat içinde görevli** hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını **kırksekiz saat içinde açıklar**; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.

İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.

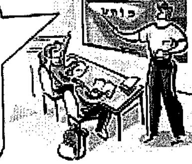

Çocuklar, Anayasamızın 20. maddesine göre, "kanunla belirlenen özel durumlar dışında hiç kimsenin üzeri ve özel eşyaları aranamaz, konutuna izinsiz girilemez." Bu hükümlerin temel haklarımızdan hangisine karşılık geldiğini söyler misiniz?

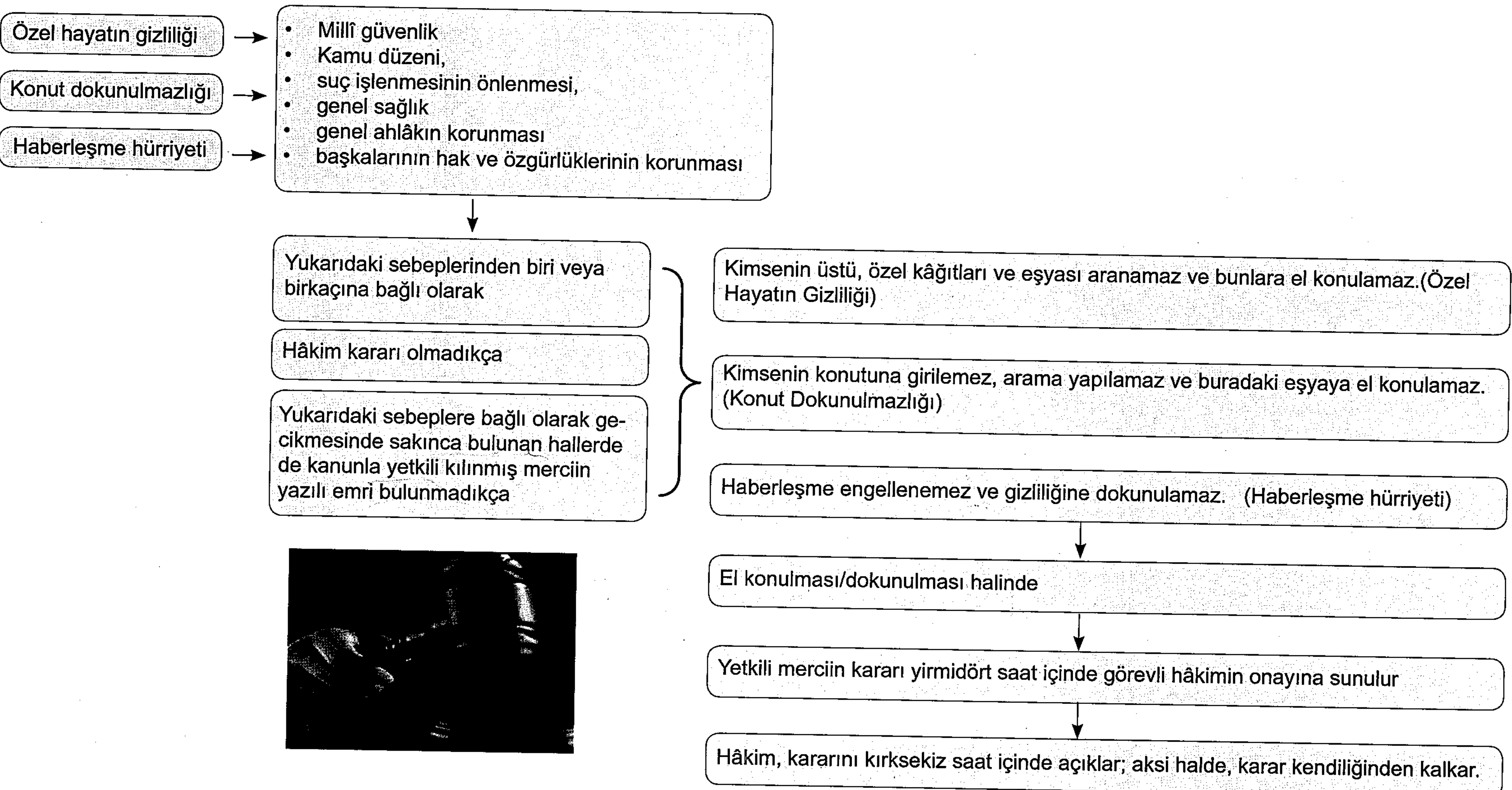

Özel hayatın gizliliği →
Konut dokunulmazlığı →
Haberleşme hürriyeti →

- Millî güvenlik
- Kamu düzeni,
- suç işlenmesinin önlenmesi,
- genel sağlık
- genel ahlâkın korunması
- başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

↓

Yukarıdaki sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak

Hâkim kararı olmadıkça

Yukarıdaki sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça

Kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz.(Özel Hayatın Gizliliği)

Kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. (Konut Dokunulmazlığı)

Haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. (Haberleşme hürriyeti)

↓

El konulması/dokunulması halinde

↓

Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur

↓

Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.

V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti (Madde 23)

– Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Yerleşme hürriyetinin kanunla sınırlanabilme nedenleri:
- suç işlenmesini önlemek,
- sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak,
- sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve
- kamu mallarını korumak

Seyahat hürriyetinin kanunla sınırlanabilme nedenleri
- suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve
- suç işlenmesini önlemek

Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

2010 yılında yapılan değişiklik

(Değişik fıkra: 7/5/2010-5982/3 md.) Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir.

Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

VI. Din ve vicdan hürriyeti (Madde 24)

– Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.
  14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir.

Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.

Din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır.

Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuzsağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz.

VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti (Madde 25)

– Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti (Madde 26)

– Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellememek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

IX. Bilim ve sanat hürriyeti (Madde 27)

– Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Yayma hakkı, Anayasanın 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamaz.

Bu madde hükmü yabancı yayınların ülkeye girmesi ve dağıtımının kanunla düzenlenmesine engel değildir.

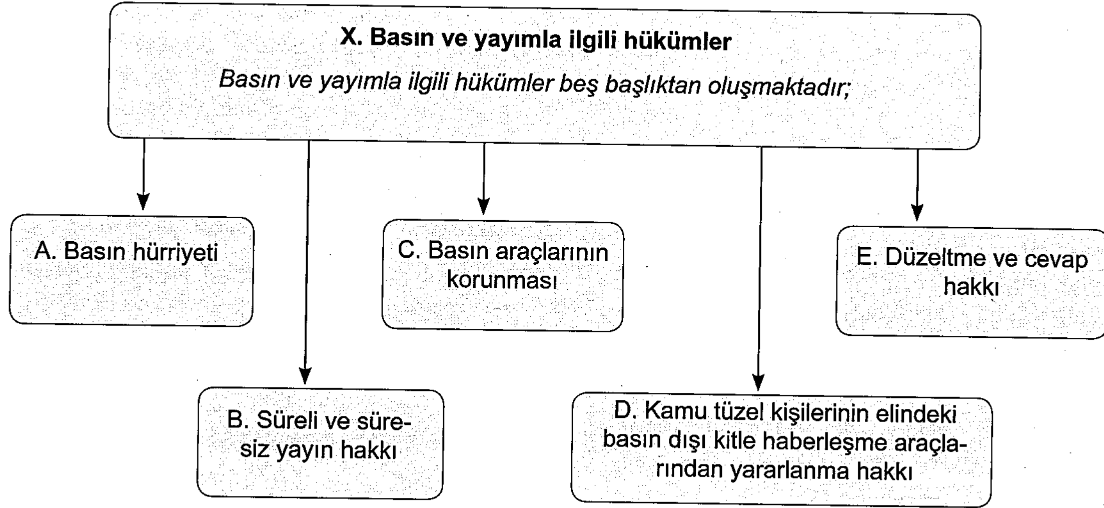

A. Basın hürriyeti (Madde 28)

- Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazanlar veya bastıranlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyle; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir.

Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını **en geç yirmidört saat** içinde yetkili hakime bildirir.

Yetkili hakim bu kararı **en geç kırksekiz saat** içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır.

Yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde, hakim tarafından verilen kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayım yasağı konamaz.

Süreli veya süresiz yayınlar, kanunun gösterdiği suçların soruşturma veya kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. **Toplatma kararı veren yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir; hakim bu kararı en geç kırksekiz saat içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.**

Süreli veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.

Türkiye'de yayımlanan süreli yayınlar, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, milli güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan süreli yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayın yasaktır; bunlar hakim kararıyla toplatılır.

B. Süreli ve süresiz yayın hakkı (Madde 29)

- Süreli veya süresiz yayın önceden izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Süreli yayın çıkarabilmek için kanunun gösterdiği bilgi ve belgelerin, kanunda belirtilen yetkili mercie verilmesi yeterlidir. Bu bilgi ve belgelerin kanuna aykırılığının tesbiti halinde yetkili merci, yayının durdurulması için mahkemeye başvurur.

Süreli yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaz.

Süreli yayınlar, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkanlarından eşitlik esasına göre yararlanır.

C. Basın araçlarının korunması (Madde 30)

- Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz.

D. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı (Madde 31)

- Kişiler ve siyasi partiler, kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme ve yayım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın şartları ve usulleri kanunla düzenlenir.

Kanun, millî güvenlik, kamu düzeni, genel ahlâk ve sağlığın korunması sebepleri dışında, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz.

E. Düzeltme ve cevap hakkı (Madde 32)

- Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren **en geç yedi gün içerisinde** karar verilir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir.

Düzeltme hakkı en geç 7 gün içerisinde karar verilir

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri ile ilgili hükümler iki başlık altında toplanmıştır.

A. Dernek kurma hürriyeti (Madde 33)
–Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak,
- millî güvenlik,
- kamu düzeni,
- suç işlenmesinin önlenmesi,
- genel sağlık ve
- genel ahlâk ile
- başkalarının hürriyetlerinin korunması

sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir.

Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.

B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı (Madde 34)
– Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak,
- millî güvenlik,
- kamu düzeni,
- suç işlenmesinin önlenmesi,
- genel sağlığın ve
- genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve

kanunla sınırlanabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

XII. Mülkiyet hakkı (Madde 35)

– Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler üç başlık altında toplanmıştır:

A. Hak arama hürriyeti (Madde 36)
– Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

B. Kanuni hakim güvencesi (Madde 37)
– Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.
Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

C. Suç ve cezalara ilişkin esaslar (Madde 38)
– Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılamaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.

Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsidir.

Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.

Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.

XIV. İspat hakkı (Madde 39)

– Kamu görev ve hizmetinde bulunanlara karşı, bu görev ve hizmetin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılan isnatlardan dolayı açılan hakaret davalarında, sanık, isnadın doğruluğunu ispat hakkına sahiptir. Bunun dışındaki hallerde ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikayetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması (Madde 40)

– Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz, kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." **hükmü T.C. Anayasası'nda yer alan kişinin hakları ve ödevlerinden hangisinin açıklamasıdır?**

   A) Kişinin hürriyeti ve güvenliği
   B) Düşünce ve kanaat hürriyeti
   C) Özel hayatın gizliliği ve korunması
   D) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı

2. "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz, kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." **hükmü T.C. Anayasası'nda yer alan aşağıdaki Kişinin Hakları ve Ödevlerinden hangisini ifade eder?**

   A) Temel hak ve hürriyetlerin korunması
   B) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
   C) Hak arama hürriyeti
   D) Düşünce ve kanaat hürriyeti

3. **T.C. Anayasasının** "angarya yasaktır" **hükmü aşağıdakilerden hangisinin açıklamasıdır?**

   A) Zorla çalıştırma yasağı
   B) Kişi hürriyeti ve güvenliği
   C) Özel hayatın gizliliği ve korunması
   D) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı

4. **T.C. Anayasası'nda angaryanın yasak olduğu hükmü aşağıdakilerden hangisinin kapsamı içerisinde düzenlenmiştir?**

   A) Çalışma hakkı
   B) Zorla çalıştırma yasağı
   C) Kişinin dokunulmazlığı
   D) Kişi hürriyeti ve güvenliği

5. **T.C. Anayasası'na göre, toplu olarak işlenen suçlarda yakalanan ve tutuklanan kişilerin en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç, hâkim karşısına çıkarılma süresi** **<u>en çok</u>** **kaç gündür?**

   A) İki B) Üç C) Dört D) Beş

6. **T.C. Anayasası'na göre** "kişi hürriyeti ve güvenliği" **kapsamında aşağıdaki durumların hangisinde kimse hürriyetinden yoksun** **<u>bırakılamaz</u>?**

   A) Toplum için tehlike teşkil eden alkol tutkunu kişiler
   B) Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler
   C) Seçimlerde oy hakkını kullanmayan kişiler
   D) Toplum için tehlike teşkil eden akıl hastaları

7.
   I. Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı yakınlarına derhâl bildirilir.
   II. Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama nedeni daima sözlü olarak yapılır.
   III. Yakalanan veya tutuklanan kişi tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç 48 saat içinde hâkim önüne çıkarılır.
   IV. Toplu olarak işlenen suçlarda yakalananlar en çok 10 gün içinde hâkim önüne çıkarılır.
   V. Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır.

   T.C. Anayasası'na göre, kişi hürriyeti ve güvenliğiyle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

   A) I, II ve III B) I, III ve IV
   C) I, III ve V D) II, III ve IV

8. **T.C. Anayasası'na göre, suç ve cezalarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulabilir.

B) Bir kimseye, suçun niteliğine göre suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır ceza verilebilir.

C) Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar hiç kimse suçlu sayılamaz.

D) Ceza sorumluluğu şahsidir.

9. **T.C. Anayasası'na göre yakalanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kaç saat içerisinde hâkim önüne çıkarılır?**

A) 12 B) 24 C) 36 D) 48

10. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi hakkında suç duyurusunda bulunulan bir kişinin hâkim kararıyla tutuklanmasının gerekçesi olamaz?**

A) Yürürlükten kalkan bir kanunun suç saydığı bir fiili işlemesi

B) Suçlunun kaçabilecek olması

C) Suçlunun delilleri değiştirme ihtimali

D) Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunması

11. **T.C. Anayasası'na göre, "özel hayatın gizliliği ve korunması" kapsamında kişinin özel kâğıtları ve eşyasına el konulmasıyla ilgili olarak; hâkim, kararını el koymadan itibaren kaç saat içinde açıklamadığı takdirde el koyma kendiliğinden kalkar?**

A) On iki B) Yirmi dört

C) Otuz altı D) Kırk sekiz

12. **T.C. Anayasası'na göre millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık, genel ahlâkın korunması gibi sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kanunla yetkili kılınan mercii konut arama kararını kaç saat içinde görevli hâkimin onayına sunar?**

A) 6 B) 12 C) 24 D) 48

13.

I. Kimsenin konutuna dokunulamaz.

II. Genel ahlâkın korunması bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kimsenin konutuna girilemez

III. Genel sağlık sebebine bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri alınmadan konutlarda arama yapılabilir.

IV. Savaş sebebine bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kimsenin konutundaki eşyaya el konulamaz.

T.C. Anayasası'na göre, konut dokunulmazlığı ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I, II ve IV

C) III ve IV D) II ve IV

14. **T.C. Anayasası'na göre millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık, genel ahlâkın korunması gibi sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kanunla yetkili kılınan mercii konut arama kararını hakimin onayına sunulmasından sonra, hâkim, kararını el koymadan itibaren kaç saat içinde açıklar?**

A) 12 B) 24 C) 48 D) 72

15.

I. Temel hak ve hürriyetlerin korunması
II. Konut dokunulmazlığı
III. Haberleşme hürriyeti
IV. Düşünce ve kanaat hürriyeti
V. Bilim ve sanat hürriyeti
VI. Zorla çalıştırma yasağı

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri "özel hayatın gizliliği ve korunması" **kapsamında yer alır?**

A) I - II B) II - III
C) I - IV - VI D) III - V - VI

16. **T.C. Anayasası'na göre, haberleşme hürriyetine ilişkin olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir.
B) Haberleşmenin gizliliği esastır
C) Haberleşme hürriyetinin istisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.
D) Kamu düzeninin korunmasına bağlı olarak usulüne göre verilmiş cumhuriyet savcısının kararı olmadıkça haberleşme engellenemez.

17. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi yerleşme hürriyetinin kanunla sınırlanabilme nedenlerinden değildir?**

A) Kamu mallarını koruma
B) Suç soruşturma ve kovuşturma
C) Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlama
D) Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirme

18. **T.C. Anayasası'na göre,** "yerleşme hürriyeti" **aşağıdaki sebeplerden hangisine bağlı olarak sınırlanamaz?**

A) Genel ahlakı korumak
B) Suç işlenmesini önlemek
C) Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
D) Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek

19. **T.C. Anayasası'na göre suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak amaçlarıyla aşağıdaki hürriyetlerden hangisi kanunla sınırlanabilir?**

A) Kişi hürriyeti ve güvenliği
B) Düşünce ve kanaat hürriyeti
C) Yerleşme hürriyeti
D) Temel hak ve hürriyetlerin korunması

20.

- Kamu mallarını korumak
- Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
- Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek

T.C. Anayasası'na göre yukarıdaki amaçları gerçekleştirmek için hangi hürriyet kanunla sınırlandırılabilir?

A) Kamu yararı
B) Basın Hürriyeti
C) Özel hayatın gizliliği
D) Yerleşme

1. D 2. B 3. A 4. B 5. C 6. C 7. C 8. B 9. D 10. A 11. D 12. C 13. A 14. C 15. B 16. D 17. B 18. A 19. C 20. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.	(D)	(Y)
2)	Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılır.	(D)	(Y)
3)	Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde savcı kararıyla tutuklanabilir.	(D)	(Y)
4)	Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır.	(D)	(Y)
5)	Süreli veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanmaz.	(D)	(Y)
6)	Süreli yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar konulabilir.	(D)	(Y)
7)	Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde karar verilir.	(D)	(Y)
8)	Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.	(D)	(Y)
9)	Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde İçişleri Bakanlığının kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir.	(D)	(Y)
10)	Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.	(D)	(Y)
11)	Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.	(D)	(Y)
12)	Kamu görev ve hizmetinde bulunanlara karşı, bu görev ve hizmetin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılan isnatlardan dolayı açılan hakaret davalarında, sanık, isnadın doğruluğunu ispat hakkına sahiptir.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.D	2.Y	3.Y	4.D	5.Y	6.Y	7.Y	8.D	9.Y	10.D	11.D	12.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma **sayılmaz.**	(D)
3)	Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde **hakim kararıyla** tutuklanabilir.	(D)
5)	Süreli veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.	(D)
6)	Süreli yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar **koyamaz.**	(D)
7)	Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç **yedi gün** içerisinde karar verilir	(D)
9)	Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde **hâkim** kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir.	(D)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL VE EKONOMİK HAKLAR VE ÖDEVLER

Sosyal ve Ekonomik Haklar Ve Ödevler 13 başlık altında toplanmıştır:

I. Ailenin korunması ve çocuk hakları
II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
III. Kamu yararı
A. Kıyılardan yararlanma
B. Toprak mülkiyeti
C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması
D. Kamulaştırma
E. Devletleştirme ve Özelleştirme (1)
IV. Çalışma ve sözleşme hürriyeti
V. Çalışma ile ilgili hükümler
A. Çalışma hakkı ve ödevi
B. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı
C. Sendika kurma hakkı
D. Sendikal faaliyet
VI. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt
A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı
B. Grev hakkı ve lokavt
VII. Ücrette adalet sağlanması
VIII. Sağlık, çevre ve konut
A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması
B. Konut hakkı
IX. Gençlik ve spor
A.Gençliğin korunması
B.Sporun geliştirilmesi
X. Sosyal güvenlik hakları
A. Sosyal güvenlik hakkı
B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler
C. Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları
XI. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması
XII. Sanatın ve sanatçının korunması
XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları (1)

I. Ailenin korunması ve çocuk hakları (Madde 41)

- Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

2010 yılında yapılan değişiklikler

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.

II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi (Madde 42)

- Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

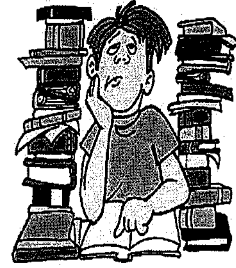

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılamaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası andlaşma hükümleri saklıdır.

III. Kamu yararı: Kamu yararı beş başlıktan oluşmaktadır:

***A. Kıyılardan yararlanma* (Madde 43)**

– Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanm a imkan ve şartları kanunla düzenlenir.

***B. Toprak mülkiyeti* (Madde 44)**

– Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.
Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tesbit edebilir. Topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yer altı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.
Bu amaçla dağıtılan topraklar bölünemez, miras hükümleri dışında başkalarına devredilemez ve ancak dağıtılan çiftçilerle mirasçıları tarafından işletilebilir. Bu şartların kaybı halinde, dağıtılan toprağın Devletçe geri alınmasına ilişkin esaslar kanunla düzenlenir.

***C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması* (Madde 45)**

– Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.
Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.

***D. Kamulaştırma* (Madde 46)**

– Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

***E. Devletleştirme ve Özelleştirme* (Madde 47)**

– Kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsler, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebilir.
Devletleştirme gerçek karşılığı üzerinden yapılır. Gerçek karşılığın hesaplanma tarzı ve usulleri kanunla düzenlenir.

Devletin, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan işletme ve varlıkların özelleştirilmesine ilişkin esas ve usuller kanunla gösterilir.

Devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırabileceği veya devredebileceği kanunla belirlenir.

IV. Çalışma ve sözleşme hürriyeti (Madde 48)

– Herkes,dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.

V. Çalışma ile ilgili hükümler üç başlık altında toplanmıştır.

A. Çalışma hakkı ve ödevi (Madde 49)

– Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

B. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı (Madde 50)

– Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

- **Küçükler**
- **kadınlar**
- **bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar**

çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.

C. Sendika kurma hakkı (Madde 51)

– Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

Sendika kurma hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 7/5/2010-5982/5 md.)

İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, **Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına** aykırı olamaz.

D. Sendikal faaliyet
Madde 52 – (Mülga: 23/7/1995 - 4121/3 md.)

VI. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt

Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt iki başlıktan oluşmaktadır

A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı (Madde 53)
– İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Memurlar ve diğer kamu görevlileri, toplu sözleşme yapma hakkına sahiptirler.
(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesindir ve toplu sözleşme hükmündedir.
(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapılma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar kanunla düzenlenir.

B. Grev hakkı ve lokavt (Madde 54)
– Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler.

Bu hakkın kullanılmasının ve işverenin lokavta başvurmasının usul ve şartları ile kapsam ve istisnaları kanunla düzenlenir.

Grev hakkı ve lokavt iyiniyet kurallarına aykırı tarzda, toplum zararına ve milli serveti tahrip edecek şekilde kullanılamaz.

Grev ve lokavtın yasaklanabileceği veya ertelenebileceği haller ve işyerleri kanunla düzenlenir.

Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda ertelemenin sonunda, uyuşmazlık Yüksek Hakem Kurulunca çözülür. Uyuşmazlığın her safhasında taraflar da anlaşarak Yüksek Hakem Kuruluna başvurabilir. Yüksek Hakem Kurulunun kararları kesindir ve toplu iş sözleşmesi hükmündedir.

Yüksek hakem kurulunun kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

Greve katılmayanların işyerinde çalışmaları, greve katılanlar tarafından hiç bir şekilde engellenemez.

VII. Ücrette adalet sağlanması (Madde 55)

– Ücret emeğin karşılığıdır.

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.

Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur.

VIII. Sağlık, çevre ve konut

Sağlık, çevre ve konut iki başlıktan oluşmaktadır.

A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması (Madde 56)

– Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.

***B. Konut hakkı* (Madde 57)**

– Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.

IX. Gençlik ve spor

Gençlik ve spor iki başlıktan oluşmaktadır.

A.Gençliğin korunması (Madde 58)

– Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim (Madde 59)

– Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.

Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.

"Sporun geliştirilmesi ve tahkim" başlığı 17/3/2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değiştirilmiştir.

X. Sosyal güvenlik hakları

Sosyal güvenlik hakları üç başlıktan oluşmaktadır:

A. Sosyal güvenlik hakkı (Madde 60)

– Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.

B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler: (Madde 61)

– Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malül ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.

Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır.

Yaşlılar, Devletçe korunur, Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir.

Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır.

Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

C. Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları (Madde 62)

– Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.

XI. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması (Madde 63)

- Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.

XII. Sanatın ve sanatçının korunması (Madde 64)

- Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması,değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.

XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları (Madde 65)

- Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.

* Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde uyuşmazlık yüksek hakem heyeti meydanı çözer

ÇIKMIŞ SORULAR

1. "Devlet, özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır."

T.C. Anayasası'na göre yukarıdaki ifade "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevlerden" **hangisinin açıklamasıdır?**

A) Kamu yararı
B) Çalışma hakkı ve ödevi
C) Çalışma ve sözleşme hürriyeti
D) Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

2. "Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlarına uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır."

Yukarıdaki hüküm T.C. Anayasası'nın Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevlerden hangisini açıklar?

A) Çalışma hakkı ve ödevi
B) Çalışma ve sözleşme hürriyeti
C) Devletleştirme ve özelleştirme
D) Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

3. "Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

Yukarıdaki hüküm T.C. Anayasası'nın sosyal ve ekonomik haklar ve ödevlerden hangisini açıklar?

A) Çalışma hakkı ve ödevi
B) Devletleştirme ve özelleştirme
C) Çalışma ve sözleşme hürriyeti
D) Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

4.

I. Küçükler ve kadınlar
II. Bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar
III. Yaşlılar ve ekonomik durumu yetersiz olanlar

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri "çalışma şartları" **bakımından özel olarak korunurlar?**

A) I - II B) I-III C) II -III D) I-II-III

5.

I. Kadınlar
II. Küçükler
III. Ruhi yetersizliği olanlar
IV. Bedeni yetersizliği olanlar

T.C. Anayasası'na göre yukarıda kilerden hangileri "çalışma şartları" **bakımından özel olarak korunurlar?**

A) I - II - III
B) I - II - III - IV
C) II - III - IV
D) I - II - IV

6. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi çalışma ile ilgili yanlış ifadedir?**

A) Kimse, görmüş olduğu eğitim dışında, yaşına, cinsiyetine uymayan işlerde çalıştırılamaz.
B) Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.
C) Kadınlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.
D) Ücretli hafta izin hakkı kanunla düzenlenir.

7. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda yer alan çalışma ile ilgili hükümlerden değildir?**

A) Dinlenmek çalışanların hakkıdır.

B) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek için gerekli tedbirleri alır.

C) Aynı zamanda ve aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olunamaz.

D) Herkes mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.

8. **T.C. Anayasası'na göre** "sendika kurma hakkı" **aşağıdaki hangi sebepten dolayı sınırlandırılamaz?**

A) Genel ahlakın korunması

B) Suç işlenmesinin önlenmesi

C) Yüksek işsizliğin önlenmesi

D) Başkalarının haklarının korunması

9. **T.C. Anayasası'na göre,** "sendika kurma hakkı" **ile ilgili olarak aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

A) Çalışanlar, sendikalara serbestçe üye olma hakkına sahiptir.

B) Çalışanlar sendika üyeliğinden serbestçe çekilme hakkına sahiptir.

C) Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

D) Çalışanlar, çalışma ilişkilerinde, sosyal haklarını korumak için önceden izin alarak sendika kurma hakkına sahiptir.

10. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasası'nın sendikalara üyeliği ve sendika kurmayı düzenleyen hükümlerinden biri değildir?**

A) Aynı iş yerinde, aynı dönem için birden fazla toplu iş sözleşmesi yapılamaz ve uygulanamaz.

B) Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma hakkına sahiptir.

C) Hiçbir kimse sendikaya üye olmaya, üye kalmaya, üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

D) Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller Kanun'da gösterilir.

11. **T.C. Anayasası'na göre grev ve lokavtın yasaklandığı veya ertelendiği durumlarda ertelemenin sonunda uyuşmazlık, aşağıdakilerden hangisi tarafından çözülür?**

A) Devlet Personel Başkanlığı

B) Yüksek Hakem Kurulu

C) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

D) Uyuşmazlık Mahkemesi

12. **T.C. Anayasası'na göre grev ve lokavtın yasaklanabileceği veya ertelenebileceği hâller aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?**

A) Bakanlar Kurulu Kararı

B) Yüksek Hakim Kurulu kararı

C) Tüzük

D) Kanun

1. C 2. B 3. A 4. A 5. B 6. A 7. D 8. C 9. D 10. A 11. B 12. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.			
1)	Öğrenim hakkının kapsamı yönetmelikle tespit edilir ve düzenlenir.	(D)	(Y)
2)	Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.	(D)	(Y)
3)	Sendika kurma hakkı ancak, savaş, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.	(D)	(Y)
4)	Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Yüksek Hakem Kuruluna başvurabilir.	(D)	(Y)
5)	Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda ertelemenin sonunda, uyuşmazlık Kamu Görevlileri Hakem Kurulunnca çözülür.	(D)	(Y)
6)	İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.	(D)	(Y)
7)	Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.Y	2.D	3.Y	4.Y	5.Y	6.D	7.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.	(D)
3)	Sendika kurma hakkı ancak, **millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi,** genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.	(D)
4)	Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar **Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna** başvurabilir.	(D)
5)	Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda ertelemenin sonunda, uyuşmazlık **Yüksek Hakem Kurulunca** çözülür.	(D)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SİYASİ HAKLAR VE ÖDEVLER

Siyasi Haklar ve Ödevler yedi başlıktan oluşmaktadır:

I. Türk vatandaşlığı

II. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları

III. Siyasi partilerle ilgili hükümler

A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma (2)

B. Siyasi partilerin uyacakları esaslar

IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı

A. Hizmete girme

B. Mal bildirimi

V. Vatan hizmeti

VI. Vergi ödevi

VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

I. Türk vatandaşlığı (Madde 66)

- Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür.

Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türktür.

Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir.

Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.

II. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları (Madde 67)

- Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakimin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak

biçimde düzenlenir.

Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.

Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları ile ilgili püf noktalar

Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

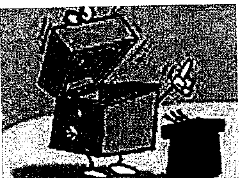

Seçimler ve halkoylaması
- serbest,
- eşit,
- gizli,
- tek dereceli,
- genel oy,
- açık sayım ve döküm esaslarına göre,

yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

<u>Onsekiz yaşını dolduran</u> her <u>Türk vatandaşı</u> <u>seçme ve halkoylamasına</u> katılma haklarına sahiptir.

- Silah altında bulunan er ve erbaşlar
- askeri öğrenciler,
- **<u>taksirli suçlardan* hüküm giyenler hariç</u>** ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler

<u>oy kullanamazlar</u>.

* **Taksirli suç:** Kazanan işlenen kastın olmadığı suçlardır.

Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler **<u>Yüksek Seçim Kurulu tarafından</u>** tespit edilir ve görevli hakimin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

<u>Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler</u>, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **<u>bir yıl içinde yapılacak</u>** seçimlerde uygulanmaz.

III. Siyasi partilerle ilgili hükümler

önemli

Siyasi partilerle ilgili hükümler iki başlıkta toplanmıştır.

A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma (Madde 68)

– Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.

Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Siyasi partiler **önceden izin almadan** kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.

Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine,demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamazlar.

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir.

Kanun bu elemanların,siyasi partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yüksek öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarında uyacakları esasları belirler.

Yüksek öğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin esaslar kanunla düzenlenir

Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir.

tüzük, kanun, yasa

B. Siyasi partilerin uyacakları esaslar **(Madde 69)**

– Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.

Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. ***Siyasi partilerin mali denetimini yapmakla görevli ve yetkili organı Anayasa Mahkemesidir.***

Anayasa Mahkemesince **siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir** ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.

Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.

Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.

Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır.

Siyasî partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasî partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir.

Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma ile ilgili püf noktalar

Parti üyesi olabilmek için **onsekiz yaşını** doldurmuş olmak gerekir.

Siyasi Partiye Üye Olamayacak Kişiler

I. Hakimler ve savcılar
II. Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları
III. Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri
IV. Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri
V. Silahlı Kuvvetler mensupları
VI. Yükseköğretim öncesi öğrencileri

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak **kanunla düzenlenebilir.**

Yüksek öğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin **esaslar kanunla düzenlenir.**

Siyasi partilerin uyacakları esaslar ile ilgili püf noktalar

-Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

-Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir.

Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir.

Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken **Sayıştaydan** yardım sağlar.

Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği **kararlar kesindir.**

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Siyasi partilerin temelli kapatılması:

- Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde **temelli kapatma kararı verilir.** (Kapatma kararına Anayasa Mahkemesi karar verir.)

(68. madde: "Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine,demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.")

- Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler **temelli olarak kapatılır.**
- Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.
- Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.
- Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak **beş yıl süreyle bir başka** partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

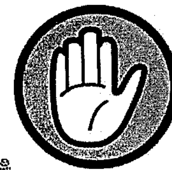

IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı

Kamu hizmetlerine girme hakkı iki başlıktan oluşmaktadır:

A. Hizmete girme
(Madde 70)

– Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.

B. Mal bildirimi
(Madde 71)

– Kamu hizmetine girenlerin mal bildiriminde bulunmaları ve bu bildirimlerin tekrarlanma süreleri

kanunla düzenlenir.

Yasama ve yürütme organlarında görev alanlar, bundan istisna edilemez.

V. Vatan hizmeti (Madde 72)

– Vatan hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bu hizmetin Silahlı Kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir.

VI. Vergi ödevi (Madde 73)

– Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.

VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı (Madde 74)

– Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

2010 yılında yapılan değişiklikler

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan aday seçilmiş olur.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Bu maddede sayılan hakların kullanılma biçimi, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, görevi, çalışması, inceleme sonucunda yapacağı işlemler ile Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin nitelikleri, seçimi ve özlük haklarına ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Kamu baş denetçisi TBMM tarafından 4 yıl için seçilir

Siyasi partilerin mali denetimini anayasa mahkemesi yapar

Siyasi partiler Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava ve Anayasa mahkemesinin kesin kararıyla kapatılır

VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı ile ilgili püf noktalar

- **Vatandaşlar**
- **Karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar**

kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve **Türkiye Büyük Millet Meclisine** yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

-Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.

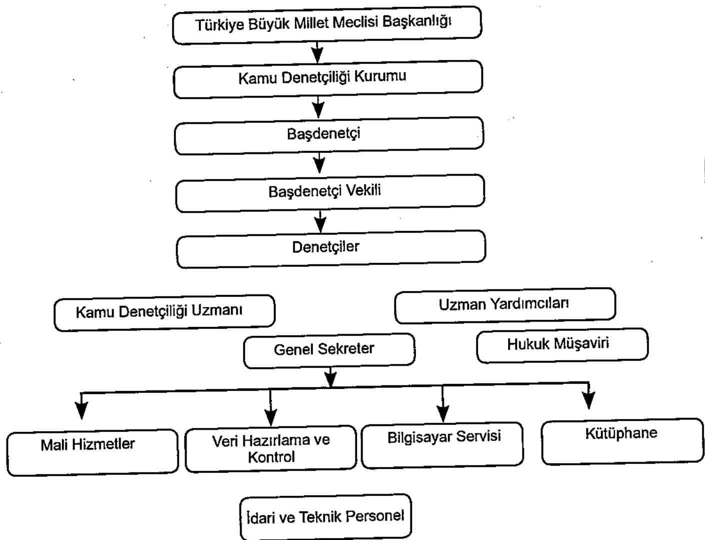

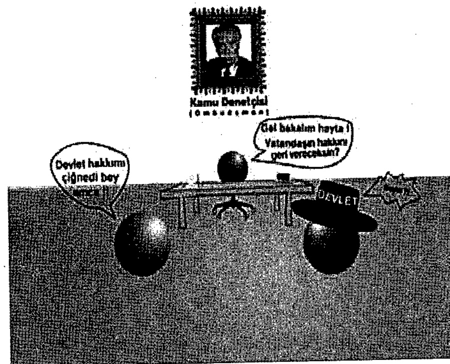

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.
- Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir.
- İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır.
- Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan aday seçilmiş olur.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **T.C. Anayasası'na göre** "Türk vatandaşlığı" **ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

   A) Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türk'tür.

   B) Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapalıdır.

   C) Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hâllerde kaybedilir.

   D) Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

2. **T.C. Anayasası'na göre Türk vatandaşlığıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Türk babanın çocuğu Türk'tür.

   B) Türk ananın çocuğu Türk'tür.

   C) Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk değildir.

   D) Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

3. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, milletvekili seçilmeye engel değildir?**

   A) Kamu hizmetinden yasaklı olma

   B) Zimmet suçundan hüküm giyme

   C) Taksirli suçlardan hüküm giymiş olma

   D) Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma

4. **T.C. Anayasası'na göre kaç yaşını dolduran her Türk vatandaşı, seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir?**

   A) 24 B) 21 C) 20 D) 18

5.

   I. Olağanüstü hâllerde vatandaşlardan istenecek hizmetler

   II. Hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar

   III. Ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları

   T.C. Anayasası'nda "Hiç kimse zorla çalıştırılamaz. Angarya yasaktır." hükmü yer almaktadır. Ancak şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere yukarıdakilerden hangileri zorla çalıştırma sayılmaz?

   A) I ve II B) I ve III
   C) II ve III D) I, II ve III

6.

   I. Serbest, eşit ve gizli oy

   II. Gizli sayım ve döküm

   III. Tek dereceli ve genel oy

   IV. Yargı yönetim ve denetimi

   T.C. Anayasası'na göre seçimlerin yapılış esasları ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

   A) I, III ve IV B) II, III ve IV
   C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

7. **T.C. Anayasası'na göre,** "seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları"**na ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

   A) Vatandaşların oy kullanabilmeleri için 18 yaşını doldurmaları gerekir.

   B) Seçimler tek dereceli ve genel oylama esasına göre yapılır.

   C) Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak yalnızca bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma hakkına sahiptir.

   D) Her seçmen eşit oy hakkına sahiptir.

8. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi seçimler ve halk oylamasında oy kullanma hakkına sahiptir?**

   A) Askerî öğrenciler

   B) Silah altında bulunan erler

   C) Silah altında bulunan erbaşlar

   D) Taksirli suçlardan hüküm giymiş hükümlüler

9. **T.C. Anayasası'na göre, milletvekili seçimlerinin yönetim ve denetimini aşağıdakilerden hangisi yapar?**

A) Adalet Bakanlığı

B) Anayasa Mahkemesi

C) Yüksek Seçim Kurulu

D) İçişleri Bakanlığı

10. **T.C. Anayasası'na göre seçim kanunlarında yapılan değişiklikler yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ne kadar süre içerisinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz?**

A) 1 ay B) 3 ay C) 6 ay D) 1 yıl

11. **Aşağıdaki T.C. Anayasası'nın hükümlerinden hangisi** "Siyasi Hak ve Ödevler" **kapsamındadır?**

A) Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

B) Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

C) Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

D) Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur.

12. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, seçme ve halk oylamasına katılma hakkı olmayanlar arasında yer almaz?**

A) Askerî okul öğrencileri

B) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler

C) Silah altında bulunan er ve erbaşlar

D) Subay ve astsubaylar

13. **T.C. Anayasası'na göre seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır.

B) Askeri öğrenciler oy kullanamazlar.

C) Taksirli suçlardan hüküm giyenler oy kullanamazlar.

D) Seçimler yargı yönetim ve denetiminde yapılır.

14. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangilerinin bir siyasi partiye üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir?**

A) Vali ve kaymakamlar

B) Kuvvet komutanları

C) Hakîm ve savcılar

D) Yükseköğretim elemanları

15. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, siyasi partilere üye olabilir?**

A) Hâkimler ve savcılar

B) Silahlı kuvvetler mensupları

C) Yüksek yargı organları mensupları

D) İşçi niteliği taşıyan kamu görevlileri

16. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi siyasi partilere üye olabilir?**

A) Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri

B) Yükseköğretim öncesi öğrenciler

C) Yükseköğretim öğrencileri

D) Hâkimler ve savcılar

1. B 2. C 3. C 4. D 5. D 6. A 7. C 8. D 9. C 10. D 11. B 12. D 13. C 14. D 15. D 16. C

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türktür.	(D)	(Y)
2)	Yalnız vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapalıdır.	(D)	(Y)
3)	Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım vedöküm esaslarına göre, yürütme yönetim ve denetimi altında yapılır.	(D)	(Y)
4)	Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.	(D)	(Y)
5)	Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler dahil ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar.	(D)	(Y)
6)	Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.	(D)	(Y)
7)	Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.	(D)	(Y)
8)	Siyasi partiler, önceden izin alarak kurulurlar	(D)	(Y)
9)	Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.	(D)	(Y)
10)	Danıştayca siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir.	(D)	(Y)
11)	Siyasi partilerin kapatılması, Anayasa Mahkemesinin açacağı dava üzerine Yargıtayca kesin olarak karara bağlanır.	(D)	(Y)
12)	Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.	(D)	(Y)
13)	Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak dört yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.	(D)	(Y)
14)	Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır.	(D)	(Y)
15	Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla beş yıl için seçilir.		

YANIT ANAHTARI

1.D	2.Y	3.Y	4.D	5.Y	6.Y	7.D	8.Y	9.D	10.Y	11.Y	12.D	13.Y	14.D	15.Y

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.	(D)
3)	Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım vedöküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.	(D)
5)	Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler **hariç** ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar.	(D)
6)	Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.	(D)
8)	Siyasi partiler **önceden izin almadan** kurulurlar	(D)
10)	**Anayasa Mahkemesince** siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir.	(D)
11)	Siyasi partilerin kapatılması, **Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince** kesin olarak karara bağlanır.	(D)
13)	Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak **beş yıl** süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.	(D)
15)	Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir.	(D)

DÖRDÜNCÜ KISIM

CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

YASAMA

Yasama dört başlıktan oluşmaktadır.

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu:

B. Milletvekili seçilme yeterliliği

C. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim dönemi

D. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin geriye bırakılması ve ara seçimleri

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi

F. Üyelikle ilgili hükümler

1. Milletin temsili

2. Andiçme

3. Üyelikle bağdaşmayan işler

4. Yasama dokunulmazlığı

5. Milletvekilliğinin düşmesi

6. İptal istemi

7. Ödenek ve yolluklar

II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri

A. Genel olarak

B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması

D. Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma

E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme

F. Savaş hali ilanı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme

III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler

A. Toplanma ve tatil

B. Başkanlık Divanı

C. İçtüzük siyasi parti grupları ve kolluk işleri

D. Toplantı ve karar yeter sayısı

E. Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması

IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları

A. Genel olarak

B. Gensoru

C. Meclis soruşturması

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu: (Madde 75)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur.

B. Milletvekili seçilme yeterliliği (Madde 76)

- Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.(1)

En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişiği olanlar kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık,sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet

bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

4 yılda bir

C. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim dönemi (Madde 77)

- Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır.

Meclis, bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebileceği gibi, Anayasada belirtilen şartlar altında Cumhurbaşkanınca verilecek karara göre de seçimler yenilenir. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri, yeni Meclisin seçilmesine kadar sürer.

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler (Madde 78)

- Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz ay geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına karar verilir.

Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçimi yapılamaz.

Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır.

Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi (Madde 79)

- Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

> **Yüksek Seçim Kurulu:**
> - Başkanı, yüksek Seçim Kurulu tarafından seçilir.
> - Kurul 7 asıl ve 4 yedek üyeden oluşur.
> - Kararları aleyhine başka bir mercide başvurulamaz.

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulunundur. Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.

Yüksek Seçim Kurulunun ve diğer seçim kurullarının görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. Bu üyeler, salt çoğunluk ve gizli oyla aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

Yüksek Seçim Kuruluna Yargıtay ve Danıştaydan seçilmiş üyeler arasından ad çekme ile ikişer yedek üye ayrılır.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı ve Başkanvekili ad çekmeye girmezler.

Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, işlemlerinin genel yönetim ve denetimi de milletvekili seçimlerinde uygulanan hükümlere göre olur.

TBMM seçimleri 4 yılda bir yapılır
Ara seçim her seçim döneminde bir defa yapılır, Genel seçimden 30 ay geçmedikçe ara seçime gidilmez
Genel seçime 1 yıl kala ara seçim yapılmaz.

YSK 7 asıl 4 yedekten oluşur

üyelerin 6'sı yargıtay 5'i danıştay

Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili püf noktalar

Milletvekili Seçilemeyecek Kişiler

1. En az ilkokul mezunu olmayanlar
2. Kısıtlılar
3. Askerlikle ilişiği olanlar
4. Kamu hizmetinden yasaklılar
5. **Taksirli suçlar hariç** toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar
6. Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar
7. Kaçakçılık
8. Resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma
9. Devlet sırlarını açığa vurma
10. Affa uğramış olsalar bile terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beş yüz elli milletvekilinden oluşur.

Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır.

Görevlerinden Çekilmedikçe Milletvekilliğine Aday Olamayacak ve Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar

1. Hakimler ve savcılar
2. Yüksek yargı organları mensupları
3. Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları
4. Yükseköğretim Kurulu üyeleri
5. Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri
6. Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri
7. Silahlı Kuvvetler mensupları

Türkiye Büyük Millet Meclisi Seçimlerinin Geriye Bırakılması ve Ara Seçimleri

Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, **seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına** karar verebilir.

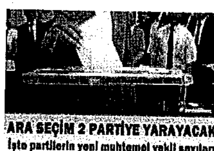

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir.

Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden **otuz ay** geçmedikçe ara seçime gidilemez.

Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin **üç ay** içinde yapılmasına karar verilir.

Genel seçimlere **bir yıl kala**, ara seçimi yapılamaz.

Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden **doksan günden** sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır.

ARA SEÇİMİN TEMEL KOŞULLARI

- Her seçim döneminde bir defa yapılır.
- Genel seçimden **otuz ay** geçmedikçe yapılmaz.
- Genel seçimlere **bir yıl kala**, yapılamaz.

ARA SEÇİM DÖNEMLERİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde üye tamsayısının **yüzde beşini boşalması** halinde. → **üç ay** içinde ara seçime gidilir. → Genel seçimlere **bir yıl kala** ara seçim yapılamaz

Bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, → boşalmayı takip eden **doksan günden** sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. → Genel seçimlere bir yıl kalsa bile ara seçimin yapılması zorunludur.

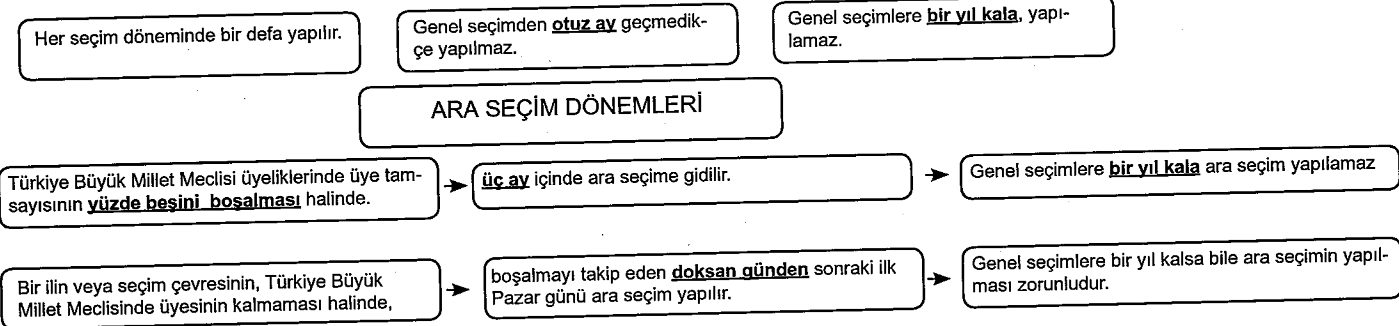

YÜKSEK SEÇİM KURULU

Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar;

- seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma,
- seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları,
- şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi

Yüksek Seçim Kurulunundur.

Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur.

Üyelerin;
Altısı Yargıtay
Beşi Danıştay , Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir.

Toplanma ve Tatil

Türkiye Büyük Millet Meclisi, **her yıl Ekim ayının ilk günü** kendiliğinden toplanır.

Meclis, bir yasama yılında en **çok üç ay tatil yapabilir**; ara verme veya tatil sırasında, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, **Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır**.

Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin **beşte birinin yazılı** istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.

F. Üyelikle ilgili hükümler

Üyelikle ilgili hükümler yedi başlıktan oluşmaktadır

1. Milletin temsili (Madde 80)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.

2. Andiçme (Madde 81)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, göreve başlarken aşağıdaki şekilde andiçerler:

"Devletin varlığı ve bağımsızlığını vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma; hukukun üstünlüğüne, demokratik ve laik Cumhuriyete ve Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine andiçerim".

3. Üyelikle bağdaşmayan işler (Madde 82)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan diğer görev ve işler kanunla düzenlenir.

4. Yasama dokunulmazlığı (Madde 83)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

> **Yasama Sorumsuzluğu:**
> - **TBMM üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden dolayı sorumlu tutulamaz.**
> - **Yasama sorumsuzluğu süreklidir.**
> - **Milletvekili olmayan bakanlar da yasama sorumsuzluğundan yararlanır.**

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığını kaldırmasına bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

5. Milletvekilliğinin düşmesi (Madde 84)

- İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca kararlaştırılır.

Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesiyle olur.

82 nci maddeye göre milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, yetkili komisyonun bu durumu tespit eden raporu üzerine Genel Kurul gizli oyla karar verir.

Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir.

(Mülga son fıkra: 7/5/2010-5982/9 md.)

6. İptal istemi (Madde 85)

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine 84 üncü maddenin birinci, üçüncü veya dördüncü fıkralarına göre karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini onbeş gün içerisinde kesin karara bağlar.

7. Ödenek ve yolluklar (Madde 86)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir. Ödeneğin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktarı, yolluk da ödenek miktarının yarısını aşamaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklileri T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ödenecek ödenek ve yolluklar, kendilerine T.C.Emekli Sandığı tarafından bağlanan emekli aylığı ve benzeri ödemelerin kesilmesini gerektirmez.

Ödenek ve yollukların **en çok üç aylığı önceden** ödenebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile ilgili püf noktalar

Milletvekilliğinin düşmesi

TBMM Oylamasıyla

- İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca
- milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, yetkili komisyonun bu durumu tespit eden raporu üzerine gizli oyla
- Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, salt çoğunluğunun oyuyla

Doğrudan Milletvekilliğin Düşmesi

- Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesiyle
- Milletvekilinin Cumhurbaşkanı olarak seçilmesi

Üyelikle bağdaşmayan işler

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri,

- Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda;
- Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda;
- özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların,
- kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler.
- Bir üyenin belli konuda ve **altı ayı aşmamak** üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.

İptal istemi

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine karar verilmiş olması hallerinde, **Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir.**

Anayasa Mahkemesi, iptal istemini **on beş gün** içerisinde kesin karara bağlar.

II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri altı başlıktan oluşmaktadır

A. Genel olarak

B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması

D. Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma

E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme

F. Savaş hali ilanı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme

5/3 çoğunluk

A. Genel olarak (Madde 87)

- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek;

bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, **Türkiye Büyük Millet Meclisi** üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde ön görülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi (Madde 88)

- Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir.

Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması (Madde 89)

- Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince Kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır;Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

Anayasa değişikliklerine ilişkin hükümler saklıdır.

D. Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma (Madde 90)

- Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu andlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkraya göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.

Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında birinci fıkra hükmü uygulanır.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme (Madde 91)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz.

Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir.

Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır.

Kanun hükmünde kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

F. Savaş hali ilanı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme (Madde 92)

- Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hali ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde Cumhurbaşkanı da, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görev ve Yetkileri ile ilgili püf noktalar (1)

Görev ve Yetkileri

1. Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak
2. Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek
3. Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek
4. Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek
5. Para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek
6. Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak
7. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının **beşte üç çoğunluğunun** kararı ile genel ve özel af ilanına karar vermek
8. Anayasanın diğer maddelerinde ön görülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmek

Kanunların Teklif Edilmesi ve Görüşülmesi

Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir.

Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme **usul ve esasları içtüzükle** düzenlenir

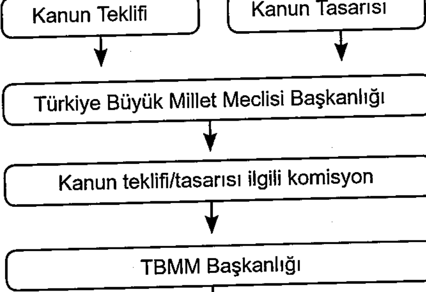

Kanun Teklifi → Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Kanun Tasarısı → Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

↓

Kanun teklifi/tasarısı ilgili komisyon

↓

TBMM Başkanlığı

↓

TBMM Başkanlığı

↓

Cumhurbaşkanı 15 gün içinde

→ Resmi Gazete'de yayımlar

→ Tekrar Görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderir. **(Cumhurbaşkanı, Bütçe kanunlarını geri gönderemez)**

→ Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır

→ Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

Kanunların Cumhurbaşkanınca Yayımlanması

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince Kabul edilen kanunları **on beş gün** içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte **aynı süre** içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir.

Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görev ve Yetkileri ile ilgili püf noktalar (2)

Savaş Hali İlanı ve Silahlı Kuvvet Kullanılmasına İzin Verme

Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hali ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi **Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.**

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple **silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde Cumhurbaşkanı da, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verebilir.**

Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak **andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.**

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi **bir yılı aşmayan** andlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu andlaşmalar, **yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.**

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir.

Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

Kanun Hükmünde Kararname ile ilgili püf noktalar

Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini **TBMM verebilir**.

Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere,

- **temel haklar,**
- **kişi hakları ve ödevleri**
- **siyasi haklar ve ödevler**

kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin,

- amacını,
- kapsamını,
- ilkelerini,
- kullanma süresini
- süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

Kanun hükmünde kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler.

Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz.

Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir.

Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır.

III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler

Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler beş başlıktan oluşmaktadır:

A. Toplanma ve tatil	B. Başkanlık Divanı	C. İçtüzük siyasi parti grupları ve kolluk işleri	D. Toplantı ve karar yeter sayısı	E. Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması

A. Toplanma ve tatil (Madde 93)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl Ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanır.

Meclis, bir yasama yılında en çok üç ay tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır.

Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin beşte birinin yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.

Ara verme veya tatil sırasında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinde, öncelikle bu toplantıyı gerektiren konu görüşülmeden ara verme veya tatile devam edilemez.

B. Başkanlık Divanı (Madde 94)

- Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı, Meclis üyeleri arasından seçilen Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Katip üyeler ve İdare Amirlerinden oluşur.

Başkanlık Divanı, Meclisteki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında Divana katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur. Siyasi parti grupları Başkanlık için aday gösteremezler.

2010 yılında yapılan değişiklikler

Meclis içtüzüğü ile belirlenenler:

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, Meclis İçtüzüğünde belirlenir.
- Soru, Meclis araştırması ve genel görüşme ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, Meclis İçtüzüğünde belirlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. **(Değişik ikinci cümle: 7/5/2010-5982/10 md.)** İlk seçilenlerin görev süresi iki yıldır, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadar devam eder.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı günden itibaren beş gün içinde, Başkanlık Divanına bildirilir. Başkan seçimi gizli oyla yapılır. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, Başkan seçilmiş olur. Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, beş gün içinde tamamlanır.(1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, Meclis İçtüzüğünde belirlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi bulundukları siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine; görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar.

C. İçtüzük siyasi parti grupları ve kolluk işleri (Madde 95)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütür.

İçtüzük hükümleri, siyasi parti gruplarının, Meclisin bütün faaliyetlerine üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir. Siyasi parti grupları, en az yirmi üyeden meydana gelir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün bina, tesis, eklenti ve arazisinde kolluk ve yönetim hizmetleri Meclis Başkanlığı eliyle düzenlenir ve yürütülür. Emniyet ve diğer kolluk hizmetleri için yeteri kadar kuvvet ilgili makamlarca Meclis Başkanlığına tahsis edilir.

D. Toplantı ve karar yeter sayısı (Madde 96)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz. 3/1

Bakanlar Kurulu üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılamadıkları oturumlarında, kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilirler. Ancak bir bakan kendi oyu ile birlikte en çok iki oy kullanabilir.

E. Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması (Madde 97)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeler açıktır ve tutanak dergisinde tam olarak yayımlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzük hükümlerine göre kapalı oturumlar yapabilir, bu oturumlardaki görüşmelerin yayımı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararına bağlıdır.

Meclisteki açık görüşmelerin, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başkaca bir karar alınmadıkça, her türlü vasıta ile yayımı serbesttir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili püf noktalar

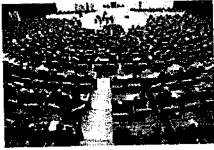

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplanması ve tatili

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir yasama yılında **en çok üç ay tatil** yapabilir ve her yıl **Ekim ayının ilk günü** kendiliğinden toplanır.

- **Ara verme veya tatil sırasında:**

-Doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, **Cumhurbaşkanınca**

-**Meclis Başkanı** da doğrudan doğruya veya üyelerin **beşte birinin** yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.

Başkanlık Divanı'nın oluşumu

(Başkanlık Divanı Meclis üyeleri arasında seçilir.)

1. Meclis Başkanı
2. Başkanvek illeri
3. Katip üyeler
4. İdare Amiri

Başkanlık Divanı, Meclisteki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında Divana katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur. Siyasi parti grupları Başkanlık için aday gösteremezler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır.

İlk seçilenlerin görev **süresi iki yıldır.** ikinci devre için seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadar devam eder.
Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, **beş gün içinde** tamamlanır

İçtüzük:

Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütür.

İçtüzük hükümleri, siyasi parti gruplarının, Meclisin bütün faaliyetlerine üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir.

Siyasi parti grupları, **en az yirmi** üyeden meydana gelir.

Toplantı ve karar yeter sayısı:

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az **üçte biri** ile toplanır.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir.

- Karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının **dörtte birinin** bir fazlasından az olamaz.

- Bakanlar Kurulu üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılamadıkları oturumlarında, kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilirler.

Ancak bir bakan kendi oyu ile birlikte en **çok iki** oy kullanabilir.

TBMM BAŞKANLIK SEÇİMİ KURALLARI

Anayasa'ya göre, TBMM Başkanı seçilebilmek için ilk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki (367) çoğunluğu gerekiyor. Bu olmazsa 3. turda üye tamsayısının salt çoğunluğu (276) aranacak. 3. oylamada da gerekli çoğunluk sağlanamazsa, bu turda en çok oyu alan iki aday arasında 4. oylama yapılacak. Dördüncü oylamada en fazla oy alan aday TBMM Başkanı seçilmiş olacak.

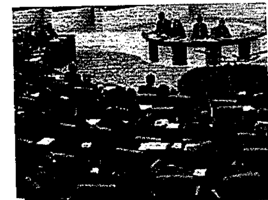

IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları üç başlıktan oluşmaktadır:

A. Genel olarak	B. Gensoru	C. Meclis soruşturması

A. Genel olarak (Madde 98)

– Türkiye Büyük Millet Meclisi soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması yollarıyla denetleme yetkisini kullanır.

Soru, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.

Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Soru, Meclis araştırması ve genel görüşme ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.

B. Gensoru (Madde 99)

– Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya enaz yirmi milletveki-linin imzasıyla verilir.

Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde bastırılarak üyelere dağıtılır; dağıtılmasından itibaren on gün içinde gündeme alınıp alınmayacağı görüşülür. Bu görüşmede, ancak önerge sahiplerinden biri, siyasi parti grupları adına birer milletvekili, Bakanlar Kurulu adına Başbakan veya bir bakan konuşabilir.

Gündeme alma kararıyla birlikte, gensorunun görüşülme günü de belli edilir; ancak gensorunun görüşülmesi, gündeme alma kararının verildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi günden sonraya bırakılamaz.

Gensoru görüşmeleri sırasında üyelerin veya grupların verecekleri gerekçeli güvensizlik önergeleri veya Bakanlar Kurulunun güven isteği, bir tam gün geçtikten sonra oylanır.

Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülebilmesi, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla olur; oylamada yalnız güvensizlik oyları sayılır.

Meclis çalışmalarının dengeli olarak yürütülmesi amacına ve yukardaki ilkelere uygun olmak kaydıyla gensoru ile ilgili diğer hususlar İçtüzükle belirlenir.

C. Meclis soruşturması (Madde 100)

Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve gizli oyla karara bağlar.

Gizli oylamayla yapılan bazı işlemler:
- Yüce Divana sevk kararı
- Kamu Başdenetçisini seçmek
- TBMM Başkanının seçimine ilişkin olarak yapılan oylama
- Anayasa mahkemesine üye seçmek için yapılan oylama
- Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin seçimi
- milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine ilişkin yapılan oylama
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık seçimine ilişkin yapılan oylama

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu **iki ay içinde** Meclise sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona **iki aylık** yeni ve kesin bir süre verilir. Bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun **gizli oyuyla** alınır.

Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Bilgi Edinme ve Denetim Yollarına ilişkin püf noktaları

SORU
Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.

MECLİS ARAŞTIRMASI
Belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir

GENEL GÖRÜŞME
Toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

GENSORU
Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya **en az yirmi** milletvekilinin imzasıyla verilir.

Gensoru önergesi, verilişinden **sonraki üç gün içinde** bastırılarak üyelere dağıtılır; dağıtılmasından itibaren on gün içinde gündeme alınıp alınmayacağı görüşülür.

Gündeme alma kararıyla birlikte, gensorunun görüşülme günü de belli edilir; ancak gensorunun görüşülmesi, gündeme alma kararının verildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi günden sonraya bırakılamaz.

Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülebilmesi, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla olur; oylamada yalnız güvensizlik oyları sayılır.

MECLİS SORUŞTURMASI
Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının **en az onda birinin** vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç **bir ay içinde** görüşür ve gizli oyla karara bağlar.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri **üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri** adaylar arasından her parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak **onbeş kişilik** bir komisyon tarafından soruşturma yapılır.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren **on gün içinde dağıtılır,** dağıtımından itibaren **on gün içinde** görüşülür ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır.
Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz

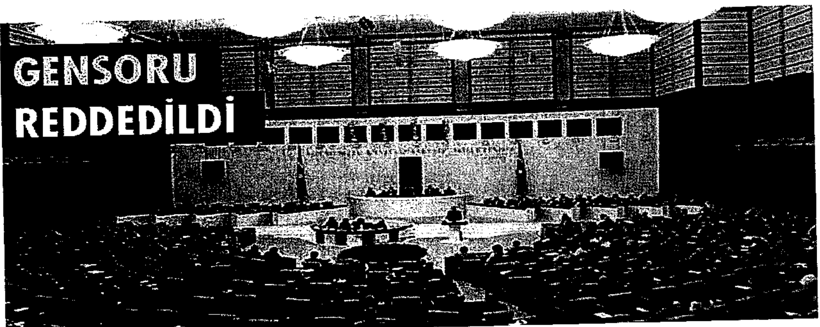

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **T.C. Anayasası'na göre** "milletvekili seçilme yeterliliği" **ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

   A) Yirmi yaşını dolduran her Türk, milletvekili seçilebilir.

   B) En az ilkokul mezunu olmayanlar, milletvekili seçilemez.

   C) Askerlikle ilişiği olanlar, milletvekili seçilemezler.

   D) Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına mahkûm olanlar milletvekili seçilemezler.

2. **T.C. Anayasası'nda belirtilen milletvekili seçilebilmek için gereken koşullarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Türk vatandaşı olmak

   B) Otuz yaşını doldurmuş olmak

   C) En az ilkokul mezunu olmak

   D) Kamu hizmetinden yasaklı olmamak

3. **T.C. Anayasası'na göre kaç yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir?**

   A) 18 B) 21 B) 23 D) 25

4. **T.C. Anayasası'na göre milletvekili seçilme yeterliliğiyle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

   A) 18 yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

   B) Askerlik hizmetini yapmamış olanlar milletvekili seçilebilir.

   C) En az ilkokul mezunu olmayanlar milletvekili seçilemez.

   D) Kamu hizmetinden yasaklılar milletvekili seçilebilir.

5. **T.C. Anayasası'na göre** "Türkiye Büyük Millet Meclîsi seçimlerinin geriye bırakılması ve ara seçimleri" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Genel seçimlere on sekiz ay kala, ara seçimi yapılamaz.

   B) Ara seçim, normal şartlarda her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz altı ay geçmedikçe ara seçime gidilemez.

   C) Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin altı ay geriye bırakılmasına karar verebilir.

   D) Bir ilin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması hâlinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk pazar günü ara seçim yapılır.

6. **T.C. Anayasası'na göre TBMM ara seçimleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır.

   B) Meclis üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir.

   C) Genel seçimden 20 ay geçmedikçe ara seçime gidilemez.

   D) Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçim yapılamaz.

7. **T.C. Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisinde boşalan üyeliklerin sayısı üye tam sayısının yüzde kaçını bulduğu hâllerde ara seçimlerin üç ay içinde yapılmasına karar verilir?**

   A) 1 B) 3 C) 5 D) 7

8. **T.C. Anayasası'na göre** "seçimlerin genel yönetimi ve denetimi" **ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

A) Seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kurulunundur.

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulunundur.

C) Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine Yargıtaya başvurulabilir.

D) Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

9. **T.C. Anayasası'na göre Yüksek Seçim Kurulu kaç asıl üyeden oluşur?**

A) Üç B) Beş C) Yedi D) On bir

10. **T.C. Anayasası'na göre seçim süresince ve seçimden sonra, seçim konularıyla ilgili itirazları inceleme ve kesin karara bağlama yetkisi, aşağıdaki yargı organlarından hangisine aittir?**

A) Anayasa Mahkemesi

B) Yüksek Seçim Kurulu

C) İdare Mahkemeleri

D) Danıştay

11. **T.C. Anayasası'na göre Yüksek Seçim Kurulu ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir merciye başvurulamaz.

B) Yüksek Seçim Kurulu yedi asil ve dört yedek üyeden oluşur.

C) Üyelerini Yargıtay ve Danıştay'dan seçilen üyeler oluşturur.

D) Yüksek Seçim Kurulu Başkanını Cumhurbaşkanı atar.

12. **T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulu Başkanı aşağıdakilerden hangisi tarafından seçilir?**

A) Yüksek Seçim Kurulunun üyeleri

B) Yargıtay Genel Kurulu

C) Adalet Bakanı

D) Bakanlar Kurulu

13.

I. Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine dair Meclis Genel Kurulu Kararı

II. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletler arası antlaşmalar

III. Olağanüstü hâllerde çıkarılan kanun hükmünde kararnameler

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II

C) I ve III D) II ve III

14. **T.C. Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Meclis Genel Kurulu Kararının iptal işlemini kaç gün içerisinde kesin karara bağlar?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 15

Good at 5/13

15. **T.C. Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının kaçta kaçının kararı ile genel ve özel af ilanına karar verir?**

A) Üçte iki B) Beşte üç

C) Dörtte üç D) Üçte bir

16. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerinden değildir?**

A) Bakanlar Kurulu ve bakanları atamak

B) Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak

C) Para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek

D) Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek

17. **T.C. Anayasasına göre, TBMM'nin sahip olduğu üç temel görev aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?**

A) Yasa yapmak - Yasaların Anayasaya uygunluğunu denetlemek - Bütçeyi kabul etmek

B) Yasa yapmak - Yasaların yorumunu yapmak - Tüzük hazırlamak

C) Yasa yapmak - Sıkıyönetim ilan etmek - Bakanlar Kurulunu denetlemek

D) Yasa yapmak - Bakanlar Kurulunu denetlemek - Bütçeyi kabul etmek

18. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, geçici bir süre de olsa yetkisini bir başka kişi veya kuruluşa devredemez?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) TBMM

D) Anayasa Mahkemesi Başkanı

19. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görevleri arasında yer almaz?**

A) Kanun çıkarmak

B) Parti değiştiren milletvekilinin üyeliğinin düşmesine karar vermek

C) Uluslararası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak

D) Bütçe kanununu görüşmek ve kabul etmek

20. **T.C. Anayasası'na göre, savaş hâli ilanı yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) TBMM

B) Başbakan

C) Bakanlar Kurulu

D) Millî Savunma Bakanı

21.

I. Bakanlar Kurulu

II. Milletvekilleri

III. Cumhurbaşkanı

T.C. Anayasası'na göre kanun teklif etmeye yukarıdakilerden hangileri yetkilidir?

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II - III

22. **T.C. Anayasası'na göre kanun, tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?**

A) Kanun
B) İçtüzük
C) Yönetmelik
D) Bakanlar Kurulu Kararı

23. **T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları kaç gün içinde yayımlar?**

A) 30
B) 15
C) 10
D) 5

24. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir.

B) Cumhurbaşkanı uygun bulmadığı Bütçe Kanunu'nu gerekçeli olarak TBMM'ye geri gönderir.

C) Kanun hükmünde kararnameler Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler.

D) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir.

25. **T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı aşağıdaki kanunlardan hangisi tekrar görüşülmek üzere meclise geri gönderemez?**

A) Bütçe Kanunu

B) Harcırah Kanunu

C) Emekli Sandığı Kanunu

D) Borçlar kanunu

26. **T.C. Anayasası'nın** "milletlerarası antlaşmaları uygun bulma" **başlıklı 90. maddesinin getirdiği hükümlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kimi uluslararası antlaşmaların TBMM tarafından uygun bulunması zorunlu değildir.

B) Türkiye'nin taraf olduğu tüm uluslararası antlaşmalar yayımlanmak zorundadır.

C) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş antlaşmalar kanun hükmündedir.

D) Temel hak ve özgürlüklere ilişkin antlaşmalarla kanunların çatışması durumunda uygulayıcının yorumu esas alınır.

27.

I. Hükûmet tarafından hazırlanan kanun hükmünde kararnameler Resmi Gazete'de yayınlandığı gün yürürlüğe girer.

II. Olağan durumlarda hükûmetin kanun hükmünde kararname çıkarabilmesi için "Yetki Kanunu"na ihtiyacı yoktur.

III. Kanun hükmündeki kararnameler de yasalar gibi Anayasa Mahkemesi'nce Anayasa'ya aykırılık yönünden denetlenebilir.

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri kanun hükmünde kararnameler ile ilgili olarak söylenemez?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I - III

28. **T.C. Anayasası'na göre sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere aşağıdakilerden hangisi Kanun Hükmünde Kararnamelerle düzenlenebilir?**

A) Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti

B) Zorla Çalıştırma Yasağı

C) Dilekçe Hakkı

D) İspat Hakkı

29. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi kanun hükmünde kararnameyle düzenlenebilir?**

A) Vergi ödevi

B) Kişi hürriyeti ve güvenliği

C) Düşünce ve kanaat hürriyeti

D) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

30. **T.C. Anayasası'na göre, kanun hükmünde kararnamelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenebilir.

B) Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

C) Kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih gösterilmemişse Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler.

D) Yetki kanunu ve bunlara dayanan kararnameler Genel Kurulda ve Meclis komisyonlarında öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Bakanlar kurulu KHK çıkarır

31. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, sıkıyönetim ve olağanüstü hâller dışında, kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez?**

A) Konut hakkı
B) Mülkiyet hakkı
C) Sendika kurma hakkı
D) Sosyal güvenlik hakkı

32. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kanun hükmünde kararname konusu olabilir?**

A) Konut dokunulmazlığının sınırlanması
B) Kıyılardan yararlanmanın düzenlenmesi
C) Bütçe Kanunu'nda değişiklik yapılması
D) Haberleşme özgürlüğünün sınırlanması

33. **T.C. Anayasası'na göre, kanun hükmünde kararnameler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Yetki kanunu acil hâllerde kanun hükmünde kararnameden sonra da çıkartılabilir.
B) Bakanlar Kurulunun istifa etmesi, çıkardığı kanun hükmünde kararnameyi de geçersiz kılar.
C) Kural olarak siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararname ile düzenlenebilir.
D) Yayımlandığı gün TBMM'ye sunulmayan kanun hükmünde kararnameler kediliğinden yürürlükten kalkar.

34. **Sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere Anayasa'da aşağıdaki başlıklar altında yer alanlardan hangisi, Bakanlar Kurulu tarafından kanun hükmünde kararname ile düzenlenebilir?**

A) Temel Hak ve Hürriyetler
B) Kişinin Hakları ve Ödevleri
C) Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler
D) Siyasî Haklar ve Ödevler

35. **T.C. Anayasası'na göre kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi
B) Bakanlar Kurulu
C) Bakanlıklar
D) Başbakanlık

36. **T.C. Anayasası'na göre, olağan kanun hükmünde kararnamelerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Yetki kanununda çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamının ve kullanma süresinin gösterilmesi gerekir.
B) Kanun hükmünde kararnameler Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'ye sunulur.
C) Bakanlar Kurulunun istifası ya da düşürülmesi belli bir süre için verilmiş yetkinin sona ermesine sebep olmaz.
D) Yasama döneminin bitmesi, belli bir süre için verilmiş de olsa kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin sona ermesine yol açar.

37. **T. C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhâl karar verilmesinin kaçınılmaz olması hâlinde bu kararı aşağıdakilerden hangisi verebilir?**

A) Başbakan ve Bakanlar Kurulu
B) Genelkurmay Başkanlığı
C) Millî Savunma Bakanlığı
D) Cumhurbaşkanı

38. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM tatilde veya ara verme dönemindeyken ülkenin silahlı saldırıya uğraması durumunda aşağıdakilerden hangisi Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) TBMM
D) Bakanlar Kurulu

39. T.C. Anayasasına göre, TBMM tatilde iken olağan üstü toplanması için, kaç milletvekilinin imzası gereklidir?

A) 1/4 B) 2/4 C) 1/5 D) 3/5

40. T.C. Anayasası'na göre, TBMM bir yasama yılında en çok kaç ay tatil yapabilir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

41. T.C. Anayasası'na göre, TBMM Başkanlık Divanı için bir yasama döneminde kaç kez seçim yapılır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

42. T.C. Anayasası'na göre, bir siyasi partinin TBMM'de siyasi parti grubu oluşturabilmesi için sahip olması gereken sandalye sayısı en az kaçtır?

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

43. T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarını kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür. Anayasa'ya göre TBMM yapacağı seçimler dâhil bütün işlerinde üye tam sayısının en az ne kadarı ile toplanır?

A) 1/3 B) 1/2 C) 2/5 D) 2/3

44. T.C. Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanma yollarından biri olan "soru" nasıl tanımlanmıştır?

A) Belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemedir.

B) Toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

C) Bakanlar Kurulu adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemektir.

D) Başbakan ve bakanlar hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az onda birinin vereceği önerge ile açılan soruşturmadır.

45.

I. Soru
II. Meclis araştırması
III. Genel görüşme
IV. Gensoru
V. Meclis soruşturması

T.C. Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi bilgi edinme ve denetleme yetkisini yukarıdakilerden hangileri kanalıyla kullanır?

A) I - II B) II - III - IV
C) I - III - IV - V D) I - II - III - IV - V

46. **T.C. Anayasası'na göre TBMM'nin Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya Bakanlardan bilgi istemesine ne denir?**

A) Soru

B) Gensoru

C) Meclis araştırması

D) Meclis soruşturması

47. **T.C. Anayasası'na göre, Başbakan ve bakanlar hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az onda birinin vereceği önerge ile Meclisin hangi bilgi edinme ve denetleme yetkisi kullanılır?**

A) Meclis araştırması

B) Gensoru

C) Genel görüşme

D) Meclis soruşturması

48. **T.C. Anayasası'na göre TBMM'nin Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya Bakanlardan bilgi istemesine ne denir?**

A) Soru
B) Gensoru
C) Meclis araştırması
D) Meclis soruşturması

49. **T.C. Anayasası'na göre Bakanlar Kurulunun veya bir Bakanın düşürülebilmesi için aranan çoğunluk nedir?**

A) Üye tam sayısının salt çoğunluğu

B) Üye tam sayısının dörtte üçü

C) Üye tam sayısının beşte üçü

D) Üye tam sayısının beşte ikisi

50. **T.C. Anayasası'na göre "Meclis soruşturması" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Soruşturma komisyonu raporunu en geç dört ay içinde bitirmek zorundadır.

B) Başbakan veya bakanlar hakkında, TBMM üye tam sayısının en az beşte birinin vereceği önerge ile soruşturma açılması istenebilir.

C) Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

D) TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile, ilgilinin yüce divana sevkine karar verebilir.

Meclis soruşturması için 10/1

51. **T.C. Anayasası'na göre, Başbakan ve bakanlar hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az ne kadarının vereceği önerge ile Meclis soruşturması açılması istenebilir?**

A) Üçte bir
B) Dörtte bir
C) Beşte biri
D) Onda bir

1. A	2. B	3. A	4. C	5. D	6. C	7. C	8. C	9. C	10. B	11. D	12. A	13. A	14. D	15. B	16. A	17. D	18. C	19. B	20. A
21. A	22. B	23. B	24. B	25. A	26. D	27. B	28. A	29. D	30. A	31. B	32. B	33. D	34. C	35. B	36. D	37. D	38. A	39. C	40. C
41. B	42. C	43. A	44. C	45. D	46. A	47. D	48. A	49. A	50. B	51. D									

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir	(D)	(Y)
2)	Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.	(D)	(Y)
3)	Yükseköğretim Kurulu üyeleri, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.	(D)	(Y)
4)	Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin altı ay geriye bırakılmasına karar verebilir	(D)	(Y)
5)	Genel seçimlere birbuçuk yıl kala, ara seçimi yapılamaz.	(D)	(Y)
6)	Bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden altmış günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır	(D)	(Y)
7)	Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulunundur.	(D)	(Y)
8)	Yüksek Seçim Kurulu on asil ve dört yedek üyeden oluşur.	(D)	(Y)
9)	İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Yüksek Seçim Kurulunca kararlaştırılır.	(D)	(Y)
10)	Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam on birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir.	(D)	(Y)
11)	Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına karar verir.	(D)	(Y)
12)	Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince Kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar.	(D)	(Y)
13)	Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir.	(D)	(Y)
14)	Türkiye Büyük Millet Meclisi, Başbakana kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.	(D)	(Y)
15)	Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.	(D)	(Y)
16)	Meclis Başkanı doğrudan doğruya veya üyelerin üçte birinin yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.	(D)	(Y)
17)	Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı, Meclis üyeleri arasından seçilen Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Katip üyeler ve İdare Amirlerinden oluşur	(D)	(Y)
18)	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde dört seçim yapılır.	(D)	(Y)
19)	Siyasi parti grupları, en az yirmi üyeden meydana gelir.	(D)	(Y)
20)	Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır	(D)	(Y)
21)	<u>Meclis araştırması</u>, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.	(D)	(Y)
22)	<u>Soru</u>, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.	(D)	(Y)
23)	<u>Genel görüşme</u>, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.D	2.D	3.D	4.Y	5.Y	6.Y	7.D	8.Y	9.Y	10.Y	11.D	12D.	13.D	14.Y	15.D
16.Y	17.D	18.Y	19.D	20.D	21.Y	22.Y	23.D							

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

4)	Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **bir yıl geriye** bırakılmasına karar verebilir	(D)
5)	Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçimi yapılamaz.	(D)
6)	Bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden **doksan günden** sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır	(D)
8)	Yüksek Seçim Kurulu **yedi asıl ve dört** yedek üyeden oluşur.	(D)
9)	İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, **Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca** kararlaştırılır.	(D)
10)	Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde **toplam beş birleşim** günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir.	(D)
14)	Türkiye Büyük Millet Meclisi, **Bakanlar Kuruluna** kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.	(D)
16)	Meclis Başkanı doğrudan doğruya veya üyelerin **beşte birinin** yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.	(D)
18)	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde **iki seçim** yapılır.	(D)
21)	**Soru**, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.	(D)
22)	**Meclis araştırması**, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.	(D)

İKİNCİ BÖLÜM

YÜRÜTME

Yürütme dört ana başlıktan oluşmaktadır:

I. Cumhurbaşkanı

A. Nitelikleri ve tarafsızlığı

B. Seçimi

C. Andiçmesi

D. Görev ve yetkileri

a) Yasama ile ilgili olanlar

b) Yürütme alanına ilişkin olanlar

c) Yargı ile ilgili olanlar

E. Sorumluluk ve sorumsuzluk hali

F. Cumhurbaşkanına vekillik etme

G. Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği

H. Devlet Denetleme Kurulu

II. Bakanlar Kurulu

A. Kuruluş

B. Göreve başlama ve güvenoyu

C. Görev sırasında güvenoyu

D. Görev ve siyasi sorumluluk

E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar

F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu

G. Tüzükler

H. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi

İ. Milli Savunma

1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

2. Milli Güvenlik Kurulu

III. Olağanüstü yönetim usulleri

A. Olağanüstü haller

1. Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı

2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı

3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme

B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali

IV. İdare

A. İdarenin esasları

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği

2. Yönetmelikler

B. Yargı yolu

C. İdarenin kuruluşu

1. Merkezi idare

2. Mahalli idareler

D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler

1. Genel ilkeler

2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence

E. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları

1. Yükseköğretim kurumları

2. Yükseköğretim üst kuruluşları

3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar

F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları[1]

G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

İ. Diyanet İşleri Başkanlığı

J. Kanunsuz emir

K. Cumhurbaşkanı

Cumhurbaşkanı sekiz başlıktan oluşmaktadır:

A. Nitelikleri ve tarafsızlığı

B. Seçimi

C. Andiçmesi

D. Görev ve yetkileri

a) Yasama ile ilgili olanlar:

b) Yürütme alanına ilişkin olanlar:

c) Yargı ile ilgili olanlar:

E. Sorumluluk ve sorumsuzluk hali

F. Cumhurbaşkanına vekillik etme

G. Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği

H. Devlet Denetleme Kurulu

A. Nitelikleri ve tarafsızlığı (Madde 101)

- Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiği kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

B. Seçimi (Madde 102)

- Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.

> - Cumhurbaşkanlığı seçimlerine Cumhurbaşkanının görev süresi bitmeden 60 gün önce başlanır
> - Makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.

C. Andiçmesi (Madde 103)

- Cumhurbaşkanı, görevine başlarken Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde aşağıdaki şekilde andiçer:

"Cumhurbaşkanı sıfatıyla, Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma, Anayasaya, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, Atatürk ilke ve inkılaplarına ve laik Cumhuriyet ilkesine bağlı kalacağıma, milletin huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerinden yararlanması ülküsünden ayrılmayacağıma, Türkiye Cumhuriyetinin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek için bütün gücümle çalışacağıma Büyük Türk Milleti ve tarih huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

> Cumhurbaşkanın görev ve yitkileri üç başlıktan oluşmaktadır;
>
> - Yasama ile ilgili olanlar
> - Yürütme alanına ilişkin olanlar
> - Yargı ile ilgili olanlar

D. Görev ve yetkileri (Madde 104)

- Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir.

Bu amaçlarla Anayasanın ilgili maddelerinde gösterilen şartlara uyarak yapacağı görev ve kullanacağı yetkiler şunlardır:

a) Yasama ile ilgili olanlar:

- Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapmak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak,
- Kanunları yayımlamak,
- Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek,
- Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halk oyuna sunmak,
- Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil

veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak,

- Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek.

b) Yürütme alanına ilişkin olanlar:

- Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek,
- Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek,
- Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırmak,
- Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,
- Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek,
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,
- Genelkurmay Başkanını atamak,
- Milli Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,
- Milli Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,
- Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,
- Kararnameleri imzalamak,
- Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak,
- Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,
- Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak,
- Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,
- Üniversite rektörlerini seçmek.

c) Yargı ile ilgili olanlar:

- Anayasa Mahkemesi üyelerini,
- Danıştay üyelerinin dörtte birini,
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekilini,
- Hakimler ve Savcılar Kurulu üyelerini seçmek.

Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

E. Sorumluluk ve sorumsuzluk hali (Madde 105)

- Cumhurbaşkanının, Anayasa ve diğer kanunlarda Başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları, Başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır; bu kararlardan Başbakan ve ilgili bakan sorumludur.

> ! Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır.

Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz.

Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır.

Cumhurbaşkanı
HSYK'nın tamamını
Anayasa Mahkemesinin tamamını
Danıştayın 4/1'ini
seçer

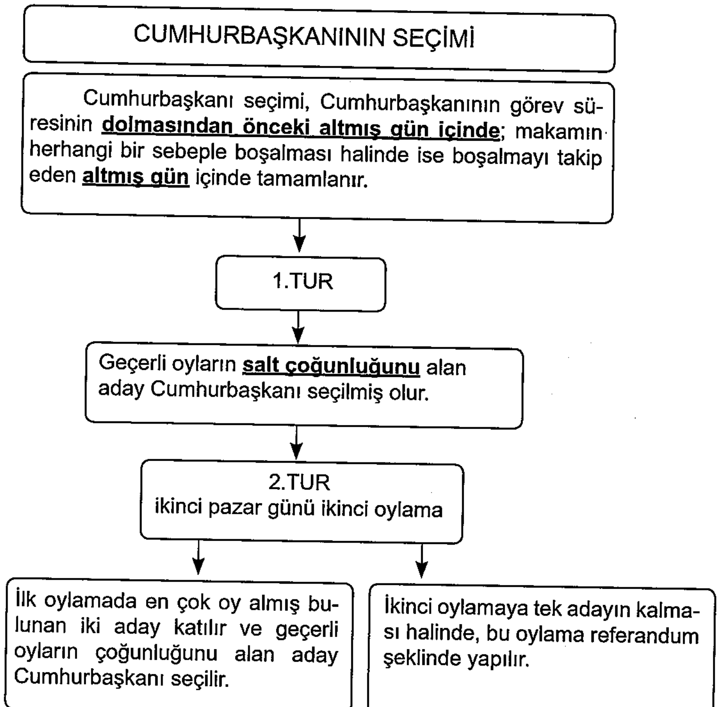

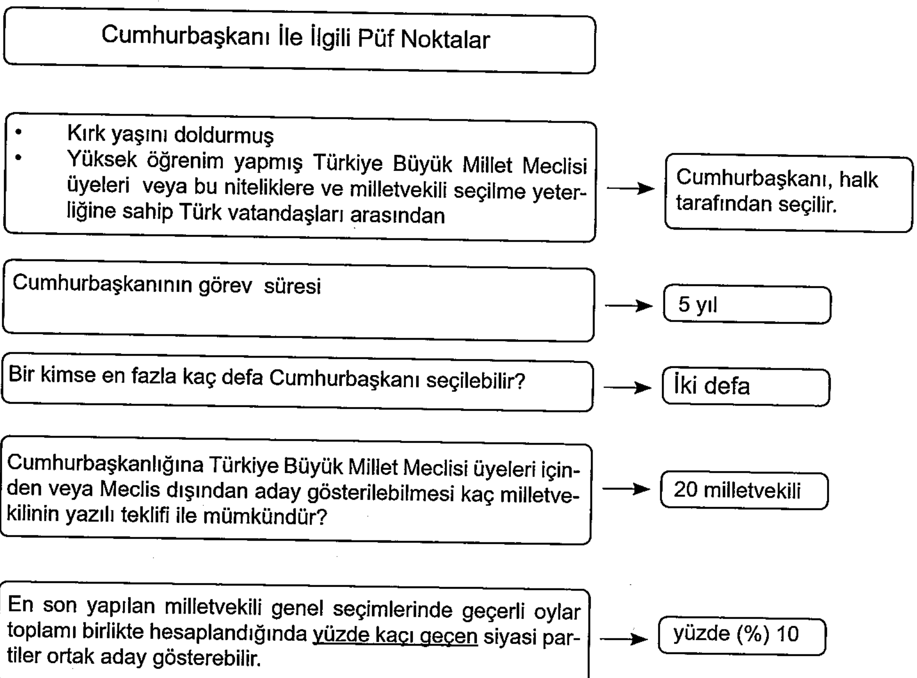

PEGEM AKADEMİ

Cumhurbaşkanı Görev Ve Yetkileri İle İlgili Püf Noktalar

Yasama ile ilgili olanlar:

- Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapmak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak,
- Kanunları yayımlamak,
- Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek,
- Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halk oyuna sunmak,
- Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek.

Yürütme alanına ilişkin olanlar:

- Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek,
- Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek,
- Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırmak,
- Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,
- Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek,
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,
- Genelkurmay Başkanını atamak,
- Milli Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,
- Milli Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,
- Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,
- Kararnameleri imzalamak,
- Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak,
- Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,
- Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak,
- Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,
- Üniversite rektörlerini seçmek

Yargı ile ilgili olanlar:

- Anayasa Mahkemesi üyelerini,
- Danıştay üyelerinin **dörtte birini,**
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı,
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekilini,
- Hakimler ve Savcılar Kurulu üyelerini

seçmek.

TBMM başkanı Cumhurbaşkanına vekalet eder.

F. Cumhurbaşkanına vekillik etme (Madde 106)

- Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, görevine dönmesine kadar, ölüm, çekilme veya başka bir sebeple Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halindede yenisi seçilinceye kadar, **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı** Cumhurbaşkanlığına vekillik eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.

G. Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği (Madde 107)

- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşu, teşkilat ve çalışma esasları, personel atama işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.

H. Devlet Denetleme Kurulu (Madde 108)

- İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.

> Devlet Denetleme Kurulu Cumhurbaşkanlığına bağlıdır.

> Silahlı Kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

Silahlı Kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

Devlet Denetleme Kurulunun üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından, Cumhurbaşkanınca atanır.

Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, kanunla düzenlenir.

Başbakanı Cumhurbaşkanı atar
Bakanları başbakan seçer. Cumhurbaşkanı atar

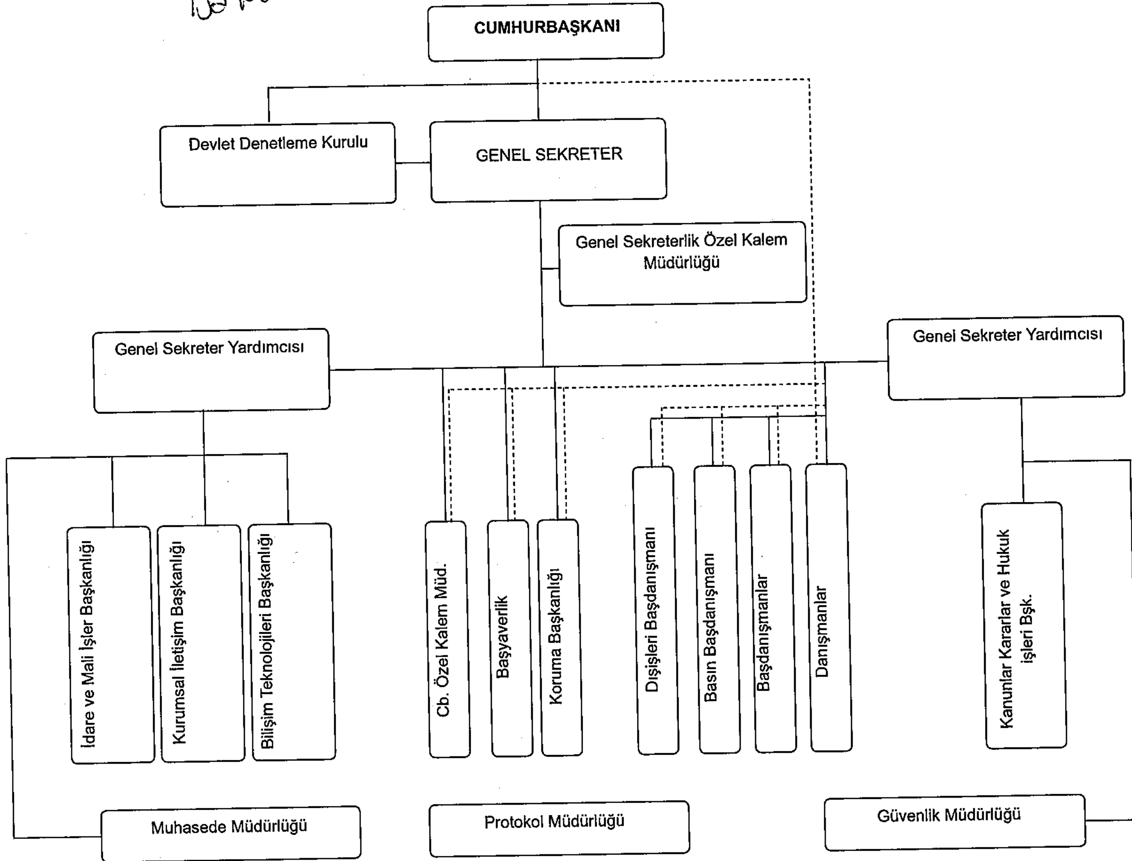

Cumhurbaşkanlığı Teşkilat Yapısı

II. Bakanlar Kurulu

Bakanlar kurulu dokuz başlıktan oluşmaktadır

A. Kuruluş

B. Göreve başlama ve güvenoyu

C. Görev sırasında güvenoyu

D. Görev ve siyasi sorumluluk

E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar

F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu

G. Tüzükler

H. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi

I. Milli Savunma

1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

2. Milli Güvenlik Kurulu

A. Kuruluş (Madde 109)

– Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan kurulur.

Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.

Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.

B. Göreve başlama ve güvenoyu (Madde 110)

– Bakanlar Kurulunun listesi tam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise toplantıya çağrılır.

- **Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan itibaren en geç bir hafta içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur.**
- **Bakanlar Kurulunun programı, TBMM'de okunup güvenoyuna sunulduktan sonra, güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından iki tam gün sonra başlar**

A Adalet, içişleri, ulaştırma çekilir

Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur. Güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçtikten sonra oylama yapılır.

C. Görev sırasında güvenoyu (Madde 111)

- Başbakan, gerekli görürse, Bakanlar Kurulunda görüştükten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinden güven isteyebilir.

Güven istemi, Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesinden bir tam gün geçmedikçe görüşülemez ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçmedikçe oya konulamaz.

Güven istemi, ancak üye tamsayısının salt çoğunluğuyla reddedilebilir.

D. Görev ve siyasi sorumluluk (Madde 112)

- Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetir. Bakanlar Kurulu, bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumludur.

Her bakan, Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur.

Başbakan, bakanların görevlerinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlüdür.

Bakanlar Kurulu üyelerinden milletvekili olmayanlar; 81 inci maddede yazılı şekilde Millet Meclisi önünde andiçerler ve bakan sıfatını taşıdıkları sürece milletvekillerinin tabi oldukları kayıt ve şartlara uyarlar ve yasama dokunulmazlığına sahip bulunurlar. Bunlar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri gibi ödenek ve yolluk alırlar.

E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar (Madde 113)

- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir.

Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer bir bakan geçici olarak vekillik eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez.

Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divana verilen bir bakan bakanlıktan düşer. Başbakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır.

Herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç onbeş gün içinde atama yapılır.

F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu (Madde 114)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir.

Seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde ise, bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar Başbakanca atanır.

116 ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir Başbakan atar.

Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.

Siyasi parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar atanır.

Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur.

Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz.

Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.

G. Tüzükler (Madde 115)

- Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir.

Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır.

H. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi (Madde 116)

- Bakanlar Kurulunun, 110 uncu maddede belirtilen güvenoyunu alamaması ve 99 uncu veya 111 inci maddeler uyarınca güvensizlik oyuyla düşürülmesi hallerinde; kırkbeş gün içinde yeni Bakanlar Kurulu kurulamadığı veya kurulduğu halde güvenoyu alamadığı takdirde Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

> **!** Kurulan hükümetin güvenoyu almaması durumunda Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı'na da danışarak 45 gün içinde seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine kırkbeş gün içinde veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine kırkbeş gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması hallerinde de Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

Yenilenme kararı Resmi Gazetede yayımlanır ve seçime gidilir.

İ. Milli Savunma

Millî savunma iki başlıktan oluşmaktadır:

1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı	*2. Milli Güvenlik Kurulu*

1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı (Madde 117)

- Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

> **!** Milli güvenliğin sağlanmasından Bakanlar Kurulu sorumludur.

> **!**
> - Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır.
> - Genelkurmay Başkanı, görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Bakanlar Kurulu sorumludur.

Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.

Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır; görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

Milli Savunma Bakanlığının, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile görev ilişkileri ve yetki alanı kanunla düzenlenir.

2. Milli Güvenlik Kurulu (Madde 118)

- Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur.

> **!** Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.

Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

Milli Güvenlik Kurulu; Devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca değerlendirilir.

Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.

Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri kanunla düzenlenir.

Milli Güvenlik Kurulu

Bakanlar Kurulu İle İlgili Püf Noktalar

Bakanlar Kurulu'nun oluşumu

- ***Başbakan***
- ***Bakanlar***

Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.

Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.

Göreve Başlama ve Güvenoyu

Bakanlar Kurulunun listesi tam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise toplantıya çağrılır.

Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan **en geç bir hafta içinde** Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur.

Güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından **iki tam gün** geçtikten sonra başlar ve görüşmelerin bitiminden **bir tam gün** geçtikten sonra oylama yapılır.

Görev sırasında Güvenoyu

- Başbakan, gerekli görürse, Bakanlar Kurulunda görüştükten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinden güven isteyebilir.
- Güven istemi, Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesinden **bir tam gün** geçmedikçe görüşülemez ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçmedikçe oya konulamaz.
- Güven istemi, ancak üye tamsayısının salt çoğunluğuyla reddedilebilir.

Bakanlıkların Kurulması ve Bakanlar

- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir
- Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer bir bakan geçici olarak vekillik eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divana verilen bir bakan bakanlıktan düşer.
- Başbakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır.
- Herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç onbeş gün içinde atama yapılır.

Seçimlerde Geçici Bakanlar Kurulu

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce,

- **Adalet,**
- **İçişleri**
- **Ulaştırma**

bakanları çekilir.

Seçimin başlangıç tarihinden **üç gün önce**; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde ise, bu karardan başlayarak **beş gün içinde**, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar Başbakanca atanır.

Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.

Geçici Bakanlar Kurulu

Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının **Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur**.

Geçici Bakanlar Kurulu için **güvenoyuna başvurulmaz**

Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Seçimlerinin Cumhurbaşkanınca Yenilenmesi

Bakanlar Kurulunun, güvensizlik oyuyla düşürülmesi hallerinde; **kırk beş gün içinde** yeni Bakanlar Kurulu kurulamadığı veya kurulduğu halde güvenoyu alamadığı takdirde Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine **kırk beş gün içinde** veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine **kırk beş gün içinde** Bakanlar Kurulunun kurulamaması hallerinde de Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

III. Olağanüstü yönetim usulleri

Olağanüstü yönetim usulleri iki ana başlıktan oluşmaktadır:

A. Olağanüstü haller	B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali
1. Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı 2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı 3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme	

A. Olağanüstü haller

1. Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı (Madde 119)

- Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı (Madde 120)

- Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme (Madde 121)

- Anayasanın 119 ve 120 nci maddeleri uyarınca olağanüstü hal ilanına karar verilmesi durumunda, bu karar Resmi Gazetede yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır. Meclis, olağanüstü hal süresini değiştirebilir, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, her defasında dört ayı geçmemek üzere, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

> **!** Uygulanmakta olan olağanüstü hâlin, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine her defasında 4 ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar vermeye TBMM yetkilidir.

119 uncu madde uyarınca ilan edilen olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile olağanüstü hallerin her türü için ayrı ayrı geçerli olmak üzere, Anayasanın 15 inci maddesindeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya nasıl durdurulacağı, halin gerektirdiği tedbirlerin nasıl ve ne suretle alınacağı, kamu hizmeti görevlilerine ne gibi yetkiler verileceği, görevlilerin durumlarında ne gibi değişiklikler yapılacağı ve olağanüstü yönetim usulleri, Olağanüstü Hal Kanununda düzenlenir.

Olağanüstü hal süresince, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, kanun hükmünde kararnameler çıkarabilir. Bu kararnameler, Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur; bunların Meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul, İçtüzükte belirlenir.

B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali (Madde 122)

- Anayasanın tanıdığı hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen ve olağanüstü hal ilanını gerektiren hallerden daha vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması veya savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması sebepleriyle, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra, süresi altı ayı aşmamak üzere yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde sıkıyönetim ilan edebilir. Bu karar, derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır.

> **!** Sıkıyönetim ilan etme yetkisi, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna aittir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini kısaltabilir, uzatabilir veya sıkıyönetimi kaldırabilir.

Sıkıyönetim süresinde, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu sıkıyönetim halinin gerekli kıldığı konularda kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

Bu kararnamameler Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Bunların Meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul İçtüzükte belirlenir.

Sıkıyönetimin her defasında dört ayı aşmamak üzere uzatılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararına bağlıdır.

Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, idare ile olan ilişkileri, hürriyetlerin nasıl kısıtlanacağı veya durdurulacağı ve savaş veya savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi halinde vatandaşlar için getirilecek yükümlülükler kanunla düzenlenir.

Sıkıyönetim komutanları Genelkurmay Başkanlığına bağlı olarak görev yaparlar.

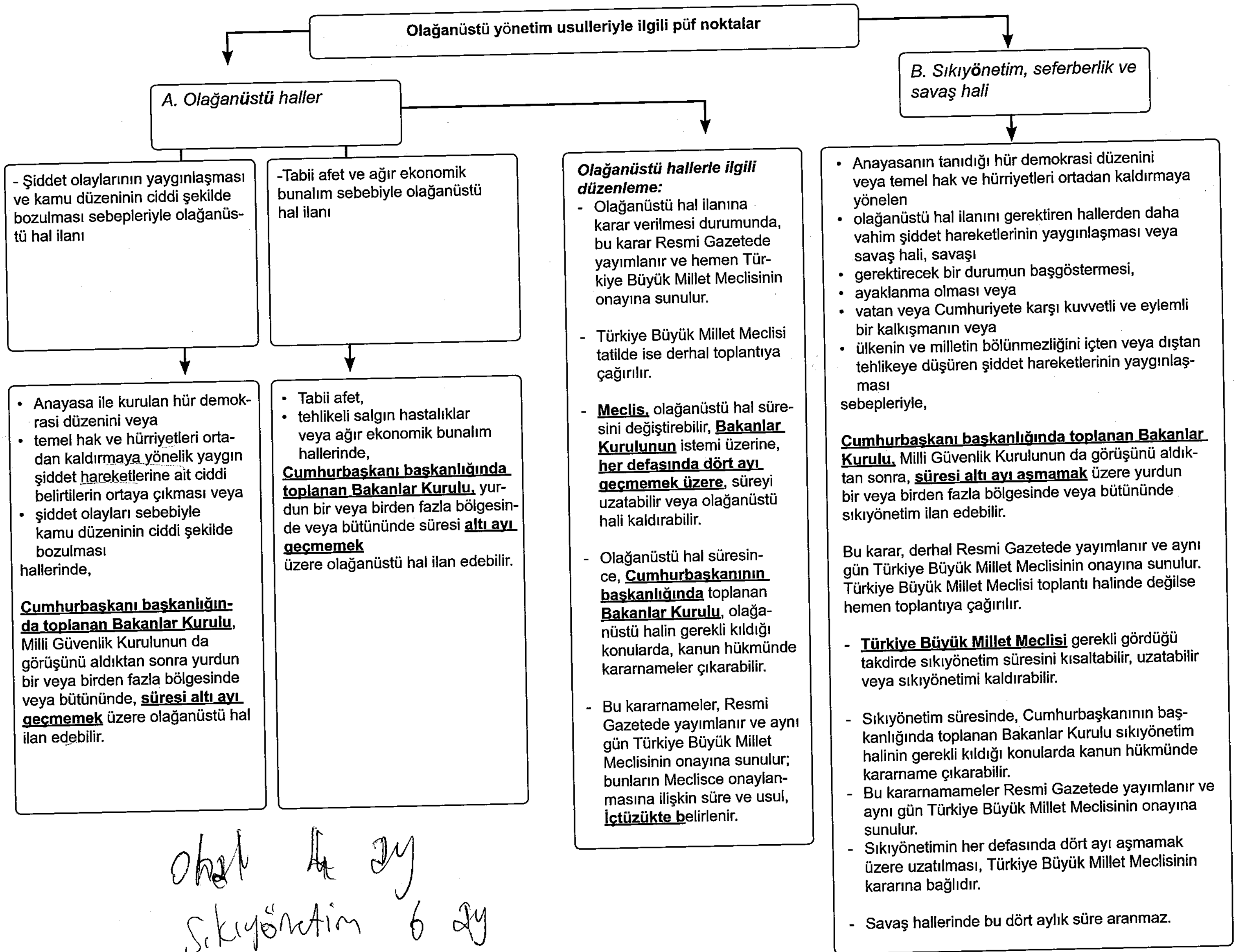

Olağanüstü yönetim usulleriyle ilgili püf noktalar
A. Olağanüstü haller
- Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı
• Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya
• temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya
• şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması
hallerinde,
Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, **süresi altı ayı geçmemek** üzere olağanüstü hal ilan edebilir.
-Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı
• Tabii afet,
• tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde,
Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi **altı ayı geçmemek** üzere olağanüstü hal ilan edebilir.
Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme:
- Olağanüstü hal ilanına karar verilmesi durumunda, bu karar Resmi Gazetede yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır.
- **Meclis**, olağanüstü hal süresini değiştirebilir, **Bakanlar Kurulunun** istemi üzerine, **her defasında dört ayı geçmemek üzere**, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.
- Olağanüstü hal süresince, **Cumhurbaşkanının başkanlığında** toplanan **Bakanlar Kurulu**, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, kanun hükmünde kararnameler çıkarabilir.
- Bu kararnameler, Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur; bunların Meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul, **İçtüzükte** belirlenir.
B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali
• Anayasanın tanıdığı hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen
• olağanüstü hal ilanını gerektiren hallerden daha vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması veya savaş hali, savaşı
• gerektirecek bir durumun başgöstermesi,
• ayaklanma olması veya
• vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya
• ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması
sebepleriyle,
Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra, **süresi altı ayı aşmamak** üzere yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde sıkıyönetim ilan edebilir.
Bu karar, derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır.
- **Türkiye Büyük Millet Meclisi** gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini kısaltabilir, uzatabilir veya sıkıyönetimi kaldırabilir.
- Sıkıyönetim süresinde, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu sıkıyönetim halinin gerekli kıldığı konularda kanun hükmünde kararname çıkarabilir.
- Bu kararnamameler Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.
- Sıkıyönetimin her defasında dört ayı aşmamak üzere uzatılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararına bağlıdır.
- Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.
Ohal 4 ay
Sıkıyönetim 6 ay

IV. İdare

İdare on ana başlıktan oluşmaktadır:

A. İdarenin esasları

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği
2. Yönetmelikler

B. Yargı yolu

C. İdarenin kuruluşu

1. Merkezi idare
2. Mahalli idareler

D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler

1. Genel ilkeler
2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence

E. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları

1. Yükseköğretim kurumları
2. Yükseköğretim üst kuruluşları
3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar

F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları(1)

G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

İ. Diyanet İşleri Başkanlığı

J. Kanunsuz emir

A. İdarenin esasları

İdarenin esasları iki başlıktan oluşmaktadır:

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği	*2. Yönetmelikler*

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği (Madde 123)

– İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

2. Yönetmelikler (Madde 124)

– Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir.

B. Yargı yolu (Madde 125)

– İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

- Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler
- Yüksek Askeri Şuranın kararları
- Hakimler ve Savcılar Kurulunun, meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararları
- Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları
- Sayıştayın kesin hükümleri
- Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı tahkim kurulu kararları

yargı denetimi dışında tutulan bazı kararlardandır.

Ancak, Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç **her türlü ilişik kesme kararlarına** karşı **yargı yolu açıktır.**

Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir.

Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askeri Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır. **(Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.)** Ancak, Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

(Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.

2010 yılında yapılan değişiklikler

İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Kanun, olağanüstü hallerde, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

C. İdarenin kuruluşu

İki başlıktan oluşmaktadır:

1. Merkezi idare | *2. Mahalli idareler*

1. Merkezi idare (Madde 126)

– Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayırılır.

Türkiye'nin merkezî idare kuruluşu bakımından illere; illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılmasında,

- Coğrafya durumuna,
- Ekonomik şartlara
- Kamu hizmetlerinin gerekleri dikkate alınır.

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

NOT

Yetki genişliğini genel olarak tanımlamak gerekirse, "bir yerin veya bir hizmetin başında bulunan görevliye, aslında merkeze ait olan karar alma ve uygulama gibi kamu gücünden kaynaklanan yetkilerin tanınmasıdır. Diğer bir tanımda ise merkezi idarenin mahalli idareler üzerindeki denetim yetkisine yetki genişliği denilmektedir. 126. maddesinde, sadece "illerin" yetki genişliği esasına dayalı olduğu ifade edilmektedir. Bu ifadenin sonucu ise, ilçe ve bucak idareleri yöneticileri için yetki genişliği ilkesinin söz konusu olamayacağıdır.

2. Mahalli idareler (Madde 127)

– Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin seçimleri <u>beş yılda</u> bir yapılır.

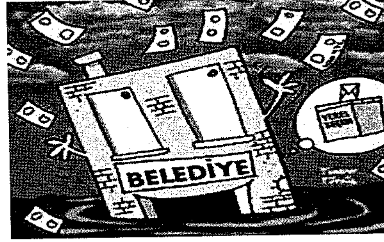

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.

Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

İdare İle İlgili Püf Noktalar

İdarenin Esasları

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği

İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.
İdarenin kuruluş ve görevleri,
- merkezden yönetim
- yerinden yönetim

esaslarına dayanır.
Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

2. Yönetmelikler
- Başbakanlık,
- Bakanlıklar
- Kamu tüzelkişileri,

kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı meb YÖNETMELİK

Yargı Yolu

İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

- **Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile**
- **Yüksek Askeri Şuranın kararları**

yargı denetimi dışındadır.

Ancak, Yüksek Askerî Şûranın **terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç** her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette **yerindelik denetimi** şeklinde kullanılamaz.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

İdarenin Kuruluşu

1. Merkezi idare

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

2. Mahalli idareler

Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

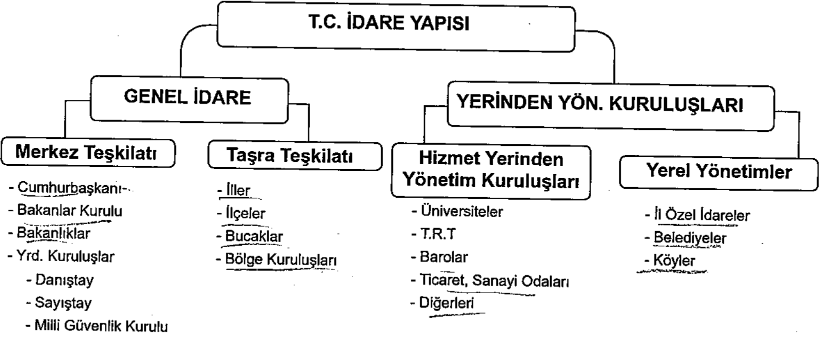

D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler

Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler iki başlıktan oluşur:

1. Genel ilkeler

2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence

1. Genel ilkeler (Madde 128)

- Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.) Ancak, mal ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.

2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence (Madde 129)

- Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.

(Değişik üçüncü fıkra: 7/5/2010-5982/13 md.) Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz.

Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz.

Silahlı Kuvvetler mensupları ile hakimler ve savcılar hakkındaki hükümler saklıdır.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.

E. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları

Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları üç başlıktan oluşmaktadır:

1. Yükseköğretim kurumları

2. Yükseköğretim üst kuruluşları

3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar

1. Yükseköğretim kurumları (Madde 130)

- Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.

Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler.

Ancak, bu yetki, devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.

Üniversiteler ve bunlara bağlı birimler, devletin gözetimi ve denetimi altında olup, güvenlik hizmetleri devletçe sağlanır.

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır.

Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılamazlar.

Üniversitelerin hazırladığı bütçeler; Yükseköğretim Kurulunca tetkik ve onaylandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunulur ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutularak yürürlüğe konulur ve denetlenir.(1)

Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir.

2. Yükseköğretim üst kuruluşları (Madde 131)

- Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.

Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve Bakanlar Kurulunca seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.

Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esasları kanunla düzenlenir.

3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar (Madde 132)

- Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları özel kanunlarının hükümlerine tabidir.

F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları (Madde 133)

- Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir.

Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulanRadyo ve Televizyon Üst Kurulu dokuz üyeden oluşur. Üyeler, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin nitelikleri, seçim usulleri ve görev süreleri kanunla düzenlenir.

Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır.

G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu (Madde 134)

- Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumnurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" kurulur.

> ! Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlıdır.

Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen mali menfaatler saklı olup kendilerine tahsis edilir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.

H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (Madde 135)

– Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.

Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.

Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler.

Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçilir.

Ancak, milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hakimin onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

İ. Diyanet İşleri Başkanlığı (Madde 136)

– Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşünüşlerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.

J. Kanunsuz emir (Madde 137)

– Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, tüzük, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı seçilebilme nitelikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Halk tarafından seçilmesi
B) Kırk yaşını doldurmuş olması
C) Yüksek öğrenim yapmış olması
D) Yalnızca TBMM üyeleri arasından seçilmesi

2. T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanıyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) En fazla bir defa seçilebilir.
B) TBMM üyeliği varsa sona erer.
C) Türk milletinin birliğini temsil eder.
D) Anayasa'nın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu olmasını gözetir.

3. T.C. Anayasasına göre, Cumhurbaşkanı'nın TBMM üyeleri dışından seçilebilmesi, en az kaç üyenin yazılı önerisi ile mümkündür?

A) Üye tam sayısının beşte biri
B) Üye tam sayısının yarısından bir fazlası
C) Üye tam sayısının üçte ikisi
D) Yirmi milletvekilinin yazılı teklifi

4. T.C. Anayasası'nda 2007 yılında yapılan değişiklikten sonra, Cumhurbaşkanının seçimi ve görev süresiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Cumhurbaşkanı bir defaya mahsus olmak üzere 7 yıllık bir süre için TBMM tarafından seçilir.
B) Cumhurbaşkanı bir defaya mahsus olmak üzere 5 yıllık bir süre için TBMM tarafından seçilir.
C) Cumhurbaşkanı bir defaya mahsus olmak üzere 7 yıllık bir süre için halk tarafından seçilir.
D) Cumhurbaşkanı 5 yıllık bir süre için halk tarafından seçilir. Aynı kişi, en çok 2 defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

5. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi bir kimsenin Cumhurbaşkanı seçilebilmesi için mutlaka taşıması gereken niteliklerden biri değildir?

A) Türk vatandaşı olmak
B) 40 yaşını doldurmuş olmak
C) Yükseköğrenim mezunu olmak
D) Cumhurbaşkanlığı seçimine katıldığı sırada bir siyasal partiye üye olmamak

6. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ne zaman başlanır?

A) Cumhurbaşkanının görev süresi bittiği gün
B) Cumhurbaşkanının görev süresi bittikten 20 gün sonra
C) Cumhurbaşkanının görev süresi bitmeden 60 gün önce
D) Cumhurbaşkanının görev süresi bitmeden 10 gün önce

7.

I. Kanunların, belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak
II. Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak
III. Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerini seçmek
IV. TBMM'yi gerektiğinde toplantıya çağırmak

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?

A) I - II
B) II - III
C) I - IV
D) I - II - III

8.

I. Üniversite rektörlerini seçmek
II. Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek
III. Kararnameleri imzalamak
IV. TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangisi / hangileri Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?

A) I - II
B) II - III
C) III - IV
D) Yalnız IV

9. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?**

A) Kanunları yayımlamak
B) Kararnameleri imzalamak
C) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
D) Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim ve olağanüstü hâl ilan etmek

10. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görevlerinden değildir?**

A) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halk oyuna sunmak
B) Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde açılış konuşması yapmak
C) Milletlerarası anlaşmaları onaylamak ve yayınlamak
D) Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

11. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama alanına ilişkin görevleri arasındadır?**

A) Anayasa Mahkemesi üyelerini seçmek
B) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçmek
C) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
D) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halk oyuna sunmak

12. **T.C. Anayasası'na göre, kanunları yayımlamak görevi kime aittir?**

A) TBMM Başkanı
B) Başbakan
C) Cumhurbaşkanı
D) İçişleri Bakanı

13. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yürütme ile ilgili görev ve yetkilerindendir?**

A) Kanunları yayımlamak
B) Kararnameleri imzalamak
C) Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak
D) Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek

14.

I. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek
II. Millî Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak
III. Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek
IV. TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangileri Cumhurbaşkanının "yürütme" ile ilgili görev ve yetkilerinden değildir?

A) Yalnız IV
B) II - III
C) I - II
D) II - IV

15.

I. Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak.
II. Kararnameleri imzalamak.
III. Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek.

Yukarıda verilenlerden hangileri T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanının yürütme alanı ile ilgili görev ve yetkilerindendir?

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II - III

16. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yürütmeyle ilgili görevleri arasında <u>değildir</u>?**

A) Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek
B) Başbakanın teklifi üzerine Bakanları atamak ve görevlerine son vermek
C) Gerekli gördüğü hâllerde Bakanlar Kurulu'na başkanlık etmek
D) Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni gerektiğinde toplantıya çağırmak

17. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının Anayasa'da belirtilen görev ve yetkileri arasında <u>yer almaz</u>?**

A) RTÜK üyelerini seçmek
B) YÖK üyelerini seçmek
C) Kanunları yayımlamak
D) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak

18. **T.C. Anayasası'na göre, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını aşağıdakilerden hangisi temsil eder?**

A) Millî Savunma Bakanı
B) Cumhurbaşkanı
C) İç İşleri Bakanı
D) TBMM Başkanı

19. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdaki kurumlardan hangisinin üyelerinin dörtte biri Cumhurbaşkanınca seçilir?**

A) Sayıştay
B) Yargıtay
C) Danıştay
D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuru

20. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görev ve yetkilerindendir?**

A) Yargıtay üyelerini seçmek
B) Üniversite rektörlerini seçmek
C) Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak
D) Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerini seçmek

21. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görev ve yetkilerinden <u>değildir</u>?**

A) Anayasa Mahkemesi üyelerini seçmek
B) Yargıtay üyelerini seçmek
C) Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek
D) Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerini seçmek

22. **T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının kaçta kaçının vereceği kararla suçlandırılabilir?**

A) 1/3 B) 2/3 C) 3/4 D) 3/5

23. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının hastalık veya yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hâllerinde, görevine dönünceye kadar, Cumhurbaşkanlığına aşağıdakilerden hangisi vekâlet eder?**

A) TBMM Başkanı
B) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri
C) Cumhurbaşkanının belirleyeceği en az 40 yaşında olan ve yüksek öğrenim yapmış bir milletvekili
D) Anayasa Mahkemesi Başkanı

24.

I. Kamuya yararlı dernekler

II. İşçi ve işveren meslek kuruluşları

III. Silahlı Kuvvetler

IV. Yargı organları

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri Cumhurbaşkanlığına bağlı Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır?

A) Yalnız III
B) III - IV
C) II - III
D) II - III – IV

25. **Devlet Denetleme Kurulu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?**

A) Başbakanlık
B) İçişleri Bakanlığı
C) Cumhurbaşkanlığı
D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

26. **T.C. Anayasası'na göre her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarını aşağıdakilerden hangisi denetler?**

A) Devlet Denetleme Kurulu
B) Anayasa Mahkemesi
C) Sayıştay
D) TBMM

27. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışında yer alır?**

A) Her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşları
B) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
C) Silahlı kuvvetler ve yargı organları
D) Kamuya yararlı dernekler ve vakıflar

28. **T. C. Anayasası'na göre Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan itibaren en geç ne kadar süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur?**

A) Beş gün
B) Bir hafta
C) On gün
D) İki hafta

29. **Bakanlar Kurulunun programı, TBMM'de okunup güvenoyuna sunulduktan sonra, güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından kaç tam gün sonra başlar?**

A) Bir
B) İki
C) Üç
D) Beş

30. **T.C. Anayasası'na göre Bakanlar Kurulunun göreve başlama ve güvenoyuna başvurulması ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan itibaren en geç on beş gün içinde TBMM'de okunur.
B) Görüşmelerin bitiminden iki tam gün geçtikten sonra oylama yapılır.
C) Güvenoyu ile ilgili görüşmeler programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar.
D) Güven istemi Meclis üye tamsayısının beşte iki oyuyla reddedilebilir.

31. **T.C. Anayasası'na göre, Başbakanın Yüce Divan'a sevk edilmesi durumunda aşağıdaki sonuçlardan hangisi ortaya çıkar?**

A) Hükûmet istifa etmiş sayılır.
B) Başbakan TBMM'den güven ister.
C) Milletvekili genel seçimleri yenilenir.
D) Cumhurbaşkanı Başbakana geçici olarak vekâlet eder.

32. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM genel seçimlerinden önce görevinden çekilir?**

A) Maliye Bakanı

B) Sağlık Bakanı

C) Adalet Bakanı

D) Millî Eğitim Bakanı

33. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde, TBMM seçimlerinden önce çekilmesi gereken bakanlar toplu olarak verilmiştir?**

A) Millî Savunma, Maliye, Ulaştırma

B) Adalet, Dışişleri, İçişleri

C) Adalet, İçişleri, Ulaştırma

D) İçişleri, Maliye, Ulaştırma

34. **T.C. Anayasası'na göre tüzüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Bakanlar Kurulunca çıkarılır.

B) Kanunun emrettiği işleri belirlemek üzere çıkarılır.

C) Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla çıkarılır.

D) Başbakan tarafından imzalanarak yürürlüğe girer.

35.

I. Kanuna aykırı olmamalıdır.

II. Danıştayın incelemesinden geçmelidir.

III. Sayıştayın incelemesinden geçmelidir.

IV. Cumhurbaşkanınca imzalanmalıdır.

T.C. Anayasası'na göre "tüzük" ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) I - II

B) III - IV

C) II - III

D) I - II - IV

36. **T.C. Anayasası'na göre Bakanlar Kurulu çıkardığı tüzükleri, aşağıdakilerden hangisinin incelemesinden geçirmek zorundadır?**

A) Sayıştayın

B) Danıştayın

C) Yargıtayın

D) TBMM'nin

37. **T.C. Anayasası'na göre, tüzüklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Tüzükler, Başbakanlıkça çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

B) Tüzükler, herhangi bir bakanlıkça çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

C) Tüzükler, yerel yönetimlerce çıkarılabilir ve İçişleri Bakanlığınca onaylanarak kanunlar gibi yayımlanır.

D) Tüzükler, Danıştayın incelemesinden geçirilerek Bakanlar Kurulunca çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

38. **T.C. Anayasası'na göre; kurulan hükümetin güvenoyu almaması durumunda Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı'na da danışarak kaç gün içinde seçimlerin yenilenmesine karar verebilir?**

A) 21

B) 30

C) 40

D) 45

39. **T.C. Anayasası'na göre Genelkurmay Başkanının atanması usulü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Başbakanın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

B) Millî Savunma Bakanının teklifi üzerine Başbakan tarafından atanır.

C) Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

D) Millî Savunma Bakanının teklifi, Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanı onayı ile atanır.

40. T.C. Anayasası'na göre Genelkurmay Başkanı, görev ve yetkilerinden dolayı kime karşı sorumludur?

A) Milli Savunma Bakanına

B) Cumhurbaşkanına

C) TBMM'ye

D) Başbakana

41. T.C. Anayasası'na göre milli güvenliğin sağlanmasından aşağıdakilerden hangisi sorumludur?

A) TBMM

B) Bakanlar Kurulu

C) Silahlı kuvvetler

D) Milli Güvenlik Kurulu

42. T.C. Anayasası'na göre, Genelkurmay Başkanının atanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Bakanlar Kurulunun önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır.

B) TBMM Başkanının önerisi üzerine TBMM Millî Savunma Komisyonunca atanır.

C) TBMM Millî Savunma Komisyonunun önerisi üzerine, TBMM Genel Kurulunca atanır.

D) Millî Güvenlik Kurulunun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır.

43. T.C. Anayasası'na göre, Başkomutanlık ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Başkomutanlık Millî Savunma Bakanı tarafından temsil olunur.

B) Başkomutanlık Millî Güvenlik Kurulunun manevi varlığından ayrılamaz ve Başbakan tarafından temsil olunur.

C) Başkomutanlık TBMM'nin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

D) Başkomutanlık Türk milletinin manevi varlığından ayrılamaz ve TBMM Başkanı tarafından temsil olunur.

44. T.C. Anayasası'na göre Millî Güvenlik Kurulu toplantılarına, gündem gereği çağrılmadıkça, aşağıdaki bakanlardan hangisi katılmaz?

A) Adalet Bakanı

B) Maliye Bakanı

C) İçişleri Bakanı

D) Millî Savunma Bakanı

45. T.C. Anayasası'na göre Millî Güvenlik Kurulu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

B) Kurulun alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca öncelikle dikkate alınır.

C) Kurulun gündemi, Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.

D) Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Kurul, Başbakanın başkanlığında toplanır.

46. T.C. Anayasası'na göre Millî Güvenlik Kurulu toplantılarına, gündem gereği çağrılmadıkça aşağıdaki bakanlardan hangisi katılamaz?

A) Adalet Bakanı

B) Maliye Bakanı

C) Millî Savunma Bakanı

D) İçişleri Bakanı

47. T.C. Anayasası'na göre Millî Güvenlik Kurulunda alınan tavsiye mahiyetindeki kararların değerlendirilmesinden aşağıdakilerden hangisi sorumludur?

A) Millî Savunma Bakanlığı

B) Genelkurmay Başkanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Bakanlar Kurulu

48. T.C. Anayasası'na göre Millî Güvenlik Kurulunun gündemi kim tarafından düzenlenir?

A) Genelkurmay Başkanı

B) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri

C) Başbakan

D) Cumhurbaşkanı

49. T.C. Anayasası'na göre sıkıyönetim ilan etme yetkisi, aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisine

B) Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Millî Güvenlik Kuruluna

C) Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna

D) Genelkurmay Başkanlığına

50. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisine TBMM karar veremez?

A) Silahlı kuvvetlerin kullanılmasına

B) Seçimlerin yenilenmesine

C) Seçimlerin ertelenmesine

D) Olağanüstü hal ilanına

51. Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hâllerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunca yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde ilan edilecek olağanüstü hâl süresi ne kadardır?

A) 1 ay B) 3 ay C) 6 ay D) 12 ay

52. T.C. Anayasası'na göre, uygulanmakta olan olağanüstü hâlin, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine her defasında 4 ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar vermeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Cumhurbaşkanı

B) Millî Güvenlik Kurulu

C) Genelkurmay Başkanı

D) TBMM

53. T.C. Anayasası'na göre sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâli ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması sebebiyle ilgili mercilerce süresi altı ayı aşmamak üzere sıkıyönetim ilan edilebilir.

B) Sıkıyönetim Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla her defasında altı ayı aşmamak üzere uzatılabilir.

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekli görürse sıkıyönetimi kaldırabilir.

D) Sıkıyönetim komutanları Genelkurmay Başkanına bağlı olarak görev yaparlar.

54. T.C. Anayasası'na göre, yönetmeliklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Anayasa'nın yönetmelik çıkarılabileceğine açıkça izin vermediği konularda yönetmelik çıkarılamaz.

B) Yönetmelikle düzenlenen bir konunun mutlaka yasal dayanağının bulunması gerekir.

C) Yönetmelikle suç ve ceza konulamaz.

D) Bakanlıklar yönetmelik çıkarabilirler

55. T.C. Anayasası'na göre yargı yolu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Yargı yetkisi idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı değildir.

B) Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak idari eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı verilebilir.

C) İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

D) Yüksek Askerî Şuranın kararları yargı denetimi içindedir.

56. **T.C. Anayasası'na göre idarenin esasları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

B) İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden 60 gün sonra başlar.

C) Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır.

D) İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlüdür.

57. **Aşağıdaki kural ve işlemlerden hangisi T.C. Anayasası ile yargı denetimi dışında tutulmamıştır?**

A) Milletlerarası antlaşmalar

B) Yüksek Askerî Şûra kararları

C) İnkılap Kanunları'nın Anayasa'nın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümleri

D) Yükseköğretim Kurulu kararları

58. **T.C. Anayasası'na göre Türkiye'nin merkezî idare kuruluşu bakımından illere; illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılmasında, aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?**

A) Nüfus yoğunluğu

B) Coğrafi durum

C) Ekonomik şartlar

D) Kamu hizmetlerinin gerekleri

59. **T.C. Anayasası'na göre Türkiye'nin merkezî idare kuruluşu bakımından illere; illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılmasında, aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?**

A) Ekonomik şartlar

B) Coğrafi durum

C) Nüfus yoğunluğu

D) Kamu hizmetlerinin gerekleri

60. **T.C. Anayasası'na göre merkezi idarenin mahalli idareler üzerindeki denetim yetkisine ne denir?**

A) İdari vesayet

B) Yerinden yönetim

C) Yetki genişliği

D) İdarenin bütünlüğü

61. **T.C. Anayasası'na göre, mahallî idarelerin organlarına ve bu organların üyelerine ilişkin seçimlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Mahallî idarelerin seçimleri 5 yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki 1 yıl içinde yapılması gereken mahallî idare genel veya ara seçimleri, milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır.

B) Mahallî idarelerin seçimleri her durumda 5 yılda bir yapılır.

C) Mahallî idarelerin seçimleri her durumda 4 yılda bir yapılır.

D) Mahallî idarelerin seçimleri 5 yılda bir yapılır. Ancak, Yüksek Seçim Kurulu eğer gerek görürse milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki 1 yıl içinde yapılması gereken mahallî idare genel veya ara seçimlerinin milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılmasına karar verebilir.

62. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Başbakan'ın görevleri arasında yer almaz?**

A) TBMM'de kabul edilen kanunları yayımlamak

B) Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek

C) Hükümetin genel siyasetini yürütmek

D) Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlamak

1. D	2. A	3. D	4. D	5. D	6. C	7. C	8. D	9. A	10. C	11. D	12. C	13. B	14. A	15. D	16. D	17. A	18. B	19. C	20. D
21. B	22. C	23. A	24. B	25. C	26. A	27. C	28. B	29. B	30. C	31. A	32. C	33. C	34. D	35. D	36. B	37. D	38. D	39. C	40. D
41. B	42. A	43. C	44. B	45. B	46. B	47. D	48. D	49. C	50. D	51. C	52. D	53. B	54. A	55. C	56. B	57. D	58. A	59. C	60. C
61. A	62. A																		

DOĞRU YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, TBMM tarafından seçilir.	(D)	(Y)
2)	Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır.	(D)	(Y)
3)	Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden doksan gün içinde tamamlanır.	(D)	(Y)
4)	"Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek" Cumhurbaşkanının yürütme alanına ilişkin görevleri arasında sayılmıştır.	(D)	(Y)
5)	"Kararnameleri imzalamak" Cumhurbaşkanının yasama alanına ilişkin görevleri arasında sayılmıştır.	(D)	(Y)
6)	Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz.	(D)	(Y)
7)	Cumhurbaşkanının, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla yargılanmasına karar verilir.	(D)	(Y)
8)	Devlet Denetleme Kurulu Cumhurbaşkanlığına bağlıdır.	(D)	(Y)
9)	Silahlı Kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.	(D)	(Y)
10)	Devlet Denetleme Kurulunun üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından, Bakanlar Kurulunca atanır	(D)	(Y)
11)	Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.	(D)	(Y)
12)	Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur.	(D)	(Y)
13)	Bir bakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır.	(D)	(Y)
14)	Herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç onbeş gün içinde atama yapılır.	(D)	(Y)
15)	Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Maliye bakanları çekilir.	(D)	(Y)
16)	Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz.	(D)	(Y)
17)	TBMM, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir.	(D)	(Y)
18)	Tüzükler, Bakanlar Kurulunca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır.	(D)	(Y)

19)	Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine kırkbeş gün içinde veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine kırkbeş gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması hallerinde de Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.	(D)	(Y)
20)	Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Bakanlar Kurulu sorumludur.	(D)	(Y)
21)	Genelkurmay Başkanı, Başbakanın teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır;	(D)	(Y)
22)	Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.	(D)	(Y)
23)	Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.	(D)	(Y)
24)	Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlarda Milli Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır.	(D)	(Y)
25)	Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi üç ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.	(D)	(Y)
26)	Şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.	(D)	(Y)
27)	Sıkıyönetim ilan etme yetkisi, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan TBMM'ye aittir.	(D)	(Y)
28)	Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askeri Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır.	(D)	(Y)
29)	Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayırılır.	(D)	(Y)
30)	Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri konusundaki denetim yargı yolu ile olur.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.Y	2.D	3.Y	4.Y	5.Y	6.D	7.D	8.D	9.D	10.Y	11.D	12.D	13.Y	14.D	15.Y
16.D	17.Y	18.Y	19.D	20.D	21.Y	22.D	23.D	24.D	25.Y	26.D	27.Y	28.D	29.D	30.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir.	(D)
3)	Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.	(D)
4)	"Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek" Cumhurbaşkanının **yasama** alanına ilişkin görevleri arasında sayılmıştır.	(D)
5)	"Kararnameleri imzalamak" Cumhurbaşkanının **yürütme** alanına ilişkin görevleri arasında sayılmıştır.	(D)
10)	Devlet Denetleme Kurulunun üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından, Cumhurbaşkanınca atanır	(D)
13)	Başbakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır.	(D)
15)	Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir.	(D)
17)	Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir.	(D)
18)	Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır.	(D)
21)	Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır;	(D)
25)	Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.	(D)
27)	Sıkıyönetim ilan etme yetkisi, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna aittir.	(D)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YARGI

I. Genel hükümler

A. Mahkemelerin bağımsızlığı

B. Hakimlik ve savcılık teminatı

C. Hakimlik ve savcılık mesleği

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması

E. Mahkemelerin kuruluşu

F. Devlet Güvenlik Mahkemeleri (Mülga: 7/5/2004-5170/9 md.)

G. Adalet hizmetlerinin denetimi

H. Askeri yargı

II. Yüksek mahkemeler

A. Anayasa Mahkemesi

1. Kuruluşu
2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi (1)
3. Görev ve yetkileri (2)
4. Çalışma ve yargılama usulü
5. İptal davası
6. Dava açma süresi
7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi
8. Anayasa Mahkemesinin kararları

B. Yargıtay

C. Danıştay

D. Uyuşmazlık Mahkemesi

III. Hakimler ve Savcılar Kurulu

IV. Sayıştay

I. Genel hükümler

Genel hükümler 8 ana başlıktan oluşmaktadır.

A. Mahkemelerin bağımsızlığı

B. Hakimlik ve savcılık teminatı

C. Hakimlik ve savcılık mesleği

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması

E. Mahkemelerin kuruluşu

F. Adalet hizmetlerinin denetimi(1)

G. Askeri yargı

A. Mahkemelerin bağımsızlığı (Madde 138)

– Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

B. Hakimlik ve savcılık teminatı (Madde 139)

– Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun

kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki

istisnalar saklıdır.

C. Hakimlik ve savcılık mesleği (Madde 140)

- Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcıları olarak görev yaparlar. Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütülür.

> Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcıların nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Hakimler ve savcılar altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler; askeri hakimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, resmi ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması (Madde 141)

- Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.

E. Mahkemelerin kuruluşu (Madde 142)

- Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir. Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.

F. Devlet Güvenlik Mahkemeleri (Madde 143)

- (Mülga: 7/5/2004-5170/9 md.)

G. Adalet hizmetlerinin denetimi (Madde 144)

- (Değişik: 7/5/2010-5982/14 md.)

> **2010 yılında yapılan değişiklik**

Adalet hizmetleri ile savcıların idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır.

Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

H. Askeri yargı (Madde 145)

(Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

II. Yüksek mahkemeler

A. Anayasa Mahkemesi

1. Kuruluşu

2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi (1)

3. Görev ve yetkileri (2)

4. Çalışma ve yargılama usulü

5. İptal davası

6. Dava açma süresi

7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi

8. Anayasa Mahkemesinin kararları

B. Yargıtay

C. Danıştay

D. Uyuşmazlık Mahkemesi

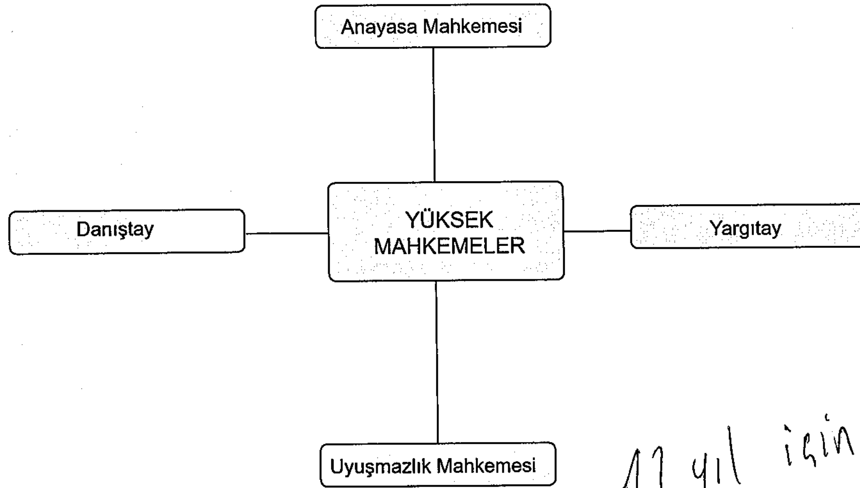

12 yıl için seçilir

Anayasa mahkemesi 15 üyeden oluşur. Cumhurbaşkanı 3 üyeyi Yargıtay, 2 üyeyi danıştay 3 üye yükseköğretim kurumundan 1 4 aday üst kademe yöneticilerinden seçer.

Bir kimse 2 defa Anayasa mahkemesi üyesi seçilemez.

A. Anayasa Mahkemesi

1. Kuruluşu (Madde 146)

– (Değişik: 7/5/2010-5982/16 md.) (1)

Anayasa Mahkemesi on beş üyeden kurulur.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay (...)(2) genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.(2)

Yargıtay, Danıştay (...)(3) ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, (...)(4) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde (...)(4) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, kırkbeş yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcıların adaylık dahil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır.

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Anayasa Mahkemesi üyeleri aslî görevleri dışında Resmî veya özel hiçbir görev alamazlar.

2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi (Değişik birinci fıkra: 7/5/2010-5982/17 md.) (Madde 147)

– Anayasa Mahkemesi üyeleri on iki yıl için seçilirler.

2010 yılında yapılan değişiklik

Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez.

Anayasa Mahkemesi üyeleri altmışbeş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar. Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışmaları ve özlük işleri kanunla düzenlenir.

"Anayasa Mahkemesi Üyesi" en fazla bir defa seçilebilirler.

Anayasa Mahkemesi üyeliği, bir üyenin hakimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymesi halinde kendiliğinden; görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceğinin kesin olarak anlaşılması halinde de, Anayasa Mahkemesi üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ile sona erer.

3. Görev ve yetkileri (Madde 148)

– Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılamaz.

Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır. Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılamaz; def'i yoluyla da ileri sürülemez.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

2010 yılında yapılan değişiklik

Anayasa mahkemesine dava açma süresi 60 gündür

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcıvekilini, Hakimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. (1)

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcıvekili yapar.

(Değişik beşinci fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir.

Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa ile verilen diğer görevleri de yerine getirir.

4. Çalışma ve yargılama usulü (Madde 149)

Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir. (4)

Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.

Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır.

Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı İçtüzükle düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.

5. İptal davası (Madde 150)

- Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. İktidarda birden fazla siyasî partinin bulunması halinde, iktidar partilerinin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır.

6. Dava açma süresi (Madde 151)

- Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer.

7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi (Madde 152)

- Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

8. Anayasa Mahkemesinin kararları (Madde 153)

– Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.

B. Yargıtay (Madde 154)

– Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcıvekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcıvekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

C. Danıştay (Madde 155)

– Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Danıştay, davaları görmek, Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını incelemek, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı; tarafından seçilir.

Danıştay Başkanı, Başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları, kendi üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, idari yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

D. Askeri Yargıtay (Madde 156)

(Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

E. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (Madde 157)

(Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

F. Uyuşmazlık Mahkemesi (Madde 158)

– Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir. Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.

III. Hakimler ve Savcılar) Kurulu

Madde 159 – (Değişik: 7/5/2010-5982/22 md.)

Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabiî üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılamaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılamaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir. (Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki (...)(1) üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler. Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.

Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde hakları̇nda inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar (...)(2) Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır.

Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir. Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcıları, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

IV. Sayıştay (Madde 160)

- Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Danıştay kararları esas alınır.

Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi

İptal davası

Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı,

- Cumhurbaşkanına,
- iktidar partisi Meclis grubu
- ana muhalefet partisi Meclis grubu

Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en **az beşte biri** tutarındaki üyelere aittir.

Dava açma süresi

Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak **altmış gün** sonra düşer.

Anayasa Mahkemesinin kararları

Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

Diğer Yüksek Mahkemeler İle İlgili Püf Noktalar

Yargıtay
Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.
Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından **Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için** seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Danıştay
Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.
Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Danıştay, davaları görmek, Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını incelemek, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı; tarafından seçilir.

Danıştay Başkanı, Başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları, kendi üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Sayıştay
Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.
Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Danıştay kararları esas alınır.

Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.
NOT: Sayıştay, yüksek mahkemeler arasında sayılmamıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesi
Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Mali ve Ekonomik Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Mali Hükümler

I. Bütçe

A. Bütçenin hazırlanması ve uygulanması

Madde 161 – Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.

(Değişik ikinci fıkra: 29/10/2005-5428/3 md.) Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir.

Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.

Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

B. Bütçenin görüşülmesi

Madde 162 – Bakanlar Kurulu, merkezî yönetim bütçe tasarısı ile millî bütçe tahminlerini gösteren raporu, malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.(1)

Bütçe tasarıları ve rapor, kırk üyeden kurulu Bütçe Komisyonunda incelenir. Bu komisyonun kuruluşunda, iktidar grubuna veya gruplarına en az yirmibeş üye verilmek şartı ile, siyasi parti gruplarının ve bağımsızların oranlarına göre temsili gözönünde tutulur.

Bütçe Komisyonunun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve mali yıl başına kadar karara bağlanır.

(Değişik dördüncü fıkra: 29/10/2005-5428/4 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; bölümler ve değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bütçe kanunu tasarılarının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

C. Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları

Madde 163 – Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarılarında ve cari ve ileriki yıl bütçelerine mali yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.(1)

D. Kesinhesap

Madde 164 – Kesinhesap kanunu tasarıları, kanunda daha kısa bir süre kabul edilmemiş ise, ilgili oldukları mali yılın sonundan başlayarak, en geç yedi ay sonra Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Kesinhesap kanunu tasarısı, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla birlikte Bütçe Komisyonu gündemine alınır. Bütçe Komisyonu, bütçe kanunu tasarısıyla kesinhesap kanunu tasarısını Genel Kurula birlikte sunar, Genel Kurul, kesinhesap kanunu tasarısını, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla beraber görüşerek karara bağlar.

Kesinhesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılamamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

E. Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi

Madde 165 – Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

- Hâkimler yasalara ve vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.
- Hiçbir organ, makam, merci mahkemelere emir ve talimat veremez.

Verilenler, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) Yargı bağımsızlığı

B) Düşünce özgürlüğü

C) Özel hayatın gizliliği

D) Yasama dokunulmazlığı

2.

- Azlolunamazlar.
- İstemedikleri takdirde, Anayasa'da gösterilen yaştan önce emekliye sevk edilemezler.
- Aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamazlar.

T.C. Anayasası'na göre yukarıda verilenlerin tümü aşağıdakilerin hangisiyle ilgilidir?

A) Milletvekilleri

B) Bakanlar Kurulu Üyeleri

C) Hâkimler ve Savcılar

D) Valiler ve Belediye Başkanları

3.

I. Hakimler ve savcılar azlolunamaz.

II. Aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamazlar.

III. İstemedikleri takdirde, Anayasa'da gösterilen yaştan önce emekliye sevk edilemezler.

Yukarıdakilerden hangisi T.C. Anayasasında hakimler ve savcılar için belirtilen özelliklerindendir?

A) Yalnız II B) Yalnız III

C) I ve III D) I, II ve III

4. **T.C. Anayasası'na göre, hâkimler ve savcılar idari görevleri yönünden aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?**

A) Yargıtay

B) İçişleri Bakanlığı

C) Adalet Bakanlığı

D) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

5. **T.C. Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesinde aşağıdakilerden hangisinin üyesi <u>bulunmaz</u>?**

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

D) Yükseköğretim Kurulu

6.

I. Yargıtay Başkan ve üyeleri

II. Sayıştay Başkan ve üyeleri

III. Üst kademe yöneticileri

IV. Avukatlar

V. Yükseköğretim Kurulunun üyesi olmayan üniversite öğretim üyeleri

Yukarıdakilerden hangileri ilgili kurumlarca aday gösterilmeden Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya Anayasa Mahkemesine üye seçilebilir?

A) III ve IV B) III ve V

C) I, II ve IV D) I, IV ve V

7. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisinin, Anayasa Mahkemesine seçeceği üyeler için Cumhurbaşkanına aday gösterme yetkisi yoktur?**

A) Yargıtay
B) Danıştay
C) Sayıştay
D) Anayasa Mahkemesi raportörleri

8. **Anayasa'ya göre aşağıdakilerden hangisi Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapabilir?**

A) Yargıtay
B) Danıştay
C) Sayıştay
D) Anayasa Mahkemesi

9.

I. Cumhurbaşkanı
II. İktidar partisi
III. Ana muhalefet partisi
IV. TBMM üyelerinin beşte biri

T.C. Anayasası'na göre Anayasa değişikliklerinin şekil bakımından denetlenmesi yukarıdakilerden hangileri tarafından istenebilir?

A) I – II
B) I - IV
C) I-III-IV
D) I-II-III-IV

10.

I. İlgili komisyonda görüşülüp görüşülmediği
II. Teklif çoğunluğu
III. Oylama çoğunluğu
IV. İvedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı

Yukarıdakilerden hangileri Anayasa Mahkemesinin Anayasa değişiklikleri şekil yönünden denetlerken göz önünde bulundurulacağı hususlardandır?

A) I - III
B) I – IV
C) I - III - IV
D) II - III - IV

11. **T.C. Anayasasına göre, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, TBMM içtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu aşağıdakilerden hangisi denetler?**

A) Danıştay
B) Sayıştay
C) Anayasa Mahkemesi
D) Yargıtay

12. **T.C. Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesi, aşağıdakilerden hangisini sadece şekil bakımından inceler ve denetler?**

A) Kanunları
B) Anayasa değişikliklerini
C) TBMM İçtüzüğünü
D) Kanun hükmünde kararnameleri

13. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kanunların esas bakımından Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma hakkına sahip değildir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) Bakanlar Kurulu
C) İktidar Partisi Meclis Grubu
D) Ana Muhalefet Partisi Meclis Grubu

14. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanunun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmî Gazete'de yayımlanmasından kaç gün sonra düşer?**

A) On beş
B) Otuz
C) Kırk beş
D) Altmış

15. T.C. Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesi'nin kararlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kararları kesindir.

B) İptal kararları geriye yürümez.

C) İptal kararları, gerekçesi yazılmadan da açıklanabilir.

D) Bir kanunu iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

16. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Danıştayın görevlerinden değildir?

A) İdari uyuşmazlıkları çözmek

B) Tüzük tasarılarını incelemek

C) Adliye mahkemelerince verilen karar ve hükümlerin son inceleme görevini yapmak

D) Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek

17. "İdari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı mercine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar."

T.C. Anayasası'na göre yukarıda görev ve yetkileri vurgulanan yargı organı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Anayasa Mahkemesi

D) Uyuşmazlık Mahkemesi

18.

I. Uyuşmazlık Mahkemesi

II. Askerî Yargıtay Mahkemesi

III. Danıştay

IV. Sayıştay

V. Yargıtay

Yukarıdakilerden hangileri T.C. Anayasası'nda belirtilen yüksek mahkemelerden biri değildir?

A) II - IV

B) Yalnız V

C) III - IV

D) I - II

19.

I. Sayıştay

II. Uyuşmazlık Mahkemesi

III. Yüksek Seçim Kurulu

Anayasa yargısına göre yukarıdakilerden hangisi / hangileri yüksek mahkeme değildir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I - II

D) I - III

20. Aşağıdakilerden hangisi Uyuşmazlık Mahkemesi ile ilgili olarak T.C. Anayasası'na göre düzenlenmiş bir husus değildir?

A) Uyuşmazlık Mahkemesinin 11 asıl 11 yedek üyesi bulunur.

B) Bu mahkemenin başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

C) Adli, idari ve askerî yargı mercileri arasındaki görev uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

D) Adli, idari ve askerî yargı mercileri arasındaki hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

21. **T.C. Anayasası'na göre, Uyuşmazlık Mahkemesinin yetkileriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askerî yargı yerleri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarına bakar.

B) Uyuşmazlık Mahkemesi, milletlerarası antlaşmalarla kanunlar arasındaki uyuşmazlıklara bakar.

C) Uyuşmazlık Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun işlemlerine karşı açılan davalara bakar.

D) Uyuşmazlık Mahkemesi, bütçe kanununun uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklara bakar.

22. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasındaki görev uyuşmazlıklarında aşağıdakilerden hangisinin kararı esas alınır?**

A) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

B) Yargıtay veya Danıştay Genel Kurulu

C) Uyuşmazlık Mahkemesi

D) Anayasa Mahkemesi

23. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi yüksek mahkemeler arasında yer alır?**

A) Bölge idare mahkemeleri

B) İl seçim kurulu

C) Ağır ceza

D) Yargıtay mahkemeleri

24. **T.C. Anayasası'na göre, Sayıştayın yetkileri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderlerini TBMM adına denetler.

B) Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının mallarını TBMM adına denetler.

C) Sayıştay, denetlediği merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının gelir ve giderlerinden sorumlu olanların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar.

D) Sayıştayın, yerel yönetimlerin hesap ve işlemlerinin denetimi sonrasında verdiği kesin hüküm niteliğindeki kararlara karşı ilgililer, yazılı bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde ilk derece mahkemesi olarak doğrudan Danıştaya başvurabilirler.

1. A 2. C 3. D 4. C 5. C 6. A 7. C 8. D 9. B 10. D 11. C 12. B 13. B 14. D 15. C 16. C 17. B 18. A 19. D 20. A 21. A 22. D 23. D 24. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.			
1)	Anayasa Mahkemesi onbeş üyeden kurulur.	(D)	(Y)
2)	Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile altı yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir.	(D)	(Y)
3)	Anayasa Mahkemesi üyeleri on yıl için seçilirler.	(D)	(Y)
4)	Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar.	(D)	(Y)
5)	Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin salt oyu şarttır.	(D)	(Y)
6)	Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.	(D)	(Y)
7)	Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak doksan gün sonra düşer.	(D)	(Y)
8)	Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.	(D)	(Y)
9)	Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.	(D)	(Y)
10)	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcıvekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler.	(D)	(Y)
11)	Yargıtay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.	(D)	(Y)
12)	Danıştay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.	(D)	(Y)
13)	Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir	(D)	(Y)
14)	Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.	(D)	(Y)
15)	Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Başkanı Cumhuriyet Başsavcısıdır.	(D)	(Y)
16)	Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren otuz gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler.	(D)	(Y)
17)	Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Sayıştay kararları esas alınır.	(D)	(Y)

YANIT ANAHTARI

1.D	2.Y	3.Y	4.D	5.Y	6.D	7.Y	8.D	9.D	10.D	11.Y	12.Y	13.D	14.D	15.Y
16.Y	17.Y													

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile **dört yıl için** bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir.	(D)
3)	Anayasa Mahkemesi üyeleri **on iki** yıl için seçilirler.	(D)
5)	Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin **üçte iki oy** çokluğu şarttır.	(D)
7)	Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak **altmış gün sonra** düşer.	(D)
11)	**Danıştay**, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.	(D)
12)	**Yargıtay**, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.	(D)
15)	Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Başkanı **Adalet Bakanıdır**	(D)
16)	Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren **onbeş gün** içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler.	(D)
17)	Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda **Danıştay kararları** esas alınır.	(D)

6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih itibariyle T.C. Anayasasında yapılan değişikliklerin karşılaştırmalı tablosu

YÜRÜRLÜKTEKİ METİN	21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişiklikleri 16/4/2017 tarihinde Halkoyuna sunularak kabul edilmiş hali	Yürürlüğe Giriş Tarihi
IX. Yargı yetkisi **Madde 9 –** Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.	IX. Yargı yetkisi Madde 9 – **Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
I. Türkiye Büyük Millet Meclisi **A. Kuruluşu:** **Madde 75 – (Değişik: 23/7/1995 - 4121/8 md.)** Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen milletvekilinden oluşur	I. Türkiye Büyük Millet Meclisi A. Kuruluşu: Madde 75 – (Değişik: 23/7/1995 - 4121/8 md.) **Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur.** TBMM 600 milletvekili	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte
B. Milletvekili seçilme yeterliliği **Madde 76 –** ~~Yirmibeş~~ yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.[1] En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, ~~yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar~~, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, **(Değişik ibare: 27/12/2002-4777/1 md.)** terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.[2]Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.	B. Milletvekili seçilme yeterliliği Madde 76 – **Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.[1]** **En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişiği olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma,** (Değişik ibare: 27/12/2002-4777/1 md.) **terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
~~. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim dönemi~~ ~~Madde 77 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır.[1][2]~~ ~~Meclis, bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebileceği gibi, Anayasada belirtilen şartlar altında Cumhurbaşkanınca verilecek karara göre de seçimler yenilenir. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.~~ ~~Yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri, yeni Meclisin seçilmesine kadar sürer.~~	C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi MADDE 77-**Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte

600

513 Çoğunluk

I. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri **A. Genel olarak** **Madde 87 –** Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; ~~Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek;~~ bütçe ve kesinhesap kanun ~~tasarılarını~~ görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, (...) [3] **(Ek ibare: 3/10/2001-4709/28 md.)** Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına (...)[1] karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde ön görülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.	**II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri** **A. Genel olarak** **Madde 87 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte	C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması Madde 89 – **(3) Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu <u>üye tam sayısının salt çoğunluğu ile</u> aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler **A. Toplanma ve tatil** **Madde 93** –(2) Meclis, bir yasama yılında en çok üç ay tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında, ~~doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine,~~ Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır.	III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler A. Toplanma ve tatil Madde 93 –**(2) Meclis, bir yasama yılında en çok üç ay tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında, Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
~~**V. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları**~~ ~~**A. Genel olarak**~~ ~~**Madde 98 –** Türkiye Büyük Millet Meclisi soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması yollarıyla denetleme yetkisini kullanır.~~ ~~Soru, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.~~ ~~Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.~~ ~~Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.~~ ~~Soru, Meclis araştırması ve genel görüşme ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.~~	**Madde Kenar Başlığı Yok** MADDE 98- **Türkiye Büyük Millet Meclisi; meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.** **Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.** <u>Genel görüşme,</u> **toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.** **Meclis soruşturması, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı, yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir.** <u>Yazılı soru:</u> **yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.** **Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usûlleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

İKİNCİ BÖLÜM **YÜRÜTME** **1. Cumhurbaşkanı** ~~**A. Nitelikleri ve tarafsızlığı**~~ **Madde 101 – (Değişik: 31/5/2007-5678/4 md.)**[1] Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış ~~Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve~~ milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir. Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. ~~Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebilir.~~ ~~Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiği kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.~~	**İKİNCİ BÖLÜM** **YÜRÜTME** **1. Cumhurbaşkanı** **A. Adaylık ve seçimi** **Madde 101- Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yüksek öğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.** **Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.** **Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir.** **Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.** **Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir.** **İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.** **Seçimlerin tamamlanamaması halinde yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.** **Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte 28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürülüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte) 101 inci maddenin son fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiği kesilir" ibaresinin ilgası bakımından,
~~**D. Görev ve yetkileri**~~ ~~**Madde 104** – Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir.~~ ~~Bu amaçlarla Anayasanın ilgili maddelerinde gösterilen şartlara uyarak yapacağı görev ve kullanacağı yetkiler şunlardır:~~ ~~a) Yasama ile ilgili olanlar:~~ ~~Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapmak,~~	D. Görev ve yetkileri **Madde 104 – Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.** **Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.** **Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.** **Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.** **Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.** **Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

~~Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak,~~ ~~Kanunları yayımlamak,~~ ~~Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek,~~ ~~Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halk oyuna sunmak,~~ ~~Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak,~~ ~~Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek,~~ ~~b) Yürütme alanına ilişkin olanlar:~~ ~~Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek,~~ ~~Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek,~~ ~~Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırmak,~~ ~~Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,~~ ~~Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,~~ ~~Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek,~~ ~~Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,~~ ~~Genelkurmay Başkanını atamak,~~ ~~Milli Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,~~ ~~Milli Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,~~ ~~Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,~~ ~~Kararnameleri imzalamak,~~ ~~Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafiflet mek veya kaldırmak,~~ ~~Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,~~ ~~Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak,~~ ~~Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,~~ ~~Üniversite rektörlerini seçmek,~~	Kanunları yayımlar. Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar. Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanları atar ve görevlerine son verir. Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanı kararnamesi ile düzenler. Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder. Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar. Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar. Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır. Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir. Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır. Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir. Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir. Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer. Cumhurbaşkanı ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.	
~~c) Yargı ile ilgili olanlar:~~ ~~Anayasa Mahkemesi üyelerini, Danıştay üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekilini, Askeri Yargıtay üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek.~~ ~~Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.~~		

~~E. Sorumluluk ve sorumsuzluk hali~~ ~~Madde 105 – Cumhurbaşkanının, Anayasa ve diğer kanunlarda Başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları, Başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır; bu kararlardan Başbakan ve ilgili bakan sorumludur.~~ ~~Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz.~~ ~~Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır.~~	**E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu** **Madde 105 – Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.** **Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasî partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır.** **Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.** **Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir.** **Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.** **Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz.** **Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer.** **Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
~~F. Cumhurbaşkanına vekillik etme~~ ~~Madde 106 – Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, görevine dönmesine kadar, ölüm, çekilme veya başka bir sebeple Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde de yenisi seçilinceye kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Cumhurbaşkanlığına vekillik eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.~~	F. Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanına vekalet ve bakanlar Madde 106 – **Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.** **Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde kırkbeş gün içinde** Cumhurbaşkanı seçimi **yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl ve daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

	Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, 81 inci madede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde andiçerler.Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleri ile ilgili suç işledikleri iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasî partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasî parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Bu kişilerin görevde bulundukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da (5)'inci, (6)'ncı ve (7)'nci fıkra hükümleri uygulanır. Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, göreviyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır. Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.	

Cumhurbaşkanının yargılanması ve seçilmesi
TBMM üye tam sayısının 5/3'ü karar

~~**H. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi**~~ ~~**Madde 116** – Bakanlar Kurulunun, 110 uncu maddede belirtilen güvenoyunu alamaması ve 99 uncu veya 111 inci maddeler uyarınca güvensizlik oyuyla düşürülmesi hallerinde; kırkbeş gün içinde yeni Bakanlar Kurulu kurulamadığı veya kurulduğu halde güvenoyu alamadığı takdirde Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.~~ ~~Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine kırkbeş gün içinde veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine kırkbeş gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması hallerinde de Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.~~ ~~Yenilenme kararı Resmi Gazetede yayımlanır ve seçime gidilir.~~	**H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi** **Madde 116 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu ile seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.** **Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır,** **Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.** **Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.** **Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
III. ~~Olağanüstü yönetim usulleri~~ ~~**A. Olağanüstü haller**~~ ~~**1. Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı**~~ ~~**Madde 119** – Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.~~	III. Olağanüstü hal yönetimi Madde 119- Cumhurbaşkanı, **savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık yada ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek** üzere olağanüstü hal ilân edebilir.	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
	Olağanüstü hal ilanı kararı verildiği gün Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. **Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.** **Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz** **Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.** **Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmi Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.** **Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.**	

E. Mahkemelerin kuruluşu **Madde 142** – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.	**E. Mahkemelerin kuruluşu** **Madde 142 – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.** **Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
II. Yüksek mahkemeler **A. Anayasa Mahkemesi** **1. Kuruluşu** **Madde 146 – (Değişik: 7/5/2010-5982/16 md.)**(1) Anayasa Mahkemesi ~~onyedi~~ üyeden kurulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur. Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay, ~~bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi~~ genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer. Yargıtay, Danıştay, ~~Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi~~ ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, (...) (1) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde (...) (1) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.	II. Yüksek mahkemeler A. Anayasa Mahkemesi 1. Kuruluşu Madde 146 – (Değişik: 7/5/2010-5982/16 md.) (1) **Anayasa Mahkemesi onbeş üyeden kurulur.** **Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.** **Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.** **Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, (...) (1) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde (...) (1) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)

Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşur,
2 üyeyi TBMM seçer

HSYK 13 üyeden oluşur, başkanı Adalet bakanıdır.

III. Hakimler ve Savcılar ~~Yüksek~~ Kurulu **Madde 159 – (Değişik: 7/5/2010-5982/22 md.)**[1]Hâkimler ve Savcılar ~~Yüksek~~ Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar. ~~Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşur; üç daire halinde çalışır.~~ ~~Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabiî üyesidir. Kurulun, dört asıl üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen; yükseköğretim kurumlarının hukuk, (...)[1] dallarında görev yapan öğretim üyeleri, (...)[1] ile avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca, üç asıl ve üç yedek üyesi Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca, iki asıl ve iki yedek üyesi Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, bir asıl ve bir yedek üyesi Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca kendi üyeleri arasından, yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcıları arasından adlî yargı hâkim ve savcılarınca, üç asıl ve iki yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından idarî yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.~~ ~~Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması halinde, asıl üyenin yedeği tarafından kalan süre tamamlanır.~~ ~~Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üyenin, birinci sınıf adlî ve idarî yargı hâkim ve savcıları arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcının; (...)[1] oy kullanacağı seçimlerde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilir. Bu seçimler her dönem için bir defada ve gizli oyla yapılır.~~ Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler. Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.	III. Hakimler ve Savcılar Kurulu Madde 159 – (Değişik: 7/5/2010-5982/22 md.) (1) **Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.** **"Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur; iki daire hâlinde çalışır.** ***Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcıları arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasında n seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç aday, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılamaması hâlinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılamaması hâlinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.*** ***Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.*** ***Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.*** **Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.** **Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürülüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)

Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.	**Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.**	
Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.	**Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.**	
Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.	**Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.**	
Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcıları, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.	**Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcıları, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.**	
Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.	**Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.**	
	Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.	

DÖRDÜNCÜ KISIM **Mali ve Ekonomik Hükümler** **BİRİNCİ BÖLÜM** **Mali Hükümler** **I. Bütçe** ~~**A. Bütçenin hazırlanması ve uygulanması**~~ ~~**Madde 161** – Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.~~ ~~**(Değişik ikinci fıkra: 29/10/2005-5428/3 md.)** Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir.~~ ~~Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.~~ ~~Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.~~	DÖRDÜNCÜ KISIM Mali ve Ekonomik Hükümler BİRİNCİ BÖLÜM Mali Hükümler I. Bütçe Bütçe ve kesin hesap Madde 161 – **Kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.** **Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.** **Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır.** **Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır.Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerleme oranına göre artırılarak uygulanır.** **Türkiye Büyük. Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.** **Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.** **Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.** **Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile cari ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.** **Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.** **Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılamamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.** **Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
VIII. Yürütme yetkisi ve görevi **Madde 8** – Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ~~ve Bakanlar Kurulu~~ tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.	VIII. Yürütme yetkisi ve görevi Madde 8 – **Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

IV. Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması **Madde 15** – Savaş, seferberlik, ~~sıkıyönetim~~ veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.	IV.Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması Madde 15 – **Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
İKİNCİ BÖLÜM KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı Madde 17 –(4) (...)[1] meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, ~~sıkıyönetim~~ veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.	İKİNCİ BÖLÜM KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı Madde 17 –**(4) (...)(1) meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
II. Kişi hürriyeti ve güvenliği **Madde 19 – (5) (Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/4 md.)** Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal, ~~sıkıyönetim~~ ve savaş hallerinde uzatılabilir.	III. Kişi hürriyeti ve güvenliği Madde 19 – (5) (Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/4 md.) **Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal ve savaş hallerinde uzatılabilir**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
VI. Vergi ödevi **Madde 73 –** (4) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi ~~Bakanlar Kuruluna~~ verilebilir.	VI. Vergi ödevi Madde 73 – **(4) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

D. ~~Türkiye Büyük Millet Meclisi~~ seçimlerinin geriye bırakılması ve ara seçimleri **Madde 78 –** Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz ay geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına karar verilir. Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçimi yapılamaz. **(Ek: 27/12/2002-4777/2 md.)** Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.	**D.Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler** Madde 78 – **Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir.** **Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.** **Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz ay geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına karar verilir.** **Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçimi yapılamaz.** (Ek: 27/12/2002-4777/2 md.) **Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
3. Üyelikle bağdaşmayan işler **Madde 82 –** (2) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. ~~Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.~~	**3. Üyelikle bağdaşmayan işler** **Madde 82 –** **(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi **Madde 88 –** Kanun teklif etmeye ~~Bakanlar Kurulu ve~~ milletvekilleri yetkilidir. Kanun ~~tasarı ve~~ tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.	B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi Madde 88 – **Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir. Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
D. Toplantı ve karar yeter sayısı **Madde 96 – (Değişik birinci fıkra: 31/5/2007-5678/3 md.)** (2) Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz. ~~Bakanlar Kurulu üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılamadıkları oturumlarında, kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilirler. Ancak bir bakan kendi oyu ile birlikte en çok iki oy kullanabilir.~~	D. Toplantı ve karar yeter sayısı Madde 96 – (Değişik birinci fıkra: 31/5/2007-5678/3 md.) **(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

H. Devlet Denetleme Kurulu **Madde 108 –** İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar. ~~Silahlı Kuvvetler ve~~ yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır. Devlet Denetleme Kurulunun ~~üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından,~~ Cumhurbaşkanınca atanır. Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, ~~kanunla~~düzenlenir.	Madde 108 – **İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.** **Yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.** **Devlet Denetleme Kurulunun Başkan ve üyeleri,Cumhurbaşkanınca atanır.** **Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
I. Milli Savunma **1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı** **Madde 117 –** (2) Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, ~~Bakanlar Kurulu~~ sorumludur. (4) Genelkurmay Başkanı, ~~Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine,~~ Cumhurbaşkanınca atanır; görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı ~~Başbakana~~ karşı sorumludur. ~~(5) Milli Savunma Bakanlığının, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile görev ilişkileri ve yetki alanı kanunla düzenlenir.~~	I. Milli Savunma 1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı Madde 117 – **(2) Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Cumhurbaşkanı sorumludur.** **(3) Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
2. Milli Güvenlik Kurulu **Madde 118 – (Değişik birinci fıkra: 3/10/2001-4709/32 md.)** Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, ~~Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları~~, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, ~~Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından~~ kurulur. (3) **(Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/32 md.)** Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini ~~Bakanlar Kuruluna~~ bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar ~~Bakanlar Kurulunca~~ değerlendirilir. (4) Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; ~~Başbakan~~ ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. (5) Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu ~~Başbakanın~~ başkanlığında toplanır. (6) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri ~~kanunla~~ düzenlenir.	2. Milli Güvenlik Kurulu Madde 118 – (Değişik birinci fıkra: 3/10/2001-4709/32 md.) **Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlarından kurulur.** **(3)** (Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/32 md.) **Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Cumhurbaşkanına bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Cumhurbaşkanınca değerlendirilir.** **(4) Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.** **(5) Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanı yardımcısının başkanlığında toplanır.** **(6) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği **Madde 123 –** İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ~~ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak~~ kurulur.	**1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği** Madde 123 – **İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.** **İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.** **Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
2. Yönetmelikler **Madde 124 –** ~~Başbakanlık~~, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve ~~tüzüklerin~~ uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir.	2. Yönetmelikler Madde 124 – Cumhurbaşkanı, **bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve** Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin **uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.** **Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
B. Yargı yolu Madde 125 – İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.(Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir. ~~Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askeri Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır.~~ (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) ~~Ancak,~~ Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır. İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar. (Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.)Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez. İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir. Kanun, olağanüstü hallerde, ~~sıkıyönetim~~, seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir. İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.	B. Yargı yolu Madde 125 – **İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.(Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.** (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) **Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.** **İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.** (Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.)**Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.** **İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.** **Kanun, olağanüstü hallerde, seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir.** **İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

2. Mahalli idareler Madde 127 – Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. (Değişik: 23/7/1995 - 4121/12 md.) Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. ~~Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır.~~ Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir. Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir. Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında ~~Bakanlar Kurulunun~~ izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.	2. Mahalli idareler Madde 127 – **Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.** **Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.** (Değişik: 23/7/1995 - 4121/12 md.) **Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.** **Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.** **Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.** **Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürülüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte) 127 nci maddenin üçüncü fıkrası 28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte 127 nci maddenin altıncı fıkrası,
2. Yükseköğretim üst kuruluşları **Madde 131 –** (2) **(Değişik ikinci fıkra: 7/5/2004-5170/8 md.)**Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ~~ve Bakanlar Kurulunca~~ seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.	2. Yükseköğretim üst kuruluşları Madde 131 – (2) (Değişik ikinci fıkra: 7/5/2004-5170/8 md.)**Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler tarafından seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu **Madde 134** – Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, ~~Başbakanlığa~~ bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" kurulur.	G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Madde 134 – **Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" kurulur.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
. Kanunsuz emir **Madde 137** – Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, ~~tüzük,~~ kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.	J. Kanunsuz emir Madde 137 – **Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
4. Çalışma ve yargılama usulü Madde 149 – (Değişik: 7/5/2010-5982/19 md.) Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az ~~oniki üye~~ ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir. Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır. Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır. Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır. Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı İçtüzükle düzenlenir. Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler	**4. Çalışma ve yargılama usulü** **Madde 149 – (Değişik: 7/5/2010-5982/19 md.)** **Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir. (4)** **Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.** **Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır.** **Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.** **Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı İçtüzükle düzenlenir.** **Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)

3. Görev ve yetkileri **Madde 148 –** Anayasa Mahkemesi, kanunların, ~~kanun hükmünde kararnamelerin~~ ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde, ~~sıkıyönetim~~ ve savaş hallerinde çıkarılan ~~kanun hükmünde kararnamelerin~~ şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılamaz. (6) Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, ~~Bakanlar Kurulu üyelerini,~~ Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, ~~Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi~~ Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcıvekilini, Hakimler ve Savcılar ~~Yüksek~~ Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. (7) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ~~ile Jandarma Genel Komutanı~~ da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.	3. Görev ve yetkileri Madde 148 – **Anayasa Mahkemesi, kanunların,** Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin **ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde,ve savaş hallerinde** çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin **şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılamaz. Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını,** Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, **Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay,Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcıvekilini, Hakimler ve SavcılarKurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. (1)** **(7) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte 148 inci maddenin birinci fıkrasındaki değişiklikler ile altıncı fıkrasındaki "Bakanlar Kurulu üyelerini" ibaresinin "Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları," şeklinde değiştirilmesine dair değişiklik,
5. İptal davası **Madde 150 –** Kanunların, ~~kanun hükmündeki kararnamelerin,~~ Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, ~~iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi~~ üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. ~~İktidarda birden fazla siyasi partinin bulunması halinde, iktidar partilerinin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır.~~	5. İptal davası Madde 150– **Kanunların,** Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, **Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına,** Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve **üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
6. Dava açma süresi **Madde 151 –** Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, ~~kanun hükmünde kararname~~ veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer	6. Dava açma süresi Madde 151 – **Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun,** Cumhurbaşkanlığı kararnamesi **veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi **Madde 152 –** Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya ~~kanun hükmünde kararnamenin~~ hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.	7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi Madde 152 – **Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya** Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin **hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

8. Anayasa Mahkemesinin kararları Madde 153 – (2) Anayasa Mahkemesi bir kanun veya ~~kanun hükmünde kararnamenin~~ tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez. (3) Kanun, ~~kanun hükmünde kararname~~ veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez (4) İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun ~~tasarı veya~~ teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.	**8. Anayasa Mahkemesinin kararları** **Madde 153 –** **(2) Anayasa Mahkemesi bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.** **(3) Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez** **(4) İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
B. Yargıtay **Madde 154 –** (2) Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar ~~Yüksek~~ Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.	B. Yargıtay Madde 154 – **(2) Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
C. Danıştay **Madde 155 –** (2) **(Değişik ikinci fıkra: 13/8/1999 - 4446/3 md.)** Danıştay, davaları görmek, ~~Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,~~ kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, ~~tüzük tasarılarını incelemek~~, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir. (3) Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar ~~Yüksek~~ Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı; tarafından seçilir.	C. Danıştay Madde 155 – **(2)** (Değişik ikinci fıkra: 13/8/1999 - 4446/3 md.) **Danıştay, davaları görmek, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.** **(3) Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı; tarafından seçilir.**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte) 155 inci maddenin üçüncü fıkrası
F. Uyuşmazlık Mahkemesi **Madde 158 –** Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ~~ve askeri~~ yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.	F. Uyuşmazlık Mahkemesi **Madde 158 – Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.**	
İKİNCİ BÖLÜM Ekonomik Hükümler I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey (1) Madde 166 – (4) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/23 md.) Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında ~~hükümete~~ istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.	İKİNCİ BÖLÜM Ekonomik Hükümler I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey (1) Madde 166 – (4) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/23 md.) **Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Cumhurbaşkanına istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

II. Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi **Madde 167 –** (2) Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla ~~Bakanlar Kuruluna~~ yetki verilebilir	I. Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi Madde 167 – **(2) Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla** Cumhurbaşkanına **yetki verilebilir.**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
	Mülga Hükümler	
E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme **Madde 91 –** Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez. Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir. Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz. Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir. Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır. Kanun hükmünde kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir. Kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür. Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

B. Gensoru **Madde 99 –** Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya enaz yirmi milletveki-linin imzasıyla verilir. Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde bastırılarak üyelere dağıtılır; dağıtılmasından itibaren on gün içinde gündeme alınıp alınmayacağı görüşülür. Bu görüşmede, ancak önerge sahiplerinden biri, siyasi parti grupları adına birer milletvekili, Bakanlar Kurulu adına Başbakan veya bir bakan konuşabilir. Gündeme alma kararıyla birlikte, gensorunun görüşülme günü de belli edilir; ancak gensorunun görüşülmesi, gündeme alma kararının verildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi günden sonraya bırakılamaz. Gensoru görüşmeleri sırasında üyelerin veya grupların verecekleri gerekçeli güvensizlik önergeleri veya Bakanlar Kurulunun güven isteği, bir tam gün geçtikten sonra oylanır. Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülebilmesi, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla olur; oylamada yalnız güvensizlik oyları sayılır. Meclis çalışmalarının dengeli olarak yürütülmesi amacına ve yukardaki ilkelere uygun olmak kaydıyla gensoru ile ilgili diğer hususlar İçtüzükle belirlenir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
C. Meclis soruşturması Madde 100 – Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve (Ek ibare: 3/10/2001-4709/31 md.)gizli oyla karara bağlar. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclise sunar.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona iki aylık yeni ve kesin bir süre verilir. (Ek cümle: 3/10/2001-4709/31 md.) Bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur. (Değişik: 3/10/2001-4709/31 md.) Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır. Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.		

B. Seçimi **Madde 102 – (Değişik: 31/5/2007-5678/5 md.)** [1] Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte
G. Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği **Madde 107 –** Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşu, teşkilat ve çalışma esasları, personel atama işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.	**MÜLGA**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
II. Bakanlar Kurulu **A. Kuruluş** **Madde 109 –** Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan kurulur. Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır. Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
B. Göreve başlama ve güvenoyu **Madde 110 –** Bakanlar Kurulunun listesi tam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise toplantıya çağrılır. Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur. Güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçtikten sonra oylama yapılır.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

C. Görev sırasında güvenoyu **Madde 111** – Başbakan, gerekli görürse, Bakanlar Kurulunda görüştükten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinden güven isteyebilir. Güven istemi, Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesinden bir tam gün geçmedikçe görüşülemez ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçmedikçe oya konulamaz. Güven istemi, ancak üye tamsayısının salt çoğunluğuyla reddedilebilir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
D. Görev ve siyasi sorumluluk **Madde 112** – Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetir. Bakanlar Kurulu, bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumludur. Her bakan, Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur. Başbakan, bakanların görevlerinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlüdür. Bakanlar Kurulu üyelerinden milletvekili olmayanlar; 81 inci maddede yazılı şekilde Millet Meclisi önünde andiçerler ve bakan sıfatını taşıdıkları sürece milletvekillerinin tabi oldukları kayıt ve şartlara uyarlar ve yasama dokunulmazlığına sahip bulunurlar. Bunlar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri gibi ödenek ve yolluk alırlar.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar **Madde 113** – Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir. Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer bir bakan geçici olarak vekillik eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez. Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divana verilen bir bakan bakanlıktan düşer. Başbakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır. Herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç onbeş gün içinde atama yapılır.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu **Madde 114 –** Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir. Seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde ise, bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar Başbakanca atanır. 116 ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir Başbakan atar. Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır. Siyasi parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar atanır. Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur. Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz. Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte 114 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgası yönünden, 28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte) 114 üncü maddenin birinci, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarının ilgası yönünden,
G. Tüzükler **Madde 115 –** Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir. Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı **Madde 120 –** Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme **Madde 121** – Anayasanın 119 ve 120 nci maddeleri uyarınca olağanüstü hal ilanına karar verilmesi durumunda, bu karar Resmi Gazetede yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır. Meclis, olağanüstü hal süresini değiştirebilir, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, her defasında dört ayı geçmemek üzere, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir. 119 uncu madde uyarınca ilan edilen olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile olağanüstü hallerin her türü için ayrı ayrı geçerli olmak üzere, Anayasanın 15 inci maddesindeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya nasıl durdurulacağı, halin gerektirdiği tedbirlerin nasıl ve ne suretle alınacağı, kamu hizmeti görevlilerine ne gibi yetkiler verileceği, görevlilerin durumlarında ne gibi değişiklikler yapılacağı ve olağanüstü yönetim usulleri, Olağanüstü Hal Kanununda düzenlenir. Olağanüstü hal süresince, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, kanun hükmünde kararnameler çıkarabilir. Bu kararnameler, Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur; bunların Meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul, İçtüzükte belirlenir.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali **Madde 122** – Anayasanın tanıdığı hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen ve olağanüstü hal ilanını gerektiren hallerden daha vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması veya savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması sebepleriyle, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra, süresi altı ayı aşmamak üzere yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde sıkıyönetim ilan edebilir. Bu karar, derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini kısaltabilir, uzatabilir veya sıkıyönetimi kaldırabilir. Sıkıyönetim süresinde, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu sıkıyönetim halinin gerekli kıldığı konularda kanun hükmünde kararname çıkarabilir. Bu kararnameler Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Bunların Meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul İçtüzükte belirlenir. Sıkıyönetimin her defasında dört ayı aşmamak üzere uzatılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararına bağlıdır. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, idare ile olan ilişkileri, hürriyetlerin nasıl kısıtlanacağı veya durdurulacağı ve savaş veya savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi halinde vatandaşlar için getirilecek yükümlülükler kanunla düzenlenir. Sıkıyönetim komutanları Genelkurmay Başkanlığına bağlı olarak görev yaparlar.	MÜLGA	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

H. Askeri yargı Madde 145 – (Değişik: 7/5/2010-5982/15 md.) Askerî yargı, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür. Bu mahkemeler; asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidir. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür. Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz. Askerî mahkemelerin savaş halinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili oldukları; kuruluşları ve gerektiğinde bu mahkemelerde adlî yargı hâkim ve savcılarının görevlendirilmeleri kanunla düzenlenir. Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli bulundukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.	MÜLGA	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
D. Askeri Yargıtay **Madde 156 –** Askeri Yargıtay, askeri mahkemelerden verilen karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Ayrıca, asker kişilerin kanunla gösterilen belli davalarına ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar. Askeri Yargıtay üyeleri birinci sınıf askeri hakimler arasından Askeri Yargıtay Genel Kurulunun üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla her boş yer için göstereceği üçer aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilir. Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı ve daire başkanları Askeri Yargıtay üyeleri arasından rütbe ve kıdem sırasına göre atanırlar. **(Değişik son fıkra: 7/5/2010-5982/20 md.)** Askerî Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, mensuplarının disiplin ve özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.	**MÜLGA**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)
E. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi **Madde 157 –** Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesidir. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz. Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hakim sınıfından olan üyeleri, mahkemenin bu sınıftan olan başkan ve üyeleri tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile birinci sınıf askeri hakimler arasından her boş yer için gösterilecek üç aday içinden; hakim sınıfından olmayan üyeleri, rütbe ve nitelikleri kanunda gösterilen subaylar arasından, Genelkurmay Başkanlığınca her boş yer için gösterilecek üç aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilir. Askeri hakim sınıfından olmayan üyelerin görev süresi en fazla dört yıldır. Mahkemenin Başkanı, Başsavcı ve daire başkanları hakim sınıfından olanlar arasından rütbe ve kıdem sırasına göre atanırlar. **(Değişik son fıkra: 7/5/2010-5982/21 md.)** Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin kuruluşu, işleyişi, yargılama usulleri, mensuplarının disiplin ve özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.	**MÜLGA**	28/4/2017 (6771 sayılı Kanunu yürürlüğe koyan 16/4/2017 tarihli halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarihte)

B. Bütçenin görüşülmesi **Madde 162** – Bakanlar Kurulu, merkezî yönetim bütçe tasarısı ile milli bütçe tahminlerini gösteren raporu, mali yıl başından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.(1) Bütçe tasarıları ve rapor, kırk üyeden kurulu Bütçe Komisyonunda incelenir. Bu komisyonun kuruluşunda, iktidar grubuna veya gruplarına en az yirmibeş üye verilmek şartı ile, siyasi parti gruplarının ve bağımsızların oranlarına göre temsili gözönünde tutulur. Bütçe Komisyonunun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve mali yıl başına kadar karara bağlanır. **(Değişik dördüncü fıkra: 29/10/2005-5428/4 md.)** Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; bölümler ve değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bütçe kanunu tasarılarının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.	**MÜLGA**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
C. Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları **Madde 163** – Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarılarında ve cari ve ileriki yıl bütçelerine mali yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur. (1)	**MÜLGA**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte
D. Kesinhesap **Madde 164** – Kesinhesap kanunu tasarıları, kanunda daha kısa bir süre kabul edilmemiş ise, ilgili oldukları mali yılın sonundan başlayarak, en geç yedi ay sonra Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Kesinhesap kanunu tasarısı, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla birlikte Bütçe Komisyonu gündemine alınır. Bütçe Komisyonu, bütçe kanunu tasarısıyla kesinhesap kanunu tasarısını Genel Kurula birlikte sunar, Genel Kurul, kesinhesap kanunu tasarısını, yeni yıl bütçe kanunu tasarısıyla beraber görüşerek karara bağlar. Kesinhesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılamamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.	**MÜLGA**	28/4/2017 tarihinden sonra (halkoylamasının sonuçlarının Resmî Gazete'de ilan edildiği tarih) birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin genel ve özel af ilanı çıkarabilmesi için ne kadar oy çoğunluğu aranır? (Madde 87)**

A) Üye tam sayısının üçte biri
B) Üye tam sayısının beşte biri
C) Üye tam sayısının beşte üçü
D) Üye tam sayısının beşte ikisi

2. **T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilerin uyacakları esaslara ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur? (Madde 69)**

A) Siyasi partilerin kapatılması, bölge idare mahkemelerinin açacağı dava üzerine Anayasa mahkemesince kesin olarak bağlanır.
B) Siyasi partiler, belli şartları yerine getirmeleri kaydıyla ticari faaliyetlere girişebilirler.
C) Temelli kapatılan bir parti başka bir ad altında kurulabilir.
D) Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli kapatılır.

3. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, değiştirilmeyecek hükümlerden biri değildir? (Madde 4)**

A) Temel hak ve hürriyetlerin niteliği
B) Cumhuriyetin nitelikleri
C) Türkiye Devletinin Milli Marşının "İstiklal Marşı" olması
D) Türkiye Devletinin Başkentinin "Ankara" olması

4. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasasında yer alan kişinin hakları ve ödevlerinden biridir? (Madde 57)**

A) Ailenin korunması
B) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
C) Konut hakkı
D) Düzeltme ve cevap hakkı

5. **T.C. Anayasası'na göre, toplu olarak işlenen suçlarda, suçu işleyenler hakim önüne en çok kaç gün içinde çıkarılır? (Madde 19)**

A) 1 B) 3 C) 4 D) 5

6. **T.C. Anayasası'na göre, dernek kurma hürriyetine ilişkin olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir? (Madde 33)**

A) Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.
B) Dernek kurma hürriyeti kanunla sınırlanabilir.
C) Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde İçişleri Bakanlığı kararıyla kapatılabilir.
D) Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

7. **T.C. Anayasası'na göre, mal bildirimi ve hizmete girme hangi hak kapsamındadır? (Madde 70)**

A) Toplu iş sözleşme hakkı
B) Sosyal güvenlik hakları
C) Çalışma ödevi ve hakkı
D) Kamu hizmetlerine girme hakkı

8. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı TBMM'de kabul edilen kanunları kaç gün içinde yayımlar? (Madde 89)**

A) 7 B) 15 C) 20 D) 30

9. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasasının "Genel Esaslar" kısmında yer almaz?**

A) Devletin şekli
B) Temel haklar ve ödevler
C) Devletin temel amaç ve görevleri
D) Cumhuriyetin nitelikleri

10. **T.C. Anayasasında öngörülen hak ve hürriyetlerden hangisi yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına özgüdür? (Madde 70)**

A) Hak arama hürriyeti

B) Haberleşme hürriyeti

C) Kanuni hakim güvencesi

D) Kamu hizmetlerine girme hakkı

11. "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir" hükmüne yer verilmiştir.

T.C. Anayasası'na göre, bu sınırlama aşağıdakilerden hangisine aykırı olmamalıdır? (Madde 13)

A) Anayasanın özüne ve ruhuna

B) Temel hak ve hürriyetlere

C) Yasama yetkisine

D) Yargı yetkisine

12. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki durumların hangisinde Temel Hak ve Hürriyetlerin kullanılması durdurulmaz? (Madde 15)**

A) Olağanüstü hal

B) Afet

C) Sıkıyönetim

D) Seferberlik

13. **T.C. Anayasası'na göre, "Eğitim ve Öğretim Hakkı Ödevi"ne ilişkin olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur? (Madde 42)**

A) Öğrenim hakkının kapsamı yönetmelikle tespit edilir ve düzenlenir.

B) Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar yönetmelik ve tüzüklerle düzenlenir.

C) Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

D) Eğitim ve öğretim kurumlarında her türlü faaliyet yürütülebilir.

14. **T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilere üye olunmasına ilişkin olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır? (Madde 68)**

A) Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri siyasi partilere üye olabilirler.

B) Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevliler siyasi partilere üye olamaz.

C) Yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamaz.

D) Yükseköğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir.

15. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından kaç gün önce Cumhurbaşkanlığı seçimine başlanır? (Madde 102)**

A) On beş
B) Otuz
C) Kırk beş
D) Altmış

16. **T.C. Anayasası'na göre, basın hürriyetini sınırlayan yetkili mercii, toplatma kararını en geç 24 saat içinde yetkili hakime bildirir, hakim bu kararı kaç saat süre içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır? (Madde 28)**

A) 6
B) 12
C) 24
D) 48

17. **T.C. Anayasası'na göre, suç ve cezalara ilişkin esaslar ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 38)**

A) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, hakim kararıyla delil olarak kabul edilebilir.

B) Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

C) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

D) Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirmemesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

18. **T.C. Anayasası'na göre, grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda, ertelemenin sonunda uyuşmazlık nerede çözülür? (Madde 54)**

A) Yüksek Hakem kurulu
B) Danıştay
C) Bölge İdare Mahkemesi
D) Asliye Hukuk Mahkemesi

19. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin seçim dönemi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur? (Madde 78)**

A) TBMM, savaş sebebiyle seçimlerin 18 ay geriye bırakılmasına karar verebilir.
B) Ara seçim, her seçim döneminde en fazla 2 defa yapılır.
C) Genel seçimden 30 ay geçmedikçe ara seçime gidilemez.
D) TBMM'de boşalan üyeliklerin sayısı, üye tam sayısının yüzde onunu bulduğu hallerde, ara seçimlerin 3 ay içinde yapılmasına karar verilir.

20. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi durumunda milletvekilliği düşer? (Madde 84)**

A) Milletvekilinin istifa etmesi halinde
B) Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde ve bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesi halinde
C) Milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etmesi halinde
D) Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz 1 ay içerisinde toplam 6 birleşim günü katılmaması halinde

21. **T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulu üyeliğine aşağıdakilerden hangisinden üye seçilebilir? (Madde 79)**

A) Yüksek Hakem Kurulu
B) Yargıtay
C) Sayıştay
D) Anayasa Mahkemesi

22. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçimden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmü nasıl tesis edilir? (Madde 83)**

A) Üyelik sıfatının sona ermesi beklenilmeden ceza hükmü yerine getirilir.
B) Ceza hükmünün yerine getirilmesi için üyelik sıfatının sona ermesi beklenir.
C) Üyelik süresince zaman aşımı işlemesi nedeniyle ceza hükmü yerine getirilemez.
D) Ceza hükmünün yerine getirilmesi amacıyla dokunulmazlık kaldırılır.

23. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı aşağıdaki kanunlardan hangisini TBMM'ye bir daha görüşülmek üzere gönderemez? (Madde 89)**

A) Bütçe Kanunu
B) Askeri Ceza Kanunu
C) İlköğretim ve Eğitim Kanunu
D) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu

24. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye sayısının en az ne kadar olması halinde toplanır? (Madde 96)**

A) Beşte biri
B) Salt çoğunluk
C) Üçte iki
D) Üçte biri

25. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına aşağıdakilerden hangisi karar verebilir? (Madde 92)**

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Başkanı
C) Başbakan
D) Genel Kurmay Başkanı

TBMM'nin toplanabilmesi için üye sayısının üçte biri olması gerekir 3/1

26. T.C. Anayasası'na göre, meclis üyelerinin kaçta kaçının yazılı istemi üzerine meclis toplantıya çağrılır? (Madde 93)

A) Beşte birinin
B) Beşte ikisinin
C) Beşte üçünün
D) Beşte dördünün

27. T.C. Anayasası'na göre, TBMM Başkanı seçiminde ilk iki oylamada ne kadar oy aranır? (Madde 94)

A) Üye tamsayısının salt çoğunluğu
B) Üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu
C) Üye tamsayısının yarısının oyu
D) Üye tamsayısının üçte bir çoğunluğu

28. T.C. Anayasası'na göre, gensoru önergesi en az kaç milletvekilinin imzasıyla verilir? (Madde 99)

A) 10
B) 20
C) 30
D) 40

29. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığına TBMM üyeleri dışında aday gösterilebilmesi için meclis üyelerinin ne kadarının yazılı önerisi aranır? (Madde 101)

A) Üye tamsayısının yarısının
B) Üye tamsayısının salt çoğunluğu
C) Üye tamsayısının beşte ikisinin
D) 20 Milletvekilinin yazılı teklifi

30. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkileri arasında yer almaz? (Madde 104)

A) Kanunları yayımlamak
B) TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
C) Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek
D) TBMM'yi gerektiğinde toplantıya çağırmak

31. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkileri arasında yer alır? (Madde 104)

A) Anayasa Mahkemesi üyelerini seçmek
B) Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek
C) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak
D) Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek

32. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır? (Madde 108)

A) İçişleri Bakanlığı
B) Merkez Bankası
C) Maliye Bakanlığı
D) Yargıtay

Yüksek Seçim Kuruluna Yargıtaydan üye seçilebilir

33.

I. Bayındırlık ve İskan
II. Adalet
III. Ulaştırma
IV. İçişleri
V. Maliye

T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, görevden çekilen bakanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 114)

A) I-III-IV-V
B) I-II-III-V
C) II-III-IV
D) I-IV-V

34. **T.C. Anayasası'na göre, Kanun Hükmünde Kararnamelere ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır? (Madde 91)**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

B) Kişi hakları ve ödevleri kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

C) Kanun hükmünde kararnameler Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'ye sunulur.

D) Kanun hükmünde kararnamede yürürlük tarihi olarak sonraki bir tarih gösterilemez.

35. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kurulu yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde en çok kaç ay süreyle olağanüstü hal ilân edebilir? (Madde 119)**

A) 3 B) 6 C) 9 D) 12

36. **T.C. Anayasası'na göre, sıkıyönetim ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 122)**

A) Sıkıyönetim süresinde, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu sıkıyönetim halinin gerekli kıldığı konularda yönetmelik çıkarabilir.

B) Savaş hallerinde sıkıyönetim süresi aranmaz.

C) Sıkıyönetim komutanları Genel Kurmay Başkanlığına bağlı olarak görev yaparlar.

D) TBMM gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini uzatabilir.

37. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki mercilerden hangisinin kararları yargı denetimi dışındadır? (Madde 125)**

A) Bakanlar Kurulu

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi

C) Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler

D) Başbakanlık

38. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi bir bakanın siyasal sorumluluğuna yol açan denetim mekanizmasından biridir? (Madde 99)**

A) Meclis soruşturması

B) Güven oylaması

C) Genel görüşme

D) Gensoru

39. **T.C. Anayasası'na göre, yargı, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunu tespit etmesi halinde aşağıdakilerden hangisine karar verir? (Madde 125)**

A) Davanın reddi

B) Dava konusunun iptali

C) Temyiz kararı

D) Yürütmenin durdurulması

40. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, görevleri ile ilgili bir suç nedeni ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini geçici bir tedbir olarak kesin hükme kadar uzaklaştırabilir? (Madde 127)**

A) Adalet Bakanlığı

B) Bakanlar Kurulu

C) İçişleri Bakanlığı

D) Yargıtay

41. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kamu hizmeti görevlileriyle ilgili yanlıştır? (Madde 128)**

A) Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.

B) Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz.

C) Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, yönetmelikle özel olarak düzenlenir

D) Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.

Dekanları yükseköğretim kurulu atar

42. **T.C. Anayasası'na göre, kanunun belirlediği usul ve esaslar doğrultusunda dekanların atamasını kim yapar? (Madde 130)**

A) Cumhurbaşkanı
B) Yükseköğretim Kurulu Başkanı
C) Yükseköğretim Kurulu
D) Bakanlar Kurulu

C

43. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin kararları aşağıdakilerden hangisinin yargısal denetimine tabidir? (Madde 85)**

A) Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu
B) Uyuşmazlık Mahkemesi
C) Anayasa Mahkemesi
D) Yargıtay

C

44. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görevlerinden biri değildir? (Madde 87)**

A) Kanunları yayımlamak
B) Para basılmasına karar vermek
C) Bakanlar kurulunu denetlemek
D) Savaş ilanına karar vermek

A

45. **T.C. Anayasası'na göre, Başbakan ve bakanlar hakkında meclis soruşturmasının açılabilmesi meclis üye tam sayısının en az ne kadarının vereceği önerge ile olur? (Madde100)**

A) Beşte üçünün
B) Beşte birinin
C) Salt çoğunluğun
D) Onda birinin

D

46. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin izni ile mahalli idareler belli kamu hizmetlerinin götürülmesi amacı ile kendi aralarında birlik kurabilirler? (Madde 127)**

A) Valilik
B) İçişleri Bakanlığı
C) Bakanlar Kurulu
D) Adalet Bakanlığı

C

47. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasî parti gruplarınca aşağıdakilerden hangisi ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz? (Madde 83)**

A) Yasama dokunulmazlığı
B) Milletvekilliğinin düşmesi
C) Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması
D) Ara seçimlerin geriye bırakılması

A

48. **T.C. Anayasası'na göre, Sayıştay'ın kesin hükümlerine yapılacak hukuki itiraz aşağıdakilerden hangisine yapılabilir? (Madde 160)**

A) Sayıştay'ın Kararlarına Yargı Yolu Kapalıdır
B) Anayasa Mahkemesine
C) Yargıtay'a
D) Danıştay'a

A

49. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin karar yeter sayısı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir? (Madde 96)**

A) Üye tamsayısının beşte bir çoğunluğu
B) Toplantıya katılanların salt çoğunluğu
C) Üye tamsayısının beşte üçü çoğunluğu
D) Üye tamsayısının yarısından bir fazlası

B

50. T.C. Anayasası'na göre, hakimler ve savcılık mesleğine ilişkin aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 140)

A) Hâkimler ve savcılar altmış bir yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler.

B) Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Yargıtay'a bağlıdırlar

C) Hâkimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, izin almaları şartı ile resmî ve özel görevler alabilirler.

D) Hâkimler ve savcılar adlî ve idarî yargı hâkim ve savcıları olarak görev yaparlar

51. T.C. Anayasası'na göre, Sayıştay, devletin gelir ve giderleriyle mallarını aşağıdakilerden hangisi adına denetler ? (Madde 160)

A) Maliye Bakanlığı

B) Cumhurbaşkanı

C) TBMM

D) Başbakan

52. Aşağıda verilenlerden hangileri Anayasal kuruluşlardandır?

I. Millî Güvenlik Kurulu

II. Diyanet İşleri Başkanlığı

III. Devlet Denetleme Kurulu

IV. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

A) I – III
B) III – IV
C) I – II – III
D) I – II – III – IV

53. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi veya hangileri siyası haklar ve ödevlerdendir?

I. Zorla çalıştırma yasağı

II. Haberleşme hürriyeti

III. Düzeltme ve cevap hakkı

IV. Dilekçe hakkı

V. Vergi ödevi

A) I-II
B) I-III
C) IV-V
D) III-V

54. T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi Anayasa değişikliklerini hangi bakımdan inceler ve denetler? (Madde 148)

A) Esas
B) Amaç
C) Şekil
D) Konu

55. T.C. Anayasası'na göre, kanunların şekil bakımından denetlenmesi aşağıdakilerden hangisi tarafından istenir? (Madde 150)

A) Başbakanca

B) Bakanlar Kurulunca

C) Yargıtayca

D) TBMM'i üyelerinin beşte birince

56. T.C. Anayasası'na göre, bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını aşağıdakilerden hangisi kabul eder? (Madde 87)

A) Danıştay

B) TBMM

C) Yüksek Denetleme Kurulu

D) Devlet Planlama Teşkilatı

57. T.C. Anayasası'na göre, kanun hükmündeki kararnamelerin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davasını aşağıdakilerden hangisi açar? (Madde 150)

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Bakanlar Kurulu

D) Anamuhalefet partisi meclis grupları

58. T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren kaç gün içinde düşer? (Madde 151)

A) 30 B) 60 C) 75 D) 90

59. T.C. Anayasası'na göre, Anayasa değişikliklerine karşı şekil bakımından bozukluğuna dayanan iptal davasının tabi olduğu süre, iptali istenen kanunların yayımlandığı tarihten itibaren kaç gündür? (Madde 148)

A) 30 B) 20 C) 10 D) 7

60. T.C. Anayasası'na göre, kesin hesap kanun tasarıları için genel uygunluk bildirimini aşağıdakilerden hangisi verir? (Madde 164)

A) Danıştay
B) Sayıştay
C) Maliye Bakanlığı
D) Bakanlar Kurulu

61. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, TBMM'nin Cumhurbaşkanının vatana ihanetle suçlanabilmesi için gerekli oy sayısıdır? (Madde 105)

A) Üçte bir B) Üçte iki
C) Dörtte üç D) Beşte üç

62.
I. Adli yargı hâkimi
II. Cumhuriyet savcıları
III. Askeri yargı hâkimi
IV. Danıştay hâkimi

T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangileri Yargıtay üyeliğine seçilebilirler? (Madde 154)

A) I-III B) I-II
C) III-IV D) I-IV

63. T.C. Anayasası'na göre, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını aşağıdakilerden hangisi seçer? (Madde 104)

A) Cumhurbaşkanı
B) Adalet Bakanı
C) Yargıtay Genel Kurulu
D) Bakanlar Kurulu

64. T.C. Anayasası'na göre, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adlî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 154)

A) Yargıtay adliye
B) Danıştay idare
C) Uyuşmazlık mahkemesi
D) Sayıştay

65. T.C. Anayasası'na göre, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son incelendiği yer aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 155)

A) Yargıtay
B) Danıştay
C) Uyuşmazlık Mahkemesi
D) Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu

66. T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararnameleri çıkarma yetkisini, aşağıdakilerden hangisi tarafından verilir? (Madde 91)

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM
C) TBMM Başkanı
D) Başbakan

67. **T.C. Anayasası'na göre, vergi, benzeri malî yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda hangi merciinin kararı esas alınır? (Madde 160)**

A) Uyuşmazlık Mahkemesi
B) Sayıştay
C) Danıştay
D) Anayasa Mahkemesi

68. **T.C. Anayasası'na göre, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır? (Madde 134)**

A) Cumhurbaşkanlığına
B) Başbakanlığa
C) Devlet bakanlığına
D) TBMM Başkanlığına

69. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'de siyasi parti grubu kurulabilmesi için en az kaç milletvekili gereklidir? (Madde 95)**

A) 20 B) 30 C) 40 D) 50

70. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kurulu, merkezi yönetim bütçe tasarısı ile milli bütçe tahminlerini gösteren raporu, mali yıl başlamadan en az kaç gün önce Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar? (Madde 162)**

A) 90 B) 75 C) 60 D) 45

71. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesinin anayasa değişikliğinde iptal kararı verebilmesi için toplantıya katılan üyelerin kaçta kaç oranında oy çokluğu şartı aranır? (Madde 149)**

A) Salt çoğunluk
B) Üçte bir
C) Tamamı
D) Üçte iki

72. **T.C. Anayasası'na göre, özel hayatın gizliliği ve korunması hakkında aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 20)**

A) Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.
B) Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.
C) Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir.
D) Kişisel veriler, ancak yönetmelikte öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir.

73. **T.C. Anayasasına göre, Cumhurbaşkanı, aşağıdakilerden hangisinin önerisini dikkate alarak Millî Güvenlik Kurulunun gündemini düzenlenir? (Madde 118)**

A) Başbakan
B) Dışişleri Bakanı
C) İçişleri Bakanı
D) Millî Güvenlik Kurulu Sekreteri

74. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Yüksek Mahkeme değildir?**

A) Yargıtay
B) Uyuşmazlık mahkemesi
C) Anayasa mahkemesi
D) Sayıştay

75. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasasında yer almaktadır? (Madde 136)**

A) Diyanet İşleri Başkanlığı
B) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
C) TRT
D) Merkez Bankası Başkanlığı

76. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM Başkanlık Divanında yer almaz? (Madde 94)**

A) Meclis Başkan Vekilleri
B) Katip üyeleri
C) İdari Amirler
D) Siyasi parti grup başkanları

77. **T.C. Anayasası'na göre, Hakimler ve Savcılar Kurulu'na aşağıdakilerden hangisi başkanlık eder? (Madde 159)**

A) Danıştay başkanı
B) Yargıtay başkanı
C) Adalet Bakanı
D) Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkanı

78. **T.C. Anayasası'na göre, bir yasama dönemi içinde Başkanlık Divanı için en fazla kaç seçim yapılır? (Madde 94)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

79. **T.C. Anayasası'na göre, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki kaç gün içinde yapılır? (Madde 159)**

A) 30
B) 45
C) 60
D) 75

80.

I. Kararnameleri imzalamak
II. Askeri Yargıtay üyeleri seçmek
III. TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
IV. Yasama yılı açılış konuşması yapmak

T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangileri Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görevleri arasında yer alır? (Madde 104)

A) I-III B) III-IV
C) II-IV D) I-II

81. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki davalardan hangisi Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır? (Madde 149)**

A) Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurular
B) Kişisel başvurular
C) Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar
D) Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları

82. **T.C. Anayasası'na göre, sendika kurma hakkı aşağıdakilerden hangisiyle sınırlanabilir? (Madde 51)**

A) Yönetmelikle
B) Kanunla
C) Kanun Hükmünde Kararnameyle
D) Bakanlar Kurulu Kararıyla

83. **T.C. Anayasası'na göre, "Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi düzenlenecek bir kanunla verilir" denilmektedir. Buna göre, bu Yetki Kanununda aşağıdakilerden hangisi belirtilmez? (Madde 91)**

A) Amaç B) Gerekçe
C) Kapsam D) İlke

84. **T.C. Anayasası'na göre, toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar aşağıdakilerden hangisine başvurabilir? (Madde 53)**

A) Uyuşmazlık Mahkemesine
B) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına
C) Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna
D) Bakanlar Kuruluna

85. **T.C. Anayasası'na göre, seçim kanununda yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, kaç ay içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz? (Madde 67)**

A) 6 B) 12 C) 15 D) 18

86. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi için TBMM'de güven oylaması yapılır? (Madde 111)**

A) Meclis Başkanı
B) Cumhurbaşkanı
C) Milletvekili
D) Bakanlar Kurulu

87. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 98)**

A) Soru, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.

B) Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.

C) Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

D) Soru, Meclis araştırması ve genel görüşme ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemleri kanun ile düzenlenir.

88. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kurulunun hazırladığı tüzükler aşağıdakilerden hangisinin incelemesinden sonra çıkarılabilir? (Madde 115)**

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Sayıştay

D) Anayasa Mahkemesi

89. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesine Yargıtay'dan kaç üye seçer? (Madde 146)**

A) Bir

B) İki

C) Üç

D) Dört

90. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşu, teşkilât ve çalışma esasları, personel atama işlemleri aşağıdakilerden hangisi ile düzenlenir? (Madde 107)**

A) Kanun

B) Tüzük

C) Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

D) Başbakanlık Kararnamesi

91. **T.C. Anayasası'na göre, kanun tasarı ve tekliflerinin TBMM'de görüşülme usul ve esasları hangisiyle düzenlenir? (Madde 88)**

A) Kanunla

B) İçtüzükle

C) Kanun Hükmünde Kararname

D) Yönetmelikle

92. **T.C. Anayasası'na göre, mahalli idarelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangileri doğrudur? (Madde 127)**

I. Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, merkezi yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

II. Mahallî idarelerin seçimleri, beş yılda bir yapılır.

III. Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur.

IV. Mahallî idareler belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında İçişleri Bakanının izni ile birlik kurabilirler.

A) I-II B) I-III

C) III-IV D) II-III

93. **T.C. Anayasası'na göre, Bakan hakkında Yüce Divana sevk kararı verilebilmesi için üye tamsayısının ne kadar oyu aranır? (Madde 100)**

A) 1/10 B) Salt çoğunluk

C) 2/10 D) 3/10

94. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi olağanüstü hal ilanını gerektiren nedenlerden biri değildir? (Madde 119)**

A) Seferberlik

B) Şiddet olaylarının yaygınlaşması

C) Deprem

D) Savaş

95. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisinin TBMM üyeleri arasından seçilme zorunluluğu vardır? (Madde 109)**

A) Başbakan

B) Cumhurbaşkanı

C) Dışişleri Bakanı

D) Millî Savunma Bakanı

96. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yayımlanan süreli yayınların mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilme nedenlerinden biri olamaz? (Madde 28)**

A) Cumhuriyetin temel ilkelerine aykırı yayımlar

B) Sınır ülkenin güvenliğine aykırı yayımlar

C) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı yayımlar

D) Genel ahlaka aykırı yayımlar

97.

I. İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle sorumlu tutulamaz.

II. Milletler arası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

III. Başbakanın tek başına yapacağı işlemler ile TBMM kararları yargı denetimi dışındadır.

IV. Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır.

T.C. Anayasası'na göre, yargı yoluna ilişkin yukarıdakilerden hangileri yanlıştır?

A) I-IV B) II-III

C) I-III D) II-IV

98.

I. Sosyal ve ekonomik haklar

II. Kişinin hakları ve ödevleri

III. Çalışma hakkı ve ödevi

IV. Temel haklar ve ödevler

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri kanun hükmünde kararnamelerle sınırlandırılamaz?

A) I-III B) II-III

C) II-IV D) I-IV

99. **T.C. Anayasası'na göre, Genelkurmay Başkanı aşağıdakilerden hangisinin teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır? (Madde 117)**

A) TBMM Başkanı

B) Başbakan

C) Bakanlar Kurulu

D) Millî Savunma Bakanlığı

100. **T.C. Anayasası'na göre, Milletler Arası Antlaşmalara İlişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 90)**

A) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletler arası antlaşmalar kanun hükmündedir.

B) Milletler arası antlaşmalar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

C) Ekonomik, ticarî veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi beş yılı aşmayan antlaşmalar, Resmi Gazete'de yayımlanması ile yürürlüğe konulabilir.

D) Milletler arası antlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

1. C	2. D	3. A	4. D	5. C	6. C	7. D	8. B	9. B	10. D	11. A	12. B	13. C	14. A	15. D	16. D	17. A	18. A	19. C	20. B
21. B	22. B	23. A	24. D	25. A	26. A	27. B	28. B	29. D	30. C	31. C	32. D	33. C	34. D	35. B	36. A	37. C	38. D	39. D	40. C
41. C	42. C	43. C	44. A	45. D	46. C	47. A	48. A	49. B	50. D	51. C	52. D	53. C	54. C	55. D	56. B	57. D	58. B	59. C	60. B
61. C	62. B	63. A	64. A	65. B	66. B	67. C	68. B	69. A	70. B	71. D	72. D	73. A	74. D	75. A	76. D	77. C	78. B	79. C	80. B
81. D	82. B	83. B	84. C	85. B	86. D	87. D	88. B	89. C	90. C	91. B	92. D	93. B	94. C	95. A	96. B	97. C	98. C	99. C	100. C

12. BÖLÜM

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam (Madde 1)

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, aşağıda belirtilen kurumlarda görev yapan personel hakkında uygulanır:

- Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar
- İl Özel İdareleri
- Belediyeler
- İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda
- kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu <u>kapsamı dışında kalan</u> ve özel kanunları hükümlerine tabi olan kurumlar:

- Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri;
- hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar,
- Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları,
- Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları,
- Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri,
- Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları,
- Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri;
- Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel;
- subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler
- Emniyet Teşkilatı mensupları

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Amaç: (Madde 2)

– (Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.)

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen yönetmelikler Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur

(Mülga birinci cümle: 13/2/2011-6111/117 md.) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler:
– Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:
(Madde 3)

Sınıflandırma: Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer: Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat: Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

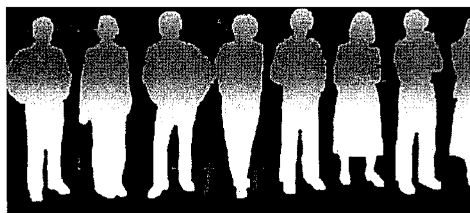

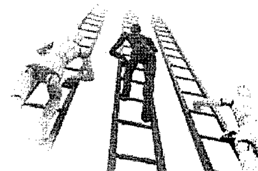

İstihdam şekilleri: (Madde 4)

– Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur:
Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri

- **<u>Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve</u>**
- **<u>Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.</u>**

B) Sözleşmeli personel:

Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Bakanlar Kurulunca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde kurumun teklifi ve **<u>Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca vizelenen pozisyonlarda</u>**, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

Ancak, yabancı uyrukluların; tarihi belge ve eski harflerle yazılmış arşiv kayıtlarını değerlendirenlerin mütercimlerin; tercümanların; Millî Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılamaması hallerinde öğretmenlerin; dava adedinin azlığı nedeni ile kadrolu avukat istihdamının gerekli olmadığı yerlerde avukatlarını, kadrolu istihdamın mümkün olamadığı hallerde tabip veya uzman tabiplerin; Adli Tıp Müessesesi uzmanlarının; Devlet Konservatuvarları sanatçı öğretim üyelerinin; İstanbul Belediyesi Konservatuvarı sanatçılarının; bu Kanuna tâbi kamu idarelerinde ve dış kuruluşlarda belirli bazı hizmetlerde çalıştırılacak personelin de zorunlu hallerde sözleşme ile istihdamları caizdir.

Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde, fesih tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler.

C) Geçici personel:
Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kimselerdir.
(Ek paragraf: 10/9/2014-6552/66 md.) Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

D) İşçiler:
(A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir.Bunlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Dört istihdam şekli dışında personel çalıştırılamayacağı: (Madde 5)

– Bu Kanuna tabi kurumlar, dördüncü maddede yazılı dört istihdam şekli dışında personel çalıştıramazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Ödevler ve Sorumluluklar

Ödevler ve Sorumluluklar

Devlet memurlarını ödev ve sorumlulukları şunlardır:

- Sadakat
- Tarafsızlık ve devlete bağlılık
- Davranış ve işbirliği
- Yurt dışında davranış
- Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Kişisel sorumluluk ve zarar
- Kişilerin uğradıkları zararlar
- Sadakat

Sadakat: (Madde 6)

Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç **bir ay içinde** kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi" ni imzalayarak göreve başlarlar.

Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatle bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatle uygulamak zorundadırlar.Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi" ni imzalayarak göreve başlarlar.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk İnkılap ve İlkelerine, Anayasada ifadesi bulunan Türk Milliyetçiliğine sadakatle bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını milletin hizmetinde olarak tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalarak uygulayacağıma; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyip, koruyup bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan millî, demokratik, laik, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilerek, bunları davranış halinde göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.

Örnek:

DEVLET MEMURLARI YEMİN BELGESİ

MEMURUN	
ADI - SOYADI	
BABA ADI	
DOĞUM YERİ - TARİHİ	
GÖREVİ	
İLK GÖREVE BAŞLAMA TARİHİ	
ASALETİNİN ONANDIĞI TARİH	
SİCİL NUMARASI	
BİRİMİ	

657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 2670 sayılı Kanunla değişik 6. maddesine göre; "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk İnkılap ve İlkelerine, Anayasada ifadesi bulunan Türk

Milliyetçiliğine sadakatla bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarını Milletin Millî, Ahlaki, İnsani, manevi ve Kültürel değerlerini benimseyip, koruyup bunları Millî, Demokratik, Laik bir Hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarımı bilerek bunları davranış haline göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim."

YEMİN YAPTIRAN YETKİLİ AMİR
YEMİN EDEN MEMUR

Tarafsızlık ve devlete bağlılık: (Madde 7)

Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.

Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler.

Davranış ve işbirliği: (Madde 8)

- Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar.

Devlet memurlarının işbirliği içinde çalışmaları esastır.

Yurt dışında davranış: (Madde 9)

- Devlet memurlarından sürekli veya geçici görevle veya yetişme, inceleme ve araştırma için yabancı memleketlerde bulunanlar Devlet itibarını veya görev haysiyetini zedeleyici fiil ve davranışlarda bulunamazlar.

Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları: (Madde 10)

- Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.

Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır. Amirlik yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır.

Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara aykırı emir veremez ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz.

Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları: (Madde 11)

- Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

> Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından **rayiç bedeli üzerinden** ödenmesi esastır.

Kişisel sorumluluk ve zarar: (Madde 12)

- Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir.

Kişilerin uğradıkları zararlar: (Madde 13)

- Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır.

İşkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilmesi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

12 nci maddeyle bu maddede belirtilen zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar Başbakanlıkça düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Mal bildirimi: (Madde 14)

Devlet memurları;

- kendileriyle,
- eşlerine ve velâyetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları,
- alacak ve borçları hakkında,

özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler.

MAL BİLDİRİMİ

KURUMU:

GÖREVİ:

SİCİL NO:

BÖLÜM-1 KİMLİK BİLGİLERİ

BÖLÜM-2 TAŞINMAZ MAL BİLGİLERİ

BÖLÜM-3 KOOPERATİF BİLGİLERİ

BÖLÜM-4 TAŞINIR MAL BİLGİLERİ

Basına bilgi veya demeç verme: (Madde 15)

- Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak bakanın yetkili kılacağı görevli illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından verilebilir.

Askeri hizmet ile ilgili bilgiler özel kanunların yetkili, kıldığı personel dışın da hiç bir kimse tarafından açıklanamaz.

Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi: (Madde 16)

- Devlet memurları görevleri ile ilgili resmi belge araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar.

Devlet memurları görevleri icabı kendilerine teslim edilen resmi belge, araç ve gereçleri görevleri sona erdiği zaman iade etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk memurun mirasçılarına da şamildir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Haklar

Devlet memurlarının genel hakları şunlardır:

- Uygulamayı isteme hakkı
- Güvenlik
- Emeklilik
- Çekilme
- Müracaat, şikâyet ve dava açma
- Sendika kurma
- İzin
- Kovuşturma ve yargılama
- İsnat ve iftiralara karşı koruma

Uygulamayı isteme hakkı: (Madde 17)

- Devlet memurları, bu kanun ve bu kanuna dayanılarak yayınlanan tüzük ve yönetmeliklere göre tayin ve tesbit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler.

Güvenlik: (Madde 18)

- Kanunlarda yazılı haller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz.

Emeklilik: (Madde 19)

- Devlet memurlarının, özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde, emeklilik hakları vardır.

Çekilme: (Madde 20)

- Devlet memurları, bu kanunda belirtilen esaslara göre memurluktan çekilebilirler.

Müracaat, şikayet ve dava açma: (Madde 21)

– Devlet memurları kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma hakkına sahiptirler.

Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller **Başbakanlıkça** hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Müracaat ve şikayetler söz veya yazı ile en yakın amirden başlayarak silsile yolu ile şikayet edilen amirler atlanarak yapılır.

Müracaat ve şikayetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir. Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sendika kurma: (Madde 22)

– Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler.

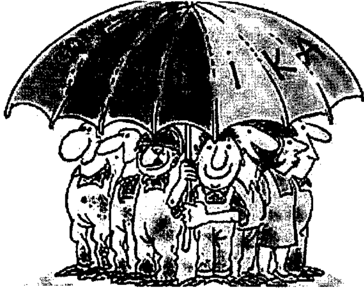

İzin (Madde 23)

– Devlet memurları, bu kanunda gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptirler.

Kovuşturma ve yargılama: (Madde 24)

– Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir.

İsnat ve iftiralara karşı;

- merkezde bu memurun en büyük amiri
- illerde valiler,

isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını **Cumhuriyet Savcılığından** isterler.

İsnat ve iftiralara karşı koruma: (Madde 25)

– Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük amiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yasaklar

Devlet memurları için öngörülen yasaklar şunlardır:

- Toplu Eylem ve Hareketlerde Bulunma Yasağı
- Grev yasağı
- Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı
- Hediye Alma, Menfaat Sağlama Yasağı
- Denetimindeki Teşebbüsten Menfaat Sağlama Yasağı
- Gizli Bilgileri Açıklama Yasağı

Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı: (Madde 26)

– Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilmeleri veya görevlerine gelmemeleri veya görevlerine gelipte Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır.

Grev yasağı: (Madde 27)

– Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır.

Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler.

Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı: (Madde 28)

Ticaret ve diğer kazanç getirici yasaklar:

– Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). (Ek cümle: 8/8/2011-KHK-650/38 md.; İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113, K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; (...) (1) Yeniden düzenleme son cümle: 2/1/2014-6514/9 md.) Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.

– (Değişik ikinci fıkra: 8/8/2011-KHK-650/38 md.; İptal ikinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile. (1) Yeniden düzenleme: 2/1/2014-6514/9 md.) Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.

– Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler,

– (1) Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile bu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrası iptal edilmiş olup iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 1/1/2013 tarihinden başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır.

Yasaklamanın dışında olan faaliyetler:

Memurların
– üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri,
– kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri,
– özel kanunlarda belirtilen görevler
– kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insanî ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar
bu yasaklamanın dışındadır.

Hediye alma, menfaat sağlama yasağı: (Madde 29)

– Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile

- hediye kabul etmeleri veya
- iş sahiplerinden borç para istemeleri ve almaları yasaktır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı: (Madde 30)

– Devlet memurunun, denetimi altında bulunan veya kendi görevi veya mensup olduğu kurum ile ilgisi olan bir teşebbüsten, doğrudan doğruya veya aracı eliyle her ne ad altında olursa olsun bir menfaat sağlaması yasaktır.

> Devlet memurları, kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri **yetkili bakanın yazılı izin vermesi hâlinde** açıklayabilirler

Gizli bilgileri açıklama yasağı: (Madde 31)

– Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kapsamıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi özel kanun hükümlerine tabidir? (Madde-1)**

   A) İl özel idarelerinde çalışan memurlar
   B) Belediyelerin kurdukları birliklerde çalışan memurlar
   C) Şehir ve belediye konservatuvarlarının uzman memurları
   D) Beden terbiyesi bölge müdürlüklerinde çalışan memurlar

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi özel kanun hükümlerine tabidir? (Madde-1)**

   A) Kefalet sandıklarında çalışan memurlar
   B) Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri
   C) Kanunlarla kurulan fonlarda çalışan memurlar
   D) Beden terbiyesi bölge müdürlüklerinde çalışan memurlar

3. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamındadır? (Madde-1)**

   A) Belediye konservatuvarlarının uzman memurları
   B) İl özel idarelerinde çalışan memurlar
   C) Sayıştay meslek mensupları
   D) Emniyet Teşkilatı mensupları

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen yönetmelikler aşağıdakilerden hangisi tarafından yürürlüğe konulur? (Madde 2)**

   A) Başbakanlık
   B) İlgili Bakanlık
   C) Maliye Bakanlığı
   D) Bakanlar Kurulu Kararı

5. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun temel ilkeleri arasında yer almaz? (Madde-3)**

   A) Eşitlik B) Sınıflandırma
   C) Liyakat D) Kariyer

ŞKL

6. **Aşağıdakilerden hangisinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri bir arada verilmiştir? (Madde-3)**

   A) Kariyer - Liyâkat - Sınıflandırma
   B) Liyâkat - Değerlendirme - Sınıflandırma
   C) Derecelendirme - Sınıflandırma - Liyâkat
   D) Sınıflandırma - Derecelendirme - Kariyer

7. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânı sağlanması" **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır? (Madde-3)**

   A) Liyakat B) Sınıflandırma
   C) Kariyer D) Değerlendirme

8.
   I. Memur
   II. Sözleşmeli personel
   III. Geçici personel
   IV. İşçi

   657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan istihdam şekilleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-4)

   A) I, II ve III B) II, III ve IV
   C) I, II ve IV D) I, II, III ve IV

9. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlere ne denir? (Madde-4)**

   A) İşçi
   B) Memur
   C) Geçici personel
   D) Sözleşmeli personel

D

10. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesine göre Millî Eğitim Bakanlığında sözleşmeli öğretmen çalıştırılabilmesi hangi şarta bağlanmıştır? (Madde-4)**

A) Bütçe imkânlarının daha fazla öğretmen istihdamına imkân vermemesi

B) Nüfus artış hızındaki değişimin beklentinin %15 ve daha üzerinde bir artış göstermesi

C) Norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamı ile kapatılamaması

D) Emekli olan öğretmen sayısındaki artış sonucunda oluşacak öğretmen açığının %20 oranına ulaşması

11. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sözleşmeli personele ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler ve bu hususlara ilişkin esas ve usuller aşağıdakilerden hangisi tarafından kararlaştırılır? (Madde-4)**

A) Başbakanlık

B) Maliye Bakanlığı

C) Bakanlar Kurulu

D) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı

12. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projeler için zorunlu ve istisnai hâllerde özel bir meslek bilgisine ve uzmanlığa ihtiyaç gösteren işlerde geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlilerine" **ne denir? (Madde-4)**

A) İşçi

B) Memur

C) Geçici personel

D) Sözleşmeli personel

13. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Bakanlar Kurulu geçici personelin çalıştırılacağı görevler, çalıştırılacak görevli sayısı ve ücretlerini aşağıdakilerden hangisinin görüşlerine dayanarak belirler? (Madde-4)**

A) Başbakanlık - Devlet Personel Başkanlığı

B) Maliye Bakanlığı - Devlet Planlama Teşkilatı

C) Devlet Personel Başkanlığı - Maliye Bakanlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı - Devlet Personel Başkanlığı

14. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurları** "asli Devlet Memurluğu"**na atandıktan sonra en geç ne kadar zaman içinde yapacakları yeminle sadakatlerini belirtirler? (Madde 6)**

A) Yirmi gün B) Bir ay

C) Kırk beş gün D) İki ay

15. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "Memurlar görevlerini dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmadan yerine getirmekle yükümlüdür." **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin kapsamı içinde yer alır? (Madde 7)**

A) Tarafsızlık ve devlete bağlılık

B) Genel Haklar

C) Temel İlkeler

D) Yasaklar

16. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının görev ve sorumluluklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 11)**

A) Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir surette yerine getirilmez.

B) Konusu suç teşkil eden emri yerine getiren memur sorumluluktan kurtulamaz.

C) Amir, memurunun mevzuata aykırı gördüğü için yapmadığı emrinde ısrar eder ve bu emrini sözlü olarak yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur.

D) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir.

17. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının görev ve sorumluluklarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 11)**

A) Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir surette yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

B) Amir mevzuat hükümlerine aykırı verdiği emirde ısrar etse ve bu emrini yazı ile yenilese bile, memur bu emri yerine getirmeye mecbur değildir.

C) Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

D) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir.

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır? (Madde 11)

A) Yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir.

B) Yerine getirir fakat, bu aykırılığı o emri verene bildirir.

C) Yerine getirmez ve bir üst makama bildirir.

D) Yerine getirir fakat, yargıya başvurur.

19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından ne şekilde ödenmesi esastır? (Madde 12)

A) Rayiç bedeli üzerinden

B) Rayiç bedelin % 25 fazlası

C) Rayiç bedelin % 50 fazlası

D) Rayiç bedelin % 100 fazlası

20. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa bu zararla ilgili olarak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının ne kadarını geçmeyen zararlar, kabul etmesi hâlinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir? (Madde 12)

A) Brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar

B) Brüt aylığının dörtte üçünü geçmeyen zararlar

C) Brüt aylığının tamamını geçmeyen zararlar

D) Brüt aylığının iki katını geçmeyen zararlar

21. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının idareye karşı kişisel sorumlulukları ve zarar ile kişilerin uğradıkları zararla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 12)

A) Memurun idareye verdiği zararın değeri, rayiç bedeli üzerinden hesaplanır.

B) Devlet memurları, kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idareye karşı verdikleri zararlardan kişisel olarak sorumludurlar.

C) En alt derecedeki memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi hâlinde, disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulunun kararına göre ilgili memurca ödenir.

D) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevlerini yerine getiren personel aleyhine dava açarlar.

22. 657 sayılı Kanun'a göre Devlet memurları, kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri hangi durumda açıklayabilirler? (Madde 31)

A) Bulundukları görevden başka bir göreve atanmaları hâlinde

B) Emekli olduklarında

C) Görevlerinden istifa etmeleri hâlinde

D) Yetkili bakanın yazılı izin vermesi hâlinde

23.

I. Taşınmaz malları

II. Taşınır malları

III. Alacakları

IV. Borçları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurları, kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait yukarıdakilerden hangileri hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler? (Madde-14)

A) I - II - III

B) I - III - IV

C) II - III - IV

D) I - II - III - IV

24. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "müracaat, şikâyet ve dava açma" **ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 21)**

A) Devlet memurları, kurumlarıyla ilgili resmî ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikâyet ve dava açma hakkına sahiptirler.

B) Müracaat ve şikâyetler sadece yazı ile en yakın amirden başlayarak silsile yolu ile şikâyet edilen amirler atlanarak yapılır.

C) Müracaat ve şikâyetlerle ilgili esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

D) Müracaat ve şikâyetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir.

25. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru aşağıdakilerden hangisini yapabilir?

A) Greve katılabilir, tertipleyebilir, teşvik edebilir.

B) Basına izinsiz olarak kamu göreviyle ilgili demeç verebilir.

C) Kamu hizmetlerini aksatacak şekilde işini yavaşlatabilir.

D) Amirleri ve kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı dava açabilir.

26.

I. Sendika kurma

II. Hediye alma

III. Ticarette bulunma

IV. Toplu olarak müracaat ve şikâyet etme

657 sayılı Kanun'a göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri Devlet memurlarına yasak olan fiillerden <u>değildir</u>?

A) Yalnız I
B) II ve III
C) I ve IV
D) I, III ve IV

27. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" **ile ilgili olarak eşleri, reşit olmayan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar, bu durumu kaç gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler? (Madde-28)**

A) 10
B) 15
C) 20
D) 30

28. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde-28)**

A) Memurlar, kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar.

B) Memurlar Türk Ticaret Kanunu'na göre (tacir) veya (esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamazlar.

C) Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatiflerinin yönetim ve denetim kurullarında görev almaları yasaktır.

D) Memurlar görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamazlar.

29. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarının, "ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" **kapsamında <u>değildir</u>? (Madde-28)**

A) Komandit şirkette komandite ortaklık

B) Ticaret ve sanayi müesseselerinde alacakları görevler

C) Ticari mümessil veya ticari vekil veya kolektif şirketlere ortaklık

D) Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler

1. C 2. B 3. B 4. D 5. A 6. A 7. C 8. D 9. B 10. C 11. C 12. D 13. C 14. B 15. A 16. C 17. B 18. A 19. A 20. A
21. D 22. D 23. D 24. B 25. D 26. A 27. B 28. C 29. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamındadır.**	(D)	(Y)
2)	Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri **özel kanun hükümlerine tabidir**	(D)	(Y)
3)	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen yönetmelikler Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur	(D)	(Y)
4)	**Sınıflandırma:** Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.	(D)	(Y)
5)	Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi" ni imzalayarak göreve başlarlar.	(D)	(Y)
6)	Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar	(D)	(Y)
7)	Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.	(D)	(Y)
8)	Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine dava açarlar.	(D)	(Y)
9)	Devlet memurları; kardeşlerine ait taşınır ve taşınmaz mallar hakkında mal bildirimi verirler.	(D)	(Y)
10)	Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç verebilirler.	(D)	(Y)
11)	Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Bakanlar Kurulunca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.	(D)	(Y)
12)	Bakanlar Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye yetkilidir.	(D)	(Y)
13)	Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili müsteşarın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.	(D)	(Y)
14)	Devlet memurunun, denetimi altında bulunan veya kendi görevi veya mensup olduğu kurum ile ilgisi olan bir teşebbüsten, doğrudan doğruya veya aracı eliyle her ne ad altında olursa olsun bir menfaat sağlaması yasaktır.	(D)	(Y)
15)	Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.Y	3.D	4.Y	5.D	6.D	7.D	8.Y	9.Y	10.Y	11.Y	12.Y	13.Y	14.D	15.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri **özel kanun hükümlerine tabidir.**	(D)
2)	Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamındadır.**	(D)
4)	**Kariyer:** Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.	(D)
8)	Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar.	(D)
9)	Devlet memurları; kendileriyle, eşlerine ve velâyetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler.	(D)
10)	Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler.	(D)
11)	Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.	(D)
12)	**Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye yetkilidir.**	(D)
13)	Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.	(D)

İKİNCİ KISIM

Sınıflandırma

Sınıf:

Madde 32 – (Mülga: 30/5/1974 - KHK - 12/7 md.; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/7 md.)

İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadroları yetkili organlarınca hazırlanarak İçişleri Bakanlığının onayı ile tamamlanır.

Kadroların tespiti: (Madde 33)

– Kadrosuz memur çalıştırılamaz.

Genel ve Katma Bütçeli kuruluşlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar; kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları ve Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde memur deyimine giren kişilere gördürülen hizmetlerin gerektirdiği görevler için tespit olunan kadrolar **Genel Kadro Kanununda** gösterilir.

Millî Güvenliğe ilişkin kadrolardan gizli kalması gerekenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadroları yetkili organlarınca hazırlanarak İçişleri Bakanlığının onayı ile tamamlanır.

Yukarıdaki fıkrada sözü edilen kadroların kaldırılması veya bu kadrolarda yapılacak değişiklikler de aynı usule tabidir.

Kadroların hazırlanması: (Madde 34)

- **Devlet memurları için kurumlarınca teklif edilen kadrolar:**
  - Maliye Bakanlığı
  - Devlet Personel Başkanlığı
  - ilgili kurumca

  birlikte hazırlanır.

1, 2, 3, ve 4 üncü derecede kadro ihdas edilebilmesi için ayrıca; **Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması şarttır.**

(Millî Güvenliğe ilişkin kadrolar dairesince hazırlanır ve özel kanununda yazılı şekle uygun olarak onanır.)

Kadro cetvelleri: (Madde 35)

– 33 ve 34 üncü maddeler uyarınca hazırlanan kadro cetvellerinde:

Her kurum için gerekli kadroların sınıfı, derecesi, unvanı ve adedi gösterilir.

Tesis edilen sınıflar: (Madde 36)

– Bu Kanuna tabi kurumlarda çalıştırılan memurların sınıfları aşağıda gösterilmiştir.

I. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
II. Teknik Hizmetler Sınıfı
III. Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
IV. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
V. Avukatlık Hizmetleri Sınıfı
VI. Din Hizmetleri Sınıfı
VII. Emniyet Hizmetleri Sınıfı
VIII. Jandarma Hizmetleri Sınıfı
IX. Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
X. Yardımcı Hizmetler Sınıfı
XI. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı
XII. Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

I - GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI:

Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

II - TEKNİK HİZMETLER SINIFI:

Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatcı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği

dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 9/5/1969 tarih 1177 sayılı Kanunlara göre tütün eksperi yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder.(1)

III - SAĞLIK HİZMETLERİ VE YARDIMCI SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (Hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan tabip, diş tabibi, eczacı, veteriner hekim gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknoloğu, ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehassısı, biyolog, pisikolog, diyetçi, sağlık muhendisi, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelini kapsar.

Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetler, lüzumu halinde bedeli döner sermaye gelirlerinden ödenmek kaydıyla, Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre hizmet satın alınması yoluyla gördürülebilir.

IV - EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, bu Kanun kapsamına giren kurumlarda eğitim ve öğretim vazifesiyle görevlendirilen öğretmenleri kapsar.

V - AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI:

Avukatlık hizmetleri sınıfı, Özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurları kapsar.

VI - DİN HİZMETLERİ SINIFI:

Din hizmetleri sınıfı, özel kanunlarına göre çeşitli derecelerde dini eğitim görmüş olan ve dini görev yapan memurları kapsar.

VII - EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI:(4)

Bu sınıf, özel kanunlarına göre çarşı ve mahalle bekçisi, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü ve emniyet müdürü sıfatını kazanmış emniyet mensubu memurları kapsar.

VIII - JANDARMA HİZMETLERİ SINIFI (Ek : 25/7/2016-KHK-668/22 md.)

Bu sınıf Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında bulunan subay, astsubay ve uzman jandarmaları kapsar.

IX - SAHİL GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI (Ek : 25/7/2016-KHK-668/25 md.)

Bu sınıf Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında bulunan subay ve astsubayları kapsar.

X - YARDIMCI HİZMETLER SINIFI:

Yardımcı hizmetler sınıfı, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak veya kurumlarda koruma ve muhafaza hizmetleri gibi ana hizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan 4 üncü maddenin (D) bendinde tanımlananların dışında kalanları kapsar.

Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerden hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi,tesisatın bakım ve işletilmesi ve benzeri nitelikteki hizmetlerin üçüncü şahıslara ihale yoluyla gördürülmesi mümkündür.

XI - MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve maiyet memurlarını kapsar.

XII - MİLLÎ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, Millî İstihbarat Teşkilatı kadrolarında veya bu teşkilat emrinde çalıştırılanlardan özel kanunlarında gösterilen veya Başbakanlıkça tespit edilen görevleri ifa edenleri kapsar.

ORTAK HÜKÜMLER

A) Sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselebilecek derece ve kademeleri aşağıda gösterilmiştir:

	Giriş		Yükselinebilecek	
Öğrenim Durumu	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimini bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimini bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık meslekî veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya meslekî öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

1. Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır.
2. Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları(1), Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları, öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
3. Beş yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenimini bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan eğitim ve öğretim hizmetinde çalışanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
4. Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla jeolog, jeofizikçi, hidrojeolog, hidrolog, jeomorflog, kimyager, fizikçi, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (harekat araştırmacısı), matematiksel iktisatçı (Ekonometrici), Erkek Teknik Öğretmen Okulu mezunları, fen memurları, teknikerler ve yüksek teknikerler,tütün ve müskirat eksperleri, tarım alet ve makineleri Uzmanlık Yüksek Okulu mezunları ile benzeri fen bilimleri ve teknik bilimler lisansiyerleri, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun olan şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek bölge plancısı. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Bölümü İş ve Teknik Anabilim Dalı mezunları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu mezunları üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi bölümlerinin prehistorya, protohistorya ve önasya arkeolojisi, klasik arkeoloji anabilim dallarından mezun olanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
5. Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim görenlerden tabip, diş tabibi, veteriner hekim, eczacı ile benzeri sağlık bilimleri lisansiyerleri (Hayvan sağlığı dahil) Biyolog unvanına sahip akademik personel giriş derece ve kademelerine bir derece eklenmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.(3)
6.
   a) Lise ve dengi okul mezunu olup, özel kanunları gereğince sınava tabi tutularak orta dereceli okul öğretmenliği ehliyetini alanlar ve eğitim müfettişliği unvanını kazananlar, mesleki ve teknik öğretim okulları meslek, atölye veya kurs öğretmenliğinde görevlendirilenler ile özel kanunlarına ya da özel kanunların verdiği izne dayanılarak orta dereceli okul öğretmenliğine atananlar 11 inci derecenin birinci kademesinden hizmete alınırlar.
   b) Ortaokul ve dengi, lise ve dengi okulların, normal öğrenim süresinden fazla olması halinde, başarılı her öğrenim yılı için bir kademe ilerlemesi uygulanır. Bunlardan teknik öğretim okulları mezunlarına, meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmaları halinde ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.
7.
   a) Kurumlarınca açılan ve bir kısım görevlere atanmada kanuni nitelik olarak şart koşulan kursları, memurluğa girmeden önce başarı ile bitirenler hakkında bu meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmış olmak ve 3 kademeyi geçmemek şartıyla, bu kurslarda geçirdikleri başarılı sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi uygulanır.
   b) Diyanet İşleri Başkanlığı kuruluşunda halen görevli bulunanlarla yeniden göreve atanacaklardan hafız oldukları Diyanet İşleri Başkanlığınca tespit edilecek bir yönetmelik uyarınca belirlenenlere bir derece yükselmesi verilir. (Lisans üstü eğitim sebebiyle verilen derece ve kademe ilerlemesi bu fıkra gereğince verilen derece ilerlemesiyle birlikte uygulanamaz.)
8.
   a) Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden:

      İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler; ilkokul ve ortaokulu bitirenlerin giriş derecelerine iki derece,

      Lise ve dengi okulları bitirenler, liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece bir kademe,

      Yüksek öğrenimi bitirenler aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece.
   b) Genel İdare Hizmetleri sınıfına girenlerden Orman Muhafaza Memuru ve Başmemuru ile Gümrük muhafaza memur ve amirlerine ilkokul ve ortaokul ve lise öğrenimleri için bu kanunda tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
   c) Mesleki öğrenim veya kurs görmek ve özel yarışma sınavını başarmak suretiyle atanacak Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Tutanak Müdürlüğü stenograflarına öğrenim giriş derece ve kademelerine bir derece,

      İlave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
9. Memurluğa girmeden önce veya memuriyetleri sırasında yüksek öğrenim üstü master derece-

si almış olanlarla yüksek öğrenim kurumlarında en az bir yıl ilave öğrenim yaparak lisans üstü ihtisas sertifikası alanlara bir kademe ilerlemesi, tıpta uzmanlık belgesi alanlara, meslekleri ile ilgili öğrenim dallarında doktora yapanlara bir derece yükselmesi uygulanır.

Master derecesini alıp bir kademe ilerlemesinden yararlanan memura, mesleği ile ilgili öğrenim dalında doktora yaptığı takdirde iki kademe ilerlemesi uygulanır.

10. Doktora üstü üniversite doçentliği unvanını üniversitede görevli iken kazananlara bir derece, diğer memuriyetlerde iken bu unvanı kazananlara iki kademe ilerlemesi uygulanır.

a) Memuriyete girmeden önce veya memurlukları sırasında ortaokul ve dengi veya lise ve dengi öğrenim üzerine hizmet içi eğitim sayılmayan ve öğrenim süreleri en az aralıksız 1 veya 2 öğrenim yılı olan ve kurumlarınca açılan mesleki kursları bitirenler hakkında; 1 yıllık öğrenim için 1 kademe, 2 yıldan az olmayan öğrenim için 1 derece yükselmesi uygulanır.

b) Lise ve dengi okulları bitirdikten sonra memurlukları sırasında Millî Eğitim Bakanlığınca belli edilen ve kurumlarınca düzenlenen bir yıl süreli mesleki hizmet içi eğitim kurslarını tamamlayanların bulundukları derece ve kademelere bir kademe ilave edilir.

c) Memuriyetleri sırasında Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünü bitirenlere her başarılı öğrenim yılı için öğrenim süreleri kadar (2 yılı geçmemek şartıyla) her yıl için bir kademe ilerlemesi uygulanır.

d) Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak (87 nci maddeye tâbi kurumlarda çalışanlar dahil) üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyi aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçirdikleri başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltilirler.

B) Öğrenim durumları itibariyle (A) bendinde gösterilen yükselinebilecek derece ve kademelerden farklı olanlar aşağıda gösterilmiştir.

1. Lise ve lise dengi mesleki veya teknik öğretim görenlerden, öğrenim eksikliğini giderecek hizmet içi eğitimden geçerek, Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikte belirlenecek esaslara göre yapılacak özel yükselme sınavlarında başarı gösterenler 1 inci derecenin son kademesine kadar yükselebilirler.

2. (A) bendinin 12 nci fıkrasının (a) şıkkında gösterilenler 3 üncü derecenin son kademesine kadar yükselebilirler.

3. Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarından:

a) Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları ile başkomiser ve emniyet amirleri dışında kalanlar 3 üncü derecenin son kademesine,

b) Başkomiser ile emniyet amirleri 2 nci derecenin son kademesine,

c) (Ek: 22/5/2012 - 6318/43 md.) Yukarıda sayılanlardan yükseköğrenimli olanlar 1 inci derecenin son kademesine,

d) Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları 1 inci derecenin son kademesine, kadar yükselebilirler.

C)

1. Teknik hizmetler sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel müesseselerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memuriyete girmek isteyenlerin teknik hizmetlerde geçen süresinden bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen sürenin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4 ü toplamı memuriyette geçmiş sayılarak bu süreler her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.

2. Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel kurumlarda yapanlarla, memurluktan ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memurluğa girmek isteyenlerin sağlık hizmetlerinde geçen süresinden, bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen süreleri ile 196 ncı maddede belirtilen şekilde tespit edilecek mahrumiyet bölgelerinde en az 3 yıl çalışanların veya çalışacak olanların sürelerinin tamamı ve geri kalan sürelerinin 3/4 ü toplamı memurlukta geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.

3. Avukatlık hizmetleri sınıfına girenlerin memuriyete girmeden önce veya memurluktan ayrılarak serbest avukatlıkla geçirdikleri sürelerin 3/4 ü memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

4. Basın Kartları Yönetmeliğine göre, basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparak memurluğa girenlerin; meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilmeleri şartiyle, fiilen gazetecilik yaparak geçirdikleri sürenin 3/4 ü fiilen memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürenin her yılı bir

kademe ilerlemesi ve her üç yılı bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.

5. Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

Yukarıdaki fıkralara göre, değerlendirilecek hizmet süresinden sadece özel sektörde geçen süre 12 yılı geçemez.

Ancak, T. C. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar kanunlarına tabi görevlerde bulunmuş olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Yapılacak intibak neticesinde ilgililerin girecekleri dereceler öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derecenin son kademe aylığını geçemez.

6. Bu kanunun 4 üncü ve 237 nci maddesinin (e) fıkrasına göre sözleşme ile istihdam edilenlerin, memuriyete geçirilmeleri halinde, sözleşmeli olarak geçirdikleri hizmet süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
7. 2834 ve 2836 sayılı kanunlara göre kurulmuş olan Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatiflerinde çalışanlardan sonradan memuriyete girenlerin bu kooperatiflerde geçen hizmetlerinin 12 yılı geçmemek üzere her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
8. (Ek: 29/1/2016-6663/5 md.) 108 inci maddenin (B) fıkrası uyarınca kullanılan aylıksız izin süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.

D) Memur iken, girişteki öğrenim derecelerinden bir üst derecedeki öğrenimi tamamlayanlar, bu üst öğrenim derecesi için 36 ncı maddede yazılı memuriyete giriş derecelerinde boş kadro bulunduğu takdirde bu kanunun 68 inci maddesinde yazılı derece yükselmesinde süre kaydı aranmaksızın bu derecedeki görevlere atanabilirler. 68 inci maddenin (A) bendinin (b) ve (c) fıkralarındaki hükümler saklıdır.

E) Sınıfların giriş derecelerinin ileri kademelerinden işe başlayanlarla yukarıdaki fıkralar uyarınca kendilerine kademe ilerlemesi uygulananların, kademe ilerlemesine tekabül eden süreleri 68 inci maddede derece yükselmesi için gerekli olduğu öngörülen sürelerin hesabında ayrıca değerlendirilir. Artan süreler üst derece ve kademedeki kanuni bekleme süresinde geçmiş sayılır.

F) Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıfları mensuplarından Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında asli ve sürekli görevlerde bulunanların kadro, unvan, derece ile intibak ve diğer haklarının tespit ve kullanılması ile ilgili yetkiler Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına aittir.(1)(2)

Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıflarına dahil olup da MİT Müsteşarlığı emrinde çalışan MİT mensuplarının atama, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi ve disiplin hükümleri ile ilgili yetkilerin kullanılmasının düzenlenmesi Cumhurbaşkanına aittir.

Millî İstihbarat hizmetleri sınıfına yapılan atamalarda bu maddenin (A) bendinin (8/a- b) fıkralarındaki derece ve kademe ilerlemesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

G) Bu maddede sayılan sınıfların ve fıkraların kapsamının tayininde, benzeri veya eşdeğer öğrenim veya hizmetler; ilgili Bakanlık veya kuruluşun teklifi üzerine alakalı öğretim kurumu ile Millî Eğitim Bakanlığının muadelet tevsiki ve Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının mütalaası alınarak Bakanlar Kurulunca tespit olunur.

Yükselinebilecek derecenin üstünde bir dereceye yükselme: (Madde 37)

Öğrenim Durumu	Giriş		Yükselinebilecek	
	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

– Bu kanun hükümlerine göre

- öğrenim durumları,
- hizmet sınıfları
- görev unvanları

itibariyle azami yükselebilecekleri derecelerin **dördüncü kademesinden** aylık almaya hak kazanan ve **son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların** kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.

Kademe:

Madde 38 – (Mülga: 13/2/2011-6111/117 md.)

Sınıf dışında kadro ihdas edilemeyeceği: (Madde 39)

– Bu kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemez.

Memuriyete girişte yaş: (Madde 40)

– Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler.

Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartiyle Devlet memurluklarına atanabilirler.

Sınıflandırmada öğrenim unsuru: (Madde 41)

– Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerin de alınması caizdir. Bir sınıfta belli görevlere atanabilmek veya bu görevlerde belli derecelere yükselebilmek için, kuruluş kanunları veya bu kanun ve kuruluş kanunlarına dayanılarak çıkarılacak yönetmelikler ile işin gereğine göre daha yüksek öğrenim dereceleri veya muayyen fakülte, okul veya öğrenim dallarını veya meslek içi veya meslekle ilgili eğitim programlarını bitirmiş olmak veya yabancı dil bilmek gibi şartlar konulabilir.

Yetişme ve deneme süresi:

Madde 42 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/13 md.)

Göstergeler: (Madde 43)

– Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylık ve ek göstergeleri aşağıda gösterildiği şekilde tespit edilir:

A) Aylık Göstergesi: Bütün sınıflar itibariyle her derece ve kademenin aylıklarının hesaplanmasına esas teşkil edecek Aylık Gösterge Tablosu aşağıdaki I Numaralı Cetvelde gösterilmiştir.

I Numaralı Cetvel

AYLIK GÖSTERGE TABLOSU (1)

Kademeler

Dereceler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1320	1380	1440	1500	–	–	–	–	–
2	1155	1210	1265	1320	1380	1440	–	–	–
3	1020	1065	1110	1155	1210	1265	1320	1380	–
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
5	835	865	895	915	950	985	1020	1065	1110
6	760	785	810	835	865	895	915	950	985
7	705	720	740	760	785	810	835	865	895
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810
9	620	630	645	660	675	690	705	720	740
10	590	600	610	620	630	645	660	675	690
11	560	570	580	590	600	610	620	630	645
12	545	550	555	560	570	580	590	600	610
13	530	535	540	545	550	555	560	570	580
14	515	520	525	530	535	540	545	550	555
15	500	505	510	515	520	525	530	535	540

B) (Değişik: 9/4/1990 - KHK - 418/2 md.; iptal: Ana. Mah.'nin 5/2/1992 tarih ve E. 1990/22, K. 1992/6 sayılı Kararı ile; yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK - 527/2 md.) Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde bulundukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1,2,3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili

sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz.

(Değişik: 23/2/1995 - KHK - 547/7 md.) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan ve Üyelikleri,Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkan ve üyelikleri,Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkan ve Üyelikleri, Müşavir ve 1'inci dereceden uzman ünvanlı kadrolara atananlara bu kadrolarda bulundukları sürece daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden ödeme yapılır.

Kadroları Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfına dahil olanlara, bu maddede gösterilen emsallerini geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek ek gösterge rakamları uygulanır.

Çalışma yaş hadleri: (Madde 44)

- **(Mülga: 31/7/1970 - 1327/15 md.)**

Memurun başka sınıfta ve derecesinin altında bir görevde çalıştırılmayacağı: (Madde 45)

- Hiç bir memur sınıfının dışında ve **sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılamaz.**

5 inci ve daha aşağı derecelerdeki kadrolara, derece yükselmesi için gerekli nitelikleri haiz memur bulunmaması hallerinde, 36 ncı maddede belirtilen öğrenim durumları itibariyle tespit olunan yükselinebilecek dereceyi aşmamak ve karşılık gösterilecek kadro derecesi kazanılmış hak aylık derecelerinin **üç üst derecesinden fazla olmamak kaydıyla**, bu dereceler karşılık gösterilerek, kendi derecesi ile aynı sınıftan memur atanması mümkündür.

Bu gibiler, işgal ettikleri kadroda kazanılmış derece ve kademelerinin aylığını almaya devam ederler ve kazanılmış aylıklarındaki kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi genel esaslara göre yapılır. Karşılık gösterilen kadrolar, ilgililer için kazanılmış hak teşkil etmez.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Millî İstihbarat Hizmetleri
II. Avukatlık Hizmetleri
III. Din Hizmetleri
IV. Hâkimlik ve Savcılık Hizmetleri
V. Sağlık Hizmetleri

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangisi Devlet memurları için tahsis edilen sınıflardan değildir?

A) Yalnız I
B) I - IV
C) II - IV
D) Yalnız IV

2. **657 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memurları için tesis edilen sınıflardan değildir?**

A) Millî İstihbarat Hizmetleri
B) Avukatlık Hizmetleri
C) Din Hizmetleri
D) Hâkimlik ve Savcılık Hizmetleri

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memurları için tesis edilen sınıflardan biri değildir?**

A) Sağlık ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri
B) Avukatlık Hizmetleri
C) Adalet ve Yargı Hizmetleri
D) Genel İdare Hizmetleri

4. **657 sayılı Kanun'a göre bu kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve diğer sınıflara girmeyen memurlar, aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisini oluştururlar?**

A) Teknik Hizmetler Sınıfı
B) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
C) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
D) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

5. **657 sayılı Kanun'a göre aşağıdaki görevlerden hangisi, Genel İdare Hizmetleri sınıfı kapsamına girer?**

A) Avukat
B) Mühendis
C) Şube Müdürü
D) Biyolog

6. **657 sayılı Kanun'a göre aşağıdaki unvanlardan hangisi, Teknik Hizmetler Sınıfında değildir?**

A) Biyolog
B) Mühendis
C) Yöneylemci
D) İstatistikçi

7. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ilkokulu bitirmiş Devlet memurları kaçıncı dereceden başlayıp, kaçıncı dereceye kadar yükselebilirler?**

A) 15. dereceden başlar 7. dereceye kadar
B) 14. dereceden başlar 6. dereceye kadar
C) 13. dereceden başlar 5. dereceye kadar
D) 12. dereceden başlar 4. dereceye kadar

8. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ilkokulu bitirmiş bir devlet memuru, kaçıncı dereceden memuriyete başlar?**

A) 15 B) 14 C) 12 D) 10

9. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre 4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler, kaçıncı dereceden göreve başlarlar?**

A) 6 B) 8 C) 9 D) 10

10. **657 sayılı Kanun'a göre ilkokulu bitirenler en son hangi dereceye kadar yükselebilirler?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 7

11. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluğa girmeden önce veya memuriyetleri sırasında yüksek öğrenim üstü master derecesi almış olanlarla, yüksek öğrenim kurumlarında en az bir yıl ilave öğrenim yaparak lisansüstü ihtisas sertifikası alanlara, aşağıdakilerden hangisi uygulanır?**

A) Bir kademe ilerlemesi
B) Bir derece ilerlemesi
C) İki kademe ilerlemesi
D) İki derece ilerlemesi

12. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerin Devlet memuru olabilmeleri için kazaî rüşt kararı almak şartıyla en az kaç yaşını doldurmuş olmaları gerekir?**

A) 15 B) 16 C) 17 D) 18

1. D 2. D 3. C 4. B 5. C 6. A 7. A 8. A 9. C 10. D 11. A 12. A

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1) Genel ve Katma Bütçeli kuruluşlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar; kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları ve Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde memur deyimine giren kişilere gördürülen hizmetlerin gerektirdiği görevler için tespit olunan kadrolar Bütçe Kanununda gösterilir. (D) (Y)

2) İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadroları yetkili organlarınca hazırlanarak Maliye Bakanlığının onayı ile tamamlanır. (D) (Y)

3) 1, 2, 3, ve 4 üncü derecede kadro ihdas edilebilmesi için ayrıca; Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması şarttır. (D) (Y)

4) Şeflik kadrosu, Genel İdare Hizmetleri sınıfı kapsamında yer alır. (D) (Y)

5) Yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder. (D) (Y)

6) 5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler, 9/3 dereceden göreve başlarlar. (D) (Y)

7) Son altı yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir. (D) (Y)

8) Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler (D) (Y)

9) Hiç bir memur sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılamaz. (D) (Y)

10) Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler. (D) (Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.Y	3.D	4.D	5.D	6.Y	7.Y	8.D	9.D	10.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Genel ve Katma Bütçeli kuruluşlarla bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar; kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları ve Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde memur deyimine giren kişilere gördürülen hizmetlerin gerektirdiği görevler için tespit olunan kadrolar **Genel Kadro** Kanununda gösterilir.	(D)
2)	İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadroları yetkili organlarınca hazırlanarak **İçişleri Bakanlığının** onayı ile tamamlanır.	(D)
6)	5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler, 9/2 dereceden göreve başlarlar.	(D)
7)	**Son sekiz yıllık** süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.	(D)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Devlet Memurluğuna Alınma

BİRİNCİ BÖLÜM

Usul

Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, atama yapılacak boş kadroları Devlet Personel Başkanlığına bildirirler.

YAŞASIN ! YENİ BİR MEMUR ALIMI HABERİ DAHA....

Atama yapılacak boş kadroların bildirilmesi: (Madde 46)

- Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler.

Duyurma: (Madde 47)

– Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların bulundukları kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav yerlerini ve zamanlarını ve gerek görülen diğer bilgileri başvurma süresinin bitiminden **en az 15 gün önce** Resmi Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.

Sınavsız atama yapılacak yerlere kadro adedinden fazla istekli bulunduğu takdirde açılacak sınavın gün ve yeri yukarıdaki şartlara uygun olarak ayrıca duyurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Şartlar

Genel ve özel şartlar: (Madde 48)

– Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A) Genel şartlar:

1. Türk Vatandaşı olmak,
2. Bu Kanunun 40 ncı maddesindeki yaş şartlarını taşımak,
3. Bu Kanunun 41 nci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,
4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
6. Askerlik durumu itibariyle;
   a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,
   b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,
   c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,
7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak.
8. **(Ek: 3/10/2016-KHK-676/74 md.)** Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.

B) Özel şartlar:

1. Hizmet göreceği sınıf için 36 ve 41 nci maddelerde belirtilen öğretim ve eğitim kurumlarının birinden diploma almış olmak,
2. Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak.

Örnek: Bir Kurumdaki Personel Alım İlan Örneği

A. ALINACAK MEMUR KADROLARININ;				B. ALINACAK PERSONELİN;			
ALINACAK İL	SINAV MERKEZİ	SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	MİKTARI	CİNSİYETİ	NİTELİKLERİ
ADANA	MALATYA	GİH	Uzman	9	1	E/B	Fakültelerin İktisat (3213), Maliye (3254) bölümü mezunu olmak.
ADANA	MALATYA	GİH	Uzman	9	1	E/B	Fakültelerin İşletme/İşletmecilik (3228), Kamu Yönetimi (3237) bölümü mezunu olmak.
KAYSERİ ASKERALMA BÖLGE BAŞKANLIĞINA BAĞLI AS.Ş. BŞK.LIKLARI Pınarbaşı (1)	MALATYA	GİH	VHKİ	10	1	E/B	2 Yıllık Yüksekokulların Büro Yönetimi (1129), Büro Yönetimi ve Sekreterlik (1130), İş İdaresi (5339), İşletme (5341), İşletmecilik (1207), Halkla İlişkiler (1185), İnsan Kaynakları (5333), Sosyal Bilimler (2111), Bilgisayar Programcılığı (1121), Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama (1122) bölümü mezunu olmak.
AFYONKARAHİSAR ASKERALMA BÖLGE BAŞKANLIĞINA BAĞLI AS.Ş. BŞK.LIKLARI Sivrihisar (1)	İZMİR	GİH	VHKİ	10	1	E/B	2 Yıllık Yüksekokulların Büro Yönetimi (1129), Büro Yönetimi ve Sekreterlik (1130), İş İdaresi (5339), İşletme (5341), İşletmecilik (1207), Halkla İlişkiler (1185), İnsan Kaynakları (5333), Sosyal Bilimler (2111), Bilgisayar Programcılığı (1121), Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama (1122) bölümü mezunu olmak.
ISPARTA ASKERALMA BÖLGE BAŞKANLIĞINA BAĞLI AS.Ş. BŞK.LIKLARI Fırat (1)	İZMİR	GİH	VHKİ	10	1	E/B	2 Yıllık Yüksekokulların Büro Yönetimi (1129), Büro Yönetimi ve Sekreterlik (1130), İş İdaresi (5339), İşletme (5341), İşletmecilik (1207), Halkla İlişkiler (1185), İnsan Kaynakları (5333), Sosyal Bilimler (2111), Bilgisayar Programcılığı (1121), Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama (1122) bölümü mezunu olmak.
İZMİR (Isparta'da görevlendirilmek üzere)	İZMİR	THS	Elektrik-Elektronik Mühendisi	8	2	E/B	Fakültelerin Elektrik Mühendisliği (3160), Elektronik Mühendisliği (3163), Elektrik-Elektronik Mühendisliği (3162) bölümü mezunu olmak.
İZMİR (Isparta'da görevlendirilmek üzere)	İZMİR	THS	İnşaat Mühendisi	8	1	E/B	Fakültelerin İnşaat Mühendisliği (3221) bölümü mezunu olmak.
İZMİR	İZMİR	GİH	Uzman	9	1	E/B	Fakültelerin İktisat (3213), Maliye (3254) bölümü mezunu olmak.
İZMİR	İZMİR	THS	Makine Mühendisi	8	1	E/B	Fakültelerin Makine Mühendisliği (3252) bölümü mezunu olmak.
BURSA	İSTANBUL	GİH	Uzman	9	1	E/B	Fakültelerin İktisat (3213), Maliye (3254) bölümü mezunu olmak.
BURSA	İSTANBUL	THS	Elektrik-Elektronik Mühendisi	8	1	E/B	Fakültelerin Elektrik Mühendisliği (3160), Elektronik Mühendisliği (3163), Elektrik-Elektronik Mühendisliği (3162) bölümü mezunu olmak.
İSTANBUL	İSTANBUL	GİH	Uzman	9	1	E/B	Fakültelerin İşletme/İşletmecilik (3228), Kamu Yönetimi (3237) bölümü mezunu olmak.
İSTANBUL	İSTANBUL	SHS	Eczacı	8	1	E/B	Fakültelerin Eczacılık (3158) bölümü mezunu olmak.
İSTANBUL	İSTANBUL	THS	Elektrik-Elektronik Mühendisi	8	1	E/B	Fakültelerin Elektrik Mühendisliği (3160), Elektronik Mühendisliği (3163), Elektrik-Elektronik Mühendisliği (3162) bölümü mezunu olmak.
İZMİT	İSTANBUL	AHS	Avukat	9	1	E/B	Fakültelerin Hukuk (3309) bölümü mezunu olmak.

C. GENEL ŞARTLAR:

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun değişik 48 inci Maddesinde belirtilen genel ve özel şartlara sahip olmak. (A bendinin 6 ncı Fıkrası hariç)

D. ÖZEL ŞARTLAR:

1. 2010 yılında yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavına (2010-KPSS) girmiş olmak.
2. 2010 yılı KPSS sınavından lisans mezunları için (KPSSP03), önlisans mezunları için (KPSSP93), ortaöğretim mezunları için (KPSSP94) puanları kullanılacak olup, tüm branşlar için 70 ve üzeri puan almış olmak.
3. Herhangi bir Kamu Kurum ve Kuruluşunda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi görevlerde daha önce çalışmış veya hali hazırda çalışıyor olmamak.
4. Erkek adaylar için askerlik hizmetini yapmış veya muaf veya erteletmiş olmak.
5. Sağlık Raporu için sevk edilecekleri Askeri Hastaneden "Sivil Memur Adayı Olur" kararlı rapor almış olmak.
6. Yaptırılacak güvenlik tahkikatı sonucunda göreve başlamalarında bir sakınca bulunmamak.
7. Başvurular şahsen yapılacaktır. Posta ve diğer şekilde yapılacak başvurular kabul edilmeyecektir.
8. Belirtilen başvuru yerlerinden diğer başvuru yerlerine müracaat kabul edilmeyecektir.

Sınavlara katılma: (Madde 49)

– Duyurulan Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet Memuru olarak girmek isteyenler, belirlenen şartları yerine getirerek başvurularını yaparlar.

Devlet kamu hizmet ve görevlerine girmek isteyenlerden ilan edilen şartları haiz bulunmayanlar bu sınavlara katılamazlar ve bu husus başvurulan merciler tarafından kendilerine bir yazı ile bildirilir.

Sınav şartı: (Madde 50)

– Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğu sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır.

Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.

Sınav sonuçları (Madde 51)

– Sınav sonuçları, ilgili kurumda teşkil edilen sınav komisyonlarının sorumluluğunda belirlenecek başarılı olanların isimleri başarı sıralarına göre ilan edilir ve yazı ile de ilgililere bildirilir.

İlan edilen sınav sonuçları müteakip sınav tarihine kadar geçerlidir.

Kurumların memur ihtiyaçlarını karşılama şekli:(Madde 52)

– Kurumların memur ihtiyaçları yayınlanan sınav sonuçlarında belirlenen başarı sırasına göre ilgili kurumlarca atama yapılmak suretiyle karşılanır.

Müteakip sınav dönemine kadar kurumların acil ihtiyaçları; sınavlara girip kazanmış ancak yeterli kadro olmaması nedeni ile ataması yapılamayanlardan; yayınlanan başarı sırasına göre karşılanabilir.

Yapılan atamalar, ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü: (Madde 53)

– Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece özür grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır.

Engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur. Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini **her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına** bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimi üzerine, engelli kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir.

- Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında özürlü çalıştırmak zorundadır.
- Özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur.

(Özürlü Memur Seçme Sınavı)

Engellilerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve özür grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere, engellilerin görevlerini yürütmelerinde hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğine, kamu kurum ve kuruluşlarınca engelli personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak **Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak** yönetmelikle düzenlenir.

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi **bir yıldan az iki yıldan çok olamaz** ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

Aday Memurların Temel Eğitim Sınav Sonuçları

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Adaylık

Adaylığa kabul edilme: (Madde 54)

- Sınavlarda başarılı olanlardan Devlet memurluğuna girmek isteyenler başarı listesindeki sıraya ve 47 nci maddeye göre ilan edilen kadro sayısı kadar, kurumlarınca memur adayı olarak atanırlar.

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

HAZIRLAYICI EĞİTİM KURSU

Adayların yetiştirilmesi: (Madde 55)

- Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahara sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Adaylık eğitim devreleri:
- Temel eğitim
- Hazırlayıcı eğitim
- Staj

Adaylık devresi içinde göreve son verme: (Madde 56)

- Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlar
- adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları
- göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.

İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

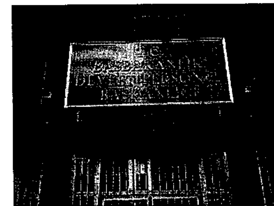

Adaylık süresi sonunda başarısızlık: (Madde 57)

- **(Değişik birinci fıkra: 10/9/2014 - 6552/67 md.)** Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir. İlişikleri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

  Adaylık devresi içinde veya sonunda, 56 ncı ve bu madde hükümlerine göre ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

Adaylık devresi içinde veya sonunda, ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) **3 yıl süre** ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 657 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi Devlet memuru olmaya engel teşkil <u>etmez</u>? (Madde-48)

A) Zimmet

B) İhtilas

C) İrtikâp

D) İstimal ve istihlak kaçakçılığı

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurum veya kuruluşlar toplam dolu kadro sayısının yüzde kaçı oranında engelli çalıştırmak zorundadırlar? (Madde-53)

A) %1 B) %3 C) %5 D) %7

3. 657 sayılı Kanun'a göre aday olarak atanmış olan Devlet memurunun adaylık süresi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde-54)

A) Altı aydan az, oniki aydan çok olamaz.

B) Altı aydan az, iki yıldan çok olamaz.

C) Bir yıldan az, iki yıldan çok olamaz.

D) Bir yıldan az, üç yıldan çok olamaz.

4. 657 sayılı Kanun'a göre aday memurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir</u>? (Madde-54)

A) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulurlar.

B) Adaylık süresi içinde başka kurumlara nakil olabilirler.

C) Asaletleri tasdik oluncaya kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

D) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

5. 657 sayılı Kanun'a göre aday memurlar, adaylıkları sırasında aşağıdakilerden hangisine tâbi <u>tutulmaz</u>? (Madde-55)

A) Temel eğitim

B) Hazırlayıcı eğitim

C) Yeterlik eğitimi

D) Staj

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday olarak atanan memurların görevlerine son verilmesiyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru <u>değildir</u>? (Madde-57)

A) Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanların ilişkisi kesilir.

B) Adaylardan en geç üç yıl içinde Devlet memuru olabilmeleri için olumlu sicil alamayanların ilişkileri kesilir.

C) İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

D) Adaylık süresi içinde hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları ile göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin ilişkileri kesilir.

1. D 2. B 3. C 4. B 5. C 6. B

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler	(D)	(Y)
2)	Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroları başvurma süresinin bitiminden en az 15 gün önce Resmi Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.	(D)	(Y)
3)	Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar Bakanlar Kurulunca hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.	(D)	(Y)
4)	Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 2 oranında engelli çalıştırmak zorundadır.	(D)	(Y)
5)	Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yılın Eylül ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır.	(D)	(Y)
6)	Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.	(D)	(Y)
7)	Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim ayrı kurumda yapılır.	(D)	(Y)
8)	Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin herhangi birinde başarısızlık nedeniyle ilişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.	(D)	(Y)
9)	Adaylık devresi içinde veya sonunda, ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) **3 yıl süre ile** Devlet memurluğuna alınmazlar.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.D	2.D	3.Y	4.Y	5.Y	6.D	7.Y	8.Y	9.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

3)	Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.	(D)
4)	Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır.	(D)
5)	Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yılın **Ekim ayının** sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır.	(D)
7)	Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim **aynı kurumda** yapılır.	(D)
8)	Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir. İlişikleri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.	(D)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hizmet Şartları ve Şekilleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Atanma

Asli memurluğa atanma: (Madde 58)

– Adaylık devresi içinde eğitimde başarılı olan adaylar disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile onay tarihinden geçerli olmak üzere asli memurluğa atanırlar.

Asli memurluğa geçme tarihi adaylık süresinin sonunu geçemez.

İstisnai memurluklar: (Madde 59)

- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,
- Bakan Yardımcılıklarına,
- Başbakan Başmüşaviri, Savunma Sanayi Müsteşarlığına ait Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I.Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Müşavir Avukat kadrolarına,
- Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı, Müşavir Avukat ve Şube Müdürleri (Uzman),
- Başbakan Müşavirliklerine,
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanı ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine
- Başbakanlık ve Bakanlık Müşavirlikleriyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliklerine,
- Başbakanlık Basın Müşavirliğine,
- Türkiye İstatistik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine,
- Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanlıklarına (İdari Hizmetler Başkanlığı hariç), (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Basın Müşaviri ve Hukuk Müşaviri,
- Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine,
- Bakanlar Kurulu Sekreterliğine,
- Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında veya kadro açıklamalar bölümünde özel nitelikli olarak gösterilen görev yerlerine,
- Özel Kalem Müdürlüklerine,
- Valiliklere,
- Büyükelçiliklere, Elçiliklere, Daimi Temsilciliklere, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığına, dış kuruluşlarda çalışma müşavirlikleri nezdinde görevlendirilecek sendika uzmanlıklarına,
- Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine, Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri (4 adet), Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri,
- Millî İstihbarat Teşkilatı memurluklarına,
- Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliklerine, Hukuk Müşavirliğine ve Genel Sekreter Sekreterliğine,
- Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,

bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir.

Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin(6) atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır.

Birinci fıkrada sayılan memurların bulundukları bu kadrolar emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürümekte devam eder.

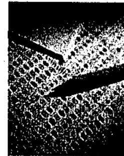

KPSS yok, yerleştirme yok ve hatta sözlü sınav/ mülakat bile yok.

SINAVSIZ MEMURLUKLAR

İstisnai memurluklara atanmada aranacak şartlar:(Madde 60)

- İstisnai Devlet memurluklarına 48 inci maddede yazılı genel şartları taşıyan kimselerden atanmalar yapılabilir.

Kuruluş kanunlarındaki özel hükümler saklıdır.

Ancak, Devlet sanatçılarında aranacak nitelikler bir yönetmelikle belirtilir. Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğine atanabilmek için ise, bir yabancı dili çok iyi bilmek ve özel yönetmeliğinde belirtilecek diğer nitelikleri taşımak şarttır.

İstisnai memurluklara atananlara bu Kanunun uygulanacak hükümleri: (Madde 61)

- 60 ıncı madde gereğince istisnai memurluklara atananlar hakkında bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi dışında kalan bütün hükümleri uygulanır.

Ancak istisnai bir memuriyet kadrosuna atananlar, atandıkları kadronun derece aylığının ilk kademesini kazanılmış hak olarak elde ettikleri tarihten itibaren, haklarında bu kanunun kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine dair hükümleri uygulanır.

Şu kadar ki, Başbakanlık ve Bakanlıklar özel kalem müdürlüklerine, valiliklere, büyükelçiliklere, elçiliklere, daimi temsilciliklere atananların, atandıkları derecelerde geçirdikleri süreler, kazanılmış hak sayılmamak şartıyla, kademe ilerlemesinde (üst dereceye atanmaları halinde 161 inci maddenin A bendi uyarınca) değerlendirilir.

Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresi:(Madde 62)

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

a) Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü,

b) Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini,

İzleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.

Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Bakanlar Kurulu Kararı ile kısaltılabilir.

Yukarıdaki süreler;

1. Kanuni izinlerin kullanılması veya geçici bir görevin yapılması sırasında başka bir göreve atanan memurlar için iznin veya geçici görevin bitimi,
2. Hesaplarını, yerlerine gelenlere devir zorunda bulunan sayman ve sayman mutemetleri için devrin sona ermesi,
3. Eski görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenler için yerlerine atanan memurların gelmesi veya yeni görev yerlerine hareketlerinin kurumlarınca tebliği,

tarihinde başlar.

Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir. Memurun izinli ve raporlu olması tebligata engel olmamakla beraber (a) ve (b) bentlerindeki süreler izin ve rapor müddetinin bitmesinde başlar.

Bu maddede geçen "yer" deyiminin kapsamı **İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca** birlikte belirtilir

Yer değiştirme İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca yapılır

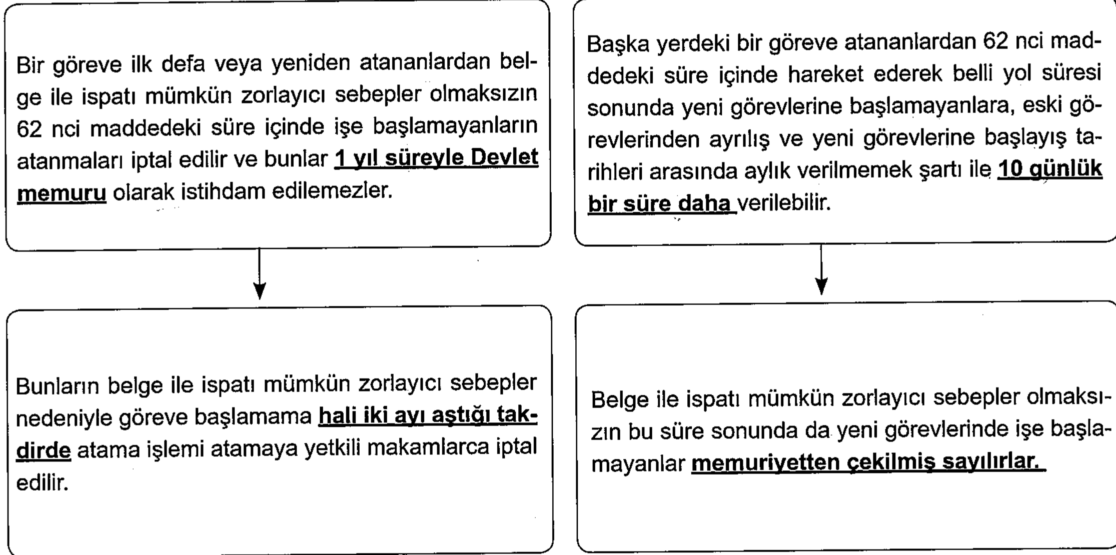

2 yıl için 1 kademe

İKİNCİ BÖLÜM

Devlet Memurluğunda İlerleme ve Yükselmeler

Kademe ve kademe ilerlemesi:(Madde 64)

- Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir.

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede **en az bir yıl** çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır.

72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere, mecburî olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle geçirilen **her iki yıl için bir kademe ilerlemesi** daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. **İki yıldan az süreler dikkate alınmaz**.

Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Bu maddede belirtilen şartları haiz her sınıf ve derecedeki memurlar, hak kazandıkları tarihten geçerli olmak üzere ve başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bir ileri kademeye ilerlemiş sayılırlar.

Kademe ilerlemesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Onay mercileri kademe ilerlemeleri ile ilgili yetkilerini devredebilirler.

Kademe ilerlemesine hak kazanamayan memurlar, kurumlarınca her ay alınacak toplu onaylarla belirlenir. Kademe ilerlemesi yapmış sayılanlardan ilerlemeye müstahak olmadıkları sonradan tespit edilenlerin kademe ilerlemeleri, ilerlemiş sayıldıkları tarihten geçerli olmak üzere iptal edilir.

> **Kademe**; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir.

> **Son sekiz yıl içinde** herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Kademe ilerlemelerinin toplu onayla yapılması:

Madde 65 – (Mülga: 13/2/2011-6111/117 md.)

Derece yükselmelerinde ve kademe ilerlemelerinde onay merci:

Madde 66 – (Mülga: 13/2/2011-6111/117 md.)

Kadrosuzluk sebebiyle derece yükselmesi yapamayanların aylıkları: (Madde 67)

- Diğer şartları taşımakla birlikte üst derecelerde kadro olmadığı için derece yükselmesi yapamayan memurların kazanılmış hak aylıkları, öğrenim durumları itibariyle yükselebilecekleri dereceyi aşmamak şartıyla işgal etmekte oldukları kadroların üst derecelerine yükseltilir.

Derece yükselmesinin usul ve şartları: (Madde 68)

A) Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

a) Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,

b) Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,

c) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş,

olması şarttır.

B) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların **1, 2, 3 ve 4 üncü** derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) **1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,**

b) **1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,**

c) **3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,**

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır.

Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir.

Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

Bu bent hükümlerine göre atananlar atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dahil) ve diğer haklarından yararlanırlar. Bu suretle üst dereceye atananların bu kadrolarda geçirdikleri her yıl kademe ilerlemesi ve her "3" yıl derece yükselmesi sayılmak suretiyle kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükselmesinde gözönüne alınır. Ancak atandıkları kadro aylıkları, başka görevlere atanma halinde kazanılmış hak sayılmaz.

C) Derece yükselmesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir.

Müşterek kararla atanmış olanların derece yükselmeleri, ilgili bakanın veya yetkili kıldığı makamın onayı ile yapılır.

Üst derece kadroya atanmış olup da kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık dereceleri daha aşağıda bulunanların (45 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan atamalar hariç), kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmeleri için, bu hâlin devamı süresince yukarıda belirtilen onay aranmaz.

İdari görevlere atanma: (Madde 69)

- Kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dahil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini **2-4 üncü dereceler** arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin **iki altındaki derecelerden** tespit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler.

Bu suretle atanan memurların aylıkları kazanılmış hak dereceleri üzerinden ödenir. Ancak kazanılmış aylık dereceleri ve kariyer hizmet sınıfları için tespit edilen ek gösterge, zam ve tazminatlar ile atandıkları görevlerin ek gösterge, zam ve tazminatlarının farklı olması halinde fazla olanı ödenir.

İstisnai memurluklarda derece yükselmeleri ve kademe ilerlemeleri:

Madde 70 –
(Mülga: 31/7/1970 - 1327/29 md.)

Bir sınıftan başka bir sınıfa geçme: (Madde 71)

- Memurların eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle sınıf değiştirmeleri caizdir. Bu şekilde sınıf değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu Kanunda veya kuruluş kanunlarında belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır. Bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri süreler yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınır.

Kurumlar, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle atayabilirler.

Eski sınıflarında, görev alacakları yeni sınıfa göre memurluğa daha yüksek bir derece ve kademeden başlamış olup da sınıf değiştirenlerin yeni görevlerindeki ilk ilerleme süreleri eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademelere tekabül eden süre kadar uzatılır ve bu süre tamamlanıncaya kadar kendilerine sınıf değiştirmeleri sırasında bulundukları derecede kademe ilerlemesi verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yer Değiştirmeler

Yer değiştirme suretiyle atanma: (Madde 72)

- Kurumlarda yer değiştirme suretiyle atanmalar; hizmetlerin gereklerine, özelliklerine, Türkiyenin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık gösteren iller gruplandırılarak tespit edilen bölgeler arasında adil ve dengeli bir sistem içinde yapılır.

Yeniden veya yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda; aile birimini muhafaza etmek bakımından kurumlar arasında gerekli koordinasyon sağlanarak memur olan diğer eşin de isteği halinde ataması, atamaya tabi tutulan memurun atandığı yere 74 ve 76 ncı maddelerde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır. Yer değiştirme suretiyle atanmaya tabi memurun atandığı yerde eşinin atanacağı teşkilatın bulunmaması ya da teşkilatı olmakla birlikte niteliğine uygun münhal bir görev bulunmaması ve ilgilinin de talebi halinde, bu personele eşinin görev süresi ile sınırlı olmak üzere aşağıdaki şartlarda izin verilebilir.

Bu suretle izin verilenlere, aylık ve diğer ödemelerine karşılık olarak, aylık (taban ve kıdem aylığı dahil), ek gösterge, zam ve tazminatlarının kanuni kesintiler düşüldükten sonraki net miktarının, eşleri;

a) Olağanüstü Hal Bölgesine dahil illerle bu illere mücavir olarak belirlenen illerde görevli olanlara % 60'ı,

b) Kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 50'si,

c) Kalkınmada 2 nci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 25'i,

kurumlarınca kadro tasarrufundan ödenir.

Eşleri diğer yörelerde görevli olanlar ise ücretsiz izinli sayılır.

Yukarıda sayılanların kadroları eşlerinin görevlendirme süresiyle sınırlı olarak saklı tutulur. Ancak, bu süre memuriyet **boyunca 4 yılı hiç bir surette geçemez**. Bunların kademe ilerlemesi;emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. Ancak ücretsiz izin verilenlerin bu sürelerinin emeklilikten sayılabilmesi için kesenek ve kurum karşılıklarının her ay kendileri tarafından T.C. Emekli Sandığına yatırılması gerekir.

(Ek fıkra: 6/2/2014-6518/10 md.) İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır.

Memurların atanamayacakları yerler ve bu yerlerdeki görevler ile kurumların özellik arz eden görevlerine atanabilmeleri için hangi kademelerde ne kadar hizmet etmeleri gerektiği ve yer değiştirme ile ilgili atama esasları **Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle** belirlenir. Kurumlar atamaya tabi olacak personeli için bu yönetmelik esaslarına göre Devlet Personel Başkanlığının görüşünü almak suretiyle bir personel ve atama planı hazırlar.

Memurların atanamayacakları yerler ve bu yerlerdeki görevler ile kurumların özellik arz eden görevlerine atanabilmeleri için hangi kademelerde ne kadar hizmet etmeleri gerektiği ve yer değiştirme ile ilgili atama esasları **Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle** belirlenir.

Karşılıklı olarak yer değiştirme: (Madde 73)

- Aynı Kurumun başka başka yerlerde bulunan aynı sınıftaki memurları, karşılıklı olarak yer değiştirme suretiyle atanmalarını isteyebilirler. Bu isteğin yerine getirilmesi atamaya yetkili amirlerince uygun bulunmasına bağlıdır.

Memurların bir kurumdan diğerine nakilleri: (Madde 74)

- Memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakatı ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, bulundukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür. **Kazanılmış hak derecelerinin altındaki derecelere atanabilmeleri için ise atanacakları kadro derecesi ile kazanılmış hak dereceleri arasındaki farkın 3 dereceden çok olmaması ve memurların isteği de şarttır.**

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları caizdir.

Kazanılmış hak derecelerinden aşağı derecelere atananların aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartiyle) emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarla bu Kanuna tabi kurumlar arasındaki nakillerde de yukarıdaki hükümler uygulanır. Aynı kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda çalışıp 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden, hizmete giriş dereceleri 36 ncı madde ile tespit edilen giriş derecelerinin üzerinde olanların ilk ilerleme ve yükselmeleri için kanuni bekleme sürelerine yukarıda yazılı dereceler arasındaki sürelere tekabül eden süre kadar ilave edilir.

Memurların diğer kurumlardan bu Kanuna tabi kurumlara geçmeleri:

Madde 75 – (Mülga: 23/12/1972 - KHK 2/5 md.)

Memurların kurumlarınca görevlerinin ve yerlerinin değiştirilmesi:(Madde 76)

- Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları bulundukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.

> ! Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin **en çok üç derece** altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler.

Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin en çok üç derece altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler.

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları mümkündür.

Kazanılmış hak derecelerinden aşağı derecelere atananların aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla) emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

Yabancı bir memleket veya uluslararası kuruluşta hizmet alma: (Madde 77)

Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, **ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.**

- Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre izin alan memurların kadro ile ilişkileri devam eder ve yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görevde geçen süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı Kanunun 31 inci maddesi hükümlerine uyulmak kaydı ile saklı kalır.

Bu kimselerin görevlerine dönmek istemeleri halinde; bu Kanunun sınav veya seçme ile ilgili hükümleri dikkate alınmak suretiyle, yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda geçirdikleri hizmet sürelerinin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her 3 yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde ve boş kadro bulunduğu takdirde değerlendirilir.

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme: (Madde 78)

- Mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere:

a) Kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlere,

b) Dış burslara dayanılarak gönderilenlere,

İki yıla kadar ayrılma müsaadesi verilebilir.

Gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir.

Bilgilerini artırmak için yabancı memlekete gönderilenlerin hak ve yükümlülükleri: (Madde 79)

- 78 inci maddede yazılı olanlar kadrolarında bırakılırlar. Kadro karşılığı sözleşme ile istihdam edilenlerin sözleşmeleri devam eder ve (Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenler hariç) aylık ve diğer her türlü ödemeleri ile sözleşme ücretlerinin Kanuni kesintilerinden sonra kalan net tutarının % 60'ını Kurumlarından alırlar. Bunların kademe ilerlemesi; emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. İzin bitiminde yol süresi hariç 15 gün içinde görevlerine dönerler.

Bunlardan kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenlerin bu süreleri keseneklerinin ve karşılıklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

Kurumlarınca gönderilenlerden, uluslararası kuruluşlarda staj yapan ve çalışma esas ve usulleri ile misyon şeflikleriyle ilişkileri **Devlet Personel Başkanlığının** görüşü üzerine Dışişleri Bakanlığınca belirlenen memurlara, gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan meslek

memurlarına ödenmekte **olan yurtdışı aylığı tutarı, diğerlerine bu tutarın 2/3'ü ödenir.** Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler ile Bakanlar Kurulunca kurumlar itibarıyla belirlenen kontenjan dışında gönderilenler hariç olmak üzere, burslu gidenlerin aldıkları burs miktarları bu miktarın altında ise aradaki fark kurumlarınca kendilerine ayrıca ödenir.

Bu suretle yapılacak fark ödeme, her türlü vergiden müstesnadır.

Sürelerinin bitiminde görevlerine başlamayanlar çekilmiş sayılırlar. Bu suretle çekilmiş sayılanlar aylık ve yol giderleri de dahil olmak üzere kendilerine kurumlarca yapılmış bulunan bütün masrafları iki kat olarak ödemeye mecburdurlar.

Görevlerine başlayıp da yükümlü bulundukları mecburi hizmetini bitirmeden ayrılanlar veya bir ceza sebebi ile memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme esasları (Madde 80)

- Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler dışında her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının kurumlar itibarıyla sayıları, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

> Her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının **kurumlar itibarıyla sayıları,**
> - Maliye Bakanlığının uygun görüşü
> - Devlet Personel Başkanlığının teklifi
>
> üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

78 ve 79 uncu maddelerde yazılı olanların ayırma ve seçilme usul ve şartları, çalışmalarının nasıl izleyip denetleneceği, haklarındaki disiplin kovuşturmasının ne suretle yapılacağı ve geri çağrılmalarını gerektirecek haller, bu Kanunun 2 nci maddesi gereğince bir yönetmelikle düzenlenir.

MİT mensupları hakkında yukarıdaki esaslar, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak bir talimatla belirtilir.

Silah altına alınma: (Madde 81)

- Hazarda ve seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurları, silah altında bulundukları sürece izinli sayılırlar.

Terhis edilenlerin görevlerine dönmeleri: (Madde 82)

- Hazarda eğitim ve manevra maksadıyla veya seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan memurların terhislerinden sonra görevlerine başlamaları, 62 ve 63 üncü maddelerin yer değiştirme suretiyle atamaya ilişkin hükümlerine tabidir.

Muvazzaf askerliğe ayrılan memurların terhislerinde göreve başlatılmaları ile muvazzaf askerlikte geçen sürelerin kademe ve derece intibaklarında değerlendirilmesi: (Madde 83)

- Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden **itibaren 30 gün** içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren **azami 30 gün içinde** ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.

Bunların muvazzaf askerlikte geçen süreleri muvazzaf askerliğe ayrıldıkları sırada iktisap etmiş oldukları derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. Bu gibilerin muvazzaf askerliğe ayrılmadan önce işgal ettikleri kadroda kazandıkları kademe ilerlemeleri ayrıca gözönünde bulundurulur. Askerlik öncesi kademe ilerlemeleri ile askerlikte geçen süre toplamının 3 yılı aşan kısmı usulü dairesinde üst dereceye terfi ettikleri zaman bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Muvazzaf askerliğini yaptıktan sonra Devlet memurluğuna girenlerin kademe intibakları: (Madde 84)

- Muvazzaf askerlik görevini yaptıktan sonra Devlet memurluğuna atananlar adaylık esaslarına tabi olurlar ve muvazzaf askerlikte geçen süreleri asaletlerinin tasdikinden sonra kademe ilerlemesi yapılmak ve sınav veya seçmeye tabi tutulmak suretiyle derece yükseltilmesinde de değerlendirilir.

Seferde veya talim ve manevra için hazarda silah altına alınanların askerlik sürelerinin kademe ve derece intibakları: (Madde 85)

- Devlet memurlarından muvazzaflık hizmeti dışında talim ve manevra maksadıyla veya seferde silah altına alınanların kademe ilerlemeleri devam eder. Bu süre içinde derece yükselmesi gerektiğinde terhislerinden sonra açık kadro bulunması ve sınav veya seçmede başarı göstermeleri şartıyla silah altında geçen süreleri yükselecekleri üst derecenin kademelerinde dikkate alınır.

Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları: (Madde 86)

- Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak,

- ilkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç),
- tabiplik,
- diş tabipliği,
- eczacılık,
- köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik,
- mühendis ve mimarlık,
- veterinerlik,
- vaizlik,
- Kur'an kursu öğreticiliği,
- imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa

ait boş kadrolara **Maliye Bakanlığının izni** (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan (...)(4) ayrılmalar dolayısiyle atanan vekil memurlara **vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için**, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Not: (4) Anayasa Mahkemesinin 5/7/2012 tarihli ve E. 2012/11, K.2012/104 sayılı kararıyla bu fıkrada yer alan (...birinci fıkrada sayılan...) ibaresi iptal edilmiştir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve ayni sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

(Ek fıkra: 12/7/2013-6495/8 md.) Açıktan vekil olarak atananlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir. Bu iznin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır.

İkinci görev yasağı: (Madde 87)

- Memurlara;

a) Bu Kanuna tabi kurumlarda,

b) Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi kurumlar ile sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait bankalarda,

c) Özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlarda,

ç) Yukarıdaki bentlerde yazılı idare, kuruluş ve bankalar tarafından sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan kuruluşlarla bunların aynı oranda katılmaları ile vücut bulan kurumlarda,

İkinci görev verilemez; bu kurumlardan her ne ad ile olursa olsun para ödenemez ve yarar sağlanamaz.

Ancak, bu Kanunun memurlara ikinci görev verilmesini öngören hükümleri ile hakem, tasfiye memuru ve bilirkişilere takdir olunan İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümeni başkanları, özel kanunlarla kurulan ve asli görevlerinin devamı niteliğinde olmayan çeşitli kurul, komisyon, heyet ve jüri çalışmalarına, Üniversiteler, Akademiler, Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve Özel Kanunlarla kurulan araştırma kurumları tarafından idareyle ilgili olarak yapılan inceleme ve araştırma çalışmalarına katılanlar için özel kanunlarınca gösterilen veya bu kanunlara dayanılarak tespit edilen ücretlerin ödenmesine ilişkin hükümler saklıdır.

İkinci görev verilecek memurlar ve görevler: (Madde 88)

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan Devlet memurlarına esas görevlerinin yanında;

A) Özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler,

ikinci görev olarak verilebilir.

B) Mesleki bilgisi ile ilgili olarak, hizmet olanakları elverişli bulunmak ve atamaya yetkili amir tarafından uygun görülmek şartiyle;

87 nci maddede yazılı kurumların tabiplikleri,

- diş tabiplikleri,
- eczacılıkları,
- kimyagerlikleri,
- veterinerlikleri,
- avukatlıkları
- Adli Tıp Kurumu Uzmanlıkları

2) Asıl görevlerinin bulunduğu bucak, ilçe ve zorunlu hallerde iller belediyelerinin yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar ve mimarlarca yürütülmesi gereken teknik hizmetleri, ikinci görev olarak verilebilir.

Asıl görevlerinin yanında;

a) **Tabiplere**; sağlık müdürlüğü, sağlık müdür yardımcılığı, sağlık grup başkanlığı, baştabiplik ve baştabip yardımcılığı,(1)

b) Diş hekimlerine ve veterinerlere, meslekleri ile ilgili baştabiplik,

c) Veteriner, dişhekimi ve eczacılara; baştabip yardımcılığı,

d) **Öğretmenlere**; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri,

ikinci görev olarak yaptırılabilir.

Ders görevi: (Madde 89)

- Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir.

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili **Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı** ile tespit olunur.

Birleşemeyecek görevler: (Madde 90)

- Devlet memurlarına, vekalet görevi, ikinci görev veya ders görevlerinden ancak birisi verilebilir. Öğretmenlerin idari görevi bu hükmün dışındadır. Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekalet görevi veya ikinci görev bulunamaz.

Kadroları kaldırılan devlet memurları: (Madde 91)

Kadrosu kaldırılan memurlar, **en geç altı ay içinde** kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar

- Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması hâlinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait malî haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

Söz konusu memurların eski kadrolarına ait en son ayda aldığı malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarının, atandıkları yeni kadrolarına ait malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarından fazla olması hâlinde, aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar, atandıkları kadrolarda veya bu kadrolardan istekleri dışında atandıkları başka kadrolarda kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Aylık mutad olarak yapılmayıp belirli bir dönemi kapsayan ödemelerin ödendiği tarih itibarıyla net tutarları toplamının yılı içinde çalışılan aylara bölünmesi suretiyle bulunacak tutarı, en son ayda aldığı aylık tutarına ilave edilir. Fazla çalışma ücreti, fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti ve nöbet ücreti gibi ilave bir çalışmanın karşılığında elde edilen ödemeler aylık tutarına ilave edilmez.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilen memurların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadrolarından Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilen kadroya, anılan Başkanlık tarafından **kırkbeş gün içinde** ataması teklif edilir. Devlet Personel Başkanlığı tarafından gönderilen atama teklif yazısının atamayı yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikalinden itibaren otuz gün içinde bu kurum ve kuruluş tarafından atama işlemlerinin yapılması zorunludur. Bunlardan unvanları müdür ve daha üst olanlar ile danışma işlevlerine ilişkin kadrolarda çalışanlar Araştırmacı kadrolarına, diğerleri ise durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

Memurluktan çekilenlerin yeniden atanmaları: (Madde 92)

- İki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya bu Kanun hükümlerine göre çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenler, ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla ayrıldıkları tarihte almakta oldukları aylık derecesine eşit bir derecenin aynı kademesine veya 71 inci madde hükümlerine uyulmak suretiyle diğer bir sınıfta eşit derecedeki kadrolara atanabilirler.

Memuriyetten kendi isteğiyle **en fazla 2 (iki)** defa çekilenler tekrar memurluğa dönebilirler

657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler.

Yasama görevinde veya bakan olarak geçirilen her yıl bir kademe ilerlemesi ve her iki yıl bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

Emeklilerin yeniden hizmete alınması:(Madde 93)

- T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanunun 92 nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Memurluğun Sona Ermesi

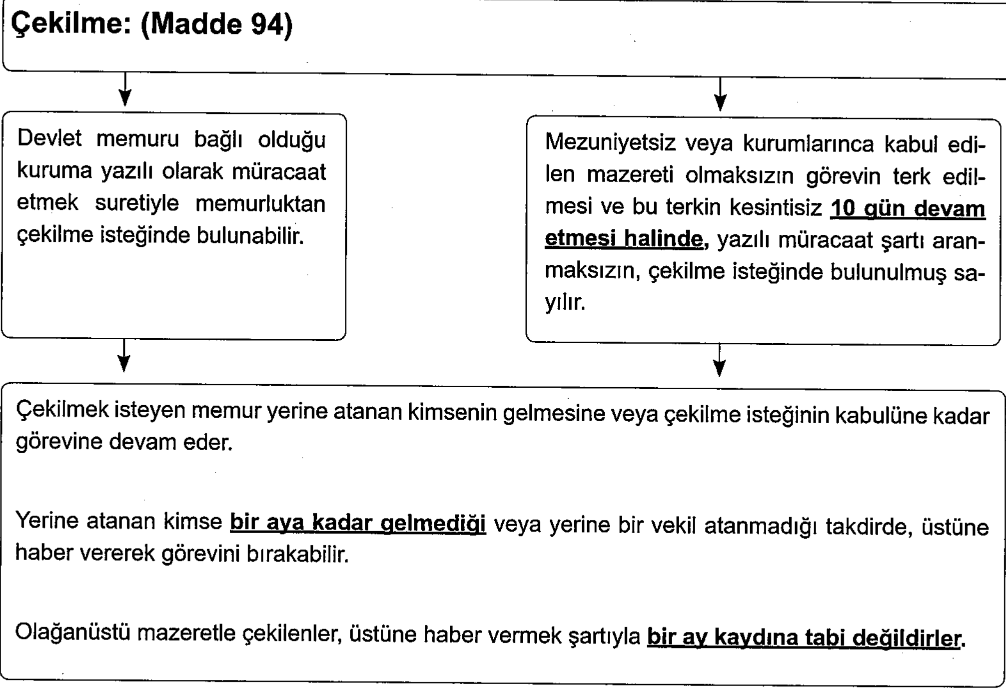

Çekilmede devir ve teslim süresi: (Madde 95)

- Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir.

Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usulü: (Madde 96)

- **(Değişik: 15/8/2017-KHK-694/27 md.)**
  Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları:

Madde 97 – (Değişik: 29/11/1984 - KHK 243/17 md.)

Memurlardan mali ve cezai sorumlulukları saklı kalmak üzere;

A) 94 üncü maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler altı ay geçmeden,

B) Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94 üncü maddenin 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar bir yıl geçmeden,

C) 95 inci maddede yazılı zorunluluklara uymayanlar 3 yıl geçmeden,

D) 96 ncı maddeye aykırı hareket edenler hiçbir surette,

Devlet memurluğuna alınamazlar.

Çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları

A) 94 üncü maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler **altı ay geçmeden**, Devlet memurluğuna alınamazlar.

94 üncü maddenin 2 nci fıkrası "Çekilmek isteyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse bir aya kadar gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir.

94 üncü maddenin 3 üncü fıkrası:

"Olağanüstü mazeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartıyla bir ay kaydına tabi değildirler."

B) Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94 üncü maddenin 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar **bir yıl geçmeden**, Devlet memurluğuna alınamazlar.

C) 95 inci maddede yazılı zorunluluklara **uymayanlar 3 yıl geçmeden**, Devlet memurluğuna alınamazlar.

95 inci madde: Çekilen Devlet memurlarından **devir ve teslim ile yükümlü olanlar**, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir.

D) 96 ncı maddeye aykırı hareket edenler **hiçbir surette**, Devlet memurluğuna alınamazlar.

96 ncı madde:

Olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet Memurları yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Memurluğun sona ermesi: (Madde 98)

– Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan her hangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malûllük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

d) Ölümü;

hallerinde memurluğu sona erer.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çalışma Saatleri, İzinler

Ülkeler	Yıllık Çalışma Saatleri
İskoçya	1365
İspanya	1425
Portekiz	1464
Çek Cumhuriyeti	1664
Hollanda	1659
Danimarka	1680
Almanya	1775
Şili	1760
İsveç	1767
Türkiye	**1808**
OECD ort.	**1663**

Çalışma saatleri: (Madde 99)

– Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Bakanlar Kurulu, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

Günlük çalışma saatlerinin tespiti: (Madde 100)

– Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tespit olunur.

Günlük çalışma saatlerinin tespiti:
- Merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca,
- İllerde valiler

tarafından tespit olunur.

Ancak engelliler için; özür durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce farklı belirlenebilir.

Memurların yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, bu madde uyarınca tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmeleri mümkündür. Bu hususa ilişkin usûl ve esaslar, Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tespiti: (Madde 101)

– Günün yirmidört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.

Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmidördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin yirmidördüncü haftasından itibaren ve **doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti** ve gece vardiyası görevi verilemez. Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "doğumdan sonraki bir yıl süreyle" ibaresi "doğumdan sonraki iki yıl süreyle" şeklinde değiştirilmiştir.

Yıllık izin: (Madde 102)

– Devlet memurlarının yıllık izin süresi,
  - Hizmeti **1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil)** olanlar için **yirmi gün,**
  - Hizmeti **on yıldan fazla olanlar** için **30 gündür.**

Zorunlu hallerde bu sürelere gidiş ve dönüş için en çok **ikişer gün eklenebilir.**

Yıllık izinlerin kullanılışı:(Madde 103)

- Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir.
- Birbirini izleyen **iki yılın izni bir arada** verilebilir.
- Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.
- Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.
- Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, **her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.**

hamileliğin 24. haftasından itibaren

Mazeret izni: (Madde 104)

A) Kadın memura; **doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir.**

Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine **iki hafta** eklenir.

Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki **üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir.** Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir.

Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir.

(Ek cümle: 29/1/2016- 6663/6 md.) Doğum öncesi analık izninin başlaması gereken tarihten önce gerçekleşen doğumlarda ise doğum tarihi ile analık izninin başlaması gereken tarih arasındaki süre doğum sonrası analık iznine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir. (Ek cümleler: 29/1/2016-6663/6 md.) Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, çocuğun teslim edildiği tarihten itibaren sekiz hafta süre ile izin verilir. Bu izin evlatlık kararı verilmeden önce çocuğun fiilen teslim edildiği durumlarda da uygulanır.

B) -Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine **on gün** babalık izni verilir.

-Kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine **yedi gün** izin verilir.

C) (A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında,

- merkezde atamaya yetkili amir,
- ilde vali,
- ilçede kaymakam
- yurt dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile

bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir.

Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle **on gün daha mazeret** izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür.

D) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren **ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir.**

Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.

E) **(Ek: 20/2/2014-6525/7 md.)** Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar mazeret izni verilir.

F) (Ek: 29/1/2016-6663/6 md.) Doğum sonrası analık izni süresi sonunda kadın memur, isteği hâlinde çocuğun hayatta olması kaydıyla analık izni bitiminde başlamak üzere ayrıca süt izni verilmeksizin birinci doğumda iki ay, ikinci doğumda dört ay, sonraki doğumlarda ise altı ay süreyle günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışabilir. Çoğul doğumlarda bu sürelere birer ay ilave edilir. Çocuğun engelli doğması veya doğumdan sonraki on iki ay içinde çocuğun engellilik durumunun tespiti hâllerinde bu süreler on iki ay olarak uygulanır. Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşleri de, istekleri üzerine (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin bitiminden itibaren bu haktan aynı esaslar çerçevesinde yararlanır. Memurun çalışacağı süreler ilgili kurum tarafından belirlenir

G) Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında fiili çalışmaya bağlı her türlü ödemeler hariç malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz.

EK-1 (Bakanlık Makamının 18/06/2001 tarih ve 55671 sayılı Onayı ile Değişik)

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
PERSONELİNE AİT İZİN ONAY BELGESİ (*)

Kimlik Bilgileri	1. Adı ve Soyadı : .... 2. Hizmet Sınıfı : .... 3. Görevi ve Yeri : .... 4. Kurum Sicil No : ....
İstenen İznin Türü ve Nedeni	1. Mazeret İzni : ☐ .... • Yıl içinde kullandığı süre .... gün 2. Yıllık İzin : ☐ .... • Bu yıl içinde kullanabileceği toplam süre .... gün • Ait olduğu yıl / yıllar .... 3. Aylıksız İzin : ☐ .... 4. Hastalık İzni : ☐ .... 5. Diğer İzinler : ☐ .... 6. Yol Süresi : ☐ ....
Ayrılma ve Başlama Tarihi	1. İzne ayrıldığı tarih : ..../..../20.... 2. Göreve başlama tarihi : ..../..../20.... 3. İzne esas hizmet süresi : .... 4. İznini geçireceği adres ve telefon : ....
Yukarıda belirtilen nedene bağlı olarak .... gün izinli sayılmam hususunda olurlarınızı arz ederim. ..../..../20.... İMZA	
Onaylayan Amirin	1. Adı ve Soyadı : .... 2. Görevi : ..../..../20.... İmza - Mühür

(*) İznin onaylanmasında paraf sistemi uygulanır.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
PERSONELİNE AİT İZİN ONAY BELGESİ

Kimlik Bilgileri	1. Adı ve Soyadı : .... 2. Hizmet Sınıfı : .... 3. Görevi ve Yeri : .... 4. Kurum Sicil No : ....
İstenen İznin Türü ve Nedeni	1. Mazeret İzni : ☐ .... • Yıl içinde kullandığı süre .... gün 2. Yıllık İzin : ☐ .... • Bu yıl içinde kullanabileceği toplam süre .... gün • Ait olduğu yıl / yıllar .... 3. Aylıksız İzin : ☐ .... 4. Hastalık İzni : ☐ .... 5. Diğer İzinler : ☐ .... 6. Yol Süresi : ☐ ....
Ayrılma ve Başlama Tarihi	1. İzne ayrıldığı tarih : ..../..../20.... 2. Göreve başlama tarihi : ..../..../20.... 3. İzne esas hizmet süresi : .... 4. İznini geçireceği adres ve telefon : ....
Yukarıda belirtilen nedene bağlı olarak .... gün izinli sayılmam hususunda olurlarınızı arz ederim. ..../..../20.... İMZA	
Onaylayan Amirin	1. Adı ve Soyadı : .... 2. Görevi : ..../..../20.... İmza - Mühür

Hastalık ve refakat izni: (Madde 105)

Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine,

- kanser,
- verem
- akıl hastalığı gibi

uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde **onsekiz aya kadar**, diğer hastalık hâllerinde ise **oniki aya** kadar izin verilir.

Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır.

Bunlardan gerekli sağlık şartlarını yeniden kazandıkları resmî sağlık kurullarınca tespit edilen ve emeklilik hakkını elde etmemiş olanlar, yeniden memuriyete dönmek istemeleri hâlinde, niteliklerine uygun kadrolara öncelikle atanırlar.

Göre vi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır.

Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.

Hastalık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri ile bu konuya ilişkin diğer hususlar,

- Sağlık,
- Maliye
- Dışişleri Bakanlıkları ile
- Sosyal Güvenlik Kurumunun

görüşleri alınarak **Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, **üç aya kadar izin verilir**.

Gerektiğinde bu süre **bir katına kadar** uzatılır.

DEVLET MEMURLARINA VERİLECEK HASTALIK RAPORLARI İLE HASTALIK VE REFAKAT İZNİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

Doğumdan önce 8 hafta
〃 Sonra 〃 〃
toplamda 16 hafta
izin verilir

Aylıksız izin: (Madde 108)

A) Memura, 105 inci maddenin son fıkrası uyarınca verilen iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine **onsekiz aya kadar** aylıksız izin verilebilir.

B) Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir.

C) (Değişik birinci cümle: 29/1/2016-6663/7 md.) Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, 104 üncü maddenin (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca izin kullanılması hâlinde bu iznin bitiminden itibaren, istekleri üzerine yirmi dört aya kadar aylıksız izin verilir. Evlat edinen her iki eşin memur olması durumunda bu süre, eşlerin talebi üzerine yirmidört aylık süreyi geçmeyecek şekilde, birbirini izleyen iki bölüm hâlinde eşlere kullandırılabilir.

D) Özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine aylıksız izin verilenler de dâhil olmak üzere burslu olarak ya da bütçe imkânlarıyla yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya **en az altı ay süreyle yurtdışında geçici olarak görevlendirilen memurlar** veya diğer personel kanunlarına tâbi olanlar ile yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri ile 77 nci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi içinde aylıksız izin verilebilir.

E) **Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.** Ancak, sıkıyönetim, olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bölgelere 72 nci madde gereğince belli bir süre görev yapmak üzere zorunlu olarak sürekli görevle atananlar hakkında bu bölgelerdeki görev süreleri içinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

F) Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, **on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur**. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını **izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler**, memuriyetten çekilmiş sayılır.

G) Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız izinli sayılır.

ALTINCI BÖLÜM

Özlük Dosyası

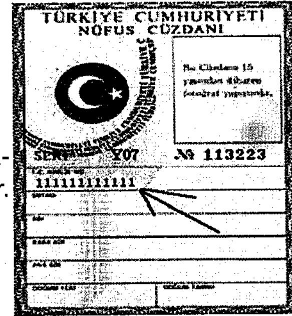

Memur bilgi sistemi, özlük dosyası (Madde 109)

Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur.

Özlük dosyasına,

- memurun mesleki bilgileri,
- mal bildirimleri;
- varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları
- ödül
- başarı belgesi verilmesine ilişkin

bilgi ve belgeler konulur.

Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur.

Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca** belirlenir.

Sicil dosyası:

Madde 110 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Özlük ve sicil dosyasının önemi:

Madde 111 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Sicil amirleri:

Madde 112 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Sicil raporlarında belirtilecek hususlar:

Madde 113 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Madde 114 – (Mülga: 12/5/1989 - KHK 368/2 md.)

Sicil raporlarının doldurulması:

Madde 115 – (Mülga: 13/2/2011-6111/117 md.)

Değerlendirme kurulları:

Madde 116 – (Mülga: 29/11/1984 - KHK 243/56 md.)

Memurların uyarılmaları:

Madde 117 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

İtiraz hakkı:

Madde 118 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Olumlu ve olumsuz sicil:

Madde 119 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Olumsuz sicil:

Madde 120 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Sicil yönetmeliği:

Madde 121 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Başarı, üstün başarı değerlendirmesi ve ödül: (Madde 122)

– Görevli oldukları kurumlarda olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle; kamu kaynağında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında, kamu zararının oluşmasının önlenmesinde ve önlenemez kamu zararlarının önemli ölçüde azaltılmasında, kamusal fayda ve gelirlerin beklenenin üzerinde artırılmasında veya sunulan hizmetlerin etkinlik ve kalitesinin yükseltilmesinde somut olaylara ve verilere dayalı olarak katkı sağladıkları tespit edilen memurlara,

- merkezde bağlı veya ilgili bakan,
- illerde valiler,
- ilçelerde kaymakamlar

tarafından **başarı belgesi** verilebilir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli Devlet memurları için Millî Savunma Bakanı bu yetkisini devredebilir.

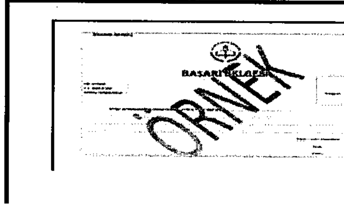

Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir.

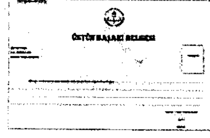

Üstün başarı belgesi verilenlere,

- merkezde bağlı veya ilgili bakan
- illerde valiler

tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığı**nın (ek gösterge dâhil) %200'üne** kadar ödül verilebilir.

Bu maddeye göre bir malî yıl içinde ödüllendirileceklerin sayısı,

- Kurumun yılbaşındaki dolu kadro mevcudunun **binde onundan,**
- Gümrük Müsteşarlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadroları için **binde yirmisinden** fazla

olamaz.

Yıl içinde ödüllendirilen personel sayısı kurumlarınca izleyen yılın **Ocak ayı sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.**

Kamu kurum ve kuruluşları yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak memurlarının başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, **Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü** alınmak kaydıyla, değerlendirme ölçütleri belirleyebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Disiplin

Disiplin amiri ve disiplin cezaları: (Madde 124)

– Disiplin amirleri; kurumların kuruluş ve görev özellikleri dikkate alınarak Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşüne dayanılarak özel yönetmeliklerinde tayin ve tespit edilecek amirlerdir.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin Devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre 125 inci maddede sıralanan disiplin cezalarından birisi verilir.

Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller: (Madde 125) (1)

Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

A - Uyarma : Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,

b) Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terketmek,

c) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,

d) Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak,

e) Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,

f) Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,

g) Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak,

h) Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

B - Kınama : Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak,

b) Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,

c) Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,

d) Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

e) Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,

f) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,

g) İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,

h) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak,

ı) Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak,

j) Verilen emirlere itiraz etmek,

k) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,

l) Kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak.

m) Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek.

Memur Kınama Cezası

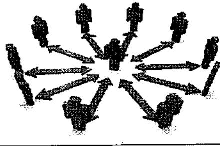

C - Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,

b) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,

c) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,

d) Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,

e) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,

f) Görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,

g) **(Mülga: 13/2/2011-6111/111 md.)**

h) **(Mülga: 13/2/2011-6111/111 md.)**

ı) Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

j) **(Mülga: 13/2/2011-6111/111 md.)**

Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller: (Madde 125) (2)

D - Kademe ilerlemesinin durdurulması: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademede ilerlemesinin <u>**1 - 3 yıl**</u> durdurulmasıdır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,

b) <u>**Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek.**</u>

c) Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak,

d) Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,

e) Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak,

f) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek,

g) **(Mülga:17/9/2004-5234/33 md.)**

h) Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak,

ı) Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,

j) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,

k) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak,

l) Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarette bulunmak veya bunları tehdit etmek,

m) Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemeden yurda dönmek,

n) Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak,

o) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

E - Devlet memurluğundan çıkarma : Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,

b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

c) Siyasi partiye girmek,

d) Özürsüz olarak bir yılda <u>**toplam 20 gün göreve gelmemek**</u>,

e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

f) **(Değişik: 13/2/2011-6111/111 md.)** Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,

g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,

ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,

j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,

k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.

Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.

Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.

Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, <u>**brüt aylıklarının ¼'ü – ½'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir.**</u>

Özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümleri saklıdır.

Yukarıda yazılı disiplin kovuşturmasının yapılmış olması, fiilin genel hükümler kapsamına girmesi halinde, sanık hakkında ayrıca ceza kovuşturması açılmasına engel teşkil etmez.

l) **(Ek: 3/10/2016-KHK-676/75 md.)** Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar: (Madde 126)

- **Uyarma**
- **kınama**
- **aylıktan kesme**

Memurluktan çıkarma
Yüksek disiplin kurulu karar verir.

cezalarını **disiplin amirleri;** kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun **bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir.**

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.

Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili **amirler 15 gün içinde başka** bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Özel kanunların disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullarla ilgili hükümleri saklıdır.

Zamanaşımı:(Madde 127)

Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;

a) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında **bir ay içinde** disiplin soruşturmasına,

b) Memurluktan çıkarma cezasında **altı ay içinde** disiplin kovuşturmasına,

Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren **nihayet iki yıl içinde** disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

uyarma, kınama, aylıktan kesme 1 ay
Memurluktan çıkarma 6 ay

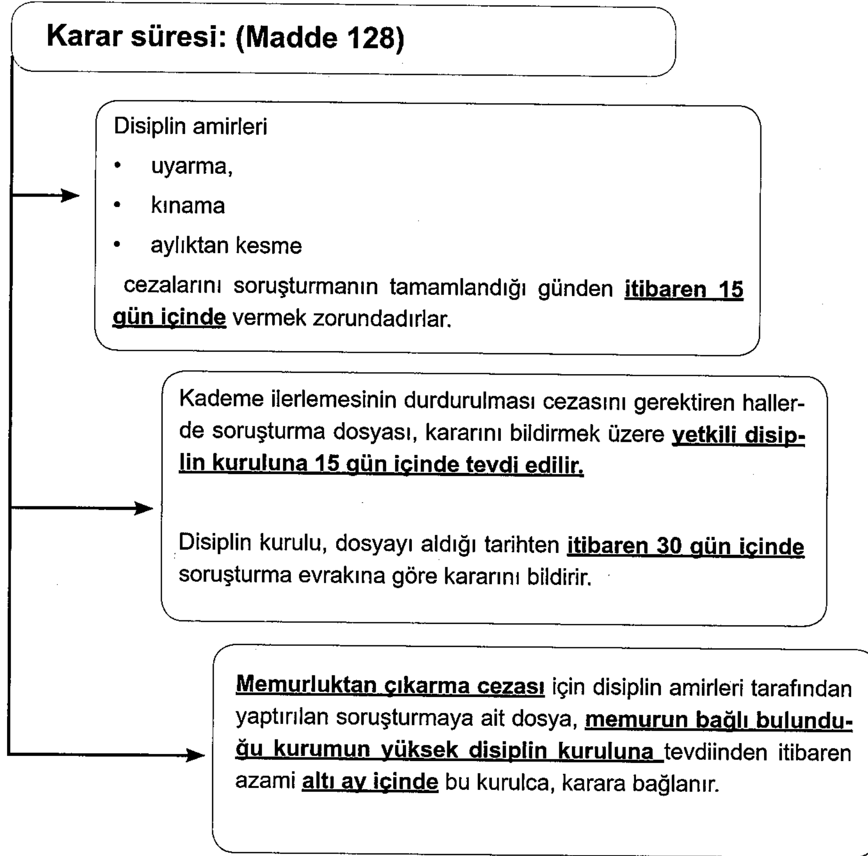

Yüksek disiplin kurullarının karar usulü, memurun hakkı:(Madde 129)

– Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde,

- ilgilinin özlük dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye,
- ilgili kurumlardan bilgi almaya,
- yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabete dinletmeye,
- mahalleri keşif yapmaya veya yaptırmaya

yetkilidirler.

Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur,

- soruşturma evrakını incelemeye,
- tanık dinletmeye,
- disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir.

Savunma hakkı:(Madde 130)

Memur, **7 günden az** olmamak üzere savunması yapar

– Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Cezai kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi:(Madde 131)

– Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktiremez.

Memurun ceza kanununa göre mahküm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.

160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kurulması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan kuruluşlarda çalışan personel hakkında; görevden doğan veya görevi sırasında işledikleri suçlarla kişisel suçları sebebiyle Cumhuriyet savcıları veya askeri savcılar veya sorgu hakimlikleri veya Memurun Muhakematı hakkında Kanun uyarınca yetkili kurullarca yapılan soruşturma sonunda düzenlenen takipsizlik, meni muhakeme, iddianame, talepname veya lüzumu muhakeme karar suretleri ile ilgili mahkemelerce verilen kesinleşmiş karar suretleri bu personelin bağlı olduğu bakanlık veya kurum veya kuruluşa gönderilir.(1)

Uygulama: (Madde 132)

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

→ **Aylıktan kesme cezası**, cezanın veriliş tarihini takip eden **aybaşında uygulanır.**

→ **Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine**, Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir

→
- Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 5 yıl,
- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler 10 yıl boyunca
  - daire başkanı kadrolarına,
  - daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara,
  - bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına,
  - düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlık ve üyeliklerine,
  - vali ve büyükelçi kadrolarına atanamazlar.

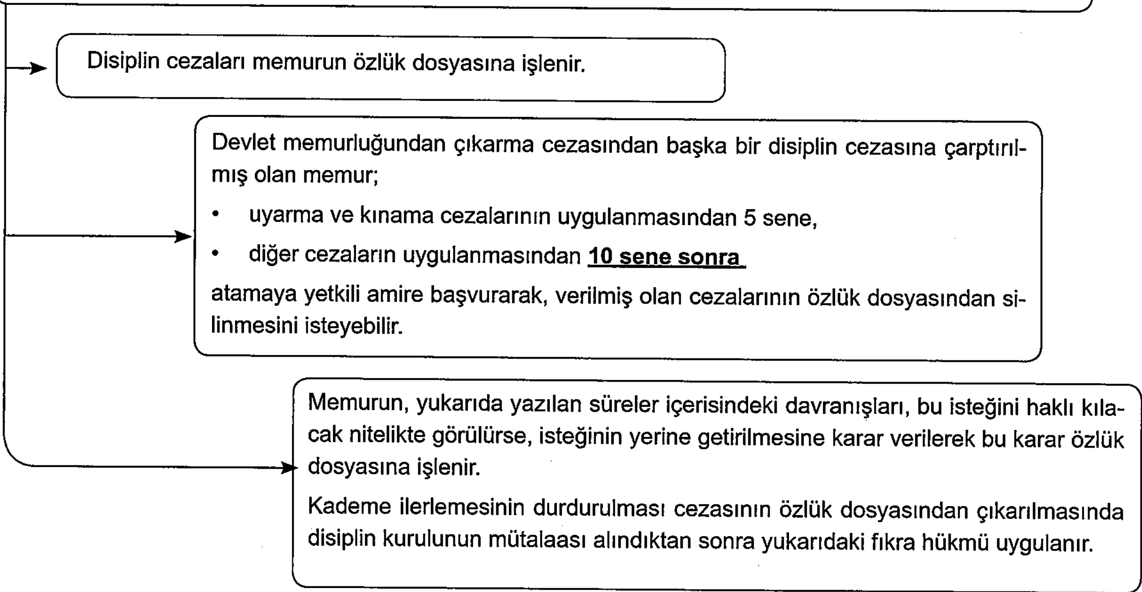

Disiplin kurulları ve disiplin amirleri: (Madde 134)

– Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere

- Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu ile
- her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Millî Eğitim müdürlüklerinde

birer Disiplin Kurulu bulunur. (2)

Bu kurulların kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İtiraz: (Madde 135)

- Disiplin amirleri tarafından verilen

uyarma,

kınama

aylıktan kesme

cezalarına karşı **disiplin kuruluna**, itiraz edilebilir.

- **Kademe ilerlemesinin durdurulması** cezasına karşı **yüksek disiplin kuruluna** itiraz edilebilir.

İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren **yedi gündür.** Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren **otuz gün içinde** kararlarını vermek zorundadır.

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Görevden Uzaklaştırma

Görevden uzaklaştırma: (Madde 137)

- Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir.

Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Yetkililer: (Madde 138)

Görevden uzaklaştırmaya yetkililer şunlardır.

a) Atamaya yetkili amirler

b) Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

c) İllerde valiler

ç) İlçelerde kaymakamlar (İlçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştıran amirin sorumluluğu:(Madde 139)

– Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen **10 iş günü içinde** soruşturmaya başlanması şarttır.

Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

Ceza kovuşturması sırasında görevden uzaklaştırma: (Madde 140)

– Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan Devlet memurları da 138 inci maddedeki yetkililer tarafından görevden uzaklaştırılabilirler.

Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü: (Madde 141)

– Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde **aylıklarının üçte ikisi ödenir**.

Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

143 üncü maddede sayılan durumların gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan **üçte biri** kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Tedbirin kaldırılması: (Madde 142)

– Soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmayan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbiri, 138 inci maddedeki yetkililerce **(Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce)** derhal kaldırılır.

Görevden uzaklaştırma tedbirini kaldırmayan görevli hakkında 139 uncu madde hükmü uygulanır.

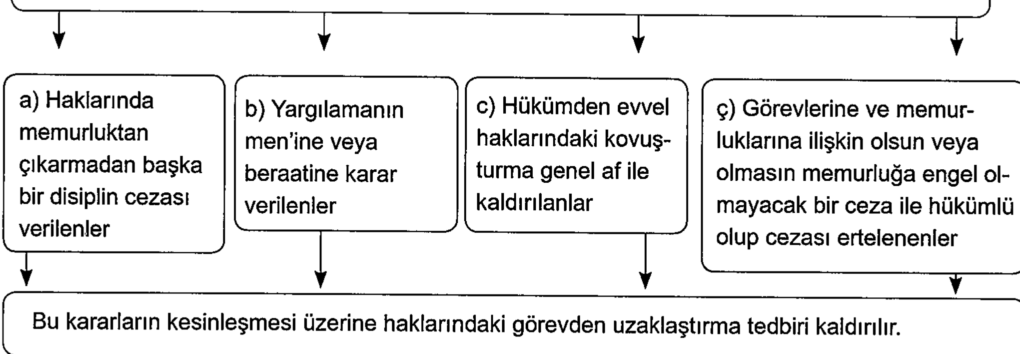

Görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasında amirin takdiri: (Madde 144)

- 140'ıncı ve 142'nci maddelerde 143'üncü maddenin a, b, c fıkralarında yazılı olanlar hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri, Devlet memurunun soruşturmaya konu olan fiillerinin, hizmetlerini devama engel olmadığı hallerde her zaman kaldırılabilir.

Süre: (Madde 145)

- Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır.

Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceliyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder.

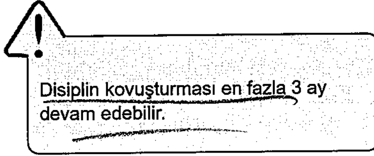

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 657 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluk değildir? (Madde-59)

A) Vali
B) Bakanlık Müsteşarı
C) Başbakanlık Başmüşaviri
D) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istisnai memurluklara atanmada aşağıdaki şartlardan hangisi aranmaz? (Madde 60)

A) 18 yaşını bitirmiş olmak
B) Türk vatandaşı olmak
C) Devlet memurluğu sınavını kazanmış olmak
D) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresiyle ilgili olarak yer değiştirme suretiyle aynı yerdeki görevlere atananlar ne zaman işe başlamak zorundadırlar? (Madde-62)

A) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği günde
B) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen iş günü içinde
C) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen beş gün içinde
D) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen üç iş günü içinde

4.

I. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihini izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.

II. Başka bir yerdeki göreve atananların bir ay içinde görev yerine hareket etmeleri ve yol süresini izleyen iş günü işe başlamaları gerekir.

III. Memurların yer değiştirme suretiyle atanmalarına ilişkin kurallar yönergeyle düzenlenmiştir.

657 sayılı Kanun'a göre Devlet memurlarının atamaları ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur? (Madde-62)

A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre işe başlamama hâlinde yapılacak işlemlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde-63)

A) Bir göreve ilk defa atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın yasal süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir.

B) Bir göreve yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın yasal süre içinde işe başlamayanlar 1 yıl süre ile Devlet memuru olarak istihdam edilemezler.

C) Bir göreve ilk defa atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hâli iki ayı aştığı takdirde atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir.

D) Başka yerdeki bir göreve atananlardan yasal süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmek şartıyla 20 günlük bir süre daha verilebilir.

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, başka yerdeki bir göreve atanan memur, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartıyla kaç gün daha izin verilebilir? (Madde-63)

A) 5
B) 7
C) 10
D) 15

7. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "derece yükselmesinin usul ve şartları" ile ilgili olarak Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı hariç, sınıfların 3 ve 4'üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atamanın yapılabilmesi için ilgilinin en az kaç yıl, fiilen çalışmış olması gerekir? (Madde-68)

A) 5
B) 8
C) 10
D) 12

8. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sınıfların 1, 2, 3 ve 4'üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden hangi sınıfa atama yapılamaz? (Madde-68)

A) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
B) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
C) Teknik Hizmetler Sınıfı
D) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre idari görevlere atanma ile ilgili olarak kurumlar, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dâhil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini hangi dereceler arasındaki idari görevlere ait kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden kadrolara atayabilirler? (Madde-69)

A) 1 - 3'üncü dereceler
B) 2 - 4'üncü dereceler
C) 2 - 5'inci dereceler
D) 4 - 6'ıncı dereceler

10. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların yer değiştirme suretiyle atanmalarına ilişkin esaslar aşağıdakilerin hangisiyle belirlenir? (Madde-72)

A) Genelge
B) Yönerge
C) Yönetmelik
D) Tüzük

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurumlarının muvafakatı, ilgili bakanlığın teklifi ve her üç yılda bir Bakan onayı alınmak kaydıyla memuriyet süresince uluslararası kuruluşlarda görev alacak memurlara kaç yıla kadar maaşsız izin verilir? (Madde-77)

A) On beş
B) On sekiz
C) Yirmi bir
D) Yirmi dört

12. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurumlarınca mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini arttırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere gönderilenlere, gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan meslek memurlarına ödenmekte olan yurt dışı aylığının ne kadarı ödenir? (Madde 79)

A) 1/3
B) 2/3
C) 3/4
D) Tamamı

13. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları" kapsamında memurların görevden uzaklaştırma nedeniyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları hâlinde yerlerine kurum içinden vekil atandığı zaman (istisnai durumlar hariç) atanan vekil memurlara vekâlet görevinin kaç aydan fazla devam eden süresi için vekâlet aylığı ödenir? (Madde-86)

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

14. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde-86)

A) Bir görevin memurlar eliyle vekâleten yürütülmesi hâlinde aylıksız vekâlet asıldır.

B) Memurların, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları hâlinde yerlerine sadece kurum içinden vekil atanabilir.

C) Kurumlarda, saymanlık kadrolarının boşalması hâlinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekâlet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

D) Kurumlarda çalışan hayvan sağlık memurları, hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekâlet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, asıl görevlerinin yanında öğretmenlere aşağıdaki görevlerden hangisi ikinci görev olarak yaptırılamaz? (Madde-88)

A) Okul müdürlüğü
B) Enstitü müdürlüğü
C) Müdür başyardımcılığı
D) Şube müdürlüğü

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi memurlar için ikinci görev yasağının istisnalarından biri değildir? (Madde-88)

A) Ek ders
B) Vekalet
C) Bilirkişilik
D) Baştabiplik

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde-90)

A) Devlet memurlarına vekalet görevi ve ikinci görev birlikte verilebilir.
B) Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekalet görevi veya ikinci görev bulunamaz.
C) Devlet memurlarının haftalık çalışma süresi genel olarak 50 saattir.
D) Kadrosu kaldırılmış olan memurların, kendi kurumların da veya başka kurumlarda eski sınıflarındaki derecelerine eşit bir göreve atanmaları mecburidir; atandıkları göreve başlamayanlar başka bir göreve atanırlar.

18. 657 sayılı Kanun'a göre memurluktan kendi isteğiyle çekilmiş ve tekrar memurluğa dönmek isteyenlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde-92)

A) Bir memur, en fazla iki kez memurluktan ayrılıp tekrar geri dönebilir.
B) Bir memur, ayrıldığı sınıfta boş kadro yoksa geri dönemez.
C) Bir memur, ayrıldığı sınıfın niteliklerini taşımak zorundadır.
D) Tekrar göreve dönen bir memur, borçlanması şartıyla görevinden ayrı kaldığı süreler için derece alabilir.

19. 19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memuriyetten kendi isteğiyle en fazla kaç defa çekilenler tekrar memurluğa dönebilirler? (Madde-92)

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

20. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurlar, mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevini kesintisiz kaç gün terk etmeleri hâlinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunmuş sayılır? (Madde-94)

A) 5
B) 7
C) 10
D) 15

21. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mazeretsiz veya kurumlarınca kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz on gün sürdüren memurla ilgili olarak, aşağıdaki işlemlerden hangisi doğrudur? (Madde-94)

A) Yazılı müracaatı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.
B) Aylığından 1/8 oranında kesinti yapılır.
C) Görev yeri değiştirilir.
D) Kınama cezası verilir.

22. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar.

Bu zorunluluğa uymadan görevinden ayrılan bir memur kaç yıl geçmeden tekrar Devlet memurluğuna alınamaz? (Madde-97)

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

23. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre olağanüstü hâl, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâllerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet Memurları yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Bu hükme aykırı davrananlara aşağıdaki hükümlerden hangisi uygulanır? (Madde-97)

A) Bir yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

B) Altı ay geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

C) Hiçbir surette, Devlet memurluğuna alınamazlar.

D) Üç yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

24. **657 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurluğunu sona erdiren sebeplerden değildir? (Madde-98)**

A) Açığa alma

B) Ölüm

C) Emeklilik

D) Memurluktan çekilme

25. **657 sayılı Kanun'a göre merkezde günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süresi, aşağıdakilerden hangisi tarafından düzenlenir? (Madde-100)**

A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

B) Başbakanlık

C) Bakanlar Kurulu

D) İçişleri Bakanlığı

26. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, illerde günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süresi aşağıdakilerden hangisi tarafından tespit olunur? (Madde-100)**

A) Vali

B) İçişleri Bakanlığı

C) Devlet Personel Başkanlığı

D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

27. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, 12 yıl hizmeti olan ve bir önceki yıl hiç yıllık izin kullanmayan bir devlet memurunun, içinde bulunduğu yıl içerisinde kullanabileceği yıllık izin süresi kaç gündür? (Madde-102)**

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

28. **657 sayılı Kanun'a göre Devlet memurlarına verilecek izinlere ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde-102)**

A) Karısı doğum yapan memura isteği üzerine 5 gün mazeret izni verilir.

B) Yıllık izinlerine zorunlu hâllerde gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün yol izni eklenebilir.

C) Kadın memura doğum yapmasından önce 6 hafta mazeret izni verilir.

D) Karısı doğum yapan memura isteği hâlinde en çok 12 aya kadar aylıksız izin verilebilir.

29. **Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yıllık izinlerin kullanılmasıyla ilgili olarak yanlıştır? (Madde-103)**

A) Birbirini izleyen iki yılın izni ayrı ayrı verilir.

B) Cari (akan yıl) yıl ile bir önceki yıl hariç önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.

C) Yıllık izinler amirin uygun bulacağı zamanlarda toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir.

D) Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar bunlara hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında ayrıca yıllık izin verilmez.

30. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni aşağıdakilerden hangisine verilir? (Madde-103)**

A) Sağlık raporlarında gösterilen lüzum üzerine hasta memurlara

B) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele

C) İki yıl üst üste yıllık izin hakkını kullanmamış personele

D) Görevinde olağanüstü gayret ve çalışması ile başarı sağlayanlara

31. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, zaruret hâlinde aynı yıl içinde ikinci defa 10 günlük mazeret izni kullanan memur için aşağıdaki işlemlerden hangisi uygulanır? (Madde-104)

A) Kullandığı mazeret izni, yıllık izninden düşülür.

B) Bir sonraki kullanabileceği mazeret iznini de kullanmış sayılır.

C) İzni kullandığı ayın maaşından 1/6 oranında kesinti yapılır.

D) Kullandığı mazeret izninin yarısı kadar süre yıllık izninden düşülür.

32. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memurlarına verilecek disiplin cezalarından biri <u>değildir</u>?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Derece indirilmesi

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

33. Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası <u>değildir</u>?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Görevden uzaklaştırma

D) Devlet memurluğundan çıkarma

34. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memurlarına verilecek disiplin cezalarından biri <u>değildir</u>?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Derece indirilmesi

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

35.

I. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

II. Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak

III. Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki fiil ve hâller aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde-123/B)

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

36. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kınama cezasını gerektiren fiil ve hâllerden biri <u>değildir</u>? (Madde-123/B)

A) Verilen emirlere itiraz etmek

B) Özürsüz ve izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek

C) Devlete ait resmî araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

D) İş arkadaşlarına, mahiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak

37. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak" **fiili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde-123/C)**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

PEGEM AKADEMİ

38. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarına verilecek disiplin cezalarının tanımları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde-123/C)**

A) Uyarma: Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun bulunduğu kademede ilerlemesinin 1-3 yıl durdurulmasıdır.

C) Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

D) Aylıktan kesme: Memurun net aylığından 1/4 – 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

39. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek" fiili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde-123/C)**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Aylıktan kesme

C) Kınama

D) Uyarma

40. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki Fiillerden hangisi "kademe ilerlemesinin durdurulması" disiplin cezasını gerektirir? (Madde-123/D)**

A) Kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak

B) Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak

C) Toplu müracaat veya şikâyet etmek

D) Siyasi partiye girmek

41. **Mal bildiriminde bulunmayan Devlet memurlarına hangi disiplin cezası verilir? (Madde-123/D)**

A) Memurluktan çıkarma

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması

C) Uyarma

D) Kınama

42. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "amirine ve maiyetindekilere fiili tecavüzde bulunmak" **fiili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde-123/E)**

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

43. **Aşağıdakilerden hangisi bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmak eylemlerinden birisi değildir? (Madde-123/E)**

A) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak

B) Amirine ve maiyetindekilere fiili tecavüzde bulunmak

C) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

D) Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek

44. **657 sayılı Kanun'a göre yetki almadan gizli bilgileri açıklayan memurlara, aşağıdaki cezalardan hangisi verilir? (Madde-123/E)**

A) Devlet memurluğundan çıkarma

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması

C) Kınama

D) Uyarma

45. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hâllerde, brüt aylıklarının ne kadarı kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir? (Madde-123/E)**

A) 2/3'ü - 1/3'ü

B) 3/4'ü - 1/4'ü

C) 1/4'ü - 1/2'si

D) 1/3'ü - 2/3'ü

46. **657 sayılı Kanun'a göre disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya hâlin, cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe, aşağıdakilerden hangisi yapılır? (Madde-123)**

A) Bir derece ağır ceza uygulanır.
B) Aynı ceza uygulanır.
C) Memurluktan çıkarılır.
D) Kademe ilerlemesi durdurulur.

47. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi disiplin amirleri tarafından verilmez? (Madde-126)**

A) Uyarma
B) Kınama
C) Aylıktan kesme
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

48.

I. Uyarma
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması
IV. Kınama

657 sayılı Kanun'a göre disiplin amirlerince verilen disiplin cezaları, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-126)

A) I ve III
B) I, II, ve IV
C) III ve IV
D) II, III ve IV

49.

I. Aylıktan kesme
II. Kademe ilerlemesinin durdurulması
III. Devlet memurluğundan çıkarma
IV. Kınama

657 Sayılı Kanun'a göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangileri yüksek disiplin kurulunca verilir? (Madde-126)

A) I ve III
B) Yalnız III
C) II ve IV
D) Yalnız II

50. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulunca verilir? (Madde-126)**

A) Kınama
B) Aylıktan kesme
C) Devlet memurluğundan çıkarma
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

51.

I. Memura savunması için en çok 5 gün süre verilir.
II. Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından verilir.
III. Devlet memurluğundan çıkarma cezası atamaya yetkili amirler tarafından verilir.
IV. Her kurum merkezinde bir disiplin ve yüksek disiplin kurulu kurulur.

657 sayılı Kanun'a göre disiplinle ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) II ve III
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV

52. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun dosyadaki disiplin cezasını reddetmesi hâlinde, atamaya yetkili amirler kaç gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttir? (Madde-126)**

A) 5
B) 10
C) 15
D) 30

53. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren nihayet ne kadar süre içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zaman aşımına uğrar? (Madde-127)**

A) Dört ay
B) Dokuz ay
C) Bir yıl
D) İki yıl

disiplin cezasında 2 yıl 1 amenasın kademe ilerlemesinin durdurulması 1 ay zaman

54. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kademe ilerlemesinin durdurulması cezasında kaç ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar? (Madde-127)

A) Bir B) Üç C) Altı D) On iki

55.

I. Kınama
II. Memurluktan çıkarma
III. Aylıktan kesme
IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki cezaların hangisi ya da hangilerinde bir ay içerisinde disiplin soruşturmasına başlanılmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar? (Madde-127)

A) Yalnız I
B) I ve III
C) I, II ve IV
D) I, III ve IV

56. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren kaç gün içinde vermek zorundadırlar? (Madde-128)

A) 7 B) 10 C) 15 D) 20

57. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, disiplin kurulana intikalinden sonra hangi süre içerisinde karara bağlanması gerekir? (Madde-128)

A) 15 gün
B) 1 ay
C) 2 ay
D) 6 ay

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, aşağıdakilerden hangisini isteme hakkına sahip değildir? (Madde 129)

A) Tanık dinletme
B) Sicil dosyasını inceleme
C) Soruşturma evrakını inceleme
D) Sözlü veya yazılı olarak vekili vasıtasıyla savunma yapma

59. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından kaç sene sonra verilmiş olan cezalarının sicil dosyasından silinmesini isteyebilir? (Madde-133)

A) 10 B) 7 C) 6 D) 5

60.

I. Kınama
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması
IV. Uyarma

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, yukarıdaki disiplin cezalarından hangilerini, uygulanmasından on sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak sicil dosyasından silinmesini isteyebilir? (Madde-133)

A) I ve IV
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV

61.

I. İllerde valiler
II. İlçelerde kaymakamlar
III. Atamaya yetkili amirler
IV. Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarını görevden uzaklaştırmaya yukarıdakilerden hangileri yetkilidir? (Madde-138)

A) I, II ve III
B) II, III ve IV
C) I, III ve IV
D) I, II, III ve IV

62. 657 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi, görevden uzaklaştırma yetkisine sahip olanlardan değildir? (Madde-138)

A) Bakan
B) Vali
C) Daire başkanı
D) Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

63.

I. Hukuki sorumluluk
II. Mali sorumluluk
III. Cezai sorumluluk

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhâl soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garez veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan amirler, yukarıdaki sorumluluklardan hangilerine tabidirler? (Madde-139)

A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

64. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen en çok kaç iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır? (Madde-139)

A) 7
B) 10
C) 15
D) 20

65. 657 sayılı Kanun'a göre görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya göz altına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının ne kadarı ödenir? (Madde-141)

A) 1/3'ü
B) 1/2'si
C) 1/4'ü
D) 2/3'ü

66. 657 sayılı Kanun'a göre, görevden uzaklaştırmaya ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde-141)

A) Görevden uzaklaştırılan memura, bu süre içerisinde aylığının üçte ikisi ödenir.

B) Görevden uzaklaştırılan memur, bu süre içerisinde sosyal hak ve yardımlardan faydalanamaz.

C) Görevden uzaklaştırma yetkisi illerde valiler, ilçelere kaymakamlara aittir.

D) Görevden uzaklaştırılan memurla ilgili soruşturmaya, zamanında başlamayan veya keyfi olarak geciktiren amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

67. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıda belirtilenlerden hangisi görevden uzaklaştırılan memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu hâller arasında sayılmamıştır? (Madde-143)

A) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler

B) Yargılamanın iadesine karar verilenler

C) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar

D) Memurluğa engel olmayacak bir ceza ile yükümlü olup cezası ertelenenler

68. Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok ne kadar süre devam edebilir? (Madde-145)

A) 2 ay
B) 6 ay
C) 7 gün
D) 90 gün

1	B	21	A	41	B	61	D
2	C	22	C	42	C	62	C
3	B	23	C	43	C	63	D
4	A	24	A	44	A	64	B
5	D	25	C	45	C	65	D
6	C	26	A	46	A	66	B
7	B	27	D	47	D	67	B
8	A	28	B	48	B	68	D
9	B	29	A	49	B		
10	C	30	B	50	C		
11	C	31	A	51	B		
12	B	32	C	52	C		
13	C	33	C	53	D		
14	B	34	C	54	A		
15	D	35	B	55	D		
16	B	36	B	56	C		
17	B	37	C	57	D		
18	D	38	D	58	B		
19	B	39	B	59	D		
20	C	40	B	60	C		

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Başbakanlık Başmüşavirliği, istisnai memurluklardan biridir.	(D)	(Y)
2)	Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresiyle ilgili olarak yer değiştirme suretiyle aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen üç iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.	(D)	(Y)
3)	Bir göreve yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın yasal süre içinde işe başlamayanlar 3 yıl süre ile Devlet memuru olarak istihdam edilemezler.	(D)	(Y)
4)	Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede en az bir yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır.	(D)	(Y)
5)	Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin en çok iki derece altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler.	(D)	(Y)
6)	Kurumlarınca gönderilenlerden, uluslararası kuruluşlarda staj yapan ve çalışma esas ve usulleri ile misyon şeflikleriyle ilişkileri **Devlet** Personel Başkanlığının görüşü üzerine Dışişleri Bakanlığınca belirlenen memurlara, gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığı tutarı, diğerlerine bu tutarın 2/3'ü ödenir.	(D)	(Y)
7)	Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami 30 gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.	(D)	(Y)
8)	Özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler, ikinci görev olarak verilebilir.	(D)	(Y)
9)	Diş hekimlerine ve veterinerlere, meslekleri ile ilgili baştabiplik ikinci görev olarak yaptırılabilir.	(D)	(Y)
10)	Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç üç ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.	(D)	(Y)
11)	Yasama görevinde veya bakan olarak geçirilen her yıl bir kademe ilerlemesi ve her iki yıl bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.	(D)	(Y)
12)	Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 5 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.	(D)	(Y)
13)	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Bu zorunluluğa uymadan görevinden ayrılan bir memur 3 yıl geçmeden tekrar Devlet memurluğuna alınamaz.	(D)	(Y)
14)	Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten 15 gün sağlık izni verilir.	(D)	(Y)

15) Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. (D) (Y)

16) Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla üç defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. (D) (Y)

17) "Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak" fiili kınama cezasını gerektirir. (D) (Y)

18) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında 15 gün içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar. (D) (Y)

19) Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 5 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. (D) (Y)

20) Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 10 yıl, daire başkanı kadrolarına atanamazlar. (D) (Y)

21) Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur; uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene sonra, atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. (D) (Y)

22) Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. (D) (Y)

23) Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 15 iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır. (D) (Y)

24) Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 2 ay devam edebilir. (D) (Y)

25) Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir. (D) (Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.D	2.Y	3.Y	4.D	5.Y	6.D	7.D	8.D	9.D	10.Y	11.D	12.Y	13.D	14.Y	15.D
16.Y	17.D	18.Y	19.Y	20.Y	21.D	22.Y	23.Y	24.Y	25.D					

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresiyle ilgili olarak yer değiştirme suretiyle aynı yerdeki görevlere atananlar Atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü **izleyen iş günü** içinde işe başlamak zorundadırlar.	(D)
3)	Bir göreve yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın yasal süre içinde işe **başlamayanlar 1 yıl süre** ile Devlet memuru olarak istihdam edilemezler	(D)
5)	Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin en çok **üç derece** altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler.	(D)
10)	Kadrosu kaldırılan memurlar, **en geç altı** ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.	(D)
12)	Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.	(D)
14)	Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten **bir aylık** sağlık izni verilir.	(D)
16)	Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla **iki defada** kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.	(D)
18)	Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.	(D)
19)	Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun **7 günden az** olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.	(D)
20)	Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 5 yıl, daire başkanı kadrolarına atanamazlar.	(D)
22)	Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı **disiplin kuruluna**, itiraz edilebilir.	(D)
23)	Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen **10 iş** günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır.	(D)
24)	Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en **çok 3 ay** devam edebilir.	(D)

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

Kapsam: (Madde 146)

- Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez. Hiçbir yarar sağlanamaz. Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç.

Bu Kanun gereğince ödenecek aylık, taban aylığı, kıdem aylığı zam ve tazminatlar ile diğer ödemeler toplamının brüt tutarı, bulunulan yerde İş Kanunu gereğince işçiler için tespit olunan asgari ücretin aylık tutarından az olamaz. Az olması halinde, aradaki fark memurun diğer özlük hakları ile ilgilendirilmeksizin tazminat olarak ödenir.

Deyimler: (Madde 147)

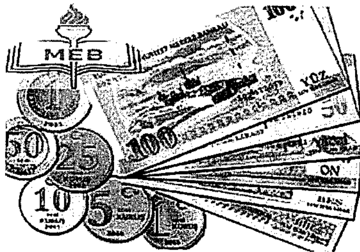

- Bu Kanunda geçen;

A) Aylık: Bu Kanuna tabi kurumlarda görevlendirilen memurlara hizmetlerinin karşılığında, kadroya dayanılarak ay itibariyle ödenen parayı,

B) Sözleşmeli ücreti: 4 üncü maddenin (B) bendi gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı,

C) Gündelik: 4 üncü maddenin (C) ve (D) bentleri gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı,

Ç) Ödül: Kanunun 123 üncü maddesinde yazılı hallerde memurlara ödenen parayı,

D) Temsil giderleri: Belirli yetki ve sorumluluk makamlarını işgal eden memurlara temsili mahiyette ve görevleri icabı olarak yaptıkları gerçek giderleri karşılamak üzere ilgili kurumların bütçelerine bu maksat için konulan ödenekten özel yönetmeliği hükümleri gereğince ödenen parayı,

E) Ders görevi ücreti: Bu Kanuna tabi kurumlara ait her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmenlik veya öğretim üyeliği yapan öğretmen, öğretim üyesi ve diğer memurlara ders saati itibariyle ödenen parayı,

F) Fazla çalışma ücreti: Kurumların, bu Kanunun 178 inci maddesinde yazılı esaslar çerçevesinde normal çalışma saatleri dışında çalıştırdıkları memurlara, fazla çalışma saati itibariyle ödenen parayı,

G) a) İş güçlüğü zammı: Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen parayı,

b) İş riski zammı: Hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen parayı,

c) Eleman teminindeki güçlük zammı: Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için ödenen parayı,

d) Mali sorumluluk tazminatı: Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenen parayı,

ifade eder.

Gösterge tabloları:

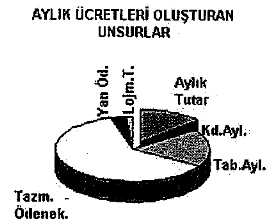

Madde 148 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/51 md.)

Kademe aylığı: (Madde 149)

- Kademe aylığı 36 ncı maddede gösterilen sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelere dahil kademelerden her biri için tespit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

Derece aylığı:(Madde 150)

- Derece aylığı 36 ncı maddede yer alan sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelerin her birinin muhtevi bulunduğu yatay kademe aylıklarını topluca ifade eder.

Derecelerin ilk ve en yüksek kademe aylıkları: (Madde 151)

– Gösterge tablosunda yer alan derecelerden her birindeki 1 inci kademe göstergesine tekabül eden miktar o derecenin ilk kademe aylığını; aynı derecenin son kademe göstergesine tekabül eden miktar da o derecenin en yüksek kademe aylığını gösterir.

Zam ve Tazminatlar: (1)

Madde 152 –

I. Zamlar

a) Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara **iş güçlüğü zammı,**

b) Hayat ve sağlık için tehlike arzeden hizmetlerde çalışanlara **iş riski zammı,**

c) Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere **mali sorumluluk zammı,**

d) Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için **temininde güçlük zammı,**

ödenir.

II. Tazminatlar: (Değişik: 20/3/1997 - KHK - 570/9 md.)

Görevin önem, sorumluluk ve niteliği, görev yerinin özelliği, hizmet süresi, kadro unvan ve derecesi ve eğitim seviyesi gibi hususlar gözönüne alınarak bu Kanunda belirtilen en yüksek Devlet Memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının,

A) ÖZEL HİZMET TAZMİNATI:

a) Genel İdare hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda bulunanlarla üst yönetim görevi yapan personelden;

1. Birinci derece kadrolarda bulunanlar için % 345 ine,
2. İkinci derece kadrolarda bulunanlar için % 100 üne,
3. Üçüncü derece kadrolarda bulunanlar için % 80 ine,
4. Dördüncü derece kadrolarda bulunanlar için % 70 ine,
5. Beş, Altı ve Yedinci derecelerden aylık alan Şube Müdürü, Müdür, Sayman (Muhasip ve muhasebeci kadrosunda olanlar dahil), Başkan ve bunların yardımcıları için % 60 ına,

b) Sağlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda görev yapanlardan;

1. Eğitim görevlisi, Başasistanlık görevini yapanlar ile Uzman Tabipler için % 215 ine,(1)
2. Diğer dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğrenim veren okul mezunları İçin % 145 ine,
3. Dört yıldan aşağı yükseköğrenim veren okul mezunları için % 100 üne,
4. Lise dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için % 72 sine,
5. Ortaokul dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için % 60 ına

Ancak,Sağlık Hizmetleri Sınıfına ait kadrolarda görevli olup da, bu görevleri ile ilgili olmayan bir üst öğrenimi bitirenler için önceki öğrenim durumlarına ait tazminat oranları esas alınır.

Sağlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden; kalkınmada öncelikli yörelere sürekli görevle atananlara bu yörelerde fiilen çalıştıkları sürece uzman tabipler için 90, diğerleri için 75 puana kadar, diğer yörelerden Bakanlar Kurulunca belirlenecek köy ve diğer yerleşim birimlerine sürekli görevle atananlara ise 15 puana kadar ilave ödeme yapılabilir.

c) Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda görev yapanlardan;

1. Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim veren okul mezunları için % 168'ine, (18)

Yüksek Mühendis, Yüksek Mimar, Mühendis, Mimar ve Şehir Plancısı kariyerlerini haiz olup (Bunlardan Müdür ve daha üst merkez ve taşra birim yöneticileri dahil) 1-4 üncü derecelerden aylık alan ve kurumlarınca belirlenen büyük yatırım projelerinde fiilen çalışanlara bu projelerde çalıştıkları sürece ayrıca % 30'una,

Ancak, bu hükme göre ilave ödeme yapılacak toplam personel sayısı, ilgili kurumun belirtilen kariyerleri haiz toplam personel sayısının % 10'unu geçemez. (Hesaplamalarda küsurlar tama iblağ edilir.)

2. Dört yıldan aşağı yükseköğrenim veren okul mezunları için % 100 üne,
3. Lise dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için % 72 sine,

Ancak, Teknik Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda görevli olup da, bu görevleri ile ilgili olmayan bir üst öğrenimi bitirenler için önceki öğrenim durumlarına ait tazminat oranları esas alınır.

Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden kalkınmada öncelikli yörelere sürekli görevle atananlara, bu yörelerde fiilen çalıştıkları sürece ayrıca 35 puana kadar ilave yapılabilir.

(Ek paragraf: 21/3/2006 – 5473/3 md.) Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, bulundukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve üçer aylık dönemler itibarıyla toplamı 60 puanı aşmayacak şekilde, dönem sonlarında ödenmek üzere ek özel hizmet tazminatı verilebilir.

d) Avukatlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlar için % 135 ine,

e) Başbakanlık Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları için % 230 una,

f) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık (...) (31) ve Gelir İdaresi Başkanlığı İç Denetçileri ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı(31) merkez denetim elemanları için % 210 una,(17) (31)

g) Bakanlık, Denizcilik Müsteşarlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve bağımsız genel müdürlük (mahalli idarelere bağlı genel müdürlükler hariç) Başmüfettiş Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları ile, Başkanlık, Müstakil Genel Müdürlük, Büyükşehir Belediyesi, Büyükşehir Belediyelerine bağlı genel müdürlük, (44) Büyükşehir Belediyesi bulunan illerin İl Özel İdaresi ile Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri İç Denetçileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları ve Bakanlıklar merkez teşkilatına dahil kadrolarda görevli Başkontrolör, Kontrolör ve Stajyer Kontrolörler, İçişleri Bakanlığı Denekler Denetçisi ve Dernekler Denetçi Yardımcıları, Sosyal Güvenlik Kurumu Başmüfettişi, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Denetçi ve Denetçi Yardımcıları(31), Millî Eğitim Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Sağlık Denetçi ve Denetçi Yardımcıları,(41) Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçi ve Denetçi Yardımcıları,(43) için % 195 ine

h) **(Mülga: 11/10/2011-KHK-666/5 md.)**

j) **(Değişik: 7/7/2010-6004/23 md.)** Dışişleri Bakanlığı meslek memurları için (aday meslek memurları dahil) % 140'ına, konsolosluk ve ihtisas memurları için (aday konsolosluk ve ihtisas memurları dahil) % 130'una,

k) M.İ.T. fiili kadrosuna dahil personel için % 345 ine,

l) (Ek: 10/9/2014 - 6552/68 md.) Türkiye İş Kurumu iş ve meslek danışmanları için %150 sine,

B) EĞİTİM, ÖĞRETİM TAZMİNATI (1)

Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlara; (Öğretmen unvanlı kadrolarda bulunanlardan okul müdürü ve okul müdür yardımcısı, yönetici ve eğitim uzmanı olarak görevlendirilenler ile cezaevi okullarında çalışan öğretmenler dahil (...) (1) olmak üzere)

a) 1-2 nci derecelerden aylık alanlar için % 100 üne,

b) 3 ve 4 üncü derecelerden aylık alanlar için % 95 ine,

c) Diğer derecelerden aylık alanlar için % 85 ine,(2)

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarına atelye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmeni olarak Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen ünvanlı kadrolara atananlardan Bakanlar Kurulunca belirlenecek okul, kurum ve branşlarda görev yapanlara ayrıca;

a) Dört yıl veya daha fazla yükseköğrenim görenler için % 15 ine,

b) Üç ve iki yıllık yükseköğrenim görenler için % 10 una,

(Ek fıkra: 30/6/2004-5204/2 md.) Birinci fıkrada sayılanlardan ayrıca;

a) Başöğretmen unvanını kazanmış olanlara % 40'ına,

b) Uzman öğretmen unvanını kazanmış olanlara % 20'sine,

C) DİN HİZMETLERİ TAZMİNATI (3)

a) **(Değişik: 1/7/2010-6002/21 md.)** İl müftü yardımcısı, ilçe müftüsü, eğitim görevlisi ve mesleği ile ilgili yüksek öğrenim mezunu olup "Vaiz" kadrosuna atananlar için %175'ine,

b) **(Değişik: 1/7/2010-6002/21 md.)** Din Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan;

1. Yükseköğrenim mezunu olanlar için % 95'ine,
2. İmam-Hatip Lisesi mezunları için % 93'üne,
3. Diğerleri için % 89'una,

c) **(Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)**

d) **(Ek: 1/7/2010-6002/21 md.)** (a) ve (b) alt bentlerinde sayılanlardan ayrıca; başvaiz, başimam-hatip, Kur'an kursu başöğreticisi kadrolarına atananlara % 40'ına, uzman vaiz, uzman imam-hatip, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve başmüezzinlik kadrolarına atananlara % 20'sine,

D) EMNİYET HİZMETLERİ TAZMİNATI (1)

a) Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan; (5)

1. Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Emniyet Genel Müdürü için %419'una,
2. Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Birinci Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlardan;

- Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Ankara, İstanbul ve İzmir İl Emniyet Müdürleri için %356'sına,
- Daire Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, diğer İl Emniyet Müdürleri için %331'ine,
- Diğerleri için %269'una,

3. Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) İkinci Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için %244'üne,
4. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için %231'ine,
5. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için %219'una,
6. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Emniyet Amirliği kadrolarına atananlar için %189'una,
7. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Başkomiser kadrolarına atananlar için %173'üne,
8. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Komiser kadrolarına atananlar için %164'üne,
9. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Komiser Yardımcılığı kadrolarına atananlar için %158'ine,
10. (Değişik: 29/1/2016-6663/8 md.) Diğerlerinden;

- 1, 2, 3 ve 4'üncü derecelerden aylık alanlar için %148'ine,
- 5, 6 ve 7'nci derecelerden aylık alanlar için %139'una,
- 8, 9, 10 ve 11'inci derecelerden aylık alanlar için %128'ine,

11. **(Ek: 24/4/2008-5757/3 md.)** Çarşı ve Mahalle bekçileri için % 72'sine, (2)
12. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde çevik kuvvet müdürlüklerine ait kadrolara atanmış olanlara ayrıca % 5 ine, (2)

b) **(Mülga: 24/4/2008-5757/3 md.)**

E) MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ ÖZEL HİZMET TAZMİNATI

Mülki İdare Amirliği Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan;

a) Müsteşar için % 345 ine,

b) Olağanüstü Hal Bölge Valisi, İl Valileri ve Emniyet Genel Müdürü (Vali) için % 335 ine,(3)

c) Kurul Başkanı, Müsteşar Yardımcısı, 1.Hukuk Müşaviri, Genel Müdürler, Strateji Geliştirme Başkanı ile bu görevleri yürüten Merkezde görevli Valiler için % 330'una,(3)(4)

d) Merkezde görevli diğer Valiler için % 290 ına,

e) **(Değişik: 1/7/2006-5540/5 md.)** Diğerlerinden;

- 1 inci dereceden aylık alanlar için % 290'ına,
- 2 ve 3 üncü derecelerden aylık alanlar için % 280'ine,
- 4 ve 5 inci derecelerden aylık alanlar için % 260'ına,
- Diğer derecelerden aylık alanlar için % 240'ına,
- Kaymakam adayları için % 175'ine,
- Vali unvanını kazananlar hariç olmak üzere kaymakamlık unvanını kazandıktan sonra İçişleri Bakanlığı merkez teşkilâtında görev yapanlar ile merkez valilerine ayrıca % 30'una,

F) DENETİM TAZMİNATI

Özel Hizmet Tazminatı bölümünün;

a) (e), (f) ve (g) sırasında sayılanlardan:

- Kamu İktisadi Teşebbüslerindeki görevliler için % 10 una,
- Diğerleri için %30 una

b) (ğ), (h), (i) ve (j) sırasında sayılanlar için % 20 sine, (1)

G) ADALET HİZMETLERİ TAZMİNATI

Yüksek Mahkemeler,Yüksek Seçim Kurulu, Sayıştay, İl ve İlçe Seçim Kurulları, Adli, İdari, Askeri Yargıda (ceza infaz kurumları ve icra müdürlükleri personeli dahil) görevli bu Kanuna tabi personelden;

a) Genel İdare Hizmetleri Sınıfında bulunanlar için % 180 ine,

b) Yardımcı Hizmetler Sınıfında bulunanlar ile Teknik Hizmetler Sınıfında olduğu halde bu sınıfın özel hizmet tazminatından yararlanamayanlar için % 56 sına,

c) **(Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)**

d) Cezaevi Müdürü, İnfaz ve Koruma Başmemuru, İnfaz ve Koruma Memurlarına ayrıca % 10 una,

H) Bu kanunda belirtilen hizmet sınıflarında olup da yukarıdaki bölümlerde yer alan tazminatlardan yararlanmayan personelden;

a) Yardımcı Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda bulunanlar için % 45 ine,

b) Diğer hizmet sınıflarına ait kadrolarda bulunanlar için % 50 sine, kadar, bu nispetleri aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek esas, ölçü ve nispetler dahilinde yukarıdaki tazminatlar ödenir.

Hizmetin niteliği itibariyle birden fazla özel hizmet tazminatı verilmesi gereken durumlarda bu tazminatlardan fazla olanı ödenir. Mülki İdare Amirliği Özel Hizmet Tazminatı, Emniyet Hizmetleri Tazminatı, Din Hizmetleri Tazminatı ve Adalet Hizmetleri Tazminatı (C ve G bölümlerinin (c) bentlerinde sayılanlar hariç) ödenenlere özel hizmet tazminatı ödenmez. (2)

III. Ortak Hükümler:

Bu zam ve tazminatların hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ödeneceği, miktarları, ödeme usul ve esasları ilgili kurumların yazılı isteği ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca bütün kurumları kapsayacak şekilde ve 154 üncü madde uyarınca katsayının Bakanlar Kurulunca değiştirilmesi durumu hariç yılda bir defa olmak üzere hazırlanır ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.

Ancak Millî İstihbarat Teşkilatı fiili kadrosuna dahil bulunanlara ödenecek iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zammının miktarları ile özel hizmet tazminatı oranları, ödeme usul ve esasları Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

Bu zam ve tazminatlara hak kazanmada ve bunların ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır. Ancak;

a) Sağlık kurulu raporu üzerine verilen hastalık izinleri,

b) Kanser, verem ve akıl hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananların kullandığı hastalık izinleri,

c) Hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri, hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.

Yurt dışına sürekli görevle görevlendirilenlere bu zam ve tazminatlar ödenmez. Ancak bunlardan yurt içine geçici olarak geri çağrılanlardan yurt dışı aylıklarının kesilmesini gerektirecek kadar yurt içinde kalanlara, bu süre içinde zam ve tazminatları ödenir.

> Bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.

Kamu kurum ve kuruluşları (Mahalli İdareler dahil) bu maddede belirtilen zam ve tazminatları; hizmetin gerekleri ve mali imkanlarını dikkate alarak personeline **Bakanlar Kurulunca** belirlenen oran ve miktarlardan daha düşük bir oran ve miktar üzerinden ödeyebilirler.

Bu maddenin ikinci bölümünde yer alan tazminatlar damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi değildir.

Her sınıfın son aylık derecesi ve en çok aylık miktarı:

Madde 153 – (Mülga: 23/12/1972 - KHK 2/5 md.)

Katsayı: (Madde 154)

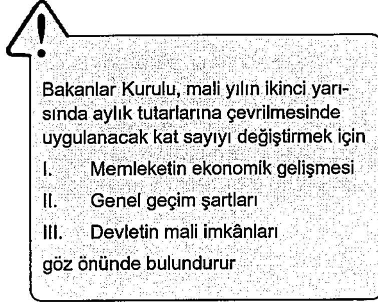

- Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere Genel Bütçe Kanunu ile tespit olunur. Ancak mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle Bakanlar Kurulu bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir.

Katsayılardaki değişiklik aylıklarda artış veya eksiliş sayılmaz.

Memurlara ödenecek aylık tutarları: (Madde 155)

- Bu kanunun 36 ncı maddesinde yer alan sınıflara ait gösterge tablosundaki rakamların, genel bütçe kanununda o yıl için tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak miktar, sınıfların derece ve kademelerindeki memurların aylık tutarlarını gösterir.

Yurt dışında aylıklar: (Madde 156)

- (Değişik: 31/7/1970 - 1327/57 md.) Kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan Devlet memurlarının aylıkları, 155 inci maddeye göre tespit edilen brüt aylık tutarın, Devlet Personel Başkanlığı Dışişleri ve Maliye bakanlıklarının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek emsal ile çarpılmasından hasıl olacak miktar üzerinden ödenir. Asıl aylığın ödeme miktarı ile emsali tutarı arasındaki fark, her türlü vergiden müstesnadır.

(Mülga ikinci fıkra: 29/6/2012-6338/3 md.)

Dış memleketler aylık katsayısı: (Madde 157)

- 156 ncı maddede yazılı katsayılar her yabancı memleketin ekonomik durumu, para ve geçim şartları ile memurun temsil görevi ve aile yükümlülüğü gözönünde tutulmak suretiyle saptanır ve aynı usul uyarınca değiştirilir.

Adayların aylıkları:(Madde 158)

- Herhangi bir sınıfta aday olarak göreve başlayanlar bu Kanunun 54 üncü maddesindeki esaslara göre, girecekleri derecenin hak edecekleri kademe aylığını alırlar.

Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

Asaleti onaylanan memurların kademe ilerlemeleri: (Madde 159)

- Adaylık süresi sonunda bu Kanun hükümlerine göre asıl memurluğa atananların adaylıkta geçirdikleri süreler, kademe ilerlemelerinde ve derece yükselmelerinde değerlendirilir.

Kademe ilerlemesinde verilecek aylık: (Madde 160)

- Kademe ilerlemesinde memur bir ileri kademeye ait göstergeye tekabül eden aylığı alır.

Derece değişikliğinde verilecek aylık: (Madde 161)

- Derece yükselmesi veya daha aşağı bir dereceye atama halinde,

A) Bulunduğu dereceden yukarı derecelere atanan memur;

a) 68 nci maddenin (B) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesine,

b) Yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesi evvelce iktisap ettiği göstergeden düşük ise, iktisap ettiği göstergeye eşit olan kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır.

Alt derecede eşit göstergeli kademede geçirilen süre dikkate alınır.

B) Kazanılmış hak aylık derecelerinden daha aşağı bir dereceye atanan memur, kazanılmış hak aylık dereceleri saklı kalmak kaydıyla,

a) Atandığı derecede eski derecesinde almakta olduğu kademe göstergesine,

b) Atandığı derecede eşit gösterge yok ise, eski göstergesine en yakın kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır.

Başka sınıfa geçen memurun alacağı aylık:

Madde 162 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/61 md.)

İstisnai memurluklardan ayrılanların durumu: (Madde 163)

– İstisnai memuriyetlere:

a) Bu Kanuna tabi kurumlardan atanmış olanlar, ayrıldıkları sınıfa dönmek istedikleri takdirde, istisnai memuriyetlerde geçirmiş oldukları süre, bu Kanunda derece terfii için belirtilen esaslara göre girebilecekleri yeni derecenin tayininde normal derece terfii sürelerine karşılık sayılır.

Bu gibilerin, derece terfii süresine karşılık sayılan süreden geri kalan kısmı kademe terfiinde dikkate alınır.

Bu gibiler, aynı şartlardan faydalanarak, 71 inci madde hükümlerine uyulmak kaydiyle, başka bir sınıfa da girebilirler.

b) Bu Kanuna tabi olmayan kurumlardan atananlar, bu Kanuna tabi kurumlarda bir göreve atanmayı istedikleri takdirde, istisnai memuriyette geçirilen süre (a) fıkrasındaki esaslara göre ve girilecek derecenin sınav veya seçmesini başarmak kaydiyle, derece ve kademe ilerlemesine sayılır. Bu gibiler için adaylık hükümleri uygulanmaz.

Aylığın ödeme zamanı ve esasları: (Madde 164)

– Memurlara aylıkları her ayın başında peşin ödenir. Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde o aya ait peşin ödenen aylık, geri alınmaz.

Sözleşmeli personelin ücretleri sözleşme şartlarına göre; geçici personelin gündelikleri gün hesabıyla hafta veya ay sonlarında ödenir.

Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre almakta bulunan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri (sözleşmeli statüdeki personel dahil) ile kamu ve özel kesimde iş kanunlarına göre istihdam edilen işçilere çeşitli adlar altında yapılan nakdi ve ayni nitelikteki tüm ödemelerin hesaplanma kolaylığını ve basitliğini sağlamak amacıyla, bordro düzenlemesine, tahakkuk ve ödeme işlem ve sürelerine ilişkin esas ve usulleri tesbit etmeye, aydan daha kısa ya da daha uzun sürelerde yapılan ödemelerin aylık dönemler itibariyle tahakkuk ettirilmesi ve ödenmesine karar vermeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Üçüncü fıkra kapsamına giren personelin her türlü özlük haklarının ve tahakkuk işlemlerinin belli merkezlerden yapılabilmesi ve ödemelerin bankacılık sistemi aracılığı ile gerçekleştirilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmaya ve gerekli tedbirleri almaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Açıktan atanmada aylığa hak kazanma: (Madde 165)

– Bir göreve açıktan aday veya asıl memur olarak atananlar, göreve başladıkları günden itibaren aylığa hak kazanırlar.

Bu suretle göreve başlamada ilk aylık, gün hesabiyle ay sonunda ödenir.

Kademe ilerlemesinde aylığa hak kazanma: (Madde 166)

– Kademe ilerlemesinde Devlet Memuru, bu ilerlemeye müstehak olduğu tarihi takip eden ay başından itibaren aynı derecenin bir ileri kademesine ait aylığa hak kazanır.

Derece değişikliğinde aylığa hak kazanma: (Madde 167)

– Derece yükselmesinde veya daha aşağı derecelere atamada memur, yükseldiği veya atandığı derecenin görevine başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren bu derecenin 161 inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır.

Ancak, yürütülmekte olan görevin niteliğinde bir değişme olmaması halinde derece yükselmesine ilişkin onayın geçerlilik tarihini takip eden ay başından itibaren bu derecenin 161 inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır.

Başka bir sınıfa geçmede aylığa hak kazanma:

Madde 168 – (Mülga: 23/12/1972 - KHK 2/5 md.)

Görev yeri değiştirilen memurların aylıkları: (Madde 169)

– Bulundukları yerden başka yerlerdeki görevlere nakledilen ve 62 nci maddede belirtilen süre içinde yeni görevlerinde işe başlayan memurlarla,yer değiştirme suretiyle başka kurumlara atanan memurların aylıkları, işe başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren yeni görev yerinde ödenir. Eski görev yerinde alınan aylıklar için kurumlar arasında herhangi bir hesaplaşma yapılmaz.

İzin veya geçici görevde iken görev yeri değiştirilen memurların aylıkları: (Madde 170)

– Kanuni izinlerin kullanılması sırasında veya geçici bir görevde iken asıl görev yeri değiştirilen memurların aylıkları, izin veya geçici görevin sona ermesine kadar eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan ödenir.

- Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların devir süresi **yedi gündür.**
- Sayman mutemetleri için devir süresi iki gündür.

Sayman ve sayman mutemetlerinin devir süreleri ve aylıkları: (Madde 171)

– Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların devir süresi yedi gündür.

Devir teslim süresinin aylık ödeme zamanına rastlaması halinde bu aya ait aylıkları eski görev yerinde, kadro tasarrufundan ödenir.

Sayman mutemetleri için devir süresi iki gündür.

Görev yeri değiştirilenlerden eski görevlerine devamları tebliğ edilenlerin aylıkları: (Madde 172)

– Görev yerleri değiştirilen memurlardan görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenlerin aylıkları eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan ödenir.

Vekalet aylığına hak kazanma:

Madde 173 – (Mülga: 23/12/1972 - KHK 2/5 md.)

Vekalet görevinin fiilen yapılması şartı: (Madde 174)

– Vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.

Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler: (Madde 175)

– Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) üçte ikisi verilir. Bulundukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.

88 inci maddeye göre ikinci görev verilen memurlara, bu görevleri karşılığında aylık ödenebilmesi için boş bir kadroya ait görevin ikinci görev olarak yürütülmesi gerekir. Bu şekilde görevlendirilenlere, görevlendirildikleri kadro derecesinin ilk kademe aylığının üçte ikisi ödenir. Ancak, sağlık grup başkanlığı, baştabip ve baştabip yardımcılığı hizmetlerinin ikinci görev olarak yürütülmesi halinde kadro şartı aranmaz ve bu hizmetleri yürütenlere almakta oldukları aylığın üçte ikisi ikinci görev aylığı olarak ödenir.(1)

Açıktan vekil olarak atananlar bu Kanunla memurlara tanınan sosyal haklardan da yararlanırlar ve bunlara ödenecek vekalet aylığının hesabına memuriyet taban aylığı da dahil edilir.

Ders ve konferans ücretleri: (Madde 176)

– Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

(Değişik ikinci fıkra: 27/3/2015 – 6639/9 md.) Bu ücretler, özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere %25, Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi kapsamında görev alan yönetici ve öğretmenlere %100 fazlasıyla ödenir.

Bu madde kapsamında ücretle ders vermek üzere yükseköğretim kurumlarından görevlendirilen öğretim elemanlarına 2914 sayılı Kanun hükümlerine göre ek ders ücreti ödenir.

Konferans ücreti her yıl bütçe kanunlarında gösterilir.(2)

Yolluk giderleri ve gündelikleri: (Madde 177)

– Bu Kanun hükümlerine tabi Devlet memurlarından bir görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev yerinden ayrılanların yol giderleri ve gündelikleri, yolluklar hakkındaki özel kanun hükümlerine göre ödenir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılanların yol masrafları ile gündelikleri sözleşmelerindeki şartlara göre ödenir.

Fazla çalışma ücreti: (Madde 178)

A) 99 ve 100 üncü maddeler hükümleri uyarınca tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında;

a) Salgın hastalık ve tabii afetler gibi olağanüstü hallerin olması (Bu hallerin devamı süresince),

b) Fabrika, atelye, şantiye, işletme gibi yerlerde İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması, hallerine münhasır olmak üzere, yapılan fazla çalışmalar ücretle karşılanır.

Yukarıda sayılan hallerde yaptırılacak fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret **Bakanlar Kurulu kararı** ile belirlenir

B) Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın **her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir**. Ancak, bu suretle verilecek **iznin en çok on günlük kısmı** yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullandırılabilir.

> Personele yaptırılacak fazla çalışmanın **her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir.** bu suretle verilecek **iznin en çok on günlük kısmı** yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullandırılabilir.
> Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Millî İstihbarat Teşkilatı mensuplarına ödenecek fazla çalışma ücretleri ve diğer hususlar Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak bir talimatla tesbit edilir.

Temsil giderleri ve yönetmeliği: (Madde 179)

– Hangi kurumlarda hangi sınıf ve kadrolardaki Devlet memurlarının görevler icabı temsili mahiyette masraf yapabilecekleri ve bu masrafların sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları ilgili kurumların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığı ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ile birlikte hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Sürekli görevle yurt dışında bulunan memurların aylıkları: (Madde 180)

– Sürekli görevle yurt dışına atanan memurların aylıkları görevlerine başladıkları tarihten itibaren; sürekli görevle yurt dışına gönderilen veya kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan memurlardan görevlerine başladıktan sonra yurt içinde veya yurt dışında başka bir göreve atananların aylıkları ise atanma emrinin tebliği tarihini izleyen onbeşinci gün sonuna kadar 156 ncı maddedeki esaslara göre ödenir.

Yurt dışında bulunanlardan yerlerine atananların gelişine kadar bekleme emri alanların aylıkları, atama emirlerinin tebliğ tarihinden itibaren, iki ayı geçmemek üzere aynı maddeye göre ödenir.

Sürekli görevle yurt dışına atanan memurlara, yıllık izin ile 181 inci maddede belirtilen hal dışında, yurt içinde geçirilen süreler için yurt dışı aylığı ödenmez. Ancak, yurt dışı görev süresince toplam dört ayı geçmemek üzere, yurt içinde yataklı tedavi kurumlarında yatarak görülen tedavi süresince 156 ncı maddeye göre belirlenen emsal katsayının 1/3'ü esas alınarak yurt dışı aylığı ödenir.

Yurt dışındaki memurlardan geçici görevle merkeze çağrılanların aylıkları: (Madde 181)

- Sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle **en çok bir ay süre** ile merkeze çağrılabilir. Bu süre içinde aylığı katsayılı ödenir.

Yurt dışında görevli memurlardan farklı katsayılı memlekete atananların aylıkları: (Madde 182)

- Yukardaki maddelerde gösterilen memurların, aylıklarına uygulanmakta bulunan ödeme katsayılarından farklı ödeme katsayısı uygulanan bir başka memlekete naklen atanmalarında 180 inci madde hükmü uygulanır.

Hazarda eğitim ve manevra için silah altına alınanların aylıklarının ödenmesi: (Madde 183)

- Hazarda muvazzaflık hizmeti dışında eğitim ve manevra maksadiyle silah altına alınan Devlet memurlarının aylıkları kendi kurumlarınca tam olarak ödenir.

Devlet memurlarından rütbeli olanların rütbe aylığı tutarı, bağlı bulundukları kurumdan aldıkları aylık tutarından fazla olanlara, aradaki fark askeri kurumlarına katılmaları veya yeni rütbeyi kazandıkları tarihten itibaren silah altında bulundukları sürece Millî Savunma Bakanlığı tarafından ödenir.

Seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan memurların aylıklarının ödenmesi: (Madde 184)

- Seferde muvazzaflık hizmeti dışında, silah altına alınan Devlet memurlarına rütbeli olsun olmasın silah altında bulundukları sürece aylıkları aşağıdaki hükümlere göre ödenir.

A) Yedek subay, yedek askeri memur ve yedek astsubay olanların rütbelerine ait aylıkları Millî Savunma Bakanlığınca ödenir.

Bunların aylıkları bağlı bulundukları kurumdan aldıkları aylık tutarından eksikse aradaki fark kurumlarınca ödenir.

B) (A) bendi dışında kalan ve rütbesiz memurların aylıklarının tamamı kurumlarınca ödenir.

Sefer hâline geçişte silah altında bulunan memurların aylıkları: (Madde 185)

- Sefer hâline geçiş sırasında 183 üncü maddeye göre silah altında bulunan Devlet memurlarının aylıkları adı geçen maddeye; sefer hâline geçişten sonraki aylıkları 184 üncü maddeye göre ödenir.

Silah altına alınmazdan önce kadrolarından açıkta bulunanların aylıkları: (Madde 186)

- Hazarda eğitim ve manevra veya seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurlarından, silah altına alınmazdan önce kadroları kaldırılanlar, görevden uzaklaştırılanlar hakkında, silah altında bulundukları sürece aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) Bunlardan yedek subay, yedek askeri memur veya yedek astsubay olanların rütbe aylıklarının açık aylıklarından fazla veya eksik olmasına göre haklarında 183 ve 184 üncü madde hükümleri uygulanır.

B) (A) bendi dışında kalan ve rütbesiz memurlara kanuni hakları olan açık aylığının verilmesine devam olunur.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 657 sayılı Kanun'a göre niteliği ve çalışma bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen ücret, aşağıdakilerden hangisidir? (Madde-147)

A) İş riski zammı
B) Güçlük zammı
C) İşgüçlüğü zammı
D) Malî sorumluluk zammı

2. 657 sayılı Kanun'a göre temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlara, aşağıdaki ödemelerden hangisi yapılır? (Madde-147)

A) İş riski zammı
B) İş güçlüğü zammı
C) Malî sorumluluk tazminatı
D) Eleman temininindeki güçlük zammı

3. 657 sayılı Kanun'a göre özel hizmet tazminatının Kanun'la belirlenmiş tavanını geçmemek üzere, ne kadar ödeneceğini aşağıdakilerden hangisi tespit eder? (Madde-152)

A) Bakanlar Kurulu
B) Maliye Bakanlığı - Hazine Müsteşarlığı
C) Maliye Bakanlığı
D) İlgili kurum - Maliye Bakanlığı

4.

I. Memleketin ekonomik gelişmesi
II. Genel geçim şartları
III. Devletin mali imkânları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Bakanlar Kurulu, mali yılın ikinci yarısında aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak kat sayıyı değiştirmek için yukarıdakilerden hangisi veya hangilerini göz önünde bulundurur? (Madde 154)

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I, II ve III

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının, aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarına çevrilmesinde uygulanacak aylık kat sayısı nasıl tespit olunur? (Madde 154)

A) Genel bütçe Kanunu ile
B) Devlet Memurları Kanunu ile
C) Genel Kadro Usulü Hakkında KHK ile
D) Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile

6.

I. Memleketin ekonomik gelişmesi
II. Genel geçim şartları
III. Devletin mali imkânları
IV. Memur sendikalarının talepleri

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek göstergelerin aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak kat sayının tespitinde, yukarıdakilerden hangisi veya hangileri göz önünde bulundurulmaz? (Madde 154)

A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız IV D) II ve III

7. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre gerekli hâllerde malî yılın ikinci yarısı için, Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilen katsayıları aşağıdakilerden hangisi değiştirmeye yetkilidir? (Madde 154)

A) TBMM B) Maliye Bakanı
C) Bakanlar Kurulu D) Başbakan

8. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre fazla çalışmanın ücretle karşılanmadığı hâllerde, personele yaptırılacak fazla çalışmanın kaç saati için bir gün izin verilir? (Madde-178)

A) 6 B) 8 C) 10 D) 12

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle en çok kaç ay süreyle merkeze çağrılabilir? (Madde 181)

A) 6 B) 3 C) 2 D) 1

1. C 2. D 3. A 4. D 5. A 6. C 7. C 8. B 9. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	**İş riski zammı:** Hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen parayı ifade eder	(D)	(Y)
2)	Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara mali sorumluluk zammı ödenir.	(D)	(Y)
3)	Hayat ve sağlık için tehlike arzeden hizmetlerde çalışanlara iş riski zammı ödenir.	(D)	(Y)
4)	Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere iş güçlüğü zammı ödenir.	(D)	(Y)
5)	Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için temininde güçlük zammı ödenir.	(D)	(Y)
6)	Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlardan başöğretmen unvanını kazanmış olanlara % 20 tazminat ödenir.	(D)	(Y)
7)	Bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 5 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.	(D)	(Y)
8)	Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere Genel Bütçe Kanunu ile tespit olunur.	(D)	(Y)
9)	Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanır.	(D)	(Y)
10)	Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde o aya ait peşin ödenen aylık geri alınmaz.	(D)	(Y)
11)	Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların devir süresi beş gündür.	(D)	(Y)
12)	özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere ek dersleri % 25 fazlasıyla ödenir.	(D)	(Y)
13)	Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Bakanlar Kurulunca belirlenir.	(D)	(Y)
14)	Hangi kurumlarda hangi sınıf ve kadrolardaki Devlet memurlarının görevler icabı temsili mahiyette masraf yapabilecekleri ve bu masrafların sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları ilgili kurumların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığı ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ile birlikte hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. D 2. Y 3. D 4. Y 5. D 6. Y 7. Y 8. D 9. Y 10. D 11. Y 12. D 13. Y 14. D

2)	Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara **iş güçlüğü zammı** ödenir.	(D)
4)	Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere **mali sorumluluk zammı** ödenir.	(D)
6)	Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlardan başöğretmen unvanını kazanmış olanlara % 40 tazminat ödenir.	(D)
7)	Bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının **7** günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.	(D)
9)	Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi **uygulanmaz.**	(D)
11)	Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların devir süresi **yedi gündür**.	(D)
13)	Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri **Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca** müştereken belirlenir.	(D)

ALTINCI KISIM

Sosyal Haklar ve Yardımlar

Emeklilik hakları: (Madde 187)

– Devlet memurlarının emeklilik ve malûllük hallerinde kendilerinin, ölümleri halinde dul ve yetimlerinin sahip bulundukları haklar emeklilik kanunlarıyla düzenlenir.

Hastalık ve analık sigortası: (Madde 188)

A) Devlet memurlarının hastalık, analık ve görevden doğan kaza ile mesleki hastalık,

B) Devlet memurlarının eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının hastalık ve analık,

C) Bir kanuna dayanılarak emekli veya malûllük aylığı alanların (Sosyal Sigortalar Kurumunca uygulanan iş kazaları ile meslek hastalıkları, malûllük ve yaşlılık sigortalarından gelir veya aylık bağlananlar hariç) hastalık ve analık,

Ç) (C) bendinde belirtilen emekli veya malûllük aylığı alanların aile fertlerinin hastalık ve analık,

D) Bir kanuna dayanılarak dul veya yetim aylığı alanların (Sosyal Sigortalar Kurumundan gelir veya aylık alanlar hariç) hastalık ve analık.

Hallerinde, gerekli sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu sigorta yardımları özel kanunlarla düzenlenir.

Bu sigortalardan tanınan hak ve sağlanan yardımlar, genel sosyal sigorta rejimleri ile kabul edilen hak ve yardımlardan az olamaz.

Yeniden işe alıştırma: (Madde 189)

– Malûllük aylığı bağlanan Devlet memurlarından çalışma gücünün artırılabileceği umulanlar eski sınıflarında veya yeni sınıf veyahut meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

İşe alıştırmanın ne suretle ve hangi esaslara göre yapılacağı özel kanununda gösterilir.

Ek sosyal sigorta ve Yardımlaşma:

Madde 190 – (Mülga: 12/2/1982 - 2595/19 - a)

Memurların sosyal tesis ihtiyaçları: (Madde 191)

– Devlet Memurları için lüzum ve ihtiyaç görülen yerlerde çocuk bakımevi ve sosyal tesisler kurulabilir.

Bunların kuruluş ve işletme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca birlikte hazırlanacak genel yönetmelikle belirlenir.

Devlet memurları için konut kredisi: (Madde 192)

– Devlet Memurlarından T. C. Emekli Sandığına tabi hizmeti 10 yıl ve daha fazla olanlara, istekleri üzerine Toplu Konut Fonundan özel şartlarla ve öncelikle konut kredisi verilebilir.

Bu krediden faydalanma şartları ile kredi borcunun memurlardan tahsili ve her yıl ödenecek toplam kredi tutarı gibi diğer hususlar Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Devlet memurları için konut: (Madde 193)

– Devlet memurlarının lüzum ve zaruret görülen yerlerle kiralık konut ihtiyaçları, İmar ve İskan Bakanlığınca tespit edilerek Bakanlar Kurulunca onanacak programlar gereğince, genel ve katma bütçelere her yıl konulacak ödeneklerle tesis edilecek fondan karşılanır.

Bu madde hükmü özel kanunlarla düzenlenir.

Bazı devlet memurları için konut tahsisi:

Madde 194 – (Mülga: 9/11/1983 - 2946/12 md.)

Mahrumiyet yeri ödeneği:

Madde 195 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Ödeme usulü ve mahrumiyet yeri derecesi:

Madde 196 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Miktarı:

Madde 197 –
(Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Mahrumiyet yeri ödeneğinin ödenme usulü:

Madde 198 –
(Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Öğrenim bursları ve yurtları: (Madde 199)

- Mahrumiyet yerlerinde çalışan Devlet memurları görev yerlerinde çocuğunun girmesi gereken orta dereceli okul bulunmadığı takdirde, bu dereceli okullarda okuma hakkını kazanmış bulunan çocuklarını yatılı okullarda okutmak isterlerse, pansiyon ücret indiriminden faydalanırlar.

Bu indirim her yıl bütçe kanunu ile tesbit olunan pansiyon ücretlerinden en azının çocukların her biri için % 50 si oranındadır. İndirim sonucunda meydana çıkan fark Devlet bütçesinden ödenir.

Ancak, memurlar çocuklarını daha yüksek ücretli okul pansiyonlarından veya Millî Eğitim Bakanlığının denetimi altında faaliyette bulunan özel pansiyonlardan faydalandırmak isterlerse aradaki ücret farkı kendileri tarafından ödenir.

Sınıfta kalan çocuklar için burs verilemeyeceği: (Madde 200)

- Pansiyonlarda ücret indiriminden faydalanan memurların çocukları sınıfta kalırlarsa aynı sınıf için ikinci sene bu haktan faydalanamazlar.

Mahrumiyet yerinden başka yere atanan, ölen, emekliye ayrılanların burs haklarının devamı: (Madde 201)

- Öğrenim yılı içinde mahrumiyet yeri ödeneğine tabi olmayan yerlerdeki bir göreve atanan veya ölen veyahut emekliye ayrılan memurların çocukları için yapılan indirim, bulundukları ders yılı sonuna kadarı kendi isteğiyle atananlar için de, atandıkları tarihteki taksit dönemi sonuna kadar devam eder.

Aile yardımı ödeneği: (Madde 202)

- Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

- Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan **eşi için 1500**, çocuklarından **herbiri için de 250 gösterge rakamının** (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir.

  DİKKAT: 3/7/2011 tarihli ve 2011/2022 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Kararın 3 üncü maddesiyle, bu maddede yer alan ve eş için ödenmekte olan aile yardımı ödeneğine esas (1.500) gösterge rakamının 1/7/2011 tarihinden itibaren (2.134) olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

- Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. Bu fıkrada yer alan gösterge rakamlarını 3 **katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir**.

- Dul memurların çocukları için yukarıdaki fıkralar hükmü uygulanır.

- Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

- Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir.

Aile yardımı ödeneğinin ödeme usulü: (Madde 203)

- Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir.

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

Aile yardımı ödeneğine hak kazanma: (Madde 204)

- Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır.

Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme: (Madde 205)

- Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını eşinden boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 206 ncı maddedeki hallerin vukuunu takip eden ay başından itibaren kaybeder.

Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller: (Madde 206)

- Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,
2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),
3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfeat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),
4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

Doğum yardımı ödeneği: (Madde 207)

(Mülga: 27/3/2015-6637/23 md.)

Ölüm yardımı ödeneği: (Madde 208)

- Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere **en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında**, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en **yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında**, ölüm yardımı ödeneği verilir.

Ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haciz edilemez.

Yurt dışında sürekli görevde bulunan memurlara verilecek ölüm yardımı ödeneğinde 156 ıncı maddede yazılı katsayı uygulanmaz.

Tedavi yardımı:

Madde 209 – (Mülga: 31/5/2006-5510/106 md.)

Cenaze giderleri: (Madde 210)

- Devlet memurlarının ölümü halinde cenaze giderleri (cenazenin başka yere nakil dahil) kurumlarınca ödenir. Sürekli veya geçici görevle veyahut 78 inci maddeye göre yurt dışında bulunan Devlet memurlarından ölenlerin ve yurt dışında sürekli görevlerde bulunanların eşleri, bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının cenazelerini yurda getirmek için yapılması zorunlu olan giderler kurumlarınca karşılanır.

209 uncu madde ile bu madde hükümleri Maliye ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmeliğe göre uygulanır.

Giyecek yardımı: (Madde 211)

- Devlet memurlarından hangilerinin ne şekilde giyecek yardımından faydalanacakları **Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel** Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.

Yiyecek yardımı: (Madde 212)

- Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memuruna verilen aile yardımı ödeneği ile ilgili aşağıdaki ifadelerin hangisi yanlıştır? (Madde-206)

A) Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir.

B) Devletçe okutulan ve burs alan çocuklar için verilmez.

C) Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

D) Aile yardımı ödeneği memurun hiçbir menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi ve en fazla 2 çocuğu için verilir.

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi için aile yardımı ödeneği verilir? (Madde-206)

A) Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar

B) Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışan çocuklar

C) Devletçe okutulan çocuklar

D) Burs alan çocuklar

3. 657 sayılı Kanun'a göre memurun ölümü hâlinde verilecek ölüm yardım ödeneğinin miktarının belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi esas alınır? (Madde-208)

A) En yüksek devlet memuru aylığı (ek gösterge dâhil)

B) Memurun aldığı en son aylık (ek göstergeler de dâhil)

C) Bütçe Kanunu'nda belirtilen tutar

D) Bakanlar Kurulunda belirlenen tutar

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarından, memur olmayan eşi ile aile yardım ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere (ek gösterge dâhil) aşağıdakilerden hangisindeki aylık tutarında ölüm yardım ödeneği verilir? (Madde-208)

A) En yüksek Devlet memuru aylığının iki katı kadar

B) En yüksek Devlet memuru aylığının yarısı kadar

C) En yüksek Devlet memuru aylığı kadar

D) Memurun en son aldığı aylık tutarı kadar

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurun ölümü hâlinde, ölüm yardım ödeneğine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde-208)

A) Ölüm yardım ödeneğinden vergi ve kesintiler düşülür.

B) Ölüm yardım ödeneği, ödeme emri aranmaksızın ödenir.

C) Ölüm yardım ödeneği, borç için haczedilemez.

D) Ölüm yardım ödeneğinin miktarı, en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) iki katıdır.

1. D 2. B 3. A 4. C 5. A

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Devlet memurlarının emeklilik ve malûllük hallerinde kendilerinin, ölümleri halinde dul ve yetimlerinin sahip bulundukları haklar emeklilik yönetmelikle düzenlenir.	(D)	(Y)
2)	Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir.	(D)	(Y)
3)	Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler aile yardım ödeneği yalnız anneye verilir.	(D)	(Y)
4)	Aile yardımı ödenekleri vergi ve kesintiye tabi tutularak ödenir.	(D)	(Y)
5)	Devlet memurlarından hangilerinin ne şekilde giyecek yardımından faydalanacakları Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.	(D)	(Y)
6)	Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. Y 2. D 3. Y 4. Y 5. D 6. D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Devlet memurlarının emeklilik ve malûllük hallerinde kendilerinin, ölümleri halinde dul ve yetimlerinin sahip bulundukları haklar emeklilik **kanunlarıyla** düzenlenir.	(D)
3)	Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler aile yardım ödeneği yalnız **kocaya** verilir.	(D)
4)	Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.	(D)

YEDİNCİ KISIM

Devlet Memurlarının Yetiştirilmesi

Kurumların memurlarını hizmet içinde yetiştirme esasları: (Madde 214)

- Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, **Devlet Personel Başkanlığı tarafından** ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür.

Eğitim birimleri: (Madde 215)

- Her kurumda, yetiştirme faaliyetlerini düzenlemek, yürütmek ve değerlendirmekle görevli bir "Eğitim birimi" kurulur. Birden çok birim kurulan kurumlarda bunlardan biri "Merkez Eğitim Birimi" adını alır.

Eğitim merkezleri: (Madde 216)

- Kurumlar kendi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim merkezleri açabilirler. Kurumlararası eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararnamesiyle, kurumlararası eğitim merkezleri de açılabilir.

Eğitim birim ve merkezlerinin kuruluş ve işleyişleri Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle kurumlarınca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Devlet memurları eğitimi genel planı: (Madde 217)

- Devlet memurları eğitimi genel planı, Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıklarıyla Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili kurumların görüşleri alındıktan sonra Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yürürlüğe konulur.

Yurt dışında yetiştirme: (Madde 218)

- Devlet memurları, yabancı memleketlerin hizmetle ilgili kurumlarında veya yetiştirme - eğitim merkezlerinde de yetiştirilebilirler.

Bunlardan sınıflarının kapsadığı hizmetlerin niteliği bakımından, aynı zamanda belirli bir dalda öğrenim ve ihtisas yapması gerektiği kurumları ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığınca kararlaştırılmış olanlara öğrenim veya ihtisas yapma müsaadesi verilebilir.

Bu maddede söz konusu olan Devlet memurları hakkında 79 uncu madde hükümleri uygulanır.

Rapor verme: (Madde 219)

- Kurumlar yıllık eğitim programlarına göre yapmakta oldukları eğitim çalışmalarının sonuçlarını her altı aylık dönemin bitiminden en geç bir ay sonra Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığına bir raporla bildirmek zorundadırlar.

Koordinasyon ve denetleme: (Madde 220)

- **Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı** kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir.

Devlet memurluğuna eleman yetiştirilmesi: (Madde 221)

- Kurumlar belirli sınıflardaki memurluklara eleman yetiştirmek amacıyla:

A) Kendi bünyeleri içerisinde mesleki öğretim ve eğitim yapabilirler.

B) Yurt içindeki öğrenim kurumlarında öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.

C) Dış memleketlerde öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.

Seçme usulü: (Madde 222)

- Kurumlarca yurt içinde veya yurt dışında okutulacak öğrenciler yarışma sınavı ile seçilirler.

Öğrenci okutma şartlarını düzenleyen yönetmelikler: (Madde 223)

- Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği, yurt içinde veya dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağrılma usulleri, ilgili kurumların ve Devlet Planlama Teşkilatının görüşleri alınmak suretiyle, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarıyla Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları yönetmeliklerde belirtilir.

Öğrenimi sırasında Devlet hesabına okuma hakkını kaybeden veya öğrenim kurumunu terk edenler için kurumlarınca yapılmış masraflar kendilerinden faizi ile birlikte tahsil olunur. Özel kanun ve yüklenme senedi hükümleri saklıdır.

Mecburi hizmet: (Madde 224)

- İlgili Bakanlığın isteği, Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

a) Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,

b) Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin iki katı kadar,

Mecburi hizmetle yükümlüdürler.

Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere 3 ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar mecburi hizmet yüklenir.

Mecburi hizmet yükümlülüğünün 13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin a, b, d fıkraları kapsamına giren kurumlar arasında devri mümkündür. Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar, yarışma sınavına tabi tutulmaksızın atanırlar. (1)

Mecburi hizmetle ilgili yükümlülükler: (Madde 225)

- Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en çok iki ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar.

Bunlardan;

a) Başvurma tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde bir göreve atanmayanların mecburi hizmet yükümlülükleri kalkar. Mecburi hizmetin (d) fıkrasına göre krediye dönüştürülmesi istendiği takdirde bu süre istemin karara bağlandığı tarihten başlar. Bu durumun oluşuna kendi kusuru ile sebep olan memurlar bundan doğan zararı tazminle yükümlüdürler.

b) Başvurmayanlar veya atanma için gerekli belgelerini tamamlamayanlar yol giderleri de dahil olmak üzere, kendilerine kurumlarınca yapılmış bulunan bütün giderleri yüzde elli fazlasiyle ödemek zorundadırlar.

c) Atanıp da yükümlü bulundukları mecburi hizmeti bitmeden ayrılmış veya bir ceza sebebiyle memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı tutarı yüzde elli fazlasiyle ödemek zorundadırlar.

d) Hizmetlerine lüzum olmadığına ilgili kurumun teklifi ve Maliye Bakanlığının uygun görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilenlerin mecburi hizmet yükümlülükleri krediye dönüştürülebilir.

e) İlk ve orta dereceli okullar ile, kurslarda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan parasız yatılı öğrencilerin mecburi hizmetlerine, bu kanuna tabi kurum ve kuruluşlarda ihtiyaç olmaması halinde Millî Eğitim Bakanlığı bunların mecburi hizmet yükümlülüğünü kaldırmaya yetkilidir. Bu fıkraya göre kurumların, ihtiyaci olup olmadığı bir aylık süre verilmek ve Resmi Gazete'de ilan edilmek suretiyle tespit olunur.

Askerlikte geçen süre mecburi hizmetten sayılmaz.

Mecburi hizmetini yapmakta iken yasama organına seçilenlerin yükümlülükleri seçildikleri sürece ertelenir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim aşağıdaki hangi mevzuat dâhilinde yürütülür? (Madde-214)**

   A) Tüzük
   B) Yönetmelik
   C) Yönerge
   D) Kanun

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurumların yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevli kurum aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 220)**

   A) Maliye Bakanlığı
   B) Millî Eğitim Bakanlığı
   C) Devlet Planlama Teşkilatı
   D) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere üç ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın aşağıdakilerden hangisindeki kadar mecburi hizmet yüklenir? (Madde 224)**

   A) Yurt dışında bulundukları sürenin iki katı kadar
   B) Yurt dışında bulundukları süre kadar
   C) Yurt dışında bulundukları sürenin yarısı kadar
   D) Yurt dışında bulundukları sürenin üçte biri kadar

1. B 2. D 3. A

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, Maliye Bakanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür.	(D)	(Y)
2)	Kurumlararası eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararnamesiyle, kurumlararası eğitim merkezleri de açılabilir.	(D)	(Y)
3)	Eğitim birim ve merkezlerinin kuruluş ve işleyişleri Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle kurumlarınca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.	(D)	(Y)
4)	Devlet memurları eğitimi genel planı, Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıklarıyla Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili kurumların görüşleri alındıktan sonra Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yürürlüğe konulur.	(D)	(Y)
5)	Kurumlar yıllık eğitim programlarına göre yapmakta oldukları eğitim çalışmalarının sonuçlarını her altı aylık dönemin bitiminden en geç bir ay sonra Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığına bir raporla bildirmek zorundadırlar.	(D)	(Y)
6)	Millî Eğitim Bakanlığı kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir.	(D)	(Y)
7)	Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği, yurt içinde veya dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağrılma usulleri, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının hazırlayacağı yönetmeliklerde belirtilir.	(D)	(Y)
8)	İlgili Bakanlığın isteği, Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan, a) Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar, Mecburi hizmetle yükümlüdürler.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. Y 2. D 3. D 4. D 5. Y 6. Y 7. Y 8. D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, **Devlet Personel Başkanlığı tarafından** ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür.	(D)
5)	Kurumlar yıllık eğitim programlarına göre yapmakta oldukları eğitim çalışmalarının sonuçlarını her altı aylık dönemin bitiminden en geç bir ay sonra **Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığına** bir raporla bildirmek zorundadırlar.	(D)
6)	**Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı** kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir.	(D)
7)	Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği, yurt içinde veya dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağrılma usulleri, **ilgili kurumların ve Devlet Planlama Teşkilatının görüşleri alınmak suretiyle, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarıyla Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları** yönetmeliklerde belirtilir.	(D)

SEKİZİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Kamu personeli bilgi sistemi: (Madde 231)

- Devlet Personel Başkanlığı, kuruluş kanunlarına ve bütçe türlerine bağlı kalınmaksızın, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapılarına ve personeline ilişkin konularda, gerekli gördüğü bilgi ve belgeleri kamu kurum ve kuruluşlarından talep eder. Kamu kurum ve kuruluşları bu bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları; atama, yer değiştirme, görevde yükselme, unvan değişikliği ve Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer personel hareketlerini bildirmek zorundadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile istisna tutulacak kamu kurum ve kuruluşları Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Türk silahlı kuvvetlerinde çalışan memurlara uygulanmayacak maddeler: (Madde 232)

- Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliğinin, Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun ve bunlar hakkında halen yürürlükte bulunan diğer mevzuatın uygulanmasını sağlama bakımından Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlar, sözleşmeli ve geçici personel ile işçiler hakkında bu kanunun;

Çalışma saatleri hakkındaki 99 uncu,

Günlük çalışma saatlerinin tespiti hakkındaki 100 üncü,

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmette çalışma saat ve usulünün tespiti hakkındaki 101 inci, fazla çalışma ücreti hakkındaki 178 inci,

Görevden uzaklaştırmaya yetkilileri sayan 138 inci, maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan memurlara uygulanmaya devam olunacak hükümler: (Madde 233)

- Bu kanunun 7 nci bölümünde yer alan "Disiplin" e ait 124, 136 ncı maddelerindeki hükümlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlar ile sözleşmeli ve yevmiyeli personel hakkında uygalanmasından, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliği, Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanunu ve konu ile ilgili diğer hükümleri saklıdır.

Ek Maddeler

Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme:

Ek Madde 8 - Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:

a) Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, memurun görevlendirileceği kurumda göreve ilişkin 4 üncü ve daha yukarı bir dereceden boş bir kadronun bulunması şarttır.

b) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

c) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer malî ve sosyal haklarını kurumlarından alır. Bu memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

d) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

e) Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.

f) Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

Birinci fıkrada belirtilen hâller dışında memurlar, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebilir. (1)

Geçici süreli görevlendirme şartları :

Ek Madde 12 - Bu Kanunun [2] ve diğer personel kanunlarının uygulanması için Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı bu kanunlar kapsamına giren kurumlarla Devlet bütçesinden finanse edilen bütün kurumlarda organizasyon ve metot araştırmaları, kadro analizleri ve diğer gerekli bütün incelemeleri yaparlar. Kadro talepleri ile ödenek taleplerinin uzun vadeli plan ve programlara dayanması şarttır.

Bu fonksiyonları yürütmek için Genel Kadro Kanunu ile Maliye Bakanlığına Devlet bütçe uzmanı ve Devlet Personel Başkanlığına Devlet Personel Uzmanı kadroları verilir.

Devlet bütçe uzmanları ile Devlet personel uzmanları, kurumlarda, kadro ve ödenek talepleri ile ilişkili her türlü incelemeleri yapmaya ve evrakı tetkik etmeye yetkilidir.

Diğer hususlar ve çalışma metotlarının ayrıntıları görev ve çalışma yönetmelikleri ile düzenlenir.

Ek Madde 14 – Bu kanunun uygulanması ile ilgili konularda kurumlar, bağlı veya ilgili oldukları Bakanlık eliyle Devlet Personel Başkanlığına bu dairenin bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı kanaliyle başvururlar. Bu başvurmalarla ilgili işlemlerin yürütülme usul ve esasları Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Ek Madde 15 – Bu kanunda geçen "Devlet Memuru" deyimi, belediyeler ve il özel idareleri ile bunların kurdukları birlikler memurlarını da kapsar.

Kıyafet mecburiyeti:

Ek Madde 19 – Devlet memurları, kanun, tüzük ve yönetmeliklerin öngördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyetindedirler.

Bazı görevlere atamalar:

Ek Madde 24 – Aylıklarını personel kanunlarına göre almakta olanlara müteakip ayın aylığına mahsuben Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca müştereken belirlenecek esaslar dahilinde avans ödenebilir. Bu şekilde yapılacak avans ödemeleri, ait olduğu aylıkla birlikte kanuni kesintilere tabi tutulur ve ilgililerin ölümü halinde geri alınmaz.

a) Bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde unvanları yazılı görevlerde bulunanlara hizalarında gösterilen gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda makam tazminatı ödenir. Makam tazminatı damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz ve ödemelerde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır. Bu tazminattan yararlananlara ayrıca yüksek hakimlik tazminatı ödenmez.

b) Bu görevlerde (...) [1] makam tazminatını almaya müstehak oldukları tarihten itibaren toplam iki yıl süre ile çalıştıktan sonra emekliye ayrılanlara yukarıdaki fıkraya göre bulunacak miktarın tamamı (926 sayılı Kanuna tabi profesörlere yarısı) hayatta bulundukları sürece her ay T.C. Emekli Sandığınca ödenir. T.C. Emekli Sandığı bu ödemeleri üç aylık devreler halinde faturası karşılığında Hazine'den tahsil eder.[2]

926 sayılı Kanuna tabi bulunan profesörlere bu maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre ödenecek tazminatın, rütbelerinin karşılığı makam tazminatından az olması halinde, rütbelerinin karşılığı makam tazminatı ödenir.

Ek Madde 27 – 657 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerinde 13/12/1960 gün ve 160 sayılı Kanunun dördüncü maddesine yapılan atıflar 8/6/1984 gün ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

Ek Madde 29 – Milli İstihbarat Teşkilatında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümleriyle bağlı olmaksızın; Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek uzmanlığı gerektiren alanlarda, Başbakan onayı ile kadro karşılık gösterilmek kaydıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

68 yaşını geçmemek kaydıyla Müsteşar sözleşmeli olarak çalıştırılabilir ve sosyal güvenlik kurumlarından almakta oldukları aylıkları kesilmez.

Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usül ve esasları, ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri ile diğer hakları Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilir.

Bu şekilde çalıştırılacak sözleşmeli personel, aksine talepler olmadığı takdirde T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir; bunlar hakkında 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Ek Madde 31 – Bu Kanun kapsamına giren ve görevleri sebebiyle haklarında kamu davası açılmış olup da beraat edenlerin;

a) Vekalet verdikleri avukata, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre ödedikleri ücret,

b) Belgelendirilmiş olmak kaydıyla dava ile ilgili olarak yaptıkları masraflar,

Kurumların bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Ek Madde 32 – Eğitim ve öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda görevli olup;fiilen öğretmenlik yapanlara (ilköğretim ve okul müdürleri ile yardımcıları,cezaevi okullarında çalışan öğretmenler, yönetici,eğitim uzmanı ve eğitim uzman yardımcıları dahil (...)[2]) her öğretim yılında bir defaya mahsus olmak üzere ve öğretim yılının başladığı ay içinde Milli Eğitim Bakanı tarafından belirlenecek tarihte Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktarda,öğretim yılına hazırlık ödeneği ödenir.

Bu ödenek damga vergisi hariç diğer vergi ve kesintilere tabi tutulmaz.

Ek Madde 33 – Yataklı tedavi kurumları, seyyar hastaneler, ağız ve diş sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve 112 acil sağlık hizmetlerinde haftalık çalışma süresi dışında normal, acil veya branş nöbeti tutarak, bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir nöbet saati için (nöbet süresi kesintisiz 6 saatten az olmamak üzere), aşağıda gösterilen gösterge rakamlarının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu hesaplanacak tutarda nöbet ücreti ödenir. **(Ek cümle:2/1/2014 - 6514/10 md.)** Bu ücret yoğun bakım, acil servis ve 112 acil sağlık hizmetlerinde tutulan söz konusu nöbetler için yüzde elli oranında artırımlı ödenir. Ancak ayda aile sağlığı ve toplum sağlığı merkezlerinde 60 saatten, diğer yerlerde ve hiçbir şekilde 130 saatten fazlası için ödeme yapılmaz. Bu ücret damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. [3]

(Değişik tablo: 27/3/2015-6639/10 md.)

	Gösterge
a) Eğitim görevlisi, başasistan, uzman tabip	150
b) Tabip, tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda, bu mevzuat hükümlerine göre uzmanlık belgesi alan tabip dışı personel, aynı dallarda doktora belgesi alanlar	135
c) Diş tabibi ve eczacılar	120
ç) Mesleki yükseköğrenim görmüş sağlık personeli	90
d) Lise dengi mesleki öğrenim görmüş sağlık personeli	75
e) Diğer personel	55

Bu madde hükmü, üniversitelerin yataklı tedavi kurumlarında çalışan ve 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 50 nci maddesinin (e) bendi kapsamında bulunanlar ile yataklı tedavi kurumlarında çalışan ve 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanunun ek 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında bulunanlar hakkında da uygulanır. [2]

İcap nöbeti tutan ve bu nöbet karşılığında kurumunca izin kullanmasına müsaade edilmeyen memurlar ile sözleşmeli personele, izin suretiyle karşılanamayan her bir icap nöbeti saati için, icap nöbeti süresi kesintisiz 12 saatten az olmamak üzere, yukarıda nöbet ücreti için belirlenen ücretin yüzde 40'ı tutarında icap nöbet ücreti ödenir. Bu şekilde ücretlendirilebilecek toplam icap nöbeti süresi aylık 120 saati geçemez.

Bu madde uyarınca yapılacak ödemeler, döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermaye bütçesinden karşılanır.

Yurtdışı Eğitim Masraflarının Tahsili

Ek Madde 34 – İlgili kanunlarına göre; öğrenim yapmak, yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak, staj yapmak veya benzeri bir nedenle geçici süreli görevlendirilmek suretiyle, üç ay veya daha fazla süre ile yurtdışına gönderilen kamu personeli yurtdışında bulundukları sürenin iki katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler. Bu şekilde yurt dışına gönderilecek personelden, örneği Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanmış «Yüklenme Senedi ile Muteber İmzalı Müteselsil Kefalet Senedi» alınır.

Anılan personelin mecburi hizmet yükümlülüğünü yerine getirmeden veya tamamlamadan görevinden ayrılması, müstafi sayılması ya da bir ceza ile görevine son verilmesi halinde, kendileri için kurumlarınca fiilen döviz olarak yapılmış olan her türlü

masraflar aynı döviz cins ve miktarı üzerinden borçlandırılır. Döviz borcu toplamından mecburi hizmetin tamamlanan kısmı için hesaplanan miktar indirilir. Hesaplanan borç miktarı, ilgilinin durumu ve ödettirilecek meblağ dikkate alınarak azami beş yıla kadar taksitlendirilebilir. Borç miktarı ilgili tarafından Türk Lirası ile ödenir ve yapılan ödeme miktarı tahsil tarihindeki T.C. Merkez Bankasınca tespit ve ilan edilen efektif satış kuru üzerinden dövize çevrilerek yukarıda belirlenen şekilde hesaplanan döviz borcundan mahsup edilir.

Yönetmelikle belirlenen başarısızlık ve geri çağrılma hallerinde de ilgililer için fiilen döviz olarak yapılmış olan her türlü masrafların tamamı aynı esaslara göre ödettirilir. Bu yönetmelik Maliye ve Millî Eğitim bakanlıklarının görüşü üzerine Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanır.

30.4.1992 tarih ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 19 uncu maddesine 492 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen (ı) bendi kapsamında bulunanlar hakkında üçüncü fıkra hükmü, 8.4.1929 tarih ve 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun ve diğer kanun hükümleri uyarınca yurtdışına gönderilen öğrenciler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Kendi imkanları ile yurtdışında öğrenim gören öğrenciler bu madde hükmünün dışındadır.

Yurt İçinde Okutulan Öğrencilerin Mecburi Hizmet Yükümlülüğü

Ek Madde 35 – Kamu kurum ve kuruluşları tarafından personel kanunları ve diğer özel kanunlarda yer alan hükümlere göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren okutulacak yeni öğrencilere mecburi hizmet yükümlülüğü getirilemez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mecburi hizmet karşılığı okutulmakta olan öğrenciler, mezuniyetlerinden veya memuriyete atanmalarından sonra kurumlarından mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılmasını talep edebilirler. Bu takdirde başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın, mecburi hizmet yükümlülüğü ve tazminat borçları (1.1.1995 tarihinden önce mecburi hizmet yükümlülüğünü ihlal edenlerin borçları dahil) ortadan kalkar.

Yurtdışında okutulanlar ile Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından okutulanlar hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından yurt dışında görevlendirme

Ek Madde 36 – Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki Türk vatandaşları ile soydaşların kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve dini konularda aydınlatılması ile Türk dilinin öğretilmesi amacıyla, bu Kanun ile 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi personel arasından, Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından yurt dışında görevlendirilenler, bu görevleri süresince aylıklı izinli sayılırlar ve bunlara ayrıca, görevlendirildikleri ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekar meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığının %60'ını geçmemek üzere hiçbir vergiye tâbi tutulmaksızın Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek miktarda ödeme yapılır. Bu şekilde yurt dışında görevlendirilen personele ayni veya nakdi olarak yapılan diğer ödemeler bu ödemeden mahsup edilir. [1]

Kapsama dahil personel, yurt dışı görevleri karşılığında diğer kurumlar tarafından ödeme yapılması suretiyle Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından bu maddeye göre görevlendirilebilir.

Bu madde uyarınca yurt dışında görevlendirilecek personelin unvanı, sayısı, nitelikleri, seçim esas ve usulleri, görev yerleri ve süreleri, izinleri, yurt dışındaki görevlerinin sona erdirilmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer esas ve usuller, Dışişleri, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlıkları ile Diyanet İşleri Başkanlığı ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının görüşleri ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.[2]

Ek Madde 37 – 36 ncı maddenin "Ortak Hükümler" bölümünün (B) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan hükümlerin, yükselinebilecek derece ve kademeler hakkındaki sınırlamaları, 67 nci madde hükmünün uygulanmasında dikkate alınmaz.

Yurt dışı eğitim

Ek Madde 38 – Kamu kurum ve kuruluşlarınca yetiştirilmek amacıyla lisansüstü (yüksek lisans, doktora) eğitim için yurt dışına gönderilecek öğrenci, araştırma görevlisi ile kamu görevlileri, Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilen yabancı yüksek öğretim kurumlarında eğitim görebilirler. Lisansüstü eğitime ilişkin giderler, fatura veya benzeri gider belgesinin bizzat öğrenim görülen yüksek öğretim kurumu tarafından düzenlenmesi koşuluyla ödenir. Eğitim amacıyla yurt dışına gönderilecek kamu görevlilerinin öğrenim konuları, çalışmakta oldukları birimlerin görev alanları ile doğrudan ilgili olmak zorundadır.

Bu şekilde gönderileceklerin sayıları, kurum ve kuruluş bütçelerine bu amaçla konulan ödenek tutarını aşmayacak şekilde tespit edilir.

Ek Madde 39 - Devlet memurlarının, hayatını başkasının yardım veya bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede engelli olduğu sağlık kurulu raporu ile tespit edilen eşi, çocukları ile kardeşlerinin, memuriyet mahalli dışında resmî veya özel eğitim ve öğretim kuruluşlarında eğitim ve öğretim yapacaklarının özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından belgelendirilmesi hâlinde, ilgilinin talebi üzerine eğitim ve öğretim kuruluşlarının bulunduğu il veya ilçe sınırları dahilinde kurumunda bulunan durumuna uygun boş bir kadroya ataması yapılır.

Ek Madde 40 - Mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan ve 36 ncı maddenin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırı; özel mevzuatında yer alan yaş şartına ilişkin hükümlere bağlı kalınmaksızın giriş sınavının yapıldığı yılın ocak ayının birinci günü itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olmak şeklinde uygulanır.

Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları tarafından mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle yapılacak alımlarda da birinci fıkra hükmü uygulanır.

Uzman istihdamı

Ek Madde 41 - Adalet, Dışişleri, İçişleri ve Millî Savunma Bakanlıklarının, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının ve Bakanlar Kurulunca belirlenen bakanlık bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatları ile Genelkurmay Başkanlığı ve kuvvet komutanlıklarının merkez karargâhlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilebilir. Bakanlık bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatlarında istihdam edilecek uzman ve uzman yardımcısı kadro unvanlarını tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Uzman yardımcılığına atanabilmek için; 48 inci maddede sayılan şartlara ek olarak, yapılacak yarışma sınavında başarılı olma ve (...)[1] en az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bu bakanlıklar ve kurumlarca yürütülen kurumsal hizmet gerekleri çerçevesinde en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçindeki veya yurtdışındaki öğretim kurumlarından mezun olma şartı aranır. [1]

Uzman yardımcıları mesleğe özel yarışma sınavı ile alınır. Uzman yardımcılığı giriş sınavı merkezi sınav sonuçlarına göre; yazılı ve sözlü sınav veya yalnızca sözlü sınavdan oluşur. Öğrenim dalları itibarıyla belirlenecek uzman yardımcılığı kadrolarına giriş sınavı için, eleme sınavı sonucunda aranacak puan türleri, taban puanları ve sınavda alınan başarı derecelerine göre çağrılacak aday sayısı tespit edilerek, giriş sınavı duyurusuyla ilan edilir. Ancak, giriş sınavına çağrılacak aday sayısı, atama yapılacak kadro sayısının yirmi katından, yalnızca sözlü sınav yapılması hâlinde sözlü sınava çağrılacak aday sayısı giriş sınavı duyurusunda belirtilen kadronun dört katından fazla olamaz. Yazılı sınav, kurumun görev alanına göre yönetmelikle belirlenen konulardan yapılır. Yazılı sınav sonucunda yetmiş puandan az olmamak üzere, en yüksek puandan başlanarak giriş sınavı duyurusunda belirtilen kadronun dört katına kadar aday sözlü sınava çağrılır. Sözlü sınav, adayların;

a) Sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi,

b) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,

c) Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,

d) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,

e) Genel yetenek ve genel kültürü,

f) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

yönlerinden değerlendirilerek, ayrı ayrı puan verilmek suretiyle gerçekleştirilir.

Adaylar, komisyon tarafından üçüncü fıkranın (a) bendi için elli puan, (b) ila (f) bentlerinde yazılı özelliklerin her biri için onar puan üzerinden değerlendirilir ve verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında sözlü sınav ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz. Sınav komisyonu, kurum içinden veya dışından yönetmelikle belirlenen kişilerden oluşur. Sözlü sınavda başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az yetmiş olması şarttır. Başarı puanı en yüksek olan adaydan başlanmak suretiyle giriş sınavı duyurusunda belirtilen uzman yardımcısı kadro sayısı kadar asıl adayın isimleri ilan edilir. Yapılan sınavlarda başarılı olmak şartıyla, giriş sınavı duyurusunda belirtilen uzman yardımcısı kadro sayısının yarısını geçmemek üzere komisyon tarafından belirlenen sayıda yedek adayın isimlerini kapsayan bir liste belirlenerek ilan edilir.

Uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezi, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmek kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilave süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların uzman kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgari (C), Dışişleri Uzmanlığı için asgari (B) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından bunlara denkliği kabul edilen

ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar ile süresi içinde yabancı dil yeterliliği şartını yerine getirmeyenler, uzman yardımcısı unvanını kaybederler ve kurumlarında durumlarına uygun memur unvanlı kadrolara atanırlar.

Uzman ve uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile uzman ve uzman yardımcılarıyla ilgili diğer hususlar, Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınarak kurumlarınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

İkinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda yer alan hükümler, 36 ncı maddenin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde belirtilen uzman ve uzman yardımcılarından merkez teşkilatına ait kadrolarda bulunanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı yasama uzman ve yasama uzman yardımcıları ile 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (III) sayılı Cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların uzman ve uzman yardımcıları hakkında da uygulanır. [1][2]

Bakanlık bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatlarında bu madde uyarınca istihdam edilen uzman ve uzman yardımcıları ile Genelkurmay Başkanlığı ve kuvvet komutanlıklarının merkez karargâhlarında istihdam edilen Silahlı Kuvvetler Uzmanları ve Silahlı Kuvvetler Uzman Yardımcıları, bu madde ile bakanlıkların merkez teşkilatı için oluşturulan uzman ve uzman yardımcıları için mevzuatında öngörülmüş olan mali ve sosyal haklar ile 36 ncı maddenin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi hükmünden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanırlar. [3]

Ek Madde 42 - 36 ncı maddenin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde belirtilen unvanlı kadrolar ile kamu kurum ve kuruluşlarının yarışma ve yeterlik sınavıyla atanılan kadro ve pozisyonlarına alınacak personele ilişkin yapılacak sınavlara; kanunlarında belirtilen fakülte ve/veya bölümlerin yanısıra ilgili kamu kurum ve kuruluşunca yürütülen kurumsal hizmet gerekleri çerçevesinde en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve yönetmeliklerinde belirlenen yükseköğretim kurumlarından ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçindeki veya yurtdışındaki öğretim kurumlarından mezun olanlar da başvurabilir.

Ek Madde 43- (Ek: 29/1/2016-6663/10 md.) Doğum yapan memurlar doğum sonrası analık izninin veya 104 üncü maddenin (F) fıkrası uyarınca kullanılan iznin, eşi doğum yapan memurlar ise babalık izninin bitiminden, ilgili mevzuatı uyarınca çocuğun mecburi ilköğretim çağının başladığı tarihi takip eden ay başına kadar olan dönemde, ayrıca süt izni verilmeksizin haftalık çalışma saatlerinin normal çalışma süresinin yarısı olarak düzenlenmesini talep edebilirler. Bu kapsamda yarım zamanlı çalışmaya başlayan memur, aynı çocuk için bir daha bu haktan yararlanmamak kaydıyla başvuru tarihini izleyen ay başından geçerli olmak üzere normal zamanlı çalışmaya dönebilir. Bu fıkra hükmünden yararlanan memura, yarım zamanlı çalışmaya başladığı tarihi izleyen ay başından itibaren, mali haklar ile sosyal yardımlarına ilişkin her bir ödeme unsurunun yarısı esas alınarak ödeme yapılır. Bunların fiili çalışmaya bağlı ödemeleri hakkında ise ilgili mevzuat hükümleri uygulanmaya devam olunur. Derece yükselmesi ile kademe ilerlemesi için aranan süreler açısından bu şekilde çalışılan dönemdeki hizmet süreleri yarım olarak dikkate alınır. Bu kapsamdaki memurun çalışma saatleri ilgili kurum tarafından belirlenir. Bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşleri de istekleri üzerine çocuğun fiilen teslim edildiği tarihten veya 104 üncü maddenin (A) fıkrası uyarınca sekiz haftalık izin verilmesi ya da aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca izin kullanılması hâlinde bu izinlerin bitiminden itibaren bu fıkra hükümlerinden yararlanır. Yarım zamanlı çalışma hakkının kullanımına ilişkin usul ve esaslar ile bu haktan yararlanamayacak memurları; hizmet sınıfı, kadro unvanı, kurum veya teşkilat bazında birlikte veya ayrı ayrı belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

TARAMA TESTİ

1.

I. Sınıflandırma
II. Kariyer
III. Liyakat
IV. Derecelendirme

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-3)

A) I ve II
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV

2.

I. Devlet Personel Başkanlığı
II. Hazine Müsteşarlığı
III. Maliye Bakanlığı
IV. Bakanlar Kurulu

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sözleşmeli olarak çalıştırılacak personele ödenebilecek ücretlerin üst sınırı aşağıdakilerden hangisi veya hangileri tarafından belirlenir? (Madde-4)

A) I ve II
B) Yalnız III
C) I ve III
D) Yalnız IV

3. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından biri değildir? (Madde-6, 7, 8)**

A) Sadakat
B) Davranış ve işbirliği
C) Sendika kurma
D) Tarafsızlık ve devlete bağlılık

4. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç kaç gün içerisinde, yetkili amirin huzurunda yemin ederler? (Madde 6)**

A) 7
B) 15
C) 30
D) 45

5.

I. Eşleri
II. Anne ve babaları
III. Velayeti altındaki çocukları

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, yukarıdakilerin hangisi ve hangilerine ait taşınır ve taşınmaz mallar, alacak ve borçları hakkında mal bildiriminde bulunmazlar? (Madde-14)

A) I ve II
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III

6. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına verilen haklardan biridir? (Madde-20)**

A) Çekilme
B) Grev
C) Davranış ve iş birliği
D) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma

7. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına konulan yasaklardan biri değildir? (Madde-28, 29, 30)**

A) Kovuşturma ve yargılama
B) Ticaret ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunma
C) Hediye alma, menfaat sağlama
D) Denetimdeki teşebbüslerden menfaat sağlama

8. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, eşleri veya reşit olmayan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar, bu durumu kaç gün içinde bağlı bulundukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler? (Madde-28)**

A) 7 B) 15
C) 30 D) 45

9. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, aşağıdakilerin hangisinin yazılı izni olmadıkça açıklayamazlar? (Madde 31)**

A) Başbakanın
B) Müsteşarın
C) Yetkili Bakanın
D) Genel müdürün

10. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda Devlet memurları için kaç hizmet sınıfı öngörülmüştür? (Madde 36)**

A) 6 B) 8
C) 10 D) 12

11. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören Devlet memurları, aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisinde yer alır? (Madde 36/I)**

A) Teknik Hizmetler Sınıfı
B) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
C) Sağlık Hizmetleri Sınıfı
D) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

12. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Genel İdare Hizmetleri Sınıfında yer alır? (Madde 36/I)**

A) Komiser
B) Kaymakam
C) Mühendis
D) Memur

13.

I. Kaymakam
II. Genel Müdür
III. Vali
IV. Şube Müdürü

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Genel İdare Hizmetleri Sınıfında olanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 36)

A) I ve IV B) II ve III
C) I ve III D) II ve IV

14. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kurum ve kuruluşlar çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % (yüzde) kaç engelli personel çalıştırmak zorundadırlar? (Madde-53)**

A) 3 B) 5
C) 7 D) 10

15. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, engelliler için; özür durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici taşrada aşağıdakilerden hangisince farklı belirlenebilir? (Madde 100)**

A) Başbakanlık
B) Bakanlar Kurulu
C) Mülki amir
D) İlgili Bakan

16. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyen memurlar hakkında aşağıdaki işlemlerden hangisi tesis edilir? (Madde-108/F)**

A) Görev yeri değiştirilir.
B) Aylıktan kesme cezası verilir.
C) Memuriyetten çekilmiş sayılır.
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

17. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai bir memurluktur? (Madde-59)**

A) Muhtar

B) Başbakanlık Basın Müşavirliğine

C) Doktor

D) Kaymakam

18.

I. Sendikaların talepleri

II. Siyasi partilerin vaatleri

III. Memleketin ekonomik gelişmesi

IV. Devletin mali imkânları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek göstergelerin aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak katsayının tespitinde, yukarıdakilerden hangisi veya hangileri göz önünde bulundurulur? (Madde 154)

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) III ve IV

19. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aday memurların yetiştirilmesine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde-55)**

A) Adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz.

B) Adaylık süresi içinde adaylar başka kurumlara nakledilemez.

C) Aday memurlar, önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime tabi tutulurlar.

D) Temel ve hazırlayıcı eğitim farklı kurumlarda da yapılabilir.

20.

I. Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlar

II. Adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumda olanlar

III. Göreve devamsızlığı tespit edilenler

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangilerinin gerçekleşmesi durumunda aday memurların memuriyetlerine son verilir? (Madde-56)

A) I ve II

B) II ve III

C) I ve III

D) I, II ve III

21. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aynı yerdeki göreve atanan Devlet memuru, atama emrinin kendisine tebliğ edilmesinden itibaren kaç gün içinde göreve başlamak zorundadırlar? (Madde-62)**

A) Atama emrinin tebliğ gününü izleyen iş günü

B) 5

C) 10

D) 15

22. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görev mahalli dışına atanan Devlet memurları, atama emirlerinin kendilerine tebliğ edilmesinden itibaren kaç gün içinde göreve başlamak zorundadırlar? (Madde-62)**

A) 7

B) 15

C) 30

D) 45

23. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın, kanunda öngörülen süre içerisinde göreve başlamayanlar kaç yıl Devlet memurluğuna başvuramazlar? (Madde-63)**

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

24. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali en az kaç ayı aşması durumunda, atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir? (Madde-63)**

A) 2 B) 4
C) 5 D) 6

25.

I. Bulunduğu kademede en az bir yıl çalışması
II. Disiplin amirinin teklifi, atamaya yetkili amirin onaylaması
III. Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması
IV. O yıl içinde olumlu sicil alması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir Devlet memurunun kademe ilerlemesi alabilmesi için gereken şartlar, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-64)

A) I ve II B) II, III ve IV
C) III ve IV D) I ve III

26. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'yla düzenlenmiş olan,**

I. Kınama
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesini durdurma

Şeklindeki disiplin cezaları, aşağıdakilerden hangisinde daha hafif olandan daha ağır olana doğru sıralanmıştır? (Madde 125)

A) I, II, III B) I, III, II
C) II, I, III D) III, II, I

27. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, uluslararası kuruluşlarda, kurumlarının muvafakatiyle görev alacak memurlara, memuriyetleri sürecince toplam kaç yıla kadar ilgili bakanın onayı ile maaşsız izin verilebilir? (Madde-77)**

A) 5 B) 10
C) 15 D) 21

28. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan, askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenlerin, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmaları gerekir? (Madde-83)**

A) 15 B) 30
C) 45 D) 60

29. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan, askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenlerin kurumlarına başvurmaları halinde, kurumlar başvuru tarihinden itibaren azami kaç gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar? (Madde-83)**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

30. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadroları kaldırılan Devlet memurları hakkında yapılacak işlemlerden hangisi yanlıştır? (Madde-91)**

A) Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.
B) Yeni bir kadroya atanıncaya kadar sosyal yardımlar hariç eski kadrolarına ait malî haklardan yararlanmaya devam ederler.
C) Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması halinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.
D) Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır.

31. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mazeretsiz veya kurumunca kabul edilen mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz 10 gün sürdüren bir memurla ilgili olarak aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılır? (Madde-94)**

A) Görev yeri değiştirilir.
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.
C) Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilir.
D) Çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

32. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir devlet memuru kaç defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi isteği ile çekilen tekrar atanma isteğinde bulunabilir? (Madde-92)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

33.

I. İki defadan fazla çekilmemiş olması
II. Gireceği sınıfın niteliklerini taşıması
III. Boş kadro bulunması
IV. Başvurduğu yılın Ocak ayı itibarıyla 45 yaşından gün almamış olması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluktan kendi istekleri ile çekilen Devlet memurlarının tekrar memuriyete dönebilmeleri için gereken şartlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-92)

A) I ve II B) II, III ve IV
C) I, II ve III D) III ve IV

34.

I. İlgili Bakanlık
II. Dışişleri Bakanlığı
III. Bakanlar Kurulu

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilinin Cumartesi ve Pazardan başka günlere alınmasına yukarıdakilerden hangisi veya hangileri karar verir? (Madde-99)

A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

35. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, merkezde günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresinin tespiti nasıl olur? (Madde-100)**

A) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi, Bakanlar Kurulunun uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanınca
B) Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca
C) İlgili Bakanlığın teklifi, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca
D) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca

36.

I. İlde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının sayısı
II. Hizmetin özellikleri
III. İlde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memur sayısı
IV. Bölgelerin özellikleri

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, illerde valiler günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresini tespit ederken yukarıdakilerden hangilerini göz önünde bulundurur? (Madde-100)

A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

37. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hizmeti 1 yıldan 10 yıla kadar olanların yıllık izinleri 20 gündür. Zorunlu hallerde bu süreye gidiş ve dönüş için toplam en çok kaç gün eklenebilir?(Madde-102)**

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

38. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, 12 yıl hizmeti olan ve bir önceki yıl hiç yıllık izin kullanmayan bir devlet memurunun içinde bulunduğu yıl içerisinde kullanabileceği yıllık izin süresi kaç gündür? (Madde-102)**

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

39. **Sekiz yıl hizmeti olan bir Devlet memuru içinde bulunduğu yıl içerisinde 20 günlük yıllık iznini kullanmıştır. Daha sonra mazereti nedeniyle kendisine iki defa 10 gün mazeret izni verilmiştir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun bir sonraki yıl içerisinde kullanabileceği yıllık izin süresi kaç gündür? (Madde 104)**

A) 10 B) 15
C) 20 D) 30

40. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisine hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında yıllık izin verilmez? (Madde-103)**

A) Doktorlara
B) Öğretmenlere
C) Ebelere
D) Sağlık memurlarına

41. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten ne kadar daha sağlık izni verilir? (Madde-103)**

A) 7 gün
B) 15 gün
C) 30 gün
D) 45 gün

42. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, erkek memura karısının doğum yapması sebebiyle isteği üzerine kaç gün izin verilir? (Madde-104)**

A) 10
B) 8
C) 6
D) 5

43. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memura, babasının ölümü halinde isteği üzerine kaç gün izin verilir? (Madde-104)**

A) 3
B) 5
C) 7
D) 10

44. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memura ne kadar izni verilir? (Madde-105)**

A) 3 ay
B) 6 ay
C) 9 ay
D) İyileşinceye kadar izinli sayılır

45. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, en çok kaç ay izin verilir? (Madde-105)**

A) 4
B) 3
C) 2
D) 1

46. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlar, aşağıdaki numaralardan hangisi esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar? (Madde-109)**

A) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası
B) Kurum numarası
C) Sicil numarası
D) Sosyal Güvenlik Kurumu numarası

47. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hastalık raporu izninin süresinin sonunda hastalıklarının devam ettiğini resmi sağlık kurullarının raporu ile tespit edilenler hakkında hangi işlem yürütülür? (Madde-105)**

A) İzinleri bir katına kadar uzatılır.
B) İyileşene kadar ücretsiz izne ayrılır.
C) Hakkında emeklilik işlemleri uygulanır.
D) İzinleri iki katına kadar uzatılır.

48. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurların iyileşinceye kadar izinli sayılabileceği durumlardan biri değildir? (Madde-105)**

A) Görevinden dolayı saldırıya uğrama
B) Görevi sırasında kazaya uğrama
C) Bir meslek hastalığına tutulma
D) Kalp hastalığına yakalanma

49. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) yüzde (%) kaçına kadar ödül verilebilir? (Madde-122)**

A) 200 B) 150 C) 100 D) 75

50. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler kaç yıl daire başkanı kadrolarına atanamazlar? (Madde-132)**

A) 7
B) 6
C) 5
D) 4

51. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler kaç yıl vali kadrosuna atanamazlar? (Madde-132)**

A) 7
B) 8
C) 9
D) 10

52. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlara dosya düzenlenmesine ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır? (Madde-109)**

A) Devlet memurları kurumlarınca tutulacak memur kütüğüne kaydolunurlar.
B) Her memura bir TC. kimlik numarası verilir.
C) Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir
D) Her memur için bir özlük dosyası tutulur.

53.

I. Mesleki bilgileri
II. Maaş bordrosu
III. Kademe ilerleme onayı
IV. Mal bildirimleri

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özlük dosyalarına yukarıdakilerden hangileri konur? (Madde-109)

A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve III
D) I ve IV

54.

I. Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek
II. Verilen emirlere itiraz etmek
III. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
IV. Usulsüz şikayette bulunmak

Uyarı disiplin cezasını gerektirenler hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde-125)

A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve III
D) I ve IV

55. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisine kınama disiplin cezası verilir? (Madde-125)**

A) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak
B) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek
C) Gerçeğe aykırı rapor veya belge düzenlemek
D) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,

56. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 125)**

A) Uyarma: Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.
B) Kınama: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademede ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.
C) Aylıktan kesme: Memurun, brüt aylığından 1/30-1/8 arasında kesinti yapılmasıdır
D) Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

57. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlayan memura hangi disiplin cezası verilir? (Madde-125)

A) Kınama
B) Uyarı
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Devlet memurluğundan çıkarılma

58. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmeyen bir memura ilişkin aşağıdaki işlemlerden hangisi yürütülür? (Madde 125)

A) Aylıktan kesme disiplin cezası verilir.
B) Görev yeri değiştirilir.
C) Memur istifa etmiş sayılır.
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

59.

I. Göreve sarhoş gelmek
II. Yasaklanmış her türlü yayını görev yerinde bulundurmak
III. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durdurulması **cezasını gerektirenler hangisinde** **bir arada** **verilmiştir? (Madde 125)**

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

60. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurluğundan çıkarılma disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerden biri değildir? (Madde 125)

A) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak
B) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki kanuna aykırı fiilleri işlemek
C) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak
D) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

61. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun uyarı cezası verilmesine neden olmuş bir fiili, cezanın sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekrarı halinde aşağıdaki işlemlerden hangisi yürütülür? (Madde 125)

A) Bir başka disiplin amirinin emrine verilir.
B) Aylıktan kesme disiplin cezası verilir.
C) Kınama disiplin cezası verilir.
D) Görev yeri değiştirilir.

62.

I. Kınama
II. Aylıktan kesme
III. Uyarma
IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirlerince verilen disiplin cezaları hangisinde bir arada doğru olarak verilmiştir? (Madde-126)

A) II ve IV
B) I, II ve III
C) I ve III
D) II, III ve IV

63. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirce verilir? (Madde-126)

A) Aylıktan kesme
B) Kınama
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Devlet memurluğundan çıkarılma

64.

I. Devlet memurluğundan çıkarılma
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangileri memurun bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir? (Madde-126)

A) I ve II
B) Yalnız I
C) I ve III
D) Yalnız III

65. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme disiplin cezasını gerektirecek bir fiilin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>en çok</u> kaç günde disiplin kovuşturmasına başlanılmadığı taktirde, disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar? (Madde-127)**

A) 15 B) 30
C) 45 D) 60

66. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluktan çıkarma cezasını gerektirecek bir fiilin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>en çok</u> kaç ayda içinde disiplin kovuşturmasına başlanılmadığı taktirde, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde-127)**

A) 6 B) 12
C) 18 D) 24

67. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezasını gerektirecek bir fiilin ve halin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>kaç ay</u> içinde disiplin cezası verilmediği taktirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde-127)**

A) 6 B) 12
C) 18 D) 24

68.

I. Uyarma
II. Kınama
III. Aylıktan kesme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirleri yukarıdaki disiplin cezalarından hangileriyle <u>ilgili kararını</u> soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadır? (Madde-128)

A) I ve II B) II ve III
C) I ve III D) I, II ve III

69. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna <u>kaç gün</u> içinde tevdi edilir? (Madde-128)**

A) 5 B) 10
C) 15 D) 20

70. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin kurulu kademe ilerlemesinin durulması cezasını gerektiren soruşturma dosyasının kendisine gelmesinden itibaren, <u>kaç gün</u> içinde kararını bildirmek durumundadır? (Madde-128)**

A) 7 B) 15
C) 30 D) 45

71. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yüksek disiplin kurulu, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memurla ilgili soruşturma dosyasının kurula tevdiinden itibaren <u>en fazla</u> kaç ay içinde kararını vermek zorundadır? (Madde-128)**

A) 3 B) 6
C) 12 D) 18

72. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yüksek disiplin kurulunun karar usullerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir</u>? (Madde 129)**

A) Kararları çoğunluk ilkesine göre alma
B) Mahallen keşif yaptırabilme
C) İlgilinin sicil dosyasını inceleyebilme
D) İlgili kurumlardan bilgi alabilme

73.

I. Bilirkişi dinletebilme
II. Tanık dinletebilme
III. Soruşturma evrakını inceleyebilme
IV. Sicil dosyasını inceleyebilme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, savunmasında hangilerini yapma hakkına sahip <u>değildir</u>? (Madde 129)

A) I ve II B) III ve IV
C) I ve IV D) II ve III

74. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hakkında soruşturma yapılan memura soruşturmayı yapan veya yetkili disiplin kurulunca savunma yapması için <u>en az kaç gün</u> verilir? (Madde-130)**

A) 5 B) 7 C) 10 D) 15

75. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarının uygulanmasına ilişkin aşağıda verilenlerden hangisi doğru değildir? (Madde-132)**

A) Verildikleri tarihten itibaren hüküm ifade eder ve hemen uygulanırlar.

B) Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine bildirilir.

C) Devlet memurluğundan çıkarılma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

D) Aylıktan kesme cezası ayrıca Maliye Bakanlığına bildirilir.

76.
I. Uyarma
II. Kınama
III. Aylıktan kesme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangilerinin uygulanmasından 5 yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak sicilden silinmesi istenebilir? (Madde-133)

A) Yalnız II
B) I ve III
C) Yalnız III
D) I ve II

atamaya yetkili amir

77. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki disiplin cezalarından hangisinin sicilden silinmesinde disiplin kurulunun mütalaası alınır? (Madde-133)**

A) Kınama

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması

C) Aylıktan kesme

D) Devlet memurluğundan çıkarma

78. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirlerince verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz hangisine yapılır? (Madde-135)**

A) Cezayı veren disiplin amirine

B) Disiplin kuruluna

C) İdari yargıya

D) Teftiş kurulu başkanlığına

79.
I. Aylıktan kesme
II. Devlet memurluğundan çıkarma
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması
IV. Kınama

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları yukarıdaki disiplin cezalarından hangilerine karşı idari yargı yoluna başvurabilirler? (Madde-135)

A) I, II ve IV
B) I ve III
C) III ve IV
D) I, II, III ve IV

80. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırmaya ilişkin olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğru değildir? (Madde-137, 138)**

A) Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir aşamasında alınabilir.

B) Sicil memurları görevden alma yetkisine sahiptirler.

C) Valilerce alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

D) Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülen memurlar hakkında alınan ihtiyatı tedbirdir.

81. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırılan memur hakkında soruşturmanın, görevden uzaklaştırmayı izleyen kaç iş günü içinde başlaması gerekmektedir? (Madde-139)**

A) 5
B) 7
C) 10
D) 15

82. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulamasına lüzum kalmayan memurlar için alınmış görevden uzaklaştırma tedbirini aşağıdakilerden hangisi kaldırmaya yetkili değildir? (Madde-142)**

A) Eğitim müfettişleri

B) Valiler

C) Atamaya yetkili amirler

D) Kaymakamlar

83. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırma, bir disiplin kovuşturması icabından olduğu taktirde en fazla kaç ay devam edebilir? (Madde-145)**

A) 2
B) 3
C) 4
D) 5

84. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırma, bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde, görevden uzaklaştırmaya yetkili amir ilgilinin durumunu kaç ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönememesi hakkında bir karar verir ? (Madde-145)

A) 1 B) 2

C) 3 D) 4

85. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bu kanuna tabii kurumlarda niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen paraya ne ad verilir?(Madde-147)

A) Aylık

B) İş riski zammı

C) İş güçlüğü zammı

D) Mali sorumluluk zammı

86. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen zam aşağıdakilerden hangisidir? (Madde-147)

A) İş güçlüğü

B) İş riski

C) Mali sorumluluk

D) Teminde güçlük

87. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aile yardım ödeneğine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde-203)

A) Aile yardım ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir.

B) Eşlerin ikisinin de memur olması durumunda ödenek kocaya verilir.

C) Aile yardım ödeneklerinden binde bir oranında kesintiye tabi tutulur.

D) Aile yardım ödenekleri borç için haczedilemez.

88.

I. Öğrenim yapmakta iken yaz tatilinde çalışan çocuğuna

II. Tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuğuna

III. Burs alan çocuğuna

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri için Devlet memuruna aile yardım ödeneği verilmez? (Madde-206)

A) I ve III B) Yalnız II

C) II ve III D) Yalnız I

89. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, doğum yardımına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde-207)

A) Ana ve babanın her ikisi de Devlet memuru iseler ödenek yalnızca anneye verilir.

B) Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği yapılan doğum yardımı ödeneği daha düşük ise aradaki fark ödenmez.

C) Doğum yardım ödeneği ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir.

D) Doğum yardım ödeneği vergi ve kesintilere tabi tutulur.

90. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarına ölüm yardım ödeneğinin yapılmasında aşağıdakilerden hangisinin aylığı esas alınır? (Madde-208)

A) En yüksek devlet memuru

B) Valinin

C) Kaymakamın

D) Kendisinin

91. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun ölümü durumunda, sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye en yüksek Devlet memuru aylığının kaç katı tutarında ölüm yardım ödeneği yapılır? (Madde-208)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

92. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışındaki öğrenim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrencilerin mecburi hizmetlerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 224)

A) Tatiller dahil öğrenim süreleri kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler.

B) Tatiller hariç öğrenim sürelerinin iki katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler

C) Tatiller hariç öğrenim süreleri kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler.

D) Tatiller dahil öğrenim sürelerinin iki katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler

93. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en fazla kaç ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar? (Madde 225)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

94.

I. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.

II. Başka bir yerdeki göreve atananların 10 gün içinde görev yerine hareket etmeleri ve yol süresini izleyen iş günü işe başlamaları gerekir.

III. Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının atanma ve yer değiştirmeyle ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi/hangileri doğrudur? (Madde-62)

A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

95. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yıl içinde üstün başarı ile ödüllendirilen personel sayısı kurumlarınca izleyen yılın hangi ayında Devlet Personel Başkanlığına bildirilir? (Madde 122)

A) Kasım
B) Aralık
C) Ocak
D) Şubat

96. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden aşağıdakilerden hangisi sorumludur? (Madde 50)

A) Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı
B) Devlet Personel Başkanlığı
C) Engelli personel çalıştıran kurumlar
D) Maliye Bakanlığı

97. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi derece yükselmesi için gerekli şartlardan değildir? (Madde 68)

A) Bulunduğu derecede en az bir yıl çalışmış olması
B) Üst dereceden boş bir kadronun bulunması
C) Kadrosunun tahsis edildiği görev için öngörülen niteliklere sahip olması
D) Derecesi içinde en az 3 yıl bulunmuş olması

98. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilmesi için 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az kaç yıl hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır? (Madde 65)

A) 12
B) 10
C) 8
D) 6

99. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, müşterek kararla atanmış olanların derece yükselmeleri aşağıdakilerden hangisinin onayı ile yapılır? (Madde 68/C)

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) İlgili Bakan
D) Bakanlar Kurulu

100. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin kaçıncı haftasından önce gece nöbeti verilmez? (Madde 101)

A) 12
B) 15
C) 18
D) 24

1. C	2. D	3. C	4. C	5. B	6. A	7. A	8. B	9. C	10. D	11. B	12. D	13. D	14. A	15. C	16. C	17. B	18. D	19. D	20. D
21. A	22. B	23. A	24. A	25. D	26. A	27. D	28. B	29. C	30. B	31. D	32. B	33. C	34. C	35. D	36. C	37. D	38. D	39. A	40. B
41. C	42. A	43. C	44. D	45. B	46. A	47. A	48. D	49. A	50. C	51. D	52. A	53. D	54. D	55. A	56. B	57. C	58. D	59. B	60. D
61. C	62. B	63. C	64. B	65. B	66. A	67. D	68. D	69. C	70. C	71. B	72. A	73. C	74. B	75. D	76. D	77. B	78. B	79. D	80. B
81. C	82. A	83. B	84. B	85. C	86. B	87. C	88. C	89. C	90. A	91. B	92. D	93. B	94. B	95. C	96. B	97. A	98. A	99. C	100. D

13. BÖLÜM

633 SAYILI DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KURULUŞ VE GÖREVLERİ

HAKKINDA KANUN

BİRİNCİ BÖLÜM

Görev:

Madde 1

İslam Dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere; Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Başkanlığın izin verdiği vakıf, kurum ve kuruluşlar dışında, diğer kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzel kişiler tarafından "Diyanet" kelimesi isim, unvan ve marka olarak kullanılamaz.

Kuruluş:

Başkanlık:

- merkez teşkilatı,
- taşra teşkilatı
- yurt dışı

teşkilatından oluşur. Başkanlık merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Başbakan Başkanlığın yönetimi ile ilgili yetkilerini bir Devlet bakanı vasıtasıyla kullanabilir.

Başkan:

Madde 3-

- Başkanlığın en üst amiri olan Diyanet İşleri Başkanı, Başkanlığı temsil eder.
- Başkan din hizmetlerinin etkin ve verimli sunulması için gerekli tedbirleri alır.
- Bu amaçla; kaynakların etkin kullanımını sağlar; hizmetlerin düzenlenmesi, yürütülmesi, koordinasyonu ve denetlenmesi görevlerini yerine getirir; strateji, hedef ve performans kriterlerini belirleyip uygulanmasını temin eder; din hizmetleri ile ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.
- Başkan, Başkanlığın görev alanına giren konularda meydana gelen gelişmelere ve ihtiyaçlara göre birimlere görev verir.

Başkanın görev süresi beş yıldır.

Bir kişi en fazla iki kez Başkan olarak atanabilir.

Başkan yardımcıları:

Madde 4

- Başkanın vereceği görevleri yapmak ve Başkana karşı sorumlu olmak üzere **en fazla beş Başkan yardımcısı** atanabilir.

- Başkanın bulunmadığı hallerde, Başkanın göstereceği başkan yardımcılarından birisi; Başkanın göstermediği hallerde Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı Diyanet İşleri Başkanına vekalet eder.

Din İşleri Yüksek Kurulu:

Madde 5

Din İşleri Yüksek Kurulu, Başkanlığın dini konularda en yüksek karar ve danışma organı **olup on altı üyeden** oluşur.

Diyanet İşleri Başkanı,

- Aday Tespit Kurulunca en az lisans düzeyinde dini yüksek öğrenim görmüş veya dini ilimlerde temayüz etmiş kişiler arasından belirlenen **yirmi dört adaydan on iki,**

Ayrıca ilahiyat fakültesi öğretim **üyelerinden dört kişiyi** kurul üyeliğine atanmak üzere tespit eder.

Kurul üyelerinin görev süresi beş yıldır.

Bir kişi en fazla iki kez Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi olarak atanabilir.

Yeni üye atanıncaya kadar süresi biten üyenin görevi devam eder.

- Üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olması halinde, Aday Tespit Kurulunca seçilmiş olan adaylar veya ilahiyat fakültesi öğretim üyeleri arasından bulunduğu kontenjana göre, **otuz gün içinde yeni** üye atanır.

-

- Atanan üye, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar.
- Din İşleri Yüksek Kurulu kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla bir başkan ve bir başkan vekili seçer.
- Kurul, üye tam sayısının; salt çoğunluğu ile toplanır ve salt çoğunluğu ile karar alır.

Din İşleri Yüksek Kurulunun görevleri şunlardır:

a. İslam dininin temel bilgi kaynaklarını ve metodolojisini, tarihî tecrübesini ve güncel talep ve ihtiyaçları dikkate alarak dinî konularda karar vermek, görüş bildirmek ve dinî soruları cevaplandırmak.

b. Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak, ihtiyaç duyduğu konularda inceleme ve araştırma grupları oluşturmak, bu hususta yurt içi veya yurt dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanmak, gerektiğinde bu alanlarda hizmet satın almak ve sonuçlarını Başkanlığa sunmak.

c. Yurt içinde ve yurt dışında İslam dinine mensup farklı dinî yorum çevrelerini, dinî-sosyal teşekkülleri ve geleneksel dinî-kültürel oluşumları incelemek, değerlendirmek, bu konularda ilmî ve istişari toplantılar, konferanslar düzenlemek ve çalışmalar yapmak.

d. Yurt içinde ve yurt dışında İslam dini ile ilgili gelişmeleri, dinî, ilmî faaliyetleri, neşriyatı ve dinî propaganda mahiyetindeki çalışmaları takip etmek, bunları değerlendirmek ve sonucu Başkanlığa sunmak.

e. Başkanlıkça incelenmek üzere havale edilen basılı, sesli ve görüntülü eserleri dini bakımdan inceleyerek yayınlanıp yayınlanamayacağına karar vermek.

f. Özel kişi veya kuruluşlarca incelenmesi talep edilen dinî yayınları bedeli karşılığında incelemek ve mütalaa vermek.

g. Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek.

h. Başkan tarafından verilen diğer konularda çalışma yapmak ve görüş bildirmek.

- Din İşleri Yüksek Kurulunun sekreterya hizmetleri Başkanlıkça görevlendirilecek personel tarafından yürütülür.
- Din İşleri Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.
- Din İşleri Yüksek Kurulunda, bu maddede sayılan görevlerin yerine getirilmesinde Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı istihdam edilir.
- Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı olarak atanabilmek için 11'inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlar aranır.
- Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcılığı yarışma sınavında iki defa başarısız olanlar bir daha bu sınava katılamazlar.
- Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak, yönetmelikte belirtilen yabancı dillerden en az birinden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde belgeye veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, hazırlayacakları tezin kabulünden sonra açılacak mesleki yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Mesleki yeterlik sınavında başarılı olanlar Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı unvanını kazanırlar.
- Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanlığı mesleki yeterlik sınavında iki defa başarısız olanlar ile sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara atanırlar.
- Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcılığı yarışma ve yeterlik sınavlarının şekil ve uygulama esasları ile Din İşleri Yüksek Kurulu uzman ve uzman yardımcılarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu: 1+8 aşk

Madde 6 12 üye

- Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu, bir başkan ile sekiz üyeden oluşur.
- Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri beş yıldır.
- Süresi sona erenler yeniden atanabilir.

Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkan ve üyelerinde aşağıdaki nitelikler aranır:

a. Başkanlıkta en az üç yıl görev yapmış olmak.

b. Dini yüksek öğrenim mezunu olmak.

c. Hafız olmak.

d. Aşere, takrib, tayyibe alanında yetkinliği Başkanlıkça kabul edilmiş olmak veya tefsir alanında doktora yapmış olmak.

Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulunun görevleri şunlardır:

a. Mushafların, cüzlerin, mealli mushafların ve Kur'an-ı Kerim metinlerinin hatasız ve eksiksiz basım ve yayımını sağlamak üzere kontrol ettikten sonra mühürlemek veya onaylamak.

b. Hatalı ve noksan olarak basılan veya yayımlanan mushaf ve cüzler ile sesli veya görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınlarını tespit etmek.

c. Kıraat ilmi ile ilgili çalışmalar yapmak ve arşiv oluşturmak.

- Basımcı ve yayımcılar, basım ve yayımını yaptıkları mushaf ve cüzler ile sesli ve görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınlarından imzalı ikişer adedini Başkanlığa gönderir.
- Hatalı ve noksan olarak basıldığı veya yayımlandığı Kurul tarafından tespit edilen mushaf ve cüz-

ler ile sesli ve görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınları, Başkanlığın müracaatı üzerine, yayımın yapıldığı yer sulh hukuk mahkemesi kararı ile toplatılır ve imha edilir.

- Beşinci fıkra kapsamına giren yayının internet ortamında yapılması halinde, Başkanlığın müracaatı üzerine, sulh hukuk mahkemesi bu yayınla ilgili olarak erişimin engellenmesi kararı verir. Bu kararın bir örneği gereği yapılmak üzere Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına gönderilir.
- Sulh hukuk mahkemesinin beşinci ve altıncı fıkralar hükümlerine göre verdiği kararlara ve Başkanlığın talebinin reddine dair kararlarına karşı tefhim veya tebliğden itibaren iki hafta içinde asliye hukuk mahkemesinde itiraz yoluna gidilebilir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.
- Toplatma ve imha kararına veya erişimin engellenmesi kararına itiraz edilmiş olması, karara konu teşkil eden yayınların toplatılmasına ve erişimin engellenmesine engel teşkil etmez.
- Toplatma ve imha kararına konu teşkil eden yayınlar, bu karara süresi içinde itiraz edilmediği veya yapılan itiraz reddedildiği takdirde imha edilir.

Başkanlığın hizmet birimleri, görevleri ve yetkileri:

Madde 7

Başkanlığın hizmet birimleri, görevleri ve yetkileri şunlardır:

a. <u>Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü</u>

1. Cami ve mescitleri ibadete açmak, yönetmek, ibadet ve irşat hizmetlerini yürütmek.
2. Cami ve mescit dışındaki yerlerde panel, konferans, seminer, sempozyum ve benzeri dinî programlar ile ilmî toplantılar düzenlemek.
3. Ceza infaz kurumu ve tutukevleri, çocuk ıslahevi, huzurevi, sağlık kuruluşları ve benzeri yerlerde bulunan vatandaşlara irşat hizmetleri götürmek.
4. Radyo ve televizyon kurumları ile diğer yayın kuruluşları vasıtasıyla toplumu din konusunda aydınlatmak.
5. Dinî gün ve gecelerde programlar düzenlemek.
6. İlgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak namaz vakitleri ile dinî gün ve geceleri tespit ve ilan etmek, bunun için gerekli çalışmaları yürütmek.
7. Aile, kadın, gençlik ve toplumun diğer kesimlerine yönelik dinî konularda aydınlatma ve rehberlik yapmak.
8. Kurban ibadetinin usulüne uygun şekilde yerine getirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.
9. İhtiyaç duyulan yerlere okuma salonları açmak ve bunlarla ilgili işleri yürütmek.
10. İslam dinine mensup farklı dinî yorum çevreleri, dinî-sosyal teşekküller ve geleneksel dinî-kültürel oluşumlarla ilgili çalışmalar yapmak.

b. <u>Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü</u>

1. Kur'an-ı Kerim okumak, anlamını öğrenmek, hafızlık yapmak, din eğitimi almak isteyenler için kurslar düzenlemek ve Kur'an kursları açmak.
2. Bu kurslarda okuyan öğrenciler için yurt ve pansiyonlar açmak ve yönetmek; Kur'an kursu, yurt ve pansiyonların iaşe ve ibate ihtiyaçları ile diğer harcamalarına ilişkin bütçelerini, mali yıl itibarıyla düzenlemek; yurt ve pansiyonların her türlü alım-satım işlemlerini yürütmek.
3. Kur'an-ı Kerimin usulüne uygun olarak okunması konusunda çalışmalar yapmak.
4. İlgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak eğitim programları geliştirmek, planlamak ve uygulamak, bu amaçla eğitim merkezleri açmak ve bu merkezlerle ilgili iş ve hizmetleri yürütmek.
5. En az lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim görmüş olan personelin, Başkanlığın görev alanı ile ilgili konularda hizmet içinde bilgisini artırması ve uzmanlaşması amacıyla dinî yüksek ihtisas merkezleri açmak ve bu merkezlerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

c. <u>Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü</u>

1. Hac ve umre ibadetlerinin usulüne uygun, sağlık ve güvenlik içinde, hizmet talep edenlerin hakları korunacak şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde ve yurt dışında gerekli tedbirleri almak, ilgili ülke, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, bu konulardaki hizmet ve faaliyetleri düzenlemek, yürütmek ve denetlemek.
2. Hacda kurban ibadetinin usulüne uygun şekilde yerine getirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.
3. İlgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hac ve umreye gideceklerle görevlilerin eğitimini sağlamak.
4. Görev alanına giren konularda hizmet satın almak.

d. <u>Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğü</u>

1. Toplumu din konusunda aydınlatmak amacıyla gerçek ve elektronik ortamda basılı, sesli ve görüntülü eserler hazırlamak, hazırlatmak, bunları inceleyerek yayımlamak, süreli yayınlar yapmak ve gerektiğinde ücretsiz yayın dağıtmak, dini bakımdan daha teferruatlı incelenmesi gereken eserleri Din İşleri Yüksek Kurulunun olumlu görüşünü aldıktan sonra yayımlamak.
2. Başkanlığın görev alanı ile ilgili konularda radyo ve televizyon yayını yapmak, radyo ve televizyonlarda yayınlanmak üzere programlar hazırlamak ve hazırlatmak, bu konularda Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ve diğer yayın kuruluşları ile işbirliği yapmak ve gerektiğinde bu amaçla hizmet satın almak.
3. Yurt dışında yaşayan vatandaş, soydaş ve İslam dinine mensup topluluklara yönelik değişik dil ve lehçelerde yayınlar hazırlamak, hazırlatmak ve gerektiğinde bunları ücretsiz dağıtmak.

e. **Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü**

1. Uluslararası andlaşmalar ve ilişkiler çerçevesinde ilgili makamlarla işbirliği yaparak yurt dışındaki vatandaşlarımızın din hizmetleri ve din eğitimi ile ilgili işlerini yürütmek, soydaş ve akraba toplulukları ile İslam dinine mensup diğer topluluklara bu konularda yardımcı olmak.
2. İlgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak yurt dışında görevlendirilecek personelin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve eğitim planlarını hazırlamak, personelin seçimi ve bu görevlere hazırlanmaları ile ilgili işleri yürütmek, yurt dışı teşkilatı bulunmayan yerlerde görevliler arasından birini koordinatör olarak görevlendirmek.
3. Yurt içinde ve yurt dışında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak yurt dışı hizmetlerinde görev alacak personelin yetiştirilmesi, uzmanlaşması ve dinî yüksek öğrenim görmüş personelin yabancı dil yeterliğinin geliştirilmesi ve bilgi ve görgülerinin artırılması amacıyla yurt dışına gönderilmesi konularında çalışmalar yapmak, bu alanlarda Başkanlıkça hizmet satın alma suretiyle yapılacak işleri koordine etmek ve yürütmek.
4. Yurt dışında İslam dini ve diğer dinlerle ilgili olarak yapılan çalışmaları takip etmek, incelemek ve değerlendirmek.
5. Diğer din mensupları, kurum, kuruluş ve topluluklarıyla ilişkiler konusunda gerekli çalışmaları yapmak.
6. Avrupa Birliği ile ilişkiler çerçevesinde Başkanlığın görev alanına giren konularda ilgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmalar yapmak.
7. Uluslararası düzeyde yapılacak şûra toplantılarını organize etmek.
8. Hizmet verimliliğini arttırmak için yurt dışı din hizmetleri bölgelerini grup ve sınıf esasına göre düzenlemek ve bu bölgelerde görevlendirileceklerin niteliklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapmak.
9. Yurt dışı din hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacak altyapıya ve dinî tesislere ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

f. **İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü**

1. Başkanlığın insan gücü politikası ve planlaması konusunda çalışmalar yapmak, yaptırmak ve tekliflerde bulunmak.
2. Başkanlık personelinin atama ve özlük işlemlerini yürütmek.
3. İlgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak Başkanlık personelinin adaylık, kurs ve stajları ile hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, planlarını hazırlamak ve bu işleri yürütmek.
4. Başkanlık personelinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak için çalışmalar yapmak ve bu çalışmaları yürütmek.

g. **Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü**

1. Başkanlığın merkez ve taşra teşkilatını ilgilendiren yapım, bakım, onarım, satın alma, kiralama, genel evrak, arşiv, sağlık, güvenlik, temizlik, aydınlatma, taşıma ve benzeri iş ve işlemleri yürütmek.
2. Kurum için gerekli her türlü teknik, donanım ve altyapı hizmetlerini planlamak, geliştirmek, kurmak, işletmek, yenilemek, bu altyapıların güvenliğini ve sürekliliğini sağlamak üzere gerekli önlemleri almak.
3. Başkanlık hizmetleri için arsa, bina ve tesisler ile ilgili ihtiyaçları tespit etmek ve programlamak.
4. Başkanlığın hizmetleri için ihtiyaç duyulan arsa ve binaların tahsis, kamulaştırma ve kiralama işlemlerini yürütmek.
5. Başkanlık hizmet binaları, eğitim merkezi, Kur'an kursu, sosyal tesis ve benzeri yatırım tekliflerini hazırlamak ve yatırım ödeneklerini planlamak.
6. Cami, Kur'an kursu, hizmet binası ve diğer dini tesislerin estetik, fonksiyonel ve güvenli şekilde inşası için çalışmalar yaparak teknik yönden kontrolünü sağlamak, tip projeler hazırlamak, hazırlatmak ve kontrol etmek.
7. Mazbut ve mülhak vakıflarda bulunan cami ve mescitlerdeki teberrükat eşyasının tespiti, korunması, değerlendirilmesi, yerlerinin değiştirilmesi, satışı ve satıştan elde edilen paranın benzeri hizmetlere tahsisi, cetvellerin yapılması, muhasebesi, denetlenmesi ve sair hususları Vakıflar Genel Müdürlüğü, diğer cami ve mescitlerdeki teberrükat eşyasını ise ilgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği ile düzenlemek.
8. Başkanlığın sosyal ve kültürel faaliyetlerini yürütmek, diyanet evi ve benzeri sosyal tesislerin kurulması ve işletilmesini sağlamak.
9. Taşınmaz mal kayıtlarını tutmak.
10. Başkanlık bütçesinden kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yapılacak yardımlar ile ilgili işlemleri yürütmek.
11. Başkanlıkça düzenlenen yardım kampanyalarını organize etmek.
12. Ayni ve nakdi bağışların kabulünü ve bağışların özel bir hesapta toplanmasını sağlayarak münhasıran dini hizmetler için sarf edilmesini temin etmek, Başkanlık onayı ile kabul edilecek şartlı bağışlarda şarta riayeti sağlamak.
13. Mülkiyeti Hazineye ait taşınmazlar üzerinde bulunan ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yönetilen cami ve mescitlerin müştemilatındaki yerlerin kiralanması hususunda Maliye Bakanlığı ile işbirliği içinde gerekli düzenlemeleri yapmak.
14. Din görevlilerinin giyecekleri görev kıyafetlerinin tasarımını yapmak veya yaptırmak ve bu kıyafetlerin satın alma ve dağıtım işlemlerini yürütmek.
15. Başkanlığın sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

h. **Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı**

1. Müfettiş sıfat ve niteliklerini taşıyan bir başkanın yönetimi altında Başkanlığın bütün işlerini Başkan adına müfettiş ve müfettiş yardımcıları mari-

feti ile eğitici ve rehberlik edici bir anlayışla teftiş etmek, hizmeti ve personeli denetlemek, inceleme ve soruşturma yapmak.

2. Müfettişler tarafından düzenlenen raporları değerlendirmek, raporlar hakkında istatistiki bilgiler ile birlikte uygulamadaki sorunlara ve yapılması gereken hususlara ilişkin öneriler sunmak.
3. Denetim yöntem ve teknikleri geliştirmek, denetim standart ve ilkeleri oluşturmak, denetimin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirleri almak, bu konuda görüş ve öneriler sunmak, gerektiğinde taşrada çalışma grupları oluşturmak ve denetim rehberleri hazırlamak.

i. Strateji Geliştirme Başkanlığı

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15'inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

j. Hukuk Müşavirliği

1. Başkanlık merkez birimlerinden sorulan hukuki konular ile hukuki, mali ve cezai sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek.
2. Başkanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirlerin zamanında alınmasına rehberlik etmek, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.
3. 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adli ve idari davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve taraf olduğu, Hazineyi ilgilendirmeyen idari davalarda Başkanlığı temsil etmek.
4. Başkanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmesini; mevzuata, plan ve programa uygun olarak çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlamak ve Başkana sunmak.
5. Başbakanlık, bakanlıklar ve Başkanlık birimlerinden gönderilen kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuat taslaklarını hukuki açıdan inceleyerek görüş bildirmek.

k. Özel Kalem Müdürlüğü

1. Başkanın resmî ve özel yazışmalarını, her türlü protokol ve törenlerini düzenlemek ve yürütmek.

l. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

1. Başkanlıkla ilgili olarak iç ve dış basında yer alan haber, yorum ve yayınları takip etmek, ilgilileri zamanında haberdar etmek ve gerekli açıklamaların yapılması ile ilgili işleri yürütmek.
2. Başkanlığın kamuoyuna duyurulmasını uygun gördüğü haber, bildiri, demeç, mesaj, görüş ve kararları iç ve dış basına, haber ajanslarına, radyo ve televizyon kuruluşlarına süresi içinde ulaştırmak, Başkanlığın basın kuruluşları ile ilişkilerini ve basın toplantılarını düzenlemek.
3. Başkanlığın halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak, yürütmek ve Başkanlığa gönderilen her türlü ihbar, şikayet, öneri ve istekleri değerlendirerek gereği için ilgili birimlere göndermek.
4. 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

Başkanlığın görev alanına giren konularda Başkana danışmanlık yapmak üzere merkez teşkilatında kırk Başkanlık müşaviri atanabilir. Ayrıca, yurt içinde ve yurt dışında inceleme ve araştırmalar yapmak ve Başkan tarafından verilen diğer görevleri yürütmek üzere, kırk Başkanlık müftüsü atanabilir.

Başkanlık; görev alanına giren ve ihtiyaç duyulan konularda çalışmalarda bulunmak, araştırma ve uygulama projeleri geliştirmek ve bunları uygulamak üzere bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, yurt içinden ve yurt dışından konu ile ilgili uzmanların katılımı ile sürekli ve geçici şûra, kurul ve çalışma grupları oluşturabilir, danışma ve ihtisas komisyonları kurabilir. Ayrıca, Başkanlık teşkilatında, gerektiğinde sürekli veya geçici özel ihtisas komisyonları ile inceleme, araştırma ve çalışma grupları oluşturulabilir. Başkanlık hizmet birimlerinin çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Taşra teşkilatı:

Madde 8

Başkanlığın taşra teşkilatı,

- il ve ilçe müftülükleri doğrudan Başkanlığa bağlı dinî yüksek ihtisas merkezleri eğitim merkezlerinden oluşur.
- İl ve ilçe kuruluşlarının başında birer müftü bulunur.
- İl müftüleri Diyanet İşleri Başkanlığına, ilçe müftüleri ise il müftülüklerine bağlıdır.
- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri saklıdır.
- İl ve ilçe müftüleri, bölgelerinde Diyanet İşleri Başkanlığını temsil eder, din hizmetlerini, dini müesseseleri yönetir ve din görevlilerinin hizmetlerini düzenleyip denetler.
- İl ve ilçe müftülüklerinde ihtiyaca göre şube müdürlükleri kurulabilir.
- Müftülük kursu, staj, rotasyon, hizmet içi eğitim, terfi ve performans ölçütlerine ilişkin usul ve esaslar ile dinî yüksek ihtisas merkezleri, eğitim merkezleri, Kur'an kursları ile yurt ve pansiyonların çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Personelin nitelikleri:

Madde 9

Başkanlık personelinde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen genel şartlar yanında; Başkan, başkan yardımcısı, genel müdür, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, il ve ilçe müftüsü, Başkanlık vaizi ve vaizlerin en az lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim mezunu olması gerekir.

Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü için ise dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olması şartı aranır.

Başkanlık personelinin 657 sayılı Kanunda ve bu Kanunda yer almayan diğer nitelikleri ile atanmalarında dinî öğrenim şartı arananlara ilişkin ortak nitelikler yönetmelikle düzenlenir.

Atama:

Madde 10 – (Değişik: 1/7/2010-6002/9 md.)

- Başkan yardımcıları, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı **müşterek kararla**;
- Daire başkanı, Başkanlık müftüsü,hukuk müşaviri, başmüfettiş, müfettiş, iç denetçi ve dinî yüksek ihtisas merkezi müdürü Başkanın teklifi üzerine **Başbakan veya ilgili Bakan onayı** ile;
- 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan diğer personelin atamaları ise Başkan tarafından yapılır.

Milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday veya aday adayı olmak üzere görevinden istifa eden Başkanlık personeli, aday gösterilmemeleri veya seçimi kaybetmeleri halinde eski görev yerlerine dönemezler; bunlar kazanılmış hak aylık derecelerine uygun bir kadroya atanırlar.

Görev süresi sona eren Din İşleri Yüksek Kurulu Başkan ve üyeleri ile Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkan ve üyeleri kazanılmış hak aylık derecelerine uygun başka kadrolara atanırlar.

Başkanlık vaizi kadrosuna atananlar, din hizmetlerinde etkinliği sağlamak amacıyla Başkanlık tarafından belirlenen yerlerde görevlendirilebilir. 657 sayılı Kanunun 43'üncü maddesinin (B) bendinin üçüncü fıkrasında belirtilen kadrolara atananlar hakkında uygulanan hükümler, Başkanlık vaizi kadrosuna atananlar hakkında da aynen uygulanır.

Başkanlığın Din Hizmetleri Sınıfına ait kadrolarına Kamu Personeli Seçme Sınavı (B) grubu puan sırasına göre ilk defa açıktan atanacak personel, alım yapılacak her bir unvan için boş kadro sayısının üç katına kadar çağırılacak adaylar arasından Başkanlıkça yapılacak sözlü sınav başarı sırasına göre atanır.

Başkanlık kadrolarına yapılacak atama ve nakil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Diyanet işleri uzmanları ve müfettişler:

Madde 11

Başkanlık, merkez teşkilatında, bu Kanunda sayılan görevlerin yerine getirilmesinde Diyanet işleri uzmanı ve Diyanet işleri uzman yardımcısı istihdam eder. Diyanet işleri uzman yardımcısı olarak atanabilmek için 657 sayılı Kanunun 48'inci maddesinde belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a. En az lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim görmüş olmak.
b. Sınavın yapılacağı yılın ocak ayının ilk günü itibariyle otuz yaşını, yüksek lisans veya doktora yapmış olanlar için otuz beş yaşını doldurmamış olmak.
c. Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

Diyanet işleri uzman yardımcılığı yarışma sınavında iki defa başarısız olanlar bir daha bu sınava katılamazlar. Diyanet işleri uzman yardımcısı kadrolarının yüzde onundan az olmamak üzere, yüzde yirmisine kadar dinî yüksek öğrenim dışındaki dallardan uzman yardımcısı atanabilir.

Diyanet işleri uzman yardımcılığına atananlar; en az üç yıl çalışmak, yönetmelikte belirtilen yabancı dillerden en az birinden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde belgeye veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, hazırlayacakları tezin kabulünden sonra açılacak mesleki yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Mesleki yeterlik sınavında başarılı olanlar Diyanet işleri uzmanı unvanını kazanırlar. Bunlar Başkanlığın hizmet alanlarına göre ihtisasa yönlendirilir ve ihtiyaca göre merkez birimlerinde görevlendirilir.

Diyanet işleri uzmanlığı mesleki yeterlik sınavında iki defa başarısız olanlar ile sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, Diyanet işleri uzman yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara atanırlar.

Diyanet işleri uzman yardımcılığı yarışma ve yeterlik sınavlarının şekil ve uygulama esasları ile Diyanet işleri uzman ve uzman yardımcılarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başkanlık, rehberlik ve teftiş hizmetlerini yürütmek üzere müfettiş ve müfettiş yardımcısı istihdam eder. Müfettiş yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Kanunun 48'inci maddesinde belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

a. En az lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim görmüş olmak.
b. Sınavın yapılacağı yılın ocak ayının ilk günü itibariyle otuz yaşını, yüksek lisans veya doktora yapmış olanlar için otuz beş yaşını doldurmamış olmak.
c. Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

Müfettiş yardımcılığı yarışma sınavında iki defa başarısız olanlar bir daha bu sınava katılamazlar. Müfettiş yardımcısı kadrolarının yüzde onundan az olmamak üzere, yüzde yirmisine kadar hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunlarından müfettiş yardımcısı atanabilir.

Müfettiş yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, mesleki

yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Mesleki yeterlik sınavında başarılı olanlar müfettiş unvanını kazanırlar. Mesleki yeterlik sınavında iki defa başarısız olanlar ile sınava girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, müfettiş yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara atanırlar.

Müfettiş ve müfettiş yardımcılığı yarışma ve yeterlik sınavlarının şekil ve uygulama esasları ile müfettiş ve müfettiş yardımcılarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Vaizler, imam-hatip ve müezzin-kayyımlar, Kur'an kursu öğreticileri, eğitim görevlileri ve murakıplar:

Vaizler, cami ve mescitler ile diğer mekanlarda her türlü vasıtadan yararlanarak toplumu dinî konularda bilgilendirmek, Başkanlığın hizmet alanlarında irşat, rehberlik, inceleme ve araştırma yapmakla görevlidir. Vaizlik mesleği, adaylık döneminden sonra vaiz, uzman vaiz ve başvaiz kariyer basamaklarına ayrılır.

İmam-hatip ve müezzin-kayyımlar, cami ve mescitlerde din hizmetlerini yürütmek ve dinî konularda toplumu bilgilendirmekle görevlidir. İmam-hatiplik mesleği; adaylık döneminden sonra imam-hatip, uzman imam-hatip ve başimam-hatip; müezzin-kayyımlık mesleği ise müezzin-kayyım ve başmüezzin kariyer basamaklarına ayrılır. Adaylık dönemini başarıyla tamamlayanlar mesleğe imam-hatip veya müezzin-kayyım olarak atanır. İmam-hatip ve müezzin-kayyımlar, Kur'an-ı Kerim öğretiminde görevlendirilebilir.

Kur'an kursu öğreticisi, Kur'an kurslarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmekle görevlidir. Kur'an kursu öğreticiliği; adaylık döneminden sonra Kur'an kursu öğreticisi, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve Kur'an kursu başöğreticisi kariyer basamaklarına ayrılır.

Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen kariyer basamaklarında yükselmede kıdem, eğitim, hizmet, bilimsel, sosyal ve kültürel faaliyetler, sicil puanları ve Başkanlıkça yapılacak sınav sonuçları esas alınır.

Dinî yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezi eğitim görevlisi, bu merkezlerdeki eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmekle görevlidir. Eğitim görevlisi, en az lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim mezunu olup ihtisas kursunu bitirmiş veya doktora yapmış olanlar arasından atanır.

Murakıp, il ve ilçe müftülüklerine bağlı olarak taşra teşkilatında Başkanlıkça yürütülen hizmetlerin denetimiyle görevli olup en az dört yıllık lisans düzeyinde dinî yüksek öğrenim mezunları arasından atanır.

Uzman vaiz, başvaiz, uzman imam-hatip, başimam-hatip, başmüezzin, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve Kur'an kursu başöğreticisi ile murakıp kadrolarına atanmaya ilişkin hususlar ve bunlar ile vaiz, imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticilerinin çalışma, usul ve esasları ile imam-hatipler ve müezzin-kayyımların haftalık iznine ve bayram tatillerinde izin kullanmalarına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir. (3)

Vaiz, Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyım kadrolarından boş olanlara 657 sayılı Kanunun 86'ncı maddesi uyarınca yapılacak açıktan vekil atamalarında uygulanacak sınavla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Hac ve umre hizmetlerinin yürütülmesi: (1)

Madde 13

Hac ve umre ibadetlerinin usulüne uygun, sağlık ve güvenlik içinde, hizmet talep edenlerin hakları korunacak şekilde ifası amacıyla, Başkanlık ve/veya Başkanlığın denetim ve gözetimi altında ilgili mevzuatı gereği uluslararası her türlü seyahat hizmetleri verme yetkisini haiz seyahat acentaları tarafından hac ve umre seferleri düzenlenir. Seyahat acentalarına tahsis edilecek kontenjan oranı Bakanlar Kurulunca belirlenir ve bu orana göre tespit edilen sayı seyahat acentalarınca kullanılmak üzere topluca verilir. Gerektiğinde bu acentalardan hizmet satın alınabilir. Başkanlıkça düzenlenen hac ve umre seferlerinde 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 4'üncüü maddesinde sözü edilen işletme belgesi aranmaz.

Başkanlıkla ve hac ve umreye götüreceği vatandaşlarla yaptığı sözleşme hükümlerine uymayan, götürdüğü hacı veya umreciye sözleşmede taahhüt ettiği hizmeti vermeyen veya eksik veren acentaya fiilin ağırlığına göre uyarma, kınama, kontenjan kısıtlaması, süresiz veya 1-3 yıl arası organizasyondan men, söz konusu acenta yetkililerinin bir başka isim altında aynı hizmeti yürüten acentalarla acenta görevlisi olarak görevlendirilmemesi müeyyidesi Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu kararı ile verilir.

Hac ve umre organizasyonunda hizmetlerin ifası sırasında meydana gelebilecek zararların karşılanması amacıyla, hac ve umre organizasyonu düzenleyen seyahat acentaları; götürdükleri her bir hacı başına aldıkları ücretin tamamı, götürdükleri umreci başına ise aldıkları ücretin yarısı kadar Başkanlığa teminat verir. Seyahat acentaları ayrıca, anılan organizasyonlarda Başkanlıkça sunulan idari hizmetler, personel desteği, denetim, gözetim ve rehberlik, eğitim, sağlık ve benzeri hizmetler karşılığı alınacak hizmet bedelini ve ilgili ülke tarafından hacı başına talep edilen miktarı Başkanlığa öder. Hizmet bedelini belirlemeye ve gerektiğinde teminatları indirmeye Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu yetkilidir.

Başkanlık, gerektiğinde hac ve umre hizmetlerinin alım-satım, ulaşım, muhasebe ve mali işlemlerinin bedeli mukabilinde yürütülmesinde Türkiye Diyanet Vakfı ile işbirliği yapar. Türkiye Diyanet Vakfına ödenecek bedel Hac ve Umre Komisyonunca belirlenir.

Belirlenen hac ve umre ücretleri Başkanlığın denetiminde, Türkiye Diyanet Vakfınca açılacak Hac ve Umre Hesabına yatırılır. Anılan Vakıfça açılan Hac ve Umre Hesabından hac ve umre hizmetleri, Başkanlığın yurt içi ve yurt dışındaki faaliyetleri, eğitim, öğretim, yayın, bilimsel proje ve araştırma faaliyetleri, konferans, sempozyum ve benzeri toplantılar ile dinî nitelikli diğer hizmet ve faaliyetler için gereken harcamalar yapılır. Harcamalar, Diyanet İşleri Başkanı veya görevlendireceği bir başkan yardımcısının başkanlığında Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürü, üç genel müdür ve bir hukuk müşavirinden oluşan Hac ve Umre Komisyonu kararlarına dayanılarak yapılır. Anılan Komisyon, tahmini harcamalarının her hac mevsimi sonunda, hangi hizmet ve faaliyetlere hangi miktar ve oranlarda ve hangi şartlarda yapılacağına dair kararlarını bir program çerçevesinde belirler.

Hac ve umre ibadetlerinin ifası amacıyla münhasıran Başkanlıkça yapılan faaliyetler kurumlar vergisinden muaftır. Bu faaliyetler nedeniyle yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden müstesnadır. Bu paralar kamu kaynağı ve kamu geliri olarak değerlendirilmez.

Hac ve umre seyahatleri ile ilgili iş ve işlemler ile Hac ve Umre Hesabından yapılan bütün harcamalar her yıl hac mevsimi sonunda Başkanlık, Sayıştay ve gerektiğinde Başbakanlık müfettişleri tarafından denetlenir.

Hac ve umre hizmetlerinin yürütülmesi, Hac ve Umre Hesabının oluşturulması, bu hesapta yer alan tutarların harcanması, hac ve umre dönemlerinde hac ve umre faaliyetleri için yurt içinde görevlendirilen Başkanlık personeline sınav hizmetleri karşılığında ödenecek ücretler, Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu ile Hac ve Umre Komisyonunun kuruluş, görev ve yetkilerine dair usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Dinî Yayınlar Döner Sermaye İşletmesi:

Madde 14

- Dinî Yayınlar Döner Sermaye İşletmesinin sermayesi, yirmi milyon Türk Lirasıdır.
- Bu miktarı on katına kadar artırmaya **Bakanlar Kurulu** yetkilidir.
- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce mevcut olan sermayenin tamamı ile sermayenin işletilmesinden elde edilen kârlar, tahsis edilen sermaye miktarına ulaşılıncaya kadar sermayeye ilave olunur.
- Ödenmiş sermaye tutarı, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra kalan kârlar, izleyen mali yılın şubat ayı sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimine yatırılır.
- Döner sermayenin gelirleri; her türlü mal ve hizmet satış gelirleri, özel kişi veya kuruluşlarca incelenmesi talep edilen dini yayınların Din İşleri Yüksek Kurulunca incelenmesi karşılığı elde edilen gelirler, sınav giderlerini karşılamak üzere sınav hizmetlerinden elde edilen gelirler, bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerden oluşur.
- Elde edilen gelirler döner sermayenin yürüteceği faaliyetlere ilişkin giderlerin karşılanmasında ve yönetmelikte belirtilecek diğer faaliyet alanlarında kullanılır.
- Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye ile sınırlı olmaksızın sermayeye eklenir.
- Şartlı bağışlar şart kılınan yere harcanır.
- Döner Sermaye İşletmesi, Başkanlık yayınlarının satış yerleri ile ilgili hizmetleri yürütür, kitabevleri açabilir, yayın hizmetleri ile ilgili olarak ithalat ve ihracat yapabilir.
- Döner Sermaye İşletmesinin faaliyet alanları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Yöneticilerin sorumlulukları ve yetki devri:

Madde 15

Başkanlık teşkilatının her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

Başkan ve diğer üst düzey yöneticiler sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

İl ve ilçe müftülüklerinin görevleri:

Madde 16 – (Mülga: 1/7/2010-6002/21 md.)

Türkiye Diyanet Vakfı ile işbirliği: (2)

Madde 17 – (Değişik: 1/7/2010-6002/15 md.)

Başkanlık gerektiğinde, kanunla verilen görevleri çerçevesinde Türkiye Diyanet Vakfı ile işbirliği yapar. Anılan Vakıf hakkında 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri uygulanmaz.

Cami görevlileri:

Madde 18 – (Mülga: 1/7/2010-6002/21 md.)

Yurt dışı teşkilatı:

Madde 18/A

Başkanlık yurt dışı teşkilatı, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına göre kurulan müşavirlik, ataşelik ve koordinatörlüklerden oluşur.

Yurt dışı sürekli görev süresi üç yıldır, bu süre hizmetin gerektirdiği hallerde Başbakan veya ilgili bakanın onayı ile bir yıla kadar uzatılabilir. Bu hüküm müteakip yurt dışı atamalarında da uygulanır.

Başkanlık yurt dışı teşkilatı kadrolarına sürekli görevle atanabilmek için; en az dört yıllık dini yüksek öğrenim veren fakülte veya yüksek okul mezunu olmak, Başkanlık teşkilatında vaizlik, müdürlük, uzmanlık, diyanet işleri uzmanlığı, din işleri yüksek kurulu uzmanlığı ve üstü görevlerde veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak en az üç yıl çalışmış olmak ve türü ve düzeyi yönetmelik ile belirlenecek yabancı dillerden birini bilmek gerekir.

(Değişik dördüncü fıkra: 20/11/2017-KHK-696/15 md.) Yurt dışı sürekli görevlere atanmada Din İşleri Yüksek Kurulu üyesi, daire başkanı, il müftüsü ile ilahiyat alanında profesör olanlar mesleki ehliyet sınavına tabi tutulmazlar. Bunların yurt dışı temsil ve yeterliliği mülakatla belirlenir. Başkan yardımcısı, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, genel müdür, Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, I. Hukuk Müşaviri ve Strateji Geliştirme Başkanı kadrolarında görev yapanlardan dini yüksek öğrenim mezunu olanların yurt dışı sürekli görevlere atanmalarında herhangi bir şart aranmaz. Sınav komisyonu, Başkanın veya görevlendireceği Başkan yardımcısının başkanlığında genel müdürler arasından belirlenen üç üye ve Din İşleri Yüksek Kurulundan bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur. Sınav sonunda başarılı olanlardan öncelikle Başkanlık personelinin ataması yapılır.

Türkiye'de lisans düzeyinde yüksek din öğrenimini veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışında bir İslam ilahiyatı bölümünü başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlarla süresiz oturma izni bulunanlar, Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunca mahallinde sözleşmeli statüde istihdam edilebilir. Bunlara, ilgili ülkede sürekli görevle bulunan ve 9'uncu derecenin 1'inci kademesinden aylık alan bekar meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığının yüzde seksenini geçmemek üzere Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda istihdam edilecek personelin sayısı, nitelikleri, seçim usul ve esasları, görev yerleri ve süreleri, izinleri, görevlerinin sona erdirilmesi ve verilecek iş sonu tazminatı ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar, Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunun teklifi üzerine Maliye Bakanlığı ve Başkanlıkça müştereken belirlenir.

Yurt dışı görevler için yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavlara, personelin yurt dışı görevlere hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar ile Türkçe'nin ve Türk lehçelerinin konuşulduğu ülkelere yapılacak atamalarda hangi dil ve lehçelerin aranacağı ve yurt dışı teşkilatına yapılacak atamalarla ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Yurt dışı din hizmetlerinin müşavirlik ve ataşeliklerle karşılanamadığı yerlerde din hizmetleri koordinatörlükleri kurulabilir ve buralara din hizmetleri koordinatörü atanabilir. Din hizmetleri koordinatörlüklerinin kurulacağı yerler, bu kadroya atanacaklarda aranacak nitelikler, bunların seçimi, görev süreleri, bunlara yapılacak ödemeler ve bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar ilgili Bakanın teklifi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir. Yurt dışı aylığı herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Din Şûrası:

Madde 19 –

Din Şûrası, Diyanet İşleri Başkanının yönetiminde, bilimsel yeterliği ve dini hizmeti ile tanınmış olan bilim ve din adamlarından kurulur.

Şûra kararları istişari mahiyettedir.

Şûranın kuruluş, toplantı ve çalışma esasları bir tüzükle belirtilir.

Aday Tespit Kurulu:

Madde 20

Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliğine atanacaklardan yirmi dört adayı tespit etmekle görevli Aday Tespit Kurulu, Diyanet İşleri Başkanının başkanlığında, başkan yardımcıları, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı, genel müdürler, birim başkanları, il müftüleri, dinî yüksek ihtisas merkezi müdürleri, Millî Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü, dinî yüksek öğrenim veren fakültelerin dekanlarının her coğrafi bölgeden en az iki kişi olmak kaydıyla dini yüksek öğrenim veren fakültelerden seçecekleri toplam 40 öğretim üyesi, her bir eğitim merkezinin eğitim görevlilerinin kendi aralarından seçecekleri birer temsilci, her coğrafi bölgedeki ilçe müftülerinin kendi aralarından seçecekleri ikişer temsilci ve her coğrafi bölgedeki başvaizler, başimam-hatipler ile Kur'an kursu başöğreticilerinin kendi aralarından seçecekleri ikişer temsilciden oluşur.[2]

Yargılama usulü:

Madde 21

Başkanlık teşkilatının her kademesinde din hizmetlerini yürüten personel, görevleri sebebiyle işledikleri suçlarda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uygulaması bakımından kamu görevlisi sayılır ve bunlar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Siyasetle ilgilenme:

Madde 25

Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluşunun her derecesinde görev alan personel, Memurin Kanununun hizmetliler için yasak ettiği siyasi faaliyetten başka, dini görevi içinde veya bu görevin dışında, her ne suretle olursa olsun, siyasi partilerden herhangi birini veya onların tutum ve davranışını övemez ve yeremez.

Bu gibi hareketleri tahkikatla sabit olanların, ilgili ve yetkili mercilerce işine son verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mazbut vakıflara ait cami giderleri:

Madde 30

Mazbut vakıflar arasına alınmış ve alınacak cami ve mescitlerin aydınlatma, ısıtma ve bakım giderleri için her yıl Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenekler bir taraftan Hazinece irat ve diğer taraftan bu hizmetlere harcanmak üzere Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydedilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uzmanlardan faydalanma:

Madde 33

Diyanet İşleri Başkanlığı kendi kuruluşu dışındaki dini kültür, tecrübe ve ihtisasları ile tanınmış kimselerden, Din İşleri Yüksek Kurulu çalışmalarında mütalaa almak, vaaz ve konferans verdirmek suretiyle faydalanabilir.

Bu şekilde görevlendirileceklere Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslara göre ücret verilir. Bulundukları yer dışında geçici olarak görevlendirilenlere ayrıca 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre yol masrafı ve yevmiye verilir.

Vaazedecekler:

Madde 34

Diyanet İşleri Başkanı, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkan ve üyeleri, müftü ve vaizler, 33'üncü maddeye göre görevlendirilecekler ile yönetmelikte belirtilecek esaslara göre yetki verileceklerden başkası vaazedemez.

Camilerin ibadete açılması ve yönetimi [1]

Madde 35

Cami ve mescitler Diyanet İşleri Başkanlığının izni ile ibadete açılır ve Başkanlıkça yönetilir. Hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapıldığı halde izinli veya izinsiz olarak ibadete açılmış bulunan cami ve mescitlerin **yönetimi üç ay içinde** Diyanet İşleri Başkanlığına devredilir. Diyanet İşleri Başkanlığınca buralara imkanlar nispetinde kadro tahsis edilir. Kadro tahsis edilinceye kadar buralarda görev yapanların mesleki ehliyetleri ile ilgili esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Vekil imam - hatipler:

Madde 36

Bu Kanunun 22'nci maddesi (f) bendinde yazılı nitelikte istekli bulunmadığı için açık kalan İmam - hatipliklere vekaleten atanmış olanlardan, bu Kanunun neşri tarihinde görevi başında olanlar müktesep derece aylıkları ile aynı göreve asıl imam - hatip olarak atanmış sayılırlar.

Mülhak vakıflar görevlilerinin nitelikleri:

Madde 37

Ücretlerini Vakıflar Genel Müdürlüğünden alan mülhak vakıflara bağlı cami görevlilerinin atanmasında, vakfın şartlarından başka bu Kanunda belirtilen nitelikler aranır.

Mazbut vakıflar arasına alınan camilerin görevlileri:

Madde 38

Vakıflar Genel Müdürlüğünce mazbut vakıflar arasına alınan mülhak vakıflara bağlı cami ve mescitlerdeki imam - hatip ve müezzinler, ertesi bütçe yılı başından itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı maaşlı veya ücretli kadrolarına geçirilirler.

Ek Madde 1

657 sayılı Kanunun ek 32'nci maddesine göre ödenmekte olan öğretim yılına hazırlık ödeneği, Başkanlıkta eğitim görevlisi ve Kur'an kursu öğreticisi kadrosunda bulunup, fiilen eğitim görevliliği ve öğreticilik yapanlara da aynı esas ve usullere göre ödenir.

4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38'inci maddesine göre, başkan yardımcısı ve Din İşleri Yüksek Kurulu başkanı, üyesi ve genel müdür olarak görevlendirilenlere, anılan madde uyarınca ödenen ücrete ilaveten ve söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen sınırlamaya tabi olmaksızın, her ay (20.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ayrıca ödeme yapılır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Ek Madde 4 – (Ek: 12/7/2013-6495/5 md.)

Mazbut ve mülhak vakıflar ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait olanlar hariç olmak üzere, mülkiyeti kamu kurum ve kuruluşları ile Hazineye ait taşınmazların üzerinde dernek veya vakıflarca kendi kaynaklarından ve/veya toplanan bağış ve yardımlarla yaptırılan (bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yaptırılmış olanlar dahil) cami ve mescitler ile Kur'an kurslarının bir kısmında veya eklentisi ya da bütünleyici parçasında bulunan ve ticari faaliyetlerde kullandırılması öngörülen kısımları; irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla ve elde edilen gelirlerin yüzde onu pay olarak Diyanet İşleri Başkanlığına aktarılmak, kalan kısmın en az üçte ikisi öncelikle gelirlerin elde edildiği cami, mescit ve Kur'an kurslarının münhasıran yapımı, bakımı, onarımı ve işletilmesine (ısınma, aydınlatma vb.) ilişkin giderlerde, kalanı ise tüzükle-

rinde veya vakfiye ya da vakıf senedinde belirtilen amaçlarda kullanılmak şartıyla, işletilmek, işlettirilmek veya kiraya verilmek üzere ilgili dernek veya vakfın bedelsiz olarak tasarrufuna bırakılır. Mülkiyeti mazbut ve mülhak vakıflar ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait olanlar dışında kalanlar ile mülkiyeti kamu kurum ve kuruluşları ile Hazineye ait taşınmazların üzerinde dernek veya vakıflarca kendi kaynaklarıyla ve/veya toplanan bağış ve yardımlarla yaptırılanların (bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yaptırılmış olanlar dahil) dışında kalan cami ve mescitler ile Kur'an kurslarının bir kısmında veya eklentisi ya da bütünleyici parçasında bulunan ve ticari faaliyetlerde kullandırılması öngörülen kısımları, irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla Diyanet İşleri Başkanlığınca işletilebilir veya 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca pazarlık usulüyle yapılacak ihaleyle işlettirilebilir ya da kiralanabilir. Bu fıkra uyarınca Diyanet İşleri Başkanlığına aktarılacak paya esas gelirlerin hesabında; faaliyetin, ilgili dernek veya vakıflarca belirtilen yerlerin işlettirilmek veya kiraya verilmek suretiyle yapılması hâlinde brüt hasılat tutarı, iktisadi işletme oluşturulmak suretiyle işletilerek yapılması hâlinde ise kurum kazancı esas alınır.

Birinci fıkra uyarınca Diyanet İşleri Başkanlığına aktarılacak olan pay, ilgili dernek veya vakıf tarafından; birinci fıkrada belirtilen yerlerin üçüncü kişilere işlettirilmesi veya kiraya verilmesi hâlinde payın hesaplanmasına esas gelirin tahsilini takip eden ayın sonuna kadar, iktisadi işletme oluşturmak suretiyle işletilmesi hâlinde ise geçici vergi beyannamesinin verildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar ilgili müftülüklere bildirilir ve müftülüklerce yapılan tahakkuk üzerine aynı süre içinde özel gelir kaydedilmek üzere genel bütçe muhasebe birimlerine ödenir. Süresi içinde bildirildiği halde ödenmeyen veya eksik ödenen paylar müftülüklerce, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı ile birlikte takip ve tahsil edilmek üzere ilgili vergi dairelerine bildirilir. Süresi içinde bildirilmediği veya eksik bildirildiği tespit edilen paylara, bildirimin yapılması gereken son günden tahakkuk ettirildiği güne kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanunun 51'inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında zam uygulanır ve bir ay içinde ödenmesi için bir yazı tebliğ edilir. Bu süre içinde de ödenmeyen paylar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Birinci fıkra kapsamında kalan yerlerin ilgili dernek veya vakıflar tarafından işletilmesi, işlettirilmesi ve kiralanmasına ilişkin iş ve işlemler, bu yerlerden elde edilen gelirler ve yapılan harcamalar ile müftülüklere yapılan bildirimlerin ve tahakkuk ettirilen paylara ilişkin ödemelerin zamanında yapılıp yapılmadığı Diyanet İşleri Başkanlığınca denetlenir ve takip edilir.

Bu madde uyarınca Diyanet İşleri Başkanlığına aktarılacak olan paylar ile bu Başkanlık tarafından işletilen, işlettirilen veya kiraya verilen yerlerden elde edilen gelirleri; bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer yandan Başkanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye, Başkanlığın bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir. Bu kapsamda kaydedilen ödenekler; cami ve mescitler ile Kur'an kursları ve bunların eklentisi ve bütünleyici parçalarının yapımı, bakımı, onarımı ve işletilmesine (ısınma, aydınlatma vb.) ilişkin giderler ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29'uncu maddesi çerçevesinde aynı amaçlarla kullanılmak üzere dernek ve vakıflara yardım yapılmasına ilişkin giderlerin karşılanmasında kullanılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci fıkrada belirtilen yerlerden Diyanet İşleri Başkanlığınca elde edilen ve banka hesaplarında tutulan gelirler hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenir.

Ek Madde 5- (Ek: 20/11/2017-KHK-696/16 md.) (1)

Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Diyanet İşleri Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(I) SAYILI CETVEL
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Başkan	Başkan Yardımcısı	Sürekli Kurullar	Hizmet Birimleri
Başkan	Başkan Yardımcısı	a) Din İşleri Yüksek Kurulu	a) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü
	Başkan Yardımcısı	b) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu	b) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü
	Başkan Yardımcısı		c) Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü
			ç) Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğü
			d) Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
			e) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü
			f) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü
			g) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
			ğ) Strateji Geliştirme Başkanlığı
			h) Hukuk Müşavirliği
			ı) Özel Kalem Müdürlüğü
			i) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

TARAMA TESTİ

1.

I. Başkanlığın en üst amiri olan Diyanet İşleri Başkanı, Başkanlığı temsil eder.

II. Başkanın görev süresi beş yıldır.

III. Başkan din hizmetlerinin etkin ve verimli sunulması için gerekli tedbirleri alır

IV. Bir kişi en fazla iki kez Başkan olarak atanabilir.

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Diyanet İşleri Başkanı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangileri doğrudur? *(Madde 3)*

A) I, II ve III B) I, III ve IV
C) I ve II D) I, II, III ve IV

2. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Başkanın vereceği görevleri yapmak ve Başkana karşı sorumlu olmak üzere en fazla kaç Başkan yardımcısı atanabilir?** *(Madde 4)*

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

3. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Din İşleri Yüksek Kurulu kaç üyeden oluşur?** *(Madde 5)*

A) 10 B) 12 C) 14 D) 16

4. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Diyanet İşleri Başkanı, ilahiyat fakültesi öğretim üyelerinden kaç kişiyi Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliğine atanmak üzere tespit eder?** *(Madde 5)*

A) 3 B) 4 C) 5 D) 12

5. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Din İşleri Yüksek Kurulunun çalışma esas ve usulleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?** *(Madde 5)*

A) Kurul üyelerinin görev süresi beş yıldır.

B) Bir kişi en fazla iki kez Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi olarak atanabilir.

C) Din İşleri Yüksek Kurulu kendi üyeleri arasından açık oyla ve oy çoğunluğuyla bir başkan ve bir başkan vekili seçer.

D) Kurul, üye tam sayısının; salt çoğunluğu ile toplanır ve salt çoğunluğu ile karar alır.

6. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliklerinde herhangi bir sebeple boşalma olması halinde, Aday Tespit Kurulunca seçilmiş olan adaylar veya ilahiyat fakültesi öğretim üyeleri arasından bulunduğu kontenjana göre, kaç gün içinde yeni üye atanır?** *(Madde 5)*

A) 30 B) 20 C) 15 D) 10

7.

I. İslam dininin temel bilgi kaynaklarını ve metodolojisini, tarihî tecrübesini ve güncel talep ve ihtiyaçları dikkate alarak dinî konularda karar vermek

II. Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak

III. Din hizmetlerinin etkin ve verimli sunulması için gerekli tedbirleri almak

IV. Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, yukarıdakilerden hangileri Din İşleri Yüksek Kurulunun görevleri arasındadır? (Madde 5)

A) I, III ve IV B) I, II ve IV
C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

8. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi Başkanlığın hizmet birimlerinden değildir?**

A) Özel Kalem Müdürlüğü

B) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu

C) Hukuk Müşavirliği

D) İnsan Kaynakları Genel

9. **633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, islam dinine mensup farklı dinî yorum çevreleri, dinî-sosyal teşekküller ve geleneksel dinî-kültürel oluşumlarla ilgili çalışmaları aşağıdaki birimlerden hangisi tarafından yapılır?** *(Madde 7/a)*

A) Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğü

B) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu

C) Din İşleri Yüksek Kurulu

D) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

10.

I. Kur'an-ı Kerimin usulüne uygun olarak okunması konusunda çalışmalar yapmak

II. Kur'an kursları açmak

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, yukarıda verilenler aşağıdakilerden hangisinin görevleri arasındadır? (Madde 7/b)

A) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

B) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

C) Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğü

11. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Başkanın resmî ve özel yazışmalarını, her türlü protokol ve törenlerini aşağıdaki birimlerden hangisi tarafından yürütülür? *(Madde 7/ı)*

A) Hukuk Müşavirliği

B) Strateji Geliştirme Başkanlığı

C) Özel Kalem Müdürlüğü

D) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

12.

I. Başkan yardımcıları

II. Rehberlik ve Teftiş Başkanı

III. Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, yukarıdakilerden hangileri müşterek kararla atanırlar? *(Madde 10)*

A) Yalnız I B) Yalnız III

C) II ve III D) I, II ve III

13. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, Dinî Yayınlar Döner Sermaye İşletmesinin sermayesini on katına kadar artırmaya aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Diyanet İşleri Başkanı

B) İlgili Devlet Bakanı

C) Bakanlar Kurulu

D) Din İşleri Yüksek Kurulu

14. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, yurt dışı sürekli görev süresi kaç yıldır? *(Madde 18/A)*

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

15. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapıldığı halde izinli veya izinsiz olarak ibadete açılmış bulunan cami ve mescitlerin yönetimi kaç ay içinde Diyanet İşleri Başkanlığına devredilir? *(Madde 35)*

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

1.D 2.D 3.D 4.B 5.C 6.A 7.B 8.B 9.D 10.B 11.C 12.D 13.C 14.A 15.C

14. BÖLÜM

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç (Madde 1)

- Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan
  - eşitlik,
  - tarafsızlık
  - açıklık

ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam (Madde 2)

- Bu Kanun;
  - kamu kurum ve kuruluşları
  - kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde

uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar

- Bu Kanunda geçen (Madde 3)

a) **Kurum ve kuruluş**: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri ifade eder.

b) **Başvuru sahibi**: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

c) **Bilgi:** Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi ifade eder.

d) **Belge**: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını ifade eder.

e) **Bilgi veya belgeye erişim**: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini ifade eder.

f) **Kurul**: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı (Madde 4)

- Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.
  - Türkiye'de ikamet eden yabancılar
  - Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler,

isteyecekleri bilgi **kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla** ve **karşılıklılık ilkesi çerçevesinde**, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü (Madde 5)

- Kurum ve kuruluşlar,
  - bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak
  - bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla

yükümlüdürler.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **Kurum ve kuruluşlar için Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında aşağıdakilerden hangisi zorunlu değildir?**

A) Başvurulara olumlu ya da olumsuz cevap vermek

B) Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak

C) Bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere gerekli idari ve teknik tedbirleri almak

D) Erişimine olanak sağlanan bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti tahsil ederek bütçeye gelir kaydetmek

1. D

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü (Madde 6)

- Bilgi edinme başvurusu,
  - başvuru sahibinin adı ve soyadı,
  - imzası,
  - oturma yeri veya iş adresini,
  - başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır.

Bu başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği (Madde 7)

- Bilgi edinme başvurusu,
  - başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan
  - veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere

ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar,

- ayrı veya özel bir çalışma,
- araştırma,
- inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara **OLUMSUZ CEVAP** verebilirler.

İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler (Madde 8)

- Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış
- veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler,

bilgi edinme başvurularına KONU OLAMAZ.

Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurana bildirilir.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme (Madde 9)

- İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabiliyorsa, söz konusu bilgi veya belge, **gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler** çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur.

Ayırma gerekçesi başvurana yazılı olarak bildirilir.

Bilgi veya belgeye erişim (Madde 10)

- Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin **onaylı bir kopyasını** verirler.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,
b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,
c) Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini, sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır.

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği **maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir**.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri (Madde 11)

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi **ONBEŞ İŞ GÜNÜ** içinde sağlarlar.

- Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvurulan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması;
- başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim OTUZ İŞ GÜNÜ içinde sağlanır.

Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve **ONBEŞ İŞ GÜNLÜK** sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle **ONBEŞ İŞ GÜNLÜK** süre kesilir. Başvuru sahibi **ONBEŞ İŞ GÜNÜ İÇİNDE** ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.

Başvuruların cevaplandırılması (Madde 12)

- Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını
  - **yazılı olarak**
  - **veya elektronik ortamda**

başvuru sahibine bildirirler.

Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir.

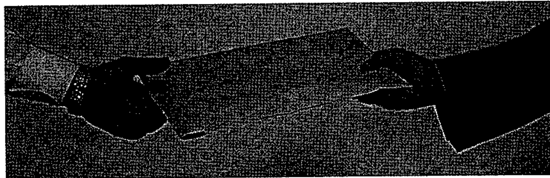

İtiraz usulü (Madde 13)

- **Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren ONBEŞ GÜN** içinde **Kurula itiraz edebilir**.

Kurul, bu konudaki kararını **OTUZ İŞ GÜNÜ** içinde verir.

Kurum ve kuruluşlar, **Kurulun istediği** her türlü bilgi veya belgeyi **ONBEŞ İŞ GÜNÜ** içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (Madde 14)

- Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine,
- verilen kararları incelemek
- kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere;

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nun oluşumu

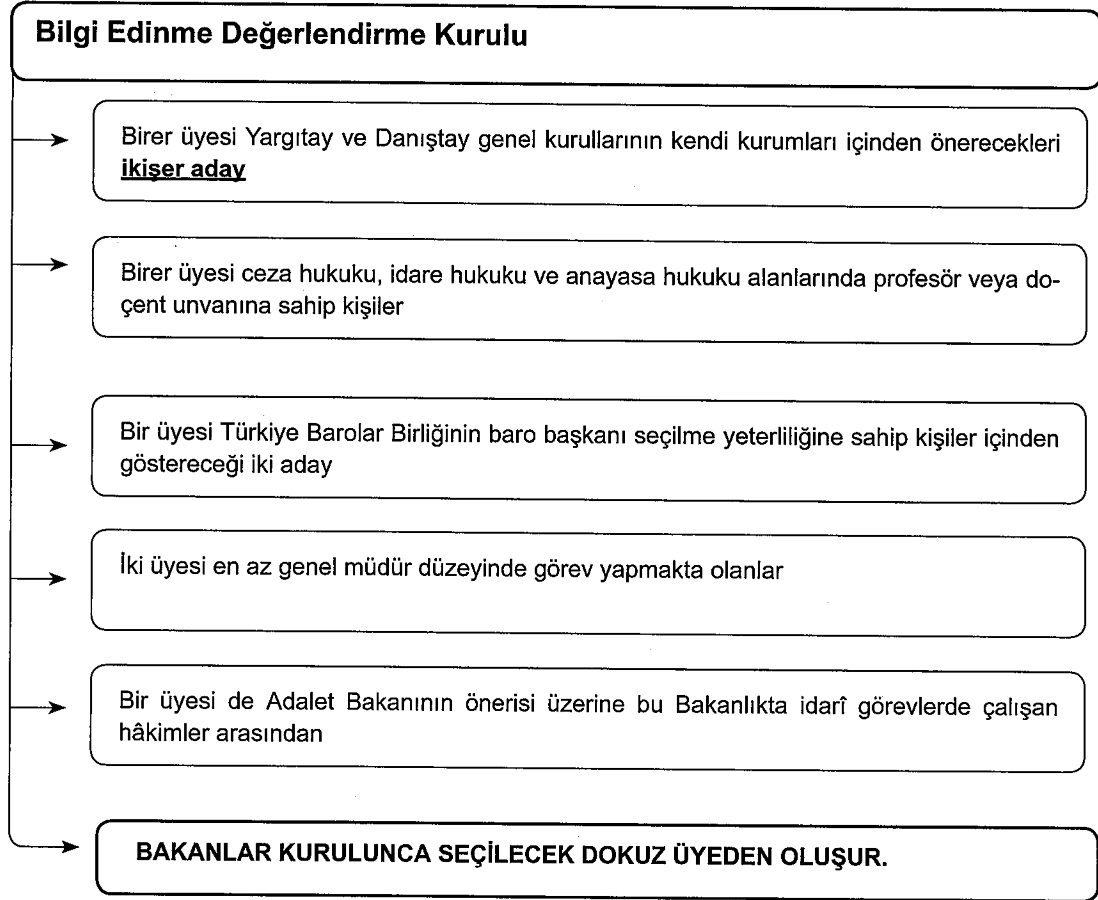

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, kurul üyelerince **kendi aralarından seçilir.**

Kurul, **en az ayda bir defa** veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri **DÖRT YILDIR.**

Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler.

Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar. Yeni seçilen Kurul göreve başlayıncaya kadar önceki Kurul görevine devam eder.

Kurul üyelerine 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz.

Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının **dördü aşması** halinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez.

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli gördüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun SEKRETARYA hizmetleri BAŞBAKANLIK tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir **yönetmelikle** düzenlenir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nda belirtilen başvuru usullerinden değildir?

A) Dilekçeyle başvuru

B) Sözlü olarak başvuru

C) Elektronik postayla başvuru

D) Faks yoluyla başvuru

2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

B) Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde bilgi veya belge verilmez.

C) İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir.

D) Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

3. Aşağıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre bilgi ve belgeye erişimin sağlanması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarına verilen süreyi kesen hâllerden birisidir?

A) Başvurunun usule uygun olup olmadığının incelenmesi süreci

B) Kamu kurum ve kuruluşun imza atmaya yetkili amirinin raporlu veya izinli olması

C) Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesi

D) Gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabiliyorsa, bunların ayrılması amacıyla çalışma yapılmasının gerekmesi

4. Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi kaç gün içinde Kurula itiraz edebilir ve kurum ve kuruluşlar Kurulun istediği her türlü bilgi ve belgeyi, kaç gün içinde vermekle yükümlüdürler?

A) 15 gün içinde Kurula itiraz - 15 gün içinde bilgi belge teslimi

B) 15 gün içinde Kurula itiraz - 15 iş günü içinde bilgi belge teslimi

C) 15 iş günü içinde Kurula itiraz - 15 gün içinde bilgi belge teslimi

D) 15 gün içinde Kurula itiraz - 30 iş günü içinde bilgi belge teslimi

5. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre** "itiraz usulü" **ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurula itiraz, başvuru sahibinin idari yargıya başvurma süresini durdurmaz.

B) Kurul, bilgi edinme istemi reddedilen konu ilgili kararını otuz iş günü içinde verir.

C) Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi ve belgeyi on beş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

D) Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Kurula itiraz edebilir.

6. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır.

B) Kurul en az on beş günde bir defa toplanır.

C) Kurul Başkanı, Bakanlar Kurulunca belirlenir.

D) Kurulun sekreterya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir.

7. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır.

B) Görev süresi sona eren üyeler yeniden seçilebilirler.

C) Kurul, en az ayda iki defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

D) Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar.

8. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sekreterya hizmetleri aşağıdakilerden hangisi tarafından yerine getirilir?**

A) Başbakanlık

B) Adalet Bakanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

9. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Başkanı nasıl seçilir?**

A) TBMM tarafından seçilir.

B) Bakanlar Kurulu tarafından seçilir.

C) Kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca seçilir.

1. B 2. B 3. C 4. B 5. A 6. D 7. C 8. A 9. C

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

BİLGİ, BELGE VE İŞLEMLER	AÇIKLAMA	KAPSAMI
*Yargı denetimi dışında kalan işlemler (***Madde 15)**	Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu kanun kapsamına dahildir. Bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.	KANUN KAPSAMINA DAHİLDİR.
*Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler (***Madde 16)**	Açıklanması hâlinde • Devletin emniyetine, • dış ilişkilerine, • millî savunmasına • millî güvenliğine açıkça zarar verecek niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.	BİLGİ EDİNME HAKKI KAPSAMI DIŞINDADIR.
Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler(**Madde 17)**	Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.
*İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler (***Madde 18)**	- Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır. Ancak, bu bilgi ve belgeler kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte ise, istihbarata ilişkin bilgi ve belgeler bilgi edinme hakkı kapsamı içindedir.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR. BİLGİ EDİNME HAKKI KAPSAMI İÇİNDEDİR.
*İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler (***Madde 19)**	Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde; a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak, b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak, c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek, d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek, Bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.

BİLGİ, BELGE VE İŞLEMLER	AÇIKLAMA	KAPSAMI
Adlî soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler **(Madde 20)**	Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde; a) Suç işlenmesine yol açacak, b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek, c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek, d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek, nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır. 4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.
Özel hayatın gizliliği **(Madde 21)**	Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır. **Kamu yararının gerektirdiği hâllerde,** kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye **EN AZ YEDİ GÜN ÖNCEDEN** haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.
Haberleşmenin gizliliği **(Madde 22)**	Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.
Ticarî sır **(Madde 23)**	Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla **sağlanan ticarî ve malî bilgiler**, bu Kanun kapsamı dışındadır.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.

BİLGİ, BELGE VE İŞLEMLER	AÇIKLAMA	KAPSAMI
Fikir ve sanat eserleri **(Madde 24)**	Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır.	
Kurum içi düzenlemeler **(Madde 25)**	Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR
Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler **(Madde 26)**	Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır. Bilimsel, kültürel, istatistik, teknik, tıbbî, malî, hukukî ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla **bilgi edinme istemlerine açıktır**.	BİLGİ EDİNME HAKKI KAPSAMINDADIR.
Tavsiye ve mütalaa talepleri **(Madde 27)**	Tavsiye ve mütalaa talepleri bu Kanun kapsamı dışındadır	KANUN KAPSAMI DIŞINDADIR.
Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler **(Madde 28)**	Gizliliği kaldırılmış olan bilgi veya belgeler, bu Kanunda belirtilen diğer istisnalar **kapsamına girmiyor ise**, bilgi edinme başvurularına açık hâle gelir.	BİLGİ EDİNME HAKKI KAPSAMINDADIR.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Bilgi Edinme Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'e göre aşağıdakilerden hangisi bilgi edinme hakkı kapsamındadır?

A) Yargı denetimi dışında kalan idari işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar

B) Kurum ve kuruluşların kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkında bilgi ve belgeler

C) Tavsiye ve mütalaa taleplerine ilişkin başvurular

D) Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

2. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, kamu yararının gerektirdiği hâllerde kişisel bilgi veya belgeler kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kişiye en az kaç gün önceden haber verilerek ve yazılı rızası alınarak açıklanabilir?

A) 7 B) 10 C) 15 D) 30

3. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, "bilgi edinme hakkının sınırları" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi bu Kanun kapsamı dışında olan adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgelerdendir?**

A) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek bilgi veya belgeler

B) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak bilgi veya belgeler

C) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek bilgi veya belgeler

D) Suç işlenmesine yol açacak bilgi veya belgeler

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, "bilgi edinme hakkının sınırları" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi bu Kanun kapsamı dışında olan idari soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgelerdendir?**

A) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak bilgi veya belgeler

B) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek bilgi veya belgeler

C) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek bilgi veya belgeler

D) Suç işlenmesine yol açacak bilgi veya belgeler

1. A 2. A 3. D 4. A

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ceza hükümleri (Madde 29)

- Bu Kanunun uygulanmasında ihmâli, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır.

Bu Kanunla erişilen bilgi ve belgeler ticarî amaçla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

Rapor düzenlenmesi(Madde 30)

- Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları **HER YIL ŞUBAT AYININ SONUNA** kadar **Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna** gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler.

Kurul, hazırlayacağı **genel raporu**, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte **HER YIL NİSAN AYININ SONUNA** kadar **Türkiye Büyük Millet Meclisine** gönderir. Bu raporlar takip eden **İKİ AY İÇİNDE** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, kurum ve kuruluşların hazırladıkları raporlar ile buna göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu tarafından hazırlanan genel rapor aşağıdakilerden hangisi aracılığıyla kamuoyuna açıklanır?

A) Başbakanlık

B) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

C) Her kurum ve kuruluşun kendisi

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

2. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, kurum ve kuruluşlar hazırlayacakları raporları Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna her yıl hangi ayın sonuna kadar göndermek zorundadırlar?

A) Ocak B) Şubat

C) Nisan D) Aralık

3. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bir önceki yıla ait Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun, Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiği raporlar, takip eden kaç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır?

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşların, her yıl, bir önceki yıla ait olmak üzere Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderecekleri raporda aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçları

B) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

C) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri

D) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

1. D 2. B 3. B 4. B

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istenecek bilgi veya belgenin niteliğine ilişkin hükümlerden biri değildir? (Madde 7)

A) Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

B) Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

C) İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

D) İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum veya kuruluşun görev ve yetki alanına girmeyen konular hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek yoktur.

2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kuruluşlarının hazırladıkları bilgi edinme raporlarını da kapsayan genel raporu, her yıl hangi ayın sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir? (Madde 30)

A) Şubat
B) Mart
C) Nisan
D) Mayıs

3. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nda aşağıdakilerden hangisi görev alamaz? (Madde 14)

A) Danıştay genel kurulunun kendi kurumları içinden önerecekleri aday

B) Anayasa hukuku alanında doçent unvanına sahip kişi

C) İçişleri Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idari görevde çalışan genel müdür

D) Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri aşağıdaki mercilerden hangisi tarafından atanır? (Madde 14)

A) Cumhurbaşkanı
B) Bakanlar Kurulu
C) Başbakan
D) Adalet Bakanı

5. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme isteminin kanunda belirtilen sebepler nedeniyle reddedilen başvuru sahibi kaç gün içinde kurula itiraz edebilir? (Madde 13)

A) 10
B) 15
C) 20
D) 30

6. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisinin söz konusu olması halinde bilgi edinme başvurusu reddedilebilir? (Madde 7)

A) Bilgi edinmeye konu olan bilginin nerde ve ne amaçla kullanılacağı belirtilmemişse

B) İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa

C) Kurum ve kuruluşlara yapılan başvuru ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge gerektiriyorsa

D) Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkinse

7. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdaki hangi bilgi ve belgeler, bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin sınırlamalar kapsamında yer almaz? (Dördüncü bölüm)

A) Adli ve idari soruşturmaya ilişkin bilgi ve belgeler

B) Devlet sırlarına ilişkin bilgi ve belgeler

C) Mevzuata ilişkin bilgi ve belgeler

D) İstihbarata ilişkin bilgi ve belgeler

8. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre vatandaşın istemiş olduğu bilgi veya belgenin başvurulan kurumun içindeki başka bir birimden sağlanması durumunda bilgi ve belgeye erişim en geç kaç iş günü içinde sağlanır? (Madde 11)

A) 30 B) 20

C) 15 D) 10

9. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme başvurularında istenilen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve birbirinden ayrılabiliyor ise müracaatlara hangi işlem yapılır? (Madde 9)

A) Bilgi ve belge verilmez.

B) Müracaat kabul edilmez.

C) Gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuru sahibine verilir.

D) Müracaat kabul edilir ancak işleme alınmaz.

10. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi bilgi edinme hakkı kapsamı dışında tutulmamıştır? (Madde 18)

A) Kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte olsa bile, istihbarata ilişkin bilgi veya belgeler.

B) Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler.

C) Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler.

D) Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde suç işlenmesine yol açacak adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler.

1. D 2. C 3. C 4. B 5. B 6. C 7. C 8. A 9. C 10. A

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.	(D)	(Y)
2)	Kurum ve kuruluşlar, • ayrı veya özel bir çalışma, • araştırma, • inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumlu cevap vermekle yükümlüdürler.	(D)	(Y)
3)	• Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış • veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvuru kapsamındadır.	(D)	(Y)
4)	Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar.	(D)	(Y)
5)	Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde kurula itiraz edebilir.	(D)	(Y)
6)	Kurum ve kuruluşlar, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun istediği her türlü bilgi veya belgeyi on iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.	(D)	(Y)
7)	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sekreterya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir.	(D)	(Y)
8)	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun üyelerini Başbakan seçer.	(D)	(Y)
9)	Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu kanun kapsamına dahildir.	(D)	(Y)
10)	Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.	(D)	(Y)
11)	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, hazırlayacağı genel raporu, kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir.	(D)	(Y)
12)	Bilgi Edinme Kanunu ile Kanunla erişilen bilgi ve belgeler ticarî amaçla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. Y 6. Y 7. Y 8. Y 9. D 10. D 11. D 12. D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Kurum ve kuruluşlar, • ayrı veya özel bir çalışma, • araştırma, • inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara **olumsuz cevap verebilirler**.	(D)
3)	• Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış • veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme **başvurularına konu olamaz.**	(D)
5)	Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren **onbeş gün** içinde kurula itiraz edebilir.	(D)
6)	Kurum ve kuruluşlar, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun istediği her türlü bilgi veya belgeyi **onbeş iş günü** içinde vermekle yükümlüdürler.	(D)
7)	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sekreterya hizmetleri **Başbakanlık** tarafından yerine getirilir.	(D)
8)	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun üyelerini **Bakanlar Kurulu** seçer.	(D)

15. BÖLÜM

3071 SAYILI DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN

Amaç: (Madde 1)

– Bu Kanunun amacı, Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların

- kendileriyle
- veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında,

Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma haklarının kullanılma biçimini düzenlemektir.

Kapsam: (Madde 2)

– Bu Kanun, Türk vatandaşları ve Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi ile idarî makamlara yapılan dilek ve şikâyetler hakkındaki başvuruları kapsar.

Dilekçe hakkı: (Madde 3)

– Türk vatandaşları

- kendileriyle
- veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında,

Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptirler.

Türkiye'de ikamet eden yabancılar

- karşılıklılık esası gözetilmek
- ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla

bu haktan yararlanabilirler.

Dilekçede bulunması zorunlu şartlar: (Madde 4)

– Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerde,

- dilekçe sahibinin adı-soyadı ve imzası ile
- iş veya ikametgâh adresinin

bulunması gerekir.

Gönderilen makamda hata: (Madde 5)

– Dilekçe, konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verilmesi durumunda, bu makam tarafından yetkili idari makama gönderilir ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verilir.

İncelenemeyecek dilekçeler: (Madde 6)

– Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerden;

a. Belli bir konuyu ihtiva etmeyenler,
b. Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olanlar,
c. 4 üncü maddede gösterilen şartlardan herhangi birini taşımayanlar,

İncelenemezler.

Dilekçenin incelenmesi ve sonucunun bildirilmesi: (Madde 7)

Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileri ve kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara yaptıkları başvuruların sonucu veya yapılmakta olan işlemin safahatı hakkında dilekçe sahiplerine en geç **OTUZ GÜN İÇİNDE** gerekçeli olarak cevap verilir. İşlem safahatının duyurulması halinde alınan sonuç ayrıca bildirilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan başvuruların incelenmesi: (Madde 8)

–Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilekçelerin, Dilekçe Komisyonunda incelenmesi ve karara bağlanması **ALTMIŞ GÜN İÇİNDE** sonuçlandırılır. İlgili kamu kurum veya kuruluşları Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca gönderilen dilekçeleri **OTUZ GÜN İÇİNDE** cevaplandırır.

İnceleme ve karara bağlamanın esas ve usulleri Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde gösterilir.

(Ek fıkra: 1/12/2011-6253/41 md.) Dilekçe Komisyonu, görevleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile özel kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi almak, ilgilileri çağırıp bilgi almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak yetkisine sahiptir. Bu yetkinin kullanılması durumunda kamu kurum ve kuruluşları ile kamu personeli, talep edilen bilgi ve belgeyi vermek, idari denetimi yapmak ve yerinde inceleme için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve yetkili makamlara

II. Her türlü dernek, vakıf, birlik, tüzel kişiliklere

III. Sendika ve konfederasyonlara

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre, Türk vatandaşları kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında yukarıdakilerden hangisi/hangilerine başvurabilirler?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I - II
D) II - III

2. **Aşağıdakilerden hangisi 3071 sayılı Dilekçe Hakkı Kanunu'nun kapsamına girmez?**

A) Bu Kanun, Türk vatandaşları tarafından yapılan dilek ve şikâyetler hakkındaki başvuruları kapsar.

B) Bu Kanun kapsamında karşılıklılık esasına tabi olan ve Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından yapılan dilek ve şikâyetler hakkındaki başvuruları da kapsar.

C) Bu Kanun kapsamında dilek ve şikâyetler hakkında başvuru yapılabilir.

D) Bu Kanun kapsamında bilgi ya da belge talebinde bulunulabilir.

3. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre, Türkiye'de ikamet eden yabancılar aşağıdakilerden hangisinde dilekçe hakkından yararlanabilirler?**

A) Dilekçelerini ülkelerinin Türkiye'de bulunan elçilik veya konsolosluk birimleri aracılığıyla havale ettirmeleri kaydıyla

B) Karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla

C) Dilekçelerini Dışişleri Bakanlığı'na kaydettirmek kaydıyla

D) Herhangi bir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın

4. **Dilekçenin gönderildiği idari makamda hata yapılması durumunda; idari makamca söz konusu dilekçe hakkında aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılır?**

A) İlgili olmayan makam dilekçeye ilişkin hiçbir kayıt işlemi yapmaz.

B) İlgili olmayan makam dilekçeyi, dilekçe sahibine doğrudan iade eder.

C) İlgili olmayan makam, dilekçede belirtilen konuya ilişkin kendisi cevap verir.

D) İlgili olmayan makam kendisine gönderilen dilekçeyi ilgili makama gönderir ve sahibine de bilgi verir.

5. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilekçelerin, Dilekçe Komisyonunda incelenmesi ve karara bağlanmasıen çok kaç gün içinde sonuçlandırılır?**

A) Yirmi
B) Otuz
C) Kırk beş
D) Altmış

6. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre "dilekçe", konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verilmesi durumunda, bu makam tarafından aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılır?**

A) Dilekçe sahibine iade edilir.

B) Meclis Dilekçe Komisyonuna gönderilir.

C) Yetkili idari makama gönderilir ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verilir.

D) Hiç bir işlem yapılmaz, dilekçe sahibinin müracaatı beklenir.

7. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre Türkiye'de ikamet edenyabancıların kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara yaptıkları başvuruların sonucu hakkında dilekçe sahiplerine en geç kaç gün içinde gerekçeli olarak cevap verilir?**

A) Yedi
B) On
C) On beş
D) Otuz

1. A 2. D 3. B 4. D 5. D 6. C 7. D

TARAMA TESTİ

1. **3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun uyarınca aşağıdakilerden hangisi dilekçede bulunması gereken zorunlu şartlardan değildir?** (Madde 4)

   A) Adı-Soyadı

   B) İmza

   C) İş veya ikamet adresleri

   D) T.C. Kimlik Numarası

2. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanuna göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarına gönderilen dilekçelere cevap verme süresi ne kadardır?** (Madde 7)

   A) 10

   B) 15

   C) 20

   D) 30

3. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre, ilgili kamu kurum veya kuruluşları Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca gönderilen dilekçeleri kaç gün içinde cevaplandırır?** (Madde 8)

   A) Yirmi B) Otuz

   C) Kırk beş D) Altmış

4. **3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre, Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilekçelerin, Dilekçe Komisyonunda incelenmesi ve karara bağlanması kaç gün içinde sonuçlandırılır?** (Madde 8)

   A) 60 B) 45 C) 30 D) 15

1. D 2. D 3. B 4. A

16. BÖLÜM

6245 HARCIRAH KANUNU

BİRİNCİ KISIM

Umumi Hükümler

Kanunun şümulü:

Madde 1

a. Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b. Hususi kununlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türk Havayolları Anonim Ortaklığı hariç);

c. Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah bu kanun hükümlerine tabidir.

Reisicumhurun seyahat masrafları:

Madde 2

Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatleri dolayısiyle vakı bilcümle masrafları bu kanun **hükümlerine tabi tutulmaksızın ödenir.**

Tarifler:

Madde 3 – (Değişik: 11/12/1981 - 2562/1 md.)

Bu Kanunda geçen;

a. **Harcırah:** Bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını;

b. **Kurum:** 1 nci maddede sayılan daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

c. **Memur:** Personel kanunları hükümlerine göre aylık alan kimseleri (Yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel hariç);

d. **Hizmetli:** Personel kanunlarına göre yardımcı hizmetler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan tarım ve orman işçilerini ve iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseleri;

e. **Aile fertleri:** Memur ve hizmetlinin, harcırah verilmesini gerektiren olay sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile bakmakla yükümlü olduğu usul ve füruu ve erkek ve kız kardeşlerini;

f. **Bagaj:** Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup, resmi vazife için kullanılabilecek eşya ile yolcunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan şahsi eşyasından mutat surette taşınması mümkün olanları;

g. **(Değişik: 10/9/2014-6552/89 md.)** **Memuriyet mahalli:** Memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü, büyükşehir belediyelerinin olduğu illerde ise il mülki sınırları içinde kalmak kaydıyla memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu ilçe belediye sınırları içinde kalan ve yerleşim özellikleri bakımından bütünlük arz eden yerler ile belediye sınırları dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu yerlerin devamı niteliğindeki mahaller ve kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerleri;

h. **Başka yer:** Yukarıda (g) fıkrasında yazılı memuriyet mahalli dışındaki yerleri; ifade eder.

Harcırah verilecek kimseler:

Madde 4

Bu Kanunda belirtilen hallerde:

1. Bu Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan memur ve hizmetliler ile aile fertlerine ve aynı kurumlarda fahri olarak çalışanlara;
2. Memur veya hizmetli olmamakla beraber kurumlarca geçici bir vazife ile görevlendirilenlere;
3. Kadrosuzluk dolayısıyla açıkta kalan memurlara ve bunların aile fertlerine;
4. Hizmetlilerden cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilenlere ve bunların aile fertlerine;
5. Memur veya hizmetlinin vefatında aile fertlerine, çocuklara refakat ettirilecek memur ve hizmetlilere;
6. Hükümlü, tutuklu veya gözetim altında bulundurulanların sevkinde ya da refakatle görevlendirilen erbaş ve erlere,

7. **(Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)**
8. Milli ve resmi spor temasları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilere,
9. Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ve bunların Türkiye'de bırakacakları aile fertlerine,
10. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askeri şahısların aile fertlerine,
11. Bu Kanunda belirtilen özel hallerde askeri öğrenciler ile erbaş ve erlere, harcırah verilir.

Harcırahın unsurları:

Madde 5 – <u>Harcırah</u>;

→ yol masrafı,

→ yevmiye,

→ aile masrafı

→ yer değiştirme

masrafını ihtiva eder. İlgili, bu kanun hükümlerine göre bunlardan birine, birkaçına veya tamamına müstahak olabilir.

Harcırah hesabında esas tutulacak yol:

Madde 6

Harcırah, bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, gidip gelmeye en uygun ve kullanılması mutat olan yol ve taşıt araçları üzerinden verilir.

Gidip gelmeye en uygun ve kullanılması mutat olan bu yolda hem muayyen, hem gayrimuayyen tarifeli taşıt işletilmekte ise harcırah hesabında muayyen tarifeli taşıt esas alınır.

Bu yol ve taşıt, yolculukta geçen süreye göre memur veya hizmetli ile ailesi için ödenmesi gereken gündelik ve taşıt ücretleri toplamı dikkate alınarak memur veya hizmetlinin mensup bulunduğu dairece tespit olunur.

Birinci fıkraya göre takip edilmesi gereken yolun dışında bir yoldan veya kullanılması gereken taşıt aracından başka bir araçla yolculuk yapılmasının işin gereğine göre zorunlu olması halinde,bu yol ve taşıt aracına ilişkin masrafların kabulü merkezde ita amiri veya bu durumda olan amirlerin, taşrada memur veya hizmetlinin mensup olduğu kurumun ita amiri durumunda olan kimsenin veya mahallin en büyük askeri ve mülki amirinin önceden verilmiş yazılı bir emri bulunmasına bağlıdır.

Ancak, işin veya hizmetin gerekli kıldığı durumlarda uçak kiralamak suretiyle seyahat edilebilmesi, seyahatin yurtiçinde olması ve bu seyahatle ilgili Bakanın veya misafiri yabancı Bakanın bizzat katılması hallerinde mümkündür.

Harcırah hesabında esas tutulacak aylıklar:

Madde 7

Harcırahın verilmesinde memurun fiilen almakta olduğu aylık (Kurumların 1 - 4'üncü derecelerdeki kadrolarında bulunanlardan kazanılmış hak aylık dereceleri daha düşük olanların işgal etmekte oldukları kadro) derecesi esas alınır.

Hizmetlilerin harcırahı, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine; gündelik ile çalışanların harcırahı da **<u>gündeliklerinin 30 katına en yakın</u>** memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki (Ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harcırahları hiçbir suretle 4'üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.

Terfi suretiyle atananların harcırahı, terfi ettikleri aylık derecesi üzerinden ödenir.

Memur veya hizmetli olmayanların harcırahı:

Madde 8

Memur veya hizmetli olmadıkları halde bu Kanuna tabi kurumlarca geçici bir görev ile görevlendirilenlere verilecek yol masrafı ve gündelik, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahalli şartlar dikkate alınarak 4'üncü dereceye kadar olan memurlardan herhangi birine verilen yol masrafı ve gündeliğe kıyasen ilgili kurumca takdir olunur.

Ancak, ilgili Bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının olumlu görüşü üzerine, bu gibi kimselerden icabedenlere 4'üncü dereceden daha yüksek memurlara ödenebilecek yol masrafı ve gündelik verilebilir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılıp da sözleşmelerinde verilecek harcırah belirtilmiş olan kimseler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Henüz rütbe almamış askeri öğrenciler ile Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okuyan öğrencilerin öğrenim, resmi davet ve mübadele nedeniyle yurtdışında bulundukları sürece kendilerine teğmen rütbesindeki subayın yurtdışı gündeliği bu Kanunun yurtdışı gündeliklerine ilişkin hükümleri gözönünde bulundurulmak suretiyle ödenir.

Daimi vazife harcırahının mebdei:

Madde 9 – Daimi vazife harcırahı:

a. **(Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)**
b. Naklen veya tahvilen başka bir mahalle gönderilenlere, bu tayinleri sırasında mezunen başka bir mahalde bulunsalar dahi, eski memuriyetleri mahallinden;
c. Muvakkat vazife ile veya vekaleten bir yerde bulundukları esnada asli vazife mahalli değişenlere eski memuriyetleri mahallinden;

itibaren verilir.

İKİNCİ KISIM

Seyahat ve Vazifenin Mahiyetine Göre Verilecek Harcırah

Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının birlikte verilmesini icabettiren haller:

Madde 10

Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer dağiştirme masrafı aşağıdaki hallerde verilir:

1. **(Değişik: 1/7/2006-5538/2 md.)** Yurt içinde veya yurt dışında görev yapmakta iken yurt içinde veya yurt dışındaki sürekli bir göreve naklen atanan ya da yabancı ülkelerdeki memuriyet merkezi değiştirilen memur ve hizmetlilere yeni görev yerlerine kadar;
2. **(Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)**
3. **(Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)**
4. **(Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)**
5. Kadro dolayısiyle açıkta kalan veya vekalet emrine alınan memurlara açık aylıklarını Türkiye dahilinde tesviye ettirecekleri yere kadar;
6. Asilin vüruduna kadar muvakkaten gönderilmiş olmayıp da vekalet namı altında asaleten gönderilen ve vekalet müddeti belli olmayan kumandan ve memurlara vazife mahallerine kadar.

Daimi veya muvakkat vazife halinde yolda veya vazifeye başlamadan vefat edenlerin harcırahı:

Madde 12

Daimi veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilenler yolda veya yeni vazife mahallinde işe başlamadan vefat eyledikleri takdirde ölüm mahalline kadar olan harcırahları hesap ve buna peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkansız bulunmuş olan nakil vasıtaları bilet ücretleri ilave olunur. Bu suretle tahakkuk edecek istihkak, verilmiş olan avanstan ziyade ise fazlası tasviye olunur, noksan ise farkı geri alınmaz. Ancak muvakkat vazife ile yabancı memleketlere gönderilenlerden vefat edenlerin bu suretle uhdelerinde bırakılacak fark, bunların bu kanuna göre müstahak bulundukları dış yevmiyelerin on günlüğüne tekabül eden miktarından fazla olamaz.

Yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan veya yolda vefat halinde veyahut göreve başladıktan sonra vefat halinde aile harcırahı:

Madde 13 – (Değişik: 7/7/2010-6004/25 md.)

Yurtiçinde daimi memuriyetle bir mahale tayin olunup da yolda veya yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan evvel vefat eden memur veya hizmetli, ailesini birlikte götürmüş bulunuyor ise harcıraha müstehak aile efradına ölümün vukubulduğu mahalden itibaren ve ailesini birlikte götürmemiş ise bunlara vefat tarihinde bulundukları mahalden itibaren, 45'inci madde esaslarına göre harcırah verilir.

Yabancı bir memlekete daimi vazife ile tayin olunup da yolda veya yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan evvel veyahut vazifesine başladıktan sonra vefat eden memur veya hizmetli, ailesini beraberinde götürmüş bulunuyor ise harcıraha müstahak aile efradına ölümün vukubulduğu mahalden itibaren ödenecek harcırah 46'ncı madde esaslarına göre belirlenir.

Muvakkat vazife harcırahı (Yol masrafı ve yevmiye):

Madde 14

Aşağıda gösterilen memur ve hizmetlilere muvakkat vazife harcırahı olarak yol masrafı ile yevmiye verilir ve hamal (Cins ve adedi beyannamede gösterilmek suretiyle) bagaj ve ikametgah veya vazife mahalli ile istasyon, iskele veya durak arasındaki nakil vasıtası masrafları da ayrıca tediye olunur:

1. Birinci maddede yazılı kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadiyle muvekkaten yurt içinde veya dışında başka bir yere gönderilenlere;
2. Yeni ve eski memuriyetlerine mütaallik bir meseleden dolayı bu kanuna tabi kurumlarca açılan bir dava sebebiyle sanık veya davalı olarak (İşten el çektirilmiş olsun veya olmasın) başka bir yere gönderilenlerden lehinde netice hasıl olanlara;
3. Memuriyet merkezlerinin bulunduğu mahal dışındaki bir vazifeye vekaleten gönderilenlere;
4. Fiilen oturduğu mahalden gayrı bir yere açıktan vekaleten gönderilenlere (yalnız gidiş ve dönüşleri için);
5. **(Değişik: 12/1/1959 - 7187/1 md.)** Muvakkat kaza salahiyeti ile gönderilenlere.

Askeri birliklerde harekatta harcırah:

Madde 15

(Değişik: 13/7/2013-6496/39 md.) Kıta halinde ve bir kumanda altında hareket eden askerî birliklere mensup subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler ile sivil memur ve hizmetlilere yolda geçen süreler için yol masrafı ve yevmiye verilmez. Ancak intikal ettikleri yerde yeme ve konaklama ihtiyaçları karşılanmayanlara ilk 90 gün için tam, takip eden 90 gün için 1/2 oranında gündelik, yeme ve konaklama ihtiyaçlarından herhangi birisi karşılanmayanlara ise ilk 90 gün 1/2 oranında, takip eden 90 gün için 1/4 oranında gündelik ödenir. 180 günü aşan görevlendirmeler için gündelik verilmez. Memuriyet mahalli dışında yurt içi limanlarda gemide geçirilen günler için yukarıdaki hükümlerden yararlanmayanlara sadece 90 gün için 1/4 oranında gündelik ödenir. Bu madde kapsamında gündelik ödenenlere 33'üncü madde uyarınca

ayrıca konaklama gideri ödenmez. Diğer taraftan bu hareket, kıtanın daimi yer değiştirmesi veya diğer kuruluşa girmesi için olursa bunlara ayrıca aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Subay, askeri memur ve astsubaylardan bir kıtayı bir yerden diğer muayyen bir yere götürmeye memur edilip bu vazifenin hitamında asıl birlikleri mahalline dönenlere yalnız dönüşleri için ve teslim ve tesellüm için birkaç erle başka mahalle gönderilenlere gidiş, dönüşleri için yol masrafı ve yevmiye verilir.

Celp ve terhis eratını sevke memur edilen subay ve askeri memur ve astsubaylara gidişlerinde yalnız yevmiye ve dönüşlerinde yol masrafı ve yevmiye verilir.

Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelere geliş ve gidişte aile harcırahı:

Madde 16

Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak veya bu nevi bir bölgeye atanacak veya naklolunacak askeri şahısların aile fertleri için 45'inci maddenin son fıkrası hükmü de dikkate alınmak suretiyle;

1. Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bölgelerden çıkarılacak aile fertlerine ikamet edecekleri yere kadar,
2. Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan yerden yasak edilmiş olmayan bir yere atananların aile fertleri için, bunların 1 nci fıkraya göre harcırah verilmiş olan ikamet yerlerinden yeni vazife mahalline kadar,
3. Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bir yerden yine böyle bir yere atananların aile fertleri için, bunların evvelce oturduğu yerden ikamet edecekleri yeni mahalle kadar,
4. Aile ile birlikte oturulması yasak olmayan bir yerden yasak olan bir yere atananların aile fertleri için, eski vazife mahallinden ailenin ikamet edeceği yere kadar,
5. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen böigelerden çıkarılmış olan aile fertlerinin yasağın kalkması üzerine tekrar yerlerine dönmeleri halinde, bunlara 1 nci fıkraya göre harcırah verilmiş olan yerden eski yasak yere kadar, aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

Birlik halinde yabancı ülkelere gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının harcırahı:

Madde 17

Uluslararası anlaşmalar gereğince askeri birlikler/birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Mensuplarına verilecek harcırahın esasları ve miktarı Bakanlar Kurulunca tespit olunur. (1)

Yabancı ülkelere gönderilecek bu birlikler ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına mensup subay, astsubay, sivil memur ve hizmetlilerin bu durumlarının devamı sırasında harcıraha müstehak aile fertlerini Türkiye sınırları dahilinde ikamet edecekleri bir mahalle kadar gönderenlere bir defaya mahsus olmak üzere 45 nci madde esasları da uygulanmak suretiyle aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir. (1)

(Değişik: 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 7/2/1990 - 3612/34 md.) Yabancı ülkelere gönderilen birliklere mensup subay, astsubay, sivil memur ve hizmetlilerin hava değişimi maksadı ile Anavatana gelmelerini icabettiren hallerde bunlara, ailelerinin bulunduğu veya raporlarında yazılı hastalıklarının icabettirdiği mahallere kadar geliş ve dönüşleri için bu Kanuna göre yol masrafı ve gündelik verilir. Aynı maksatla Anavatana gelen ve dönen erbaş ve erlere ödenecek yol masrafları ile gündelikler, Milli Savunma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken tespit olunur. (1)

Yukarıdaki fıkra gereğince hastalık icabı başka bir mahalde oturmaları zaruri olan Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bu mahallere kadar gelecek harcıraha müstehak aile fertlerine gidiş ve dönüşleri için yalnız yol masrafı verilir.

Değişik beşinci fıkra: 2/1/2017-KHK-680/33 md.) Birinci fıkradaki hâller dışında, uluslararası mahiyetteki tatbikat ve manevralara katılmak, açık deniz eğitimi veya Türk Silahlı Kuvvetlerinin temsili gibi maksatlarla yabancı ülkelere gönderilecek askeri birliklerin, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı unsurlarının (Deniz Kuvvetlerine ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait gemilerle gidişte, denizde seyir halinde bulunulan günler hariç, münhasıran yabancı ülke limanlarında geçirilen günler için) subay, astsubay, askeri öğrenci, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okuyan öğrenci, sivil memur, uzman jandarma, uzman erbaş/er, sözleşmeli erbaş/er ve hizmetlilerin aylık derecelerine (Askerî öğrencilere ve Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okuyan öğrencilere teğmen rütbesine) göre yurt dışı gündeliği; yukarıda yazılı haller ile eğitim veya gemi, uçak, tank ve sair savaş araç ve gereci ve her türlü yedek parça ve ikmal maddesinin teslim ve tesellümü ve benzeri görevler için yabancı ülkelere birlik veya grup halinde ya da münferiden gönderilecek erbaş ve erlere teğmen yurt dışı gündeliğinin 1/3'ü; yurt dışından gemi tedariki için görevlendirilen erbaş ve erlere gemilerin tesellümünden itibaren yabancı ülke limanlarında geçirecekleri günler için teğmen yurt dışı gündeliğinin 1/5'i tutarında gündelik ödenir.

Ehliyet tespiti, imtihan ve hava değişimi için başka yere gönderilenler:

Madde 18 – (Değişik: 11/12/1981 - 2562/8 md.)

Memurlar, yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel ve kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlardan, memuriyet mahalli dışına;

a. Görevlerine ait mesleki ve sıhhi yeterliklerinin tespiti veya kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için gönderilenlere, gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve gündelik ile bu amaçla gönderildikleri yerde geçen sürenin en çok yedi günü için gündelik ödenir.
b. Hava değişimi maksadıyla gönderilenlere gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ile yalnız yolda geçen süre için gündelik ödenir.

Muvakkat vazife mahallerinde hastalananlara verilecek yevmiye:

Madde 19

Muvakkat vazife mahallinde hastalanmaları sebebiyle vazife ifa edemiyen memur ve hizmetlilere, bu sebeple vazife göremedikleri günlerin en çok yedi günü için yevmiye verilebilir. Hastanede yatırılmak suretiyle tedavi masraflarının kurumlarınca ödenmesi halinde bu günler için yevmiye verilmez.

Yatacak yeri bulunmıyan mahallerde muvakkat vazife:

Madde 21

Şehir ve kasaba haricinde, yatacak yeri bulunmıyan ve böyle bir yeri bulunan mahalle bir nakil vasıtası ile gidilip gelinmesi zaruri olan yerlere muvakkat vazife ile gönderilenlere, her gün için bu mahalden en yukarı köy, kasaba veya şehre kadar gidiş ve geliş mütat nakil vasıtası ücreti ödenir.

Vazife mahallini terketmek mecburiyetinde kalanların harcırahı:

Madde 22

Harp zaruretleri ve olağanüstü haller dolayısıyla memuriyet mahallerini terketmeye mecbur olan memur ve hizmetlilerden kurumlarınca gösterilen mahalle veya memuriyet merkezine en yakın il veya ilçe merkezine gidenlere o mahallere kadar bu Kanun hükümleri gereğince yol masrafı ve gündelik verilir. Ancak, bunlar bu mahallere aileleri ile birlikte gelmiş iseler kendilerine aile masrafı ile yer değiştirme masrafı da ödenir. Bunların memuriyet mahallerine dönüşlerinde aynı şekilde harcırah verilir.

Olağanüstü hallerin gerektirdiği durumlarda Başbakanlığın uygun görüşü üzerine bağlı bulundukları kurumlar veya Dışişleri Bakanlığınca yurtdışından yurtiçine çağrılan veya yurtdışında başka bir yere gönderilen aile fertleri için bu Kanun hükümlerine göre yalnızca aile masrafı ödenir. Ancak, gerekli görülen hallerde, yerdeğiştirme masrafının da ödenmesine Bakanlar Kurulunca karar verilir. Bunların memuriyet mahallerine dönüşlerinde de aynı şekilde harcırah verilir.

Yurt içi ve dışı spor temaslarında harcırah:

Madde 23

Yurt içinde ve dışında tertip edilen milli ve resmi spor temasları dolayısiyle seyahat edecek sporcu ve idarecilerin bu seyahatlerine ait yol masrafları ile yevmiyeleri Maliye Vekaletinin mütalaası alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

Müfettiş ve benzerlerinin aile ve yer değiştirme masrafı:

Madde 24

33'üncü maddenin (b) fıkrası şümulüne girenlerin vazife seyahatlerinde aileleri efradı için harcırah verilmez. Ancak bunlardan (...)[1] mıntakaları tebdil olunanlara yeni mıntaka merkezlerine kadar bu kanun hükümlerine göre aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Başka yerde bırakılan aile efradı:

Madde 25

Memur veya hizmetli tarafından tayin veya naklolunduğu mahalle götürülmiyerek ikamet maksadiyle ve topluca bu mahalden başka bir yere gönderilen aile efradı için yeni memuriyet mahalline kadar hesaplanacak harcırahı tecavüz etmemek ve bilahare bu mahalle celplerinde bir şey verilmemek şartiyle bu yerlere kadar ve mütaakıp tayin ve nakillerde de memur veya hizmetlinin bulunduğu yerden yeni vazife mahalline kadar hesaplanacak miktarı tecavüz etmemek kaydiyle aile efradının bulundukları yerden yeni memuriyet mahalline kadar harcırah verilir.

İzamından sarfınazar olunanların harcırahları:

Madde 26

Daimi veya muvakkat vazife ile bir tarafa izamları takarrür ettikten sonra gönderilmelerinden sarfınazar edilenler harcırah almamış ve hareketetmemiş bulundukları takdirde kendilerine bir şey verilmez.

Ancak daimi vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür edip de harcırahları ödendikten sonra izamlarından sarfınazar olunanlara-bu kanuna göre müstahak bulundukları yer değiştirme masrafını tecavüz etmemek şartiyle-harcırah hesabına esas tutulan aylık veya ücretleri tutarının 1/4 ü nispetinde bir tazminat verilmekle beraber peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkansız bulunmuş olan tren, vapur ve tayyare bileti ücretleri gibi yol masrafları da bu taz- minata ilave olunur.

Harcırahlarına mahsuben para ödenmiş olup da muvakkat vazife ile bir tarafa gönderilmelerinden sarfınazar edilmiş olanlara, yalnız peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkansız bulunmuş olan bilet ücretleri ödenir.

Hareket ettikten sonra izamından sarfınazar olunanlara, gönderilmelerinden sarfınazar olunduğuna dair emrin kendilerine tebliğ edildiği mahalle ve oradan da asıl vazife mahallerine veya başka bir mahalle tayin veya izam kılınmakta iseler bu son mahalle kadar hisap olunacak harcırahları kendilerine tesviye olunur ve istirdadı kısmen veya tamamen imkansız bulunmuş olan bilet ücretleri de yol masrafına ilave olunur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Harcırah Unsurları

BİRİNCİ BÖLÜM

Yol Masrafı

Yurt içinde yol masrafı:

Madde 27

Yurt içinde yol masrafı, muayyen tarifeli nakil vasıtaları ile seyahatte, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin birinci sütununda yazılı makam ve sıfatlar ile vazifeli aylık veya ücret tutarlarına göre aynı cetvelin ikinci sütununda yazılı mevkiin tarife üzerinden bilet parası ve muayyen tarifeli olmıyan nakil vasıtalarıyla seyahat halinde ise 3 numaralı sütunda gösterilen nakil vasıtalarına göre ihtiyar olunan hakiki masraftan terekküp eder.

Ancak Reisicumhur, Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve Erkanı Harbiyei Umumiye Reisine vazife seyahatlerinde refakat eden kimseler, bu madde hükmiyle mukayyet olmaksızın bu zevat tarafından tayin olunacak mevkilerde seyahat edebilirler.

Memuriyet mahalleri içinde yol masrafı:

Madde 28

Memuriyet mahalli içinde taşıt ile gidilmesi gereken bir yere görev ile gönderilenlerin (48'inci madde kapsamına girenler hariç) yol masrafı mutat olan taşıt aracına göre yapılacak gerçek masraf üzerinden verilir.

Acele ve zorunlu hallerde, daire amirinin onayı ile, mutat taşıt dışındaki araçlarla gidilmesi halinde bu taşıt için yapılan masraf yol masrafı olarak ödenir.

Yurtdışında yol masrafı:

Madde 29

Yurtdışında sürekli ve geçici görev yolculuklarında, ekspres ve yataklı vagon ücreti dahil olmak üzere, tren, vapur veya uçak bilet bedeli yol masrafı olarak ödenir. Ayrıca, buna istasyon, liman veya terminal ile ikamet yeri arasındaki taşıt ve hamal ücreti ilave olunur.

Yurtdışında özel otomobilleriyle seyahat edenler hakkında da, bu Kanuna bağlı (1) Sayılı Cetvelin 5 sayılı açıklama esasları uygulanır.

Tren ve vapurla yapılacak yurtdışı görev yolculuklarında aylık dereceleri 4 ve daha yukarı olanlara birinci mevki, 4'üncü dereceden aşağı olanlara ikinci mevki üzerinden; uçakla yapılacak yolculuklarda ise, Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri, Yasama Organı Başkanı, Yasama Organını temsil etmekle görevlendirilen Yasama Organı Üyeleri, Başbakan, Anayasa Mahkemesi Başkanı, Genelkurmay Başkanı, Bakanlar, Kuvvet Komutanları ve Jandarma Genel Komutanı, Orgeneral ve Oramiraller, Yargıtay, Danıştay Başkanları ile Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı (1). Sayıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Diyanet İşleri Başkanları ile bunların resmi çağrıya uyarak yolculuğa katılan eşlerine, Devlet Başkanlığı Genel Sekreteri, Başbakanlık Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri, Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve merkezde sürekli görevde bulunanlar dışındaki büyükelçilere.birinci, bunların dışındakilere turist sınıfı üzerinden yol gideri ödenir.

Bu maddeye göre verilecek yol masrafı yolculuk yapılacak taşıtların Türkiyedeki aktarmasız hareket yerinden ve memuriyet merkezi bu yer ile sınır arasında bulunanlar için taşıtın güzergahında memuriyet merkezine en yakın durak yerinden itibaren hesap olunur. Memuriyet merkezinden aktarmasız hareket yerine veya en yakın durak yerine kadar olan yolculuklar hakkında bu Kanunun yurtiçi yolculuklarına ait hükümleri uygulanır. Yurtdışından yurtiçine dönüşte aynı esaslara uyulur.

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmıyan vasıtalarda seyahat:

Madde 30

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmıyan bir vasıta ile seyahat halinde bilet bedeline dahil yemek bedeli de yol masrafı olarak kabul olunur.

Parasız ve tenzilli tarife ile seyahatte yol masrafı:

Madde 31

Birinci maddenin a, b ve c bentlerinde yazılı kurumlara ait veya bunlar tarafından kiralanmış nakil vasıtalarında paso veya permi ile veya diğer her hangi bir suretle parasız olarak seyahat edenlere yol masrafı verilmez.Tarifeler gereğince bilet ücretlerinde tenzilat yapılması halinde yol masrafı fiilen ödenen ücrete göre hesaplanır.

Hususi vazifeli emniyet mensuplarının yol masrafı:

Madde 32

Emniyet mensupları merkezden aldıkları hususi vazifenin icabettirdiği her türlü nakil vasıtasından istifade ederler. Bunların yol masrafları istifade edilen vasıtaya göre ihtiyar olunacak masraf üzerinden ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yevmiyeler

Yurtiçinde verilecek gündeliklerin miktarı:

Madde 33

a. Bu Kanun gereğince verilecek yurtiçi gündeliklerinin miktarı her yıl bütçe kanunları ile tespit olunur.

b. Devamlı ikamet ettikleri yerler dikkate alınarak kurumlarınca belirlenen görev merkezi, mıntıka merkezi ve grup merkezi dışına teftiş, denetim, inceleme veya soruşturma görevi ile gönderilen Devlet Denetleme Kurulu Üyeleri ile geçici uzmanları, Sayıştay Denetçi ve Yardımcıları, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Uzman Müşavir, Uzman ve Uzman Yardımcıları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişleri, Silahlı Kuvvetler Denetleme ve Tetkik Kurulları Başkan ve Üyeleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine gore atanan İç Denetçiler, Bakanlık, Müsteşarlık ve Bağımsız Genel Müdürlük Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri ve Aile ve Sosyal Politikalar Denetçi Yardımcıları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçileri ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçi Yardımcıları, Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri ve Vergi Müfettiş Yardımcıları, Bankalar Yeminli Murakıp ve Murakıp Yardımcıları, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda görevli Bankacılık Uzmanı, Hukuk Uzmanı ve Bilişim Uzmanı ile bunların yardımcıları, Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, Bakanlıklar Merkez teşkilatına dahil Kontrolör ve Stajyer Kontrolörler, Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Uzman ve Uzman Yardımcıları ile Aktüer ve Aktüer Yardımcıları, İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçisi ve Dernekler Denetçi Yardımcıları, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri ve Yardımcıları ile İş Güvenliği Müfettişleri ve Yardımcıları, Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Maarif Müfettişleri ve Maarif Müfettiş Yardımcıları, (15) Sosyal Güvenlik Denetmenleri ve Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcıları, Sağlık Denetçileri ve Sağlık Denetçi Yardımcıları (12) (...) (7) ile Defterdarlık Kontrol Memurlarından;

1. Türkiye düzeyinde teftiş, denetim ve inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının 1,3 katı,
2. Bölge düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının 1,1 katı,
3. İl düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine haiz bulunanlara birinci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarının 0,9 katı, gündelik olarak ödenir.

Bu şekilde gündelik ödenenlerden, yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak üzere, gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.

Ek paragraf: 4/4/2015-6645/80 md.) Bu fıkra kapsamında kurumlarına ait teftiş, denetim, inceleme veya soruşturma amacıyla memuriyet mahalli dışına görevlendirilenlere, bu mahaller içindeki görevlerine ilişkin kurumlarınca taşıt sağlanamaması hâlinde yol masrafı; acil ve zorunlu hâllerde taksi, diğer durumlarda ise mutat taşıt üzerinden ödenir. Ancak bu amaçla verilecek yol masrafı her gün için, müstahak oldukları gündelik tutarını aşamaz. Memuriyet mahalli dışında, takip edilmesi gereken yolun dışında bir yoldan veya kullanılması gereken taşıt aracından başka bir araçla yolculuk yapılmasının işin aciliyetine veya gereğine göre zorunlu olması hâlinde ise bu yol ve taşıt aracına ilişkin yol masrafı gerçek masraf üzerinden verilir.

Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlükleri ile Müdürlükleri, Cumhurbaşkanlığı ve Devlet Senfoni Orkestraları, Oda Orkestraları, Devlet Türk Halk Müziği Korosu, Devlet Klasik Türk Müziği Korosu, Devlet Çoksesli Müzik Korosu ve Devlet Halk Dansları Topluluğu tarafından düzenlenecek yurtiçi sanat faaliyetlerine münferiden ve topluca katılan sanatçılarla diğer görevlilere kanunlara göre kurumlarınca karşılanan seyahat ve ikamet giderlerine ilave olunarak, 2'nci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarlarının 2 katı gündelik olarak verilir. (1)

d. Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden (b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve **her defasında on gün ile sınırlı** olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir.

Yurtdışında verilecek gündeliklerin miktarı:

Madde 34

Bu Kanun gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibariyle ve **Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca** tayin olunur.

Geçici görev ile yabancı ülkelere gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmi diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden indirilir.

Hususi ehemmiyeti haiz merasimlere iştirak edeceklerin dış yevmiyeleri:

Madde 35

Taç giyme ve cenaze merasimleri gibi hususi ehemmiyeti haiz bir merasim dolayısiyle yabancı memleketlere gönderilecek olanlara verilecek yevmiye, İcra Vekilleri Heyeti karariyle, 34'üncü maddenin birinci fıkrası gereğince tayin olunacak azami haddin % 50 si nispetinde artırılabilir.

Sevke memur ve erbaş ve erlere verilecek gündelik:

Madde 36

Hükümlü, tutuklu veya gözetim altında bulundurulanların sevkinde görevlendirilen veya refakat vazifesiyle mensup olduğu il sınırları dışına çıkan erbaş ve erlere verilecek gündelik, Milli Savunma, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte tespit olunur.

Yurtiçi ve yurtdışında kurslara katılanlara verilecek gündelik:

Madde 37

Mesleki bilgilerini artırmak amacıyla memuriyet mahalli dışında açılan kurs veya okullara gönderilenlere, bu Kanuna göre **geçici görev gündeliği verilir**.

Bu maksatla yabancı memleketlere gönderilenlere özel anlaşmaları gereğince, yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmi diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden indirilir.

Yurtiçinden veya yurtdışından sağlanan burslara dayanılarak veya aylıkları transfer edilmek suretiyle staj ve öğrenim amacıyla yurtdışına gönderilenlere bu madde hükmü uygulanmaz. Bunlara ilgili kanun hükümlerine göre müstehak oldukları ödeme yapılır.

Hayati tehlike arzeden hastalıklarla mücadelede yevmiye:

Madde 38

Bir hastalığın münteşiren hüküm ferma olduğu zamanlarda bu hastalığın insana sirayeti dolayısiyle mücadele tehlike arzediyorsa bu takdirde bu mücadeleye iştirak eden memur ve hizmetlilerin bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyeyi, ilgili vekaletin teklifi ve Maliye Vekaletinin mütalaası üzerine İcra Vekilleri Heyeti iki misline kadar artırmaya salahiyetlidir.

Memuriyet mahalli dışına gönderilenlerin gündeliği:

Madde 39

Resmi bir görevle memuriyet mahalli içinde bir yere gönderilenlere gündelik verilmez. Geçici bir görevle memuriyet mahalli dışındaki bir yere gönderilenlerden, buralarda ve yolda öğle (saat 13.00) ve akşam (saat 19.00) yemeği zamanlarından birini geçirenlere 1/3, ikisini geçirenlere 2/3 oranında ve geceyi de geçirenlere tam gündelik verilir.

Memleket iç ve dışında mücbir veya zati sebepler ve vahim hastalıklar yüzünden yola devam edememe halinde yevmiye:

Madde 40

Aktarma ve karantina beklemek, alınan bir emir üzerine yola devam edememek veya yol kapanmak gibi mücbir sebeplere müstenit tevakkuf günlerinin her biri için yevmiye verilir. Hastalık yüzünden olsa dahi zati sebeplare dayanan tevakkuf günleri için yevmiye verilmez. Ancak, ani ve ağır bir hastalık veya şahsi kusurlardan mütevellit olmıyan bir kaza dolayısiyle yola devam etmesinin hayatı için tehlike arzettiği hastane heyeti sıhhiye raporu ile-bulunmıyan yerlerde resmi tabip raporiyle-tebeyyün eden memur ve hizmetlilere yolculuk yapabilecek hale gelinceye kadar yevmiye verilir. Bu hastalıkları dolayısiyle hastanelere yatarak tedavi paraları daireleri tarafından ödenenlere yevmiye verilmez.

Geçici görev gündeliğinin verilebileceği azami süre:

Madde 42

Geçici bir görev ile başka bir yere gönderilenlere, görev mahalline varış tarihinden itibaren bu Kanuna göre verilen gündelikler:

a. **Yurtiçinde bir yıllık dönem zarfında aynı yerde, aynı iş için ve aynı şahsa 180 günden fazla verilemez. İlk 90 gün için tam, takibeden 90 gün için 2/3 oranında ödenir.**
b. **Yurtdışında ilk 180 gün tam ve müteakip günler için 2/3 oranında ödenir.**

Geçici görevlendirmelerde meydana gelecek ara vermeler bu müddetleri veya gündelik miktarını artırmaya neden olamaz.

Gündelikleri 33 üncü maddenin (b) fıkrasına göre tespit edilenlerle, 50 nci maddede sayılanlar etüd ve inşaat maksadıyla arazi üzerinde bilfiil çalışan yüksek mühendis, mühendis, jeolog, fen memuru, desinatör, topograf ve bunlarla birlikte çalışmaları zorunlu bulunan diğer memur ve hizmetliler; Hükümeti temsilen uluslararası konferanslara katılanlar; kalkınmada birinci derecede öncelikli illerde terörle mücadele kapsamında operasyonel faaliyetlerde takviye kuvvet

olarak geçici görevlendirilen Emniyet Hizmetleri Sınıfı ve Jandarma Hizmetleri Sınıfı personeli; 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 26 ncı maddesinin (b) bendindeki personelden sıkıyö netim süresince memuriyet mahalli dışında geçici olarak görevlendirilenler ile bunlardan sıkıyönetim mahkemelerinde görevlendirilenler (Bu mahkemelerin görevleri sona erinceye kadar) ve sıkıyönetim mahkemelerince verilmiş bulunan kararlara ilişkin olarak kanunları uyarınca Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, Daireler ve Başsavcılığında görevlendirilecek tetkik hakimi, Cumhuriyet savcısı ve savcı yardımcılarından (Bu görevleri sona erinceye kadar) hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Memleket iç ve dışında seyahat günlerinin hesabı:

Madde 43

Seyahat günlerine ait yevmiyeler, seyahat edilen vasıtanın hareket saatinden gidilecek yere muvasalat saatine kadar gelen her 24 saat için hesap olunur. Bu süreden az devam eden seyahatler bir gün itibar olunur.

Seyahat müddetinin her 24 saati aşan kesri tam gün sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Aile Masrafı

Aile masrafının miktarı:

Madde 44

Aile masrafı, aile fertlerinden her biri için memur veya hizmetlilerin bu Kanuna göre müstehak oldukları taşıt ücreti ile gündeliklerinden oluşur.

Ancak, özel taşıt kiralanması suretiyle gidilmesi zorunlu olan yerlere memur veya hizmetli ile birlikte seyahat eden aile fertleri için ayrıca taşıt ücreti ödenmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yer Değiştirme Masrafı

Yurtiçinden yer değiştirme masrafı:

Madde 45

Yurtiçinde yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin;

a. Kendisi için yurtiçi **gündeliğinin yirmi katı,**
b. Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtiçi gündeliğinin on katı (Bu miktar yurtiçi gündeliğinin **kırk katını aşamaz),**
c. Her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşi, olarak hesaplanır.

(...) [1] 13, 15, 16 ve 17'nci maddelerde yazılı olup aile fertlerinin memur veya hizmetli ile birlikte olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu mahalden dönüşleri dolayısıyla harcırah verilmesi kabul edilen hallerde, aile fertlerine verilecek yer değiştirme masrafı, bunlardan birisinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması suretiyle hesaplanır.

Bu maddeye göre harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine (c) bendi uyarınca hesaplanacak miktarın yarısı ödenir.

Yurtdışı yer değiştirme masrafı:

Madde 46

Yurtdışı yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin;

a. Kendisi için yurtdışı gündeliğinin yirmi katı,
b. Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtdışı gündeliğinin sekiz katı (Bu miktar yurtdışı gündeliğinin otuziki katını aşamaz),
c. Her kilometre veya denizmili başına yalnız kendisi için yurtdışı gündeliğinin binde yedisi, olarak hesaplanır.

Yabancı ülkelerden dönüşlerde, yer değiştirme masrafının yukarıdaki (c) bendine göre verilecek kısmı, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenir.[1]

Hesaba esas tutulacak kilometre veya denizmili:

Madde 47

Yer değiştirme mesrafının hesabında dikkate alınacak kilometre veya denizmili,

a. Yurtiçinde, iki mahal arasında mutat olan, gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu,
b. Yurtdışında, ülkeler ve bölgelerine göre, Dışişleri ve Ulaştırma Bakanlıklarının görüşü alındıktan sonra Maliye Bakanlığının teklifi üzerine **Bakanlar Kurulu** tarafından belirlenecek mesafeler, esas tutularak bulunur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Memuriyet mahalli dahilinde seyyar olarak vazife gören memur ve hizmetliler:

Madde 48

Memuriyet mahalli dahilinde seyyar olarak vazife gören tahsildar, yoklama memuru, mutemet, veznedar, satınalma memuru, tebliğ memuru, posta veya evrak dağıtıcısı, takip memuru, mübaşir gibi memur ve hizmetlilere gündelik ve yol masrafı verilmez. Bu gibilere, bu Kanun kapsamına giren kurumlar tarafından işletilen taşıtlarda seyahat için kurumlarca fotoğraflı birer kart verilir.

Bu kartların kimlere, hangi taşıtlar için ve hangi şartlarla verileceği İçişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarınca müştereken tespit olunur.

Seyyar olarak vazife gören memur ve hizmetliler:

Madde 49

Asli görevleri gereği memuriyet mahalli dışında ve belirli bir görev bölgesi (Merkez veya il kuruluşuna dahil birimlerde il sınırı, bölge şeklinde çalışan birimlerde bölge sınırı) içinde fiilen gezici olarak görev yapan memur ve hizmetlilere gündelik ve (Aşağıda unvanları sayılanlar hariç) yol masrafı ödenmez.

Bunlardan, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca görev unvanları ile iş ve çalışma özellikleri uygun görülenlere; bu Bakanlıkça vize edilen cetvellere dayanılarak fiilen gezici görev yaptıkları günler için almakta oldukları aylık/kadro derecelerine göre müstehak oldukları yurtiçi gündeliklerinin üçte biri günlük tazminat olarak verilir.

Takip memuru, gezici sağlık memuru, ebe, orman muhafaza memuru, koruyucu, koruma memuru, posta dağıtıcısı, hat bakıcısı, tahsildar, gezici başöğretmen ve görev niteliklerinin bunlara benzerliği Maliye Bakanlığınca onaylanacak diğer memur ve hizmetlilerin yol masrafları mutat taşıt araçlarına fiilen ödedikleri miktarlar üzerinden karşılanır.

Fiilen arazi üzerinde çalışanların harcırahı:

Madde 50

Aşağıdaki bentlerde gösterilen memur ve hizmetlilere asıl görevlerinin bulunduğu il (Bölge kuruluşuna dahil bulunanlarda bölge) sınırları içinde her türlü arazi üzerinde fiilen çalıştıkları günler için harcırah gündeliği yerine kadro derece ve görevlerinin özelliklerine göre, bütçe kanunlarında belirlenecek miktarlarda gündelik tazminat olarak ödenir. Asıl görevlerinin bulunduğu il veya bölge dışında görevlendirilmeleri halinde ise bu tazminat yerine genel hükümlere göre gündelik ödenir.

1. **(Değişik: 16/6/1983 - 2851/7 md.)** Harita almak veya harita almakla ilgili işleri görmek üzere araziye çıkan Milli Savunma Bakanlığı Harita Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü personeli ile, 1738 sayılı Seyir ve Hidrografi Hizmetleri Kanununun 3'üncü maddesinde yazılı seyir ve hidrografi işlerini denizler, göller, diğer su yolları ve arazide yapmakla görevlendirilen Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi personeli.
2. Ağaçlandırma, amenajman ve orman sınırlama işlerinde çalışan personel.
3. Arazi üzerinde kadastro ve tapulama işlerinde çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeli ile tapulama hakimleri.
4. Toprak komisyonları başkan ve üyeleri ile bunlarla çalışması zorunlu olan diğer personel.
5. Maden arama işlerinde çalışan mühendis, jeolog, jeofizikçiler ve bunlarla beraber çalışması zorunlu bulunan diğer personel.

Orman sınırlama komisyonları ile kadastro ve tapulama komisyonlarının memur olmayan üyelerine ve bilirkişilere bu Kanunun 8'inci maddesinin birinci Fıkrası hükmüne göre gündelik verilir.

Misafir ve Ziyaretçilere:

Madde 51

Devletin misafiri veya ziyaretçisi olarak yahut başka bir resmi görevle Türkiye'ye gelen yabancılara refakat etmekle görevlendirilen memurlara, memuriyet ve aslı sıfatları ne olursa olsun ilgili makamlarca verilecek görev emirlerinde belirtilen refakat şekil ve vaziyetine göre tanzim edilecek müfredatlı hesap pusulasına istinaden yol, ikamet, yemek, içmek ve teferruatı için yaptıkları masraf ödenerek başkaca harcırah verilmez. Ancak, misafir ve ziyaretçilere katılmak veya bunları karşılamak üzere başka mahalle gidenler ile bunlardan ayrıldıktan sonra asıl memuriyet mahalline dönenlere gidiş ve dönüşleri için bu Kanuna göre müstehak oldukları yol masrafı ve gündelik verilir.

Harcırahlarını diğer kanun hükümlerine göre alanlar:

Madde 52

7201 sayılı Tebligat Kanununun 4'üncü, 198 sayılı Emlak Alım Vergisi Kanununun değişik 21 nci, 492 sayılı Harçlar Kanunun değişik 34'üncü ve 70'nci maddelerinde yazılı hallerde hakim, adliye memuru, tebliğ memuru, akit icrasına giden tapu memuru veya konsolosluk memurlarına bu Kanuna göre ayrıca harcırah verilmez.

Madde 53

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları ve Devlet Havayolları gibi ulaştırma hizmeti ifa eden müesseselerin memur ve hizmetlilerine verilecek harcırah, bu kanun ile tesbit edilmiş bulunan miktarları aşmamak ve kanunun umumi esasları dışına çıkmamak şartiyle, Maliye ve Ulaştırma Vekaletlerince, müesseselerin hususiyetlerine göre nizamnamelerle tesbit olunur.

Dışişleri Vekaleti memurları ve benzerlerinin takibedecekleri yol:

Madde 54

Daimi bir vazife ile yabancı memleketlere gönderilecek veya yurda celbolunacak memur ve hizmetlilerin 6'ncı madde esasları dahilinde takibedecekleri yol itibariyle vazife mahallerine kaç günde gidip gelecekleri Dışişleri ve Maliye Vekaletlerince müştereken hazırlanacak bir cetvelle tesbit olunur.

Cenaze nakil masrafları:

Madde 55

Daimi veya muvakkat bir vazife ile yabancı memleketlerde bulunanlardan bu yerlerde veya yolda vefat edenlerin cenaze teçhiz ve tekfin masrafları ile

Hükümet tarafından görülecek lüzuma veya aileleri tarafından vukubulacak talebe istinaden cenazelerinin Türkiye'de her hangi bir mahalle kadar olan nakil masrafları kurumlarınca ödenir.

Yurt içinde daimi veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa izam kılınanlardan yolda veya muvakkat vazife mahallinde vefat edenler hakkında da yukarki fıkra hükmü uygulanır.

Harcırah alabilmek için müracaat müddeti:

Madde 56

a. Açıkta kalan ve vekalet emrine alınan memurlara vazifelerinden ayrıldıkları;

b. İşten el çektirilmek suretiyle vekalet emrine alınan memurlardan men'i muhakeme kararı alan veya beraat edenler veyahut haklarındaki takibat afla ortadan kaldırılanlara, haklarında verilen kararın kesbi katiyet ettiği; **tarihlerinden itibaren 6 ay zarfında müracaat edenlere** bu kanuna göre müstehak oldukları harcırah verilir. Müracaata mani bir mücbir sebebin vukuu halinde bu müddet mücbir sebebin zail olduğu tarihten itibaren başlar. Bu müddetlerin geçmesinden sonra müracaat edilmesi halinde harcırah verilmez.

Harcırahın sureti tediyesi:

Madde 57

Harcırah hizmetin taallük ettiği kurum bütçesinden ödenir. 52'nci madde hükmü mahfuz kalmak şartiyle, ceza davalarında mezkür maddede yazılı yol masrafı ve tazminatların, işin ifasından evvel makbuz mukabilinde vezneye yatırılmasına imkan bulunmıyan hallerde, bunlar, bilahara mahküm olan veya haksız çıkan taraftan tahsil olunmak üzere, evvel emirde Adalet Vekaleti Bütçesinden ödenir. (1631 sayılı Askeri Muhakeme Usul Kanununun 281'inci maddesinin (A) fıkrası hükmü mahfuzdur.)

Bir dava ve ihtilafın tetkiki sırasında, gerek alakalılardan birinin talebi ile olsun gerekse kurumun göstereceği lüzuma müstenit bulunsun, tahkik, tetkik, keşif, tebliğ gibi bir muamele için belediye hudutları iç ve dışında bir mahalle gönderilen 52'nci maddede yazılı olanlardan gayrı Adalet memurları ile diğer kimselere verilecek harcırah, bilahara haksız çıkan taraftan istirdat olunmak üzere evvel emirde alakalılardan talepte bulunan veya bunu ödemeye razı olandan alınır.

Harcırahın sureti tediye ve mahsubu:

Madde 59

Harcırah, memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir. Harcırahın tam miktarının önceden tayin ve tespitinin mümkün olmadığı hallerde yetecek miktarda para avans olarak verilir. Harcırahını kati olarak veya avans suretiyle alanlardan zati sebepler yüzünden daimi veya muvakkat **vazife mahallerine 15 gün içinde** hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar.

Aile için harcırah itasında ilgililerin verecekleri beyan kağıtları esas tutulur. Bu beyan kağıdında harcırahın tahakkuk ettirilebilmesi için lüzumlu malümat gösterilir.

Daimi memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden ve muvakkat vazife ile gönderilenler de memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren bir ay zarfında harcırah beyannamelerini, evrakı müspiteleri ile birlikte dairesi amirine tevdi ederler. Memurun kendisinden evvel veya sonra hareket eden ailesi için avans para verildiği takdirde bu bir aylık müddet, ailenin evvel gitmesi halinde memur veya hizmetlinin yeni vazifesi mahalline varış tarihinden ve sonra gitmesi halinde de bunların memur veya hizmetli nezdine muvasalatları tarihinden itibaren hesap olunur.

Beyannameyi alan daire amirleri bunu vize ettikten sonra taşrada mahallin en büyük malmemuruna ve merkezde de alakadar mali mercie vermekle mükelleftirler.

Vakı masraf verilen avans paradan ziyade ise fazlası tesviye ve az ise farkı re'sen istirdat olunur.

Evrakı müspite tedariki mümkün olmıyan hallerde bu imkansızlığın sebepleri ile vakı masrafın hesabı alakadar tarafından mensup olduğu daire amirine yazılı olarak bildirilir. İmkansızlık sebepleri dairesince varit ve muhik görüldüğü ve masrafın hesabında bir fazlalık bulunmadığı neticesine varıldığı takdirde avans bu hesaba göre mahsup olunur.

Alındıkları tarihten itibaren tahakkuk ettirilecek faizleri de dahil olmak üzere birinci fıkra gereğince derhal iade edilmiyen paralarla harcırahlarını avans olarak alıp da bu zimmetlerinin mahsubu için muktazi evrakı üçüncü fıkrada yazılı müddetler zarfında teslim etmiyenlerin bu borçları bu evrakı verdikleri zaman harcırah istihkakları ayrıca tahakkuk ettirilip ödenmek üzere aylık, ücret veya kabili haciz sair istihkaklarının yarısı bu borçları tamamen kapanıncaya kadar ve hüküm alınmaya hacet kalmaksızın re'sen istirdat olunmak suretiyle tahsil olunur.

Harcırah itası ve avansların mahsubu muamelelerinde aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunur.

Hilafı hakikat beyanname verenler:

Madde 60

Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde-maddi hatalar hariç-hilafı hakikat beyanname verenler hakkında, mensup oldukları kurumların inzibat, memurin, müdürler komisyonları gibi salahiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümülüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, Devlet özel idare ve belediyelerce **Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa** göre ve bu

kanuna tabi diğer kurumlarca da umumi hükümlere tevfikan tahsil olunur.

Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzıbati kararlar cezai takibata mani olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku amme davası ikame ve kanuni takibat icra olunur.

Madde 61

Bu kanuna göre ödenecek istihkaklar borç için haczedilemez.

Madde 62

Aşağıda yazılı kanunlarla

Ek Kanunlar:

Madde 64

Harcırah mevzuu ile alakalı hükümler ancak bu kanuna ek olarak çıkacak kanunlarda yer alır.

Ek Madde 1 – (Ek: 11/12/1981 - 2562/29 md.; Değişik: 16/6/1983 - 2851/9 md.)

10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile bu Kanunda değişiklik yapan 11/12/1981 tarihli ve 2562 sayılı Kanunda geçen; Yasama Organı Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Yasama Organı Üyeleri Milletvekilleri, Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri,Cumhurbaşkanlığı Konseyi Üyeleri, Devlet Başkanlığı Genel Sekreteri,Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri,Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı olarak değiştirilmiştir.

Bu Kanunda, "kadro derecesi" veya "kadro aylık dereceleri" olarak geçen ibareler, 7'nci maddenin birinci fıkrasında yer alan esaslar çerçevesinde uygulanır.

Ek Madde 2 – (Ek: 25/6/2009 - 5917/11 md.)

Düzenleyici ve denetleyici kurumlarda harcırah ödemeleri bu Kanuna göre yapılır.

Bu kurumların personelinden mevzuatı uyarınca inceleme, ön araştırma, denetim veya soruşturma göreviyle yetkili olanların, bu görevleri nedeniyle memuriyet mahalli dışına yurt içi geçici görevlendirmelerinde 33'üncü maddenin (b) fıkrası hükümleri uygulanır.

Bu kurumların başkan ve üyeleri ile personelinden memuriyet mahalli dışına yapılan yurt içi geçici görevlendirilmelerinde, konaklama gideri için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve 33'üncü maddenin (a) fıkrasına göre müstahak oldukları gündelik tutarının, ikinci fıkra kapsamındaki görevlendirmelerde beş katını, diğerlerinde dört katını geçmemek üzere görevlendirme süresince konaklama gideri ödenir.

İkinci fıkra kapsamındaki görevlerin yerine getirilmesi sırasında kurumlarınca görev mahalli içinde taşıt aracı sağlanamaması halinde kullanılan taşıtlara ilişkin ulaşım giderleri, ilgili kurumların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre ödenir.

Ek Madde 3 – (Ek: 4/7/2012-6353/1 md.)

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların kendileri ve anılan Kanuna göre belirlenecek bakmakla yükümlü oldukları kişilerden, yurt içinde tedavilerinin yapılamaması nedeniyle usulüne uygun olarak tedavi amacıyla yurt dışına gönderilenlerin refakatçilerine, yurt dışında tedavi süresi ile sınırlı olmak üzere ve belgelendirmeleri koşuluyla ödemiş oldukları konaklama bedelleri, 5510 sayılı Kanunun 66'ncı maddesi gereğince Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenecek gündeliklere ilave olarak ve anılan Kurum tarafından her bir gün için ödenecek yurt dışı gündelik tutarını geçmemek üzere, ilgililerin görevli oldukları kurumları tarafından ayrıca ödenir.

Bu hüküm, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuatı uyarınca usulüne uygun olarak alınmış sağlık kurulu raporu ile refakatli olarak yurt dışında tedaviye gönderilmiş olup, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte tedavileri devam eden veya aynı hastalıktan dolayı tedavileri yurt içinde sürdürülen hastaların refakatçileri hakkında da uygulanır.

İkinci fıkra kapsamına girenlerin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki döneme ilişkin konaklama bedelinin ödenebilmesi için, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde hak sahiplerince kurumlarına müracaat edilmesi gerekir. Bu madde kapsamındaki konaklama giderleri, tedavi gören kişinin ilgili olduğu kurum tarafından karşılanır.

Devlet Demiryolları ve Devlet Havayollarının eski hükümlerinin mer'iyeti:

Muvakkat Madde 1

53'üncü maddede zikredilen nizamnameler mer'iyete girinceye kadar bu hususlardaki eski hüküm ve usullerin tatbikına devam olunur.

Eski hükümlere göre harcırah almış olup ta henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar:

Muvakkat Madde 2

a. Eski hükümlere göre harcırah almış olup ta bu kanunun mer'iyeti tarihinde henüz hareket etmemiş olanların harcırahları bu kanun hükümlerine göre hesap ve noksanı varsa ikmal olunur.
b. Bu kanunun mer'iyeti tarihinde yolda bulunanlardan veya bu tarihten evvel vazife mahallerine muvasalat etmiş oldukları halde aileleri efradını mezkür tarihten sonra nezdlerine celbedenlerin bu kanuna göre müstahak oldukları aile ve yer değiştirme masrafları yekününden Harcırah Kararnamesine göre ödenmiş bulunan infikak ve muvasalat yevmiyelerinin tutarı tenzil olunur.

KONU TARAMA TESTİ

1. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, resmi bir görevle memuriyet mahalli içinde bir yere görevlendiren memura ne kadar gündelik ödenir?** (Madde 39)
   A) Gündelik ödenmez
   B) 1/3 gündelik
   C) 2/3 gündelik
   D) Tam gündelik

2. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, geçici bir görevle memuriyet mahalli dışındaki bir yere gönderilenlerden, buralarda ve yolda öğle yemeği (saat: 13'oo) zamanı geçirmeleri halinde memura ne kadar gündelik ödenir?** *(Madde 39)*
   A) 1/3 gündelik
   B) 2/3 gündelik
   C) Tam gündelik
   D) Gündelik ödenmez

3. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, geçici bir görevle memuriyet mahalli dışındaki bir yere gönderilenlerden buralarda ve yolda öğle (saat: 13'oo) ve akşam (saat: 19'oo) yemeği zamanlarından ikisini geçirenlere ne kadar gündelik ödenir?** *(Madde 39)*
   A) 1/3 gündelik
   B) 2/3 gündelik
   C) Tam gündelik
   D) Gündelik ödenmez

4. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, geçici görev mahallinde hastalanmaları sebebiyle görevini yerine getiremeyen memurlara, bu sebeple görev yapmadıkları günlerin en çok kaç günü için yevmiye verilebilir? (Madde 19)**
   A) 3 B) 4 C) 6 D) 7

5. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, geçici bir görevle başka bir yere gönderilenlere, görev mahalline varış tarihinden itibaren; yurt içinde bir yıllık dönem zarfında aynı yerde, aynı işi için ve aynı şahsa kaç günden fazla yevmiye verilemez?** *(Madde 42/a)*
   A) 360 B) 240 C) 180 D) 150

6. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, memurun kendisi için yurtiçinde yer değiştirme masrafı, yurtiçi gündeliğinin kaç katı olarak hesaplanır?** *(Madde 45/a)*
   A) 10 B) 20 C) 30 D) 40

7. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi aile fertleri tanımına girmez?** *(Madde 3/e)*
   A) Hala
   B) Resmî nikahlı eş
   C) Bakmakla yükümlü olunan baba
   D) Bakmakla yükümlü olunan kız kardeş

8. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi harcırahın unsurlarındandır?** *(Madde 5)*
   A) Bagaj
   B) Memuriyet mahalli
   C) Yer değiştirme masrafı
   D) Geçici görev yolluğu

9. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre verilecek yurt dışı gündeliklerinin miktarı aşağıdakilerden hangisi ile belirlenir?** *(Madde 34)*
   A) Bakanlar Kurulu Kararı
   B) Bütçe Kanunu
   C) Yönetmelik
   D) Genelge

10. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi harcırahın bir unsuru <u>değildir</u>?** *(Madde 5)*
A) Sürekli görev yolluğu
B) Yevmiye
C) Aile masrafı
D) Yol masrafı

11. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi harcırah verilecek kimselerden biri <u>değildir</u>?** *(Madde 4)*
A) Hükümlü, tutuklu veya gözetim altında bulundurulanların sevkinde ya da refakatle görevlendirilen erbaş ve erlere
B) Soruşturma dolayısıyla açıkta kalan memurlara ve bunların aile fertlerine
C) Memur veya hizmetlinin vefatında aile fertlerine, çocuklara refakat ettirilecek memur ve hizmetlilere
D) Memur veya hizmetli olmamakla beraber kurumlarca geçici bir vazife ile görevlendirilenlere

12. **Aşağıda belirtilen ödemelerden hangisi 6245 sayılı Harcırah Kanununa tabi <u>değildir</u>?** *(Madde 2)*
A) Genel bütçeli dairelerin harcırah ödemeleri
B) Genel bütçeli dairelere bağlı döner sermayeli kurumların harcırah ödemeleri
C) Katma bütçeli idarelerin harcırah ödemeleri
D) Cumhurbaşkanının yurt içi ve dışı yolculuk giderleri

13. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre aşağıda sayılanlardan hangisi harcırah <u>alamaz</u>?** *(Madde 4)*
A) Kadrosuzluk dolayısıyla açıkta kalan memurlara ve bunların aile fertleri
B) Hizmetlilerden cezaen vazifelerine son verilenler ve bunların aile fertleri
C) Memur veya hizmetli olmamakla beraber kurumlarca geçici bir vazife ile görevlendirilenler
D) Memur veya hizmetlinin vefatında aile fertlerine, çocuklara refakat ettirilecek memur ve hizmetliler

14. **6245 sayılı Harcırah Kanunu uygulamasında, yurt dışı gündelik miktarının belirlenmesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?** *(Madde 47)*
A) Maliye Bakanlığınca belirlenir.
B) Bütçe Kanunu ile belirlenir.
C) Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.
D) Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken belirlenir.

15. **6245 sayılı Harcırah Kanun'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?** *(Madde 37)*
A) Mesleki bilgilerini artırmak amacıyla memuriyet mahalli dışında açılan kurs veya okullara gönderilenlere, Harcırah Kanunu'na göre geçici görev gündeliği verilmez.
B) Geçici bir görevle memuriyet mahalli dışındaki bir yere gönderilenlerden, buralarda ve yolda öğle (saat 13.00) ve akşam (saat 19.00) yemeği zamanlarından birini geçirenlere 1/3, ikisini geçirenlere 2/3 oranında ve geceyi de geçirenlere tam gündelik verilir.
C) Resmî bir görevle memuriyet mahalli içinde bir yere gönderilenlere gündelik verilmez.
D) Harcırah Kanunu gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibariyle Maliye bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tayin olunur.

16. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? *(Madde 42)*

A) Harcırah: Harcırah Kanunu'na göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını ifade eder.

B) Yurtiçinde yapılan geçici görevlendirmelerde, ilk 90 gün için tam, sonraki 90 gün için 2/3 oranında gündelik ödenir.

C) Yurtdışında yapılan geçici görevlendirmelerde ilk 180 gün için tam, müteakip günler için 1/2 oranında gündelik ödenir.

D) Harcırah ödemesi ve avansların mahsubu işlemlerinde aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunur.

17. 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? *(Madde 45)*

A) Yurt içinde yer değiştirme masrafı, memur veya hizmetlinin harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurt içi gündeliğinin on katı (bu miktar yurt içi gündeliğinin kırk katını aşamaz) olarak hesaplanır.

B) Yurt içinde yapılan geçici görevlendirmelerde, bir yıllık dönem zarfında aynı yerde, aynı iş için ve aynı şahsa 180 günden fazla gündelik verilmez. Gündelik ilk 90 gün için tam, takibeden 90 gün için 2/3 oranında verilir.

C) Yurt içinde yer değiştirme masrafı, memur veya hizmetlinin kendisi için yurt içi gündeliğinin kırk katı olarak hesaplanır.

D) Yurt dışına yapılan geçici görevlendirmeler için ilk 180 gün tam, müteakip günler için 2/3 oranında gündelik verilir.

18. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, harcırahı hak edenler, harcırahlarını ne kadar süre içerisinde almak zorundadırlar? *(Madde 56)*

A) 1 ay B) 2 ay C) 4 ay D) 6 ay

19. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre harcırahla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? *(Madde 59)*

A) Harcırah hizmetin taalluk ettiği kurum bütçesinden ödenir.

B) Harcırah, memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir.

C) Harcırahın tam miktarının önceden tayin ve tespitinin mümkün olmadığı hâllerde yetecek miktarda para avans olarak verilir.

D) Harcırahını kati olarak veya avans suretiyle alanlardan zatî sebepler yüzünden daimi veya muvakkat vazife mahallerine 7 gün içinde hareket etmeyenler aldıkları parayı derhâl iade etmeye mecburdurlar.

20. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre tahakkuk edecek istihkakın miktarını artıracak şekilde hilafı hakikat beyanname verenlerin fazla aldıkları harcırah aşağıdaki kanun hükümlerinden hangisine göre tahsil edilir? *(Madde 60)*

A) Borçlar Kanunu

B) İcra ve İflas Kanunu

C) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hak-kında Kanun

D) Türk Ceza Kanunu

1.A 2.A 3.B 4.D 5.C 6.B 7.A 8.C 9.A 10.A 11.B 12.D 13.B 14.C 15.A 16.C 17.C 18.D 19.D 20.C

17. BÖLÜM

4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN

Amaç (Madde 1)

- Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir.

> Bu Kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Kapsam (Madde 2)

- Bu Kanun,Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.
- Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.
- Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir.
  Disiplin hükümleri saklıdır.
- 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

> 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

İzin vermeye yetkili merciler (Madde 3)

- Soruşturma izni yetkisi

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idari amiri,

e) Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan,

f) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

g) Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı,

h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında bulundukları ilin valisi,

j) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır.

Ast memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

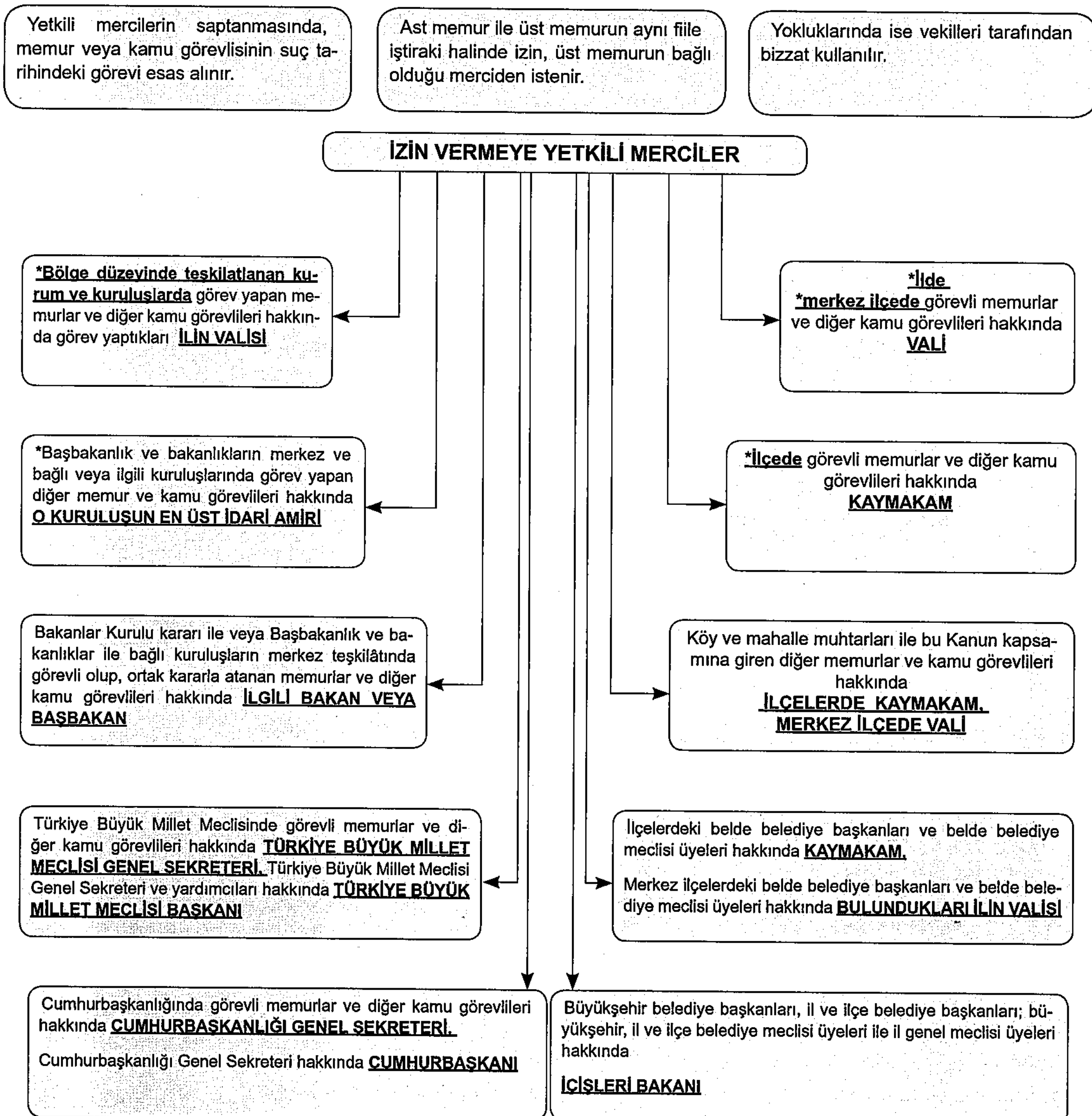

Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikayetler (Madde 4)

- Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.
- Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikayet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.
- Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.
- Üçüncü fıkradaki şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyette bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyadı ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz. Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin;

- Soyut ve genel nitelikte olmaması
- İhbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi,
- İddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması,
- İhbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması

zorunludur.

İddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyadı ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz.

Ön inceleme (Madde 5)

- İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlediğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.
- Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar.
- Ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler.
- Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir.
- İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.
- Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.
- Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

PEGEM AKADEMİ

Soruşturmaya itiraz süresi 10 gündür
İtirazlar 3 ay içerisinde karara bağlanır

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil **en geç otuz** gün içinde verir.

Bu süre,zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Soruşturma izninin kapsamı

- Soruşturma izni,
- şikayet,
- ihbar veya iddia konusu olaylar
- bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar

İtiraz

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir.

İtiraz süresi,yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve **en geç üç ay içinde** karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor (Madde 6)

- Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar.

Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir.

Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

Süre (Madde 7)

- Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre,zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.

NOT

Bu durumda, yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön incelemeyle birlikte ve zorunlu hâllerde dâhil olmak üzere en geç 45 gün içerisinde verir.

Soruşturma izninin kapsamı (Madde 8)

- Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur. Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.

İtiraz (Madde 9)

- Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için **Danıştay İkinci Dairesi**, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu **bölge idare mahkemesi bakar.**

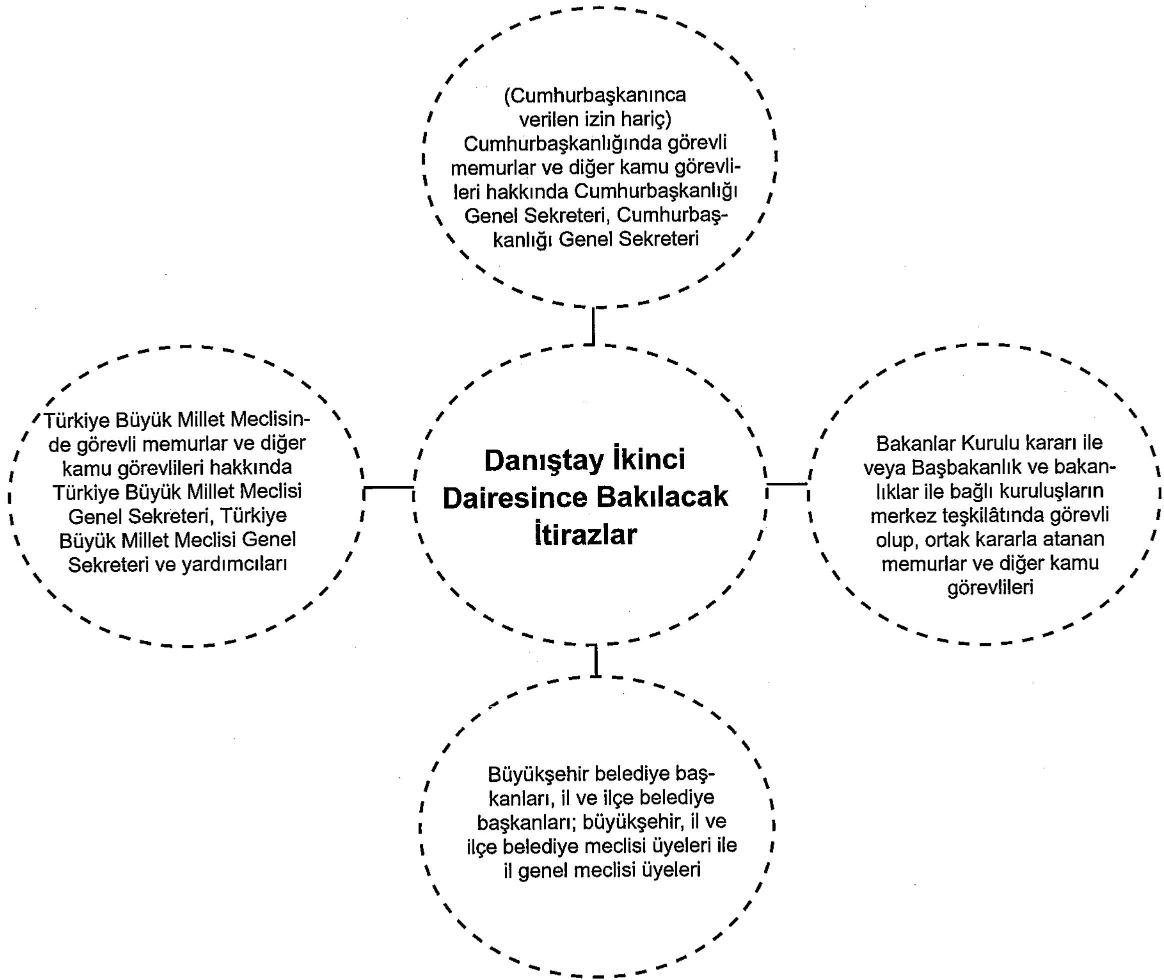

İştirak halinde işlenen suçlar (Madde 10)

- Bu Kanun kapsamındaki suçların iştirak halinde işlenmesi durumunda memur olmayan, memur olanla; ast memur, üst memurla aynı mahkemede yargılanır.

Soruşturma izninin gönderileceği merci (Madde 11)

- Soruşturma izninin itiraz edilmeden veya itirazın reddi sonunda kesinleşmesi ya da soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı yapılan itirazın kabulü üzerine dosya, derhal yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.
- İzin üzerine ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve diğer kanunlardaki yetkilerini kullanmak suretiyle hazırlık soruşturmasını yürütür ve sonuçlandırır.

Hazırlık soruşturmasını yapacak merciler (Madde 12)

- Hazırlık soruşturması genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılır. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler ile ilgili olarak yapılacak olan hazırlık soruşturması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcıvekili, kaymakamlar ile ilgili hazırlık soruşturması ise il Cumhuriyet başsavcısı veya başsavcıvekili tarafından yapılır.

- Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur.

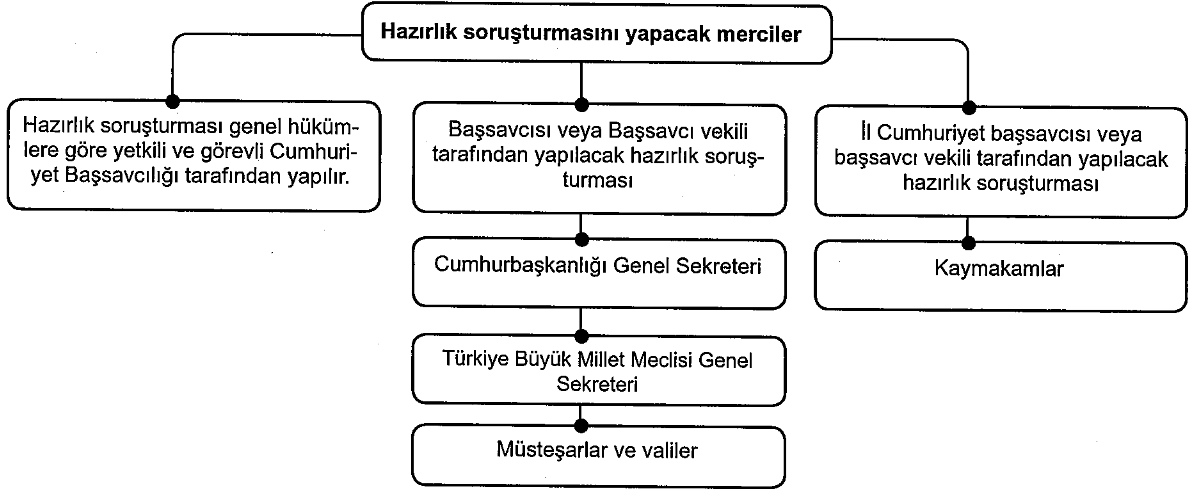

Yetkili ve görevli mahkeme (Madde 13)

Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için yetkili ve görevli mahkeme Yargıtayın ilgili ceza dairesi, kaymakamlar için ise il ağır ceza mahkemesidir.

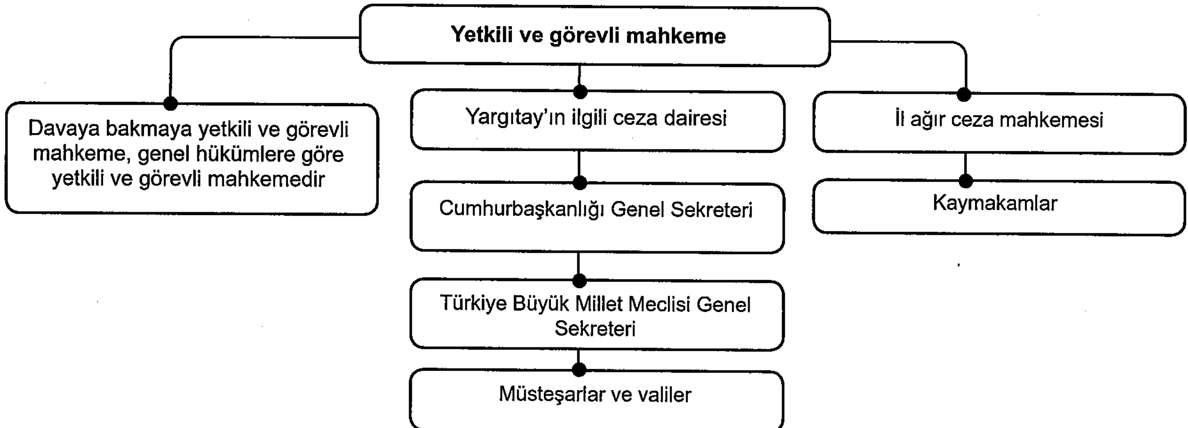

Vekillerin durumu (Madde 14)

– Bu Kanunun uygulanmasında vekiller, asillerin tabi olduğu usule tabidir.

Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen dava açılacak haller (Madde 15)

– Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yukarıdaki fıkrada belirtilen durumlarda kamu davası açılması için Cumhuriyet başsavcılığına başvurma ve haksız isnatta bulunanlar hakkında genel hükümlere göre tazminat davası açma hakları saklıdır.

Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkata yapılan atıflar (Madde 16)

– Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümleri uygulanır.

Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanmayacağı belirtilen hallerde genel hükümler uygulanır.

Ek Madde 1- (Ek: 20/8/2016-6745/45 md.) Bu Kanuna ya da başka kanunlara göre ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmaları yapmakla görevlendirilenler ile teftiş ya da denetim elemanlarının bu görevleriyle ilgili olarak yaptıkları işlemlerden, yürüttükleri faaliyetlerden, düzenledikleri raporlar ile görüş yazılarında belirttikleri kanaatlerinden veya kanunla verilen yetkilere dayanarak aldıkları tedbirlerden dolayı kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere ancak idare aleyhine tazminat davası açılabilir. Ancak bu görevlilerin suç sayılan eylemleri ile kin, garez ve hatıra dayalı olarak veya baskı veya telkinle kanaat oluşturduğu ya da değiştirdiği kesinleşmiş yargı ya da disiplin kurulu kararıyla tespit edilirse, idarenin görevliye rücu hakkı saklıdır. Ön inceleme, disiplin soruşturması veya diğer idari soruşturmalar ile teftiş ya da denetim sonucunda düzenlenen raporlara dayanarak karar verenler veya işlem tesis edenlerle, bu kararları ya da işlemleri hazırlayan ve inha ya da teklif edenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Kişinin memur olması

II. Bu memurun suç işlemesi

III. İşlenen suçun memurun görevinden doğması

4483 sayılı Kanun'un memur ve diğer kamu görevlilerine uygulanabilmesi için yukarıdaki şartlardan hangilerinin bir arada bulunması gerekir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine tabidir?

A) Öğretmenler

B) Subaylar

C) Öğretim üyeleri

D) Yüz kızartıcı suç işleyen memurlar

3. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, illerde görevli MEB personeli memurlar hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) İl Millî Eğitim Müdürü

B) Teftiş Kurulu Başkanı

C) Müsteşar

D) Vali

4. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi büyükşehir belediyesi sınırları içindeki bir ilçe belediye meclisi üyesi hakkında soruşturma izni vermeye yetkilidir?

A) Vali

B) İçişleri Bakanı

C) İlçe belediye başkanı

D) Büyükşehir belediye başkanı

5. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni yetkisi bizzat kullanılmasına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İlçede görevli memurlar hakkında kaymakam

B) Merkez ilçede görevli memurlar hakkında vali

C) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar hakkında görev yaptıkları ilin valisi

D) Büyükşehir belediye başkanları hakkında Vali

İçişleri Bakanlığı

6. 4483 sayılı Kanun'a göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerde, ihbar ve şikâyetlerle ilgili aşağıdaki hususlardan hangisinin olması durumunda ihbar ve şikâyetler yetkili merciler tarafından işleme <u>konulmaz</u>?

A) Soyut ve genel nitelikte olması

B) İddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması

C) İhbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi

D) İhbar ve şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzasının bulunması

7. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ihbar ve şikâyetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İhbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olması

B) İhbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi

C) İddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması

D) İhbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması

8. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini öğrendiğinde izin vermeye yetkili mercinin yapacağı / yaptıracağı işlem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Disiplin soruşturması

B) Ceza kovuşturması

C) Ön inceleme

D) İç denetim

9. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hususlarda hangi kanuna göre işlem yapabilirler?**

A) Türk Ceza Kanunu
B) Devlet Memurları Kanunu
C) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
D) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

10. **4483 sayılı Kanun'a göre yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön incelemeyle birlikte ve zorunlu hâllerde dâhil olmak üzere en geç kaç gün içerisinde verir?**

A) On beş B) Yirmi C) Otuz D) Kırk beş

11. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni vermeye yetkili merci, suç işlendiğini öğrendiği memur ya da diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verme veya vermeme kararını zorunlu hâller hariç en geç kaç gün içinde verir?**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 60

12. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izninin kapsamı ve itiraz konusunda aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Suçun hukuki niteliğinin değişmesi yeniden izin alınmasını gerektirir.
B) Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin karara karşı yapılan itirazlar en geç üç ay içinde karara bağlanır.
C) Soruşturma izni şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.
D) Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında yeniden izin alınması zorunludur.

13. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur, yetkili mercinin kararının tebliğinden itibaren en çok kaç gün içinde itiraz edebilir?**

A) Üç B) Beş C) On D) On beş

14. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni verilmesine ilişkin karara aşağıdakilerden hangisi itiraz edebilir?**

A) İhbarcı
B) Şikâyetçi
C) Cumhuriyet başsavcısı
D) Hakkında inceleme yapılan memur

15. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, soruşturma izninin gönderileceği merci ile ilgili olarak, soruşturma izninin itiraz edilmeden veya itirazın reddi sonunda kesinleşmesi ya da soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı yapılan itirazın kabulü üzerine dosya aşağıdakilerden hangisine gönderilir?**

A) Valilik
B) Cumhuriyet Başsavcılığı
C) Millî Eğitim Müdürlüğü
D) İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı

16. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi kaymakamlar için davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkemedir?**

A) Yargıtay
B) Danıştay
C) İl Ağır ceza mahkemesi
D) Sulh ceza mahkemesi

17. **Görevle ilgili suçun yetkili merci tarafından öğrenilmesi durumunda; yetkili mercinin, hangi Kanun uyarınca bizzat yapacakları veya yaptıracakları bir "ön inceleme" sonunda "soruşturma izni verilmesi" ya da "soruşturma izni verilmemesi" yolunda karar alması gerekmektedir?**

A) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
B) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
C) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
D) 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun

1. D 2. A 3. D 4. B 5. D 6. A 7. A 8. C 9. C 10. D 11. C 12. A 13. C 14. D 15. B 16. C 17. D

TARAMA TESTİ

1. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, yetkili mercinin soruşturma izni konusundaki kararını 30 gün içerisinde verir. Bu süre zorunlu hallerde kaç günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir? (Madde 7)**

A) 10 B) 15 C) 20 D) 45

2. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, ilçedeki bir okul müdürü hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci kimdir? (Madde 3)**

A) Kaymakam
B) Vali
C) İlçe milli eğitim müdürü
D) İl milli eğitim müdürü

3. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda vali için nereye başvurulur? (Madde 13)**

A) Bölge İdare Mahkemesine
B) Danıştay Birinci Dairesine
C) Yargıtay Ceza Dairesine
D) Anayasa Mahkemesine

4. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, soruşturma izninin itiraz edilmeden kesinleşmesi üzerine dosya nereye gönderilir? (Madde 11)**

A) Danıştay Birinci Dairesine
B) Yetkili mercinin yargı çevresinde bulunduğu Bölge İdare Mahkemesine
C) Yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına
D) Yetkili ve görevli Sulh Ceza Hâkimliğine

5. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Hakkında Kanun kapsamımda verilen** "Soruşturma izni verilmesine" **ilişkin karara, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren kaç gün içinde itiraz edilebilir? (Madde 9)**

A) 10 gün B) 15 gün
C) 30 gün D) 45 gün

6. **Aşağıdakilerden hangisi** "4483 Sayılı Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması hakkında Kanun"**da belirtilen soruşturma izni vermeye yetkili mercilerden değildir? (Madde 3)**

A) Kaymakam B) Vali
C) İl İdare Başkanları D) TBMM Genel Sekreteri

7. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi ön incelemelerde görev alamaz? (Madde 5)**

A) Askerler B) Okul müdür
C) Şube müdürü D) Denetim elemanı

8. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre, Bakanlık ana hizmet birimi uzmanı hakkında izin vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3)**

A) Genel Müdür
B) Müsteşar Yardımcısı
C) Bakan
D) Müsteşar

9. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevli Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre ihbar ve şikâyeti işleme koymama kararını aşağıdakilerden hangisi veremez? (Madde 3, 4)**

A) Vali
B) Kaymakam
C) Vali Yardımcısı
D) Cumhuriyet Başsavcısı

10. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi ihbar veya şikâyeti işleme koymamanın şartlarından biridir? (Madde 4)**

A) Kişi veya olay belirtilmesi
B) Soyut ve genel nitelikte olması
C) İddianın ciddi bulgu ve belgeye dayanması
D) Dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile adresinin bulunması

1. B 2. A 3. C 4. C 5. A 6. C 7. A 8. D 9. C 10. B

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1.	Soruşturma izni yetkisi, ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
2.	Soruşturma izni yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
3.	Soruşturma izni yetkisi, ilde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
4.	Soruşturma izni yetkisi, bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilçenin kaymakamı, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
5.	Soruşturma izni yetkisi, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında bulundukları ilin valisi, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
6.	Soruşturma izni yetkisi, köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında merkez ilçede kaymakam, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)	(Y)
7.	Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır.	(D)	(Y)
8.	Ast memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.	(D)	(Y)
9.	Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler, ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme dahi olsa halinde müracaatı işleme koymakla yükümlüdürler.	(D)	(Y)
10.	İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır.	(D)	(Y)
11.	Gerektiğinde yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilebilirler.	(D)	(Y)
12.	Yetkili merci, suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç onbeş gün içinde verir. Bu süre,zorunlu hallerde otuz günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.	(D)	(Y)
13.	Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.	(D)	(Y)
14.	Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınmasını gerektirmez.	(D)	(Y)
15.	Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. Y 2. Y 3. D 4. Y 5. D 6. Y 7. D 8. D 9. Y 10. D 11. Y 12. Y 13. D 14. Y 15. D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1.	Soruşturma izni yetkisi, ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)
2.	Soruşturma izni yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)
4.	Soruşturma izni yetkisi, bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)
6.	Soruşturma izni yetkisi, köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında merkez ilçede vali, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.	(D)
9.	Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar.	(D)
11.	Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.	(D)
12.	Yetkili merci, suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre,zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir	(D)
14.	Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.	(D)

18. BÖLÜM

5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç (Madde 1)

- Kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda,
- kamu kaynaklarının etkili ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını,
- hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere,
- kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini,
- kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını,
- Tüm mali işlemlerin;
    - muhasebeleştirilmesini,
    - raporlanmasını
    - malî kontrolü

düzenlemektir.

Kapsam (Madde 2)

- Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.
- Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.
- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76, 78'inci maddelerine tâbidir.

Tanımlar(Madde 3)

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri

Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan,

- merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri,
- sosyal güvenlik kurumları
- mahallî idareleri, ifade eder.

b) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri:

Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini, ifade eder.

NOT

CETVELLER:

- (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri,**
- (III) sayılı cetvelde **düzenleyici ve denetleyici kurumlar,**
- (IV) sayılı cetvelde **sosyal güvenlik kurumları**

  yer alır.

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar:

Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları, ifade eder.

d) Sosyal güvenlik kurumları:

Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını, ifade eder.

e) Mahallî idare:

Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri, ifade eder.

f) Bütçe:

Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi, ifade eder.

g) Kamu kaynakları:

Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler,

- taşınır ve taşınmazlar,
- hesaplarda bulunan para,
- alacak ve haklar
- her türlü değerleri,

ifade eder.

h) Kamu gideri:

- Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş,
- alınan mal ve hizmet bedelleri,
- sosyal güvenlik katkı payları,
- iç ve dış borç faizleri,
- borçlanma genel giderleri,
- borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar,
- ekonomik, malî ve sosyal transferler,
- verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

ifade eder.

i) Kamu geliri:

Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler,

- faiz, zam ve ceza gelirleri,
- taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler,
- hizmet karşılığı elde edilen gelirler,
- borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler,
- sosyal güvenlik primi kesintileri,
- alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

ifade eder.

j) Özel gelir:

Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri, ifade eder.

k) Harcama birimi:

Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi, ifade eder.

l) Kamu malî yönetimi:

Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri, ifade eder.

m) Malî kontrol:

Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri, ifade eder.

n) Stratejik plan:

Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı, ifade eder.

o) Malî yıl:

Takvim yılını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi

Kamu maliyesi (Madde 4)

Kamu maliyesi;
- gelirlerin toplanması,
- harcamaların yapılması,
- açıkların finansmanı,
- kamunun varlık ve borçları
- diğer yükümlülüklerinin

yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi,
- **merkezden**
- **yerinden yönetim**

esaslarına göre yürütülür.

Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

Kamu maliyesinin temel ilkeleri (Madde 5)

a) Kamu malî yönetimi **uyumlu bir bütün** olarak oluşturulur ve yürütülür.

b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin **hesap verebilmelerini** sağlayacak şekilde uygulanır.

c) Maliye politikası, **makroekonomik ve sosyal hedefler** ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

d) Kamu malî yönetimi **Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe** hakkına uygun şekilde yürütülür.

e) Kamu malî yönetimi **malî disiplini** sağlar.

f) Kamu malî yönetimi **ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde** kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

g) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak **maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik** ile gerekli görülen diğer ekonomik ve **sosyal analizlerin** yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, **kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca** belirlenir ve izlenir.

Hazine birliği (Madde 6)

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir,
- gider,
- tahsilat,
- ödeme,
- nakit planlaması
- borç yönetimi

Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer, giderleri bu veznelerden ödenir. **Bu idareler özel vezne açamaz.**

Her türlü iç ve dış borçlanma, yurt dışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince gerçekleştirilen tahsilât ve ödeme işlemleri, güvenli elektronik imza kullanılarak veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek güvenlik kriterlerine uygun olarak elektronik ortamda verilecek talimatlar çerçevesinde bu Banka aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini uygulama kapsamına almaya ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları

Malî saydamlık (Madde 7)

- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması, zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

Hesap verme sorumluluğu (Madde 8)

- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar;
- kaynakların etkili, ekonomik,
- verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden,
- kullanılmasından,
- muhasebeleştirilmesinden,
- raporlanmasından
- ve kötüye kullanılmaması için

gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

NOT

MALİ AÇIDAN HESAP VEREBİLİRLİK;

Hükümetin, kamu idarelerinin ve mali yönetimde görevli olanların; kamu kaynaklarının elde edilmesi, yönetimi ve kullanılmasında yürüttükleri faaliyetler ile iş ve işlemleri nedeniyle hiyerarşik üstlerine, denetim ve değerlendirme yapmakla görevli kuruluşa (Sayıştay), parlamentoya ve kamuoyuna hesap vermeleridir

- Hesap verme sorumluluğu idari bir sorumluluktur.
- Hesap verme sorumluluğunun gereği esas itibarıyla raporlamayla yerine getirilmektedir
- Bu amaçla Kanunda;
  - → Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması
  - → Kaynakların elde edilmesi, kullanılması, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması süreçlerinin belirlenmesi
  - → Kamu idarelerinin faaliyet raporu düzenlemeleri

öngörülmüştür.

Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme (Madde 9)

Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle **stratejik plan** hazırlarlar.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini;

- stratejik planlarına,
- yıllık amaç ve hedefleri
- performans göstergelerine

dayandırmak zorundadırlar.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesinde **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı** yetkilidir.

Kamu idareleri, yürütecekleri faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren **performans programı** hazırlar.

Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar.

Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye **Maliye Bakanlığı** yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

Kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan performans göstergeleri Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından tespit edilir.

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Bakanlar (Madde 10)

Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur.

- Bu sorumluluk,
- Yükseköğretim Kurulu,
- Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı,
- üniversiteler yüksek teknoloji enstitüleri için
- **Millî Eğitim Bakanına aittir.**

Mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması hukuki ve mali konularda

Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda **her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler**.

Üst yöneticiler (Madde 11)

- **Bakanlıklarda müsteşar,**
- **diğer kamu idarelerinde en üst yönetici,**
- **il özel idarelerinde vali**
- **belediyelerde belediye başkanı**
- **üst yöneticidir.**

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, **malî yönetim ve kontrol sisteminin** işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden **Bakana;** mahallî idarelerde ise **meclislerine** karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini

- **harcama yetkilileri,**
- **malî hizmetler birimi**
- **iç denetçiler**

aracılığıyla yerine getirirler.

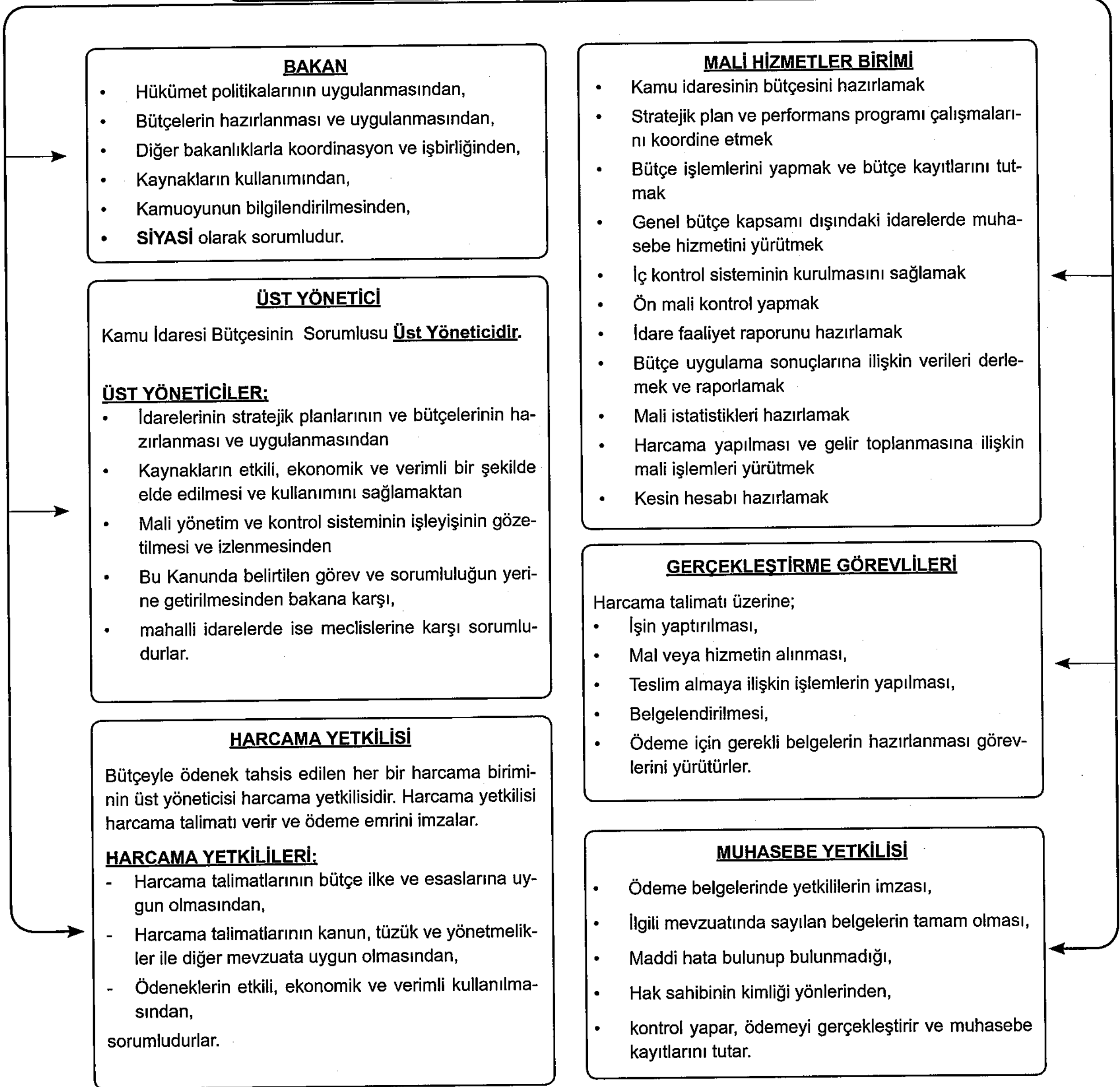

YÖNETİM VE KONTROL SÜRECİNDE YETKİLİLER

BAKAN
• Hükümet politikalarının uygulanmasından,
• Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasından,
• Diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğinden,
• Kaynakların kullanımından,
• Kamuoyunun bilgilendirilmesinden,
• SİYASİ olarak sorumludur.

ÜST YÖNETİCİ
Kamu İdaresi Bütçesinin Sorumlusu Üst Yöneticidir.
ÜST YÖNETİCİLER:
• İdarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasından
• Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan
• Mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesinden
• Bu Kanunda belirtilen görev ve sorumluluğun yerine getirilmesinden bakana karşı,
• mahalli idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

HARCAMA YETKİLİSİ
Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin üst yöneticisi harcama yetkilisidir. Harcama yetkilisi harcama talimatı verir ve ödeme emrini imzalar.
HARCAMA YETKİLİLERİ:
- Harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına uygun olmasından,
- Harcama talimatlarının kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından,
- Ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından,
sorumludurlar.

MALİ HİZMETLER BİRİMİ
• Kamu idaresinin bütçesini hazırlamak
• Stratejik plan ve performans programı çalışmalarını koordine etmek
• Bütçe işlemlerini yapmak ve bütçe kayıtlarını tutmak
• Genel bütçe kapsamı dışındaki idarelerde muhasebe hizmetini yürütmek
• İç kontrol sisteminin kurulmasını sağlamak
• Ön mali kontrol yapmak
• İdare faaliyet raporunu hazırlamak
• Bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri derlemek ve raporlamak
• Mali istatistikleri hazırlamak
• Harcama yapılması ve gelir toplanmasına ilişkin mali işlemleri yürütmek
• Kesin hesabı hazırlamak

GERÇEKLEŞTİRME GÖREVLİLERİ
Harcama talimatı üzerine;
• İşin yaptırılması,
• Mal veya hizmetin alınması,
• Teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması,
• Belgelendirilmesi,
• Ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

MUHASEBE YETKİLİSİ
• Ödeme belgelerinde yetkililerin imzası,
• İlgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olması,
• Maddi hata bulunup bulunmadığı,
• Hak sahibinin kimliği yönlerinden,
• kontrol yapar, ödemeyi gerçekleştirir ve muhasebe kayıtlarını tutar.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca, kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tahsilat birimi

B) Satın alma birimi

C) Tahakkuk birimi

D) Harcama birimi

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca, aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkelerinden birisi <u>değildir</u>?

A) Kamu mali yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

B) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

C) Kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığınca belirlenir ve izlenir.

D) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

3. Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesinde aşağıdaki kurumların hangisi yetkilidir?

A) Sayıştay

B) Başbakanlık

C) Yüksek Planlama Kurulu

D) Devlet Planlama Teşkilatı

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan performans göstergeleri aşağıdaki kurumlardan hangisi/hangileri tarafından tespit edilir?

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Maliye Bakanlığı, DPT ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

1. D 2. C 3. D 4. C

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye yetkilidir?

A) Maliye Bakanlığı

B) Bakanlar Kurulu

C) Başbakanlık

D) Sayıştay

E) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

2. Aşağıdakilerin hangisinde mali saydamlık ilkesi doğru olarak tanımlanmıştır?

A) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi, kullanılması ve muhasebeleştirilmesi

B) Her türlü kamu kaynağının elde edilmesinde ve kullanılmasında denetimin sağlanması, ve bunu sağlamak üzere kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi

C) Bütçe gelir ve gider tahminlerinin, uygulanacağı mali yıldaki ekonomik koşullara olabildiğince yakın olması

D) Bütçe kanununun olabildiğince anlaşılır ve sade olması

E) Bütçe sürecinin tüm aşamalarında bütçeye ilişkin tüm belgelerin kamuoyuna sunulması

3. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun getirdiği yeniliklerden biri değildir?

A) Vergi harcamaları cetvelinin bütçe kanunlarına eklenmesi

B) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri yanında sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin de mali yönetim ve kontrolünü kapması

C) Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin sağlanması amacıyla özel hükümler getirilerek çok yıllı bütçeleme sistemine geçilmesi

D) Katma bütçe kaldırılarak kamu idarelerinin idari ve mali statülerine göre genel bütçeli veya özel bütçeli hale getirilmesi

E) Kamu gelir ve giderlerinin bütçelerde safi miktarları ile gösterilmesinin ilkeye bağlanması

4. Aşağıda yer alan idarelerden hangisinin Performans Programı hazırlama zorunluluğu yoktur?

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

B) Özel bütçeli idareler

C) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

D) Sosyal güvenlik kurumları

E) Mahalli idareler

5. Kamu idarelerinin Performans Programı hazırlıklarında aşağıda sayılanlardan hangisini esas alınmaz?

A) Kalkınma Planı

B) Hükümet Programı

C) Orta Vadeli Program

D) Yıllık Program

E) Bütçe Hazırlama Rehberi

6. 5018 sayılı Kanun'a göre kamu gideri tanımı içerisine girmeyen husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Borçlanma genel giderleri

B) Sosyal güvenlik katkı payları

C) İç borca ilişkin anapara tutarları

D) Borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar

7. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun getirdiği yeniliklerden birisi değildir?

A) Vergi harcamaları cetvelinin bütçe kanunlarına eklenmesi

B) Kamu gelir ve giderlerinin bütçelerde safi miktarları ile gösterilmesinin ilkeye bağlanması

C) Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin sağlanması amacıyla özel hükümler getirilerek çok yıllı bütçeleme sistemine geçilmesi

D) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri yanında sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin de mali yönetim ve kontrolünü kapsaması

8. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun kabul amaçlarından biri değildir?**

A) Türk kamu yönetimi sisteminin kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda işlemesi

B) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli biçimde elde edilmesi ve kullanılması

C) Kamu kuruluşlarının ilkelerinin seçmenler tarafından oluşturulması

D) Kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve mali kontrolün düzenlenmesi

E) Kamu mali yönetiminin yapısı ve işleyişinin düzenlenmesi

9. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yer verdiği kavramlardan biri değildir?**

A) Performans ölçümü

B) Hesap verme sorumluluğu

C) Stratejik plan

D) İç ve dış denetim

E) Mali kapalılık

10. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun tamamının kapsamında yer almaz?**

A) Kamu idareleri

B) Sosyal güvenlik kurumları

C) Yerel yönetimler

D) Yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynaklar

E) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

11. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu çalışanlarının sorumlulukları arasında yer almaz?**

A) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli olarak elde edilmesi

B) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli olarak kullanılması

C) Yetkili kılınmış mercilere hesap verilmesi

D) Kamu kaynaklarının siyasal yakınlık ölçümüne göre dağıtılması

E) Kamu kaynaklarının kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınması

1. A 2. B 3. E 4. C 5. E 6. C 7. B 8. C 9. E 10. D 11. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	5018 sayılı Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.	(D)	(Y)
2)	Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir.	(D)	(Y)
3)	Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri; Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri,sosyal güvenlik kurumları mahallî idareleri,ifade eder.	(D)	(Y)
4)	Düzenleyici ve denetleyici kurumlar; 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan kurumları, ifade eder.	(D)	(Y)
5)	kamuya ait gelirler, • taşınır ve taşınmazlar, • hesaplarda bulunan para, • alacak ve haklar • her türlü değerleri, ifade eder.	(D)	(Y)
6)	Kamu maliyesi, dikey ve yatay yönetim esaslarına göre yürütülür.	(D)	(Y)
7)	Kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir ve izlenir.	(D)	(Y)
8)	Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar ilgili bakanlıkça izlenir.	(D)	(Y)
9)	Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.	(D)	(Y)
10)	Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Sayıştay yetkilidir.	(D)	(Y)
11)	Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.D	2.D	3.D	4.Y	5.D	6.Y	7.Y	8.Y	9.D	10.Y	11.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

4)	Düzenleyici ve denetleyici kurumlar; 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları ifade eder.	(D)
6)	Kamu maliyesi, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütülür.	(D)
7)	Kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir ve izlenir.	(D)
8)	Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.	(D)
10)	Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.	(D)

İKİNCİ KISIM

Kamu İdare Bütçeleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Bütçe türleri ve kapsamı

Madde 12- Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri;

- merkezî yönetim bütçesi,
- sosyal güvenlik kurumları bütçeleri
- mahallî idareler bütçeleri

olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

Bütçe ilkeleri (Madde 13)

Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

b) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

c) Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.

d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

e) Bütçe, kamu malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.(1)

f) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

g) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

h) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

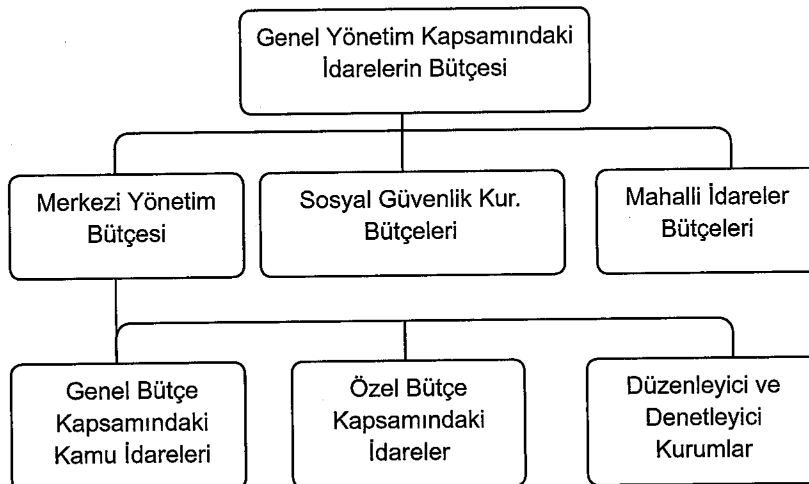

k) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.

l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.

m) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

n) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.

o) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

Gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarıları (Madde 14)

> Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az **yirmi yıllık** aktüeryal hesaplara yer verilir.

- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği malî yükü, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, **en az üç yıllık** dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir. Ayrıca, bu kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşleri eklenir.(1)

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu

Merkezî yönetim bütçe kanununun kapsamı ve düzeni (Madde 15)

- **Merkezî yönetim bütçe kanunu, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur.**

Merkezî yönetim bütçe kanununda;

- yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri,
- varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı,
- açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı,
- vergi muafiyeti,
- istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri,
- borçlanma ve garanti sınırları,
- bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler,
- bağlı cetveller,
- malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak hükümler yer alır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin her birinin gelir-gider tahminleri, merkezî yönetim bütçe kanununda ayrı bölüm veya cetvellerde gösterilebilir.

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/10 md.) Merkezî yönetim bütçe kanununun gider cetvelinin bölümleri, analitik bütçe sınıflandırmasına uygun olarak fonksiyonlar şeklinde düzenlenir. Fonksiyonlar birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü düzeyde alt fonksiyonlara ayrılır.

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/10 md.) İlgili mevzuatta giderlere ilişkin olarak yer alan "Fasıl ve bölüm" deyimleri fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyini, "Kesim" deyimi fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyini, "Madde" deyimi fonksiyonel sınıflandırmanın üçüncü düzeyini, "Tertip" deyimi kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi kodların bütün düzeyleri ile ekonomik sınıflandırmanın ilk iki düzeyini, borç ödemeleri yönünden "ilgili hizmet tertibi" deyimi borç konusu hizmetlerin yürütüldüğü ilgili tertipleri ifade eder.

Orta vadeli program, malî plan ve bütçe hazırlama rehberi (Madde 16)

- Maliye Bakanlığı, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun **en geç Eylül ayının ilk haftası** sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar**. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır.

> **Merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci** orta vadeli programın Bakanlar Kurulunca kabul edilmesiyle başlar.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve **Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan**, **en geç Eylül ayının onbeşine** kadar **Yüksek Planlama Kurulu tarafından** karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

> - Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi Eylül ayının sonuna kadar DPT Müsteşarlığınca hazırlanır.
> - Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca hazırlanır.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere;

- Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca,
- Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak en geç Eylül ayının onbeşine kadar Resmî Gazetede yayımlanır.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

MERKEZÎ YÖNETİM BÜTÇESİNİN HAZIRLANMA SÜRECİ

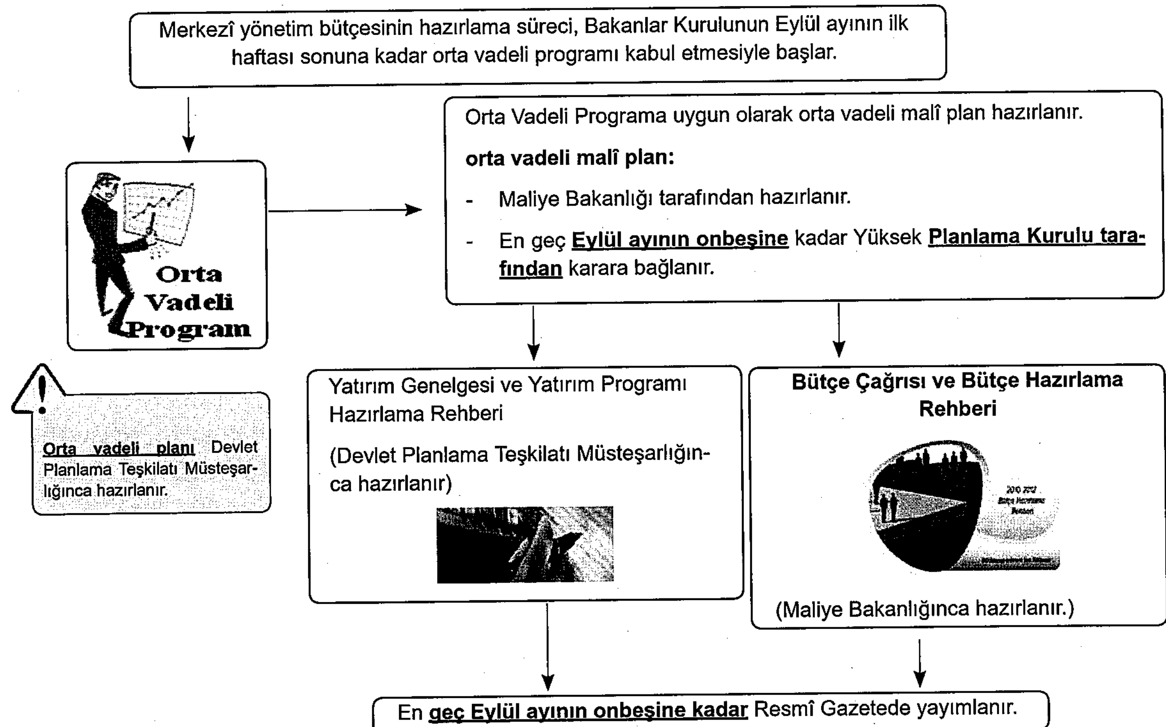

FAALİYET	YAYIMLANMASI GEREKEN EN SON TARİH (2010)	GECİKME SÜRELERİ			
		2006	2007	2008	2009
ORTA VADELİ PROGRAM	Mayıs sonu	13 gün	21 gün	28 gün	104 gün
ORTA VADELİ MALİ PLAN	15 Haziran	30 gün	14 gün	23 gün	95 gün
BÜTÇE ÇAĞRISI VE EKİ BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ	Haziran sonu	15 gün	3 gün	8 gün	80 gün
YATIRIM GENELGESİ VE EKİ YATIRIM PROGRAMI HAZIRLAMA REHBERİ	Haziran sonu	20 gün	5 gün	16 gün	80 gün
GECİKME GÜN SAYISI		78 gün	47 gün	75 gün	363 gün

FAALİYET	2010	
	R.Gazetede Yayımlanma Tarihi-Sayısı	Gecikme Süresi (REKOR)
ORTA VADELİ PROGRAM	Yayımlanmadı	129 gün
ORTA VADELİ MALİ PLAN	Yayımlanmadı	104 gün
BÜTÇE ÇAĞRISI VE EKİ BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ	Yayımlanmadı	89 gün
YATIRIM GENELGESİ VE EKİ YATIRIM PROGRAMI HAZIRLAMA REHBERİ	Yayımlanmadı	89 gün
	TOPLAM GECİKME	411 gün

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması (Madde 17)

Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,

b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,

c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı,

d) İdarenin performans hedefleri,

dikkate alınır.

- Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak **gider tekliflerini** hazırlar. **Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca**, diğer bütçelerin gelir teklifleri **ilgili idarelerce** hazırlanır.
- Gider ve gelir teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde, Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen sınıflandırma sistemine göre hazırlanır.
- Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak en geç Eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.
- Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığına verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.
- **Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar.**

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının sunulması (Madde 18)

Makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu, malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

a) Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,

b) Yıllık ekonomik rapor,

c) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,

d) Kamu borç yönetimi raporu,

e) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleşmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,

f) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,

g) **(Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)**

h) Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,

eklenir.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- Sayıştay
- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar,

bütçelerini **Eylül ayı sonuna** kadar doğrudan **Türkiye Büyük Millet Meclisine**, bir örneğini de **Maliye Bakanlığına gönderirler**.

Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.**

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının sunulması

Makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklükleri

Ekim Ayının ilk haftası →

Yüksek Planlama Kurulunca görüşülmesinden sonra →

__**Maliye Bakanlığınca**__ hazırlanan:

- **Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı** ile
- **Millî bütçe tahmin raporu**

Malî yıl başından en az __**yetmiş beş**__ gün önce

↓

__**Bakanlar Kurulu**__ tarafından __**Türkiye Büyük Millet Meclisine**__ sunulur.

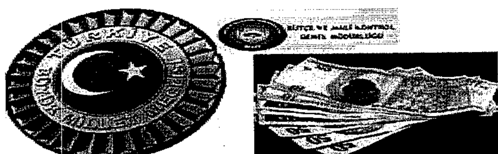

__**Türkiye Büyük Millet Meclisi**__

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

- Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,
- Yıllık ekonomik rapor,
- Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri -uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
- Kamu borç yönetimi raporu,

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleşmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,

- Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
- Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,

eklenir.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- Sayıştay
- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar,

bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar __**doğrudan**__ Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Maliye Bakanlığına gönderirler

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi (Madde 19)

Türkiye Büyük Millet Meclisi,

- merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler,
- gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla

görüşür ve bölümler halinde oylar.

Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.

- **Kamu yatırım programı**, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır** ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten **itibaren on beş gün içinde** Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.
- Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. **Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez**. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.
- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Ödeneklerin kullanılması (Madde 20)

Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, **ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir. Bütçe ödenekleri**, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen **ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır**.

b) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

c) Ayrıntılı harcama ve finansman programlarının hazırlanmasına, vize edilmesine, uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine dair usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

d) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.

e) (Ek: 29/6/2012-6338/11 md.) İlgili mevzuatına göre, yılı içinde hizmetin gerektirdiği hâllerde Maliye Bakanlığınca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yeni tertipler, gelir kodları ve finansman kodları açılabilir. (1)

f) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir.

g) Genel veya kısmi seferberlik, savaş ilanı veya Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askeri hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamları aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde toplam ödenek tutarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneğe istinaden bir ay içinde mahsup edilir.

Ödenek aktarmaları (Madde 21)

(Değişik: 16/11/2016-6761/1 md.)

- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.
- Ancak, harcamalarda tasarrufu sağlamak, dengeli ve etkili bir bütçe politikasını gerçekleştirmek üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde onunu geçmemek kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarına ilişkin yetki ve işlemler ile usul ve esaslar merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenir.

- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin yüzde yirmisine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler.
- Ancak, ihtiyaç halinde yüzde yirmiyi aşan ödenek aktarma işlemlerini kurum bütçesinin başlangıç ödenekleri toplamının yüzde yirmisini geçmemek üzere yapmaya Maliye Bakanlığı, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde değişikliğin gerektirdiği tertipler arası ödenek aktarması işlemlerinin tamamını yapmaya ise ilgili idareler yetkilidir.
- Kamu idarelerinin bütçeleri içinde; personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılamaz.
- Ancak, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde, aktarma yapılan tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılabilir.

Merkez dışı birimlere ödenek gönderme (Madde 22)

- Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere **Ödenek Gönderme Belgesi** düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.
- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yedek ödenek (Madde 23)

- Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetler için, bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idareler ile (II) sayılı cetvelde yer alan idarelerden merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilecek olanların bütçelerine aktarılmak üzere, **genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir**.
- Bu ödenekten aktarma yapmaya **Maliye Bakanı** yetkilidir.
- **Malî yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların**
  - tür
  - tutar
  - idareler itibarıyla dağılımı

yılın bitimini takip eden on beş gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir.

Örtülü ödenek (Madde 24)

- **Örtülü ödenek**; kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere **Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık bütçesine** konulan ödenektir.
- Kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de örtülü ödenek konulabilir.
- Örtülü ödenek, bu amaçlar dışında ve Cumhurbaşkanının, Başbakanın ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz.
- **İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez**.
- Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı Başbakan tarafından belirlenir.
- **Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.**
- **Cumhurbaşkanlığı ile Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesindeki ödenekler bakımından ikinci ve üçüncü fıkralar kapsamında yer alan hususlar Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile belirlenir ve uygulanır.**

Kamu yatırım projeleri (Madde 25)

- Kamu yatırım projeleri 19.6.1994 tarihli ve 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

- **Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı**, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan proje ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, bütçe bütünlüğünün sağlanması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar.

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/12 md.) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinin mal ve hizmet alım giderlerine ilişkin tertiplerinde yer alan savunma sektörü, altyapı, inşa, iskân ve tesisleriyle NATO altyapı yatırımlarının gerektirdiği inşa ve tesisler ve bunlara ilişkin kamulaştırmalar ile stratejik hedef planı içinde yer alan alım ve hizmetler, Kalkınma Bakanlığının vizesine bağlı olmayıp yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer almaz.

- Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenir.
- **Kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde**
  - **Sayıştay Başkanlığına,**
  - **Maliye Bakanlığına**
  - **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına**

gönderilir.

- Proje maliyeti, Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararında belirlenecek sınırın üzerinde bulunan afetlerle ilgili olanlar hariç yeni kamu yatırım projesi tekliflerinden; fayda-maliyet veya maliyet-etkinlik analizleri ile çevresel analizleri içerecek şekilde yapılabilirlik etüdü bulunmayan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından incelenerek yapılabilirliği onaylanmamış projeler yatırım programına alınamaz.

Yüklenmeye girişilmesi (Madde 26)

- Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir.
- Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girişilemez.
- Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır.
- Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler.
- Yüklenmeye girişilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.

Ertesi yıla geçen yüklenme (Madde 27)

Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin

- yüzde ellisini,
- izleyen yılın Haziran ayını geçmemek
- yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere,

ilgili üst yöneticinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilir:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

b) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

c) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.

d) Süreli yayın alımı, taşıma, koruma ve güvenlik, temizlik ve yemek hizmetleri.

e) Taşıtların malî sorumluluk sigortası ile yurt dışından tedariki yapılan silah, silah-teçhizat ve mühimmat sevkinin her türlü riske karşı sigortalanması amacıyla yaptırılan nakliyat sigortası.

Makine-teçhizat, yol ve otoyol, bilgisayar ve haberleşme sistemlerinin bakım işleri; her türlü onarım işleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.

g) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, yiyecek ve giyecek alımları makine-teçhizat ile silah, mühimmat ve teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

h) Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, makine, silah-mühimmat, teçhizat ve sistem alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

ı) (Ek: 4/4/2015-6645/77 md.) Türkiye İş Kurumu tarafından yürütülen aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar,

Ancak (d) bendinde sayılan işler için bütçelerinde ödeneklerin yüzde ellisinin aşılmayacağı hükmü Millî Eğitim Bakanlığı için aranmaz.

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler (Madde 28)

- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.
- Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planında yer alan projeler için 2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanun çerçevesinde gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye, Milli Savunma Bakanlığı yetkilidir.

  (Ek fıkra: 3/10/2016-KHK-676/33 md.) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan asayiş ve güvenlik hizmetlerine yönelik alımları için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir.
- Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.
- Yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla; satın alma suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan her türlü makine-teçhizat, cihazlar ve taşıtlar ile hava ambulansı ve yangınla mücadele amacıyla hava ve deniz araçlarının kiralanması veya finansal kiralama suretiyle temini; afet ve acil durumlar için kurulan lojistik depoların işletilmesiyle ilgili hizmetleri, yemek (beşinci fıkra kapsamındaki yemek hizmetleri hariç) ve personel taşıma hizmetleri, 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Kanuna göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri ile acil yardım çağrıları hizmetleri, internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri, 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri, elektrik ve doğalgaz alımları, harita, plan, proje, etüt ve müşavirlik hizmetleri, 17/2/2011 tarihli ve 6114 sayılı Kanuna göre yapılan sınav işlemleri ile sınırlı olmak üzere basım, dağıtım, nakil, kamera kaydı ve izlenmesi ile sınav güvenliği ve gizliliği kapsamındaki alımlar, ulusal araştırma geliştirme kurumlarının süreli ve süresiz yayın alımları, orman ağaçlandırma ve amenajman işleri, kit karşılığı cihaz, ilaç, tıbbi cihaz, aşı ve anti-serum alımı için; süresi üç yılı geçmemek, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilir. (Ek cümle: 20/8/2016-6745/57 md.) Bu fıkrada sayılanlar dışında, birden fazla yıla yaygın olması zorunluluğu bulunan veya ekonomik olan diğer mal ve hizmet alımlarını, yüklenme süresi 3 yılı geçmemek üzere belirlemeye ve bu fıkrada belirlenen süreleri beş katına kadar artırmaya Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. (1)(2)(3)(4) (Ek fıkra: 10/9/2014-6552/14 md.) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, işin niteliğinden veya süresinden kaynaklanan zorunlu hâllerde bu süre gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.

Bütçelerden yardım yapılması (Madde 29)

- Gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılamaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir.
- Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi (Madde 30)

- Maliye Bakanı, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulamasına ilişkin olarak; harcamalarda tasarrufu sağlamak, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek için gelir ve giderlere ilişkin kanun, tüzük, yönetmelik ve kararnamelerle belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere gerekli önlemleri almaya, standartları belirlemeye, sınırlamalar koymaya, kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye, bütçe harcama ve gerçekleşmelerini izlemeye, ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belirli esaslara bağlamaya ve bu hususlarda kamu idareleri için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

- Genel yönetimin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkânlarının tespitinin ve takibinin yapılabilmesi amacıyla, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller; gelir ve gider tahminlerini, malî tablolarını, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personel giderlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri, istenilmesi halinde Maliye Bakanlığına vermek zorundadırlar. Bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen veya uygun harcama yapmayan kamu idareleri ve diğer kuruluşlarla ilgili olarak gerekli önlemleri almaya Maliye Bakanı yetkilidir.
- **Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Maliye Bakanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar**.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması

Harcama yetkisi ve yetkilisi (Madde 31)

- **Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir**.
- Ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; **mahallî idarelerde İçişleri Bakanlığının**, diğer **idarelerde ise Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yürütülebilir**.
- Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk kurul, komite veya komisyona ait olur.

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/13 md.) Yükseköğretim Kurulu ile üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinde, harcama yetkilileri ödenek gönderme belgesiyle belirlenir. Bu idarelerde ödenek gönderme belgesi ile ödenek gönderilen birimler harcama birimi, kendisine ödenek gönderilen birimin en üst yöneticisi ise harcama yetkilisidir. Bütçe ödeneklerinin ilgili birimlere dağılımının planlanması, ödenek gönderme belgesine bağlanması ve kullanılmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar **Maliye Bakanlığınca** belirlenir.
- **Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz**.
- Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

Harcama talimatı ve sorumluluk (Madde 32)

- Bütçelerden **harcama yapılabilmesi**, **harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür**.
- Harcama talimatlarında;
- hizmet gerekçesi,
- yapılacak işin konusu ve tutarı,
- süresi,
- kullanılabilir ödeneği,
- gerçekleştirme usulü
- gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler
- yer alır.
- Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

Ek-1

HARCAMA TALİMATI

Sayı: Tarih: ...../.../200.

Harcama talebinde bulunan birim:

...MAKAMINA

Gerekçesi ve hukuki dayanağı

Konusu/nev'i / niteliği

Miktarı

Gerçekleştirme süresi

Gerçekleştirme usulü

Tutarı veya belirlenmişse yaklaşık bedeli

Kullanılabilir ödenek tutarı

Ödeneğin bütçe tertibi

Gerçekleştirme görevlileri

Y A P I L A C A K H A R C A M A N I N

AÇIKLAMALAR:

Yukarıda belirtilen harcamanın yaptırılması/harcamanın yaptırılması için harcama yetkilisi mutemedi ....'na ......YTL .avans verilmesi,hususu olurlarınıza arzolunur.	
Teklif Eden Yetkilinin	OLUR ..../..../.... Harcama Yetkisi*
İmzası :...	İmzası :...
Adı Soyadı :...	Adı Soyadı :...
Unvanı :...	Unvanı :...

*Bu sütun, yönetim kurulu, komisyon veya komite kararlarıyla yapılan harcamalarda kurul, komisyon, komite üyelerinin imzalarını kapsayacak şekilde düzenlenecektir.

Giderin gerçekleştirilmesi (Madde 33)

- **Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için**;
  - iş,
  - mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin,
  - görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması
  - gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir.
- **Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.**
- Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

- Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri giriş işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca belirlenir.
- Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.
- Giderin çeşidine göre aranacak gerçekleştirme belgelerinin şekil ve türleri; kamu borç yönetimine ilişkin olanlarda Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığınca, mahallî idareler için İçişleri Bakanlığınca, sosyal güvenlik kurumları için de bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar (Madde 34)

- **Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.** Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.
- **Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir.**
- Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.
- İlgili olduğu **malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.**
- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, bir taahhüde ve harcama talimatına dayanmayan giderlere ilişkin olup, Maliye Bakanlığınca belirlenecek ekonomik kodlardan yapılan ve bütçede ödeneği öngörülmüş olmakla birlikte, oluştuğu yer ve zamanda ödeneği bulunmayan giderler; dayanağını oluşturan harcama belgeleri de eklenmek suretiyle usûlüne göre gerçekleştirilerek ilgili hesaplara alınır ve ödeneğinin gelmesini müteakip ödenir.
- Bu tutarlara ilişkin ödenek gönderme belgeleri, en geç malî yılın sonuna kadar muhasebe birimine gönderilerek muhasebeleştirme işlemleri tamamlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Ön ödeme(Madde 35)

- Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilecek avansın üst sınırları merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.
- **Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir.** İlgili kanunların bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklıdır.
- Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde ise üst yönetici tarafından idare bütçesinin ilgili tertibine ödenek kaydolunur.
- Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.
- Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde **avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde** muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.
- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup

işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

- 2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır. (Ek fıkra: 3/10/2016-KHK-676/34 md.) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan asayiş ve güvenlik hizmetlerine yönelik alımlarının avans ve kredi işlemlerine ilişkin usuller İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelik ile düzenlenir.

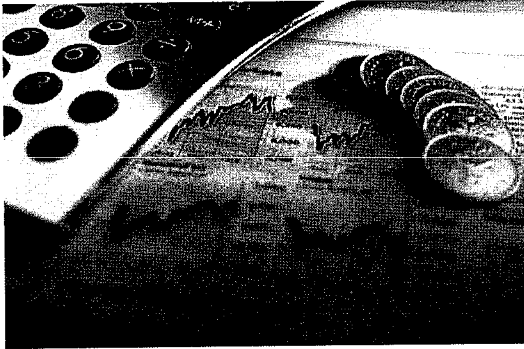

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirlerin Toplanması

Gelir politikası ve ilkeleri (Madde 36)

- Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur.

b) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.

c) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.

d) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

Gelirlerin dayanakları (Madde 37)

- Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilir. Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı veya tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatına göre yetkili idareler tarafından yapılır.
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır. Malî yıl içinde kullanılabilecek ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya genel bütçe kapsamındaki idarelerde Maliye Bakanı, diğer idarelerde üst yöneticiler yetkilidir.
- Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gelirlerin toplanması sorumluluğu (Madde 38)

- Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.

Özel gelirler (Madde 39)

- Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir. Malî yıl içinde kullanılabilecek özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, ödenek eklenemez.
- Özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince belirlenir.
- Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

İstanbul'da araç alana 100 TL'lik metro vergisi geliyor

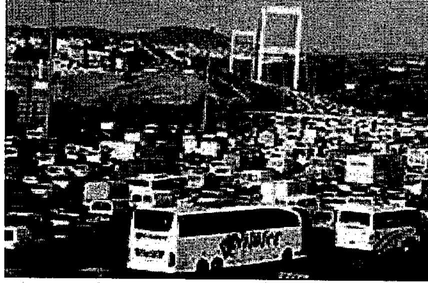

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, finansman sıkıntısı nedeniyle ağır ilerleyen metro yatırımlarını hızlandırmanın yollarını arıyor. Yöntemler arasında her yeni araç alımından 100 lira 'metro vergisi' dikkat çekiyor..

Belediye yetkililerinin verdiği bilgiye göre İstanbul'da günlük ortalama 700 araç satılıyor. Bu durumda yıllık ortalama 255 bin araç satıldığı hesaplandığında metro vergisiyle 25 milyon liralık gelir elde etmek mümkün olacak. Yetkililer, bu paranın metro kredilerinin geri ödenmesinde kullanılabileceğini belirtiyor.

Bağış ve yardımlar (Madde 40)

- Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.
- Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar gelir kaydedilir. Nakdi olmayan bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınır.
- Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımlar, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.
- **Bu ödeneklerden malî yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir.** Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmeye genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici yetkilidir.
- Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgilisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettirilir.

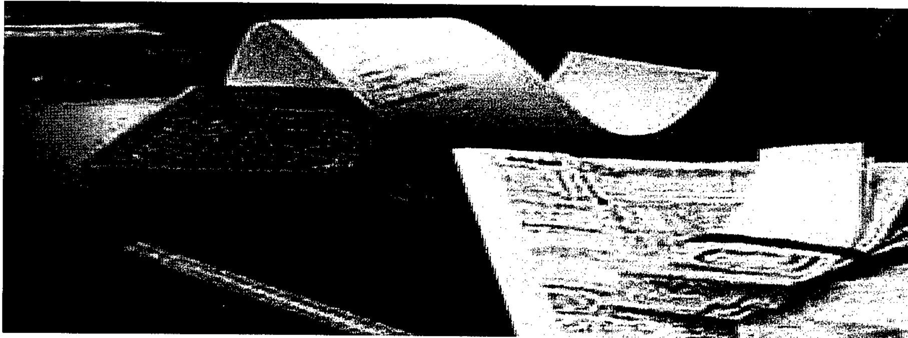

ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap

Faaliyet raporları (Madde 41)

- Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır.
- Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar.
- **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderir.**
- Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderilir.
- Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının **bir malî yıldaki faaliyet sonuçları**, **Maliye Bakanlığınca hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir.** Bu raporda, mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmelere de yer verilir. Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini Sayıştaya gönderir.
- **Sayıştay;**
  - mahallî idarelerin raporları hariç **idare faaliyet raporlarını,**
  - **mahallî idareler genel faaliyet raporunu**
  - **genel faaliyet raporunu,**

dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.
- İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir.
- Bu raporlarda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usûl ve esaslar, **İçişleri Bakanlığı ve Sayıştayın görüşü alınarak** Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kesin hesap kanunu (Madde 42)

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır.

> Kesin hesap kanunu tasarısı, Maliye Bakanlığınca hazırlanır.

- **Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır.**
- **Bu tasarı, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir.**

Kesin hesap kanun tasarısının ekinde;

a) Genel mizan,

b) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,

c) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,

d) Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,

e) Devlet borçları ve Hazine garantilerine ilişkin cetveller,

f) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,

g) Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri,

h) Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler, yer alır.

- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.
- **İdarelerin faaliyet raporları,**
- **genel faaliyet raporu,**
- **dış denetim genel değerlendirme raporu**
- **kesin hesap kanunu tasarısı**
- **merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısı**

birlikte görüşülür.

- Ancak, bu raporlar ile genel uygunluk bildirimi Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür.
- Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.

Genel uygunluk bildirimi (Madde 43)

- **Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.**
- Genel uygunluk bildirimi;
  - dış denetim raporları,
  - idare faaliyet raporları
  - genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.
- Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait **Sayıştayca** sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Merkezi Yönetim Bütçesi Hazırlık ve Kanunlaşma Süreci

SÜREÇ	YETKİLİ MERCİ	TARİH	FAALİYETİN NİTELİĞİ
ORTA VADELİ PROGRAM	Kalkınma Bakanlığı hazırlar. Bakanlar Kurulu kabul eder.	En geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar	Kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri kapsar.
ORTA VADELİ MALİ PLAN	Maliye Bakanlığı hazırlar. Yüksek Planlama Kurulu karara bağlar.	En geç Eylül ayının onbeşine kadar	Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içerir.
BÜTÇE ÇAĞRISI ve EKİ BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ	Maliye Bakanlığı	En geç Eylül ayının onbeşine kadar	Bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.
YATIRIM GENELGESİ VE EKİ YATIRIM PROGRAMI HAZIRLAMA REHBERİ	(Kalkınma Bakanlığı)		
KAMU İDARELERİNİN BÜTÇE VE YATIRIM TEKLİFLERİNİN GÖNDERİLMESİ VE GÖRÜŞÜLMESİ	Harcamacı Kuruluşlar bütçe tekliflerini Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne, yatırım tekliflerini Kalkınma Bakanlığına gönderilir	Orta Vadeli Mali Planın Yayımı-Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun TBMM'ye Sevki	Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında; Orta vadeli program ve mali planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar, Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları, Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı, İdarenin performans programı ve performans hedefleri, dikkate alınır.
			Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığına verildikten sonra Harcamacı Kuruluşların yetkilileriyle gider,gelir ve performans programı teklifleri hakkında bütçe görüşmeleri yapılır.
YÜKSEK PLANLAMA KURULU (YPK)	(Kalkınma Bakanlığı)	En geç Ekim ayının ilk haftası	Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı Bakanlar Kurulunca TBMM'ye sunulmadan önce Yüksek Planlama Kurulu toplanarak makro ekonomik göstergeleri ve bütçe büyüklüklerini görüşür.
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISININ HAZIRLANMASI	Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü	15 Eylül-17 Ekim	İlgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri ile belirlenen maliye politikaları doğrultusunda merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı ve bağlı cetvelleri hazırlanır.
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISININ T.B.M.M' YE SEVKİ	Bakanlar Kurulu	En geç 17 Ekim	Makro ekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezi yönetim bütçe kanun tasarısı, mali yıl başından en az 75 gün önce Bakanlar Kurulu tarafından TBMM'ye sunulur.
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TASARISININ TBMM' DE GÖRÜŞÜLMESİ	T.B.M.M. Plan ve Bütçe Komisyonu T.B.M.M. Genel Kurulu	17 Ekim – 31Aralık	Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı 17 Ekim'i takip eden 55 gün içinde Plan ve Bütçe Komisyonunda, sonraki 20 gün içerisinde ise Genel Kurul'da görüşülür.
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TASARISININ KANUNLAŞMASI	T.B.M.M. ve Cumhurbaşkanı	En geç 31 Aralık	TBMM tarafından kabul edilen merkezi yönetim bütçe kanunu Cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra mali yıl başından önce Resmi Gazete'de yayımlanır.
YÜRÜRLÜK	Maliye Bakanlığı Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdareleri	1 Ocak 31 Aralık	Mali yıl

*DİKKAT: 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) yerine Kalkınma Bakanlığı kurulmuş olup, Kanun Hükmünde Kararnamenin 43. maddesinde "Mevzuatta;

a) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı ya da sorumlu olduğu Bakana yapılan atıflar Kalkınma Bakanına yapılmış sayılır.

b) Devlet Planlama Teşkilatına veya Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına yapılan atıflar Kalkınma Bakanlığına; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarına yapılmış olan atıflar Bakanlık Müsteşarına; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında diğer birim ve yöneticilerine yapılmış atıflar Bakanlığın ilgili birim ve yöneticilerine yapılmış sayılır. " hükmüne yer verilmiştir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bütçe ilkeleri arasında yer almaz?**

   A) Tüm gelir ve giderler safi olarak bütçelerde gösterilir.

   B) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

   C) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

   D) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

2. **Aşağıdakilerden hangisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre belirlenmiş bütçe ilkelerinden biri değildir?**

   A) Kamu idarelerinin özel gelirleri hariç, tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

   B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam şekilde görünmesini sağlar.

   C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

   D) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarınca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıda belirtilen hususlardan hangisi merkezî yönetim bütçe kanununda yer almaz?**

   A) Bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler

   B) Yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri

   C) Varsa bütçe açığı veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı

   D) Ertesi yıla geçici yüklenme limitlerini gösteren cetvel

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci nasıl başlar?**

   A) Orta vadeli programın Bakanlar Kurulunca kabul edilmesiyle

   B) Orta vadeli mali planın Yüksek Planlama Kurulunca karara bağlanması ve Resmî Gazete'de yayımlanmasıyla

   C) Makroekonomik göstergelerin ve bütçe büyüklüklerinin Yüksek Planlama Kurulunca belirlenmesiyle

   D) Bütçe hazırlama rehberi ve yatırım programı hazırlama rehberlerinin Resmî Gazete'de yayımlanmasıyla

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ne zaman ve hangi Kurum tarafından hazırlanır?**

   A) Eylül ayının sonuna kadar DPT Müsteşarlığı

   B) Haziran ayının 15'ine kadar Yüksek Planlama Kurulu

   C) Haziran ayının sonuna kadar Maliye Bakanlığı

   D) Haziran ayının 15'ine kadar DPT Müsteşarlığı

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe hazırlanma sürecinde orta vadeli mali plan en son ne zaman ve hangi kurum tarafından karara bağlanır?**

   A) Haziran ayının 15'ine kadar Maliye Bakanlığı

   B) Mayıs ayının sonuna kadar Bakanlar Kurulu

   C) Eylül ayının 15'ine kadar Yüksek Planlama Kurulu

   D) Temmuz ayının sonunda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

7. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca, kamu idarelerinin yatırım teklifleri değerlendirilmek üzere aşağıdaki kurumlardan hangisine gönderilir?**

   A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına

   B) Dış Ticaret Müsteşarlığına

   C) Hazine Müsteşarlığına

   D) Gümrük Müsteşarlığına

8. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Merkezî Yönetim Bütçe Kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere aşağıdakilerden hangisi eklenmez?**

   A) Uzun vadeli mali plan

   B) Yıllık ekonomik rapor

   C) Kamu borç yönetimi raporu

   D) Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri

9. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu tasarısının yasalaşması süreci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Merkezî Yönetim Bütçe Kanun tasarısının metni madde madde okunur ve değerlendirilir.

B) Gider ve gelir cetvelleri kamu idareleri itibariyle görüşülür ve hepsi birlikte oylanır.

C) Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu mali yılbaşından önce Resmî Gazete'de yayımlanır.

D) Kamu Yatırım Programı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu Kararıyla Resmî Gazete'de yayımlanır.

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idarelerinin taşradaki birimlerinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere merkez teşkilatı harcama yetkilileri hangi belgeyi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler?**

A) Ödeme belgesi

B) Harcama talimatı

C) Ödeme emri belgesi

D) Ödenek gönderme belgesi

11. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "Ertesi Yıla Geçen Yüklenmenin" şartlarından değildir?**

A) Yüklenme süresi 12 (on iki) ayı geçmeyecek

B) İzleyen yılın Haziran ayını geçmemek

C) Maliye Bakanlığının uygun görüşü

D) Üst Yönetici Onayı

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirme görevlilerinin görevleri arasında yer almaz?**

A) Ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması

B) Harcama talimatı verilmesi

C) Mal ve hizmetin alınması

D) İşin yaptırılması

13. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre ilgili mevzuatında öngörülen hâllerde kesin ödeme öncesi avans veya kredi şeklinde yapılan ödemeye ne denir?**

A) Ön ödeme

B) Geçici ödeme

C) Şartlı ödeme

D) Peşin ödeme

14. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 40'ıncı maddesine göre, aşağıdaki bağış ve yardımlarla ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar gelir kaydedilir.

B) Nakdî olmayan her türlü bağış ve yardımlar, iz bedelleri üzerinden kayıtlara alınır.

C) Şartlı bağış ve yardımlar, idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi hâlinde ödenek kaydedilir.

D) Bu ödeneklerden mali yılsonuna kadar harcanmamış olan tutarlar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir.

15. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Sayıştay tarafından; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için hazırlanarak ve Kesin Hesap Kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sayıştay İlamı

B) Hazine Genel Hesabı

C) Genel Uygunluk Bildirimi

D) Genel Değerlendirme Raporu

1. A 2. A 3. D 4. A 5. A 6. C 7. A 8. A 9. B 10. D 11. C 12. B 13. A 14. B 15. C

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi bütçe yasa tasarısına eklenmez?

A) Milli bütçe tahmin raporu
B) Yıllık ekonomik rapor
C) Bütçe çağrısı
D) Bütçe gerekçesi
E) Cetveller

2. Bütçe yasa tasarısının Bütçe Komisyonunda görüşülmesine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Görüşmeler Maliye Bakanının bir konuşması ile açılır.
B) Görüşmeler, Bakanlar Kurulu üyelerine ve Hükümet temsilcilerine açıktır.
C) Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri toplantılara katılarak değişiklik önergesi verebilirler ve oy kullanabilirler.
D) Komisyon, kaynağını göstermek koşuluyla ödenek artışı yapabilir.
E) Komisyonda iktidar partisi ya da partilerine ait üye sayısı, muhalefet partilerinin üye sayısından fazladır.

3. Aşağıdakilerden hangisi bütçenin uygulanma aşamasında ödenekleri serbest bırakma yetkisine sahiptir?

A) Başbakanlık
B) Maliye Bakanlığı
C) Sayıştay
D) Hazineden sorumlu Devlet Bakanı
E) Ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı

4. Türkiye'de bütçenin hazırlanması ve yasallaşmasında aşağıdakilerden hangisinin rolü olmaz?

A) TBMM
B) DPT
C) Sayıştay
D) Bakanlar Kurulu
E) Maliye Bakanlığı

5. Bütçe tasarısı, Bütçe Komisyonunda kabul edildikten sonra aşağıdakilerden hangisine gönderilir?

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Genel Kurulu
C) Maliye Bakanlığı
D) Yüksek Planlama Kurulu
E) Başbakan

6. Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir mali yıldaki faaliyet sonuçları, aşağıdakilerin hangisi tarafından hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir?

A) Maliye Bakanlığı
B) Sayıştay
C) Bakanlar Kurulu
D) Başbakanlık
E) TBMM

7. Aşağıdakilerden hangisi bütçenin özelliklerinden biri değildir?

A) Devletin, gelirlerini toplamasına izin veren bir kanun olması
B) Devletin harcamaları yapmasına izin veren bir kanun olması
C) Belli bir süreyi kapsaması
D) Gelir ve harcamalar konusunda yürütme organının karar ve öngörülerini yansıtması
E) İlgili mali yılın ilk ayında onaylanarak yürürlüğe girmesi

8.

I. Devlet Planlama Teşkilatı
II. Sayıştay
III. Maliye Bakanlığı
IV. Hazine Müsteşarlığı

Kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor hâlinde yukarıdakilerden hangilerine sunulur?

A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV
E) I, II, III ve IV

9. **Merkezî bütçe, kanunlaşması için TBMM'ye gönderildikten sonra izlediği aşamalar aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?**

A) TBMM Başkanı – TBMM Genel Kurulu – Cumhurbaşkanlığı
B) TBMM Başkanı – Bütçe Komisyonu – TBMM Genel Kurulu
C) TBMM Başkanı – Bütçe Komisyonu – TBMM Genel Kurulu – Cumhurbaşkanlığı
D) Bütçe Komisyonu – TBMM Başkanı – TBMM Genel Kurulu – Cumhurbaşkanlığı
E) Bütçe Komisyonu – TBMM Genel Kurulu – TBMM Başkanı – Cumhurbaşkanlığı

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de merkezî bütçenin hazırlanma sürecine katılmaz?**

A) Sayıştay
B) Bakanlar Kurulu
C) Maliye Bakanlığı
D) Yüksek Planlama Kurulu
E) Devlet Planlama Teşkilatı

11. **Aşağıdakilerden hangisi merkezî yönetim bütçe kanun tasarısıyla birlikte TBMM'ye sunulması öngörülen belgelerden biri değildir?**

A) Bütçe gerekçesi
B) Kamu borç yönetimi raporu
C) Vazgeçilen kamu gelirleri cetveli
D) Kamu şirketi niteliğindeki kuruluşların bütçe tahminleri
E) Merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu kuruluşlarının listesi

12. **Kamu idareleri, gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlayarak ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Eylül ayı sonuna kadar aşağıdakilerden hangisine gönderirler?**

A) Maliye Bakanlığı
B) Bakanlar Kurulu
C) Başbakanlık
D) TBMM
E) Sayıştay

13. **Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetleri gerçekleştirmek için ihtiyat amaçlı olarak Maliye Bakanlığı bütçesine genel bütçe ödeneklerinin % 2'sine kadar tahsis edilen ödenek aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ek ödenek
B) Örtülü ödenek
C) Yedek ödenek
D) Ön ödenek
E) Transfer ödenek

14. **Mali yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, yılın bitimini takip eden kaç gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir?**

A) 10
B) 15
C) 20
D) 25
E) 30

15. **Merkezî yönetim bütçesinin hazırlık ve onay aşamalarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Orta vadeli programın Bakanlar Kurulunca kabulü
B) Meclis Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçe kanun tasarısının görüşülmesi
C) Bakanlar Kurulunun kararıyla kamu yatırım programının Resmî Gazete'de yayımlanması
D) Yüksek Planlama Kurulunda makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin görüşülmesi
E) Kamu idareleri gelir ve gider tahminleri ile yatırım tekliflerinin Maliye Bakanlığına gönderilmesi

16.

I. Bütçe oylamasının bölümlere göre yapılması
II. Bütçede değişiklik yapılması önerilerinin görüşme yapılmadan oylanması
III. Milletvekillerinin görüşlerini, her bir bütçenin tümü hakkındaki görüşmeler sırasında açıklayabilmesi
IV. Milletvekillerinin gider artırıcı veya gelir azaltıcı öneriler yapamaması

Yukarıdakilerden hangileri merkezi bütçe kanun tasarısının TBMM Genel Kurulunda görüşülmesine ilişkin olarak getirilmiş kısıtlamalar arasında yer alır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

17. **Kamu idareleri, yatırım ödenek tekliflerini eylül ayı sonuna kadar aşağıdakilerden hangisine gönderirler?**

A) Devlet Planlama Teşkilatı
B) Başbakanlık
C) Sayıştay
D) TBMM
E) Merkez bankası

18. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri mümkün değildir.
B) Üç yıl devrettiği halde harcanmayan şartlı bağış ve yardımlar ödeneği iptal edilebilir.
C) Şartlı bağış ve yardımların ödeneği ertesi yıla devredilebilir.
D) Devir tutarı, şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin yarısını geçemez.
E) Devir tutarı şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin %25 ini geçemez.

19. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca Kesin Hesap Kanun Tasarısı ekinde aşağıdaki cetvellerden hangisi <u>bulunmaz</u>?**

A) Genel mizan
B) Yıl içerisinde silinen kamu alacakları cetveli
C) Faaliyet raporları
D) Bütçe gelirleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması
E) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması

20. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca yedek ödenek tutarı tavanı genel bütçe ödeneklerinin yüzde kaçıdır?**

A) 2 B) 5 C) 10 D) 15 E) 20

21. **Aşağıdakilerden hangisi Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nın TBMM'de görüşülmesi sırasında dikkate <u>alınmaz</u>?**

A) Orta vadeli mali planı da içeren bütçe gerekçesi
B) Yıllık Yatırım Programları
C) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamaları nedeniyle vazgeçilen kamu geliri cetveli
D) Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri
E) Merkezi yönetim kapsamında olmayıp, merkezi yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşlarının listesi

22. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ayrıntılı harcama programlarının yürürlüğe girmesinden önce ödeneklerin kullanılabilmesi aşağıda yer alan işlemlerin hangisiyle sağlanmaktadır?**

A) Serbest bırakma işlemi
B) Aktarma işlemi
C) Revize işlemi
D) Ekleme işlemi
E) Tahakkuk işlemi

23. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca Genel Faaliyet Raporu aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Harcama birimleri
B) Kamu idareleri
C) İçişleri Bakanlığı
D) Maliye Bakanlığı
E) Sayıştay

24. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?**

A) Kanun ile
B) Yönetmelik ile
C) Bakanlar Kurulu Kararı ile
D) Tüzük ile
E) Maliye Bakanlığının izni ile

25. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre, Orta Vadeli Mali Plan hangi merci tarafından karara bağlanarak Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır?**

A) DPT Müsteşarlığı
B) Maliye Bakanlığı
C) Yüksek Planlama Kurulu
D) Bakanlar Kurulu
E) TBMM

26. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre, aşağıdakilerden hangisi faaliyet raporu türlerinden biri değildir?**

A) Mahalli idareler genel faaliyet raporu
B) Genel faaliyet raporu
C) İdare faaliyet raporu
D) Birim faaliyet raporu
E) Merkezi yönetim faaliyet raporu

27. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca aşağıdakilerden hangisi faaliyet raporu hazırlamak zorunda değildir?**

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri
B) Özel bütçeli idareler
C) Sosyal güvenlik kurumları
D) Mahalli idareler
E) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

28.

I. Genel bütçe
II. Katma bütçe
III. Özel bütçe

Yukarıdaki bütçe türlerinden hangileri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer almaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

29. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe türlerinden biri değildir?**

A) Genel bütçe
B) Katma bütçe
C) Özel bütçe
D) Sosyal güvenlik kurumu bütçesi
E) Mahallî idare bütçesi

1. C 2. C 3. B 4. C 5. B 6. A 7. E 8. C 9. C 10. A 11. D 12. A 13. C 14. B 15. E 16. E 17. A 18. C 19. C 20. A
21. B 22. A 23. D 24. A 25. C 26. E 27. E 28. B 29. B

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Özel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.	(D)	(Y)
2)	Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az on yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir.	(D)	(Y)
3)	Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır.	(D)	(Y)
4)	Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Yüksek Planlama Kurulu tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, en geç Temmuz ayının onbeşine kadar Maliye Bakanlığı tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.	(D)	(Y)
5)	Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca hazırlanır.	(D)	(Y)
6)	Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak en geç Eylül ayının onbeşine kadar Resmî Gazetede yayımlanır.	(D)	(Y)
7)	Genel bütçe gelir teklifi Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.	(D)	(Y)
8)	Makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu, malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.	(D)	(Y)
9)	Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.	(D)	(Y)
10)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin **yüzde yirmisine kadar kendi** bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler.	(D)	(Y)
11)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Yüksek Planlama Kurulu yetkilidir.	(D)	(Y)
12)	Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.	(D)	(Y)
13)	Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Maliye Bakanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.	(D)	(Y)
14)	Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.	(D)	(Y)
15)	Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.	(D)	(Y)
16)	Bütçelerden harcama yapılabilmesi, üst yönetinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür.	(D)	(Y)

17)	Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için; • iş • mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin • görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması • gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir.	(D)	(Y)
18)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Devlet Planlama Teşkilatına gönderir.	(D)	(Y)
19)	Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir.	(D)	(Y)
20)	Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Hazine Müstkeşarlığınca hazırlanır.	(D)	(Y)
21)	Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç altmış beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.	(D)	(Y)
22)	Genel uygunluk bildirimi; • dış denetim raporları, • idare faaliyet raporları • genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.Y	3.D	4.Y	5.D	6.D	7.Y	8.D	9.D	10.D	11.Y	12.D	13.D	14.D	15.D
16.Y	17.D	18.Y	19.D	20.Y	21.Y	22.D								

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.	(D)
2)	Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az **yirmi yıllık** aktüeryal hesaplara yer verilir.	(D)
4)	Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, en geç Eylül ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.	(D)
7)	Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.	(D)
11)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.	(D)
16)	Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür.	(D)
18)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderir.	(D)
20)	Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır.	(D)
21)	Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.	(D)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmazlar

Taşınır ve taşınmaz işlemleri (Madde 44)

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında düzenlenir.
- Bu malların kaydı ile taşınırların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.
- Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Millî İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün (...) (1) taşınırlarının kayda alınması ile bunların yönetim ve iç denetimine ilişkin usûl ve esaslar Millî Savunma, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca birlikte hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

Taşınır ve taşınmaz edinme (Madde 45)

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, **bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler**. Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir.
- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur.
- Hazine adına tescil edilen taşınmazlar Maliye Bakanlığı tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.
- Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.
- Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.
- Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

Taşınır ve taşınmaz satışı (Madde 46)

- **Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Maliye Bakanlığı yetkilidir.**
- Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması özel kanunlarında belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.
- **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırın üzerinde olanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla satılır.**

T.C. ÇUBUK İCRA DAİRESİ
TAŞINIRIN AÇIK ARTIRMA İLANI

Dosya No: 2011/1969 Esas

Bir borçtan dolayı hacizli ve aşağıda cins,miktar ve değerleri yazılı mallar satışa çıkarılmış olup;

Birinci artırmanın 01.02.2012 günü 10:10 -10.15 saatleri arasında Çubuk Adalet Sarayı Önü adresinde yapılacağı ve o gün kıymetlerinin %60' ına istekli bulunmadığı takdirde ikinci artırmanın 06.02.2012 günü 10:10 -10:15 saatleri arasında Çubuk Adalet Sarayı Önü adresinde yapılarak satılacağı; şu kadar ki artırma bedelinin malın tahmin edilen değerinin %40' ını bulmasının ve satış isteyenin alacağına rüchanı olan alacakların toplamından fazla olmasının ve bundan başka paraya çevirme ve payların paylaştırma giderlerini geçmesinin şart olduğu; Satışa iştirak etmek isteyenlerin muhammen bedelin % 20'si oranında Türk Lirası peşin para yada eş değerde kati banka teminat mektubu vermeleri gerektiği, mahcuzun satış bedeli üzerinden K.D.V.'nin alıcıya ait olacağı ve satış şartnamesinin icra dosyasından görülebileceği; gideri verildiği takdirde şartnamenin bir örneğinin isteyene gönderilebileceği; fazla bilgi almak isteyenlerin yukarıda yazılı dosya numarasıyla Dairemize başvurmaları ilan olunur.05.01.2012

S.No : 1
Bedeli : 24.150,00 TL
Adedi : 69 Adet
Cinsi : 35 İLA 40 KG ağırlığında çeşitli renklerde Canlı Keçi
Toplam : 24.150,00 TL

(BASIN A- 193)
www.bik.gov.tr

Taşınmaz tahsisi (Madde 47)

- Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.
- **Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir**. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.
- Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.

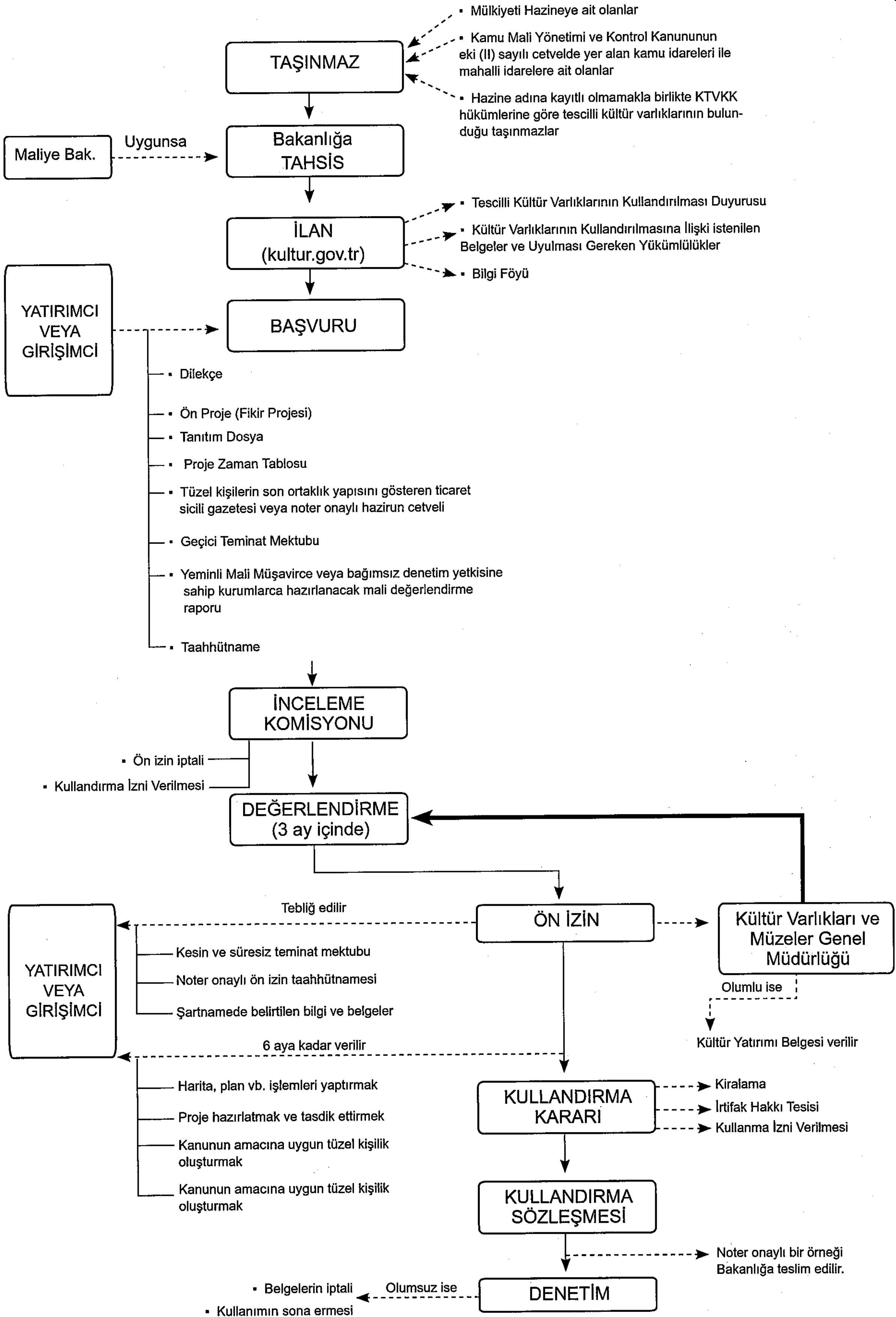

*T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı örneği

Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk (Madde 48)

- Kamu idareleri, taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumludurlar. Taşınırların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmaz.
- Kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevliler, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumludur. Kamu idareleri, verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlüdür.
- Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Hesapları

Muhasebe sistemi (Madde 49)

- Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.
- Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.
- **Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir.** Bu standartlar Resmî Gazetede yayımlanır. Kurulun yapısı, çalışma usûl ve esasları ile diğer hususlar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartlarını:

↓

Maliye Bakanlığı bünyesinde

↓

- **Sayıştay Başkanlığı,**
- **Maliye Bakanlığı,**
- **Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı,**
- **Hazine Müsteşarlığı**
- **diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin**

katılımıyla oluşturulan

→ **Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu**

tarafında belirlenir.

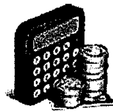

- Bu Kurulda görevlendirilenlerin aslî görevleri devam eder. Başkan ve üyelere, ayda ikiden fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince uygulanacak çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerine ilişkin hususlar, Kurul tarafından belirlenen muhasebe ve raporlama standartları çerçevesinde, ilgili idarelerin de görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.
- **Muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenleme, beşinci fıkrada belirtilen yönetmeliğe uygun olarak,**
  - ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığınca;
  - sosyal güvenlik kurumları için ilgili idarelerce,
  - mahallî idareler için ise İçişleri Bakanlığınca

Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle hazırlanır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar **Maliye Bakanlığınca** belirlenir.

Kayıt zamanı (Madde 50)

- Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.

Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi (Madde 51)

- Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir.

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/14 md.) Tahakkuk ettirilecek giderler Devlet muhasebesi kayıtlarında ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde gösterilir.

- Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.
- Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. **Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde bu süre, Maliye Bakanlığı tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir.**

İKİNCİ BÖLÜM

Malî İstatistikler

Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre (Madde 52)

- **Malî istatistikler, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.**
- Malî istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanışlılık, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanır.
- Malî istatistiklerin hazırlanmasında kamu idarelerinin yöneticileri uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri alır.
- Bu Kanunda yer alan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tanımına bağlı kalmaksızın; **mali istatistiklerin derlenmesi amacıyla**, uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak,
  - Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı,
  - Hazine Müsteşarlığı,
  - Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Türkiye İstatistik Kurumunun da görüşünü almak suretiyle, ayrıca genel yönetim sektörü adıyla bir kapsam belirlemeye ve bu kapsamdaki **kamu idarelerinin mali verilerini almaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.**

Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması (Madde 53)

- **Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir.**
- Merkezî yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığına gönderir.
- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir ve **üçer aylık dönemler** itibarıyla yayımlanır.
- Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.
- 52 nci maddenin son fıkrasına göre belirlenen **kamu idarelerinden, mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermeyenlere Maliye Bakanlığınca bir ay ek süre verilir. Ek süre sonunda da verilerin gönderilmemesi halinde, Maliye Bakanlığının talebi üzerine, ilgili kamu idaresinin üst yöneticileri tarafından mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemeler toplamı tutarında idari para cezası verilir.** İdari para cezası uygulanmış olması bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. İdari para cezaları, bu Kanunun 73 üncü maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

Malî istatistiklerin değerlendirilmesi (Madde 54)

- **Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.**
- **Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.**

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistikleri derleyen birim/birimler hangisidir?**

A) Türkiye İstatistik Kurumu - Maliye Bakanlığı

B) Maliye Bakanlığı - Devlet Planlama Teşkilatı

C) Maliye Bakanlığı

D) Türkiye İstatistik Kurumu

2. **5018 sayılı Kanun'a göre, bir yıla ilişkin hazırlanan mali istatistikler hangi kamu idaresi tarafından hangi süre içerisinde değerlendirili ve sonucunda düzenlenen değerlendirme raporu hangi idarelere gönderilir?**

A) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Türkiye İstatistik Kurumuna

B) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, Sayıştaya ve Başbakanlığa

C) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, TBMM'ye ve Maliye Bakanlığına

D) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Hazine Müsteşarlığına

3. **Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Kamu hesapları mali yıl esasına göre tutulur.

B) Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettiği mali yılın hesaplarında gösterilir.

C) Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

D) Mali yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların mahsup işlemleri, bütçe giderleri dâhil mali yılın bitimini izleyen üç ay içinde yapılabilir

4. **5018 sayılı Kanun'a göre bir yıla ait mali istatistikler; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından hangi birim tarafından değerlendirilir?**

A) Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Sayıştay Başkanlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre hesap bilgilerini süresinde(ek süre dahil) göndermeyen kamu idarelerinin yöneticileri hakkında uygulanacak yaptırım aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Sadece üst yönetici hakkında idari para cezası uygulanır.

B) Sadece mali hizmetler birimi yöneticisi hakkında idari para cezası uygulanır.

C) Üst yönetici ve mali hizmetler birimi yöneticisi hakkında idari para cezası uygulanır.

D) Mali hizmetler birimi yöneticisi ve muhasebe yetkilisi hakkında idari para cezası uygulanır.

1. C 2. C 3. D 4. C 5. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir.	(D)	(Y)
2)	Muhasebe ve raporlama standartları Maliye Bakanlığınca tarafından belirlenir.	(D)	(Y)
3)	Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir.	(D)	(Y)
4)	Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir onbeş gün içinde yapılabilir.	(D)	(Y)
5)	Malî istatistikler, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.	(D)	(Y)
6)	Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir.	(D)	(Y)
7)	Merkezî yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığına gönderir	(D)	(Y)
8)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığınca aylık olarak yayımlanır.	(D)	(Y)
9)	Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Nisan ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir.	(D)	(Y)
10)	Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.D	2.Y	3.Y	4.Y	5.D	6.D	7.D	8.Y	9.Y	10.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir.	(D)
3)	Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar Maliye Bakanlığınca belirlenir.	(D)
4)	Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde bu süre, Maliye Bakanlığı tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir.	(D)
8)	Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır.	(D)
9)	Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.	(D)

BEŞİNCİ KISIM

İç Kontrol Sistemi

İç kontrolün tanımı (Madde 55)

- **İç kontrol**; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.
- **Görev ve yetkileri çerçevesinde,**
  - **Malî yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca,**
  - **İç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu** tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç kontrolün amacı (Madde 56)

İç kontrolün amacı;

a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,

b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,

c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,

e) Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını,

sağlamaktır.

Kontrolün yapısı ve işleyişi (Madde 57)

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri;

- harcama birimleri,
- muhasebe
- malî hizmetler
- ön malî kontrol
- iç denetimden

oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

Ön malî kontrol (Madde 58)

- **Ön malî kontrol,**
  - harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller
  - malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.
- **Ön malî kontrol süreci,**
  - malî karar ve işlemlerin hazırlanması,
  - yüklenmeye girişilmesi,
  - iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi
  - ve belgelendirilmesinden

oluşur.

- Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.
- **Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir**. Kamu idareleri, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda düzenleme yapabilir.

Örnek:

ÖN MALİ KONTROLE TABİ TUTULAN İŞLEMLERİN AKIŞ ŞEMASI

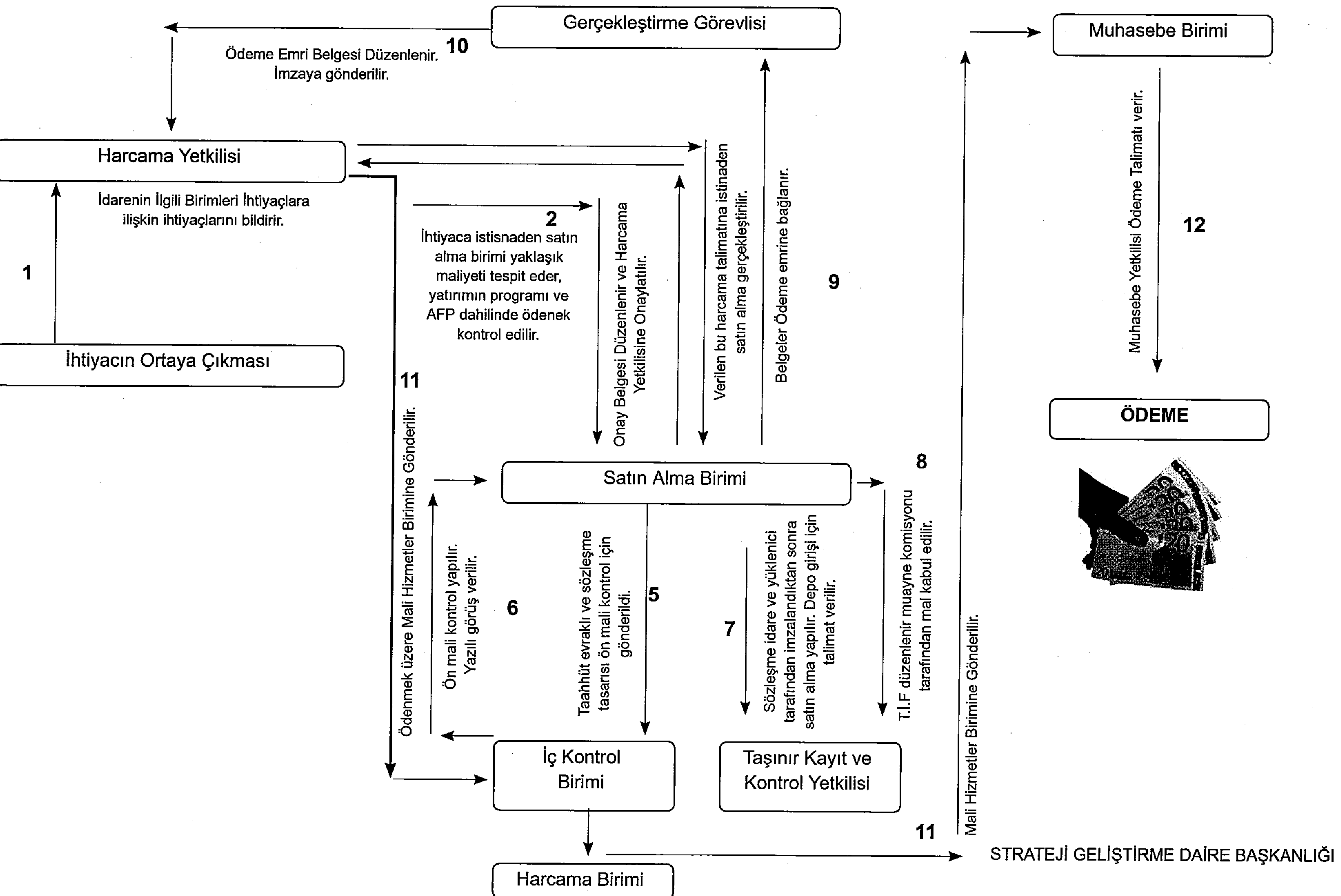

Malî hizmetler birimi (Madde 60)

- Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, malî hizmetler birimi tarafından yürütülür:

a) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.

b) İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

c) Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı hazırlamak ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak ödeneğin ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak.

d) Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri hazırlamak.

e) İlgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.

f) Genel bütçe kapsamı dışında kalan idarelerde muhasebe hizmetlerini yürütmek.

g) Harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak idarenin faaliyet raporunu hazırlamak.

h) İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek.

i) İdarenin yatırım programının hazırlanmasını koordine etmek, uygulama sonuçlarını izlemek ve yıllık yatırım değerlendirme raporunu hazırlamak.

j) İdarenin, diğer idareler nezdinde takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.

k) Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak.

l) Ön malî kontrol faaliyetini yürütmek.

m) İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak.

n) Malî konularda üst yönetici tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

- Alım, satım, yapım, kiralama, kiraya verme, bakım-onarım ve benzeri malî işlemlerden; idarenin tamamını ilgilendirenler destek hizmetlerini yürüten birim, sadece harcama birimlerini ilgilendirenler ise harcama birimleri tarafından gerçekleştirilir. Ancak, harcama yetkililiği görevi uhdesinde kalmak şartıyla, harcama birimlerinin talebi ve üst yöneticinin onayıyla bu işlemler destek hizmetlerini yürüten birim tarafından yapılabilir.

- Malî hizmetler biriminin yapısı teşkilât kanunlarında gösterilir. Malî hizmetler birimlerinin çalışma usûl ve esasları; idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınmak ve stratejik planlama, bütçe ve performans programı, muhasebe-kesin hesap ve raporlama ile iç kontrol fonksiyonlarının ayrı alt birimler tarafından yürütülebilmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

- **Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez. Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.**

- İdarelerin malî hizmetler birimlerinde malî hizmetler uzman yardımcısı ve malî hizmetler uzmanı çalıştırılabilir. Malî hizmetler uzman yardımcısı kadrolarına veya pozisyonlarına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ilave olarak;

a) En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak,

b) Yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın başı itibarıyla 30 yaşını doldurmamış olmak,

şartları aranır.

- Özel yarışma sınavı, Maliye Bakanlığı tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yaptırılacak yazılı sınav ve Maliye Bakanlığınca yapılacak sözlü sınavdan oluşur. Özel yarışma sınavında başarılı olanlar, ÖSYM tarafından başarı sırası ve yaptıkları tercihler dikkate alınarak belirlenir ve bunlar idarelerde malî hizmetler uzman yardımcısı kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Bu kadro veya pozisyonlara atananlar en az üç yıl çalışmak ve başarılı olmak şartıyla, açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Maliye Bakanlığınca yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar malî hizmetler uzmanı

kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Malî hizmetler uzman yardımcılığı döneminde veya yeterlik sınavında başarılı olamayanlar, istihdam şekline göre bulundukları kamu idarelerinde durumlarına uygun kadro veya pozisyonlara atanırlar. Özel yarışma sınavına katılacak adayların belirlenmesi, sınavların yapılması, atama ve yerleştirilmeleri, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları ile çalışma usûl ve esasları Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Malî hizmetler uzmanı kadrolarına atandıktan sonra en az üç yıl süreyle atandıkları idarelerde söz konusu kadrolarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre görev yapanlar, kendilerinin isteği ve idarelerinin muvafakati ile başka bir kamu idaresinin aynı unvanlı kadrolarına atanabilirler.

Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları (Madde 61)

- **Muhasebe hizmeti;** gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir. Memuriyet kadro ve unvanlarının muhasebe yetkilisi niteliğine etkisi yoktur.
- Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülür. Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler.

Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

a) Yetkililerin imzasını,

b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,

c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,

d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri,

kontrol etmekle yükümlüdür.

- Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. Belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere **en geç bir iş günü** içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir. Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.
- Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.
- Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır. Muhasebe yetkililerinin görev ve yetkilerinin yardımcılarına devredilmesine, muhasebe yetkililerinin herhangi bir nedenle görevlerinden ayrılmalarında muhasebe hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin düzenleme yapmaya ve sertifika sınavlarına girmeye hak kazanılması bakımından muhasebe yetkilisi yardımcısı eşiti görevleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.
- **Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe yetkilisi mutemedidir.**
- **Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur.**
- Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ödeme Emri Belgesi İşlemleri

Belge Düzenleme | Belge Arama

Yıl : 2006 Belge Tarihi : 16.03.2006 Belge No :

Kurum Kodu :

Muhasebe Birimi Kodu :

Birim Kodu :

İlgili / Açıklama Bilgileri | Diğer Bilgiler

Ödeme Esas Belgenin		Diğer Bilgiler	
Türü :		Verile Emri No :	
Nosu :		Çek/Gönder.No :	
Tarihi :			
Tutarı :			

Belge Kaydet | Belge Yazdır | Temizle | Şablondan Aç | Şablon Kaydet

Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması (Madde 62)

- Muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.

b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak koşuluyla bu idarelerde muhasebe yetkilisi yardımcısı veya eşiti görevlerde bulunmak.

c) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak.

d) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak.

e) Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almamış olmak.

f) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

- Ancak, belde ve nüfusu 25.000'in altında olan ilçe belediyeleri ile mahalli idare birliklerinde muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, yukarıdaki fıkranın (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları taşımaları kaydıyla, en az lise mezunu olmaları ve kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmaları yeterlidir.
- 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinde ise üst yöneticiler tarafından atanır.
- Muhasebe yetkilisi olacak görevliler, Maliye Bakanlığınca görevin niteliği dikkate alınarak meslekî konularda eğitime tâbi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir.
- Muhasebe yetkilisi sertifika programına başvuru şartları, adayların eğitimi, eğitim süresi, sertifika sınavı, sertifika verilmesi, bu işlemlerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte yapılması ile muhasebe yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

İç denetim(Madde 63)

- **İç denetim,** kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir.

- Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.
- **İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.** Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.

İç denetçinin görevleri (Madde 64)

- Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.
- **İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:**

a) Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.

b) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.

c) Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.

d) İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek.[1]

e) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.

f) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.

g) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

- İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.
- İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.
- İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir. İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından **en geç iki ay içinde İç** Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

İç denetçinin nitelikleri ve atanması (Madde 65)

- İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

a) İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.

b) Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az beş yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda en az sekiz yıl çalışmış olmak.

c) Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.

d) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

- Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tâbi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanarak Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

- İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır.İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

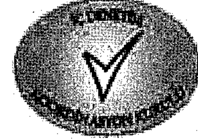

T.C Maliye Bakanlığı
İç Denetim
Koordinasyon Kurulu

İç Denetim Koordinasyon Kurulu (Madde 66)

- **Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur.**
    - Üyelerden biri Başbakanın,
    - biri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın,
    - biri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın,
    - biri İçişleri Bakanının,
    - başkanı dahil üçü Maliye Bakanının önerisi üzerine

  beş yıl süre ile Bakanlar Kurulu tarafından atanır.

- Bunların 67 nci maddede belirtilen görevleri yapabilecek niteliklere sahip olması şarttır. Maliye Bakanı tarafından önerilecek adaylardan birinin ekonomi, maliye, muhasebe, işletme alanlarından birinde doktora derecesine sahip öğretim üyeleri arasından olması şartı aranır. Üyeler, bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler.
- Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.
- İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri(Madde 67)

- İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

a) İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.

b) Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.

c) Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.

d) Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunmak.

e) Risk içeren alanlarda iç denetçilere program dışı özel denetim yaptırılması için kamu idarelerine önerilerde bulunmak.

f) İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.

g) İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine yardımcı olmak.

h) İdarelerin iç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek suretiyle yıllık rapor halinde Maliye Bakanına sunmak ve kamuoyuna açıklamak.

İÇ KONTROL

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün amacı;

a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,

b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,

c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,

e) Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını,

sağlamaktır.

İç Kontrol, idarenin amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik bir yönetim aracıdır.

İç Kontrol, idarenin amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi konusunda güvence sağlayan yönetim araçlarının bütününü ifade etmektedir.

İç Kontrol, aynı zamanda yönetim kontrolü olarak da adlandırılmaktadır

İç Kontrol sistem ve araçları, idarenin yönetimine dayatılan kural ve uygulamalar değil, idare yönetiminin amaç ve hedefleri gerçekleştirme konusunda ihtiyaç duyduğu mekanizmalardır.

İç kontrol bir süreçtir.

İç kontrol bir amaç değil, idareyi hedeflerine ulaştırma amacını taşıyan bir yönetim aracıdır.

İç kontrol kişiler tarafından uygulanır.

İç kontrol sadece form, belge, el kitabı ve prosedür değil, bunların yanı sıra

organizasyonu, personeli ve yönetim tarzını da kapsayan bir sistemdir

İÇ KONTROL SORUMLULUĞU

- Üst yöneticiler: Sistem kurma ve gözetim
- Harcama yetkilileri: Uygulama ve ön mali kontrol
- Mali hizmetler birimi: Sistemin kurulması, standartların uygulanması çalışmaları ve ön mali kontrol
- Muhasebe yetkilileri: Ödeme kontrolü, kayıtların usulüne ve standartlara uygunluğu ve saydamlık
- Gerçekleştirme görevlileri: Uygulama

Ön malî kontrol

Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir. Kamu idareleri, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda düzenleme yapabilir.

ÖN MALİ KONTROLDE YENİ YAPININ FONKSİYONLARI

- **Süreç Kontrolü**

Harcama Birimleri

Mali Hizmetler Birimi

- **Taahhüt ve Sistem Kontrolü**

Mali Hizmetler Birimi

- **Standart ve Yöntem/Uyumlaştırma**

Merkezi Uyumlaştırma Birimi

Kaynak: BÜMKO

İÇ DENETİM

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir.

Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.

- İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.
- Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.

- İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.
- İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar.
- Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir.
- İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

İç denetçinin görevleri

Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

a) Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.

b) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.

c) Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.

d) İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek.

e) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.

f) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.

g) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

İÇ DENETİM TÜRLERİ

- **Uygunluk denetimi:** Kamu idarelerinin faaliyet ve işlemlerinin ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer **mevzuata uygunluğunun** incelenmesidir
- **Performans denetimi:** Yönetimin bütün kademelerinde gerçekleştirilen faaliyet ve işlemlerin planlanması, uygulanması ve kontrolü aşamalarındaki **etkililiğin, ekonomikliğin ve verimliliğin** incelenmesi ve değerlendirilmesidir
- **Mali denetim:** Gelir, gider, varlık ve yükümlülüklere ilişkin hesap ve işlemlerin doğruluğunun; **mali sistem ve tabloların güvenilirliğinin** incelenmesi ve değerlendirilmesidir
- **Bilgi teknolojisi denetimi:** Denetlenen birimin elektronik **bilgi sistemlerinin sürekliliğinin ve güvenilirliğinin** incelenmesi ve değerlendirilmesidir
- **Sistem denetimi:** Denetlenen birimin **faaliyetlerinin ve iç kontrol sisteminin;** organizasyon yapısına katkı sağlayıcı bir yaklaşımla analiz edilmesi, eksikliklerinin tespit edilmesi, kalite ve uygunluğunun araştırılması, kaynakların ve uygulanan yöntemlerin yeterliliğinin

  ölçülmesi suretiyle incelenmesi ve değerlendirilmesidir

İÇ DENETİMİN UNSURLARI

- **Kontrol süreçlerini değerlendirmek:** İdarenin amaçlarına ulaşmasını sağlayacak uygun bir iç kontrol yapısının oluşturulması ve sürdürülmesi için değerlendirmeler yapmak ve önerilerde bulunmak
- **Risk yönetim süreçlerini değerlendirmek:** Risklerin belirlenmesi, analiz edilmesi, sınıflandırılması ve gerekli önlemlerin alınması konularında idarenin uygulama ve izleme kapasitesini değerlendirmek ve önerilerde bulunmak
- **Yönetim süreçlerini değerlendirmek:** Hesap verme sorumluluğunu güçlendirmek amacıyla, idarenin kurumsal yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini değerlendirmek ve önerilerde bulunmak

Kaynak: BÜMKO

MALİ YÖNETİM VE KONTROL YAPISI

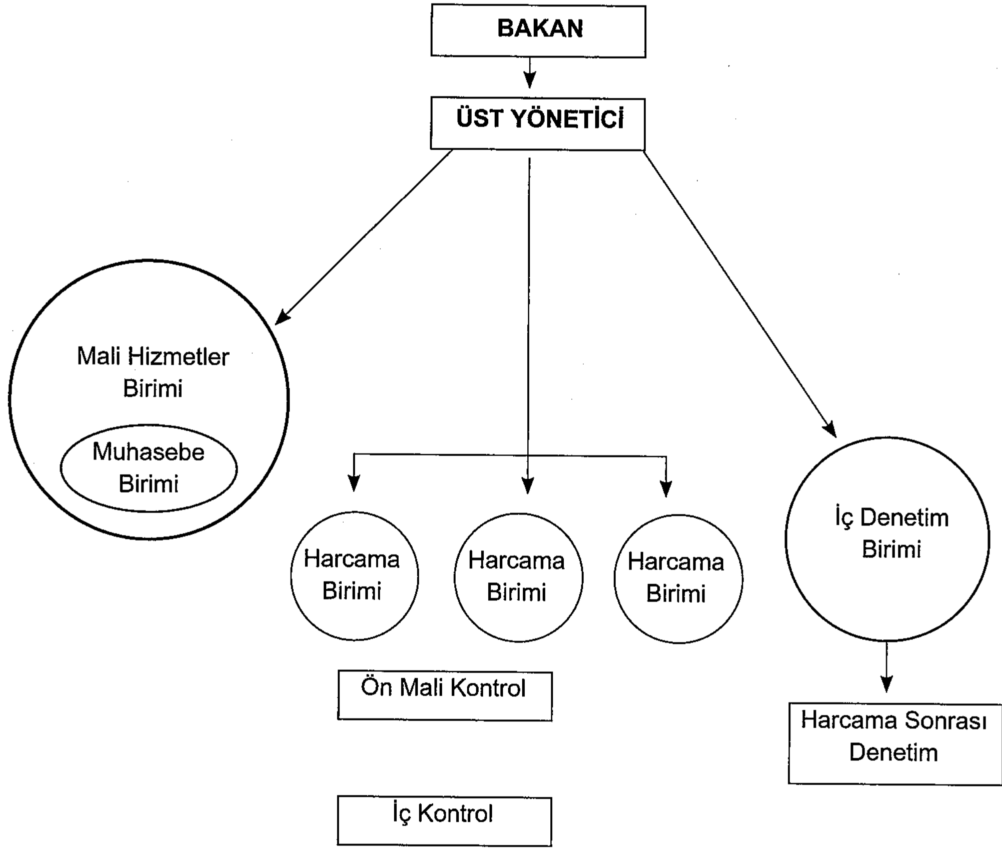

* Genel bütçe kapsamındaki idarelerde muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kaynak: BÜMKO

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **İç Denetim Koordinasyon Kuruluna seçilen üyelerin görev süresi kaç yıldır?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

2. **5018 sayılı Kanun'a göre, iç denetimin tanımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) İdare faaliyetlerine değer katar ve geliştirir.

B) İdareye rehberlik yapar.

C) Nesnel güvence sağlar ve danışmanlık yapar.

D) Ceza kovuşturması yapar.

3. **5018 sayılı Kanun'a göre İç Denetim Koordinasyon Kurulu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?**

A) Başbakanlığa

B) Sayıştay Başkanlığına

C) Maliye Bakanlığına

D) Cumhurbaşkanlığına

4. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuatına göre birleşemeyecek görevler kapsamındadır?**

A) Mali hizmetler birimi yöneticisi - Harcama yetkilisi

B) Üst yönetici - Harcama yetkilisi

C) Mali hizmetler yetkilisi - Muhasebe yetkilisi

D) Harcama yetkilisi - Muhasebe yetkilisi

5. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanun'a göre, iç denetçinin görevlerinden değildir?**

A) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir durumla rastlandığında, soruşturma yapmak

B) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak

C) Mali yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak

D) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak

6. **5018 sayılı Kanun'a göre, ön mali kontrolle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ön mali kontrol, mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

B) Kamu idarelerinde ön mali kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

C) Ön mali kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri kapsar.

D) Ön mali kontrol süreci, mali karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesi hariç diğer işlemlerin gerçekleştirilmesinden oluşur.

7. **Kamu idarelerinde stratejik planın hazırlanmasında mali hizmetler birimlerinin rolü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek

B) İdarenin stratejik plan ve performans programını hazırlamak

C) İdarenin stratejik planıyla ilgili bir sorumluluğu yoktur

D) İdarenin stratejik planının tamamını uygulamak

8. **Unvanları itibariyle görevli olanlar dışındaki muhasebe yetkilisi mutemetleri aşağıdakilerden hangisi tarafından görevlendirilir?**

A) Üst yönetici

B) Harcama yetkilisi

C) Muhasebe yetkilisi

D) Gerçekleştirme görevlisi

9. **Kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerini oluşturan unsurlar aşağıdakilerden hangisinde tam olarak gösterilmiştir?**

A) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler birimi

B) Muhasebe ve mali hizmetler birimi ve gerçekleştirme görevlileri ve iç denetim

C) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler ile ön mali kontrol ve iç denetim

D) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler birimi ve gerçekleştirme görevlileri

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre ön mali kontrol, aşağıdaki hangi kontrolleri kapsar?**

A) Mali hizmetler birimi ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

B) Harcama birimlerinde yapılan kontroller ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

C) Sadece harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri

D) Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 62'nci maddesine göre, muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacaklarda, aşağıdaki şartlardan hangisi <u>aranmaz</u>?**

A) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak

B) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak

C) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak

D) İlgili kamu idaresi üst yöneticisinin onayını almak

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre** "Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir." **ifadesi aşağıdaki kavramlardan hangisini tanımlamaktadır?**

A) Dış denetim

B) Ön mali kontrol

C) İç denetim

D) Yapısal denetim

13. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanunda belirtilen iç kontrolün amaçları arasında <u>sayılmaz</u>?**

A) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini sağlamak

B) Varlıkların kötüye kullanılmasını ve israfını önlemek

C) Her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini sağlamak

D) Mali yıl sonunda oluşturulacak Mali Faaliyet Raporunun hazırlanmasını sağlamak

14. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre ön mali kontrol, aşağıdaki hangi kontrolleri kapsar?**

A) Mali hizmetler birimi ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

B) Harcama birimlerinde yapılan kontroller ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

C) Sadece harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri

D) Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri

1. C 2. D 3. C 4. D 5. A 6. D 7. A 8. B 9. C 10. D 11. D 12. C 13. D 14. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	**Ön mali kontrol**; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.	(D)	(Y)
2)	İç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir.	(D)	(Y)
3)	Malî yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir.	(D)	(Y)
4)	İç kontrolün amaçlarından biri de kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini sağlamaktır.	(D)	(Y)
5)	Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; • harcama birimleri, • muhasebe • malî hizmetler • ön malî kontrol • iç denetimden oluşur.	(D)	(Y)
6)	"İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek." görevini İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından yürütülür.	(D)	(Y)
7)	Gerektiğinde harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşebilir.	(D)	(Y)
8)	Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.	(D)	(Y)
9)	Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan üst yöneticiye karşı sorumludur.	(D)	(Y)
10)	İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir	(D)	(Y)
11)	Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.		
12)	İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.		
13)	Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, on üyeden oluşur.		
14)	"Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek." görevi, malî hizmetler biriminin görevleri arasındadır.		

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.Y	3.D	4.D	5.D	6.Y	7.Y	8.D	9.Y	10.D	11.D	12.D	13.Y	14.Y

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	**<u>İç kontrol</u>;** idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.	(D)
2)	İç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir.	(D)
6)	"İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek." görevini malî hizmetler birimi tarafından yürütülür.	(D)
7)	Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez.	(D)
9)	Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur.	(D)
13)	Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur.	(D)
14)	"Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek." görevi, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri arasındadır.	(D)

ALTINCI KISIM

Dış Denetim

Dış denetim (Madde 68)

- **Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı,** genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.
- Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

a) Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, malî tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin malî denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin malî işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi,

suretiyle gerçekleştirilir.

- Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.
- Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.
- Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.
- Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.

Sayıştayın denetlenmesi (Madde 69)

- **Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.**

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin harcama sonrası dış denetimi hangi birim veya birimler tarafından yapılır?

A) Sayıştay

B) Maliye Bakanlığı

C) Sayıştay ve Maliye Bakanlığı

D) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurumu

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 68'inci maddesinde; Sayıştay tarafından yapılan denetimler sonucunda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine gönderilir, denilmektedir. Sayıştay tarafından düzenlenen ve ilgili idareye gönderilen bu raporlar kim tarafından cevaplandırılır?

A) Üst yönetici

B) Her bir harcama yetkilisi

C) Gerçekleştirme görevlileri

D) Raporda belirtilen sorumlular

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 62'nci maddesine göre, muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacaklarda, aşağıdaki şartlardan hangisi <u>aranmaz</u>?

A) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak

B) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak

C) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak

D) İlgili kamu idaresi üst yöneticisinin onayını almak

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin sonuçları aşağıdakilerden hangisine rapor edilir?

A) TBMM

B) Başbakanlık

C) Cumhurbaşkanlığı

D) Bakanlar Kurulu

1. A 2. A 3. D 4. A

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Genel yönetim kapsamındaki idarelerin harcama sonrası dış denetimi Maliye Bakanlığı tarafından yapılır.	(D)	(Y)
2)	Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.	(D)	(Y)
3)	Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili yönetmelikte düzenlenir.	(D)	(Y)
4)	Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.D	3.Y	4.D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Genel yönetim kapsamındaki idarelerin harcama sonrası dış denetimi Sayıştay tarafından yapılır.	(D)
3)	Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.	(D)

YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler

Ödenek üstü harcama (Madde 70)

- Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, **her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir**.

Kamu zararı (Madde 71)

- Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.
- Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,

c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,

d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

f) **(Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)**

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

esas alınır.

- Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.
- Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin **iki katı tutarına kadar** para cezası verilir.
- Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yetkisiz tahsil ve ödeme (Madde 72)

- Kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.
- Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca adli ve idari yönden gerekli işlemler yapılır.

Para cezaları ve yetkili merciler (Madde 73)

- **Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir**.
- Para cezaları, karar verilmesini izleyen **ay başından başlamak** üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin **dörtte biri oranında** kesilerek tahsil olunur.

Zamanaşımı (Madde 74)

- **Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar**.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasına ne denir?

A) Yersiz ödeme B) İdari tedbirsizlik

C) Kamu zararı D) Fazla ödeme

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen para cezaları, aşağıdakilerden hangisi tarafından verilir?

A) İlgili kamu idaresinin üst yöneticisi

B) Harcama yetkilisi

C) Disiplin amiri

D) İlgili Bakan

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 74'üncü maddesine göre, kamu idarelerinin kayıtlarında yer alan kamu zararlarının zaman aşımı başlangıç tarihi ne zaman başlar?

A) Kamu zararının meydana geldiği tarihten itibaren

B) Kamu zararının meydana geldiği yılı izleyen mali yılın başından itibaren

C) Kamu zararının kayıtlara alındığı yılı izleyen mali yılın başından itibaren

D) Kamu zararının ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren

4. 5018 sayılı Kanun'a göre kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, ne kadar para cezası verilir?

A) Her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar

B) Her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık brüt ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar

C) En yüksek Devlet memuru aylığının net tutarının iki katı tutarına kadar

D) En yüksek Devlet memuru aylığının brüt tutarının iki katı tutarına kadar

5. 5018 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi kamu zararının belirlenmesinde esas alınmaz?

A) Mevzuatında öngörülmediği hâlde ödeme yapılması

B) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

C) Mal alınmadan, iş yaptırılmadan ödeme yapılması

D) İş, mal veya hizmetin tahmini bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması

1. C 2. A 3. B 4. A 5. D

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının dört katı tutarına kadar para cezası verilir.	(D)	(Y)
2)	Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.	(D)	(Y)
3)	Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.	(D)	(Y)
4)	Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.	(D)	(Y)
5)	Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla beşinci yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.Y	2.D	3.D	4.D	5.Y

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir.	(D)
5)	Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar.	(D)

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

Maliye Bakanlığınca yürütülecek hizmetler (Madde 75)

- Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir.
- Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili bakana gönderilir.

Kamu idarelerinin sorumluluğu (Madde 76)

- Malî karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgeler, kamu idareleri tarafından düzenli olarak muhafaza edilir.
- Kamu idareleri ve görevlileri; malî yönetim ve kontrol sistemleri ile bütçenin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması işlemlerine ait bilgi ve belgeleri denetimle görevlendirilmiş olanlara ibraz etmek, görevin sağlıklı yapılmasını sağlayacak önlemleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler (Madde 77)

- Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer malî işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.
- Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; **il özel idareleri için ilgili vali, belediyeler için ilgili belediye başkanının talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına**, ilgili mahallî idarelerin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili vali veya belediye başkanına gönderilir.

Kurumlardan alınacak hasılat payı (Madde 78)

- Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının **yüzde onbeşine** kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı Bakanlar Kurulunca belirlenir. Zamanında ödenmeyen hasılat payları, Bakanlar Kurulunca belirlenen oranda zam uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.
- Düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın onbeşine kadar genel bütçeye aktarılır. Bu fıkra hükmü **İstanbul Menkul Kıymetler Borsası** hakkında da uygulanır. Söz konusu tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı da uygulanmak suretiyle takip ve tahsil edilir.

Kamu alacaklarının silinmesi (Madde 79) (Değişik: 29/6/2012-6338/15 md.)

Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan;

a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,

b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına üst yöneticiler yetkilidir.

(a) bendine göre belirlenen tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununda ayrıca gösterilir.

Yetki Madde 80

- Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 78'inci maddesinde yer alan,** "düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın on beşine kadar genel bütçeye aktarılır hükmü", **düzenleyici ve denetleyici kurumlar dışında ayrıca hangi kurum hakkında da uygulanır?**

   A) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

   B) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu

   C) Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

   D) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

2. **5018 sayılı Kanun'a tabi kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

   A) Harcama yetkilisi

   B) Mali kontrol yetkilisi

   C) Muhasebe yetkilisi

   D) İç denetçi

1. A 2. B

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1)	Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir.	(D)	(Y)
2)	Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının **yüzde beşine** kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir.	(D)	(Y)
3)	Düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın onbeşine kadar genel bütçeye aktarılır.	(D)	(Y)
4)	Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan; a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına Maliye Bakanlığı yetkilidir.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1.D	2.Y	3.D	4.Y

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2)	Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının **yüzde onbeşine** kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir.	(D)
4)	Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan; a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına üst yöneticiler yetkilidir.	(D)

DOKUZUNCU KISIM

Ek Madde

Ek Madde 1- (Ek: 22/12/2005-5436/11 md.)

- <u>Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın muhasebe hizmetleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanlığı muhasebe hizmetleri ise Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri tarafından atanan muhasebe yetkilileri tarafından yerine getirilir</u>.

Müşterek fon hesabı

Ek Madde 2- (1/7/2006-5538/20 md.)

Çeşitli mevzuatla kurulmuş fonların her türlü geliri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Hazine Müsteşarlığı adına açılan müşterek fon hesabına yatırılır. Bu hesaba yatırılan gelirlerden ilgili mevzuatında öngörülen fonlar arası pay ve kesintiler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılır. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunun gelirleri, yapılan kesintilerden sonra kalan tutarlar üzerinden genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Bu Fon, hizmetlerini bütçenin (A) işaretli cetveline konulan ödeneklerle yerine getirir. Ancak, bu Fon gelirlerinden kredi ana para geri dönüşleri, kredi faizleri, borçlanma ve satış hasılatı, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmeksizin doğrudan müşterek fon hesabından ilgili Fonun gider hesabına aktarılır. Kapsam dışında bırakılan fonların gelirleri ve harcamaları bütçe ile ilişkilendirilmez. Ancak, bunların müşterek fon hesabında toplanan gelirlerinden Maliye Bakanı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın birlikte teklifi üzerine Başbakanın onayı ile belirlenecek oran ve tutarlarda kesinti yapılarak genel bütçeye gelir kaydedilebilir. Fonlar, hizmet ve harcamalarını kendi mevzuatında yer alan esas ve usûllere göre yürütürler. Fon gelirlerinin tahsili, takibi, gelir kaydı, muhasebeleştirilmesi ve denetimine ilişkin süre, esas ve usûller Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığınca müştereken tespit edilir. Kanun ve kanun hükmünde kararname ile kurulanlar hariç olmak üzere, hizmet alanı kalmayan fonlar Maliye Bakanı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın birlikte teklifi üzerine Başbakanın onayı ile tasfiye edilebilir. Bunların tasfiyesine ilişkin her türlü düzenlemeyi yapmaya Maliye Bakanı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.Maliye Bakanı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın birlikte teklifi üzerine Başbakanın onayı ile fonların gider hesapları üzerinden aktarma yapılabilir. Ak tarılan tutar, kendisine aktarma yapılan fonun gelir hesabı üzerinden müşterek fon hesabına, buradan da tamamı gider hesabına aktarılır. Bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kendi mevzuatına göre yapılan kesinti ile fonlar arası aktarmalardan sonra kalan tutar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgili fonun gider hesabına aktarılır. FATİH Projesi kapsamında mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

Ek Madde 3- (Ek: 2/12/2016-6764/53 md.)

Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak yazılım, donanım, dijital içerik alımı, internet erişim hizmetleri sağlanması, ağ altyapısı, AR-GE merkezi, veri merkezi kurulumu ve bunlara ilişkin her türlü bakım, onarım ve işletme işlerinde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişilebilir. Geçici Madde 1- Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce malî işlemleri Maliye Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan kamu idarelerinde, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, bu Kanun uyarınca yapılması gereken görevler, Maliye Bakanlığının birimleri tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığınca belirlenecek kriterlerin yerine getirilmesi durumunda, bu kamu idarelerine yetki devri, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine idareler itibarıyla gerçekleştirilir. Diğer kamu idarelerinde, bu Kanunun öngördüğü malî yönetim ve kontrol sürecine ilişkin görevler, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler tarafından yürütülür. Bu kamu idarelerinde görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ilgili üst yönetici tarafından belirlenir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay Başkanlığının muhasebe hizmetleri, aşağıdaki hangi birim tarafından yerine getirilir? (2009)

A) Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilen muhasebe yetkilisi ve Maliye Bakanlığına bağlı muhasebe birimi tarafından

B) Sayıştay Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisi ve Sayıştay bünyesinde oluşturulan muhasebe birimi tarafından

C) TBMM Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisi ve TBMM bünyesinde oluşturulan muhasebe birimi tarafından

D) Hazine Müsteşarlığı tarafından atanan muhasebe yetkilisi ve Hazine Müsteşarlığı bünyesindeki hazine muhasebe birimi tarafından

1. C

(I) SAYILI CETVEL GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi

2) Cumhurbaşkanlığı

3) Başbakanlık

4) Anayasa Mahkemesi

5) Yargıtay

6) Danıştay

7) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

8) Sayıştay

9) Adalet Bakanlığı

10) Millî Savunma Bakanlığı

11) İçişleri Bakanlığı

12) Dışişleri Bakanlığı

13) Maliye Bakanlığı

14) Millî Eğitim Bakanlığı

(...)

16) Sağlık Bakanlığı

17) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı(8)

(...)

19) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(...)

21) Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı

22) Kültür ve Turizm Bakanlığı

(...)

24) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

25) Avrupa Birliği Bakanlığı

26) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

27) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

28) Ekonomi Bakanlığı

29) Gençlik ve Spor Bakanlığı

30) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

31) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

32) Kalkınma Bakanlığı(7)

33) Orman ve Su İşleri Bakanlığı

34) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği

35) Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

36) Jandarma Genel Komutanlığı

37) Sahil Güvenlik Komutanlığı

38) Emniyet Genel Müdürlüğü

39) Diyanet İşleri Başkanlığı

40) Hazine Müsteşarlığı

(...)

42) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

43) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu

44) Devlet Personel Başkanlığı

45) Türkiye İstatistik Kurumu

46) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

47) Gelir İdaresi Başkanlığı

(...)

49) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

50) Meteoroloji Genel Müdürlüğü(9)

(...)

52) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

53) (Ek:4/4/2013-6458/123) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

(II) SAYILI CETVEL ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER

A) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU, ÜNİVERSİTELER VE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜLERİ

1) Yükseköğretim Kurulu

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı

3) İstanbul Üniversitesi

4) İstanbul Teknik Üniversitesi

5) Ankara Üniversitesi

6) Karadeniz Teknik Üniversitesi

7) Ege Üniversitesi

8) Atatürk Üniversitesi

9) Orta Doğu Teknik Üniversitesi

10) Hacettepe Üniversitesi

11) Boğaziçi Üniversitesi

12) Dicle Üniversitesi

13) Çukurova Üniversitesi

14) Anadolu Üniversitesi

15) Cumhuriyet Üniversitesi
16) İnönü Üniversitesi
17) Fırat Üniversitesi
18) Ondokuz Mayıs Üniversitesi
19) Selçuk Üniversitesi
20) Uludağ Üniversitesi
21) Erciyes Üniversitesi
22) Akdeniz Üniversitesi
23) Dokuz Eylül Üniversitesi
24) Gazi Üniversitesi
25) Marmara Üniversitesi
26) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
27) Trakya Üniversitesi
28) Yıldız Teknik Üniversitesi
29) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
30) Gaziantep Üniversitesi
31) Abant İzzet Baysal Üniversitesi
32) Adnan Menderes Üniversitesi
33) Afyon Kocatepe Üniversitesi
34) Balıkesir Üniversitesi
35) Manisa Celal Bayar Üniversitesi
36) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
37) Dumlupınar Üniversitesi
38) Gaziosmanpaşa Üniversitesi
39) Gebze Teknik Üniversitesi
40) Harran Üniversitesi
41) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
42) Kafkas Üniversitesi
43) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
44) Kırıkkale Üniversitesi
45) Kocaeli Üniversitesi
46) Mersin Üniversitesi
47) Muğla Üniversitesi
48) Mustafa Kemal Üniversitesi
49) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
50) Pamukkale Üniversitesi
51) Sakarya Üniversitesi
52) Süleyman Demirel Üniversitesi
53) Bülent Ecevit Üniversitesi
54) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
55) Galatasaray Üniversitesi
56) Ahi Evran Üniversitesi
57) Kastamonu Üniversitesi
58) Düzce Üniversitesi
59) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
60) Uşak Üniversitesi
61) Recep Tayip Erdoğan Üniversitesi
62) Namık Kemal Üniversitesi
63) Erzincan Üniversitesi
64) Aksaray Üniversitesi
65) Giresun Üniversitesi
66) Hitit Üniversitesi
67) Bozok Üniversitesi
68) Adıyaman Üniversitesi
69) Ordu Üniversitesi
70) Amasya Üniversitesi
71) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
72) Ağrı Dağı Üniversitesi
73) Sinop Üniversitesi
74) Siirt Üniversitesi
75) Nevşehir Üniversitesi
76) Karabük Üniversitesi
77) Kilis 7 Aralık Üniversitesi
78) Çankırı Karatekin Üniversitesi
79) Artvin Çoruh Üniversitesi
80) Bilecik Üniversitesi
81) Bitlis Eren Üniversitesi
82) Kırklareli Üniversitesi
83) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
84) Bingöl Üniversitesi
85) Muş Alparslan Üniversitesi
86) Mardin Artuklu Üniversitesi
87) Batman Üniversitesi
88) Ardahan Üniversitesi
89) Bartın Üniversitesi
90) Bayburt Üniversitesi
91) Gümüşhane Üniversitesi
92) Hakkari Üniversitesi

93) Iğdır Üniversitesi

94) Şırnak Üniversitesi

95) Munzur Üniversitesi

96) Yalova Üniversitesi

97) Türk-Alman Üniversitesi

98) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

99) Bursa Teknik Üniversitesi

100) İstanbul Medeniyet Üniversitesi

101) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

102) Necmettin Erbakan Üniversitesi

103) Abdullah Gül Üniversitesi

104) Erzurum Teknik Üniversitesi

105) Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

106) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

107) (Ek: 27/3/2015-6639/6 md.) Sağlık Bilimleri Üniversitesi

108) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

109) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) İskenderun Teknik Üniversitesi

110) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

111) (Ek:1/4/2015-6641/6 md.) Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

112) İzmir Bakırçay Üniversitesi

113) İzmir Demokrasi Üniversitesi

114) (Ek: 18/6/2017-7033/81 md.) Yükseköğretim Kalite Kurulu

115) (Ek: 18/6/2017-7033/81 md.) Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi

B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER

1) Savunma Sanayi Müsteşarlığı

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

3) Atatürk Araştırma Merkezi

4) Atatürk Kültür Merkezi

5) Türk Dil Kurumu

6) Türk Tarih Kurumu

7) Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

8) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

9) Türkiye Bilimler Akademisi

10) Türkiye Adalet Akademisi

11) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

12) Karayolları Genel Müdürlüğü

13) Spor Genel Müdürlüğü (4)

14) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü

15) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü

16) Orman Genel Müdürlüğü

17) Vakıflar Genel Müdürlüğü

18) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü

(...)

20) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

21) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

22) Türk Akreditasyon Kurumu

23) Türk Standartları Enstitüsü

(...)

25) Türk Patent Enstitüsü

26) Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü

27) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

28) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

(...)

30) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (5)

31) **(Mülga: 8/8/2011-648-KHK/19 md.)**

32) GAP Bölge Kalkınma İdaresi

33) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

34) **(Ek: 28/9/2006-5548/36 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/12/2008 tarihli ve E.: 2006/140, K.: 2008/185 sayılı Kararı ile.)**

35) Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu(3)

36) Meslekî Yeterlilik Kurumu(3)

37) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

38) Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı

39) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

40) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

41) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

42) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

43) Türkiye Su Enstitüsü

44) Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu

45) (Ek: 21/6/2012-6332/22 md.) Türkiye İnsan Hakları Kurumu

46) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı

47) **(Ek: 1/11/2017-7060/13 md.)** Helal Akreditasyon Kurumu

(III) SAYILI CETVEL DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
3) Sermaye Piyasası Kurulu
4) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
5) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
6) Kamu İhale Kurumu
7) Rekabet Kurumu
8) Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (4)
9) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu(6)

(IV) SAYILI CETVEL SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

1) Sosyal Güvenlik Kurumu
2) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

ÇIKMIŞ SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi özel bütçeli bir kuruluştur?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi
B) Sermaye Piyasası Kurulu
C) Ulaştırma Bakanlığı
D) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

2. Aşağıdakilerden hangisi özel bütçe kapsamındaki kuruluşlardan biridir?

A) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
B) TBMM
C) Cumhurbaşkanlığı
D) Yargıtay

3. 5018 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlardan değildir?

A) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
B) Kamu İhale Kurumu
C) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
D) Sermaye Piyasası Kurulu

4. Aşağıdaki düzenleyici ve denetleyici kurumlardan hangisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında III sayılı ekli cetvelde sayılan idarelerden biri değildir?

A) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
B) Rekabet Kurumu
C) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
D) Şeker Kurumu

5. Aşağıdaki idarelerden hangisi 5018 sayılı Kanun'a göre, genel bütçe kapsamındakikamu idarelerinden değildir?

A) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı
B) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
C) Karayolları Genel Müdürlüğü
D) Gelir İdaresi Başkanlığı

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar arasında yer almaz?

A) Sermaye Piyasası Kurulu
B) Rekabet Kurumu
C) Kamu İhale Kurumu
D) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki kamu kurum ve kuruluşlarından hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar içinde yer alır?

A) Türkiye İş Kurumu
B) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
C) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
D) Telekomünikasyon Kurumu

8. Aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında yer almaz?

A) Adalet Bakanlığı
B) Uludağ Üniversitesi
C) Türk Patent Enstitüsü
D) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

9. **Aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi özel bütçeli idaredir?**

A) Türkiye İstatistik Kurumu

B) Karayolları Genel Müdürlüğü

C) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

D) Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca Keçiören Belediyesi, mülkiyetindeki taşınmazı aşağıdaki idarelerden hangisine tahsis edemez?**

A) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

B) Hacettepe Üniversitesi

C) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

D) İlçeye bağlı Ovacık Köyü

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi özel bütçeli idareler arasında yer almaz?**

A) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

B) Karayolları Genel Müdürlüğü

C) Atatürk Araştırma Merkezi

D) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

12.

I. Orman Genel Müdürlüğü

II. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

III. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

Yukarıdakilerden hangileri özel bütçeli idarelerden biri değildir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

1. D 2. A 3. A 4. D 5. C 6. D 7. D 8. D 9. D 10. C 11. D 12. C

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca Kurumun dış denetimi hangi kuruluş tarafından yapılmaktadır? (Madde 68)**

A) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurumu

B) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

C) Devlet Denetleme Kurulu

D) Sayıştay

2. **5018 sayılı Kanun'a göre gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini yürütenlere ne ad verilir? (Madde 61)**

A) İç denetçi

B) Muhasebe yetkilisi

C) Üst yönetici

D) Mali kontrol yetkilisi

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen para cezaları, kim tarafından verilir? (Madde 73)**

A) İlgili kamu idaresinin üst yöneticisi

B) İç denetçi

C) Muhasebe yetkilisi

D) Mali kontrol yetkilisi

4. **5018 sayılı Kanun'a göre harcama talimatlarında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>? (Madde 32)**

A) Hizmet gerekçesi

B) Yapılacak işin konusu

C) Kullanılabilir ödeneği

D) Ödemeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin hangi tür sorumluluğunu ortadan <u>kaldırmaz</u>? (Madde 31)**

A) İdari sorumluluk

B) Mali ve cezai sorumluluk

C) Mali sorumluluk

D) Cezai sorumluluk

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi bütçe dışı avans verilebilmesinin şartlarından <u>değildir</u>? (Madde 35)**

A) Sözleşmesinde belirtilmek

B) Teminat karşılığı olmak

C) Yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek

D) Bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini aşmamak

7. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasındaki ödenek aktarmaları nasıl yapılır? (Madde 21)**

A) Kanunla

B) Bakanlar Kurulu Kararıyla

C) Başbakanlık onayı ile

D) Maliye Bakanlığı onayı ile

8. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi bütçesini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine <u>göndermez</u>? (Madde 18)**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi

B) Cumhurbaşkanlığı

C) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

D) Sayıştay

9. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri bütçe gelir ve gider tekliflerini ne zamana kadar Maliye Bakanlığına gönderirler? (Madde 17)**

A) Temmuz ayının on beşine
B) Eylül ayının sonuna
C) Ağustos ayının on beşine
D) Ağustos ayının sonuna

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, hangi bütçenin gelir teklifi Maliye Bakanlığınca hazırlanır? (Madde 17)**

A) Genel yönetim bütçesinin
B) Merkezi yönetim bütçesinin
C) Özel bütçenin
D) Genel bütçenin

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun hangi belgeyi kabul etmesiyle başlar? (Madde 16)**

A) Stratejik plan
B) Orta vadeli mali plan
C) Orta vadeli program
D) Yıllık program

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Devlet tüzel kişiliğine dahil idarelerin bütçelerine ne ad verilir? (Madde 12)**

A) Merkezi yönetim bütçesi
B) Genel bütçe
C) Özel bütçe
D) Genel yönetim bütçesi

13. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda kime karşı sorumludurlar? (Madde 10)**

A) Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi
B) Bakanlar Kurulu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi
C) Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi
D) Sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi

14. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki idarelerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri kapsamında <u>yer almaz</u>? (Bknz:** *(I) SAYILI CETVEL)*

A) Anayasa Mahkemesi
B) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
C) Adalet Bakanlığı
D) Yükseköğretim Kurulu

15. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisine ne ad verilir? (Madde 31)**

A) İta amiri
B) Tahakkuk memuru
C) Gerçekleştirme görevlisi
D) Harcama yetkilisi

16. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistikleri derleyen birim/birimler hangisidir? (Madde 52)**

A) Türkiye İstatistik Kurumu - Maliye Bakanlığı

B) Maliye Bakanlığı - Devlet Planlama Teşkilatı

C) Maliye Bakanlığı

D) Türkiye İstatistik Kurumu

17. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki belgelerden hangisi merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı ile birlikte görüşülmez? (Madde 42)**

A) Dış denetim genel değerlendirme raporu

B) İdarelerin faaliyet raporları

C) Kesin hesap kanun tasarısı

D) Orta vadeli program

18. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, orta vadeli programla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 16)**

A) Orta vadeli program Bakanlar Kurulunca kabul edilir.

B) Orta vadeli programın temmuz ayı sonuna kadar kabul edilmesi gerekir.

C) Orta vadeli program makro politikaları da kapsar.

D) Orta vadeli program Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanır.

19. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu gideri tanımı içerisine girmeyen husus aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3/h)**

A) İç borca ilişkin ana para tutarları

B) Sosyal güvenlik katkı payları

C) Borçlanma genel giderleri

D) Borçlanma araçlarının İskontolu satışından doğan farklar

1. D 2. B 3. A 4. D 5. A 6. D 7. A 8. B 9. B 10. D 11. C 12. B 13. A 14. D 15. D 16. C 17. D 18. B 19. A

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

Kapsam (Madde 2)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenmiştir?

A) Mal ve hizmet satımı

B) Trampa

C) Kiraya verme

D) Yapım işleri

2. Aşağıdakilerden hangisinin kullanımında bulunan kaynaklardan karşılanan mal veya hizmet alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir?

A) Mesleki kuruluşlar

B) Sosyal güvenlik kuruluşları

C) Özel bütçeli idareler

D) İl özel idareleri

3. Aşağıdaki İdarelerden hangisi 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun kapsamı dışındadır?

A) Genel Bütçe kapsamındaki Kamu İdareleri

B) Özel Bütçeli İdareler

C) İl Özel İdareleri

D) 4603 Sayılı Kanun kapsamındaki bankaların mal alımı ihaleleri

Çözüm

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b. Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c. Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d. (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e. 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

1. D 2. A 3. D

İstisnalar (Madde 3)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/b maddesi kapsamında yapılacak alımlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Savunma ile ilgili olduğuna ilgili bakanlık tarafından karar verilir.

B) Kanunda belirtilen parasal limit dâhilinde alım yapılır.

C) Gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilir.

D) Devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal, hizmet ve yapım işlerini kapsar.

2. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisnalarından değildir?

A) Savunma güvenlik, istihbaratla ilgili mevzuat uyarınca gizlilik içinde yürütülmesi gereken Devlet güvenliği kapsamındaki hizmet, malzeme alımları

B) İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları

C) Doğal afet, salgın hastalık gibi ani ve beklenmeyen durumlarda mal ve hizmet alımı

D) Ulusal araştırma geliştirme kurumlarının yürüttüğü projeler için gerekli mal ve hizmet alımı

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'ncü maddesinde sayılan istisnalara ilişkin alımlar, 4734 sayılı Kanun'un hangi hükümlerine tabidir?

A) İhale usullerine ilişkin hükümlerin

B) Doğrudan temine ilişkin hükümlerine

C) İhale ilan sürelerine ilişkin hükümlerine

D) Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine

4. Aşağıdaki ihalelerden hangisi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılamaz?

A) İdarenin teknik şartname hazırlanması için danışmanlık hizmet alımı işi

B) İdarenin ihtiyacı için hizmet binası satın alma işi

C) İdarenin ihtiyacı için hizmet binası kiralama işi

D) İdarenin atıl durumdaki hizmet binasını kiraya verme işi

5. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale edilen işlerden değildir?

A) Demirbaş alımı

B) Temizlik hizmet alımı

C) Danışmanlık hizmet alımı

D) Taşınmazın kiraya verilmesi

6. Aşağıda sayılan idarelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin işlemlerinden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına alınmamıştır?

A) Belediyelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

B) Genel ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

C) Ceza İnfaz Kurumları ile İşyurtları Kurumunun mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

D) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kuruluşların; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumlarından yapacakları, mal ve hizmet alımları

Çözüm

a. Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

b. Savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilen veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri,

c. Uluslararası anlaşmalar gereğince sağlanan dış finansman ile yaptırılacak olan ve finansman anlaşmasında farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağı belirtilen mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; uluslararası sermaye piyasalarından yapılacak borçlanmalara ilişkin her türlü danışmanlık ve kredi derecelendirme hizmetleri; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot ve kıymetli evrak üretim ve basımı ile ilgili mal veya hizmet alımları, özelleştirme uygulamaları için 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak her türlü danışmanlık hizmet alımları; hava taşımacılığı yapan teşebbüs, işletme ve şirketlerin ticari faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

d. İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; yurt dışında bulunan nakil vasıtalarının o yerden sağlanması zorunlu mal veya hizmet alımları,

e. Bu Kanun kapsamına giren kuruluşların; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve hizmetler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar ile araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar, (1)

f. Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalanıldığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları,

g. 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüzmilyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları, (1)

h. Bu Kanun kapsamındaki idarelerin kendi özel mevzuatı uyarınca hak sahiplerine sağlayacakları teşhis ve tedaviye yönelik hizmet alımları ile tedavisi kurumlarınca üstlenilen kişilerin ayakta tedavisi sırasında reçeteye bağlanan ilaç ve tıbbî malzemelerin kişilerce alımları, sağlık hizmeti sunan bu Kanun kapsamındaki idarelerin teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerinden yapacakları mal ve hizmet alımları, (2)

i. 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon ve konservasyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları, (3)

j. Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında, acil müdahale plânlarının hazırlanması ve bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale plânlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek hizmet alımı ile araç, gereç ve malzeme alımı,

k. Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin mal veya hizmet alımları,

l. Tanıkların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine göre alınacak koruma tedbirlerinin uygulanması için gerekli olan mal ve hizmet alımları,

m. Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,

n. Erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşıtılması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımları ile uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşmalar veya sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları,

o. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bağlı, ilgili veya ilişkili kurum veya kuruluşlarının, faaliyetleri ile ilgili olarak birbirlerinden veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarından karşılanan enerji, yakıt, mal, hizmet, danışmanlık alımları ve büyük onarım işleri, TETAŞ tarafından tedarik amaçlı yapılacak elektrik enerjisi alımları,

p. Gençlik ve Spor Bakanlığının uluslararası gençlik faaliyetleri ile Spor Genel Müdürlüğü ve bağımsız spor federasyonlarının ulusal ve uluslararası sportif faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları, (1)

q. Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnameleri kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları,

r. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketinin, Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayii Anonim Şirketi, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii Anonim Şirketi ve Türkiye Vagon Sanayii Anonim Şirketinden yapacağı mal veya hizmet alımları,

s. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının kurduğu veya iştirak ettiği şirketten (ÖSYM'nin yapacağı mal ve hizmet alımlarında Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü alınmak kaydıyla) sınav faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak yapılacak mal ve hizmet alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.

1. B 2. C 3. D 4. A 5. D 6. D

Tanımlar (Madde 4)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumlara ne ad verilir?**

   A) Aday
   B) Ortak girişim
   C) İstekli
   D) İstekli olabilecek

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda tanımlandığı şekliyle** "üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliye" **ne denir?**

   A) Tedarikçi
   B) Yüklenici
   C) Aday
   D) Hizmet Sunucusu

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale dokümanında bulunmaz?**

   A) Teminat mektubu
   B) Teknik şartname
   C) Sözleşme tasarısı
   D) İdari şartname

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre** "Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri" **ifadesi aşağıdakilerden hangisini tanımlar?**

   A) Tedarikçi
   B) Danışman
   C) Hizmet sunucu
   D) Yüklenici

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi** "Yerli İstekli"**nin tanımıdır?**

   A) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Avrupa Birliğine üye ülke vatandaşları
   B) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Avrupa Birliğine üye ülkelerde kurulmuş tüzel kişilikler
   C) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler
   D) Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler ile Avrupa Birliğine üye ülkelerde kurulmuş tüzel kişilikler

6. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerine ne ad verilir?**

   A) Üst Yönetici
   B) İhale Yetkilisi
   C) Harcama Yetkilisi
   D) Harcama Yetkilisi Mutemedi

7. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişilere veya bunların oluşturdukları ortak girişimlere ne ad verilir?**

   A) Tedarikçi)
   B) Yüklenici
   C) Hizmet sunucusu
   D) Aday

8. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde, ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgelere ne ad verilir?**

   A) İhale dosyası
   B) İhale dokümanı
   C) Şartname
   D) Başvuru belgesi

9. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin kabul edildiği ihale sürecine ne ad verilir?**

   A) Dinamik alım sistemi
   B) Elektronik alım sistemi
   C) Elektronik eksiltme sistemi
   D) Açık eksiltme sistemi

10. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirlendiği projeye ne ad verilir?**

    A) Ön proje
    B) Fizibilite raporu
    C) Kesin proje
    D) Uygulama projesi

11. **734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdaki tanımlardan hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) İstekli: Mal veya hizmet alımları ihalesine teklif veren müteşebbisi ifade eder.

B) Tedarikçi: İhale üzerinde kalan gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

C) Müteşebbis: Mal tedariki veya hizmet ifasıyla iştigal eden gerçek kişiler ile kamu veya özel hukuk tüzel kişileri ya da bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

D) Yüklenici: Ofisle; açık satışlara ait satınalma sözleşmesi, protokol ve çerçeve anlaşmaları yapmış olan ve üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliler ile sözleşme yapılmayan hâllerde sipariş mektubu verilen istekliyi ifade eder.

12. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre temel ihale usulleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Açık ihale usulü – Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Belli istekliler arasında ihale usulü – Pazarlık usulü

C) Açık ihale usulü – Belli istekliler arasında ihale usulü – Pazarlık usulü

D) Açık ihale usulü – Pazarlık usulü

13. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre temel ihale usulleri, aşağıdakilerden hangileridir?**

A) Doğrudan temin usulü ve pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü

C) Belli istekliler arasında ihale usulü ve doğrudan temin usulü

D) Belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü

14. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hâllerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen alım yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Doğrudan Temin

B) Çerçeve Anlaşma

C) Tasarım Yarışması

D) Danışmanlık Hizmet Alımı

15. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale komisyonu kararları ne zaman geçerlilik kazanır?**

A) Komisyon başkanının imzalamasından sonra

B) İhale yetkilisinin onayından sonra

C) İsteklilere duyurulmasından sonra

D) Sözleşme imzalandıktan sonra

16. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmaya ne denir?**

A) Teklif

B) İhale

C) Pazarlık

D) Sözleşme

17. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin, ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Açık ihale usulü

B) Pazarlık usulü

C) Belli istekliler arasında ihale usulü

D) Kapalı teklif usulü

Çözüm:

Bu Kanunun uygulanmasında;

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, , tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri, (1)

Yapım: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Tedarikçi: Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Hizmet sunucusu: Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Danışman: Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucularını,

Yapım müteahhidi: Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Aday: Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Ortak girişim: **(Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.)** İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

İstekli: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini,

İstekli olabilecek: İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişimi,

Yerli istekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

Yüklenici: Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi,

İdare: İhaleyi yapan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşları,

İhale yetkilisi: İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Başvuru belgesi: Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri,

İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

İhale: Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri,

Teklif: Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgileri,

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

Doğrudan temin: Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü,

Sözleşme: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

Kurum: Kamu İhale Kurumunu,

Kurul: Kamu İhale Kurulunu,

Ön ilan: Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuruyu,

Elektronik Kamu Alımları Platformu: İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı,

Dinamik alım sistemi: İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini,

Elektronik eksiltme: Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemleri,

Çerçeve anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmayı,

Teminat mektubu: Bankalar tarafından verilen teminat mektupları ile Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerini

ifade eder.

1. B 2. B 3. A 4. A 5. C 6. B 7. D 8. D 9. A
10. D 11. B 12. A 13. B 14. B 15. B 16. D 17. B

Temel ilkeler (Madde 5)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkelerinden <u>değildir</u>?

A) Rekabet

B) Eşit muamele

C) Saydamlık

D) Açıklık

2. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihalelerde uyulacak temel ilkeler arasında <u>yer almaz</u>?

A) İdarelerin saydamlığı, rekabeti, güvenirliği ve gizliliği sağlamakla sorumlu olması

B) Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaması

C) Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünebilmesi

D) Temel ihale usullerinin, açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü olması

3.

I. Saydamlık

II. Gizlilik

III. Eşit Muamele

IV. Güvenirlik

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihalelerde göz önünde bulundurulacak temel ilkelerdendir?

A) Yalnız III

B) II ve III

C) I, II ve IV

D) I, II, III ve IV

Çözüm

<u>İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.</u>

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.

1. D 2. C 3. D

İhale Komisyonu (Madde 6)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale komisyonu en az kaç kişiden oluşur?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonunun çalışma esasları konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Oylamada eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu almış sayılır

B) İhale komisyonu eksiksiz toplanır

C) Başkan ve üyeler oy ve kararlarından sorumludur

D) Komisyona katılan başkan ve üyeler kararı imzalamak zorundadırlar

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde, aşağıdaki kuruluşların hangisinden üye alınabilir?

A) Hizmet sunucularından

B) Kamu İhale Kurumundan

C) Danışmanlık şirketlerinden

D) Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerden

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Üyeler ihale yetkilisince görevlendirilir.

B) İhale komisyonu ihale yetkilisinin başkanlığında toplanır.

C) Üyelerden ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şarttır.

D) Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale dosyası ihale komisyonu üyelerine hangi süre içerisinde gönderilmelidir?

A) İlan veya daveti izleyen bir hafta içinde

B) İlan veya daveti izleyen beş gün içinde

C) İlan veya daveti izleyen üç gün içinde

D) İlanın yayınlandığı gün

6. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilan veya daveti izleyen kaç gün içinde ihale komisyonu başkan ve üyelerine verilir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 9

7. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonunun oluşumuna ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İhale komisyonu oluşturulurken asıl üyelerin yanında aynı niteliklere sahip yedek üyeler de belirlenir.

B) İhale komisyonu, ihale yetkilisi tarafından oluşturulur.

C) Gerçekleştirme görevlisi ihale komisyonunda kesinlikle yer alamaz.

D) İhale komisyonu en az 5 kişiden oluşur.

8. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

B) İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalınamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamakzorundadır.

C) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

D) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen gün ihale komisyonu Başkanına verilir.

Çözüm

İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalınamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

1. C 2. A 3. D 4. B 5. C 6. A 7. C 8. D

İhale işlem dosyası (Madde 7)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre idarelerce düzenlenen ve sürekli işleyen bir dosya olup, ihale süresince ihalesi yapılacak işle ilgili tüm işlemlere ait bilgi ve belgelerin muhafaza edileceği dosyaya ne ad verilir?

A) Muhafaza dosyası

B) İhale onay dosyası

C) İhale işlem dosyası

D) İhale yeterlilik dosyası

2.

I. İhale yetkilisinden alınan onay belgesi

II. Yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli

III. İhale dokümanı

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri, ihale işlem dosyasında bulunması gereken belgeler arasında yer alır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre İhale işlem dosyasında aşağıdakilerden hangisi <u>bulunmaz</u>?

A) İlan metinleri

B) Onay belgesi

C) Geçici teminat makbuzu

D) Yaklaşık maliyet cetveli

Çözüm

İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.

1. C 2. D 3. C

Yaklaşık maliyet (Madde 9)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet için aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) İhale ilanında belirtilir.

B) KDV hariç hesaplanır.

C) Teknik şartnamede detayları gösterilir.

D) İdari şartnamede yer alır.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere belirlenen bedel aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tahmini bedel

B) Muhammen bedel

C) Uygun fiyat

D) Yaklaşık maliyet

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) İhale ve ön yeterlik ilanlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olan kişilere açıklanmaz.

B) Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece belirlenir.

C) Dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

D) Katma değer vergisi dâhil olmak üzere belirlenir.

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre doğrudan temin ile yapılan mal ve hizmet alımlarında aşağıdaki işlemlerden hangisinin yapılması zorunludur?**

A) İhale komisyonu kurulması

B) Fiyat araştırması yapılması

C) İlan yapılması

D) Teminat alınması

Çözüm

Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

1.B 2.D 3.D 4.B

İhaleye katılımda yeterlik kuralları (Madde 10)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılacak isteklilerin mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesinde son kaç yıl içinde kabul işlemleri tamamlanmış mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimlerini gösteren belgeler istenir?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 8

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre aşağıda belirtilen durumlarda olan isteklilerden hangisi ihale dışı bırakılır?**

A) İdareye şikâyette bulunan

B) Sosyal güvenlik prim borcu olan

C) İflas eden ve tasfiye hâlinde olan

D) İhale tarihinden önceki 5 yıl içinde mesleki faaliyetinden dolayı hüküm giyen

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterliliğin belirlenmesi için istenen belgeler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bankalardan temin edilecek isteklinin mali durumu ile ilgili belgeler

B) İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler

C) İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler

D) Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler

Çözüm

İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

a. **Ekonomik ve malî yeterliğin belirlenmesi için**;

1. Bankalardan temin edilecek isteklinin malî durumu ile ilgili belgeler,
2. İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,
3. İsteklinin iş hacmini gösteren toplam cirosu veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler.

b. **Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için**;

1. İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,
2. İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;
   a. Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   b. Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   c. Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   d. Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,
   e. Devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.
3. İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler,
4. İsteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve/veya belgeler,
5. İhale konusu hizmet veya yapım işlerinde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler,
6. İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler,
7. İstekliye doğrudan bağlı olsun veya olmasın, kalite kontrolden sorumlu olan ilgili teknik personel veya teknik kuruluşlara ilişkin belgeler,
8. İhale konusu işin ihale dokümanında belirtilen standartlara uygunluğunu gösteren, uluslar arası kurallara uygun şekilde akredite edilmiş kalite kontrol kuruluşları tarafından verilen sertifikalar,
9. İdarenin talebi halinde doğruluğu teyit edilmek üzere, tedarik edilecek malların numuneleri, katalogları ve/veya fotoğrafları.

Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

a. İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

b. İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

c. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.

d. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.

e. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.

f. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen.

g. İhale tarihi itibariyle, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan.

h. Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen.

i. 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılan.

j. 17 nci maddede belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilen.

1. B 2. D 3. A

İhaleye katılamayacak olanlar (Madde 11)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına ihalelere katılabilir?

A) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi

B) İhale yetkilisi kişilerin sermayesinin % 8'ine sahip olduğu anonim şirketler

C) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan ve organize suçlardan dolayı hükümlü bulunanlar

D) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamakla görevli olanlar

Çözüm

Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

a. **(Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.)** Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

b. İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.

c. İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d. İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e. (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri.

f. (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç). İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar

1. B

İhale ilan süreleri ve kuralları ile ön ilan (Madde 13)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre, yaklaşık maliyeti eşik değerleri aşan ve açık ihale usulü ile yapılacak olan ihalelerin ilanları, ihale tarihinden <u>en az</u> kaç gün önce yapılır?

A) 15 B) 30 C) 40 D) 60

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapılan ve yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden; Pazarlık Usulü (madde 21 a, d ve e bentleri) ile yapılacak olanların ilân süreleri ihale tarihinden <u>en az</u> kaç gün önce yayımlanır?

A) 7 B) 14 C) 25 D) 40

Çözüm

Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle;

a. Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

1. Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,
2. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce,
3. Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az yirmibeş gün önce,

Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az kırk gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

1. C 2. C

Ortak girişimler (Madde 14)

1. **4734 sayılı Kanuna göre, iş ortaklıklarında ortakların sorumluluğu konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**
   A) Her ortak işin kendi ortaklık yüzdesi kadarından sorumludur
   B) Her ortak işin kendi uzmanlık alanına giren kısmından sorumludur
   C) Her ortak işin bütününün yapılmasından sorumludur
   D) Her ortak idarenin belirlediği oranlarda sorumludur

2. **Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca ihaleye katılamayacak olanlar arasında yer almaz?**
   A) Hileli iflas ettiğine karar verilenler
   B) İhale konusu için danışmanlık hizmeti yapan yükleniciler
   C) Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile organize suçlardan hükümlü olanlar
   D) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek ve onaylamakla görevli olanlar ile ihalenin hazırlanması yürütülmesinden sorumlu şahısların 4. dereceye kadar kan ve kayın hısımları

Çözüm

Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir. İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar. İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir. Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler. İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir. İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise koordinatör ortak belirtilir. İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir. İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.

1. C 2. D

İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesi (Madde 16)

1.
   I. Sahte belge veya sahte teminat vermek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek
   II. Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma
   III. İstekliler tereddüde düşürme

   4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde yukarıda belirtilen hangi fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır?
   A) I ve II
   B) II ve III
   C) Yalnız II
   D) I, II ve III

2. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yasak fiil veya davranış hükümleri açısından doğru değildir?**
   A) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek
   B) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek
   C) Alternatif teklif verebilme hâllerinde, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekaleten birden fazla teklif vermek
   D) İstekliler tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin, ihale saatinden önce iptal edilmesi hâlinde aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılmaz?**

A) Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir.

B) İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce yapılan masraflar idarelerce ödenir.

C) İptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilan edilerek duyurulur.

D) İhalenin iptal edilmesi hâlinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir.

Çözüm

İdarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğunun tespit edildiği hallerde ihale saatinden önce ihale iptal edilebilir.

Bu durumda, iptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilân edilerek duyurulur. Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir. İhalenin iptal edilmesi halinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir. İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce idareden herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.

İhalenin iptal edilmesi durumunda, iptal nedenleri gözden geçirilerek yeniden ihaleye çıkılabilir.

1. D 2. C 3. B

Uygulanacak ihale usulleri (Madde 18)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ihale usulleri arasında yer almaz?**

A) Pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü

C) Doğrudan temin

D) Belli istekliler arasında ihale usulü

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre doğrudan temine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Doğrudan teminde ihale komisyonu kurma zorunluluğu bulunmaktadır.

B) Doğrudan teminde yasaklama işlemi 45 günde gerçekleştirilir.

C) Doğrudan teminde ilan yapılması zorunludur.

D) Doğrudan temin bir ihale usulü değildir.

Çözüm

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

a. Açık ihale usulü.

b. Belli istekliler arasında ihale usulü.

c. Pazarlık usulü.

1. C 2. D

Açık ihale usulü (Madde 19)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, açık ihale usulüne ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

   B) Açık ihale usulü idarece belirlenen en az üç istekli davet edilerek gerçekleştirilen ihale usulüdür.

   C) Açık ihale usulü ilan yapılmadan daha önce idareden ihale üstlenmiş yüklenicilerin çağrıldığı bir ihale usulüdür.

   D) Açık ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece belirlenen isteklilerin teklif verebildiği ihale usulüdür.

Çözüm

Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

1. A

Belli istekliler arasında ihale usulü (Madde 20)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde ihaleye davet edilebilecek aday sayısının <u>kaçtan az</u> olması halinde ihale iptal edilir?**

   A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan, Belli İstekliler Arasında İhale Usulü için aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) Yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

   B) Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin Uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi bu usul ile yapılır.

   C) İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir.

   D) Savunma ve Güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılması zorunludur.

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterlik aşamasında, ihaleye davet edilecek aday sayısı ile ihaleye teklif verecek istekli sayısı sırasıyla <u>en az</u> kaç olmalıdır?**

   A) Beş - iki B) Beş - üç

   C) Üç - iki D) Üç - üç

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde, aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi hâlinde ihale iptal edilir?**

   A) İhaleye teklif veren istekli sayısının 5'ten az olması veya ihaleye davet edilebilecek aday sayısının 3'ten az olması hâlinde

   B) İhaleye teklif veren istekli sayısının 3'ten az olması veya ihaleye davet edilebilecek aday sayısının 3'ten az olması hâlinde

   C) İhaleye teklif veren istekli sayısının 3'ten az olması veya davet edilebilecek aday sayısının 5'ten az olması hâlinde

   D) İhaleye davet edilebilecek aday sayısının 5'ten az olması veya teklif veren istekli sayısının 5'ten az olması hâlinde

Çözüm

Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.

10 uncu maddeye uygun olarak belirlenen ve ön yeterlik dokümanı ile ön yeterlik ilânında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre adayların ön yeterlik değerlendirmesi yapılır. Belirtilen asgari yeterlik koşullarını sağlayamayanlar yeterli kabul edilmez. Ön yeterlik ilanında ve dokümanında belirtilmek kaydıyla; yeterlikleri tespit edilenler arasından dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanarak listeye alınan belli sayıda istekli veya yeterli bulunan isteklilerin tamamı teklif vermeye davet edilebilir.

Teklif vermeye davet edilmeyenlere davet edilmeme gerekçeleri yazılı olarak bildirilir. İşin niteliğine göre rekabeti engellemeyecek şekilde 40 ıncı maddeye uygun olarak belirlenen ve ihale dokümanı ile davet mektubunda belirtilen değerlendirme kriterlerine göre tekliflerin değerlendirmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır. İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir. (1)

Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

1. C 2. D 3. B 4. C

Pazarlık usulü (Madde 21)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, pazarlık usulü ile ihalede, aşağıda belirtilen hâllerin hangisinde, ilan yapılması zorunlu <u>değildir</u>?

A) Açık ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması

B) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olması

C) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi

D) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması

Çözüm

Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a. Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b. Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c. Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d. İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e. İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f. İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

1. B

Doğrudan temin (Madde 22)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre doğrudan temin usulünün uygulanabileceği hallerden <u>değildir</u>?

A) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması halinde

B) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması halinde

C) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması gerektiğinde

D) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımlarında

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi doğrudan teminle karşılanması mümkün olmayan ihtiyaçtır?

A) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması

B) İdarelerin ihtiyacına uygun her türlü taşınır ve taşınmaz mal alımı veya kiralanması

C) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi

D) Özelliğinden dolayı stoklama imkânı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale usulleri arasında sayılmayan ve ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilmesi için uygulanacak satın alma usulü hangisidir?

A) Pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü

C) Doğrudan temin

D) Belli istekliler arasında ihale usulü

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi durumunda ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın yapılan alım şekli hangisidir?

A) Pazarlık usulü

B) Doğrudan temin

C) Açık ihale

D) Belli İstekliler Arasında İhale Usulü

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22. maddesinin "d" bendinde belirtilen Büyükşehir Belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin harcama limiti kaç TL'dir?

A) Beş Milyar

B) Yedi Milyar

C) On Milyar

D) Onbeş Milyar

6. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, doğrudan teminle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılması zorunludur?

A) İlan yapılması

B) Teminat alınması

C) Piyasa fiyat araştırması

D) İhale komisyonu kurulması

Çözüm

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a. İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b. Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c. Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d. Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar.

e. İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.

f. Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

g. Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h. 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

i. Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,

j. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, milletvekili genel ve ara seçimleri, mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri genel ve ara seçimi dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunun ihtiyacı için yapılacak filigranlı oy pusulası kâğıdı ile filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir

1. A 2. B 3. C 4. B 5. D 6. C

İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar (Madde 24)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale ilanında aşağıda sayılanlardan hangisinin bulunması zorunlu değildir?

A) Teklif geçerlilik süresi

B) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

C) İhale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat verileceği

D) Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisinin ihale ilanında bulunması zorunlu değildir?

A) Alıma esas yaklaşık maliyet cetveli

B) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi

C) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

D) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,ihale ilanlarında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) İhalenin yaklaşık maliyeti

B) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı

C) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

D) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler

Çözüm:

İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a. İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
b. İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.
c. Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.
d. İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.
e. Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.
f. Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.
g. İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.
h. İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.
i. İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.
j. Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.
k. Teklif ve sözleşme türü.
l. Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.
m. Tekliflerin geçerlilik süresi.
n. İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

1. C 2. A 3. A

İlânın uygun olmaması (Madde 26)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan 25 ve 40 günlük ilan süresi <u>bulunmayan</u> bir ihalede yapılan bir ilanın yönetmelik hükümlerine uygun olmadığının anlaşılması durumunda, düzeltme ilanı, ilk ilanın yayımlanmasını takip eden kaç gün içerisinde yapılır?**

   A) 7 B) 10 C) 14 D) 15

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan 25 ve 40 günlük ilan süresi bulunan bir ihalede yapılan bir ilanın yönetmelik hükümlerine uygun olmadığının anlaşılması durumunda, düzeltme ilanı, ilk ilanın yayımlanmasını takip eden kaç gün içerisinde yapılır?**

   A) 5 B) 10 C) 15 D) 30

Çözüm

Yirmi beş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden onbeş gün, diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

1. B 2. C

İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar (Madde 27)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki hususlardan hangisi idari şartnamede <u>bulunmaz</u>?**

   A) İsteklilere talimatlar

   B) Tekliflerin geçerlilik süresi

   C) İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu

   D) İhale yetkilisinin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

Çözüm

İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur. Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a. İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.

b. İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

c. İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.

d. İsteklilere talimatlar.

e. İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.

f. İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.

g. Tekliflerin geçerlilik süresi.

h. İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilip verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.

i. Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.

j. Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

k. İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

l. İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

m. Teklif ve sözleşme türü.

n. Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.

o. İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

p. Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

q. İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.

r. Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.

s. Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılabilecek iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

t. Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.

u. Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.

v. Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.

y. Anlaşmazlıkların çözümü.

1. D

İhale ve ön yeterlik dokümanının verilmesi (Madde 28)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale dokümanı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Doküman bedeli basım maliyetini aşmamalıdır.

B) Doküman bedeli ihale komisyonu tarafından tespit edilir.

C) İhale veya ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz olarak görülebilir.

D) İhaleye katılmak isteyen isteklilerin ihale dokümanını satın alması zorunludur.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale ve ön yeterlik dokümanının verilmesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedel karşılığı görülebilir

B) İlan yapılmayan ihalelerde, ihale dokümanı sadece idare tarafından davet edilenlere satılır

C) Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir

D) Ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın alma zorunludur.

Çözüm

İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz görülebilir. Ancak, ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın almaları zorunludur. İlan yapılmayan ihalelerde, ihale dokümanı sadece idare tarafından davet edilenlere satılır. Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir.[1]

1. B 2. A

İhale dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması (Madde 29)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idareye verilen ihale teklifinin istekli tarafından geri çekilerek yeniden teklif verilmesi hangi durumda mümkündür?

A) İsteklinin teklifinde aritmetik hata bulunması hâlinde

B) İsteklinin teklifinin idarece aşırı düşük bulunması hâlinde

C) İlan yapıldıktan sonra ihtiyaç üzerine, idare tarafından ihale dokümanında değişiklik yapılması hâlinde

D) İsteklinin teklifinde teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmamak kaydıyla belge noksanlığı olması hâlinde

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla kaç gün zeyilname ile ertelenebilir?

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

Çözüm

İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak **üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile** ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme gününden on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtilmeksizin yazılı olarak gönderilir.

1. C 2. C

Tekliflerin hazırlanması ve sunulması (Madde 30)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur.

B) Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hâli hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz.

C) Mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinde alternatif teklif verilebilir.

D) Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur.

Çözüm

Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.

Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Posta ile gönderilecek tekliflerin ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınış zamanı bir tutanakla tespit edilir.

Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

1. C

Tekliflerin geçerlilik süresi (Madde 32)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idarece ihtiyaç duyulması hâlinde, tekliflerin geçerlik süresi, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ne kadar süreyle uzatılır?**

A) 30 gün

B) 60 gün

C) En fazla ihale dokümanında belirtilen süre kadar

D) İdarenin isteklilerden talep edeceği süre kadar

Çözüm

Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

1. C

Geçici teminat (Madde 33)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde, teklif edilen bedelin % kaçından az olmamak üzere istekliden geçici teminat alınır?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

Çözüm

İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

1. A

Teminat olarak kabul edilecek değerler (Madde 34)

1. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait geçici teminat mektupları ne zaman iade edilir?

A) Sözleşme imzalanıp vergi numarası aldıktan sonra iade edilir.

B) İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

C) Kamu İhale Kurumu Başkanlığı incelenme yaptıktan sonra iade edilir.

D) Geçerlilik süresi sonunda bankadan talep gelmesi halinde iade edilir.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerler ile değiştirilemezler.

B) Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonunca teslim alınmaz.

C) İhalelerde teklif bedelinin % 3'ünden az olmamak şartıyla istekli tarafından verilecek tutarda teminat alınır.

D) İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla danışmanlık ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul edilemez?

A) Teminat mektupları

B) Tedavüldeki Türk Parası

C) Mülkiyeti muhafazalı taşınmazlar

D) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleri

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi geçici veya kesin teminat olarak kabul edilemez?

A) Tedavüldeki Türk Parası

B) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri

C) Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları

D) İhaleye katılan isteklinin üzerine kayıtlı taşınmazlar

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre geçici teminatlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilemezler.

B) Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz.

C) İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

D) İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.

Çözüm

Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a. Tedavüldeki Türk Parası.

b. Teminat mektupları.

c. Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye'de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

1. B 2. A 3. C 4. D 5. A

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali (Madde 39)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin iptali ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir.

B) İhalenin iptal edilmesi hâlinde bu durum bütün isteklilere derhâl bildirilir.

C) İdare, bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle, kural olarak herhangi bir yükümlülük altına girmez.

D) İdare, bütün isteklilere ihalenin iptal edilme gerekçelerini resen bildirmekle yükümlüdür.

Çözüm

İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.

1. D

İhalenin karara bağlanması ve onaylanması (Madde 40)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale yetkilisi, karar tarihini izleyen hangi süre içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder?

A) 5

B) 5 iş günü

C) 7

D) 7 iş günü

Çözüm

İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.

1. B

Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi (Madde 41)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale sonucu, ihale üzerinde bırakılan dâhil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç kaç gün içinde bildirilir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

Çözüm

İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı **günü izleyen en geç üç gün içinde**, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir. İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.

1. A

Sözleşmeye davet (Madde 42)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, istekli tebliğ tarihini izleyen kaç gün içinde sözleşme imzalamaya gelmek zorundadır?

A) 12 B) 7 C) 10 D) 5

Çözüm

41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

1. C

Kesin teminat (Madde 43)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak üzere, hangi bedel ve oran üzerinden kesin teminat alınması gerekmektedir?**

   A) İhale bedeli, % 6

   B) İhale bedeli, % 3

   C) İsteklilerce teklif edilen bedel, % 3

   D) İsteklilerce teklif edilen bedel, % 6

Çözüm

Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan **istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin** teminat alınır.

Yapım işlerinde, 38 inci maddeye göre gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra, ihalenin aynı madde uyarınca hesaplanan sınır değerin altında teklif veren isteklilerden biri üzerinde bırakılması halinde, **kesin teminat sınır değerin yüzde altısı oranında alınır**.

Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakedişten % 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.

1. A

İhalenin sözleşmeye bağlanması (Madde 46)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin sözleşmeye bağlanması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin adına bir yetkili tarafından imzalanır

   B) Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır.

   C) İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

   D) Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır.

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, yapılan ihale sonucu düzenlenen sözleşmeler kimler tarafından imzalanır?**

   A) Yüklenici ve ihale komisyonu başkanı

   B) İstekli ve ihale komisyonu başkanı

   C) Yüklenici ve Kamu İhale Kurumu

   D) Yüklenici ve ihale yetkilisi

Çözüm

Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır. Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır. İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylattırılması zorunlu değildir.

İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

1. A 2. D

Sonuç bildirim (Madde 47)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

   A) İhale sözleşmeleri sadece ihale yetkilisi tarafından imzalanır.

   B) İhale sözleşmelerinin notere tasdiki zorunludur.

   C) Sözleşme imzalanmadan önce geçici teminat iade edilir.

   D) İhalelere ilişkin sonuç bildirimi, (42. maddeye göre gönderilenler hariç) en geç onbeş gün içerisinde Kamu İhale Kurumu'na bildirilir.

Çözüm

Bu Kanun kapsamında yer alan idarelerin yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının sonuçları, 42 nci maddeye göre gönderilenler **hariç, en geç onbeş gün** içinde Kuruma bildirilir. Bu sonuçlardan Kanun kapsamındaki ihalelere ilişkin olanlar Kurum tarafından Kamu İhale Bülteninde yayımlanır. Sonuç bildirimlerinde yer verilecek bilgiler ile savunma, güvenlik ve istihbarat alanlarında görev yapan idarelerin Kanun kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale sonuçlarından hangilerinin yayımlanacağı ilgili idarenin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

1. D

Ön yeterlik ve isteklilerin belirlenmesi (Madde 49)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na, danışmanlık hizmetleriyle ilgili ön yeterlik ilanı sonucunda, başvuran adaylardan ön yeterlikleri tespit edilenler arasından oluşturulacak kısa listede en fazla kaç aday yer alır?

A) 7 B) 9 C) 10 D) 11

Çözüm

Ön yeterlik ilânı sonucunda başvuru sunan adayların, ön yeterlik dokümanı ve ilânında belirtilen ön yeterlik kriterlerine göre değerlendirilmesi sonucunda, yeterlikleri tespit edilenler arasından en az üç en fazla on adayın yer alacağı kısa liste oluşturulur.

1. C

Kamu İhale Kurumu (Madde 53)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Kamu İhale Kurumunun görev ve yetkilerinden biri <u>değildir</u>?

A) Kamu ihale sözleşmelerinin yürütülmesine ilişkin olarak taraflar arasında ortaya çıkacak ihtilaflarda karar almak

B) Bu Kanun'a ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek

C) İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak

D) Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak

Çözüm

a. Bu Kanunla verilen görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur. Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.

Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Maliye Bakanlığıdır. Kurumun merkezi Ankara'dadır.

Kurum görevini yerine getirirken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kamu İhale Kurumu; Kamu İhale Kurulu, Başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşur.

b. Bu Kanuna göre yapılacak ihaleler ile ilgili olarak Kurumun görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır:

1. İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
2. Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.
3. İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.
4. Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak ve yayımlamak.
5. Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak.
6. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.
7. İhale ilânları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bültenini yayımlamak.
8. Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
9. Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

1. A

İhalelere yönelik başvurular (Madde 54)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre İhalelere yönelik şikâyet başvurularıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Şikâyet ve itirazen şikâyet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

B) Şikâyet başvuruları, idareye hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

C) İtirazen şikâyet başvuruları Kamu İhale Kurumuna yapılır.

D) Aynı kişi tarafından tek dilekçeyle birden fazla ihaleye şikâyet başvurusunda bulunulabilir.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki durumların hangisinde idarece düzeltici işlem belirlenir?

A) Uygun olmayan ihale ilanı verilmesi durumunda

B) İhale ilan süresine uyulmaması durumunda

C) İlan yapılmadan açık ihaleye çıkılması durumunda

D) İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayacak durumlarda

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihalelere karşı yapılabilecek itiraz dilekçesi öncelikle nereye verilir?

A) İhale yapan idareye

B) Kamu İhale Kurumuna

C) Kurumun Genel Müdürlüğüne

D) İdarenin bağlı bulunduğu Bakanlığa

Çözüm

İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazen şikayet başvurusunda bulunabilirler.

Şikayet ve itirazen şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

Şikayet başvuruları idareye, itirazen şikayet başvuruları Kuruma hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

Dilekçelerde aşağıdaki hususlara yer verilir:

a. Başvuru sahibinin, varsa vekil ya da temsilcisinin adı, soyadı veya unvanı ve adresi.

b. İhaleyi yapan idarenin ve ihalenin adı veya ihale kayıt numarası.

c. Başvuruya konu olan durumun farkına varıldığı veya bildirildiği tarih.

d. Başvurunun konusu, sebepleri ve dayandığı deliller.

e. İtirazenşikayet başvurularında idareye yapılan şikayetin ve varsa şikayete ilişkin idare kararının bildirim tarihi.

Şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneğinin eklenmesi zorunludur. Aday veya isteklinin başvuru belgeleri veya teklif zarfı içerisinde bu belgelerinin bulunması durumunda, dilekçe ekinde söz konusu belgeler aranmaz.

İtirazenşikayette bulunanlardan 53 üncü maddenin (j) bendinin (2) nolu alt bendinde belirtilen bedelin dört katı tutarına kadar başvuru teminatı alınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Başvuru teminatları Kurum hesaplarına yatırılır. Bu teminatlar Kurum gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı hesaplarda tutulur.

İtirazenşikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerinin, varsa şikayete idarece verilen cevabın bir örneği ile başvuru bedeli ve teminatının Kurum hesaplarına yatırıldığına dair belgenin eklenmesi zorunludur.

<u>Aynı kişi tarafından birden fazla ihaleye, birden fazla kişi tarafından ise aynı ihaleye tek dilekçe ile başvuruda bulunulamaz</u>.

Belirtilen hususlara aykırılık içeren ve henüz başvuru süresi dolmamış olan başvurulardaki eksiklikler, idare veya Kurumun bildirim yapma zorunluluğu bulunmaksızın, başvuru süresinin sonuna kadar başvuru sahibi tarafından giderilebilir.

(Ek: 6/2/2014-6518/50 md.) Başvuruların ihaleyi yapan idare veya Kurum dışındaki idari mercilere ya da yargı mercilerine yapılması ve başvuru dilekçelerinin bu merciler tarafından ilgisine göre idareye veya Kuruma gönderilmesi hâlinde, dilekçelerin idare veya Kurum kayıtlarına girdiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

Başvurular üzerine ihaleyi yapan idare veya Kurum tarafından gerekçeli olarak;

a. İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işlemle giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,

b. **<u>İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltici işlem belirlenmesine</u>,**

c. Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşme imzalanmış olması veya şikayete konu işlemlerde hukuka aykırılığın tespit edilememesi veya itirazen şikayet başvurusuna konu hususun Kurumun görev alanında bulunmaması hallerinde başvurunun reddine, karar verilir. Kurumun görev alanında bulunmaması hali hariç, itirazenşikayet başvurusunun reddedilmesi durumunda, başvuru teminatı yatırılan hallerde teminatın gelir kaydedilmesine de karar verilir.

Dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme ve çerçeve anlaşmalara ilişkin başvuru esas ve usulleri Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

1. D 2. D 3. A

İdareye şikayet başvurusu (Madde 55)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idareye yapılan başvuruya ne ad verilir?**

   A) İtirazen şikâyet

   B) Başvuru ehliyeti

   C) Şikâyet

   D) Dava dilekçesi

2. **Aşağıdaki işlemlerden hangisine karşı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen şikâyet/itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması mümkündür?**

   A) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinde sayılan istisnalara göre yapılan ihale sürecindeki işlemler

   B) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihale sürecindeki işlemler

   C) Kamuya ait taşınmazların kiraya verilmesi sürecindeki işlemler

   D) Sözleşme uygulamalarından doğan anlaşmazlıklar

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Şikâyetler sözleşme imzalanmışsa dikkate alınmaz.

   B) İdare, şikâyetin verilmesini izleyen 15 iş günü içinde gerekçeli bir karar alır.

   C) İhalelere ilişkin olarak yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusu tarafından öncelikle idareye şikâyette bulunulur.

   D) İdarece alınan kararda, şikâyet tamamen veya kısmen haklı bulunmuşsa alınması gereken düzeltici önlemler de belirtilir.

Çözüm

Şikayet başvurusu, ihale **süreсindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren** 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce, ihaleyi yapan idareye yapılır. İlanda yer alan hususlara yönelik başvuruların süresi ilk ilan tarihinden, ön yeterlik veya ihale dokümanının ilana yansımayan diğer hükümlerine yönelik başvuruların süresi ise dokümanın satın alındığı tarihte başlar.

İlan, ön yeterlik veya ihale dokümanına ilişkin şikayetler birinci fıkradaki süreleri aşmamak üzere en geç ihale veya son başvuru tarihinden üç iş günü öncesine kadar yapılabilir. Bu yöndeki başvuruların idarelerce ihale veya son başvuru tarihinden önce sonuçlandırılması esastır. Şikayet üzerine yapılan incelemede tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin bulunması ve idarece ihale dokümanında düzeltme yapılmasına karar verilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılarak 29 uncu maddede belirtilen usule göre son başvuru veya ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere ertelenir. Ancak belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde 26 ncı maddeye göre işlem tesis edilir.

İdare, şikayet başvurusu üzerine gerekli incelemeyi yaparak on gün içinde gerekçeli bir karar alır. Alınan karar, şikayetçi ile diğer aday veya istekliler ile istekli olabileceklere karar tarihini izleyen üç gün içinde bildirilir. İlan ile ihale veya ön yeterlik dokümanına yönelik başvurular dışında istekli olabileceklere bildirim yapılmaz.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini, süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda ise başvuru sahibi dahil aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idarece alınan kararın bildirimini izleyen on gün içinde Kuruma itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir.

İdareye şikayet başvurusunda bulunulması halinde, başvuru üzerine alınan kararın son bildirim tarihini, süresi içerisinde bir karar alınmaması halinde ise bu sürenin bitimini izleyen tarihten itibaren on gün geçmeden ve itirazen şikayet başvurusunda bulunulmadığı hususuna ilişkin sorgulama yapılmadan veya itirazen şikayet başvurusunda bulunulması halinde ise Kurum tarafından nihai karar verilmeden sözleşme imzalanamaz.

1. C 2. B 3. B

Kuruma itirazenşikayet başvurusu (Madde 56)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumu, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi izleyen kaç gün içinde vermek zorundadır?

A) 20 B) 17 C) 15 D) 40

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumu'na yapılan .... başvurularının süresi .... olup Kurum tarafından nihai karar, ... içerisinde verilir.

Yukarıda boşluk bırakılan yerlere sırasıyla ağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) şikâyet / 10 gün / 30 gün

B) itirazen şikâyet / 5 gün / 20 gün

C) ihalenin iptali / 5 gün / 20 gün

D) şikâyet / 3 gün / 10 gün

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumuna itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kuruma itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması, ihale işlem sürecini durdurmaz.

B) Başvuru sahibinin itirazen şikâyet başvurusundan feragat etmesi hâlinde, Kurum tarafından başvuru dosyası incelenemez.

C) Kanuni sürelere uyulmadan, taraflar arasında imzalanmış bir sözleşme varsa Kuruma itirazen şikâyet başvurusunda bulunulamaz.

D) İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan sadece şikâyet ve itirazen şikâyet üzerine alınanlar, itirazen şikâyete konu edilebilir.

Çözüm

İdareye şikayet başvurusunda bulunan veya idarece alınan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından 55 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hallerde ve sürede, sözleşme imzalanmadan önce itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir. İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan, sadece şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınanlar itirazen şikayete konu edilebilir ve bu kararlara karşı beş gün içinde doğrudan Kuruma başvuruda bulunulabilir.

Kurum itirazenşikayet başvurularını başvuru sahibinin iddiaları ile idarenin şikayet üzerine aldığı kararda belirlenen hususlar ve itiraz edilen işlemler bakımından eşit muamele ilkesinin ihlal edilip edilmediği açılarından inceler. İdare tarafından şikayet veya itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvuruları ise idarenin iptal gerekçeleriyle sınırlı incelenir.

Kanunda belirtilen sürelere ve usule uyulmadan sözleşme imzalanmış olması veya itirazenşikayet başvurusundan feragat edilmesi itirazen şikayet başvurusunun incelenmesine ve 54 üncü maddede sayılan kararlardan birinin alınmasına engel teşkil etmez.

Kurul tarafından gerekli görülen hallerde tarafların ve ilgililerin dinlenmesine karar verilir. Bu durumda, Kurul tarafından tespit edilen tarihte taraflar ve ilgililer dinlenir.

Kurum, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi **izleyen yirmi gün içinde** vermek zorundadır. Bu süre 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihaleler ile şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvurularında on iş günü olarak uygulanır.

1. A 2. B 3. D

İhalelere katılmaktan yasaklama (Madde 58)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,** "Üzerine ihale yapıldığı hâlde mücbir sebep hâlleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında.....................kadar bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir." **cümlesinde boş bırakılan kısma aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**
   A) Üç aydan az olmamak üzere bir yıla
   B) Altı aydan az olmamak üzere bir yıla
   C) Bir yıldan az olmamak üzere iki yıla
   D) Bir yıldan az olmamak üzere üç yıla

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yasaklama kararı verilen sermaye şirketleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**
   A) Sermaye şirketinin tüm ortakları yasaklanır.
   B) Sermayenin yarısından fazlasına sahip olan gerçek ve tüzel kişi ortaklar için de yasaklama kararı verilir.
   C) Hisse oranına bakılmaksızın büyük ortak yasaklanır.
   D) Çalışanları ile beraber tüm ortaklar yasaklanır.

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yasaklama kararları yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kaç gün içinde verilir?**
   A) 30 B) 35 C) 40 D) 45

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde ihalelere katılmaktan yasaklama kararı kim tarafından verilir?**
   A) Bu idarelerin ihale yetkilileri
   B) Kamu İhale Kurumu
   C) Maliye Bakanlığı
   D) İçişleri Bakanlığı

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermeye yetkili makamlardan biri <u>değildir</u>?**
   A) Kamu İhale Kurumu
   B) İhaleyi yapan bakanlık
   C) Herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri
   D) Belediyelerde İçişleri Bakanlığı

6. **Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir idarenin tespiti üzerine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 58'inci maddesi uyarınca isteklilere verilecek ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarını kim verir?**
   A) Kamu İhale Kurumu
   B) İl Sağlık Müdürlüğü
   C) Milli Eğitim Bakanlığı
   D) Maliye Bakanlığı

7. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, sözleşmenin uygulanması sırasında Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 25'inci maddesinde belirtilen fiil ve davranışlarda bulunanlar hakkında ne kadar süre ile yasaklama kararı verilir?**
   A) Bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar
   B) Altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar
   C) İki yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar
   D) Üç yıldan az olmamak üzere beş yıla kadar

8. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermeye yetkili makamlardan biri <u>değildir</u>?**
   A) Mahkemeler
   B) Belediyelerde İçişleri Bakanlığı
   C) İhaleyi yapan bakanlıkta veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlıkta ihale yetkilisi
   D) Herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilisi

Çözüm

17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. **Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir**.

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

İhale sırasında veya sonrasında bu fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler, idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi yasaklama kararının yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynı idare tarafından yapılacak sonraki ihalelere de iştirak ettirilmezler.

Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir.Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur.(1)

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili veya bağlı bulunulan bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

1. B 2. B 3. D 4. A 5. A 6. C 7. A 8. A

İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar (Madde 62)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, ihalelerle ilgili idare tarafından uyulması gereken kurallar arasında yer almaz?

A) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaması

B) Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olması

C) İhale dokümanı hazırlanmadan ilan yapılamaması

D) İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa tekrar ilana çıkılması

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale ilan sürelerinin hesaplanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) İlanın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz.

B) İlanın yayımlandığı gün ve ihale günü dikkate alınır

C) İlanın yayımlanması için Kamu İhale Kurumuna yapılan ilk başvuru tarihinden itibaren dikkate alınır.

D) Kamu İhale Kurumuna ilan bedelinin yatırıldığı gün dikkate alınır.

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihale için tespit olunan gün tatil gününe rastlarsa ihale hangi gün yapılır?

A) Tekrar ilana gerek kalmaksızın tatilden önceki son iş gününde aynı yer ve saatte yapılır.

B) Tekrar ilana gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır.

C) İhale en az 10 gün sonraki bir tarihte yapılır.

D) İhale iptal edilerek tekrar ilana çıkılır.

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ilan süresinin hesaplanmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınır?

A) İlanın yayımlandığı gün dikkate alınır.

B) İhale günü veya son başvuru günü dikkate alınır.

C) İlan yapılacak yerlere ilanın gönderildiği gün dikkate alınır.

D) İlanın yayımlandığı gün ile birlikte ihale günü veya son başvuru günü de dikkate alınır.

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet kim tarafından hazırlanır?

A) İdare tarafından

B) İhale komisyonu tarafından

C) İhale dokümanını hazırlayan personel tarafından

D) İhale komisyonunun görevlendireceği kişiler tarafından

6. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden ihaleye çıkılamaz.

B) Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkân verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması esastır.

C) Ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir.

D) Birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) yılın ilk on ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır.

Çözüm

Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

a. Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek proje maliyetinin % 10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.

b. **Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır. (Ek ibare: 30/7/2003-4964/38 md.) Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir**.

c. Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde **anahtar teslimi götürü bedel** teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.

d. İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

e. İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.

f. İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılamaz. İlân sürelerinin hesaplanmasında ilânın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. 13 üncü maddede belirtilen ilân sürelerine uyulmak üzere, ilân yapılmasına kadar geçecek süre de gözönüne alınarak ilân yapılacak yerlere yeterli süre öncesinde ilân metinlerinin gönderilmesi zorunludur.

g. İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır ve bu saate kadar verilen teklifler kabul edilir. İhale saati çalışma saati dikkate alınarak tespit edilir. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

h. İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüzyirmiikibinüçyüzseksenyedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu veya her iki ortağın da mühendis olup % 50-% 50 ortak olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir. (1)

i. Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.

1. D 2. A 3. B 4. A 5. A 6. D

Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler (Madde 63)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine % kaç oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir?**

A) 25 B) 20 C) 15 D) 10

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yerli istekliler lehine düzenleme yapılmasında dikkate alınması gereken husus aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İhale bedeli

B) Keşif değeri

C) Sınır değer

D) Eşik değer

Çözüm

Hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine, mal alımı ihalelerinde ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması; **yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere** ise sadece yerli isteklilerin katılması hususlarında ihale dokümanına hüküm konulabilir. Ortak girişimlerin yerli istekli sayılabilmesi için bütün ortaklarının yerli istekli olması gereklidir.

1. C 2. D

Bildirim ve tebligat esasları (Madde 65)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde aday, istekli ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü tebligatta aşağıdaki yöntemlerden hangisi kullanılamaz?**

A) Faksla yapılan tebligat

B) İmza karşılığı elden tebligat

C) İadeli taahhütlü mektupla tebligat

D) Ulusal gazetelerde ilan yoluyla yapılan tebligat

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda hüküm bulunmayan hâllerde yapılacak tebliğler hakkında aşağıdaki hangi hükümler uygulanır?**

A) Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen hükümler

B) Tebligatla ilgili Bakanlar Kurulu Kararları

C) Borçlar Kanunu hükümleri

D) Tebligat Kanunu hükümleri

3.

I. İmza karşılığı elden

II. İadeli taahhütlü mektup

III. Elektronik ortam

IV. Faks

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idareler veya Kamu İhale Kurumu tarafından tebligatların yukarıdaki yöntemlerden hangileri kullanılarak yapılır?

A) I, II ve III

B) I, III ve IV

C) II ve III

D) I, II, III ve IV

Çözüm

Aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur:

a. Tebligatlar idareler veya Kurum tarafından aşağıdaki yöntemler kullanılarak yapılabilir:

   1. İmza karşılığı elden.
   2. İadeli taahhütlü mektupla.
   3. Elektronik ortamda.
   4. Faksla

   yabancı isteklilerde ise ondokuzuncu gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Tebligatın bu tarihten önce muhataba ulaşması halinde ise fiili tebliğ tarihi esas alınır.

b. İdareler veya Kurum tarafından elektronik ortamda veya faks ile yapılan tebligatlar ile çerçeve anlaşmaya dahil olan istekliler tarafından elektronik ortamda sunulan fiyat tekliflerinin aynı gün teyit edilmesi zorunludur. Elektronik ortamda veya faks ile yapılan bildirimlerde bildirim tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Ancak, idareler veya Kurum ile aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından, elektronik imza kullanılarak yapılan işlemlerde ve şikayet başvurularına ilişkin işlemler dahil Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak ihale sürecine ilişkin işlemlerde teyit aranmaz.

c. Elektronik haberleşmede kullanılacak araçlar ile bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu ve kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır.

d. Her türlü bilgi alışverişi ile bilginin muhafazasında; verilerin bütünlüğü ile tekliflerin ve başvuru belgelerinin gizliliğinin sağlanması esastır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler **hakkında Tebligat Kanunu hükümleri** uygulanır.

1. D 2. D 3. D

Ek Madde 3

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usullerin tespitine, Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Yüksek Planlama Kurulu

Çözüm

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendi kapsamındaki işler ile aynı kapsamda olup 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu dışında, ihalesi ilgili mevzuat hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olanlar ile bu tarihten sonra yapılacak olan ve bedeli yabancı para cinsinden sabit fiyatlarla sözleşmeye bağlanan yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine uygulanmak üzere; fiyat farkı esasları belirlemeye, sözleşmelerin tadil veya tasfiye edilmesine imkân veren kararnameler çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

1. A

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

1. Kamu ihale Kanunu'na göre açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az kaç gün önce yapılır?

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

2. Kamu ihale Kanunu'na göre belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilanları, son başvuru tarihinden en az kaç gün önce yapılır?

A) 7 B) 10 C) 14 D) 21

3.

I. Açık ihale usulü

II. Belli istekliler arasında ihale usulü

III. Pazarlık usulü

IV. Doğrudan temin usulü

Kamu ihale Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangileri, idarelerce mal veya hizmet alımı ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak ihale usullerinden biri <u>değildir</u>?

A) I ve II

B) III ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II ve III

4. Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale ilanında <u>bulunmaz</u>?

A) İhale konusu işin adı, niteliği, türü, miktarı ve yeri

B) İhaleye katılan istekli sayısı

C) Teklif ve sözleşme türü

D) Tekliflerin geçerlilik süresi

5. Kamu ihale Kanunu'na göre bütün isteklilerin teklif verebildiği ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Pazarlık usulü

C) Açık ihale usulü

D) Doğrudan temin usulü

6. Kamu ihale Kanunu'na göre ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Pazarlık usulü

C) Açık ihale usulü

D) Doğrudan temin usulü

7. Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdaki hallerden hangisinde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir?

A) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi

B) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması

C) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması

D) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması

8. Kamu ihale Kanunu'na göre, teklif mektubunun konulduğu zarfın üzerinde aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) İsteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı

B) Tebligata esas açık adresi

C) En son aldığı ihalenin adı

D) Teklifin hangi işe ait olduğu

9. Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi tekliflerin sunulmasına ilişkin yanlış bir ifadedir?

A) Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur.

B) Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilir.

C) Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatinden iki saat önce sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir.

D) Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir.

10. **Kamu İhale Kanunu'na göre <u>geçici teminat</u> oranı ne kadardır?**

A) İhale bedelinin %3'ü

B) Yaklaşık maliyetin %4'ü

C) İhale bedelinin %5'i

D) İhale bedelinin %6'sı

11. **4734 sayılı Kanun hükümlerine göre, ihale komisyonu ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilan veya daveti izleyen beş gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

B) İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır.

C) İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

D) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

12. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen hâllerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hâllerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Açık ihale usulü

B) Belli istekliler arasında ihale usulü

C) Pazarlık usulü

D) Doğrudan temin

13. **4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre, yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen <u>en geç</u> kaç gün içinde verilir?**

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

14. **Aşağıdaki işlerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılabilecek işlerden <u>değildir</u>?**

A) Arsa satışı

B) Bina yapım işi

C) Danışmanlık hizmeti alımı

D) Temizlik hizmeti alımı

15. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre kesin teminat oranı ne kadardır?**

A) İhale bedelinin %3'ü

B) İhale bedelinin %4'ü

C) İhale bedelinin %6'sı

D) Yaklaşık maliyetin %6'sı

16. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul <u>edilemez</u>?**

A) Tedavüldeki Türk parası

B) Konvertibl Döviz

C) Banka teminat mektubu

D) Devlet İç Borçlanma Senetleri

17. **Aşağıdaki kurumlardan hangisinin ihalesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında <u>değildir</u>?**

A) BOTAŞ

B) BAĞ-KUR

C) Bilkent Üniversitesi

D) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

18. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmasında üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekli aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 4)**

A) Yüklenici

B) Hizmet sunucusu

C) Yapım müteahhidi

D) Tedarikçi

19. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bir ihale usulü <u>değildir</u>?**

A) Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Doğrudan temin usulü

C) Açık ihale usulü

D) Pazarlık usulü

20. **Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale dokümanında <u>bulunmaz</u>?**

A) Teminat mektubu

B) Teknik şartname

C) Sözleşme tasarısı

D) İdari şartname

21. **Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kanun'un 22. maddesinde belirtilen doğrudan temin usulüne başvurulabilecek hâllerden biridir?**

A) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması

B) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması

C) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması

D) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması

22. **4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa göre İhale Komisyonu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Komisyon üyelerinin en az ikisi ihale konusu işin uzmanı olmalıdır.

B) Komisyon üyesi en fazla 5 kişi olabilir.

C) Üyelerden biri muhasebe veya mali işlerden sorumlu personel olmalıdır.

D) Üyelerden biri başkan olmalıdır.

23. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, teklif mektuplarında aşağıdaki hususlardan hangisinin bulunması zorunlu <u>değildir</u>?**

A) Teklif edilen fiyat

B) İsteklinin adı soyadı

C) Geçici teminat tutarı

D) İhale dokümanının tamamen okunup kabul edildiği

24. **Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkelerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Rekabet

B) Eşit muamele

C) Performans ölçütü

D) Kamuoyu denetimi

1. B	2. C	3. D	4. B	5. C	6. A	7. D	8. C	9. C	10. A	11. A	12. C
13. C	14. A	15. C	16. B	17. C	18. A	19. B	20. A	21. B	22. B	23. C	24. C

ÇÖZÜMLER

1. Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce yapılır. **(Madde 13)**

   Cevap B

2. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce yapılır.

   Cevap C

3. Uygulanacak ihale usulleri

   İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

   a. Açık ihale usulü.

   b. Belli istekliler arasında ihale usulü.

   c. Pazarlık usulü. **(Madde 18)**

   Cevap D

4. İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar

   İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

   a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

   b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.

   c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.

   d) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.

   e) Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.

   f) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.

   g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

   h) İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.

   i) İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.

   j) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.

   k) Teklif ve sözleşme türü.

   l) Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.

   m) Tekliflerin geçerlilik süresi.

   n) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği. **(Madde 24)**

   Cevap B

5. Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulünü ifade eder. **(Madde 4)**

   Cevap C

6. Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. **(Madde 20)**

   Cevap A

7. Pazarlık usulü

   Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

   Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

   Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

   Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

   İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

   İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi. **(Madde 21)**

   Cevap D

8. **Tekliflerin hazırlanması ve sunulması:**

   Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir. **(Madde 30)**

   Cevap C

9. Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. **(Madde 30)**

   Cevap C

10. İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. **(Madde 33)**

    Cevap A

11. Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir. **(Madde 6)**

    Cevap A

12. Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulünü ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap C

13. Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir.Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur. **(Madde 58)**

Cevap C

14. Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, (...) (1) , tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetlerini ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap A

15. **Kesin teminat**

Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır. **(Madde 43)**

Cevap C

16. **Teminat olarak kabul edilecek değerler**

Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a) Tedavüldeki Türk Parası.

b) Teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler. **(Madde 34)**

Cevap B

17. **Kapsam**

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır. **(Madde 2)**

Cevap C

18. Yüklenici: Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi ifade eder.

Cevap A

19. **Uygulanacak ihale usulleri**

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

a) Açık ihale usulü.

b) Belli istekliler arasında ihale usulü.

c) Pazarlık usulü. **(Madde 18)**

Cevap B

20. İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap A

21. A. C ve D seçeneklerinde verilenler pazarlık usulüne başvurulabilecek hallerdendir. **(Madde 22)**

Cevap B

22. İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir. **(Madde 6)**

Cevap B

23. **Tekliflerin hazırlanması ve sunulması**

Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir. **(Madde 30)**

Cevap C

24. **Temel ilkeler**

İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. **(Madde 5)**

Cevap C

19. BÖLÜM

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

BİRİNCİ KİTAP

Genel Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Temel İlkeler, Tanımlar ve Uygulama Alanı

BİRİNCİ BÖLÜM

Temel İlkeler ve Tanımlar

Ceza Kanununun amacı

Madde 1

1. Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Suçta ve cezada kanunîlik ilkesi

Madde 2

1. Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.
2. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.
3. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi

Madde 3

1. Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.
2. Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayrım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz.

Kanunun bağlayıcılığı

Madde 4

1. Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.
2. **(Mülga : 29/6/2005 – 5377/1 md.)**

Özel kanunlarla ilişki

Madde 5-

1. Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

Tanımlar

Madde 6

1. Ceza kanunlarının uygulanmasında;

a. Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,

b. Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,

c. Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,

d. Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler ve adlî, idarî ve askerî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,

e. Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi,

f. Silah deyiminden;

   1. Ateşli silahlar,
   2. Patlayıcı maddeler,
   3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
   4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
   5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,

g. Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar,
h. İtiyadi suçlu deyiminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,
i. Suçu meslek edinen kişi deyiminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya alışmış kişi,
j. Örgüt mensubu suçlu deyiminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi, anlaşılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kanunun Uygulama Alanı

Zaman bakımından uygulama

Madde 7

1. İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılamaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.
2. Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur.
3. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/2 md.)** Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.
4. Geçici veya süreli kanunların, yürürlükte bulundukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında uygulanmasına devam edilir.

Yer bakımından uygulama

Madde 8

1. Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.
2. Suç;
a. Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,
b. Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,
c. Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,
d. Türkiye'nin kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı, işlendiğinde Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Yabancı ülkede hüküm verilmesi

Madde 9

1. Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimse, Türkiye'de yeniden yargılanır.

Görev suçları

Madde 10

1. Yabancı ülkede Türkiye namına memuriyet veya görev üstlenmiş olup da bundan dolayı bir suç işleyen kimse, bu fiile ilişkin olarak yabancı ülkede hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş bulunsa bile, Türkiye'de yeniden yargılanır.

Vatandaş tarafından işlenen suç

Madde 11

1. Bir Türk vatandaşı, 13'üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır.
2. Suç, aşağı sınırı bir yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinde yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikayetine bağlıdır. Bu durumda şikayet, vatandaşın Türkiye'ye girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmalıdır.

Yabancı tarafından işlenen suç

Madde 12

1. Bir yabancı, 13'üncü maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır.
2. Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçun bir Türk vatandaşının veya Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisinin zararına işlenmesi ve failin Türkiye'de bulunması halinde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması koşulu ile suçtan zarar görenin şikayeti üzerine fail, Türk kanunlarına göre cezalandırılır.
3. Mağdur yabancı ise, aşağıdaki koşulların varlığı halinde fail, Adalet Bakanının istemi ile yargılanır:
a. Suçun, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı üç yıldan az olmayan hapis cezasını gerektirmesi.
b. Suçluların geri verilmesi anlaşmasının bulunmaması veya geri verilme isteminin suçun işlendiği ülkenin veya failin uyruğunda bulunduğu devletin hükûmeti tarafından kabul edilmemiş olması.
4. Birinci fıkra kapsamına giren suçtan dolayı yabancı mahkemece mahkûm edilen veya herhangi

bir nedenle davası veya cezası düşen veya beraat eden yahut suçu kovuşturulabilir olmaktan çıkan yabancı hakkında Adalet Bakanının istemi üzerine Türkiye'de yeniden yargılama yapılır.

5. **(Ek: 18/6/2014-6545/56 md.)** Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.

Diğer suçlar

Madde 13

1. Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır:

a. İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.

b. İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.

c. İşkence (madde 94, 95).

d. Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).

e. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).

f. Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).

g. Fuhuş (madde 227).

h. (Mülga : 26/6/2009 – 5918/1 md.)

i. Deniz, demiryolu veya havayolu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması (madde 223, fıkra 2, 3) ya da bu araçlara karşı işlenen zarar verme (madde 152) suçları.

2. (Ek ikinci fıkra: 29/6/2005 – 5377/3 md.) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye'de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır

3. Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır.(1)

Seçimlik cezalarda soruşturma

Madde 14

1. 11 ve 12'nci maddelerde belirtilen hallerde, soruşturma konusu suçun yer aldığı kanun maddesinde hapis cezası ile adli para cezasından birinin uygulanması seçimlik sayılmış ise soruşturma veya kovuşturma açılmaz.

Soruşturma koşulu olan cezanın hesaplanması

Madde 15

1. Miktarının soruşturma koşulu oluşturduğu hallerde ceza, soruşturma evresinde ileri sürülen kanuni ağırlaştırıcı nedenlerin aşağı sınırı ve kanuni hafifletici nedenlerin yukarı sınırı göz önünde bulundurularak hesaplanır.

Cezadan mahsup

Madde 16

1. Nerede işlenmiş olursa olsun bir suçtan dolayı, yabancı ülkede gözaltında, gözlem altında, tutuklulukta veya hükümlülükte geçen süre, aynı suçtan dolayı Türkiye'de verilecek cezadan mahsup edilir.

Hak yoksunlukları

Madde 17

1. Yukarıdaki maddelerde açıklanan hallerde mahkeme, yabancı mahkemelerden verilen ve Türk hukuk düzenine aykırı düşmeyen hükmün, Türk kanunlarına göre bir haktan yoksunluğu gerektirmesi halinde, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine Türk kanunlarındaki sonuçlarının geçerli olmasına karar verir.

Geri verme

Madde 18

1. **(Mülga: 23/4/2016-6706/36 md.)**

Yabancı kanunun göz önünde bulundurulması

Madde 19

1. Türkiye'nin egemenlik alanı dışında işlenen suçlar dolayısıyla Türkiye'de yargılama yapılırken, Türk kanununa göre verilecek olan ceza, suçun işlendiği ülke kanununda öngörülen cezanın üst sınırından fazla olamaz.

2. Ancak suçun;

a. Türkiye'nin güvenliğine karşı veya zararına olarak,

b. Türk vatandaşına karşı ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi zararına olarak, işlenmesi durumunda, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

İKİNCİ KISIM

Ceza Sorumluluğunun Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği, Kast ve Taksir

Ceza sorumluluğunun şahsiliği

Madde 20

1. Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.

2. Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.

Kast

Madde 21

1. Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.
2. Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır. Bu halde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

Taksir

Madde 22

1. Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.
2. Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.
3. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.
4. Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.
5. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.
6. Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.

Netice sebebiyle ağırlaşmış suç

Madde 23

1. Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler

Kanunun hükmü ve amirin emri

Madde 24

1. Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.
2. Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.
3. Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.
4. Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

Meşru savunma ve zorunluluk hali

Madde 25

1. Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.
2. Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası

Madde 26

1. Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.
2. Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.

Sınırın aşılması

Madde 27

1. Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.
2. Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit

Madde 28

1. Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

Haksız tahrik

Madde 29

1. Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Hata

Madde 30

1. Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır.
2. Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.
3. Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.
4. İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

Yaş küçüklüğü

Madde 31

1. Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.
2. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/5 md.)** Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.
3. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/5 md.)** Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan yirmidört yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası oniki yıldan fazla olamaz.

Akıl hastalığı

Madde 32

1. Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.
2. Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.

Sağır ve dilsizlik

Madde 33

1. Bu Kanunun, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onsekiz yaşını doldurmuş olup da yirmibir yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır.

Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma

Madde 34

1. Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.
2. İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Suça Teşebbüs

Suça teşebbüs

Madde 35

1. Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.
2. Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Gönüllü vazgeçme

Madde 36

1. Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Suça İştirak

Faillik

Madde 37

1. Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.
2. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.

Azmettirme

Madde 38

1. Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.
2. Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.
3. Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

Yardım etme

Madde 39

1. Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.
2. Aşağıdaki hallerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur:

a. Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.

b. Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.

c. Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.

Bağlılık kuralı

Madde 40

1. Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.
2. Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur.
3. Suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.

İştirak hâlinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme

Madde 41

1. İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.
2. Suçun;

a. Gönüllü vazgeçenin gösterdiği gayreti dışında başka bir sebeple işlenmemiş olması,

b. Gönüllü vazgeçenin bütün gayretine rağmen işlenmiş olması, hallerinde de gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Suçların İçtimaı

Bileşik suç

Madde 42

1. Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.

Zincirleme suç

Madde 43

1. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. **(Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/6 md.)** Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.
2. Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.
3. Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.(1)

Fikri içtima

Madde 44

1. İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yaptırımlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Cezalar

Cezalar

Madde 45

1. Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar, hapis ve adlî para cezalarıdır.

Hapis cezaları

Madde 46

1. Hapis cezaları şunlardır:

a. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası.
b. Müebbet hapis cezası.
c. Süreli hapis cezası.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası

Madde 47

1. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlünün hayatı boyunca devam eder, kanun ve tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çektirilir.

Müebbet hapis cezası

Madde 48

1. Müebbet hapis cezası, hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

Süreli hapis cezası

Madde 49

1. Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz.
2. Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.

Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar

Madde 50

1. Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;

a. Adlî para cezasına,
b. Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine,
c. En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye,
d. Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya,
e. Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya,
f. Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya, çevrilebilir.

2. Suç tanımında hapis cezası ile adlî para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu ceza artık adlî para cezasına çevrilmez.
3. Daha önce hapis cezasına mahkûm edilmemiş olmak koşuluyla, mahkûm olunan otuz gün ve daha az süreli hapis cezası ile fiili işlediği tarihte onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş bulunanların mahkûm edildiği bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, birinci fıkrada yazılı seçenek yaptırımlardan birine çevrilir.

4. Taksirli suçlardan dolayı hükmolunan hapis cezası uzun süreli de olsa; bu ceza, diğer koşulların varlığı halinde, birinci fıkranın (a) bendine göre adlî para cezasına çevrilebilir. Ancak, bu hüküm, bilinçli taksir halinde uygulanmaz.
5. Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen adlî para cezası veya tedbirdir.
6. Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenek tedbirin gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz. (1)
7. Hükmedilen seçenek tedbirin hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, hükmü veren mahkemece tedbir değiştirilir.

Hapis cezasının ertelenmesi

Madde 51

1. İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;
a. Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,
b. Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması, gerekir.
2. Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir. Bu durumda, koşul gerçekleşinceye kadar cezanın infaz kurumunda çektirilmesine devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi halinde, hakim kararıyla hükümlü infaz kurumundan derhal salıverilir.
3. Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkûm olunan ceza süresinden az olamaz.
4. Denetim süresi içinde;
a. Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,
b. Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,
c. Onsekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine, mahkemece karar verilebilir.
5. Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hakime verir.
6. Mahkeme, hükümlünün kişiliğini ve sosyal durumunu göz önünde bulundurarak, denetim süresinin herhangi bir yükümlülük belirlemeden veya uzman kişi görevlendirmeden geçirilmesine de karar verebilir.
7. Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklere, hakimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir.
8. Denetim süresi yükümlülüklere uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

Adlî para cezası

Beş günden az 730 günden fazla

Madde 52

1. Adlî para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.
2. En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adlî para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.
3. Kararda, adlî para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.
4. Hakim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adlî para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adlî para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Tedbirleri

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma

Madde 53

1. Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a. Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b. Seçme ve seçilme ehliyetinden,

c. Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d. Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e. Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, yoksun bırakılır.

2. Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

3. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen hükümlü hakkında birinci fıkranın (e) bendinde söz konusu edilen hak yoksunluğunun uygulanmamasına karar verilebilir.

4. Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

5. Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adlî para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükmün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adlî para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

6. Belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar.

Eşya müsaderesi

Madde 54

1. İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/11 md.) Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.

2. Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkansız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir.

3. Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsaderesine hükmedilmeyebilir.

4. Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.

5. Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsaderesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsaderesine karar verilir.

6. Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suça iştirak eden kişinin payının müsaderesine hükmolunur.

Kazanç müsaderesi

Madde 55

1. Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

2. Müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere elkonulamadığı veya bunların merciine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsaderesine hükmedilir.

3. **(Ek: 26/6/2009 – 5918/2 md.)** Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için,

eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.

Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri

Madde 56

1. Çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin neler olduğu ve ne suretle uygulanacakları ilgili kanunda gösterilir.

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

Madde 57

1. Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.
2. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.
3. Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.
4. Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.
5. Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.
6. İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, mahkeme kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.
7. Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.

Suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular

Madde 58

1. Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi halinde, tekerrür hükümleri uygulanır. Bunun için cezanın infaz edilmiş olması gerekmez.
2. Tekerrür hükümleri, önceden işlenen suçtan dolayı;

a. Beş yıldan fazla süreyle hapis cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl,

b. Beş yıl veya daha az süreli hapis ya da adlî para cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl, geçtikten sonra işlenen suçlar dolayısıyla uygulanmaz.

3. Tekerrür halinde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezası ile adlî para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunur.
4. Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar ve sırf askerî suçlarla diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. Kasten öldürme, kasten yaralama, yağma, dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile parada veya kıymetli damgada sahtecilik suçları hariç olmak üzere; yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.
5. Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz.
6. Tekerrür halinde hükmolunan ceza, mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir. Ayrıca, mükerrir hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır.
7. Mahkûmiyet kararında, hükümlü hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağı belirtilir.
8. Mükerrirlerin mahkûm olduğu cezanın infazı ile denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması, kanunda gösterilen şekilde yapılır.
9. Mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu suçlu hakkında da uygulanmasına hükmedilir.

Sınır dışı edilme

Madde 59- (Değişik: 31/3/2005 – 5328/1 md.)

1. İşlediği suç nedeniyle hapis cezasına mahkûm edilen yabancı, koşullu salıverilmeden yararlandıktan ve her halde cezasının infazı tamamlandıktan sonra, durumu, sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak değerlendirilmek üzere derhal İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri

Madde 60

1. Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.
2. Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.
3. Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.
4. Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hallerde uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi

Cezanın belirlenmesi

Madde 61

1. Hakim, somut olayda;

a. Suçun işleniş biçimini,

b. Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,

c. Suçun işlendiği zaman ve yeri,

d. Suçun konusunun önem ve değerini,

e. Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,

f. Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,

g. Failin güttüğü amaç ve saiki,

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.

2. Suçun olası kastla ya da bilinçli taksirle işlenmesi nedeniyle indirim veya artırım, birinci fıkra hükmüne göre belirlenen ceza üzerinden yapılır.
3. Birinci fıkrada belirtilen hususların suçun unsurunu oluşturduğu hallerde, bunlar temel cezanın belirlenmesinde ayrıca göz önünde bulundurulmaz.
4. Bir suçun temel şekline nazaran daha ağır veya daha az cezayı gerektiren birden fazla nitelikli hallerin gerçekleşmesi durumunda; temel cezada önce artırma sonra indirme yapılır.
5. Yukarıdaki fıkralara göre belirlenen ceza üzerinden sırasıyla teşebbüs, iştirak, zincirleme suç, haksız tahrik, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplere ilişkin hükümler ile takdiri indirim nedenleri uygulanarak sonuç ceza belirlenir.
6. Hapis cezasının süresi gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir. Hapis cezası için bir günün, adlî para cezası için bir Türk Lirasının artakalanı hesaba katılmaz ve bu cezalar infaz edilmez.
7. **(Ek: 29/6/2005 – 5377/7 md.)** Süreli hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı bu madde hükümlerine göre belirlenen sonuç ceza, otuz yıldan fazla olamaz.
8. **(Ek: 29/6/2005 – 5377/7 md.)** Adlî para cezası hesaplanırken, bu madde hükmüne göre cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesine yönelik artırma ve indirimler, gün üzerinden yapılır. Adlî para cezası, belirlenen sonuç gün ile kişinin bir gün karşılığı ödeyebileceği miktarın çarpılması suretiyle bulunur.
9. **(Ek: 6/12/2006 – 5560/1 md.)** Adlî para cezasının seçimlik ceza olarak öngörüldüğü suçlarda bu cezaya ilişkin gün biriminin alt sınırı, o suç tanımındaki hapis cezasının alt sınırından az; üst sınırı da, hapis cezasının üst sınırından fazla olamaz.
10. Kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne artırılabilir, ne eksiltilebilir, ne de değiştirilebilir.(1) (2)

Takdiri indirim nedenleri

Madde 62

1. Fail yararına cezayı hafifletecek takdiri nedenlerin varlığı halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine, müebbet hapis; müebbet hapis cezası yerine, yirmibeş yıl hapis cezası verilir. Diğer cezaların altıda birine kadarı indirilir. (3)
2. Takdiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir.

Mahsup

Madde 63

1. Hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsi hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran bütün haller nedeniyle geçirilmiş süreler, hükmolunan hapis cezasından indirilir. Adlî para cezasına hükmedilmesi durumunda, bir gün yüz Türk Lirası sayılmak üzere, bu cezadan indirim yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Dava ve Cezanın Düşürülmesi

Sanığın veya hükümlünün ölümü

Madde 64

1. Sanığın ölümü halinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibarıyla müsadereye tabi eşya ve maddi menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsaderesine hükmolunabilir.
2. Hükümlünün ölümü, hapis ve henüz infaz edilmemiş adlî para cezalarını ortadan kaldırır. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş bulunan hüküm, infaz olunur.

Af

Madde 65

1. Genel af halinde, kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar.
2. Özel af ile hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektirilecek süresi kısaltılabilir ya da adlî para cezasına çevrilebilir.
3. Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunlukları, özel affa rağmen etkisini devam ettirir.

Dava zamanaşımı

Madde 66

1. Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;
   a. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
   b. Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
   c. Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
   d. Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
   e. Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl, geçmesiyle düşer.
2. Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.
3. Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.
4. Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.
5. (Değişik: 29/6/2005 – 5377/8 md.) Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu husustaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.
6. Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kimseler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.
7. Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmaz.

Dava zamanaşımı süresinin durması veya kesilmesi

Madde 67

1. Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.
2. Bir suçla ilgili olarak;
   a. Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,
   b. Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,
   c. Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,
   d. Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi, halinde, dava zamanaşımı kesilir.
3. Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.
4. Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.

Ceza zaman aşımı

Madde 68

1. Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:
   a. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
   b. Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
   c. Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
   d. Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.
   e. Beş yıla kadar hapis ve adlî para cezalarında on yıl.
2. Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.
3. Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

4. Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.
5. Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.

Ceza zamanaşımı ve hak yoksunlukları

Madde 69

1. Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zaman aşımı doluncaya kadar devam eder.

Müsaderede zaman aşımı

Madde 70

1. Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.

Ceza zaman aşımının kesilmesi

Madde 71

1. Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.
2. Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.

Zaman aşımının hesabı ve uygulanması

Madde 72

1. Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.
2. Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar[1]

Madde 73

1. Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.
2. Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.
3. Şikayet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.
4. Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.
5. İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikayetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.
6. Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.
7. Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikayetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.
8. **(Mülga: 6/12/2006 – 5560/45 md.)**

Dava veya cezanın düşmesinin etkisi

Madde 74

1. Genel af, özel af ve şikayetten vazgeçme, müsadere olunan şeylerin veya ödenen adlî para cezasının geri alınmasını gerektirmez.
2. Kamu davasının düşmesi, malların geri alınması ve uğranılan zararın tazmini için açılan şahsi hak davasını etkilemez.
3. Cezanın düşmesi şahsi haklar, tazminat ve yargılama giderlerine ilişkin hükümleri etkilemez. Ancak, genel af halinde yargılama giderleri de istenemez.

Önödeme

Madde 75

1. Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adlî para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı üç ayı aşmayan suçların faili;

a. Adlî para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını,
b. Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için otuz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı,
c. Hapis cezası ile birlikte adlî para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adlî para cezasının aşağı sınırını,

Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/12 md.) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.

2. Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hakim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.
3. Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suça dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır.

4. Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı üç ayı aşmayan hapis cezası veya adlî para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adlî para cezası esas alınarak belirlenir.
5. Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.
6. (Ek: 24/11/2016-6763/12 md.) Bu madde hükümleri;

a) Bu Kanunda yer alan;

1. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (98 inci maddenin birinci fıkrası),
2. Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması (madde 171),
3. Çevrenin taksirle kirletilmesi (182 nci maddenin birinci fıkrası),
4. Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma (264 üncü maddenin birinci fıkrası),
5. Suçu bildirmeme (278 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları), suçları,

b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suç, bakımından da uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı önödeme hükümleri uygulanmaz.

6. (Ek: 24/11/2016-6763/12 md.) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

İKİNCİ KİTAP

Özel Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Uluslararası Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar

Soykırım

Madde 76

1. Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yokedilmesi maksadıyla, bu grupların üyelerine karşı aşağıdaki fiillerden birinin işlenmesi, soykırım suçunu oluşturur:

a. Kasten öldürme.
b. Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme.
c. Grubun, tamamen veya kısmen yokedilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması.
d. Grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması.
e. Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi.

2. Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Ancak, soykırım kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.
3. Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.
4. Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

İnsanlığa karşı suçlar

Madde 77

1. Aşağıdaki fiillerin, siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

a. Kasten öldürme.
b. Kasten yaralama.
c. İşkence, eziyet veya köleleştirme.
d. Kişi hürriyetinden yoksun kılma.
e. Bilimsel deneylere tabi kılma.
f. Cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı.
g. Zorla hamile bırakma.
h. Zorla fuhşa sevketme.

2. Birinci fıkranın (a) bendindeki fiilin işlenmesi halinde, fail hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına; diğer bentlerde tanımlanan fiillerin işlenmesi halinde ise, sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Ancak, birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.
3. Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.
4. Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

Örgüt

Madde 78

1. Yukarıdaki maddelerde yazılı suçları işlemek maksadıyla örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu örgütlere üye olanlara beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.
3. Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti

Göçmen kaçakçılığı[1]

Madde 79

1. Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan;

a. Bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkan sağlayan,

b. Türk vatandaşı veya yabancının yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan, kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. **(Ek cümle: 22/7/2010 - 6008/6 md.)** Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

2. **(Ek fıkra: 22/7/2010 - 6008/6 md.)** Suçun, mağdurların;

a. Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması,

b. Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi, hâlinde, verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır. [1]

3. Bu suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezalar yarı oranında artırılır. [1]

4. Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. [1]

İnsan ticareti

Madde 80

1. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/3 md.)** Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.

2. Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

3. Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

4. Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

İKİNCİ KISIM

Kişilere Karşı Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Hayata Karşı Suçlar

Kasten öldürme

Madde 81

1. Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Nitelikli haller

Madde 82

1. Kasten öldürme suçunun;

a. Tasarlayarak,

b. Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,

c. Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,

d. Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,

e. Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

f. Gebe olduğu bilinen kadına karşı,

g. Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

h. Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak ya da yakalanmamak amacıyla,(1)

i. **(Ek:29/6/2005 - 5377/9 md.)** Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle,

j. Kan gütme saikiyle,(2)

k. Töre saikiyle[2], işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi

Madde 83

1. Kişinin yükümlü olduğu belli bir icrai davranışı gerçekleştirmemesi dolayısıyla meydana gelen ölüm neticesinden sorumlu tutulabilmesi için, bu neticenin oluşumuna sebebiyet veren yükümlülük ihmalinin icrai davranışa eşdeğer olması gerekir.

2. İhmali ve icrai davranışın eşdeğer kabul edilebilmesi için, kişinin;

a. Belli bir icrai davranışta bulunmak hususunda kanuni düzenlemelerden veya sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunması,

b. Önceden gerçekleştirdiği davranışın başkalarının hayatı ile ilgili olarak tehlikeli bir durum oluşturması, gerekir.

3. Belli bir yükümlülüğün ihmali ile ölüme neden olan kişi hakkında, temel ceza olarak, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar, diğer hallerde ise on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunabileceği gibi, cezada indirim de yapılmayabilir.

İntihara yönlendirme[1]

Madde 84

1. Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(Mülga ikinci cümle: 29/6/2005 – 5377/10 md.)**
4. İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

Taksirle öldürme

Madde 85

1. Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. [2]

İKİNCİ BÖLÜM

Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar

Kasten yaralama [3]

Madde 86

1. Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. **(Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.)** Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.
3. Kasten yaralama suçunun;

a. Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,
b. Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
c. Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
d. Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
e. Silahla, işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama

Madde 87

1. Kasten yaralama fiili, mağdurun;

a. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
b. Konuşmasında sürekli zorluğa,
c. Yüzünde sabit ize,
d. Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde üç yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde beş yıldan az olamaz.

2. Kasten yaralama fiili, mağdurun;

a. İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
b. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
c. Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
d. Yüzünün sürekli değişikliğine,
e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde beş yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde sekiz yıldan az olamaz.[1]

3. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/4 md.)** Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.
4. Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan oniki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise oniki yıldan onaltı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. [2]

Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi [3]

Madde 88

1. Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte ikisine kadar indirilebilir. Bu hükmün uygulanmasında kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesine ilişkin koşullar göz önünde bulundurulur.

Taksirle yaralama

Madde 89

1. Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

b. Vücudunda kemik kırılmasına,
c. Konuşmasında sürekli zorluğa,
d. Yüzünde sabit ize,
e. Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
f. Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

3. Taksirle yaralama fiili, mağdurun;
a. İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
b. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
c. Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
d. Yüzünün sürekli değişikliğine,
e. Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

4. Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

5. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/5 md.)** Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.

İnsan üzerinde deney

Madde 90

1. İnsan üzerinde bilimsel bir deney yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İnsan üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için;
a. Deneyle ilgili olarak yetkili kurul veya makamlardan gerekli iznin alınmış olması,
b. Deneyin öncelikle insan dışı deney ortamında veya yeterli sayıda hayvan üzerinde yapılmış olması,
c. İnsan dışı deney ortamında veya hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların insan üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,
d. Deneyin, insan sağlığı üzerinde öngörülebilir zararlı ve kalıcı bir etki bırakmaması,
e. Deney sırasında kişiye insan onuruyla bağdaşmayacak ölçüde acı verici yöntemlerin uygulanmaması,
f. Deneyle varılmak istenen amacın, bunun kişiye yüklediği külfete ve kişinin sağlığı üzerindeki tehlikeye göre daha ağır basması,
g. Deneyin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak açıklanan rızanın yazılı olması ve herhangi bir menfaat teminine bağlı bulunmaması, gerekir.

3. **(Değişik: 31/3/2005 – 5328/7 md.)** Çocuklar üzerinde bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için ikinci fıkrada aranan koşulların yanı sıra;
a. Yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların çocuklar üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,
b. Rıza açıklama yeteneğine sahip çocuğun kendi rızasının yanı sıra ana ve babasının veya vasisinin yazılı muvafakatinin de alınması,
c. Deneyle ilgili izin verecek yetkili kurullarda çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanının bulunması, gerekir.

4. Hasta olan insan üzerinde rıza olmaksızın tedavi amaçlı denemede bulunan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bilinen tıbbi müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, kişi üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme, ceza sorumluluğunu gerektirmez. Açıklanan rızanın, denemenin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak yazılı olması ve tedavinin uzman hekim tarafından bir hastane ortamında yapılması gerekir.
5. Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun yaralanması veya ölmesi halinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
6. Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Organ veya doku ticareti

Madde 91

1. Hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın, kişiden organ alan kimse, beş yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun konusunun doku olması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Hukuka aykırı olarak, ölüden organ veya doku alan kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Organ veya doku satın alan, satan, satılmasına aracılık eden kişi hakkında, birinci fıkrada belirtilen cezalara hükmolunur.
4. Bir ve üçüncü fıkralarda tanımlanan suçların bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.
5. Hukuka aykırı yollarla elde edilmiş olan organ veya dokuyu saklayan, nakleden veya aşılayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
6. Belli bir çıkar karşılığında organ veya doku teminine yönelik olarak ilan veya reklam veren veya yayınlayan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
7. Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.
8. Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun ölmesi halinde, kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Zorunluluk hali

Madde 92

1. Organ veya dokularını satan kişinin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik koşullar göz önünde bulundurularak, hakkında verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Etkin pişmanlık

Madde 93

1. Organ veya dokularını satan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce durumu merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.
2. Bu suç haber alındıktan sonra, organ veya dokularını satan kişi, gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve diğer suçluların yakalanmasına hizmet ve yardım ederse; hakkında verilecek cezanın, yardımın niteliğine göre, dörtte birden yarısına kadarı indirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşkence ve Eziyet

İşkence

Madde 94

1. Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Suçun;

a. Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b. Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, işlenmesi halinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

3. Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.
5. Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.
6. **(Ek: 11/4/2013-6459/9 md.)** Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence

Madde 95

1. İşkence fiilleri, mağdurun;

a. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

b. Konuşmasında sürekli zorluğa,

c. Yüzünde sabit ize,

d. Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,

e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, yarı oranında artırılır.

2. İşkence fiilleri, mağdurun;

a. İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b. Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c. Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d. Yüzünün sürekli değişikliğine,

e. Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

3. İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Eziyet

Madde 96

1. Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Yukarıdaki fıkra kapsamına giren fiillerin;

a. Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b. Üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı, işlenmesi halinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma, Gözetim, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün İhlâli

Terk

Madde 97-

1. Yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan bir kimseyi kendi haline terk eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Terk dolayısıyla mağdur bir hastalığa yakalanmış, yaralanmış veya ölmüşse, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi

Madde 98

1. Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çocuk Düşürtme, Düşürme veya Kısırlaştırma

Çocuk düşürtme

Madde 99

1. Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftadan fazla olan bir kadının çocuğunu düşürten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu durumda, çocuğunun düşürtülmesine rıza gösteren kadın hakkında bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.
3. Birinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi altı yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması halinde, onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. İkinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
5. Rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftayı doldurmamış olan bir kadının çocuğunun yetkili olmayan bir kişi tarafından düşürtülmesi halinde; iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan diğer fiiller yetkili olmayan bir kişi tarafından işlendiği takdirde, bu fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılarak hükmolunur.
6. Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması halinde, süresi yirmi haftadan fazla olmamak ve kadının rızası olmak koşuluyla, gebeliği sona erdirene ceza verilmez. Ancak, bunun için gebeliğin uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi gerekir.

Çocuk düşürme

Madde 100

1. Gebelik süresi on haftadan fazla olan kadının çocuğunu isteyerek düşürmesi halinde, bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

Kısırlaştırma

Madde 101

1. Bir erkek veya kadını rızası olmaksızın kısırlaştıran kimse, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiil, kısırlaştırma işlemi yapma yetkisi olmayan bir kimse tarafından yapılırsa, ceza üçte bir oranında artırılır.
2. Rızaya dayalı olsa bile, kısırlaştırma fiilinin yetkili olmayan bir kişi tarafından işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

ALTINCI BÖLÜM

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar

Cinsel saldırı

Madde 102- (Değişik: 18/6/2014-6545/58 md.)

1. Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.
3. Suçun;

a. Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
b. Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
c. Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
d. Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
e. İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

4. Cinsel saldırı için başvurulan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
5. Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Çocukların cinsel istismarı

Madde 103- (Değişik: 18/6/2014-6545/59 md.)

1. (Yeniden düzenlenen birinci ve ikinci cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden; (1)

a. On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b. Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

3. (Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/13 md.) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

4. Suçun;

a. Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b. İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c. Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d. Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e. Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

4. Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

5. Cinsel istismar için başvurulan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

6. Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Reşit olmayanla cinsel ilişki

Madde 104

1. Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(1)

2. **(İptal: Ana.Mah.nin 23/11/2005 tarihli ve E: 2005/103, K: 2005/89 sayılı kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/6/2014-6545/60 md.)** Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

3. **(Ek: 18/6/2014-6545/60 md.)** Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

Cinsel taciz

Madde 105

1. Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adlî para cezasına fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.(1)

2. **(Değişik: 18/6/2014-6545/61 md.)** Suçun;

a. Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b. Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c. Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d. Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e. Teşhir suretiyle, işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hürriyete Karşı Suçlar

Tehdit

Madde 106

1. (1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

2. Tehdidin;
a. Silahla,
b. Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,
c. Birden fazla kişi tarafından birlikte,
d. Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, işlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.

Şantaj

Madde 107

1. Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. **(Ek: 29/6/2005 – 5377/14 md.)** Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

Cebir

Madde 108

1. Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma

Madde 109

1. Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Bu suçun;
a. Silahla,
b. Birden fazla kişi tarafından birlikte,
c. Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
d. Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
e. Üstsoy, altsoy veya eşe karşı,
f. Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.
4. Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması halinde, ayrıca bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.
5. Suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır.
6. Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Etkin pişmanlık

Madde 110

1. Yukarıdaki maddede tanımlanan suçu işleyen kişi, bu suç nedeniyle soruşturmaya başlanmadan önce mağdurun şahsına zararı dokunmaksızın, onu kendiliğinden güvenli bir yerde serbest bırakacak olursa cezanın üçte ikisine kadarı indirilir.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 111

1. Tehdit, şantaj, cebir veya kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi [1]

Madde 112- (Değişik: 2/3/2014-6529/12 md.)

1. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;
a. Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,
b. Kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına,
c. Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi [2]

Madde 113- (Değişik: 2/3/2014-6529/13 md.)

1. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;
a. Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,
b. Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi

Madde 114-

1. Bir kimseye karşı;

a. Bir siyasi partiye üye olmaya veya olmamaya, siyasi partinin faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, siyasi partiden veya siyasi parti yönetimindeki görevinden ayrılmaya,

b. Seçim yoluyla gelinen bir kamu görevine aday olmamaya veya seçildiği görevden ayrılmaya, zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir siyasi partinin faaliyetlerinin engellenmesi halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme

Madde 115

1. Cebir veya tehdit kullanarak, bir kimseyi dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlayan ya da bunları açıklamaktan, yaymaktan meneden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. **(Değişik: 2/3/2014-6529/14 md.)** Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi hâlinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

3. **(Ek: 2/3/2014-6529/14 md.)** Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkra hükmüne göre ceza verilir.

Konut dokunulmazlığının ihlali

Madde 116

1. Bir kimsenin konutuna, konutunun eklentilerine rızasına aykırı olarak giren veya rıza ile girdikten sonra buradan çıkmayan kişi, mağdurun şikayeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. **(Değişik: 31/3/2005 – 5328/8 md.)** Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutat olan yerler dışında kalan işyerleri ve eklentileri hakkında işlenmesi hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine altı aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

3. **(Değişik: 31/3/2005 – 5328/8 md.)** Evlilik birliğinde aile bireylerinden ya da konutun veya işyerinin birden fazla kişi tarafından ortak kullanılması durumunda, bu kişilerden birinin rızası varsa, yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Ancak bunun için rıza açıklamasının meşru bir amaca yönelik olması gerekir.

4. Fiilin, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle ya da gece vakti işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

İş ve çalışma hürriyetinin ihlali

Madde 117

1. Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikayeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası verilir.

2. Çaresizliğini, kimsesizliğini ve bağlılığını sömürmek suretiyle kişi veya kişileri ücretsiz olarak veya sağladığı hizmet ile açık bir şekilde orantısız düşük bir ücretle çalıştıran veya bu durumda bulunan kişiyi, insan onuru ile bağdaşmayacak çalışma ve konaklama koşullarına tabi kılan kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis veya yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası verilir.

3. Yukarıdaki fıkrada belirtilen durumlara düşürmek üzere bir kimseyi tedarik veya sevk veya bir yerden diğer bir yere nakleden kişiye de aynı ceza verilir.

4. Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olan kişiye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi

Madde 118

1. Bir kimseye karşı bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Ortak hüküm

Madde 119

1. Eğitim ve öğretimin engellenmesi, kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi, siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali ile iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçlarının;

a. Silahla,

b. Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c. Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d. Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

e. Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

2. Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Haksız arama

Madde 120

1. Hukuka aykırı olarak bir kimsenin üstünü veya eşyasını arayan kamu görevlisine üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi

Madde 121

1. Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukuki bir neden olmaksızın kabul edilmemesi halinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

Nefret ve ayırımcılık (1)

Madde 122- (Değişik: 2/3/2014-6529/15 md.)

2. (1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle;

c. a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,

d. b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını,

e. c) Bir kişinin işe alınmasını,

f. d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını, engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kişilerin huzur ve sükununu bozma

Madde 123

1. Sırf huzur ve sükûnunu bozmak maksadıyla bir kimseye ısrarla; telefon edilmesi, gürültü yapılması ya da aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması halinde, mağdurun şikayeti üzerine faile üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Haberleşmenin engellenmesi

Madde 124

1. Kişiler arasındaki haberleşmenin hukuka aykırı olarak engellenmesi halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.
2. Kamu kurumları arasındaki haberleşmeyi hukuka aykırı olarak engelleyen kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Her türlü basın ve yayın organının yayınının hukuka aykırı bir şekilde engellenmesi halinde, ikinci fıkra hükmüne göre cezaya hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şerefe Karşı Suçlar

Hakaret

Madde 125

1. Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.
2. Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.
3. Hakaret suçunun;

a. Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b. Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c. Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle, işlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

4. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.)** Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.
5. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.)** Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suça ilişkin madde hükümleri uygulanır.

Mağdurun belirlenmesi

Madde 126

1. Hakaret suçunun işlenmesinde mağdurun ismi açıkça belirtilmemiş veya isnat üstü kapalı geçiştirilmiş olsa bile, eğer niteliğinde ve mağdurun şahsına yönelik bulunduğunda duraksanmayacak bir durum varsa, hem ismi belirtilmiş ve hem de hakaret açıklanmış sayılır.

İsnadın ispatı

Madde 127

1. İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması halinde kişiye ceza verilmez. Bu suç nedeniyle hakaret edilen hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı verilmesi halinde, isnat ispatlanmış sayılır. Bunun dışındaki hallerde isnadın ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikayetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.
2. İspat edilmiş fiilinden söz edilerek kişiye hakaret edilmesi halinde, cezaya hükmedilir.

İddia ve savunma dokunulmazlığı

Madde 128

1. Yargı mercileri veya idari makamlar nezdinde yapılan yazılı veya sözlü başvuru, iddia ve savunmalar kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnadlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması halinde, ceza verilmez. Ancak, bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve uyuşmazlıkla bağlantılı olması gerekir.

Haksız fiil nedeniyle veya karşılıklı hakaret

Madde 129

1. Hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.
2. Bu suçun, kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi halinde, kişiye ceza verilmez.
3. Hakaret suçunun karşılıklı olarak işlenmesi halinde, olayın mahiyetine göre, taraflardan her ikisi veya biri hakkında verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Kişinin hatırasına hakaret

Madde 130

1. Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır.
2. Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Soruşturma ve kovuşturma koşulu

Madde 131

1. Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen hariç; hakaret suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlıdır.
2. Mağdur, şikayet etmeden önce ölürse, veya suç ölmüş olan kişinin hatırasına karşı işlenmiş ise; ölenin ikinci dereceye kadar üstsoy ve altsoyu, eş veya kardeşleri tarafından şikayette bulunulabilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar

Haberleşmenin gizliliğini ihlal[1]

Madde 132

1. Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, verilecek ceza bir kat artırılır.[1]
2. Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.[1]
3. Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(Ek cümle: 2/7/2012-6352/79 md.)** İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.[1]
4. **(Mülga: 2/7/2012-6352/79 md.)**

Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması[2]

Madde 133

1. Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.[2]
2. Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.(2)
3. **(Değişik: 2/7/2012-6352/80 md.)** Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve dörtbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.

Özel hayatın gizliliğini ihlal[1]

Madde 134

1. Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.[1]
2. (Değişik: 2/7/2012-6352/81 md.) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.

Kişisel verilerin kaydedilmesi

Madde 135

1. Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.(2)
2. Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

Madde 136

3. Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.[3]

Nitelikli haller

Madde 137

1. Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

a. Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,

b. Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle, işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Verileri yok etmeme

Madde 138

1. Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.[4]

2. (Ek: 21/2/2014-6526/5 md.) Suçun konusunun Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ortadan kaldırılması veya yok edilmesi gereken veri olması hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Şikayet

Madde 139

1. Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme hariç, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 140

1. Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

ONUNCU BÖLÜM

Malvarlığına Karşı Suçlar

Hırsızlık

Madde 141

1. Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Nitelikli hırsızlık(1)

Madde 142

1. Hırsızlık suçunun;

a. Kime ait olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında veya ibadete ayrılmış yerlerde bulunan ya da kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen eşya hakkında,

b. (Mülga: 18/6/2014-6545/62 md.)

c. Halkın yararlanmasına sunulmuş ulaşım aracı içinde veya bunların belli varış veya kalkış yerlerinde bulunan eşya hakkında,

d. Bir afet veya genel bir felaketin meydana getirebileceği zararları önlemek veya hafifletmek maksadıyla hazırlanan eşya hakkında,

e. Adet veya tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılmış eşya hakkında,

f. (Mülga: 2/7/2012-6352/82 md.) işlenmesi hâlinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.[1]

2. Suçun;

a. Kişinin malını koruyamayacak durumda olmasından veya ölmesinden yararlanarak,

b. Elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle ya da özel beceriyle,

c. Doğal bir afetin veya sosyal olayların meydana getirdiği korku veya kargaşadan yararlanarak,

d. Haksız yere elde bulundurulan veya taklit anahtarla ya da diğer bir aletle kilit açmak veya kilitlenmesini engellemek suretiyle,[1]

e. Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle,

f. Tanınmamak için tedbir alarak veya yetkisi olmadığı halde resmi sıfat takınarak,

g. (...) [1] büyük veya küçük baş hayvan hakkında,[1]

h. (Ek: 18/6/2014-6545/62 md.) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında, işlenmesi hâlinde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Suçun, bu fıkranın (b) bendinde belirtilen surette, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olan kimseye karşı işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranına kadar artırılır.[1]

3. Suçun, sıvı veya gaz hâlindeki enerji hakkında ve bunların nakline, işlenmesine veya depolanmasına ait tesislerde işlenmesi halinde, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ceza yarı oranında artırılır ve onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. [2]

4. (Ek: 6/12/2006 – 5560/6 md.) Hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla konut dokunulmazlığının ihlâli veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde, bu suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet aranmaz.

5. (Ek: 18/6/2014-6545/62 md.) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.

Suçun gece vakti işlenmesi

Madde 143

1. Hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.[3]

Daha az cezayı gerektiren haller

Madde 144

1. Hırsızlık suçunun;

a. Paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde,

b. Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla, işlenmesi halinde, şikayet üzerine, fail hakkında iki aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

Malın değerinin az olması

Madde 145

1. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/16 md.)** Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, suçun işleniş şekli ve özellikleri de göz önünde bulundurularak, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Kullanma hırsızlığı

Madde 146

1. Hırsızlık suçunun, malın geçici bir süre kullanılıp zilyedine iade edilmek üzere işlenmesi halinde, şikayet üzerine, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir. Ancak malın suç işlemek için kullanılmış olması halinde bu hüküm uygulanmaz.

Zorunluluk hâli

Madde 147

1. Hırsızlık suçunun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılamak için işlenmesi halinde, olayın özelliğine göre, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Yağma

Madde 148

1. Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslime veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi halinde de aynı ceza verilir.

3. Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır.

Nitelikli yağma

Madde 149

1. Yağma suçunun;

a. Silahla,

b. Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle,

c. Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d. **(Değişik: 18/6/2014-6545/64 md.)** Yol kesmek suretiyle ya da konutta, işyerinde veya bunların eklentilerinde,

e. Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

f. Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

g. Suç örgütüne yarar sağlamak maksadıyla,

h. Gece vaktinde, işlenmesi halinde, fail hakkında on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

2. Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Daha az cezayı gerektiren hâl

Madde 150

1. Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

2. Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir.[1]

Mala zarar verme

Madde 151

1. Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

2. Haklı bir neden olmaksızın, sahipli hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerinin azalmasına neden olan kişi hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Mala zarar vermenin nitelikli halleri[1]

Madde 152

1. Mala zarar verme suçunun;

a. Kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya hakkında,

b. Yangına, sel ve taşkına, kazaya ve diğer felaketlere karşı korunmaya tahsis edilmiş her türlü eşya veya tesis hakkında,

c. Devlet ormanı statüsündeki yerler hariç, nerede olursa olsun, her türlü dikili ağaç, fidan veya bağ çubuğu hakkında,
d. Sulamaya, içme sularının sağlanmasına veya afetlerden korumaya yarayan tesisler hakkında,
e. Grev veya lokavt hallerinde işverenlerin veya işçilerin veya işveren veya işçi sendika veya konfederasyonlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında,
f. Siyasi partilerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında,
g. Sona ermiş olsa bile, görevinden ötürü öç almak amacıyla bir kamu görevlisinin zararına olarak, işlenmesi halinde, fail hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.[1]

2. Mala zarar verme suçunun;
a. Yakarak, yakıcı veya patlayıcı madde kullanarak,
b. Toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olmak suretiyle,
c. Radyasyona maruz bırakarak, nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanarak, işlenmesi halinde, verilecek ceza bir katına kadar artırılır.[1]

3. **(Ek: 18/6/2014-6545/65 md.)** Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.

İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme

Madde 153

1. İbadethanelere, bunların eklentilerine, buralardaki eşyaya, mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar veren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Birinci fıkrada belirtilen yerleri ve yapıları kirleten kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. Birinci ve ikinci fıkralardaki fiillerin, ilgili dini inanışı benimseyen toplum kesimini tahkir maksadıyla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

Hakkı olmayan yere tecavüz

Madde 154

1. **(Değişik: 25/2/2009-5841/1 md.)** Bir hakka dayanmaksızın başkasına ait taşınmaz mal veya eklentilerini malikmiş gibi tamamen veya kısmen işgal eden veya sınırlarını değiştiren veya bozan veya hak sahibinin bunlardan kısmen de olsa yararlanmasına engel olan kimseye, suçtan zarar görenin şikâyeti üzerine altı aydan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir.
2. Köy tüzel kişiliğine ait olduğunu veya öteden beri köylünün ortak yararlanmasına terk edilmiş bulunduğunu bilerek mera, harman yeri, yol ve sulak gibi taşınmaz malları kısmen veya tamamen zapt eden, bunlar üzerinde tasarrufta bulunan veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar uygulanır.
3. Kamuya veya özel kişilere ait suların mecrasını değiştiren kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar uygulanır.

Güveni kötüye kullanma

Madde 155

1. Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.[1]
2. Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Bedelsiz senedi kullanma

Madde 156

1. Bedelsiz kalmış bir senedi kullanan kimseye, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.

Dolandırıcılık

Madde 157

1. Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası verilir.

Nitelikli dolandırıcılık

Madde 158

1. Dolandırıcılık suçunun;
a. Dinî inanç ve duyguların istismar edilmesi suretiyle,
b. Kişinin içinde bulunduğu tehlikeli durum veya zor şartlardan yararlanmak suretiyle,
c. Kişinin algılama yeteneğinin zayıflığından yararlanmak suretiyle,
d. Kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu meslek kuruluşlarının, siyasi parti, vakıf veya dernek tüzel kişiliklerinin araç olarak kullanılması suretiyle,
e. Kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak,
f. Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle,

g. Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,
h. Tacir veya şirket yöneticisi olan ya da şirket adına hareket eden kişilerin ticari faaliyetleri sırasında; kooperatif yöneticilerinin kooperatifin faaliyeti kapsamında,
i. Serbest meslek sahibi kişiler tarafından, mesleklerinden dolayı kendilerine duyulan güvenin kötüye kullanılması suretiyle,
j. Banka veya diğer kredi kurumlarınca tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak maksadıyla,
k. Sigorta bedelini almak maksadıyla, işlenmesi halinde, iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.
l. (Ek: 24/11/2016-6763/14 md.) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle, İşlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

(Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/19 md.; Değişik: 3/4/2013-6456/40 md.) Ancak, (e), (f), (j) ve (k) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı üç yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

2. Kamu görevlileriyle ilişkisinin olduğundan, onlar nezdinde hatırı sayıldığından bahisle ve belli bir işin gördürüleceği vaadiyle aldatarak, başkasından menfaat temin eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. (Ek fıkra: 24/11/2016-6763/14 md.) Bu madde ile 157 nci maddede yer alan suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında; suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Daha az cezayı gerektiren hal

Madde 159

1. Dolandırıcılığın, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, şikayet üzerine, altı aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf

Madde 160

1. Kaybedilmiş olması nedeniyle malikinin zilyedliğinden çıkmış olan ya da hata sonucu ele geçirilen eşya üzerinde, iade etmeksizin veya yetkili mercileri durumdan haberdar etmeksizin, malik gibi tasarrufta bulunan kişi, şikayet üzerine, bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Hileli iflâs

Madde 161

1. Malvarlığını eksiltmeye yönelik hileli tasarruflarda bulunan kişi, bu hileli tasarruflardan önce veya sonra iflasa karar verilmiş olması halinde, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Hileli iflasın varlığı için;

a. Alacaklıların alacaklarının teminatı mahiyetinde olan malların kaçırılması, gizlenmesi veya değerinin azalmasına neden olunması,
b. Malvarlığını kaçırmaya yönelik tasarruflarının ortaya çıkmasını önlemek için ticari defter, kayıt veya belgelerin gizlenmesi veya yok edilmesi,
c. Gerçekte bir alacak ve borç ilişkisi olmadığı halde, sanki böyle bir ilişki mevcutmuş gibi, borçların artmasına neden olacak şekilde belge düzenlenmesi,
d. Gerçeğe aykırı muhasebe kayıtlarıyla veya sahte bilanço tanzimiyle aktifin olduğundan az gösterilmesi, gerekir.

Taksirli iflas

Madde 162

1. Tacir olmanın gerekli kıldığı dikkat ve özenin gösterilmemesi dolayısıyla iflasa sebebiyet veren kişi, iflasa karar verilmiş olması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Karşılıksız yararlanma

Madde 163

1. Otomatlar aracılığı ile sunulan ve bedeli ödendiği takdirde yararlanılabilen bir hizmetten ödeme yapmadan yararlanan kişi, iki aydan altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Telefon hatları ile frekanslarından veya elektromanyetik dalgalarla yapılan şifreli veya şifresiz yayınlardan sahibinin veya zilyedinin rızası olmadan yararlanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. **(Ek: 2/7/2012-6352/83 md.)** Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğal gazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Şirket veya kooperatifler hakkında yanlış bilgi

Madde 164

1. Bir şirket veya kooperatifin kurucu, ortak, idareci, müdür veya temsilcileri veya yönetim veya denetim kurulu üyeleri veya tasfiye memuru sıfatını taşıyanlar, kamuya yaptıkları beyanlarda veya genel kurula sundukları raporlarda veya önerilerde ilgililerin zarara uğramasına neden olabilecek nitelikte gerçeğe aykırı önemli bilgiler verecek veya verdirtecek olurlarsa altı aydan üç yıla kadar hapis veya bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar.

Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi

Madde 165 - (Değişik: 26/6/2009 – 5918/3 md.)

1. Bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı veya diğer malvarlığı değerini, bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bilgi vermeme

Madde 166

1. Bir hukuki ilişkiye dayalı olarak elde ettiği eşyanın, esasında suç işlemek suretiyle veya suç işlemek dolayısıyla elde edildiğini öğrenmesine rağmen, suçu takibe yetkili makamlara vakit geçirmeksizin bildirimde bulunmayan kişi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Şahsi cezasızlık sebebi veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep

Madde 167

1. Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;

a. Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b. Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,

c. Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

2. Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde; ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.

Etkin pişmanlık

Madde 168 – (Değişik: 29/6/2005 – 5377/20 md.)

1. Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs (...)[1] suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadarı indirilir.[1]

2. Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadarı indirilir.

3. (3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadarı indirilir.

4. Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.

5. (Ek: 2/7/2012 – 6352/84 md.) Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişisinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz; zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise, verilecek ceza üçte birine kadar indirilir. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 169

1. Hırsızlık, güveni kötüye kullanma ve dolandırıcılık suçlarının işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Topluma Karşı Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Tehlike Yaratan Suçlar

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması

Madde 170

1. Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

a. Yangın çıkaran,

b. Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,

c. Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması

Madde 171

1. Taksirle;

a. Yangına,

b. Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına, neden olan kişi, fiilin başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olması halinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Radyasyon yayma

Madde 172

1. Bir başkasını, sağlığını bozmak amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak surette, radyasyona tabi tutan kişi, üç yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Birinci fıkradaki fiilin belirsiz sayıda kişilere karşı işlenmiş olması halinde, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.
3. Bir başkasının hayatı, sağlığı veya malvarlığına önemli ölçüde zarar vermeye elverişli olacak biçimde radyasyon yayan veya atom çekirdeklerinin parçalanması sürecine etkide bulunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
4. Radyasyon yayılmasına veya atom çekirdeklerinin parçalanması sürecine, bir laboratuvar veya tesisin işletilmesi sırasında gerekli dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak neden olan kişi, fiilin bir başkasının hayatı, sağlığı veya malvarlığına önemli ölçüde zarar vermeye elverişli olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Atom enerjisi ile patlamaya sebebiyet verme

Madde 173

1. Atom enerjisini serbest bırakarak bir patlamaya ve bu suretle bir başkasının hayatı, sağlığı veya malvarlığı hakkında önemli ölçüde tehlikeye sebebiyet veren kişi, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiilin taksirle işlenmesi halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi (1)

Madde 174

1. Yetkili makamlardan gerekli izni almaksızın, patlayıcı, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeyi imal, ithal veya ihraç eden, ülke içinde bir yerden diğer bir yere nakleden, muhafaza eden, satan, satın alan veya işleyen kişi, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Yetkili makamların izni olmaksızın, bu fıkra kapsamına giren maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla, gerekli olan malzeme ve teçhizatı ithal eden, ihraç eden, satışa arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi de aynı ceza ile cezalandırılır.
2. Bu fiillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. Önemsiz tür ve miktarda patlayıcı maddeyi satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında, kullanılış amacı gözetilerek, bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali

Madde 175

1. Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünü, başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olabilecek şekilde ihmal eden kişi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

İnşaat veya yıkımla ilgili emniyet kurallarına uymama

Madde 176

1. İnşaat veya yıkım faaliyeti sırasında, insan hayatı veya beden bütünlüğü açısından gerekli olan tedbirleri almayan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Hayvanın tehlike yaratabilecek şekilde serbest bırakılması

Madde 177

1. Gözetimi altında bulunan hayvanı başkalarının hayatı veya sağlığı bakımından tehlikeli olabilecek şekilde serbest bırakan veya bunların kontrol altına alınmasında ihmal gösteren kişi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

İşaret ve engel koymama

Madde 178

1. Herkesin gelip geçtiği yerlerde yapılmakta olan işlerden veya bırakılan eşyadan doğan tehlikeyi önlemek için gerekli işaret veya engelleri koymayan, konulmuş olan işaret veya engelleri kaldıran ya da bunların yerini değiştiren kişi, iki aydan altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma

Madde 179

1. Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, konuldukları yerden kaldırarak, yanlış işaretler vererek, geçiş, varış, kalkış veya iniş yolları üzerine bir şey koyarak ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek, başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlikeye neden olan kişiye bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır
3. Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Trafik güvenliğini taksirle tehlikeye sokma

Madde 180

1. Deniz, hava veya demiryolu ulaşımında, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlikeye taksirle neden olan kimseye üç aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çevreye Karşı Suçlar

Çevrenin kasten kirletilmesi

Madde 181

1. İlgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkları toprağa, suya veya havaya kasten veren kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Atık veya artıkları izinsiz olarak ülkeye sokan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Atık veya artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı özellik göstermesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza iki katı kadar artırılır.
4. Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan fiillerin, insan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına ve bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.
5. Bu maddenin iki, üç ve dördüncü fıkrasındaki fiillerden dolayı tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Çevrenin taksirle kirletilmesi

Madde 182

1. Çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya verilmesine taksirle neden olan kişi, adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu atık veya artıkların, toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. İnsan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya taksirle verilmesine neden olan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Gürültüye neden olma

Madde 183

1. İlgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklere aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

İmar kirliliğine neden olma

Madde 184

1. Yapı ruhsatiyesi alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Yapı ruhsatiyesi olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
4. Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.
5. Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.
6. **(Ek: 29/6/2005 – 5377/21 md.)** İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar

Zehirli madde katma

Madde 185

1. İçilecek sulara veya yenilecek veya içilecek veya kullanılacak veya tüketilecek her çeşit besin veya şeylere zehir katarak veya başka suretlerle bunları bozarak kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşüren kimseye iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Yukarıdaki fıkrada belirtilen fiillerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak işlenmesi halinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bozulmuş veya değiştirilmiş gıda veya ilaçların ticareti

Madde 186

1. Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde bozulmuş, değiştirilmiş her tür yenilecek veya içilecek şeyleri veya ilaçları satan, tedarik eden, bulunduran kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adlî para cezası verilir.
2. Bu suçun, resmi izne dayalı olarak yürütülen bir meslek ve sanatın icrası kapsamında işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç yapma veya satma

Madde 187

1. Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye sokacak biçimde ilaç üreten veya satan kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.
2. Bu suçun tabip veya eczacı tarafından ya da resmi izne dayalı olarak yürütülen bir meslek ve sanatın icrası kapsamında işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti[3]

Madde 188

1. Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden kişi, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis ve ikibin günden yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.(2)(3)
2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı fiilinin diğer ülke açısından ithal olarak nitelendirilmesi dolayısıyla bu ülkede yapılan yargılama sonucunda hükmolunan cezanın infaz edilen kısmı, Türkiye'de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonucunda hükmolunan cezadan mahsup edilir.
3. Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, sevk eden, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.(1)(2) (Ek cümle: 18/6/2014 – 6545/66 md.) Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası on beş yıldan az olamaz. (3)
4. Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin eroin, kokain, morfin veya bazmorfin olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.[2]
5. **(Değişik: 18/6/2014 – 6545/66 md.)** Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır.
6. Üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili tabip tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde açısından da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır. **(Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/22 md.)** Ancak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.
7. Uyuşturucu veya uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmi makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, imal eden, satan, satın alan, sevk eden, nakleden, depolayan veya ihraç eden kişi, sekiz yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
8. Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 189

1. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarının bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma[1]

Madde 190

1. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için;

a. Özel yer, donanım veya malzeme sağlayan,

b. Kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan,

c. Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren, kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır[1]

2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır
3. Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.[1]

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak[3]

Madde 191- (Değişik: 18/6/2014 – 6545/68 md.)

1. Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171'inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklere uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

3. Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir.
4. Kişinin, erteleme süresi zarfında;
a. Kendisine yüklenen yükümlülüklere veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,
b. Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,
c. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, hâlinde, hakkında kamu davası açılır.
5. Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.
6. Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkrada tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.
7. Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkrada belirtilen yükümlülüklere aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.
8. Bu Kanunun;
a. 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,
b. 190 ıncı maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.
9. Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171'inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231'inci maddesi hükümleri uygulanır.
10. (Ek: 27/3/2015-6638/12 md.) Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Etkin pişmanlık

Madde 192

1. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.
2. Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.
3. Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadarı indirilir.
4. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz.

Ek cümle: 24/11/2016-6763/16 md.) Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz.

Zehirli madde imal ve ticareti

Madde 193

1. İçeriğinde zehir bulunan ve üretilmesi, bulundurulması veya satılması izne bağlı olan maddeyi izinsiz olarak üreten, bulunduran, satan veya nakleden kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Sağlık için tehlikeli madde temini

Madde 194

1. Sağlık için tehlike oluşturabilecek maddeleri çocuklara, akıl hastalarına veya uçucu madde kullananlara veren veya tüketimine sunan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma

Madde 195

1. Bulaşıcı hastalıklardan birine yakalanmış veya bu hastalıklardan ölmüş kimsenin bulunduğu yerin karantina altına alınmasına dair yetkili makamlarca alınan tedbirlere uymayan kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Usulsüz ölü gömülmesi

Madde 196

1. Ölü gömülmesine ayrılan yerlerden başka yerlere ölü gömen veya gömdüren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Güvenine Karşı Suçlar

Parada sahtecilik

Madde 197

1. Memlekette veya yabancı ülkelerde kanunen tedavülde bulunan parayı, sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi, iki yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Sahte parayı bilerek kabul eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. Sahteliğini bilmeden kabul ettiği parayı bu niteliğini bilerek tedavüle koyan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Paraya eşit sayılan değerler

Madde 198

1. Devlet tarafından ihraç edilip de hamiline yazılı bonolar, hisse senetleri, tahviller ve kuponlar, yetkili kurumlar tarafından çıkarılmış olup da kanunen tedavül eden senetler, tahviller ve evrak ile milli ziynet altınları, para hükmündedir.

Kıymetli damgada sahtecilik

Madde 199

1. Kıymetli damgayı sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Sahte olarak üretilmiş kıymetli damgayı bilerek kabul eden kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. Sahteliğini bilmeden kabul ettiği kıymetli damgayı bu niteliğini bilerek tedavüle koyan kişi, bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
4. Damgalı kağıtlar, damga ve posta pulları ve muayyen bir miktar vergi veya harcın ödendiğini belgelemek amacıyla kullanılan pullar, kıymetli damga sayılır.

Para ve kıymetli damgaları yapmaya yarayan araçlar

Madde 200

1. Paralarla kıymetli damgaların üretiminde kullanılan alet veya malzemeyi izinsiz olarak üreten, ülkeye sokan, satan, devreden, satın alan, kabul eden veya muhafaza eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

Etkin pişmanlık

Madde 201

1. Sahte olarak para veya kıymetli damga üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya kabul eden kişi, bu para veya kıymetli damgaları tedavüle koymadan ve resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve sahte olarak üretilen para veya kıymetli damgaların üretildiği veya saklandığı yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını ve sahte olarak üretilen para veya kıymetli damgaların ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.
2. Sahte para veya kıymetli damga üretiminde kullanılan alet ve malzemeyi izinsiz olarak üreten, ülkeye sokan, satan, devreden, satın alan, kabul eden veya muhafaza eden kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve bu malzemenin üretildiği veya saklandığı yerleri ilgili makama haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını ve bu malzemenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

Mühürde sahtecilik

Madde 202

1. Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ve Başbakanlık tarafından kullanılan mührü sahte olarak üreten veya kullanan kişi, iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Kamu kurum ve kuruluşlarınca veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca kullanılan onaylayıcı veya belgeleyici mührü sahte olarak üreten veya kullanan kişi, bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Mühür bozma

Madde 203

1. Kanun veya yetkili makamların emri uyarınca bir şeyin saklanmasını veya varlığının aynen korunmasını sağlamak için konulan mührü kaldıran veya konuluş amacına aykırı hareket eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Resmi belgede sahtecilik

Madde 204

1. Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

3. Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır.

Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek

Madde 205

1. Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan

Madde 206

1. Bir resmi belgeyi düzenlemek yetkisine sahip olan kamu görevlisine yalan beyanda bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Özel belgede sahtecilik

Madde 207

1. Bir özel belgeyi sahte olarak düzenleyen veya gerçek bir özel belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren ve kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bir sahte özel belgeyi bu özelliğini bilerek kullanan kişi de yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

3. Özel belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek

Madde 208

1. Gerçek bir özel belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Açığa imzanın kötüye kullanılması

Madde 209

1. Belirli bir tarzda doldurulup kullanılmak üzere kendisine teslim olunan imzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kağıdı, verilme nedeninden farklı bir şekilde dolduran kişi, şikayet üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İmzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kağıdı hukuka aykırı olarak ele geçirip veya elde bulundurup da hukuki sonuç doğuracak şekilde dolduran kişi, belgede sahtecilik hükümlerine göre cezalandırılır.

Resmi belge hükmünde belgeler

Madde 210

1. Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun, emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması halinde, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
2. Gerçeğe aykırı belge düzenleyen tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire veya diğer sağlık mesleği mensubu, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Düzenlenen belgenin kişiye haksız bir menfaat sağlaması ya da kamunun veya kişilerin zararına bir sonuç doğurucu nitelik taşıması halinde, resmi belgede sahtecilik hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

Daha az cezayı gerektiren hal

Madde 211

1. Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın ispatı veya gerçek bir durumun belgelenmesi amacıyla belgede sahtecilik suçunun işlenmesi halinde, verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.

İçtima

Madde 212

1. Sahte resmi veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması halinde, hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmolunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kamu Barışına Karşı Suçlar

Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit

Madde 213

1. Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla hayat, sağlık, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı bakımından alenen tehditte bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Suçun silahla işlenmesi halinde, verilecek ceza, kullanılan silahın niteliğine göre yarı oranına kadar artırılabilir.

Suç işlemeye tahrik

Madde 214

1. Suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Halkın bir kısmını diğer bir kısmına karşı silahlandırarak, birbirini öldürmeye tahrik eden kişi, onbeş yıldan yirmidört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Tahrik konusu suçların işlenmesi halinde, tahrik eden kişi, bu suçlara azmettiren sıfatıyla cezalandırılır.

Suçu ve suçluyu övme (1)

Madde 215

1. İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, bu nedenle kamu düzeni açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması hâlinde, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama

Madde 216

1. Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kanunlara uymamaya tahrik

Madde 217

1. Halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik eden kişi, tahrikin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Ortak hüküm

Madde 218

1. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/25 md.)** Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar artırılır. Ancak, haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

Görev sırasında din hizmetlerini kötüye kullanma

Madde 219

1. İmam, hatip, vaiz, rahip, haham gibi dini reislerden biri vazifesini ifa sırasında alenen hükümet idaresini ve Devlet kanunlarını ve hükümet icraatını takbih ve tezyif ederse bir aydan bir seneye kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır veya bunlardan birine hükmolunabilir.
2. Yukarıdaki fıkrada gösterilen kimselerden biri işbu sıfattan bilistifade hükümetin idaresini ve kanun ve nizam ve emirleri ve dairelerden birine ait olan vazife ve salahiyeti takbih ve tezyife veya halkı kanunlara yahut hükümet emirlerini icraya veya memuru memuriyetinin vazifesi icabına karşı itaatsizliğe tahrik ve teşvik edecek olursa üç aydan iki seneye kadar hapse ve adlî para cezası ve müebbeden veya muvakkaten bilfiil o vazifeyi icradan ve onun menfaat ve aidatını almaktan memnuiyetine hükmolunur.
3. Kendi sıfatlarından istifade ederek kanuna göre kazanılmış olan haklara muhalif iş ve sözlerde bulunmaya, bir kimseyi icbar ve ikna eden din reis ve memurları hakkında dahi baladaki fıkrada yazılı ceza tertip olunur.
4. Bunlardan biri dini sıfatından istifade ederek, birinci fıkrada yazılı fiillerden başka bir cürüm işlerse altıda bir miktarı çoğaltılmak şartıyla o cürüm için kanunda yazılı olan ceza ile mahkûm olur.
5. Şu kadar ki kanun işbu sıfatı esasen nazarıitibara almış ise cezayı çoğaltmaya mahal yoktur.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220

1. Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.
2. Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.
4. Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.
5. Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.
6. **(Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.)** Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.(Ek cümle: 11/4/2013-6459/11 md.) Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.
7. **(Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.)** Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.
8. Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. [1]

Etkin pişmanlık

Madde 221

1. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu nedeniyle soruşturmaya başlanmadan ve örgütün amacı doğrultusunda suç işlenmeden önce, örgütü dağıtan veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlayan kurucu veya yöneticiler hakkında cezaya hükmolunmaz.
2. Örgüt üyesinin, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmeksizin, gönüllü olarak örgütten ayrıldığını ilgili makamlara bildirmesi halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.
3. Örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmeden yakalanan örgüt üyesinin, pişmanlık duyarak örgütün dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya elverişli bilgi vermesi halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

4. Suç işlemek amacıyla örgüt kuran, yöneten veya örgüte üye olan ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin, gönüllü olarak teslim olup, örgütün yapısı ve faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi halinde, hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz. Kişinin bu bilgileri yakalandıktan sonra vermesi halinde, hakkında bu suçtan dolayı verilecek cezada üçte birden dörtte üçe kadar indirim yapılır.(1)
5. Etkin pişmanlıktan yararlanan kişiler hakkında bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur. Denetimli serbestlik tedbirinin süresi üç yıla kadar uzatılabilir.
6. **(Ek: 6/12/2006 – 5560/8 md.)** Kişi hakkında, bu maddedeki etkin pişmanlık hükümleri birden fazla uygulanmaz.

Şapka ve Türk harfleri

Madde 222- (Mülga: 2/3/2014-6529/16 md.)

ALTINCI BÖLÜM

Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar

Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması

Madde 223

1. Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket halinde iken durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
4. Bu suçların işlenmesi sırasında kişilerin hürriyetinin tahdit edilmesi dolayısıyla ayrıca cezaya hükmolunur.
5. Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgedeki sabit platformların işgali

Madde 224

1. Kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgede kurulmuş sabit bir platformu cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla ele geçiren, zapteden veya kontrolü altına alan kişi, beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bu suçun işlenmesi sırasında kişilerin hürriyetinin tahdit edilmesi dolayısıyla ayrıca cezaya hükmolunur.
3. Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Genel Ahlaka Karşı Suçlar

Hayasızca hareketler

Madde 225

1. Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Müstehcenlik

Madde 226

1.

a. Bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten,

b. Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten,

c. Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden,

d. Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren,

e. Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan,

f. Bu ürünlerin reklamını yapan, kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

2. Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları, temsili çocuk görüntülerini veya çocuk gibi görünen kişileri kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
4. Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

5. Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
6. Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.
7. Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkra hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.

Fuhuş

Madde 227

1. Çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır.
2. Bir kimseyi fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran ya da fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Fuhşa sürüklenen kişinin kazancından yararlanılarak kısmen veya tamamen geçimin sağlanması, fuhşa teşvik sayılır.
3. Fuhşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar h apis ve iki yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.
4. Cebir veya tehdit kullanarak, hile ile ya da çaresizliğinden yararlanarak bir kimseyi fuhşa sevk eden veya fuhuş yapmasını sağlayan kişi hakkında yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.
5. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların eş, üstsoy, kayın üstsoy, kardeş, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da kamu görevi veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
6. Bu suçların, suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.
7. Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.
8. Fuhşa sürüklenen kişi, tedaviye veya psikolojik terapiye tâbi tutulabilir. (1)

Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama

Madde 228

1. Kumar oynanması için yer ve imkan sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden aşağı olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Çocukların kumar oynaması için yer ve imkan sağlanması halinde, verilecek ceza bir katı oranında artırılır.
3. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/139 md.) Suçun bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenmesi halinde üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.
4. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/139 md.)Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
5. Bu suçtan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (3)
6. Ceza Kanununun uygulanmasında kumar, kazanç amacıyla icra edilen ve kar ve zararın talihe bağlı olduğu oyunlardır.

Dilencilik

Madde 229

1. Çocukları, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bu suçun üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımları ya da eş tarafından işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. Bu suçun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Aile Düzenine Karşı Suçlar

Birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören

Madde 230

1. Evli olmasına rağmen, başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Kendisi evli olmamakla birlikte, evli olduğunu bildiği bir kimse ile evlilik işlemi yaptıran kişi de yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. Gerçek kimliğini saklamak suretiyle bir başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
4. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçlardan dolayı zamanaşımı, evlenmenin iptali kararının kesinleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Çocuğun soybağını değiştirme

Madde 231

1. Bir çocuğun soybağını değiştiren veya gizleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Özen yükümlülüğüne aykırı davranarak, sağlık kurumundaki bir çocuğun başka bir çocukla karışmasına neden olan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kötü muamele

Madde 232

1. Aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İdaresi altında bulunan veya büyütmek, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali

Madde 233

1. Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişi, şikayet üzerine, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Hamile olduğunu bildiği eşini veya sürekli birlikte yaşadığı ve kendisinden gebe kalmış bulunduğunu bildiği evli olmayan bir kadını çaresiz durumda terk eden kimseye, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Velayet hakları kaldırılmış olsa da, itiyadi sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddi ve manevi özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlak, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması

Madde 234

1. Velayet yetkisi elinden alınmış olan ana veya babanın ya da üçüncü derece dahil kan hısmının, onaltı yaşını bitirmemiş bir çocuğu veli, vasi veya bakım ve gözetimi altında bulunan kimsenin yanından cebir veya tehdit kullanmaksızın kaçırması veya alıkoyması halinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Fiil cebir veya tehdit kullanılarak işlenmiş ya da çocuk henüz oniki yaşını bitirmemiş ise ceza bir katı oranında artırılır.
3. **(Ek: 6/12/2006 – 5560/10 md.)** Kanunî temsilcisinin bilgisi veya rızası dışında evi terk eden çocuğu, rızasıyla da olsa, ailesini veya yetkili makamları durumdan haberdar etmeksizin yanında tutan kişi, şikâyet üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar

İhaleye fesat karıştırma

Madde 235

1. **(Değişik: 11/4/2013-6459/12 md.)** Kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Aşağıdaki hallerde ihaleye fesat karıştırılmış sayılır:

a. Hileli davranışlarla;

I. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye veya ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek,

II. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olmayan kişilerin ihaleye katılmasını sağlamak,

III. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olduğu halde, sahip olmadığından bahisle değerlendirme dışı bırakmak,

IV. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olmadığı halde, sahip olduğundan bahisle değerlendirmeye almak.

b. Tekliflerle ilgili olup da ihale mevzuatına veya şartnamelere göre gizli tutulması gereken bilgilere başkalarının ulaşmasını sağlamak.

c. Cebir veya tehdit kullanmak suretiyle ya da hukuka aykırı diğer davranışlarla, ihaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye, ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek.

d. İhaleye katılmak isteyen veya katılan kişilerin ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için aralarında açık veya gizli anlaşma yapmaları.

3. **(Değişik: 11/4/2013-6459/12 md.)** İhaleye fesat karıştırma suçunun;

a. Cebir veya tehdit kullanmak suretiyle işlenmesi hâlinde temel cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz. Ancak, kasten yaralama veya tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca bu suçlar dolayısıyla cezaya hükmolunur.

b. İşlenmesi sonucunda ilgili kamu kurumu veya kuruluşu açısından bir zarar meydana gelmemiş ise, bu fıkranın (a) bendinde belirtilen hâller hariç olmak üzere, fail hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

4. İhaleye fesat karıştırma dolayısıyla menfaat temin eden görevli kişiler, ayrıca bu nedenle ilgili suç hükmüne göre cezalandırılırlar.
5. Yukarıdaki fıkralar hükümleri, kamu kurum veya kuruluşları aracılığı ile yapılan artırma veya eksiltmeler ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu kurum veya kuruluşlarının ya da

kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler veya kooperatifler adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara fesat karıştırılması halinde de uygulanır.

Edimin ifasına fesat karıştırma

Madde 236

1. Kamu kurum veya kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bunların iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler ya da kooperatiflere karşı taahhüt altına girilen edimin ifasına fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Aşağıdaki fiillerin hileli olarak yapılması halinde, edimin ifasına fesat karıştırılmış sayılır:

a. İhale kararında veya sözleşmede evsafı belirtilen maldan başka bir malın teslim veya kabul edilmesi.

b. İhale kararında veya sözleşmede belirtilen miktardan eksik malın teslim veya kabul edilmesi.

c. Edimin ihale kararında veya sözleşmede belirtilen sürede ifa edilmemesine rağmen, süresinde ifa edilmiş gibi kabul edilmesi.

d. Yapım ihalelerinde eserin veya kullanılan malzemenin şartname veya sözleşmesinde belirlenen şartlara, miktar veya niteliklere uygun olmamasına rağmen kabul edilmesi.

e. Hizmet niteliğindeki edimin, ihale kararında veya sözleşmede belirtilen şartlara göre verilmemesine veya eksik verilmesine rağmen verilmiş gibi kabul edilmesi.

3. Edimin ifasına fesat karıştırma dolayısıyla menfaat temin eden görevli kişiler, ayrıca bu nedenle ilgili suç hükmüne göre cezalandırılırlar.

Fiyatları etkileme

Madde 237

1. İşçi ücretlerinin veya besin veya malların değerlerinin artıp eksilmesi sonucunu doğurabilecek bir şekilde ve bu maksatla yalan haber veya havadis yayan veya sair hileli yollara başvuran kimseye üç aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.
2. Fiil sonucu besin veya malların değerleri veya işçi ücretleri artıp eksildiği takdirde ceza üçte biri oranında artırılır.
3. Fail, ruhsatlı simsar veya borsa tellalı ise ceza ayrıca sekizde bir oranında artırılır.

Kamuya gerekli şeylerin yokluğuna neden olma

Madde 238

1. Taahhüt ettiği işi yerine getirmeyerek, kamu kurum ve kuruluşları veya kamu hizmeti veya genel bir felaketin önlenmesi için zorunlu eşya veya besinlerin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına neden olan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir.

Ticarî sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması

Madde 239

1. Sıfat veya görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, şikayet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi halinde de bu fıkraya göre cezaya hükmolunur.
2. Birinci fıkra hükümleri, fenni keşif ve buluşları veya sınai uygulamaya ilişkin bilgiler hakkında da uygulanır.
3. Bu sırlar, Türkiye'de oturmayan bir yabancıya veya onun memurlarına açıklandığı takdirde, faile verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. Bu halde şikayet koşulu aranmaz.
4. Cebir veya tehdit kullanarak bir kimseyi bu madde kapsamına giren bilgi veya belgeleri açıklamaya mecbur kılan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Mal veya hizmet satımından kaçınma

Madde 240

1. Belli bir mal veya hizmeti satmaktan kaçınarak kamu için acil bir ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Tefecilik

Madde 241

1. Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 242

1. Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

ONUNCU BÖLÜM

Bilişim Alanında Suçlar

Bilişim sistemine girme

Madde 243

1. Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası verilir.

2. Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.
3. Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (4) (Ek: 24/3/2016-6698/30 md.) Bir bilişim sisteminin kendi içinde veya bilişim sistemleri arasında gerçekleşen veri nakillerini, sisteme girmeksizin teknik araçlarla hukuka aykırı olarak izleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme

Madde 244

1. Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
4. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması

Madde 245 – (Değişik: 29/6/2005 – 5377/27 md.)

1. Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Başkalarına ait banka hesaplarıyla ilişkilendirilerek sahte banka veya kredi kartı üreten, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
3. Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
4. Birinci fıkrada yer alan suçun;

a. Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,
b. Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın,
c. Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

5. **(Ek: 6/12/2006 – 5560/11 md.)** Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.

Yasak cihaz veya programlar Madde 245/A- (Ek: 24/3/2016-6698/30 md.) (1) Bir cihazın, bilgisayar programının, şifrenin veya sair güvenlik kodunun; münhasıran bu Bölümde yer alan suçlar ile bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenebilen diğer suçların işlenmesi için yapılması veya oluşturulması durumunda, bunları imal eden, ithal eden, sevk eden, nakleden, depolayan, kabul eden, satan, satışa arz eden, satın alan, başkalarına veren veya bulunduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 246

1. Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar

Zimmet

Madde 247

1. Görevi nedeniyle zilyedliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

Etkin pişmanlık

Madde 248

1. Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.
2. Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi

veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Daha az cezayı gerektiren hal

Madde 249

1. Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

İrtikap

Madde 250

1. **(Değişik: 2/7/2012-6352/86 md.)** [1] Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması halinde, icbarın varlığı kabul edilir.
2. Görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği hileli davranışlarla, kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi ikna eden kamu görevlisi, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. İkinci fıkrada tanımlanan suçun kişinin hatasından yararlanarak işlenmiş olması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. **(Ek: 2/7/2012-6352/86 md.)** İrtikap edilen menfaatin değeri ve mağdurun ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

Denetim görevinin ihmali

Madde 251

1. Zimmet veya irtikap suçunun işlenmesine kasten göz yuman denetimle yükümlü kamu görevlisi, işlenen suçun müşterek faili olarak sorumlu tutulur.
2. Denetim görevini ihmal ederek, zimmet veya irtikap suçunun işlenmesine imkan sağlayan kamu görevlisi, üç aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Rüşvet

Madde 252- (Değişik: 2/7/2012-6352/87 md.)

1. Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kamu görevlisi de birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.
3. Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması halinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.
4. Kamu görevlisinin rüşvet talebinde bulunması ve fakat bunun kişi tarafından kabul edilmemesi ya da kişinin kamu görevlisine menfaat temini konusunda teklif veya vaatte bulunması ve fakat bunun kamu görevlisi tarafından kabul edilmemesi hâllerinde fail hakkında, birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.
5. Rüşvet teklif veya talebinin karşı tarafa iletilmesi, rüşvet anlaşmasının sağlanması veya rüşvetin temini hususlarında aracılık eden kişi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.
6. Rüşvet ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.
7. Rüşvet alan veya talebinde bulunan ya da bu konuda anlaşmaya varan kişinin; yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması halinde, verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.
8. Bu madde hükümleri;

a. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

b. Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler,

c. Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar,

d. Kamu yararına çalışan dernekler,

e. Kooperatifler,

f. Halka açık anonim şirketler, adına hareket eden kişilere, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması amacıyla doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi; bu kişiler tarafından talep veya kabul edilmesi; bunlara aracılık edilmesi; bu ilişki dolayısıyla bir başkasına menfaat temin edilmesi halinde de uygulanır.

9. Bu madde hükümleri;

a. Yabancı bir devlette seçilmiş veya atanmış olan kamu görevlilerine,

b. Uluslararası veya uluslarüstü mahkemelerde ya da yabancı devlet mahkemelerinde görev yapan hâkimlere, jüri üyelerine veya diğer görevlilere,

c. Uluslararası veya uluslarüstü parlamento üyelerine,

d. Kamu kurumu ya da kamu işletmeleri de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamusal bir faaliyet yürüten kişilere,

e. Bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvurulan tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen vatandaş veya yabancı hakemlere,

f. Uluslararası bir anlaşmaya dayalı olarak kurulan uluslararası veya uluslarüstüörgütlerin görevlilerine veya temsilcilerine, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması ya da uluslararası ticari işlemler nedeniyle bir işin veya haksız bir yararın elde edilmesi yahut muhafazası amacıyla; doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi ya da bunlar tarafından talep veya kabul edilmesi halinde de uygulanır.

10. Dokuzuncu fıkra kapsamına giren rüşvet suçunun yurt dışında yabancı tarafından işlenmekle birlikte;

a. Türkiye'nin,

b. Türkiye'deki bir kamu kurumunun,

c. Türk kanunlarına göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisinin,

d. Türk vatandaşının, tarafı olduğu bir uyuşmazlık ya da bu kurum veya kişilerle ilgili bir işlemin yapılması veya yapılmaması için işlenmesi halinde, rüşvet veren, teklif veya vaat eden; rüşvet alan, talep eden, teklif veya vaadini kabul eden; bunlara aracılık eden; rüşvet ilişkisi dolayısıyla kendisine menfaat temin edilen kişiler hakkında, Türkiye'de bulundukları takdirde, resen soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 253

1. Rüşvet suçunun işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Etkin pişmanlık

Madde 254

1. **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet alan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, rüşvet konusu şeyi soruşturmaya yetkili makamlara aynen teslim etmesi halinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz. Rüşvet alma konusunda başkasıyla anlaşan kamu görevlisinin durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce durumu yetkili makamlara haber vermesi halinde de hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz.

2. **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet veren veya bu konuda kamu görevlisiyle anlaşmaya varan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi halinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz.

3. **(Değişik: 2/7/2012-6352/88 md.)** Rüşvet suçuna iştirak eden diğer kişilerin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi halinde, hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz.

4. **(Ek: 26/6/2009 – 5918/4 md.)** Bu madde hükümleri, yabancı kamu görevlilerine rüşvet veren kişilere uygulanmaz.

Nüfuz ticareti (1)

Madde 255- (Değişik: 2/7/2012-6352/89 md.)

1. Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olduğundan bahisle, haksız bir işin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Menfaat temini konusunda anlaşmaya varılması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

3. Birinci fıkrada belirtilen amaç doğrultusunda menfaat talebinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi ya da menfaat teklif veya vaadinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi hallerinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

4. Nüfuz ticareti suçuna aracılık eden kişi, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

5. Nüfuz ticareti ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü gerçek kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilileri, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

6. İşin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunmanın müstakil bir suç oluşturduğu hallerde kişiler ayrıca bu suç nedeniyle cezalandırılır.

7. Bu madde hükümleri, 252'nci maddenin dokuzuncu fıkrasında sayılan kişiler üzerinde nüfuz ticareti yapılması halinde de uygulanır. Bu kişiler hakkında, Türkiye'de bulunmaları halinde, vatandaş veya yabancı olduklarına bakılmaksızın, resen soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması

Madde 256

1. Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Görevi kötüye kullanma

Madde 257

1. Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya

gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

3. **(Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.)**

Göreve ilişkin sırrın açıklanması

Madde 258

1. Görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Kamu görevlisi sıfatı sona erdikten sonra, birinci fıkrada yazılı fiilleri işleyen kimseye de aynı ceza verilir.

Kamu görevlisinin ticareti

Madde 259

1. Yürüttüğü görevin sağladığı nüfuzdan yararlanarak, bir başkasına mal veya hizmet satmaya çalışan kamu görevlisi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

Kamu görevinin terki veya yapılmaması

Madde 260

1. Hukuka aykırı olarak ve toplu biçimde, görevlerini terk eden, görevlerine gelmeyen, görevlerini geçici de olsa kısmen veya tamamen yapmayan veya yavaşlatan kamu görevlilerinin her biri hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. Kamu görevlisi sayısının üçten fazla olmaması halinde cezaya hükmolunmaz.
2. Kamu görevlilerinin mesleki ve sosyal hakları ile ilgili olarak, hizmeti aksatmayacak biçimde, geçici ve kısa süreli iş bırakmaları veya yavaşlatmaları halinde, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza da verilmeyebilir.

Kişilerin malları üzerinde usulsüz tasarruf

Madde 261

1. İlgili kanunlarda belirlenen koşullara aykırı olduğunu bilerek, kişilerin taşınır veya taşınmaz malları üzerinde, karşılık ödenmek suretiyle de olsa, zorla tasarrufta bulunan kamu görevlisi, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi

Madde 262

1. Bir kamu görevini, kanun ve nizamlara aykırı olarak yerine getirmeye teşebbüs eden veya terk emri kendisine bildirilmiş olduğu halde görevi sürdüren kimseye üç aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Kanuna aykırı eğitim kurumu

Madde 263 – (Mülga – 17/4/2013-6460/13 md.)

Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma

Madde 264

1. Bir rütbe veya kamu görevinin veya mesleğin, resmi elbisesini yetkisi olmaksızın alenen ve başkalarını yanıltacak şekilde giyen veya hakkı olmayan nişan veya madalyaları takan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Elbisenin sağlayacağı kolaylık ve olanaklardan yararlanarak bir suç işlenirse, yalnız bu fiilden ötürü yukarıdaki fıkrada belirtilen cezalar üçte biri oranında artırılarak hükmolunur.

Görevi yaptırmamak için direnme

Madde 265

1. Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.
4. Suçun, silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.
5. Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Kamu görevine ait araç ve gereçleri suçta kullanma

Madde 266

1. Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Adliyeye Karşı Suçlar

İftira

Madde 267

1. Yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Fiilin maddî eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması halinde, ceza yarı oranında artırılır.
3. Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.
4. Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.
5. Mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; (...) [1] hükmolunur. [1]
6. Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.
7. **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 17/11/2011 tarihli ve E.: 2010/115, K.: 2011/154 sayılı Kararı ile.)** [2]
8. İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.
9. Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur. İlan masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması

Madde 268

1. İşlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır. [3]

Etkin pişmanlık

Madde 269

1. İftira edenin, mağdur hakkında adlî veya idari soruşturma başlamadan önce, iftirasından dönmesi halinde, hakkında iftira suçundan dolayı verilecek cezanın beşte dördü indirilir.
2. Mağdur hakkında kovuşturma başlamadan önce iftiradan dönme halinde, iftira suçundan dolayı verilecek cezanın dörtte üçü indirilir.
3. Etkin pişmanlığın;

a. Mağdur hakkında hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi,

b. Mağdurun mahkûmiyetinden sonra gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın yarısı,

c. Hükmolunan cezanın infazına başlanması halinde, verilecek cezanın üçte biri, indirilebilir.

4. İftiranın konusunu oluşturan münhasıran idari yaptırım uygulanmasını gerektiren fiil dolayısıyla;

a. İdari yaptırıma karar verilmeden önce etkin pişmanlıkta bulunulması halinde, verilecek cezanın yarısı,

b. İdari yaptırım uygulandıktan sonra etkin pişmanlıkta bulunulması halinde, verilecek cezanın üçte biri, indirilebilir.

5. (Değişik: 29/6/2005 – 5377/31 md.) Basın ve yayın yoluyla yapılan iftiradan dolayı etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanılabilmesi için, bunun aynı yöntemle yayınlanması gerekir.

Suç üstlenme

Madde 270

1. Yetkili makamlara, gerçeğe aykırı olarak, suçu işlediğini veya suça katıldığını bildiren kimseye iki yıla kadar hapis cezası verilir. Bu suçun üstsoy, altsoy, eş veya kardeşi cezadan kurtarmak amacıyla işlenmesi halinde; verilecek cezanın dörtte üçü indirilebileceği gibi tamamen de kaldırılabilir.

Suç uydurma

Madde 271

1. İşlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerini soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uyduran kimseye üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Yalan tanıklık

Madde 272

1. Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye, dört aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Mahkeme huzurunda ya da yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Üç yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun soruşturma veya kovuşturması kapsamında yalan tanıklık yapan kişi hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi ile ilgili olarak

gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

5. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişinin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla; yalan tanıklık yapan kişi, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.
6. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükmolunur.
7. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, altıncı fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.
8. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi hakkında hapis cezası dışında adlî veya idari bir yaptırım uygulanmışsa; yalan tanıklıkta bulunan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Şahsi cezasızlık veya cezanın azaltılmasını gerektiren sebepler

Madde 273

1. Kişinin;

a. Kendisinin, üstsoy, altsoy, eş veya kardeşinin soruşturma ve kovuşturmaya uğramasına neden olabilecek bir hususla ilgili olarak yalan tanıklıkta bulunması,

b. Tanıklıktan çekinme hakkı olmasına rağmen, bu hakkı kendisine hatırlatılmadan gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapması, halinde, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

2. Birinci fıkra hükmü, özel hukuk uyuşmazlıkları kapsamında yapılan yalan tanıklık hallerinde uygulanmaz.

Etkin pişmanlık

Madde 274

1. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında bir hak kısıtlamasını veya yoksunluğunu sonuçlayacak nitelikte karar verilmeden veya hükümden önce gerçeğin söylenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.
2. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında bir hak kısıtlamasını veya yoksunluğunu sonuçlayacak nitelikte karar verildikten sonra ve fakat hükümden önce gerçeğin söylenmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisinden yarısına kadarı indirilebilir.
3. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşmeden önce gerçeğin söylenmesi halinde, verilecek cezanın yarısından üçte birine kadarı indirilebilir.

Yalan yere yemin

Madde 275

1. Hukuk davalarında yalan yere yemin eden davacı veya davalıya bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Dava hakkında hüküm verilmeden önce gerçeğin söylenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.
3. Hükmün icraya konulmasından veya kesinleşmesinden önce gerçeğin söylenmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir.

Gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık

Madde 276

1. Yargı mercileri veya suçtan dolayı kanunen soruşturma yapmak veya yemin altında tanık dinlemek yetkisine sahip bulunan kişi veya kurul tarafından görevlendirilen bilirkişinin gerçeğe aykırı mütalaada bulunması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Birinci fıkrada belirtilen kişi veya kurullar tarafından görevlendirilen tercümanın ifade veya belgeleri gerçeğe aykırı olarak tercüme etmesi halinde, birinci fıkra hükmü uygulanır.

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs [1]

Madde 277- (Değişik: 2/7/2012-6352/90md.)

1. Görülmekte olan bir davada (...)[2] gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, (...)[2] sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(Ek cümle: 18/6/2014-6545/69 md.)** Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.[2]
2. Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.

Suçu bildirmeme

Madde 278- (İptal: Anayasa Mahkemesinin 30/6/2011 tarihli ve E.:2010/52, K.:2011/113 sayılı Kararı ile; Değişik: 2/7/2012-6352/91 md.)

1. İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. Mağdurun onbeşyaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da

hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

4. Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükmolunmaz. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır.

Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi

Madde 279

1. Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Suçun, adlî kolluk görevini yapan kişi tarafından işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi

Madde 280

1. Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme

Madde 281

1. Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suçla ilgili olarak kişiye bu fıkra hükmüne göre ceza verilmez.
2. Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. İlişkin olduğu suç nedeniyle hüküm verilmeden önce gizlenen delilleri mahkemeye teslim eden kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle verilecek cezanın beşte dördü indirilir.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (1)

Madde 282

1. **(Değişik: 26/6/2009 – 5918/5 md.)** Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. **(Ek: 26/6/2009 – 5918/5 md.)** Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (1)
3. Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.
4. Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.
5. Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.
6. Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

Suçluyu kayırma

Madde 283

1. Suç işleyen bir kişiye araştırma, yakalanma, tutuklanma veya hükmün infazından kurtulması için imkan sağlayan kimse, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. Bu suçun üstsoy, altsoy, eş, kardeş veya diğer suç ortağı tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme

Madde 284

1. Hakkında tutuklama kararı verilmiş olan veya hükümlü bir kişinin bulunduğu yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. İşlenmiş olan bir suça ilişkin delil ve eserlerin başkaları tarafından saklandığı yeri bildiği halde yetkili makamlara bildirmeyen kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. Bu suçların kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
4. Bu suçların üstsoy, altsoy, eş veya kardeş tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

Gizliliğin ihlali

Madde 285- (1) (Değişik: 2/7/2012-6352/92 md.)

1. Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun oluşabilmesi için;

a. Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi,

b. Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğine ilişkin olarak yapılan açıklamanın maddi gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeye elverişli olması, gerekir.

2. Soruşturma evresinde alınan ve soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.
3. Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için, tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.
4. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların kamu görevlisi tarafından görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi halinde, ceza yarısına kadar artırılır.
5. Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak algılanmalarına yol açacak şekilde görüntülerinin yayınlanması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
6. Soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin haber verme sınırları aşılmaksızın haber konusu yapılması suç oluşturmaz.

Ses veya görüntülerin kayda alınması

Madde 286

1. Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan veya nakleden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Genital muayene

Madde 287

1. Yetkili hakim ve savcı kararı olmaksızın, kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi yapan fail hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Bulaşıcı hastalıklar dolayısıyla kamu sağlığını korumak amacıyla kanun ve tüzüklerde öngörülen hükümlere uygun olarak yapılan muayeneler açısından yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs

Madde 288- (Değişik: 2/7/2012-6352/93 md.)

1. Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Muhafaza görevini kötüye kullanma

Madde 289

1. Muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan mal üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Kişinin bu malın sahibi olması halinde, verilecek ceza yarı oranında indirilir.
2. Birinci fıkrada tanımlanan suçun konusunu oluşturan eşyayı kovuşturma başlamadan önce geri veren veya bunun mümkün olmaması halinde bedelini ödeyen kişi hakkında verilecek cezaların beşte dördü indirilir.
3. Muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan malın dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranması nedeniyle kaybolmasına veya bozulmasına neden olan kişi, adlî para cezası ile cezalandırılır.
4. Bir suça ilişkin soruşturma veya kovuşturma kapsamında elkonulan eşyayı amacı dışında kullanan kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Resmen teslim olunan mala elkonulması ve bozulması

Madde 290

1. Hükmen hak sahiplerine teslim edilen taşınmaz mallara tekrar elkoyan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan taşınır malın bu kişinin elinden rızası dışında alınması halinde hırsızlık, cebren alınması halinde yağma, hileyle alınması halinde dolandırıcılık, tahrip edilmesi halinde mala zarar verme suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Kişinin bu malın sahibi olması halinde, verilecek cezanın yarısından dörtte üçüne kadarı indirilir.

Başkası yerine ceza infaz kurumuna veya tutukevine girme

Madde 291

1. Kendisini, bir hükümlünün veya tutuklunun yerine koyarak ceza infaz kurumuna veya tutukevine giren kimseye altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Hükümlü veya tutuklunun kaçması

Madde 292

1. Tutukevinden, ceza infaz kurumundan veya gözetimi altında bulunduğu görevlilerin elinden kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Bu suçun, cebir veya tehdit kullanılarak işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Bu suçun, silahlı olarak ya da birden çok tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir katına kadar artırılır.
4. Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.
5. Bu maddede yazılı hükümler, ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan hükümlüler ile hapis cezası adlî para cezasından çevrilmiş olanlar hakkında da uygulanır.

Etkin pişmanlık

Madde 293

1. [1] (...) [1] tutuklu veya hükümlünün, kaçtıktan sonra etkin pişmanlık göstererek kendiliğinden teslim olması halinde, kaçtığı günden itibaren teslimin gerçekleştiği güne kadar geçen süre dikkate alınarak, verilecek cezanın altıda beşinden altıda birine kadarı indirilir. Ancak, kaçma süresinin altı ayı geçmesi halinde cezada indirim yapılmaz.[1]

Kaçmaya imkan sağlama

Madde 294

1. Gözaltına alınanın veya tutuklunun kaçmasını sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Hükümlünün kaçmasını sağlayan kişi, çekilecek olan hapis cezasının süresine göre iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, hükümlünün cezası;
   a. Müebbet hapis cezası ise, beş yıldan sekiz yıla,
   b. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ise, sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Bu suçların, cebir veya tehdit kullanılarak işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.
4. Kaçması sağlanan kişi sayısının birden fazla olması halinde, bu sayı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza üçte birden bir katına kadar artırılır.
5. Bu suçların gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün muhafaza veya nakli ile görevli kişiler tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza, üçte biri oranında artırılır.
6. Bu suçların üstsoy, altsoy, eş veya kardeş tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir.
7. Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.
8. Gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün, muhafaza veya nakli ile görevli kişinin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmasından yararlanarak kaçması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Muhafızın görevini kötüye kullanması

Madde 295

1. Gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün muhafaza veya nakli ile görevli kişilerin, görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmeleri halinde, görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
2. Muhafaza veya nakli ile görevli olan kimse, görevinin gereklerine aykırı olarak gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün bulunduğu yerden geçici bir süreyle uzaklaşmasına izin verirse; altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün bu fırsattan yararlanarak kaçması halinde, kaçmaya kasten imkan sağlama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Hükümlü veya tutukluların ayaklanması

Madde 296

1. Hükümlü veya tutukluların toplu olarak ayaklanması halinde, her biri hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Hükümlü veya tutuklu sayısının üçten fazla olmaması halinde, bu suçtan dolayı cezaya hükmedilmez.
2. Ayaklanma sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.

İnfaz kurumuna veya tutukevine yasak eşya sokmak

Madde 297

1. İnfaz kurumuna veya tutukevine silah, uyuşturucu veya uyarıcı madde veya elektronik haberleşme aracı sokan veya bulunduran kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun konusunu oluşturan eşyanın, temin edilmesi veya bulundurulması ayrı bir suç oluşturduğu takdirde; fikri içtima hükümlerine göre belirlenecek ceza yarı oranında artırılır.
2. **(İptal: Anayasa Mahkemesinin 7/7/2011 tarihli ve E.:2010/69, K.:2011/116 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/20 md.) Birinci fıkra kapsamı dışında kalan;**
   a. Firarı kolaylaştırıcı her türlü alet ve malzemeyi,
   b. Her türlü saldırı ve savunma araçları ile yangın çıkarmaya yarayan malzemeyi,

c. Alkol içeren her türlü içeceği,
d. Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemeyi,
e. 188 inci maddede tanımlanan suçlar saklı kalmak üzere, yeşil reçeteye tabi ilaçları,
f. Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya suç örgütlerini temsil eden yayın, afiş, pankart, resim, sembol, işaret, doküman ve benzeri malzemeler ile örgütsel haberleşme araçlarını,
g. Yetkili makamlarca izin verilenler hariç, ses ve görüntü almaya yarayan araçları, ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokan, buralarda bulunduran veya kullanan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

3. Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların hükümlü veya tutukluların muhafazasıyla görevli kişiler tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.
4. Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyayı yanında bulunduran veya kullanan hükümlü veya tutuklu, bunu kimden ve ne suretle elde ettiği hususunda bilgi verirse, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Hak kullanımını ve beslenmeyi engelleme

Madde 298

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların haberleşmelerini, ziyaretçileriyle görüşmelerini, iyileştirme ve eğitim programları çerçevesinde eğitim ve spor, meslek kazandırma ve işyurdu çalışmaları ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarını, kurum tabibince muayene ve tedavi edilmelerini, müdafi veya avukat tayin etmelerini, bunlarla görüşmelerini, mahkemelere veya Cumhuriyet başsavcılıklarına gitmelerini, kurum görevlileri ile görüşmelerini, salıverilenlerin kurum dışına çıkmalarını her ne suretle olursa olsun engelleyenler, hükümlü ve tutukluları bu fiillere teşvik edenler, bu yolda talimat verenler, mevzuatın hükümlü ve tutuklulara tanıdığı sair her türlü görüşme ve temas olanağını engelleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.
2. Hükümlü ve tutukluların beslenmesini engelleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Hükümlü ve tutukluların açlık grevine veya ölüm orucuna teşvik veya ikna edilmeleri ya da bu yolda kendilerine talimat verilmesi de beslenmenin engellenmesi sayılır.
3. Beslenmenin engellenmesi nedeniyle kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinden biri veya ölüm meydana gelmiş ise, ayrıca kasten yaralama veya kasten öldürme suçlarına ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar

Cumhurbaşkanına hakaret

Madde 299

1. Cumhurbaşkanına hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/35 md.)** Suçun alenen işlenmesi hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.
3. Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

Devletin egemenlik alametlerini aşağılama

Madde 300

1. Türk Bayrağını yırtarak, yakarak veya sair surette ve alenen aşağılayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu hüküm, Anayasada belirlenen beyaz ay yıldızlı al bayrak özelliklerini taşıyan ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin egemenlik alameti olarak kullanılan her türlü işaret hakkında uygulanır.
2. İstiklal Marşını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Bu maddede tanımlanan suçların yabancı bir ülkede bir Türk vatandaşı tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama (1)

Madde 301- (Değişik: 30/4/2008-5759/1 md.)

1. Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Devletin askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
3. Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.
4. Bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar

Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak

Madde 302

1. **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/36 md.)** Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya

veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işleyen kimse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

2. Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.
3. Bu maddede tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Düşmanla işbirliği yapmak

Madde 303

1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile savaş halinde olan devletin ordusunda hizmet kabul eden, düşman devletin yanında Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı silahlı mücadeleye giren vatandaş, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Düşman devlet ordusunda herhangi bir komuta görevi üstlenen vatandaş, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.
3. Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.
4. Savaş zamanında düşman devlet toprağında bulunup da bu devlet ordusunda hizmete alınmak mecburiyetinde kalan vatandaş hakkında, bu nedenle cezaya hükmolunmaz.

Devlete karşı savaşa tahrik

Madde 304

1. Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı savaş açması veya hasmane hareketlerde bulunması için yabancı devlet yetkililerini tahrik eden veya bu amaca yönelik olarak yabancı devlet yetkilileri ile işbirliği yapan kişi, on yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(Mülga ikinci cümle: 29/6/2005 – 5377/37 md.)**
2. Bu madde uygulamasında, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin güvenliğine karşı suç işlemek üzere oluşturulmuş örgütlerin doğrudan veya dolaylı olarak desteklenmesi, hasmane hareket olarak kabul edilir.
3. Bu maddede tanımlanan suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Temel millî yararlara karşı faaliyette bulunmak için yarar sağlama[1]

Madde 305

1. **(Değişik fıkra: 29/6/2005 – 5377/38 md.)** Temel millî yararlara karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle, yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya başkası için maddi yarar sağlayan vatandaşa ya da Türkiye'de bulunan yabancıya, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir. Yarar sağlayan veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükmolunur.
2. **(Değişik fıkra: 29/6/2005 – 5377/38 md.)** Fiilin savaş sırasında işlenmiş olması hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
3. Suç savaş hali dışında işlendiği takdirde, bu nedenle kovuşturma yapılması Adalet Bakanının iznine bağlıdır.
4. Temel milli yararlar deyiminden; bağımsızlık, toprak bütünlüğü, milli güvenlik ve Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel nitelikleri anlaşılır.

Yabancı devlet aleyhine asker toplama

Madde 306

1. Türkiye Devletini savaş tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak şekilde, yetkisiz olarak, yabancı bir devlete karşı asker toplayan veya diğer hasmane hareketlerde bulunan kimseye beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil sonucu savaş meydana gelirse faile müebbet hapis cezası verilir.
3. Fiil, sadece yabancı devletle siyasal ilişkileri bozacak veya Türkiye Devleti veya Türk vatandaşlarını misilleme tehlikesi ile karşı karşıya bırakacak nitelikte ise faile iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.
4. Siyasal ilişki kesilir veya misilleme meydana gelirse üç yıldan on yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
5. Bu maddede yer alan suçun kovuşturulması Adalet Bakanının iznine bağlıdır.
6. Bu madde hükümleri, fiili savaş halinde ülke topraklarının tamamını veya bir kısmını işgal eden yabancı devlet kuvvetlerine karşı meşru müdafaa amaçlı direniş hareketleri hakkında uygulanmaz.

Askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaşma

Madde 307

1. Devletin silahlı kuvvetlerine ait olan veya hizmetine verilmiş bulunan kara, deniz ve hava ulaşım araçlarını, yolları, müesseseleri, depoları ve diğer askerî tesisleri, bunlar henüz tamamlanmamış bulunsalar bile, kısmen veya tamamen tahrip eden veya geçici bir süre için olsa bile kullanılmayacak hale getiren kişiye, altı yıldan oniki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Suçun;

a. Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin çıkarı için işlenmiş olması,

b. Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş kudret ve yeteneğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş olması, halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

3. Tahrip veya kullanılamaz hale gelme, birinci fıkrada belirtilen bina, tesis veya eşyayı elinde bulunduran veya korumak ve gözetlemekle yükümlü olan kimsenin taksiri sonucunda meydana gelmiş

veya bu nedenle suçun işlenmesi kolaylaşmış ise, bu kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

4. Savaş zamanında Türkiye Devleti zararına olmak üzere, düşman askerî hareketlerini kolaylaştırmak veya Türkiye Devletinin askerî hareketlerine zarar vermek maksadıyla yabancıyla anlaşan veya anlaşma olmasa da aynı sonuçları meydana getirmeye yönelik fiilleri işleyen kişiye on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.
5. Dördüncü fıkrada tanımlanan fiil sonucunda, düşman askerî hareketleri fiilen kolaylaşmış veya Türk Devletinin askerî hareketleri zarar görmüş ise faile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.
6. Dört ve beşinci fıkralarda yazılı suçları işleyen kimse ile anlaşan yabancıya da aynı ceza verilir.
7. Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerin Türkiye Devleti ile aralarında savaş için ittifak veya iştirak olan devlet zararına olarak Türkiye'de işlenmesi halinde de bu madde hükümleri uygulanır.

Düşman devlete maddi ve mali yardım

Madde 308

1. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin savaş halinde olduğu devlete, savaşta Türkiye Cumhuriyeti Devletinin aleyhine kullanılabilecek her türlü eşyayı karşılıklı veya karşılıksız, doğrudan veya dolaylı olarak veren vatandaş, beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu hüküm, Türkiye'de oturan yabancı hakkında da uygulanır.
2. Savaş zamanında, düşman devlet yararına yapılan borçlanmalara veya her ne nedenle olursa olsun ödemelere katılan veya bunlara ilişkin işlemleri kolaylaştıran vatandaşa veya Türkiye'de oturan yabancıya aynı ceza verilir.
3. Savaştan evvel başlamış olsa bile, birinci fıkrada yazılı haller dışında, nerede bulunursa bulunsun düşman devlet vatandaşıyla veya düşman devlet topraklarında oturan diğer kimselerle Türkiye Devleti zararına veya düşman devletin savaş gücüne olumlu etki yapacak nitelikte doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ticaret yapan vatandaşa veya Türkiye'de oturan yabancıya iki yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.
4. Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerin düşman devletle aralarında savaş için ittifak veya iştirak olan devlet yararına işlenmesi halinde de bu madde hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar

Anayasayı ihlal

Madde 309

1. Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılırlar.
2. Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.
3. Bu maddede tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı

Madde 310

1. Cumhurbaşkanına suikastte bulunan kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiile teşebbüs edilmesi halinde de suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.
2. Cumhurbaşkanına karşı diğer fiili saldırılarda bulunan kimse hakkında, ilgili suça ilişkin ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur. Ancak, bu suretle verilecek ceza beş yıldan az olamaz.

Yasama organına karşı suç

Madde 311

1. Cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Büyük Millet Meclisini ortadan kaldırmaya veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlerini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılırlar.
2. Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

Hükûmete karşı suç

Madde 312

1. Cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs eden kimseye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.
2. Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silâhlı isyan

Madde 313

1. Halkı, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı bir isyana tahrik eden kimseye onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir. İsyan gerçekleştiğinde, tahrik eden kişi hakkında yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
2. Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı isyanı idare eden kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. İsyana katılan diğer kişilere altı yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Bir ve ikinci fıkrada tanımlanan suçların, Devletin savaş halinde olmasının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.
4. Bir ve ikinci fıkrada tanımlanan suçların işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

Silâhlı örgüt

Madde 314

1. Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
2. Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.

Silâh sağlama

Madde 315

1. Yukarıdaki maddede tanımlanan örgütlerin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla bunların amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin eden, nakleden veya depolayan kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Suç için anlaşma

Madde 316

1. Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçlardan herhangi birini elverişli vasıtalarla işlemek üzere iki veya daha fazla kişi, maddi olgularla belirlenen bir biçimde anlaşırlarsa, suçların ağırlık derecesine göre üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Amaçlanan suç işlenmeden veya anlaşma dolayısıyla soruşturmaya başlanmadan önce bu ittifaktan çekilenlere ceza verilmez.

ALTINCI BÖLÜM

Milli Savunmaya Karşı Suçlar

Askerî komutanlıkların gasbı

Madde 317

1. Kanunen yetkili olmadıkları veya Devlet tarafından memur edilmedikleri halde, bir asker kıtasının veya donanmasının veya savaş gemisinin veya savaş hava filosunun veya bir kale veya müstahkem mevkiin veya bir askerî üssün veya tesisin, bir liman veya şehrin komutasını alanlara müebbet hapis cezası verilir.
2. Kanunen yetkili olmaları veya Devlet tarafından görevlendirilmeleri suretiyle yukarıda gösterilen yerlerin komutanı bulunanlardan, yetkili makamlarca komutanlığı terk etmeleri için verilen emirlere uymayanlara da aynı ceza verilir.

Halkı askerlikten soğutma

Madde 318

1. **(Değişik: 11/4/2013-6459/13 md.)** Askerlik hizmetini yapanları firara sevk edecek veya askerlik hizmetine katılacak olanları bu hizmeti yapmaktan vazgeçirecek şekilde teşvik veya telkinde bulunanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, basın ve yayın yolu ile işlenirse ceza yarısı oranında artırılır.

Askerleri itaatsizliğe teşvik

Madde 319

1. Askerleri veya askerî idareye bağlı olarak görev yapan diğer kişileri kanunlara karşı itaatsizliğe veya yeminlerini bozmaya veya askerî disiplini veya askerlik hizmetine ilişkin görevlerini ihlale yönelten ve tahrik edenler ile kanunlara, yeminlere veya disiplin veya diğer görevlere aykırı hareketleri askerler önünde öven veya iyi gördüğünü söyleyen kimselere, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, aleni olarak işlenmişse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Fiil, savaş zamanında işlenmiş ise ceza bir katı oranında artırılır.

Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma

Madde 320

1. Hükûmetin izni olmaksızın bir yabancı veya yabancı Devlet hizmetinde veya bunların lehinde çalışmak üzere Ülke içinde vatandaşlardan asker yazan veya vatandaşları silahlandıran kimseye üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Asker yazılanlar veya silahlandırılanlar arasından asker veya askerlik çağında olanlar varsa ceza üçte biri oranında artırılır.
3. Birinci fıkradaki hizmeti kabul eden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Savaş zamanında emirlere uymama

Madde 321

1. Savaş zamanında Devletin yetkili makam ve mercilerinin emir veya kararlarına bilerek aykırı harekette bulunan kimseye bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.

Savaş zamanında yükümlülükler

Madde 322

1. Savaş zamanında, Devletin silahlı kuvvetlerinin veya halkın ihtiyaçları için Devlet veya bir kamu kuruluşu veya kamu hizmetleri yapan veya kamu ihtiyaçlarını sağlayan bir kuruluş ile iş yapmak veya eşya vermek üzere yaptıkları sözleşmedeki yükümlülükleri kısmen veya tamamen yerine getirmeyen kimseye üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.
2. Yükümlülüklerin kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi taksirden ileri gelmişse, cezanın dörtte üçüne kadarı indirilebilir.
3. Yükümlülüğün kısmen veya tamamen yerine getirilmemesine asıl yükümlüler ile aralarında sözleşme bulunan aracılar veya bunların temsilcileri neden olmuşsa, bunlar hakkında da aynı cezalar uygulanır.
4. Savaş zamanında yükümlülüklerin yerine getirilmesinde hile yapan yukarıdaki fıkralarda yazılı kişilere on yıldan onbeş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.

Savaşta yalan haber yayma

Madde 323

1. Savaş sırasında kamunun endişe ve heyecan duymasına neden olacak veya halkın maneviyatını sarsacak veya düşman karşısında ülkenin direncini azaltacak şekilde asılsız veya abartılmış veya özel maksada dayalı havadis veya haber yayan veya nakleden veya temel milli yararlara zarar verebilecek herhangi bir faaliyette bulunan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Eğer fiil;

a. Propagandayla,

b. Askerlere yönelik olarak,

c. Bir yabancı ile anlaşma neticesi, işlenmişse, verilecek ceza on yıldan yirmi yıla kadar hapistir.

3. Fiil, düşmanla anlaşma neticesi işlenmişse müebbet hapis cezası verilir.
4. Savaş zamanında düşman karşısında milletin direncini tehlikeyle karşı karşıya bırakacak şekilde yabancı paraların değerini düşürmeye veya itibarı amme kağıtlarının değeri üzerinde etki yapmaya yönelik hareketlerde bulunan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası verilir.
5. Dördüncü fıkrada yazılı fiil, bir yabancı ile anlaşma sonucu işlenmişse ceza yarısı; düşmanla anlaşma sonucu işlenmiş ise bir katı oranında artırılır.

Seferberlikle ilgili görevin ihmali

Madde 324

1. Sulh zamanında seferberlikle ilgili görevlerini ihmal eden veya geciktiren kamu görevlisine altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Düşmandan unvan ve benzeri payeler kabulü

Madde 325

1. Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletten akademik derece veya şeref, unvan, nişan ve diğer fahri rütbe veya bunlara ait maaş veya başka yararlar kabul eden vatandaşa bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk

Devletin güvenliğine ilişkin belgeler

Madde 326

1. Devletin güvenliğine veya iç veya dış siyasal yararlarına ilişkin belge veya vesikaları kısmen veya tamamen yok eden, tahrip eden veya bunlar üzerinde sahtecilik yapan veya geçici de olsa, bunları tahsis olundukları yerden başka bir yerde kullanan, hileyle alan veya çalan kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Yukarıdaki yazılı fiiller, savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise müebbet hapis cezası verilir.

Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme

Madde 327

1. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri temin eden kimseye üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa müebbet hapis cezası verilir.

Siyasal veya askerî casusluk

Madde 328

1. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden kimseye onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil;

a. Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin yararına işlenmişse,

b. Savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye sokmuşsa, fail, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama

Madde 329

1. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklayan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa, faile on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Fiil, failin taksiri sonucu meydana gelmiş ise birinci fıkrada yazılı olan halde, faile altı aydan iki yıla, ikinci fıkrada yazılı hallerden birinin varlığı halinde ise üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Gizli kalması gereken bilgileri açıklama

Madde 330

1. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklayan kimseye müebbet hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise, faile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.

Uluslararası casusluk

Madde 331

1. Yabancı bir devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri, diğer bir yabancı devlet lehine siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden vatandaşa veya bunu Türkiye'de temin etmiş bulunan yabancıya bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

Askerî yasak bölgelere girme

Madde 332

1. Devletin askerî yararı gereği girilmesi yasaklanmış olan yerlere, gizlice veya hile ile girenlere iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenirse faile üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Devlet sırlarından yararlanma, Devlet hizmetlerinde sadakatsizlik

Madde 333

1. Görevi dolayısıyla öğrendiği ve Devletin güvenliğinin gizli kalmasını gerektirdiği fenni keşif veya yeni buluşları veya sınai yenilikleri kendisinin veya başkasının yararına kullanan veya kullanılmasını sağlayan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
2. Fiil, Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin yararına işlenir veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye sokacak olursa, faile müebbet hapis cezası verilir.
3. Türkiye Devleti tarafından yabancı bir memlekette Devlete ait belirli bir işi görmek için görevlendirilen kimse, bu görevi sadakatle yerine getirmediği ve bu fiilden dolayı zarar meydana gelebildiği takdirde faile beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.
4. Bu maddede tanımlanan suçların işleneceğini haber alıp da bunları zamanında yetkililere ihbar etmeyenlere, suç teşebbüs derecesinde kalmış olsa bile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Yasaklanan bilgileri temin

Madde 334

1. Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgileri temin eden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise faile beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

Yasaklanan bilgilerin casusluk maksadıyla temini

Madde 335

1. Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin yararına işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise faile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.

Yasaklanan bilgileri açıklama

Madde 336

1. Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgileri açıklayan kimseye üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye sokmuş ise faile on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Fiil, failin taksiri sonucu meydana gelmiş ise, birinci fıkrada yazılı olan halde faile altı aydan iki yıla, ikinci fıkrada yazılı halde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Yasaklanan bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklama

Madde 337

1. Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklayan kimseye on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.

Taksir sonucu casusluk fiillerinin işlenmesi

Madde 338

1. Bu bölümde tanımlanan suçların işlenmesi, ilgili kişilerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmaları sonucu mümkün olmuş veya kolaylaşmış ise, taksirle davranan faile altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeyle karşı karşıya bırakmış ise, taksirle davranan faile üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Devlet güvenliği ile ilgili belgeleri elinde bulundurma

Madde 339

1. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından gizli kalması gereken bilgileri veya yetkili makamların açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken hususları elde etmeye yarayan ve elde bulundurulması için kabul edilebilir bir neden gösterilemeyen belgelerle veya bu nitelikteki herhangi bir şeyle yakalanan kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Fiil, savaş zamanında işlenirse faile üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar

Yabancı devlet başkanına karşı suç

Madde 340

1. Yabancı devletlerden birinin başkanına karşı bir suç işleyen kişiye verilecek ceza, sekizde biri oranında artırılır. Suçun müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.
2. Fiil, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlardan ise, soruşturma ve kovuşturma yabancı devletin şikayetine bağlıdır.

Yabancı devlet bayrağına karşı hakaret

Madde 341

1. Resmen çekilmiş olan yabancı devlet bayrağını veya diğer egemenlik alametlerini alenen tahkir eden kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Bu suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması, ilgili devletin şikayetine bağlıdır.

Yabancı devlet temsilcilerine karşı suç

Madde 342

1. Türkiye Cumhuriyetinde sürekli veya geçici olarak görevlendirilmiş yabancı devlet temsilcileri ile bunların diplomasi memurları veya uluslararası kuruluşların temsilcileri ile bunların diplomatik ayrıcalık ve bağışıklık tanınan memurları, kendilerine karşı görevlerinden dolayı işlenen suçlar bakımından, kamu görevlisi kabul edilerek; suç işleyen kişiler hakkında, bu Kanunun ilgili hükümlerine göre cezaya hükmolunur.
2. İşlenen suç hakaret ise, soruşturma ve kovuşturma yapılması, mağdurun şikayetine bağlıdır.

Karşılıklılık koşulu

Madde 343

1. Bu bölümde yazılı hükümlerin uygulanması, karşılıklılık koşuluna bağlıdır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Geçici Madde 1 – (Ek: 11/4/2013-6459/14 md.)

1. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 235 inci maddesinde yapılan değişiklik sebebiyle görülmekte olan davalarda görevsizlik kararı verilemez.

Yürürlük

Madde 344

1. Bu Kanunun;

a. "İmar kirliliğine neden olma" başlıklı 184 üncü maddesi yayımı tarihinde,

b. "Çevrenin kasten kirletilmesi" başlıklı 181'inci maddesinin birinci fıkrası ile "Çevrenin taksirle kirletilmesi" başlıklı 182'nci maddesinin birinci fıkrası yayımı tarihinden itibaren iki yıl sonra,

c. Diğer hükümleri 1 Haziran 2005 tarihinde, (1) yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 345

1. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kabahat türünden fiiller suç oluşturmamaktadır.

B) Suç ortaklarının iştirak statülerinin belirlenmesinde "asli iştirak - fer'i iştirak" ayırımı esas alınmıştır.

C) Hürriyeti bağlayıcı cezalar "ağır hapis", "hapis" ve "hafif hapis"; para cezaları ise "ağır para" ve "hafif para"cezası olmak üzere derecelendirmeye tâbi tutulmuştur.

D) Tekerrür halinde, yeni işlenen suçun cezası diğer koşulların bulunması durumunda artırılarak verilir.

2. Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmaksuretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre, aşağıdaki suçlardan hangisini işlemiştir? *(Madde 250)*

A) Nüfuz ticareti

B) Nitelikli dolandırıcılık

C) İrtikap

D) Rüşvet

3. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamayacağı, suç ve ceza içeren hükümlerin kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamayacağı hususu 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, hangi temel ilkesidir? *(Madde 2)*

A) Hukukilik

B) Kanunilik

C) Adalet

D) Kanun önünde eşitlik

4. Bir kamu görevlisi, görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapmaması için aracılar vasıtasıyla göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlaması halinde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre aşağıdaki suçların hangisini işlemiştir? *(Madde 252)*

A) Zimmet

B) İrtikap

C) Görevi kötüye kullanma

D) Rüşvet

5. 5. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre, zimmet suçunun işlenmesine kasten göz yuman denetimle yükümlü kamu görevlisinin işlediği suç aşağıdakilerden hangisidir? *(Madde 251)*

A) Denetim görevinin ihmali

B) Görevi kötüye kullanma

C) Zimmet

D) Kamu görevinin yapılmaması

6. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, suç karşılığında uygulanacak cezalar arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) Adli para

B) Tutuklama

C) Süreli hapis

D) Ağırlaştırılmış müebbet hapis

7. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun düzenlemelerine göre, suça iştirak hakkında, aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Suçun işlenmesinden sonra suça iştirak kabul edilmiştir.

B) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterli görülmüştür.

C) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişinin, işlenen suçun cezası ile cezalandırılacağı kabul edilmiştir.

D) Suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması aranmıştır.

8. Aşağıdakilerden hangisi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ceza sorumluluğunu kaldıran hâl olarak kabul edilmiştir? *(Madde 25)*

A) Fiili hata

B) Ağır haksız tahrik

C) Zorunluluk hali

D) Suçun daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinde hata

9. **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi dava zamanaşımını kesen sebepler arasında sayılmamıştır?** *(Madde 67)*
   A) Yakalama
   B) Tutuklama
   C) Savcının ifade alması
   D) Savcının iddianame düzenlemesi

10. **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre** "Kamu idaresinin güvenirliğine ve işleyişine karşı suçlardan" **hangisinde, suça konu malın değerinin azlığı, verilecek cezada indirim nedeni olarak kabul edilmiştir?** *(Madde 247)*
   A) İrtikap
   B) Rüşvet
   C) Zimmet
   D) Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama

11.
   I. Rüşvet
   II. Zimmet
   III. İrtikap
   IV. Görevi kötüye kullanma
   Yukarıda verilen suçlardan hangisinde/hangilerinde "etkin pişmanlık" **kabul edilmemiştir?**
   A) Yalnız II
   B) Yalnız III
   C) Yalnız IV
   D) III ve IV

12. **Aşağıdakilerden hangisi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun koyduğu kurallara aykırıdır?** *(Madde 5)*
   A) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.
   B) Kasten yaralama suçları hakkında yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekerrüre esas olur.
   C) Ceza kanunlarının uygulanmasında "çocuk" deyiminden; henüz on sekiz yaşını bitirmemiş kişi anlaşılır.
   D) Türk Ceza Kanunu'nun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında uygulanmaz.

13. **Aşağıdakilerden hangisi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun amaçlarından birisi değildir?** *(Madde 1)*
   A) Suçun sosyolojik nedenlerini araştırmak
   B) Kamu düzen ve güvenliğini korumak
   C) Kişi hak ve özgürlüklerini korumak
   D) Toplum barışını korumak

14. **Aşağıdaki suçlardan hangisi 5237 sayılı Türk Ceza Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi "Uluslararası Suçlar" içinde yer almamıştır?**
   A) Soykırım
   B) İnsan Ticareti
   C) Savaş suçları
   D) Göçmen Kaçakçılığı

15. **Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi hâlinde hangi durumdan söz edilebilir?** *(Madde 21)*
   A) Kaza
   B) Bilinçsiz taksir
   C) Bilinçli taksir
   D) Olası kast

16. **Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimsenin içinde bulunduğu durum 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda nasıl vasıflandırılmaktadır?** *(Madde 29)*
   A) Kontrolsüz öfke
   B) Gazap
   C) Cebir
   D) Haksız tahrik

17. **Türk Ceza Kanunu'nun 285. maddesinde düzenlenen, soruşturmanın gizliliğini ihlal etmek suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?** *(Madde 285)*
   A) Yapılan açıklamanın, maddi gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeye elverişli olması gerekir.
   B) İşlemin içeriğinin açıklanması suretiyle haberleşmenin veya özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmiş olması gerekir.
   C) Soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin, haber verme sınırları aşılmaksızın haber konusu yapılması suç oluşturmaz.
   D) Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi cezanın artırılma nedenidir.

18. Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen hakaret suçuyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? *(Madde 125)*

A) Kamu görevlisinin görevinden dolayı işlenen hakaret suçu, mağdurun şikâyetine bağlıdır.

B) Mağdurun gıyabında gerçekleşen hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az iki kişinin huzurunda işlenmesi gerekir.

C) Ceza ehliyeti olmayan kişiler de hakaret suçu işleyebilir.

D) Sövme fiili de hakaret suçları kapsamında değerlendirilmektedir.

19. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, "taksir" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?** *(Madde 22)*

A) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.

B) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur.

C) Bilinçli taksir halinde verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

D) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.

20. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, kanunun hükmü ve amirin emriyle ilgili olarak aşağıdakilrden hangisi yanlıştır? *(Madde 24)*

A) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

B) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu tutulur.

C) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez.

D) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

21. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, fiili işlediği sırada kaç yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur? *(Madde 31)*

A) 12 B) 13 C) 14 D) 15

22. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, iri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça ne ad verilir? *(Madde 42)*

A) Zincirleme suç

B) Fikri içtima

C) Bileşik suç

D) Bağlılık kuralı

23.

I. Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden

II. Siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan

III. Vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan

IV. Seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak yukarıdakilerden hangileri yoksun bırakılabilinir? *(Madde 53)*

A) I, II ve IV

B) II, III ve IV

C) I, II ve III

D) I, II, III ve IV

24. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası, beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda kaç yıl geçmesiyle düşer? (Madde 66)

A) 8 B) 7 C) 6 D) 5

25. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren kaç yıl geçtikten sonra infaz edilmez? *(Madde 70)*

A) 10 B) 15 C) 20 D) 25

26. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına engel olunması hâlinde, fail hakkında en fazla kaç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur? (Madde 112)

A) 3 B) 4 C) 5 D) 8

1.A 2.C 3.B 4.D 5.A 6.B 7.A 8.C 9.A 10.C 11.D 12.D 13.A 14.C 15.D 16.D 17.D 18.D 19.C 20.B 21.A 22.C 23.D 24.A 25.C 26.C

20. BÖLÜM

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları

Madde 1 – Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından

- coğrafya durumuna,
- iktisadi şartlara
- kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

Madde 2 – İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi aşağıda gösterilen şekilde yapılır:

a. İL ve İLÇE

- kurulması,
- kaldırılması,
- merkezlerinin belirtilmesi,
- adlarının değiştirilmesi,
- bir ilçenin başka bir il'e bağlanması

KANUN ile yapılır.

b. BUCAK

- kurulması,
- kaldırılması,
- merkezinin belirtilmesi,
- il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi
- bir köyün veya kasabanın veya bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması,
- mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi

İÇİŞLERİ BAKANLIĞININ KARARI VE CUMHURBAŞKANININ TASDİKİ ile olur.

c. Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle olur.

d. KÖY VE KASABALARIN

- aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması,
- köy adlarının değiştirilmesi,
- köylerin birleştirilmesi ve ayrılması,
- bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi

İÇİŞLERİ BAKANLIĞININ TASVİBİYLE yapılır.

e. KAZA

- kurulmasında ve kaldırılmasında,

bir kazanın başka bir vilâyete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde ve (B, C, Ç) fıkralarında yazılı hallerde İLGİLİ VİLÂYETLER İDARE HEYETLERİYLE UMUMİ MECLİSLERİNİN MÜTA-LÂALARI alınır.

Ancak; Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adları, alakadar Vilayet Daimi Encümeninin mütalaası alındıktan sonra, en kısa zamanda Dahiliye Vekaletince değiştirilir.

f. İllere, ilçelere, bucaklara, merkez yapılan şehir, kasaba veya köyün adı verilir.

Şu Kadar ki, bunların coğrafi veya tarihi bir sanı varsa o da isim olarak verilebilir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre** "yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi" **aşağıdaki hangi bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle yapılır?**

   A) Maliye Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı

   B) Maliye Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı

   C) İçişleri Bakanlığı - Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

   D) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı

2. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre ilçelerin adlarının değiştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?**

   A) Kanun

   B) Yönetmelik

   C) Bakanlar Kurulu Kararı

   D) Kanun Hükmünde Kararname

3. **Bir ilçenin bir ilden ayrılarak başka bir ile bağlanması aşağıdakilerden hangisi ile olur?**

   A) Bakanlar Kurulu kararı ile

   B) İçişleri Bakanının onayı ile

   C) Kanun ile

   D) Tüzük ile

4. **İl İdaresi Kanunu'na göre il ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi hangi şekilde olur?**

   A) Kanun ile

   B) Başbakanlığın kararı ile

   C) İçişleri Bakanlığının tasvibi ile

   D) İçişleri Bakanlığının kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile

1. D 2. A 3. C 4. A

İKİNCİ BÖLÜM

İl İdaresi

Madde 3 – İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilatı

- il,
- ilçe
- bucak

bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

NOT

Yetki Genişliği İlkesi; merkezi idarenin kendisine ait olan yetkileri, yine kendisinin yakın gözetim ve denetimi altındaki taşra idaresine kullandırmasıdır. Yetki genişliğinde merkezle yetki genişliğine sahip idare arasındaki ilişki bir hiyerarşik ilişkidir. Yetki genişliğine sahip görevli, yetkilerini merkezi yönetim adına kullanır. Yetki genişliği sistemi, yalnızca, merkezin taşra örgütünde kullanılmayıp merkez örgütünde ya da bir kuruluş içinde de uygulanabilir. Bir kamu kuruluşu yumuşatılmış bir merkez anlayışıyla örgütlenebilir. Bir örgüt kurulurken, ya da düzenlenirken, kurumun başı adına, belli konularda karar alma yetkisi, daha alt konumda bulunan makamlara bırakılabilir. Ancak, yetki genişliği ilkesi bu anlamıyla merkeziyetçi sistemin yumuşatılmış hali olarak da nitelendirilebilir ve gerçek anlamını "yetki devri" ve "yerinden yönetim" ilkeleriyle birlikte bulur.

Madde 4 – İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur. Bu teşkilatın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır. Bunların emri altında çalışanlar ilin ikinci derecede memurlarıdır. Bu teşkilat valinin emri altındadır.

- Hakimler Kanunu ile İcra ve İflas Kanununda yazılı yargıç,
- Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları,
- askeri birlikler,

- askeri fabrika ve müesseseler,
- askerlik daire ve şubeleri

bu madde hükmünden müstesnadır.

Madde 5 – İllerde, valilerin tayin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılığını ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliğini yapmak üzere vali muavinleri bulunur.

Valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden de vali muavini sorumludur.

Vali muavini, en az altı yıl kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir.

Vali muavini, **en az altı yıl** kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir.

I - MEMURLARININ TAYİN USULÜ

– VALİLER,

- İçişleri Bakanlığının inhası,
- Bakanlar Kurulunun kararı
- Cumhurbaşkanının tasdiki

ile TAYİN OLUNURLAR.

Vali tayininde 3656 sayılı kanun hükümleri cari değildir.

Mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfından vali olarak atanacaklarda;

- birinci sınıfa yükselmiş ve
- birinci sınıfa yükseldikten sonra birinci sınıfa yükselme niteliğini kaybetmemiş

olma şartı aranır.

Valiler, lüzumunda tayinlerindeki usule göre kadro aylığı ile merkez emrine alınarak İçişleri Bakanının tensip edeceği işlerde (Madde 6)

Madde 7 –

- Vali muavinleriyle hukuk işleri müdürleri,
- il idare şube başkanları ve bulunan yerlerde il ve bölge muhakemat müdürleri
- Hazine avukatları

valilerin mütalaası alınarak Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerin teşkilat kanunlarındaki hükümlere göre tayin edilirler, görevlendirilebilirler.

Yetiştirme ve ikmal kaynakları Bakanlıklar veya tüzel kişiliği haiz genel müdürlüklere bağlı olup il genel teşkilatı içinde birden fazla istihdam yerleri bulunan meslek, fen ve uzmanlık kadrolarına dahil görevlerden:

a. İlçe idare şube başkanı sıfatını haiz olanlarla il merkezinde Devlet gelir, giderlerinin ve mallarının tahakkuk, tahsil, ödeme ve idaresiyle ilgili ikinci derecedeki müdürler, şube şefleri ve kontrol memurları, nakit muhasipleriyle, lise, orta ve o derecelerdeki okul müdür ve öğretmenleri, hastaneler mütehassıs hekimleri, Bakanlıklar veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler tarafından tayin edilirler.

b. Bunun dışında kalan bütün memurlar Bakanlıklar veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler tarafından valilik emrine tayin edilerek il idare şube başkanının inhası üzerine valiler tarafından istihdam yerleri tespit olunur;

c. Yukarıdaki fıkralarda yazılı bütün memurların lüzumu halinde il içinde nakil ve tahvilleri mensup olduğu il idare şube başkanlarının inhası üzerine valiler tarafından icra edilmekle beraber mensup oldukları Bakanlıklar veya genel müdürlüklere sebepleriyle bildirilir.

Yukarda (A, B) fıkraları dışında kalan il merkez teşkilatına bağlı memurlar ilgili idare şube başkanının inhası ile valiler tarafından tayin, nakil ve tahvil olunurlar. Tayin, nakil ve tahviller için gereken yolluk ödenekleri bütçe yılı başında ilgili Bakanlık veya genel müdürlüklerce valiler emrine gönderilir. (Madde 8)

II - VALİLERİN HUKUKİ DURUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 9 – Vali, ilde Devletin ve Hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her Bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır.

Bu sıfatla:

a. Valiler, ilin genel idaresinden her Bakana karşı ayrı ayrı sorumludur. Bakanlar, Bakanlıklarına

ait işleri için valilere re'sen emir ve talimat verirler. Bakanlar, valiler hakkında Bakanlar Kuruluna taltif ve tecziye teklifinde bulunabilirler.

b. Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler, il genel idare teşkilatına ait bütün işleri doğrudan doğruya valiliklere yazarlar. Valilikler de illere ait işler için ilgili Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerle doğrudan doğruya muhaberede bulunurlar. Ancak valiler hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler.

c. Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilanını ve uygulanmasını sağlamak ve Bakanlıkların talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir. Bu işlerin gerçekleştirilmesi için gereken bütün tedbirleri almaya yetkilidir.

ç. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için valiler genel emirler çıkarabilir ve bunları ilan ederler.

d. Vali, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün Devlet daire, müessese ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye köy idareleriyle bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler, teftiş eder. Bu denetleme ve teftişi Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla de yaptırabilir.

e. İlin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur.

f. Vali, ilde teşkilatı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan her hangi bir idare şube veya daire başkanından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir.

g. Vali, il içindeki idare ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden asli vazifelerine halel getirmemek şartıyla ilin genel ve mahalli hizmetlerine müteallik işlerin görülmesini isteyebilir. Bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler. Vali, keyfiyetten ilgili Bakanlığa ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüğe bilgi verir.

h. Vali, Devlet gelirlerinin tahakkuk ve tahsilini ve ödeme işlerinin muntazam bir şekilde yapılmasını ve gelir kaynaklarının gelişmesini sağlamak için tedbirler alır ve uygular, lüzumunda bu maksatla ilgili Bakanlıklara ve genel müdürlüklere tekliflerde bulunur.

i. Vali, Devlet, il, belediye, köy ve diğer kamu tüzelkişiliklerine ait genel ve özel mülklerin yangın ve benzeri tehlikelere karşı korunmasını, iyi halde tutulmasını, değerlenmesini ve iyi halde idaresini sağlayacak tedbirlerin uygulanmasını ilgililerden ister ve denetler.

j. Vali, il, ilçe, bucak merkezlerinde ve çevrelerinde kiralı, kirasız binalarda vazife gören bütün Devlet dairelerini mahallin hizmet şartlarına ve Hazine menfaatine en uygun şekilde bir veya birkaç binada toplamak üzere gereken tedbirleri aldırır ve uygulanmasını denetler.

k. Vali, Cumhuriyet Bayramında ilde yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.

Madde 10 –

a. (Mülga: 14/7/2004-5219/5 md.)

b. Vali, ceza ve tevkif evlerinin muhafazasını ve Cumhuriyet savcısıyla birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.

Madde 11 –

a. Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.

b. Memleketin sınır ve kıyı emniyetini ve sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür.

c. İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteaallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. Bu hususta alınan ve ilan olunan karar ve tedbirlere uymıyanlar hakkında 66'ncı madde hükmü uygulanır.

d. Jandarma, polis, gümrük muhafaza ve diğer özel kolluk kuvvetlerinin bütün ast ve üstlerinin il içine munhasır olmak üzere geçici veya sürekli olarak vali tarafından yerleri değiştirilebilir ve bundan hemen İçişleri, Gümrük ve Tekel Bakanlıklarına bilgi verir.

e. Valiler, ilde çıkabilecek veya çıkan olayların, emrindeki kuvvetlerle önlenmesini mümkün görmedikleri veya önleyemedikleri; aldıkları tedbirlerin bu kuvvetlerle uygulanmasını mümkün görmedikleri veya uygulayamadıkları takdirde, diğer illerin kolluk kuvvetleriyle bu iş için tahsis edilen diğer kuvvetlerden yararlanmak amacıyla, İçişleri Bakanlığından ve gerekirse Kara Kuvvetleri Komutanlığının sınır birlikleri dahil olmak üzere en yakın kara, deniz ve hava birlik komutanlığından mümkün olan en hızlı vasıtalar ile müracaat ederek yardım isterler. Bu durumlarda ihtiyaç duyulan kuvvetlerin İçişleri Bakanlığından veya askeri birliklerden veya her iki makamdan talep edilmesi hususu, yardım talebinde bulunan vali tarafından takdir edilir. Valinin yaptığı yardım istemi ge-

ciktirilmeksizin yerine getirilir. Acil durumlarda bu istek sonradan yazılı şekle dönüştürülmek kaydıyla sözlü olarak yapılabilir.

Vali tarafından askeri birliklerden yardım istenmesi halinde; muhtemel olaylar için istenen askeri kuvvet, valinin görüşü alınarak olaylara hızla el koymaya uygun yerde, cereyan eden olaylar için ise olay yerinde hazır bulundurulur.

Olayların niteliğine göre istenen askerî kuvvetin çapı, vali ile koordine edilerek askerî birliğin komutanı tarafından, görevde kalış süresi, askerî birliğin komutanı ile koordine edilerek vali tarafından belirlenir. Askeri kuvvetin müstakilen görevlendirilmesi durumunda; verilen görev askeri kuvvet tarafından kendi komutanının sorumluluğu altında ve onun emir ve talimatlarına göre Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda belirtilen yetkiler ile kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlamada sahip olduğu yetkiler kullanılarak yerine getirilir. Güvenlik kuvvetleri ile yardıma gelen askeri kuvvet arasında işbirliği ve koordinasyon, yardıma gelen askeri birliğin komutanının da görüşü alınarak vali tarafından tespit edilir. Ancak, bu askeri birliğin belirli görevleri jandarma ya da polis ile birlikte yapması halinde komuta, sevk ve idare askeri birliklerin en kıdemli komutanı tarafından üstlenilir. Birden fazla ili içine alan olaylarda ilgili valilerin isteği üzerine aynı veya farklı askeri birlik komutanlarından kuvvet tahsis edilmesi durumunda iller veya kuvvetler arasında işbirliği, koordinasyon, kuvvet kaydırması, emir komuta ilişkileri ve gerekli görülen diğer hususlar yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde Genelkurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek esaslara göre yürütülür. Bu esasların uygulanmasında, işbirliği ve koordinasyon sağlamak amacıyla gerekli görülen hallerde İçişleri Bakanı ilgili valilerden birini geçici olarak görevlendirir. Olayların sınır illerinde veya bu illere mücavir bölgelerde cereyan etmesi ve eylemcilerin eylemlerini müteakip komşu ülke topraklarına sığındıklarının tespit edilmesi durumunda valinin talebi üzerine ilgili komutan eylemcileri ele geçirmek veya tesirsiz hale getirmek maksadı ile, her defasında Genelkurmay Başkanlığı kanalı ile Hükümetin müsaadesi tahtında, ihtiyaca göre kara, hava, deniz kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı unsurları ile komşu ülkelerin mutabakatı alınmak suretiyle mahdut hedefli sınır ötesi harekat planlayıp icra edebilir. Bu fıkra uyarınca görevlendirilen Türk Silahlı Kuvvetleri birliklerinin, bu fıkra kapsamındaki faaliyetleri, askerlik hizmet ve görevlerinden sayılır. Yukarıda belirtilen hususlar nedeniyle doğan acil ve zaruri ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılacak harcamalar Bakanlar Kurulunca uygun görülecek fonlardan yapılacak aktarmalar ve İçişleri Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten yapılır.(1) Her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılacak olan paraların illere dağıtımı ve kullanımı ile ilgili esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir. Bu madde uyarınca kuruluş ve kişilerden sağlanan ve satın alınan malzeme, araç ve gereçlerin satın alma, kira ve kullanım bedelleri ile işçi ücretleri ve benzeri giderler için ödeme emri beklenmez. İçişleri Bakanı veya valinin onayı yeterli sayılır. (...) (2) Ödemeler usul ve esasları Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

f. Devlete, özel idareye, belediye ve köylere ait olan veya bunlara bağlı bulunan veya bunların gözetim ve denetimi altında iş gören daire ve müesseselerle diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen mali, ticari, sınai ve iktisadi müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar ve sair uzman, fen adamı, teknisyen, işçi gibi personel bulunduran yerler Devlet ve memleket emniyet ve asayişi ve iş hayatının düzenlenmesi bakımından valinin gözetim ve denetimi altındadırlar.

Buralarda bulunan ve çalışanların kimlik ve nitelikleri hakkında valiler bu yerlerden bilgi isteyebilirler. İstenilen bilgiler hemen verilir.

g. Valiler, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini kabul ederler. Askerlik şubelerine ve dairelerine yazarlar Cevabı kafi görmedikleri takdirde askerlik şubelerinin bağlı bulunduğu bölge, tümen veya korkomutanlıklarına ve Milli Savunma Bakanlığına müracaat ederler. Bu makamlar tarafından lazımgelen soruşturma yapılarak kanuni gereği ifa edilir ve sonucundan valilere bilgi verilir.

h. (Ek: 27/3/2015-6638/15 md.) Vali, lüzumu hâlinde, kolluk amir ve memurlarına suç faillerinin bulunması için gereken emirleri verebilir. Kolluk bu emirleri, mevzuatta belirlenen usule uygun olarak yerine getirir.

i. (Ek: 27/3/2015-6638/15 md.) Vali, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini sağlamak amacıyla aldığı tedbir ve kararların uygulanması için adli kuruluşlar ile (D) fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla askerî kuruluşlar dışında, mahallî idareler dâhil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının itfaiye, ambulans, çekici, iş makinesi ve tedbirlerin zorunlu kıldığı diğer araç ve gereçlerinden yararlanabilir, personeline görev verebilir. Kamu kurum ve kuruluşları, valinin bu konudaki emir ve talimatlarını yerine getirmek zorundadır. Aksi takdirde vali, emir ve talimatlarını kolluk aracılığıyla uygular. Bu fıkradaki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geciktirilmesi sebebiyle oluşan kamu zararı ile gerçek ve tüzel kişilerin Devlet tarafından karşılanan zararları ilgili idarece genel hükümlere göre sorumlu kamu görevlilerinden tazmin edilir.

j. (Ek paragraf: 15/8/2016-KHK-674/22 md.) Vali; kamu düzeni ve güvenliği ile kişilerin can ve mal emniyetinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, trafik güvenliği ve kontrolünün sağlanması

amacıyla meydan, karayolları, cadde, sokak ve park gibi kamuya açık alanlarda kurulacak sistemlerin yerlerinin tespiti, kurulumu ve altyapı faaliyetlerini koordine eder. Bu sistemlerin altyapı, kurulumu ve işletilmesi ile ilgili olarak il özel idaresi, belediye, köy ve diğer kamu tüzelkişilikleri valiliğin talebini yedi gün içinde sonuçlandırır. Bu süre içerisinde ilgili kurumlarca sonuçlandırılmayan iş ve işlemler vali tarafından resen tamamlattırılır.

k. (Ek: 27/3/2015-6638/15 md.) (H) fıkrası ile valiye verilmiş olan yetkiler, ilçede kaymakam tarafından da kullanılabilir.

l. (Ek: 23/6/2016 - 6722/12 md.) Genel kolluk kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerini aşan durumlarda terörle mücadele için gerekli olması veya terör eylemlerinin kamu düzenini ciddi şekilde bozması hâlinde, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla Türk Silahlı Kuvvetleri görevlendirilebilir. Bakanlar Kurulu kararında; görevin kapsam ve süresi, görev alanı, istihbarat yetkisinin kapsamı, destek silahlarının kullanımına yönelik tahditler, görevlendirilen birliklerin mülki amirler ve genel kolluk kuvvetleri ile ilişkileri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından alınması gereken tedbirler, icra edilecek görevlerin planlanması ve izlenmesi ile gerek görülen diğer hususlar gösterilir. Görevlendirilecek Türk Silahlı Kuvvetleri birliklerinin çapı, teşkilatı, konuşlandırılacağı yerler, emir komuta ilişkileri, kuvvet kaydırılması ve bu kapsamda gerekli görülen diğer hususlar Genelkurmay Başkanlığı tarafından belirlenir.

Görevlendirilen Türk Silahlı Kuvvetleri birlikleri ve personeli, kendi komutanının sorumluluğu altında ve onun emir ve talimatlarına göre 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda belirtilen yetkiler ile kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlamada sahip olduğu yetkileri kullanarak verilen görevleri yerine getirir. Bu fıkra uyarınca illerde icra edilecek görevler kapsamında askeri birlikler ile genel kolluk kuvvetleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği, koordinasyon ve gözetim valiler tarafından yerine getirilir. Askeri birliklerin belirli görevleri genel kolluk kuvvetleriyle birlikte yapması hâlinde komuta, sevk ve idare askeri birliklerin en kıdemli komutanı tarafından üstlenilir.

Yetkili birlik komutanının bu fıkra kapsamında verilen görevleri yerine getirirken ihtiyaç duyduğu istihbarat bilgileri, istihbarat birimleri tarafından yetkileri kapsamında öncelikle toplanır ve gecikmeksizin paylaşılır.

Bu fıkra kapsamında icra edilen operasyonlarda gecikmesinde sakınca bulunan hallerde güvenlik kuvvetlerinin elinden kaçmakta olan kişilerin izlenirken girdikleri konuta, işyerine veya kamuya açık olmayan kapalı alanlar ile bunların eklentilerine can veya mal güvenliğinin sağlanması ya da kişinin yakalanması amacına münhasır olmak üzere, yetkili birlik komutanının yazılı emriyle girilebilir. Birlik komutanının kararı yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur.

Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin bu fıkra kapsamındaki faaliyetleri askerlik hizmet ve görevlerinden, bu faaliyetler sebebiyle işlendiği iddia edilen suçlar ise askeri suç sayılır. Türk Silahlı Kuvvetleri personeli dışındaki memur ve diğer kamu görevlilerinin bu fıkra kapsamındaki görev ve faaliyetleri sebebiyle işledikleri iddia edilen suçlarla ilgili olarak 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu suçlar sebebiyle soruşturma izni verilene kadar yakalama, gözaltı ve tutuklama tedbirlerine başvurulamaz. Bu fıkradaki görevler yerine getirilirken, görevin niteliği gereği veya ifası sebebiyle verilen zararlar Devlet tarafından tazmin edilir. Bu fıkra kapsamındaki görevlerin yerine getirilmesi sırasında Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ile mülki idare amirleri, kolluk kuvvetleri ve diğer memurlar ve kamu görevlilerinin kararları, işlemleri ve faaliyetleri sebebiyle (kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dâhil) tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullananlardan; Türk Silahlı Kuvvetleri personeline Millî Savunma Bakanının, mülki idare amirleri ve kolluk kuvvetlerine İçişleri Bakanının, diğer memurlar ve kamu görevlilerine ilgili bakanın uygun bulması şartıyla bir yıl içinde rücu eder.

Bu fıkra kapsamındaki görevler yerine getirilirken görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işlendiği iddia olunan suçlardan dolayı:

a) Adli yargının görevine girdiğinden bahisle asker kişiler hakkında soruşturma yapılması; Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları için Başbakanın, diğer personel için Millî Savunma Bakanının, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile bu komutanlıklardaki diğer personel için İçişleri Bakanının iznine tabidir.

b) Kanunlardaki özel hükümlerin yetki verdiğinden bahisle Cumhuriyet savcılarınca memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında doğrudan soruşturma yapılması; İçişleri Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatlarında görevli olanlar ile valiler için İçişleri Bakanının, bölge veya ilde görevli olanlar ile kaymakamlar için valinin, ilçede görevli olanlar için kaymakamın iznine tabidir.

Beşinci ve altıncı bentlerde yer alan hükümler, geçici köy korucuları ve gönüllü korucular ile bu maddenin (D) fıkrası uyarınca görevlendirilen Türk Silahlı Kuvvetleri personeli hakkında da uygulanır.

Bu fıkra kapsamında verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında doğan acil ve zaruri ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılacak harcamalar, ilgisine göre Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

Madde 12 – Valiler, Devlet genel ve özel hukuku hükümlerine ve ikamet, seyahat, konsolosluk, ticaret ve seyrisefain mukavelelerine göre yabancıların hukuki durumlarını ve deniz, kara ve hava ticaretlerini ilgilendiren işlerde konsolosluklarla muhabere ve bunların müracaat ve ziyaretlerini kabul ederler.

III - VALİLERİN TEFTİŞ VE DENETLEME YETKİLERİ

Madde 13 – Vali, (Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri daireler hariç) Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerin il teşkilatında çalışan bütün memur ve müstahdemlerinin en büyük amiridir.

Dördüncü maddenin son fıkrası:

- Hakimler Kanunu ile İcra ve İflas Kanununda yazılı yargıç,
- Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları,
- askeri birlikler,
- askeri fabrika ve müesseseler,
- askerlik daire ve şubeleri

bu madde hükmünden müstesnadır.

Bu sıfatla:

a. Memur ve müstahdemlerin çalışmalarına nezaret eder.

b. Teşkilatın işlemesini denetler.

c. Memurun Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra

- uyarma,
- kınama ve
- beş günlüğe kadar aylıktan kesme

cezaları vererek uygular.

Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir. Yetkili disiplin mercileri valinin teklif ve talebini inceleyerek bir karara bağlamaya mecburdur.

Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

d. Tayinleri merkeze ait il memurlarının yıllık mezuniyetleri valiliğin iş'arı üzerine mensup oldukları Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlükçe verilir. Bu memurlara acele hallerde valilerce 15 güne kadar mezuniyet verilir ve ilgili makamlara bildirilir.

e. Valiler, emir ve denetimi altında bulunan teşkilatın aldığı kararla yaptığı muamelelerden şikayet edenlerin müracaatlarını tetkik eder; memurun haksız veya kanunsuz muamelelerini görürse hakkında kanuni muameleye başvurur.

İnceleme neticesinde vardığı sonuca göre alacağı kararı derhal tatbik ettirir ve ilgiliye bildirir.

Madde 15 – Valiler, birkaç il'e şamil memuriyetlerin kendi illerindeki işlerini de gözetim ve denetimine yetkilidirler.

Madde 16 – Valiler, denetlemeleri sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördükleri bütün memur ve müstahdemlere sorumluluğu altında işten elçektirilebilirler ve hizmetin aksamaması için gereken tedbirleri aldırırlar. Bu takdirde işi gerekçesiyle ait olduğu makama derhal bildirirler.

Madde 17 – Valiler, il içinde, denetim ve teftişleri altında bulunmayan bütün daire ve müesseselerde vuku bulduğunu öğrendikleri yolsuzlukları ilgili makamlara bildirirler. İlgili makamlar lazım gelen incelemeyi yaparak kanuni gereğini ifa eder ve sonucundan valiye bilgi verirler.

Madde 18 – VALİLER,

- vali muavini ile kaymakamların,
- il idare şube başkanlarının
- il ve bölge muhakemat müdürlerinin,
- genel ve özel kolluk amirlerinin

BİRİNCİ DERECEDE, diğer memurların İKİNCİ DERECEDE sicil amiridirler.

Madde 19 – (Mülga: 2/1/2017-KHK-682/37 md.)

Madde 20 – Valiler, gereken hallerde il mensuplarına takdirname verirler. Tayinleri merkeze ait olanlar hakkındaki takdir ve tecziye muamelelerini ilgili makamlara bildirirler.

IV - VALİ İLE İL İDARE ŞUBE BAŞKANLARININ MÜNASEBETLERİ

Madde 21 – İL İDARE ŞUBE BAŞKANLARI, kendi şubelerine taallük eden işlerin yürütülmesinden ve şubeleri memur ve müstahdemlerinin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlariyle belirtilen ödev ve görevlerinin sürat ve intizamla yapılmasından VALİYE KARŞI sorumludurlar.

İl idare şube başkanlarının her biri kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının verdiği ödev ve görevleri ve valinin emirlerini yürüterek aldıkları işler üzerinde gereken incelemeleri yaparak bilgi ve düşüncelerini zamanında bildirmek ve valinin istediği her türlü malümatı vermekle ödevlidirler.

Madde 22 – İl idare şube başkanları ve kaymakamlar, kanun, tüzük, yönetmelik, Hükümet kararları ve emirlerini uygulama sırasında istizana muhtaç gördükleri cihetleri validen sorarlar, vali o meseleyi ait olduğu şube başkanıyla görüşüp inceledikten sonra bir sonuca varamadığı takdirde keyfiyeti merciinden sorar ve alacağı cevaba göre gereğini yapar.

Madde 23 – İl idare şube başkanları ve kaymakamlar vali tarafından re'sen verilen emirlerin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet Kararlarına uygun olmadığı içtihadında bulundukları takdirde keyfiyeti valiye yazarlar. Vali, emrin mevzuata uygun bulunduğunda israr ederse yazılı olarak emir verir ve aynı zamanda işi ilgili mercie yazar. Cevap gelinceye kadar valinin verdiği emir kendi sorumluluğu altında uygulanır.

> Vali, yılda dört defadan az olmamak üzere idare şube başkanlarını heyet halinde toplar

Madde 24 – Vali, yılda dört defadan az olmamak üzere lüzum gördüğü zamanlarda idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenleştirilmesi, teşkilatın ahenkli çalışması için gereken tedbirlerin alınm asını görüşmek ve kararlaştırmak amaciyle idare şube başkanlarını heyet halinde toplar. Bu toplantıda alınan kararların yürütülmesi bütün idare şubeleri için mecburidir.

Bu görüşmelerde istihsalin artırılması, ticaret ve ulaştırma işlerinin kolaylaştırılması ve geliştirilmesi, çiftçinin kalkındırılması, umumi refahın sağlanması gibi konular üzerinde gerekli tedbirler planlaştırılır.

Bu toplantılara kaymakamlar ve belediye ve ticaret ve ziraat odası başkanlarıyla diğer memur ve ilgililer çağrılabilir.

Madde 25 – Valiler, ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirler görüşülmek üzere kaymakamları yılda bir defa toplantıya çağırır.

İşler, önemlerine ve eldeki imkanlara göre sıralanarak programlanır ve ilçeye düşen vazifeler ayrılır ve bir yıl önceki programın uygulama neticeleri gözden geçirilir.

> Valiler, kaymakamları yılda bir defa toplantıya çağırır.

Madde 26 –

V - DEVİR VE TEFTİŞ

- Valiler, her yıl münasip gördükleri zamanlarda ilin bütün ilçe ve bucaklarını ve sırasıyla programa alınan köylerini ve il içindeki teşkilatı teftiş ederler.
- Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirerek gereğini yaparlar.
- İlin idari, mali, ekonomik, kültürel, sağlık ve sosyal durumu ve Hükümetçe alınmış bulunan karar ve tedbirlerin sonuçları ve bunların halk üzerindeki etkileri hakkında yıl sonunda veya lüzum gördükleri sair zamanlarda ilgili Bakanlıklara rapor verirler.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirler görüşülmek üzere kaymakamları yılda kaç defa toplantıya çağırır?**

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört

2. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre vali, lüzum gördüğü zamanlarda idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenleştirilmesi, teşkilatın ahenkli çalışması için gereken tedbirlerin alınmasını görüşmek ve kararlaştırmak amacıyla idare şube başkanlarını heyet hâlinde yılda en az kaç defa toplar?**

A) İki B) Üç C) Dört D) Beş

3. **İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisini valinin denetleme yetkisi yoktur?**

A) Adlî daireler

B) Mal Müdürlüğü

C) İl Emniyet Müdürlüğü

D) Belediyeler

4.

I. Uyarma

II. Kınama

III. Aylıktan kesme

IV. Kademe Durdurma

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, memurlara Memurin Kanunu'ndaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra yukarıdaki cezalardan hangisi/hangilerini verebilirler?

A) Yalnız I B) I ve II

C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

5. **Valiler, aşağıdakilerden hangisinin ikinci sicil amiridir?**

A) Kaymakam

B) Vali muavini

C) İlköğretim müfettişleri başkanı

D) İl idare şube Başkanları

1. A 2. C 3. A 4. C 5. C

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İlçe İdaresi ve Teşkilatı

Madde 27 –

> Dördüncü maddenin son fıkrası:
> - Hakimler Kanunu ile İcra ve İflas Kanununda yazılı yargıç,
> - Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları,
> - askeri birlikler,
> - askeri fabrika ve müesseseler,
> - askerlik daire ve şubeleri
>
> bu madde hükmünden müstesnadır.

İlçe genel idaresinin başı ve mercii kaymakamdır.

- Kaymakam, ilçede Hükümetin temsilcisidir.
- İlçenin genel idaresinden kaymakam sorumludur.
- Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre ilçede lüzumu kadar teşkilatı bulunur.
- Bu teşkilat (Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat hariç) kaymakamın emri altındadır.

Madde 28 – İlçedeki genel idare teşkilatının başında bulunanlar ilçe idare şube başkanlarıdır. Bunların emri altında çalışanlar ilçenin ikinci derecede memurlarıdır.

I - İLÇE MEMURLARININ TAYİN USULÜ

KAYMAKAMLAR,

- İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı
- Bakanın tasvibi üzerine müşterek karar
- Cumhurbaşkanının tasdikiyle

tayin olunur.

Kaymakamlığa sadece MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ sınıfından olanlar vekalet edebilir. (Madde 29)

Madde 30 – Sekizinci maddenin (A) fıkrası haricinde kalan ilçe idare şube başkanları il idare şube başkanlarının inhası üzerine valilerce tayin ve aynı usule göre nakil ve tahvil edilirler. İlçenin sekizinci maddenin (B) fıkrası dışında kalan memurları ilçe idare şube başkanlarının inhası üzerine kaymakamlarca tayin ve memuriyetleri valilerce tasdik ve aynı usule göre nakil ve tahvil olunurlar.

II - KAYMAKAMLARIN HUKUKİ DURUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 31 –

a. Kaymakam, kanun, tüzük yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilanını, uygulanmasını sağlar ve bunların verdiği yetkileri kullanır ve ödevleri yerine getirir. Kaymakam, valinin talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir;

b. Valiler, ilçeye ait bütün işleri doğrudan doğruya kaymakama yazarlar. Kaymakamlar da ilçenin işleri hakkında bağlı bulundukları valilerle muhaberede bulunurlar. Ancak olağanüstü hallerde kaymakamlar İçişleri Bakanlığı ve diğer Bakanlıklarla muhabere edebilirler ve bu muhaberelerden valiye bilgi verirler;

c. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararları ve bunlara dayanılarak valiler tarafından verilecek talimat ve emirler ilçe idare, şube başkanlarına kaymakamlar yolu ile tebliğ olunur;

d. Kaymakamlar, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen daire ve müesseseler dışında kalan bütün Devlet daire ve müessese ve işletmelerini ve özel işyerlerini, özel idare, belediye ve köy idareleriyle bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler ve teftiş ederler. Bu teftiş ve denetlemeyi bizzat veya idare şube başkanları veya validen talep edeceği Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlük müfettişleri vasıtasıyla ortaokul veya bu dereceli öğretim müesseselerini de bizzat veya ilgili müfettişleri marifetiyle denetler;

e. Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakatiyle, diğer memur ve müstahdemleri re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir.

f. Kaymakam, ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur;

g. Kaymakam, ilçede teşkilatı ve görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan herhangi bir idare veya daire başkanlığından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir;

h. Kaymakam, ilçedeki idare, daire ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden ilçenin genel ve mahalli hizmetlerine ilişkin işlerin görülmesini asli vazifelerine halel getirmemek şartıyla valiliğe teklif suretiyle isteyebilir. Valilikten alınacak emir üzerine bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler;

i. Kaymakam, ilçe memurlarının çalışmalarını ve teşkilatın işlemesini gözetim ve denetimi altında bulundurur;

j. Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra

- uyarma,
- kınama

cezaları verir ve uygular.

Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir.

Kaymakamlarca re'sen verilen cezalar kesindir.

Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

Kaymakam, ilçe memurlarına takdirnamede verebilir.

k. Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (8 GÜNE KADAR) ve tayini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin, süresine mahsup edilmek üzere BİR AYA KADAR izin verebilir. Tayinleri kaymakama ait olmayan memur ve müstahdemlere izin verilmezden önce kaymakamın mütalaası alınır;

l. Kaymakamlar, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini kabul ederler. Askerlik şubelerine ve dairelerine yazarlar. Cevabı kafi görmedikleri takdirde keyfiyeti valiye bildirirler;

m. Kaymakam, Cumhuriyet Bayramında ilçede yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.

Madde 32 –

a. Kaymakam, ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir;

b. Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararları hükümlerinin yürütülmesi için emirler verir. Bu teşkilat amir ve memurları kaymakam tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle ödevlidir;

c. Kaymakam, memleketin sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür;

d. İlçe sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının tasarrufa mütaallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi kaymakamın ödev ve görevlerindendir. Bunları sağlamak için kaymakam gereken karar ve tedbirleri alır;

e. Bu hususta alınan ve ilan edilen karar ve tedbirlere uymıyanlar hakkında 66 ncı madde hükmü uygulanır;

f. Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir;

g. Kaymakam, ilçe çevresinde çıkabilecek olayların emrindeki kolluk kuvvetleriyle önlenmesine olanak bulunmayacağı kanısına varır veya ilçe içindeki kolluk kuvetleriyle önlenemeyecek olağanüstü ve ani olaylar karşısında kalırsa hemen valiye bilgi vererek yardım ister ve en yakın askeri (Kara, Deniz ve Hava) komutanlara da haber verir;

Yardıma gelen askeri kuvvet bu kanunun 11/D maddesi uyarınca kendisine verilecek görevi yerine getirir.

h. Devlete, Özel İdareye, belediye ve köylere ait olan ve bunlara bağlı bulunan yahut bunların gözetim ve denetimi altında iş gören daire ve müesseselerle diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen mali, ticari, sınai ve iktisadi müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar ve sair uzman, fen adamı, teknisyen ve işçi gibi personel bulunduran ve barındıran yerler Devlet ve memleket emniyet ve asayişi ve iş hayatının düzenlenmesi bakımından kaymakamın gözetim ve denetimi altındadır.

Buralarda bulunan veya çalışanların kimlik ve nitelikleri hakkında kaymakamlar bu yerlerden bilgi istiyebilir, istenilen bilgiler hemen verilir.

Madde 33 –

a. (Mülga: 14/7/2004-5219/5 md.)

b. Kaymakam, ceza ve tevkifevlerinin muhafazasını ve Cumhuriyet savcısı ile birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.

c. (Mülga: 14/7/2004-5219/5 md.)

Madde 34 –

Kaymakamlar, ilçe idare şube başkanlarının genel, özel ve kolluk amirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil amiridirler.

Madde 35 – İlçe çevresindeki belediyelerin başkanlariyle köy muhtarları, üst makamlara kendi idarelerinin iş ve ihtiyaçlariyle ilgili yazışmalarını kaymakamlık vasıtasiyle yaparlar.

III - DEVİR VE TEFTİŞ

Madde 36 –

- Kaymakam, her yıl ilçenin bütün bucaklarıyla köylerinin en az yarısını ve ilçe içindeki teşkilatı teftiş eder.
- Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar.
- Devir ve teftişe çıkacağı zaman valiyi haberdar eder.
- Devir ve teftiş sonucunu bir raporla valiye bildirir.

IV - KAYMAKAMIN İLÇE İDARE ŞUBE BAŞKANLARIYLA MÜNASEBETLERİ

Madde 37 – İlçe idare şube başkanları, kendi şubelerine taallük eden kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlariyle kendi dairelerine tevdi edilmiş olan görevlerin sürat ve intizam dahilinde görülmesinden doğrudan doğruya kaymakama karşı sorumludur.

İlçe idare şube başkanları, kaymakam tarafından verilen emirleri yerine getirmek ve tevdi edilen işler hakkında gereken tetkikleri yaparak mütalaalarını zamanın da bildirmek ve istenilen her türlü malümatı vermekle mükelleftirler.

Madde 38 – İdare şube başkanları kaymakam tarafından re'sen verilen emrin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarına uygun olmadığı içtihadında bulunurlarsa keyfiyeti kaymakama yazarlar. Kaymakam, işin mevzuata uygun bulunduğunda ısrar ederse yazılı olarak emir verir ve aynı zamanda keyfiyeti valiye de bildirir. Cevap gelinceye kadar kaymakamın emri sorumluluğu altında uygulanır.

Madde 39 – Kaymakam, ilçede kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının uygulanmasından doğan şikayetleri dinler, gerekli tedbirleri alır ve emirleri verir.

Madde 40 – Kaymakam, lüzum gördüğü zamanlarda ilçe idare şube başkanlarıyla diğer memurları ve belediye ve ticaret ve ziraat odaları başkanlarını çeşitli işler ve kanunların tatbikatı üzerinde görüşmek üzere heyet halinde toplar.

Toplantılar için yapılan çağrıya gelmemek vazifeden kaçınma sayılır. Toplantıda alınan kararlar valiye bildirilir.

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı
II. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
III. Emniyet Hizmetleri Sınıfı

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamlığa yukarıdaki hizmet sınıflarından hangisinden/ hangilerinden olanlar vekâlet edebilir?

A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

2. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamların "devir ve teftiş" görevleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Devir ve teftiş sonucunu bir raporla valiye bildirir.
B) Devir ve teftişe çıkacağı zaman valiyi haberdar eder.
C) Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar.
D) Her yıl ilçenin bütün bucaklarıyla köylerinin tamamını teftiş etmek zorundadır.

3. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre "kaymakamların hukuki durumları, görev ve yetkileri" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kaymakam, valinin tasvibi olmadan ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir.
B) Kaymakamlar, ilçe idare şube başkanlarının genel, özel ve kolluk amirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil amiridirler.
C) Kaymakam, ceza ve tevkifevlerinin muhafazasını ve cumhuriyet savcısı ile birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.
D) İlçe çevresindeki belediyelerin başkanlarıyla köy muhtarları, üst makamlara kendi idarelerinin iş ve ihtiyaçlarıyla ilgili yazışmalarını kaymakamlık vasıtasıyla yaparlar.

4. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamların hukuki durumları ve yetkileri ile ilgili olarak aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

A) Kaymakamlarca resen verilen cezalar kesindir.
B) Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hâllerde 8 güne kadar izin verebilir.
C) Kaymakam, ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir.
D) Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanunu'ndaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını verir ve uygular.

5. İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına savunmasını aldıktan sonra disiplin cezası verebilir.

Buna göre cezalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Aylıktan kesme cezasını verir.
B) Re'sen verdiği cezalar kesindir.
C) Cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.
D) Uyarma, kınama cezaları verir ve uygular.

6. **Aşağıdakilerden hangisi kaymakamın görevlerinden biri değildir?**

A) Askeri alanında düzenleyici işlemler yapmak
B) İlçede kamu düzeninin korunmasını sağlamak
C) Ani ve olağanüstü hallerin cerayanında en yakın askeri birlikten yardım isteme
D) Kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet kararlarının yayınlanmasını, ilanını sağlamak

1. A 2. D 3. A 4. D 5. A 6. A

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

I - BUCAK İDARE VE TEŞKİLATI

Madde 41 – Bucak; coğrafya, ekonomi, güvenlik ve mahalli hizmet bakımlarından aralarında münasebet bulunan kasaba ve köylerden meydana gelen bir idare bölümüdür.

Madde 42 – Bucak müdürü, bucakta en büyük Hükümet memuru ve temsilcisidir.

Bu sıfatla;

a. Bucağın genel idaresinden sorumludur;

b. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının yayınlanmasını ve uygulanmasını sağlar. Bunların kendisine verdiği yetkileri kullanır ve ödevleri yerine getirir;

c. Kaymakamlar, bucağa ait bütün işleri doğrudan doğruya bucak müdürüne yazarlar. Bucak müdürleri bucağın bütün işleri hakkında bağlı bulundukları kaymakamlıklarla muhabere ederler;

d. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararları ve bunlarla ilgili olarak verilecek emirler, bucak teşkilatına dahil dairelere bucak müdürleri vasıtasıyla tebliğ olunur;

e. Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan bucak teşkilatına dahil daire ve müesseseler, belediye ve köy idareleri bucak müdürünün gözetim ve teftişi altındadır;

f. (Değişik: 12/5/1964 - 469/1 md.) Müdür,4 üncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan, gözetim ve teftişi altında bulunan bucak teşkilatına dahil daire ve müesseselerin amir ve memurları ile genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmalarını aldıktan sonra uyarma cezası verir ve uygular. Bu ceza kesindir ve tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer. Daha ağır disiplin cezaları ile takdirname verilmesini gerektiren hallerde vali ve kaymakama tekliflerde bulunur. (1)

g. Cumhuriyet Bayramlarında bucakta yapılacak törene başkanlık yapar ve ziyaretleri kabul eyler.

Madde 43 – Bucağın güven ve düzeninin korunmasından bucak müdürü sorumludur. Suç işlenmesini önlemek için gereken tedbirleri alır ve uygular. Genel ve özel kolluk kuvvetleri bucak müdürünün emri altındadır.Bunlar müdürden aldıkları emri yerine getirmeye mecburdurlar.

Madde 44 – Bucak müdürü, su baskını, kıtlık, yangın deprem gibi afetlerde keyfiyeti kaymakama bildirmekle beraber hal ve vaziyetin icabettirdiği bütün tedbirleri alır ve uygular. Silahlı ayaklanma, kanun ve tüzüklerin ve bunlara müstenit emirlerin yürütülmesine karşı koymak gibi hallerde, kişi ve mülk güven ve düzenini bozan sair beklenilmeyen olaylar karşısında kalındığı takdirde bucak müdürü lüzumlu tedbirleri almak ve kolluk kuvvetlerini harekete getirmekle beraber kaymakamı haberdar eder ve yardım ister. Bu gibi olağanüstü hallerde kaymakam ile muhabere mümkün olmadığı takdirde en yakın idare üstüne keyfiyeti bildirir ve valiliğin haberdar edilmesini ister.

Madde 45 – (Mülga: 23/1/2008-5728/578 md.)

Madde 46 – Bucak müdürü, her yıl bucağın bütün köy ve kasabalarını en az birer kere dolaşarak halkın müracaat ve şikayetlerini dinler ve yetkileri içindeki işleri yapar ve yapamadıklarını kaymakama bildirir.

II- BUCAK MÜDÜR VE MEMURLARININ TAYİN ŞEKİLLERİ VE İSTİHDAM USULLERİ

Madde 47 – (Değişik: 9/7/1953 - 6125/1 md.)

Nahiye müdürleri İçişleri Vekaletince 8 inci maddenin B fıkrasına göre valilikler emrine tayin olunurlar.

Madde 48 – İlk defa bucak müdürü olabilmek için:

a. En az lise veya bu dereceli okul mezunu olmak;

b. Bilfiil askerlik hizmetini bitirmiş ve yaşı 30 u geçmemiş olmak;

c. Vücutça sağlam olmakla beraber memleketin her ikliminde vazife görmeye ve her vasıta ile dolaşmaya kabiliyetli oldukları hastaneler sağlık kurullarınca tasdik edilmiş bulunmak lazımdır.

Madde 49 – (Değişik: 9/7/1953 - 6125/2 md.)

Yukarıdaki maddede yazılı vasıfları ve Memurlar Kanununun tesbit ettiği diğer şartları haiz olanlar İçişleri Vekaletince nahiye müdürlüğü adaylığına tayin olunarak Vekaletin merkez ve vilayetler teşkilatında 6 ay süre ile istihdam olunurlar. Bu süre sonunda nahiye müdürlüğü için lüzumlu vasıflar bakımından kıfayetleri Vekillik veya valiler tarafından tasdik edilenler İçişleri Vekaleti Meslek Kursuna iştirak ettirilir. Bu kursu da başarı ile bitirenler 47 nci maddeye göre asaleten nahiye müdürlüklerine tayin edilirler.

Kurs süresi bir yıldır. Gerek adaylık devresinde kifayeti tasdik edilmiyenler, gerek adaylığını bitirip de kursta başarı gösteremiyenler nahiye müdürlüğüne tayin edilmiyerek vazifelerine son verilir.

Madde 50 – Bucak müdürlüğü 25, 30, 35, 40, 50, 60 lira aylıklı olmak üzere altı sınıftır.

Madde 51 – Bucaklarda, Bakanlıklar tarafından ihtiyaca göre valilikler emrine gönderilen gezici ve sabit doktor, veteriner, tarım memuru (en az sanat enstitüsü veya yapı usta okulu mezunu teknisiyen) fen memuru, sağlık memuru, ebe ve tapu ve nüfus katibi ile özel kanunlarında gösterilecek diğer teşkilat bulunur.

III- BUCAK MECLİSLERİ VE BUCAK KOMİSYONLARI

Madde 52 – Bucak sınırları içindeki köy ve kasabaların mahalli mahiyette müşterek ihtiyaçlarını düzenlemek, kanun ve tüzüklerle kendilerine verilen vazifeleri görmek üzere bucak müdürünün başkanlığında bir bucak meclisi ve bir bucak komisyonu bulunur.

Bucak meclisleri, bucağa bağlı belediye meclisleri ve köy ihtiyar kurulları tarafından kendi aralarından veya kendi köy ve kasabaları halkından olmak üzere hariçten seçecekleri birer üyeden teşekkül eder.

Bucağın sabit veya gezici doktoru, "doktoru olmayan yerlerde" sağlık memurları, veterineri, ziraat muallimi, sabit ve gezici başöğretmenleri meclisin tabii üyeleridirler.

Vali ve kaymakamlar, il ve ilçe merkez bucağının meclis ve komisyonlarına başkanlık edecekleri gibi ilçeye bağlı bucakların meclis ve komisyonlarına da lüzum gördükleri hallerde başkanlık edebilirler.

Bu meclis ve komisyonların başkanlık ve üyelikleri fahridir.

Kasaba ve köy adedi 12 den aşağı olursa meclise seçilen üye adedi 12 den az olmamak üzere kasaba ve köylerce eşit sayıda üye seçilir.

Meclise seçilen üyelerin görevleri dört yıl sürer, yeniden seçilmeleri caizdir. Meclisin müzakere usulü İçişleri Bakanlığınca yönetmelikle tesbit edilir.

Madde 53 – Bucak meclisi yılda bir defa Ekim ayının başında toplanır. Toplantı süresini meclis belirtir.

Madde 54 – Bucak meclisi, bir yıl süre ile kendi üyeleri arasından dört üyeden müteşekkil bir bucak komisyonu seçer. Bu komisyonun başkanı bucak müdürüdür. Bucak komisyonu, en az ayda bir kere toplanarak bucak meclisinin toplantı halinde olmadığı zamanlarda meclis görevini yapar.

Madde 55 – Fen ve ihtisaslarından faydalanmak üzere bucak meclislerinin karar ve isteği üzerine gönderilecek Devlet, özel idare memurlarının her türlü masrafları Devlet veya özel idare bütçesinden ödenir.

Madde 56 – Bucak çevresindeki bütün köylerle belediyeler kendi aralarında içme suları, sulama, yol ve telefon şebekeleriyle tarım alet ve makineleri tedarik, tesis ve işletmeleri gibi mahalli mahiyetteki müşterek işler için bucak meclislerinin gösterecekleri lüzum üzerine Köy Kanununun 47, 48 ve Belediye Kanununun 133 üncü maddelerine göre birlik kurarlarsa bucak meclis ve komisyonu bu birliğin karar ve murakabe heyetleri, bucak müdürleri de icra vasıtası görevini yaparlar.

Bu suretle birliğin kuruluşu valinin tasdikıyla tamamlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İl ve İlçe İdare Kurulları

Madde 57 – İL İDARE KURULU, valinin başkanlığı altında

- hukuk işleri müdürü,
- defterdar,
- milli eğitim,
- bayındırlık,
- sağlık ve sosyal yardım,
- tarım ve veteriner

müdürlerinden teşekkül eder.

Vali, idare kuruluna başkanlık etmek üzere vali muavinini görevlendirebilir.

Madde 58 – İLÇE İDARE KURULU, kaymakamın başkanlığı altında

- tahrirat katibi,
- malmüdürü,
- Hükümet hekimi,
- milli
- eğitim memuruyla
- tarım memuru ve veterinerden

teşekkül eder.

Madde 59 – Gerek il gerek ilçe idare kurullarından kuruma dahil olmayan idare şubelerinin başkanları kendi idarelerine ait idari ve istişari işlerin görüşülmesinde üye sıfatıyla çağrılarak o iş hakkında gerekli izahatı verir ve oya katılırlar.

Madde 60 – İdare kurulları,

- idari,
- istişari,
- kazai

olmak üzere türlü karar alırlar. İdare kurullarının idari yetkileri kanun ve tüzüklerle kendilerine verilen vazifelerdir.

Madde 61 – İdare kurullarının kazai, idari ve istişari görüşmeleri mürettep üyenin yarısından bir fazlası hazır olmadıkça yapılamaz.

Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çokluk sayılır.

İdare kurulu üyelerinden teşkilat noksanı veya tayin edilmemek ve vekili bulunmamak gibi sebeplerle bir veya ikisi noksan olursa bunlar mürettep üye ve belli heyet nisabında hesaba katılmaz.

Madde 62 – İl idare kurulları, il idare şubelerinin, kaymakamların ve ilçe idare şubeleriyle bucak müdürlerinin, bucak meclis ve komisyonlarının, köy muhtarlarının ve köy ihtiyar kurullarının yürütülmesi gerekli kararları aleyhine menfaati haleldar olanlar tarafından bu kararların esas, maksat, yetki ve şekil itibariyle kanun ve tüzüğe muhalefetlerinden dolayı açılan iptal davalarına birinci derecede bakarlar.

Bu davalar, kararların hak veya menfaati haleldar olanlara tebliğ veya bunların icraya ıttılaı tarihinden itibaren 91 gün içinde açılmalıdır.

Bu davalar Danıştay Muhakeme Usulüne tabidir. Bu kabil iptal davaları birinci derecede Danıştayda açılamaz. Merci tecavüzü ile Danıştaya dava açıldığı takdirde dava evrakı vasifesizlik kararı ile ilgili il idare kuruluna tevdi olunur.

Bu madde özel kanunlarla il ve ilçe idare kurullarına verilen diğer kazai işlerdeki yetkilerine halel vermez.

Madde 63 – İl idare kurullarının idari kaza işlerinde hukuk işleri müdürleri kanun sözcüsü vazifesini görürler.

Madde 64 – İdare kurullarının kazai vazife görmek üzere toplantılarında idari davaya esas olan kararı vermiş bulunan idare amiri üye sıfatiyle bulunamaz ve oya katılamaz.

Madde 65 – İlçe idare kurulları kararları aleyhine il idare kurullarına, il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlar aleyhine Danıştayda ilgililer tarafından Danıştay Kanununa göre itiraz olunabilir.

Madde 66 – (Değişik: 23/1/2008-5728/125 md.)

İl genel kurulu veya idare kurulları yahut en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülat gösterenler veya riayet etmeyenler, mahallî mülkî amir tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmü uyarınca cezalandırılır. (Ek cümle: 27/3/2015 - 6638/16 md.) Ancak, kamu düzenini ve güvenliğini veya kişilerin can ve mal emniyetini tehlikeye düşürecek toplumsal olayların baş göstermesi hâlinde vali tarafından kamu düzenini sağlamak amacıyla alınan ve usulüne göre ilan olunan karar ve tedbirlere aykırı davrananlar, **üç aydan bir yıla kadar** hapis cezasıyla cezalandırılır.

Madde 67 – 30/6/1939 tarihli ve 3656 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin ek ve tadillerinin İçişleri Bakanlığı kısmından, bağlı (1) sayılı cetveldeki kadrolar kaldırılmış, yerine bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar ilave edilmiştir.

Madde 68 – 1426 sayılı Vilayet İdaresi Kanunu ile ek ve tadilleri ve bu kanuna aykırı bütün kanunlar ve tüzükler hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek Madde 1 - (Ek: 29/8/1996 - 4178/2 md.)

Vali; sivil hava meydanları, limanlar ve sınır kapılarında, güvenliğin sağlanması, giriş-çıkışlarla ilgili görev ve hizmetlerin düzenli ve etkili bir biçimde yürütülmesi, görevli kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri almaya ve uygulamaya, kuruluşların çalışmalarını denetlemeye yetkilidir. İçişleri Bakanlığının uygun göreceği bu yerlerde vali tarafından mülki idare amiri görevlendirilir. Vali, yetkilerinin tamamını veya bir kısmını görevlendirdiği mülki idare amirine devredebilir. Bu yerlerde hizmet veren kuruluşlar, görevli mülki idare amirine karşı sorumludur. Görevlendirilen mülki idare amiri Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile Gümrük Kanununun arama ile ilgili hükümleri saklı kalmak üzere, genel güvenlik ve kamu düzeni bakımından gerekli gördüğü hallerde, sivil hava meydanlarında, limanlarda ve sınır kapılarında, binaları, uçakları, gemileri ve her türlü deniz ve kara taşıtlarını, giren çıkan yolcular ile buralarda görevli kamu kuruluşları ve özel kuruluşlar personelinin üstlerini, araçlarını ve aşyalarını aratabilir. Aramanın kimler tarafından yapılacağı kaydını da taşıyan arama emri yazılı olarak verilir. İvedi durumlarda sözlü olarak verilen emir derhal yerine getirilir ve en kısa zamanda yazılı olarak teyit edilir. Kuruluşların

birbirine araç, gereç ve personel yardımı yapmasını isteyebilir. Personel hakkında değerlendirme raporu düzenleyebilir, disiplin kovuşturması yaptırabilir ve gerekirse uyarma ve kınama cezası verebilir. Diğer cezalar için öneride bulunabilir, mazeret izni verebilir, yıllık izin için görüş bildirir. Yazışmalara aracılık yapar. Ancak kuruluşlar teknik konularda, istatistiki bilgileri içeren konularda va mali konularda kendi kuruluşları ile doğrudan yazışma yaparlar. Bu kuruluşların üst makamları ile yapacakları yazışmalarda da aynı yöntemler uygulanır. Zamanında önlem alınması amacıyla, Emniyet, jandarma, Jandarma ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı Sınır Birlikleri, Gümrük, Gümrük Muhafaza ve diğer kamu kuruluşları, elde ettikleri bilgileri mülki idare amirlerine iletirler. Mülki idare amirinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin uygulama düzeni, Maliye, Sağlık, Ulaştırma, Turizm bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanın görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak, Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Askerlik Mükellefiyeti Kanununun 103 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi "ilçe idare kurulu" **teşekkülü içinde yer almaz?**

A) Tahrirat kâtibi

B) Hükûmet hekimi

C) Tarım memuru

D) İlçe emniyet müdürü

2. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlar aleyhine aşağıdakilerden hangisine ilgililer tarafından, ilgili kanuna göre itiraz olunabilir?

A) Vali

B) Danıştay

C) Yargıtay

D) Bölge İdare Mahkemesi

3. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre il idare kurulunda aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Tarım Müdürü

B) Sağlık Müdürü

C) Emniyet Müdürü

D) Hukuk İşleri Müdürü

4. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre ilçe idare kurulunda aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Mal müdürü

B) Emniyet müdürü

C) Tahrirat kâtibi

D) Hükümet hekimi

5. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, ilçe idare kurulları kararları aleyhine aşağıdakilerden hangisine itiraz olunabilir?

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) İl İdare Kurulu

D) Bölge İdare Mahkemesi

1. D 2. B 3. C 4. B 5. C

TARAMA TESTİ

1. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması aşağıdakilerden hangisi ile olur? (Madde2/ç)**

A) Bakanlar Kurulu kararı ile
B) İçişleri Bakanının onayı ile
C) Kanun ile
D) Tüzük ile

2. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, valiler, ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirler görüşülmek üzere kaymakamları yılda kaç defa toplantıya çağırır? (Madde 25)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, aşağıdaki birimlerden hangisinin onayı ile köy adları değiştirilebilir? (Madde 2/ç)**

A) Bakanlar Kurulu
B) Cumhurbaşkanı
C) İçişleri Bakanlığı
D) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı

4.

I. Vali, il özel idaresinin başıdır.
II. Vali tüzel kişiliğinin temsilcisidir.
III. İlde hükümetin temsilcisidir
IV. İlde hiyerarşik amirdir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, yukarıda verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi veya hangileri valinin nitelikleri arasındadır?

A) I ve II B) Yalnız III
C) II ve IV D) I, II, III ve IV

5.

I. Kaymakam
II. İl idare şube başkanları
III. Hakim
IV. İlçe milli eğitim müdürlüğü

5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, valiler yukarıdakilerden hangilerinin birinci derecede sicil amiridirler? (Madde 18)

A) I ve III B) II ve IV
C) III ve IV D) I ve II

6. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, il idare şube başkanları kendi şubelerine taalluk eden işlerin yürütülmesinden ve şubeleri memur ve müstahdemlerinin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarıyla belirtilen ödev ve görevlerinin sürat ve intizamla yapılmasından aşağıdakilerden hangisine karşı sorumludurlar? (Madde 21)**

A) Vali
B) Kaymakam
C) Belediye Başkanı
D) İl genel meclisine

7. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, kaymakamlığa sadece aşağıdakilerden hangisi vekalet edebilir? (Madde 29)**

A) İlçe idare şube başkanı

B) İlçe müdürleri

C) Genel kolluk amiri

D) Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından olanlar

8. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, kaymakamlar, atama yetkisi kendisine ait memurlara acele hallerde memurlar kanunundaki yıllık izin süresine mahsup edilmek üzere en çok kaç gün izin verebilir? (Madde 31)**

A) 30 B) 20 C) 15 D) 10

9. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, kaymakamlar aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede sicil amirleridir? (Madde 34)**

A) İl Millî Eğitim müdür yardımcısı

B) İlçe Millî Eğitim müdürü

C) Okul müdürü

D) Şube müdürü

10. **5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, Kaymakam, her yıl ilçenin bütün bucaklarıyla köylerinin en az yarısını ve ilçe içindeki teşkilâtı teftiş ederek sonucunu bir raporla aşağıdakilerden hangisine bildirir? (Madde 36)**

A) İçişleri Bakanlığına

B) İl İdare kurluna

C) Valiye

D) Belediye başkanına

11. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre il idare kurulunda aşağıdakilerden hangisi bulunmaz? (Madde 57)**

A) Millî eğitim müdürü

B) Bayındırlık müdürü

C) Teftiş kurulu başkanı

D) Tarım müdürü

12. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, ilçe idare kurulu aşağıdakilerden hangisinin başkanlığı altında toplanır? (Madde 58)**

A) Vali

B) Kaymakam

C) Belediye Başkanı

D) En kıdemli İlçe idare şube başkanı

1. B 2. A 3. C 4. D 5. D 6. A 7. D 8. A 9. B 10. C 11. C 12. B

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİ

	Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.		
1)	İlçe kurulması Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılır.	(D)	(Y)
2)	Bir ilçenin başka bir il'e bağlanması İçişleri Bakanlığının Kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile yapılır.	(D)	(Y)
3)	İl ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi Kanun ile olur.	(D)	(Y)
4)	Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle olur	(D)	(Y)
5)	Köy adlarının değiştirilmesi, içişleri bakanlığının tasvibiyle yapılır.	(D)	(Y)
6)	Bir kazanın başka bir vilâyete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde ilgili İçişleri Bakanlığının mütalâaları alınır.	(D)	(Y)
7)	İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır	(D)	(Y)
8)	Valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden de vali muavini sorumludur.	(D)	(Y)
9)	Vali muavini, en az sekiz yıl kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir.	(D)	(Y)
10)	Valiler, • İçişleri Bakanlığının inhası, • Bakanlar Kurulunun kararı • Cumhurbaşkanının tasdiki ile tayin olunurlar.	(D)	(Y)
11)	Mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfından vali olarak atanacaklarda; • birinci sınıfa yükselmiş ve • birinci sınıfa yükseldikten sonra birinci sınıfa yükselme niteliğini kaybetmemiş olma şartı aranır.	(D)	(Y)
12)	Vali, ilde Devletin ve Hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her Bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır.	(D)	(Y)
13)	Vali, ceza ve tevkif evlerinin muhafazasını ve Cumhuriyet savcısıyla birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.	(D)	(Y)
14)	Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir.	(D)	(Y)
15)	Vali, Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra • uyarma, • kınama ve • 10 günlüğe kadar aylıktan kesme 5 gün cezaları vererek uygular.	(D)	(Y)
16)	Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren 3 gün içinde sicile geçer.	(D)	(Y)
17)	Valiler, il ve bölge muhakemat müdürlerinin birinci derecede sicil amiridirler	(D)	(Y)

18)	Vali, yılda iki defadan az olmamak üzere lüzum gördüğü zamanlarda idare şube başkanlarını heyet halinde toplar.	(D)	(Y)
19)	Kaymakamlar, • çişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı • Bakanın tasvibi üzerine müşterek karar • Cumhurbaşkanının tasdikiyle tayin olunur.	(D)	(Y)
20)	Kaymakamlığa sadece mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından olanlar vekalet edebilir	(D)	(Y)
21)	Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra • uyarma, • kınama • 5 günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları verir ve uygular.	(D)	(Y)
22)	Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (10 GÜNE KADAR) ve tayini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin, süresine mahsup edilmek üzere bir aya kadar izin verebilir.	(D)	(Y)
23)	Kaymakam, Cumhuriyet Bayramında ilçede yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.	(D)	(Y)
24)	Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir;	(D)	(Y)
25)	Kaymakamlar, ilçe idare şube başkanlarının genel, özel ve kolluk amirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil amiridirler.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. Y **2.** Y **3.** Y **4.** D **5.** D **6.** Y **7.** D **8.** D **9.** Y **10.** D **11.** D **12.** D **13.** D **14.** D **15.** Y **16.** Y **17.** D **18.** Y **19.** D **20.** D **21.** Y **22.** Y **23.** D **24.** D **25.** D

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

1)	İlçe kurulması Kanun ile yapılır.	(D)
2)	Bir ilçenin başka bir il'e bağlanması Kanun ile yapılır.	(D)
3)	İl ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi İçişleri Bakanlığının Kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile olur.	(D)
6)	Bir kazanın başka bir vilâyete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde ilgili vilâyetler idare heyetleriyle umumi meclislerinin mütalâaları alınır.	(D)
9)	Vali muavini, en az altı yıl kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir.	(D)
15)	Vali, Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra • uyarma, • kınama ve • beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular.	(D)
16)	Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.	(D)
18)	Vali, yılda dört defadan az olmamak üzere lüzum gördüğü zamanlarda idare şube başkanlarını heyet halinde toplar	(D)
21.	Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra • uyarma, • kınama cezaları verir ve uygular.	(D)
22.	Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (8 GÜNE KADAR) ve tayini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin, süresine mahsup edilmek üzere bir aya kadar izin verebilir.	(D)

21. BÖLÜM

5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

BİRİNCİ KİTAP

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Kanunun kapsamı

Madde 1

1. Bu Kanun, ceza muhakemesinin nasıl yapılacağı hususundaki kurallar ile bu sürece katılan kişilerin hak, yetki ve yükümlülüklerini düzenler.

Tanımlar

Madde 2

1. Bu Kanunun uygulanmasında;

a. Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

b. Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

c. Müdafi: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

d. Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,

e. Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

f. Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

g. İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

h. Sorgu: Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

i. Malen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

j. Suçüstü:

I. İşlenmekte olan suçu,

II. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu,

III. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu,

k. Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçu,

l. Disiplin hapsi: Kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, önödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adlî sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi(1), ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev

Görev

Madde 3

1. Mahkemelerin görevleri kanunla belirlenir.
2. Barış zamanında, asker olmayan kişilerin Askeri Ceza Kanununda veya diğer kanunlarda yer alan askerî mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu tek başına veya asker kişilerle iştirâk halinde işlemesi durumunda asker olmayan kişilerin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları, kovuşturmaları adlî yargı mahkemeleri tarafından yapılır.

Re'sen görev kararı ve görevde uyuşmazlık

Madde 4

1. Davaya bakan mahkeme, görevli olup olmadığına kovuşturma evresinin her aşamasında re'sen karar verebilir. 6'ncı madde hükmü saklıdır.
2. Görev konusunda mahkemeler arasında uyuşmazlık çıktığında, görevli mahkemeyi ortak yüksek görevli mahkeme belirler.

Görevsizlik kararı verilmesi gereken hâl ve , sonucu

Madde 5

1. İddianamenin kabulünden sonra; işin, davayı gören mahkemenin görevini aştığı veya dışında kaldığı anlaşılırsa, mahkeme bir kararla işi görevli mahkemeye gönderir.

2. Adlî yargı içerisindeki mahkemeler bakımından verilen görevsizlik kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Görevsizlik kararı verilemeyecek hâl

Madde 6

1. Duruşmada suçun hukukî niteliğinin değiştiğinden bahisle görevsizlik kararı verilerek dosya alt dereceli mahkemeye gönderilemez.

Görevli olmayan hâkim veya mahkemenin işlemleri

Madde 7

1. Yenilenmesi mümkün olmayanlar dışında, görevli olmayan hâkim veya mahkemece yapılan işlemler hükümsüzdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bağlantılı Davalar

Bağlantı kavramı

Madde 8

1. Bir kişi, birden fazla suçtan sanık olur veya bir suçta her ne sıfatla olursa olsun birden fazla sanık bulunursa bağlantı var sayılır.
2. Suçun işlenmesinden sonra suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme fiilleri de bağlantılı suç sayılır.

9107

Davaların birleştirilerek açılması

Madde 9

1. Bağlantılı suçlardan her biri değişik mahkemelerin görevine giriyorsa, bunlar hakkında birleştirilmek suretiyle yüksek görevli mahkemede dava açılabilir.

   Görülmekte olan davaların birleştirilmesi ve ayrılması

Madde 10

1. Kovuşturma evresinin her aşamasında, bağlantılı ceza davalarının birleştirilmesine veya ayrılmasına yüksek görevli mahkemece karar verilebilir.
2. Birleştirilen davalarda, bu davaları gören mahkemenin tâbi olduğu yargılama usulü uygulanır.
3. İşin esasına girdikten sonra ayrılan davalara aynı mahkemede devam olunur.

Geniş bağlantı sebebiyle birleştirme

Madde 11

1. Mahkeme, bakmakta olduğu birden çok dava arasında bağlantı görürse, bu bağlantı 8 inci maddede gösterilen türden olmasa bile, birlikte bakmak ve hükme bağlamak üzere bu davaların birleştirilmesine karar verebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yetki

Yetkili mahkeme

Madde 12

1. Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.
2. Teşebbüste son icra hareketinin yapıldığı, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir.
3. Suç, ülkede yayımlanan bir basılı eserle işlenmişse yetki, eserin yayım merkezi olan yer mahkemesine aittir. Ancak, aynı eserin birden çok yerde basılması durumunda suç, eserin yayım merkezi dışındaki baskısında meydana gelmişse, bu suç için eserin basıldığı yer mahkemesi de yetkilidir.
4. Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan hakaret suçunda eser, mağdurun yerleşim yerinde veya oturduğu yerde dağıtılmışsa, o yer mahkemesi de yetkilidir. Mağdur, suçun işlendiği yer dışında tutuklu veya hükümlü bulunuyorsa, o yer mahkemesi de yetkilidir.
5. Görsel veya işitsel yayınlarda da bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır. Görsel ve işitsel yayın, mağdurun yerleşim yerinde ve oturduğu yerde işitilmiş veya görülmüşse o yer mahkemesi de yetkilidir.

Özel yetki

Madde 13

1. Suçun işlendiği yer belli değilse, şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.
2. Şüpheli veya sanığın Türkiye'de yerleşim yeri yoksa Türkiye'de en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.
3. Mahkemenin bu suretle de belirlenmesi olanağı yoksa, ilk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir.

Yabancı ülkede işlenen suçlarda yetki

Madde 14

1. Yabancı ülkede işlenen ve kanun hükümleri uyarınca Türkiye'de soruşturulması ve kovuşturulması gereken suçlarda yetki, 13'üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre belirlenir.
2. Bununla birlikte Cumhuriyet savcısının, şüphelinin veya sanığın istemi üzerine Yargıtay, suçun işlendiği yere daha yakın olan yer mahkemesine yetki verebilir.
3. Bu gibi suçlarda şüpheli veya sanık Türkiye'de yakalanmamış, yerleşmemiş veya adresi yoksa; yetkili mahkeme, Adalet Bakanının istemi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusu üzerine Yargıtay tarafından belirlenir.

4. Yabancı ülkelerde bulunup da diplomatik bağışıklıktan yararlanan Türk kamu görevlilerinin işledikleri suçlardan dolayı yetkili mahkeme Ankara mahkemesidir.

Deniz, hava ve demiryolu taşıtlarında veya bu taşıtlarla işlenen suçlarda yetki

Madde 15

1. Suç, Türk bayrağını taşıma yetkisine sahip olan bir gemide veya böyle bir taşıt Türkiye dışında iken işlenmişse, geminin ilk uğradığı Türk limanında veya bağlama limanında bulunan mahkeme yetkilidir.
2. Türk bayrağını taşıma hakkına sahip olan hava taşıtları ile demiryolu taşıtları hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.
3. Ülke içerisinde deniz, hava veya demiryolu taşıtlarında ya da bu taşıtlarla işlenen suçlarda, bunların ilk ulaştığı yer mahkemesi de yetkilidir.
4. Çevreyi kirletme suçu, yabancı bayrağı taşıyan bir gemi tarafından Türk kara suları dışında işlendiği takdirde, suçun işlendiği yere en yakın veya geminin Türkiye'de ilk uğradığı limanın bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

Bağlantılı suçlarda yetki

Madde 16

1. Yukarıdaki maddelere göre her biri değişik mahkemelerin yetkisi içinde bulunan bağlantılı ceza davaları, yetkili mahkemelerden herhangi birisinde birleştirilerek görülebilir.
2. Bağlantılı ceza davalarının değişik mahkemelerde bakılmasına başlanmış olursa, Cumhuriyet savcılarının istemlerine uygun olmak koşuluyla, mahkemeler arasında oluşacak uyuşma üzerine, bu davaların hepsi veya bir kısmı bu mahkemelerin birinde birleştirilebilir.
3. Uyuşulmazsa, Cumhuriyet savcısı veya sanığın istemi üzerine ortak yüksek görevli mahkeme birleştirmeye gerek olup olmadığına ve gerek varsa hangi mahkemede birleştirileceğine karar verir.
4. Birleştirilmiş olan davaların ayrılması da bu suretle olur.

Yetkide olumlu veya olumsuz uyuşmazlık

Madde 17

1. Birkaç hâkim veya mahkeme arasında olumlu veya olumsuz yetki uyuşmazlığı çıkarsa, ortak yüksek görevli mahkeme, yetkili hâkim veya mahkemeyi belirler.

Yetkisizlik iddiası

Madde 18

1. Sanık, yetkisizlik iddiasını, ilk derece mahkemelerinde duruşmada sorgusundan, bölge adliye mahkemelerinde incelemenin başlamasından ve duruşmalı işlerde inceleme raporunun okunmasından önce bildirir.
2. Yetkisizlik iddiasına ilişkin karar, ilk derece mahkemelerinde sanığın sorgusundan önce, bölge adliye mahkemelerinde duruşmasız işlerde incelemenin hemen başlangıcında, duruşmalı işlerde inceleme raporu okunmadan önce verilir. Bu aşamalardan sonra yetkisizlik iddiasında bulunulamayacağı gibi mahkemeler de bu hususta re'sen karar veremez.
3. Yetkisizlik kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Davanın nakli ve duruşmanın başka yerde yapılması

Madde 19

1. Yetkili hâkim veya mahkeme, hukukî veya fiilî sebeplerle görevini yerine getiremeyecek hâlde bulunursa; yüksek görevli mahkeme, davanın başka yerde bulunan aynı derecede bir mahkemeye nakline karar verir.
2. Kovuşturmanın görevli ve yetkili olan mahkemenin bulunduğu yerde yapılması kamu güvenliği için tehlikeli olursa, davanın naklini Adalet Bakanı Yargıtaydan ister.
3. (Ek: 24/11/2016-6763/21 md.) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir. Bu karara karşı itiraz yolu açıktır.

Yetkili olmayan hâkim veya mahkemenin işlemleri

Madde 20

1. Yetkili olmayan hâkim veya mahkemece yapılan işlemler, sadece yetkisizlik nedeniyle hükümsüz sayılmaz.

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde yapılan işlemler

Madde 21

1. Bir hâkim veya mahkeme, yetkili olmasa bile, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, yargı çevresi içerisinde gerekli işlemleri yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hâkimin Davaya Bakamaması ve Reddi

Hâkimin davaya bakamayacağı hâller

Madde 22

1. Hâkim;
a. Suçtan kendisi zarar görmüşse,
b. Sonradan kalksa bile şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlilik, vesayet veya kayyımlık ilişkisi bulunmuşsa,
c. Şüpheli, sanık veya mağdurun kan veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyundan biri ise,

d. Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlât edinme bağlantısı varsa,
e. Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında üçüncü derece dahil kan hısımlığı varsa,
f. Evlilik sona ermiş olsa bile, şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında ikinci derece dahil kayın hısımlığı varsa,
g. Aynı davada Cumhuriyet savcılığı, adlî kolluk görevi, şüpheli veya sanık müdafiliği veya mağdur vekilliği yapmışsa,
h. Aynı davada tanık veya bilirkişi sıfatıyla dinlenmişse, hâkimlik görevini yapamaz.

Yargılamaya katılamayacak hâkim

Madde 23

1. Bir karar veya hükme katılan hâkim, yüksek görevli mahkemece bu hükme ilişkin olarak verilecek karar veya hükme katılamaz.
2. Aynı işte soruşturma evresinde görev yapmış bulunan hâkim, kovuşturma evresinde görev yapamaz.
3. Yargılamanın yenilenmesi halinde, önceki yargılamada görev yapan hâkim, aynı işte görev alamaz.

Hâkimin reddi sebepleri ve ret isteminde bulunabilecekler

Madde 24

1. Hâkimin davaya bakamayacağı hâllerde reddi istenebileceği gibi, tarafsızlığını şüpheye düşürecek diğer sebeplerden dolayı da reddi istenebilir.
2. Cumhuriyet savcısı; şüpheli, sanık veya bunların müdafii; katılan veya vekili, hâkimin reddi isteminde bulunabilirler.
3. Bunlardan herhangi biri istediği takdirde, karar veya hükme katılacak hâkimlerin isimleri kendisine bildirilir.

Tarafsızlığını şüpheye düşürecek sebeplerden dolayı hâkimin reddi isteminin süresi

Madde 25

1. Tarafsızlığını şüpheye düşürecek sebeplerden dolayı bir hâkimin reddi, ilk derece mahkemelerinde sanığın sorgusu başlayıncaya; duruşmalı işlerde bölge adliye mahkemelerinde inceleme raporu ve Yargıtayda görevlendirilen üye veya tetkik hâkimi tarafından yazılmış olan rapor üyelere açıklanıncaya kadar istenebilir. Diğer hâllerde, inceleme başlayıncaya kadar hâkimin reddi istenebilir.
2. Sonradan ortaya çıkan veya öğrenilen sebeplerle duruşma veya inceleme bitinceye kadar da hâkimin reddi istenebilir. Ancak bu istemin, ret sebebinin öğrenilmesinden itibaren yedi gün içinde yapılması şarttır.

Ret isteminin usulü

Madde 26

1. Hâkimin reddi, mensup olduğu mahkemeye verilecek dilekçeyle veya bu hususta zabıt kâtibine bir tutanak düzenlenmesi için başvurulması suretiyle yapılır.
2. Ret isteminde bulunan, öğrendiği ret sebeplerinin tümünü bir defada açıklamak ve süresi içinde olguları ile birlikte ortaya koymakla yükümlüdür.
3. Reddi istenen hâkim, ret sebepleri hakkındaki görüşlerini yazılı olarak bildirir.

Hâkimin reddi istemine karar verecek mahkeme

Madde 27

1. Hâkimin reddi istemine mensup olduğu mahkemece karar verilir. Ancak, reddi istenen hâkim müzakereye katılamaz. Bu nedenle mahkeme teşekkül edemezse bu hususta karar verilmesi;

a. Reddi istenen hâkim asliye ceza mahkemesine mensup ise bu mahkemenin yargı çevresi içerisinde bulunan ağır ceza mahkemesine,
b. Reddi istenen hâkim ağır ceza mahkemesine mensup ise o yerde ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için (1) numaralı daireye; o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde ise, en yakın ağır ceza mahkemesine, aittir.

2. Ret istemi sulh ceza hâkimine karşı ise, yargı çevresi içinde bulunduğu asliye ceza mahkemesi ve tek hâkime karşı ise, yargı çevresi içerisinde bulunan ağır ceza mahkemesi karar verir.
3. Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin başkan ve üyelerinin reddi istemi, reddedilen başkan ve üye katılmaksızın görevli olduğu dairece incelenerek karara bağlanır.
4. Ret isteminin kabulü halinde, davaya bakmakla bir başka hâkim veya mahkeme görevlendirilir.

Ret istemi üzerine verilecek kararlar ve başvurulacak kanun yolları

Madde 28

1. Ret isteminin kabulüne ilişkin kararlar kesindir; kabul edilmemesine ilişkin kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir. İtiraz üzerine verilen ret kararı hükümle birlikte incelenir.

Reddi istenen hâkimin yapabileceği işlemler

Madde 29

1. Reddi istenen hâkim, ret hakkında bir karar verilinceye kadar yalnız gecikmesinde sakınca olan işlemleri yapar.
2. Ancak, hâkimin oturum sırasında reddedilmesi hâlinde, bu konuda bir karar verilebilmesi için oturuma ara vermek gerekse bile ara vermeksizin devam olunur. Şu kadar ki, 216'ncı madde uya-

rınca tarafların iddia ve sözlerinin dinlenilmesine geçilemez ve ret konusunda bir karar verilmeden reddedilen hâkim tarafından veya onun katılımıyla bir sonraki oturuma başlanamaz.

3. Ret isteminin kabulüne karar verildiğinde, gecikmesinde sakınca bulunan hâl nedeniyle yapılmış işlemler dışında, duruşma tekrarlanır.

Hâkimin çekinmesi ve inceleme mercii

Madde 30

1. Hâkim, yasaklılığını gerektiren sebeplere dayanarak çekindiğinde; merci, bir başka hâkimi veya mahkemeyi davaya bakmakla görevlendirir.
2. Hâkim, tarafsızlığını şüpheye düşürecek sebepler ileri sürerek çekindiğinde, merci çekinmenin uygun olup olmadığına karar verir. Çekinmenin uygun bulunması halinde, davaya bakmakla bir başka hâkim veya mahkeme görevlendirilir.
3. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde yapılan işler hakkında 29'uncu madde hükmü uygulanır.

Ret isteminin geri çevrilmesi

Madde 31

1. Mahkeme, kovuşturma evresinde ileri sürülen hâkimin reddi istemini aşağıdaki durumlarda geri çevirir:

a. Ret istemi süresinde yapılmamışsa.
b. Ret sebebi ve delili gösterilmemişse.
c. Ret isteminin duruşmayı uzatmak amacı ile yapıldığı açıkça anlaşılıyorsa.

2. Bu hâllerde ret istemi, toplu mahkemelerde reddedilen hâkimin müzakereye katılmasıyla, tek hâkimli mahkemelerde de reddedilen hâkimin kendisi tarafından geri çevrilir.
3. Bu konudaki kararlara karşı itiraz yoluna başvurulabilir.

Zabıt kâtibinin reddi veya çekinmesi

Madde 32

1. Bu Bölümde yazılı hükümler zabıt kâtipleri hakkında da uygulanır.
2. Zabıt kâtibinin reddi veya kendisinin reddini gerektiren sebepleri bildirerek görevden çekinmesi hâlinde gereken karar, yanında çalıştığı mahkeme başkanı veya hâkim tarafından verilir.
3. Aynı işte zabıt kâtibinin hâkim ile birlikte reddi istemi hakkında veya çekinmelerine karar verecek merci, hâkime göre belirlenir.

İKİNCİ KISIM
Kararlar, Açıklanması ve Tebliği, Süreler ve Eski Hâle Getirme

BİRİNCİ BÖLÜM

Kararlar, Açıklanması ve Tebliği

Kararların verilmesi usulü

Madde 33

1. Duruşmada verilecek kararlar, Cumhuriyet savcısı, duruşmada hazır bulunan müdafi, vekil ve diğer ilgililer dinlendikten; duruşma dışındaki kararlar, Cumhuriyet savcısının yazılı veya sözlü görüşü alındıktan sonra verilir.

Kararların gerekçeli olması

Madde 34

1. Hâkim ve mahkemelerin her türlü kararı, karşı oy dahil, gerekçeli olarak yazılır. Gerekçenin yazımında 230'uncu madde göz önünde bulundurulur. Kararların örneklerinde karşı oylar da gösterilir.
2. Kararlarda, başvurulabilecek kanun yolu, süresi, mercii ve şekilleri belirtilir.

Kararların açıklanması ve tebliği

Madde 35

1. İlgili tarafın yüzüne karşı verilen karar kendisine açıklanır ve isterse kararın bir örneği de verilir.
2. Koruma tedbirlerine ilişkin olanlar hariç, aleyhine kanun yoluna başvurulabilecek hâkim veya mahkeme kararları, hazır bulunamayan ilgilisine tebliğ olunur.
3. İlgili taraf serbest olmayan bir kişi veya tutuklu ise tebliğ edilen karar, kendisine okunup anlatılır.

Tebligat ve yazışma usulü

Madde 36

1. Mahkeme başkanı veya hâkim, her türlü tebligatı, tüm gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri veya kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili yazışmaları yapar.
2. İnfaz edilecek kararlar, Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

Tebligat usulleri

Madde 37

1. Tebligat, bu Kanunda belirtilen özel hükümler saklı kalmak koşuluyla, ilgili kanunda belirtilen hükümlere göre yapılır.
2. Uluslararası andlaşmalar, yazılı belgelerin doğrudan doğruya postayla veya diğer iletişim araçlarıyla gönderilmesini kabul ettiğinde; yurt dışına yapılan tebligat, iadeli taahhütlü posta veya diğer iletişim araçları ile gerçekleştirilir.

Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan tebligat

Madde 38

1. Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan tebligat, tebliği gereken evrakın aslının verilmesi suretiyle olur. Tebliğ ile bir süre işlemeye başlıyorsa verildiği gün, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından evrakın aslına yazılır.

Elektronik işlemler

Madde 38/A – (Ek: 2/7/2012-6352/95 md.)

1. Her türlü ceza muhakemesi işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.
2. Kanunlarda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, dosyalar güvenli elektronik imza kullanılarak UYAP'tan incelenebilir ve her türlü ceza muhakemesi işlemi yapılabilir.
3. Bu Kanun kapsamında fiziki olarak hazırlanması öngörülen her türlü belge ve karar elektronik ortamda düzenlenebilir, işlenebilir, saklanabilir ve güvenli elektronik imza ile imzalanabilir.
4. Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlar diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilir. Güvenli elektronik imza ile imzalanarak gönderilen belge veya kararlar, gerekmedikçe fiziki olarak ayrıca düzenlenmez ve ilgili kurum ve kişilere gönderilmez.
5. Elektronik imzalı belgenin elle atılan imzalı belgeyle çelişmesi halinde UYAP'ta kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge geçerli kabul edilir.
6. Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlarda, mühürleme işlemi ile kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesini öngören hükümler uygulanmaz.
7. Zorunlu nedenlerle fiziki olarak düzenlenmiş belge veya kararlar, yetkili kişilerce taranarak UYAP'a aktarılır ve gerektiğinde ilgili birimlere elektronik ortamda gönderilir.
8. Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hallerde tutanak veya belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek hâkim, Cumhuriyet savcısı veya görevlendirilen yetkili kişi tarafından imzalanır ve mühürlenir.
9. Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.
10. Yargı birimlerinin ihtiyaç duyduğu nüfus, tapu, adlî sicil kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden UYAP vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar, zorunlu olmadıkça ayrıca fiziki olarak istenilmez. UYAP'tan dış bilişim sistemlerine gönderilen bilgi ve belgeler ayrıca zorunlu olmadıkça fiziki ortamda gönderilmez.
11. Ceza muhakemesi işlemlerinin UYAP'ta yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Süreler ve Eski Hâle Getirme

Sürelerin hesaplanması

Madde 39

1. Gün ile belirlenen süreler, tebligatın yapıldığının ertesi günü işlemeye başlar.
2. Süre, hafta olarak belirlenmiş ise, tebligatın yapıldığı günün, son haftada isim itibarıyla karşılığı olan günün mesai saati bitiminde sona erer.
3. Süre, ay olarak belirlenmiş ise tebligatın yapıldığı günün, son ayda sayı itibarıyla karşılığı olan günün mesai saati bitiminde sona erer. Son bulduğu ayda sayı itibarıyla karşılığı olan gün yoksa; süre, ayın son günü mesai saati bitiminde sona erer.
4. Son gün bir tatile rastlarsa süre, tatilin ertesi günü biter.

Eski hâle getirme

Madde 40

1. Kusuru olmaksızın bir süreyi geçirmiş olan kişi, eski hale getirme isteminde bulunabilir.
2. Kanun yoluna başvuru hakkı kendisine bildirilmemesi halinde de, kişi kusursuz sayılır.

Eski hâle getirme dilekçesi

Madde 41

1. Eski hâle getirme dilekçesi, engelin kalkmasından itibaren yedi gün içinde, süreye uyulduğunda usule ilişkin işlemleri yapacak olan mahkemeye verilir.
2. Dilekçe sahibi, sürenin geçmesinde kusuru olmadığına ilişkin olguları, varsa belgelerini de ekleyerek açıklar. Dilekçe verildiği anda usule ilişkin yapılamayan işlemler de yerine getirilir.

Eski hâle getirme dilekçesi üzerine verilecek karar

Madde 42

1. Süresi içinde usul işlemi yapılsaydı, esasa hangi mahkeme hükmedecek idiyse, eski hâle getirme dilekçesi hakkında da o mahkeme karar verir.
2. Eski hâle getirme isteminin kabulüne ilişkin karar kesindir; reddine ilişkin karara karşı itiraz yoluna gidilebilir.
3. Eski hâle getirme dilekçesi, kararın yerine getirilmesini durdurmaz; ancak, mahkeme yerine getirmeyi erteleyebilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tanıklık, Bilirkişi İncelemesi ve Keşif

BİRİNCİ BÖLÜM

Tanıklık

Tanıkların çağrılması

Madde 43

1. Tanıklar çağrı kâğıdı ile çağrılır. Çağrı kâğıdında gelmemenin sonuçları bildirilir. Tutuklu işlerde tanıklar için zorla getirme kararı verilebilir. Karar yazısında bu yoldan getirilmenin nedenleri gösterilir ve bunlara çağrı kâğıdı ile gelen tanıklar hakkındaki işlem uygulanır.
2. Bu çağrı telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de yapılabilir. Ancak, çağrı kâğıdına bağlanan sonuçlar, bu durumda uygulanmaz.
3. Mahkeme, duruşmanın devamı sırasında hemen dinlenilmesi gerekli görülen tanıkların belirteceği gün ve saatte hazır bulundurulmasını görevlilere yazılı olarak emredebilir.
4. Cumhurbaşkanı kendi takdiri ile tanıklıktan çekinebilir. Tanıklık yapmayı istemesi halinde beyanı konutunda alınabilir ya da yazılı olarak gönderebilir.
5. Bu madde hükümleri, kişinin ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme önünde tanık olarak dinlenmesi halinde uygulanabilir.

Çağrıya uymayan tanıklar

Madde 44

1. Usulüne uygun olarak çağrılıp da mazeretini bildirmeksizin gelmeyen tanıklar zorla getirilir ve gelmemelerinin sebep olduğu giderler takdir edilerek, kamu alacaklarının tahsili usulüne göre ödettirilir. Zorla getirilen tanık evvelce gelmemesini haklı gösterecek sebepleri sonradan bildirirse aleyhine hükmedilen giderler kaldırılır.
2. Fiilî hizmette bulunan askerler hakkındaki zorla getirme kararı askerî makamlar aracılığıyla infaz olunur.

Tanıklıktan çekinme

Madde 45

1. Aşağıdaki kimseler tanıklıktan çekinebilir:

a. Şüpheli veya sanığın nişanlısı.

b. Evlilik bağı kalmasa bile şüpheli veya sanığın eşi.

c. Şüpheli veya sanığın kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu.

d. Şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları.

e. Şüpheli veya sanıkla aralarında evlâtlık bağı bulunanlar.

2. Yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı nedeniyle tanıklıktan çekinmenin önemini anlayabilecek durumda olmayanlar, kanunî temsilcilerinin rızalarıyla tanık olarak dinlenebilirler. Kanunî temsilci şüpheli veya sanık ise, bu kişilerin çekinmeleri konusunda karar veremez.
3. Tanıklıktan çekinebilecek olan kimselere, dinlenmeden önce tanıklıktan çekinebilecekleri bildirilir. Bu kimseler, dinlenirken de her zaman tanıklıktan çekinebilirler.

Meslek ve sürekli uğraşıları sebebiyle tanıklıktan çekinme

Madde 46

1. Meslekleri ve sürekli uğraşıları sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır:

a. Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarının, bu sıfatları dolayısıyla veya yüklendikleri yargı görevi sebebiyle öğrendikleri bilgiler.

b. Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler.

c. Malî işlerde görevlendirilmiş müşavirler ve noterlerin bu sıfatları dolayısıyla hizmet verdikleri kişiler hakkında öğrendikleri bilgiler.

2. Yukarıdaki fıkranın (a) bendinde belirtilenler dışında kalan kişiler, ilgilinin rızasının varlığı halinde, tanıklıktan çekinemez.

Devlet sırrı niteliğindeki bilgilerle ilgili tanıklık

Madde 47

1. Bir suç olgusuna ilişkin bilgiler, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz. Açıklanması, Devletin dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine zarar verebilecek; anayasal düzeni ve dış ilişkilerinde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler, Devlet sırrı sayılır.
2. Tanıklık konusu bilgilerin Devlet sırrı niteliğini taşıması halinde; tanık, sadece mahkeme hâkimi veya heyeti tarafından zâbıt kâtibi dahi olmaksızın dinlenir. Hâkim veya mahkeme başkanı, daha sonra, bu tanık açıklamalarından, sadece yüklenen suçu açıklığa kavuşturabilecek nitelikte olan bilgileri tutanağa kaydettirir.
3. Bu madde hükmü, hapis cezasının alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlarla ilgili olarak uygulanır.
4. Cumhurbaşkanının tanıklığı söz konusu olduğunda sırrın niteliğini ve mahkemeye bildirilmesi hususunu kendisi takdir eder.

Kendisi veya yakınları aleyhine tanıklıktan çekinme

Madde 48

1. Tanık, kendisini veya 45'inci maddenin birinci fıkrasında gösterilen kişileri ceza kovuşturmasına uğratabilecek nitelikte olan sorulara cevap vermekten çekinebilir. Tanığa cevap vermekten çekinebileceği önceden bildirilir.

Tanıklıktan çekinme sebebinin bildirilmesi

Madde 49

1. Mahkeme başkanı veya hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından gerekli görüldüğünde 45, 46 ve 48'inci maddelerde gösterilen hâllerde tanık, tanıklıktan çekinmesinin dayanağını oluşturan olguları bildirir ve bu hususta gerektiğinde kendisine yemin verdirilir.

Yemin verilmeyen tanıklar

Madde 50

1. Aşağıdaki kimseler yeminsiz dinlenir:
a. Dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar.
b. Ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle yeminin niteliği ve önemini kavrayamayanlar.
c. Soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştirakten veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar.

Tanıklıktan çekinebilecek kimsenin çekinmemesi

Madde 51

1. 45'inci madde gereğince tanıklıktan çekinebileceklere yemin verip vermemek hâkim veya mahkemenin takdirine bağlıdır. Ancak, tanık yemin etmekten çekinebilir. Bu hususun kendisine bildirilmesi gereklidir.

Tanıkların dinlenmesi

Madde 52

1. Her tanık, ayrı ayrı ve sonraki tanıklar yanında bulunmaksızın dinlenir.
2. Tanıklar, kovuşturma evresine kadar ancak gecikmesinde sakınca bulunan veya kimliğin belirlenmesine ilişkin hâllerde birbirleri ile ve şüpheli ile yüzleştirilebilirler.
3. Tanıkların dinlenmesi sırasındaki görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak;
a. Mağdur çocukların,
b. Duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin, tanıklığında bu kayıt zorunludur.
4. Üçüncü fıkra hükmünün uygulanması suretiyle elde edilen ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır.

Tanığa görevinin önemini anlatma

Madde 53

1. Tanığa;
a. Dinlenmeden önce, gerçeği söylemesinin önemi,
b. Gerçeği söylememesi halinde yalan tanıklık suçundan dolayı cezalandırılacağı,
c. Doğruyu söyleyeceği hususunda yemin edeceği,
d. Duruşmada mahkeme başkanı veya hâkimin açık izni olmadan mahkeme salonunu terk edemeyeceği, anlatılır.

Tanıklara yemin verilmesi

Madde 54

1. Tanıklar, tanıklıktan önce ayrı ayrı yemin ederler. Gerektiğinde veya bir kimsenin tanık sıfatıyla dinlenilmesinin uygun olup olmadığında tereddüt varsa yemin, tanıklığından sonraya bırakılabilir.
2. Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcıları da tanıklara yemin verirler.

Yeminin biçimi

Madde 55

1. Tanığa verilecek yemin, tanıklıktan önce "Bildiğimi dosdoğru söyleyeceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim." ve 54'üncü maddeye göre tanıklıktan sonra verilmesi hâlinde "Bildiğimi dosdoğru söylediğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim." biçiminde olur.
2. Yemin edilirken herkes ayağa kalkar.

Yeminin yerine getirilmesi, sağır veya dilsizin yemini

Madde 56

1. Tanık, yüksek sesle tekrar ederek veya okuyarak yemin eder.
2. Okuma ve yazma bilen sağır veya dilsizler yemin biçimini yazarak ve imzalarını koyarak yemin ederler. Okuma ve yazma bilmeyen sağır veya dilsizler işaretlerinden anlayan bir tercüman aracılığıyla ve işaretle yemin ederler.

Tanığın tekrar dinlenmesi

Madde 57

1. Yemin ile dinlenen tanığın aynı soruşturma veya kovuşturma evresinde tekrar dinlenmesi gerektiğinde, yeniden yemin verilmeyip önceki yemini hatırlatılmakla yetinilebilir.

Tanığa ilk önce sorulacak hususlar ve tanığın korunması

Madde 58

1. Tanığa, ilk önce adı, soyadı, yaşı, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları sorulur. Gerekirse tanıklığına ne dereceye kadar güvenilebileceği hakkında hâkimi aydınlatacak durumlara, özellikle şüpheli, sanık veya mağdur ile ilişkilerine dair sorular yöneltilir.
2. Tanık olarak dinlenecek kişilerin kimliklerinin ortaya çıkması kendileri veya yakınları açısından ağır bir tehlike oluşturacaksa; kimliklerinin saklı tutulması için gerekli önlemler alınır. Kimliği saklı

tutulan tanık, tanıklık ettiği olayları hangi sebep ve vesile ile öğrenmiş olduğunu açıklamakla yükümlüdür. Kimliğinin saklı tutulması için, tanığa ait kişisel bilgiler, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından muhafaza edilir.

3. Hazır bulunanların huzurunda dinlenmesi, tanık için ağır bir tehlike teşkil edecek ve bu tehlike başka türlü önlenemeyecekse ya da maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından tehlike oluşturacaksa; hâkim, hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan da tanığı dinleyebilir. Tanığın dinlenmesi sırasında ses ve görüntülü aktarma yapılır. Soru sorma hakkı saklıdır.
4. Tanıklık görevinin yapılmasından sonra, kişinin kimliğinin saklı tutulması veya güvenliğinin sağlanması hususunda alınacak önlemler, ilgili kanunda düzenlenir.
5. İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri, ancak bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

Tanığa söylenecek şeyler ve sorulacak sorular

Madde 59

1. Tanık, dinlenmeden önce hakkında tanıklık yapacağı olayla ilgili olarak mahkeme başkanı veya hâkim tarafından, kendisine bilgi verilir; hazır olan sanık, tanığa gösterilir. Sanık hazır değilse kimliği açıklanır. Tanıktan, tanıklık edeceği konulara ilişkin bildiklerini söylemesi istenir ve tanıklık ederken sözü kesilmez.
2. Tanıklık edilen konuları aydınlatmak, tamamlamak ve bilgilerinin dayandığı durumları gereğince değerlendirebilmek için tanığa ayrıca soru yöneltilebilir.

Tanıklıktan ve yeminden sebepsiz çekinme

Madde 60

1. Yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinen tanık hakkında, bundan doğan giderlere hükmedilmekle beraber, yemininin veya tanıklığının gerçekleştirilmesi için dava hakkında hüküm verilinceye kadar ve her hâlde üç ayı geçmemek üzere disiplin hapsi verilebilir. Kişi, tanıklığa ilişkin yükümlülüğüne uygun davranması halinde, derhâl serbest bırakılır.
2. Bu tedbirleri almaya naip hâkim ve istinabe olunan mahkeme ile soruşturma evresinde sulh ceza hâkimi yetkilidir.
3. Davanın görüldüğü sırada bu tedbirler alındıktan ve yukarıdaki süreler suçun türüne göre tümüyle uygulandıktan sonra o dava veya aynı işe ilişkin diğer davada tekrar edilmez.
4. Disiplin hapsi kararına itiraz edilebilir.

Tanığa verilecek tazminat ve giderler[1]

Madde 61

1. Cumhuriyet savcısı veya mahkeme başkanı veya hâkim tarafından çağrılan tanığa, her yıl Adalet Bakanlığınca hazırlanan tarifeye göre kaybettiği zaman ile orantılı bir tazminat verilir. Tanık hazır olmak için seyahat etmek zorunda kalmışsa, yol giderleriyle tanıklığa çağrıldığı yerdeki ikamet ve beslenme giderleri de karşılanır.
2. Birinci fıkra hükmüne istinaden ödenmesi gereken tazminat ve giderler, hiçbir vergi, resim ve harç alınmaksızın, ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilirkişi İncelemesi

Bilirkişilere uygulanacak hükümler

Madde 62

1. Tanıklara ilişkin hükümlerden aşağıdaki maddelere aykırı olmayanlar bilirkişiler hakkında da uygulanır.

Bilirkişinin atanması

Madde 63

1. Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına re'sen, Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafiinin veya kanunî temsilcinin istemi üzerine karar verilebilir. **(Değişik cümle: 3/11/2016-6754/42 md.)** Ancak, genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz. **(Ek cümle: 3/11/2016-6754/42 md.)** Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu belgelendirmedikçe, bilirkişi olarak görevlendirilemez.
2. Bilirkişi atanması ve gerekçe gösterilerek sayısının birden çok olarak saptanması, hâkim veya mahkemeye aittir. Birden çok bilirkişi atanmasına ilişkin istemler reddedildiğinde de aynı biçimde karar verilir.
3. Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı da bu maddede gösterilen yetkileri kullanabilir.

Bilirkişi olarak atanabilecekler

Madde 64

1. **Değişik: 3/11/2016-6754/43 md.)** Bilirkişiler, bölge adliye mahkemelerinin yargı çevreleri esas alınmak suretiyle bilirkişilik bölge kurulu tarafından hazırlanan listede yer alan kişiler arasından seçilir. Ancak, kendi bölge listesinde ilgili uzmanlık alanında bilirkişi olmasına rağmen, diğer bir bölgedeki bilirkişinin, görevlendirme yapılan yere daha yakın bir mesafede bulunması durumunda, bu listeden de görevlendirme yapılabilir.
2. **(Değişik: 3/11/2016-6754/43 md.)** Bölge kurulunun hazırladığı listede bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişi bulunmaması hâlinde, diğer bölge kurullarının listelerinden, burada da bulunmaması hâlinde, Bilirkişilik Kanununun 10 uncu maddesinin (ç), (d) ve (e) bentleri hariç bi-

rinci fıkrasında yer alan şartları da taşımak kaydıyla listelerin dışından bilirkişi görevlendirilebilir. Listelerin dışından görevlendirilen bilirkişiler, bölge kuruluna bildirilir.

3. Kanunların belirli konularda görevlendirdiği resmî bilirkişiler öncelikle atanırlar. Ancak kamu görevlileri, bağlı bulundukları kurumla ilgili davalarda bilirkişi olarak atanamazlar.

4. **(Mülga: 3/11/2016-6754/43 md.)**

5. Listelere kaydedilen bilirkişiler, il adlî yargı adalet komisyonu huzurunda "Görevimi adalete bağlı kalarak, bilim ve fenne uygun olarak, tarafsızlıkla yerine getireceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim." sözlerini tekrarlayarak yemin ederler. Bu bilirkişilere görevlendirildikleri her işte yeniden yemin verilmez.

6. Listelerde yer almamış bilirkişiler, görevlendirildiklerinde kendilerini atamış olan merci huzurunda yukarıdaki fıkrada öngörülen biçimde yemin ederler. Yeminin yapıldığına ilişkin tutanak hâkim veya Cumhuriyet savcısı, zabıt kâtibi ve bilirkişi tarafından imzalanır.

7. Engel bulunan hâllerde yemin yazılı olarak verilebilir ve metni dosyaya konulur. Ancak bu hâle ilişkin gerekçenin kararda gösterilmesi zorunludur.

Bilirkişiliği kabul yükümlülüğü

Madde 65

1. Aşağıda belirtilen kişi veya kurumlar, bilirkişilik görevini kabul etmekle yükümlüdürler:

a. Resmî bilirkişilikle görevlendirilmiş olanlar ve 64'üncü maddede belirtilen listelerde yer almış bulunanlar.

b. İncelemenin yapılması için bilinmesi gerekli fen ve sanatları meslek edinenler.

c. İncelemenin yapılması için gerekli mesleği yapmaya resmen yetkili olanlar.

Atama kararı ve incelemelerin yürütülmesi

Madde 66

1. Bilirkişi incelemesi yaptırılmasına ilişkin kararda, cevaplandırılması uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren sorularla inceleme konusu ve görevin yerine getirileceği süre belirtilir. Bu süre, işin niteliğine göre üç ayı geçemez. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre, bilirkişinin istemi üzerine, kendisini atayan merciin gerekçeli kararıyla en çok üç ay daha uzatılabilir.

2. Belirlenen süre içinde raporunu vermeyen bilirkişi hemen değiştirilebilir. Bu durumda bilirkişi, o ana kadar yaptığı işlemleri açıklayan bir rapor sunar ve görevi sebebiyle kendisine teslim edilmiş olan eşya ve belgeleri hemen geri verir. Değişik son cümle: 3/11/2016-6754/44 md.) Ayrıca, hukukî ve cezaî sorumluluğuna ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, bilirkişiye ücret ve masraf adı altında hiçbir ödeme yapılmamasına karar verilebilir ve gerekçesi gösterilerek gerekli yaptırımların uygulanması bilirkişilik bölge kurulundan istenir.

3. Bilirkişi, görevini, kendisini atamış olan merci ile ilişki içinde yerine getirir, gerektiğinde bu mercie incelemelerindeki gelişmeler hakkında bilgi verir, yararlı görülecek tedbirlerin alınmasını isteyebilir.

4. Bilirkişi, görevini yerine getirmek amacıyla bilgi edinmek için şüpheli veya sanık dışındaki kimselerin de bilgilerine başvurabilir. Bilirkişi, uzmanlık alanına girmeyen bir sorun bakımından aydınlatılmasını isteyecek olursa; hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı, nitelikli ve konusunda bilgisiyle tanınmış kişilerle bir araya gelmesine izin verebilir. Bu şekilde çağrılan kişiler yemin eder ve verecekleri raporlar, bilirkişi raporunun tamamlayıcı bir bölümü olarak dosyaya konulur.

5. İlgililer de merciinden, incelemeler yapılırken bilirkişiye teknik nitelikte bilgiler verebilecek olan ve ismen belirleyecekleri kişileri dinlemeleri veya bazı araştırmaların yapılması hususlarında karar verilmesini isteyebilir.

6. Gerekli olması halinde, bilirkişi, mağdur, şüpheli veya sanığa mahkeme başkanı, hâkim veya Cumhuriyet savcısı aracılığı ile soru sorabilir. Ancak, mahkeme başkanı, hâkim veya Cumhuriyet savcısı, bilirkişinin doğrudan soru sormasına da izin verebilir. Muayene ile görevlendirilen hekim bilirkişi, görevini yerine getirirken zorunlu saydığı soruları, hâkim, Cumhuriyet savcısı ve müdafi bulunmadan da mağdur, şüpheli veya sanığa doğrudan doğruya yöneltebilir.

7. Bilirkişiye inceleyeceği şeyler mühür altında verilmeden önce bunların listesi ve sayımı yapılır. Bu hususlar bir tutanakla belirlenir. Bilirkişi, mühürlerin açılmasını ve yeniden konulmasını yine tutanakla belirtmek ve bir liste düzenlemekle yükümlüdür.

Bilirkişi raporu, uzman mütalaası

Madde 67

1. İncelemeleri sona erdiğinde bilirkişi yaptığı işlemleri ve vardığı sonuçları açıklayan bir raporu, kendisinden istenen incelemeleri yaptığını ayrıca belirterek, imzalayıp ilgili mercie verir veya gönderir. Mühür altındaki şeyler de ilgili mercie verilir veya gönderilir ve bu husus bir tutanağa bağlanır.

2. Birden çok atanmış bilirkişiler değişik görüşleri yansıtmışlarsa veya bunların ortak sonuçlar üzerinde ayrık görüşleri varsa, bu durumu gerekçeleri ile birlikte rapora yazarlar.

3. **(Değişik: 3/11/2016-6754/45 md.)** Bilirkişi, raporunda ve sözlü açıklamaları sırasında çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hâkim tarafından yapılması gereken hukukî nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.

4. Bilirkişi tarafından düzenlenen rapor örnekleri, duruşma sırasında Cumhuriyet savcısına, katılana, vekiline, şüpheliye veya sanığa, müdafiine veya kanunî temsilciye doğrudan verilebilece-

ği gibi; kendilerine iadeli taahhütlü mektupla da gönderilebilir.

5. Bilirkişi incelemeleri tamamlandığında, yeni bilirkişi incelemesi yapılması veya itirazların bildirilmesi için istemde bulunabilmelerini sağlamak üzere Cumhuriyet savcısına, katılana, vekiline, şüpheliye veya sanığa, müdafiine veya kanunî temsilciye süre verilir. Bu kişilerin istemleri reddedildiğinde, üç gün içinde bu hususta gerekçeli bir karar verilir.
6. Cumhuriyet savcısı, katılan, vekili, şüpheli veya sanık, müdafii veya kanunî temsilci, yargılama konusu olayla ilgili olarak veya bilirkişi raporunun hazırlanmasında değerlendirilmek üzere ya da bilirkişi raporu hakkında, uzmanından bilimsel mütalaa alabilirler. Sadece bu nedenle ayrıca süre istenemez.

Duruşmada bilirkişinin açıklaması

Madde 68

1. Mahkeme, her zaman bilirkişinin duruşmada dinlenmesine karar verebileceği gibi, ilgililerden birinin istemesi halinde de açıklamalarda bulunmak üzere duruşmaya çağırabilir.
2. Yaptıkları açıklamalardan sonra mahkeme başkanı veya hâkim, çekilmelerine izin vermedikçe, bilirkişiler duruşma salonunda kalırlar; ancak salona teker teker alınıp birbirinden ayrı olarak dinlenmeleri zorunlu değildir.
3. Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafiin veya kanunî temsilcinin istemi üzerine bilimsel mütalaa hazırlayan uzmanın duruşmada dinlenmesi hususunda da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

Bilirkişinin reddi

Madde 69

1. Hâkimin reddini gerektiren sebepler, bilirkişi hakkında da geçerlidir.
2. Cumhuriyet savcısı, katılan, vekili, şüpheli veya sanık, müdafii veya kanunî temsilci, ret hakkını kullanabilirler. Hâkim veya mahkeme tarafından atanan bilirkişinin adı ve soyadı, engel sebepler olmadıkça ret hakkına sahip olanlara bildirilir.
3. Ret istemini davayı görmekte olan hâkim veya mahkeme inceler. Soruşturma evresinde, Cumhuriyet savcısınca kabul edilmeyen ret istemi sulh ceza hâkimince incelenir. Reddi isteyen kişi, bunun nedenini, dayandığı olguları göstererek açıklamakla yükümlüdür.

Bilirkişilikten çekinme, bilirkişi olarak dinlenemeyenler

Madde 70

1. Tanıklıktan çekinmeyi gerektirecek sebepler bilirkişiler hakkında da geçerlidir. Bilirkişi, geçerli diğer sebeplerle de görüş bildirmekten çekinebilir.

Görevini yapmayan bilirkişi hakkındaki işlem

Madde 71

1. Usulünce çağrıldığı hâlde gelmeyen veya gelip de yeminden, oy ve görüş bildirmekten çekinen bilirkişiler hakkında 60 ıncı maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır ve durum bilirkişilik bölge kuruluna bildirilir.

Bilirkişi gider ve ücreti

Madde 72

1. Bilirkişiye sarf etmiş olduğu emek ve mesaiyle orantılı bir ücret ile inceleme, ulaşım, konaklama ve diğer giderleri ödenir. Bu konuda, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan ve her yıl güncellenen tarife esas alınır.

Sahte para ve değerler üzerinde yapılacak incelemeler

Madde 73

1. Para ve Devlet tarafından çıkarılan tahvil ve Hazine bonosu gibi değerler üzerinde işlenen sahtecilik suçlarında, elkonulan para ve değerlerin hepsi, bunların asıllarını tedavüle çıkaran kurumların merkez veya taşra birimlerine incelettirilir.
2. Yabancı devletlerin paraları ve değerleri hakkında da, yetkili Türk makamlarının görüşlerinin alınmasına karar verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gözlem Altına Alınma, Muayene, Keşif ve Otopsi

Madde 74

1. Fiili işlediği yolunda kuvvetli şüpheler bulunan şüpheli veya sanığın akıl hastası olup olmadığını, akıl hastası ise ne zamandan beri hasta olduğunu ve bunun, kişinin davranışları üzerindeki etkilerini saptamak için; uzman hekimin önerisi üzerine, Cumhuriyet savcısının ve müdafiin dinlenmesinden sonra resmî bir sağlık kurumunda gözlem altına alınmasına, soruşturma evresinde sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından karar verilebilir.
2. Şüpheli veya sanığın müdafii yoksa hâkim veya mahkemenin istemi üzerine, baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.
3. Gözlem süresi üç haftayı geçemez. Bu sürenin yetmeyeceği anlaşılırsa resmî sağlık kurumunun istemi üzerine, her seferinde üç haftayı geçmemek üzere ek süreler verilebilir; ancak sürelerin toplamı üç ayı geçemez.
4. Gözlem altına alınma kararına karşı itiraz yoluna gidilebilir; itiraz, kararın yerine getirilmesini durdurur.
5. Bu madde hükmü, 223'üncü maddenin sekizinci fıkrası gereğince yargılamanın durması kararı verilmesi gereken hâllerde de uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Koruma Tedbirleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Yakalama ve Gözaltı

Yakalama ve yakalanan kişi hakkında yapılacak işlemler

Madde 90

1. Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:
a. Kişiye suçu işlerken rastlanması.
b. Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.
2. Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.
3. Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.
4. (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.
5. (Değişik: 25/5/2005 – 5353/7 md.) Birinci fıkraya göre yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.
6. Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir.

Gözaltı

Madde 91

1. Yukarıdaki maddeye göre yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. (Değişik ikinci cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez.(Ek cümle: 25/5/2005 – 5353/8 md.) Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.
2. Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.
3. Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.
4. (Ek: 27/3/2015-6638/13 md.) Suçüstü hâlleriyle sınırlı olmak kaydıyla; kişi hakkında aşağıdaki bentlerde belirtilen suçlarda mülki amirlerce belirlenecek kolluk amirleri tarafından yirmi dört saate kadar, şiddet olaylarının yaygınlaşarak kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasına yol açabilecek toplumsal olaylar sırasında ve toplu olarak işlenen suçlarda kırk sekiz saate kadar gözaltına alınma kararı verilebilir. Gözaltına alma nedeninin ortadan kalkması hâlinde veya işlemlerin tamamlanması üzerine derhâl ve her hâlde en geç yukarıda belirtilen sürelerin sonunda Cumhuriyet savcısına, yapılan işlemler hakkında bilgi verilerek talimatı doğrultusunda hareket edilir. Kişi serbest bırakılmazsa yukarıdaki fıkralara göre işlem yapılır. Ancak kişi en geç kırk sekiz saat, toplu olarak işlenen suçlarda dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Bu fıkra kapsamında kolluk tarafından gözaltına alınan kişiler hakkında da gözaltına ilişkin hükümler uygulanır.
a. Toplumsal olaylar sırasında işlenen cebir ve şiddet içeren suçlar.
b. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;
   1. Kasten öldürme (madde 81, 82), taksirle öldürme (madde 85),
   2. Kasten yaralama (madde 86, 87),
   3. Cinsel saldırı (madde 102),
   4. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
   5. Hırsızlık (madde 141, 142),
   6. Yağma (madde 148, 149),
   7. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
   8. Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma (madde 195),
   9. Fuhuş (madde 227),
   10. Kötü muamele (madde 232),
a. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yer alan suçlar.
b. 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlar.
c. 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa dayanılarak ilan edilen sokağa çıkma yasağını ihlal etme.

d. 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen suçlar.

5. Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafii veya kanunî temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımı, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hâkimine başvurabilir. Sulh ceza hâkimi incelemeyi evrak üzerinde yaparak derhâl ve nihayet yirmidört saat dolmadan başvuruyu sonuçlandırır.

6. Gözaltı süresinin dolması veya sulh ceza hâkiminin kararı üzerine serbest bırakılan kişi hakkında yakalamaya neden olan fiille ilgili yeni ve yeterli delil elde edilmedikçe ve Cumhuriyet savcısının kararı olmadıkça bir daha aynı nedenle yakalama işlemi uygulanamaz.

7. Gözaltına alınan kişi bırakılmazsa, en geç bu süreler sonunda sulh ceza hâkimi önüne çıkarılıp sorguya çekilir. Sorguda müdafii de hazır bulunur.

Gözaltı işlemlerinin denetimi

Madde 92

1. Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları, adlî görevlerinin gereği olarak, gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethaneleri, varsa ifade alma odalarını, bu kişilerin durumlarını, gözaltına alınma neden ve sürelerini, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemleri denetler; sonucunu Nezarethaneye Alınanlar Defterine kaydederler.

Yakalanan veya tutuklanan kişilerin nakli

Madde 93

1. Yakalanan veya tutuklanarak bir yerden diğer bir yere nakledilen kişilere, kaçacaklarına ya da kendisi veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz ettiğine ilişkin belirtilerin varlığı hâllerinde kelepçe takılabilir.

Yakalanan kişinin mahkemeye götürülmesi

Madde 94 - (Değişik:21/2/2014 – 6526/7 md.)

1. Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır.

2. Yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılamıyorsa, aynı süre içinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliyede kurulu sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kullanılması suretiyle yetkili hâkim veya mahkeme tarafından bu kişinin sorgusu yapılır veya ifadesi alınır.

Yakalanan veya gözaltına alınanın durumunun yakınlarına bildirilmesi

Madde 95 -

1. Şüpheli veya sanık yakalandığında, gözaltına alındığında veya gözaltı süresi uzatıldığında, Cumhuriyet savcısının emriyle bir yakınına veya belirlediği bir kişiye gecikmeksizin haber verilir.

2. Yakalanan veya gözaltına alınan yabancı ise, yazılı olarak karşı çıkmaması halinde, durumu, vatandaşı olduğu devletin konsolosluğuna bildirilir.

Yakalamanın ilgililere bildirilmesi

Madde 96

1. Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olan suç hakkında 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına göre şikâyetten önce şüpheli yakalanmış olursa şikâyete yetkili olan kimseye ve bunlar birden fazla ise hiç olmazsa birine yakalama bildirilir.

Yakalama tutanağı

Madde 97

1. Yakalama işlemi bir tutanağa bağlanır. Bu tutanağa yakalananın, hangi suç nedeniyle, hangi koşullarda, hangi yer ve zamanda yakalandığı, yakalamayı kimlerin yaptığı, hangi kolluk mensubunca tespit edildiği, haklarının tam olarak anlatıldığı açıkça yazılır.

Yakalama emri ve nedenleri

Madde 98

1. (Değişik: 25/5/2005 – 5353/10 md.) Soruşturma evresinde çağrı üzerine gelmeyen veya çağrı yapılamayan şüpheli hakkında, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından yakalama emri düzenlenebilir. Ayrıca, tutuklama isteminin reddi kararına itiraz halinde, itiraz mercii tarafından da yakalama emri düzenlenebilir.

2. Yakalanmış iken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli veya sanık ya da tutukevi veya ceza infaz kurumundan kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında Cumhuriyet savcıları ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilirler.

3. Kovuşturma evresinde kaçak sanık hakkında yakalama emri re'sen veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim veya mahkeme tarafından düzenlenir.

4. Yakalama emrinde, kişinin açık eşkâli, bilindiğinde kimliği ve yüklenen suç ile yakalandığında nereye gönderileceği gösterilir.

Yönetmelik

Madde 99

1. Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddî koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine

ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kurallar, yönetmelikte gösterilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tutuklama

Tutuklama nedenleri

Madde 100

1. Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.[1]
2. Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:
a. Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.
b. Şüpheli veya sanığın davranışları;
I. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,
II. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.
3. Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:
a. 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; [2]
I. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),
II. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
III. Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama (madde 87),
IV. İşkence (madde 94, 95)
V. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
VI. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
VII. Hırsızlık (madde 141, 142) ve yağma (madde 148, 149),
VIII. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
IX. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),
X. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),
XI. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315),
b. 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
c. 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22'nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu.
d. 10.7.2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.
e. 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.
f. 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110'uncu maddesinin dört ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları.
g. (Ek: 27/3/2015-6638/14 md.) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde sayılan suçlar.
h. (Ek: 27/3/2015-6638/14 md.) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçlar.
4. Sadece adlî para cezasını gerektiren suçlarda veya vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenenler hariç olmak üzere hapis cezasının üst sınırı iki yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama kararı verilemez.

Tutuklama kararı

Madde 101

1. Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adlî kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verilir.
2. Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;
a. Kuvvetli suç şüphesini,
b. Tutuklama nedenlerinin varlığını,
c. Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu, gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir.
3. Tutuklama istenildiğinde, şüpheli veya sanık, kendisinin seçeceği veya baro tarafından görevlendirilecek bir müdafiin yardımından yararlanır.
4. Tutuklama kararı verilmezse, şüpheli veya sanık derhâl serbest bırakılır.
5. Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir.

Tutuklulukta geçecek süre

Madde 102

1. Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde tutukluluk süresi en çok bir yıldır. Ancak bu süre, zorunlu hallerde gerekçeleri gösterilerek altı ay daha uzatılabilir.
2. Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresi en çok iki yıldır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir; uzatma süresi toplam üç yılı, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarda beş yılı geçemez.
3. Bu maddede öngörülen uzatma kararları, Cumhuriyet savcısının, şüpheli veya sanık ile müdafiinin görüşleri alındıktan sonra verilir.

Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi

Madde 103

1. Cumhuriyet savcısı, şüphelinin adlî kontrol altına alınarak serbest bırakılmasını sulh ceza hâkiminden isteyebilir. Hakkında tutuklama kararı verilmiş şüpheli ve müdafii de aynı istemde bulunabilirler.
2. Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı adlî kontrol veya tutuklamanın artık gereksiz olduğu kanısına varacak olursa, şüpheliyi re'sen serbest bırakır. Kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiğinde şüpheli serbest kalır.

Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri

Madde 104

1. Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanık salıverilmesini isteyebilir.
2. Şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verilir. Bu kararlara itiraz edilebilir.
3. Dosya bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya geldiğinde salıverilme istemi hakkındaki karar, bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay ilgili dairesi veya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca dosya üzerinde yapılacak incelemeden sonra verilir; bu karar re'sen de verilebilir.

Usul

Madde 105

1. 103 ve 104'üncü maddeler uyarınca yapılan istem üzerine, merciince Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafiin görüşü alındıktan sonra, üç gün içinde istemin kabulüne, reddine veya adlî kontrol uygulanmasına karar verilir. **(Ek cümle: 24/11/2016-6763/23 md.)** 103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre yedi gün olarak uygulanır. **(Ek cümle: 11/4/2013-6459/15 md.)** Duruşma dışında bu karar verilirken Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafiinin görüşü alınmaz. Bu kararlara itiraz edilebilir.

Salıverilenin yükümlülükleri

Madde 106

1. Salıverilmeden önce şüpheli veya sanık, yetkili yargı merciine veya tutukevinin müdürüne adresini ve varsa telefon numarasını bildirmekle yükümlüdür.
2. Şüpheli veya sanığa soruşturmanın veya kovuşturmanın sona erdirileceği tarihe kadar, yeniden beyanda bulunmak suretiyle veya iadeli taahhütlü mektupla önceden verdiği adreslerdeki her türlü değişiklikleri bildirmesi ihtar olunur; ayrıca, ihtara uygun hareket etmediğinde, önceden bildirdiği adrese tebligatın yapılacağı bildirilir. Bu ihtarların yapıldığını belirten ve yeni adresleri içeren tutanak veya tutukevi müdürünün düzenleyeceği belgenin aslı veya örneği yargı merciine gönderilir.

Tutuklananın durumunun yakınlarına bildirilmesi

Madde 107

1. Tutuklamadan ve tutuklamanın uzatılmasına ilişkin her karardan tutuklunun bir yakınına veya belirlediği bir kişiye, hâkimin kararıyla gecikmeksizin haber verilir.
2. Ayrıca, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla, tutuklunun tutuklamayı bir yakınına veya belirlediği bir kişiye bizzat bildirmesine de izin verilir.
3. Şüpheli veya sanık yabancı olduğunda tutuklanma durumu, yazılı olarak karşı çıkmaması halinde, vatandaşı olduğu devletin konsolosluğuna bildirilir.

Tutukluluğun incelenmesi

Madde 108

1. Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100 üncü madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verilir. (1)
2. Tutukluluk durumunun incelenmesi, yukarıdaki fıkrada öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebilir.
3. Hâkim veya mahkeme, tutukevinde bulunan sanığın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceğine her oturumda veya koşullar gerektirdiğinde oturumlar arasında ya da birinci fıkrada öngörülen süre içinde de re'sen karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Adlî Kontrol

Adlî kontrol

Madde 109

1. Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, 100 üncü maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin tutuklanması yerine adlî kontrol altına alınmasına karar verilebilir.
2. Kanunda tutuklama yasağı öngörülen hallerde de, adlî kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.
3. Adlî kontrol, şüphelinin aşağıda gösterilen bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutulmasını içerir:

a. Yurt dışına çıkamamak.

b. Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak.

c. Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak.

d. Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek.

e. Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek.

f. Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak.

g. Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adlî emanete teslim etmek.

h. Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynî veya kişisel güvenceye bağlamak.

i. Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adlî kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek.

j. Konutunu terk etmemek.

k. Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek.

l. Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek.

4. **(Ek: 25/5/2005 – 5353/14 md.; Mülga: 2/7/2012-6352/98 md.)**
5. Hâkim veya Cumhuriyet savcısı (d) bendinde belirtilen yükümlülüğün uygulamasında şüphelinin meslekî uğraşılarında araç kullanmasına sürekli veya geçici olarak izin verebilir.
6. Adlî kontrol altında geçen süre, şahsî hürriyeti sınırlama sebebi sayılarak cezadan mahsup edilemez. Bu hüküm, maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen hallerde uygulanmaz.
7. Kanunlarda öngörülen tutukluluk sürelerinin dolması nedeniyle salıverilenler hakkında adlî kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.

Adlî kontrol kararı ve hükmedecek merciler

Madde 110

1. Şüpheli, Cumhuriyet savcısının istemi ve sulh ceza hâkiminin kararı ile soruşturma evresinin her aşamasında adlî kontrol altına alınabilir.
2. Hâkim, Cumhuriyet savcısının istemiyle, adlî kontrol uygulamasında şüpheliyi bir veya birden çok yeni yükümlülük altına koyabilir; kontrolun içeriğini oluşturan yükümlülükleri bütünüyle veya kısmen kaldırabilir, değiştirebilir veya şüpheliyi bunlardan bazılarına uymaktan geçici olarak muaf tutabilir.
3. 109'uncu madde ile bu madde hükümleri, gerekli görüldüğünde, görevli ve yetkili diğer yargı mercileri tarafından da, kovuşturma evresinin her aşamasında uygulanır.

Adlî kontrol kararının kaldırılması

Madde 111

1. Şüpheli veya sanığın istemi üzerine, Cumhuriyet savcısının görüşünü aldıktan sonra hâkim veya mahkeme 110'uncu maddenin ikinci fıkrasına göre beş gün içinde karar verebilir.
2. Adlî kontrole ilişkin kararlara itiraz edilebilir.

Tedbirlere uymama

Madde 112

1. Adlî kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında, hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercii hemen tutuklama kararı verebilir.
2. **(Ek: 24/11/2016-6763/24 md.)** Birinci fıkra hükmü, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali hâlinde de uygulanabilir. Ancak, bu durumda tutuklama süresi ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde dokuz aydan, diğer işlerde iki aydan fazla olamaz.

Güvence

Madde 113

1. Şüpheli veya sanık tarafından gösterilecek güvence, aşağıda yazılı hususların yerine getirilmesini sağlar:

a. Şüpheli veya sanığın bütün usul işlemlerinde, hükmün infazında veya altına alınabileceği diğer yükümlülükleri yerine getirmek üzere hazır bulunması.

b. Aşağıda gösterilen sıraya göre ödemelerin yapılması:

I. Katılanın yaptığı masraflar, suçun neden olduğu zararların giderilmesi ve eski hâle getirme; şüpheli veya sanık nafaka borçlarını ödememeleri nedeniyle kovuşturuluyorlarsa nafaka borçları.

II. Kamusal giderler.

III. Para cezaları.

2. Şüpheli veya sanığı güvence göstermeye zorunlu kılan kararda, güvencenin karşıladığı kısımlar ayrı ayrı gösterilir.

Önceden ödetme

Madde 114

1. Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı, şüpheli veya sanığın rızasıyla güvencenin mağdurun haklarını karşılayan veya nafaka borcuna ilişkin bulunan kısımlarının, istedikleri takdirde, mağdura veya nafaka alacaklılarına verilmesini emredebilir.
2. Soruşturma ve kovuşturmanın konusunu oluşturan olaylar nedeniyle, mağdur veya nafaka alacaklısı lehinde bir yargı kararı verilmiş ise, şüpheli veya sanığın rızası olmasa da ödemenin yapılması emredilebilir.

Güvencenin geri verilmesi

Madde 115

1. Hükümlü, 113'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yazılı bütün yükümlülükleri yerine getirmiş ise güvencenin 113'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendini karşılayan ve aynı maddenin ikinci fıkrasına göre verilecek kararda belirtilen kısmı kendisine geri verilir.
2. Güvencenin, suç mağduruna veya nafaka alacaklısına verilmemiş olan ikinci kısmı, kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararları verildiğinde de şüpheli veya sanığa geri verilir. Aksi hâlde, geçerli mazereti dışında, güvence Devlet Hazinesine gelir yazılır.
3. Hükümlülük hâlinde güvence 113'üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan hükümlere göre kullanılır, fazlası geri verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Arama ve Elkoyma

Şüpheli veya sanıkla ilgili arama

Madde 116

1. Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

Diğer kişilerle ilgili arama

Madde 117

1. Şüphelinin veya sanığın yakalanabilmesi veya suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla, diğer bir kişinin de üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.
2. Bu hâllerde aramanın yapılması, aranılan kişinin veya suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğunun kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığına bağlıdır.
3. Bu sınırlama, şüphelinin veya sanığın bulunduğu yerler ile, izlendiği sırada girdiği yerler hakkında geçerli değildir.

Gece yapılacak arama

Madde 118

1. Konutta, işyerinde veya diğer kapalı yerlerde gece vaktinde arama yapılamaz.
2. Suçüstü veya gecikmesinde sakınca bulunan hâller ile yakalanmış veya gözaltına alınmış olup da firar eden kişi veya tutuklu veya hükümlünün tekrar yakalanması amacıyla yapılan aramalarda, birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Arama kararı

Madde 119

1. **(Değişik : 25/5/2005 – 5353/15 md.)** Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler. Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.
2. Arama karar veya emrinde;

a. Aramanın nedenini oluşturan fiil,

b. Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,

c. Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi, açıkça gösterilir.

3. Arama tutanağına işlemi yapanların açık kimlikleri yazılır. **(Mülga ikinci cümle: 25/5/2005 – 5353/15 md.)**
4. Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.
5. Askerî mahallerde yapılacak arama, Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir.

Aramada hazır bulunabilecekler

Madde 120

1. Aranacak yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir; kendisi bulunmazsa temsilcisi veya ayırt etme gücüne sahip hısımlarından biri veya kendisiyle birlikte oturmakta olan bir kişi veya komşusu hazır bulundurulur.
2. 117'nci maddenin birinci fıkrasında gösterilen hâllerde zilyet ve bulunmazsa yerine çağrılacak kişiye, aramaya başlamadan önce aramanın amacı hakkında bilgi verilir.
3. Kişinin avukatının aramada hazır bulunmasına engel olunamaz.

Arama sonunda verilecek belge

Madde 121

1. Aramanın sonunda hakkında arama işlemi uygulanan kimseye istemi üzerine aramanın 116 ve 117'nci maddelere göre yapıldığını ve 116'ncı maddede gösterilen durumda soruşturma veya kovuşturma konusu fiilin niteliğini belirten bir belge ve istemi üzerine elkonulan veya koruma altına alınan eşyanın listesini içeren bir defter ve eğer şüpheyi haklı kılan bir şey elde edilmemiş ise bunu belirten bir belge verilir.
2. Birinci fıkrada belirtilen belgelerde, hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin, elkonulan eşyanın mülkiyetine ilişkin görüş ve iddialarına da yer verilir.
3. Koruma altına alınan veya elkonulan eşyanın tam bir defteri yapılır ve bu eşya resmî mühürle mühürlenir veya bir işaret konulur.

Belge veya kâğıtları inceleme yetkisi

Madde 122

1. Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtlarını inceleme yetkisi, Cumhuriyet savcısı ve hâkime aittir.
2. Belge ve kâğıtların zilyedi veya temsilcisi kendi mührünü de koyabilir veya imzasını atabilir. İleride mührün kaldırılmasına ve kâğıtların incelenmesine karar verildiğinde bu işlemin yapılmasında hazır bulunmak üzere, zilyedi veya temsilcisi ya da müdafii veya vekili çağrılır; çağrıya uyulmadığında gerekli işlem yapılır.
3. İnceleme sonucu soruşturma veya kovuşturma konusu suça ilişkin olmadığı anlaşılan belge veya kâğıtlar ilgilisine geri verilir.

4. Eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara elkonulması

Madde 123

1. İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, muhafaza altına alınır.
2. Yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmediği bu tür eşyaya elkonulabilir.

İstenen eşyayı vermeyenler hakkında yapılacak işlem

Madde 124

1. 123'üncü maddede yazılı eşya veya diğer malvarlığı değerlerini yanında bulunduran kişi, istem üzerine bu şeyi göstermek ve teslim etmekle yükümlüdür.
2. Kaçınma hâlinde bu şeyin zilyedi hakkında 60 ıncı maddede yer alan disiplin hapsine ilişkin hükümler uygulanır. Ancak, şüpheli veya sanık ya da tanıklıktan çekinebilecekler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

İçeriği Devlet sırrı niteliğindeki belgelerin mahkemece incelenmesi

Madde 125

1. Bir suç olgusuna ilişkin bilgileri içeren belgeler, Devlet sırrı olarak mahkemeye karşı gizli tutulamaz.
2. Devlet sırrı niteliğindeki bilgileri içeren belgeler, ancak mahkeme hâkimi veya heyeti tarafından incelenebilir. Bu belgelerde yer alan ve sadece yüklenen suçu açıklığa kavuşturabilecek nitelikte olan bilgiler, hâkim veya mahkeme başkanı tarafından tutanağa kaydettirilir.
3. Bu madde hükmü, hapis cezasının alt sınırı beş yıl veya daha fazla olan suçlarla ilgili olarak uygulanır.

Elkonulamayacak mektuplar, belgeler

Madde 126

1. Şüpheli veya sanık ile 45 ve 46'ncı maddelere göre tanıklıktan çekinebilecek kimseler arasındaki mektuplara ve belgelere; bu kimselerin nezdinde bulundukça elkonulamaz.

Elkoyma kararını verme yetkisi

Madde 127

1. Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir.
2. Kolluk görevlisinin açık kimliği, elkoyma işlemine ilişkin tutanağa geçirilir.
3. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar.
4. Zilyedliğinde bulunan eşya veya diğer malvarlığı değerlerine elkonulan kimse, hâkimden her zaman bu konuda bir karar verilmesini isteyebilir.
5. Elkoyma işlemi, suçtan zarar gören mağdura gecikmeksizin bildirilir.
6. Askerî mahâllerde yapılacak elkoyma işlemi, Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir.

Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma

Madde 128

1. Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;

a. Taşınmazlara,

b. Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,

c. Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba,

d. Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,

e. Kıymetli evraka,

f. Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,

g. Kiralık kasa mevcutlarına,

h. Diğer malvarlığı değerlerine, elkonulabilir.

Somut olarak belirlenen Bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, elkoyma işlemi yapılabilir. **(Ek cümle: 21/2/2014 – 6526/10 md.)** Bu madde kapsamında elkoyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir.(1)

2. Birinci fıkra hükmü; (2)

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),
2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91), (2)
3. Hırsızlık (madde 141, 142),
4. Yağma (madde 148, 149),
5. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
6. Dolandırıcılık (madde 157, 158),
7. Hileli iflas (madde 161),
8. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
9. Parada sahtecilik (madde 197),
10. (Mülga: 21/2/2014 – 6526/10 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/25 md.) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),
11. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
12. Edimin ifasına fesat karıştırma (madde 236),
13. (Ek: 24/11/2016-6763/25 md.) Tefecilik (madde 241), (2)
14. Zimmet (madde 247),
15. İrtikap (madde 250)
16. Rüşvet (madde 252),
17. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),
18. (Değişik: 2/12/2014-6572/41 md.) Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),
19. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.

b. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,

c. Bankalar Kanununun 22'nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,

e. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar, hakkında uygulanır.

3. Taşınmaza elkonulması kararı, tapu kütüğüne şerh verilmek suretiyle icra edilir.

4. Kara, deniz ve hava ulaşım araçları hakkında verilen elkoyma kararı, bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile şerh verilmek suretiyle icra olunur.

5. Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba elkonulması kararı, teknik iletişim araçlarıyla ilgili banka veya malî kuruma derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili banka veya malî kuruma ayrıca tebliğ edilir. Elkoyma kararı alındıktan sonra, hesaplar üzerinde yapılan bu kararı etkisiz kılmaya yönelik işlemler geçersizdir.

6. Şirketteki ortaklık paylarına elkoyma kararı, ilgili şirket yönetimine ve şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili şirkete ve ticaret sicili müdürlüğüne ayrıca tebliğ edilir.

7. Hak ve alacaklara elkoyma kararı, ilgili gerçek veya tüzel kişiye teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Söz konusu karar, ilgili gerçek veya tüzel kişiye ayrıca tebliğ edilir.

8. Bu madde hükmüne göre alınan elkoyma kararının gereklerine aykırı hareket edilmesi halinde, Türk Ceza Kanununun "Muhafaza görevini kötüye kullanma" başlıklı 289'uncu maddesi hükümleri uygulanır.

9. **(Değişik: 24/11/2016-6763/25 md.)** Bu madde hükümlerine göre elkoymaya ve onuncu fıkra uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.

10. (Ek: 15/8/2016-KHK-674/13 md.) Bu madde uyarınca elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanabilir. Bu durumda 133 üncü madde hükümleri kıyasen uygulanır.

Postada elkoyma

Madde 129

1. Suçun delillerini oluşturduğundan şüphe edilen ve gerçeğin ortaya çıkarılması için soruşturma ve kovuşturmada adliyenin eli altında olması zorunlu sayılıp, posta hizmeti veren her türlü resmî veya özel kuruluşta bulunan gönderilere, hâkimin veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararı ile elkonulabilir.
2. Hâkim kararının veya Cumhuriyet savcısının emrinin kendilerine bildirilmesi üzerine elkoyma işlemini yerine getiren kolluk memurları, birinci fıkrada belirtilen gönderilerin içinde bulunduğu zarfları veya paketleri açamazlar. Elkonulan gönderiler, ilgili posta görevlilerinin huzuru ile mühür altına alınıp derhâl elkoyma kararını veya emrini veren hâkim veya Cumhuriyet savcısına teslim edilir.
3. (Ek:20/11/2017-KHK-696/94 md.) Elkoyma kararı veya emrinin aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak verilmesi halinde gönderilerin bulunduğu zarf veya paketler Cumhuriyet savcısının talimatıyla kolluk memurları tarafından açılabilir.

   a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

   1. Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi (madde 174),

   2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), suçları.

   b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 12 nci ve 13 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

   c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 67 nci ve 68 inci maddelerinde tanımlanan suçlar.
4. Açılmamasına veya açılıp da içeriği bakımından adliyenin eli altında tutulmasına gerek bulunmadığına karar verilen gönderiler, hemen ilgililerine teslim olunur.

Avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoyma

Madde 130

1. Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.
2. Arama sonucu elkonulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim elkonulan şeyin avukatla müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu saptadığında, elkonulan şey derhâl avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkrada öngörülen kararlar, yirmidört saat içinde verilir.
3. Postada elkoyma durumunda bürosunda arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine ikinci fıkrada belirtilen usuller uygulanır.

Elkonulan eşyanın iadesi

Madde 131

1. Şüpheliye, sanığa veya üçüncü kişilere ait elkonulmuş eşyanın, soruşturma ve kovuşturma bakımından muhafazasına gerek kalmaması veya müsadereye tabi tutulmayacağının anlaşılması halinde, re'sen veya istem üzerine geri verilmesine Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından karar verilir. İstemin reddi kararlarına itiraz edilebilir.
2. 128'inci madde hükümlerine göre elkonulan eşya veya diğer malvarlığı değerleri, suçtan zarar gören mağdura ait olması ve bunlara delil olarak artık ihtiyaç bulunmaması halinde, sahibine iade edilir.

Elkonulan eşyanın muhafazası veya elden çıkarılması

Madde 132

1. Elkonulan eşya, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı halinde, hükmün kesinleşmesinden önce elden çıkarılabilir.
2. Elden çıkarma kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından verilir.
3. Karar verilmeden önce eşyanın sahibi olan şüpheli, sanık veya ilgili diğer kişiler dinlenir; elden çıkarma kararı, kendilerine bildirilir.
4. Elkonulan eşyanın değerinin muhafazası ve zarar görmemesi için gerekli tedbirler alınır.
5. Elkonulan eşya, soruşturma evresinde Cumhuriyet Başsavcılığı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından, bakım ve gözetimiyle ilgili tedbirleri almak ve istendiğinde derhâl iade edilmek koşuluyla, muhafaza edilmek üzere, şüpheliye, sanığa veya diğer bir kişiye teslim edilebilir. Bu bırakma, teminat gösterilmesi koşuluna da bağlanabilir.
6. Elkonulan eşya, delil olarak saklanmasına gerek kalmaması halinde, rayiç değerinin derhâl ödenmesi karşılığında, ilgiliye teslim edilebilir. Bu durumda müsadere kararının konusunu, ödenen rayiç değer oluşturur.

Şirket yönetimi için kayyım tayini (1)

Madde 133

1. Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarıla-

bilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyıma verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

2. Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.
3. İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.
4. Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a. Türk Ceza Kanununda yer alan,

I. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
II. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
III. Parada sahtecilik (madde 197),
IV. Fuhuş (madde 227),
V. Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228),
VI. Zimmet (madde 247),
VII. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),
VIII. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),
IX. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337), suçları,

b. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,
c. Bankalar Kanununun 22'nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,
d. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,
e. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

5. (Ek: 1/7/2016-6723/32 md.) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.

Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma

Madde 134(1)

1. Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine hâkim tarafından karar verilir.(1)
2. Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir. Şifrenin çözümünün yapılması ve gerekli kopyaların alınması halinde, elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir.
3. Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoyma işlemi sırasında, sistemdeki bütün verilerin yedeklemesi yapılır.
4. Üçüncü fıkraya göre alınan yedekten bir kopya çıkarılarak şüpheliye veya vekiline verilir ve bu husus tutanağa geçirilerek imza altına alınır. (1)
5. Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoymaksızın da, sistemdeki verilerin tamamının veya bir kısmının kopyası alınabilir. Kopyası alınan veriler kâğıda yazdırılarak, bu husus tutanağa kaydedilir ve ilgililer tarafından imza altına alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi

İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması(1)(2)(4)

Madde 135

1. Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi (...)(3) dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır. (Mülga son iki cümle: 24/11/2016-6763/26 md.) (
2. Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcısını gösterir belge veya rapor eklenir.(2)

3. Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleştikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir. (1) (2)
4. Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespite imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. (Ek cümle: 25/5/2005 – 5353/17 md.) Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim yukarıdaki sürelere ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.(2)(4)
5. Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, (...) (1) mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, (...) (1) mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok iki ay için yapılabilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir.(2)
6. (Ek: 2/12/2014-6572/42 md.) Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespite imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir. (Ek cümleler: 24/11/2016-6763/26 md.) Cumhuriyet savcısı kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir. (3)(4)
7. Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur. (2)
8. Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a. Türk Ceza Kanununda yer alan;

I. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91),
II. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
III. İşkence (madde 94, 95),
IV. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
V. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
VI. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149) ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158),
VII. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
VIII. Parada sahtecilik (madde 197),
IX. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),
X. Fuhuş (madde 227),(1)(2)
XI. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
XII. Tefecilik (madde 241),
XIII. Rüşvet (madde 252), (1) (2)
XIV. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282), (1) (2)
XV. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302), (1)(2)(3)
XVI. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),
XVII. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.

a. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
b. **(Ek: 25/5/2005 – 5353/17 md.)** Bankalar Kanununun 22'nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu, (1)
c. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar. (1)
d. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar. (1)
e. Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.

Müdafiin bürosu ve yerleşim yeri

Madde 136

1. Şüpheli veya sanığa yüklenen suç dolayısıyla müdafiin bürosu, konutu ve yerleşim yerindeki telekomünikasyon araçları hakkında, 135'inci madde hükmü uygulanamaz.

Kararların yerine getirilmesi, iletişim içeriklerinin yok edilmesi

Madde 137

1. 135'inci maddeye göre verilecek karar gereğince Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği adlî kolluk görevlisi, telekomünikasyon hizmeti veren kurum ve kuruluşların yetkililerinden iletişimin tespiti, dinlenmesi veya kayda alınması işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların yerleştirilmesini yazılı olarak istediğinde, bu istem derhâl yerine getirilir; yerine getirilmemesi hâlinde zor kullanılabilir. İşlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat ile işlemi yapanın kimliği bir tutanakla saptanır.
2. 135'inci maddeye göre verilen karar gereğince tutulan kayıtlar, Cumhuriyet Savcılığınca görevlendirilen kişiler tarafından çözülerek metin hâline getirilir. Yabancı dildeki kayıtlar, tercüman aracılığı ile Türkçe'ye çevrilir.

3. 135'inci maddeye göre verilen kararın uygulanması sırasında şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi ya da aynı maddenin birinci fıkrasına göre hâkim onayının alınamaması halinde, bunun uygulanmasına Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl son verilir. Bu durumda, yapılan tespit veya dinlemeye ilişkin kayıtlar Cumhuriyet savcısının denetimi altında en geç on gün içinde yok edilerek, durum bir tutanakla tespit edilir.
4. Tespit ve dinlemeye ilişkin kayıtların yok edilmesi halinde soruşturma evresinin bitiminden itibaren, en geç onbeş gün içinde, Cumhuriyet Başsavcılığı, tedbirin nedeni, kapsamı, süresi ve sonucu hakkında ilgilisine yazılı olarak bilgi verir. (2

Tesadüfen elde edilen deliller

Madde 138

1. Arama veya elkoyma koruma tedbirlerinin uygulanması sırasında, yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmayan ancak, diğer bir suçun işlendiği şüphesini uyandırabilecek bir delil elde edilirse; bu delil muhafaza altına alınır ve durum Cumhuriyet Savcılığına derhâl bildirilir.
2. Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi sırasında, yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmayan ve ancak, 135'inci maddenin altıncı fıkrasında sayılan suçlardan birinin işlendiği şüphesini uyandırabilecek bir delil elde edilirse; bu delil muhafaza altına alınır ve durum Cumhuriyet Savcılığına derhâl bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme

Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi

Madde 139

1. Soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi hâlinde, kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Bu madde uyarınca yapılacak görevlendirmeye ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir.
2. Soruşturmacının kimliği değiştirilebilir. Bu kimlikle hukukî işlemler yapılabilir. Kimliğin oluşturulması ve devam ettirilmesi için zorunlu olması durumunda gerekli belgeler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir.
3. Soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin karar ve diğer belgeler ilgili Cumhuriyet Başsavcılığında muhafaza edilir. Soruşturmacının kimliği, görevinin sona ermesinden sonra da gizli tutulur.

   (Ek cümleler: 15/8/2017-KHK-694/142 md.) Soruşturmacı, kovuşturma evresinde tanık olarak dinlenmesinin zorunlu olması halinde, duruşmada hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan veya ses ya da görüntüsü değiştirilerek özel ortamda dinlenir. Bu durumda 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun 9 uncu maddesi hükmü kıyasen uygulanır.
4. Soruşturmacı, faaliyetlerini izlemekle görevlendirildiği örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve bu örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili delilleri toplamakla yükümlüdür.
5. Soruşturmacı, görevini yerine getirirken suç işleyemez ve görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.
6. Soruşturmacı görevlendirilmesi suretiyle elde edilen kişisel bilgiler, görevlendirildiği ceza soruşturması ve kovuşturması dışında kullanılamaz. Suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgiler derhâl yok edilir.
7. Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a. Türk Ceza Kanununda yer alan;

I. Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188)

II. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),

III. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315).

b. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

Teknik araçlarla izleme

Madde 140

1. Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir:(1)

a. Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80) ile organ veya doku ticareti (madde 91), (5)
2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
3. (Ek:21/2/2014–6526/14 md.) Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149) ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158),(3)(5)
4. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),(1)
5. Parada sahtecilik (madde 197), (1)
6. (Mülga:21/2/2014–6526/14 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/28 md.) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç), (1)
7. (Ek: 25/5/2005 – 5353/19 md.) Fuhuş (madde 227) (1)(2)
8. İhaleye fesat karıştırma (madde 235), (1)(2)

9. (Ek: 24/11/2016-6763/28 md.) Tefecilik (madde 241), (5)
10. Rüşvet (madde 252), (1)(2)
11. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282), (1) (2)
12. (Değişik: 2/12/2014-6572/43 md.) Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302), (1) (2)
13. (Ek: 2/12/2014-6572/43 md.) Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316), (4)
14. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337), (1)(2)(4) Suçları.

b. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
c. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.
d. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

2. **(Değişik: 24/11/2016-6763/28 md.)** Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.
3. **(Değişik:21/2/2014–6526/14 md.)** Teknik araçlarla izleme kararı en çok üç haftalık süre için verilebilir. Bu süre gerektiğinde bir hafta daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi hâlinde, mahkeme yukarıdaki sürelere ek olarak her defasında bir haftadan fazla olmamak ve toplam dört haftayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.

   (Ek cümle: 15/8/2017-KHK-694/143 md.) Teknik araçlarla izleme tedbiri ile birlikte gizli soruşturmacı görevlendirilmesi halinde bu fıkrada belirtilen süreler bir kat artırılarak uygulanır.
4. Elde edilen deliller, yukarıda sayılan suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamaz; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı taktirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl yok edilir.
5. Bu madde hükümleri, kişinin konutunda uygulanamaz.

Yönetmelik

MADDE 140/A- (Ek: 20/11/2017-KHK-696/95 md.)

(1) Bu Kanunun 135 ila 140 ıncı maddelerinde düzenlenen koruma tedbirlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat

Tazminat istemi

Madde 141

1. Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a. Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,
b. Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,
c. Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,
d. Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,
e. Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,
f. Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,
g. Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,
h. Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,
i. Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,
j. Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,
k. (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan, kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, devletten isteyebilirler.

2. Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.
3. **(Ek:18/6/2014-6545/70 md.)** Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

4. **(Ek:18/6/2014-6545/70 md.)** Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder.

Tazminat isteminin koşulları

Madde 142

1. Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.
2. İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.
3. Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.
4. Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda mahkeme, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksiği tamamlanmayan dilekçe, mahkemece, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.
5. Mahkeme, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını onbeş gün içinde yazılı olarak bildirmesini ister.
6. İstemin ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında mahkeme gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya hâkimlerinden birine yaptırmaya yetkilidir.
7. **(Değişik: 25/5/2005 - 5353/20 md.)** Mahkeme, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.
8. Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, istinaf yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır.
9. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/144 md.) Tazminat davaları nedeniyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan nisbî avukatlık ücreti ödenir. Ancak, ödenecek miktar Tarifede sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için belirlenen maktu ücretten az, ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için belirlenen maktu ücretten fazla olamaz.
10. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/144 md.)Tazminata ilişkin mahkeme kararları, kesinleşmeden ve idari başvuru süreci tamamlanmadan icra takibine konulamaz. Kesinleşen mahkeme kararında hükmedilen tazminat ile vekâlet ücreti, davacı veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, karar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

Tazminatın geri alınması

Madde 143

1. Kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararı sonradan kaldırılarak, hakkında kamu davası açılan ve mahkûm edilenlerle, yargılamanın aleyhte yenilenmesiyle beraat kararı kaldırılıp mahkûm edilenlere ödenmiş tazminatların mahkûmiyet süresine ilişkin kısmı, Cumhuriyet savcısının yazılı istemi ile aynı mahkemeden alınacak kararla kamu alacaklarının tahsiline ilişkin mevzuat hükümleri uygulanarak geri alınır. Bu karara itiraz edilebilir.
2. **(Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.)**
3. İftira konusunu oluşturan suç veya yalan tanıklık nedeniyle gözaltına alınma ve tutuklama halinde; Devlet, iftira eden veya yalan tanıklıkta bulunan kişiye de rücu eder.

Tazminat isteyemeyecek kişiler

Madde 144

1. Kanuna uygun olarak yakalanan veya tutuklanan kişilerden aşağıda belirtilenler tazminat isteyemezler:

a. **(Mülga: 11/4/2013-6459/18 md.)**
b. Tazminata hak kazanmadığı hâlde, sonradan yürürlüğe giren ve lehte düzenlemeler getiren kanun gereği, durumları tazminat istemeye uygun hâle dönüşenler.
c. Genel veya özel af, şikâyetten vazgeçme, uzlaşma gibi nedenlerle hakkında kovuşturmaya yer olmadığına veya davanın düşmesine karar verilen veya kamu davası geçici olarak durdurulan veya kamu davası ertelenen veya düşürülenler.
d. Kusur yeteneğinin bulunmaması nedeniyle hakkında ceza verilmesine yer olmadığına karar verilenler.
e. Adlî makamlar huzurunda gerçek dışı beyanla suç işlediğini veya suça katıldığını bildirerek gözaltına alınmasına veya tutuklanmasına neden olanlar.

BEŞİNCİ KISIM
İfade ve Sorgu

BİRİNCİ BÖLÜM

İfade veya Sorgu İçin Çağrı

İfade veya sorgu için çağrı

Madde 145

1. İfadesi alınacak veya sorgusu yapılacak kişi davetiye ile çağrılır; çağrılma nedeni açıkça belirtilir; gelmezse zorla getirileceği yazılır.

Zorla getirme (1)

Madde 146

1. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/20 md.)** Hakkında tutuklama kararı verilmesi veya yakalama emri düzenlenmesi için yeterli nedenler bulunan veya 145'inci maddeye göre çağrıldığı halde gelmeyen şüpheli veya sanığın zorla getirilmesine karar verilebilir.
2. Zorla getirme kararı, şüpheli veya sanığın açıkça kim olduğunu, kendisiyle ilgili suçu, gerektiğinde eşkâlini ve zorla getirilmesi nedenlerini içerir.
3. Zorla getirme kararının bir örneği şüpheli veya sanığa verilir.
4. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/20 md.)** Zorla getirme kararı ile çağrılan şüpheli veya sanık derhal, olanak bulunmadığında yol süresi hariç en geç yirmidört saat içinde çağıran hâkimin, mahkemenin veya Cumhuriyet savcısının önüne götürülür ve sorguya çekilir veya ifadesi alınır.
5. **(Değişik: 6/12/2006 – 5560/20 md.)** Zorla getirme, bunun için haklı görülecek bir zamanda başlar ve hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından, sorguya çekilmenin veya ifade almanın sonuna kadar devam eder.
6. Zorla getirme kararının yerine getirilememesinin nedenleri, köy veya mahalle muhtarı ile kolluk görevlisinin birlikte imzalayacakları bir tutanakla saptanır.
7. **(Ek: 6/12/2006 – 5560/20 md.)** Çağrıya rağmen gelmeyen tanık, bilirkişi, mağdur ve şikâyetçi ile ilgili olarak da zorla getirme kararı verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İfade ve Sorgu Usulü

İfade ve sorgunun tarzı

Madde 147

1. Şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:

a. Şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. Şüpheli veya sanık, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.
b. Kendisine yüklenen suç anlatılır.
c. Müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafiin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafi seçecek durumda olmadığı ve bir müdafi yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.
d. 95'inci madde hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhâl bildirilir.
e. Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.
f. Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek olanağı tanınır.
g. İfade verenin veya sorguya çekilenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.
h. İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanılır.
ı. İfade veya sorgu bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta aşağıda belirtilen hususlar yer alır:

I. İfade alma veya sorguya çekme işleminin yapıldığı yer ve tarih.
II. İfade alma veya sorguya çekme sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren veya sorguya çekilen kişinin açık kimliği.
III. İfade almanın veya sorgunun yapılmasında yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri.
IV. Tutanak içeriğinin ifade veren veya sorguya çekilen ile hazır olan müdafi tarafından okunduğu ve imzalarının alındığı.
V. İmzadan çekinme hâlinde bunun nedenleri.

İfade alma ve sorguda yasak usuller

Madde 148

1. Şüphelinin ve sanığın beyanı özgür iradesine dayanmalıdır. Bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence, ilâç verme, yorma, aldatma, cebir veya tehditte bulunma, bazı araçları kullanma gibi bedensel veya ruhsal müdahaleler yapılamaz.
2. Kanuna aykırı bir yarar vaat edilemez.
3. Yasak usullerle elde edilen ifadeler rıza ile verilmiş olsa da delil olarak değerlendirilemez.
4. Müdafi hazır bulunmaksızın kollukça alınan ifade, hâkim veya mahkeme huzurunda şüpheli veya sanık tarafından doğrulanmadıkça hükme esas alınamaz.
5. Şüphelinin aynı olayla ilgili olarak yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında, bu işlem ancak Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabilir.

ALTINCI KISIM
Savunma

BİRİNCİ BÖLÜM

Müdafi Seçimi, Görevlendirilmesi, Görev ve Yetkileri

Şüphelinin veya sanığın müdafi seçimi

Madde 149

1. Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafiin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafi seçebilir.
2. Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir. Ek cümle: 3/10/2016-KHK-676/1 md.) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.
3. Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.

Müdafiin görevlendirilmesi

Madde 150 – (Değişik: 6/12/2006 – 5560/21 md.)

1. Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafi seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafi seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafi görevlendirilir.
2. Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilir.
3. Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır.
4. Zorunlu müdafilikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Müdafi görevini yerine getirmediğinde yapılacak işlem ve müdafilik görevinden yasaklanma [1]

Madde 151

1. 150'nci madde hükmüne göre görevlendirilen müdafi, duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafi görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir.
2. Eğer yeni müdafi savunmasını hazırlamak için yeterli zaman olmadığını açıklarsa oturum ertelenir.
3. (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) 149 uncu maddeye göre seçilen veya 150 nci maddeye göre görevlendirilen ve Türk Ceza Kanununun 220 ve 314 üncü maddesinde sayılan suçlar ile terör suçlarından şüpheli, sanık veya hükümlü olanların müdafilik veya vekillik görevini üstlenen avukat, hakkında bu fıkrada sayılan suçlar nedeniyle soruşturma ya da kovuşturma bulunması halinde müdafilik veya vekillik görevini üstlenmekten yasaklanabilir. (2)
4. (Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.) Cumhuriyet savcısının yasaklamaya ilişkin talebi hakkında, hâkim veya mahkeme tarafından gecikmeksizin karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz edilebilir. İtiraz sonucunda yasaklama kararının kaldırılması halinde avukat görevini devam ettirir. Müdafilik görevinden yasaklama kararı, avukat hakkındaki soruşturma veya kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, bir yıl süre ile verilebilir. Ancak, soruşturma veya kovuşturmanın niteliği itibariyle bu süreler altı aydan fazla olmamak üzere en fazla iki defa uzatılabilir. Soruşturma sonunda kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi veya kovuşturma sonunda mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi halinde, kesinleşmesi beklenmeksizin yasaklama kararı kendiliğinden kalkar.
5. **(Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.)** Görevden yasaklama kararı, tutuklu veya hükümlü ile yeni bir müdafi görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir.
6. **(Ek:25/5/2005 - 5353/22 md.)** Müdafi veya vekil görevden yasaklanmış bulunduğu sürece başka davalarla ilgili olsa bile müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişiyi ceza infaz kurumunda veya tutukevinde ziyaret edemez.

Şüpheli veya sanığın birden fazla olması hâlinde savunma

Madde 152

1. Yararları birbirine uygun olan birden fazla şüpheli veya sanığın savunması aynı müdafie verilebilir.

Müdafiin dosyayı inceleme yetkisi

Madde 153 – (Değişik: 2/12/2014-6572/44 md.)

1. Müdafi, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.
2. Müdafiin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir. Bu karar ancak aşağıda sayılan suçlara ilişkin yürütülen soruşturmalarda verilebilir:

a. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

I. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
II. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

III. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
IV. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
V. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220),
VI. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),
VII. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316),
VIII. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337).

b. 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
c. 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçu.
d. 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan suçlar.

3. Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.
4. Müdafi, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.
5. Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır.

Müdafi ile görüşme

Madde 154

1. Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.
2. (Ek: 3/10/2016-KHK-676/3 md.) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçları bakımından gözaltındaki şüphelinin müdafi ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süreyle kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz.

Kanunî temsilci veya eşin duruşmada hazır bulunması

Madde 155

1. Sanığın kanunî temsilcisine duruşma gün ve saati bildirilir ve duruşmaya kabul edilerek istemi üzerine dinlenebilir.
2. Sanığın eşi hakkında da tebligat yapılmaksızın birinci fıkra hükmü uygulanır.

Müdafiin görevlendirilmesinde usul

Madde 156

1. 150'nci maddede yazılı olan hâllerde, müdafi;

a. Soruşturma evresinde, ifadeyi alan merciin veya sorguyu yapan hâkimin istemi üzerine,
b. Kovuşturma evresinde, mahkemenin istemi üzerine, baro tarafından görevlendirilir.

2. Yukarıda belirtilen hâllerde müdafi soruşturmanın veya kovuşturmanın yapıldığı yer barosunca görevlendirilir.
3. Şüpheli veya sanığın kendisinin sonradan müdafi seçmesi halinde, baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer.

İKİNCİ KİTAP
Soruşturma

BİRİNCİ KISIM
Suçlara İlişkin İhbarlar ve Soruşturma

BİRİNCİ BÖLÜM

Soruşturmanın Gizliliği, Suçların İhbarı

Soruşturmanın gizliliği

Madde 157

1. Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.

İhbar ve şikâyet

Madde 158

1. Suça ilişkin ihbar veya şikâyet, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına yapılabilir.
2. Valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılan ihbar veya şikâyet, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
3. Yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına da ihbar veya şikâyette bulunulabilir.
4. Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
5. İhbar veya şikâyet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir.
6. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/145 md.) İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin so-

yut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir. Bu durumda şikâyet edilen kişiye şüpheli sıfatı verilemez. Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar, varsa ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilir ve bu karara karşı 173 üncü maddedeki usule göre itiraz edilebilir. İtirazın kabulü hâlinde Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma işlemlerini başlatır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ve verilen kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir. (1)

7. Yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturma evresine geçildikten sonra suçun şikâyete bağlı olduğunun anlaşılması halinde; mağdur açıkça şikâyetten vazgeçmediği takdirde, yargılamaya devam olunur

Şüpheli ölümün ihbarı

Madde 159

1. Bir ölümün doğal nedenlerden meydana gelmediği kuşkusunu doğuracak bir durumun varlığı veya ölünün kimliğinin belirlenememesi halinde; kolluk görevlisi, köy muhtarı ya da sağlık veya cenaze işleriyle görevli kişiler, durumu derhâl Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmekle yükümlüdürler.
2. Birinci fıkra kapsamına giren hallerde ölünün gömülmesi ancak Cumhuriyet savcısı tarafından verilecek yazılı izne bağlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Soruşturma İşlemleri

Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi

Madde 160

1. Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.
2. Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.

Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri

Madde 161

1. Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adlî görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister.
2. Adlî kolluk görevlileri, elkoydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeye ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.
3. Cumhuriyet savcısı, adlî kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. **(Ek cümle: 25/5/2005 - 5353/24 md.)** Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir.
4. Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür.
5. Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır. Vali ve kaymakamlar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise, hâkimlerin görevlerinden dolayı tâbi oldukları yargılama usulü uygulanır. (1)
6. Vali ve kaymakamların kişisel suçları hakkında soruşturma ve kovuşturma yapma yetkisi, ilgilinin görev yaptığı yerin bağlı olduğu bölge adliye mahkemesinin bulunduğu yerdeki il Cumhuriyet başsavcılığı ve aynı yer ağır ceza mahkemesine aittir. Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde soruşturma genel hükümlere göre yapılır.
7. **(Ek: 31/3/2011-6217/21 md.)** Yetkisizlik kararı ile gelen bir soruşturmada Cumhuriyet savcısı, kendisinin de yetkisiz olduğu kanaatine varırsa yetkisizlik kararı verir ve yetkili savcılığın belirlenmesi için soruşturma dosyasını, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine gönderir. Mahkemece bu konuda verilen karar kesindir.
8. **(Ek:21/2/2014–6526/15 md.)** Türk Ceza Kanununun 302, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316'ncı maddelerinde düzenlenen suçlar hakkında, görev sırasında veya görevinden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır. 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26'ncı maddesi hükmü saklıdır.

9. (Ek: 15/8/2017-KHK-694/146 md.) Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma yapma yetkisi, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı ve bu yer ağır ceza mahkemesine aittir. Soruşturmayı Cumhuriyet Başsavcısı veya görevlendireceği vekili bizzat yapar. Başsavcı veya vekili, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi hâlinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.

Soruşturmada Cumhuriyet savcısının hâkim kararı istemi

Madde 162

1. Cumhuriyet savcısı, ancak hâkim tarafından yapılabilecek olan bir soruşturma işlemine gerek görürse, istemlerini bu işlemin yapılacağı yerin sulh ceza hâkimine bildirir. Sulh ceza hâkimi istenilen işlem hakkında, kanuna uygun olup olmadığını inceleyerek karar verir ve gereğini yerine getirir.

Soruşturmanın sulh ceza hâkimi tarafından yapılması

Madde 163

1. Suçüstü hâli ile gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Cumhuriyet savcısına erişilemiyorsa veya olay genişliği itibarıyla Cumhuriyet savcısının iş gücünü aşıyorsa, sulh ceza hâkimi de bütün soruşturma işlemlerini yapabilir.
2. Kolluk âmir ve memurları, sulh ceza hâkimi tarafından emredilen tedbirleri alır ve araştırmaları yerine getirirler.

Adlî kolluk ve görevi

Madde 164

1. Adlî kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12'nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7'nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8'inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4'üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder. (1)
2. Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adlî kolluğa yaptırılır. Adlî kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adlî görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.
3. Adlî kolluk, adlî görevlerin haricindeki hizmetlerde, üstlerinin emrindedir.

Diğer kolluk birimlerinin adlî kolluk görevi

Madde 165

1. Gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adlî kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumda, kolluk görevlileri hakkında, adlî görevleri dolayısıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Değerlendirme raporu yetkisi

Madde 166

1. Cumhuriyet başsavcıları her yılın sonunda, o yerdeki adlî kolluğun sorumluları hakkında değerlendirme raporları düzenleyerek, mülkî idare amirlerine gönderir.

Yönetmelik

Madde 167

1. Adlî kolluk görevlilerinin nitelikleri ve bunların hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi, diğer hizmet birimleri ile ilişkileri, değerlendirme raporlarının düzenlenmesi, uzmanlık dallarına göre hangi bölümlerde çalıştırılacakları ve diğer hususlar; bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Adlî kolluğun olay yerinde aldığı tedbirlere uyulmaması halinde yetkisi

Madde 168

1. Olay yerinde görevine ait işlemlere başlayan adlî kolluk görevlisi, bunların yapılmasına engel olan veya yetkisi içinde aldığı tedbirlere aykırı davranan kişileri, işlemler sonuçlanıncaya kadar ve gerektiğinde zor kullanarak bundan men eder.

Soruşturma evresinde yapılan işlemlerin tutanağa bağlanması

Madde 169

1. Şüphelinin ifadesinin alınması veya sorgusu, tanık ve bilirkişinin dinlenmesi veya bir keşif ve muayene sırasında Cumhuriyet savcısı veya sulh ceza hâkiminin yanında bir zabıt kâtibi bulunur. Acele hâllerde, yemin vermek koşuluyla, başka bir kimse, yazman olarak görevlendirilebilir.
2. Her soruşturma işlemi tutanağa bağlanır. Tutanak, adlî kolluk görevlisi, Cumhuriyet savcısı veya sulh ceza hâkimi ile hazır bulunan zabıt kâtibi tarafından imza edilir.
3. Müdafi veya vekil sıfatıyla hazır bulunduğu işlemlerle ilgili tutanakta avukatın isim ve imzasına da yer verilir.
4. Tutanak, işlemin yapıldığı yeri, tarihi, başlama ve bitiş saatini ve işleme katılan veya ilgisi bulunan kimselerin isimlerini içerir.(2)
5. İşlemde hazır bulunan ilgililerce onanmak üzere tutanağın kendilerini ilgilendiren kısımları okunur

veya okumaları için kendilerine verilir. Bu husus tutanağa yazılarak ilgililere imza ettirilir.

6. İmzadan kaçınma hâlinde nedenleri tutanağa geçirilir.
7. **(Ek: 21/2/2014 – 6526/16 md.)** Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısmının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332'nci maddeler hariç) ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlarla ilgili yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda, kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır. Kolluk görevlilerinin ifadesine başvurulması gerektiği hâllerde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı, kolluk görevlisinin iş yeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak iş yeri adresleri gösterilir.

İKİNCİ KISIM
Kamu Davasının Açılması

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Davasının Açılması

Kamu davasını açma görevi

Madde 170

1. Kamu davasını açma görevi, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirilir.
2. Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler.
3. Görevli ve yetkili mahkemeye hitaben düzenlenen iddianamede;

a. Şüphelinin kimliği,
b. Müdafii,
c. Maktul, mağdur veya suçtan zarar görenin kimliği,
d. Mağdurun veya suçtan zarar görenin vekili veya kanunî temsilcisi,
e. Açıklanmasında sakınca bulunmaması halinde ihbarda bulunan kişinin kimliği,
f. Şikâyette bulunan kişinin kimliği,
g. Şikâyetin yapıldığı tarih,
h. Yüklenen suç ve uygulanması gereken kanun maddeleri,
i. Yüklenen suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi,
j. Suçun delilleri,
k. Şüphelinin tutuklu olup olmadığı; tutuklanmış ise, gözaltına alma ve tutuklama tarihleri ile bunların süreleri, gösterilir.

4. İddianamede, yüklenen suçu oluşturan olaylar, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanır.
5. İddianamenin sonuç kısmında, şüphelinin sadece aleyhine olan hususlar değil, lehine olan hususlar da ileri sürülür.
6. İddianamenin sonuç kısmında, işlenen suç dolayısıyla ilgili kanunda öngörülen ceza ve güvenlik tedbirlerinden hangilerine hükmedilmesinin istendiği; suçun tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında uygulanabilecek olan güvenlik tedbiri açıkça belirtilir.

Kamu davasını açmada takdir yetkisi

Madde 171 – (Değişik: 6/12/2006 – 5560/22 md.)

1. Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir.
2. 253'üncü maddenin ondokuzuncu fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, Cumhuriyet savcısı, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olup, üst sınırı bir yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, kamu davasının açılmasının beş yıl süreyle ertelenmesine karar verebilir. Suçtan zarar gören, bu karara 173'üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir.
3. Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için, uzlaşmaya ilişkin hükümler saklı kalmak üzere;

a. Şüphelinin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezası ile mahkûm olmamış bulunması,
b. Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi,
c. Kamu davası açılmasının ertelenmesinin, şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması,
d. Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekir.

4. Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmediği takdirde, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmesi halinde kamu davası açılır. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez.
5. Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar, İtiraz ve İddianamenin İadesi

Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar

Madde 172

1. Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluş-

turacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.

2. (Değişik: 2/1/2017-KHK-680/10 md.) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe, aynı fiilden dolayı kamu davası açılamaz.
3. **(Ek: 11/4/2013-6459/19 md.)** Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın etkin soruşturma yapılmadan verildiğinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmesi üzerine, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi hâlinde yeniden soruşturma açılır.

Cumhuriyet savcısının kararına itiraz [(1)(2)]

Madde 173

1. Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebilir.[(2)]
2. İtiraz dilekçesinde, kamu davasının açılmasını gerektirebilecek olaylar ve deliller belirtilir.
3. **(Değişik: 18/6/2014-6545/71 md.)** Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.
4. **(Değişik: 25/5/2005 - 5353/26 md.)** Sulh ceza hâkimliği istemi yerinde bulursa, Cumhuriyet savcısı iddianame düzenleyerek mahkemeye verir.[(2)]
5. Cumhuriyet savcısının kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullandığı hâllerde bu madde hükmü uygulanmaz.
6. **Değişik: 2/1/2017-KHK-680/11 md.)** İtirazın reddedilmesi halinde aynı fiilden dolayı kamu davası açılabilmesi için 172 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.[(2)]

İddianamenin iadesi

Madde 174 – (Değişik: 25/5/2005 - 5353/27 md.)

1. Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtilmek suretiyle;
   a. 170 inci maddeye aykırı olarak düzenlenen,
   b. Suçun sübûtuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen,
   c. Önödemeye veya uzlaşmaya tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde önödeme veya uzlaşma usulü uygulanmaksızın düzenlenen,
   d. İddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir.
2. Suçun hukukî nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.
3. En geç birinci fıkrada belirtilen süre sonunda iade edilmeyen iddianame kabul edilmiş sayılır.
4. Cumhuriyet savcısı, iddianamenin iadesi üzerine, kararda gösterilen eksiklikleri tamamladıktan ve hatalı noktaları düzelttikten sonra, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesini gerektiren bir durumun bulunmaması halinde, yeniden iddianame düzenleyerek dosyayı mahkemeye gönderir. İlk kararda belirtilmeyen sebeplere dayanılarak yeniden iddianamenin iadesi yoluna gidilemez.
5. İade kararına karşı Cumhuriyet savcısı itiraz edebilir.

ÜÇÜNCÜ KİTAP
Kovuşturma Evresi
BİRİNCİ KISIM
Kamu Davasının Yürütülmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Duruşma Hazırlığı

İddianamenin kabulü ve duruşma hazırlığı

Madde 175

1. İddianamenin kabulüyle, kamu davası açılmış olur ve kovuşturma evresi başlar.
2. Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır.

İddianamenin sanığa tebliği ve sanığın çağrılması

Madde 176

1. İddianame, çağrı kâğıdı ile birlikte sanığa tebliğ olunur.
2. Tutuklu olmayan sanığa tebliğ olunacak çağrı kâğıdına mazereti olmaksızın gelmediğinde zorla getirileceği yazılır.

3. Tutuklu sanığın çağrılması duruşma gününün tebliği suretiyle yapılır. Sanıktan duruşmada kendisini savunmak için bir istemde bulunup bulunmayacağı ve bulunacaksa neden ibaret olduğunu bildirmesi istenir; müdafii de sanıkla birlikte davet olunur. Bu işlem, tutuklunun bulunduğu ceza infaz kurumunda cezaevi kâtibi veya bu işle görevlendirilen personel yanına getirilerek tutanak tutulmak suretiyle yapılır.
4. Yukarıdaki fıkralar gereğince, çağrı kâğıdının tebliğiyle duruşma günü arasında en az bir hafta süre bulunması gerekir.

Sanığın savunma delillerinin toplanması istemi

Madde 177

1. Sanık, tanık veya bilirkişinin davetini veya savunma delillerinin toplanmasını istediğinde, bunların ilişkin olduğu olayları göstermek suretiyle bu husustaki dilekçesini duruşma gününden en az beş gün önce mahkeme başkanına veya hâkime verir.
2. Bu dilekçe üzerine verilecek karar, kendisine derhâl bildirilir.
3. Sanığın kabul edilen istemleri, Cumhuriyet savcısına da bildirilir.

Çağrılması reddedilen tanığın ve uzman kişinin doğrudan mahkemeye getirilmesi

Madde 178

1. Mahkeme başkanı veya hâkim, sanığın veya katılanın gösterdiği tanık veya uzman kişinin çağrılması hakkındaki dilekçeyi reddettiğinde, sanık veya katılan o kişileri mahkemeye getirebilir. Bu kişiler duruşmada dinlenir. (Ek cümle: 3/10/2016-KHK-676/4 md.) Ancak, davayı uzatmak amacıyla yapılan talepler reddedilir.

Çağrılan tanıkların ad ve adreslerinin sanığa ve Cumhuriyet savcısına bildirilmesi

Madde 179

1. Sanık, doğrudan doğruya davet ettireceği veya duruşma sırasında getireceği bilirkişi ve tanıkların ad ve adreslerini Cumhuriyet savcısına makul süre içinde bildirir.
2. Cumhuriyet savcısı da, iddianamede gösterilen veya sanığın istemi üzerine davet edilen tanık ve bilirkişiler dışında gerek mahkeme başkanı veya hâkim kararıyla, gerek kendiliğinden başka kimseleri davet ettirecek ise bunların ad ve adreslerini sanığa yine makul süre içinde bildirir.

Tanık ve bilirkişinin naiple veya istinabe yoluyla dinlenmeleri

Madde 180

1. Hastalık veya malûllük veya giderilmesi olanağı bulunmayan başka bir nedenle bir tanık veya bilirkişinin uzun ve önceden bilinmeyen bir zaman için duruşmada hazır bulunmasının olanaklı bulunmayacağı anlaşılırsa, mahkeme onun bir naiple veya istinabe yoluyla dinlenmesine karar verebilir.
2. Bu hüküm, konutlarının yetkili mahkemenin yargı çevresi dışında bulunmasından dolayı getirilmesi zor olan tanık ve bilirkişinin dinlenmesinde de uygulanır.
3. Davayı görmekte olan mahkeme, zorunluluk olmadıkça, büyükşehir belediye sınırları içerisinde bulunan şikâyetçi, katılan, sanık, müdafi veya vekil, tanık ve bilirkişilerin istinabe yoluyla dinlenmesine karar veremez.
4. İstinabe olunan mahkeme, büyükşehir belediye sınırları içerisinde ise, ilgililer kendi yargı çevresinde bulunmasa da büyükşehir belediye sınırları içerisinde yerine getirilmesi gereken istinabe evrakını geri çevirmeksizin gereğini yapar.
5. Yukarıdaki fıkralar içeriğine göre tanık veya bilirkişinin aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle dinlenebilmeleri olanağının varlığı hâlinde bu yöntem uygulanarak ifade alınır. Buna olanak verecek teknik donanımın kurulmasına ve kullanılmasına ilişkin esas ve usuller yönetmelikte gösterilir.

Tanık ve bilirkişinin dinleneceği günün bildirilmesi

Madde 181

1. Tanık veya bilirkişilerin dinlenmesi için belirlenen gün, Cumhuriyet savcısına, suçtan zarar görene, vekiline, sanığa ve müdafiine bildirilir. Düzenlenen tutanağın örneği hazır bulunan Cumhuriyet savcısına ve müdafie verilir.
2. Yeniden keşif ve muayeneye ihtiyaç duyulursa, yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.
3. Tutuklu olan sanık, ancak tutuklu bulunduğu yer mahkemesinde yapılacak bu tür işlerde hazır bulundurulmasını isteyebilir. Ancak, hâkim veya mahkeme tarafından zorunlu sayılan hâllerde tutuklu bulunan şüpheli veya sanığın da bu tür işlerde hazır bulunmasına karar verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Duruşma

Duruşmanın açıklığı

Madde 182

1. Duruşma herkese açıktır.
2. Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, duruşmanın bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir.
3. Duruşmanın kapalı yapılması konusundaki gerekçeli karar ile hüküm açık duruşmada açıklanır.

Ses ve görüntü alıcı aletlerin kullanılması yasağı

Madde 183

1. 180'inci maddenin beşinci fıkrası ile 196'ncı maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletler kullanılamaz. Bu hüküm, adliye binası içerisinde ve dışındaki diğer adlî işlemlerin icrasında da uygulanır.

Açıklığın kaldırılması hakkında karar

Madde 184

1. 182'nci maddede gösterilen hâllerde, açıklığın kaldırılması istemine ilişkin olarak yapılacak duruşma, istem üzerine veya mahkemece uygun görülürse kapalı yapılır.

Zorunlu kapalılık

Madde 185

1. Sanık, onsekiz yaşını doldurmamış ise duruşma kapalı yapılır; hüküm de kapalı duruşmada açıklanır.

Kapalılık kararının ve nedenlerinin yazılması

Madde 186

1. Açıklığın kaldırılması kararı, nedenleriyle birlikte tutanağa geçirilir.

Kapalı duruşmada bulunabilme

Madde 187

1. Kapalı duruşmada mahkeme, bazı kişilerin hazır bulunmasına izin verebilir. Bu hâlde adı geçenler, duruşmanın kapalı olmasını gerektiren hususları açıklamamaları bakımından uyarılırlar ve bu husus tutanağa yazılır.
2. Kapalı duruşmanın içeriği hiçbir iletişim aracıyla yayımlanamaz.
3. Açık duruşmanın içeriği, millî güvenliğe veya genel ahlâka veya kişilerin saygınlık, onur ve haklarına dokunacak veya suç işlemeye kışkırtacak nitelikte ise; mahkeme, bunları önlemek amacı ile ve gerektiği ölçüde duruşmanın içeriğinin kısmen veya tamamen yayımlanmasını yasaklar ve kararını açık duruşmada açıklar.

Duruşmada hazır bulunacaklar

Madde 188

1. Duruşmada, hükme katılacak hâkimler ve Cumhuriyet savcısı ile zabıt kâtibinin ve Kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafiin hazır bulunması şarttır. Müdafiin mazeretsiz olarak duruşmaya gelmemesi veya duruşmayı terk etmesi halinde duruşmaya devam edilebilir.
2. **(Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.)**
3. Bir oturumda bitmeyecek davada, herhangi bir nedenle bulunamayacak üyenin yerine geçmek ve oya katılmak üzere yedek üye bulundurulabilir.

Birden çok Cumhuriyet savcısı ve avukatın duruşmaya katılması

Madde 189

1. Birden çok Cumhuriyet savcısı ve birden çok avukat aynı zamanda duruşmaya katılabilecekleri gibi aralarında işbölümü de yapabilirler.

Ara verme

Madde 190

1. Duruşmaya, ara verilmeksizin devam edilerek hüküm verilir. Ancak, zorunlu hâllerde davanın makul sürede sonuçlandırılmasını olanaklı kılacak surette duruşmaya ara verilebilir.
2. 176'ncı maddede belirlenen süreye uyulmamış ise duruşmaya ara verilmesini istemeye hakkı olduğu sanığa hatırlatılır.

Duruşmanın başlaması

Madde 191

1. Sanığın ve müdafiinin hazır bulunup bulunmadığı, çağrılmış tanık ve bilirkişilerin gelip gelmedikleri saptanarak duruşmaya başlanır. Sanık, duruşmaya bağsız olarak alınır. Mahkeme başkanı veya hâkim, duruşmanın başladığını, iddianamenin kabulü kararını okuyarak açıklar.
2. Tanıklar duruşma salonundan dışarı çıkarılırlar.
3. Duruşmada, sırasıyla;

a. Sanığın açık kimliği saptanır, kişisel ve ekonomik durumu hakkında kendisinden bilgi alınır,

b. **(Değişik: 24/11/2016-6763/29 md.)** İddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesi anlatılır,

c. Sanığa, yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu ve 147'nci maddede belirtilen diğer hakları bildirilir,

d. Sanık açıklamada bulunmaya hazır olduğunu bildirdiğinde, usulüne göre sorgusu yapılır.

Başkan veya hâkimin görevi

Madde 192

1. Mahkeme başkanı veya hâkim, duruşmayı yönetir ve sanığı sorguya çeker; delillerin ikame edilmesini sağlar.
2. Duruşmada ilgili olanlardan biri duruşmanın yönetimine ilişkin olarak mahkeme başkanı tarafından emrolunan bir tedbirin hukuken kabul edilemeyeceğini öne sürerse mahkeme, bu hususta bir karar verir.

Sanığın duruşmada hazır bulunmaması

Madde 193

1. Kanunun ayrık tuttuğu hâller saklı kalmak üzere, hazır bulunmayan sanık hakkında duruşma yapılmaz. Gelmemesinin geçerli nedeni olmayan sanığın zorla getirilmesine karar verilir.
2. **(Ek: 25/5/2005 - 5353/28 md.)** Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir.

Sanığın mahkemeden uzaklaşması

Madde 194

1. Mahkemeye gelen sanığın duruşmanın devamı süresince hazır bulunması sağlanır ve savuşmasının önüne geçmek için mahkeme gereken tedbirleri alır.
2. Sanık savuşur veya ara vermeyi izleyen oturuma gelmezse, önceden sorguya çekilmiş ve artık hazır bulunmasına mahkemece gerek görülmezse, dava yokluğunda bitirilebilir.

Sanığın yokluğunda duruşma

Madde 195

1. Suç, yalnız veya birlikte adlî para cezasını veya müsadereyi gerektirmekte ise; sanık gelmese bile duruşma yapılabilir. Bu gibi hâllerde sanığa gönderilecek davetiyede gelmese de duruşmanın yapılacağı yazılır.

Sanığın duruşmadan bağışık tutulması

Madde 196

1. Mahkemece sorgusu yapılmış olan sanık veya bu hususta sanık tarafından yetkili kılındığı hâllerde müdafii isterse, mahkeme sanığı duruşmada hazır bulunmaktan bağışık tutabilir.
2. Sanık, alt sınırı beş yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar hariç olmak üzere, istinabe suretiyle sorguya çekilebilir. Sorgu için belirlenen gün, Cumhuriyet savcısı ile sanık ve müdafiine bildirilir. Cumhuriyet savcısı ile müdafiin sorgu sırasında hazır bulunması zorunlu değildir. Sorgusundan önce sanığa, ifadesini esas mahkemesi huzurunda vermek isteyip istemediği sorulur.
3. Sorgu tutanağı duruşmada okunur.
4. (Değişik: 15/8/2017-KHK-694/147 md.) Hâkim veya mahkemenin zorunlu gördüğü durumlarda, aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle yurt içinde bulunan sanığın sorgusu yapılabilir veya duruşmalara katılmasına karar verilebilir.
5. Hastalık veya disiplin önlemi ya da zorunlu diğer nedenlerle yargılamanın yapıldığı yargı çevresi dışındaki bir hastahane veya tutukevine nakledilmiş olan sanığın, sorgusu yapılmış olmak koşuluyla, hazır bulundurulmasına gerek görülmeyen oturumlar için getirilmemesine mahkemece karar verilebilir.
6. Yurt dışında bulunan sanığın, belirlenen duruşma tarihinde hazır bulunmasının zorluğu halinde, bu tarihten önce duruşma açılarak veya istinabe suretiyle sorgusu yapılabilir.

Sanığın müdafi gönderebilmesi

Madde 197

1. Sanık hazır bulunmasa da müdafii bütün oturumlarda hazır bulunmak yetkisine sahiptir.

Sanık hazır bulunmaksızın yapılan duruşmada eski hâle getirme koşulu

Madde 198

1. Duruşma, sanık hazır bulunmaksızın yapılırsa, mahkemenin karar ve işlemlerinin kendisine tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde, sürenin geçmesinden doğan sonuçları gidermek için sanık, kanunî nedenlere dayanarak, mahkemenin o karar ve işlemleri hakkında eski hâle getirme isteminde bulunabilir.
2. Ancak, sanık kendi istemi üzerine duruşmadan bağışık tutulmuş veya müdafii aracılığıyla temsil edilmek yetkisini kullanmış olursa artık eski hâle getirme isteminde bulunamaz.

Sanığın zorla getirilebilmesi

Madde 199

1. Mahkeme, sanığın hazır bulunmasına ve zorla getirme kararı veya yakalama emriyle getirilmesine her zaman karar verebilir.

Sorgu sırasında sanığın mahkeme salonundan çıkarılabilmesi

Madde 200

1. Sanığın yüzüne karşı suç ortaklarından birinin veya bir tanığın gerçeği söylemeyeceğinden endişe edilirse, mahkeme, sorgu ve dinleme sırasında o sanığın mahkeme salonundan çıkarılmasına karar verebilir.
2. Sanık tekrar getirildiğinde, tutanaklar okunur ve gerektiğinde içeriği anlatılır.

Doğrudan soru yöneltme

Madde 201

1. Cumhuriyet savcısı, müdafi veya vekil sıfatıyla duruşmaya katılan avukat; sanığa, katılana, tanıklara, bilirkişilere ve duruşmaya çağrılmış diğer kişilere, duruşma disiplinine uygun olarak doğrudan soru yöneltebilirler. Sanık ve katılan da mahkeme başkanı veya hâkim aracılığı ile soru yöneltebilir. Yöneltilen soruya itiraz edildiğinde sorunun yöneltilmesinin gerekip gerekmediğine, mahkeme başkanı karar verir. Gerektiğinde ilgililer yeniden soru sorabilir.
2. Heyet halinde görev yapan mahkemelerde, heyeti oluşturan hâkimler, birinci fıkrada belirtilen kişilere soru sorabilir.

Tercüman bulundurulacak hâller

Madde 202

1. Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.
2. Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.
3. Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, soruşturma evresinde dinlenen şüpheli, mağdur veya tanıklar hakkında da uygulanır. Bu evrede tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır.(1)
4. **(Ek: 24/1/2013-6411/ 1 md.)** Ayrıca sanık;

a. İddianamenin okunması,

b. Esas hakkındaki mütalaanın verilmesi, üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda tercüme hizmetleri, beşinci fıkra uyarınca oluşturulan listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir. Bu tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmaz. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz.

5. **(Ek: 24/1/2013-6411/ 1 md.)** Tercümanlar, il adlî yargı adalet komisyonlarınca her yıl düzenlenen listede yer alan kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler yalnız bulundukları il bakımından oluşturulmuş listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de tercüman seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Duruşmanın Düzen ve Disiplini

Hâkim veya başkanın yetkisi

Madde 203

1. Duruşmanın düzeni, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından sağlanır.
2. Mahkeme başkanı veya hâkim, duruşmanın düzenini bozan kişinin, savunma hakkının kullanılmasını engellememek koşuluyla salondan çıkarılmasını emreder.
3. Kişi dışarı çıkarılması sırasında direnç gösterir veya karışıklıklara neden olursa yakalanır ve hâkim veya mahkeme tarafından, avukatlar hariç, verilecek bir kararla derhâl dört güne kadar disiplin hapsine konulabilir. Ancak çocuklar hakkında disiplin hapsi uygulanmaz.

Sanığın dışarı çıkarılması

Madde 204

1. Davranışları nedeniyle, hazır bulunmasının duruşmanın düzenli olarak yürütülmesini tehlikeye sokacağı anlaşıldığında sanık, duruşma salonundan çıkarılır. Mahkeme, sanığın duruşmada hazır bulunmasını dosyanın durumuna göre savunması bakımından zorunlu görmezse, oturumu yokluğunda sürdürür ve bitirir. Ancak, sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir müdafi görevlendirilmesini ister. Oturuma yeniden alınmasına karar verilen sanığa, yokluğunda yapılan işlemler açıklanır.

Duruşma sırasında işlenen suç hakkında işlem

Madde 205

1. Bir kimse, duruşma sırasında bir suç işlerse, mahkeme olayı tespit eder ve bu hususta düzenleyeceği tutanağı yetkili makama gönderir; gerek görürse failin tutuklanmasına da karar verebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Delillerin Ortaya Konulması ve Tartışılması

Delillerin ortaya konulması ve reddi

Madde 206

1. Sanığın sorguya çekilmesinden sonra delillerin ortaya konulmasına başlanır. (Ek cümleler: 25/5/2005 - 5353/29 md.) Ancak, sanığın tebligata rağmen mazeretsiz olarak gelmemesi sebebiyle sorgusunun yapılamamış olması, delillerin ortaya konulmasına engel olmaz. Ortaya konulan deliller, sonradan gelen sanığa bildirilir.
2. Ortaya konulması istenilen bir delil aşağıda yazılı hâllerde reddolunur:

a. Delil, kanuna aykırı olarak elde edilmişse.

b. Delil ile ispat edilmek istenilen olayın karara etkisi yoksa.
c. İstem, sadece davayı uzatmak maksadıyla yapılmışsa.
3. Cumhuriyet savcısı ile sanık veya müdafii birlikte rıza gösterirlerse, tanığın dinlenmesinden veya başka herhangi bir delilin ortaya konulmasından vazgeçilebilir.
4. **(Mülga: 25/5/2005 - 5353/29 md.)**

Delil ve olayın geç bildirilmesi

Madde 207

1. Delilin ortaya konulması istemi, bunun veya ispat edilmek istenen olayın geç bildirilmiş olması nedeniyle reddedilemez.

Tanığın duruşma salonundan ayrılması

Madde 208

1. Tanıklar, dinlendikten sonra ancak mahkeme başkanı veya hâkimin izniyle duruşma salonundan ayrılabilir.

Duruşmada anlatılması zorunlu belge ve tutanaklar (1)

Madde 209

1. Naip veya istinabe yoluyla sorgusu yapılan sanığa ait sorgu tutanakları, naip veya istinabe yoluyla dinlenen tanığın ifade tutanakları ile muayene ve keşif tutanakları gibi delil olarak kullanılacak belgeler ve diğer yazılar, adlî sicil özetleri ve sanığın kişisel ve ekonomik durumuna ilişkin bilgilerin yer aldığı belgeler, duruşmada anlatılır. (1)
2. Sanığa veya mağdura ait kişisel verilerin yer aldığı belgelerin, açıkça istemeleri halinde, kapalı oturumda anlatılmasına mahkemece karar verilebilir.

Duruşmada okunmayacak belgeler

Madde 210

1. Olayın delili, bir tanığın açıklamalarından ibaret ise, bu tanık duruşmada mutlaka dinlenir. Daha önce yapılan dinleme sırasında düzenlenmiş tutanağın veya yazılı bir açıklamanın okunması dinleme yerine geçemez.
2. Tanıklıktan çekinebilecek olan kişi, duruşmada tanıklıktan çekindiğinde, önceki ifadesine ilişkin tutanak okunamaz.

Duruşmada okunmasıyla yetinilebilecek belgeler

Madde 211

a. Tanık veya sanığın suç ortağı ölmüş veya akıl hastalığına tutulmuş olur veya bulunduğu yer öğrenilemezse,
b. Tanık veya sanığın suç ortağının duruşmada hazır bulunması, hastalık, malûllük veya giderilmesi olanağı bulunmayan başka bir nedenle belli olmayan bir süre için olanaklı değilse,
c. İfadesinin önem derecesi itibarıyla tanığın duruşmada hazır bulunması gerekli sayılmıyorsa, bu kişilerin dinlenmesi yerine, daha önce yapılan dinleme sırasında düzenlenmiş tutanaklar ile kendilerinin yazmış olduğu belgeler okunabilir.
3. Cumhuriyet savcısı, katılan veya vekili, sanık veya müdafii birinci fıkrada belirtilenlerin dışında kalan tutanakların okunmasına birlikte rıza gösterebilirler.

Tanığın önceki ifadesinin okunması

Madde 212

1. Tanık, bir hususu hatırlayamadığını söylerse önceki ifadesini içeren tutanağın ilgili kısmı okunarak hatırlamasına yardım edilir.
2. Tanığın duruşmadaki ifadesiyle önceki ifadesi arasında çelişki bulunduğunda, evvelce alınmış ifadesi okunarak çelişkinin giderilmesine çalışılır.

Sanığın önceki ifadesinin okunması

Madde 213

1. Aralarında çelişki bulunması halinde; sanığın, hâkim veya mahkeme huzurunda yaptığı açıklamalar ile Cumhuriyet savcısı tarafından alınan veya müdafiinin hazır bulunduğu kolluk ifadesine ilişkin tutanaklar duruşmada okunabilir.

Rapor, belge ve diğer yazıların okunması

Madde 214

1. Bir açıklamayı ve görüşü içeren resmî belge ve diğer yazılar ve fennî muayene ve doktor raporlarının okunmasından sonra gerekli görülürse belge ve diğer yazılar veya raporda imzası bulunanlar, açıklamada bulunmak üzere duruşmaya çağrılabilirler.
2. Açıklama ve görüş veya rapor bir kurul tarafından verilmişse mahkeme, kurulun görüşünü açıklamak üzere görevi, üyelerden birine vermeyi kurula önerebilir.
3. Bilimsel görüşlere ilişkin açıklama, bu Kanunun 68'inci madde hükümlerine göre yapılır.

Dinleme ve okumadan sonra diyeceğin sorulması

Madde 215

1. Suç ortağının, tanığın veya bilirkişinin dinlenmesinden ve herhangi bir belgenin okunmasından sonra bunlara karşı bir diyecekleri olup olmadığı katılana veya vekiline, Cumhuriyet savcısına, sanığa ve müdafiine sorulur.

Delillerin tartışılması

Madde 216

1. Ortaya konulan delillerle ilgili tartışmada söz, sırasıyla katılana veya vekiline, Cumhuriyet savcısına, sanığa ve müdafiine veya kanunî temsilcisine verilir.
2. Cumhuriyet savcısı, katılan veya vekili, sanığın, müdafiinin veya kanunî temsilcisinin açıklamalarına; sanık ve müdafii ya da kanunî temsilcisi de Cumhuriyet savcısının ve katılanın veya vekilinin açıklamalarına cevap verebilir.
3. Hükümden önce son söz, hazır bulunan sanığa verilir.
4. (Ek cümle: 15/8/2017-KHK-694/148 md.) Bu aşamada zorunlu müdafiin hazır bulunmaması hükmün açıklanmasına engel teşkil etmez.

Delilleri takdir yetkisi

Madde 217

1. Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir.
2. Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.

Ceza mahkemelerinin ek yetkisi

Madde 218

1. Yüklenen suçun ispatı, ceza mahkemelerinden başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunun çözümüne bağlı ise; ceza mahkemesi bu sorunla ilgili olarak da bu Kanun hükümlerine göre karar verebilir. Ancak, bu sorunla ilgili olarak görevli mahkemede dava açılması veya açılmış davanın sonuçlanması ile ilgili olarak bekletici sorun kararı verebilir.
2. Kovuşturma evresinde mağdur veya sanığın yaşının ceza hükümleri bakımından tespitiyle ilgili bir sorunla karşılaşılması halinde; mahkeme, ilgili kanunda belirlenen usule göre bu sorunu çözerek hükmünü verir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Duruşma Tutanağı

Duruşma tutanağı

Madde 219

1. Duruşma için tutanak tutulur. Tutanak, mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtibi tarafından imzalanır. Duruşmada yapılan işlemlerin teknik araçlarla kayda alınması halinde, bu kayıtlar vakit geçirilmeksizin yazılı tutanağa dönüştürülerek mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtibi tarafından imzalanır.
2. Mahkeme başkanının mazereti bulunursa tutanak, üyelerin en kıdemlisi tarafından imzalanır.

Duruşma tutanağının başlığı

Madde 220

1. Duruşma tutanağının başlığında;

a. Duruşmanın yapıldığı mahkemenin adı,
b. Oturum tarihleri,
c. Hâkimin, Cumhuriyet savcısının ve zabıt kâtibinin adı ve soyadı, belirtilir.

Duruşma tutanağının içeriği

Madde 221

1. Duruşma tutanağında;

a. Oturumlara katılan sanığın, müdafiin, katılanın, vekilinin, kanunî temsilcisinin, bilirkişinin, tercümanın, teknik danışmanın adı ve soyadı,
b. Duruşmanın seyrini ve sonuçlarını yansıtan ve yargılama usulünün bütün temel kurallarına uyulduğunu gösteren unsurlar,
c. Sanık açıklamaları,
d. Tanık ifadeleri,
e. Bilirkişi ve teknik danışman açıklamaları,
f. Okunan veya okunmasından vazgeçilen belge ve yazılar,
g. İstemler, reddi halinde gerekçesi,
h. Verilen kararlar,
i. Hüküm, yer alır.

Duruşma tutanağının ispat gücü

Madde 222

1. Duruşmanın nasıl yapıldığı, kanunda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılıp yapılmadığı, ancak tutanakla ispat olunabilir. Tutanağa karşı yalnız sahtecilik iddiası yöneltilebilir.

İKİNCİ KISIM
Kamu Davasının Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Duruşmanın Sona Ermesi ve Hüküm

Duruşmanın sona ermesi ve hüküm

Madde 223

1. Duruşmanın sona erdiği açıklandıktan sonra hüküm verilir. Beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı, hükümdür.
2. Beraat kararı;
a. Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,
b. Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması,
c. Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması,
d. Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması,
e. Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması, hallerinde verilir.
3. Sanık hakkında;
a. Yüklenen suçla bağlantılı olarak yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya sağır ve dilsizlik hali ya da geçici nedenlerin bulunması,
b. **(Değişik: 25/5/2005 - 5353/30 md.)** Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi,
c. Meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması,
d. Kusurluluğu ortadan kaldıran hataya düşülmesi, hallerinde, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.
4. İşlenen fiilin suç olma özelliğini devam ettirmesine rağmen;
a. Etkin pişmanlık,
b. Şahsî cezasızlık sebebinin varlığı,
c. Karşılıklı hakaret,
d. İşlenen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı dolayısıyla, faile ceza verilmemesi hallerinde, ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.
5. Yüklenen suçu işlediğinin sabit olması halinde, sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilir.
6. Yüklenen suçu işlediğinin sabit olması halinde, belli bir cezaya mahkûmiyet yerine veya mahkûmiyetin yanı sıra güvenlik tedbirine hükmolunur.
7. Aynı fiil nedeniyle, aynı sanık için önceden verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava varsa davanın reddine karar verilir.
8. Türk Ceza Kanununda öngörülen düşme sebeplerinin varlığı ya da soruşturma veya kovuşturma şartının gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması hallerinde, davanın düşmesine karar verilir. Ancak, soruşturmanın veya kovuşturmanın yapılması şarta bağlı tutulmuş olup da şartın henüz gerçekleşmediği anlaşılırsa; gerçekleşmesini beklemek üzere, durma kararı verilir. Bu karara itiraz edilebilir.
9. Derhâl beraat kararı verilebilecek hâllerde durma, düşme veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez.
10. Adlî yargı dışındaki bir yargı merciine yönelik görevsizlik kararı kanun yolu bakımından hüküm sayılır.

Karar ve hükümlerde gerekli oy sayısı

Madde 224

1. Mahkemece karar ve hükümler oybirliği veya oyçokluğuyla verilir.
2. Karşı oya tutanakta yer verilir; gerekçesi de tutanakta gösterilir.

Hükmün konusu ve suçu değerlendirmede mahkemenin yetkisi

Madde 225

1. Hüküm, ancak iddianamede unsurları gösterilen suça ilişkin fiil ve faili hakkında verilir.
2. Mahkeme, fiilin nitelendirilmesinde iddia ve savunmalarla bağlı değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Suç Niteliğinde Değişiklik

Suçun niteliğinin değişmesi

Madde 226

1. Sanık, suçun hukukî niteliğinin değişmesinden önce haber verilip de savunmasını yapabilecek bir hâlde bulundurulmadıkça, iddianamede kanunî unsurları gösterilen suçun değindiği kanun hükmünden başkasıyla mahkûm edilemez.
2. Cezanın artırılmasını veya cezaya ek olarak güvenlik tedbirlerinin uygulanmasını gerektirecek hâller, ilk defa duruşma sırasında ortaya çıktığında aynı hüküm uygulanır.
3. Ek savunma verilmesini gerektiren hâllerde istem üzerine sanığa ek savunmasını hazırlaması için süre verilir.
4. Yukarıdaki fıkralarda yazılı bildirimler, varsa müdafie yapılır. Müdafii sanığa tanınan haklardan onun gibi yararlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karar ve Hüküm

Müzakereye katılacak hâkimler

Madde 227

1. Müzakerede ancak karara ve hükme katılacak hâkimler bulunur.
2. Mahkeme başkanı, mahkemesinde staj yapmakta olan hâkim ve avukat adaylarının müzakere sırasında hazır bulunmalarına izin verebilir.

Müzakerenin yönetimi

Madde 228

1. Müzakereyi mahkeme başkanı yönetir.

Oyların toplanması

Madde 229

1. Mahkeme başkanı, kıdemsiz üyeden başlayarak oyları ayrı ayrı toplar ve en sonra kendi oyunu verir.
2. Mahkeme başkan ve üyelerinden hiçbiri herhangi bir konu veya sorun üzerinde azınlıkta kaldığını ileri sürerek oylamaya katılmaktan çekinemez.
3. Oylar dağılırsa sanığın en çok aleyhine olan oy, çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine daha yakın olan oya eklenir.

Hükmün gerekçesinde gösterilmesi gereken hususlar

Madde 230

1. Mahkûmiyet hükmünün gerekçesinde aşağıdaki hususlar gösterilir:
a. İddia ve savunmada ileri sürülen görüşler.
b. Delillerin tartışılması ve değerlendirilmesi, hükme esas alınan ve reddedilen delillerin belirtilmesi; bu kapsamda dosya içerisinde bulunan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin ayrıca ve açıkça gösterilmesi.
c. Ulaşılan kanaat, sanığın suç oluşturduğu sabit görülen fiili ve bunun nitelendirilmesi; bu hususta ileri sürülen istemleri de dikkate alarak, Türk Ceza Kanununun 61 ve 62'nci maddelerinde belirlenen sıra ve esaslara göre cezanın belirlenmesi; yine aynı Kanunun 53 ve devamı maddelerine göre, cezaya mahkûmiyet yerine veya cezanın yanı sıra uygulanacak güvenlik tedbirinin belirlenmesi.
d. Cezanın ertelenmesine, hapis cezasının adlî para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilmesine veya ek güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına veya bu hususlara ilişkin istemlerin kabul veya reddine ait dayanaklar.
2. Beraat hükmünün gerekçesinde, 223'üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hallerden hangisine dayanıldığının gösterilmesi gerekir.
3. Ceza verilmesine yer olmadığına dair kararın gerekçesinde, 223'üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen hallerden hangisine dayanıldığının gösterilmesi gerekir.
4. Yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümlerin dışında başka bir karar veya hükmün verilmesi hâlinde bunun nedenleri gerekçede gösterilir.

Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması (1)

Madde 231

1. Duruşma sonunda, 232'nci maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır.
2. Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir.
3. Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir.
4. Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir.
5. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl(2) veya daha az süreli hapis veya adlî para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.
6. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;
a. Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,
b. Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,
c. Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, gerekir. **(Ek cümle: 22/7/2010 - 6008/7 md.)** Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.
7. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.
8. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. (Ek cümle: 18/6/2014-6545/72 md.) Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;
a. Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde,

meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b. Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c. Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine, karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

9. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

10. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

11. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

12. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

13. **(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)** Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

14. **(Değişik: 23/1/2008 – 5728/562 md.)** Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174'üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.

Hükmün gerekçesi ve hüküm fıkrasının içereceği hususlar

Madde 232

1. Hükmün başına, "Türk Milleti adına" verildiği yazılır.

2. Hükmün başında;

a. Hükmü veren mahkemenin adı,

b. Hükmü veren mahkeme başkanının ve üyelerinin veya hâkimin, Cumhuriyet savcısının ve zabıt kâtibinin, katılanın, mağdurun, vekilinin, kanunî temsilcisinin ve müdafiin adı ve soyadı ile sanığın açık kimliği,

c. Beraat kararı dışında, suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi,

d. Sanığın gözaltında veya tutuklu kaldığı tarih ve süre ile halen tutuklu olup olmadığı, yazılır.

3. Hükmün gerekçesi ve varsa karşı oy gerekçesi, tümüyle tutanağa geçirilmemişse açıklanmasından itibaren en geç onbeş gün içinde dava dosyasına konulur

4. Karar ve hükümler bunlara katılan hâkimler tarafından imzalanır.

5. **(Değişik: 24/11/2016-6763/31 md.)** Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan hâkim ölür veya herhangi bir sebeple kararı imzalayamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükmün altına diğer hâkimin imza edememesinin sebebi yazılarak imza olunur.

6. Hüküm fıkrasında, 223'üncü maddeye göre verilen kararın ne olduğunun, uygulanan kanun maddelerinin, verilen ceza miktarının, kanun yollarına başvurma ve tazminat isteme olanağının bulunup bulunmadığının, başvuru olanağı varsa süresi ve merciinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir.

7. Hükümlerin nüshaları ve özetleri mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtibi tarafından imzalanır ve mühürlenir.

DÖRDÜNCÜ KİTAP
Mağdur, Şikâyetçi, Malen Sorumlu, Katılan

BİRİNCİ KISIM

Suçun Mağduru ile Şikâyetçinin Hakları

Suçun mağduru ile şikâyetçinin çağırılması

Madde 233

1. Mağdur ile şikâyetçi, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme başkanı veya hâkim tarafından çağrı kâğıdı ile çağırılıp dinlenir.

2. Bu hususta yapılacak çağrı bakımından tanıklara ilişkin hükümler uygulanır.

Mağdur ile şikâyetçinin hakları

Madde 234

1. Mağdur ile şikâyetçinin hakları şunlardır:

a. Soruşturma evresinde;

I. Delillerin toplanmasını isteme,

II. Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından belge örneği isteme,

III. **(Değişik: 24/7/2008-5793/40 md.)** Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

IV. 153'üncü maddeye uygun olmak koşuluyla vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,

V. Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına kanunda yazılı usule göre itiraz hakkını kullanma.

b. Kovuşturma evresinde;

I. Duruşmadan haberdar edilme,

II. Kamu davasına katılma,

III. Tutanak ve belgelerden örnek isteme,

IV. Tanıkların davetini isteme,

V. **(Değişik: 24/7/2008-5793/40 md.)** Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

VI. Davaya katılmış olma koşuluyla davayı sonuçlandıran kararlara karşı kanun yollarına başvurma.

2. Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.
3. Bu haklar, suçun mağdurları ile şikâyetçiye anlatılıp açıklanır ve bu husus tutanağa yazılır.

Mağdur ile şikâyetçinin davete uymamaları

Madde 235

1. Mağdur, şikâyetçi veya vekilinin, dilekçelerinde veya tutanağa geçirilmiş olan beyanlarında belirttikleri adresleri tebligata esas alınır.
2. Bu adrese çıkartılan çağrıya rağmen gelmeyen kimseye yeniden tebligatta bulunulmaz.
3. Belirtilen adresin yanlışlığı, eksikliği veya adres değişikliğinin bildirilmemesi nedeniyle tebligat yapılamaması hâllerinde adresin araştırılması gerekmez.
4. Bu kimselerin beyanının alınması zorunlu görüldüğü hâllerde üçüncü fıkra uygulanmaz.

Mağdur ile şikâyetçinin dinlenmesi

Madde 236

1. Mağdurun tanık olarak dinlenmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır.
2. İşlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır.
3. Mağdur çocukların veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan diğer mağdurun tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur. Bunlar hakkında bilirkişilere ilişkin hükümler uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Kamu Davasına Katılma

Kamu davasına katılma

Madde 237

1. Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ile malen sorumlu olanlar, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılabilirler.
2. Kanun yolu muhakemesinde davaya katılma isteğinde bulunulamaz. Ancak, ilk derece mahkemesinde ileri sürülüp reddolunan veya karara bağlanmayan katılma istekleri, kanun yolu başvurusunda açıkça belirtilmişse incelenip karara bağlanır.

Katılma usulü

Madde 238

1. Katılma, kamu davasının açılmasından sonra mahkemeye dilekçe verilmesi veya katılma istemini içeren sözlü başvurunun duruşma tutanağına geçirilmesi suretiyle olur.
2. Duruşma sırasında şikâyeti belirten ifade üzerine, suçtan zarar görenden davaya katılmak isteyip istemediği sorulur.
3. Cumhuriyet savcısının, sanık ve varsa müdafiinin dinlenmesinden sonra davaya katılma isteminin uygun olup olmadığına karar verilir.
4. **(Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.)**

Katılanın hakları

Madde 239

1. **(Değişik: 24/7/2008-5793/41 md.)** Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilir.

2. Mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması halinde avukat görevlendirilmesi için istem aranmaz.

Katılmanın davaya etkisi

Madde 240

1. Katılma davayı durdurmaz.
2. Tarihi belirlenmiş olan duruşma ve yargılama usulüne ilişkin diğer işlemler vaktin darlığından dolayı katılan kimse çağrılamayacak veya kendisine haber verilemeyecek olsa bile belirli gününde yapılır.

Katılmadan önceki kararlara itiraz

Madde 241

1. Katılmadan önce verilmiş olan kararlar katılana tebliğ edilmez.
2. Bu kararlara karşı kanun yoluna başvurabilmesi için Cumhuriyet savcısı için öngörülen sürenin geçmesiyle katılan da başvuru hakkını kaybeder.

Katılanın kanun yoluna başvurması

Madde 242

1. Katılan, Cumhuriyet savcısına bağlı olmaksızın kanun yollarına başvurabilir.
2. Karar, katılanın başvurusu üzerine bozulursa, Cumhuriyet savcısı işi yeniden takip eder.

Katılmanın hükümsüz kalması

Madde 243

1. Katılan, vazgeçerse veya ölürse katılma hükümsüz kalır. Mirasçılar, katılanın haklarını takip etmek üzere davaya katılabilirler.

BEŞİNCİ KİTAP
Özel Yargılama Usulleri

BİRİNCİ KISIM
Gaiplerin ve Kaçakların Yargılanması, Tüzel Kişilerin Soruşturmada ve Kovuşturmada Temsili, Bazı Suçlara İlişkin Muhakeme Usulü

BİRİNCİ BÖLÜM

Gaiplerin Yargılanması

Gaibin tanımı ve yapılabilecek işlemler

Madde 244

1. Bulunduğu yer bilinmeyen veya yurt dışında bulunup da yetkili mahkeme önüne getirilemeyen veya getirilmesi uygun bulunmayan sanık gaip sayılır.
2. Gaip hakkında duruşma açılmaz; mahkeme, delillerin ele geçirilmesi veya korunması amacıyla gerekli işlemleri yapar.
3. Bu işlemler naip hâkim veya istinabe olunan mahkeme aracılığıyla da yapılabilir.
4. Bu işlemler sırasında sanığın müdafii veya kanunî temsilcisi veya eşi hazır bulunabilir. Gerektiğinde, mahkemece barodan bir müdafi görevlendirilmesi istenir.

Gaibe ihtar

Madde 245

1. Adresi bilinmeyen gaibe, mahkeme önüne gelmesi veya adresini bildirmesi hususları uygun bir iletişim aracıyla ihtar edilir.

Sanığa verilecek güvence belgesi

Madde 246

1. Mahkeme, gaip olan sanık hakkında duruşmaya gelmesi hâlinde tutuklanmayacağı hususunda bir güvence belgesi verebilir ve bu güvence koşullara bağlanabilir.
2. Sanık, hapis cezası ile mahkûm olur veya kaçmak hazırlığında bulunur veya güvence belgesinin bağlı olduğu koşullara uymazsa belgenin hükmü kalmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Kaçakların Yargılanması

Kaçağın tanımı

Madde 247

1. Hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kendisine ulaşılamayan kişiye kaçak denir. (1)

2. (Ek: 25/5/2005 - 5353/31 md.) Hakkında, 248 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olan şüpheli veya sanığın, yetkili Cumhuriyet savcısı veya mahkemece usulüne göre yapılan tebligata uymamasından dolayı verilen zorla getirilme kararı da yerine getirilemez ise, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme; (1)(2)

a. Çağrının bir gazete ile şüpheli veya sanığın bilinen konutunun kapısına asılmak suretiyle ilânına karar verir; yapılacak ilânlarda, onbeş gün içinde gelmediği takdirde 248 inci maddede gösterilen tedbirlere hükmedilebileceğini ayrıca açıklar, (1)

b. Bu işlemlerin yerine getirildiğinin bir tutanak ile saptanmasından itibaren onbeş gün içinde başvurmayan şüpheli veya sanığın kaçak olduğuna karar verir.

3. Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet kararı verilemez. [1]

4. Duruşma yapılan hâllerde kaçak sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir avukat görevlendirilmesini ister.[1]

Zorlama amaçlı elkoyma ve teminat belgesi

Madde 248

1. Kaçak sanığın duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye'de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına amaçla orantılı olarak mahkeme kararıyla elkonulabilir ve gerektiğinde idaresi için kayyım atanır. Elkoyma ve kayyım atama kararı müdafiine bildirilir.

2. Birinci fıkra hükmü;

a. Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

I. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),

II. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

III. Hırsızlık (madde 141, 142),

IV. Yağma (madde 148, 149),

V. Güveni kötüye kullanma (madde 155),

VI. Dolandırıcılık (madde 157, 158),

VII. Hileli iflas (madde 161),

VIII. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

IX. Parada sahtecilik (madde 197),

X. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220),

XI. Zimmet (madde 247),

XII. İrtikâp (madde 250),

XIII. Rüşvet (madde 252),

XIV. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),

XV. Edimin ifasına fesat karıştırma (madde 236),

XVI. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

XVII. (Ek: 24/11/2016-6763/33 md.) Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313), (1)

XVIII. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),

XIX. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337),

b. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,

c. Bankalar Kanununun 22'nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,

e. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74'üncü maddelerinde tanımlanan suçlar, hakkında uygulanır.

3. Elkonulan mal, hak ve alacakların korunmasında, elkoymaya ilişkin hükümler uygulanır. Tedbirlere ilişkin kararların özetinin bir gazetede ilânına sulh ceza hâkimince veya mahkemece karar verilebilir.

4. Kaçak yakalandığında veya kendiliğinden gelerek teslim olduğunda elkoymanın kaldırılmasına karar verilir.

5. Kaçak hakkında 100 üncü ve sonraki maddeler gereğince, sulh ceza hâkimi veya mahkeme tarafından yokluğunda tutuklama kararı verilebilir.

6. Sulh ceza hâkimi veya mahkeme elkoymaya karar verdiğinde, kaçağın yasal olarak bakmakla yükümlü bulunduğu yakınlarının alınan tedbirler nedeniyle yoksulluğa düşebileceklerini saptarsa, bunların geçimlerini sağlamak üzere, elkonulan mal varlığından sosyal durumları ile orantılı miktarda yardımda bulunulması konusunda kayyıma izin verir.

7. 246'ncı madde hükmü kaçaklar hakkında da uygulanır.

8. Bu kararlara karşı itiraz edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tüzel Kişilerin Soruşturmada ve Kovuşturmada Temsili

Tüzel kişinin temsili

Madde 249

1. Bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada tüzel kişinin organ veya temsilcisi, katılan veya savunma makamı yanında yer alan sıfatıyla duruşmaya kabul edilir.

2. Bu durumda, tüzel kişinin organ veya temsilcisi bu Kanunun katılana veya sanığa sağladığı haklardan yararlanır.

3. Birinci fıkra hükmü, sanığın aynı zamanda tüzel kişinin organ veya temsilcisi sıfatını taşıması hâlinde uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Suçlara İlişkin Muhakeme

Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi

Madde 250 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.)

Soruşturma

Madde 251 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.)

Kovuşturma

Madde 252 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.)

İKİNCİ KISIM
Uzlaşma ve Müsadere

BİRİNCİ BÖLÜM

Uzlaşma

Uzlaşma

Madde 253 – (Değişik: 6/12/2006-5560/24 md.)

1. Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a. Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b. Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

I. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),

II. Taksirle yaralama (madde 89),

III. **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Tehdit (madde 106, birinci fıkra),

IV. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),

V. **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Hırsızlık (madde 141),

VI. **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Dolandırıcılık (madde 157),

VII. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),

VIII. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.

c. **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

2. Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

3. Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, (...)(1) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 - 5918/8 md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz. (1)

4. Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırmacı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren üç gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır. (2)

5. Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

6. Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşılamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.

7. Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.

8. Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

9. Şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görenin uzlaşma teklifini kabul etmesi halinde, Cumhuriyet savcısı uzlaştırmayı kendisi gerçekleştirebileceği gibi, uzlaştırmacı olarak avukat görevlendirilmesini barodan isteyebilir veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından uzlaştırmacı görevlendirebilir.

10. Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırmacı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.

11. Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görülen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır. [3]

12. Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır.

Uzlaştırma bürosu bu süreyi en çok yirmi gün daha uzatabilir. (3)

13. Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafi ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.
14. Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.
15. Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.
16. Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.
17. Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.
18. Uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.
19. Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde, 171'inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171'inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılamaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38'inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.
20. Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.
21. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunulduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek Cumhuriyet savcısına verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.
22. **(Değişik birinci cümle: 24/11/2016-6763/34 md.)** Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.
23. Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.
24. **(Değişik: 24/11/2016-6763/34 md.)** Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.
25. **(Ek: 24/11/2016-6763/34 md.)** Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Mahkeme tarafından uzlaştırma

Madde 254 – (Değişik: 6/12/2006-5560/25 md.)

1. Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, uzlaştırma işlemleri 253'üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre, mahkeme tarafından yapılır.
2. Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, 231'inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231'inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.

Birden çok fail bulunması hâlinde uzlaşma

Madde 255

1. Aralarında iştirak ilişkisi olsun veya olmasın birden çok kişi tarafından işlenen suçlarda, ancak uzlaşan kişi uzlaşmadan yararlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Müsadere Usulü

Başvuru

Madde 256

1. Müsadere kararı verilmesi gereken hâllerde, kamu davası açılmamış veya kamu davası açılmış olup da esasla beraber bir karar verilmemişse; karar verilmesi için, Cumhuriyet savcısı veya katılan, davayı görmeye yetkili mahkemeye başvurabilir.
2. Kamu davası açılmış olup da iade edilmesi gereken eşya veya malvarlığı değerleri ile ilgili olarak esasla birlikte bir karar verilmemiş olması durumunda, mahkemece re'sen veya ilgililerin istemi üzerine bunların iadesine karar verilir.

Duruşma ve karar

Madde 257

1. 256'ncı maddeye göre verilmesi gereken kararlar, duruşmalı olarak verilir.
2. Müsadere veya iade olunacak eşya veya diğer malvarlığı değerleri üzerinde hakkı olan kimseler de duruşmaya çağrılır. Bu kişiler, sanığın sahip olduğu hakları kullanabilirler.
3. Çağrıya uymamaları, işlemin ertelenmesine neden olmaz ve hükmün verilmesini engellemez.

Kanun yolu

Madde 258

1. 256'ncı maddeye göre verilecek hükümlere karşı Cumhuriyet savcısı, katılan ve 257'nci maddede belirlenen kişiler için istinaf yolu açıktır.

Suç konusu olmayan eşyanın müsaderesi

Madde 259

1. Suç konusu olmayıp sadece müsadereye tâbi bulunan eşyanın müsaderesine sulh ceza hâkimi tarafından duruşma yapılmaksızın karar verilir.

ALTINCI KİTAP
Kanun Yolları

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Kanun yollarına başvurma hakkı

Madde 260

1. Hâkim ve mahkeme kararlarına karşı Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanlar için kanun yolları açıktır.
2. **(Değişik: 18/6/2014-6545/73 md.)** Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurabilirler.
3. Cumhuriyet savcısı, sanık lehine olarak da kanun yollarına başvurabilir.

Avukatın başvurma hakkı

Madde 261

1. Avukat, müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişilerin açık arzusuna aykırı olmamak koşuluyla kanun yollarına başvurabilir.

Yasal temsilcinin ve eşin başvurma hakkı

Madde 262

1. Şüpheli veya sanığın yasal temsilcisi ve eşi, şüpheli veya sanığa açık olan kanun yollarına süresi içinde kendiliklerinden başvurabilirler. Şüphelinin veya sanığın başvurusuna ilişkin hükümler, bunlar tarafından yapılacak başvuru ve onu izleyen işlemler için de geçerlidir.

Tutuklunun kanun yollarına başvurması

Madde 263

1. Tutuklu bulunan şüpheli veya sanık, zabıt kâtibine veya tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürüne beyanda bulunmak suretiyle veya bu hususta bir dilekçe vererek kanun yollarına başvurabilir.
2. Zabıt kâtibine başvuru hâlinde, kanun yollarına başvuru beyanı veya dilekçesi ilgili deftere kaydedildikten sonra bu hususları belirten bir tutanak düzenlenerek tutuklu bulunan şüpheli veya sanığa bir örneği verilir.
3. Kurum müdürüne başvuru hâlinde ikinci fıkra hükmüne göre işlem yapılarak, tutanak ve dilekçe derhâl ilgili mahkemeye gönderilir. Zabıt kâtibi başvuruyu ilgili deftere kaydeder.

4. Zabıt kâtibi veya kurum müdürü tarafından ikinci fıkra hükmüne göre işlem yapıldığı zaman kanun yolları için bu Kanunda belirlenen süreler kesilmiş sayılır.

Kanun yolunun belirlenmesinde yanılma

Madde 264

1. Kabul edilebilir bir başvuruda kanun yolunun veya merciin belirlenmesinde yanılma, başvuranın haklarını ortadan kaldırmaz.
2. Bu hâlde başvurunun yapıldığı merci, başvuruyu derhâl görevli ve yetkili olan mercie gönderir.

Cumhuriyet savcısının başvuru sonucunun kapsamı

Madde 265

1. Cumhuriyet savcısı tarafından aleyhine kanun yoluna gidilen karar, sanık lehine bozulabilir veya değiştirilebilir. Cumhuriyet savcısı, kanun yoluna sanık lehine başvurduğunda, yeniden verilen hüküm önceki hükümde tayin edilmiş olan cezadan daha ağır bir cezayı içeremez.

Başvurudan vazgeçilmesi ve etkisi

Madde 266

1. Kanun yoluna başvurulduktan sonra bundan vazgeçilmesi, mercii tarafından karar verilinceye kadar geçerlidir. Ancak, Cumhuriyet savcısı tarafından sanık lehine yapılan başvurudan onun rızası olmaksızın vazgeçilemez.
2. Müdafiin veya vekilin başvurudan vazgeçebilmesi, vekâletnamede bu hususta özel yetkili kılınmış olması koşuluna bağlıdır.
3. 150'nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca, kendisine müdafi atanan şüpheli veya sanıklar yararına kanun yoluna başvurulduğunda veya başvurulan kanun yolundan vazgeçildiğinde şüpheli veya sanık ile müdafiin iradesi çelişirse müdafiin iradesi geçerli sayılır.

İKİNCİ KISIM
Olağan Kanun Yolları

BİRİNCİ BÖLÜM

İtiraz

İtiraz olunabilecek kararlar

Madde 267

1. Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.

İtiraz usulü ve inceleme mercileri

Madde 268

1. Hâkim veya mahkeme kararına karşı itiraz, kanunun ayrıca hüküm koymadığı hâllerde 35'inci maddeye göre ilgililerin kararı öğrendiği günden itibaren yedi gün içinde kararı veren mercie verilecek bir dilekçe veya tutanağa geçirilmek koşulu ile zabıt kâtibine beyanda bulunmak suretiyle yapılır. Tutanakla tespit edilen beyanı ve imzayı mahkeme başkanı veya hâkim onaylar. 263'üncü madde hükmü saklıdır.
2. Kararına itiraz edilen hâkim veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok üç gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.
3. İtirazı incelemeye yetkili merciler aşağıda gösterilmiştir:

a. **(Değişik: 18/6/2014-6545/74 md.)** Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b. **(Değişik: 18/6/2014-6545/74 md.)** İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hâkimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği, tutuklama kararını itiraz mercii olarak inceleyemez.

c. Asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulundukları ağır ceza mahkemesine ve bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye; o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir.

d. Naip hâkim kararlarına yapılacak itirazların incelenmesi, mensup oldukları ağır ceza mahkemesi başkanına, istinabe olunan mahkeme kararlarına karşı yukarıdaki bentlerde belirtilen esaslara göre bulundukları yerdeki mahkeme başkanı veya mahkemeye aittir.

e. Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları ile Yargıtay ceza dairelerinin esas mahkeme olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara yapılan itirazlarda; üyenin kararını görevli olduğu dairenin başkanı, daire başkanı ile ceza dairesinin kararını numara itibarıyla izleyen ceza dairesi; son numaralı daire söz konusu ise birinci ceza dairesi inceler.

İtirazın kararın yerine getirilmesinde etkisi

Madde 269

1. İtiraz, kararın yerine getirilmesinin geri bırakılması sonucunu doğurmaz.
2. Ancak, kararına itiraz edilen makam veya kararı inceleyecek merci, geri bırakılmasına karar verebilir.

İtirazın Cumhuriyet savcısına ve karşı tarafa tebliği ile inceleme ve araştırma yapılması

Madde 270

1. İtirazı inceleyecek merci, yazı ile cevap verebilmesi için itirazı, Cumhuriyet savcısı ve karşı tarafa bildirebilir. Merci, inceleme ve araştırma yapabileceği gibi gerekli gördüğünde bunların yapılmasını da emredebilir.
2. **(Ek: 11/4/2013-6459/20 md.)** 101 ve 105'inci maddeler uyarınca yapılan itiraz üzerine Cumhuriyet savcısından görüş alınması durumunda, bu görüş şüpheli, sanık veya müdafiine bildirilir. Şüpheli, sanık veya müdafii üç gün içinde görüşünü bildirebilir.

Karar

Madde 271

1. Kanunda yazılı olan hâller saklı kalmak üzere, itiraz hakkında duruşma yapılmaksızın karar verilir. Ancak, gerekli görüldüğünde Cumhuriyet savcısı ve sonra müdafi veya vekil dinlenir.
2. İtiraz yerinde görülürse merci, aynı zamanda itiraz konusu hakkında da karar verir.
3. Karar mümkün olan en kısa sürede verilir.
4. Merciin, itiraz üzerine verdiği kararları kesindir; ancak ilk defa merci tarafından verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstinaf

İstinaf

Madde 272

1. İlk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, onbeş yıl ve daha fazla hapis cezalarına ilişkin hükümler, bölge adliye mahkemesince re'sen incelenir.
2. Hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmemiş olan mahkeme kararlarına karşı da hükümle birlikte istinaf yoluna başvurulabilir.
3. Ancak;

a. **(Değişik: 31/3/2011-6217/23 md.)** Hapis cezasından çevrilen adlî para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adlî para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,

b. Üst sınırı beşyüz günü geçmeyen adlî para cezasını gerektiren suçlardan beraat hükümlerine,

c. Kanunlarda kesin olduğu yazılı bulunan hükümlere, karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

İstinaf istemi ve süresi

Madde 273

1. İstinaf istemi, hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu sanık hakkında 263'üncü madde hükmü saklıdır.
2. Hüküm, istinaf yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.
3. **(Değişik: 18/6/2014-6545/75 md.)** Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurabilirler.
4. Sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanların dilekçe veya beyanında, başvuruya ilişkin nedenlerin gösterilmemesi inceleme yapılmasına engel olmaz.
5. Cumhuriyet savcısı, istinaf yoluna başvurma nedenlerini gerekçeleriyle birlikte yazılı isteminde açıkça gösterir. Bu istem ilgililere tebliğ edilir. İlgililer, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde bu husustaki cevaplarını bildirebilirler.

Eski hâle getirme süresi içinde istinaf süresinin işlemesi

Madde 274

1. Sanık, yokluğunda aleyhine verilen hükümlere karşı eski hâle getirme isteminde bulunabilir. Eski hâle getirme süresi içinde de istinaf süresi işler. Sanığın eski hâle getirme isteminde bulunduğu hâllerde, ayrıca istinaf isteminde bulunması gerekir. Bu hâlde istinaf istemi ile ilişkili işler, eski hâle getirme istemi hakkında karar verilinceye kadar ertelenir.

İstinaf başvurusunun etkisi

Madde 275

1. Süresi içinde yapılan istinaf başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.
2. Hüküm, istinaf yoluna başvuran Cumhuriyet savcısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükme karşı istinaf yoluna başvurulduğunun mahkemece öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.

İstinaf isteminin hükmü veren mahkemece reddi

Madde 276

1. İstinaf istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra veya aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir hükme karşı yapılmışsa ya da istinaf yoluna başvuranın buna hakkı yoksa, hükmü veren mahkeme bir kararla dilekçeyi reddeder.
2. İstinaf başvurusunda bulunan Cumhuriyet savcısı veya ilgililer, ret kararının kendilerine tebliğinden itibaren yedi gün içinde bölge adliye mahkemesinden bu hususta bir karar vermesini isteyebilirler. Bu takdirde dosya bölge adliye mahkemesine gönderilir. Ancak, bu nedenle hükmün infazı ertelenemez.

İstinaf isteminin tebliği ve cevabı

Madde 277

1. 276'ncı maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen istinaf dilekçesi veya beyana ilişkin tutanağın bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.
2. Karşı taraf sanık ise, bir tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesine (...) (1) gönderilir.
3. 262 ve 263'üncü madde hükümleri saklıdır.

Dosyanın bölge adliye mahkemesinde tevzii (2)

Madde 278

1. (Değişik: 15/8/2016-KHK-674/14 md.) (1) Dava dosyası, bölge adliye mahkemesine geldiğinde işbölümüne göre görevli ceza dairesine verilir. Daire, varsa tebligat eksikliklerinin giderilmesini sağlar.

Dosya üzerinde ön inceleme

Madde 279

1. Dosya üzerinde yapılan ön inceleme sonunda;

a. Bölge adliye mahkemesinin yetkili olmadığının anlaşılması hâlinde dosyanın yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilmesine,

b. Bölge adliye mahkemesine başvurunun süresi içinde yapılmadığının, incelenmesi istenen kararın bölge adliye mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının, başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması hâlinde istinaf başvurusunun reddine, karar verilir. **(Ek cümle: 18/6/2014-6545/76 md.)** Bu kararlar itiraza tabidir.

Bölge adliye mahkemesinde inceleme ve kovuşturma(1)(2)

Madde 280

1. Bölge adliye mahkemesi, (...) (1) dosyayı ve dosyayla birlikte sunulmuş olan delilleri inceledikten sonra;

a. İlk derece mahkemesinin kararında usule veya esasa ilişkin herhangi bir hukuka aykırılığın bulunmadığını, delillerde veya işlemlerde herhangi bir eksiklik olmadığını, ispat bakımından değerlendirmenin yerinde olduğunu saptadığında istinaf başvurusunun esastan reddine, 303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı hâlinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine, (2)

b. (Ek: 20/7/2017-7035/15 md.) Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi hâlinde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

c. (Ek: 20/7/2017-7035/15 md.) Olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hâllerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

d. İlk derece mahkemesinin kararında 289 uncu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri hariç diğer bentlerinde belirtilen bir hukuka aykırılık nedeninin bulunması hâlinde hükmün bozulmasına ve dosyanın yeniden incelenmek ve hükmolunmak üzere hükmü bozulan ilk derece mahkemesine veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği diğer bir ilk derece mahkemesine gönderilmesine,

e. Diğer hâllerde, gerekli tedbirleri aldıktan sonra (...) davanın yeniden görülmesine ve duruşma hazırlığı işlemlerine başlanmasına,(2)(3)

Karar verir.

2. (Ek: 18/6/2014-6545/77 md.) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar.
3. (Ek: 20/7/2017-7035/15 md.) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların sanık lehine olması hâlinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar.

Duruşma hazırlığı

Madde 281

1. Duruşma hazırlığı aşamasında bölge adliye mahkemesi başkanı veya görevlendireceği üye, 175'inci madde hükümlerine uygun olarak duruşma gününü saptar; gerekli çağrıları yapar.
2. Mahkemece, gerekli görülen tanıkların, bilirkişilerin dinlenilmesine ve keşfin yapılmasına karar verilir.

İstisnalar (2)(3)

Madde 282

1. Duruşma açıldığında aşağıda gösterilen istisnalar dışında bu Kanunun duruşma hazırlığı, duruşma ve karara ilişkin hükümleri uygulanır:

a. Duruşma, bu Kanunun öngördüğü genel hükümlere göre başladıktan sonra görevlendirilen üyenin inceleme raporu anlatılır. (2)

b. İlk derece mahkemesinin gerekçeli hükmü anlatılır. (2)

c. (Değişik: 20/7/2017-7035/17 md.) İlk derece mahkemesinde dinlenilen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporu anlatılır.

d. (Ek: 20/7/2017-7035/17 md.) Bölge adliye mahkemesi duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler, yapılmışsa keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporlar anlatılır. (2)(3)

e. Bölge adliye mahkemesi duruşmasında dinlenilmeleri gerekli görülen tanık ve bilirkişiler çağrılır. (2)

Sanık lehine başvurma hâlinde verilecek hüküm (4)

Madde 283

1. (1) İstinaf yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz. (4)

Direnme yasağı

Madde 284

1. Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez; bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.
2. İtiraz ve temyize ilişkin hükümler saklıdır.

Özel kanunların temyize ilişkin hükümleri (5)

Madde 285

1. (1) 23/4/2016 tarihli ve 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adlî İş Birliği Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü hariç; diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtaya başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin ilk derece mahkemelerinin karar ve hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temyiz

Temyiz(1)

Madde 286

1. Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma dışında kalan hükümleri temyiz edilebilir.
2. Ancak;

a. İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları,

b. İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezalarını artırmayan bölge adliye mahkemesi kararları,

c. (Ek: 20/7/2017-7035/20 md.) Hapis cezasından çevrilen seçenek yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen; seçenek yaptırımlara ilişkin her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar, (1)

d. (Değişik: 18/6/2014-6545/78 md.) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları, (1)

e. Adlî para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları, (1) (2)

f. (Değişik: 18/6/2014-6545/78 md.) Sadece eşya veya kazanç müsaderesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları, (1)

g. On yıl veya daha az hapis cezasını veya adlî para cezasını gerektiren suçlardan, ilk derece mahkemesince verilen beraat kararları ile ilgili olarak (...)(2) istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları, (1) (2)

h. (Değişik: 18/6/2014-6545/78 md.) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar, (1)

i. Yukarıdaki bentlerde yer alan sınırlar içinde kalmak koşuluyla aynı hükümde, cezalardan ve kararlardan birden fazlasını içeren bölge adliye mahkemesi kararları,

Temyiz edilemez.

Hükümden önceki kararların temyizi

Madde 287

1. Hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmemiş olan mahkeme kararları da hükümle beraber temyiz olunabilir.

Temyiz nedeni

Madde 288

1. Temyiz, ancak hükmün hukuka aykırı olması nedenine dayanır.
2. Bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması hukuka aykırılıktır.

Hukuka kesin aykırılık hâlleri

Madde 289

1. Temyiz dilekçesi veya beyanında gösterilmiş olmasa da aşağıda yazılı hâllerde hukuka kesin aykırılık var sayılır:

a. Mahkemenin kanuna uygun olarak teşekkül etmemiş olması.

b. Hâkimlik görevini yapmaktan kanun gereğince yasaklanmış hâkimin hükme katılması.

c. Geçerli şüphe nedeniyle hakkında ret istemi öne sürülmüş olup da bu istem kabul olunduğu hâlde hâkimin hükme katılması veya bu istemin kanuna aykırı olarak reddedilip hâkimin hükme katılması.

d. Mahkemenin kanuna aykırı olarak davaya bakmaya kendini görevli veya yetkili görmesi.

e. Cumhuriyet savcısı veya duruşmada kanunen mutlaka hazır bulunması gereken diğer kişilerin yokluğunda duruşma yapılması.

f. Duruşmalı olarak verilen hükümde açıklık kuralının ihlâl edilmesi.
g. Hükmün 230'uncu madde gereğince gerekçeyi içermemesi.
h. Hüküm için önemli olan hususlarda mahkeme kararı ile savunma hakkının sınırlandırılmış olması.
i. Hükmün hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delile dayanması.

Sanığın yararına olan kurallara aykırılık

Madde 290

1. Sanığın yararına olan hukuk kurallarına aykırılık, sanık aleyhine hükmün bozdurulması için Cumhuriyet savcısına bir hak vermez.

Temyiz istemi ve süresi

Madde 291

1. Temyiz istemi, hükmün açıklanmasından itibaren on beş gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263'üncü madde hükmü saklıdır.
2. Hüküm, temyiz yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.

Eski hâle getirme süresi içinde temyiz süresinin işlemesi

Madde 292

1. Sanığın aleyhine, yokluğunda verilen hükümlerde eski hâle getirme istemiyle ilgili olarak 274'üncü madde hükümleri uygulanır.

Temyiz başvurusunun etkisi

Madde 293

1. Süresi içinde yapılan temyiz başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.
2. Hüküm, temyiz eden Cumhuriyet savcısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükmün temyiz edildiğinin bölge adliye mahkemesince öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.

Temyiz başvurusunun içeriği

Madde 294

1. Temyiz eden, hükmün neden dolayı bozulmasını istediğini temyiz başvurusunda göstermek zorundadır.
2. Temyiz sebebi, ancak hükmün hukukî yönüne ilişkin olabilir.

Temyiz gerekçesi

Madde 295

1. Temyiz başvurusunda temyiz nedenleri gösterilmemişse temyiz başvurusu için belirlenen sürenin bitmesinden veya gerekçeli kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde hükmü temyiz olunan bölge adliye mahkemesine bu nedenleri içeren bir ek dilekçe verilir. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.
2. Temyiz, sanık tarafından yapılmış ise, ek dilekçe kendisi veya müdafii tarafından imza edilerek verilir.
3. Müdafii yoksa sanık, tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapacağı bir beyanla gerekçesini açıklayabilir; tutanak hâkime onaylatılır. Sanığın yasal temsilcisi ve eşi hakkında 262'nci madde, tutuklu sanık hakkında ise 263'üncü madde hükümleri saklıdır.

Temyiz isteminin kabule değer sayılmamasından dolayı hükmü veren mahkemece reddi

Madde 296

1. Temyiz istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan bölge adliye veya ilk derece mahkemesi bir karar ile temyiz istemini reddeder.
2. Temyiz eden, ret kararının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde Yargıtaydan bu hususta bir karar vermesini isteyebilir. Bu takdirde dosya Yargıtaya gönderilir. Ancak, bu nedenden dolayı hükmün infazı ertelenemez.

Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi

Madde 297

1. 296'ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.
2. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.
4. Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.
5. 262 ve 263'üncü madde hükümleri saklıdır.

Temyiz isteminin reddi

Madde 298

1. Yargıtay, süresi içinde temyiz başvurusunda bulunulmadığını, hükmün temyiz edilemez olduğunu, temyiz edenin buna hakkı olmadığını ya da

temyiz dilekçesinin temyiz sebeplerini içermediğini saptarsa, temyiz istemini reddeder.

Duruşmalı inceleme

Madde 299

1. On yıl veya daha fazla hapis cezasına ilişkin hükümlerde, Yargıtay, incelemelerini uygun görmesi halinde duruşma yoluyla yapabilir. Duruşma gününden sanığa, katılana, müdafi ve vekile haber verilir. Sanık, duruşmada hazır bulunabileceği gibi, kendisini bir müdafi ile de temsil ettirebilir
2. Sanık, tutuklu ise duruşmaya katılmak isteminde bulunamaz.

Duruşmada usul

Madde 300

1. Duruşmadan önce görevlendirilen üye veya tetkik hâkimi tarafından hazırlanan rapor üyelere açıklanır. Üyeler, ayrıca bizzat dosyayı incelerler. Bu hususlar gerçekleştikten sonra duruşma açılır.
2. Duruşmada Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya yerine görevlendirdiği Yargıtay Cumhuriyet savcısı, sanık, müdafii, katılan ve vekili iddia ve savunmalarını açıklar. Temyizi istemiş olan tarafa önce söz verilir. Her hâlde son söz sanığındır.

Temyizde incelenecek hususlar

Madde 301

1. Yargıtay, yalnız temyiz başvurusunda belirtilen hususlar ile temyiz istemi usule ilişkin noksanlardan kaynaklanmışsa, temyiz başvurusunda bunu belirten olaylar hakkında incelemeler yapar.

Temyiz isteminin esastan reddi veya hükmün bozulması

Madde 302

1. Bölge adliye mahkemesinin temyiz olunan hükmünün Yargıtayca hukuka uygun bulunması hâlinde temyiz isteminin esastan reddine karar verilir.
2. Yargıtay, temyiz edilen hükmü, temyiz başvurusunda gösterilen, hükmü etkileyecek nitelikteki hukuka aykırılıklar nedeniyle bozar. Bozma sebepleri ilâmda ayrı ayrı gösterilir.
3. Hüküm, temyiz dilekçesinde gösterilen sebeplerle bozulduğunda, dilekçede açıklanmış olmasa bile saptanan bütün diğer hukuka aykırılık hâlleri de ilâmda gösterilir.
4. Hükmün bozulmasına neden olan hukuka aykırılık, bu hükme esas olarak saptanan işlemlerden kaynaklanmış ise, bunlar da aynı zamanda bozulur.
5. 289'uncu madde hükümleri saklıdır.

Yargıtayca davanın esasına hükmedilecek hâller, hukuka aykırılığın düzeltilmesi

Madde 303

1. Hükme esas olarak saptanan olaylara uygulanmasında hukuka aykırılıktan dolayı hüküm bozulmuş ise, aşağıdaki hâllerde Yargıtay davanın esasına hükmedebileceği gibi hükümdeki hukuka aykırılığı da düzeltebilir:

a. Olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate veya davanın düşmesine ya da alt ve üst sınırı olmayan sabit bir cezaya hükmolunması gerekirse.

b. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddiasına uygun olarak sanığa kanunda yazılı cezanın en alt derecesini uygulamayı uygun görürse.

c. Mahkemece sabit görülen suçun unsurları, niteliği ve cezası hükümde doğru gösterilmiş olduğu hâlde sadece kanunun madde numarası yanlış yazılmış ise.

d. Hükümden sonra yürürlüğe giren kanun, suçun cezasını azaltmış ve mahkemece sanığa verilecek cezanın belirlenmesinde artırma sebebi kabul edilmemiş veya yeni bir kanun ile fiil suç olmaktan çıkarılmış ise birinci hâlde daha az bir cezanın hükmolunması ve ikinci hâlde hiç ceza hükmolunmaması gerekirse.

e. Sanığın açıkça saptanmış olan doğum ve suç tarihlerine göre verilecek cezanın belirlenmesinde gerekli indirim yapılmamış veya yanlış indirim yapılmış ise.

f. Artırma veya indirim sonucunda verilecek ceza süresi veya miktarının belirlenmesinde maddî hata yapılmış ise.

g. Türk Ceza Kanununun 61'inci maddesindeki sıralamanın gözetilmemesi yüzünden eksik veya fazla ceza verilmiş ise.

h. Harçlar Kanunu ile yargılama giderlerine ilişkin hükümlere ve Avukatlık Kanununa göre düzenlenen ücret tarifesine aykırılık mevcutsa.

Yargıtay kararının gönderileceği merci

Madde 304

1. Yargıtayca 302 nci maddenin birinci fıkrası veya 303 üncü madde uyarınca verilen kararlara ilişkin dosya, hükmü veren bölge adliye mahkemesine gönderilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilir. Bölge adliye mahkemesi, dosyayı Yargıtaydan geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde gereğinin yapılması için ilgili ilk derece mahkemesine gönderir.
2. Yargıtay, dosyayı 303'üncü maddede belirtilenlerin dışında kalan hâllerde yeniden incelenmek ve hüküm verilmek üzere hükmü bozulan bölge adliye mahkemesine veya diğer bir bölge adliye mahkemesine gönderir.
3. Hüküm, mahkemenin hukuka aykırı olarak kendisini görevli veya yetkili görmesinden dolayı bozulmuşsa, Yargıtay aynı zamanda dosyayı görevli veya yetkili mahkemeye gönderir.

4. İlk derece mahkemesi tarafından doğrudan temyiz yolu açık bulunan hükümlerle ilgili olarak verilen karara ilişkin dosya, hükmü veren ilk derece mahkemesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

Yargıtayda hükmün açıklanması

Madde 305

1. Hüküm, 231'inci madde gereğince açıklanır. Buna olanak bulunmadığı takdirde duruşmanın bitiminden itibaren yedi gün içinde karar verilir.

Hükmün bozulmasının diğer sanıklara etkisi

Madde 306

1. Hüküm, sanık lehine bozulmuşsa ve bu hususların temyiz isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanması olanağı varsa, bu sanıklar da temyiz isteminde bulunmuşçasına hükmün bozulmasından yararlanırlar.

Davaya yeniden bakacak mahkemenin işlemleri

Madde 307

1. Yargıtaydan verilen bozma kararı üzerine davaya yeniden bakacak bölge adliye veya ilk derece mahkemesi, ilgililere bozmaya karşı diyeceklerini sorar.
2. Sanık, müdafii, katılan ve vekilinin dosyada varolan adreslerine de davetiye tebliğ olunamaması veya davetiye tebliğ olunmasına rağmen duruşmaya gelmemeleri nedeniyle bozmaya karşı beyanları saptanmamış olsa da duruşmaya devam edilerek dava yokluklarında bitirilebilir. Ancak, sanık hakkında verilecek ceza, bozmaya konu olan cezadan daha ağır ise, her hâlde dinlenmesi gerekir.
3. Yargıtaydan verilen bozma kararına bölge adliye veya ilk derece mahkemesinin direnme hakkı vardır. **(Değişik ikinci cümle: 24/11/2016-6763/36 md.)** Direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir. **(Ek iki cümle: 24/11/2016-6763/36 md.)** Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir. Direnme üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunca verilen kararlara karşı direnilemez
4. Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 262'nci maddede gösterilen kimselerce temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Olağanüstü Kanun Yolları

BİRİNCİ BÖLÜM

Cumhuriyet Başsavcısının İtiraz Yetkisi

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi

Madde 308

1. Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, re'sen veya istem üzerine, ilâmın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Ceza Genel Kuruluna itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz.
2. **(Ek: 2/7/2012-6352/99 md.)** İtiraz üzerine dosya, kararına itiraz edilen daireye gönderilir.
3. **(Ek: 2/7/2012-6352/99 md.)** Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.

Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi

Madde 308/A- (Ek: 20/7/2017-7035/23 md.)

(1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kanun Yararına Bozma

Kanun yararına bozma

Madde 309

1. Hâkim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen karar veya hükümde hukuka aykırılık bulunduğunu öğrenen Adalet Bakanlığı, o karar veya hükmün Yargıtayca bozulması istemini, yasal nedenlerini belirterek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak bildirir. (1)
2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, bu nedenleri aynen yazarak karar veya hükmün bozulması istemini içeren yazısını Yargıtayın ilgili ceza dairesine verir.
3. Yargıtayın ceza dairesi ileri sürülen nedenleri yerinde görürse, karar veya hükmü kanun yararına bozar.
4. Bozma nedenleri:

a. 223'üncü maddede tanımlanan ve davanın esa-

sını çözmeyen bir karara ilişkin ise, kararı veren hâkim veya mahkeme, gerekli inceleme ve araştırma sonucunda yeniden karar verir.

b. Mahkûmiyete ilişkin hükmün, davanın esasını çözmeyen yönüne veya savunma hakkını kaldırma veya kısıtlama sonucunu doğuran usul işlemlerine ilişkin ise, kararı veren hâkim veya mahkemece yeniden yapılacak yargılama sonucuna göre gereken hüküm verilir. Bu hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz.

c. Davanın esasını çözüp de mahkûmiyet dışındaki hükümlere ilişkin ise, aleyhte sonuç doğurmaz ve yeniden yargılamayı gerektirmez.

d. Hükümlünün cezasının kaldırılmasını gerektiriyorsa cezanın kaldırılmasına, daha hafif bir cezanın verilmesini gerektiriyorsa bu hafif cezaya Yargıtay ceza dairesi doğrudan hükmeder.

5. Bu madde uyarınca verilen bozma kararına karşı direnilemez.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının kanun yararına başvurması

Madde 310

1. 309'uncu maddede belirtilen yetki, aynı maddenin dördüncü fıkrasının (d) bendindeki hâllere özgü olmak üzere ve kanun yararına olarak re'sen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından da kullanılabilir.
2. 309'uncu madde gereğince Adalet Bakanlığı tarafından başvurulduğunda bu yetki, artık Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından kullanılamaz. [1]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargılamanın Yenilenmesi

Hükümlü lehine yargılamanın yenilenmesi nedenleri

Madde 311

1. Kesinleşen bir hükümle sonuçlanmış bir dava, aşağıda yazılı hâllerde hükümlü lehine olarak yargılamanın yenilenmesi yoluyla tekrar görülür:

a. Duruşmada kullanılan ve hükmü etkileyen bir belgenin sahteliği anlaşılırsa.

b. Yemin verilerek dinlenmiş olan bir tanık veya bilirkişinin hükmü etkileyecek biçimde hükümlü aleyhine kasıt veya ihmal ile gerçek dışı tanıklıkta bulunduğu veya oy verdiği anlaşılırsa.

c. Hükme katılmış olan hâkimlerden biri, hükümlünün neden olduğu kusur dışında, aleyhine ceza kovuşturmasını veya bir ceza ile mahkûmiyetini gerektirecek biçimde görevlerini yapmada kusur etmiş ise.

d. Ceza hükmü hukuk mahkemesinin bir hükmüne dayandırılmış olup da bu hüküm kesinleşmiş diğer bir hüküm ile ortadan kaldırılmış ise.

e. Yeni olaylar veya yeni deliller ortaya konulup da bunlar yalnız başına veya önceden sunulan delillerle birlikte göz önüne alındıklarında sanığın beraatini veya daha hafif bir cezayı içeren kanun hükmünün uygulanması ile mahkûm edilmesini gerektirecek nitelikte olursa.

f. Ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin ve hükmün bu aykırılığa dayandığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması. Bu hâlde yargılamanın yenilenmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde istenebilir.

2. Birinci fıkranın (f) bendi hükümleri, 4.2.2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararları ile, 4.2.2003 tarihinden sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular üzerine verilecek kararlar hakkında uygulanır.

İnfazın geri bırakılması veya durdurulması

Madde 312

1. Yargılamanın yenilenmesi istemi hükmün infazını ertelemez. Ancak mahkeme, infazın geri bırakılmasına veya durdurulmasına karar verebilir.

Yargılamanın yenilenmesine engel olmayan hâller

Madde 313

1. Hükmün infaz edilmiş olması veya hükümlünün ölümü, yargılamanın yenilenmesi istemine engel olmaz.
2. Ölenin eşi, üstsoyu, altsoyu, kardeşleri yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunabilirler.
3. İkinci fıkrada sayılan kişilerin yokluğu hâlinde, Adalet Bakanı da yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunabilir.

Sanık veya hükümlünün aleyhine yargılamanın yenilenmesi nedenleri

Madde 314

1. Kesinleşen bir hükümle sonuçlanmış olan bir dava aşağıda yazılı hâllerde sanık veya hükümlünün aleyhine olarak yargılamanın yenilenmesi yolu ile tekrar görülür:

a. Duruşmada sanığın veya hükümlünün lehine ileri sürülen ve hükme etkili olan bir belgenin sahteliği anlaşılırsa.

b. Hükme katılmış olan hâkimlerden biri, aleyhine ceza kovuşturmasını veya bir ceza ile mahkûmiyetini gerektirecek nitelikte olarak görevlerini yapmada sanık veya hükümlü lehine kusur etmiş ise.

c. Sanık beraat ettikten sonra suçla ilgili olarak hâkim önünde güvenilebilir nitelikte ikrarda bulunmuşsa.

Yargılamanın yenilenmesinin kabul edilmeyeceği hâl

Madde 315

1. Kanunun aynı maddesinde yer almış sınır içinde olmak üzere cezanın değiştirilmesi amacıyla yargılamanın yenilenmesi kabul edilemez.
2. Hatanın giderilebilmesini sağlayacak başka bir yol varsa, yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilemez.

Bir suça dayanan yenileme istemlerinin kabulü koşulları

Madde 316

1. Bir suç iddiasına dayandırılan yenileme istemi, ancak bu fiilden dolayı kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü verilmiş veya mahkûmiyeti gerektirecek nitelikte kuvvetli delil bulunmaması dışında bir nedenle ceza soruşturmasına başlanamamış veya sürdürülememişse kabul edilebilir. Bu madde, 311'inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde yazılı hâlde uygulanmaz.

Yenileme istemi hakkında uygulanacak hükümler

Madde 317

1. Kanun yollarına başvurma hakkındaki genel hükümler, yargılamanın yenilenmesi istemi hakkında da uygulanır.
2. Yargılamanın yenilenmesi istemi, bunun yasal nedenleri ile dayandığı delilleri içerir.

Yenileme isteminin kabule değer olup olmadığı kararı ve mercii

Madde 318

1. Yargılamanın yenilenmesi istemi, hükmü veren mahkemeye sunulur. Bu mahkeme, istemin kabule değer olup olmadığına karar verir.
2. 303'üncü madde gereğince Yargıtayın doğrudan hüküm kurduğu hâllerde de hükmü vermiş olan mahkemeye başvurulur.
3. Yargılamanın yenilenmesi isteminin kabule değer olup olmadığına dair olan karar, duruşma yapılmaksızın verilir.

Yenileme isteminin kabule değer görülmemesi nedenleri ve kabulü hâlinde yapılacak işlem

Madde 319

1. Yargılamanın yenilenmesi istemi, kanunda belirlenen şekilde yapılmamış veya yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamış ise, bu istem kabule değer görülmeyerek reddedilir.
2. Aksi hâlde yargılamanın yenilenmesi istemi, bir diyeceği varsa yedi gün içinde bildirmek üzere Cumhuriyet savcısı ve ilgili tarafa tebliğ olunur.
3. Bu madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir.

Delillerin toplanması

Madde 320

1. Mahkeme, yargılamanın yenilenmesi istemini yerinde bulursa delillerin toplanması için bir naip hâkimi veya istinabe olunan mahkemeyi görevlendirebileceği gibi; kendisi de bu hususları yerine getirebilir.
2. Delillerin mahkemece veya naip hâkim tarafından veya istinabe suretiyle toplanması sırasında, soruşturmaya ilişkin hükümler uygulanır.
3. Delillerin toplanması bittikten sonra Cumhuriyet savcısı ve hakkında hüküm kurulmuş olan kişiden yedi günlük süre içinde görüş ve düşüncelerini bildirmeleri istenir.

Yenileme isteminin esassız olmasından dolayı reddi, aksi takdirde kabulü

Madde 321

1. Yargılamanın yenilenmesi isteminde ileri sürülen iddialar, yeterli derecede doğrulanmaz veya 311'inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 314 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yazılı hâllerde işin durumuna göre bunların önce verilmiş olan hükme hiçbir etkisi olmadığı anlaşılırsa, yargılamanın yenilenmesi istemi esassız olması nedeniyle duruşma yapılmaksızın reddedilir.
2. Aksi hâlde mahkeme, yargılamanın yenilenmesine ve duruşmanın açılmasına karar verir.
3. Bu madde gereğince verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Duruşma yapılmaksızın yenileme isteminin incelenmesi

Madde 322

1. Hükümlü ölmüşse mahkeme yeniden duruşma yapmaksızın gerekli delilleri topladıktan sonra hükümlünün beraatine veya yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine karar verir.
2. Diğer hâllerde de mahkeme, bu hususta yeterli delil varsa Cumhuriyet savcısının uygun görüşünü aldıktan sonra duruşma yapmaksızın hükümlünün derhâl beraatine karar verir.
3. Mahkeme beraat kararı ile beraber önceki hükmün ortadan kaldırılmasını da karar altına alır.
4. Yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunan kimse isterse, gideri Devlet Hazinesine ait olmak üzere önceki hükmün iptaline ilişkin karar Resmî Gazete ile ilân olunacağı gibi mahkemenin takdirine göre diğer gazetelerle de ilân edilebilir.

Yeniden duruşma sonucunda verilecek hüküm

Madde 323

1. Yeniden yapılacak duruşma sonucunda mahkeme, önceki hükmü onaylar veya hükmün iptali ile dava hakkında yeniden hüküm verir.

2. Yargılamanın yenilenmesi istemi hükümlünün lehine olarak yapılmışsa, yeniden verilecek hüküm önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır bir cezayı içeremez.
3. Yargılamanın yenilenmesi sonucunda beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararının verilmesi halinde, önceki mahkûmiyet kararının tamamen veya kısmen infaz edilmesi dolayısıyla kişinin uğradığı maddî ve manevî zararlar bu Kanunun 141 ilâ 144'üncü maddeleri hükümlerine göre tazmin edilir.

YEDİNCİ KİTAP
Yargılama Giderleri ve Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Yargılama Giderleri

Yargılama giderleri

Madde 324

1. Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.
2. Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir.
3. Giderlerin miktarı ile iki taraftan birinin diğerine ödemesi gereken paranın miktarını mahkeme başkanı veya hâkim belirler.
4. Devlete ait yargılama giderlerine ilişkin kararlar, Harçlar Kanunu hükümlerine göre; kişisel haklara ilişkin kararlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. **(Ek cümle: 2/7/2012-6352/100 md.)** Devlete ait yargılama giderlerinin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 106'ncı maddesindeki terkin edilmesi gereken tutarlardan az olması halinde, bu giderin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir.
5. Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.

Sanığın yükümlülüğü

Madde 325

1. Cezaya veya güvenlik tedbirine mahkûm edilmesi hâlinde, bütün yargılama giderleri sanığa yüklenir.
2. **(Değişik: 6/12/2006-5560/27 md.)** Hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve cezanın ertelenmesi hallerinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.
3. Yargılamanın değişik evrelerinde yapılan araştırma veya işlemler nedeniyle giderler meydana gelmiş olup da, sonuç sanık lehine ortaya çıkmış ise, bu giderlerin sanığa yüklenmesinin hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında mahkeme, bunların kısmen veya tamamen Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verir.
4. Hüküm kesinleşmeden sanık ölürse, mirasçılar giderleri ödemekle yükümlü tutulmazlar.

Bağlantılı davalarda giderler

Madde 326

1. Birden çok suçtan dolayı aleyhinde kovuşturma yapılmış olan kimse, bunların bir kısmından mahkûm olmuş ise, beraat ettiği suçların duruşmasının gerektirdiği giderleri ödemekle yükümlü değildir.
2. İştirak halinde işlenmiş bir suç nedeniyle mahkûm edilmiş olanlara, sebebiyet verdikleri yargılama giderleri ayrı ayrı yükletilir.

Beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi hâlinde gider

Madde 327

1. Hakkında beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına karar verilen kişi, sadece kendi kusurundan ileri gelen giderleri ödemeye mahkûm edilir.
2. Bu kişinin önceden ödemek zorunda kaldığı giderler, Devlet Hazinesince üstlenilir.

Karşılıklı hakaret hâllerinde gider

Madde 328

1. Karşılıklı hakaret hâllerinde taraflardan biri veya her ikisi hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararının verilmesi; bunlardan birinin veya her ikisinin giderleri karşılamaya mahkûm edilmelerine engel olmaz.

Suç uydurma ve iftira gibi hâllerde gider

Madde 329

Suç uydurup iftirada bulunduğu sabit olan kimse, bu nedenle yapılmış giderleri ödemeye mahkûm edilir.

Kanun yollarına başvuru sonucunda gider

Madde 330

1. Kanun yollarından birine başvuran taraf, bu başvurusunu geri almasından veya başvurunun reddolunmasından ileri gelen giderleri öder. Kanun yollarına başvuran Cumhuriyet savcısı ise, sanığın ödemek zorunda bulunduğu giderler Devlet Hazinesine yükletilir.
2. Kanun yoluna başvuranın istemi kısmen kabul olunmuş ise, mahkeme uygun gördüğü şekilde giderleri bölüştürür.
3. Kesinleşmiş bir hüküm ile sonuçlanan bir duruş-

ma hakkındaki yargılamanın yenilenmesi isteminden ileri gelen giderler hakkında da aynı hüküm geçerlidir.

4. Eski hâle getirme isteminden doğan giderler, hasım tarafının esassız karşı koymasından meydana gelmiş değilse, bu istemi ileri sürene yükletilir.

İKİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Adlî tatil

Madde 331

1. **(Değişik: 8/8/2011-KHK-650/27 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 27/6/2013-6494/25 md.)** Ceza işlerini gören makam ve mahkemeler her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.
2. Soruşturma ile tutuklu işlere ilişkin kovuşturmaların ve ivedi sayılacak diğer hususların tatil süresi içinde ne suretle yerine getirileceği, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.
3. Tatil süresince bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay, yalnız tutuklu hükümlere ilişkin veya Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu gereğince görülen işlerin incelemelerini yapar.
4. Adlî tatile rastlayan süreler işlemez. Bu süreler tatilin bittiği günden itibaren üç gün uzatılmış sayılır.

Bilgi isteme

Madde 332

1. Suçların soruşturma ve kovuşturması sırasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından yazılı olarak istenilen bilgilere on gün içinde cevap verilmesi zorunludur. Eğer bu süre içinde istenen bilgilerin verilmesi imkânsız ise, sebebi ve en geç hangi tarihte cevap verilebileceği aynı süre içinde bildirilir.
2. Bilgi istenen yazıda yukarıdaki fıkra hükmü ile buna aykırı hareket etmenin Türk Ceza Kanununun 257'nci maddesine aykırılık oluşturabileceği yazılır. Bu durumda haklarında kamu davasının açılması, izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler hakkında, yasama dokunulmazlığı saklı kalmak üzere, doğrudan soruşturma yapılır.

Yönetmelik

Madde 333

1. Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, aksine hüküm bulunmadıkça, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.
2. Kolluk görevlilerine yönelik özel hükümler Ek Madde 1- (Ek: 3/5/2016-6713/10 md.) (1) Kolluk görevlileri hakkındaki öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili iddialara ilişkin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları bizzat ve öncelikle yapar. Bu suçlardan dolayı kolluk görevlileri hakkında açılan davalar, acele işlerden sayılır. Bu tür davaların kanun yolu incelemesi de öncelikli olarak yapılır.

Geçici Madde 1 – (Ek:24/1/2013-6411/2 md.)

1. Bu Kanunun 202'nci maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen yönetmelik, Adalet Bakanlığınca bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde çıkarılır. Bu yönetmelik uyarınca tercüman listeleri oluşturuluncaya kadar bu Kanunun 202'nci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen tercüme hizmetleri sanığın kendisi tarafından getirilen tercüman tarafından yerine getirilir.

Geçici Madde 2 – (Ek: 11/4/2013-6459/21 md.)

1. İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle bir ceza hükmünün verildiğini tespit eden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararlarından, 15.6.2012 tarihi itibarıyla Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi önünde denetlenmekte bulunanlar bakımından bu Kanunun 311'inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Bu durumda olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunabilirler."

Yürürlük

Madde 334

1. Bu Kanun, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girer. (1)

Yürütme

Madde 335

1. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TARAMA TESTİ

1. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi hakimin davaya bakamayacağı hallerden değildir?** *(Madde 22)*

A) Hakimin aynı davada Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmış olması

B) Hakimin aynı davada bilirkişi sıfatıyla dinlenmiş olması

C) Hakim ile sanık arasında 3. derece kayın hısımlığı bulunması

D) Hakimin aynı davada tanık sıfatıyla dinlenmiş olması

2. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre tutuklama ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tutuklama kararı sadece hakim tarafından verilir.

B) Cumhuriyet Savcısı yargılamanın her aşamasında tutukluyu re'sen serbest bırakabilir.

C) Sadece adli para cezasını gerektiren suçlarda tutuklama kararı verilemez.

D) Tutuklama kararı gerekçeli olmalıdır.

3. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre koruma tedbirleri nedeniyle tazminat davasına bakmakla görevli mahkeme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Asliye Ceza Mahkemesi

B) Sulh Ceza Mahkemesi

C) Asliye Hukuk Mahkemesi

D) Ağır Ceza Mahkemesi

4. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi iddianamenin iadesi nedenlerinden değildir? (Madde 174)**

A) Suçun hukuki nitelendirilmesinde hata yapılması

B) Suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delilin toplanmaması

C) Ön ödemeye tabi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde ön ödeme usulünün uygulanmamış olması

D) Uzlaşmaya tabi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde uzlaşma usulünün uygulanmamış olması

5. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre sanığın yüklenen suçu zorunluluk halinde işlediğinin anlaşılması halinde hangi hüküm verilir? (Madde 223)**

A) Davanın reddi

B) Davanın düşmesi

C) Ceza verilmesine yer olmadığı

D) Beraat

6. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı hangi kanun yoluna başvurulabilir?**

A) Temyiz

B) İtiraz

C) Karar düzeltme

D) İstinaf

7. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre kamu davasına katılma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? *(Madde 241)*

A) Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ve malen sorumlu olanlar kamu davasına katılabilir.

B) İlk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar kamu davasına katılma talebinde bulunulabilir.

C) Katılan, Cumhuriyet Savcısına bağlı olmaksızın kanun yollarına başvurabilir.

D) Katılmadan önce verilmiş olan kararlar katılana tebliğ edilir.

8. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi delilin reddi sebeplerinden değildir? *(Madde 206)*

A) Delilin geç bildirilmiş olması

B) Delilin kanuna aykırı olarak elde edilmesi

C) Delil ile ispat edilmek istenen olayın karara etkisinin olmaması

D) Delilin davayı uzatmak maksadıyla ortaya konulması

9. Aşağıdakilerden hangisi 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen koruma tedbirleri arasında yer almaz?

A) Elkoyma

B) Adli kontrol

C) Gözaltı

D) Müsadere

10. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun düzenlemeleri dikkate alındığında, aşağıdaki hükümlerden hangisinin, sanığın sorgusu yapılmamış olduğu takdirde yokluğunda verilmesi mutlak surette mümkün değildir? (Madde 247)

A) Beraat

B) Mahkûmiyet

C) Davanın reddi

D) Davanın düşmesi

11. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, aşağıdaki kararlarlardan hangisini savcı veremez?

A) Gözlemaltı kararı

B) Bilirkişi atanması kararı

C) Gözaltı kararı

D) Fizik kimliğin tespiti kararı

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun düzenlemelerine göre aşağıdakilerden hangisinin, mesleği ve sürekli uğraşı sebebiyle tanıklıktan çekinme hakkı kabul edilmiştir? *(Madde 46)*

A) İmamlar

B) Tapu memurları

C) Evlendirme memurları

D) Mali işlerde görevlendirilmiş müşavirler

13. Yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 331'inci maddesi uyarınca, ceza işlerini gören makam ve mahkemeler her yıl (I) kadar adli tatil olunur. Adli tatile rastlayan süreler işlemez. Bu süreler tatilin bittiği günden itibaren (II) gün uzatılmış sayılır. Yukarıda boş bırakılan (I) ve (II) numaralı yerlere sırasıyla aşağıdaki ifadelerden hangileri gelmelidir?

A) Ağustosun birinden eylülün beşine; yedi

B) Ağustosun birinden eylülün beşine; beş

C) Ağustosun birinden eylülün beşine; üç

D) Temmuzun yirmisinden otuzbir ağustosa; üç

14. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi tanıklıktan çekinebilecek kişiler arasında yer almaz? *(Madde 45)*

A) Şüpheli veya sanığın nişanlısı

B) Evlilik bağı kalmasa bile şüpheli veya sanığın eşi

C) Şüpheli veya sanığın kayın hısımlığından üstsoyu

D) Şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kayın hısımları

15. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, "kovuşturma"nın tanımı aşağıdakilerin hangisidir? *(Madde 1)*

A) Yetkili merciler tarafından suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evredir

B) İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evredir

C) Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir

D) Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir

16. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, suçların soruşturma ve kovuşturması sırasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından yazılı olarak istenilen bilgilere kaç gün içinde cevap verilmesi zorunludur? *(Madde 332)*

A) Yedi B) On

C) On dört D) Yirmi

17. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, bir güvenlik tedbirine mahkûm edilen sanığın yargılama giderleri kime yüklenir? *(Madde 325)*

A) Sanığa B) Devlet Hazinesine

C) Mağdura D) Müdahile

18. Aşağıdakilerden hangisi, mağdurun kovuşturma evresinde kullanabileceği haklardan değildir? *(Madde 234)*

A) Kamu davasına katılma

B) Tanıkların davetini isteme

C) Duruşmadan haberdar edilme

D) Tutanak ve belgelerden vekili aracılığı ile örnek isteme

19. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, müdafi görevini yerine getirmediğinde yapılacak işlem ve müdafilik görevinden yasaklanmayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? *(Madde 151)*

A) Cumhuriyet savcısının yasaklamaya ilişkin talebi hakkında, müdafi veya vekil hakkında açılan kovuşturmanın yapıldığı mahkeme tarafından gecikmeksizin karar verilir.

B) Müdafilik görevinden yasaklama kararı, kovuşturma konusu suçla sınırlı olmak üzere, altı ay süre ile verilebilir.

C) Kovuşturma sonunda mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi halinde, kesinleşmesi beklenmeksizin yasaklama kararı kendiliğinden kalkar.

D) Görevden yasaklama kararı, tutuklu veya hükümlü ile yeni bir müdafi görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir.

20. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre iddianamenin sanığa tebliği ve sanığın çağrılmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? *(Madde 176)*

A) İddianame, çağrı kâğıdı ile birlikte sanığa tebliğ olunur.

B) Tutuklu sanığın çağrılması duruşma gününün tebliği suretiyle yapılır.

C) Tutuklu olmayan sanığa tebliğ olunacak çağrı kâğıdına mazereti olmaksızın gelmediğinde zorla getirileceği yazılır.

D) Çağrı kâğıdının tebliğiyle duruşma günü arasında en az iki hafta süre bulunması gerekir.

1.C 2.B 3.D 4.A 5.C 6.B 7.D 8.A 9.D 10.B 11.A 12.D 13.D 14.D 15.B 16.B 17.A 18.D 19.B 20.D

22. BÖLÜM

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete Tarihi: 15.04.2015 Resmi Gazete Sayısı: 29327

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –

1. Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak Diyanet İşleri Başkanlığında çalışan personelin görevde yükselme veya unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –

1. Bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak Başkanlık teşkilatında görev yapan ve bu Yönetmelik kapsamındaki unvanlı kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle asaleten atanacakları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –

1. Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 –

1. Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aynı düzey görev: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterilen görevleri,

b) Başkan: Diyanet İşleri Başkanını,

c) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

ç) Görevde yükselme: Bu Yönetmelikte belirtilen unvanlara, aynı veya başka hizmet sınıflarından görevde yükselme sınavı sonuçlarına göre yapılacak atamaları,

d) Görevde yükselme sınavı: Bu Yönetmelik hükümlerine göre görevde yükselme suretiyle atanacakların belirlenmesi amacıyla yapılan yazılı ve/veya sözlü sınavı,

e) Hizmet süresi: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde sayılan süreleri,

f) İş günü: Ulusal bayram ile genel ve hafta sonu tatil günleri hariç, diğer günleri,

g) Taşra teşkilatı: Diyanet İşleri Başkanlığı il ve ilçe müftülükleri ile dini yüksek ihtisas ve eğitim merkezi müdürlüklerini,

ğ) Unvan değişikliği: Bu Yönetmelikte belirtilen görevlere, aynı veya başka hizmet sınıflarından unvan değişikliği sınavı sonuçlarına göre yapılacak atamaları,

h) Unvan değişikliği sınavı: Bu Yönetmelik hükümlerine göre unvan değişikliği suretiyle atanacakların belirlenmesi amacıyla yapılan yazılı sınavı,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine İlişkin Esaslar

Görevde yükselmeye tabi görev grupları

MADDE 5 –

1. Bu Yönetmelik kapsamında görevde yükselmeye tabi görev grupları aşağıda belirtilmiştir.

a) Yönetim Hizmetleri Grubu;

1. Şube müdürü, yayınevi satış müdürü,
2. Şef, musahhih, ayniyat saymanı ve teberrukat saymanı,

b) Araştırma ve Planlama Hizmetleri Grubu;

1. Eğitim uzmanı, din hizmetleri uzmanı,
2. Vakit hesaplama uzmanı, araştırmacı, sivil savunma uzmanı,

c) Bilgi İşlem Hizmetleri Grubu;

1. Çözümleyici,

ç) İdari Hizmetler Grubu;

1. Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, memur, santral memuru, veznedar, daktilograf, ambar memuru, satın alma memuru, mutemet ve sekreter, şoför,

d) Destek Hizmetleri Grubu;

1. Teknisyen yardımcısı, hizmetli, aşçı, kaloriferci, dağıtıcı, bekçi.

Unvan değişikliğine tabi kadrolar

MADDE 6 –

1. Bu Yönetmelik kapsamında; avukat, mühendis, mimar, astronom, sosyolog, mütercim, programcı, istatistikçi, kütüphaneci, tekniker, biyolog, laborant, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, hemşire, grafiker, yönetmen, prodüktör, film yapımcısı, ses kayıtçısı, ışıkçı, montajcı, spiker, muhabir, kameraman, teknik ressam ve teknisyen unvan değişikliğine tabi kadrolardır.

Görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle yapılacak atamalarda aranılacak genel şartlar

MADDE 7 –

1. Bu Yönetmelikte belirtilen görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavlarına tabi kadrolara atama yapılabilmesi için aşağıdaki genel şartlar aranır:

a) 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendi kapsamındaki kadrolara atanabilmek için söz konusu bentte belirtilen hizmet süresine sahip olmak ve görevde yükselmeye tabi kadrolar için Başkanlıkta atanabileceği kadronun alt görevlerinin birinde çalışmış olmak.

b) Atanmalarında dini öğrenim şartı esas alınan unvanlarda; itikat, ibadet, tavır ve hareketlerinin İslâm törelerine uygunluğunun çevresinde bilinir olduğu şeklinde ortak bir nitelik taşımak.

c) Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavında başarılı olmak.

Görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aranılacak özel şartlar

MADDE 8 –

1. Bu Yönetmelikte belirtilen görevde yükselme sınavına tabi kadrolara atama yapılabilmesi için aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Şube müdürü olarak atanabilmek için;

1. İl müftülükleri bünyesindeki din hizmetleri ve eğitimi, hac ve umre işleri şube müdürlükleri ile dini yüksek ihtisas ve eğitim merkezleri ve ilçelerdeki şube müdürlükleri için en az dört yıllık dinî yüksek öğrenim; personel, idari ve mali işlerle ilgili şube müdürlükleri için en az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında en az sekiz yıl görev yapmış olmak,

b) Yayınevi satış müdürü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında şef olarak en az beş yıl veya uzman olarak en az iki yıl görev yapmış olmak,

c) Sivil Savunma Uzmanı olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Son üç yılı Başkanlık teşkilatında olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında en az on yıl süre ile görev yapmış olmak,

ç) Şef, ayniyat saymanı ve teberrukat saymanı olarak atanabilmek için;

1. En az iki yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Büro hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış olmak şartıyla Başkanlık teşkilatında en az beş yıl görev yapmış olmak,

d) Eğitim uzmanı olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. İlahiyat veya eğitim bilimleri alanında yüksek lisans yapmış olmak veya ihtisas kursu belgesine sahip olmak,
3. Başkanlık teşkilatında en az üç yıl görev yapmış olmak,

e) Din hizmetleri uzmanı olarak atanabilmek için;
1. En az dört yıllık dini yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. İlahiyat alanında yüksek lisans yapmış olmak veya ihtisas kursu belgesine sahip olmak,
3. Başkanlık teşkilatında en az üç yıl görev yapmış olmak,

f) Vakit hesaplama uzmanı ve araştırmacı olarak atanabilmek için;
1. Başkanlıkça belirlenecek alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında en az üç yıl görev yapmış olmak,

g) Çözümleyici olarak atanabilmek için;
1. En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2. En az iki programlama dili bildiğini belgelemek,
3. Programcı kadrosunda iki yıl çalışmış olmak,
4. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,

ğ) Bilgisayar işletmeni olarak atanabilmek için;
1. En az iki yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Kurumca ya da ilgili kuruluşlarca düzenlenen bilgisayar işletmenliği veya bilgisayar kullanma eğitiminde başarılı olduğuna ilişkin belge ya da sertifikaya sahip olmak,
3. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,

h) Musahhih olarak atanabilmek için;
1. En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,

ı) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni olarak atanabilmek için;
1. En az imam-hatip lisesi mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,
3. Kurumca ya da ilgili kuruluşlarca düzenlenen bilgisayar işletmenliği veya bilgisayar kullanma eğitiminde başarılı olduğuna ilişkin belge ya da sertifikaya sahip olmak,

i) Memur, santral memuru, veznedar, daktilograf, ambar memuru, satın alma memuru, mutemet ve sekreter olarak atanabilmek için;
1. En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,

j) Şoför olarak atanabilmek için;
1. En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
2. Sınıfı Başkanlıkça belirlenecek sürücü belgesine sahip olmak,
3. Başkanlık teşkilatında en az iki yıl görev yapmış olmak,

gerekir.

Unvan değişikliği suretiyle yapılacak atamalarda aranılacak özel şartlar

MADDE 9 –

1. Unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Avukat olarak atanabilmek için;
1. Hukuk fakültesi mezunu olmak,
2. Avukatlık ruhsatnamesine sahip olmak,

b) Mühendis, mimar, astronom, sosyolog, istatistikçi olarak atanabilmek için;
1. En az dört yıllık yükseköğrenim kurumlarının bu görevlerle ilgili bölümlerinden mezun olmak,
2. En az iki yıl hizmet süresine sahip olmak,

c) Mütercim olarak atanabilmek için;
1. En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Filoloji, mütercimlik, tercümanlık bölümlerinden mezun olanlar için Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından (YDS) (B), diğer dört yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar için (A) düzeyinde belgeye veya bunlara denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,
3. En az iki yıl hizmet süresine sahip olmak,

ç) Kütüphaneci olarak atanabilmek için;
1. Alanıyla ilgili dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,

d) Tekniker, sağlık teknikeri ve biyolog olarak atanabilmek için;
   1. Mesleği ile ilgili en az iki yıl süreli yüksekokulların ilgili bölümünden mezun olmak,
   2. En az iki yıl hizmet süresine sahip olmak,

e) Programcı olarak atanabilmek için;
   1. En az iki yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
   2. Milli Eğitim Bakanlığından onaylı programcı sertifikasına sahip olmak,
   3. En az bir programlama dili bildiğini belgelemek,
   4. Bilgisayar işletmeni veya veri hazırlama ve kontrol işletmeni olarak iki yıl çalışmış olmak,

f) Yönetmen, prodüktör, film yapımcısı, ses kayıtçısı, ışıkçı, montajcı, spiker, muhabir, kameraman, grafiker, teknik ressam olarak atanabilmek için;
   1. En az iki yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
   2. Alanıyla ilgili kurslardan sertifika almış olmak,
   3. En az iki yıl hizmet süresine sahip olmak,

g) Teknisyen, laborant, sağlık teknisyeni, hemşire, sağlık ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfı ile teknik hizmetler sınıfı kadrolarına atanabilmek için;
   1. En az lise dengi mesleki veya teknik öğretim veren yüksekokulların ilgili bölümlerinden mezun olmak,
   2. En az iki yıl hizmet süresine sahip olmak,

gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavına İlişkin Esaslar

Duyuru ve başvuru

MADDE 10 –

1. Görevde yükselme veya unvan değişikliği için açılacak sınavlar, Başkanlığın kadro durumu ile ihtiyaçları göz önüne alınarak, Başkanlık tarafından uygun görülen tarihlerde gerçekleştirilir.
2. Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı kapsamındaki görevlere sadece Başkanlık personeli başvurabilir.
3. Görevde yükselme ve unvan değişikliği suretiyle atama yapılacak boş kadroların sınıfı, unvanı ve sayısı, başvuru şartları ve şekli, sınav konuları ile sınava ilişkin gerekli görülen diğer hususlar yazılı sınavdan en az kırk beş gün önce Başkanlığın internet sitesinde ilan edilir.
4. Başvuru tarihinin son günü itibarıyla ilan edilen kadrolar için aranan şartları taşıyan personel, ilan edilen farklı unvanlı kadrolardan sadece biri için başvuruda bulunabilir.
5. Aylıksız izinde bulunanlar dâhil olmak üzere, ilgili mevzuatı uyarınca verilen izinleri kullanmakta olanlar da başvuruda bulunabilir.
6. Başvuruların Başkanlık merkezine yapılması halinde, başvurular İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünce incelenir. Taşra teşkilatı aracılığıyla yapılan başvuruların incelenmesi başvurunun yapıldığı taşra teşkilatı ilgili birimi tarafından yapılır. Aranan şartları taşıyanlar Başkanlığın internet sitesinde ilan edilir.
7. Görevde yükselme veya unvan değişikliği için açılacak sınavlara başvurular duyuruda belirtilen şekilde yapılır. Duyuruda belirtilen usul ve esaslara uygun olmayan başvurular dikkate alınmaz.
8. Başvuru işlemlerinin hatasız, eksiksiz ve duyuruda belirtilen hususlara uygun olarak yapılmasından adayın kendisi sorumludur.
9. Sınav başvurularında adayın beyanı esastır. Başkanlık sınav ve atama sürecinin her aşamasında aday tarafından sınav başvurusu esnasında beyan edilen hususlarda belge talep edebilir.
10. Eksik veya gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin başvuruları geçersiz sayılır. Bu durumun sınavdan sonra tespit edilmesi halinde bu kişilerin sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz; atamaları yapılmış olsa dahi atamaları iptal edilir ve bu kişiler hiçbir hak talep edemezler.

Sınav kurulu

MADDE 11 –

1. Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavlarına ilişkin işlemleri yürütmek üzere, beş kişiden oluşan sınav kurulu teşkil edilir. Sınav kurulu, Başkan veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü temsilcileri ile Başkan tarafından belirlenecek üyelerden teşekkül eder. İhtiyaç halinde kurula üniversitelerden veya kurum dışından kamu görevlileri arasından

üye alınabilir. Ayrıca, kurul için iki yedek üye belirlenir.

2. Gerek görülmesi hâlinde aynı usulle birden fazla sınav kurulu oluşturulabilir.
3. Kurul, üye tamsayısı ile toplanır, kararlar oy çokluğu ile alınır, çekimser oy kullanılmaz.
4. Sınav kurulunun başkan ve üyelerinin görevde yükselme sınavına eşlerinin, ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarının katıldığının tespit edilmesi halinde, bu üye veya üyeler sınav kurulu üyeliğinden çıkartılır ve bunların yerine yeni üye veya üyeler görevlendirilir.
5. Sınav kurulunun sekretarya hizmetleri İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Sınav kurulunun görevleri

MADDE 12 –

1. Sınav Kurulu;

a) Yazılı ve/veya sözlü sınavların yapılması,

b) Yazılı sınav sorularının hazırlanması veya hazırlatılması,

c) Sınav konularının belirlenmesi,

ç) Sınav sonuçlarının ilan edilmesi,

d) Sınav sonuçlarına yapılacak itirazların incelenerek karara bağlanması

ve sınavlara ilişkin diğer işleri yürütür.

2. Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerindeki görevler sınav kurulunun kararı ve Başkanlık onayı ile oluşturulacak komisyonlar aracılığıyla yürütülebilir. Bu komisyonlar bir başkan ile en az iki en çok dört üyeden oluşur.

Sınav

MADDE 13 –

1. Görevde Yükselme sınavı şube müdürü, müdür ve bunlarla aynı düzeydeki görevler için yazılı ve sözlü; diğer görevler için yazılı olarak yapılır. Unvan değişikliği sınavı ise yazılı olarak yapılır.

Yazılı sınav

MADDE 14 –

1. Görevde yükselme yazılı sınavı, Başkanlık tarafından yapılabileceği gibi, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Genel Müdürlüğüne veya yükseköğretim kurumlarından birine yaptırılabilir.
2. Unvan değişikliği sınavı, görev alanları ve atama yapılacak görevin niteliğine ilişkin konularda yazılı olarak yaptırılır.
3. Yazılı sınav konuları, ilan edilen kadronun nitelikleri dikkate alınarak Sınav Kurulunca tespit edilir ve duyuruda belirtilir.
4. Yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden **en az yetmiş puan** alanlar başarılı sayılır. Sözlü sınava girecek personel için yazılı sınav başarı puanı en az altmış olarak uygulanır.

Sözlü sınav

MADDE 15 –

1. Şube müdürü, müdür ve bunlarla aynı düzeydeki diğer görevler için yapılan yazılı sınavda en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının **beş katına** kadar aday sözlü sınava çağrılır. Sözlü sınava girmeye hak kazanan son adayla aynı puana sahip olan adayların tamamı sözlü sınava çağrılır.
2. Adaylar, sınav kurulunun her bir üyesi tarafından;

a) Sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi,

b) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,

c) Liyakati, temsil kabiliyeti, tutum ve davranışlarının göreve uygunluğu,

ç) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,

d) Genel kültürü ve genel yeteneği,

e) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

esas alınarak yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Her üyenin vermiş olduğu puanların aritmetik ortalaması alınarak adayın sözlü sınav puanı tespit edilir.

3. Sözlü sınavda yüz üzerinden en az yetmiş puan alanlar başarılı sayılır.

Başarı sıralaması

MADDE 16 –

1. Başarı sıralamasında, sadece yazılı sınav yapılanlar için yazılı sınav puanı yüksek olana, hem yazılı hem sözlü sınav yapılanlar için her iki sınavın aritmetik ortalaması yüksek olana öncelik verilir. Bu puanların eşit olması durumunda sırasıyla;

a) Hizmet süresi fazla olana,

b) Daha üst öğrenimi bitirmiş olana,

c) Üst öğrenim mezuniyet notu yüksek olana,

başarı sıralamasında öncelik verilir.

2. Başkanlıkça ihtiyaç duyulması halinde, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavında başarılı olduğu halde kadro yetersizliği nedeniyle atanamayanlardan en fazla ilan edilen kadro sayısı kadarı yedek olarak belirlenebilir.

Sınav sonuçlarının duyurulması ve itiraz

MADDE 17 –

1. Sınav sonuçları, sınavların yapıldığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde Başkanlık internet sitesinde ilan edilir.
2. Sınav sorularına ve sonuçlarına, sınav sorularının ve sonuçlarının yayımlandığı tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde imzalı dilekçe ile itiraz edilebilir. Bu itirazlar en geç on iş günü içinde sınav kurulunca, soruların başka bir komisyon tarafından hazırlanması halinde sınav sorularına itirazlar bu komisyonca, sınavın başka bir kuruma yaptırılması halinde sınav sonuç itirazları sınavı yapan kurumca incelenerek sonucu adaya bildirilir.
3. Sınav sorularının ve sonuçlarının ilan edilmesinden itibaren beş iş günü içinde sınavı yapan mercie ulaştırılmayan itirazlar, dilekçe sahibine ait kimlik ve iletişim bilgilerini içermeyen itirazlar ile e-mail ve faksla gönderilen dilekçe ve itirazlar dikkate alınmaz.
4. Sınav kurulunca hatalı olduğu tespit edilen sorular tüm adaylarca doğru yapılmış kabul edilir.

Görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanma

MADDE 18 –

1. İlan edilen kadrolara başarı sıralamasının kesinleşmesini müteakip başarı sıralamasına göre atama yapılır.
2. Atamaların tercih yoluyla yapılması durumunda başarı sıralaması esas alınarak ilgili personelin tercihlerine göre atamaları yapılır.
3. Duyurulan kadrolardan;

a) Atanma şartlarını taşımadıkları için sınavların geçersiz sayılması veya bu sebeple atamaların iptal edilmesi, atandığı göreve geçerli bir mazeret olmaksızın süresi içinde başlanmaması ya da atanma hakkından vazgeçilmesi,

b) Emeklilik, ölüm, memurluktan çekilme veya çıkarılma, başka unvanlı kadrolara ya da başka bir kuruma naklen atanma,

sebepleriyle boş kalan veya boşalanlara, başarı sıralamasının kesinleştiği tarihten itibaren altı aylık süreyi aşmamak üzere aynı unvanlı kadrolar için yapılacak müteakip sınava ilişkin duyuruya kadar yedekler arasından başarı sıralamasına göre atama yapılabilir.

4. Aylıksız izinde olanlar hariç, ataması yapılanlardan mevzuatta öngörülen süre içinde yeni görevine başlamayanların söz konusu atanma hakları sona erer.
5. Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavına herhangi bir sebeple katılmayanlar ile başarısız olan veya yedeklerden altı ay içindeki müteakip sınava ilişkin duyuruya kadar atanmamış olanlar ya da atanma haklarından herhangi bir sebeple feragat edenler, aynı unvanlı kadrolara yapılacak atamalar için bu Yönetmelikte öngörülen bütün usul ve esaslara tabidir.
6. Başkanlık personelinden doktora öğrenimini bitirenler bu Yönetmelik kapsamında atanacakları kadro için ön görülen öğrenim ve hizmet şartını taşımaları kaydıyla uzman veya aynı düzey görevler ile daha alt görevlere sınavsız atanabilirler.
7. Bu Yönetmelik kapsamındaki personelden doktora öğrenimini bitirmiş olanlar, unvan değişikliği sınavına katılmaksızın öğrenimle ihraz edilen görevlere atanabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Görev grupları arasında geçişler

MADDE 19 –

1. Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen görev grupları arasındaki görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst gruplara geçişler görevde yükselme sınavına tâbidir. Aynı görev grubunda kalmak kaydıyla, atama yapılacak kadronun gerektirdiği genel ve özel şartları taşıyanlar, aynı alt gruptaki diğer kadrolara veya daha alt düzey kadrolara sınavsız atanabilirler.

Yönetmelikte belirtilmeyen hususlar

MADDE 20 –

1. Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Engellilerin sınavları

MADDE 21 –

1. Başkanlık, gerekli şartları taşıyan ve atama yapılacak görevi yapabilecek durumda bulunan engellilerin sınavlarının yapılabilmesi için gerekli tedbirleri alır.

Kazanılmış haklar

MADDE 22 –

1. Bu Yönetmelik kapsamındaki görevlere ilgili mevzuatı uyarınca atanmış olanlar ile atama süreci başlatılanların kazanılmış hakları saklıdır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 –

1. 18/4/1999 tarihinde görevde bulunan ve aynı tarih itibariyle iki yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar, diğer şartları taşıdıkları takdirde bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin uygulaması bakımından dört yıllık yüksek öğrenim mezunu kabul edilirler.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 23 –

1. 26/10/2011 tarihli ve 28096 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 24 –

1. Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 –

1. Bu Yönetmelik hükümlerini Başbakan yürütür.

TARAMA TESTİ

1. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi** "Yönetim Hizmetleri Grubu" **içinde yer almaz?**

   A) Şube müdürü
   B) Yayınevi satış müdürü
   C) Şef
   D) Eğitim uzmanı

2. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, "Çözümleyici" kadrosu aşağıdaki hizmet gruplarından hangisinde yer alır?**

   A) Bilgi İşlem Hizmetleri Grubu
   B) İdari Hizmetler Grubu
   C) Yönetim Hizmetleri Grubu
   D) Destek Hizmetleri Grubu

3. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, "Şube Müdürü" kadrosuna atanabilmesi için aranılan şartlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) İki yıllık dinî yüksek öğrenim mezunu olmak
   B) Görevde yükselme sınavından en az 70 almış olmak
   C) Toplam hizmet süresinin en az sekiz yılını Başkanlıkta geçirmiş olmak
   D) Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin B bendinde aranan şartlara sahip olmak

4. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavlarına ilişkin işlemleri yürütmek üzere, kaç kişiden oluşan sınav kurulu teşkil edilir?**

   A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

5. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, sınav kurulunun çalışma usulleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Kararlar oy çokluğu ile alınır, çekimser oy kullanılmaz.
   B) Kurul, üye salt çoğunluğu ile toplanır.
   C) Sınav kurulunun başkan ve üyelerinin görevde yükselme sınavına eşlerinin tespit edilmesi halinde, bu üye veya üyeler sınav kurulu üyeliğinden çıkartılır ve bunların yerine yeni üye veya üyeler görevlendirilir.
   D) Sınav kurulunun sekretarya hizmetleri İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

6. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, şube müdürü için yapılan yazılı sınavda en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının kaç katına kadar aday sözlü sınava çağrılır?**

   A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

7. **Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre, görevde yükselme sınavında hem yazılı hem sözlü sınav yapılanlar için oluşturulan başarı sıralamasında puanların eşit olması durumunda aşağıdakilerden hangisine öncelik verilir?**

   A) Daha üst öğrenimi bitirmiş olana
   B) Hizmet süresi fazla olana
   C) Üst öğrenim mezuniyet notu yüksek olana
   D) Aldığı ödül belgelerinden en fazla olana

1. D 2. A 3. A 4. C 5. B 6. A 7. B

23. BÖLÜM

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ

RESMİ GAZETE TARİHİ: 15.04.2015 RESMİ GAZETE SAYISI: 29327

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Başkanlığın merkez ve taşra teşkilatına ilk defa veya yer değiştirme suretiyle atanacak memurların niteliklerini belirlemek, atama ve yer değiştirme usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Başkanlık merkez ve taşra teşkilatında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre görev yapan Devlet memurlarının atama ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Başkan: Diyanet İşleri Başkanını,

b) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

c) Cami: Başkanlığın denetimindeki cami ve mescitleri,

ç) Cami görevlileri: İmam-hatip ve müezzin-kayyımları,

d) Dini yükseköğrenim: İlahiyat fakültesi, İslami ilimler fakültesi, Yüksek İslam Enstitüsü veya ilahiyat ön lisans programlarından mezun olmayı,

e) Eşdeğer kadrolar: Bu Yönetmelik kapsamındaki personelden il müftü yardımcısı ve daha alt düzeyde bulunan kadrolarla benzer ve eşit düzeyde olan kadroları,

f) İhtisas kursu: Temel İslam Bilimleri alanında uzmanlaşmak amacıyla, en az lisans düzeyinde dini yükseköğrenim görmüş personele yönelik açılan kursu,

g) İhtisas kursu belgesi: Temel İslam Bilimleri alanında uzmanlaşmak amacıyla, en az lisans düzeyinde dini yükseköğrenim görmüş personele yönelik açılan kursu başarıyla bitirenlere verilen belgeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Atamalarda Aranacak Genel ve Özel Şartlar ile İstenecek Belgeler

Genel şartlar

MADDE 5 – (1) Başkanlıktaki kadrolara ilk defa atanacaklarda aşağıdaki genel şartlar aranır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendindeki şartları taşımak.

b) Atanmalarında dini öğrenim şartı esas alınan unvanlarda; itikat, ibadet, tavır ve hareketlerinin İslâm törelerine uygunluğunun çevresinde bilinir olduğu şeklinde ortak bir nitelik taşımak.

c) Bu Yönetmelikte zikredilen grup ve sınıf hizmetine tabi personel zorunlu yer değiştirmeye tabi olup, grup ve sınıf hizmetine tabi olmayan personel ise zorunlu yer değiştirmeye tabi değildir.

Özel şartlar

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanacaklarda aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Başkan olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta müftülük veya üstü görevlerde on yıl veya vaiz olarak yirmi yıl veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak toplam on yıl görev yapmış olmak,
3. Kırk yaşını tamamlamış olmak,

b) Başkan yardımcısı olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta en az üç yılını müftülük, dengi veya üstü görevlerde geçirmiş olmak kaydıyla on yıl veya vaiz olarak on beş yıl veya ilahiyat fakültelerinde beş yılı öğretim üyesi olmak üzere toplam on yıl görev yapmış olmak,

c) Din İşleri Yüksek Kurulu üyesi olarak atanabilmek için;

3. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda belirlenen şartları taşımak,

ç) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı olarak atanabilmek için;

1. Dini yükseköğrenim mezunu olmak,
2. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Başkanlıkta üç yıl hizmeti bulunmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak,
3. Hafız olmak,
4. Aşere, takrib, tayyibe kursu mezunu veya bu alanlarda yetkinliği Başkanlıkça yapılacak sınavla tespit edilmiş veya tefsir alanında doktora yapmış olmak,

d) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyesi olarak atanabilmek için;

1. Dini yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta en az üç yıl görev yapmış olmak,
3. Hafız olmak,
4. Aşere, takrib, tayyibe kursu mezunu veya bu alanlarda yetkinliği Başkanlıkça yapılacak sınavla tespit edilmiş veya tefsir alanında doktora yapmış olmak,
5. Başkanlıkça yapılacak sınavda başarılı olmak,

e) Genel Müdür olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Başkanlıkta en az beş yıl vaizlik veya üstü görevlerde veya ilahiyat fakültelerinde beş yıl öğretim üyesi olarak hizmeti bulunmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak,
3. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü ve Strateji Geliştirme Başkanı olarak atanabilmek için; en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak.

f) Rehberlik ve Teftiş Başkanı, başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcısı olarak atanabilmek için;

1. İlgili mevzuatında öngörülen şartları taşımak,

g) I. Hukuk Müşaviri olarak atanabilmek için;

1. Hukuk Fakültesi mezunu olmak,
2. Başkanlık teşkilatında veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en az beş yıl hukuk müşavirliği yapmış olmak,

ğ) Hukuk müşaviri olarak atanabilmek için;

1. Hukuk Fakültesi mezunu olmak,
2. Kamu kurum ve kuruluşlarında mesleğiyle ilgili görevlerde beş yıl veya Başkanlık hukuk müşavirliği büro hizmetlerinde en az üç yıl görev yapmış olmak,

h) Daire Başkanı olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Başkanlıkta en az üç yıl ilçe müftülüğü, vaizlik, dengi veya üstü sayılan görevlerde hizmeti bulunmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak,
3. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Strateji Geliştirme Başkanlığı ve Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı daire başkanlıkla-

rı ile Dini Yayınlar Genel Müdürlüğüne bağlı Radyo ve Televizyon Daire Başkanlığına atanabilmek için dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak.

ı) Başkanlık müftüsü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta il müftüsü veya üstü görevlerde çalışmış olmak,

i) Başkanlık vaizi olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta vaizlik veya üstü sayılan görevlerde toplam on yıl görev yapmış olmak,

j) Diyanet İşleri Uzman Yardımcısı, Diyanet İşleri Uzmanı, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzman Yardımcısı, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı ve Savunma Uzmanı olarak atanabilmek için;

1. İlgili mevzuatında öngörülen şartları taşımak,

k) Döner Sermaye İşletme Müdürü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Başkanlıkta en az üç yıl şube müdürlüğü dengi veya üstü sayılan görevlerde hizmeti bulunmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirlenen şartları taşımak,

l) Yardımcı hizmetler sınıfı kadrolarına atanabilmek için;

1. En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
2. Kalorifercilik, teknisyen yardımcılığı ve aşçılık için Milli Eğitim Bakanlığından onaylı sertifika sahibi olmak,
3. Yapılacak sözlü sınavda başarılı olmak,

m) İl müftüsü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta, en az beş yılını ilçe müftüsü veya dengi görevlerde geçirmiş olmak kaydı ile vaizlik veya üstü sayılan görevlerde toplam sekiz yıl veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak beş yıl görev yapmış olmak,

n) İl müftü yardımcısı olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. En az iki yıl ilçe müftüsü olarak çalışmış olmak,
3. İl müftü yardımcısı olarak atanacak bayanlar için Başkanlıkta Kur'an kursu öğreticisi, dengi veya üstü sayılan görevlerde altı yıl görev yapmış olmak,
4. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

o) İlçe müftüsü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. İhtisas kursu belgesine sahip olmak veya ilahiyat alanında doktora yapmış olmak,
3. Kamu kurum ve kuruluşlarında toplam beş yıl görev yapmış olmak,
4. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

ö) Dinî yüksek ihtisas merkezi müdürü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta en az üç yılı eğitim görevlisi, vaiz, dengi veya üstü sayılan görevlerde olmak üzere toplam on yıl veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak on yıl görev yapmış olmak,
3. İhtisas kursu belgesine sahip olmak ve ilahiyat alanında yüksek lisans veya doktora yapmış olmak,

p) Eğitim merkezi müdürü olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Başkanlıkta en az üç yılı eğitim görevlisi, vaiz, dengi veya üstü sayılan görevlerde olmak üzere toplam beş yıl veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak üç yıl görev yapmış olmak,
3. İhtisas kursu belgesine sahip olmak veya ilahiyat alanında doktora yapmış olmak,

r) Eğitim görevlisi olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dini yükseköğrenim mezunu olmak,
2. İhtisas kursu belgesine sahip olmak veya ilahiyat alanında doktora yapmış olmak,
3. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

s) Öğretmen olarak atanabilmek için;

1. Alanıyla ilgili en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
2. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

ş) Murakıp olarak atanabilmek için;

1. En az dört yıllık dinî yükseköğrenim mezunu olmak,

2. Başkanlıkta en az beş yıl görev yapmış olmak,
3. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

t) Cami rehberi olarak atanabilmek için;

1. En az orta öğrenim düzeyinde dini öğrenim görmüş olmak,
2. Türü ve seviyesi Başkanlıkça belirlenecek dillerden Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından (YDS) yeterli puanı almış olmak veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan belgeye sahip olmak,
3. Yapılacak sınavda başarılı olmak,

gerekir.

İstenecek belgeler

MADDE 7 –

1. İlk defa memur olarak atanacaklarda aşağıdaki belgeler istenir:

a) İş talep formu (EK-3).

b) Diploma veya mezuniyet belgesinin aslı veya onaylanmış sureti; öğrenimini yabancı ülkelerde yapmış olanların denklik belgesiyle birlikte diplomalarının onaylanmış suretleri.

c) Kamu Personel Seçme Sınavı sonuç belgesinin aslı veya onaylanmış sureti veya bilgisayar çıktısı.

ç) Hafızlık belgesi şartı aranan için, Başkanlıkça verilmiş olan hafızlık belgesinin tasdikli sureti ve bu belgeye sahip olduğuna dair yazılı beyanı.

d) Dört adet biometrik fotoğraf.

2. Bu maddede istenilen belgelerin aslı ibraz edilmek kaydıyla suretleri Başkanlık merkez, taşra ve yurtdışı birimlerince onaylanır.

İlk defa Devlet memurluğuna atanacak personel için uygulanacak hükümler

MADDE 8 –

1. Bu Yönetmelikte sayılan kadrolara ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için bu Yönetmelik ile 23/12/2011 tarihli ve 28151 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vaizlik, Kur'an Kursu Öğreticiliği, İmam-Hatiplik ve Müezzin-Kayyımlık Kadrolarına Atama ve Bu Kadroların Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği, 26/10/2011 tarihli ve 28096 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliği, 18/3/2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Atama Usul ve Esasları

Atama usulü

MADDE 9 –

1. Başkanlık personeli, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde atanır.
2. Taşra teşkilatında bulunan şoför ile yardımcı hizmetler sınıfındaki kadrolara Başkanlık personelinden ilk defa veya naklen atanacaklar, illerde müftü, dini yüksek ihtisas merkezi müdürü veya eğitim merkezi müdürünün inhası üzerine vali tarafından; ilçelerde ise, müftü, dini yüksek ihtisas merkezi müdürü veya eğitim merkezi müdürünün inhası üzerine kaymakam onayı ile atanırlar.
3. İlgili mevzuatına göre ücreti, çalışma ve sosyal güvenceleri, muhtarlık, dernekler veya vakıflarca karşılanan cami görevlileri, her ay il müftülüğünce sigorta primlerinin ödenip ödenmediğinin takip edilmesi şartıyla il müftüsü veya kaymakamın teklifi üzerine valilik onayı ile geçici olarak görevlendirilebilir.
4. Başkanlıkça uygun görülecek kadrolara, hizmet gerekleri göz önünde bulundurularak Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik hükümlerine göre açıktan atama yapılabilir.

Koordinasyon

MADDE 10 –

1. Taşra teşkilatınca yapılacak atama ve yer değiştirme işlemleri, ek ders ücreti karşılığında görevlendirmeler ile 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre vekaleten atama işlemleri öncesinde, merkez ve taşra faaliyetleri arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla elektronik ortamda Başkanlık izni alınması gerekir.
2. Taşra teşkilatındaki şef unvanı altındaki kadrolarda görev yapan personelin bu Yönetmeliğin 38 inci maddesinde zikredilen mazeret-

leri sebebiyle görev veya yer değiştirmenin gerekli görülmesi halinde, il içi veya il dışı yer değiştirmeleri Başkanlıkça re'sen yapılabilir.

Vekaleten atamalar

MADDE 11 –

1. Vekâleten atamalarla ilgili olarak, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre boş kadrolardan;

a) Vaiz kadrolarına, ilgili Daire Başkanının teklifi üzerine İnsan Kaynakları Genel Müdürünün onayı ile,

b) Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyım kadrolarına, Başkanlığın izni alındıktan sonra il müftüsünün teklifi üzerine vali onayı ile,

açıktan vekil atanabilir.

2. Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyım kadrolarına açıktan vekil olarak atanacaklarda, atanacağı kadro için asılda aranan şartları haiz adaylar arasından il müftülüğünce yapılacak sınavda başarılı olanların açıktan vekil olarak ataması yapılabilir.

Cami görevlilerinin atanmaları

MADDE 12 –

1. İmam-hatipler ilk defa köy/kasaba ile il/ilçe merkezleri dışındaki mahallelerde bulunan (D) grubu camilere atanırlar. Buralarda münhal (D) grubu cami bulunmaması halinde il ve ilçe merkezlerindeki münhal (D) grubu camilere de ilk defa atama yapılabilir. Bu gruptaki camilerde görev süresi asgari üç yıldır.
2. (B) grubu camilere atanabilmek için; (D) ve (C) grubu camilerde toplam beş yıl görev yapmış olmak şarttır.
3. (A) grubu camilere atanabilmek için ise, diğer grup camilerde en az sekiz yıl görev yapmış olmak ve aşere, takrib ve tayyibe kursunu veya hafız olup tashih-i huruf kursunu bitirmiş olmak veya ihtisas kursu belgesine sahip olmak gerekir.

Göreve başlama

MADDE 13 –

1. Bu Yönetmeliğe göre ilk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle atamalarda 657 sayılı Kanunun 62 ve 63 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

Seçimlere katılan personelin atanması

MADDE 14 –

1. 633 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi gereğince milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday veya aday adayı olmak üzere görevinden istifa eden Başkanlık personeli, aday gösterilmemeleri veya seçimi kaybetmeleri halinde eski görev yerlerine dönemezler; bunlar kazanılmış hak aylık derecelerine uygun bir yere atanırlar.

Görev süresi sona eren personelin atanması

MADDE 15 –

1. Görev süresi sona eren ve aynı göreve yeniden atanamayan Din İşleri Yüksek Kurulu Başkan ve üyeleri ile Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkan ve üyeleri kazanılmış hak aylık derecelerine uygun başka kadrolara atanırlar.

Özelleştirilen kuruluşlardan atama

MADDE 16 –

1. 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 22 nci maddesi hükümlerine göre Başkanlığa yapılacak atamalarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Müftü ve il müftü yardımcılarının atanamayacağı yerler

MADDE 17 –

1. Müftü ve il müftü yardımcıları;

a) Kendisinin veya eşinin nüfusa kayıtlı olduğu il veya bu il'e bağlı ilçelere,

b) Nüfusa kayıtlı olmamakla birlikte en az onbeş yıl müddetle devamlı olarak ikamet ettiği veya hizmetini olumsuz yönde etkileyecek maddi ilişkisinin bulunduğu il veya ilçeye,

atanamazlar.

2. Ancak, resmi nüfus kayıtlarına göre;

a) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan 1 sayılı listede IV üncü grup kapsamında belirtilen il merkezleri ile bunlara bağlı ilçe merkezlerinden nüfusu 50.000'i aşan yerleşim birimlerine,

b) Diğer grup kapsamında olan il ve bu illere bağlı ilçe merkezlerinden nüfusu 100.000'i aşan yerlere,

yapılacak atamalarda birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Atama Yeri, Yer Değiştirme, Gruplandırma, Sınıflandırma Esasları ve Hizmet Süreleri

Temel ilkeler

MADDE 18 –

1. Temel ilkeler şunlardır:

a) Yer değiştirme suretiyle atamalarda kadro imkânları ve hizmet gerekleri dikkate alınır.

b) Bu atamalarda, memurların grup ve sınıflar arasında adil ve dengeli dağılmasını sağlamak esastır.

Kurumlararası geçiş

MADDE 19 –

1. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan Başkanlık kadrolarına 657 sayılı Kanunun 74 üncü maddesine uygun olarak geçmek isteyenler, atanacağı kadronun ilgili mevzuatında aranan niteliklerini taşımak kaydıyla sözlü/yazılı sınav veya mülakat sonuçlarına göre atanabilirler.

Yer değiştirme talebi

MADDE 20 –

1. Atandığı il veya ilçede altı ayı tamamlayanlar il içi; iki yılı tamamlayanlar ise il dışı yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Grup ve sınıf hizmetine tabi olanların il dışı nakillerinde asgari hizmet süreleri dikkate alınır.
2. Kendi istekleri üzerine unvan değişikliği ile başka göreve atananlar, atandıkları yerde bu unvanla iki yıl çalışmadıkça yeniden önceki unvan veya görev yerine atanma talebinde bulunamazlar.

Grup ve sınıflandırma

MADDE 21 –

1. İller; il müftüleri, il müftü yardımcıları, vaizler ve şube müdürlerinin atama ve yer değiştirmelerine esas olmak üzere hizmet gerekleri dikkate alınarak dört gruba ayrılmış ve EK-1 sayılı listede gösterilmiştir.
2. İlçeler; ilçe müftüleri, vaizler ve şube müdürlerinin atama ve yer değiştirmelerine esas olmak üzere hizmet gerekleri dikkate alınarak dört sınıfa ayrılmış ve EK-2 sayılı listede gösterilmiştir.

Grup ve sınıf hizmet süreleri

MADDE 22 –

1. 36 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) bendi hükmü saklı kalmak üzere bütün grup ve sınıflarda hizmet süresi asgari üç, azami beş yıldır. Hizmet gerekleri bakımından azami hizmet süresini tamamlayan personelin görev süresi bir yıl, vaizlerde ise üç yıl uzatılabilir.
2. Asgari hizmet süresini tamamlayanlar re'sen başka bir yere atanabilirler.

Grup ve sınıf hizmetinde atama yeri ve yer değiştirme genel şartları

MADDE 23 –

1. Grup hizmetine tabi personelin bütün gruplarda, sınıf hizmetine tabi personelin de bütün sınıflarda çalışması esastır.
2. Sınıf hizmetine tabi personelden, bir ilde asgari veya azami hizmet süresini tamamlayanlar, çalışmadıkları sınıflardaki asgari hizmet sürelerini diğer illerde tamamlamadan son görev yaptığı ilin ilçelerine atanamazlar.
3. Grup veya sınıf hizmetine tabi olarak il ve ilçelere ilk defa ataması yapılan personel bu yerlerdeki asgari görev süresini tamamlamadan 38 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan hükümlerden yararlanamaz, görevlerinden feragat ederek durumlarına uygun diğer kadrolara ya da öğrenimle ihraz ettikleri kadrolara atanmayı talep etmeleri halinde 38 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan hükümlerden yararlanabilirler. Bayan vaizler hakkında bu Yönetmeliğin 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan, aile birliği mazereti sebebiyle yer değiştirme isteğinde bulunabilmek için ayrıca eşlerin aynı seviyede veya daha üst bir görevde bulunmaları gerektiğine ilişkin hüküm uygulanmaz.
4. Grup ve sınıf hizmetine tabi personelin görev ve/veya yer değiştirme durumlarının değerlendirilmesinde EK-4, EK-5 ve EK-5/A formları dikkate alınır.

Grup hizmetlerinde yer değiştirme özel şartları

MADDE 24 –

1. İl müftülerinin atama ve yer değiştirme işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) İlk defa dördüncü grupta yer alan illere, bu grupta yer bulunmaması halinde diğer grup illere atanabilir.

b) İl müftüleri, bulunduğu yerdeki asgari ve azami hizmet sürelerine bakılmaksızın hizmet gereği, aynı veya başka gruptaki illere veya Başkanlık vaizliğine, Başkanlık müftülüğüne veya Başkanlık müşavirliğine atanabilir.

2. İl müftü yardımcılarının atama ve yer değiştirme işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) İlk defa dördüncü veya üçüncü grupta yer alan illere atanır. Bayan il müftü yardımcısı atamalarında bu hüküm uygulanmaz. Atandığı grupta asgari hizmet süresini tamamlayan il müftü yardımcısı, diğer gruplardaki illere atanabilir.

b) Bütün gruplarda asgari hizmet süresini tamamlayan il müftü yardımcısı, grubuna bakılmaksızın daha önce görev yapmadığı illere atanabilir.

c) Beş yıl ilçe müftülüğü yapmış olanlar, grup şartı aranmadan il müftü yardımcısı olarak atanabilir.

İlçe müftülerinin yer değiştirme özel şartları

MADDE 25 –

1. İlçe müftülerinin atama ve yer değiştirme işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) İlk defa dördüncü sınıf ilçeye atanır. Buradaki asgari hizmet süresini tamamlayan ilçe müftüsü üçüncü sınıf ilçeye atanabilir.

b) İlçe müftüsünün ikinci veya birinci sınıf ilçelere atanabilmesi için, daha alt sınıf ilçelerde toplam altı yıl ilçe müftülüğü yapmış olması esastır.

c) Bütün sınıflarda asgari hizmet süresini tamamlayan ilçe müftüsü, görev yapmadığı ilçelere atanabilir.

Vaiz ve şube müdürlerinin yer değiştirme özel şartları

MADDE 26 –

1. Taşra teşkilatında şube müdürlerinin atama ve yer değiştirme işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) İlk defa dördüncü veya üçüncü grupta yer alan illere veya bu illerin şube müdürü kadrosu bulunan ilçelerinden birine atanır. Burada asgari hizmet süresini tamamlayan şube müdürü, ikinci veya birinci grupta yer alan illere veya bu illerin şube müdürü kadrosu bulunan ilçelerine atanabilir.

b) Bütün gruplarda yer alan illerde veya bu illerin şube müdürü kadrosu bulunan ilçelerinde asgari hizmet süresini tamamlayan şube müdürü, grup veya sınıfına bakılmaksızın daha önce görev yapmadığı illere veya bu illerin şube müdürü kadrosu bulunan ilçesine atanabilir.

2. Vaizlerin atama ve yer değiştirme işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) İlk defa dördüncü veya üçüncü grupta yer alan illere veya bu illerin vaiz kadrosu bulunan ilçelerinden birine veya birinci ve ikinci grup illerin birinci ve ikinci sınıf dışındaki ilçelerine atanır. Burada asgari hizmet süresini tamamlayan vaiz ikinci, azami hizmet süresini tamamlayan vaiz birinci grupta yer alan illere veya bu illerin vaiz kadrosu bulunan birinci veya ikinci sınıf ilçelerine atanabilir. Aile İrşat Bürolarında görev yapmak üzere atanan vaizler ile cezaevi vaizi atamalarında bu bent hükümleri uygulanmaz.

b) Bütün gruplarda yer alan il veya bu illerin ilçelerinde asgari hizmet sürelerini tamamlayanlar, grubuna bakılmaksızın daha önce görev yapmadığı, vaiz veya cezaevi kadrosu bulunan illere veya bu illerin ilçelerine atanabilir.

Yurt dışı sürekli görevden dönen personelin atanması

MADDE 27 –

1. Yurt dışı sürekli görevden dönen grup ve sınıf hizmetine tabi personel, yurt içinde tekrar aynı unvanlı görevlere atanmak istemeleri halinde, ayrıldıkları grup veya sınıftaki hizmetlerini tamamlamamış iseler bu grup veya sınıftaki il veya ilçelere atanırlar. Ayrıldıkları grup veya sınıftaki hizmetlerini tamamlamış olanlar ise, durumlarına uygun il veya ilçelere atanabilirler.

2. Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonu tarafından yurt dışında görevlendirilen il müftüsü dışındaki grup ve sınıf hizmetine tabi personelden yurt içi göreve dönenler, önceki görevlerine atanmak istediklerinde, dördüncü grup illerde ve dördüncü sınıf ilçelerde asgari hizmet süresini tamamlamamış iseler bu grup/sınıf il ve ilçelere atanırlar.

3. Yurtdışında geçirilen hizmet süreleri, birinci grup/sınıf illerde veya ilçelerde; artan süreler ise bir alt grup/sınıf illerde veya ilçelerde geçirilmiş sayılır.

Grup ve sınıf hizmetinden sayılan süreler

MADDE 28 –

1. Memurun kadrosunun bulunduğu yerin grup ve sınıf hizmetinden sayılacak süreler aşağıda gösterilmiştir:

a) 657 sayılı Kanunun 102 nci, 103 üncü ve 104 üncü maddelerinde öngörülen izinlerin tamamı ile 105 inci maddesi gereğince verilen izinlerin toplamının altı ayı geçmeyen kısmı,

b) Görevden uzaklaştırılan ve görevleri ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurların 657 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde sayılan durumların gerçekleşmesi halinde bu sürelerin tamamı,

c) Yılda toplam 90 günü geçmeyen geçici görev süreleri,

ç) Hizmet içi eğitimde başarılı geçen sürelerin tamamı.

2. Yılda toplam 90 günü aşan geçici görev süreleri, aynı unvanda aday memur olarak geçen süreler ile başka yerdeki bir görevin 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca memura vekaleten gördürülmesi halinde bu sürelerin tamamı geçirildiği yerin grup veya sınıf hizmetinden sayılır.

Grup veya sınıf hizmetinden sayılmayacak süreler

MADDE 29 –

1. Aşağıda belirtilen süreler grup ve sınıf hizmetinden sayılmaz:

a) 657 sayılı Kanun veya diğer kanunlar uyarınca aylıksız izin almak suretiyle geçirilen süreler.

b) Yetiştirilmek amacıyla yurtdışına gönderilen memurların yurtdışında geçirdiği süreler.

c) 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesi gereğince verilen izinlerin altı ayı aşan kısmı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Grup ve Sınıf Hizmetine Tabi Olmayan Personelin Yer Değiştirme Esasları

Camilerin gruplandırılması

MADDE 30 –

1. Cami ve mescitler aşağıdaki şekilde gruplandırılır:

a) (A) Grubu camiler: Selatin Camii, Ulu Camii, Merkez Camii olarak nitelenen ve asgari dört cami görevlisine ihtiyaç duyulan camilerdir.

b) (B) Grubu camiler: Bulunduğu bölge, il veya ilçede tanınan ve en fazla dört cami görevlisine ihtiyaç duyulan camilerdir.

c) (C) Grubu camiler: İl, ilçe, belde merkezlerinde ve üniversite kampüslerinde bulunan ve iki cami görevlisine ihtiyaç duyulan camilerdir.

ç) (D) Grubu camiler: (A), (B) ve (C) grubu camilerin özelliklerini taşımayan ve bir cami görevlisine ihtiyaç duyulan cami ve mescitlerdir. Ancak bu grupta yer alan il, ilçe ve belde merkezlerindeki camilere ihtiyaç halinde iki cami görevlisi verilebilir.

d) (E) Grubu camiler: Dönemsel olarak ibadete açık olan cami ve mescitlerdir.

Dinî yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezi müdürlerinin hizmet süresi

MADDE 31 –

1. Dinî yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezi müdürlerinin bulundukları yerde görev süresi üç yıldır. Bu süre her üç yılda bir değerlendirme yapılarak dokuz yıla kadar uzatılabilir.

Taşra teşkilatında şeflerin hizmet süresi

MADDE 32 –

1. Zorunlu yer değiştirmeye tabi olmayan taşra teşkilatında görev yapan şeflerin bulundukları yerde hizmet süreleri beş yıldır. Hizmetin gerekleri, özellikleri ile son görev yerlerinin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık göstermesi hususları dikkate alınarak, beş yıllık hizmet süresi sonunda görev yerleri değiştirilir. Bu süre Başkanlıkça bir yıl uzatılabilir.

İl içi veya il dışı yer değiştirmeler

MADDE 33 –

1. Bu Yönetmeliğin 20, 35, 36, 38 ve 40 ıncı maddelerinde zikredilen sebeplerle il içi yer değiştirmeler; il müftüsünün teklifi üzerine,
2. Bu Yönetmeliğin 20, 35, 36, 38 ve 40 ıncı maddelerinde zikredilen sebeplerle yapılacak olan iller arası yer değiştirmeler; illerde il müftüsünün teklifi, ilçelerde kaymakamların teklifi ve il müftüsünün inhası üzerine,
3. İlçede bulunan dini yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezlerinde kaymakamların teklifi; ilde bulunan dini yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezlerinde ise ihtisas/eğitim merkezi müdürlerinin teklifi üzerine,

elektronik ortamda Başkanlık izni alındıktan sonra vali veya vekilinin onayı ile gerçekleşir.

MBSTS puanının belirlenmesi

MADDE 34 –

1. İl ve ilçe müftülüklerince ilan edilen boş cami kadrolarına yer değiştirme suretiyle atanmak için müracaat edeceklerde, cami gruplarına göre aranacak MBSTS taban puanı Başkanlıkça belirlenir.

Cami görevlileri ve Kur'an kursu öğreticilerinin isteğe bağlı yer değiştirmeleri

MADDE 35 –

1. Cami görevlilerinin mazeret, süre ve karşılıklı yer değiştirme talepleri dışında kalan isteğe bağlı atanmaları Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliği hükümlerine göre yapılır.
2. Kur'an kursu öğreticilerinin isteğe bağlı atanmaları aşağıdaki şekilde yapılır:

a) Kur'an kursu öğreticilerinin mazeret, süre ve karşılıklı yer değiştirme talepleri dışında kalan isteğe bağlı atanmalarında, EK-6 formda yer alan puanlama esas alınır. Mazerete binaen yapılacak yer değiştirmelerde de EK-6 formdaki puanlama esas alınabilir.

b) İl müftülükleri tarafından münhal Kur'an kursu öğreticisi kadroları her yıl Temmuz ayında İnsan Kaynakları Yönetim Sistemi (İKYS) üzerinden sisteme girilir. Yer değiştirme talebinde bulunacak personele 01-15 Ağustos tarihleri arasında on tercih yaptırılır.

c) Yer değiştirmeler her yıl 15-30 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Hizmet Gereği Yer Değiştirme Usul ve Esasları

Hizmet gereği görev veya yer değiştirme

MADDE 36 –

1. Zorunlu grup ve/veya sınıf hizmet süreleri tamamlanmadan ve yer değiştirme suretiyle atanma dönemi beklenmeksizin hizmet gereği görev veya yer değiştirme, aşağıdaki hallerde yapılır:

a) Hizmet için gerekli sayı ve nitelikte eleman ihtiyacının karşılanması.

b) Haklarında yapılan teftiş veya soruşturma sonucu o yerde kalmalarında sakınca görülmüş olması.

c) Bulunduğu yer ve görevde başarılı olamayanlara başka yer ve görevlerde denenme imkânı verilmesi.

ç) Çeşitli sebeplerle görev veya görev yerinin ortadan kalkması.

d) Hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülmesi için il müftülerinin yerlerinin değiştirilmesine ihtiyaç duyulması.

2. İl ve ilçe müftüleri ile müftü yardımcılarının, görev veya görev yerlerinin birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen sebeple, atanmaları gereken grup ve sınıfta münhal yer bulunmaması halinde alt grup ve sınıflara atanabilirler.
3. Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip, müezzin-kayyım, memur, mutemet, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, daktilograf, teknisyen, şoför ve yardımcı hizmetler sınıfındaki personelin, bu maddede belirtilen sebeplerle görevlerinin veya yerlerinin değiştirilmesi gereken hallerde, Valiliklerce yapılacak görev veya yer değiştirme işleminden önce, ilgili müftülüklerce, İl müftülüğü sınav kurulunun görüşü alınır ve yapılacak işlemin gerekçesinde bu görüş belirtilir.
4. Hizmet gerekleri ve cami özellikleri dikkate alınarak ilgili mevzuatında yer alan diğer hükümlere bağlı kalmaksızın Başkan onayı ile naklen Kur'an kursu öğreticisi ve cami görevlisi atanabilir.
5. Bölgelerin özelliği ve mevsimler itibariyle ikamet eden veya cemaat olmaması sebebiyle din hizmeti verilemeyen yerlerdeki cami görevlileri, mahallin ihtiyaçlarına göre il ve ilçe merkezlerindeki camilerde görevlendirilebilir.
6. Genel hayatı etkileyen doğal afetlere maruz kalanlardan durumunu belgelendirenlerin yer değiştirmeleri herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın yapılabilir.
7. Doktora eğitimi yaptıklarını ilgili yükseköğretim kurumundan alacakları bir yazı ile belgelendirenler, bulundukları görev yerinde bir yılını doldurmak kaydıyla bu Yönetmeliğin 20 nci maddesinde zikredilen sürelere tabi olmaksızın yer değiştirme talebinde bulunabilirler.

Cami görevlilerinin mahalli hizmet gereği yer değiştirmeleri

MADDE 37 –

1. (1) 36 ncı maddede belirtilen sebepler dışında, cami görevlilerinin yer değiştirmelerine esas olmak üzere illerde il müftüsünün başkanlığında, durumu görüşülecek görevlinin bağlı bulunduğu müftü dâhil beş kişiden oluşan bir Değerlendirme ve Yer Değiştirme Komisyonu kurulur. Bu komisyon; görev yaptığı camide sekiz yılını tamamlayan cami görevlilerinin yer değiştirmelerini her yıl Haziran ayında toplanarak aşağıdaki kıstaslara göre gerçekleştirir:

a) Yer değiştirmeler aynı grup camiler arasında olmak üzere öncelikle aynı ilçe içinde, yer bulunamaması halinde il içinde, il içinde de yer bulunamaması halinde iller arası yapılır.

b) Personelin talebi halinde üst gruptaki camiden alt gruptaki camiye yer değiştirme yapılabilir.

c) İl içi yer değiştirmeler bu Yönetmelikteki atama usulüne ilişkin hükümlerde belirtilen esaslar dikkate alınarak valiliklerce; il dışı yer değiştirmeler ise Başkanlık tarafından yapılır. İl içi yer değiştirmelerinden önce internet ortamında Başkanlıktan izin alınır.

Mazeret sebebiyle yer değiştirme

MADDE 38 –

1. Aşağıda belirtilen mazeretlerin belgelendirilmesi halinde, yer değiştirme isteğinde bulunanların atamaları yapılabilir:

a) Sağlık mazeretine bağlı yer değişikliği: Memurun sağlık mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için; kendisi, eşi, annesi, babası, bakmakla yükümlü olduğu çocukları ve yargı kararı ile vasi tayin edildiği kardeşinin hastalığının görev yaptığı yerde tedavisinin mümkün olmadığı veya mevcut görev yerinin söz konusu kişilerin sağlık durumunu tehlikeye düşüreceğini eğitim ve araştırma hastanesi veya üniversite hastanesinden alınacak sağlık kurulu raporu ile belgelendirenler, tedavisinin yapılabileceği en yakın il veya ilçeye atanabilir.

b) Aile birliği mazeretine bağlı yer değişikliği: Aile birliği mazeretine dayanarak yer değişikliği memurun;

1. Kamu personeli olan eşinin, kurum içi yer değiştirme suretiyle atanma imkânının olmaması veya mevzuatı uyarınca eşin zorunlu yer değiştirmeye tabi tutulan bir görevde bulunması durumunda bu kapsamdaki eşin bulunduğu yere, atanması suretiyle yapılabilir.
2. Eşlerin her ikisinin de Başkanlıkta çalışıyor olması halinde, Başkanlığın daha fazla hizmet ihtiyacı duyduğu yere, atanması suretiyle yapılabilir.
3. Eşlerin farklı kurumda çalışıyor olması halinde kurumlar arasında gerekli koordinasyon sağlanmak suretiyle her iki kurumun da öncelikli hizmet ihtiyacının bulunduğu yere, atanması suretiyle yapılabilir.
4. Kamu personeli olmayan eşinin, talep edilen yerde kesintisiz son üç yıl sosyal güvenlik primi ödemek suretiyle kendi adına veya bir hizmet akdi ile işverene bağlı olarak çalışmış ve halen çalışıyor olması halinde bu durumda olan eşin bulunduğu yere, atanması suretiyle yapılabilir.
5. Milletvekili, belediye başkanı, muhtar veya noter olan eşlerinin bulunduğu yere, atanması suretiyle yapılabilir.
6. Aile birliği mazeretine dayanarak yer değiştirme isteğinde bulunan memur, eşinin kamu kurum ve kuruluşlarında kamu personeli olarak çalıştığına veya atanmayı talep ettiği yerde eşinin kesintisiz son üç yıl sosyal güvenlik primi ödemek suretiyle kendi adına veya bir hizmet akdi ile işverene bağlı olarak halen çalıştığına ya da (b)bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde bulunduğuna ilişkin belgeyi kurumuna ibraz etmekle yükümlüdür. Ayrıca yer değiştirme başvurusuna, evlilik durumunu kanıtlayan belgenin de eklenmesi gerekir.
7. Müftü, müftü yardımcısı ve şube müdürlerinin aile birliği mazereti sebebiyle nakil isteğinde bulunabilmeleri için eşlerinin aynı seviyede veya daha üst bir görevde bulunmaları gerekir.
8. Devlet Memurluğunda adaylığı kaldırılmayanlar aile birliği mazeretine bağlı olarak yer değiştirme talebinde bulunamazlar.

c) Can güvenliği mazeretine bağlı yer değişikliği: Memurun can güvenliği mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için; kendisinin, eşinin veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarından birinin bulunduğu yerde kalmasının can güvenliğini tehdit altında bırakacağının adli veya mülki idare makamlarından alınacak belgeyle belgelendirmesi gerekir. 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca hakkında adli makamlarca işyerinin değiştirilmesine ilişkin koruyucu tedbir kararı alınan memur, bir başka yere atanabilir.

2. Sağlık ve aile birliği mazeretlerine dayalı olarak yer değiştirmeye tabi tutulan memur, mazeretinin devam ettiğini her yıl Ocak ayında alacağı belgeyle belgelendirmek zorundadır. Zorunlu çalışma süresini sağlık veya aile birliği mazeretine dayalı olarak tamamlamamış olan memur mazeretinin sona ermesi durumunda, zorunlu hizmet süresinin eksik kalan kısmını tamamlamak zorundadır. Sağlık ve can güvenliği mazeretlerine dayalı olarak yapılacak yer değiştirme suretiyle atamalar, atanma dönemine tabi değildir.

Engellilik durumuna bağlı yer değişikliği

MADDE 39 –

1. İlgili mevzuatına göre alınan sağlık kurulu raporunda en az yüzde kırk oranında engelli olduğu belirtilen memurlar ile ağır engelli raporlu eşi veya bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları bulunan memurlar engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabilir.
2. Bu kapsamdaki talepler bu Yönetmelikte yer alan kısıtlayıcı hükümlere tabi olmaksızın Başkanlığın kadro imkânları ve teşkilat yapısı dikkate alınarak karşılanır ve bu haktan bir defadan fazla yararlanılamaz.
3. Memurun kendisinin veya birlikte yaşadığı eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının engellilik durumunun tedavisi sebebiyle yer değişikliğini talep etmesi halinde, yer değiştirme suretiyle atama yapılacak yerin, memurun ve bu fıkra kapsamındaki yakınlarının engellilik durumuna uygun olması esastır.
4. Engellilik durumu devam ettiği sürece isteği dışında memurun yeri değiştirilmez. Engellilik durumu ortadan kalkan memurlar hakkında bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümler uygulanır.

Karşılıklı yer değiştirme

MADDE 40 –

1. Atandığı il veya ilçede altı ayı tamamlayanların il içinde; iki yılı tamamlayanların iller arası karşılıklı yer değiştirme istekleri, aynı sınıf ve unvanda olmak kaydıyla merkezde birim amirlerinin, taşrada müftü, dini yüksek ihtisas merkezi veya eğitim merkezi müdürlerinin muvafakati ve atamaya yetkili amirin uygun görmesi üzerine Başkanlığın izni ile yerine getirilir.
2. Bulunduğu grup veya sınıfta bir defa olmak üzere, grup veya sınıf hizmetine tabi olanların aynı grup, sınıf ve unvanda olmak kaydıyla karşılıklı yer değiştirme talepleri yerine getirilebilir.

Yer değiştirme zamanı

MADDE 41 –

1. Grup ve sınıf hizmetine tabi olanlar ile dini yüksek ihtisas merkezi müdürü, eğitim merkezi müdürü, eğitim görevlisi, uzman, murakıp, sayman ve şeflerin hizmet gereği, mazeret ve karşılıklı yer değiştirme dışında görev veya yer değiştirme istekleri, taleplerini Başkanlığa 1 Mart - 31 Mart tarihleri arasında ulaştırılmak şartıyla 1 Haziran - 31 Ağustos tarihleri arasında yapılır. Diğer görevliler için bu şart aranmaz.
2. Yer değiştirme müracaatları Başkanlıkça düzenlenecek forma uygun olarak elektronik ortamda yapılabilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Atama ve yer değiştirme kurulu ve görevleri

MADDE 42 –

1. Bu Yönetmelik kapsamında Atama ve Yer Değiştirme Kurulunda durumu değerlendirilecek personelin görev veya yerlerinin değiştirilebilmesi için gereken kararları almak üzere, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünün bağlı bulunduğu Başkan Yardımcısının başkanlığında, Din Hizmetleri, Eğitim Hizmetleri ve İnsan Kaynakları Genel Müdürleri, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ile I. Hukuk Müşavirinden müteşekkil Atama ve Yer Değiştirme Kurulu oluşturulur. Gündem konularına göre ilgili daire başkanı da Kurul toplantılarına katılır. Sağlık mazereti sebebiyle görev veya yerleri değiştirilmesi gerekenlerin durumlarının görüşülmesinde bir tabibin Kurul toplantısına katılımı sağlanır.
2. Atama ve Yer Değiştirme Kurulu;

a) Daha önce görevine son verilmiş olanlardan eski görevlerine veya eski görev yerlerine dönmek isteyenlerin,

b) Ortak niteliği kaybetmeleri sebebiyle görevlerine son verilmesi teklif edilenlerin,

c) Dosyaları Başkanlıkta bulunan personelden kendisinin veya kanunen bakmakla yükümlü olduğu kimselerin bulunduğu yerde kalmasının sağlık durumunu tehlikeye koyacağına veya kronik rahatsızlıklarına dair Eğitim Araştırma veya Üniversite hastanelerinden alınan heyet raporuna istinaden görev veya görev yerini değiştirmek isteyenlerin,

ç) Başkanlıkça değerlendirilmek üzere kurula sevkedilenlerin,

durumlarını görüşür ve gereken kararları alır.

3. Atama ve Yer Değiştirme Kurulu, kurul üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların çoğunluğu ile karar verir. Eşitlik halinde Kurul Başkanının tarafı çoğunluk sayılır.
4. Atama ve Yer Değiştirme Kurulunun kararları Başkanın onayı ile yürürlüğe girer.
5. Atama ve Yer Değiştirme Kurulunun yazışma iş ve işlemleri İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Merkez personelin taşraya atanması

MADDE 43 –

1. Dört yıllık dinî yüksek öğrenim görmüş ve Başkanlık merkez teşkilatında;

a) Daire başkanlığı ve dengi veya daha üstü görevlerde çalışmış olanlar il müftülüğüne, dini yüksek ihtisas veya eğitim merkezi müdürlüklerine,

b) Diyanet işleri uzmanlığı ile Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanlığı görevinde en az beş yıl çalışmış olanlar il müftülüğüne,

c) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyeliği ve şube müdürlüğü görevlerinde en az üç yıl çalışmış olanların il müftü yardımcılığına, ilçe müftülüğüne veya vaizliğe,

bu Yönetmelikte belirtilen diğer şart ve nitelikler ile grup ve sınıf şartı aranmaksızın atanabilirler.

2. Merkez teşkilatı birimlerinde tecrübe edinmiş personel ile norm kadro fazlası personel, ihtiyaç durumları gözetilerek taşra teşkilatında görevlendirilebilir veya buralara atanabilir.

Eşdeğer kadrolar

MADDE 44 –

1. Başkanlık personelinden il müftü yardımcısı ve dengi ile daha alt düzeyde bulunan kadroların eşdeğerleri aşağıdaki şekilde yedi kademe olarak belirlenmiştir:

a) Birinci kademe: İl müftü yardımcısı, ilçe müftüsü, eğitim görevlisi, başvaiz, uzman vaiz.

b) İkinci kademe: İşletme müdür yardımcısı, şube müdürü, yayınevi satış müdürü, vaiz, cezaevi vaizi, murakıp.

c) Üçüncü kademe: Başimam-hatip, Kur'an kursu başöğreticisi.

ç) Dördüncü kademe: APK uzmanı, din hizmetleri uzmanı, eğitim uzmanı, vakit hesaplama uzmanı, uzman, uzman imam-hatip, uzman Kur'an kursu öğreticisi, baş müezzin-kayyım, tabip, diş tabibi.

d) Beşinci kademe: Öğretmen, sosyolog, psikolog, çözümleyici, mütercim, kütüphaneci, istatistikçi, astronom, mühendis, mimar, imam-hatip, Kur'an kursu öğreticisi, cami rehberi, programcı, ayniyat saymanı, teberrukat saymanı, musahhih, şef, tekniker, sağlık teknikeri, biolog, yönetmen, prodüktör, film yapımcısı, ses kayıtçısı, ışıkçı, montajcı, spiker, muhabir, kameraman, müezzin-kayyım, bilgisayar işletmeni, teknik ressam, teknisyen, grafiker, hemşire, sağlık teknisyeni, laborant, veri hazırlama ve kontrol işletmeni.

e) Altıncı kademe: Memur, mutemet, sekreter, ambar memuru, veznedar, satın alma memuru, santral memuru, daktilograf, şoför.

f) Yedinci kademe: Yardımcı hizmetler sınıfı personeli.

2. Eşdeğer kadrolardan aynı kademede bulunan kadrolar arasındaki geçişler ile üst kademeden alt kademelerdeki kadrolara geçişlerde, adaylığı kalkmış olmak ve atanılacak kadronun şartlarını taşımak kaydıyla ilgili mevzuatında belirtilen diğer şartlar aranmaksızın sınavsız atama yapılabilir. Personelin talebi halinde imam-hatipler müezzin kayyım; murakıp ve Kur'an kursu öğreticileri imam-hatip veya müezzin kayyım; vaizler Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip veya müezzin kayyım; il müftü yardımcıları ile ilçe müftüleri ise şube müdürü, vaiz, Kur'an kursu öğreticisi, imam hatip veya müezzin kayyım kadrolarına ilgili mevzuatında belirtilen diğer şartlara tabi olmaksızın atanabilirler.
3. Üst veya aynı kademedeki kadrolardan eğitim görevlisi, şube müdürü, öğretmen, şef, veri hazırlama ve kontrol işletmeni ve şoför kadrolarına geçişlerde Başkanlıkça yapılacak sınavla atama yapılabilir.

Kazanılmış haklar

MADDE 45 –

1. Bu Yönetmelik kapsamındaki görevlere ilgili mevzuatı uyarınca atanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 46 –

1. 25/10/2011 tarihli ve 28095 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Aynı yerdeki cami görevlilerinin yer değiştirmesi

GEÇİCİ MADDE 1 –

1. 37 nci maddedeki kıstaslar dikkate alınarak bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte cami görevlilerinden görev yaptığı camide yirmi yılını tamamlayanların yer değişiklikleri 2015 yılı Haziran-Eylül döneminde, on beş yılını tamamlayanların yer değişiklikleri 2016 yılı Haziran-Eylül döneminde yapılır. Bu Yönetmeliğin 37 nci maddesindeki süreye göre zorunlu yer değişiklikleri ise 2017 yılından itibaren yapılmaya başlanır ve sürelerin hesaplamasında 1 Haziran tarihi esas alınır.

Yürürlük

MADDE 47 –

1. Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 48 –

1. Bu Yönetmelik hükümlerini Başbakan yürütür.

PEGEM AKADEMİ

TARAMA TESTİ

1. **Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı olarak atanabilmek için aranılan şartlardan biri değildir?**

   A) Dini yükseköğrenim mezunu olmak,

   B) Üç yılı Başkanlıkta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında toplam on yıl görev yapmış olmak,

   C) Hafız olmak,

   D) Başkanlıkta il müftüsü veya üstü görevlerde çalışmış olmak

2. I. Vaiz

   II. Kur'an kursu öğreticisi

   III. İmam-hatip ve müezzin-kayyım

   Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, yukarıdaki kadrolardan hangilerine açıktan vekil atanabilir?

   A) I ve III B) II ve III

   C) I ve II D) I, II ve III

3. **Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, (B) grubu camilere atanabilmek için; (D) ve (C) grubu camilerde toplam kaç yıl görev yapmış olmak şarttır?**

   A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

4. I. İlçe müftüleri, ilk defa dördüncü sınıf ilçeye atanır.

   II. İlçe müftüsünün ikinci veya birinci sınıf ilçelere atanabilmesi için, daha alt sınıf ilçelerde toplam altı yıl ilçe müftülüğü yapmış olması esastır.

   III. Bütün sınıflarda asgari hizmet süresini tamamlayan ilçe müftüsü, görev yapmadığı ilçelere atanabilir.

   Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, ilçe müftülerinin yer değiştirme özel şartlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

   A) I ve III B) I ve II

   C) II ve III D) I, II ve III

5. **Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, dinî yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezi müdürlerinin bulundukları yerde görev süresi kaç yıldır?**

   A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

6. **Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre, ilgili mevzuatına göre alınan sağlık kurulu raporunda en az yüzde kaç oranında engelli olduğu belirtilen memurlar yer değiştirme talebinde bulunabilir?**

   A) 20 B) 30 C) 40 D) 50

1. D 2. D 3. A 4. D 5. B 6. C

24. BÖLÜM

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI SINAV YÖNETMELİĞİ

RESMI GAZETE TARIHI: 26.10.2011 RESMI GAZETE SAYISI: 28096

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –

1. Bu Yönetmeliğin amacı, Diyanet İşleri Başkanlığında bir kadroya ilk defa, açıktan veya naklen atanacaklar için açılacak sınavları, sınav konularını, sınav komisyonlarının/kurullarının kuruluş ve çalışma usulleri ile diğer hususları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –

1. Bu Yönetmelik, Diyanet İşleri Başkanlığında ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar, halen görevde olup görevini veya görev yerini değiştirmek isteyenler ve Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavına (MBSTS) katılacaklar hakkında uygulanır.
2. Müfettiş, müfettiş yardımcısı, Diyanet işleri uzmanı, Diyanet işleri uzman yardımcısı, Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı kadrolarına atanacaklar; vaiz, Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip, müezzin-kayyım kadrolarına ilk defa atanacaklar ile bu unvanların kariyer basamaklarına atanacaklar; görevde yükselme ve unvan değişikliği suretiyle atanacaklar hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3 –

1. Bu Yönetmelik, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 –

1. Bu Yönetmelikte geçen;

a) Başkan: Diyanet İşleri Başkanını,

b) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

c) Cami görevlileri: İmam-hatip ve müezzin-kayyımları,

ç) Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS): Görevlilerin bilgi seviyelerini ölçmek ve mesleki bakımdan göreve en iyi şekilde hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla Başkanlıkça yapılan veya yaptırılan sınavı,

d) Sınav: İlk defa Devlet memurluğuna atanacaklar ve halen görevde olup görevini veya görev yerini değiştirmek isteyenler için düzenlenecek yazılı ve/veya sözlü sınavı,

e) Sözlü sınav: Bir kadroya atanmak isteyenlerin bilgilerini ölçmek, atanacağı görevin özelliğine göre becerilerini, davranışlarını, ifade ve temsil yeteneğini ve genel durumunu değerlendirmek maksadı ile yapılan sınavı,

f) Taşra teşkilatı: Diyanet İşleri Başkanlığı il ve ilçe müftülükleri ile dini yüksek ihtisas merkezi müdürlükleri ve eğitim merkezi müdürlüklerini,

g) **(Mülga:RG-8/2/2014-28907)(1)**

Sınav 15 gün önce ilan edilir.
Sınav konuları 30 gün önce ilan edilir.

ğ) Yarışma sınavı: Halen cami görevlisi olarak veya bir üst görevde çalışmakta olan veya daha önce bu görevleri yapmış olup Başkanlık teşkilatında çalışanlardan cami görevliliği münhal kadrolarına naklen atanmak üzere müracaat edenler için yapılacak sınavı,

h) Yazılı Sınav: Bir kadroya atanmak isteyenlerin bilgilerini ölçmek maksadı ile yapılan sınavı,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sınavlara Dair Genel Esaslar

Temel esaslar

MADDE 5 –

1. Sınavlara dair temel esaslar şunlardır:

a) Başkanlıktaki kadrolara ilk defa Devlet memuru olarak atanmak isteyenler 2 nci maddedeki istisnalar hariç 18/3/2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ve bu Yönetmelik esaslarına göre sınava tabi tutulurlar.

b) Görev veya görev yerlerini değiştirmek için açılan sınavlara katılmak isteyen cami görevlileri, kariyer unvanlar için yapılacak sınavlara katılmak isteyen personel ile yurt dışı, hac ve umre hizmetlerinde görevlendirilmek için Başkanlıkça yapılacak sınavlara katılacakların, Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavına (MBSTS) girmeleri ve Başkanlıkça belirlenen puanı almaları şarttır.

c) Sınavlarda gizlilik esastır.

ç) **(Mülga:RG-8/2/2014-28907)(1)**

d) Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) sonuçları, sonuçların ilân tarihinden itibaren üç yıl süre ile geçerlidir.

e) Hakkında hüküm bulunmayan sınav sonuçları müteakip sınav ilan tarihine kadar geçerlidir.

f) Atama yapıldığı sırada askerde bulunanların sınav sonuçları, terhis tarihinden itibaren otuz gün süreyle geçerlidir.

Sınavlar ve sınavları açacak merciler

MADDE 6 –

1. Görevlilerin bilgi seviyelerini ölçmek ve mesleki bakımdan göreve iyi şekilde hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla yılda bir Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) yapılabilir. Bu sınav Başkanlıkça yapılabileceği gibi başka kamu kurum veya kuruluşlarına da yaptırılabilir. Sınavın yeri ve zamanı ile sınavda sorulacak sorular Başkanlıkça belirlenir ve sınavı yapacak kuruma bildirilir. Başkanlıkça gerekli görülmesi halinde sınav soruları ÖSYM'ye veya üniversitelere de hazırlatılabilir.
2. Başkanlıkta veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli bulunanlardan, Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde sınav şartı bulunan kadrolara atanacaklar için, ihtiyaca göre Başkanlıkça uygun görülen yer ve zamanlarda sınav açılır.
3. Başkanlık taşra teşkilatında bulunan şoför ve yardımcı hizmetler sınıfındaki kadrolara naklen atanacaklar için ihtiyaca göre, Valiliklerce uygun görülecek zamanlarda sınav yapılır.
4. Cami görevlisi kadrolarından münhal bulunan yerler için her ayın ilk Salı günü müftülüklerce yarışma sınavı yapılır.
5. **(Mülga:RG-8/2/2014-28907)(1)**

Sınavların ilanı

MADDE 7 –

1. Başkanlıktaki kadrolara ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için yapılacak sınavlara ilişkin duyurular Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılır.
2. Halen görevde olanlardan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde sınav şartı bulunan kadrolara yer değiştirme suretiyle atanma talebinde bulunanlar için yapılacak sınavlar ve bu sınavlar sonucu atama yapılacak kadroların sınıfı, unvanı, ve sayısı, başvuru süresinin bitiminden en az on beş gün önce, sınav Başkanlık merkezinde yapılacaksa, Başkanlıkça; taşrada yapılacaksa, Valiliklerce, uygun görülecek vasıtalarla ilân edilir.
3. Cami görevliliği için yapılacak yarışma sınavları, Başkanlıkça yapılacaksa Başkanlık, müftülükçe yapılacaksa ilgili müftülük tarafından sınav başvuru süresinin bitiminden önce on beş gün süre ile Başkanlık internet sayfasında ilan edilir. Resmî tatiller ile cumartesi ve pazar günleri on beş günlük ilân süresinden sayılır.
4. Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavının (MBSTS) yeri, tarihi, konuları ile diğer hususlar sınav tarihinden en az otuz gün önce Başkanlık web sayfasında yayımlanır
5. Sınava gireceklerde aranan şartlar ilanda belirtilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınavların Uygulanmasına Dair Esaslar

Müracaat

MADDE 8 –

1. Sınav başvuruları, Başkanlıkça sınav duyurularında belirtilen usul ve esaslara uygun şekilde yapılır.
2. Cami görevliliği için yapılacak yarışma sınavlarına müracaatlar, her ayın son Salı günü mesai bitiminde sona erer.
3. Müracaatlarda ilgilinin beyanı ve başvuru esnasında verdiği bilgiler esas olup zorunlu olmadıkça, işlemin tekemmülü aşamasına kadar ilgiliden belge talep edilmez.
4. Başvurular ile diğer iş ve işlemler elektronik ortamda yapılabilir.
5. Süresi içinde yapılmayan müracaatlar ile postadaki gecikmeler dikkate alınmaz.
6. Müracaat evrakında eksik veya yanlış beyanda bulunduğu tespit edilenler sınava alınmaz ve bu durum kendilerine bildirilir.

Sınav komisyonları/kurulları ve görevleri

MADDE 9 –

1. Başkanlıkça açılan sınavlarda sınavı yapacak komisyonlar İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünün teklifi ve Başkanlığın onayı ile bir başkan ve en az iki asıl ve bir yedek üyeden oluşur.
2. İl ve ilçelerde münhal bulunan kadrolar için açılacak sınavlar il müftülüğü sınav kurulunca yapılır. 25/10/2011 tarihli ve 28095 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği hükümlerince (A) grubu camiler ile üniversite kampüslerindeki camilerde münhal bulunan cami görevliliği kadroları için açılacak sınavlar Başkanlıkça da yapılabilir. İl müftülüğü sınav kurulu, valilik onayı ile il müftüsü, müftü yardımcısı veya ilçe müftüsünün başkanlığında il müftü yardımcıları, ilçe müftüleri, eğitim görevlileri ve vaizlerin katılımıyla başkan dahil üç asıl iki yedek üyeden oluşur ve devamlılık arz eder. Sınav yoğunluğu dikkate alınarak aynı usulde birden fazla sınav kurulu oluşturulabilir. Sınav yeri ilanda belirtilir.
3. Dinî yüksek ihtisas merkezi ve eğitim merkezince açılan sınavları yapacak olan komisyon, dinî yüksek ihtisas merkezi müdürü veya eğitim merkezi müdürünün başkanlığında, eğitim görevlisi ve/veya uzmanlar arasından ilgili müdürün teklifi ve mülki amirin onayı ile başkan dâhil üç asıl ve iki yedek üyeden oluşur.
4. Sınav komisyonlarına/kurullarına, atama yapılacak kadronun özelliğine göre gerektiğinde başka kuruluşlardan üye alınabilir.
5. Sınav komisyonlarında/kurullarında görevlendirilenlerin öğrenim seviyeleri, sınava gireceklerin öğrenim seviyelerinden aşağı olamaz.
6. Sınav komisyonu/kurulu başkan veya üyeleri, eşleri ile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarının sınavına katılamazlar. Bu kişilerin sınavında yedek üye/üyeler görev alır.
7. Sınav komisyonları/kurulları, sınavı düzenli bir şekilde yapmak, sınav sonuçlarını değerlendirmek ve gerektiğinde itirazları inceleyip sonuçlandırmakla görevlidir.

Sınav konuları ve sorular

MADDE 10 –

1. Bu Yönetmeliğe göre yapılacak yazılı sınavlarda, bayan il müftü yardımcılığı, eğitim görevliliği ve ilçe müftülüğü sınavına girenler için;

a) Kur'an-ı Kerim,

b) Arapça,

c) Tefsir,

ç) Hadis,

d) Kelam,

e) Fıkıh,

f) İslam tarihi ve İslam ahlakı,

g) Dinî ve meslekî genel kültür,

ğ) Başkanlık ve Devlet memurları ile ilgili mevzuat,

konularından sorular sorulur.

2. Bu Yönetmeliğe göre yapılacak sözlü sınavlarda, bayan il müftü yardımcılığı, eğitim görevliliği ve ilçe müftülüğü sınavına girenlere;

a) Kur'an-ı Kerim (kıraat, anlam ve tefsir),

b) Arapça,

c) Dini bilgiler (hadis, fıkıh, kelam, İslam tarihi ve İslam ahlakı),

ç) Başkanlık ve Devlet memurları ile ilgili mevzuat,

alanlarından sorular sorulur.

3. Birinci ve ikinci fıkrada yer alan konularda yazılı ve sözlü sınavlara katılacakların temel ve özel yeterliklerinin tespitinde, Başkanlığın elektronik sayfasında yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı

1 sınava 7 gün içinde itiraz edilebilir. 15 gün içinde sonuçlanır.

teşkilatında din hizmetlerini yürütenlerin temel ve özel yeterlik kriterleri esas alınır ve bu hususa sınav ilanında da yer verilir.

4. Sözlü sınav konularının değerlendirilmesi, bu maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri için otuzar, (ç) bendi için on puan üzerinden yapılır.
5. **(Mülga:RG-8/2/2014-28907)(1)**
6. Bu maddede belirtilen unvanların dışında kalan kadrolara atanmak için yapılacak sınavlarda, Başkanlıkça belirlenecek konularda ve atanacağı kadronun gerektirdiği tahsil şartına uygun sorular sorulur.
7. Aynı görev için sınava girenlere, farklı öğrenim seviyesinde de olsalar, görevin gerektirdiği seviyede sorular sorulur.

Sınavların yürütülmesi

MADDE 11 –

1. Sınavların sorumluluğu sınavı yapan komisyona/kurula aittir. Sınavların düzenli bir şekilde yürütülmesinden sınav komisyonu/kurulu başkanı sorumludur.
2. Giriş belgesi olmayanlar sınava alınmazlar.

Tutanaklar

MADDE 12 – (Mülga:RG-8/2/2014-28907)[1]

Değerlendirme

MADDE 13 –

1. Sınav sonuçlarının değerlendirilmesi, sınav komisyonu/kurulu tarafından şu esaslara göre yapılır.

a) Yazılı yapılmış ise yazılı sınavdan başarılı olmak için 100 tam puan üzerinden en az 70 puan alınması şarttır. 70 puan alamayanlar sözlü sınava katılamazlar.

b) Sözlü sınavdan başarılı olmak için 100 tam puan üzerinden en az 70 puan alınması şarttır.

c) Sözlü sınav puanı sınav komisyonu/kurulu üyelerinin her birinin sözlü sınavda ayrı ayrı verdikleri puanların aritmetik ortalaması alınmak suretiyle tespit edilir.

ç) Yazılı ve sözlü sınava katılanların nihai puanları, yazılı ve sözlü sınav puan ortalamaları alınarak tespit edilir. Yazılı ve/veya sözlü sınavların puanları tespit edilirken küsuratlar da dikkate alınır.

Başarı sıralaması

MADDE 14 –

1. Başarı sıralamasında en yüksek puandan başlanmak üzere sınav puanı dikkate alınır. Puanların eşit olması halinde, sırasıyla yazılı sınav yapılmış ise yazılı sınav puanı yüksek olana, hizmet süresi fazla olana ve doğum tarihi önce olana sıralamada öncelik verilir.
2. Sınavda başarılı olanların ilan edilen kadro sayısı kadarı asıl, diğerleri de yedek olarak sıralanır.
3. **(Mülga:RG-18/6/2014-29034)**

Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu anlaşılanlar

MADDE 15 –

1. Müracaat evrakı eksik olanlar ile sınav öncesi, sonrası ve atama sürecindeki işlemlerde gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin başvuruları geçersiz sayılır. Bu durumun sınavdan sonra tespit edilmesi halinde ise bu kişilerin sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz; atamaları yapılmış olsa dahi atamaları iptal edilir ve bu kişiler hiçbir hak talep edemezler.

Sınav sonuçlarının duyurulması

MADDE 16 –

1. Sınav sonuçları sınavı açan merci tarafından sınavın bitim tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde ilan edilir ve sınava katılanlara uygun vasıtalarla duyurulur.
2. Sınavı kazananlardan ataması yapılacakların, tebliğden itibaren en geç on beş gün içinde, gerekli belgelerle sınavı açan yere müracaat etmeleri istenir.

Sınav sonuçlarına itiraz

MADDE 17 –

1. Sınava katılanlar, sınav sonuçlarının duyurulmasından itibaren yedi gün içinde yazılı olarak sınav sonuçlarına itiraz edebilirler.
2. Bu itirazlar, sınavı açan birim tarafından en geç on beş gün içinde incelenir ve sonuç ilgiliye bildirilir.

Sınavı kazananların atanması

MADDE 18 –

1. Sınavı kazananlardan bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde belirtilen süre içinde müra-

Sınav sonuçları yapıldıktan en az 30 gün içinde sonuçlardan sonra 15 gün içinde ... duyurulur. iş teli,

caat edenlerin atamaları başarı sırasına göre yapılır.

2. Yarışma sınavı hariç Sınav açılan unvanlarda, atama işleminden sonra çeşitli nedenlerle boşalan kadrolara, müteakip sınav ilan tarihine kadar başarı sırasına göre yedeklerden atama yapılabilir.

Cami görevliliğine naklen atama

MADDE 18/A –

1. Cami görevliliği münhal kadrolarına naklen atamalar şu esaslara göre yapılır:

a) Cami görevliliği münhal kadrolarına müracaat edenlerin naklen atamalarında bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 (C) Nakil Değerlendirme Formunda belirtildiği şekilde; MBSTS puanının yüzde kırkı, EK-1 (A) Yarışma Sınavı Değerlendirme Formundan alınan puanın yüzde kırkı ve EK-1 (B) Müktesep/Nitelik Değerlendirme Formundan alınan puanın yüzde yirmisinden oluşan toplam puan esas alınır.

b) Cami görevliliği münhal kadrolarına naklen atama yapılabilmesi için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 (C) Nakil Değerlendirme Formundan toplam en az 70 puan alınması esastır. Ancak EK-1 (A) Yarışma Sınavı Değerlendirme Formu ile EK-1 (B) Müktesep/Nitelik Değerlendirme Formundan ayrı ayrı en az 70 puan şartı aranmaz.

c) Cami görevliliği münhal kadrolarına, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 (C) Nakil Değerlendirme Formundan en yüksek puan alandan başlanarak atama yapılır. Bu puanın eşit olması halinde sırasıyla MBSTS puanı yüksek olana, görev yılı fazla olana, hafız olana ve öğrenim düzeyi yüksek olana öncelik verilir.

ç) (D) grubu camilerde bulunan münhal kadrolara tek müracaat olması halinde bu madde hükümlerine bağlı kalınmaksızın sadece MBSTS puanı esas alınarak naklen atama yapılabilir.

Sınav belgelerinin saklanması

MADDE 19 –

1. Sınavlarda başarı göstererek atananların sınavla ilgili belgeleri özlük dosyalarında muhafaza edilir. Bunun dışında kalanların sınav belgeleri sınavı yapan mercilerin arşivlerinde müteakip sınav tarihine kadar saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 20 –

1. 25/8/2004 tarihli ve 25564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 1 –

1. Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce yapılan sınavlarda başarı gösterenlerin hakları, bu Yönetmelikteki esaslara göre yapılacak sınavlara kadar geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 21 –

1. (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 –

1. Bu Yönetmelik hükümlerini Diyanet İşleri Başkanlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	**Sayısı**
	26/10/2011	28096
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	**Sayısı**
1.	7/2/2014	28907
2.	18/6/2014	29034

EK-1

(Değişik:RG-18/6/2014-29034)

CAMİ GÖREVLİLERİ

NAKİL DEĞERLENDİRME FORMLARI

Adı Soyadı		**Görev Yeri ve Unvanı**	
T.C. Kimlik No		**Sicil No**	

(A) YARIŞMA SINAVI DEĞERLENDİRME FORMU

Sıra No	**Sınav Konuları**		**Puan Değeri**	**Adayın Puanı**
1	KUR'AN-I KERİM	Yüzüne okuma	30	
		Meal bilgisi	5	
		Tecvid bilgisi ve meharic-i huruf	15	
		Ses/Seda/Makam	5	
		Ezber bilgisi	20	
2	Hitabet		15	
3	Mesleki Temsil		10	
		TOPLAM	**100**	

(B) MÜKTESEP/NİTELİK DEĞERLENDİRME FORMU

Sıra No	**Müktesepler/Nitelikler**	**Puan Değeri**	**Toplam Puan Değeri**	**Adayın Puanı**
1	İmam Hatip Lisesi	10	10	
2	Ön Lisans	5	5	X
3	Diğer Lisans	5	5	
5	İlahiyat Fakültesi	10	10	X
6	Yüksek Lisans	2	2	
7	Hafızlık	8	8	
8	İhtisas Kursu/Aşere, Takrib, Tayyibe	5	5	
9	Tashih-i Huruf	3	3	
10	YDS ve denkliği kabul edilen yabancı dil belgeleri (C) ve üstü seviyeler için	2	2	
11	10 (on) yıla kadar her bir görev yılı için	3	30	15
12	10 (on) yıldan 30 (otuz) yıla kadar her bir görev yılı için	1	20	
		TOPLAM	**100**	30

(C) NAKİL DEĞERLENDİRME FORMU

Sıra No	Değerlendirme Kıstasları	Adayın Puanı	Oranı	Naklen Atamaya Esas Nihai Puan
1	MBSTS puanı		%40	34
2	Yarışma Sınavı Değerlendirme Formu Puanı		%40	80 / 32
3	Müktesep/Nitelik Değerlendirme Formu Puanı		%20	6
		TOPLAM	%100	72

YUKARIDAKİ BİLGİLERİN DOĞRULUĞU TASDİK OLUNUR.

..../..../.....

İmza ve Mühür

Not: Bu form, sınavın yapıldığı müftülükçe tasdik edilecektir.

TARAMA TESTİ

1. Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğine göre, Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) sonuçları, sonuçların ilân tarihinden itibaren kaç yıl süre ile geçerlidir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğine göre, sınavların ilanıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Başkanlıktaki kadrolara ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için yapılacak sınavlara ilişkin duyurular Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılır.

B) Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavının (MBSTS) yeri, tarihi, konuları ile diğer hususlar sınav tarihinden en az otuz gün önce Başkanlık web sayfasında yayımlanır.

C) Halen görevde olanlardan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde sınav şartı bulunan kadrolara yer değiştirme suretiyle atanma talebinde bulunanlar için yapılacak sınavlar ve bu sınavlar sonucu atama yapılacak kadroların sınıfı, unvanı, ve sayısı, başvuru süresinin bitiminden en az on beş gün önce, taşrada yapılacaksa, Valiliklerce, uygun görülecek vasıtalarla ilân edilir.

D) Cami görevliliği için yapılacak yarışma sınavları, Başkanlıkça yapılacaksa Başkanlık tarafından sınav başvuru süresinin bitiminden önce on gün süre ile Başkanlık internet sayfasında ilan edilir.

3.

I. Başarı sıralamasında en yüksek puandan başlanmak üzere sınav puanı dikkate alınır.

II. Puanların eşit olması halinde, sırasıyla yazılı sınav yapılmış ise yazılı sınav puanı yüksek olana, hizmet süresi fazla olana ve doğum tarihi önce olana sıralamada öncelik verilir.

III. Sınavda başarılı olanların ilan edilen kadro sayısı kadarı asıl, diğerleri de yedek olarak sıralanır.

Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğine göre, başarı sıralamasıyla ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) I, II ve III B) II ve III
C) I ve III D) I ve II

4. Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğine göre, sınava katılanlar, sınav sonuçlarının duyurulmasından itibaren kaç gün içinde yazılı olarak sınav sonuçlarına itiraz edebilirler?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

5. Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğine göre, sınavı kazananlardan ataması yapılacakların, tebliğden itibaren en geç kaç gün içinde, gerekli belgelerle sınavı açan yere müracaat etmeleri istenir?

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

1. C 2. D 3. A 4. C 5. B

25. BÖLÜM

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç (MADDE 1)

Bu Yönetmeliğin amacı, kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri arasında taşınırların bedelsiz devri ile tahsisine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam (MADDE 2)

1. Bu Yönetmelik genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini ve bunlara ait taşınır malları kapsar.
2. Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dahil), Milli İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşınır mallarının kayda alınması ile bunların yönetim ve denetiminde özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.
3. Kapsamdaki idarelerin bünyesinde bulunan fabrika, imalathane ve benzeri üretim yerlerinde kullanılan ilk madde ve malzemeler ile yarı mamul ve mamul maddeler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. Bunlar hakkında kendi düzenleyici işlemlerinde belirlenen esas ve usuller uygulanır.
4. Kamu idarelerinin görevleri gereğince herhangi bir işlemin sonuçlanmasına veya bir kararın verilmesine kadar muhafaza edilmek üzere alınan emanet taşınır mallar hakkında özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.

Dayanak (MADDE 3)

1. Bu Yönetmelik, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar (MADDE 4)

1. Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a. Ambar: Kamu idarelerine ait taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yeri,

b. Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

c. Dayanıklı taşınırlar: Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen tesis, makine ve cihazlar ile taşıtlar ve demirbaşları,

d. Demirbaşlar: Belirli bir hizmete tahsis amacıyla edinilen, belli bir süreye tabi olmaksızın uzun süre kullanılabilen ve kullanılmakla yok olmayan, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 255 hesap detayında yer alan taşınırları,

e. Gerçeğe uygun değer: Piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı,

f. Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan merkez birimi ile ödenek gönderme belgesiyle harcama yetkisi verilen merkez dışı birimi,

g. Harcama yetkilisi: Harcama biriminin en üst yöneticisini,

h. Hurda: Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırpıntı, döküntü ve artık parçaları,

i. Kanun: 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununu,

j. Makine ve cihazlar: Çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan, üretim ve hizmet amacıyla kullanılan her türlü makine, cihaz ve aletleri,

k. Mali hizmetler birimi: Kanunun 60 ıncı maddesinde sayılan görevleri yapan birimi,

l. Sanal ambar: Tesis kapsamındaki taşınırların yalnızca elektronik ortamda takip edilebilmesi amacıyla oluşturulan ambarı,

m. Taşınır: Çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (A) ve (B) bölümlerinde gösterilen taşınırları,

n. Taşınır I inci düzey detay kodu: Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınır hesap kodundan sonra gelen iki haneli detay kodunu,

o. Taşınır II nci düzey detay kodu: Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınır I inci düzey detay kodundan sonra gelen iki haneli detay kodunu,

ö. Taşınır hesap kodu: 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçeve hesap planında yer alan ve taşınırın kaydedildiği ilgili hesap kodunu,

p. Taşınır kayıt yetkilisi: Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen ve bu hususlarda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde taşınır kontrol yetkilisi ve harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,

r. Taşınır kodu: Taşınırın kayıtlarda detaylı izlendiği, taşınır hesap kodu ile taşınır I ve II nci düzey detay kodu ve sonraki düzey detay kodlarının birleşiminden oluşan kodu,

s. Taşınır konsolide görevlisi: Kamu idaresinin taşınır kayıt yetkilisinden aldığı harcama birimi taşınır hesaplarını konsolide ederek taşınır hesap cetvellerini hazırlamak ve biriminin bir üst teşkilattaki taşınır konsolide görevlisine vermekle sorumlu olan görevlileri,

ş. Taşınır kontrol yetkilisi: Taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemler ile düzenlediği belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu kontrol eden, Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayan ve bu konularda harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,

t. Taşıtlar: Yolcu ve yük taşımacılığında kullanılanlar ile özel amaçlı kullanımlar için muhtelif cihazlarla donatılmış bulunan ve çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 254 hesap detayında gösterilen taşıtları,

u. Tesis: Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri,

ü. Tüketim malzemeleri: Belirli bir hizmetin üretilmesinde kullanılan, kullanımı sonucunda tükenen veya bir süre kullanıldıktan sonra ilk özelliklerini kısmen veya tamamen kaybederek bir daha kullanılamayacak duruma gelen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (A) bölümü 150 hesap detayında yer alan malzemeleri,

v. Üst yönetici: Bakanlıklarda müsteşarı, Millî Savunma Bakanlığında bakanı, diğer kamu idarelerinde en üst yöneticiyi, il özel idarelerinde valiyi, belediyelerde belediye başkanını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sorumluluk ve Görevliler

Sorumluluk (MADDE 5)

1. (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.
2. Harcama yetkilileri, taşınırlara ilişkin işlem ve kayıtların usule uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol etmeye veya ettirmeye; kasıt, kusur veya ihmal sonucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırların ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir.
3. Kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlileri bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma halinde iade etmek zorundadırlar.
4. Kamu görevlilerinin kullanımına verilen dayanıklı taşınırlar, kullanıcıları tarafından başkasına devredilemez. Kullanıcılarının görevden ayrılması halinde söz konusu taşınırların ambara iade edilmesi zorunludur. Bu şekilde teslim yapılmadan personelin kurumla ilişiği kesilmez. (1)
5. Taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda sebep oldukları kamu zararları hakkında, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.
6. (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Kullanılmak üzere kendilerine taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik ya da dikkatsizlikleri nedeniyle oluşan kamu zararı, değer tespit komisyonu tarafından tespit edilecek gerçeğe uygun değer üzerinden, ilgili mevzuat hükümleri uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Ortak kullanım alanına tahsis edilen dayanıklı taşınırlarda meydana gelen kamu zararı ise zararın oluşmasında kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edilir.

7. Taşınırların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmaz.

Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri (MADDE 6) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

1. Taşınır kayıt yetkilileri, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilir.

Dış temsilciliklerde taşınır kayıt yetkilileri misyon şefleri tarafından görevlendirilir.

Taşınır işlemleri yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt yetkilisi görevlendirilebilir.

Kamu idarelerince ihtiyaç duyulması halinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtları harcama birimleri itibarıyla ayrı ayrı tutulmak kaydıyla, bir taşınır kayıt yetkilisi tarafından yürütülebilir.

2. Taşınır kontrol yetkilileri, harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere yardımcılarından veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirilir.

Personel yetersizliği nedeniyle taşınır kontrol yetkilisi görevlendirilemeyen harcama birimlerinde ise bu görev harcama yetkilisi tarafından yerine getirilir.

3. Taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez.
4. Taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

a. Harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmek.
b. Muayene ve kabul işlemi hemen yapılamayan taşınırları kontrol ederek teslim almak, özellikleri nedeniyle kesin kabulleri belli bir dönem kullanıldıktan sonra yapılabilen sarf malzemeleri hariç olmak üzere, bunların kesin kabulü yapılmadan kullanıma verilmesini önlemek.
c. Taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır mal yönetim hesap cetvellerini istenilmesi halinde konsolide görevlisine göndermek.
d. Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırları ilgililere teslim etmek.
e. Taşınırların yangına, ıslanmaya, bozulmaya, çalınmaya ve benzeri tehlikelere karşı korunması için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak.
f. Ambarda çalınma veya olağanüstü nedenlerden dolayı meydana gelen azalmaları harcama yetkilisine bildirmek.
g. Ambar sayımını ve stok kontrolünü yapmak, harcama yetkilisince belirlenen asgari stok seviyesinin altına düşen taşınırları harcama yetkilisine bildirmek.
h. Kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak.
i. Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak.
j. Kayıtlarını tuttuğu taşınırların yönetim hesabını hazırlamak ve harcama yetkilisine sunulmak üzere taşınır kontrol yetkilisine teslim etmek.
k. Ambarlarında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikleri nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu olmak.
l. Ambarlarını devir ve teslim etmeden, görevlerinden ayrılmamak.

5. Taşınır kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

a. Taşınır kayıt ve işlemleri ile ilgili olarak düzenlenen belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu kontrol etmek.
b. Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayarak harcama yetkilisine sunmak.

6. (6) Taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır kontrol yetkilileri, düzenledikleri ve imzaladıkları belge ve cetvellerin doğruluğundan harcama yetkilisine karşı birlikte sorumludur.

Taşınır konsolide görevlileri
(MADDE 7) – (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

1. Kamu idaresinin taşınır hesaplarını kurumsal sınıflandırmanın II nci, mahalli idarelerde ise kurumsal sınıflandırmanın III üncü düzeyi itibarıyla birleştirmek ve üst yönetici adına İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelini hazırlamak üzere merkezde mali hizmetler birimi yöneticisine bağlı konsolide görevlisi belirlenir.
2. Kurumsal sınıflandırmanın III üncü ve IV üncü düzeyinde tanımlanan merkez harcama birimlerinin taşınır hesaplarının, varsa taşra birimleri taşınır hesaplarıyla birleştirilmesi için; mali hizmetler biriminin talebi veya harcama yetkilisinin gerekli görmesi üzerine merkez harcama birimlerinde konsolide görevlisi görevlendirilir.
3. Mali hizmetler birimince gerek görülmesi halinde ilçe, il veya bölge teşkilatlarında da konsolide görevlisi ilçe, il veya bölge teşkilatının en üst yöneticileri tarafından görevlendirilir.
4. Taşınır kayıt ve işlemlerini bu amaçla oluşturulan bilişim sistemlerinde yürüten kamu idarelerinde; düzenlenecek İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare

Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin hazırlanmasına esas teşkil eden cetvel ve raporlar ile kurumsal sınıflandırmanın III üncü ve IV üncü düzeyinde sınıflandırılan merkez harcama birimlerince ihtiyaç duyulan Taşınır Hesap Cetveli, gerektiğinde konsolide görevlilerince sistemden alınır, merkez harcama birimlerinden veya taşradaki konsolide görevlilerinden ayrıca belge ortamında Taşınır Hesap Cetveli istenmez.

Muhasebe yetkililerinin taşınır hesabına ilişkin görev ve sorumlulukları

1. Taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine dayanılarak çıkarılmış ilgili muhasebe düzenlemeleri ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde muhasebe yetkilileri tarafından yapılır.
2. Muhasebe yetkilileri, harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinde gösterilen tutarların muhasebe kayıtlarıyla uygunluğunu kontrol ederek onayladıktan sonra, harcama yetkilisine göndermekle görevli ve sorumludurlar. (1)
3. Muhasebe yetkililerinin bu Yönetmelikteki görevleriyle ilgili sorumlulukları, taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının, dayanağı belgelere uygunluğu ile harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvellerini inceleyip onaylayarak harcama yetkilisine vermekle sınırlıdır. (1)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Defter ve Belgeler

Defterler (MADDE 9)

1. Taşınır işlemlerinde, özelliklerine göre tutulacak defterler şunlardır.

a. **Tüketim Malzemeleri Defteri** (Örnek: 1): Bu defter, Taşınır Kod Listesinin (A) bölümünde yer alan tüketim malzemelerinin giriş ve çıkış kayıtları için kullanılır.

b. **Dayanıklı Taşınırlar Defteri** (Örnek: 2): Bu defter, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde yer alan dayanıklı taşınırların kayıtları için kullanılır. Her bir dayanıklı taşınıra ait giriş ve çıkış kayıtları ayrı yapılır.

c. **Müze Defteri** (Örnek: 3): Bu defter, müzelerde sergilenen veya sergilenmek üzere muhafaza altında bulundurulan taşınırlar için tutulur. Her bir taşınır için ayrı kayıt yapılır.

d. **Kütüphane Defteri** (Örnek: 4): Bu defter, kütüphanelerdeki yazma ve basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyal için tutulur. Her bir taşınır için ayrı kayıt yapılır.

Belge ve cetveller (MADDE 10)

1. Taşınır işlemlerinde, işlem türüne göre aşağıda belirtilen belge ve cetveller kullanılır.

a. **Taşınır İşlem Fişi** (Örnek: 5; 5/A): İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere 5 örnek numaralı Taşınır İşlem Fişi düzenlenir.

Müze ve kütüphanelerdeki eserler için ise 5/A örnek numaralı Taşınır İşlem Fişi kullanılır. Taşınır İşlem Fişleri en az üç nüsha olarak düzenlenir ve her malî yıl başında "1"den başlamak üzere bir sıra numarası verilir. Fiş, dayanağını oluşturan belgenin tarihinden önceki bir tarihi taşıyamaz. Taşınır İşlem Fişinin elektronik ortamda düzenlenemediği hallerde, seri ve sıra numaralı olarak bastırılmış fişler kullanılır. Düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin nüshaları hakkında Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre işlem yapılır. İhtiyaç duyulduğunda kullanılmak üzere satın alınarak depolanan ya da arşivlenenler ile süreli yayınlardan ciltletilmiş olanlar hariç olmak üzere aşağıda sayılan hallerde Taşınır İşlem Fişi düzenlenmez.

1. Satın alındığı andan itibaren tüketimi yapılan su, doğalgaz, kum, çakıl, bahçe toprağı, bahçe gübresi ve benzeri maddeler,
2. Tesis, makine, cihaz, taşıt ve iş makineleri ile demirbaşların servislerince yapılan bakım ve onarımlarında kullanılan yedek parçalar ile doğrudan taşıtların depolarına konulan akaryakıt, likit gaz (LPG) ve yağlar, (1)
3. Kısa sürede tüketilen mutfak tipi tüpler ve yangın söndürme tüplerine yapılan gaz dolumları ile yazıcı kartuşlarının dolumları,
4. Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile arşivlenme niteliği olmayan kütüphane materyalleri.
5. Bütçenin temsil ve tanıtma giderleri tertibinden makam için alınan yiyecek ve içecekler.

b. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Taşınır Teslim Belgesi** (Örnek: 6; 6/A): Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen kara taşıtları ve iş makinelerinin bunları sürekli olarak kullanacak personele verilmesinde 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir. Bu belge, vardiya usulü çalışılan yerlerde kullanılan kara taşıtları ve iş makineleri için işyerinde koordinasyonu sağlayan sorumlu yönetici adına düzenlenir. Sorumlu yönetici, kendisine teslim edilen taşıt veya iş makinesi ile kullanıcısını ayrıca tutulacak kayıtlarda izler. Demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde ise 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir.

c. **Taşınır İstek Belgesi** (Örnek: 7): Bu Belge, ambardan taşınır talep edildiğinde kullanılır ve talepte bulunan birim yetkilisinin onayını taşır.

d. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Dayanıklı Taşınırlar Listesi** (Örnek: 8): Bu Liste, Taşınır Kod

Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için düzenlenir. Bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmez. Liste, istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanır.

e. **Taşınır Geçici Alındısı** (Örnek: 9): Bu Alındı, muayene ve kabul işlemi derhal yapılamayan hallerde, taşınırların geçici olarak teslim alınmasında düzenlenir. Alındının birinci nüshası taşınırı teslim edene verilir. Muayene ve kabul işleminden sonra kabul edilen taşınırlar için Taşınır İşlem Fişi düzenlenir ve bu Fişin tarih ve numarası geçici alındının dosyasında saklanan ikinci nüshası üzerine kaydedilir. Muayene ve kabul işleminden sonra kabul edilmeyen taşınırlarda ise ilgiliye verilen Taşınır Geçici Alındısı geri alınarak dosyasındaki ikinci nüshasıyla birleştirilir. Alındının geri alınamaması halinde ikinci nüshası üzerine durumu belirtir açıklama yapılır.

f. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı** (Örnek: 10): Bu Tutanak, taşınırın kaybolma, çalınma ve fire gibi herhangi bir nedenle yok olması veya sayımda noksan çıkması; yıpranma, kırılma veya bozulma ya da teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya ayrılması ile canlı taşınırların ölmesi gibi nedenlerle kayıtlardan çıkarılmasını sağlamak amacıyla iki nüsha olarak düzenlenir. Tutanak, harcama yetkilisi tarafından görevlendirilecek en az üç kişiden oluşan komisyonca imzalanır ve harcama yetkilisi tarafından onaylanır. Tutanağın bir nüshası, çıkış kaydına esas olmak üzere düzenlenen Taşınır İşlem Fişine, ikinci nüshası muhasebe birimine gönderilecek Taşınır İşlem Fişine eklenir. Bu bent kapsamında kayıtlardan çıkarılan taşınırların miktarı, kayıtlı değeri, toplam tutarı ve çıkarılma nedenlerini gösteren rapor, kurumsal sınıflandırmanın III üncü ve IV üncü düzeyinde sınıflandırılan merkez harcama birimlerinde yetkilendirilen taşınır kayıt yetkilisi tarafından II nci düzey detay kodu itibarıyla sistemden alınarak, takip eden yılın ilk ayı içerisinde merkez harcama birimi yetkilisine, mali hizmetler birimince idare bazında alınacak konsolide rapor ise üst yöneticiye sunulur.

g. **Ambar Devir ve Teslim Tutanağı** (Örnek: 11): Bu Tutanak, taşınır kayıt yetkilileri arasındaki ambar devir ve teslim alma işlemlerinde düzenlenir. Taşınırlar tutanağa taşınır kodları itibarıyla kaydedilir. Kayıtlara göre ambarda bulunması gereken taşınırlar ile sayımda fiilen bulunan miktarlar, varsa fazla ve noksanlar Tutanakta gösterilir. Tutanak üç nüsha düzenlenir, bir nüshası devredene, bir nüshası devir alana verilir ve üçüncü nüshası dosyasında saklanır. (2)

h. **Sayım Tutanağı** (Örnek: 12): Bu Tutanak, taşınırların sayım işlemlerinde taşınır II nci düzey detay kodu itibarıyla düzenlenir ve taşınırlar Tutanağa taşınır kodu düzeyinde kaydedilir. Tutanağın sayım fazlası veya noksanına ilişkin sayfalarının bir nüshası, giriş-çıkış işlemleri için düzenlenen Taşınır İşlem Fişi ekine, bir nüshası da Taşınır İşlem Fişinin muhasebe birimine gönderilecek nüshasına bağlanır. Sayım tutanakları, dosyasında bir bütün olarak saklanır.

i. **Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli** (Örnek: 13): Bu Cetvel, taşınır kayıt yetkililerinin yıl sonu hesaplarına ilişkin işlemlerinde taşınır I inci düzey detay kodunda gösterilen her bir taşınır grubu için düzenlenir ve taşınırlar bu Cetvele taşınır II nci düzey detay kodu düzeyinde kaydedilir. Cetvelin "Gelecek Yıla Devir" sütununda gösterilen miktarın, yıl sonlarında sayım tutanaklarının "Sayımda Bulunan Miktar" sütununda gösterilen miktara eşit olması gerekir. (1)

j. **Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli** (Örnek: 14): Bu Cetvel, harcama biriminin taşınır mal yönetim hesabının çıkarılması amacıyla taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimi itibarıyla taşınır I inci düzey detay kodunda gösterilen her bir taşınır grubu için düzenlenir ve taşınırlar bu Cetvele taşınır II nci düzey detay kodu düzeyinde kaydedilir. (2)

k. **Taşınır Hesap Cetveli** (Örnek: 15): Bu Cetvel, taşınır konsolide görevlilerince ilçe, il, bölge, dış temsilcilik ve merkez birimlerinin taşınır hesabının çıkarılması işlemlerinde düzenlenir. Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli esas alınarak taşınır I inci düzey detay kodunda gösterilen her bir taşınır grubu için düzenlenen bu Cetvele taşınırlar taşınır II nci düzey detay kodu düzeyinde kaydedilir.

l. **İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli** (Örnek: 16): Bu Cetvel, merkezdeki taşınır konsolide görevlisince kamu idaresinin taşınır mal yönetim hesabının çıkarılması amacıyla taşınır konsolide görevlilerinden alınan Taşınır Hesap Cetveline dayanılarak taşınır I inci düzey detay kodunda gösterilen her bir taşınır grubu için düzenlenir ve taşınırlar Cetvele taşınır II nci düzey detay kodu düzeyinde kaydedilir. (3)

m. **İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli** (Örnek: 17): Bu Cetvel, kamu idaresinin taşınır mal yönetim hesabının çıkarılmasına ilişkin işlemlerde taşınır hesap kodunda gösterilen her bir taşınır grubu için düzenlenir ve taşınırlar Cetvele taşınır I inci düzey detay kodu düzeyinde kaydedilir. (3)

n. **Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli** (Örnek: 18): Bu Cetvel, kamu idarelerinin elinde bulunan veya müzelerdeki tarihi ve sanat değeri olan taşınırlar ile kütüphanelerde bulunan yazma ve basma nadir eserler ile diğer materyallerin yönetim hesaplarının verilmesinde düzenlenir.

o. **(Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.) Tesis Bileşenleri Cetveli** (Örnek: 19): Tesis olarak kayıtlara alınacak taşınırları oluşturan ana bileşenler bu belgede cins ve özellikleri itibarıyla ayrı ayrı gösterilir.

Kamu idarelerince yapılabilecek düzenlemeler ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması (MADDE 11)

1. Taşınırların tüm giriş ve çıkış kayıtları ile kullanılacak defter, belge ve cetvellerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi esastır. (4)
2. Kamu idareleri, bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere bağlı kalmak ve Bakanlığın uygun görüşünü almak koşuluyla özel düzenleme yapabilir ve gereken hallerde bu Yönetmelikte yer alan defter, belge ve cetveller yanında başka defter, belge ve cetveller de kullanabilirler.
3. **(Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Elektronik ortamda düzenlenen defter, belge ve cetvellerde gerekli görülmesi halinde ilave sütun ve satır açılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Taşınır İşlemleri

Taşınırların kaydı (MADDE 12)

1. Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır. (1)
2. Bu çerçevede;

a. Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b. Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c. Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar, miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir.

Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu (MADDE 13)

1. Taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedilir.
2. Giriş ve çıkış kayıtları Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılır. Giriş ve çıkış kayıtlarında;

a. Satın alma suretiyle edinme ve değer artırıcı değişiklik hallerinde maliyet bedeli,

b. Bedelsiz devir, kullanılamaz hale gelme, yok olma ve hurdaya ayrılma hallerinde kayıtlı değeri,

c. Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırlarda; bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer, belli bir değeri yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değer, esas alınır.

3. Değer tespit komisyonu, harcama yetkilisinin onayı ile taşınır kayıt yetkilisinin ve işin uzmanının da katıldığı en az üç kişiden oluşturulur. Komisyon değer tespitinde ticaret odası, sanayi odası, borsa, meslek kuruluşları, ilgili diğer kuruluşlardan veya aynı nitelikteki taşınırı satın alan idarelerden ve fiyat araştırması sonuçlarından yararlanabilir. (2)
4. Satın alma suretiyle edinilen taşınırların maliyet bedelinin tespitinde, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır. Faturada çeşitli taşınırlar için topluca gösterilmiş giderler olması durumunda, giderler taşınırların alış bedelleri ile orantılı olarak paylaştırılır. Taşınırlar faturada kayıtlara esas olacak şekilde çeşitleri itibarıyla ayrı ayrı gösterilir.

Dayanıklı taşınırlarda değer artışı (MADDE 14)

1. Kullanım devamlılığının sağlanması için yapılan bakım ve onarım harcamaları hariç olmak üzere dayanıklı taşınırların; niteliğini, kullanım şeklini değiştiren, hizmet kalitesini ve taşınırlardan sağlanan faydayı artıran ve benzeri amaçlarla yapılan değer artırıcı harcamalar, taşınırın kayıtlı maliyet değerine Taşınır İşlem Fişi düzenlenmek suretiyle ilave edilir.
2. (2) Bu şekilde maliyetlere ilave edilecek değer artırıcı harcamalar nitelik, tür ve tutar itibarıyla Bakanlıkça belirlenebilir.

Satın alınan taşınırların giriş işlemleri (MADDE 15)

1. Satın alınan taşınırlar için, teslim alındıktan sonra, Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla üçer nüsha Taşınır İşlem Fişi düzenlenir.
2. Alımı bir merkezden yapılarak birden fazla birime doğrudan teslim edilen taşınırlar için, taşınırın teslim edildiği birimlerce iki nüsha Taşınır Geçici Alındısı düzenlenir ve bir nüshası alımı yapan birime gönderilir. Alımı yapan birim, bu alındıya dayanarak, ödemeye ve kendi giriş kayıtlarına esas olmak üzere Taşınır İşlem Fişi düzenler. Diğer birimlerden alınan geçici alındılar, düzenlenen bu fişin idarede kalan nüshasına bağlanır. Alımı yapan birimce giriş kayıtları yapıldıktan sonra düzenlenecek Taşınır İşlem Fişiyle de ilgili diğer birimler adına çıkış kaydedilir.
3. Farklı hesaplara kaydı gereken taşınırların aynı faturada yer alması halinde, faturadaki taşınırların kaydedileceği hesap sayısınca fatura fotokopileri çıkarılır ve üzerine her hesap için düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin numarası yazılır. Fişin birinci nüshası ödeme emri belgesine, ikinci nüshası ise ödeme emri belgesinin harcama biriminde kalan nüshasına bağlanır. Üçüncü nüshası, muayene ve kabul komisyon tutanağı veya idare yetkilisince düzenlenmiş kabul belgesi ile birlikte, sıralı olarak dosyalanır.
4. Satın alınan dergi ve gazete gibi süreli yayınların bedellerinin ödenmesi sırasında Taşınır İşlem Fişi

düzenlenmez. Söz konusu yayınlardan cilt birliği sağlananlar, ciltletildikten sonra Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınır.

5. **(Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Kamu idarelerince satınalma suretiyle edinilen binalarla birlikte teslim alınan ancak binanın bütünleyici unsurlarından olmayan taşınır kapsamındaki tesisler ile diğer büro makine ve malzemeleri, varsa belgesinde gösterilen bedeli, böyle bir belge yoksa komisyonca tespit edilen gerçeğe uygun değeri üzerinden envanter işlem seçeneğiyle taşınır kayıtlarına alınır.

Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırların girişi (MADDE 16)

1. Kanunun 40 ıncı maddesi ile diğer mevzuat çerçevesinde bağış ve yardım olarak edinilen taşınırlar teslim alındığında, taşınır kayıt yetkilisi tarafından Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınır. Fişin birinci nüshası bağış ve yardım edene verilir veya gönderilir. (1)

Sayım fazlası taşınırların girişi (MADDE 17)

1. Yapılan sayım sonucunda fazla bulunan taşınırlar, Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınır. Sayım fazlası taşınırların giriş kaydedilmesinde; söz konusu taşınırla aynı nitelikte son bir yıl içinde girişi yapılan taşınır varsa bu değer, aksi halde değer tespit komisyonu tarafından belirlenecek değer esas alınır.

İade edilen taşınırların girişi (MADDE 18)

1. Kullanıma verilen tüketim malzemelerinden herhangi bir nedenle iade edilenler, iadeyi yapan birim yetkilisinin onayını taşıyan ve iade edilen malzemenin cins ve miktarını belirten belge karşılığında teslim alınır ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek tekrar giriş kaydedilir. Fişin birinci nüshası taşınırları iade edene verilir.
2. Yönetmelik eki taşınır kod listesinde tüketim malzemesi olarak sınıflandırılan taşınırlardan, üzerine kayıt yapmak veya yeniden formatlanmak ya da doldurulmak suretiyle tekrar kullanılması mümkün olanların, görevin tamamlanmasını takiben ambara iadesi zorunludur. Bu şekilde iade edilen taşınırlar hakkında birinci fıkraya göre işlem yapılır.
3. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Kullanıma verilen dayanıklı taşınırlardan, herhangi bir nedenle ilgililerince iade edilenler için Taşınır İşlem Fişi düzenlenmez. Bu taşınırların kullanıma verilmelerinde düzenlenmiş olan Taşınır Teslim Belgesi, taşınırın geri alındığına ilişkin ilgili bölümü imzalanarak kişiye geri verilir ve kayıtlar buna göre güncellenir.

Devir alınan taşınırların girişi (MADDE 19)

1. Kamu idarelerince 31 inci madde hükümlerine göre bedelsiz olarak devir alınan taşınırlar, devreden idarenin Taşınır İşlem Fişinde gösterilen değer esas alınarak düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile giriş kaydedilir ve Fişin bir nüshası yedi gün içerisinde devreden idarenin çıkış kaydına esas Taşınır İşlem Fişine bağlanmak üzere gönderilir. Devralan idarenin yapmış olduğu taşıma giderleri taşınırın değeri ile ilişkilendirilmez.
2. Aynı kamu idaresinin muhtelif harcama birimlerinin ambarları arasında devredilen taşınırların alınmasında da Taşınır İşlem Fişi düzenlenir ve Fişin birinci nüshası ilgili taşınır kayıt yetkilisine verilir. (1)
3. Aynı harcama biriminin ambarları arasındaki taşınır devirlerinde düzenlenen Taşınır İşlem Fişi muhasebe birimine gönderilmez.

Tasfiye idaresinden edinilen taşınırların girişi (MADDE 20)

1. 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 178 inci maddesi gereğince yürürlüğe konulan tasfiye işlemlerine ilişkin yönetmelik hükümleri çerçevesinde kamu idarelerince temin edilen taşınırlar için Taşınır İşlem Fişi düzenlenir ve giriş kaydı yapılır. Fişin birinci nüshası, taşınırı teslim eden ilgili idare yetkilisine verilir.

İç imkânlarla üretilen taşınırlar ile kazı veya müsadere yoluyla edinilen taşınırların giriş işlemleri (MADDE 21) – (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

1. Aşağıda belirtildiği şekilde edinilen taşınırlar, değer tespit komisyonu tarafından belirlenecek gerçeğe uygun değer üzerinden Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek giriş kaydedilir:

a. Kamu idarelerinin kendi kullanımları için iç imkânlarıyla üretilen taşınırlar.

b. Kamu idarelerinin mülkiyetindeki arazilerde yetiştirilen ağaçlardan üretilen ekonomik değere sahip kereste, odun, meyve gibi ürünler.

c. Kamu idaresince yaptırılan arkeolojik kazılarda bulunan etnografik eser veya diğer taşınırlardan ilgili mevzuatına göre müzelerde sergilenen taşınırlar.

d. Mahkeme kararıyla müsaderesine karar verilenler ile idari yaptırımla mülkiyeti kamuya geçirilmesi kesinleşen taşınırlar.

2. Birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen taşınırlardan kullanılamayacaklar kayda alınmaksızın ilgili mevzuatında belirlendiği şekilde tasfiye edilir.

Tüketim suretiyle çıkış (MADDE 22)

1. Tüketim malzemeleri, Taşınır İstek Belgesi karşılığında düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile çıkış kaydedilir.
2. Kamu idarelerinin iç imkanlarıyla kendi kullanımları için üretecekleri dayanıklı taşınırların üretiminde kullanılan taşınırlar için de birinci fıkra hükmü uygulanır.
3. Taşınır İşlem Fişi düzenlenmeden hiçbir şekilde tüketim malzemesi çıkışı yapılamaz.
4. Tüketim malzemelerinin çıkış kayıtları, ambar-

lara girişlerindeki öncelik sırası dikkate alınarak "ilk giren-ilk çıkar" esasına göre ve giriş bedelleri üzerinden yapılır.

---

(1) 14/3/2016 tarihli ve 2016/8646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 19 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "taşınır kayıt ve kontrol yetkilisine" ibaresi "taşınır kayıt yetkilisine" şeklinde değiştirilmiştir.

(2) Bu madde başlığı "İç imkanlarla üretilen taşınırların giriş işlemleri" iken, 14/3/2016 tarihli ve 2016/8646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 9 uncu maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Dayanıklı taşınırların kullanıma verilmesi (MADDE 23)

1. Taşıt ve iş makineleri haricindeki dayanıklı taşınırlar Tesis, taşıt İstek Belgesi düzenlenmek suretiyle talep edilir. Talep edilen dayanıklı taşınırlar 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenerek kullanıma verilir.
2. Kara taşıt ve iş makinelerinin yetkili makamın onayına istinaden yönetiminden sorumlu görevliye veya kullanıcısına verilmesinde ise 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir. (2)
3. Kara taşıtlarının dışındaki taşıtların sorumluya veya kullanıcılarına devir ve teslimine ilişkin usul ve düzenlenecek belgeler kamu idarelerince ayrıca belirlenir.
4. Taşınır Teslim Belgesine dayanılarak Dayanıklı Taşınırlar Defterine gerekli kayıtlar yapılır. Fişin birinci nüshası dosyasında saklanır. İkinci nüshası Taşınır Teslim Belgesiyle taşınır teslim edilen görevlilere verilir. (2)
5. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Taşınırlar; oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarına Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmek ve istek yapan birim yetkilisinin ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusunun imzası alınmak suretiyle verilir.

Devir suretiyle çıkış (MADDE 24)

1. Kamu idarelerince 31 inci madde hükümlerine göre bedelsiz olarak devredilen taşınırların çıkışı Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek yapılır. Fişin bir nüshası taşınırın devredildiği idareye verilir. Devir alan idareden alınan Fiş, düzenlenen Fişin ekine bağlanır.
2. Aynı kamu idaresinin muhtelif harcama birimlerinin ambarları arasında devredilen taşınırlar için de Taşınır İşlem Fişi düzenlenir ve Fişin birinci nüshası devredilen harcama biriminin taşınır kayıt yetkilisine verilir. (3)
3. Aynı harcama biriminin ambarları arasındaki taşınır devirlerinde de Taşınır İşlem Fişi düzenlenir, ancak bu Fişler muhasebe birimine gönderilmez.

Yabancı ülkelere bağış veya yardım olarak verilen taşınırların çıkışı (MADDE 25)

1. Yabancı ülkelere bağış veya yardım olarak verilen taşınırlar, yetkili makamın onay veya kararına dayanılarak düzenlenecek Taşınır İşlem Fişi ile kayıtlardan çıkarılır. Onay veya kararın bir örneği Fişin ekine bağlanır.

Satış suretiyle çıkış (MADDE 26)

1. İlgili mevzuatı çerçevesinde satılan taşınırlar Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek çıkış kaydedilir. Satışa ilişkin karar veya onayın bir nüshası Fişin birinci nüshasına bağlanır.

Kullanılmaz hale gelme, yok olma veya sayım noksanı nedeniyle çıkış (MADDE 27)

1. Tüketim malzemelerinin özelliklerinde, ağırlıklarında veya miktarlarında meydana gelendeğişmeler nedeniyle oluşan fireler, sayımda noksan çıkan taşınırlar, çalınma, kaybolma gibi nedenlerle yok olan taşınırlar ya da yıpranma, kırılma veya bozulma gibi nedenlerle kullanılamaz hale gelen taşınırlar ile canlı taşınırın ölmesi halinde, Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.
2. Eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılamayacak duruma gelmiş bayrakların Türk Bayrağı Tüzüğünün 38 inci maddesi uyarınca çıkarılan Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılamayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik hükümleri gereğince ilgili yerlere teslim edilmesinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.
3. Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hallerde kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik olup olmadığı araştırılarak sonuçları ayrı bir tutanakta belirtilir ve 5 inci madde hükmüne göre işlem yapılır.
4. Garanti veya sigorta taahhütnamesi kapsamında yenisi ile değiştirilmek üzere yüklenicisine iade edilen taşınırlar Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağına dayanılarak düzenlenecek Taşınır İşlem Fişiyle kayıtlardan çıkarılır ve yenisi kayıtlara alınır.
5. Kamu idaresi ile yüklenici arasında imzalanan mal alımına ilişkin sözleşmede hüküm bulunması ve fiyat farkı veya ek bir maliyet talep edilmemesi kaydıyla; kullanım süresi dolan veya dolmak üzere olan taşınırlardan daha uzun miadlı olanlarla değiştirilenler, Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağına dayanılarak düzenlenecek Taşınır İşlem Fişiyle kayıtlardan çıkarılır ve yenisi kayıtlara alınır.

Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış (MADDE 28)

1. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen

taşınırlar, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilir. Yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde komisyonlar diğer kamu idarelerinden talep edilecek üyelerin katılımıyla oluşturulabilir.

2. Komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilir.
3. Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenir.
4. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırlar harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılır.
5. Birinci fıkraya göre harcama yetkilisince oluşturulacak komisyon tarafından ekonomik değerinin olmadığı veya teknik, sağlık, güvenlik ve benzeri nedenlerle imha edilmesinin şart olduğuna karar verilen taşınırlar, harcama yetkilisinin onayı ile imha edilir. İmha, komisyon veya komisyonun gözetiminde uzman kişiler tarafından yapılır. Bu işleme ilişkin ayrıca bir imha tutanağı düzenlenir. İmha işleminde özel mevzuat hükümleri öncelikle dikkate alınır.
6. Hurdaya ayrılan veya imha edilen taşınırlar Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır. Fişin ekine Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağının bir nüshası bağlanır.
7. (Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.) İlgili mevzuatı gereğince, kasko sigortası yaptırılmış taşıt ve iş makineleri ile ekipmanın risk sonrası hurdaya ayrılarak kayıtlardan çıkarılması durumunda hurdası, kasko sigortası genel şartlarına dayanılarak sigorta şirketine verilebilir. Bu durumda rizikonun gerçekleşmesi anındaki gerçeğe uygun değeri sigorta şirketinden tahsil edilir.

Bölünen, birleşen veya kaldırılan harcama birimlerine ait taşınırlar hakkında yapılacak işlemler (MADDE 29)

1. Kamu idarelerinin yeniden yapılanmaları sonucu teşkilat yapılarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle bölünmesine, birleşmesine veya kaldırılmasına karar verilen harcama birimlerine ait taşınırlar;

a. Bölünerek ayrı bir harcama birimi haline gelen birimin kullanımına terk edilmesi halinde, bölünen harcama biriminin kayıtlarına çıkış, yeni oluşan harcama biriminin kayıtlarına giriş,

b. Başka bir harcama birimi ile birleşme sonucunda kaldırılan birimin kayıtlarına çıkış, bünyesinde birleşilen birimin kayıtlarına giriş,

c. Kaldırılma halinde, kaldırılan harcama biriminin kayıtlarına çıkış, devredilmesi kararlaştırılan harcama biriminin kayıtlarına giriş, kaydedilir.

2. Giriş ve çıkış kayıtları Taşınır İşlem Fişi ile yapılır. Düzenlenen fişlerin birer nüshası, muhasebe birimine gönderilir.

Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi (MADDE 30)

1. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satınalma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. Ancak aynı muhasebe biriminden hizmet alan, aynı kamu idaresinin harcama birimleri arasında yapılan taşınır devirlerinde, devreden harcama birimince düzenlenen Taşınır İşlem Fişi muhasebe birimine gönderilmez.
2. Muhasebe kayıtlarında "150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı"nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.
3. Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kamu İdareleri Arasında Taşınır Devri ve Tahsisi

Kamu idareleri arasında bedelsiz devir ve tahsis (MADDE 31)

1. Kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırlar, bu taşınıra ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebilir.
2. Ancak devralmak isteyen idare açısından bakım, onarım ve taşıma giderleri nedeniyle ekonomik olmayan ve kullanılmasında fayda görülmeyen taşınırlar devredilemez.
3. Aşağıda sayılan taşınırların diğer kamu idarelerine bedelsiz devrinde beş yıl şartı aranmaz:

a. Kamu idarelerince yürütülen veya desteklenen projelerin gerçekleştirilmesi için edinilen araştırma ve geliştirme amaçlı taşınırlar.

b. Kamu idarelerince yürütülen ve yönetilen ulusal otomasyon sistemleri çerçevesinde edinilerek sisteme dâhil idarelerin kullanımına tahsis edilen taşınırlar.
c. Uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesi için alınan taşınırlar.
d. İlgili mevzuatla verilen görev ve yetkiye dayanılarak diğer idarelere verilmek üzere temin edilen taşınırlar.
e. Devredilmediği takdirde kullanım imkânı kalmayacak olan veya zorunlu sebeplerle devredilmesi gereken tüketim malzemeleri.

4. İdareler, sahip oldukları taşınırları (taşıt ve iş makineleri dahil) birinci fıkrada belirtilen beş yıl şartı aranmaksızın ihtiyacı bulunan diğer idarelere geçici olarak tahsis edebilir.
5. Başbakanlıkça kamu idarelerine ve kamu idarelerince Başbakanlığa yapılacak devir ve tahsisler herhangi bir şarta bağlı olmaksızın gerçekleştirilir.
6. Devredilmeleri halinde daha etkin, verimli ve ekonomik kullanılacağı veya görev ve yetki alanları itibarıyla devirlerinin daha faydalı olacağı anlaşılan taşınırlar, devreden ve devralmak isteyen kamu idarelerinin müşterek talebi üzerine Maliye Bakanının uygun görüşü ile herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın bedelsiz devredilebilir.
7. Bedelsiz devredilecek ve devredilemeyecek taşınırlar ile tahsise ilişkin diğer esas ve usuller Bakanlıkça belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Sayım ve Devir İşlemleri

Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler(3)(5)

1. **MADDE 32 – (1)** Kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımı yapılır.
2. Taşınır sayımları, harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından yapılır. (1)
3. Sayım süresince, hizmetin aksamaması ve bozulabilecek nitelikteki taşınırlar için gerekli tedbirlerin alınması kaydıyla, taşınır giriş ve çıkışları sayım kurulunun talebi üzerine harcama yetkilisince durdurulabilir. Sayım yapılırken gerekli önlemlerin alınması, sayım kurulunun görev ve sorumluluğu altındadır.
4. Sayım kurulu öncelikle, taşınır kayıt yetkilisince ambarda bulunduğu veya ambardan çıktığı halde belgesi düzenlenmediği ve kayıtları yapılmadığı belirtilen taşınırlara ilişkin işlemlerin yaptırılmasını sağlar. Sayım Tutanağının "Kayıtlara Göre Ambardaki Miktar" sütunu, defter kayıtları esas alınarak doldurulduktan sonra ambarlardaki taşınırlar fiilen sayılır ve bulunan miktarlar Sayım Tutanağının "Ambarda Bulunan Miktar" sütununa kaydedilir. (1)
5. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Ambar sayım işlemleri tamamlandıktan sonra oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan taşınırlar Dayanıklı Taşınırlar Listeleri esas alınarak sayılır ve sayım sonuçları Sayım Tutanağında gösterilir. Kullanım amacıyla kamu görevlilerine taşınır teslim belgesiyle verilmiş olan taşınırlar için, sayım yapılmaksızın Sayım Tutanağının "Kayıtlara Göre Kişilere Verilen Miktar" sütunundaki bilgiler dikkate alınır.
6. Sayımda bulunan miktar ile kayıtlı miktar arasında fark bulunması halinde miktarlarında farklılık bulunan taşınırların sayımı bir kez daha tekrarlanır. Yine farklı çıkarsa bu miktar "Fazla" veya "Noksan" sütununa kaydedilir. (7) Sayım kurulunca, taşınırların fiili miktarlarının kayıtlı miktarlardan eksik oluğunun tespit edilmesi halinde Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi; fazla olduğunun tespit edilmesi halinde ise Taşınır İşlem Fişi düzenlettirilerek, defter kayıtlarının sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlanır.
7. Düzenlenen giriş ve çıkış belgelerinin bir örneği, muhasebe kayıtlarının yapılması için muhasebe birimine gönderilir.
8. Kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenir. Cetvel, sayım kurulu ile taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanır. Bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgeleri, taşınır kayıt yetkilisinin yıl sonu hesabını oluşturur. (1)

Devir işlemleri (MADDE 33)

1. Taşınır kayıt yetkilileri, sorumlulukları altındaki ambarlarda bulunan taşınırları ve bunlara ilişkin kayıt ve belgeleri, yerlerine görevlendirilenlere devretmeden görevlerinden ayrılamazlar. Yeni görevlendirilen taşınır kayıt yetkilileri de söz konusu kayıt ve belgeleri aramak ve almak zorundadır. (2)
2. Ambarlarındaki taşınırları ve taşınır işlemlerine ilişkin kayıt ve belgeleri teslim etmeyen veya istifa, hastalık, tutuklanma, ölüm gibi nedenlerle devir ve teslim edemeyen taşınır kayıt yetkililerinin sorumluluğundaki taşınırlar ile dayanağı kayıt ve belgeler, devir kurulu aracılığı ile yeni taşınır kayıt yetkilisine devir ve teslim edilir. Devir kurulu, harcama yetkilisi tarafından belirlenen bir kişinin başkanlığında, taşınır kayıt yetkililerinin de katıldığı, en az üç kişiden oluşur. (3)
3. Ambarların devri, Ambar Devir ve Teslim Tutanağı düzenlenerek yapılır.

4. Oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan taşınırlar, buralarda asılı Dayanıklı Taşınırlar Listesinde gösterilen miktarlar esas alınarak sayılmak ve listedeki ilgili bölüm imzalanmak suretiyle yeni sorumluya devir ve teslim edilir.
5. Taşınır kayıt yetkililerinin geçici görev, aylıksız izin, hastalık izni gibi on günlük süreyi aşmayan geçici ayrılmalarında, harcama yetkilisi tarafından idarenin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak gerekli tedbirler alınmak suretiyle ambar kapalı tutulabilir. Bu süre gerektiğinde harcama yetkilisi tarafından uzatılabilir. (1)

YEDİNCİ BÖLÜM

Taşınır Mal Hesapları ve Cetvelleri

Taşınır mal yönetim hesabı (MADDE 34)

1. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) (1)** Taşınır mal yönetim hesabı, Kanunun kaynakların kullanılması ve yönetilmesi konusunda harcama birimi ve harcama yetkililerine yüklediği sorumluluğun gereği olarak taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapılıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol ve denetimine esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanır ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğu kontrol edilerek imzalanır. Taşınır mal yönetim hesabında; önceki yıldan devredilen, yılı içinde giren, çıkan ve ertesi yıla devredilen taşınırlar ile yılsonu sayımında bulunan fazla ve noksanlar gösterilir.
2. Taşınır mal yönetim hesabı aşağıdaki cetvellerden oluşur:

a. Yılsonu sayımına ilişkin Sayım Tutanağı.
b. Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli.
c. Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli; müze ve kütüphane olarak faaliyet gösteren harcama birimlerinde

Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli.

d. Yılsonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin sıra numarasını gösterir tutanak.

3. Taşınır mal yönetim hesabı, taşınır kayıt yetkililerince aşağıdaki şekilde hazırlanır:

a. Sayım Kurulu tarafından onaylanan Taşınır Sayım ve Döküm Cetveline dayanılarak ilgisine göre Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli, Müze Yönetim Hesabı Cetveli veya Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli düzenlenir. Bünyesinde tarihi veya sanat değeri olan taşınırlar ile kütüphane materyalleri bulunan kamu idareleri, gerekli görülmesi halinde söz konusu cetvellerden ilgili olanını ayrıca düzenleyebilirler.
b. (a) bendine göre düzenlenen ve taşınır kontrol yetkilisi tarafından da imzalanan cetveller muhasebe kayıtlarına uygunluğu yönünden kontrol edilerek onaylanmak üzere muhasebe yetkilisine gönderilir. Taşınır işlemleri ile muhasebe işlemleri elektronik ortamda ilişkilendirilerek yürütülen sistemlerde onaylama işlemi, sistem üzerinden elektronik ortamda da yapılabilir.
c. Muhasebe yetkilisince muhasebe kayıtlarına uygunluğu onaylanan cetvellerin ekine Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli ile varsa sayımda noksan ve/veya fazla bulunanların çıkış ve/veya girişine ilişkin Taşınır İşlem Fişleri eklenir ve bir dosya halinde harcama yetkilisine sunulur.
d. Taşınır mal yönetim hesabı; harcama yetkilisince, taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapıldığı anlaşıldıktan, Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinin Taşınır Sayım ve Döküm Cetveline uygunluğu görüldükten sonra onaylanır. Yetkili mercilerce istenildiğinde ibraz edilmek veya gönderilmek üzere harcama biriminde, yurt dışı teşkilatının taşınır mal yönetim hesabı ise merkez teşkilatında muhafaza edilir.

İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile icmal cetveli (MADDE 35) – (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

1. Merkezdeki taşınır konsolide görevlilerince; dış temsilcilikler ile merkez ve taşra harcama birimleri itibarıyla düzenlenen harcama birimi taşınır mal yönetim hesabı cetvelleri öncelikle I inci düzey detay kodu itibarıyla ayrı ayrı birleştirilmek suretiyle İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli, taşınır hesap grupları itibarıyla birleştirilmek suretiyle de İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli hazırlanır.
2. (2) İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin ilgililerce imzalanmış nüshası idarenin kesin hesabına eklenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Numaralandırma ve Kod Sistemi

Dayanıklı taşınırların numaralanması (MADDE 36)

1. Giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilir. Bu numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilir. Fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlem uygulanmaz.
2. Sicil numarası üç grup rakamdan oluşur. Birinci grup rakam, taşınırın Dayanıklı Taşınırlar Defterinde ayrıntılı izlenmek üzere kaydedildiği taşınır kodundan; ikinci grup rakam, taşınırın giriş kaydedildiği yılın son iki rakamından; üçüncü grup rakam ise taşınıra verilen giriş sıra numarasından oluşur.

Taşınır kodları ve detaylı hesap planı (MADDE 37)

1. Taşınırın Bakanlıkça belirlenen düzey detay kodundan sonraki detay kodları, kamu idarelerince ölçü birimi esas alınarak belirlenir.
2. Kapsamdaki kamu idarelerinin muhasebe detaylı hesap planları, Yönetmelik ekindeki Taşınır Kod Listesine uygun olarak belirlenir.

Harcama birimi ve ambarların kodlanması (MADDE 38)

1. Kapsamdaki kamu idarelerinde harcama birimlerine ve bunlara bağlı ambarlara aşağıdaki esaslara göre birer kod numarası verilir.

a. Harcama birimlerine iki grup ve onbir rakamdan oluşan kod verilir. Birinci grup (00.00.00.00) sekiz karakterden oluşur ve idarenin analitik bütçe uygulamasına ilişkin kurumsal sınıflandırmadaki düzeylerini gösterir.

İkinci grup (000) üç karakterden oluşur ve o ilçe, il, bölge veya merkezdeki harcama birimi sayısını gösterir. Bakanlık saymanlık otomasyon sistemini (say2000i) kullanan idarelerde Bakanlıkça verilen birim kodları kullanılır.

b. Harcama birimlerinin bünyesinde bulunan ambarlara harcama yetkililerince bir düzeyli ve iki karakterden oluşan kod verilir. Bu kod aynı harcama birimine bağlı ambarların sayısını gösterir. Ambar, bağlı olduğu harcama birimi koduyla birlikte tanımlanır.

2. Bu kodlar taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır konsolide görevlilerince yapılan taşınır işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen belge ve cetvellerde kullanılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yetki (MADDE 39)

1. Bakanlık;

a. Yönetmelik ekinde yer alan Taşınır Kod Listesi ile defter, belge ve cetvellerde değişiklik yapmaya,

b. Taşınır II nci düzey detay kodundan sonraki detay kodları belirlemeye,

c. Taşınırların takibine ilişkin olarak barkod sistemini uygulatmaya ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye,

d. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Taşınır mal yönetim hesabının elektronik ortamda alınmasına ilişkin düzenlemeleri yapmaya,

e. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınır kayıt ve işlemlerini Bakanlıkça uygulanan ve yönetilen merkezi bilişim ve yönetim sistemleri üzerinden yaptırmaya veya idarelerin yönettiği bilişim sistemleri üzerinden taşınır işlemlerine ilişkin bilgileri entegrasyon suretiyle almaya, bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemeye,

f. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, tüketim malzemelerinin çıkışına esas olmak üzere taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı listelerin muhasebe birimine gönderilmesinde uygulanacak sürelerde değişiklik yapmaya,

g. **(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)** Harcama yetkililerinin onayı ile harcama birimleri ve diğer kamu idarelerine devredilecek taşınırlar ile satışı yapılacaklar için tutar belirlemeye, yetkilidir.

Kayıt hatalarının düzeltilmesi (EK MADDE 1) – (Ek: 8/10/2012-2012/3832 K.)

1. Taşınırın kodunda, birim maliyet bedelinde veya miktarında hata yapılması durumunda, harcama yetkilisinin onayı üzerine düzenlenecek yeni Taşınır İşlem Fişiyle hatalı kaydın çıkış işlemi yapılır. Daha sonra düzenlenecek Taşınır İşlem Fişiyle de doğru verinin girişi yapılmak suretiyle hata düzeltilir. Muhasebe kayıtlarını etkileyen düzeltmelere ilişkin Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası muhasebe birimine gönderilir.
2. Mahsup dönemi sonuna kadar tespit edilen kayıt hataları, ilgili olduğu yılın hesaplarına; daha sonra tespit edilen kayıt hataları ise cari yıl hesaplarına mâledilerek düzeltilir.

Atıflar

EK MADDE 2- (Ek: 14/3/2016-2016/8646 K.)

1. Diğer mevzuatta taşınır kayıt ve kontrol yetkilisine yapılan atıflar taşınır kayıt yetkilisine, taşınır kesin hesabına yapılan atıflar idare taşınır mal yönetimi hesabına yapılmış sayılır.

Kodların bildirimi

Yürütme

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TAŞINIR KOD LİSTESİ

Hesap Kodu	I. Düzey Kodu	II. Düzey Kodu	

A- TÜKETİM MALZEMELERİ

150			İlk Madde ve Malzemeler
150	**01**		**Kırtasiye Malzemeleri Grubu**
150	01	01	Yazı Araçları
150	01	02	Yazım, Çizim ve Ölçüm Araç ve Malzemeleri
150	01	03	Kağıt Ürünler
150	01	04	Yazıcı, Faksimile Cihazı ve Fotokopi Malzemeleri
150	01	05	Kağıt Tutturucular, Tutkallar ve Bantlar
150	01	06	Yazı Düzelticiler
150	01	07	Küçük Kırtasiye Gereç ve Malzemeleri
150	01	08	Bilişim Malzemeleri

150			İlk Madde ve Malzemeler
150	**01**		**Kırtasiye Malzemeleri Grubu**
150	01	01	Yazı Araçları
150	01	02	Yazım, Çizim ve Ölçüm Araç ve Malzemeleri
150	01	03	Kağıt Ürünler
150	01	04	Yazıcı, Faksimile Cihazı ve Fotokopi Malzemeleri
150	01	05	Kağıt Tutturucular, Tutkallar ve Bantlar
150	01	06	Yazı Düzelticiler
150	01	07	Küçük Kırtasiye Gereç ve Malzemeleri
150	01	08	Bilişim Malzemeleri

150	**02**		**Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzemeleri Grubu**
150	02	01	Tek Kullanımlık Mutfak Eşyaları
150	02	02	Servis ve Saklama Kapları
150	02	03	Sofra Takımı ve Çatal Bıçak Takımı
150	02	04	İçecek Servis Takımları
150	02	05	Mutfak Araç ve Gereçleri
150	**03**		**Tıbbi ve Laboratuar Sarf Malzemeleri Grubu**
150	03	01	İlaçlar ve Farmakolojik Ürünler
150	03	02	Biyokimyasallar ve Gaz Maddeleri İçeren Kimyasallar
150	03	03	Medikal Malzemeler
150	03	04	Laboratuar Malzemeleri
150	**04**		**Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar Grubu**
150	04	01	Katı Yakıtlar
150	04	02	Sıvı Yakıtlar
150	04	03	Gaz Yakıtlar
150	04	04	Yağlar ve Katkı Yağlar
150	04	05	Kimyevi Maddeler
150	**05**		**Temizleme Ekipmanları Grubu**
150	05	01	Temizlik Malzemeleri
150	05	02	Temizlik Araç ve Gereçleri
150	05	03	Temizleme ve Dezenfeksiyon Solisyonları
150	**06**		**Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri Grubu**
150	06	01	Giyecekler
150	06	02	Mefruşat Ürünleri
150	06	03	Tuhafiye Malzemeleri
150	**07**		**Yiyecek Grubu**
150	07	01	Bakliyat
150	07	02	Yağlar
150	07	03	Sebze, Meyve, Yemiş ve Çekirdekler
150	07	04	Un ve Unlu Gıdalar
150	07	05	Baharat ve Çeşniler ile Çikolata ve Tatlandırıcılar
150	07	06	Günlük Tüketilmesi Gereken Ürünler
150	07	07	Etler ve Et Ürünleri
150	07	08	Deniz Ürünleri
150	**08**		**İçecek Grubu**
150	08	01	Alkolsüz İçecekler
150	08	02	Alkollü İçecekler
150	**09**		**Canlı Hayvanlar Grubu**
150	09	01	Çiftlik Hayvanları
150	09	02	Hizmet Amaçlı Hayvanlar
150	09	03	Gösteri Amaçlı Hayvanlar
150	09	04	Deney Amaçlı Hayvanlar
150	09	05	Koruma Altına Alınan Hayvanlar
150	**10**		**Zirai Maddeler Grubu**
150	10	01	Tohum, Fideler, Filizler ve Çiçek Tohumları
150	10	02	Gübre, Bitki Gıdaları ve Bitki İlaçları
150	10	03	Haşerelere Karşı Mücadele Ürünleri
150	10	04	Hayvan Yetiştiriciliğinde Kullanılan Maddeler
150	10	05	Ağaç, Fundalık ve Çiçekler

150 11 Yem Grubu

150 11 01 Çiftlik Hayvan Yemleri
150 11 02 Kuş ve Kümes Hayvan Yemleri
150 11 03 Balık Yemleri
150 11 04 Köpek ve Kedi Yemleri
150 11 05 Kemirgen Hayvan Yemleri
150 11 06 Sürüngen Yemleri
150 11 99 Diğer Hayvan Yemleri

150 12 Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri Grubu

150 12 01 Küçük El Aletleri ve Gereçleri
150 12 02 Tutturucular
150 12 03 Kaplayıcılar
150 12 04 Elektrik-Elektronik ve Aydınlatma Malzemeleri
150 12 05 Ağaç Ürünleri
150 12 06 Metal Ürünler
150 12 07 Cam Ürünler

150 13 Yedek Parçalar Grubu

150 13 01 Makineler ve Aletler Grubu Yedek Parçaları
150 13 02 Cihazlar ve Aletler Grubu Yedek Parçaları
150 13 03 Taşıtlar Grubu Yedek Parçaları
150 13 04 Büro Makineleri Grubu Yedek Parçaları
150 13 05 Su Tesisatı Yedek Parçaları
150 13 99 Diğer Yedek Parçalar

150 14 Nakil Vasıtaları Lastikleri Grubu

150 14 01 Otomobil Lastikleri
150 14 02 Minibüs, Kamyonet Lastikleri
150 14 03 Kamyon, Otobüs Lastikleri
150 14 04 Traktör ve İş Makinesi Lastikleri
150 14 05 Bisiklet Lastikleri

150 15 Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar Grubu

150 15 01 Basılı Yayınlar

150 16 Spor Malzemeleri Grubu

150 16 01 Doğa Sporlarında Kullanılan Spor Malzemeleri
150 16 02 Salon Sporlarında Kullanılan Spor Malzemeleri
150 16 03 Saha Sporlarında Kullanılan Spor Malzemeleri
150 16 99 Diğer Spor Malzemeleri

150 99 Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler

150 99 01 Hediye Amaçlı Alınan Taşınırlar
150 99 02 Ödül Amaçlı Alınan Taşınırlar

B- DAYANIKLI TAŞINIRLAR

253 Tesis, Makine ve Cihazlar

253 01 Tesisler Grubu

253 01 Taşınmaz olarak değerlendirildiğinden Taşınır Kod Listesine alınmamıştır. Sadece muhasebe detay hesap planlarında yer alacaktır.

253 02 Makineler ve Aletler Grubu

253 02 01 Tarım ve Ormancılık Makineleri ve Aletleri
253 02 02 İnşaat Makineleri ve Aletleri
253 02 03 Atölye Makineleri ve Aletleri
253 02 04 İş Makineleri ve Aletleri
253 02 05 Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri
253 02 06 Posta Makineleri
253 02 07 Paketleme Makineleri
253 02 08 Etiketleme Makineleri
253 02 09 Ayırma, Sınıflandırma Makineleri
253 02 10 Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler

253 03 Cihazlar ve Aletler Grubu

253 03 01 Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları
253 03 02 Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri
253 03 03 Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler
253 03 04 Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri
253 03 05 Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler
253 03 06 Araştırma ve Üretim Amaçlı Laboratuar Cihazları ve Aletleri
253 03 07 Müzik Aletleri ve Aksesuarları
253 03 08 Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler

254 Taşıtlar Grubu

254 01 Karayolu Taşıtları Grubu

254 01 01 Otomobiller
254 01 02 Yolcu Taşıma Araçları
254 01 03 Yük Taşıma Araçları
254 01 04 Arazi Taşıtları
254 01 05 Özel Amaçlı Taşıtlar
254 01 06 Mopet ve Motosikletler
254 01 07 Motorsuz Kara Araçları

254 02 Su ve Deniz Taşıtları Grubu

254 02 01 Gemiler
254 02 02 Tankerler
254 02 03 Deniz Altılar

254 02 04 Römorkörler ve İtici Gemiler
254 02 05 Yüzer Yapılar
254 02 06 Tekneler
254 02 07 Botlar
254 02 08 Yelkenliler
254 02 09 Kanolar ve Kayıklar
254 02 10 Yatlar ve Kotralar
254 02 11 Sandallar ve Sallar

254 03 Hava Taşıtları Grubu

254 03 01 Motorlu Hava Taşıtları
254 03 02 Motorsuz Hava Taşıtları
254 03 03 Uzay Araçları

254 04 Demiryolu ve Tramvay Taşıtları Grubu

254 04 01 Lokomotifler ve Elektrikli Troleybüsler
254 04 02 Demiryolu ve Tramvay Araçları

255 Demirbaşlar Grubu

255 01 Döşeme ve Mefruşat Grubu

255 01 01 Döşeme Demirbaşları
255 01 02 Temsil ve Tören Demirbaşları
255 01 03 Koruyucu Giysi ve Malzemeler
255 01 04 Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar
255 01 05 Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar

255 02 Büro Makineleri Grubu

255 02 01 Bilgisayarlar ve Sunucular
255 02 02 Bilgisayar Çevre Birimleri
255 02 03 Teksir ve Çoğaltma Makineleri
255 02 04 Haberleşme Cihazları
255 02 05 Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları
255 02 06 Aydınlatma Cihazları
255 02 99 Diğer Büro Makineleri ve Aletleri Grubu

255 03 Mobilyalar Grubu

255 03 01 Büro Mobilyaları
255 03 02 Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar
255 03 03 Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları
255 03 04 Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları
255 03 05 Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler

255 04 Beslenme, Gıda ve Mutfak Demirbaşları Grubu

255 04 01 Yemek Hazırlama Ekipmanları

255 05 Canlı Demirbaşlar Grubu

255 05 01 Çiftlik Hayvanları
255 05 02 Hizmet Amaçlı Hayvanlar
255 05 03 Gösteri Amaçlı Hayvanlar
255 05 04 Koruma Altına Alınan Hayvanlar

255 06 Tarihi veya Sanat Değeri Olan Demirbaşlar Grubu

255 06 01 Etnografik Eserler
255 06 02 Arkeolojik Eserler
255 06 03 Geleneksel Türk Süslemeleri
255 06 04 Güzel Sanat Eserleri
255 06 05 Kitap, Belge, El Yazmaları ve Nadir Eserler
255 06 06 Para, Pul, Sikke ve Madalyonlar
255 06 07 Tabletler
255 06 08 Mühür ve Mühür Baskıları
255 06 09 Arşiv Vesikaları
255 06 10 Fosiller

255 07 Kütüphane Demirbaşları Grubu

255 07 01 Kütüphane Mobilyaları
255 07 02 Basılı Yayınlar
255 07 03 Görsel ve İşitsel Kaynaklar
255 07 04 Bilgi Saklama Üniteleri

255 08 Eğitim Demirbaşları Grubu

255 08 01 Eğitim Mobilyaları ve Donanımları
255 08 02 Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar
255 08 03 Derslik Süslemeleri
255 08 04 Okul Bahçesi ve Oyun Demirbaşları

255 09 Spor Amaçlı Kullanılan Demirbaşlar Grubu

255 09 01 Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar
255 09 02 Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar
255 09 03 Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar
255 09 99 Diğer Spor Amaçlı Kullanılan Demirbaşlar

<u>255 10 Güvenlik, Kontrol ve Tedbir Amaçlı Demirbaşlar Grubu</u>

255	10	01	Güvenlik ve Korunma Amaçlı Araçlar
255	10	02	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri
255	10	03	Yangın Söndürme ve Tedbir Cihaz ve Araçları

<u>255 11 Demirbaş Niteliğindeki Süs Eşyaları</u>

255	11	01	Vitrinde Sergilenen Süs Eşyaları
255	11	02	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları
255	11	03	Masa ve Sehpalarda Sergilenen Süs Eşyaları

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

TÜKETİM MALZEMELERİ DEFTERİ

GİRİŞ

İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU	
AMBARIN (3)	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN (4)	ADI		KODU	

ÇIKIŞ

TAŞINIRIN	ADI	
	KODU (5)	
	ÖLÇÜ BİRİMİ (6)	

GİRİŞ SIRA NO	TAŞINIR İŞLEM FİŞİ (7)		İŞLEM ÇEŞİDİ (8)	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI	ÇIKIŞ SIRA NO	TAŞINIR İŞLEM FİŞİ (7)		İŞLEM ÇEŞİDİ (8)	NEREYE / KİME VERİLDİĞİ VEYA GÖNDERİLDİĞİ (9)	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI
	TARİH	NO						TARİH	NO					

T.M.Y. Örnek No: 1

TÜKETİM MALZEMELERİ DEFTERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Defter, ekli Taşınır Kod Listesinin (A) bölümünde yer alan tüketim malzemelerinin giriş ve çıkışları için tutulur. Taşınır çıkış kayıtları "ilk giren - ilk çıkar" esasına göre ve taşınır kodları itibarıyla yapılır. Birden fazla ambarı olan ve tek merkezden kayıtları tutulamayan idarelerde bu defter her ambar için ayrı tutulur.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)
(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,
(3) Taşınırların muhafaza edildiği ve taşınır kayıt yetkilisinin sorumluluğunda bulunan ambarın kamu idaresi tarafından belirlenen adı ve kodu,
(4) Harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,
(5) Taşınırın kayıtlarda detaylı izlendiği, taşınır hesap kodu ile taşınır I ve II nci düzey detay kodu ve sonraki düzey detay kodlarının birleşiminden oluşan kodu,
(6) Taşınırın alınmasında kullanılan adet, kg, litre, metre, metrekare, kutu, paket, tüp, şişe, takım, çift, rulo, top, deste, düzine, cilt, vb. ölçü birimi,
(7) Taşınır giriş veya çıkışına esas teşkil eden Taşınır İşlem Fişinin tarihi ve sıra numarası,
(8) Giriş ve çıkış işleminin yapılması için Taşınır İşlem Fişinin düzenlenmesine esas teşkil eden satın alma, bağış, yardım, devir, sayım fazlası / noksanı, fire, kayıp, çalınma, yıpranma, bozulma, hurdaya ayırma, imha vb. işlem çeşidi,
(9) Tüketim malzemesinin teslim edildiği harcama birimi personelinin T.C Kimlik Numarası veya harcama birimi bünyesinde bulunan şube, birim ve ortak kullanım yerlerinin adı veya kodu ile tüketim malzemelerinin gönderildiği harcama birimi veya kamu idaresinin adı veya kodu,
yazılır.

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

D A Y A N I K L I   T A Ş I N I R L A R   D E F T E R İ

GİRİŞ

İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU	
AMBARIN (3)	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN (4)	ADI		KODU	

ÇIKIŞ

TAŞINIRIN	ADI	
	KODU (5)	
	ÖLÇÜ BİRİMİ (6)	

SIRA NO	TAŞINIR İŞLEM FİŞİ (7)		SİCİL NUMARASI (8)	İŞLEM ÇEŞİDİ (9)	NEREDEN GELDİĞİ (10)	BİRİM FİYATI	MİKTARI (11)	DEĞER ARTIRICI HARCAMALAR (12)	TOPLAM DEĞERİ (13)
	TARİHİ	NO							

KARŞILIĞINDA ALINAN/DÜZENLENEN BELGENİN (14)			İŞLEM ÇEŞİDİ (9)	KİME VERİLDİĞİ (15)	NEREYE VERİLDİĞİ (16)	NEREYE GÖNDERİLDİĞİ (17)	ÖZELLİKLERİ (18)	SATIŞ, DEVİR, İMHA, HURDAYA AYIRMA VB. NEDENLERLE ÇIKAN DEĞER (19)
Cinsi	Tarihi	No						

T.M.Y. Örnek No: 3

DAYANIKLI TAŞINIRLAR DEFTERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Kamu idareleri, taşınırları bu deftere, taşınır kodları itibariyle kaydederler. Giriş kayıtları Taşınır İşlem Fişine (Örnek: 5; 5/A); kullanım için çıkış kayıtları Taşınır Teslim Belgesine (Örnek: 6; 6/A); satış, devir veya bağış suretiyle elden çıkarma işlemlerine ilişkin çıkış kayıtları bu amaçla düzenlenen Taşınır İşlem Fişine (Örnek: 5; 5/A); kaybolma, çalınma, yıpranma, kullanılamaz hale gelme, hurdaya ayırma ve imha gibi nedenlerle çıkış işlemleri ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağının (Örnek: 10) bağlandığı Taşınır İşlem Fişine (Örnek: 5) dayanılarak yapılır. Taşınır giriş ve çıkış kayıtları her bir taşınırın ayrı satırlara kaydedilmesi suretiyle gerçekleştirilir. Birden fazla ambarı olan ve tek merkezden kayıtları tutulamayan idarelerde bu defter her ambar için ayrı tutulur.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)
(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,
(3) Taşınırların muhafaza edildiği ve taşınır kayıt yetkilisinin sorumluluğunda bulunan ambarın kamu idaresi tarafından belirlenen adı ve kodu,
(4) Harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,
(5) Taşınırın hesap kodu ile tüm detay kodlarını içeren taşınırın kaydedildiği son detay kodunu,
(6) Taşınırın alınmasında kullanılan adet, kg, litre, metre, metrekare, kutu, paket, tüp, şişe, takım, çift, rulo, top, deste, düzine, cilt, vb. ölçü birimi,
(7) Taşınır giriş veya çıkışına esas teşkil eden Taşınır İşlem Fişinin tarihi ve numarası,
(8) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara, (Bir merkezden alınıp diğer harcama birimlerine dağıtımı yapılan taşınırlar için merkez tarafından yapılan kayıtlarda sicil numarası verilmeyecektir.)
(9) Giriş veya çıkış işleminin yapılması için Taşınır İşlem Fişi veya Taşınır Teslim Belgesinin düzenlenmesine esas teşkil eden satın alma, kullanıma verme, devir, sayım noksanı, sayım fazlası, fire, kayıp, çalınma, yıpranma, bozulma, hurdaya ayırma, imha, bağış vb. işlem çeşidi,
(10) Girişi yapılan taşınırın geldiği yere göre piyasa, devren alımlarda alınan yer, bağışı yapan, canlı hayvanlarda doğum vb.,
(11) Sadece taşınırların bir merkezden alımı yapılarak taşraya dağıtılması halinde kullanılır ve dağıtıma konu olan taşınırların toplu miktarı,
(12) Kullanım devamlılığının sağlanması için yapılan bakım ve onarım harcamaları hariç olmak üzere dayanıklı taşınırların; niteliğini değiştirmek, kullanım şeklini değiştirmek, hizmet kalitesini artırmak, sağlanan faydayı artırmak ve benzeri amaçlarla yapılan ve taşınırın değerine eklenmesi gereken değer artırıcı harcamalar,
(13) Taşınırın giriş bedeli ile niteliğini değiştiren maliyet artış tutar toplamı,
(14) Çıkış işleminin çeşidine göre düzenlenmesi gereken Taşınır İşlem Fişi veya Taşınır Teslim Belgesi ile bunlara ilişkin tarih ve numaraları,
(15) Taşınırın teslim edildiği personelin T.C. Kimlik Numarası,
(16) Taşınırın teslim edildiği harcama birimi bünyesinde bulunan şube, büro ve ortak kullanım alanlarının adı veya kodu,
(17) Taşınır İşlem Fişi ile harcama biriminin bünyesinden çıkan taşınırın gönderildiği diğer harcama birimi veya kamu idaresinin adı veya kodu,
(18) Taşınırın tanımlanmasına yarayan cins, ırk, marka, model, kapasite vb. teknik özellikleri,
(19) Satış, imha, hurdaya ayırma, devretme, kırılma, bozulma, yıpranma, çalınma, canlı demirbaşın ölümü vb. nedenlerle idarenin mülkiyetinden tamamen çıkarılan taşınırın giriş bedeli ile niteliğini değiştiren maliyet artış tutar toplamı,
yazılır.

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

M Ü Z E D E F T E R İ				SAYFA NO .....
GİRİŞ				
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (MÜZE) (2)	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN (3)	ADI		KODU	

ÇIKIŞ		
TAŞINIRIN	ADI	
	KODU (4)	
	ÖLÇÜ BİRİMİ (5)	

SIRA NO	TAŞINIR İŞLEM FİŞİ (6)		ARKEOLOJİK VEYA ETNOGRAFİK ESER VEYA SİKKENİN															
	TARİH	NO	İŞLEM ÇEŞİDİ (7)	SİCİL NUMARASI (8)	ADI (9)	MÜZEYE-ARŞİVE GELİŞ TARİHİ	NEREDEN GELDİĞİ (10)	NEREDE BULUNDUĞU (11)	ÇAĞI (12)	AĞIRLIĞI-BOYUTLARI (En-Boy-Yükseklik-çap Cm) (13)	DURUMU-YAPIM MADDESİ (14)	ÖN YÜZÜ (15)	ARKA YÜZÜ (16)	FOTOĞRAF VEYA SLAYT (17)	PUANI	TUTARI (18)	ESERİN MÜZEDEKİ / ARŞİVDEKİ YERİ (19)	

ARKEOLOJİK VEYA ETNOGRAFİK ESER VEYA SİKKENİN				
ÇIKIŞA ESAS BELGENİN (20)			İŞLEM ÇEŞİDİ (7)	NEREYE/KİME VERİLDİĞİ VEYA GÖNDERİLDİĞİ (21)
CİNSİ	TARİH	NO		

T.M.Y. Örnek No:3

MÜZE DEFTERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu defter, korunması gereken ve müzelerde sergilenen veya sergilenmek üzere muhafaza altında bulundurulan kültür varlıklarından tarihi ve sanat değeri olan taşınırlar (eserler) için tutulur.

Eserler deftere, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünün tarihi ve sanat değeri olan demirbaşlar grubunda yer alan taşınırlar taşınır kodları düzeyinde kaydedilir.

(1) Harcama Biriminin (Müze) bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)
(2)Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin (Müze) adı ve kodu,
(3) Harcama birimine (Müze) hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,
(4) Taşınırın hesap kodu ile tüm detay kodlarını içeren taşınırın kaydedildiği son detay kodunu,
(5) Alındığında, bulunduğunda her bir eserin kayıtlara alınması için kullanılan adet, metre vb. ölçü birimi,
(6) Taşınır girişine esas teşkil eden Taşınır İşlem Fişinin tarihi ve numarası,
(7) Giriş veya çıkış işleminin yapılması için Taşınır İşlem Fişi veya sorumlu kişi adına taşınır teslim belgesinin düzenlenmesine esas teşkil eden bağış, devir, sayım noksanı, sayım fazlası, kayıp, çalınma vb.işlem çeşidi,
(8) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,
(9) Heykel, tablo, sikke, gravür, figür, vazo, kolye, çanak, şamdan vb.eserlerin varsa ayırıcı adı,
(10) Eserin müzeye nereden geldiği,
(11) Eserin bulunduğu kazı yeri,
(12) Eserin ait olduğu çağ veya yy,
(13) Kıymetli madenlerden yapılmış eserlerin ağırlığı ile eserin en, boy, çap, kalınlık gibi ölçüleri,
(14) Eserin müzeye geldiği andaki belirgin fiziksel durumu ile eserin yapımında kullanılan madde/maddeler,
(15-16) Madeni eserlerin ön ve arka yüzünde bulunan figür ve yazılara ilişkin bilgiler,
(17) Eserin fotoğrafı veya slaytına yer verilecek, şayet eserin alçıdan kalıbı varsa belirtilecek,
(18) Değer tespiti yapılmış veya satın alınarak müzeye konulmuş ise bu tutar, böyle bir bedel yok ise iz bedeli tutarı,
(19) Eserin sergilendiği bölüm veya muhafaza edildiği yer,
(20) Sergilenmek üzere eserin başka bir yere gönderilmesi sırasında sorumlu kişi adına düzenlenen belgenin veya eserin tamamen müze mülkiyetinden çıkması halinde düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin tarih ve numarası,
(21) Eser bir yere, kişiye verilmiş veya başka müzeye gönderilmiş ise verilen kişi veya yer ile gönderilen yer,
yazılır.

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

K Ü T Ü P H A N E   D E F T E R İ

Sayfa No: ...

GİRİŞ					ÇIKIŞ	
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU		TAŞINIRIN ADI	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU		TAŞINIRIN KODU (4)	
MUHASEBE BİRİMİNİN (3)	ADI		KODU		TAŞINIRIN ÖLÇÜ BİRİMİ (5)	

SIRA NO	TAŞINIR İŞLEM FİŞİ (6)		YAZMA VE BASMA NADİR ESERLER İLE KİTAP VE KİTAP DIŞI MATERYALİN																		ÇIKIŞA ESAS BELGENİN (12)				
									YAYIN VEYA BASIM			ÖZELLİKLERİ													
	TARİH	NO	İŞLEM ÇEŞİDİ (7)	SİCİL NUMARASI (8)	CİLT NO	DİL	YAZARININ ÇEVİRMENİN VEYA HATTATIN ADI	KİTABIN VEYA DİĞER ESERLERİN ADI	YERİ	TARİHİ	NEREDEN VEYA KİMDEN GELDİĞİ	BOYUTLARI	SATIR SAYISI (9)	YAPRAK SAYISI	SAYFA SAYISI	CİLDİN CİNSİ (10)	MİNYATÜR, ŞEKİL, RESİM, SLAYT, LEVHA, PLAN, HARİTA VS.	DEĞERİ (11)	KÜTÜPHANEDEKİ YERİ VE KONUSU	CİNSİ	TARİH	NO	İŞLEM ÇEŞİDİ (7)	NEREYE/KİME VERİLDİĞİ VEYA GÖNDERİLDİĞİ

T.M.Y. Örnek No: 4

KÜTÜPHANE DEFTERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu defter, kütüphanelerdeki tarihi ve sanat değeri olan yazma-basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyaller için tutulur. Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünün kütüphanede bulunan Kütüphane Demirbaşları Grubunda yer alan taşınırlar ile Tarihi veya Sanat Değeri Olan Demirbaşlar Grubunda yer alan taşınırlar taşınır kodları düzeyinde kaydedilir.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)

(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,

(3) Harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,

(4) Taşınırın hesap kodu ile tüm detay kodlarını içeren taşınırın kaydedildiği son detay kodunu,

(5) Eserin kayıtlara alınması için kullanılan adet, cilt, fasikül, sayfa, varak vb.,

(6) Taşınır girişine esas teşkil eden Taşınır İşlem Fişinin tarihi ve numarası,

(7) Giriş veya çıkış işleminin yapılması için Taşınır İşlem Fişi veya Taşınır Teslim Belgesinin düzenlenmesine esas teşkil eden bağış, devir, sayım noksanı, sayım fazlası, kayıp, çalınma vb.işlem çeşidi,

(8) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,

(9) Birkaç sayfadan oluşan belgelerin satır sayıları,

(10) Kaydedilen kitabın ciltlenmesinde kullanılan karton, bez, suni deri, deri vb.,

(11) Eser veya kitaba değer tespit edilmiş ise bu değer, satın alınmış ise satın alma değeri, böyle bir değer yok ise iz bedeli,

(12) Eserin başka bir yere gönderilmesi veya verilmesi halinde buna ilişkin olarak düzenlenen Taşınır İşlem Fişi veya emrin tarih ve numarası,

yazılır.

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

TAŞINIR İŞLEM FİŞİ

FİŞ SIRA NO:					TARİH: ../../...
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU		
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU		
AMBARIN	ADI		KODU		
MUHASEBE BİRİMİNİN (3)	ADI		KODU		
MUAYENE VE KABUL KOMİSYONU TUTANAĞININ (4)	TARİHİ	../../...	SAYISI		
DAYANAĞI BELGENİN (5)	TARİHİ	../../...	SAYISI		

İŞLEM ÇEŞİDİ (6)	NEREDEN GELDİĞİ (7)	KİME VERİLDİĞİ (8)	NEREYE VERİLDİĞİ (9)

BİRİMLER VE AMBARLAR ARASI TAŞINIR HAREKETLERİNDE				
GÖNDERİLEN HARCAMA BİRİMİ (10)	ADI		KODU	
GÖNDERİLEN TAŞINIR AMBARI (11)	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİ (12)	ADI		KODU	

TAŞINIRIN

SIRA NO	KODU (13)	SİCİL NUMARASI (14)	ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI

Yukarıda gösterilen ....kalem, toplam .... taşınırın	Yukarıda gösterilen ....kalem, toplam.............. taşınırın
GİRİŞ KAYDI YAPILMIŞTIR. ../../...	ÇIKIŞ KAYDI YAPILMIŞTIR. ../../...
Taşınır Kayıt Yetkilisinin	Taşınır Kayıt Yetkilisinin
Adı Soyadı:..........	Adı Soyadı:..........
Unvanı:..........	Unvanı:..........
İmzası:..........	İmzası:..........
TESLİM EDİLMİŞTİR. ../../...	TESLİM ALINMIŞTIR. ../../...
TESLİM EDEN (15)	TESLİM ALAN (16)
Adı Soyadı:..........	Adı Soyadı:..........
Unvanı:..........	Unvanı:..........
İmzası:..........	İmzası:..........

T.M.Y. Örnek No:5

5 ÖRNEK NUMARALI TAŞINIR İŞLEM FİŞİNİN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu fiş;

a) Satınalma, devir alma (ambarlar arası devir alma dahil), bağış ve benzeri nedenlerle edinilen taşınırlar ile tüketim için verilenlerden iade edilenlerin girişinde, tüketim için verilen malzemeler ile satış, devir (ambarlar arası devretme dahil) nedenleriyle elden çıkarılan taşınırların çıkışında ve esaslı onarım sonucu değer artışlarında, hurdaya ayırma, yok olma, kırılma ve bozulma nedeniyle kayıttan düşme işlemlerinde, her bir hesap kodu itibarıyla düzenlenir.

b)Taşınır İşlem Fişi'ne her malî yıl başında "1" den başlamak üzere bir sıra numarası verilir. Hatalı düzenlenen fiş iptal edilerek sıralı yerinde diğer nüshaları ile birlikte muhafaza edilir.

c) Düzenlenen fişin bir nüshası, ilk madde ve malzeme hesabında izlenen tüketim maddelerinin kullanıma verilmesinde düzenlenenler hariç olmak üzere, gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması için muhasebe birimine gönderilir, bir nüshası da dosyasında saklanır. Satın alma suretiyle edinilen taşınırlar ile değer arttırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişi ödeme emri belgesine bağlandığından ayrıca muhasebe birimine gönderilmez.

d) Taşınırın muhasebe kayıtlarında izlendiği II. düzey detayları itibarıyla ara toplamları alınır. Muhasebe birimince ilgili hesaplara bu tutarlar üzerinden kayıt yapılır.

e)Kullanım için verilen demirbaş, makine, teçhizat, taşıt, iş makinesi ve benzeri taşınırların çıkış işlemlerinde bu fiş düzenlenmez.

Fişin düzenlenmesinde;

(1) Harcama biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)

(2)Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,

(3) Harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu;

(4) Muayene ve kabul komisyonu tutanağının veya komisyonun oluşturulmadığı hallerde idarece düzenlenecek belgenin tarihi ve sayısı,

(5) Giriş veya çıkışı yapılan taşınırın giriş veya çıkış yapılmasına dayanak teşkil eden tutanak, karar, sözleşme, protokol vb belgelerin tarih ve sayısı; dayanak belgenin fatura veya fatura yerine geçen belge olması halinde bu belgelerin tarihi ve numarası,

(6) Giriş veya çıkış işlemine konu olan işlemin çeşidine göre satın alma, satma, devir yoluyla alma, devretme, bağış alma, değer artışı, hurdaya ayırma, imha, fire, yok olma, sayım fazlası, sayım noksanı vb.,

(7) Girişi yapılan taşınırın geldiği yere göre piyasa, devren alımlarda alınan yer, bağışı yapan, canlı hayvanlarda doğum vb.,

(8) Tüketim malzemesinin bir kişi için verilmesi halinde taşınırın verildiği personelin TC Kimlik Numarası,

(9) Tüketim malzemesinin birden fazla kişinin kullanımına verilmesi halinde taşınırın verildiği birim, şube, servis vb. yerin adı veya kodu,

(10) Taşınırın aynı kamu idaresinin bir başka harcama birimine veya aynı harcama biriminin diğer ambarına verilmesi durumunda verilen harcama biriminin adı ve kodu,

(11) Verilen ambarın adı ve kodu,

(12) Verilen harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,

(13) Taşınırın kayıtlarda detaylı izlendiği, taşınır hesap kodu ile taşınır I ve II nci düzey detay kodu ve sonraki düzey detay kodlarının birleşiminden oluşan kodu,

(14) Dayanıklı taşınırın çıkışı ile değer artışının kayda alınmasında, taşınıra giriş işlemi sırasında verilmiş olan sicil numarası,

yazılır.

(15) - (16) Teslim edilmiştir bölümü taşınırı ambara teslim eden tarafından; teslim alınmıştır bölümü ise taşınırı ambardan teslim alan tarafından imzalanacaktır.

TAŞINIR İŞLEM FİŞİ

(Müze ve Kütüphaneler için)

FİŞ SIRA NO: TARİH :../../..								
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU		HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI	KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN (3)	ADI		KODU		AMBARIN	ADI	KODU	
KOMİSYON KARARI VEYA ALIM EMRİNİN	TARİHİ	../../..	SAYISI		DAYANAĞI BELGENİN (4)	TARİHİ ../../..	SAYISI	

İŞLEM ÇEŞİDİ (5)	NEREDEN GELDİĞİ	KİME VERİLDİĞİ	NEREYE VERİLDİĞİ	PUANI

KÜLTÜR VARLIĞI/ YAZMA-BASMA-NADİR ESER-KİTAP VE DİĞER MATERYALİN

SIRA NO	KODU (6)	SİCİL NUMARASI (7)	ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI	GELİŞ/ ARŞİVE GİRİŞ TARİHİ	ÇAĞI / YAZIM-BASIM TARİHİ VE YERİ	NEREDE BULUNDUĞU / YAZARININ-ÇEVİRMENİN/ HATTATIN ADI	AĞIRLIĞI/ BOYUTLARI (En-Boy-Yükseklik-Çap)	DURUMU / CİLDİN CİNSİ-YAPIM MADDESİ	ÖN YÜZÜ / SATIR SAYISI	ARKA YÜZÜ / YAPRAK-SAYFA SAYISI	FOTOG. RESİM SLAYT HARİTA	DİLİ VE KONUSU	MÜZEDEKİ-KÜTÜPHANE-ARŞİVDEKİ YERİ

MÜZE-KÜTÜPHANELER ARASI TAŞINIR HAREKETLERİNDE

GÖNDERİLEN HARCAMA BİRİMİ (8)			GÖNDERİLEN TAŞINIR AMBARI (9)			MUHASEBE BİRİMİ (10)		
	ADI			ADI			ADI	
	KODU			KODU			KODU	

Yukarıda gösterilen ....kalem, toplam .... taşınırın	Yukarıda gösterilen ......kalem, toplam....taşınır	Yukarıda gösterilen ....kalem, toplam.......... taşınırın	Yukarıda gösterilen ....kalem, toplam.......... taşınır
GİRİŞ KAYDI YAPILMIŞTIR. ..../..../....	TESLİM EDİLMİŞTİR. ..../..../....	ÇIKIŞ KAYDI YAPILMIŞTIR. ..../..../....	TESLİM ALINMIŞTIR. ..../..../....
Taşınır Kayıt Yetkilisi	TESLİM EDEN	Taşınır Kayıt Yetkilisi	TESLİM ALAN
Adı Soyadı:................	Adı Soyadı:................	Adı Soyadı:................	Adı Soyadı:................
Unvanı:................	Unvanı:................	Unvanı:................	Unvanı:................
İmzası:................	İmzası:................	İmzası:................	İmzası:................

T.M.Y. Örnek No:5/A

5/A ÖRNEK NUMARALI TAŞINIR İŞLEM FİŞİNİN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu fiş; Müzelerde bulunan kültür varlıklarının ve kütüphanelerde bulunan tarihi ve sanat değeri olan yazma-basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyallerin kayıtlara alınmasında düzenlenir.

Kayıtlara alınacak taşınırın arkeolojik, etnografik veya sikke oluşuna ya da kütüphanede bulunan tarihi ve sanat değeri olan yazma-basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyal oluşuna göre, fişin "Kültür Varlığı /Yazma - Basma Nadir Eser -Kitap ve Diğer Materyalin" başlığı altındaki ilgili alanların eksiksiz doldurulması zorunludur.

(5) Satınalma, devir, bağış ve hibe, kazıda bulma, müsadere edilme, vb.,

(6) Taşınırın kayıtlarda detaylı izlendiği, taşınır hesap kodu ile taşınır I ve II nci düzey detay kodu ve sonraki düzey detay kodlarının birleşiminden oluşan kodu,

(7) Dayanıklı taşınırın çıkışı ile değer artışının kayda alınmasında, taşınıra giriş işlemi sırasında verilmiş olan sicil numarası, yazılır.

Fişin diğer alanlarının doldurulmasında 5 örnek numaralı fişin doldurulmasına ilişkin açıklamalara uyulur.

TAŞINIR TESLİM BELGESİ

(Taşıt ve İş Makineleri İçin)

BELGE SIRA NO					TARİHİ: ... / ... / ....
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU		
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU		

TAŞIT / İŞ MAKİNESİNİN	
SİCİL NUMARASI (3)	ADI

ÖZELLİKLERİ (4)	MARKASI	
	MODELİ	
	ŞASE NO	
	MOTOR NO	
	PLAKA NO	
	DİĞER	
TESLİM EDİLME ANINDAKİ DURUMU (5)		

Yukarıda sicil numarası, adı, özellikleri, teslim edilme anındaki durumu yazılı olan taşıt/iş makinesi teslim edilmiştir. Kullanıcı kendi kusuru sonucunda doğacak zararları tazmin etmeyi kabul eder.

Tarih: ... / ... /.....

Taşınır Kayıt Yetkilisi	Teslim Alan (6)
Adı Soyadı :	Adı Soyadı : ....
Unvanı :	Unvanı : ....
İmzası :	İmzası : ....

Yukarıda sicil numarası belirtilen taşınır eksiksiz olarak teslim alınarak kişi üzerinden düşülmüştür.

.../.../......

Taşınır Kayıt Yetkilisi

T.M.Y. Örnek No: 6

6 ÖRNEK NUMARALI TAŞINIR TESLİM BELGESİNİN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşıt ve iş makinelerinin sürekli olarak kullanacak personele verilmesinde 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi iki nüsha olarak düzenlenir. Bu belge, vardiya usulü çalışılan yerlerde kullanılan her bir taşıt ve iş makineleri için işyerinde koordinasyonu sağlayan sorumlu yönetici adına düzenlenir. Belgenin bir nüshası personele verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır. Kullanıma verilen taşıt ve iş makinelerinin geri alınmasında ise taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanarak taşınırı iade edene verilir.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)

(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,

(3) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,

(4) Taşınır Teslim Belgesiyle verilen taşıt veya iş makinesinin marka, model, şase no, motor no, motor silindir hacmi ve gücü gibi benzeri özellikleri,

(5) Taşınır Teslim Belgesiyle verilen taşıt veya iş makinesinin teslim anındaki hasar, arıza vb. durumu ile avadanlıklarının bulunup bulunmadığı,

(6) Taşıt veya iş makinesinin teslim edildiği kullanıcı görevli,

yazılır.

TAŞINIR TESLİM BELGESİ

(Demirbaş, Makine ve Cihaz İçin)

BELGE SIRA NO :		TARİH: .../.../....	
İL VE İLÇENİN (1)	ADI	KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI	KODU	
KİME VERİLDİĞİ (3)			
NEREYE VERİLDİĞİ (4)			

DEMİRBAŞ, MAKİNE ve CİHAZIN			
SIRA NO	SİCİL NO (5)	ADI	ÖZELLİKLERİ (6)

Yukarıda sıra ve sicil numarası, adı, özellikleri, nereye veya kime verildiği yazılı olan demirbaş, makine ve cihaz teslim edilmiştir. Kullanıcı kendi kusuru sonucunda doğacak zararları tazmin etmeyi kabul eder.

Tarih: ...../...../.....

Taşınır Kayıt Yetkilisinin	Teslim Alanın (7)
Adı Soyadı :	Adı Soyadı :.............................
Unvanı :	Unvanı : ....
İmzası :	İmzası : ....

Yukarıda sicil numarası belirtilen taşınır eksiksiz olarak teslim alınarak kişi üzerinden düşülmüştür.

.../.../......

Taşınır Kayıt Yetkilisi

T.M.Y. Örnek No: 6/A

5197

6/A ÖRNEK NUMARALI TAŞINIR TESLİM BELGESİNİN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen demirbaş, makine ve cihazların kullanıma verilmesinde 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi iki nüsha olarak düzenlenir. Belgenin bir nüshası personele verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır. Kullanıma verilen demirbaş, makine ve cihazın geri alınmasında ise taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanarak taşınırı iade edene verilir.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)
(2)Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,
(3) Taşınırın taşınır teslim belgesiyle verildiği personelin T.C. Kimlik Numarası,
(4) Taşınırın taşınır teslim belgesiyle verildiği harcama birimi bünyesinde bulunan şube, birim ve ortak kullanım alanlarının adı veya kodu,
(5) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,
(6) Taşınır Teslim Belgesiyle verilen taşınırın tanınmasına ve ayrımına yarayan teknik özellikleri,
(7) Taşınırın teslim edildiği kullanıcı görevi,
yazılır.

5198

TAŞINIR İSTEK BELGESİ

İstek Yapan Birim: | Tarihi: ../.../.... | No:.......

SIRA NO	KODU	ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	İSTENİLEN MİKTAR	KARŞILANAN MİKTAR

Birimimiz ihtiyacı için yukarıda belirtilen taşınırların verilmesi rica olunur.	"Karşılanan Miktar" sütununda kayıtlı miktarları teslim edilmiştir.
İstek Yapan Birim Yöneticisi	**Taşınır Kayıt Yetkilisi**
Adı, Soyadı	**Adı, Soyadı**
Unvanı	**Unvanı**
İmzası	**İmzası**

Belgenin bir örneği istek yapan birimde dosyalanmak üzere taşınırın teslim edildiği görevliye verilir.

T.M.Y. Örnek No:7

DAYANIKLI TAŞINIRLAR LİSTESİ

İL VE İLÇENİN (1)	ADI	KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI	KODU	
TAŞINIRIN BULUNDUĞU YER (3)			

SIRA NO	TAŞINIR ADI	MİKTARI	SİCİL NUMARASI (4)

Yukarıda adı, miktarı ve sicil numarası yazılı olan taşınırlar .... ortak kullanım alanına tahsis edilmek üzere teslim edilmiştir. Tarih:......./......./.......

Taşınır Kayıt Yetkilisi	Teslim Alan (5)
Adı Soyadı:......................	Adı Soyadı:......................
Ünvanı:............................	Ünvanı:............................
İmzası:............................	İmzası:............................

T.M.Y. Örnek No: 8

5200

DAYANIKLI TAŞINIRLAR LİSTESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu liste, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislerde tahsis edilenler için düzenlenir, bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmez.

Liste, istek yapan birim yetkilisinin ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanır.

Listenin düzenlenmesinde;

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)

(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,

(3) Kullanıma verilen taşınırın bulunduğu oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis,

(4) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,

(5) istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu,

yazılır.

5201

TAŞINIR GEÇİCİ ALINDISI

İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU	
AMBARIN	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN (3)	ADI		KODU	
TAŞINIRA İLİŞKİN FATURANIN VEYA İRSALİYENİN	TARİHİ		SAYISI	
NEREDEN GELDİĞİ (4)				

TAŞINIRIN						
SIRA NO	KODU	ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI

Yukarıda belirtilen taşınırlar geçici olarak teslim alınmıştır.

Tarih:....../......./........

Taşınır Kayıt Yetkilisi

Adı, Soyadı:..

Ünvanı :..

İmza :..

T.M.Y. Örnek No:9

5202

TAŞINIR GEÇİCİ ALINDISINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu alındı, muayene ve kabul işlemi derhal yapılamayan taşınırların geçici olarak teslim alınmasında iki nüsha olarak düzenlenir. Düzenlenen geçici alındının birinci nüshası, taşınırı teslim edene verilir. İkinci nüshası ise dosyasında saklanır. Muayene ve kabul işleminin yapılmasından sonra düzenlenen 5 örnek numaralı Taşınır İşlem Fişinin tarih ve numarası, ilgiliden geri alınan geçici alındının üzerine kaydedilir ve ikinci nüshası ile birlikte dosyasında saklanır. alındının geri alınamaması halinde ikinci nüshası üzerinde durumu belirtir açıklama yapılır.

(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)

(2)Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,

(3) Harcama birimine hizmet veren muhasebe biriminin adı ve kodu,

(4) Geçici olarak alınan taşınırın geldiği yere göre DMO, firma vb.,

yazılır.

5203

KAYITTAN DÜŞME TEKLİF VE ONAY TUTANAĞI

TUTANAK SIRA NO:

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN	ADI		KODU	

T A Ş I N I R I N

SIRA NO	KODU / SİCİL NO (1)	ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	MİKTARI	BİRİM FİYATI	TUTARI

Yukarıda kodu, adı ve özellikleri, miktarı ve kayıtlı değeri belirtilen toplam .....kalem ve ....adetten oluşan taşınırların;

1 ☐ Kullanım sonucu yıpranmış ve hurdalaşmış olduğundan,

2 ☐ Kullanım süresi dolmuş olduğundan, (2)

3 ☐ Kullanıcısı tarafından kırılıp, bozulmuş ve tamir imkanı olmadığından,

4 ☐ Canlı taşınır öldüğünden, 5 ☐ ....nedeniyle,

a) ☐ Hurdaya ayrılarak teknik, sağlık, güvenlik vb. nedenlerle imha edilmek,

b) ☐ Hurdaya ayrılarak, madeni ve ahşap olarak ayrı ayrı satılmak,

c) ☐ Taşınırın kırılıp bozulmasında kasıt, kusur veya ihmali görülen sorumludan rayiç bedeli üzerinden tahsil edilmek,

d) ☐ ....
....

üzere kayıtlardan düşülmesi; hususu olurlarınıza sunulur.
..../..../........

Taşınır Kayıt Yetkilisi (3)
Adı, soyadı :..............................
Unvanı :..............................
İmza :..............................

Komisyon Başkanı	Üye (Taşınır Kayıt Yetkilisi)	Üye (Uzman)
Adı, soyadı :.............................. Unvanı :.............................. İmza :..............................	Adı, soyadı :.............................. Unvanı :.............................. İmza :..............................	Adı, soyadı :.............................. Unvanı :.............................. İmza :..............................

UYGUNDUR
....../..../......

Harcama Yetkilisi
Adı, soyadı :..................................
Unvanı :..................................
İmza :..................................

T.M.Y. Örnek No:10

5204

KAYITTAN DÜŞME TEKLİF VE ONAY TUTANAĞINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu tutanak, çalınma veya kaybolma nedeniyle yok olan, yıpranma, kırılma ve bozulma nedeniyle kullanılamaz hale gelen ve hurdaya ayrılan taşınırlar ile canlı taşınırların ölümü gibi nedenlerle taşınırların kayıtlardan düşülmesi amacıyla üç nüsha olarak düzenlenir. Harcama yetkilisi tarafından onaylanan tutanağın bir nüshası, çıkış kaydına esas olmak üzere düzenlenen Taşınır İşlem Fişi ekine bağlanır. Bir nüshası, Taşınır İşlem Fişi ekinde muhasebe birimine gönderilir. Diğer nüshası ise dosyasında muhafaza edilir.
(1) Tüketim malzemelerinin kayıttan çıkarılmasında taşınır kodu, dayanıklı taşınırın kayıtlardan çıkarılmasında ise taşınır sicil numarası yazılır.
(2) Gıda, ilaç ve kimyasal maddeler gibi kullanım süresi dolduğunda kullanılması sakıncalı ve zararlı olan tüketim malzemeleri için doldurulacaktır.
(3) Bu bölüm komisyon kurulmasına gerek görülmeyen hallerde imzalanacaktır.

5205

AMBAR DEVİR VE TESLİM TUTANAĞI

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI		KODU	
AMBARIN	ADI		KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN	ADI		KODU	

SIRA NO	TAŞINIR KODU	TAŞINIR ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	SAYIMDA BULUNAN MİKTAR	KAYITLARA GÖRE BULUNMASI GEREKEN MİKTAR	SAYIM SONUCUNA GÖRE	
						FAZLA MİKTAR	NOKSAN MİKTAR

DEVİR VE TESLİM KURULU				
BAŞKAN	ÜYE	ÜYE	TESLİM EDEN	TESLİM ALAN
Adı Soyadı:............	....	....	....	....
Unvanı:............	....	....	....	....
İmzası:............	....	....	....	....
	Tarih: ..../..../....		Tarih: ..../..../....	

T.M.Y. Örnek No:11

AMBAR DEVİR VE TESLİM TUTANAĞINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Ambar Devir ve Teslim Tutanağı, taşınır kayıt yetkililerinin devir ve teslim alma işlemlerinde düzenlenir. Taşınırlar tutanağa sınıflandırıldıkları son düzey detay kodları itibarıyla kaydedilir. Düzenlenen tutanak devreden ve devralan taşınır kayıt yetkililerince hem kurul üyesi sıfatıyla hem de teslim eden, teslim alan sıfatıyla ayrı ayrı imzalanır. Üç nüsha düzenlenen tutanağın birer nüshası devreden ve devir alana verilir, üçüncü nüshası ise dosyasında saklanır.

SAYIM TUTANAĞI

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU		YILI	
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI		KODU		TAŞINIR II. DÜZEY DETAY KODU	
AMBARIN	ADI		KODU			

TAŞINIR KODU	TAŞINIR ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	KAYITLARA GÖRE AMBARDAKİ MİKTAR	AMBARDA BULUNAN MİKTAR	KAYITLARA GÖRE ORTAK KULLANIM ALANLARINDA BULUNAN MİKTAR	ORTAK KULLANIM ALANLARINDA BULUNAN MİKTAR	KAYITLARA GÖRE KİŞİLERE VERİLEN MİKTAR	FAZLA MİKTAR	NOKSAN MİKTAR	AÇIKLAMA

S A Y I M K U R U L U

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE
Adı Soyadı:........................	....	....
Unvanı:........................	....	....
İmzası:........................	....	....

T.M.Y. Örnek No:12

SAYIM TUTANAĞINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Sayım Tutanağı, taşınırların sayım işlemlerinde; Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınır I inci düzey detay kodundan sonra gelen ve taşınır hesap kodu ile taşınır I.düzey detay kodunu da içeren "taşınır II. düzey detay kodu" itibarıyla (Örneğin 255.01.01) en az iki nüsha olarak düzenlenir. Taşınırlar, tutanağa sınıflandırıldıkları son düzey detay kodunda kaydedilir. Sayımda fire nedeniyle ortaya çıkan noksanlıklar tutanakta ayrıca gösterilir.

TAŞINIR SAYIM VE DÖKÜM CETVELİ

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU		YILI	
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI		KODU		TAŞINIR I. DÜZEY DETAY KODU (1)	
MUHASEBE BİRİMİNİN	ADI		KODU			

SIRA NO	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY KODU (2)	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	GEÇEN YILDAN DEVREDEN (3)		YIL İÇİNDE GİREN (4)		TOPLAM		YIL İÇİNDE ÇIKAN (5)		GELECEK YILA DEVİR (6)	
				MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI
TOPLAM													

.......yılı.........................I.düzey detay hesap kodunda tanımlanan ....nın II. düzey detay hesabını oluşturan toplam ....kalemde..TL. tutarındaki bu cetvel kayıtlara ve ilgili belgelerine göre tarafımızdan düzenlenmiştir. Cetvelin "Gelecek Yıla Devir" sütununda yazılı taşınırlar tarafımızdan sayılarak, fazla veya noksan olarak bulunanlar, ait oldukları sayım tutanağında gösterilmiştir. Kayıtların, sayım sonuçlarıyla uygunluğu gerekli belgeler düzenlenmek ve ilgili defterlere kaydedilmek suretiyle sağlanmıştır. Tarih: ..../......./.......

Taşınır Kayıt Yetkilisinin
Adı Soyadı:
İmzası :

S A Y I M K U R U L U

	BAŞKAN	ÜYE	ÜYE
Adı Soyadı:	....	....	....
Unvanı:	....	....	....
İmzası	....	....	....

T.M.Y. Örnek No:13

TAŞINIR SAYIM VE DÖKÜM CETVELİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu cetvel, taşınır kayıt yetkililerinin yıl sonu hesaplarına ilişkin işlemlerinde "taşınır I. düzey detay kodu" itibarıyla düzenlenir. Taşınırlar cetvele "taşınır II. düzey detay kodu" düzeyinde kaydedilir. Aynı II. düzey detay kodunda sınıflandırılan taşınırlardan, farklı ölçü birimi ile ölçülenler alt alta ayrı satırlara kaydedilir. Cetvelin "Gelecek Yıla Devir" sütununda gösterilen miktarın, sayım tutanaklarının "Sayımda Bulunan Miktar" sütununda gösterilen miktara eşit olması gerekir.

(1) Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınır hesap kodundan sonra gelen ve taşınır hesap kodunu da içeren kod yazılır. (Örneğin 255.01)

(2) Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınır I inci düzey detay kodundan sonra gelen ve taşınır hesap kodu ile taşınır I.düzey detay kodunu da içeren kod yazılır. (Örneğin 255.01.01)

(3) Bu sütun, ilk defa kayıt yapacaklar için Yönetmeliğin Geçici 2 inci Maddesi uyarınca hazırlanan sayım tutanaklarından yararlanılarak, takip eden yıllarda ise bir önceki yönetim dönemi hesap cetvellerinden yararlanılarak doldurulacaktır.

(4) Bu sütun ilgili defterlerin giriş kayıtlarından yararlanılarak doldurulur.

(5) Bu sütun ilgili defterlerin çıkış kayıtlarından yararlanılarak doldurulur.

(6) Bu sütuna toplam sütunu miktarı ile yıl içinde çıkan sütun miktarı arasındaki fark kaydedilecek olup, bu miktarın sayım tutanaklarına göre bulunan miktara eşit olması gerekir.

HARCAMA BİRİMİ TAŞINIR MAL YÖNETİM HESABI CETVELİ

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU		YILI	
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI		KODU		TAŞINIR I. DÜZEY DETAY KODU	
MUHASEBE BİRİMİNİN	ADI		KODU			

SIRA NO	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY KODU	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	GEÇEN YILDAN DEVREDEN		YIL İÇİNDE GİREN		TOPLAM		YIL İÇİNDE ÇIKAN		GELECEK YILA DEVİR	
				MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI	MİKTARI	TUTARI
		TOPLAM											

Defter kayıtlarına ve sayım sonuçlarına uygundur.	Belge - cetvel ve kayıtlara uygunluğu kontrol edilmiştir.	Muhasebe kayıtlarına uygundur.
Taşınır Kayıt Yetkilisi	**Taşınır Kontrol Yetkilisi**	**Muhasebe Yetkilisi/Yrd.**
Adı Soyadı :..	....	....
İmza :..	....	....

Kayıtlara uygundur.
Harcama Yetkilisi
Adı Soyadı :..
İmza :..

T.M.Y. Örnek No:14

HARCAMA BİRİMİ TAŞINIR MAL YÖNETİM HESABI CETVELİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu cetvel, her bir harcama birimi için 13 örnek numaralı Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelleri dikkate alınarak, "Taşınır I. düzey detay kodu" (Örneğin: 255.01; 255.02,.....) itibarıyla düzenlenir. Taşınırlar cetvele "Taşınır II. düzey detay kodu" (Örneğin: 255.01.01; 255.01.02;.....) düzeyinde kaydedilir. Aynı II. düzey detay kodunda sınıflandırılan taşınırlardan farklı ölçü birimi ile ölçülenler alt alta ayrı satırlara kaydedilir. Cetvel, taşınır kayıt yetkilisi tarafından düzenlenir ve imzalanır; belge- cetvel ve kayıtlara uygunluğu yönünden taşınır kontrol yetkilisi tarafından kontrolü yapılarak imzalanır; muhasebe kayıtlarına uygunluğu yönünden ise muhasebe yetkilisi veya yardımcısı tarafından imzalanır ve harcama yetkilisi tarafından onaylanır.

TAŞINIR HESAP CETVELİ

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU		YILI	
İDARENİN	ADI		KODU		TAŞINIR I.DÜZEY DETAY KODU	

TAŞINIR II. DÜZEY DETAY KODU	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	GEÇEN YILDAN DEVREDEN		YIL İÇİNDE GİREN		TOPLAM		YIL İÇİNDE ÇIKAN		GELECEK YILA DEVREDEN	
			MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR
TOPLAM												

Yukarıdaki miktar ve tutarlar Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvellerinde gösterilen miktar ve tutarlarla uyumludur. ..../......./.........

Taşınır Konsolide Görevlisi

Adı, Soyadı:..

Unvanı :..

İmza/Mühür :..

T.M.Y.Örnek: 15

TAŞINIR HESAP CETVELİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Cetvel, taşınır mal yönetim hesabının çıkarılması işlemlerinde her bir "taşınır I.düzey detay kodu" için (Örneğin: 255.01; 255.02;.....) ayrı düzenlenir. 14 örnek numaralı Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli esas alınarak düzenlenen bu cetvele taşınırlar "taşınır II. düzey detay kodu" (Örneğin:255.01.01; 255.01.02;......) düzeyinde kaydedilir. Aynı II. düzey detay kodunda sınıflandırılan taşınırlardan farklı ölçü birimi ile ölçülenler alt alta ayrı satırlara kaydedilir.

5210

İDARE TAŞINIR MAL YÖNETİMİ AYRINTILI HESAP CETVELİ

İDARENİN	ADI		KODU		TAŞINIR I. DÜZEY		YILI	

TAŞINIR II. DÜZEY DETAY KODU	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	GEÇEN YILDAN DEVREDEN		YIL İÇİNDE GİREN		TOPLAM		YIL İÇİNDE ÇIKAN		GELECEK YILA DEVREDEN	
			MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR	MİKTAR	TUTAR
	TOPLAM											

Merkezdeki Taşınır Konsolide Görevlisi
Adı Soyadı: ....
İmza: ....
Tarih: ....../....../......

T.M.Y.Örnek: 16

5210-1

İDARE TAŞINIR MAL YÖNETİM HESABI İCMAL CETVELİ

İDARENİN	ADI		KODU		TAŞINIR HESAP KODU		YILI	

TAŞINIR I. DÜZEY DETAY KODU	TAŞINIR I. DÜZEY DETAY ADI	GEÇEN YILDAN DEVREDEN TUTAR	YIL İÇİNDE GİREN TUTAR	TOPLAM TUTAR	YIL İÇİNDE ÇIKAN TUTAR	GELECEK YILA DEVREDEN TUTAR
	TOPLAM					

	Merkezdeki Taşınır Konsolide Görevlisi	Kamu İdaresi Üst Yöneticisi	Bakan
Adı Soyadı:	....	....	....
İmza:	....	....	....
Tarih:	....../....../......	....../....../......	....../....../......

T.M.Y.Örnek: 17

MÜZE / KÜTÜPHANE
YÖNETİM HESABI CETVELİ

İDARENİN ADI: .... KODU: .... TAŞINIR I. DÜZEY DETAY: .... YILI: ....

TAŞINIR II DÜZEY DETAY KODU	TAŞINIR II. DÜZEY DETAY ADI	GEÇEN YILDAN DEVREDEN			YIL İÇİNDE GİREN			TOPLAM			YIL İÇİNDE ÇIKAN			GELECEK YILA DEVREDEN		
		MİKTAR		TUTAR	MİKTAR		TUTAR	MİKTAR		TUTAR	MİKTAR		TUTAR	MİKTAR		TUTAR
		İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYITLI OLAN	DEĞERİ BELLİ OLAN		İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYITLI OLAN	DEĞERİ BELLİ OLAN		İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYITLI OLAN	DEĞERİ BELLİ OLAN		İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYITLI OLAN	DEĞERİ BELLİ OLAN		İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYITLI OLAN	DEĞERİ BELLİ OLAN	
TOPLAM																

Defter kayıtlarına uygundur.
Taşınır Kayıt Yetkilisi
Adı Soyadı: ....
İmza: ....
Tarih: ..../..../......

Belge - cetvel ve kayıtlara uygunluğu kontrol edilmiştir.
Taşınır Kontrol Yetkilisi
....
....
..../..../......

Muhasebe kayıtlarına uygundur.
Muhasebe Yetkilisi
....
....
..../..../......

Kayıtlara uygundur.
Harcama Yetkilisi
Adı Soyadı :............
İmza :............

T.M.Y Örnek 18

TESİS BİLEŞENLERİ CETVELİ

SIRA NO			TARİH: ..../..../.....	
İL VE İLÇENİN (1)	ADI		KODU	
HARCAMA BİRİMİNİN (2)	ADI		KODU	
TESİSİN				
ADI				
TAŞINIR KODU (3)				
SİCİL NUMARASI(4)				
AMBAR (5)	ADI		KODU	
BULUNDUĞU YER (6)				

TESİS BİLEŞENİ MALZEMELER

SIRA NO	ADI	MİKTAR	ÖZELLİKLERİ (7)

Tarih: ....../....../......

Yukarıda sicil numarası, adı, özellikleri ve nerede bulunduğu yazılı olan tesis, yukarıda listelenen .... adet ana bileşenlerden oluşmaktadır.*	Yukarıda belirtilen bileşenden oluşan Tesis / Sistem için .... Nolu TİF düzenlenmiştir.
	Taşınır Kayıt Yetkilisinin
Adı Soyadı :............................	Adı Soyadı :............................
Unvanı :	Unvanı : ....
İmzası :	İmzası : ....

* Tesisi oluşturan bileşenlerin kontrolünü yapan teknik personel, teknik eleman, tekniker vb. adı, soyadı ve imzası

T.M.Y. Örnek No: 19

TESİS BİLEŞENLERİ CETVELİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR
Bu cetvel taşınır kapsamında sayılan tesisleri oluşturan bileşenlerin (unsurların) hangi makine ve cihazlar olduğunun takip edilebilmesi amacıyla oluşturulmuştur.
(1) Harcama Biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, (merkez birimleri için il ve ilçe kodu "00.00" olarak, il merkezleri için ilçe kodu "00" olarak gösterilir.)
(2) Taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu,
(3) Taşınırın kayıtlarda detaylı izlendiği, taşınır hesap kodu ile taşınır I ve II nci düzey detay kodu ve sonraki düzey detay kodlarının birleşiminden oluşan kodu,
(4) Sistem tarafından otomatik olarak verilen; taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara,
(5) Tesisin sanal olarak gösterildiği ve taşınır kayıt yetkilisinin sorumluluğunda bulunan ambarın adı ve kodu,
(6) Tesisin bulunduğu yerin açık adresi,
(7) Tesisi oluşturan bileşenlerin tanımına ve ayrımına yarayan teknik özellikleri,
ifade eder.

TARAMA TESTİ

1. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre aşağıdakilerden hangisi taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görev ve sorumluluklarından biri değildir?(MADDE 6/4)**
   A) Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırları ilgililere teslim etmek
   B) Taşınırların yangına, ıslanmaya, bozulmaya, çalınmaya ve benzeri tehlikelere karşı korunması için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak
   C) Taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinmek
   D) Ambar sayımını ve stok kontrolünü yapmak

2. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre aşağıdakilerden hangisi taşınır işlemlerinde kullanılan cetvellerden biri değildir? (MADDE 10)**
   A) Tesis Bileşenleri Cetveli
   B) Taşınır İade Cetveli
   C) Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli
   D) Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli

3. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre tesis olarak kayıtlara alınacak taşınırları oluşturan ana bileşenler bu belgede cins ve özellikleri itibarıyla ayrı ayrı gösterilmesinde aşağıdaki belgelerden hangileri düzenlenir?(MADDE 10)**
   A) Taşınır Hesap Cetveli
   B) Ambar Devir ve Teslim Tutanağı
   C) Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı
   D) Tesis Bileşenleri Cetveli

4. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırlar, bu taşınıra ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebilmesi için taşınırların kayıtlara alınış tarihi itibarıyla kaç yılını tamamlamış olması gerekmektedir? (MADDE 31)**

   A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

5. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdaki hallerden hangisinde taşınır işlem fişi düzenlenir?**
   A) Satın alındığı andan itibaren tüketimi yapılan su ve doğalgaz alımları
   B) Doğrudan taşıtların depolarına konulan akaryakıt alımları
   C) Satın alındıktan sonra idarelerin depolarına konulan akaryakıt alımları
   D) Kısa sürede tüketilen mutfak tipi tüp alımları

6. **Demiryolu ve Tramvay Taşıtları Grubu çeşitleriyle Taşınır Mal Yönetmeliği eki Taşınır Kod Listesinin hangi kısmında ve hesap kodunda yer alır?**
   A) (B) bölümü Dayanıklı Taşınırlar, 253 hesap kodunda
   B) (B) bölümü Dayanıklı Taşınırlar 254 hesap kodunda
   C) (B) bölümü Dayanıklı Taşınırlar 255 hesap kodunda
   D) (A) bölümü Tüketim Malzemeleri 150 hesap kodunda

7.
   I. Tüketim Malzemeleri Defteri
   II. Dayanıklı Taşınırlar Defteri
   III. Kütüphane Defteri
   IV. Müze Defteri

   Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre yukarıdakilerden hangileri taşınır işlemlerinde özelliklerine göre tutulacak defterlerdendir? (MADDE 9)

   A) II ve IV
   B) I, II ve III
   C) I, III ve IV
   D) I, II, III ve IV

8. Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görev ve sorumluluklarından değildir? (MADDE 6)

A) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak

B) Kayıtlarını tuttuğu taşınırların yönetim hesabınıhazırlamak ve harcama yetkilisine sunmak

C) Taşınırlara ilişkin işlem ve kayıtların usule uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol etmek veya ettirmek

D) Kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak

9.

I. Taşınırlardaki kayıp, fie, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar

II. İçinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar

III. Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar

Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre taşınırların kaydı ile ilgili yukarıdakilerden hangileri miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir? (MADDE 12)

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

10. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi döşeme ve mefruşat grubundan <u>değildir</u>?

A) Sofra takımı ve çatal bıçak takımları

B) Koruyucu giysi ve malzemeler

C) Temsil ve tören demirbaşları

D) Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar

11. Taşınır Mal Yönetmeliğinin dayanağı olan kanun aşağıdakilerden hangisidir? (MADDE 3)

A) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

B) 6245 sayılı Harcırah Kanunu

C) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

D) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

12. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınırın kaybolma, çalınma ve fire nedeniyle taşınırların kayıttan çıkışı aşağıdakilerden hangisiyle yapılır? (MADDE 10)

A) Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı

B) Ambar Devir ve Teslim Tutanağı

C) Sayım Tutanağı

D) Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetveli

13. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi harcama yetkilisinin taşınırlarla ilgili sorumluluk ve görevlerinden değildir? (MADDE 5)

A) Taşınırların etkili, hukuka uygun olarak edinilmesinden sorumludur.

B) Taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumludur

C) Taşınırların kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur.

D) Üst yönetici tarafından imzalanan Taşınır Kesin Hesap Cetvellerini Mayıs ayının onbeşine kadar bütçe kesin hesap cetvelleri ile birlikte Bakanlığa göndermekten sorumludur.

14. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınır "taşınır geçici alındısı" hangi halde düzenlenir? (MADDE 10)

A) Ambardan taşınır talep edildiğinde

B) Muayene ve kabul işlemi derhal yapılamayan hallerde, taşınırların geçici olarak teslim alınmasında

C) Taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri arasındaki ambar devir ve teslim alma işlemlerinde

D) Merkezdeki taşınır konsolide görevlisince kamu idaresinin taşınır kesin hesabının çıkarılmasında

15. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan merkez birimi ile ödenek gönderme belgesiyle harcama yetkisi verilen merkez dışı birimine ne ad verilir? (MADDE 4/e)**

A) Taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi

B) Harcama yetkilisi

C) Harcama birimi

D) Taşınır konsolide görevlisi

16. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, belirli bir hizmetin üretilmesinde kullanılan, kullanımı sonucunda tükenen veya bir süre kullanıldıktan sonra ilk özelliklerini kısmen veya tamamen kaybederek bir daha kullanılamayacak duruma gelen tüketim malzemeleri, taşınır kod listesinin (A) bölümünde kaç numaralı hesap detayında yer alır?**

A) 150 B) 250 C) 254 D) 255

17. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi, taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin görevleri arasında yer almaz?**

A) Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırları ilgililere teslim etmek

B) Muayene ve kabul işlemi hemen yapılamayan taşınırları kontrol ederek teslim almak

C) Ambarda çalınma veya olağanüstü nedenlerden dolayı meydana gelen azalmaları harcama yetkilisine bildirmek

D) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasını yapmak

18. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, tüketim malzemelerinin çıkış kayıtlarında aşağıdakilerden hangisi kullanılır? (MADDE 22)**

A) İlk giren ilk çıkar esası

B) Son giren ilk çıkar esası

C) Ortalama maliyet esası

D) İlk giren son çıkar esası

19. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, üretim sırasında elde edilen kırpıntı, döküntü ve artık parçalara ne ad verilir? (MADDE 4)**

A) Çöp

B) Hurda

C) Atık

D) Tüketim malzemesi

20. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden görevli aşağıdakilerden hangisidir? (MADDE 4)**

A) Gerçekleştirme görevlisi

B) Mutemet

C) Ambar görevlisi

D) Taşınır kayıt yetkilisi

21. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, ekonomik ömrünü tamamlamış olan taşınırlar, harcama yetkilisinin belirleyeceği en az kaç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilir? (MADDE 28)**

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

22. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi tüketim malzemeleri grubuna girer?**

A) Mobilyalar

B) Hava taşıtları

C) Makine ve aletler

D) Kırtasiye malzemeler

1.C 2.B 3.D 4.C 5.C 6.B 7.D 8.C 9.D 10.A 11.D 12.A 13.D 14.B 15.C 16.A 17.D 18.A 19.B 20.D 21.B 22.D

26. BÖLÜM

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Uygulama İlkeleri

Amaç (Madde 1)

Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

İHALE İLANI

Kapsam (Madde 2)

- Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

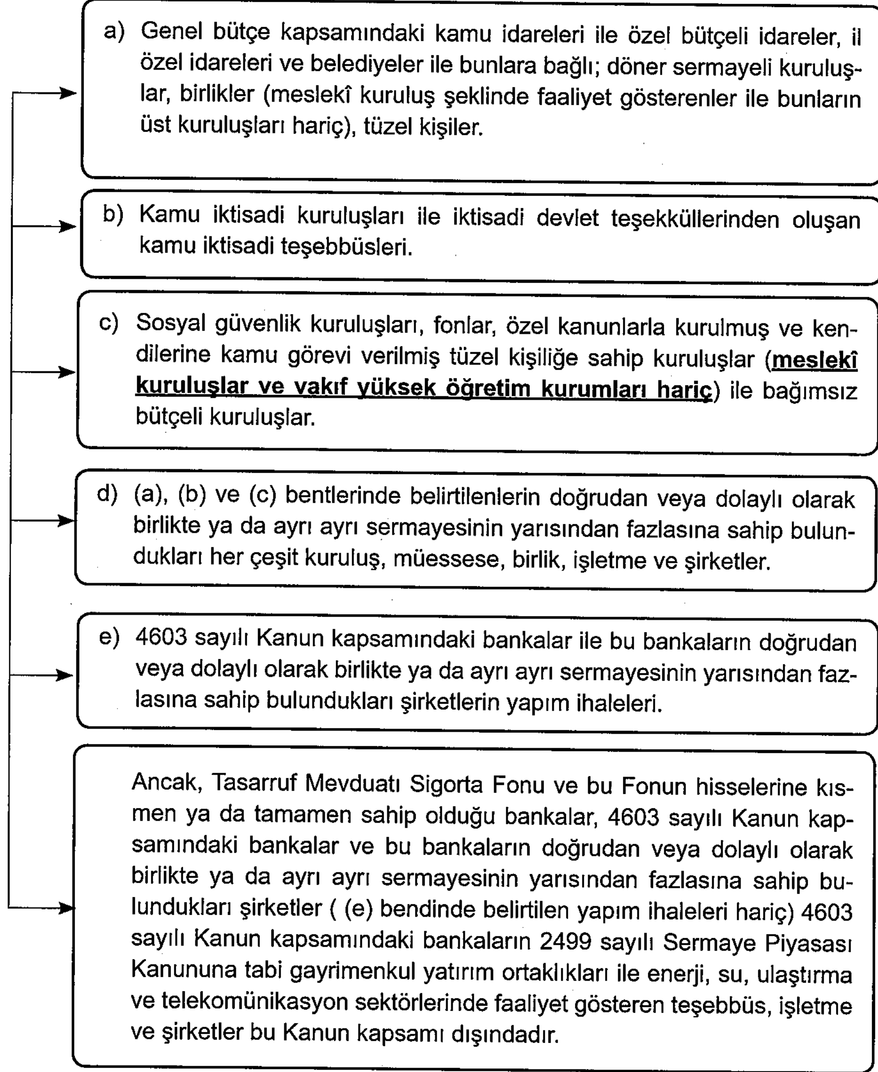

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (**meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç**) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

İstisnalar (Madde 3)

a) Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

b) Savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilen veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri,

c) Uluslararası anlaşmalar gereğince sağlanan dış finansman ile yaptırılacak olan ve finansman anlaşmasında farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağı belirtilen mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; uluslararası sermaye piyasalarından yapılacak borçlanmalara ilişkin her türlü danışmanlık ve kredi derecelendirme hizmetleri; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot ve kıymetli evrak üretim ve basımı ile ilgili mal veya hizmet alımları,**(Ek İbareler:27/4/2004 – 5148/ 2 md.**) özelleştirme uygulamaları için 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak her türlü danışmanlık hizmet alımları; hava taşımacılığı yapan teşebbüs, işletme ve şirketlerin ticari faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

d) İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; yurt dışında bulunan nakil vasıtalarının o yerden sağlanması zorunlu mal veya hizmet alımları,

e) Bu Kanun kapsamına giren kuruluşların; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve hizmetler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar ile araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar,

f) Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalanıldığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu **Kanuna tâbi değildir.**

İstisnalar (Madde 3)

g) 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüzmilyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları,

h) Bu Kanun kapsamındaki idarelerin kendi özel mevzuatı uyarınca hak sahiplerine sağlayacakları teşhis ve tedaviye yönelik hizmet alımları ile tedavisi kurumlarınca üstlenilen kişilerin ayakta tedavisi sırasında reçeteye bağlanan ilaç ve tıbbî malzemelerin kişilerce alımları, sağlık hizmeti sunan bu Kanun kapsamındaki idarelerin teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerinden yapacakları mal ve hizmet alımları,

i) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon ve konservasyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları,

j) Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında, acil müdahale plânlarının hazırlanması ve bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale plânlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek hizmet alımı ile araç, gereç ve malzeme alımı,

k) Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin mal veya hizmet alımları,

l) Tanıkların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine göre alınacak koruma tedbirlerinin uygulanması için gerekli olan mal ve hizmet alımları,

m) Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,

n) Değişik: 13/7/2013-6496/38 md.) Erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşıtılması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımları, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünün her türlü program, haber, yapım ve yayınlarla ilgili olarak Anadolu Ajansı Türk Anonim Şirketinden yapacağı mal ve hizmet alımları ile uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşmalar veya sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları,

o) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bağlı, ilgili veya ilişkili kurum veya kuruluşlarının, faaliyetleri ile ilgili olarak birbirlerinden veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarından karşılanan enerji, yakıt, mal, hizmet, danışmanlık alımları ve büyük onarım işleri, TETAŞ tarafından tedarik amaçlı yapılacak elektrik enerjisi alımları,

p) Gençlik ve Spor Bakanlığının uluslararası gençlik faaliyetleri ile Spor Genel Müdürlüğü ve bağımsız spor federasyonlarının ulusal ve uluslararası sportif faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu **Kanuna tâbi değildir**.

İstisnalar (Madde 3)

r) Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnameleri kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları,

s) (Ek: 31/3/2012-6288/5 md.; Değişik; 1/5/2013-6461/10 md.) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketinin, Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayii Anonim Şirketi, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii Anonim Şirketi ve Türkiye Vagon Sanayii Anonim Şirketinden yapacağı mal veya hizmet alımları,

t) (Ek: 4/7/2012-6353/27 md.) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının kurduğu veya iştirak ettiği şirketten (ÖSYM'nin yapacağı mal ve hizmet alımlarında Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü alınmak kaydıyla) sınav faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak yapılacak mal ve hizmet alımları,

u) (Ek: 6/2/2014-6518/45 md.) (Değişik: 18/6/2017-7033/73 md.) Yenilik, yerlileşme ve teknoloji transferini sağlamaya yönelik sanayi iş birliği uygulamalarını içeren mal ve hizmet alımları ile yapım işleri,

v) **(Ek: 1/11/2017-7060/13 md.)** Helal Akreditasyon Kurumunun akreditasyon hizmetlerine ilişkin olarak yapacağı hizmet alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu **Kanuna tâbi değildir**.

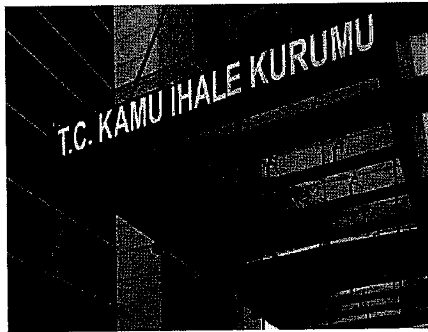

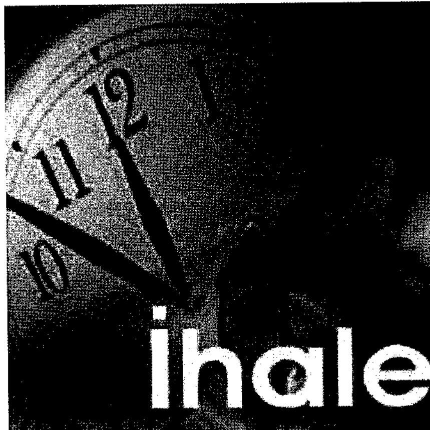

Tanımlar (Madde 4)

- Bu Kanunun uygulanmasında;

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,

Yapım: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Tedarikçi: Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Hizmet sunucusu: Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,ı,

Danışman: Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucularını,

Yapım müteahhidi: Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Aday: Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Ortak girişim: İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

İstekli: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini,

İstekli olabilecek: İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişimi,

ifade eder.

Tanımlar (Madde 4)

- Bu Kanunun uygulanmasında;

Yerli istekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

Yüklenici: Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi,

İdare: İhaleyi yapan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşları,

İhale yetkilisi: İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Başvuru belgesi: Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri,

İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje : Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

İhale: Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri,

Teklif: Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgileri,

ifade eder.

Tanımlar (Madde 4)

- Bu Kanunun uygulanmasında;

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

Doğrudan temin: Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü,

Sözleşme: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

Kurum: Kamu İhale Kurumunu,

Kurul : Kamu İhale Kurulunu,

Ön ilan: Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuruyu,

Elektronik Kamu Alımları Platformu: İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı,

Dinamik alım sistemi: İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini,

Elektronik eksiltme: Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemleri,

Çerçeve anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmayı,

Teminat mektubu: Bankalar tarafından verilen teminat mektupları ile Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerini

ifade eder.

Temel ilkeler (Madde 5)

- İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.
- **Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez**.
- Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.
- Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde

  açık ihale usulü ve

  belli istekliler arasında ihale usulü

  temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.
- **Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz**.
- İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. **Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz**.

İhale Komisyonu (Madde 6)

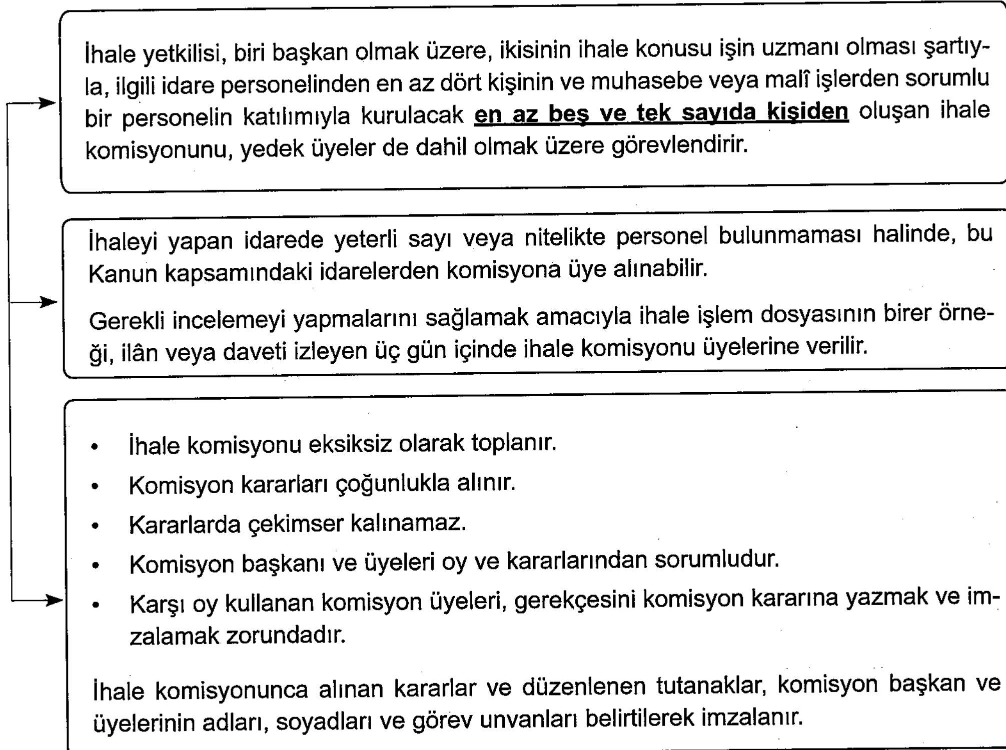

İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak **en az beş ve tek sayıda kişiden** oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

- İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır.
- Komisyon kararları çoğunlukla alınır.
- Kararlarda çekimser kalınamaz.
- Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur.
- Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

İhale işlem dosyası (Madde 7)

İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir.

Bu dosyada
- ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli,
- ihale dokümanı,
- ilân metinleri,
- adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler,
- ihale komisyonu tutanak ve kararları

gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.

İKİNCİ BÖLÜM
İhaleye Katılım Kuralları

Eşik değerler (Madde 8)

Bu Kanunun 13 ve 63 üncü maddelerinin uygulanmasında yaklaşık maliyet dikkate alınarak kullanılacak eşik değerler aşağıda belirtilmiştir

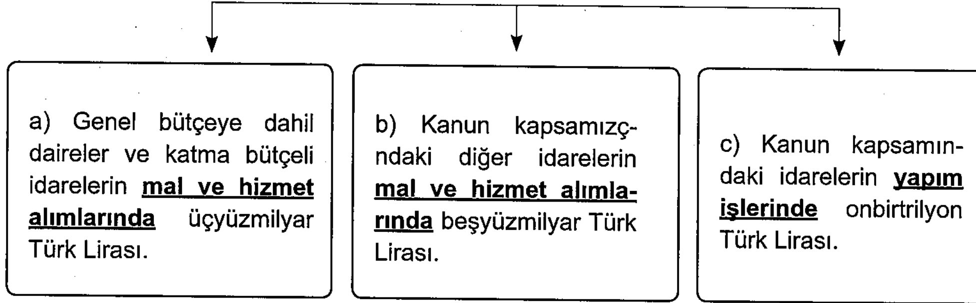

Yaklaşık maliyet (Madde 9)

Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

İhaleye katılımda yeterlik kuralları (Madde 10)

– İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

a) **Ekonomik ve malî yeterliğin belirlenmesi için**;

1) Bankalardan temin edilecek isteklinin malî durumu ile ilgili belgeler,

2) İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,

3) İsteklinin iş hacmini gösteren toplam cirosu veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler.

b) **Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için**;

1) İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,

2) İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;

a) **Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan** yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

b) **Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan** yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme **bedelinin en az % 80'i oranında** denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

c) Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin **en az % 80'ine ulaşan** ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

d) Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,

e) Devredilen işlerde sözleşme bedelinin **en az % 80'inin tamamlanması** şartıyla, **son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan** yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.

f) Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi iş birliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlara, yararlandıkları destekler çerçevesinde yürüttükleri proje sonucu ortaya çıkan mal ve hizmetlerin ve bunlar dışında özkaynaklarla geliştirilmiş ve değerlendirilmesi için gerekli usulleri Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından Ar-Ge projesi neticesinde ortaya çıktığı belgelendirilen ürünlerin piyasaya arz edilmesinden sonra proje sonucu ortaya çıkan hizmetler ile yerli malı belgesine sahip ürünler için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Kurumca belirlenen esaslar çerçevesinde düzenlenen ve piyasaya arz tarihinden itibaren beş yıl süreyle kullanılabilecek olan belgeler.

3) İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler,

4) İsteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve/veya belgeler,

5) İhale konusu hizmet veya yapım işlerinde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler,

6) İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler,

7) İstekliye doğrudan bağlı olsun veya olmasın, kalite kontrolden sorumlu olan ilgili teknik personel veya teknik kuruluşlara ilişkin belgeler,

8) İhale konusu işin ihale dokümanında belirtilen standartlara uygunluğunu gösteren, uluslar arası kurallara uygun şekilde akredite edilmiş kalite kontrol kuruluşları tarafından verilen sertifikalar,

9) İdarenin talebi halinde doğruluğu teyit edilmek üzere, tedarik edilecek malların numuneleri, katalogları ve/veya fotoğrafları.

hale konusu işin niteliğine göre yukarıda belirtilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilir.

Birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen belgelerden, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde, denetleme veya yönetme görevi nedeniyle alınanlarda gerçek kişinin mühendis veya mimar olma şartı aranır. İş bitirme, yönetim veya denetim suretiyle elde edilecek belgeler, belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılamaz, belgeler devredilemez, kiraya verilemez ve satılamaz. Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları, her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesi zorunludur. Denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler beşte bir oranında dikkate alınır. Ancak, yapımla ilgili hizmet işlerinden elde edilen belgeler yapım işlerinde kullanılamaz.

Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

a) İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

b) İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

c) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.

d) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.

e) **İhale tarihinden önceki beş yıl içinde**, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.

f) **İhale tarihinden önceki beş yıl içinde**, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen.

g) İhale tarihi itibariyle, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan.

h) Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen.

i) 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılan.

j) 17 nci maddede belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilen.

Kurum, dördüncü fıkranın; (c) bendi ile ilgili olarak Sosyal Gü+an durumu tevsik eden belgelerin sözleşme imzalanmadan önce verilmemesi halinde bu durumda olanlar ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir.

İhaleye katılamayacak olanlar(Madde 11)

Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

a) Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

b) İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.

c) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e) (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri.

f) (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç).

Terör örgütlerine iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu, Millî İstihbarat Teşkilatı veya Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen gerçek ve tüzel kişiler." "Birinci fıkranın (g) bendi kapsamındaki bildirimlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir. Söz konusu bent kapsamında olduğu tespit edilen istekliler ihale dışı bırakılır, ancak bunların teminatları hakkında dördüncü fıkrada yer alan hüküm uygulanmaz.

İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar. Aynı şekilde, ihale konusu işin yüklenicileri de o işin danışmanlık hizmeti ihalelerine katılamazlar. Bu yasaklar, bunların ortaklık ve yönetim ilişkisi olan şirketleri ile bu şirketlerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri için de geçerlidir.

İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.

Bu yasaklara rağmen ihaleye katılan istekliler ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir. Ayrıca, bu durumun tekliflerin değerlendirmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerine ihale yapılmışsa, teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/30 md.) Birinci fıkranın (g) bendi kapsamındaki bildirimlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir. Söz konusu bent kapsamında olduğu tespit edilen istekliler ihale dışı bırakılır, ancak bunların teminatları hakkında dördüncü fıkrada yer alan hüküm uygulanmaz. (Ek cümleler: 2/1/2017-KHK-680/65 md.) Aynı bent kapsamındaki işlemlerin yürütülmesinde görev alan kamu görevlilerinin, yaptıkları iş ve işlemler nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz. Söz konusu bent hükümlerine göre yürütülen faaliyetler çerçevesinde elde edilen bilgi ve kayıtları, hukuka aykırı olarak kullanan, bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Şartnameler (Madde 12)

- İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır.
- Ancak, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özelliği nedeniyle idarelerce hazırlanmasının mümkün olmadığının ihale yetkilisi tarafından onaylanması kaydıyla, teknik şartnameler bu Kanun hükümlerine göre hazırlattırılabilir.
- İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır.
- Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir.
- Ancak, ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde "veya dengi" ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebilir.

İhale ilan süreleri ve kuralları ile ön ilan (Madde 13)

Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle;

a) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

1) **Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,**
2) **Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce,**
3) **Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az yirmibeş gün önce,**

Kamu İhale Bülteninde **en az bir defa** yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden **en az kırk gün önce** davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

b) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlerin altında kalan ihalelerden;

1) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar Türk Lirasına kadar olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar Türk Lirasına kadar olan yapım işlerinin ihalesi, ihale **tarihinden en az yedi gün önce ihalenin** ve işin yapılacağı yerde çıkan **gazetelerin en az ikisinde,**
2) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar ile altmışmilyar Türk Lirası arasında olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar ile beşyüzmilyar Türk Lirası arasında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden **en az ondört gün önce** Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde,
3) Yaklaşık maliyeti altmışmilyar Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerin altında olan mal veya hizmet alımları ile beşyüzmilyar Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerin altında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale **tarihinden en az yirmibir gün** önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde, en az birer defa yayımlanmak suretiyle ilân edilerek duyurulur.

Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlerin altında kalan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik ilânlarının son **başvuru tarihinden en az yedi gün önce** (b) bendindeki süre hariç diğer usullere göre yapılması ve ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden önce (b) bendindeki sürelere göre davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

İlanların, elektronik araçlar ile hazırlanması ve gönderilmesi halinde, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt **bendindeki ilan süresi yedi gün kısaltılabilir**. İlan ile ihale ve ön yeterlik dokümanına Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden doğrudan erişimin temin edilmesi halinde, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki ilan süresi ile belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak ihalelerde ön yeterliği belirlenen adaylara yapılacak kırk günlük **davet süresi beş gün kısaltılabilir**.

İdareler, yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihaleler için Kamu İhale Bülteninde ön ilan yapabilirler. Uluslararası ilan yapılan haller dahil ön ilan yapılması halinde kırk günlük ilan ve **davet süresi yirmidört güne kadar indirilebilir**.

Ön ilanda aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresi.
b) İhalenin adı, niteliği, türü ile mal ve hizmet alımlarında kalemler ve tahmini miktarlar, yapım işlerinde ise işin yapılacağı yer, yapı tekniği ve ihtiyaç programına göre tahmin edilen fiziki miktarı veya kapsamı.
c) Çerçeve anlaşma yapılıp yapılmayacağı.
d) İhalenin yapılacağı yer.
e) İhale ilanının yılın hangi çeyreğinde yayımlanacağı.

Ön ilan yapılan hallerde, dördüncü fıkrada belirtilen süre indiriminden faydalanılabilmesi için ihale ilanının ön ilan tarihinden itibaren **en az kırk gün** sonra yayımlanması gerekir. Ön ilan yapılmış olması idareye ihale yapma yükümlülüğü getirmez.

Ön ilan yapılan hallerde ihalenin açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usullerinden biriyle gerçekleştirilmesi zorunludur.

Ön ilanlar Kamu İhale Bülteninde ücretsiz yayımlanır.

İlân edilecek ihalelerden hangilerinin, ayrıca Basın İlân Kurumu aracılığıyla Türkiye çapında dağıtımı olan gazetelerin birinde ilân edileceğini belirlemeye Kurum yetkilidir.

İhalenin yapılacağı yerde gazete çıkmaması halinde ilân, aynı süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılır. Bu işlemler bir tutanakla belgelenir.

İdareler, yukarıda belirtilen zorunlu ilânların dışında işin önem ve özelliğine göre ihaleleri, uluslararası ilân veya yurt içinde çıkan başka gazeteler veya yayın araçları, bilgi işlem ağı veya elektronik haberleşme (internet) yolu ile de ayrıca ilân edebilir. Ancak, uluslararası ilân yapılması halinde yukarıda belirtilen asgarî ilân **sürelerine oniki gün eklenir**.

Ortak girişimler (Madde 14)

- Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir.
- İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar.
- İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir.
- Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler.
- İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir.
- İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise koordinatör ortak belirtilir.
- İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir.
- İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.

Alt yükleniciler (Madde 15)

- İhale konusu işin özelliği nedeniyle ihtiyaç görülmesi halinde, ihale aşamasında isteklilerden alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmeleri, sözleşme imzalamadan önce de alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunmaları istenebilir.
- Ancak bu durumda, alt yüklenicilerin yaptıkları işlerle ilgili sorumluluğu yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesi (Madde 16)

- İdarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğunun tespit edildiği hallerde ihale saatinden önce ihale iptal edilebilir.
- Bu durumda, iptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilân edilerek duyurulur. Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir.
- İhalenin iptal edilmesi halinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir.
- İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce idareden herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.
- İhalenin iptal edilmesi durumunda, iptal nedenleri gözden geçirilerek yeniden ihaleye çıkılabilir.

Yasak fiil veya davranışlar (Madde 17)

İhalelerde aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.

b) İsteklileri tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak.

c) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.

d) Alternatif teklif verebilme halleri dışında, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekaleten birden fazla teklif vermek.

e) 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak.

Bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında bu Kanunun Dördüncü Kısmında belirtilen hükümler uygulanır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'ncü maddesinde sayılan istisnalara ilişkin alımlar, 4734 sayılı Kanun'un hangi hükümlerine tabi?**

   A) İhale usullerine ilişkin hükümlerine

   B) Doğrudan temine ilişkin hükümlerine

   C) İhale ilan sürelerine ilişkin hükümlerine

   D) Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine

2. **Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişilere veya bunların oluşturdukları ortak girişimlere ne ad verilir?**

   A) Tedarikçi

   B) Yüklenici

   C) Hizmet sunucusu

   D) Aday

3. **İhale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hâllerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Açık ihale usulü

   B) Açık artırma usulü

   C) Pazarlık usulü

   D) Doğrudan temin usulü

4. **Aşağıdakilerden hangisi Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihalelerde uyulacak temel ilkeler arasında <u>yer almaz</u>?**

   A) İdarelerin saydamlığı, rekabeti, güvenirliği ve gizliliği sağlamakla sorumlu olması

   B) Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilememesi

   C) Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünebilmesi

   D) Temel ihale usullerinin, açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü olması

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) Üyeler ihale yetkilisince görevlendirilir.

   B) İhale komisyonu ihale yetkilisinin başkanlığında toplanır.

   C) Üyelerden ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şarttır.

   D) Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

6. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale komisyonlarının oluşumu ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) En az beş ve tek sayıda kişiden oluşmalıdır.

   B) Üyeler ihale yetkilisince görevlendirilirler.

   C) İhale komisyonu ihale yetkilisinin başkanlığında toplanır.

   D) Üyelerden biri ihale konusu işin uzmanı olması şarttır.

7. **Yaklaşık maliyeti eşik değerleri aşan ve açık ihale usulü ile yapılacak olan ihalelerin ilanları, ihale tarihinden en az kaç gün önce yapılır?**

   A) 14 B) 25 C) 30 D) 40

8. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yasak fiil veya davranış hkümleri açısından doğru <u>değildir</u>?**

   A) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek

   B) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek

   C) Alternatif teklif verebilme hâllerinde, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekaleten birden fazla teklif vermek

   D) İstekliler tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak

1. D 2. D 3. C 4. C 5. B 6. C 7. D 8. C

İKİNCİ KISIM
İhale Süreci

BİRİNCİ BÖLÜM
İhale Usulleri ve Uygulaması

Uygulanacak ihale usulleri (Madde 18)

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

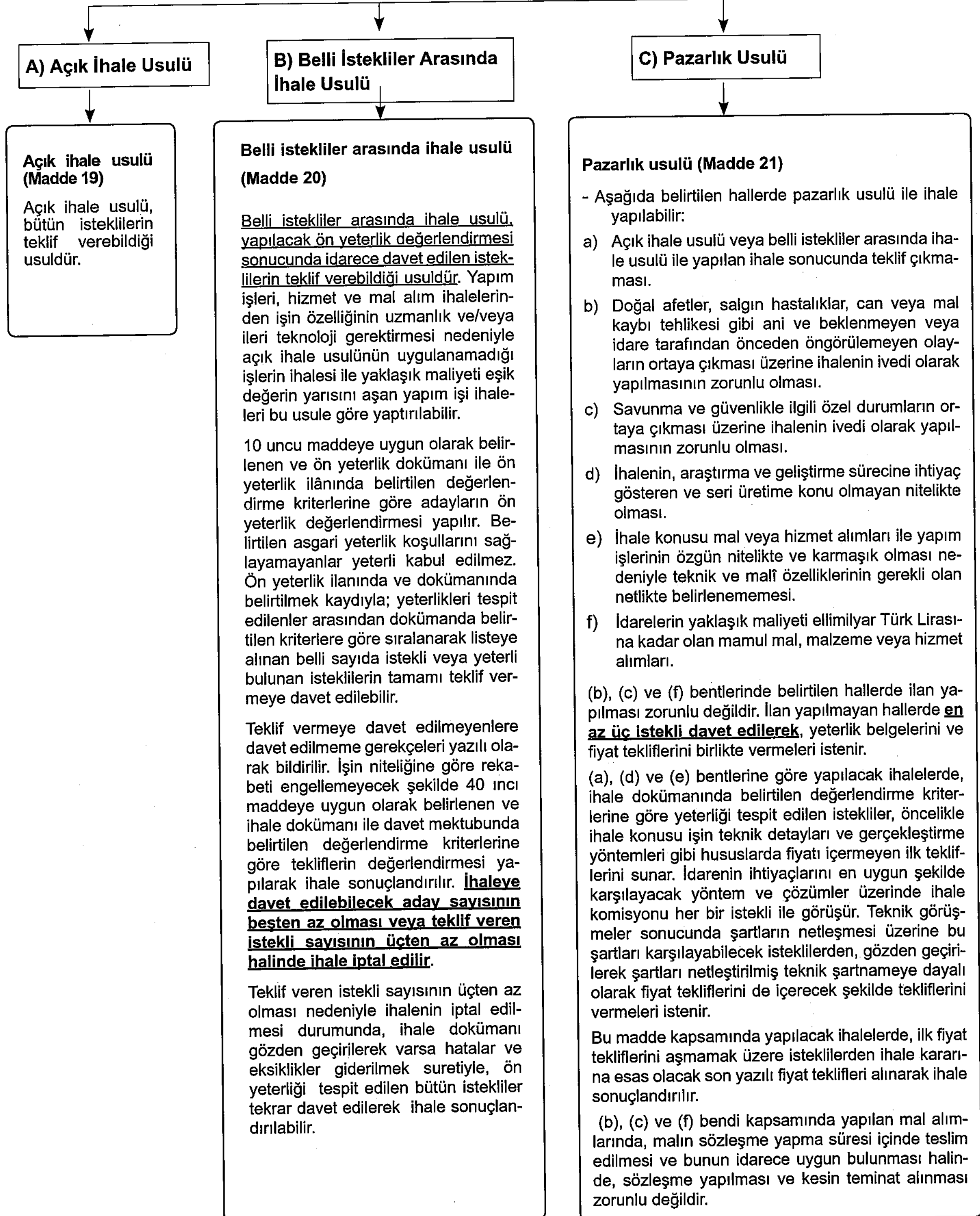

A) Açık İhale Usulü

Açık ihale usulü (Madde 19)

Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

B) Belli İstekliler Arasında İhale Usulü

Belli istekliler arasında ihale usulü (Madde 20)

Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.

10 uncu maddeye uygun olarak belirlenen ve ön yeterlik dokümanı ile ön yeterlik ilânında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre adayların ön yeterlik değerlendirmesi yapılır. Belirtilen asgari yeterlik koşullarını sağlayamayanlar yeterli kabul edilmez. Ön yeterlik ilanında ve dokümanında belirtilmek kaydıyla; yeterlikleri tespit edilenler arasından dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanarak listeye alınan belli sayıda istekli veya yeterli bulunan isteklilerin tamamı teklif vermeye davet edilebilir.

Teklif vermeye davet edilmeyenlere davet edilmeme gerekçeleri yazılı olarak bildirilir. İşin niteliğine göre rekabeti engellemeyecek şekilde 40 ıncı maddeye uygun olarak belirlenen ve ihale dokümanı ile davet mektubunda belirtilen değerlendirme kriterlerine göre tekliflerin değerlendirmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır. **İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir.**

Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

C) Pazarlık Usulü

Pazarlık usulü (Madde 21)

- Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

(b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. İlan yapılmayan hallerde **en az üç istekli davet edilerek**, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir.

(a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde, ihale dokümanında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre yeterliği tespit edilen istekliler, öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda fiyatı içermeyen ilk tekliflerini sunar. İdarenin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılayacak yöntem ve çözümler üzerinde ihale komisyonu her bir istekli ile görüşür. Teknik görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden, gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyat tekliflerini de içerecek şekilde tekliflerini vermeleri istenir.

Bu madde kapsamında yapılacak ihalelerde, ilk fiyat tekliflerini aşmamak üzere isteklilerden ihale kararına esas olacak son yazılı fiyat teklifleri alınarak ihale sonuçlandırılır.

(b), (c) ve (f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

Doğrudan temin (Madde 22)

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve **toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle** ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.

f) Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h) 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

ı) Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları.

i) (Ek: 20/11/2008-5812/8 md.; Değişik: 19/11/2013-6504/1 md.) Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, milletvekili genel ve ara seçimleri, mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri genel ve ara seçimi dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunun ihtiyacı için yapılacak filigranlı oy pusulası kâğıdı ile filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir. mahalli seçimlerde ise İl Seçim Kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı

Tasarım yarışmaları (Madde 23)

İdareler gerekli gördükleri mimarlık, peyzaj mimarlığı, mühendislik, kentsel tasarım projeleri, şehir ve bölge plânlama ve güzel sanat eserleri ile ilgili bir plân veya tasarım projesi elde edilmesine yönelik olarak, ilgili mevzuatında belirlenecek usul ve esaslara göre rekabeti sağlayacak şekilde ilân yapılmak suretiyle, jüri tarafından değerlendirme yapılmak üzere ödüllü veya ödülsüz yarışma yaptırabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İhalenin ve Ön Yeterliğin İlânı, İhale Dokümanının Verilmesi

İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar (Madde 24)

- İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.

c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.

d) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.

e) Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.

f) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.

g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

h) İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.

i) İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.

j) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.

k) Teklif ve sözleşme türü.

l) **Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak** üzere, isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat

m) Tekliflerin geçerlilik süresi.

n) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

Ön yeterlik ilânlarında bulunması zorunlu hususlar (Madde 25)

- Ön yeterlik dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. Ön yeterlik ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.

c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.

d) İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi.

e) Ön yeterliğe katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.

f) Ön yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.

g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

h) Ön yeterlik dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.

i) Ön yeterlik başvurusunun sunulacağı yer ile son başvuru tarih ve saati.

j) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

İlânın uygun olmaması (Madde 26)

- 13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlere uygun olmayan ilânlar geçersizdir. Bu durumda, ilân bu Maddelere uygun bir şekilde yenilenmedikçe ihale veya ön yeterlik yapılamaz.

  Ancak, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, 13 üncü maddeye göre yirmibeş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden onbeş gün diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar (Madde 27)

İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur.

Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.
- b) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- c) İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.
- d) İsteklilere talimatlar.
- e) İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.
- f) İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.
- g) Tekliflerin geçerlilik süresi.
- h) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilip verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.
- i) Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.
- j) Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.
- k) İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.
- l) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.
- m) Teklif ve sözleşme türü.
- n) Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.
- o) İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.
- p) Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.
- r) İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.
- s) Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.
- t) Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılabilecek iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.
- u) Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.
- v) Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.
- y) Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.
- z) Anlaşmazlıkların çözümü.

İhale ve ön yeterlik dokümanının verilmesi (Madde 28)

- İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz görülebilir.
- Ancak, ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın almaları zorunludur.
- İlan yapılmayan ihalelerde, ihale dokümanı sadece idare tarafından davet edilenlere satılır.
- Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir.

İhale dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması (Madde 29)

- İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik **yapılmaması** esastır.
- Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.
- Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir.
- Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, **son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi** olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir.
- Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, **ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile ertelenebilir**.
- Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.
- Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme **gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak** açıklama talep edebilir.
- Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme **gününden on gün öncesinde bilgi sahibi** olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtilmeksizin yazılı olarak gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tekliflerin ve Başvuruların Sunulması

Tekliflerin hazırlanması ve sunulması (Madde 30)

- Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur.
- Zarfın üzerine

◊ isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,

◊ tebligata esas açık adresi,

◊ teklifin hangi işe ait olduğu

◊ ihaleyi yapan idarenin açık adresi

yazılır.

- Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.
- Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur.

Teklif mektubunda

◊ ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi,

◊ teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması,

◊ üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması

◊ teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle

yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur.

- Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.
- Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir.
- Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir.
- Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir.

Başvuru belgelerinin sunulması (Madde 31)

- Ön yeterliğe katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler 30 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen esas ve usullere uygun olarak idareye sunulur.

Tekliflerin geçerlilik süresi (Madde 32)

- Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir.
- İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

Geçici teminat (Madde 33)

İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi

şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

Teminat olarak kabul edilecek değerler (Madde 34)

- Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a) Tedavüldeki Türk Parası.

b) Teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye'de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

- Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.
- İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.
- Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.
- Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Teminat mektupları (Madde 35)

- Bu Kanun kapsamında verilecek **teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespite Kamu İhale Kurumu yetkilidir**.
- 32 nci maddeye göre belirlenen tekliflerin geçerlilik **süresinden en az otuz gün fazla** süreli olmak kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilir.
- Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır.
- Kesin teminat mektuplarının süresi ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirlenir.
- İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tekliflerin Değerlendirilmesi

Tekliflerin alınması ve açılması (Madde 36)

- Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir.
- İhale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır.
- İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz.
- Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılır.
- İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir.
- Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir.
- İstekliler ile teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır.
- Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz.
- Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

Tekliflerin değerlendirilmesi (Madde 37)

- İhale komisyonunun talebi üzerine idare tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili isteklilerden yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir.
- Ancak bu açıklama, hiçbir şekilde teklif fiyatında değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hale getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

- Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir.
- Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir.
- Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir.
- Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir.
- Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir.
- Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

Aşırı düşük teklifler (Madde 38)

- İhale komisyonu verilen teklifleri 37 nci maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder.
- Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

Kurum, ihale konusu işin türü, niteliği ve yaklaşık maliyeti ile ihale edilme usulüne göre aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama kriterleri belirlemeye, ihalenin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin sonuçlandırılabilmesine, ayrıca yaklaşık maliyeti 8 inci maddede öngörülen eşik değerlerin yarısına kadar olan hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde sınır değerin altında olan tekliflerin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir. İhale komisyonu bu maddenin uygulanmasında Kurum tarafından yapılan düzenlemeleri esas alır.

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali (Madde 39)

- İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir.
- İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir.
- İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez.
- Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.

İhalenin karara bağlanması ve onaylanması (Madde 40)

- 37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.
- Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir.
- Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir.
- Bu Kanunun 63 üncü maddesine göre ihale dokümanında yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanacağı belirtilen ihalelerde, bu fiyat avantajı da uygulanmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.
- En düşük fiyatın ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak değerlendirildiği ihalelerde, birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı

teklif olduğu anlaşıldığı takdirde, ikinci fıkrada belirtilen fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.

- İhale komisyonu gerekçeli kararını belirleyerek, ihale yetkilisinin onayına sunar.
- Kararlarda isteklilerin adları veya ticaret unvanları, teklif edilen bedeller, ihalenin tarihi ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.
- **İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder**.
- İhale; kararın onaylanması halinde geçerli, iptal edilmesi halinde ise hükümsüz sayılır.
- İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idareler, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorundadır.
- İki isteklinin de yasaklı çıkması durumunda ihale iptal edilir.

Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi (Madde 41)

- İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen **en geç üç gün içinde**, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir.
- İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.
- İhale kararının ihale yetkilisi tarafından iptal edilmesi durumunda da isteklilere gerekçeleri belirtilmek suretiyle bildirim yapılır.
- İhale sonucunun bütün isteklilere bildiriminden itibaren; 21 inci maddenin (b) ve (c) **bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün**, diğer **hallerde ise on gün geçmedikçe** sözleşme imzalanamaz.

Sözleşmeye davet (Madde 42)

- 41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ **tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı** vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu **süreye oniki gün ilave edilir**.
- Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.
- 43 üncü madde hükmü gereğince sözleşmeden önce kesin teminat alınmayan danışmanlık hizmet ihalelerinde sözleşmeye davet ise, kesin teminat istenilmeksizin birinci fıkra hükümlerine göre yapılır.

Kesin teminat (Madde 43)

- Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak **suretiyle % 6** oranında **kesin teminat alınır**.
- Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her **hakedişten % 6 oranında** yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.
- (Ek fıkra: 6/2/2014-6518/48 md.) Kurum, ihale üzerinde kalan isteklinin teklifinin sınır değerin altında olması hâlinde, bu istekliden yaklaşık maliyetin % 6'sından az ve % 15'inden fazla olmamak üzere alınacak kesin teminat oranına ilişkin düzenlemeler yapabilir.

Sözleşme yapılmasında isteklinin görev ve sorumluluğu (Madde 44)

- İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir.
- Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilir.
- Bu durumda idare, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekli ile de Kanunda belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalayabilir.
- Ancak ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli ile sözleşme imzalanabilmesi için, 42 nci maddede belirtilen **on günlük sürenin bitimini izleyen üç gün içinde ekonomik açıdan en avantajlı** ikinci teklif sahibi istekliye 42 nci maddede belirtilen şekilde tebligat yapılır.

- Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise, bu teklif sahibinin de geçici teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.

Sözleşme yapılmasında idarenin görev ve sorumluluğu (Madde 45)

- İdare, 42 ve 44 üncü maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmakla yükümlüdür.
- İdarenin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi halinde, istekli sürenin bitmesini izleyen günden **itibaren en geç beş gün içinde, on gün süreli bir noter** ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir.
- Bu takdirde geçici teminat geri verilir ve istekli teminat vermek için yaptığı belgelendirilmiş giderleri istemeye hak kazanır. Bu zarar, sebep olanlara tazmin ettirilir ve ayrıca haklarında 60 ıncı madde hükümleri uygulanır.

İhalenin sözleşmeye bağlanması (Madde 46)

- Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır.
- Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır.
- Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır.
- İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylattırılması zorunlu değildir.
- İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

Sonuç bildirimi (Madde 47)

- Bu Kanun kapsamında yer alan idarelerin yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının sonuçları, 42 nci maddeye göre gönderilenler hariç, **en geç onbeş gün içinde Kuruma bildirilir**.
- Bu sonuçlardan Kanun kapsamındaki ihalelere ilişkin olanlar Kurum tarafından Kamu İhale Bülteninde yayımlanır.
- Sonuç bildirimlerinde yer verilecek bilgiler ile savunma, güvenlik ve istihbarat alanlarında görev yapan idarelerin Kanun kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale sonuçlarından hangilerinin yayımlanacağı ilgili idarenin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Danışmanlık Hizmet İhaleleri ile İlgili Özel Hükümler

Danışmanlık hizmetleri (Madde 48)

- Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınır.
- **Danışmanlık hizmetleri**, bu bölümde yer alan hükümlere uygun olarak sadece **belli istekliler arasında ihale usulü** ile ihale edilir.
- Ancak yaklaşık maliyeti 13 üncü maddenin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen **üst limit tutarının dört katının altında kalan danışmanlık** hizmetleri, hizmet alımı ihalesiyle gerçekleştirilebilir.

Ön yeterlik ve isteklilerin belirlenmesi (Madde 49)

– Ön yeterlik ilânları 13 üncü maddede belirlenen süre ve esaslar dahilinde yapılır.

Bu Kanun hükümlerine göre yapılan ön yeterlik ilânında, adayların genel uygunluklarını, malî kapasitelerini ve teknik yeteneklerini değerlendirmek üzere belirlenen ön yeterlik kriterlerine ilişkin bilgiler yer alır. Ayrıca bu ilânda, kısa listeye alınmak ve teklif vermek üzere davet edilecek adayların sayısı veya sayı aralığı belirtilir.

Ön yeterlik ilânı sonucunda başvuru sunan adayların, ön yeterlik dokümanı ve ilânında belirtilen ön yeterlik kriterlerine göre değerlendirilmesi sonucunda, yeterlikleri tespit edilenler arasından **en az üç en fazla on adayın yer** alacağı kısa liste oluşturulur.

İhaleye davet (Madde 50)

- 49 uncu maddeye göre oluşturulan listede yer alan adaylara, teknik ve malî tekliflerini hazırlayabilmeleri için en az 13 üncü maddedeki süreler verilerek, ihale dokümanı ile birlikte ihaleye davet mektubu gönderilir.
- Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterli bulunmayanlar ile kısa listede yer verilmeyen adaylara yazılı olarak bildirim yapılır.
- İhaleye davet edilebilecek **aday sayısının üçten az olması halinde davet** mektubu gönderilmez ve ihale yapılmaz.

- İstekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir.
- İdarece açıklama yapılması halinde yapılan açıklama, kısa listede yer alan bütün isteklilere son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde yazılı olarak gönderilir.
- Davet mektubu gönderildikten sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir.
- Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname kısa listede yer alan bütün isteklilere, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde gönderilir.
- Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün ertelenebilir.
- Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

Tekliflerin hazırlanması ve verilmesi (Madde 51)

- İhale konusu danışmanlık hizmeti için teklif edilen bedelin yer aldığı teklif mektubu ile geçici teminat isteklinin malî teklifini oluşturur. Bu teklif, üzerine malî teklif olduğu yazılmak suretiyle bir zarfa konulur. Teklif mektuplarının 30 uncu maddede belirtilen şartlara uygun olması zorunludur.
- Teknik değerlendirme için istenilen diğer bütün belgeler isteklinin teknik teklifini oluşturur. Bu teklif, üzerine teknik teklif olduğu yazılmak suretiyle ayrı bir zarfa konulur.
- Her iki zarfın üzerine de

◊ isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,

◊ tebligata esas açık adresi

◊ teklifin hangi işe ait olduğu

yazılır. Zarfların yapıştırılan yerleri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

- Malî ve teknik teklife ait zarflar birlikte ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak, üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,

o tebligata esas açık adresi,

o teklifin hangi işe ait olduğu

o ihaleyi yapan idarenin açık adresi

yazılmak suretiyle sunulur.

Tekliflerin değerlendirilmesi ve ihalenin yapılması (Madde 52)

- İhale komisyonunca ihalenin yapılacağı saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Teknik tekliflere ait zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılarak, istenilen belgelerin tam olarak verilmiş olup olmadığı kontrol edilir ve durum bir tutanakla tespit olunur. Malî teklifleri içeren zarflar ise bir tutanağa bağlanarak açılmaksızın ihale komisyonunca toplu halde paketlenir, mühürlenip imzalanarak muhafaza altına alınır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.
- Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.
- Danışmanlık hizmet ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesi, teknik ve malî değerlendirme olmak üzere iki aşamada yapılır. İlk aşamada teknik teklif, ikinci aşamada ise malî teklif değerlendirilir ve her iki aşama için ayrı puanlama yapılır. Teknik ve malî puan için belirlenen ağırlık katsayıları dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda toplam puan tespit edilir. Teknik ve malî puan ağırlık katsayıları, teknik puan ağırlığı daha yüksek olmak üzere hizmetin niteliği ve özgünlüğüne göre farklı oranlarda belirlenebilir.
- Bu ihalelerde teknik değerlendirme kriterleri, 10 uncu Maddede belirtilen kriterlere uygun olarak belirlenir. İhale dokümanı ve davet mektubunda belirtilen bu kriterlerin belirlenmesinde; benzer nitelik ve ölçekteki sözleşmeleri yerine getirme deneyimi, iş için önerilen yöntem, organizasyon yapısı, yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki nitelikleri esas alınır.
- Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle isteklilerin teknik değerlendirmeye esas bütün belgelerinin ihale dokümanında istenilen şartlara uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği ince-

lenir. Belgeleri eksik olan veya istenilen şartlara uygun olmadığı tespit edilen isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede eksik bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir.

- İhale komisyonu ihale dokümanında ve davet mektubunda belirtilen teknik değerlendirme kriterleri ve puanlara göre teknik değerlendirme yaparak isteklilerin teknik puanlarını belirler. İhale dokümanında belirlenen asgari teknik puanın altında puan alan isteklilere ait teklifler değerlendirme dışı bırakılır.
- Belgeleri eksik olan veya istenilen şartlara uygun olmadığı tespit edilen veya asgari teknik puanın altında puan alan isteklilere, değerlendirme dışı bırakıldığı ve malî tekliflerinin açılmadan malî tekliflerin açılacağı tarih ve saatte kendilerine veya vekillerine elden iade edileceği yazılı olarak bildirilir. Aynı tarihte, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilere de malî tekliflerin açılacağı tarih ve saat yazılı olarak bildirilir.
- İhale komisyonunca bildirilen tarih ve saatte öncelikle teknik değerlendirme sonuçları ile teknik puanlar hazır bulunanlar önünde açıklanır. İhale komisyonunca toplu halde muhafaza altına alınmış olan ve malî teklifleri içeren paket açılır. Teklifleri değerlendirme dışı bırakılan isteklilerin malî teklif zarfları açılmaksızın kendilerine veya vekillerine elden iade edilerek, bu istekliler ihale salonundan çıkarılır. Bu işlemlerden sonra, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilerin mali teklif zarfları açılır ve teklif edilen fiyatlar ile yaklaşık maliyet açıklanarak bir tutanakla tespit edilir. İade edilemeyen malî tekliflere ait zarflar ihalenin sonuçlandırılmasından hemen sonra posta ile gönderilir.
- Malî teklif içerisinde teklif mektubu ile geçici teminatı bulunmayan veya usulüne uygun olmayan istekliler değerlendirme dışı bırakılarak tutanakla tespit edilir. Teklif mektubu ile geçici teminatı uygun olan isteklilere ait malî puanlar belirlenir.
- Bu isteklilere ait teknik ve malî puanlar ihale dokümanında belirlenen ağırlık katsayılarıyla çarpılarak toplam puanlar tespit edilir. Toplam puanı en yüksek olan istekli iş tanımı, sözleşme şartları, personel ve malî teklif ile ilgili görüşme yapmak üzere davet edilir. Ancak bu görüşme, ihale dokümanında yer alan şartları önemli ölçüde değiştirecek nitelikte olmamalıdır. Görüşme sonucunda şartların netleştirilerek anlaşmaya varılması halinde, bu istekliye ihale yapılır.
- İhale komisyonu tarafından alınan karar ihale yetkilisinin onayına sunulur.
- Yapılan görüşmede anlaşma sağlandığı halde ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalama yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, idarece geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda, teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, ikinci en yüksek toplam puana sahip istekli ile de görüşme yapmak suretiyle sözleşme imzalanır. İkinci isteklinin sözleşme imzalama yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, idarece geçici teminatı gelir kaydedilir.
- Gerek ön yeterlik sonucunda gerekse teknik veya malî değerlendirme sonucunda üçten az aday veya isteklinin kalması halinde ihale yapılmaz.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. İhalelerde istekli tarafından belirlenecek tutarda verilecek olan geçici teminat tutarı, teklif edilen bedelin en az yüzde kaçıdır?

A) 2'si B) 3'ü C) 5'i D) 6'sı

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre geçici teminat mektuplarının süresi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Tekliflerin geçerlilik süresi ile aynı süreli olmak zorundadır.

B) Tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak zorundadır.

C) İşin bitim tarihi ile aynı süreli olmak zorundadır.

D) Süresiz olmak zorundadır

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi teklif mektubunda belirtilmesi gereken hususlardan değildir?

A) Teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi

B) İsteklinin tebligata esas açık adresi

C) İsteklinin adı, soyadı

D) Teminatın cinsi

4. 4734 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre, düzenlenecek sözleşmelerde aşağıdakilerden hangisi belirtilmesi zorunlu hususlardan değildir?

A) Sözleşmenin bedeli, türü ve süresi

B) Geçici teminat miktarı ile geçici teminatın iadesine ait şartlar

C) Yüklenicinin adı veya ticaret unvanı, tebligata esas adresi

D) İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı

1. B 2. B 3. D 4. B

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kamu İhale Kurumu, Şikâyetlerin İncelenmesi ve Anlaşmazlıkların Çözümü

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu İhale Kurumu

Kamu İhale Kurumu (Madde 53)

a) Bu Kanunla verilen görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur.

- Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.
- Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık **Maliye Bakanlığıdır**.
- Kurumun merkezi Ankara'dadır.
- Kurum görevini yerine getirirken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kamu İhale Kurumu:

- Kamu İhale Kurulu,
- Başkanlık
- hizmet birimlerinden

oluşur.

b) **Bu Kanuna göre yapılacak ihaleler ile ilgili olarak Kurumun görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır**:

1) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
2) Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.
3) İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.
4) Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak ve yayımlamak.
5) Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak.
6) Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.
7) İhale ilânları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bültenini yayımlamak.
8) Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
9) Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

- Kurum, görevlerinin yerine getirilmesinde resmi ve özel bütün kurum, kuruluş ve kişilerden belge, bilgi ve görüş isteyebilir. Belge, bilgi ve görüşlerin istenilen süre içinde verilmesi zorunludur.
- Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun uygulanmasına ilişkin standart ihale dokümanı, tip sözleşme, yönetmelik ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.
- Kurul ve Kurum yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır.
- Standart ihale dokümanları, tip sözleşmeler, yönetmelik ve tebliğler Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

c) **Kurumun karar organı biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere dokuz üyeden oluşan Kamu İhale Kuruludur**.

- Kamu İhale Kurulu üyeleri Maliye Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır.
- Bakanlar Kurulu, atamayla birlikte Kurul Başkanını ve İkinci Başkanı da görevlendirir.
- Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır.
- Üyelerin en az dört yıllık öğrenim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmaları gerekir. Kurul üyeliğine atanacak kişilerin; kamu kurum ve kuruluşlarında en az oniki yıl hizmetinin bulunması, kamu ihale mevzuatı ile ilgili yargılama, inceleme, denetleme, uygulama veya danışma konularında fiilen

en az dört yıl çalışarak ulusal veya uluslararası ihale mevzuatı açısından kanıtlanmış niteliğe ve deneyime sahip olmaları, geçmişte ve halen bir siyasi parti ile aday gösterilme dâhil üyelik ve görev alma ilişkilerinin bulunmaması gerekir.

- Kurul üyelerinin görev **süresi dört yıldır**.
- Bir üye bir defadan fazla seçilebilir.
- Kurul üyelerinin görev süresi dolmadan görevlerine son verilemez.
- Ancak üyeler, ciddi bir hastalık veya engelli nedeniyle iş görememeleri veya atamaya ilişkin şartları kaybetmeleri halinde atandıkları usule göre süresi dolmadan görevden alınır.
- Üyeler görevi kötüye kullanmaktan veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmaları halinde ise **Başbakan onayıyla** görevden alınır.
- Görevden alma nedeniyle veya süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan Kurul üyeliklerine **bir ay içerisinde** yukarıda belirtilen esaslara göre yeniden atama yapılır.
- Kurumun genel yönetim ve temsili ile Kurulca alınan kararların yürütülmesi başkana aittir.
- Başkanın izin, hastalık, yurt içi veya yurt dışı görevlendirme ve görevden alınma hallerinde ikinci başkan başkana vekalet eder.
- Dava açma, icra takibi yapma ve mahkemelerce verilen kararlara karşı üst mercilere başvurmaktan vazgeçme yetkisi ile üst dereceli mahkemelerce verilen kararlara karşı karar düzeltme yoluna gidilmesinden vazgeçme yetkisi Kurula aittir.

d) Kurul üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda üyeliklerinin devamı süresince görevlerini tarafsız ve dürüst olarak yerine getireceklerine, bu Kanun hükümlerine ve ilgili mevzuata aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin ederler.

- Yemin için yapılan başvuru Yargıtay'ca acele işlerden sayılır.
- Kurul üyeleri yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

e) Kurul Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmamak kaydıyla telif ücreti karşılığı bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ücret karşılığı ders verebilir, bunun dışında özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz. Kurul üyeleri, göreve başlamadan önce sahip oldukları Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımlar ve evlatlıkları dışındakilere, görev sürelerinin başlamasını izleyen otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Bu hükme uygun hareket etmeyen üyeler üyelikten çekilmiş sayılır.

- Kurul kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz.
- Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.
- Kurul üyeleri ile Kurum personeli görevlerini yerine getirmeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait edindikleri gizli kalması gereken bilgi ve belgeleri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Kurul üyeleri ve Kurum personeli, görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar.
- Kurul üyeleri ile Kurum personelinin cezai ve hukuki sorumluluğuna ilişkin olarak 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

f) Kurul üyeleri göreve başlama ve görevden ayrılma tarihlerini izleyen bir ay içinde ve görevleri devam ettiği sürece her yıl genel mal beyanında bulunmak zorundadır.

g) Kurul, başkanın veya başkanın bulunmadığı durumda ikinci başkanın çağrısı üzerine üye tam sayısı ile toplanır ve çoğunlukla karar alır.

- Oyların eşit olması halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta kabul edilir.
- Kurul üyeleri çekimser oy kullanamaz.
- Kurul üyeleri oy ve kararlarından sorumludur.
- İzin, rapor, görevlendirme veya boşalan üyeliğe henüz atama yapılmaması **hallerinde en az altı üye ile** toplanılabilir.
- Kurul üyeleri, kendilerini ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıklarını ilgilendiren kararlarla ilgili toplantı ve oylamaya katılamaz.
- Bu maddede belirtilen haller dışında bir nedenle **bir takvim yılında beş toplantıya katılmayan** üyeler üyelikten çekilmiş sayılır.

h) **Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Başkanın önerisi üzerine Bakan tarafından dört başkan yardımcısı atanabilir.**

Başkan yardımcıları, Kurul üyeliğine atanacaklarda aranan niteliklere sahip olanlar arasından veya en az dört yıllık öğrenim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olduktan sonra aralıksız olarak en az on yıldan beri Kurumda meslek personeli olarak çalışmakta bulunanlar arasından atanır.

Kurumun hizmet birimleri, kurumun görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumda; Baş Hukuk Danışmanı kadrosuna atanacakların hukuk fakültesi mezunu olması ve mesleki açıdan yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaları ve meslekleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında oniki yıl ve üzeri kamu hizmetinde bulunmaları; Kurum Müşaviri ve Başkanlık Müşaviri kadrolarına atanacakların en az dört yıllık öğretim veren fakülteler ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurtiçi ve yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmaları ve memuriyete esas kamu kurum ve kuruluşlarında en az oniki yıl ve üzeri kamu hizmetinde bulunmaları; Daire Başkanı kadrosuna atanacakların en az dört yıllık öğretim veren fakülteler ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurtiçi ve yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmaları ve memuriyete esas kamu kurum ve kuruluşlarında en az on yıl ve üzeri kamu hizmetinde bulunmaları gerekir. Daire Başkanlarının ve diğer personelin ataması Başkan tarafından yapılır.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, kamu ihale uzman ve uzman yardımcılarından oluşan meslek personeli ve diğer personel eliyle yürütülür. Bunlar, sözleşmeli olarak istihdam edilir.

Kamu ihale uzman yardımcılığına atanacakların; yönetmelikte belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmeleri, en az dört yıllık eğitim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmaları, yönetmelikte belirtilen özel yarışma sınavında başarılı olmaları ve sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmaları gerekir. Bu şekilde kamu ihale uzman yardımcılığına atananlardan, en az üç yıl fiilen çalışan, her yıl olumlu sicil alan ve katılmış olduğu eğitim faaliyetleri ile görevdeki performansı gibi yönetmelikle belirlenen esas ve kriterler dahilinde kamu ihale uzmanlığı görevini başarılı bir şekilde yürütebileceği anlaşılanlar kamu ihale uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar kamu ihale uzmanı olarak atanırlar, kamu ihale uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanamayanlar ile bu sınavda başarılı olamayanların Kurumda durumlarına uygun başka bir göreve atamaları yapılır. Kamu ihale uzmanlarının mesleğe giriş ve yeterlik sınavlarına, görev, yetki ve sorumluluklarına, çalışma esas ve usullerine ilişkin hususlar Kurul kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, personelin atanma ve çalışma usul ve esasları ile çalıştırılacak sözleşmeli personelin unvanı, sayısı, nitelikleri Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum personeli, bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir.

i) **Kurul başkan ve üyelerinin aylık ücretleri Maliye Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.**

- Kurum personelinin ücretleri ile diğer malî ve sosyal hakları, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.
- Kurul üyeliklerine atananlar ile Kurum personeli 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tâbidir.
- Emeklilik açısından Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurum Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Kurum Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı için tespit edilen ek gösterge, makam ve temsil tazminatları ile diğer malî hükümler uygulanır.
- Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ve yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.
- Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.
- Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürede eski görevleriyle olan

ilişkileri kesilir. Ancak kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetme dışındaki herhangi bir nedenle görevlerinin sona ermesi, görevden ayrılma isteğinde bulunması veya görev sürelerinin dolması **durumunda otuz gün içinde eski kurumlarına** başvurmaları halinde ilgili bakan veya atamaya yetkili diğer makamlar tarafından müktesepleri̇ne uygun bir kadroya atanırlar.

- Belirtilen atama yapılırken Kurul Başkan ve üyelerinin Kurumda geçirdikleri süreler makam veya hâkim sınıfından olup da yüksek hâkimlik tazminatını almaya başladıktan sonra atananlar için yüksek hâkimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş olarak değerlendirilir.
- Kurumda görev alanlar görevden ayrılma isteğinde bulunmaları halinde, durumları daha önce tâbi oldukları Kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilmek suretiyle müktesepleri̇ne uygun bir kadroya, yetkili makamlarca atanır.
- Bu hükümler akademik unvanların kazanılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla üniversitelerden gelen personel hakkında da uygulanır.
- Müktesepleri̇ne uygun bir kadroya atamaları gerçekleşinceye kadar süresi dolması sebebiyle görevi sona eren Kurul Başkan ve üyelerine almakta oldukları aylık ücret ile sosyal hak ve yardımların Kurum tarafından yapılmasına devam olunur.
- Müktesepleri̇ne uygun kadrolara atananlara, atama yapıldığı tarih itibarıyla Kurum tarafından ödemede bulunulmasına son verilir.
- Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine atanıp süresi dolması sebebiyle görevi sona erenlere herhangi bir göreve veya işe başlayıncaya kadar, görevlerinin sona erdiği tarihte almakta oldukları aylık ücret ile sosyal hak ve yardımların Kurum tarafından yapılmasına devam olunur.
- Kurum tarafından bu kapsamda yapılacak ödemeler üç ayı geçemez.
- Kamu ihale uzmanlığı hariç olmak üzere Kurumun görev alanı ile ilgili konularda genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler ve kamu iktisadi teşebbüslerinde çalışanlar kurumlarının, hâkimler ve savcılar ise kendilerinin muvafakatı ile Kurumda görevlendirilebilir. Bu personel, kurumlarından maaşsız izinli sayılır ve aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımları Kurumla ilgili arasında imzalanacak sözleşmede belirlenir. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır, terfileri başkaca bir işleme gerek duyulmadan süresinde yapılır.
- Üniversite öğretim elemanları uzmanlıklarına uyan işler için, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38 inci maddesine göre Kurumda görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personel sayısı toplam kadro sayısının % 10'unu aşamaz.

j) Kurumun gelirleri aşağıda belirtilmiştir:

1) Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere ilişkin düzenlenecek sözleşmelerden, bedeli yüzmilyar Türk Lirasını aşanlar için yükleniciden tahsil edilecek sözleşme bedelinin onbinde beşi. (İdareler ve noterler bu tutarın yüklenici tarafından Kurum hesaplarına yatırıldığını sözleşmelerin imzalanması aşamasında aramak zorundadır.)
2) (Değişik: 6/2/2014-6518/49 md.) Yaklaşık maliyeti beş yüz bin Türk Lirasına kadar olan ihalelerde üç bin Türk Lirası, beş yüz bin Türk Lirasından iki milyon Türk Lirasına kadar olanlarda altı bin Türk Lirası, iki milyon Türk Lirasından on beş milyon Türk Lirasına kadar olanlarda dokuz bin Türk Lirası, on beş milyon Türk Lirası ve üzerinde olanlarda on iki bin Türk Lirası tutarındaki itirazen şikâyet başvuru bedeli.
3) Eğitim, kurs, seminer ve toplantı faaliyetlerinden elde edilecek gelirler.
4) Her türlü basılı evrak, form, ilan, doküman ve yayınlar ile Elektronik Kamu Alımları Platformunun işletilmesinden elde edilecek gelirler.
5) Gerektiğinde genel bütçeden yapılacak yardımlar.
6) Diğer gelirler.

Kuruma ait gelirler T.C. Merkez Bankası veya Türk bankalarından birisi nezdinde açılacak bir hesapta toplanır.

Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez, rehnedilemez. Kurumun tahsil edilemeyen gelirleri 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal sandıklarınca tahsil edilerek bir ay içerisinde Kurum hesaplarına aktarılır.

k) Kurumun giderleri, Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır.

- Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır.
- Bütçe, bütçe yılının **başlamasından önceki otuz gün içinde hazırlanır**.

- Kurumun bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin yıllık malî raporu ve bütçe kesin hesabı **Bakanlar Kurulu Kararı ile** ibra edilir.
- Kurumun yıllık hesapları ile gelir ve harcamalarına ilişkin iş ve işlemleri, **Sayıştay denetimine tâbidir**.

İKİNCİ BÖLÜM

İhalelere Yönelik Başvurular ve İnceleme

İhalelere yönelik başvurular (Madde 54)

İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazen şikayet başvurusunda bulunabilirler.

Şikayet ve itirazen şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

Şikayet başvuruları idareye, itirazen şikayet başvuruları Kuruma hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır. Dilekçelerde aşağıdaki hususlara yer verilir:

a) Başvuru sahibinin, varsa vekil ya da temsilcisinin adı, soyadı veya unvanı ve adresi.

b) İhaleyi yapan idarenin ve ihalenin adı veya ihale kayıt numarası.

c) Başvuruya konu olan durumun farkına varıldığı veya bildirildiği tarih.

d) Başvurunun konusu, sebepleri ve dayandığı deliller.

e) Itirazen şikayet başvurularında idareye yapılan şikayetin ve varsa şikayete ilişkin idare kararının bildirim tarihi.

Şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneğinin eklenmesi zorunludur. Aday veya isteklinin başvuru belgeleri veya teklif zarfı içerisinde bu belgelerinin bulunması durumunda, dilekçe ekinde söz konusu belgeler aranmaz.

İtirazen şikayette bulunanlardan 53 üncü maddenin (j) bendinin (2) nolu alt bendinde belirtilen bedelin **dört katı tutarına** kadar başvuru teminatı alınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Başvuru teminatları Kurum hesaplarına yatırılır. Bu teminatlar Kurum gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı hesaplarda tutulur.

Itirazen şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerinin, varsa şikayete idarece verilen cevabın bir örneği ile başvuru bedeli ve teminatının Kurum hesaplarına yatırıldığına dair belgenin eklenmesi zorunludur.

Aynı kişi tarafından birden fazla ihaleye, birden fazla kişi tarafından ise aynı ihaleye tek dilekçe ile başvuruda bulunulamaz.

Belirtilen hususlara aykırılık içeren ve henüz başvuru süresi dolmamış olan başvurulardaki eksiklikler, idare veya Kurumun bildirim yapma zorunluluğu bulunmaksızın, başvuru süresinin sonuna kadar başvuru sahibi tarafından giderilebilir.

(Ek: 6/2/2014-6518/50 md.) Başvuruların ihaleyi yapan idare veya Kurum dışındaki idari mercilere ya da yargı mercilerine yapılması ve başvuru dilekçelerinin bu merciler tarafından ilgisine göre idareye veya Kuruma gönderilmesi hâlinde, dilekçelerin idare veya Kurum kayıtlarına girdiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

Başvurular üzerine ihaleyi yapan idare veya Kurum tarafından gerekçeli olarak;

a) İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işlemle giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,

b) İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltici işlem belirlenmesine,

c) Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşme imzalanmış olması veya şikayete konu işlemlerde hukuka aykırılığın tespit edilememesi veya itirazen şikayet başvurusuna konu hususun Kurumun görev alanında bulunmaması hallerinde başvurunun reddine,

karar verilir. Kurumun görev alanında bulunmaması hali hariç, itirazen şikayet başvurusunun reddedilmesi durumunda, başvuru teminatı yatırılan hallerde teminatın gelir kaydedilmesine de karar verilir.

Dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme ve çerçeve anlaşmalara ilişkin başvuru esas ve usulleri Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

İdareye şikayet başvurusu (Madde 55)

- Şikayet başvurusu, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce, ihaleyi yapan idareye yapılır. İlanda yer alan hususlara yönelik başvuruların süresi ilk ilan tarihinden, ön yeterlik veya ihale dokümanının ilana yansımayan diğer hükümlerine yönelik başvuruların süresi ise dokümanın satın alındığı tarihte başlar.

- İlan, ön yeterlik veya ihale dokümanına ilişkin şikayetler birinci fıkradaki süreleri aşmamak üzere en geç ihale veya son başvuru **tarihinden üç iş günü öncesine kadar yapılabilir**. Bu yöndeki başvuruların idarelerce ihale veya son başvuru tarihinden önce sonuçlandırılması esastır.
- Şikayet üzerine yapılan incelemede tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin bulunması ve idarece ihale dokümanında düzeltme yapılmasına karar verilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılarak 29 uncu maddede belirtilen usule göre son başvuru veya ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere ertelenir. Ancak belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde 26 ncı maddeye göre işlem tesis edilir.
- **İdare, şikayet başvurusu üzerine gerekli incelemeyi yaparak on gün içinde gerekçeli bir karar alır**.
- Alınan karar, şikayetçi ile diğer aday veya istekliler ile istekli olabileceklere karar tarihini izleyen üç gün içinde bildirilir.
- İlan ile ihale veya ön yeterlik dokümanına yönelik başvurular dışında istekli olabileceklere bildirim yapılmaz.
- Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini, süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda ise başvuru sahibi dahil aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idarece alınan kararın bildirimini **izleyen on gün içinde Kuruma itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir**.
- İdareye şikayet başvurusunda bulunulması halinde, başvuru üzerine alınan kararın son bildirim tarihini, süresi içerisinde bir karar alınmaması halinde ise bu sürenin bitimini **izleyen tarihten itibaren on gün geçmeden** ve itirazen şikayet başvurusunda bulunulmadığı hususuna ilişkin sorgulama yapılmadan veya itirazen şikayet başvurusunda bulunulması halinde ise Kurum tarafından nihai karar verilmeden sözleşme imzalanamaz.

Kuruma itirazen şikayet başvurusu (Madde 56)

İdareye şikayet başvurusunda bulunan veya idarece alınan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından 55 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hallerde ve sürede, sözleşme imzalanmadan önce itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir.

İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan, sadece şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınanlar itirazen şikayete konu edilebilir ve bu kararlara **karşı beş gün içinde doğrudan Kuruma başvuruda bulunulabilir**.

Kurum itirazen şikayet başvurularını başvuru sahibinin iddiaları ile idarenin şikayet üzerine aldığı kararda belirlenen hususlar ve itiraz edilen işlemler bakımından eşit muamele ilkesinin ihlal edilip edilmediği açılarından inceler.

İdare tarafından şikayet veya itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvuruları ise idarenin iptal gerekçeleriyle sınırlı incelenir.

Kanunda belirtilen sürelere ve usule uyulmadan sözleşme imzalanmış olması veya itirazen şikayet başvurusundan feragat edilmesi itirazen şikayet başvurusunun incelenmesine ve 54 üncü maddede sayılan kararlardan birinin alınmasına engel teşkil etmez.

Kurul tarafından gerekli görülen hallerde tarafların ve ilgililerin dinlenmesine karar verilir. Bu durumda, Kurul tarafından tespit edilen tarihte taraflar ve ilgililer dinlenir.

Kurum, itirazen şikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi **izleyen yirmi gün içinde vermek** zorundadır. Bu süre 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihaleler ile şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvurularında on iş günü olarak uygulanır.

Kurum, gerekli gördüğü takdirde özel uzmanlık gerektiren teknik hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi kamu veya özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşüne başvurabilir. Görüşüne başvurulan özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek **kişilere (8000) gösterge rakamının** memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Kurul tarafından belirlenen miktarda ödeme yapılır. Kamu görevlilerinin görüşüne başvurulması halinde ise personele diğer mevzuatta yer alan kısıtlamalara bağlı **olmaksızın (5000) gösterge rakamı** esas alınmak suretiyle aynı esaslar çerçevesinde ödeme yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Kurul tarafından verilen bütün kararlar, karar **tarihini izleyen beş iş günü içinde taraflara** tebligata çıkarılır ve tebligata çıkarıldığı **tarihi izleyen beş gün içinde Kurumun** internet sayfasında yayınlanır. Kararlara erişim ücrete tabi tutulamaz.

İdareler hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının gerektirdiği işlemleri ivedilikle yerine getirmek zorundadır.

Yargısal inceleme

Madde 57- Şikâyetler ile ilgili Kurum tarafından verilen nihai kararlar Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebilir ve bu davalar öncelikle görülür.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yasaklar ve Ceza Sorumluluğu

İhalelere katılmaktan yasaklama (Madde 58)

- 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, **bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar**, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise **altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar**, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir.
- **Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir**.
- Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir.
- Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.
- İhale sırasında veya sonrasında bu fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler, idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi yasaklama kararının yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynı idare tarafından yapılacak sonraki ihalelere de iştirak ettirilmezler.
- Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen **en geç kırkbeş gün** içinde verilir.Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak **üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir** ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur.
- İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili veya bağlı bulunulan bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

İsteklilerin ceza sorumluluğu (Madde 59)

- Taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur. Hükmolunacak cezanın yanısıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlarla birlikte yasaklanırlar.
- Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz.
- Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir.
- Bu Kanunda belirtilen yasak fiil veya davranışları nedeniyle haklarında mükerrer ceza hükmolunanlar ile bu kişilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri veya bu kişilerin ortağı olduğu şahıs şirketleri, mahkeme kararı ile sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanır.
- Bu madde hükümlerine göre; mahkeme kararı ile yasaklananlar ve ceza hükmolunanlar, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna, meslek sicillerine işlenmek üzere de ilgili meslek odalarına bildirilir.

- Sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlara ilişkin mahkeme kararları, Kamu İhale Kurumunca, bildirimi **izleyen onbeş gün içinde** Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle duyurulur.

Görevlilerin ceza sorumluluğu (Madde 60)

- İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır.
- Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir.
- Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.
- Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.
- 5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.

Bilgi ve belgeleri açıklama yasağı (Madde 61)

Bu Kanunun uygulanmasında görevliler ile danışmanlık hizmeti sunanlar; ihale süreci ile ilgili bütün işlemlere, isteklilerin iş ve işlemleri ile tekliflerin teknik ve malî yönlerine ilişkin olarak gizli kalması gereken bilgi ve belgelerle işin yaklaşık maliyetini ifşa edemezler, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Aksine hareket edenler hakkında ilgisine göre 58 ve 60 ıncı maddelerde belirtilen müeyyideler uygulanır.

ÇIKMIŞ SORULAR

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde ihalelere katılmaktan yasaklama kararı kim tarafından verilir?

A) Bu idarelerin ihale yetkilileri

B) Kamu İhale Kurumu

C) Maliye Bakanlığı

D) İçişleri Bakanlığı

2. "Üzerine ihale yapıldığı hâlde mücbir sebep hâlleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında......................kadar bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir." **cümlesinde boş bırakılan kısma aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) Üç aydan az olmamak üzere bir yıla

B) Altı aydan az olmamak üzere bir yıla

C) Bir yıldan az olmamak üzere iki yıla

D) Bir yıldan az olmamak üzere üç yıla

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumu hangi aşamadaki işlemlerle ilgili şikâyetleri inceleyip sonuçlandırır?

A) İhalenin başlangıcından işin bitiş tarihine kadar

B) Sözleşmenin imzalanmasından işin bitiş tarihine kadar

C) İhalenin başlangıcından ihale kararının alınmasına kadar

D) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar

1. A 2. B 3. D

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar (Madde 62)

- Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

a) Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek, yılı merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenen stratejik öneme sahip yatırımlar veya projeler hariç olmak üzere, proje maliyetinin % 10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.

b) Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (*doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç*) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır. Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir.

c) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.

d) İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

e) (Değişik: 20/11/2017-KHK-696) 1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.

2) Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa ayni yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez.

3) Kurum, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı ya da niteliği itibarıyla bu sonucu doğurup doğurmadığı hususunda (2) numaralı alt bentte sayılan kriterleri ayrı ayrı ya da birlikte dikkate almak suretiyle usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir,

f) İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılamaz. İlân sürelerinin hesaplanmasında ilânın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. 13 üncü maddede belirtilen ilân sürelerine uyulmak üzere, ilân yapılmasına kadar geçecek süre de gözönüne alınarak ilân yapılacak yerlere yeterli süre öncesinde ilân metinlerinin gönderilmesi zorunludur.

g) İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır ve bu saate kadar verilen teklifler kabul edilir. İhale saati çalışma saati dikkate alınarak tespit edilir. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

h) İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüzyirmiikibinüçyüzseksenyedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve **mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine** sahip olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.

ı) Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.

Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler (Madde 63)

İhalelere sadece yerli isteklilerin katılması ile yerli istekliler ve yerli malı teklif eden istekliler lehine fiyat avantajı tanınmasına ilişkin olarak aşağıdaki düzenlemeler esas alınır:

a) Yaklaşık maliyeti eşik değerin altında kalan ihalelerde sadece yerli isteklilerin katılabileceğine ilişkin düzenleme yapılabilir.

b) Hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir.

c) (Değişik: 18/6/2017-7033/74 md.) Mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine, %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir. Ancak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak orta ve yüksek teknolojili sanayi ürünleri arasından belirlenen ve Kurum tarafından ilan edilen listede yer alan malların ihalelerinde, yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranında fiyat avantajı sağlanması mecburidir. Yerli yazılım ürünü teklif eden istekliler lehine de %15 oranında fiyat avantajı sağlanması mecburidir.

d) (Ek: 18/6/2017-7033/74 md.) Yapım işlerinde kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilir. Ancak, malzemelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, makinelere ve ekipmanlara ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak orta düşük, orta yüksek ve yüksek teknolojili makine, malzeme ve ekipman arasından belirlenen, Kurum tarafından ilan edilen listede yer alan ve ihale konusu işte kullanılacak makine, malzeme ve ekipmanın yerli malı olması şarttır. (1)

e) Yerli malı belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir. İsteklilerce teklif edilen malın yerli malı olduğu, bu usul ve esaslara uygun olarak düzenlenen yerli malı belgesi ile belgelendirilir. (1)

f) Ortak girişimlerin yerli istekli sayılabilmesi için bütün ortaklarının yerli istekli olması gereklidir. (1)

Sürelerin hesabı

Madde 64- Bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Bildirim ve tebligat esasları (Madde 65)

Aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur:

a) Tebligatlar idareler veya Kurum tarafından aşağıdaki yöntemler kullanılarak yapılabilir:

1) İmza karşılığı elden.

2) İadeli taahhütlü mektupla.

3) Elektronik ortamda.

4) Faksla.

(...)(3) yabancı isteklilerde ise ondokuzuncu gün (...)(3). Tebligatın bu tarihten önce muhataba ulaşması halinde ise fiili tebliğ tarihi esas alınır. NOT: (3) Anayasa Mahkemesinin 27/9/2012 tarihli ve E:2012/20, K: 2012/132 sayılı kararıyla bu fıkrada yer alan "İadeli taahhütlü mektupla yapılan tebligatlarda mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, ... kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır" hükmü iptal edilmiştir.)

b) İdareler veya Kurum tarafından elektronik ortamda veya faks ile yapılan tebligatlar ile çerçeve anlaşmaya dahil olan istekliler tarafından elektronik ortamda sunulan fiyat tekliflerinin aynı gün teyit edilmesi zorunludur.

- Elektronik ortamda veya faks ile yapılan bildirimlerde bildirim tarihi tebliğ tarihi sayılır.
- Ancak, idareler veya Kurum ile aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından, elektronik imza kullanılarak yapılan işlemlerde ve şikayet başvurularına ilişkin işlemler dahil Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak ihale sürecine ilişkin işlemlerde teyit aranmaz.

c) Elektronik haberleşmede kullanılacak araçlar ile bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu ve kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır.

d) Her türlü bilgi alışverişi ile bilginin muhafazasında; verilerin bütünlüğü ile tekliflerin ve başvuru belgelerinin gizliliğinin sağlanması esastır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır

Değişiklik yapılması (Madde 66)

Bu Kanun hükümlerine ilişkin değişiklikler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

Eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesi (Madde 67)

Bu Kanunda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler bir önceki yılın Toptan Eşya Fiyat Endeksi esas alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenir ve her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmî Gazetede ilân edilir. Ancak güncellemede bir milyon Türk Lirasının altındaki tutarlar dikkate alınmaz. Bu Kanunda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler, olağanüstü hallerde, belirtilen tarihin dışında da Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile güncellenebilir.

ALTINCI KISIM

Son Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

Madde 68

a) Bu Kanun kapsamında yer alan işlerin ihalelerinde 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

b) Diğer kanunların 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundan muafiyet tanıyan hükümleri ile bu Kanuna uymayan hükümleri uygulanmaz.

c) **(Ek: 30/7/2003-4964/39 md.)** 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki projelerde, 5 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları, 62 nci maddenin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılabilir. Ancak, ÇED raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunludur. (2)

Elektronik Kamu Alımları Platformu (3)

Ek Madde 1

Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerde; bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, ilan, ihale dokümanının hazırlanması ve verilmesi, katılım ve yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması ve onaylanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması gibi ihale süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimler kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebilir.

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca yapılacak bütün ilanlar aynı zamanda Elektronik Kamu Alımları Platformunda da yayımlanır.

Bu Kanun kapsamındaki alımlarda aday veya isteklilerin yeterliğinin tespitine ilişkin olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden sistemler kurulabilir. Bu sistemlerin kurulması, kurdurulması, denetlenmesi, yetkilendirilen kuruluşların yetkilerinin iptal edilmesi veya tedbir niteliğinde kararlar alınması hususlarında Kurum yetkilidir.

Çerçeve anlaşmalar

Ek Madde 2

İdareler ihtiyaç duydukları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin olarak açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapabilir. Çerçeve anlaşmalar rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde kullanılamaz.

Çerçeve anlaşma kapsamında temin edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işleri Kanunun 13 üncü maddesine göre ilan edilir. Çerçeve anlaşma kapsamında karşılanması planlanan tahmini ihtiyaç miktarları ilanda gösterilir.

Teminat alınmasına ilişkin hükümler hariç olmak üzere, ihalelerin sözleşmeye bağlanması hakkında bu Kanunda yer alan hükümler çerçevesinde, süresi kırksekiz ayı geçmemek üzere çerçeve anlaşma imzalanır ve sonuçlar Kamu İhale Bülteninde ilan edilir.

Çerçeve anlaşmalar, koşulların tamamının baştan belirlendiği hallerde, bir istekli ile de yapılabilir. Birden fazla istekli ile yapılacak çerçeve anlaşmalarda istenilen şartları karşılayan yeterli sayıda teklif sunulması kaydıyla çerçeve anlaşmaya taraf olacak istekli sayısı üçten az olmamak üzere ihale dokümanında belirtilir. Çerçeve anlaşmaların bir istekli ile yapıldığı haller hariç, yapılan değerlendirme sonucunda teklifleri geçerli kabul edilen istekliler, ekonomik açıdan en avantajlı tekliften başlanmak suretiyle sıralanarak listeye alınır. Çerçeve anlaşmaya taraf olan istekli sayısının üçün altına inmesi halinde, mevcut çerçeve anlaşmanın sona erdiği taraflara bildirilir.

Koşulların tamamının baştan belirlendiği çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak alımlarda isteklilerden ilk tekliflerini aşmamak kaydıyla yeniden teklif alınabilir. Koşulların tamamının baştan belirlenmediği hallerde ise çerçeve anlaşma koşullarında esaslı değişiklik yapılmaması kaydıyla isteklilerden yeniden teklif alınır.

İsteklilere ihale konusu işin karmaşıklığı ve özgünlüğü gibi hususlar dikkate alınarak tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanınır.

İstekliler yeterliklerinin devam ettiğini oniki ayda bir belgelendirir. Yeterliği devam etmeyenler ile teklif vermeye davet edildiği halde iki kez geçerli teklif vermeyen isteklilerin çerçeve anlaşmaları feshedilir.

Münferit sözleşmeye davet edildiği halde ihale dokümanında belirtilen süre içerisinde sözleşme imzalamayan istekliyle yapılan çerçeve anlaşma feshedilir ve istekli hakkında 58 inci madde hükümleri uygulanır.

Münferit sözleşme aşamasına ilişkin olarak bu Kanunun 6, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 54, 55 ve 56 ncı maddeleri uygulanmaz. Bu maddelerde belirtilen hususlar dahil çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak alımların usul ve esasları ile nitelik ve kapsamını belirlemeye, ve sınırlar koymaya, sözleşme düzenlenmesine gerek görülen durumlarda sözleşmelerin şeklini ve kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Çerçeve anlaşma yapılmış olması, idareye alım yapma yükümlülüğü getirmez. İdare, çerçeve anlaşma kapsamındaki ihtiyaçlarını bu Kanunda yer alan diğer usulleri kullanmak suretiyle de temin edebilir.

Ek Madde 3

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendi kapsamındaki işler ile aynı kapsamda olup 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu dışında, ihalesi ilgili mevzuat hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olanlar ile bu tarihten sonra yapılacak olan ve bedeli yabancı para cinsinden sabit fiyatlarla sözleşmeye bağlanan yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine uygulanmak üzere; fiyat farkı esasları belirlemeye, sözleşmelerin tadil veya tasfiye edilmesine imkân veren kararnameler çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Dinamik alım sistemi

Ek Madde 4

Dinamik alım sistemi, piyasada mamul olarak bulunan malların elektronik ortamda alımında kullanılabilir. Sistemin kurulmasında açık ihale usulü uygulanır. Dinamik alım sistemi rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde işletilemez.

Sistemin tesis edileceği hususu Kamu İhale Bülteninde ilan edilmek suretiyle duyurulur. İhale dokümanında; planlanan alımın niteliği, türü ve miktarının yanı sıra satın alma sistemine, bu sistemin işletilmesinde kullanılacak elektronik ekipmana, sisteme teknik olarak bağlanabilmek için gerekli düzenlemelere, sistemin işleyişini düzenleyen kurallara ve diğer hususlara ilişkin bilgilere yer verilir.

Yeterlik kriterlerini sağlayan ve ihale dokümanında yer alan şartlara uygun ön teklif veren bütün isteklilere sisteme dahil olma imkanı verilir. Ön teklifler ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olduğu sürece sürekli olarak geliştirilebilir.

Ön tekliflerin değerlendirilmesi, verildikleri tarihten itibaren onbeş gün içinde tamamlanır. Teklif vermeye davetin henüz yapılmamış olması halinde değerlendirme süresi onbeş güne kadar bir defa uzatılabilir.

Dinamik alım sisteminin tesis edildiği veya sistemin kurulmasından vazgeçildiği ile ön tekliflerin sisteme kabul veya reddedildikleri hususu isteklilere karar alındıktan sonra en geç üç gün içinde bildirilir.

Her bir alım için sisteme kabul edilmiş istekliler teklif vermeye davet edilir. Yapılacak alımlar bu davetten en az onbeş gün önce basitleştirilmiş ilan yoluyla duyurulur. Sisteme kabul edilen bütün istekliler, tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanınmak suretiyle teklif vermeye davet edilir.

Teklifler, ihale dokümanında belirtilen esaslara göre değerlendirilmek suretiyle alım sonuçlandırılır ve sözleşmeye bağlanır.

Dinamik alım sisteminin süresi kırk sekiz aydan fazla olamaz.

Dinamik alım sisteminde yapılacak ihalelerde Elektronik Kamu Alımları Platformu kullanılır. Sisteme kabul edilmeye ve sistemin yürütülmesine ilişkin olarak herhangi bir ücret talep edilmez.

Dinamik alım sistemi dahilinde yapılacak alımlara ilişkin sözleşme düzenlenmesi gerekli haller ile bu sözleşmelerin şeklini ve kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Elektronik eksiltme

Ek Madde 5

İlan ve ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve 21 inci maddenin (a), (d) ve (c) bentleri uyarınca yapılan pazarlık usulü ihalede tekliflerin değerlendirilmesi aşamasının tamamlanmasından sonra elektronik eksiltme yapılabilir. Dinamik alım sistemi ve çerçeve anlaşma kapsamında yapılan ihalelerde de elektronik eksiltme uygulanabilir. 48 inci madde uyarınca yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise elektronik eksiltme uygulanmaz.

Elektronik eksiltme ancak ihale konusu alımın bütün teknik özelliklerinin net olarak belirlendiği hallerde kullanılabilir.

Elektronik eksiltmeye başlamadan önce ihale dokümanında belirlenen şartlara göre tekliflerin ilk değerlendirmesi yapılır.

Yeterli kabul edilen istekliler elektronik ortamda yeniden teklif vermeye aynı anda davet edilir. Davette, eksiltmenin başlama tarihi ve saati ile kullanılmakta olan elektronik araca isteklinin bağlantı kurabilmesi için gerekli bütün bilgilere yer verilir. Elektronik eksiltmenin her aşamasını gösteren bir zaman çizelgesi davet ile birlikte iletilir. Birbirini izleyen birden fazla aşamada elektronik eksiltme yapılabilir. Davetin gönderildiği tarihten iki iş günü geçmeden eksiltmeye başlanamaz.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlendiği hallerde, yapılan ilk değerlendirme sonucu ile eksiltmede verilen yeni tekliflere göre sıralamayı düzenleyen matematiksel formül de davette bildirilir. Bu formül, ihale ilanında veya ihale dokümanında belirtildiği şekilde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin tespitinde kullanılan bütün unsurların varsa nispi ağırlıklarını da içerir.

Elektronik eksiltmenin her aşamasında, o andaki sıralamalarını öğrenebilmeleri için gerekli bilgiler anında isteklilere ulaştırılır. İhale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, diğer isteklilerin teklifleri hakkında bilgiler ve eksiltmenin herhangi bir aşamasındaki istekli sayısı da duyurulabilir. Ancak elektronik eksiltme süresince isteklilerin kimlikleri açıklanamaz.

Elektronik eksiltme aşağıdaki durumlardan biri veya birkaçının gerçekleşmesi halinde sona erdirilir:

a) Eksiltmeye katılım için yapılan davette eksiltmenin tamamlanacağı belirtilen tarih ve saatin dolması.

b) Yeni tekliflerin verilebilmesine ilişkin olarak davette bildirilen bekleme süresi içinde asgari fark aralığını sağlayan tekliflerin alınamaması.

c) Davette bildirilen tur sayısının tamamlanması.

Finansal kiralama

Ek Madde 6

Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Ek Madde 7 –(Ek: 6/2/2014-6518/53 md.)

Birden fazla idarenin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik mal ve hizmet alımları ile bakım ve onarım işlerine ilişkin, bu Kanunda yer alan ihale usulleri uygulanarak tek bir ihale yapılabilir.

Birinci fıkra kapsamındaki işler için idareler, düzenlenecek bir protokol ile kendi aralarından bir idareyi, kesin teminatın alınması ve sözleşmenin imzalan-

ması hariç olmak üzere diğer ihale işlemlerini bu idareler adına gerçekleştirmek üzere görevlendirir.

Protokole taraf olan her bir idare ile ihalenin üzerine bırakılmasına karar verilen istekli/istekliler arasında ayrı ayrı sözleşme imzalanır.

Protokole taraf diğer idarelerin ihalelerinde bu Kanunun 10 uncu ve 11 inci maddelerine göre ihale dışı bırakılacak ve ihaleye katılamayacak olanlar ile 58 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince ihaleye iştirak ettirilmeyecek olanlar, görevlendirilen idarenin yapacağı ihaleye de katılamaz.

Bu madde kapsamındaki ihale işlemlerinde görev alanlar, yürüttükleri işlemlerle sınırlı olmak kaydıyla işlemlerin mevzuata uygunluğundan sorumludur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

Uygun görüş alınması ve görevlilerin sorumlulukları

Ek Madde 8 –(10/9/2014-6552/11 md.) (1)

62 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler (danışmanlık hizmet alımları hariç) için ihaleye çıkılmadan önce; 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararı çerçevesinde, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazine Müsteşarlığından, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme programında bulunanlardan sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait işletmeci kuruluşların ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından uygun görüş alması zorunludur. Uygun görüş, bu kapsamda çalıştırılacak personel sayısı ile idareler, hizmet türleri, işin yapıldığı yer gibi ücret düzeyini etkileyen unsurlardan biri, birkaçı veya tamamı dikkate alınarak ihale dokümanında belirlenecek ücret ve benzeri mali ödemelere ilişkin tavanların tespitini de kapsar.

Uygun görüş alınmadan bu hizmetler için ihaleye çıkılamaz. 62 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri çerçevesinde çalıştırılan personel, ihale ve sözleşme konusu iş dışında başka bir işte çalıştırılamaz ve görevlendirilemez. Bu kapsamda, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalesine çıkılmaması gerektiği hâlde ihaleye çıkılması, uygun görüş alınması gereken hâllerde alınmadan ihaleye çıkılması, ihale kapsamında çalıştırılan personelin sözleşme konusu işler dışında çalıştırılması, 4857 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrası hükmüne aykırılık teşkil edecek şekilde işlem ve eylemler yapılması nedeniyle idare aleyhine zarar ortaya çıkması hâlinde, oluşan bu zararlar, bu zarara neden olduğu tespit edilenlere rücu edilmek suretiyle tahsil edilir. Ayrıca, bu kişiler hakkında uygulanacak ceza ve disiplin hükümleri saklı kalmak üzere, bu kişilere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır. 4857 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen itiraz veya diğer kanun yollarına başvurmayan kişilere ise her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Kamu alımlarının bölgesel kalkınma ve teknolojik gelişme amaçlı kullanımı

EK MADDE 9- Mal alımlarının; bölgesel kalkınmanın sağlanması, stratejik sektörlerin ve teknoloji transferine dayalı yerli üretimin geliştirilmesi, proje bazlı yatırımlar ile araştırma, geliştirme ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi amaçlarına yönelik olarak temin edilmesi halinde bu madde hükümleri uygulanır.

İhtiyaçlar, ilan yapılmak ya da davet edilmek suretiyle bir veya birden fazla alım kapsamında, bir veya daha fazla istekliden süre, miktar ya da kısımlar bakımından bölünerek de karşılanabilir. İhtiyacın özelliğine göre teknik şartlar, maliyet ile performans kriterleri ve sözleşme koşulları müzakere edilebilir ve gerekli hallerde idareler ile istekliler arasında işbirliği yapılabilir.

Yerli üretim yapma şartı ile yerli katkı şartının öngörüldüğü alımlarda bu şartların nasıl yerine getirileceğine ilişkin hususlara dokümanda yer verilir.

Bu madde kapsamındaki mal alımları, sadece yurtiçinde üretilen malları teklif eden isteklilerin veya bölgesel kalkınma programı uygulanan illerde üretilen malları teklif eden isteklilerin katılımına açık gerçekleştirilebilir. Yurtiçinde üretilen malları teklif eden isteklilerin katılımına açık olan mal alımlarında, bölgesel kalkınma programı uygulanan illerde üretilen malları teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir.

Mal alımlarında, ihtiyacın belli kısmının yüklenici tarafından, bölgesel kalkınma programı uygulanan illerde üretim yapan veya faaliyet gösteren diğer gerçek veya tüzel kişilerden tedarik edilmesi veya sağlanması yönünde dokümanda düzenleme yapılabilir.

Stratejik sektörlerde ve yurtiçinde üretimi bulunmayan veya sınırlı bulunan orta-yüksek ve yüksek teknoloji transferine dayalı yerli üretimin geliştirilmesi, araştırma, geliştirme ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi, bölgesel kalkınmanın sağlanması amaçlarına ve proje bazlı yatırımlara yönelik mal alımlarında yerli üretim, yerli katkı, yatırım, istihdam, ihracat ve teknoloji transferi gibi şartların bir veya birkaçının yerine getirilmesi ve ayrıca maliyet ve performans kriterlerinin karşılanması şartıyla alım garantisi verilebilir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığının eğitim ve öğretime yönelik bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin mal ve hizmet alımlarında da alım garantisi verilebilir.

Bölgesel kalkınma programları kapsamında Devlet Malzeme Ofisi, idarelerin ihtiyaçlarını ana statüsünde yer alan mallarla sınırlı kalmaksızın temin edebilir ve bu alımlarda bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan parasal limit iki kat olarak uygulanır.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlara ilişkin; alım yapacak idareler, alım yapılacak ürünler, alım garantisi verilecek ürünler ve garanti süreleri, ürünün yerli katkı oranı, uygulanacak fiyat avantajı oranı ve süresi, yüklenme süresi, miktar, parasal limitler, alım yöntem ve kuralları, fiyat farkı, iş artışı ve eksilişi ile sözleşmeye ilişkin hususları da kapsayan uygulama usul ve esasları ile sınırlamalar Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlarda, ceza, ihalelerden yasaklama ve sonuç bildirimine ilişkin hükümleri hariç olmak üzere bu Kanun ve 4735 sayılı Kanun hükümleri ile ilgili mevzuatında yüklenmeyle ilgili süre, konu ve diğer sınırlamalar uygulanmaz. Diğer kanunlarda yer alan kamu alım garantisi ile ilgili sınırlamalar ve şartlar, bu madde kapsamında kamu alım garantisi yoluyla yapılacak alımlarda uygulanmaz. Aynı şekilde bu maddede yer alan kamu alım garantisi ile ilgili hükümler, diğer kanunların kamu alım garantisi ile ilgili hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmez. FATİH Projesi kapsamında mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

Ek Madde 10-(Ek: 2/12/2016-6764/52 md.)

Yurt içi üretimin ve katma değerin artırılması, teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilebilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bilgi toplumuna geçiş hedefleriyle, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki okulların dersliklerine bilişim teknolojisi donanımı, yazılımı, ağ altyapısı ve internet erişim imkânının sağlanması, dersler için çevrim içi ve çevrim dışı ortamlarda e-içerik temin edilmesi ve e-içerik altyapısının oluşturulması, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere ve örgün eğitim gören öğrencilere e-kitap, tablet bilgisayar ve benzeri ihtiyaçların sağlanması amaçlarıyla Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, bu Kanun hükümlerine tabi değildir. Bu madde uyarınca yapılacak alımlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle rekabete açık olacak şekilde düzenlenir.

Geçici Madde 19- (Ek: 28/11/2017-7061/68 md.)

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okullarda öğrenim gören öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve ilgili öğretmenlere ücretsiz olarak dağıtılacak kılavuz kitaplara ilişkin 31/12/2019 tarihine kadar yapılacak mal ve hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanunun diğer hükümlerine tabi olmaksızın 20 nci maddenin birinci ve beşinci fıkraları uygulanmak suretiyle yapılabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Kurumun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenir.

TARAMA TESTİ

1. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden hangisi uygulanmaz? (Madde 18)

A) Pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü

C) Belli istekliler arasında ihale usulü

D) Emanet işleri ihale usulü

2. Aşağılardan hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 5. maddesinde belirtilen temel ilkesine aykırıdır? (Madde 5)

A) İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

B) Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

C) Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünür.

D) Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

3. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür? (Madde 4)

A) Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Pazarlık usulü

C) Doğrudan temin usulü

D) Teklif usulü

4. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri" **aşağıdakilerden hangisinin ifadesidir? (Madde 4)**

A) Yüklenici

B) Yerli istekli

C) İdare

D) İstekli

5. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, ihale komisyonuna ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 6)

A) İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkanın adı, soyadı belirtilerek imzalanır.

B) İhale komisyonu çoğunluk sağlanarak toplanır.

C) Komisyon kararları eksiksiz olarak alınır.

D) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

6. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıda belirtilen durumlardan hangisinin oluşması istekliler ihale dışı bırakır? (Madde 10)

A) İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümlerini vermemesi

B) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi olmayanlar

C) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.

D) İsteklinin, devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlamadığı tespit edilmesi.

7. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kaç gün önce Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır? (Madde 13)

A) 40 B) 30 C) 25 D) 20

8. 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az kaç gün önce Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır? (Madde 13)

A) 7 B) 14 C) 21 D) 20

9. Aşağıdakilerden hangisi 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında değildir? (Madde 2)

A) 4603 Sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri

B) Vakıf yükseköğretim kurumları

C) Özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar

D) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri

10. 4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre, ön ilanda aşağıdaki hususlardan hangisi belirtilmesi zorunlu değildir? (Madde 13)

A) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresi

B) İhale ilanının yılın hangi çeyreğinde yayımlanacağı

C) Yaklaşık maliyet

D) Çerçeve anlaşma yapılıp yapılmayacağı

11. 4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre, zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla kaç gün ertelenebilir? (Madde 50)

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

12. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu bakımından teminat olarak kabul edilebilecek değerlerden değildir? (Madde 34)

A) Şahsi senetler

B) Tedavüldeki Türk Parası

C) Özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları

D) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri

1. D 2. C 3. A 4. B 5. D 6. C 7. A 8. B 9. B 10. C 11. C 12. A

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

Aşağıda verilen cümle doğru ise D, yanlış ise Y harfini yuvarlak içine alınız.

1.	Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü, ifade eder.	(D)	(Y)
2.	Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında eşik değer ikiyüzmilyar Türk Lirasıdır.	(D)	(Y)
3.	İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır.	(D)	(Y)
4.	Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,	(D)	(Y)
5.	Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce, Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.	(D)	(Y)
6.	Ön ilanlar Kamu İhale Bülteninde ücretli yayımlanır.	(D)	(Y)
7.	Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir.	(D)	(Y)
8.	İhalelerde, teklif edilen bedelin % 5'inden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.	(D)	(Y)
9.	İhale komisyonu, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterleri esas alır.	(D)	(Y)
10.	İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç üç iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.	(D)	(Y)
11.	İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç beş gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir.	(D)	(Y)
12.	Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.	(D)	(Y)
13.	Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise, bu teklif sahibinin de geçici teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.	(D)	(Y)
14.	Kamu İhale Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Devlet Bakanlığıdır.	(D)	(Y)
15.	Kamu İhale Kurumun Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakemlik ve bilirkişilik yapabilirler.	(D)	(Y)
16.	Kamu İhale Kurumu, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi izleyen on gün içinde vermek zorundadır.	(D)	(Y)

DOĞRU - YANLIŞ TESTLERİNİN YANITLARI

1. D	2. Y	3. D	4. D	5. D	6. Y	7. D	8. Y	9. D	10. Y	11. Y	12. D	13. D	14. Y	15. Y	16. Y

YANLIŞ TESTLERİN ÇÖZÜMLERİ

2.	Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında eşik değer üçyüzmilyar Türk Lirasıdır.	(D)
6.	Ön ilanlar Kamu İhale Bülteninde **ücretsiz** yayımlanır.	(D)
8.	İhalelerde, teklif edilen **bedelin % 3'ünden** az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.	(D)
10.	İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen **en geç beş iş günü** içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.	(D)
11.	İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen **en geç üç gün** içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir.	(D)
14.	Kamu İhale Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Maliye Bakanlığıdır.	(D)
15.	Kamu İhale Kurumun Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakemlik ve bilirkişilik **yapamazlar**.	(D)
16.	Kamu İhale Kurumu, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi izleyen yirmi gün içinde vermek zorundadır.	(D)

TÜRKÇE - 1 (ÇIKMIŞ SORULAR)

1. **Aşağıdakilerin hangisinde** "kafa" **kelimesi** "görüş ve inançların etkisi altında beliren düşünme ve yargılama yolu" **anlamında kullanılmıştır? (2009)**

A) Kafasının faaliyetlerini fikirden ziyade işe vermiş.

B) Baktığı yerden kafasını kitabına doğru çevirdi.

C) Kalbi ve kafasıyla daima yeni, daima genç kaldı.

D) Bu yavrucağa bakarak senin hayalini kafamda büyütmeye başladım.

2. "Ayrılık" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır? (2009)**

A) Çok sürse ayrılık, aradan geçse çok sene,
Biz sende olmasak bile, sen bizdesin gene

B) Türlü adlarla çıkan namütenahi gazete,
Ayrılık tohumunu bol bol atıyor memlekete

C) Bizim için ayrılık yoktur
Ya sen ya ben ölmeyince

D) Seyyah oldum, gezdim gurbet elleri;
Kâr etti bağrıma yeter ayrılık.

3.

1. Gerçeği duymak istemeyenle yalan söylemeyen dost olamaz.
2. Gerçek dostluk laubalilikten kaçınan toplumlarda olur.
3. İnsanlarda dostluk geçici bir şeydir, ihbarsız sona eriverir.
4. Yaşam tarzındaki uyum dostluğu doğurur.

Numaralandırılmış cümlelerden hangileri anlam yönünden birbirini destekler? (2009)

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

D) 1 ve 4

4. (1) Yarışmada ön elemeyi kazanmış şairlerin, gönderdiğiniz şiirlerini inceledim. (2) Söylemek istediklerini, şiire ustaca geçirmeyi başaran Mehmet Taner'di. (3) Geri kalan şiirler biçim yoksuluydu. (4) Mehmet Taner'de ise özle biçim arasında dengeli bir kaynaşma vardı.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde öznel bir yargı <u>yoktur</u>? (2009)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5. Saçında gecenin soğuk rüzgârı
Bir gün kapatırsın bu ufukları
Beklersin köşende sessiz ve yorgun
Siyah atlarını son yolculuğun.
Ve dersin yavaşça kendi kendine:
Ömrün çemberinden kurtuldum yine.
Ahmet Hamdi Tanpınar

Bu şiirin konusu aşağıdakilerden hangisidir? (2009)

A) Gece

B) Ölüm

C) Pişmanlık

D) Korku

6. Yaşamımız, bilgiye bakışımız yüzeyde kaldığından ansiklopedide ne varsa bilmekle yükümlüyüz (!). Eski kuşaktan bazıları -sözüm ona- bir adamı överken "ansiklopedik malumat sahibi" derlerdi. O demektir ki, hiçbir şeyin derinine inmemiş, yataylama birkaç paragraflık bilgiler arasında dolanıp durmuştur.

Bu parçaya göre ansiklopedilerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir? (2009)

A) Toplumun her kesimine hitap etmedikleri

B) Günlük yaşama dair bilgileri içermedikleri

C) Kaynaklarının eski dönemlere ait olduğu

D) Her türlü konuyu ayrıntıya girmeden sundukları

7. (1) Okuduğumuz güzel bir kitaptan sonra, sevdiğimiz bir arkadaşla konuşmaktan aldığımız tadı duyarız. (2) Kendimizden büyüklerin ne düşündüklerini öğrenmek için onların yazılarını okumak, öğretmenlerimizin sayısını çoğaltmaktır. (3) Okulda insanın olsa olsa on hocası olur. (4) Hâlbuki kitap okuyan için her özlü yazıcı değerli bir öğretmendir.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır? (2008)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8.

1. "Bu yel değirmenidir." demişler.
2. "Bu nedir?" diye sormuş.
3. Bir gün Nasrettin Hoca bir yel değirmeni görmüş.
4. "İyi, hoş, anladım; bu yel değirmenidir ama suyu nereden gelir, onu soruyorum." demiş Hoca.
5. "Peki, bu değirmenin suyu nereden gelir?" diye sormaya devam etmiş.
6. "Hoca! Bu yel değirmenidir." diye yinelemişler.

Numaralandırılmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda, sıralama nasıl olur? (2008)

A) 4 – 1 – 3 – 6 – 2 – 5

B) 3 – 2 – 1 – 5 – 6 – 4

C) 2 – 3 – 5 – 4 – 1 – 6

D) 5 – 4 – 6 – 3 – 2 – 1

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur? (2008)**

A) Ölçüyü kaçırmadan kullanılan devrik cümlelerin yazıya bir başka çeşni kattığı, tek düzelikten kurtardığı bir gerçektir.

B) Hepimizin her şeyden önce hak ve onurumuzun demokratik yasalarla korunacağına inanıyoruz ve bekliyoruz.

C) Çukurova'nın bereketli toprakları insanı diriltiyor, yaşama sevinci veriyor.

D) En soyut konuları çarpıcı örneklerle herkesin anlayabileceği bir şekilde ifade ederdi.

10. **Aşağıdakilerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır? (2008)**

A) Gece oluyor, yaprakların arasında ötüşen kuşlar susuyordu.

B) Çalışmalar, tam bir yıl önce, iki düzine kadar akasya fidanının dikimiyle başlamıştı.

C) Benim ve senin bileceğin gerçek bunlarla sınırlı değil.

D) Her şey çok hızlı değişiyor bizim memlekette.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır? (2008)**

A) Köyümüzde çeşitli kültürel ve sanat faaliyetleri yapılıyor.

B) Bu güzel tatil beldesine ailemle gideceğim.

C) Ankara'da bahar kırkikindi yağmurlarından sonra başlar.

D) Denize bakan küçük ama sıcak bir evimiz vardı.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır? (2008)**

A) Çalışmaya başladığımızdan itibaren birbirimizi görmedik.

B) Aldığı gömleği mağazaya geri iade etti.

C) Görüşleri, doğru ya da yanılmış olabilir.

D) Son zamanlarda çok saçlarım dökülüyor.

13. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uygunluğu yoktur? (2008)**

A) Her sabah teyzesiyle parkta yürüyordu.

B) O yarışmayı seninle birlikte izlemişti.

C) Kardeşiyle aynı mağazada çalışıyordu.

D) Vapurda bir ben bir de kardeşim kalmıştı.

14. Uzun bir aradan sonra ihtiyar adama nereden geldiğini sordu.

Bu cümlede hangi sözcükten sonra virgül (,) işareti konursa anlam karışıklığı giderilmiş olur? (2008)

A) adama

B) sonra

C) ihtiyar

D) geldiğini

15. Aşağıdakilerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır? (2008)

A) Onlar birbirleriyle konuşup gülüşüyor, söyleşiyorlardı.

B) Gürültü kirliliğinin sebeplerinden biri de egzoz seslerindendir.

C) İkisi de genç, ikisi de dil biliyor.

D) Öğrenciler paranın kimden geldiğini araştırmadılar.

16. Aşağıdakilerin hangisinden altı çizili sözcük çıkarılırsa cümlenin anlamı <u>değişmez</u>? (2008)

A) Evin arkasındaki <u>kurumuş</u> ağaçları budadık.

B) Annemle <u>eski</u> eşyaları temizlemeye başladık.

C) Arkadaşlar arasındaki <u>mevcut</u> ikiliği giderdik.

D) Gölün kıyısındaki <u>ahşap</u> eve taşındık.

17. Bazen bir kelimede yan yana gelmiş bulunan aynı cinsten iki sesin birbirinden ayrıldıkları, bir sesin başkalaşarak ikizlikten kaçtığı görülür.

Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelime bu kuralı doğrulamıştır? (2008)

A) İç kale kapısından girince eski bir <u>aktar</u> çıkar karşınıza.

B) Pembe giyerim <u>pembe</u>, pembe yakışır gence.

C) <u>Kahvaltı</u> sofrasında, benim de bulunduğumu ancak hatırlayabildi.

D) Bir dostumuzun teklifiyle İstanbul'da <u>büyücek</u> bir memuriyet almıştık.

18. Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisi "başlıca fonksiyonu; isimlerden yer, alet, topluluk isimleri, soyut isimler ve sıfat yapmak olan" **bir ek almıştır? (2008)**

A) <u>Kumsal</u> boyunca deli gibi koştular.

B) <u>Gençliğimize</u> kültür kaynaklarımızı tanıtmalıyız.

C) Her hafta sonu <u>dayımgile</u> gideriz.

D) <u>Kışlada</u> sürekli kaldığımızdan sivil hayatı unutmuştuk.

19. Aşağıdakilerin hangisinde özne ile yüklem arasında nicelik ve kişi bakımından uygunluk <u>yoktur</u>? (2008)

A) Ali Galip Bey, öbür hafta teşrif etsinler.

B) Yazın, yalılarda oturan aileler, gittikçe azalmaktadırlar.

C) Sandalyelerde, raflarda; şişeler, pamuklar görünüyordular.

D) Evler, ağaçlar, o ve bu an, sanki bulutlarla bir akıyorlar.

20. "Kocaman bir duvara sırtlarını vererek üstüne zencefil ve tarçın serpilmiş salep içerlerdi." **cümlesindeki sıfat-fiil grubunun yer tamlayıcısı (dolaylı tümleci) aşağıdakilerden hangisidir? (2008)**

A) Kocaman bir duvara

B) Sırtlarını

C) Serpilmiş

D) Üstüne

21. Arkadaşım, acaba, bir limonlukta hapsedildiği için, uzaklarda kalan diğer hemcinsleri gibi, öğle güneşlerinde sıcak toprağa gölge salamayan, yağmurlarda ıslanamayan, fırtınalarda sarsılmayan, semayı, yıldızları, ayı görmeye görmeye unutan şu ağaç, bulunduğu köşede mesut muydu?

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlenin öznesini oluşturan kelime grubunun bir unsurudur? (2008)

A) Ağaç

B) Acaba

C) Arkadaşım

D) Mesut

22. Aşağıdakilerin hangisinde "da/de"**nin fonksiyonu diğerlerinden farklıdır? (2008)**

A) Savunması hiç de yeterli değil.

B) Neler olduğunu o da öğrenmiş.

C) Biraz da dalgın görünüyordu.

D) O kadar da soğuk yok.

23. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelime küçük ünlü uyumuna uymaz? (2008)

A) Kayıkçı, kürekleri var gücüyle çekiyordu.

B) Havalar ılıklaşınca yürüyüşe çıkıyordu.

C) İyi kavunları seçerek tezgâha koyuyordu.

D) Yılların özlemini oğluna sarılarak gidermeye çalışıyordu.

24. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde vurgu ilk hecededir? (2008)

A) Babaeski

B) Amasya

C) Makedonya

D) İzmir

25. Aşağıdakilerin hangisi yapısına göre birleşik cümledir? (2008)

A) Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır.

B) Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.

C) Güzel bürünür, çirkin görünür.

D) Bir ağaçta gül de biter diken de.

26. Aşağıdakilerin hangisinde uzaklaşma anlamı veren bir ek kullanılmıştır? (2008)

A) Üstümden yorgun bulutlar geçiyordu.

B) Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.

C) Bu yalılar eski hatıraları sayıklar.

D) Hasır şapkamı size doğru fırlatmak istiyorum.

27. "Uyumak" **kelimesi aşağıdakilerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır? (2008)**

A) Hasta uyuyunca ameliyata alınacak.

B) Sabaha kadar mışıl mışıl uyudu.

C) Meğer bu eski gururu ta can evinde uyurmuş.

D) O kadar yorgundu ki yatar yatmaz uyudu.

28. "Tanımak" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde** "sorumlu bilmek" **anlamında kullanılmıştır? (2008)**

A) Ben beni tanırım, gel gör ki anlatamam.

B) Ben arkadaşını tanımam, alacağımı senden isterim.

C) Ona borcunu ödemesi için üç günlük süre tanıdım.

D) Niyazi'yi de onu da tanımıyorum.

29. Gümrükte valizlerin her tarafını inceden inceye araştırıyorlar.

"İnceden inceye" **ifadesinin bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır? (2008)**

A) Değirmenci buğdayı önce öğütüyor sonra da elde ettiği unu ince bir elekten geçiriyordu.

B) Öğretmen konuyu önce ana hatlarıyla anlattı.

C) Annesinin bu konuyu değerlendireceğini biliyordu.

D) Kurallara ne kadar titizce riayet ettiğini bilmeyen yoktur.

30. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir deyim kullanılmıştır? (2008)

A) Hazıra konmak istemeyen şair, yeni söyleyişler aramak zorundadır.

B) Şiirde önemli olan kelimenin anlamı değil, cümledeki söyleniş değeridir.

C) Şairin zengin bir kültür mirasına yaslanması gereklidir.

D) Şair herkesten fazla duyarlı, baktıklarını farklı biçimde algılayan kişidir.

31. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öznel bir yargı vardır? (2008)

A) Her sabah, bir deste söğüt dalı getirirdi.

B) Bahçenin içinde beyaz bir ev vardı.

C) Bu şirin kasabayı yirmi yıldır görmemiştim.

D) Yıllar sonra nihayet vatanına dönmüştü.

32. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "benzetme" **vardır? (2008)**

A) Bu olaydan sonra yedi ay kadar bekledik.

B) Sözlerinden dolayı arkadaşına çok kırıldığını söyledi.

C) Günün modasına göre taranmış saçlarıyla güzel bir kadın pencereden başını uzattı.

D) Bu sade dekor, ölümün manzarasını ulvi bir tablo gibi güzelleştirmiştir.

33. Toplumun önünde giden sanatçı, o topluma yeni bir dünya görüşü getirir. Bir toplumsal düzen kurar. Bunun koşullarını belirler...

Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle devam etmelidir? (2008)

A) Topluma eserleriyle nasıl yaşamaları ve çalışmaları gerektiğini söyler.

B) Toplumda yerleşmiş olan hayat tarzını ve felsefesini irdeler.

C) Toplumun yaşam biçimi ve dünya görüşüne müdahale etmez.

D) Toplumdaki sosyal ve siyasal değişimleri yakından takip eder.

34. Düşünceleriyle, duygularıyla, büyük insanlar onun her zaman kılavuzu, arkadaşı, dert ortağı. Bazen onlarla beraber düşünür, bazen onlardan ayrı düşünür, her sese kulak verir, her düşünceye saygı duyar. Onlarla diyalog içindedir. Sabırla dinler, titizce araştırır ve sonra kendisi çıkar sahneye. Onun gür, onun kendinden emin, yalın, kâh bilimsel kâh şiirsel üslubu sürükler götürür sizi bir yerlere.

Bu parçada sözü edilen kişi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>? (2008)

A) Farklılıklara karşı hoşgörülü olduğuna

B) Eserlerinde değişik yönleriyle karşımıza çıktığına

C) Araştırmalarında bilimsel yöntemler kullandığına

D) Hayatı boyunca üstün kişiliklerden yararlandığına

35. (1) Bazıları incelemek, düşünmek, öğrenmek, eğlenmek için okumaz; okumak için okur. (2) Bunda, basılan kitapların sayısının her geçen yıl artış göstermesi büyük rol oynar. (3) En büyük zevkleri kitap değiştirmektir. (4) Kimi yarısını okur kitabın, kimi sonuna bakar, kimi de kitabı baştan sona kadar gazete gibi okur.

Bu paragrafta numaralandırılmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır? (2008)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

36. Aşağıdaki mısraların hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır? (2008)

A) Güzel düşün, iyi <u>hisset</u>, yanılma, aldanma; Ne varsa doğrudadır, doğruluk şaşar sanma.

B) B) Gece herkes birer birer gitti, Ben <u>karanımla</u> yalnızım imdi.

C) İçimde şimdi sana bir <u>fırtına</u> var kinden, Hicran zamanlarında mesuttum şimdikinden.

D) Karşıdan hisar gibi Niğde yükseliyordu, Sağ taraftan çıngırak <u>sesleri</u> geliyordu.

37. "Sarılmak" **kelimesi, aşağıdakilerin hangisinde** "Hemen kaleme sarıldım ve bu konudaki düşüncelerimi yazmaya başladım." **cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır? (2008)**

A) Beni affetmesi için onun ellerine sarıldım.

B) Hasan tiril tiril titriyor, anasına sarılıyordu.

C) Tarlaya varır varmaz kazmaya sarıldı.

D) İkinci sınıfa geçtikten sonra derslerine daha fazla sarılmıştı.

38. "Sürmek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "olmaya devam etmek" **anlamında kullanılmıştır? (2008)**

A) Bilmiyorum, baygınlığım ne kadar sürdü.

B) Bu kurabiyelere sakın kimse el sürmesin.

C) Çürük meyveleri, düşüncesizce, piyasaya sürmüşler.

D) Bu sene tarlasını yeni aldığı iki öküzle sürecek.

39. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sebep - sonuç ilişkisi vardır? (2008)

A) Akşama getirmek üzere arabamı alabilirsin.

B) Kitabı da dergiyi de ona verdim gitti.

C) Çarşıya, resimleri çerçeveletmek için gittim.

D) Onu uysallığından dolayı çok severim.

40. "Vakit ve fırsat varken geleceğini sağlamaya çalışmayıp keyfe, zevke dalan, fırsat elden gittikten sonra aç ve perişan olur."

Bu cümle, aşağıdaki atasözlerinden hangisinin açıklamasıdır? (2008)

A) Ağustosta gölge kovan, zemheride karnın ovar.

B) Akşama karşı gitme, tana karşı yatma.

C) Gün varken davarını eve götür.

D) İşleyen demir, pas tutmaz.

41. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kimseye yararı dokunmamak" **anlamında bir deyim kullanılmıştır? (2008)**

A) Güneşinde mendil kurumadığı için yanına gitmedim.

B) "Ne sakala minnet ne bıyığa." diyerek eşyalarını kendi taşıdı.

C) Onun karnından söylediği laflardır bunlar.

D) Hatır gönül bilmeyen, dostlarını gücendiren bir kimseydi.

42. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir karşılaştırma söz konusu <u>değildir</u>? (2008)

A) Sanatçı, çağdaşlarından daha sade bir dil kullanmıştır.

B) Bu yıl, edebiyat kitaplarının satış oranlarında düşüş var.

C) Bu eserin üzerimdeki etkisini sarsılmak kelimesiyle özetleyebilirim.

D) Şiir de roman gibi çok okunan bir türdür.

43. Aşağıdaki tanım cümlelerinden hangisi kişisel görüş içermektedir? (2008)

A) Lunapark, türlü eğlence ve oyun kuruluşları bulunan alandır.

B) Melankolik, yanlış bir hayatın doğru yaşanamayacağını sezinleyen kimsedir.

C) Ağız, bir dilin sınırları içinde, bölgelere ve sınıflara göre değişen söyleyiş özelliğidir.

D) Yazılım paketi, geneli uygulamalarına yönelik olarak tasarlanıp hazırlanan yazılımdır.

44. Bazı yazarlar çok titizdirler. Eserlerini kusursuz denecek seviyeye getirmek için her cümlenin üzerinde saatlerce, günlerce çalışırlar. Böyle yazarların eserlerini çevirmenin zor olduğunu bilirim. Zaten bu tarz eserlerin aslındaki güzelliklerin, çevirilerine tam anlamıyla yansıtılabildiğini de söyleyemem. Fakat yine de sanat değeri taşıyan edebî eserlerin dilimize çevrilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>? (2008)

A) İyi yazılmış bir eseri, eksiksiz çevirmenin imkânsız olduğuna

B) Yabancı yazarlara ait bazı eserlerin dilimize kazandırılması gerektiğine

C) Bazı yazarların eserlerini mükemmel hâle getirmek için çok zaman harcadıklarına

D) Bir eserin başka dillerde yayımlanmasının, sanat değerini yükselttiğine

45. Memleketimizde çıkan çeşitli dergiler arasında en canlısı gene de Pazar Postası. Gene de diyorum, çünkü Pazar Postası'nda çıkan yazılarda insanı önce tedirgin eden sonra da kendine bağlayan, fakat biraz dikkat edildiğinde de hayal kırıklığına uğratan bir özellik var: Uydurma denilen, Türk dili kurallarına göre türetilmemiş kelimelerin ölçüsüz kullanılması.

Bu paragrafa göre Pazar Postası adlı dergi için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>? (2008)

A) Her ayın son pazarı yayınlandığı

B) Yazılarının insanları etkilediği

C) Yurt içinde çıkarılan bir yayın olduğu

D) Yanlış türetilmiş kelimelerin çokça kullanıldığı

46. Destan insanın bir anlık duygulanmasıyla yazılabilecek bir şiir türü değildir. Geçmişe ait oldukları için araştırma gerektirir. Geniş bir dil ve tarih kültürü icap ettirir. Sabırlı ve çileli bir çalışma sonucunda ortaya çıkar. Bunlar destan yazmayı zor bir iş hâline getirir. Bu yüzden sanat hayatlarının ilk yıllarında destan yazmaya heveslenen şairlerimiz, işin zorluğunu anlayınca bundan vazgeçiyorlar.

Bu paragrafta aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir? (2008)

A) Destanın zengin bir kültürel birikimle yazılabileceğine

B) Şairlerin başlangıçta destan yazmaya eğilim gösterdiğine

C) Destan şairliğinin özel bir yetenek gerektirdiğine

D) Destan yazmanın meşakkatli biri olduğuna

47. **Kendisinden bir hizmet beklenen veya verilen görevi yerine getirmesi umulan kişilerin, çeşitli bahaneler öne sürerek, yavaş davranmaları yahut işin yapılmasına engel olmaları anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir? (2008)**

A) Ekmeği ile oynamak

B) İpe un sermek

C) Kabak tadı vermek

D) Burnunun dikine gitmek

48. (1) Kitapların serüveni de yazarlarının serüveni kadar ilginç olabilir, yazarlarının ölümünden sonra doğan kitapların serüveni daha da ilginçtir. (2) Birer bitmemiş yapıt olmalarına karşın "Dava"nın, "Şato"nun kısa sürede XX. yy. yazınının en büyük eserleri arasında yer alışını düşünün. (3) Saussure, öğrencilerinin tuttuğu notların ölümünden sonra yayımlanması sayesinde tanınmış ve dil bilimi üzerindeki etkisini günden güne artırarak devam ettirmiştir. (4) Ne var ki, çoğu yazarın temel kaygısı kişileri aşağılamak değil, titiz bir yöntem araştırıcısı olarak hazır kalıpları yıkmak, esere katkıda bulunmaktır.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır? (2008)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

49. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır? (2008)**

A) 2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçiriliyor.

B) Modern anlamda tiyatro, edebiyatımıza Tanzimat döneminde girmiştir.

C) 27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü çeşitli etkinliklerle kutlandı.

D) Türk Dili dergisi, bu sayısında etimolojik incelemelere yer vermiş.

50. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne - yüklem uyumu yoktur? (2008)**

A) Duvarlar, bakıldıkça uzuyorlar, yükseliyorlar.

B) Güneşin sıcaklığından kaçanlar, deniz sularının serinliğine sığınıyor.

C) Caddeler, sokaklar, o ve bu an, sanki bulutlarla bir akıyor.

D) Ağaçlar, taşlar ve kayalar ışıkta kaybolmuş, erimişlerdi.

51. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır? (2008)**

A) Dil, iletişimi sağlayan canlı bir varlıktır.

B) Dilimiz, yeni kelime türetilmesine son derece elverişli ve müsaittir.

C) İyi yazmak, doğru yazmaktan çok çaba ister.

D) Tanınmış yazarlarda zaman zaman dil yanlışları yapmaktadırlar.

52. Seslerin birbirleriyle münasebetleri sırasında gramer birliğinin bünyesindeki bir konsonantın bazen düştüğü görülür.

Aşağıdakilerin hangisinde buna bir örnek vardır? (2008)

A) Pos bıyıklar, bu kuru ve ufarak yüzü gölgeliyordu.

B) Okumaya gönlün varsa okutacağım seni, dedi.

C) Hastalıklı duyarlığıyla geçmi bir dönemin yazarıydı o.

D) Perşembenin gelişi çarşambadan belli olur.

53. "İle" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "vasıta" **görevinde kullanılmıştır? (2008)**

A) Hikâyelerinde ku ile kayayı birlikte kullanır.

B) Bizim köydekiler, sabaha karşı büyük bir gürültü ile uyanmış.

C) Ateşoğlu, yaşlılığın getirdiği hastalık ile bitkindi.

D) Boğazın bu geceki letafetini bir manzume ile tasvire çalışıyordu

54. Aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı yapıda kurulmuş bir birleşik sıfat vardır? (2008)

A) Ahmet'in kafasını birtakım düşünceler meşgul ediyordu.

B) Onun kocaman kahverengi gözlerine dikkatle baktı.

C) Bir aralık açıkgöz adamın biri kitabı alıp getirmiş.

D) Çocuklar sırayla aksakallı dedelerinin elini öptüler.

55. Aşağıdakilerin hangisinde "-a, -e" **fiilden fiil yapma eki kullanılmıştır? (2008)**

A) Baca deliğini bir bezle tıkadılar.

B) Bu hafta ünsüz türemesine çalıştım.

C) Çocuk, kanayan eline korkuyla baktı.

D) Şehirde yaşamak, ona zor gelmişti.

56. Aşağıdakilerin hangisi biçimce ve anlamca olumsuz cümledir? (2008)

A) Acı biberi sevmiyor değilim.

B) Onun yükselme azmi yok değil.

C) Bir dakika olsun dinlenir değiliz.

D) O, yolculuktan korkmaz değil.

57. Babasını çok sever, saygı duyardı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu nasıl giderilir? (2007)

A) "Sever" sözcüğünden sonra "ve" sözcüğü getirilerek

B) "Saygı" sözcüğünden önce "büyük" sözcüğü getirilerek

C) "Saygı" sözcüğünden önce "ona" sözcüğü getirilerek

D) "Çok ve saygı" sözcüklerinden önce "hem" sözcüğü getirilerek

58. Aşağıdakilerin hangisinden altı çizili sözcük çıkarılırsa, cümlenin anlamında değişme olmaz? (2007)

A) Okuldan gelince önlüğünü üstünden çıkarıp dolaba astı.

B) Ali'ye bu işin çok zor olmayacağını söylemişlerdi.

C) Sınıftaki bazı öğrencilerin temizliğe önem vermediğini gördü.

D) Bu yaz, işleri nedeniyle henüz tatile çıkamadılar.

59. "Dönmek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "yönelmek" **anlamıyla kullanılmıştır? (2007)**

A) Ortalık savaş alanına döndü.

B) Çiftçiler akşam olunca aynı yoldan köye döndü.

C) Oyuncu, birden seyircilere döndü.

D) Martılar, denizin üzerinde dakikalarca döndü.

60. "Değil" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlamını olumlu yönde değiştirmiştir? (2007)**

A) Önerilen ücreti henüz kabul etmiş değilim.

B) Olayların nasıl sonuçlanacağını tahmin etmiyor değilim.

C) Şiiri sizin kadar güzel okuduğumu söylemiş değilim.

D) Söylediklerinizi uzun uzun düşünmüş değilim.

61. "Çok çok" **aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır? (2007)**

A) Yanlarına yiyeceklerden çok çok almışlardı.

B) Yolculuğumuz çok çok iki gün sürer.

C) Yemeği çok çok, ekmeği az az yiyorlardı.

D) Kına gecesinde çerezi çok çok dağıtmıştı.

62. "Öfkenin ateşi önce sahibini yakar, sonra kıvılcımı düşmana ya varır ya varmaz." **sözünde** "öfke" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır? (2007)**

A) Düşmana küçük zararlar vereceği

B) Bazen de düşmana zarar vermeden kaybolacağı

C) Yaratacağı zarardan korunmak gerektiği

D) Asıl zararı sahibine verdiği

63. Hırs, bir geminin yelkenini şişiren yele benzer, çoğu gemiyi batırır, azı da gemiyi olduğu yerde tutar.

Voltaire

Bu özdeyişte aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır? (2007)

A) Ölçü

B) Azim

C) Cesaret

D) Çaba

64.

1. Yağmur yağdıktan sonra etrafa toprak kokusu yayılır.
2. İşe geldiğine göre buralarda bir yerde olmalıdır.
3. Bu çocuk, ileride iyi bir müzisyen olacak.
4. Bu kadar gürültüde çalışabilmek ne mümkün?

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde "sezgi ya da tahmin" **söz konusudur? (2007)**

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

D) 1 ve 4

65.

1. sırtıma
2. sevinç
3. gibidir
4. yarım kalan
5. bıçak
6. saplanan
7. bir

Yukarıdaki kelime ve kelime gruplarıyla anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur? (2007)

A) 7 - 2 - 4 - 1 - 6 - 5 - 3

B) 1 - 6 - 7 - 5 - 4 - 2 - 3

C) 4 - 7 - 2 - 1 - 6 - 5 - 3

D) 2 - 1 - 6 - 4 - 7 - 5 - 3

66. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlamında "kesinlik" **yoktur? (2007)**

A) Geniş kavisler çizerek uçmaya başladı.

B) Yuvasının üstünden birkaç kere geçti.

C) Birkaçını çözmeyi deneyeceğim gene de.

D) Başkan şu sıralarda açıklama yapıyordur.

67. Sanatçı aynı zamanda bir araştırıcı, bir öğretmen, bir politikacı olamaz mı? Olur tabi. Ama bu çalışmalar sanat değil; incelemedir, politikadır, öğretmenliktir, gazeteciliktir. Bunları birbirinden ayırmak gerekir. Sanatçının mücadelesini kendi silahı ile yaptığını gözden uzak tutmamak gerekir.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz? (2007)

A) Sanatçı, zaman ve emeğini kendi alanında kullanmalıdır.

B) Her iş kendi yapısı ve koşulları içinde değerlendirilmelidir.

C) Sanatçı, gücünü meydana getirdiği eserleriyle gösterir.

D) Sanatçı yetenekli olduğu her alanda başarılı olabilir.

68. Montaigne, önyargıları olsa bile, bunları "körün değneği" hâline getirmeyen, onları taşlaştırmayan, ender yazarlardan biridir. Denemeler'ine başlarken okuyucusuna, kitabının farklı olacağı sözünü vermiştir. Denemeler'in her baskısında eserini genişletirken hem gözden geçirir hem de okuduğu yeni kaynaklara dayanarak önyargılarını elemeye tabi tutar ve yeni denemeler ilave etmekten çekinmez.

Paragrafa göre Montaigne için aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2007)

A) Kemikleşmiş düşüncelerinin olmadığı

B) Kendini sürekli geliştirdiği

C) Özgün bir yazar olduğu

D) Deneme türünün öncüsü olduğu

69. Hayatı yaşamaya değer hâle getirmek için gündelik yaşamı işle doldurmak gerekir. Eğer bir kere boş oturmaya alışırsanız, artık kötü düşüncelerden kurtulamaz, huzursuz olursunuz. Kendinizi bir işe vermeniz, ruhunuzu bir heyecana kaptırmanız, sizi oyalayacak ve hayata gülen gözlerle bakmanızı sağlayacaktır.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir? (2007)

A) Uğraşlar, insanı zararlı düşüncelerden uzaklaştırarak mutlu eder.

B) Kendini bir işe kaptıran, başka bir şey düşünemez.

C) İnsanın kendisine bir iş bulması pek de kolay değildir.

D) İnsan bir amacı olduğu sürece hayata bağlı kalır.

70. Bir çabanın, bir mücadelenin ve yürekliliğin bulunmadığı yerde, gerçek insanın da bütün boyutlarıyla belirmeyeceğine inanıyorum. İnsan ancak olağanüstü bir durumla burun buruna gelirse, gerçek kimliğini ve kendi gerçek boyutlarını görebiliyor. Tıpkı madenlerin saf mı, katışık mı olduğunun, denek taşına sürtülerek anlaşılması gibi bir şey bu.

Paragrafın ana fikri aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle ifade edilebilir? (2007)

A) Zora dağlar dayanmaz.

B) Altın ateşte insan mihnette belli olur.

C) Cefayı çekmeyen safanın kadrini bilmez.

D) Demircinin canı demirden berk gerek.

71. Dedikodu yapan kişilerin zevkine ortak olmayın. Nerede insanların aleyhinde bir konuşmaya tanık olursanız, orayı hemen terk edin; duyduklarınızı da hemen unutun. İnsanların erdemleri hakkında duyduklarınızı ise hatırda tutun ve başkalarına anlatın.

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir? (2007)

A) Başkalarını çekiştirmemek gerektiğinden

B) İnsanların iyi özelliklerinin dile getirilmesinden

C) Eleştiri yapmamak gerektiğinden

D) Yanlış davranışlara ortak olmamak gerektiğinden

72. Dil gerçek etkisini düşüncede gösterir. Düşünceyi ortaya çıkaran, ileri götüren ve onun kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan dildir. Düşünce ve konuşma, karşılıklı olarak birbirini etkilediği için bu eylemler, birbirine bağlı olarak sürekli bir gelişme gösterir. Büyük düşünürler, büyük düşünce eserlerini, ancak yetkin bir dil aracılığıyla kurabildikleri gibi, büyük düşünceleri de ancak dilini geliştiren toplumlar üretebilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın ana düşüncesini desteklemez? (2007)

A) Düşünce, gelişmiş bir dille ifade edilirse etkili olur.

B) Savaşlar ve ekonomik sarsıntılar dilin gelişmesine engel olur.

C) Düşünmek ve konuşmak, daima birbirini etkileyen eylemlerdir.

D) Düşünce, konuşmayla veya yazıyla ortaya çıkar.

73. Her sanat dalının kendine özgü gereçleri vardır. Resimde renk, müzikte ses, edebiyatta dil kullanılır. Tanrı vergisi ilhamın sanatçı için ne denli önemli olduğunu yadsıyacak değilim, kuşkusuz. Ancak işlenmemiş, eğitilmemiş bir insana, salt ilhamın verebileceği bir şey yoktur. Sanatçı, uğraştığı alanın teknik konularını bilmek zorundadır. Bir taşta olağanüstü bir heykel gizlidir; ama onu ortaya çıkarmak için, taşı nasıl yontacağınızı da bilmeniz gerek.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir? (2007)

A) İyi bir sanatçı için, ilhamın yanı sıra iyi bir eğitim de gereklidir.

B) İlhamı olmayan insan, ne kadar uğraşırsa uğraşsın iyi bir sanatçı olamaz.

C) Sanatkârlık, eğitimle, çabayla değil, Tanrı vergisi ilhamla ilgilidir.

D) İyi gereç olmadan, iyi sanat yapıtı da oluşturulamaz.

74. Çeviri, ya soluk bir fotoğraf ya da sadakatsiz ama renkli ve canlı bir öykünme diyor kitap. Çeviri, bir yeniden yazma, bence... Şiir gibi, deneme gibi ama onlardan çok daha güç. Edebiyatçılar, hiç olmazsa on büyük şair, on büyük romancı, on büyük tiyatro yazarı üzerinde anlaşabilirler, hangimiz on büyük çevirmen sayabiliriz?

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir? (2007)

A) Ne yazık ki yapıtın aslına uygun çeviri yapan çevirmen çok azdır.

B) Çeviriyle fotoğraf çekme arasında yakın bir ilişki vardır.

C) Çeviri; çevrilen yapıtın yeniden yazılması demektir. Yazınsal türlerin en zorlarındandır.

D) Çevirmen, çevireceği yapıtın dili kadar kendi ana dilini de çok iyi bilirse, başarılı olur.

75. Beğenilen, sevilen, yüzyıllar boyu söylenip dinlenen bir şiir neden güzeldir; onu etkileyici, güçlü kılan etkenler nelerdir? Yazarlarımız, eleştirmenlerimiz, edebiyat tarihçilerimiz genellikle bunu araştırmazlar; çoğu kez öznel değerlendirmeleri sıralayıp dururlar.

Paragraftan aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>? (2007)

A) Eleştirmenlerin beğendiklerinin yüzyıllarca yaşadığı

B) Yazarların değerlendirmelerinin bireysel bir düzeyde kaldığı

C) Eleştirmenlerin bazen nesnel değerlendirmeler de yaptıkları

D) Şiiri güçlü kılan nedenleri araştırmak, bulmak gerektiği

76. "Bildiklerimin içinde en önemli saydığım ve daima itibar ettiğim prensip şudur: Elimde bulunan bir işi, sanki hayatım ona bağlıymış gibi, bütün dikkatimi ve enerjimi toplayarak mükemmel şekilde bitirmeye çalışırım."

Grasse

Paragrafta anlatılmak istenen düşünceyi aşağıdakilerden hangisi destekler? (2007)

A) İyi bir başlangıç yarı yarıya başarıdır.

B) Başarı kuvvetli olana gülümser.

C) Başarı her şeyi temizleyen altın yaldızlı bir alevdir.

D) Saçımı tararken yalnızca saçımı düşünürüm.

77. Kanayan bir yara gördüm mü yanar tâ ciğerim.
Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim.
"Adam, aldırma da geç git." diyemem aldırırım.
Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırırım.

Mehmet Âkif ERSOY

Dörtlükten şair ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>? (2007)

A) Çevresine karşı duyarlı olduğu

B) Tek başına hareket etmekten kaçındığı

C) Mücadeleci bir kişiliğe sahip olduğu

D) Doğrudan yana bir tavır sergilediği

78. Türkülerde tüter dağ dağ yayla yayla
Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.
Ah bu türküler köy türküleri
...
Altlarında imza yok ama
İçlerinde yürek var.

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

Şiirde geçen "İçlerinde yürek var." **sözüyle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir? (2007)**

A) İnsanlarımızın birbirini çok sevdiği

B) Türkülerin duygu yüklü olduğu

C) Anadolu halkının temiz kalpli olduğu

D) Türkülerin herkesçe çok sevildiği

79. (1) Yazı, ancak biçimi sayesinde, biçimini bulduğu ölçüde yaşar. (2) Villon'lar, Moliere'ler birçok yazara öykünmüş; konularını hatta sözcüklerini onlardan almışlardır. (3) Onları ölümsüzleştiren sır; kendilerine değin biçimi olmayana biçim vermiş olmalarıdır. (4) Onların yapıtları bunun için kalıcı olmuş, belleklerde yer etmiştir.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen düşünce, numaralanmış cümlelerin hangisindedir? (2007)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

80. (1) Herkes öğrenim ve iş hayatında başarılı olmayı ister. (2) Ama her zaman istemek hatta çalışmak da yeterli olmayabilir. (3) Özellikle radyo, televizyon gibi araçlar, dinleme yoluyla birikim kazandırır. (4) Yeteneklerimiz ve alışkanlıklarımız başarılı olabilmemizde çok önemlidir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi, paragraftaki düşünce akışını bozmaktadır? (2007)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

81. Şairin beyninde ve gönlündekileri herkesin anlayabileceği bir kalıba dökmesi, dizeleştirmesi şiirdir.

Bu cümleye anlamca en yakın cümle aşağıdakilerden hangisidir? (2007)

A) Şiir, şairlerin çevresinde gördüklerini duyduklarını yazıya geçirmeleridir.

B) Yazılan şiirler, kitaba dönüştürülüp piyasaya sürülmedikçe, şiir olma niteliği taşımaz.

C) Yazıya geçirilen her türü duygu ve düşünce şiirdir.

D) Şiir, duygu ve düşüncelerin söze dönüşerek algılanabilir duruma gelmesidir.

82. İnsanın elinden geleceğe uzanma isteğini, yarına kalma sevincini alın; onu bir uçurumun kıyısına getirmiş olursunuz.

Bu cümleye anlamca en yakın ifade aşağıdakilerden hangisidir? (2007)

A) İnsanı yaşama bağlayan güç, onun umutlarıdır.

B) İnsanın kişiliğiyle hayalleri arasında büyük benzerlikler vardır.

C) İnsanların ülküleri, sevinçlerinin de kaynağıdır.

D) Yaşamı sevmeyen insanın geleceğe ait bir hayali de olamaz.

83.

1. Söyleme sırrını dostuna, o da söyler dostuna.
2. Dost dediğin, kara günde belli olur.
3. Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.
4. Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan (almak).

Yukarıdaki cümlelerin hangi ikisi yakın anlamlıdır? (2007)

A) 1 ve 4

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

D) 1 ve 2

84. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tanım yapılmıştır? (2007)

A) İnsan, içinde yetiştiği çevrenin bir ürünüdür.

B) Benzer şartları yaşayanlar benzer biçimde düşünür.

C) Uluslararası kültürel alışveriş dünya barışına yardımcı olur.

D) Kültür; bireylerin duyuş, düşünüş ve davranış birliğidir.

85. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde dayanışmanın, yardımlaşmanın önemi vurgulanmıştır? (2007)

A) Baş sağ olursa börk çok bulunur.

B) Her sakaldan bir tel çekseler, köseye sakal olur.

C) Dağ dağ üstüne olur, ev ev üstüne olmaz.

D) Bin tasa bir borç ödemez.

86. "Ancak" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır? (2007)**

A) Bu koşullar altında ancak liseyi bitirebildi.

B) Sözünü ettiğin araba ancak on bin lira eder.

C) Seni bu gidişle ancak bir ay sonra arayabilirim.

D) İstediğin parayı verebilirim, ancak hemen değil.

87. "Bu yaptıkların nedir?" diyerek.....ne karşılık verirdin?

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisinin gelmesi uygundur? (2007)

A) üstüne bir bardak su içsem

B) üstüne atsam

C) üstüne yürüsem

D) üstüne düşsem

88.

1. belki yanılsamadır kederli bir bahçıvan olmak
2. yaşamak yaseminlerin bir çağrışımıdır belki
3. bu yüzden herkesin karşı çıktığı bir günde ölebilir
4. bahçıvanları budayan kederli bir yasemin

Salih Bolat

Numaralandırılmış dizelerin hangisinde bir olasılık anlamı yoktur? (2007)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

89.

1. Kimse, daha çok şey öğrenemeyecek kadar yaşlı değildir.
2. İnsan gençliğinde öğrenir, yaşlılığında anlar.
3. Öğrenmenin sınırlarını genellikle kendiniz koyarsınız.
4. Bir şey öğrenmek için dün gittiğiniz yoldan gidiniz.

Yukarıdaki sözlerden hangileri anlamca birbirine daha yakındır? (2007)

A) 1 ve 3
B) 1 ve 4
C) 2 ve 1
D) 2 ve 4

90. Aşağıdakilerin hangisinde bir öneri gerekçesiyle birlikte verilmiştir? (2007)

A) Gözleri, ağlamaya hazır çocukların gözlerine döndü, ama dudaklarında ufacık bir titreme gözükmedi.
B) Ama arkadaşlar, durup dinlenmeyelim, çünkü açlık bir kurt gibi peşimize düşmüş bulunuyor.
C) Ağaç güneşte serpilir, fakat toprağın derinliklerindeki kökü ile beslenir.
D) "Hiç çobandan denizci olur mu?" derdik, fakat çok geçmeden denizcilikte hepimizi geride bıraktı.

91. Aşağıdakilerden hangisi, "Ayağını yorganına göre uzat." **atasözüne anlamca en yakındır? (2007)**

A) Bal ile kaymak yenir ama her keseye göre değil.
B) Bal olan yerde sinek de olur.
C) Balık kokarsa tuzlanır, ya tuz kokarsa ne yapılır?
D) Balık ağa girdikten sonra aklı başına gelir.

92. Aşağıdakilerin hangisinin anlamında "kesinlik" **vardır? (2007)**

A) Sisli denizlere açıldım bir zaman.
B) O yaza bir daha hiç dönülmeyecek.
C) Ne göreceğim aynalarda?
D) Bahçeler gözüme yeni bir şöhret.

93. Aşağıdakilerden hangisi "Gerçekte sanat, izleyicisini yansıtır." **cümlesine anlamca en yakındır? (2007)**

A) Sanatı kendine yaşama biçimi seçenler için yaşam büyük bir sanattır.
B) Sanatın görevi doğayı kopya etmek değil, anlatmaktır.
C) Sanatın görevi yol boyunca ayna tutmaktır.
D) Gerçeğin yaratım yoluyla yeniden üretilmesidir sanat.

94. Aşağıdakilerin hangisinde koşula bağlı bir eylem vardır? (2007)

A) Ne zaman yürüsem kendime, dalgın, gözlerimin içinden dalıp gidiyor uzaklara sokak.
B) Kırık hayallere çarpıp dönen bir çığlık olsam da, sokaklar sevdim, sokaklar terk ettim.
C) Yıllardır akrebim koşar adım aradı yelkovanını, saniyeleri yağmalanmış saatlerini kadranıma kattın.
D) Yüzünde güzden gölgelerle karşılarken akşamı, kucağında yalnızlığına sürtünen kedin.

95. Aşağıdaki dizelerin hangisinde gerçekleşmemiş bir beklenti vardır? (2007)

A) Sahi kaç yaşındaydık bir akşamüstü Çınaraltı'nda?
B) Dünyadan ve insanlardan konuşacaktık.
C) Bir ince nakışla geçip gidiyor akşamüstü.
D) Çınaraltı'ndan geçtim yüzümde beyaz güvercinlerle.

96. Aşağıdakilerden hangisinde "gözünde büyütmek" **ile ilgili bir eleştiri yapılmıştır? (2007)**

A) Kaçan balık büyük olur.

B) Komşuna iki inek iste ki kendin bir inekli olasın.

C) Korku dağları bekletir.

D) Sefa ile yenen cefa ile kazanılır.

97. "Benim bugünlere gelmemde elbette katkıları olmuş birçok yazar ve sanatçı oldu. Ben onların haklarını teslim ediyor ve ellerinden saygıyla öpüyorum. Kadir bilmezlik önermiyorum. Onlara sütannelerim diyorum ben. Ama artık büyüdüm. Ayrı eve çıktım. Dünyaya başka pencereden bakıyorum." **diyen birinin aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenmez? (2007)**

A) Kitaplara, sayfalara çok borçlandım.

B) Kendi takvimimi astım duvarıma.

C) Birçok yazar tarihin bir döneminde kalmış.

D) Bundan sonra yalnızca benim yazdıklarım okunmalı.

98. Sonbahar, içinde en rahat ettiğim mevsimdir. Özgüven duygusunu en çok sonbaharda hissederim. Yavaşlığı keşfederim. Yazın tutku dolu yakıcılığından sonra sakinleşmiş bir hüzün iyi gelir bana. Sonbaharın incelmiş kederlerini kendime, yüzüme, duruşuma yakıştırırım. Zamanı bütün benliğimle, bütün varlığımla, bütün derinliğimle hissederim. Bu yüzden olsa gerek, zaman sonsuzlaşır, yapmayı düşündüklerim için yeterince zaman varmış duygusunu yaşarım.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi yazarın sonbaharla ilgili düşüncelerinden biri olamaz? (2007)

A) Kimi yönleriyle insana benzediği

B) Zaman olgusunun en iyi bu mevsimde hissedileceği

C) Çalışmalar için yeterince vakit kazandırdığı

D) Zamanın yavaşladığı izlenimini uyandırdığı

99. Konularımı maddi, manevi cepheleriyle ya kendi hayatımdan, ya çevremden alırım. Ama verişlerimde bir prizmadan geçmişçesine asli şekillerde değişmeler olur, neticeyi ben bile tanımakta güçlük çekerim.

Bu paragraf için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir? (2007)

A) Nasıl Yazarım?

B) Şiir mi Nesir mi?

C) Bütün Yönleriyle Yazı

D) Edebî Metinler

100. Aşağıdakilerden hangisi diğerleriyle aynı paragrafta yer alamaz? (2007)

A) Kulpunu çekmem yetiyordu, kapısı kilidinden kurtulur, gelirdi.

B) Unutulmuşu bir daha asla tamamen geri getiremeyiz.

C) Böylesi belki de iyidir.

D) Oysa böyle, anlarız hasreti, hem unutulan şey içimize ne kadar gömülmüşse, o kadar iyi anlarız.

1. C	2. B	3. D	4. A	5. B	6. D	7. A	8. B	9. D	10. C	11. A	12. B	13. D	14. C	15. B	16. C	17. A	18. B	19. C	20. C
21. A	22. B	23. C	24. D	25. B	26. A	27. C	28. B	29. D	30. A	31. C	32. D	33. A	34. C	35. B	36. C	37. C	38. A	39. D	40. A
41. A	42. C	43. B	44. D	45. A	46. C	47. B	48. D	49. B	50. C	51. B	52. A	53. D	54. B	55. A	56. C	57. C	58. A	59. C	60. B
61. B	62. D	63. A	64. B	65. C	66. D	67. A	68. D	69. A	70. B	71. C	72. B	73. A	74. C	75. A	76. D	77. B	78. B	79. A	80. C
81. D	82. A	83. C	84. D	85. B	86. D	87. C	88. D	89. A	90. B	91. A	92. B	93. C	94. A	95. B	96. A	97. D	98. C	99. A	100. A

TÜRKÇE - 2
(ÇIKMIŞ SORULAR)

1. **Aşağıdakilerden hangisi küçük ünlü uyumuna aykırıdır?**

A) Ilıklaşmak

B) Güreşmek

C) Kavuşmak

D) Görülmek

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ses düşmesine uğramış bir bileşik sözcük vardır?**

A) İstanbul'a taşınınca bütün düzenimi kaybettim.

B) Buradaki güzellikleri yeni yeni fark ediyorum.

C) Fikirlerini açıkça söylemeni çok doğru buluyorum.

D) Onlarda bize karşı soğukluk olduğunu hissettim.

3. **Aşağıdakilerden hangisi kurallı bir fiil cümlesidir?**

A) Konuşmasını önceden hazırlamadığı belliydi.

B) Yanıma sessizce yaklaştığını hissetmedim.

C) Çok mutluyum sizlerle birlikte olmaktan.

D) Tanıyorum bu çocuklardan çoğunu.

4. "Gönlümü yayla yaptım Bingöl çobanlarına." **cümlesinde aşağıdaki öğelerden hangisi yoktur?**

A) Dolaylı Tümleç

B) Özne

C) Zarf Tümleci

D) Yüklem

5. **Türkçeye en çok benzeyen dil aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tibetçe

B) Moğolca

C) Akatça

D) Yunanca

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi öğelerinin sıralanışı bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Suyun sesi içimi açıyordu.

B) Yaz tatilini iple çekiyoruz.

C) Yeni çıkan kitabını okudum.

D) Ayşe'yi gördüm.

7. "Sonu p,ç,t,k ile biten bir sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığında, sözcüğün sonunda bulunan sert ünsüz yumuşar."

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bu kurala uymaz?

A) Hukuk

B) Ağaç

C) Renk

D) Yurt

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ki"**nin yazımı yanlıştır?**

A) Elindeki bilgiler doğru muki?

B) Bahçedeki çiçekler ne kadar da güzel.

C) Gözlerin öyle güzel ki...

D) Eldeki kuş daldaki kuştan iyidir.

9. Ustam ( ) dedi ( ) benim sandığı yapar mısın ( ) Sana layık değil ama üç beş kuruş biriktirdim ( ) Para lafını bırak ( ) dedi Mercan Usta ve ona nasıl bir şey istediğini sordu ( )

Aşağıdaki seçeneklerde / şıklarda verilen sıralamaların hangisi, bu parçada yay ayraçla ( ) gösterilen boşluklara karşılık gelen doğru sıralamadır?

A) (,) (,) (?) (.) (,) (.)

B) (,) (:) (?) (!) (.) (.)

C) (,) (,) (?) (.) (,) (?)

D) (!) (.) (?) (!) (.) (.)

10. Biçim bakımından dünya dillerinin gruplandırılmasında Türkçe hangi gruba girer?

A) Tek heceli diller
B) Bükümlü diller
C) Bitişken (eklemeli) diller
D) Bitişken, tek heceli diller

11. Devrik cümle, yüklemi sonunda bulunmayan cümledir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi bu tanıma uymaz?

A) Nasıl hevesle geldi bana.
B) Arkadaşlarıyla gittiler çarşıya.
C) Onun içine aniden sıkıntı çöktü.
D) Ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden.

12. Aşağıdaki altı çizili kelimelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Onun psikiyatır tarafından görülmesi lazım.
B) Kar yağınca trafik altüst oluyor.
C) Orkestra çok iyi çalıyordu.
D) Eski iskarpinler çok iyiydi.

13. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

A) Madem ki arayıp sormayacaktı, ne demeye telefon numaralarımızı aldı.
B) Küçük bir sokakda oturan bu yaşlı kadın günlerdir kafamızı kurcalıyordu.
C) Pekçok diplomat akşam verilecek yemeğe katılabilmek için acele ediyordu.
D) Yapılan sınavda Türkiye genelinde 23'üncüolan arkadaşımız büyük bir başarı yakalamıştı.

14. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Tülay Ablam akşam bize uğrayacağını söylediğinde çok sevinmiştik.
B) Menfaat sandalyeye benzer: Başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir.
C) Bilim insanları Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının etkileri konusunda yeni açıklamalar yaptı.
D) Afrika kıtasında, UNESCO'nun yaptığı araştırmalara göre açlık sınırının altında yaşayan binlerce insan var.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde rakamdan sonra gelen ekin yazımı yanlıştır?

A) Yarışta 2'inci gelince çok üzüldü.
B) Toplantı yarın saat 15.00'te başlayacak.
C) Sınava 3'üncü girişinde üniversiteyi kazanmış.
D) 21.40'ta herkes burada olsun.

16. "Sabah saatlerinde dışarı çıktığınızda sokakta insanlar görürsünüz ( ) elleri sefer taslı küçük kızlar ( ) uykudan yeni kalkmış kadınlar ( ) alelacele giyinmiş tıraşsız erkekler ( )"

Yukarıda parçada ayraçla ( ) belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (.) (,) (,) (.)
B) (.) (;) (,) (...)
C) (:) (,) (;) (.)
D) (:) (,) (,) (...)

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) Kitapların sayısı gün geçtikçe artıyor.
B) Çocuğun cansız cesedi yolda öylece duruyordu.
C) İşini bitirince geri iade etti.
D) Depoyu ful doldur.

18. Aşağıdakilerden hangisi öz geçmişte yer almaz?

A) Ad - soyad
B) Elektronik posta adresi
C) İlgi alanları
D) Akademik ünvanı

19. "Bir yöneticinin, amcasının arsasının da bulunduğu bir yerin kamulaştırılmasına karar verecek bir kurumun içinde yer alması"

Yukarıdaki alıntı kamu görevlilerinin karşılaşılabileceği hangi ikilem türüne örnek teşkil etmektedir?

A) Seçeneklerin birden fazlasının iyi olduğu ve "en iyi"ler arasında bir seçim yapılması gerektiği durumda karşılaşılan ikilem

B) Farklı gruplar ve kişiler üzerinde farklı etki ve sonuçları doğurması muhtemel bir kararın verilmesi gerektiği durumdaki ikilem

C) Seçeneklerin hiçbirinin tam manasıyla tatmin edici olmadığı ve içlerinden en az kötü ya da diğerlerine göre daha iyi olan seçeneğin belirlenmesi anındaki ikilem

D) Karar alıcının bireysel çıkarları ile genel anlamda kamu çıkarının çeliştiği "çıkar çatışması" ikilemi

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde <u>bir yazım yanlışı</u> vardır?

A) Ülkenin kuzeybatısında meydana gelen fırtına sonucu birçok insan evsiz kaldı.

B) "Halı Dokuyan Kızlar" tablosu açık artırmada yüksek fiyata alıcı buldu.

C) İçiçe geçmiş halkalarla yapılan sihirbazlık gösterisi hepimizi büyülemişti.

D) Annemin yaptığı talaş böreğinin tamamını akşam babamla yedik.

21. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna soru işareti <u>konulmaz</u>?

A) Peki keçi nerede

B) Öyküde anlatılan nedir

C) Nerede yaşamak istersiniz

D) Bakın ne yapacağım

22. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde büyük ünlü uyumu kuralı <u>aranmaz</u>?

A) Ayakkabı

B) Duvar

C) Sınıflar

D) Girişmek

23. Aşağıdakilerden hangisi olumlu cümledir?

A) Onun her dediğini yapacak değiliz.

B) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

C) İki karpuz, bir koltuğa sığmaz.

D) Evde hiç kimse yoktu.

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül <u>yanlış</u> kullanılmıştır?

A) İmlamız, lisanımız düzelince lisanımız da, kafamız düzelince düzelecektir.

B) Öyle insanlar vardır, konuştular mı ağızlarından bal akıyor sanırsın.

C) Umduk, bekledik, düşündük.

D) Yurtta sulh, cihanda sulh.

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili bir <u>yanlış</u> vardır?

A) Âşık Veysel bir ozandır.

B) Kaymakam Kadir bey geldi.

C) Fatma ninem herkes tarafından sevildi.

D) Nene Hatun Türk tarihinde önemli bir şahsiyettir.

26. Biçim ve kaynakları bakımından Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkçe, biçim bakımından tek heceli, kaynak bakımından Hint – Avrupa dil ailesine girer.

B) Türkçe, biçim bakımından bitişken, kaynak bakımından Sâmi dil ailesine girer.

C) Türkçe, biçim bakımından bükümlü, kaynak bakımından Ural – Altay dil ailesinin Ural koluna girer.

D) Türkçe, biçim bakımından bitişken (eklemeli), kaynak bakımından Ural – Altay dil ailesinin Altay koluna girer.

27. Aşağıdaki cümlelerden hangisi isim cümlesidir?

A) İşleyen demir pas tutmaz.

B) Hastalandığı için evine gitti.

C) Onun olaylardan haberi yok.

D) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

28. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

A) 23 Nisan 1920'de meclis açıldı.

B) Sevda Tepesi'nin birkaç maliki var.

C) Mehmet Akif Safahat'da şöyle diyor.

D) Bu ay dergimizin 8'nci sayısını sunuyoruz.

29. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükte yazım yanlışı vardır?

A) Yazık ki beni henüz tanıyamamışsın.

B) Akşam ki konuşmalarından pişman görünüyor.

C) Okuldaki yanlışların düzeltmeye çalışmalısın.

D) Demek ki aramızda dostluk kalmamış.

30. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "–de/-da"nın yazımı yanlıştır?

A) Minik Büşra'da hastalanmış.

B) Perdeler de yıkanınca her şey tertemiz oldu.

C) Sanki bizi gördü de görmezlikten geldi.

D) O, sınava bizim okulda katıldı.

31. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Edebiyat (yazın), bir bakıma yaşamın kendisi değil midir?

B) Bir eleştirmen, biçimden daha çok muhtevaya (içeriğe) önem vermelidir bence.

C) Bu yapıt (Çalıkuşu), bir genç kızın başından geçen olayları anlatıyor.

D) Kanıksamak (alışmak) sözcüğü sadeleşme akımı sırasında türetilen bir kelimedir.

32. Aşağıdaki cümlede parantezlerle boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

"Deniz ( ) düşünceye benzer ( ) Denizin ürünü inci ( ) düşüncenin ürünü akıldır ( )"

A) (,) (.) (,) (.)

B) (;) (.) (;) (.)

C) (,) (.) (:) (.)

D) (,) (:) (,) (!)

33. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yazım hatası vardır?

A) Yunus Emre, dilimizin ses bayrağıdır.

B) Deniz, bugün Ayşe Abla'ya gidiyormuş.

C) Yazıyı Hamdi Bey mi kaleme aldı?

D) Yeryüzüne en yakın gezegen Venüs'tür.

34. Herhangi bir ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler daima bitişik yazılırlar.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu duruma örnek bir kullanım vardır?

A) Karadeniz Türkiye'nin kuzeyinde yer alır.

B) Törene ağabeyimle birlikte geleceğiz.

C) Pazartesi günü okula gelmeyecek.

D) Bu bina eskiden aşevi olarak kullanılıyordu.

35. Bağlaç olan "da/de" daima ayrı yazılır ve büyük ünlü uyumuna uyar.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Ankara'ya gelipte bana uğramamana üzüldüm.

B) Babam, 1925'te Adana'da doğmuş.

C) Bu yıl kış da yaz gibi sıcak geçti.

D) Bu evin mutfağı da banyosu da çok küçük.

36. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

A) Cem Sultan (1459-1495)'ın hazin bir hayat hikâyesi vardır.

B) Bu yönetmeliğin 18'inci maddesini kabul etmiyorum.

C) O'nun aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

D) Yunus'u anlamadan Türk şiirini anlayamazsın.

37. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öğelerinin dizilişi bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Gördüğün her şeyi geçen yıl buraya aldım.

B) Ahmet uzun süredir bize uğramıyor.

C) Bütün katılımcılar dün sabah üniversitemize ulaştılar.

D) Sağdaki araba az önce parka girdi.

38. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ki'nin yazımı yanlıştır?

A) Olmaz ki böyle.

B) Babam geldi mi ki?

C) Ne yazık ki okula gelmedi.

D) Geçmiş zaman olurki hayali cihan değer.

39. Aşağıdaki cümlelerin hangisi olumlu cümledir?

A) Kardeşini görünce az sevindi.

B) Onda bir şey yok.

C) Sen okula gelme.

D) O burada değil.

40. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) özneleri ayırmak için kullanılmıştır?

A) Eve, köye, mahalleye uğramaz oldu.

B) Sokaklar, caddeler, meydanlar dolup taştı.

C) Köyler, şehirler, ülkeler gezmiş.

D) Havayı, karayı, suyu temiz tutmalıyız.

41. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) eloğlu

B) basımevi

C) aşçı başı

D) su böreği

42. Aşağıdakilerden hangisi iki noktanın (:) kullanımı ile ilgili değildir?

A) Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur.

B) Edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur.

C) Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonunda konur.

D) Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.

43. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde belirtisiz nesne kullanılmamıştır?

A) "Küçük bir çırak tutmalıyız." derdi.

B) Bunu bana küçük bir çocuk anlattı.

C) Sana güzel bir şiir okumak istiyorum.

D) Senelerden beri bir leylek görmüyordum.

44. Aşağıdakilerden hangisi olumlu cümledir?

A) Bakkalda günlük süt yoktu.

B) İşçiler işe zamanında başlamadılar.

C) Arkadaşımın kızı çok yaramaz değildir.

D) Birtakım sebepler sıralayıp özür diliyordu.

45. Aşağıdakilerden hangisi Ural - Altay Dil Ailesi'nin "Altay Kolu"**ndandır?**

A) Fince

B) Macarca

C) Japonca

D) Samoyed dilleri

46. "Yapılacak bir tek şey var, dedi Ali yanındakilere" **cümlesinin öge sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Nesne, Yüklem, Özne, Dolaylı Tümleç

B) Özne, Yüklem, Yüklem, Özne, Nesne

C) Özne, Yüklem, Yüklem, Özne, Dolaylı Tümleç

D) Nesne, Yüklem, Yüklem, Özne, Zarf Tümleci

47. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru işaretinin (?) yazımı yanlıştır?

A) Senden başka kim çıkabilir karşıma?

B) Bunları kimden öğrendin, diye sordu öğretmen?

C) Buraya nereden gelmişti, kimdi, neyin nesiydi?

D) Yunus Emre (?-1320) önemli bir şairdir.

48. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

A) 15 Ağustos 1975'de dünyaya geldim.

B) Dediklerimi duymuş mudur ki?

C) Mai Ve Siyah, Türk edebiyatının ünlü romanlarındandır.

D) Dünya, elips şeklindeki bir yörüngede güneş etrafında döner.

49. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin hangisinde "de" yanlış kullanılmıştır?

A) Hava kararınca kedisini de eve aldı.

B) Genel Müdür olan Semih'de gelince toplantıya başlandı.

C) Genel Kurmay gündemde bedelli askerliğin olmadığını açıkladı.

D) Biliyorum söylemiştin de unutmuşum işte.

50. Türkçe aşağıdaki dillerden hangisi ile aynı dil ailesi içinde yer almaz?

A) Macarca

B) Rusça

C) Japonca

D) Moğolca

51. Herhangi bir konu, olay ya da sorunla ilgili olarak yapılan araştırma ve inceleme sonuçlarını belirtmek, sonuçlarla ilgili değerlendirmeyi bildirmek için yazılan yazılara ne denir?

A) Rapor

B) Dilekçe

C) Özgeçmiş

D) Tutanak

52. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime, bir dolaylı tümleç görevinde kullanılmıştır?

A) Kirazlar bütün tezgâhları süslemeye başladı

B) Ahmet, sabah uyanınca ilk olarak pencereyi açar.

C) Anahtarı unuttuğundan dışarıda kaldı.

D) Hacılar Mekke'den dönmeye başladı.

53. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime doğru yazılmıştır?

A) Şehre gelen sirkte canbazların gösterileri ilgi ile izlendi.

B) İşyerine yeni alınan makinalar üretim miktarını çok arttırdı.

C) Olgunlaşan meyvalar toplanmadıkları için yere düşmüştü.

D) Sabah verdiği tahlil sonuçlarını öğleden sonra laboratuvardan aldı.

54. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harf yanlış kullanılmıştır?

A) Öğretmenler Günü bu yıl da buruk kutlandı.

B) 20 Mayıs 2010 Perşembe günü işe başladım.

C) Yunus Nadi, Cumhuriyet Gazetesi'nin kurucusudur.

D) Zigana Geçidi, Trabzon ile Gümüşhane'yi birbirine bağlayan devlet karayolu üzerindedir.

55. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ünsüz uyumu" (ünsüz benzeşmesi) ile bağdaşmayan bir yazım biçimi vardır?

A) Bugünkü dersim saat 18.00'de bitiyor.

B) Öğrenciler, sınıfdan gürültüyle çıktılar.

C) Esmer, sacda pişirilmiş bir somun ekmeği eliyle parçalayıp sofradakilerin önüne dağıttı.

D) Davulun sesi uzaktan hoş gelir.

56. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') doğru kullanılmıştır?

A) Türkiye Cumhuriyeti'ni Osmanlı Devleti'nin devamı olarak görenlerle bu sava karşı çıkanlar arasındaki tartışma gitgide büyüyor.

B) Türkçe'nin İngilizce'den ne kadar kelime aldığı bilinmiyor.

C) Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'nden geliyorum.

D) İstanbul'lular bu yıl susuzluk çekmeyecek.

57. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "etmek" eyleminin, yanındaki sözcükle bitişik yazılması doğrudur?

A) Soğuk ve yağışlı hava yurdu terketti.

B) Doğruyu yanlışı ayırdedemiyorsun.

C) Hayır, onu kimseye yâretmem!

D) Çocuğunu okula henüz kaydettirmemiş.

58. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde üç nokta (...) doğru kullanılmıştır?

A) Tam aklıma geleni söyleyecektim ki...

B) Dünyada sevdiğim iki kişi var: Annem, babam...

C) Hayattan beklentisi çok, çok yüksekti...

D) Masasının üstü şiir, masal, öykü kitaplarıyla... doluydu.

59. Aşağıdaki cümlelerin ayraçla belirtilmiş yerlerine sırayla konacak noktalama işaretleri aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

"Kendine en uygun öğüdü ( ) ancak kendin verebilirsin ( )"

A) (,) (!)

B) (;) (.)

C) (,) (.)

D) (;) (!)

60. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "daha" sözcüğü diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

A) Daha güzel bir gelecek için çocuklarımızı iyi yetiştirmeliyiz.

B) Türk edebiyatında daha çok yeni edebiyat göze çarpar.

C) Daha az çalışarak fazla para kazanmak istiyoruz.

D) Söylenmemiş sözler varken daha, şiirin bitmesi düşünülemez.

61. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir koşul söz konusudur?

A) Seni görmek için kalktım da nerelerden geldim.

B) Çalışırsa dönem sonundaki sınavda başarılı olacak.

C) Eve geç kaldığı için işlerini yetiştiremeyeceğini düşünüyor.

D) Artıyor hayat içindeki yalnızlıklarımız.

62. "İçeri giren, yeni insanlarla tanışıyordu."

Bu cümledeki virgülün (,) kullanım görevine eş bir kullanım, aşağıdakilerin hangisinde de vardır?

A) Arkadaşım kötü günümde beni düşünen, arayan insan olmalıdır.

B) Bugün en güzel günlerimden birini gördüm, yaşadım.

C) Bir nesnenin, bir kavramın bir adı olur, gerekirse onu kullanırsınız.

D) Müdür, odasını göstererek içeriye girmemizi istedi.

63. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

A) Karşına çıkıp da sana öğüt veren her insana körü körüne bağlanmaktan artık vazgeçmeli sin.

B) Bu başlık altında, "karşı" ve "karşın" sözcüklerinin anlam ayrıcalığı örneklerle belirtilmiş.

C) Önerilen ücreti azımsadığın için senin işi kabul etmekten vazgeçtiğini hepimiz biliyoruz.

D) İnsan önce kendi kusurlarını görmeli, sonra başkalarını eleştirmeye yeltenmelidir.

64. "Nasıl" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisine** "elbette" **anlamı katmıştır?**

A) Bak nasıl sınıfını geçecek!

B) Nasıl, şapka kiminmiş gördün mü?

C) Okumayı nasıl sevdiğimi herkes biliyor.

D) Yorgunluktan nasıl uyuduğumu hatırlamıyorum.

65. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?**

A) Gittikçe süzülen gözleriyle bana bakıyordu.

B) Okuyabilmek için odadaki ışık yeterli değildi.

C) Nihayet bir dönemeçte izlerin sahibini gördüm.

D) İstenilen kalıplarda her türlü heykeli yapabilirdi.

66. **Aşağıdakilerin hangisinde** "kaplamak" **sözcüğü** "çepeçevre sarmak, kuşatmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Onu görür görmez içini tarifsiz bir sevinç kapladı.

B) Yeni kapladığı yorganı omzuna almış oturuyordu.

C) Bahçe çitine kadar ormanın kapladığı evine bir patikadan gidiliyordu.

D) Dudaklarının üstünü kaplayan muntazam kesilmiş koyu bıyıkları vardı.

67. "Dayanmak" **kelimesi aşağıdakilerin hangisinde** "Ailenin birliği karşılıklı sevgi ve saygıya dayanır." **cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?**

A) İki genç, kırarcasına küreklere dayandılar.

B) Kimseye boyun eğmemek için el emeğine dayanan bir hayat sürüyordu.

C) Aradan biraz daha geçince öğretmen dayanamadı, söze başladı.

D) Odalardan birinde köşeye dayanmış bir adam, uyumuş gibi görünüyor.

68. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "istemeden birinin işine yarayacak biçimde davranmak" **anlamında bir deyim kullanılmıştır?**

A) Boş bir odada içim sıkılarak saatlerdir bekliyordum.

B) Memurluk hayatı boyunca her oturduğu koltuğu doldurmuş.

C) Ne yaparsanız yapın, yeter ki akıllıca olsun demiş, işin içinden çıkmış!

D) Büyük bir döviz kaynağımız olan turizmimizi baltalamak kimin ekmeğine yağ sürer?

69. Kuşkusuz birçok önemli konuya ... ama, ulusumuzun temel sorunlarından bazıları yüzüstü duruyor.

Bu cümlenin anlam bütünlüğünü sağlamak için üç nokta ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) el uzattı

B) el verdi

C) el koydu

D) el attı

70. Aşağıda numaralandırılmış kelimeler verilmiştir:

1. bir şey
2. yanlışlık
3. büyük
4. en
5. diye
6. yanlışlık
7. tanımamak

Bu kelimelere göre yapılmış sıralamaların hangisiyle "Yaşamda doğrular kadar yanlışlar da vardır." **anlamını ifade edebilecek bir cümle oluşturulamaz?**

A) 2 - 5 - 1 - 7 - 4 - 3 - 6

B) 4 - 3 - 6 - 2 - 5 - 1 - 7

C) 6 - 5 - 1 - 4 - 3 - 2 - 7

D) 6 - 5 - 1 - 7 - 4 - 3 - 2

71. (1) İyi yazılmış bir kitap okumak, kötümserlik kuyularından çıkarır bizi. (2) Çıkarıp da gösterir hayatın başka yüzlerini, başka hayatlardaki teselli verici benzerlikleri, unuttuğumuz insanlık hâllerini. (3) Çok az kitap dar zamanlarda moral ve ışık verir insana. (4) Ve iyi yazılmış kitaplar arasında da pek azı hem akıl-analiz hem vicdan-duygu ürünüdür kanımca. (5) Genellikle akılla yazılan kitaplarda vicdan, vicdanla yazılanlarda akıl bir adım eksik kalır.

Numaralandırılmış cümlelerden hangileri, birbirine anlamca daha yakındır?

A) 1 ve 3

B) 2 ve 4

C) 2 ve 5

D) 3 ve 5

72. 1. Anladığım kadarıyla son ana kadar o hep geçmişteki "şimdiki zaman"da yaşadı. 2. Bugünkü ihtiyarın duyguları ile dünün çocuğunun duyguları elbette aynı değildir. 3. Denizin sonsuzluğu onda tedirgin bir zamansızlık duygusu uyandırır. 4. Ben onu hep "Persona"yı çektiği Faro Adası'nın sahilinde görmek isterdim.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir "karşılaştırma" **söz konusudur?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

73. (1) İlk bakışta şiirde, İngilizceyi yeni öğrenmeye başlamış bir okurun bile tanımayacağı tek sözcük yok. (2) Ancak, hatırlama düzeyinde, şiirin başlığının ilk anda uyandırdığı okur beklentisi şiirin bütünüyle birden karşıtlaşıveriyor. (3) Alışılmış bir kar tanesi ya da kar betimi değil karşımızdaki. (4) Başlığıyla, başlığın bir yinelemesi olan ilk dizeyi okumasanız karla hiç ilgisi olmayan bambaşka bir metin niteliği kazanıyor.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir "koşula bağlılık" **söz konusudur?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

74. Kişi kendi içinde bir yolculuğa çıksa özlemlerini giderecek bir iç huzura ulaşır. Herkesin içinde bu yolculuğu yapabilecek bir gezgin vardır. Bu gezginin görebileceği ve yakınlaşabileceği nice ülkeler, nice dünyalar vardır kendi iç âleminde. Bunun için gönüllü olmak ve ön yargılardan arınmak gerekir.

Bu paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mutluluğun kaynağı insanın özündedir.

B) Olanla yetinen kişinin yaşamı mutluluk içinde geçer.

C) Mutlu olduğumuz zamanlar yabancılar bile akrabamız olurlar.

D) Kişi kendi kendine ışık olmalı, kimseden destek beklememelidir.

75. Büyük şehirlerde kırkına gelip de bir dağ kulübesinde, tabiatla iç içe ve sere serpe yaşamayı hayal etmeyen var mıdır acaba? Bir kır çiçeğine dokunmayalı ne kadar zaman oldu? Bir kelebeğin kozadan çıkışını hiç hatırlıyor muyuz? Tepelerin eğilip ırmakları öptüğü, bulutların yayılıp dağları kucakladığı, yıldızların yaklaşıp hayallerimize göz kırptığı inişler ve çıkışlar gurbet mi bizim için yoksa yurt özlemi mi?

Bu metinde yazar aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

A) Doğal yaşam alanlarının azlığından

B) Büyük şehirlerde yaşamanın zorluğundan

C) Şehir yaşamının insanı doğadan uzaklaştırmasından

D) Hayallerinin peşinden giden insanların yokluğundan

76. Son yıllarda yaşanan evrensel gelişmelere bakarak hemen hemen her milletin kendi kültürünü ön plana çıkarmaya başladığı, millî ve manevi değerlerin daha aktif rollerle gündeme taşındığı gözlerden kaçmıyor. Ekonomiden siyasete, sanattan aktüaliteye, edebiyattan müziğe hemen pek çok alanda artık millî çizgiler daha keskin hatlarla belirmeye başladı.

Bu parçada üç nokta ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse paragrafın anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

A) Geçmişin izleri insanlığı yeterince ileriye götürebilir mi?

B) Modern dünyanın yönelişlerine hiç dikkat ettiniz mi bilmiyorum.

C) Köklü kültürler, yüksek medeniyetleri oluşturmakta belirleyici olacaktır.

D) Zengin tarih, edebiyat, sanat ve folklor birikimimiz ile daha çok gündeme gelebiliriz.

77. Romanlarda beliren karakterler yaşamaktan başka bir şey yapmazlar. Onlar, toplumun dayattığı kalıplara göre iyi olmayı ya da bu kalıpların izin verdiği ölçüde uçarı olmayı sürdürecek olurlarsa yaşamayı bırakmış olurlar. Bu ise romanın ölümü demektir. Bir romanda karakterler yaşamak zorundadırlar, yaşamıyorlarsa hiçbir şey değildirler.

Bu paragrafa göre bir roman, ne zaman edebî değerini kaybeder?

A) Romantizmi göz ardı ettiğinde
B) Öğretici yanı yetersiz kaldığında
C) Sıradan insanları konu edindiğinde
D) Okuyucudaki etkisi geçici olduğunda

78. **Bana göre sinematografinin en büyük hediyesi insan yüzüdür. Birine bakmak, onun yüz hatlarının, gözlerinin nasıl değiştiğini görmek; yüz kaslarının, dudaklarının sürekli değişimini izlemek benim gözümde daima bir dramadır... Kendi sinema anlayışını ifade eden bu yönetmenden filmlerini çekerken nasıl davranması beklenir?**

A) Toplum için sanat yapması
B) Hayatının estetik yönlerini yansıtması
C) Yaşanabilecek olaylardan esinlenmesi
D) İnsandaki duygusal değişimlere yoğunlaşması

79. Bana yararlı ama ailem için tehlikeli olabilecek bir şey öğrenirsem, onu zihnimden kovarım. Ailem için yararlı ama yurdum için yararlı olmayan bir şey bilirsem onu unutmaya çalışırım. Yaşadığım şehir için yararlı ama ülkem için tehlikeli olabilecek, ya da ülkem için yararlı ama insanlık için tehlikeli olabilecek bir şey bilirsem onu bir suç sayarım.

Aşağıdakilerden hangisi bu paragrafta anlatılanlara örnek <u>olamaz</u>?

A) Bana ve çevremdeki insanlara zarar verdiği için sigarayı bırakmayı çok istiyorum.
B) İlaç firmalarının bilimsel araştırma yaparken denek olarak seçtiği insanlara az da olsa zarar vermesine karşıyım.
C) Ailemize ait şirketin, ekolojik dengeyi bozacak şekilde, orman arazisine fabrika kurmasını onaylamıyorum.
D) Yurt dışında dil eğitimi almaktan vazgeçtim, çünkü bu durumda ailemin maddi sıkıntı çekeceğini fark ettim.

80. İlk insan mağara duvarlarına boğa resimleri, insan resimleri yaparken resim yaptığının bilincinde değildi, çok somut sayılabilecek gereksinimlerini çiziyordu sadece. Bu çizimlerde ava çıkışı, bir canavarı vuruşu, balık tutmaya gidişi vardı. Bunlara farkında olmadan yaratıcılığını, beğenisini, özenini katanlar da oldu. Onlar, insanlığın ilk sanatçılarıdır.

Bu metinden, aşağıdaki yargıların hangisine <u>varılamaz</u>?

A) İlk insanlar için iletişim bugünkü kadar önemliydi.
B) İlk Çağda da sanat eseri sayılabilecek resimler yapılmıştır.
C) İlk insanlar doğayla iç içe olduklarını çizimleriyle göstermişlerdir.
D) İlk Çağ insanlarından bazıları, sanat eseri ürettiğinden habersizdi.

81. Dîvânü Lügati't-Türk, Türk dilinin, Göktürk Bengü Taşları'ndan sonraki en büyük anıt eserlerinden biridir. Kâşgarlı Mahmud tarafından 1072-1077 arasında Bağdat'ta yazılan eser, 8000 civarında Türkçe kelimenin Arapça karşılıklarını vermektedir. 11. yüzyıl için 8000 kelimelik bir sözlük fevkalade önemlidir. Üstelik Kâşgarlı, modern bir sözlükçü gibi kelimeler için örnek cümleler de vermiştir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Betimleyici anlatım
B) Manzum anlatım
C) Açıklayıcı anlatım
D) Öyküleyici anlatım

82. **Aşağıdakilerin hangisinde <u>anlatım bozukluğu</u> vardır?**

A) Üç saat görüşmüşler, yine de bir sonuca varamamışlar.
B) Yapılacak çok işimiz vardı, eşyalar geri iade edilecekti.
C) Keşke bu mektuplar, bize bir bütün olarak sunulsaydı.
D) Fabrikaların ekonomiyi nasıl etkilediğini kimse araştırmıyor.

83. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Sindirim sistemi rahatsızlıklarının tedavisinde Hindistan cevizi oldukça etkilidir.

B) Sibirya'dan gelen soğuk hava akımı Türkiye'nin doğusunu etkisi altına aldı.

C) 27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü etkinlikleri çerçevesinde iki perdelik bir oyun sergilendi.

D) Ertuğrul Süvari Alayı Tablosu, Beşiktaş'taki Dolmabahçe Sanat Galerisinde sanatseverlerle buluştu.

84. Aşağıdaki cümlede geçen birleşik kelimelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Kendisini çok açık göz zannediyor.

B) Oraya gelebilmek kolay değil.

C) Yer çekimi onu etkilemiş.

D) Kim hasta olmak ister.

85. Aşağıdaki eklerden hangisi bir kelimeye geldiğinde büyük ünlü uyumuna uyar?

A) – leyin

B) – ken

C) – ki

D) – dan

86. Aşağıdaki cümlelerden hangisi isim cümlesidir?

A) İçime birdenbire bir hüzün çöktü.

B) Onu Ankara'daki evine gönderdi.

C) On beş saattir otobüsteyim.

D) Herkes buraya toplanmıştı.

87. Aşağıdakilerin hangisinde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

A) Dün gece seni rüyamda gülerken gördüm?

B) Ne zaman tükenecek bu yollar arabacı?

C) Buraya gelene herkesin sorduğu şunlardır:

D) Türk Dil Kurumu 1932 yılında kurulmuştur.

88. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin sonuna ünlü ile başlayan bir ek getirilirse kelimenin sonundaki ünsüz herhangi bir değişime uğramaz?

A) Balık

B) Araç

C) Sepet

D) Senet

1. C	2. A	3. B	4. C	5. B	6. A	7. A	8. A	9. A	10. C	11. C	12. A	13. D	14. A	15. A	16. D	17. A	18. C
19. D	20. C	21. D	22. A	23. B	24. A	25. B	26. D	27. C	28. B	29. B	30. A	31. C	32. A	33. B	34. C	35. A	36. C
37. A	38. D	39. A	40. B	41. C	42. D	43. B	44. D	45. C	46. A	47. B	48. B	49. B	50. B	51. A	52. D	53.D	54. C
55. B	56. A	57. D	58. A	59. C	60. D	61. B	62. D	63. B	64. A	65. A	66. C	67. B	68. D	69. D	70. C	71. A	72. B
73. D	74. A	75. C	76. B	77. C	78. D	79. A	80. A	81. C	82. B	83. D	84. A	85. D	86. C	87. A	88. C		

TÜRKÇE - 1 (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. Yazarken tek ölçütüm var: Yazdıklarımı benim beğenmem. Çok iyi biliyorum ki kendim için anlam taşıyan bir kitap yazarsam, bu başkalarına da seslenir, onların duygularına da dokunabilir.

Bu cümledeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdüleme

B) Etkileme

C) Destek olma

D) Kıskanma

2. "Kadar" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ölçüsünde, derecesinde" **anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Ev buluncaya kadar yanında kalabileceğimi söyledi.

B) Otobüs gelinceye kadar kitabını okudu.

C) Fırtınayla başlayan yağmur sabaha kadar sürdü.

D) Onun da kendisi kadar çalıştığını kabul etti.

3. Kekova, öteki adıyla "Batık Kent" ... (I) Üç bin yıl önce şiddetli bir deprem sonucu denize gömülen kentten günümüze kalanlar... (II) Deniz altındaki değerli kalıntıların tahrip olmasını engellemek için bölgede yüzmek ve dalış yapmak yasaklanmış. (III) Burada altları camekânlı teknelerle çıkılan turlar görsel bir şölen sunar yolcularına. (IV) Mavi sularda ağır ağır ilerlerken teknenin altındaki camekândan kalıntıları izlersiniz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "önlem" **söz konusudur?**

A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. (I) Dil sürekli değişip gelişen, insanlar arasında iletişimi sağlayan en etkili araçtır. (II) Hiçbir dil kendiliğinden gelişemez, güzelleşemez, varsıllaşamaz. (III) Dilin gelişmesi ancak ona, gereken değerin verilmesiyle olanaklıdır. (IV) Dil, kendi hâline bırakılırsa geri kalır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. (I) İnsanlar yüzyıllar boyunca değişe değişe gelişim yolunda ilerlemişlerdir. (II) Çünkü değişmeden gelişme olanaksızdır. (III) Değişme, gerek düşüncede gerekse günlük yaşamda kabuğunu kırıp yenilenerek çağın gereklerine ayak uydurarak gerçekleşebilir. (IV) Değişip gelişmenin yolu ise bilimin önderliğinden, aydınlığından geçmektedir. (V) Bunun için yapılacak ilk şey, bilime gönül vermiş insanların sayısını artırmaktır. (VI) İnsanları bilimin ışığına emanet etmektir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, bir süreçten söz edilmektedir.

B) II. cümlede, kendinden önceki cümlenin gerekçesi verilmiştir.

C) IV. cümlede, gelişmenin koşulu belirtilmektedir.

D) VI. cümlede, insanların bilime karşı mesafeli olduğundan söz edilmiştir.

6. (I) Sanattaki çarpıklıklardan dolayı sanat ve sanatçılar zarar gördüğü gibi, sanat okulları da harap olmuştur. (II) Geçmişte, sanat okullarından mezun olan sanatçılar arkadaşlarına destek olur, onların yardımına koşarlardı. (III) Fakat şimdi şairler, yazarlar, eleştirmenler birbirlerine girmiş, kanlı bıçaklı olmuşlar, sonuçta da halk tarafından tepki görmüşlerdir. (IV) Sanat ve bilimin birleştirilmesi yolunda ilerlenmesi gerekirken sanatın bilimle kaynaşması engellenmiş, tenkitçiler halk düşmanlığı yapmışlardır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, sanatta yanlış uygulamaların sonuçları anlatılmıştır.

B) II. cümlede, eskiden karşılaşılan bir tutumdan söz edilmektedir.

C) III. cümlede, karşılaştırmaya yer verilmiştir.

D) IV. cümlede, halkın sanatçıları anlayamadığından söz edilmiştir.

7. Çevresindekilere karşı sakin görünmeye çalışıyordu; ama içten içe kaynayıp durduğu belli oluyordu.

Bu cümlede anlatılana en yakın durum, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Bazen aşırı sert, bazen de şen şakrak olduğu söylenir.

B) İşi şakaya vurduğu, olup bitenleri önemsemediği izlenimi vermişti.

C) Aslında kıskanç bir kişidir; ama gerektiğinde bu yönünü gizlemesini de bilir.

D) Şakalarımızdan hoşlanmadığını biliyorduk; ama ona takılmaktan da vazgeçemiyorduk.

8. Sakıp Sabancı müzesi (I), 20. yüzyılın (II) en büyük ressamlarından Pablo Picasso'nun 135 yapıtına ev sahipliği yapacak. "Picasso İstanbul'da" (III) başlıklı sergi, 24 Kasım – 26 Mart (IV) tarihleri arasında sanatseverlere sunulacak.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. Safranbolu'nun köylerindeki bu evlerde zemin kat mutfak (I) depo (II) ahır gibi bölümlerden oluşur. Üst katlarda odalar bulunur. Ev sahibinin varsıllığı (III) odaların işlevlerini farklılaştırır. Bu odalar baş oda (IV) kitaplık, ekmek evi gibi adlarla anılır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine getirilecek virgülün (,) işlevi ötekilerden farklıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

10. Ben yolda tanıdık tanımadık herkese selam veririm. Selam vermek bir sevgi alışverişidir bence (I) Bazen karşıdan selam gelmeyebilir (II) Gelmese de bir şey değişmez (III) O zaman Goethe'nin bir sözü gelir aklıma (IV) "Ben sizi seviyorsam size ne!..."

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine ötekilerden farklı bir noktalama işareti konulmalıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

11. Yazar vardır, keşfedilmeyi beklemez, daha ilk kitabında okuyucuyla buluşur. Yazdığı, bir anda büyük bir yankı yaratır. Bununla da kalmaz, kendi dilinin sınırlarını aşar.

Bu parçada geçen "kendi dilinin sınırlarını aşmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yapıtın biçim ve içerik yönünden yenilikler içermesi

B) Kitaba, beklenenden çok ilgi gösterilmesi

C) Yapıtın başka dillere çevrilerek okunması

D) Kitabın ilgi görüp görmeyeceğinin önceden kestirilebilmesi

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?**

A) Yazdıklarının kısa, anlaşılır olmasına dikkat ediyordu.

B) Öğrendiği atasözlerini, deyimleri bir deftere yazmış.

C) Ona hayallerini, kazandığı deneyimleri anlattı.

D) Al bir atın üstünde kırmızıya çalan gözleriyle korku salıyordu.

13. **Aşağıdaki cümlelerde geçen deyimlerden hangisi anlamca ötekilerden farklıdır?**

A) Memleketlisi olarak askerde ona hep sahip çıkmış.

B) Çocukluğunda amcası onun üzerine kol kanat germiş.

C) İyi niyetli olduğu için zor anlarında ona herkes el uzatmış.

D) Çalışkan olduğu için onu her zaman el üstünde tutmuşlar.

14. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul söz konusudur?**

A) Mademki katıldınız, elinizden gelen çabayı gösterirseniz bu yarışı kazanırsınız.

B) Unutmayınız ki her başarı büyük bir sorumluluğu da beraberinde getirir.

C) Görüyorum ki son günlerde yaşadıklarınız sizin yaşama bakış açınızı değiştirmiş.

D) İnanıyorum ki bu işte bana en çok senin yardımın dokunacak.

15. (I) Akne, ergenlik döneminde, derideki yağ bezlerinin iltihaplanması sonucu oluşan bir çeşit sivilcedir. (II) Genellikle vücudun üst kısımlarında, özellikle de yüz ve sırtta görülür. (III) Yüzünde akne olan kişi, dış görünümünü etkilediği için beğenilmeyeceği kaygısıyla psikolojik sorunlar yaşar. (IV) Yeniyetmelik döneminde ortaya çıkan akne, rahatsızlık verdiği için dört gençten üçünde depresyona yol açmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde neden belirtilmemiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

16. (I) Eskişehir'in ünlü lületaşı 300-350 yıl önce bir Macar gezgini tarafından bulunmuş. (II) O zamanlar, çıkarılan lületaşları ham olarak işlenmek üzere Avusturya'ya gönderiliyormuş. (III) Oradaki ustaların ellerinde şekillenen bu zarif ama dayanıklı doğa mucizesi, uzun süre "Viyana Taşı" olarak da anılmış. (IV) 1930'ların başına dek işlenmeden yurtdışına gönderilen lületaşı, daha sonra Eskişehir'de işlenmeye başlanmış.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç söz konusudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

17. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde öğüt söz konusudur?**

A) Çocuklara bakıyorum, uçan balonlara
Çocuklar umut, çocuklar yaşam diyorum

B) Hepiniz el ele, rüyadan, şarkıdan bir halka
Almayın aranıza kimseyi barıştan başka

C) Kayıp zıpzıplarımı arıyorum, koşun çocuklar
Koşun kızlar, avuçlarıma sığmıyor yıldızlar

D) Uçaklar gelecekmiş, korkum yok benim
Kâğıt gemilerim, kurşun askerlerim hazır

18. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesinlik vardır?**

A) İnsanı öteki canlılardan ayıran en belirgin özellik, simgesel düşünme becerisidir.

B) Dünya'da yaşam, yaklaşık üç milyon yıl önce başlamıştır.

C) Oldukça karmaşık bir yapısı olan beynimizin evrimsel süreç sonunda bugünkü durumunu aldığı düşünülüyor.

D) Kimi davranışlarına bakılarak hayvanlarda da insanlar gibi belli bir bilinç düzeyi olduğu söylenebilir.

19. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

A) En sonunda yüssüzlüğe vurup biraz da para istemiş.

B) Yirmi iki yaşında üniversiteyi birincilikle bitirmiş.

C) Şimdiye dek kimsenin yardımına muhtaç olmamış.

D) Kendi deyişiyle o, kibar bir kişiliğe sahipmiş.

20. Bir İmparatorluğun (I) tarihini gözler önüne seren bu saray (II), Cumhuriyet'in ilanından sonra 3 Nisan 1924'te (III) Atatürk'ün (IV) emiriyle (V) müzeye dönüştürülmüştür.

Bu cümledeki numaralanmış sözlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I. ve III.

B) II. ve III.

C) I. ve V.

D) II. ve IV.

21. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş anlamlı sözcükler birlikte kullanılmıştır?**

A) Evdeki eşyaların yerleştirilmesinde bir düzen, bir özen vardı.

B) Masalara renk renk, temiz, ütülü örtüler serilmişti.

C) Kentteki görkemli anıtsal yapılardan hepimiz etkilenmiştik.

D) Yol boyunca ekili tarlalar, çalışan işçiler, bolluk, bereket gördük.

22. **Aşağıdakilerin hangisinde, bir deyim, açıklamasıyla birlikte verilmiştir?**

A) Her gün gelen adam, zoru görünce gelmez oldu.

B) Ne kadar uğraştıysam da bir türlü aralarını bulamadım.

C) Ben, bu düşünceye her zaman karşı çıktım, hiçbir zaman katılmadım.

D) İşleri düzene koyacağı yerde, daha çok karıştırdı.

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Halılarınızı yerinde yıkama yöntemiyle yıkama yapıyoruz.

B) Halılarınızı istediğiniz ölçülerde yeniden biçimlendiriyoruz.

C) Yıpranmış halılarınızın ömrünü, overlok yaparak uzatıyoruz.

D) Halı temizliğinin yanı sıra perde ve koltuk yıkama hizmeti de veriyoruz.

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir noktalama <u>yanlışı</u> vardır?

A) THK, deneyimli uçuş kadrosuyla, dileyen kişi ve kuruluşların hizmetindedir.

B) Türk Tayyare Cemiyeti'nin adı, 1935'te alınan bir kararla Türk Hava Kurumu (THK) olarak değiştirilmiştir.

C) Türk Hava Kurumu'nun havacılığın çeşitli dallarında yetiştirdiği gençler, yurt savunmasında da etkin rol aldılar.

D) THK, 16 Şubat 1925'te Atatürk'ün emirleriyle (Türk Tayyare Cemiyeti) adıyla kurulmuştur.

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım <u>yanlışı</u> vardır?

A) Sana fikrini soran oldu mu, diye kızdı.

B) Sarı saçları omuzuna kadar inmişti.

C) Derdimi kimselere açamıyorum, diyordu.

D) Halıların rengi güneşten solmuştu.

26. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım <u>yanlışı</u> vardır?

A) Her hafta Perşembe günleri tiyatroya gidermiş.

B) Sözden söze atlıyor, bir konuyu bitirmeden ötekine geçiyordu.

C) Yeni aldıkları evin salonu güneydoğuya bakıyormuş.

D) Kentten kente taşımacılık yaparak geçimini sağlıyordu.

27. Aşağıdaki cümlelerin hangisinden bir sözcük çıkarıldığında cümlenin anlamında daralma ya da bozulma <u>olmaz</u>?

A) Uzun tatili ailesiyle birlikte köyde geçirmiş.

B) Son resmini gazetedeki fotoğraftan esinlenerek yapmış.

C) Bu konudaki düşüncelerini bana mektupla bildirdi.

D) Taze çayın kokusu odaya kadar geldi.

28. Ne kadar yaşadığımız değil, nasıl yaşadığımız önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu cümleye anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Uzun yaşamın sırrı, yaşamdan tat almayı bilmektir.

B) Yaşamdan ne istediğini bilmek, kişiyi hayata bağlar.

C) Kişinin aldığı kararlar, yaşamına yön vermesini sağlar.

D) Yaşamın tüm güzelliklerini tadabilmek, uzun yaşamaktan yeğdir.

29. Her aktörün rolüne kendisinden bir şeyler katması gerektiğine inanıyorum. Yüzünüz perdeyi kapladığında sadece rol yapıyorsanız bu, seyirciyle aranızda bir soğukluk yaratır.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

A) Seyirciyi etkilemenin değişik yolları var mıdır?

B) Genellikle, canlandırdığınız her rolde kendinizi oynadığınız söyleniyor, bu doğru mu?

C) Düşüncelerinize, başınızdan geçenlere yakın rollerde oynarken daha başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?

D) Seyircinin filme ısınmasında aktör mü, konu mu daha önemlidir?

30. Yurdumuza sosyo-ekonomik açıdan büyük yararlar sağlayacak barajlar yapıldı. Bunların yapıldığı yerleşim yerlerindeki tarihsel ve kültürel açıdan değer taşıyan eserleri kurtarma çalışmalarında gecikildi. Bu da hem bu eserlerin yok olmasına hem de ekolojik dengenin bozulmasına yol açtı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Geç de olsa, soruna çözüm aramak gerektiği öne sürülmektedir.

B) Yapılan çalışmaların doğurduğu sonuç eleştirilmektedir.

C) İstenenin gerçekleşmesi için bazı riskleri göze almak gerektiği anlatılmaktadır.

D) Amaca ulaşırken bazı güçlüklerle karşılaşıldığından söz edilmektedir.

31. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin sonuna soru işareti (?) getirilmelidir?**

A) Bu konudaki kararı ne olacak, bilmiyorum

B) İşin sonu nereye varacak, hep birlikte göreceğiz

C) Beni gördü mü koşa koşa yanıma gelirdi

D) Bunları yapması için ona kim yetki vermişti

32. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin nasıl yapıldığını gösteren bir söz kullanılmıştır?**

A) Yazın, böylesi yaylalarda konaklamaktan hoşlandığını söylerdi.

B) Konukevinin hemen yanındaki karayolundan kamyonlar geçerdi.

C) Öteki yazın türleri gibi şiir de farklılıklar göstermektedir.

D) Elinizdeki bu kitap, işte o tanıtma yazılarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur.

33. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işi yapan bilinmektedir?**

A) Kütüphanede yüksek sesle konuşulmaz ve gürültü edilmez.

B) Konuklarıyla fazla konuşmaz, onlara kendi sorunlarından hiç söz etmez.

C) Onun arabasına çamurlu ayakkabılarla binilmez ve asla sigara içilmez.

D) Bu sokağa arabayla girilmez ve araba park edilmez.

34. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) "Böylesine acımasız olabileceğini düşünmezdim." demişti.

B) Beni: "Bunlar aramızda kalsın." diye uyarmıştı.

C) "Kendime özgüvenim var." diye cevap verdi.

D) Sürekli olarak eski işindeki sıkıntılarını anlatırdı.

35. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Bu yörenin, tarihsel zenginlikler açısından ünlü olduğunu duymuştum.

B) Soyları giderek tükenen deniz kaplumbağaları burada yaşıyormuş.

C) Onun söylediklerini ne söylüyorum ne de katılıyorum.

D) Müzik yeteneği, küçük yaşlarda öğretmenlerince fark edilmiş.

36. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Onun, eskiden çok başarılı bir müzisyen olduğunu duymuştum.

B) Yeni işe uyum sağlaması pek de kolay olmadı.

C) Söylediklerinin, dinleyiciler üzerinde olumsuz bir etki bırakmasından çekiniyor.

D) Çocukları arasında ayrım yapmakla eleştiriliyor.

37. Memduh Şevket Esendal, öykülerinin <u>temel</u> (I) özelliğini şöyle açıklar: "İnsanı ve <u>özellikle</u> (II) kendimi incelemekten <u>çok</u> (III) hoşlanırım. <u>Ben</u> (IV) yazılarımın hepsinde karmaşık insan yapısını incelerim. Doğayı işlediğim yazım herhalde hiç yoktur.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi atılırsa anlamda daralma ya da değişme <u>olmaz</u>?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

38. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz kullanılmış bir sözcük anlatım bozukluğuna yol açmıştır?

A) Genç turist, Türkçeyi temiz; fakat hatasız konuşuyordu.

B) Dünyada, birbirine tam olarak benzeyen iki kişi yoktur.

C) Resim sanatında, ışıklandırmayla ilgili kesin bir kural yoktur.

D) Son yıllarda, kimi alanlarda olduğu gibi spor dallarının bazılarında da başarı gösterdik.

39. Bir gölge oyunu olan Karagöz'de kişilerin en önemli özelliği tip olmalarıdır. Bunlar, kalıplaşmış ve abartılmış özellikler taşır. Her tip belli davranışları sürekli yeniler ve bunlar, aralarında sürekli karşıtlıklar yaratırlar. Bir kişinin tanıtılması çeşitli açılardan olur. Bunlar, onun görünüşü, konuşması ve sesi, hareketleri, başkalarının onun üzerine söyledikleridir.

Bu parçaya göre Karagöz'deki tiplerin temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kararlı tutumuyla insanda güven uyandırma

B) Kendine özgü değil de belirli, değişmez nitelikler taşıma

C) İnsanların kendisiyle ilgili görüşlerini umursamama

D) İçinde bulunduğu her koşula uygun davranma

40. Bir zamanlar küçük çarşısı, camileri, ahşap evleri, yalıları, bağları, ayazmaları ve kiliseleriyle şirin bir köymüş Arnavutköy. Hoş kokulu çileğin ünü de tüm İstanbul'a yayılmış. Küçük, pembe ve kokulu bir meyve olan Osmanlı çileğini Arnavutköy'de ilk kez 19. yüzyılda İpsilanti ailesi üretmiş. Her yıl mayıs, haziran aylarında tarlalarda toplanan çilekler sepetlerle köy meydanındaki iskeleye indirilir, oradan pazarlanırmış. Bazı kaynaklara göre bugün Karadeniz Ereğlisi'nde yetiştirilen Osmanlı çileği, Arnavutköy çileğinin akrabasıymış.

Bu parçanın yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir çilek türüyle ilgili bilgiler verme

B) Osmanlı çileğinin nerede satıldığını açıklama

C) Arnavutköy'deki yapıların özelliklerini belirtme

D) Çilek yetiştiriciliğinin önemi üzerinde durma

41. Aşağıdaki cümlelerde ayraç içinde verilen açıklamalardan hangisi altı çizili sözcüğün anlamına uygun <u>değildir</u>?

A) Akşam olunca gaz lambasını <u>yakıyorduk</u>. (içindeki maddeyi tutuşturmak)

B) Zamanında yetişemezsek <u>yandık</u>. (büyük bir zarara uğramak)

C) İkindiye doğru yağmura <u>yakalandık</u>. (etkisini göstermek)

D) Dikenli teller ellerimizi <u>yırtmıştı</u>. (kanatacak kadar çizmek)

42. Bir yazar şöyle diyor: "sözcüklerin her birinin birçok, ayrıntılı anlamı var. Bir sözcüğü öbürünün yanına öyle getireceksin ki okuyucunun <u>yüreğindeki tel titreyecek</u>."

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İç dünyasını açmak

B) Etkilenip duygulanmak

C) Önsezileriyle hareket etmek

D) Düşüncelerini duygularına göre yönlendirmek

43. (I) Seben Yaylaları genellikle ormanların arasındaki ya da kıyısındaki düzlüklere kurulmuş. (II) Yazı, yaylalarda geçiren insanlardan önce, buralara göçmen kuşlar geliyor. (III) Yaylalara yakın gölcüklere inen kuşların arasında bir tür yabanördeği olan angutlar da var. (IV) Angutlar, bu yörede bir inanışın yarattığı şaşırtıcı bir güvenlik içinde yaşıyor. (V) Sebenliler sürekli olarak eşleriyle dolaşan bu kuşları birbirinden ayırmamak için avlamıyorlar. (VI) Bunu yapanların başına kötü şeylerin geleceğini düşünüyorlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangileri, IV. cümlede belirtilenin açıklamasını içermektedir?

A) I. ve II.

B) I. ve III.

C) II. ve III.

D) V. ve VI.

44. (I) Deneme, yazınsal türlerin en eskilerinden biridir. (II) Buna karşın, deneme kitaplarının okuyucusu her zaman az olmuştur. (III) Bu tür kitapların hem yazar hem de okuyucu açısından yeni açılımlar, farklı düşünceler ve yaklaşımlar getirdiği unutulmamalıdır. (IV) İşte bunları düşünerek deneme kitaplarına yaklaşmak, onları okumak gerekir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangileri arasında neden-sonuç ilişkisi vardır?

A) I. ve II.

B) III. ve IV.

C) II. ve III.

D) II. ve IV.

45. (I) Bu evlerde, odaların her biri ayrı birer çekirdek aileyi barındırabilecek biçimde birbirinden bağımsız olarak tasarlanmıştı. (II) Odalar, ahşap dolaplar, yüklük ve ocak gibi ayrıntılarla donatılmıştı. (III) Günlük yaşamın akışı içinde, aynı odada, yere sofralar kurulur, toplanırdı. (IV) Akşam dolaplardan yataklar alınır, serilir, sabah tekrar kaldırılırdı. (V) Bütün bunlar, Yörük kültüründeki çadır geleneğinin bir devamıydı. (VI) Böylece büyük bir ailenin bireyleri, hem farklı dünyalarda hem de aynı çatı altında yaşayıp giderlerdi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlamca VI. cümlede belirtilenleri içermektedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

46. (I) Camaltı resim tekniğinin 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında oldukça gelişme gösterdiği söylenebilir. (II) Çoğunlukla halk sanatçıları tarafından, halk için yapılan bu resimlere çeşitli işlevler yüklendiği olurdu. (III) Daha çok dinsel konulu olan camaltı resimleri, camın, renkleri daha canlı ve parlak göstermesiyle de göze hoş geliyordu. (IV) İç mekân süslemelerinde kullanılan bu resimler, ucuz olduğundan her bütçeye uygundu.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "kesinlik" vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

47. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, eylemin kimin tarafından yapıldığı belli değildir?

A) Ellerini yıkamadan sofraya oturmaz.

B) İşlerini bitirmeden bürodan ayrılmaz.

C) Defterleri, kılı kırk yararak inceler.

D) Her hafta sonu toplantı yapılır.

48. (I) Anadolu'nun sürprizlerle dolu bir bölgesidir Doğu Karadeniz. (II) Çoruh Nehri'ni geride bıraktıktan sonra anayoldan ayrılıp sağa dönün. (III) Çadır Dağı'ndan bu tarafa uzanan Cehennem Boğazı Kanyonu çıkar karşınıza. (IV) Hemen sağda, bir kaya parçası gibi, tepenin yamacına mevzilenmiş Ferhatlı Kalesi yer alır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde benzetme yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

49. Datça'da her an değişir denizin rengi. (I) Göz alabildiğine uzanan bir mavilik, yer gök masmavi, dağlarsa yemyeşil. (II) Deniz, dağların yeşiline dokunduruyor dilini ustalıkla. (III) Dünyanın hiçbir yerinde maviyle yeşilin dansı bu kadar uyumlu, bu kadar güzel değil. (IV) Kimsede çıt yok, mavi sessizlikle kuşatılmışız çepeçevre.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisiyle ilgili açıklama yanlıştır?

A) I. cümlede, denizin ve dağların rengiyle ilgili bir aşırılıktan söz edilmiştir.

B) II. cümlede, denizle dağların iç içeliği vurgulanmak istenmiştir.

C) III. cümlede, denizle ilgili bir beğenme söz konusudur.

D) IV. cümlede, denizin insanları nasıl coşturduğu anlatılmıştır.

50. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin gerçekleşmesi bir koşula bağlıdır?

A) Annesi yaşlı olduğu için gece gezmelerine gidemiyorlarmış.

B) Babası gelirse çarşıya çıkıp eve öteberi alacaklarmış.

C) Gözleri iyi görmediğinden küçük yazıları okuyamıyormuş.

D) Sabahları yarım saat yürüyor, öğlenleri de biraz uyuyormuş.

51. Kalem konusunda hatırı sayılır bir kültüre sahip olduğumu söyleyemem. Koleksiyonumda pek değerli, paha biçilmez kalemler yoktur. Ama dolmakalem kültürümün epey gelişmiş olduğunu söyleyebilirim.

Altı çizili sözün anlamı aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Değerli eşyalarımı sakladığım bir kutum vardır.

B) Kitap okumaya her zaman sıcak bakmışımdır.

C) Sıraların çoğu yeni alınmıştı; ama çabuk çürüdü.

D) Küçümsenmeyecek kadar mal biriktirdiğini söylüyor.

52. "Bu işten güç bela kurtulabildim."

Bu cümledeki ikilemenin anlamca özdeşi aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Bu maaşla zar zor geçiniyoruz.

B) Ödevlerini hep yarım yamalak yapıyor.

C) Bitmez tükenmez işlerle uğraşıyorum.

D) Onu tanırım; ağzında bakla ıslanmazın tekidir.

53. "Çiçeği burnunda şairlerimiz, şiir yazmayı kolay bir iş sanıyorlar."

Altı çizili deyimin anlamı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde vardır?

A) Yıllardır bu işi en güzel şekilde yapıyor.

B) Çalıştığım kurum beni çok geç keşfedecek.

C) İşe yeni başladığım için bazı acemiliklerim yok değil.

D) Hata kabul etmeyen insanlarla çalışmak zordur.

54.

I. Başkaları için yaşamayan, kendi için de yaşayamaz.

II. Hata yapmaktan korkan insan başarılı olamaz.

III. Her koyun, kendi bacağından asılır.

IV. Kendine dost olan, bilin ki herkese dosttur.

V. Yalnızlık, insanların en çok korktuğu hastalıktır.

Yukarıdaki cümlelerden hangileri yakın anlamlıdır?

A) I. ve II.

B) II. ve IV.

C) III. ve V.

D) I. ve IV.

55. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, amaç-sonuç ilişkisi vardır?**

A) Cimriliği yaratan yoksulluk değil; daha çok zenginliktir.

B) Acı, masuma da yalan söyletir.

C) Çocuklarımıza hediye etmek üzere gül bahçeleri yetiştirmeliyiz.

D) İnsan, ıssız yerlerde kendi içinde bir evren olmalıdır.

56. (I) Yazarken, kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım. (II) Böyle yapmazsam kendi gidişimi aksatırlar. (III) Yer ile gök arasında söylenmemiş söz yoktur belki. (IV) Benim yapmaya çalıştığım da yeni bir şey söylemek değil. (V) Dünyanın neresinde yaşarsa yaşasın, benimle aynı sıkıntıları yaşayan insanlar var.

Numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden önceki cümlenin gerekçesi durumundadır?

A) II B) III C) IV D) V

57.

I. Acele, bir ağaçtır ki meyvesi pişmanlıktır.

II. Acı çekmek kaçınılmazdır; acılardan yakınmak ise kişinin kendi seçimidir.

III. Akrabaların düşmanlığı, ormandaki ateş gibidir.

IV. Gözyaşı, ruh için yaz yağmurundan farksızdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, düşünce benzetme yoluyla anlatılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV

58. "Birçok öğretmenler derse gelmedi."

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilebilir?

A) "Öğretmenler" sözcüğü "öğretmen" yapılarak

B) "Birçok" sözcüğü yerine "hiçbir" sözcüğü getirilerek

C) "derse" sözcüğü "derslere" yapılarak

D) "öğretmenler" sözcüğü "öğretmenlerin" yapılarak

59. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Geçen yıl Liseden mezun oldu.

B) Elindeki poşeti de arabaya koyalım mı?

C) Afrika'nın Güneyi çok yoksul bir bölgedir.

D) Ben yada annem ekmek almaya gidecek.

60. Ruhumu karartan neydi ( ) yağmur mu yağıyordu ( ) yoksa şimşekler mi çakıyordu ( )

Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) (?) (?) (?)

B) (?) (,) (?)

C) (,) (;) (?)

D) (;) (,) (!)

61. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?**

A) Her hafta bir kitap okuyorum.

B) İnsanlara saygı duymalı ve sevmeliyiz.

C) İşin bu boyutunu avukat olmadığım için sizinle tartışamam.

D) Bazı çocuklar oraya oynamak için giderler.

62. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bütün sözcükler gerçek anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Son toplantıda söyledikleri beni iyice soğuttu bu işten.

B) Ekonomik kriz, halkı artık çileden çıkartmaya başladı.

C) Masmavi gökyüzünü, ütülü elbiselerimi, memleketimi çok özledim.

D) Anadolu insanının yüreği tertemizdir.

63. "Ey düşmanım; sen benim ifadem ve hızımsın
<u>gündüz</u> <u>geceye</u> muhtaç; bana da sen lazımsın"

Bu dizede, altı çizili sözcükler arasında görülen anlam ilişkisi, aşağıdaki seçeneklerde verilen altı çizili sözcüklerin hangilerinde vardır?

A) Ölmek kolay, sabır <u>zor</u>
Vaat etmek <u>kolay</u>, yapmak zor

B) Doymayan nefs, gözünü <u>kara toprak</u> doyursun
Soframıza, açlığı <u>besleyenler</u> buyursun

C) Ben Anadolu'yum; acılı, mahzun
Bende <u>bitmez</u> <u>tükenmez</u> dert kulaç kulaç

D) Gemileri <u>yaksalar</u> da geleceğim sana
On iki ayın birisinde <u>ne olur</u> takvim sorma bana

64. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz vardır?**

A) Yıllar önce okumak için gittiğim şehre, İstanbul'a, bu defa iş için gidiyorum.

B) Günlerce çalışması, onun bu kadar yorgun düşmesine sebep oldu.

C) Bu yıl da sınavı kazanamazsa, bütün umudunu kaybedecek.

D) Geçen yıl yaptığım hataları, bu yıl yapmamak için çalışacağım.

65. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, eylemin kimin tarafından yapıldığı belli <u>değildir</u>?**

A) Kitapları, raflara güzelce dizdi.

B) Aynanın karşısında saatlerce süslendi.

C) Salonun perdeleri dün yıkandı.

D) Kapıyı hızlıca kapatıp gitti.

66. "Taşı delen, suyun sertliği değil; sürekliliğidir."

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleye anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Bir işi nihayete erdirmek için, o iş üzerinde aralıksız çalışmak gerekir.

B) İnsanda çalışma isteği çok olunca işler daha kolay başarılabilir.

C) En iyi çalışma yöntemi, bir işi tek oturuşta bitirmektir.

D) Aynı konuyla sürekli uğraşmak bizi sıkabilir.

67. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öznel bir değerlendirme yapılmıştır?**

A) Ankara'dan İstanbul'a altı saatte gittik.

B) Bu kitabının beğenilmesinin sebebi çarpıcı anlatımıdır.

C) En çok satılan on kitap arasında bu kitap da vardır.

D) Sınav, yarın saat 10'da yapılacak.

68. (I) Bu, şairin çıkan ilk şiir kitabı. (II) Buradaki şiirler daha önce dergilerde yayımlanmıştı. (III) Şairin, yabancı kökenli kelimeler kullanma arzusu, okuyucunun tepkisine sebep olacak. (IV) Bu kelimeler arttıkça şiirin ahengi kayboluyor.

Bu parçada, numaralanmış cümlelerin hangisinden itibaren olumsuz değerlendirmelere yer verilmiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

69. $\underset{\text{I}}{\text{Kardeşim}}$ doğum gününde $\underset{\text{II}}{\text{gelen}}$ $\underset{\text{III}}{\text{bütün}}$ hediyelerin hepsini $\underset{\text{IV}}{\text{alıp}}$ odasında oynamaya başladı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için numaralanmış sözcüklerden hangisi atılmalıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

70. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Salataya maydanoz da koymuştu.

B) Yeni metotlarla çalışırsan daha iyi olur.

C) Ahmet, hep orijinal fıkralar anlatırdı.

D) Elinde ki kitap senin mi?

71. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Dergiye gelen her yazıyı okumak zorundaydı.

B) İnsan geçmişin tatlı umutlarına bel bağlamamalı.

C) Sürekli onun konuşması, insanların sıkılmasına yol açtı.

D) Yaptıkları kendine güveninin artmasını sağladı.

72. İlk bakışta kendi halinde, sıradan bir Anadolu kenti gibi görünen Afyon, kuytularında barındırdığı binlerce yıllık tarihsel izleri meraklılarına sunar. Eski yapıların Afyon'da şaşılacak kadar çok olduğunu görürsünüz. Çoğu, kaleye çıkan merdivenlerin çevresindeki Çavuşbaş ve Ulucami semtlerinde bulunan yüz yıllık eski evleri, sekiz yüz yıllık camileri ve Bedesten oldukça iyi korunmuş. Semtin sokaklarından kalenin ters yönüne doğru yüründüğünde ulaşılan Hıdırlık Tepesi, özellikle akşam saatlerinde kentin manzarasının izleneceği en uygun yer.

Bu parçada sözü edilen kentle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Görünümüyle dikkat çekmediğine

B) Tarihsel değerlerin belirli bir bölgede bulunduğuna

C) Eski yapıların bozulmamış olduğuna

D) Turistik açıdan ilgi görmediğine

73. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir deyim, açıklamasıyla birlikte verilmiştir?**

A) Yolda çektirmediği sıkıntı kalmadı, herkesi geldiğine pişman etti.

B) Bütün gününü kitaplar arasında geçirdi, kitaplığın düzenlenmesine çok emek verdi.

C) Çocuğunu komşusuna emanet ettiği için gözü arkada kalmadı.

D) Bu iş için çok para döktü, çok masraf etti.

74. (I) Kaldırma gücü olduğu için suyun içinde jimnastik yapmak daha kolay. (II) Çünkü, hem kaldırma gücü hem de buna bağlı olarak yerçekiminin azlığı vücut hareketlerini kolaylaştırır. (III) Eklemlere az yük bindiği için kaslar rahat çalışır. (IV) Böylece, su içinde yapılan hareketlerin yararı, dışarıda yapılanlara göre en üst düzeye çıkar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde "karşılaştırma" **yapılmıştır?**

A) I. B) II. C) III. D) IV.

75. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

A) Son yıllarda Kore'lilerle olan ilişkilerimiz artmıştır.

B) Orta Asya Türk cumhuriyetleriyle tarihsel yakınlığımız vardır.

C) Japonların önemli özelliklerinden biri, geleneklerine bağlı olmalarıdır.

D) İngiltere'nin bir ada devleti olduğunu herkes bilir.

76. Bir cadde, bir sokak ya da bir apartman ( ) İçinde yüzlerce anı barındıran bir mekân ( ) Gezdiği yerler ve orada yaşayanlarla ilgili hiçbir şey bilmeyen yazar, gördüklerinden bir öykü oluşturuyor ( )

Bu parçada ayraçlarla ( ) belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (!), (!), (...)

B) (.), (...), (.)

C) (...), (...), (.)

D) (:), (.), (...)

77. **Aşağıdakilerden hangisi üç noktanın (...) kullanım yerlerinden biri değildir?**

A) Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

B) Benzer örneklerin sürdürülebileceğini göstermek için kullanılır.

C) Kaba sayılan ve açıklanmak istenmeyen söz veya isimlerin yerine kullanılır.

D) Sayıları yazarken basamaklar arasında, okumayı kolaylaştırmak amacıyla konur.

78. Gece, uykumun en derin yerinde, keskin bir ısırışla fırladım. Elektrik düğmesini çevirdim. Karnı, patlayacak kadar taze kanla dolu bir tahtakurusu, odayı bir anda dolduran göz kamaştırıcı ışık içinde, ne yapacağını, nereye gideceğini, nasıl saklanacağını bilmeyerek, sırtında koca yükle yakalanmış bir hırsız telaşıyla, beyaz örtülerin kıvrımları arasında aptal aptal kaçıyordu.

Yukarıdaki parçada başvurulan anlatım biçimi aşağıdakilerin hangisidir?

A) Betimleme

B) Tartışma

C) Açıklama

D) Öyküleme

79. Yıllardan beri tanıdığım dostum, sıradan bir insandır. Böyle olduğu için onu tarif etmek pek güçtür. Vücudun kusurlarını elbiseyle gizlemek hünerinden habersizdir; yani şık değildir. Ahlak kurallarıyla da ruhunun çirkinliklerini saklamayı bilmez; yani ikiyüzlü değildir. ---- .

Bu paragrafın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) İçinden geçenleri saklama gereği duymaz, ne düşünüyorsa aynen ifade eder.

B) Bazı durumlarda çok anlaşılmaz sözlerle karşısındaki insanı şaşırtır.

C) Yemeklerin en güzelini, işlerin en rahatını ister.

D) Görünüşünden utandığı için tipini göstermemek için elinden geleni yapar.

1. B	2. D	3. B	4. A	5. D	6. D	7. C	8. A	9. C	10. D	11. C	12. D	13. D	14. B	15. B	16. B	17. B	18. A	19. A	20. C
21. D	22. C	23. A	24. D	25. B	26. A	27. A	28. D	29. B	30. B	31. D	32. D	33. B	34. C	35. C	36. D	37. D	38. A	39. B	40. A
41. C	42. B	43. D	44. B	45. A	46. D	47. D	48. D	49. D	50. B	51. D	52. A	53. C	54. D	55. C	56. A	57. B	58. A	59. B	60. C
61. B	62. C	63. A	64. A	65. C	66. A	67. B	68. C	69. C	70. D	71. B	72. D	73. D	74. D	75. A	76. C	77. D	78. D	79. A	

ÇÖZÜMLER

1. Yazar, parçada kendisi için anlam taşıyan kitaplar yazarsa bu kitapların başkalarına da sesleneceğini, onları da etkileyebileceğini ifade ediyor. Buna göre parçadaki **"onların duygularına da dokunabilir"** sözüyle anlatılmak istenen, **"etkileme"**dir.

   Cevap B

2. **"Kadar"** sözcüğü, A, B, C, seçeneklerinde **"dek, değin"** anlamında kullanılmıştır. D'de ise **"ölçüsünde, derecesinde"** anlamında kullanılmıştır.

   Cevap D

3. II. cümlede önlem söz konusudur. Deniz altındaki değerli kalıntıların tahrip olmasını engellemek için önlem alınmıştır. Bu önlem, bölgede yüzmenin ve dalış yapmanın yasaklanmasıdır.

   Cevap B

4. I. cümlede, iletişimi sağlayan diğer araçlarla dil karşılaştırılıyor. Bu araçlar içerisinde en etkilisinin dil olduğu ifade ediliyor. Cümleye karşılaştırma anlamını **"en"** sözcüğü katmıştır.

   Cevap A

5. VI. cümlede, bir önceki cümlede de belirtildiği gibi, bilimin insanların kılavuzu olması gerektiği belirtilmiş ve öneride bulunulmuştur. İnsanların bilimle olan ilişkilerine değinilmemiştir.

   Cevap D

6. IV. cümlede, **"halkın sanatçıları anlayamadığı"** değil sadece **"sanatçıların halkın tepkisini çektiği"**nden söz edilmiştir. **"Tepki çekmek"** ile **"anlayamamak"** aynı şey değildir. Dolayısıyla D seçeneğinde verilen yargıya bu parçadan ulaşılamaz.

   Cevap D

7. Soruda verilen cümlede anlatılana en yakın durum C seçeneğinde vardır. C'de kişinin kıskanç olduğu; ama bu yönünü gizleyebildiği ifade ediliyor. Yani iç dünyasında yaşadıklarını dışa yansıtmadığı anlatılıyor. Soruda verilen cümlede de bu durum anlatılıyor.

   Cevap C

8. "Sakıp Sabancı müzesi" özel ad olduğu için "m" büyük yazılmalıydı. Doğrusu "Sakıp Sabancı Müzesi"dir.

   Cevap A

9. I, II, ve IV numaralı yerlere eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül getirilmelidir. III numaralı yere ise özneyi vurgulamak için virgül getirilmelidir. III numaralı yere getirilecek virgülün işlevi diğerlerinden farklıdır.

   Cevap C

10. I, II, III, numaralı yerlere cümledeki yargı tamamlandığı için nokta (.) konulmalıdır. IV numaralı yere ise yazarın sözü tırnak içinde verildiği için, yani bir açıklama yapıldığı için iki nokta (:) konulmalıdır.

    Cevap D

11. Parçada **"kendi dilinin sınırlarını aşmak"** sözüyle anlatılmak istenen **"Yapıtın başka dillere çevrilerek okunması"**dır. Çünkü parçada bir anda büyük yankı yaratan bir yazardan söz ediliyor. Bu yazarın eserleri başka dillere de çevrilmiştir.

    Cevap C

12. D seçeneğindeki "Al" ve "kırmızı" sözcükleri eş anlamlıdır.

    Cevap D

13. A'da **"sahip çıkmak"** deyimi,

    B'de **"kol kanat germek"** deyimi,

    C'de **"el uzatmak"** deyimi,

    D'de **"el üstünde tutmak"** deyiminin anlamı diğerlerinden farklıdır. Bu deyim **"önem vermek, saygı göstermek"** anlamındadır.

    Cevap D

14. B seçeneğinde "olasılık" anlamı değil. "öğüt" söz konusudur. Olasılık, olup olmadığı bilinmeyen durumlardır. Örneğin, Akşam gel<u>ebil</u>irim, <u>belki</u> kazanırım, seni tanımıştır...vb.

    Cevap B

15. I'de, aknenin oluşmasının <u>nedeni</u>, derideki yağ bezlerinin iltihaplanmasıdır.

    III'te akne olan kişinin psikolojik sorunlar yaşamasının <u>nedeni</u> aknelerin dış görünümü etkilemesidir.

    IV'te depresyonun <u>nedeni</u> aknelerdir.

    II. cümlede neden belirtilmemiştir.

    Cevap B

16. II. cümlede lületaşlarının işlenmek <u>amacıyla</u> Avusturya'ya gönderildiği ifade edilmiş. Diğer cümlelerde amaç söz konusu değildir.

    Cevap B

17. B seçeneğinde öğüt söz konusudur. İnsanların el ele, barış içinde yaşamaları öğütleniyor.

    Cevap B

18. A'da verilen cümlede kesinlik vardır. Çünkü burada ispatlanmış bir bilgi söz konusudur. B, C ve D seçeneklerinde kesin olarak ispatlanmayan bilgiler vardır.

Ayrıca B'de **"yaklaşık"** sözcüğü,

D'de **"söylenebilir"** sözcüğü,

Cevap A

19. A seçeneğindeki **"yüssüzlüğe"** sözcüğünün yazımı yanlıştır. Bu sözcüğün kökü **"yüz"**dür. Bu kökten sonra **"-süz"** eki gelmiştir. Buna göre sözcük **"yüzsüzlüğe"** şeklinde yazılmalıdır.

Cevap A

20. I numaralı sözcüğün yazımı yanlıştır, sözcük küçük harfle başlamalıydı. Çünkü belli bir imparatorluktan söz edilmiyor. V numaralı **"emiriyle"** sözcüğünün yazımı yanlıştır. İkinci hecedeki **"i"**nin düşmesi gerekiyordu. Ünlü düşmesi adı verilen bu ses olayı yazıda gösterilmediği için yazım yanlışı oluşmuş. Sözcük **"emriyle"** şeklinde yazılmalıydı.

Cevap C

21. "Bolluk" ve "bereket" sözcükleri eş anlamlıdır.

Cevap D

22. A, ve D şıklarındaki deyimler, karşıt anlamlılarıyla verilmiştir. B şıkkında "aralarını bulmak" deyimi verilmiş, ancak açıklaması verilmemiştir. C şıkkında ise, "karşı çıkma" deyimi, "hiçbir zaman katılmadım" cümlesiyle açıklanmıştır.

Cevap C

23. "Yıkama yapıyoruz" yanlış bir kullanımdır, "yıkıyoruz" olmalı. Gereksiz sözcük kullanımından dolayı anlatım bozukluğu meydana gelmiştir.

Cevap A

24. D seçeneğindeki parantezler gereksiz kullanılmıştır. Parantez, cümlede herhangi bir açıklama yapıldığı zaman kullanılır. Oysa, bu seçenekte parantez içindeki söz, cümlenin öğesidir, açıklama değildir.

Cevap D

25. Türkçede iki heceli bazı sözcükler ünlüyle başlayan ek aldıklarında sözcüğün asıl yapısındaki ikinci hece düşer. "Göğüs - göğsüm, bağır - bağrına, fikir - fikrim" sözcüklerinde olduğu gibi. "B" şıkkında bu kurala uyulmamıştır. "Omuzuna" sözcüğü "omzuna" şeklinde yazılmalıydı.

Cevap B

26. Belli bir gün veya tarihi belirtmeyen gün adları cümle içinde küçük harfle başlar. "Perşembe" küçük harfle başlamalıydı.

Cevap A

27. "A" şıkkındaki "birlikte" gereksiz sözcüktür. Çünkü "ailesiyle" sözcüğündeki "ile" edatı birliktelik anlamını zaten vermektedir.

Cevap A

28. "Ne kadar yaşadığımız değil, nasıl yaşadığımız önemlidir." cümlesinin temel düşüncesi, yaşamın uzun olmasından çok, nitelik olarak kaliteli olmasını gerektirir. Bu düşünceye anlamca en yakın cümle, "D" seçeneğidir. Diğer şıklarda bu anlamda ifadelere yer verilmemiştir.

Cevap D

29. Paragraftaki " .... Rolüne kendisinden bir şeyler katması" ifadesi, "....her rolde kendinizi oynadığınız söyleniyor..." sorusunun yanıtıdır.

Cevap B

30. Yazar, barajların yapılması sonucu tarihi eserlerin ihmal edilerek yok olmasını ve ekolojik dengenin bozulmasını eleştirmektedir.

Cevap B

31. Bir cümlenin sonuna soru işareti getirilebilmesi için o cümlenin soru cümlesi, yani karşıdaki kişiden cevap beklenen bir cümle olması gerekir. D seçeneğinde ona yetki verenin kim olduğu sorularak cevap bekleniyor. Diğer seçeneklerde soru anlamı yok.

Cevap D

32. D seçeneğinde sözü edilen kitap için "nasıl oluşturulmuştur?" sorusu sorulduğunda "... tanıtma yazılarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur" yanıtı alınır.

Cevap D

33. B seçeneğinde "konuklarıyla fazla konuşmayan ve sorunlarından hiç söz etmeyen kimdir?" dendiğinde "O" yanıtı alınır. Dolayısıyla işi yapan III. tekil kişidir.

Cevap B

34. C seçeneğinde gereksiz sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. **"Kendime"** sözcüğü gereksizdir. Çünkü **"özgüven"** sözcüğü zaten insanın kendine duyduğu güvendir.

Cevap C

35. C seçeneğinde dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümlenin doğrusu "Onun söylediklerini ne söylüyorum ne de söylediklerine katılıyorum." şeklinde olmalıdır.

Cevap C

36. D seçeneğinde yanlış sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki **"eleştiriliyor"** sözcüğü yerine **"suçlanıyor"** sözcüğü getirilerek anlatım bozukluğu giderilebilir. Ya da cümle şu şekilde düzeltilebilir:

– Çocukları arasında ayrım yaptığı için eleştiriliyor.

Cevap D

37. IV numaralı sözcük atılırsa anlatımda daralma ya da değişme olmaz. Çünkü **"ben"** sözcüğünün anlamını, yüklemdeki birinci tekil şahıs eki (inceler–im) vermektedir.

Cevap D

38. A seçeneğinde "... Türkçeyi temiz fakat hatasız..." ifadesiyle mantık hatası yapılmıştır. "Fakat" sözcüğü karşıt anlamlı yargıları bağlayan bir sözcüktür. "Temiz" ve "hatasız" sözcüklerinin ikisi de olumludur.

Cevap A

39. Parçada tiplerin kalıplaşmış ve abartılmış özellikler taşıdığı, belli davranışları sürekli tekrarladığı söylenmiştir. Buna göre tiplerin temel özelliği B seçeneğinde ifade edildiği gibi **"Kendine özgü değil de belirli, değişmez nitelikler taşıma"**dır.

Cevap B

40. Parçanın yazılış amacı Arnavutköy'de üretilen Osmanlı çileği ile ilgili bilgiler vermektir. Parçada Osmanlı çileğini Arnavutköy'de ilk kimin ürettiği, çileğin nerede pazarlandığı, Ereğli'de yetişen çilekle akrabalığı belirtilmiş. Bu bilgilere göre paragrafın amacı A seçeneğinde verilmiştir.

Cevap A

41. C seçeneğindeki **"yakalamak"** sözcüğü, verilen açıklamaya uygun değildir. "Yakalamak" sözcüğü burada **"tutulmak"** anlamında kullanılmıştır.

Cevap C

42. Yazar cümlede sözcüklerin ayrıntılı anlamları olduğunu, bu anlamlara bakılarak, en uygun sözcüklerin bir araya getirilmesinin okuyucuyu etkileyebileceğini ifade ediyor. Buna göre **"yüreğindeki tel titreyecek"** sözüyle anlatılmak istenen **"etkilenip duygulanmak"** tır.

Cevap B

43. V. ve VI. cümle, IV. cümlenin açıklamasını içermektedir. IV. cümlede angutların güvenlik içinde yaşadığı söylenmiş. V. ve VI. cümlelerde bu güvenliğin ne olduğu ve niçin sağlandığı anlatılmış.

Cevap D

44. III. cümlede deneme kitaplarının okuyucuya yeni açılımlar kazandırdığı, farklı düşünceler ve yaklaşımlar getirdiği, IV. cümlede de bundan dolayı deneme kitaplarını okumak gerektiği söylenmiş. Yani III. cümle IV. cümlenin nedeni durumundadır.

Cevap B

45. I. cümle, VI. cümlede belirtilenleri içermektedir. İki cümlede de büyük bir ailenin aynı çatı altında yaşadığı, ama evlerde her bir aileyi barındıracak şekilde tasarlanmış odaların olduğu anlatılıyor.

Cevap A

46. I. cümlede **"söylenebilir"** sözcüğü,

II. cümlede **"çoğunlukla"** sözcüğü,

III. cümlede **"daha çok"** sözcüğü,

bu cümlelerde kesinlik olmadığını gösterir. IV. cümlede ise kesinlik vardır, **"her"** sözcüğü cümledeki kesinlik anlamını güçlendirmiştir. Cümlede olasılık bildiren herhangi bir ifade yoktur.

Cevap D

47. A'da eylemi yapan, **"o"** (o ..... oturmaz),

B'de **"onlar"** (onlar..... ayrılmazlar),

C'de **"o"** (o ......inceler),

D'de ise toplantıyı kimin yaptığı belli değildir. Buradaki "yapılır" eylemi edilgendir, edilgenlik eki (-ıl) almıştır.

Cevap D

48. IV. cümlede Ferhatlı Kalesi, bir kaya parçasına benzetilmiştir. Benzetme anlamı, **"gibi"** sözcüğüyle sağlanmış.

Cevap D

49. IV. cümlede denizin insanları coşturduğu anlatılmamıştır. Aksine sessizliğe yol açtığı belirtilmiştir. Buna göre D seçeneğindeki IV. cümleyle ilgili açıklama yanlıştır.

Cevap D

50. B seçeneğinde, eylemin gerçekleşmesi koşula bağlıdır. Koşul anlamını cümleye genellikle "-se/sa" eki katar. Burada da **"gelirse"** sözcüğündeki "-se" eki cümleye koşul anlamı katmıştır. Bu cümleye göre çarşıya çıkıp eve öteberi almanın koşulu babasının gelmesidir.

Cevap B

51. "Hatırı sayılmak" deyimi, kayda değer, azımsanmayacak kadar fazla anlamındadır. Bu anlam E seçeneğindeki cümlede vardır.

Cevap D

52. Soru kökünde altı çizili sözün anlamı, zorlukla ucu ucunadır. "Bu maaşla zar zor geçiniyoruz." cümlesinde aynı anlam vardır.

Cevap A

53. Bir işte ya da alanda yeni olmak, deneyim sahibi olmamak anlamındaki deyim "çiçeği burnunda"dır. Buna göre deyimin anlamı C seçeneğindeki cümlede vardır.

Cevap C

54. I. ve IV. cümlelerde başkalarına dostça davranan, başkaları için yaşayan insanların kendine de dost olduğu anlatılmıştır.

Cevap D

55. "Hediye etmek amacıyla ...." şeklinde kullanabildiğimiz için, C seçeneğindeki cümlede amaç-sonuç ilişkisi vardır, diyebiliriz.

Cevap C

56. Kitapların neden bir yana bırakıldığının gerekçesi, ikinci cümlede anlatılmıştır.

Cevap A

57. I.'de acele-ağaç

III'te akraba düşmanlığı-ormandaki ateş

IV'te gözyaşı –yaz yağmuru

V'te ilim-kuş/akıl kanat kavramları arasında benzetme ilgisi vardır.

II'de benzetme yoktur.

Cevap B

58. "Öğretmenler" sözcüğündeki çoğul eki atıldığında, cümledeki anlatım bozukluğu giderilmiş olacaktır. "Birçok"sözcüğü zaten çoğul anlam taşıdığından "öğretmenler" sözcüğündeki çoğul ekine gerek yoktur.

Cevap A

59. A seçeneğinde "lise" sözcüğü özel bir ad olmadığından küçük harfle yazılmalıydı.

C seçeneğinde yön adı (güney), özel addan sonra kullanıldığı için küçük harf kullanılmalıydı.

D seçeneğinde "yada" sözcüğü ayrı yazılmalıydı.

B seçeneğindeki cümlede hiçbir yazım yanlışı yoktur.

Cevap B

60. Sıralı cümlelerde birden fazla soru sözcüğü kullanılmışsa, soru işareti cümlenin sonunda kullanılmalıdır. Buna göre birinci paranteze sıralı cümleleri ayırmak için virgül (,), ikinci paranteze ama, fakat, çünkü yoksa gibi bağlaçlardan biri geldiği için noktalı virgül (;), üçüncü paranteze soru cümlesi bittiği için soru işareti (?) getirilmelidir. Sıralama (,) (;) (?) şeklindedir.

Cevap C

61. "İnsanlara saygı duymalı ve sevmeliyiz." cümlesinde nesne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümlenin doğru hali şöyledir:

"İnsanlara saygı duymalı ve insanları sevmeliyiz."

Cevap B

62. C seçeneğindeki cümlede bütün sözcükler gerçek anlamda kullanılmıştır.

A seçeneğinde "soğutmak"

B seçeneğinde "kriz" ve "çileden çıkarmak"

D seçeneğinde "tertemiz"

sözcükleri mecaz anlamda kullanılmıştır.

Cevap C

63. Soru kökünde verilen cümlede altı çizili sözcükler arasında zıt anlam ilişkisi vardır. A seçeneğindeki "zor" ve "kolay" sözcükleri arasında da zıt anlam ilişkisi vardır.

Cevap A

64. A seçeneğinde "İstanbul'a" sözü, "Yıllar önce okumak için gittiğim şehre" sözünün açıklayıcısı durumunda olan ara sözdür.

Cevap A

65. "Salonun perdeleri dün yıkandı." cümlesinde, eylemin kim tarafından yapıldığı belli değildir. Diğer seçeneklerdeki şahıs eklerinden eylemin kim tarafından yapıldığı bellidir.

Cevap C

66. Verilen cümlede bir iş üzerindeki çalışmanın sürekliliği vurgulanmaktadır. Aynı anlam A seçeneğindeki cümlede vardır.

Cevap A

67. B seçeneğindeki "çarpıcı anlatım" ifadesi öznel bir düşünceyi ifade etmektedir. Diğer cümlelerde nesnel ifadeler kullanılmıştır.

Cevap B

68. III. cümleden itibaren olumsuz bir değerlendirme başlamıştır. Buradaki "okuyucunun tepkisine sebep olacak" ifadesi olumsuz değerlendirmedir.

Cevap C

69. "bütün" sözcüğü gereksiz kullanılmıştır. Cümledeki "hepsini" sözcüğü aynı anlamı vermektedir.

Cevap C

70. D seçeneğindeki cümlede yazım yanlışı yapılmıştır. Cümlenin doğru yazımı şöyledir.

"Elindeki kitap senin mi?"

Sıfat yapan "ki" her zaman bitişik yazılır. Soruda geçen altı çizili diğer sözcüklerin yazımları doğrudur.

Cevap D

71. B seçeneğinde yanlış sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Geçmişin umudu olmaz. Umut gelecekle ilgilidir. Geçmişin anıları olabilir.

Buna göre cümle şöyle düzeltilebilir:

– İnsan geçmişin tatlı anılarına bel bağlamamalı.

Cevap B

72. Kentle ilgili olarak,

A seçeneğine **"... ilk bakışta kendi halinde, sıradan bir Anadolu kenti gibi görünen ..."** ifadesinde,

B'ye **"Çoğu, ... Çavuşbaş ve Ulucami semtlerinde bulunan ..."** ifadesinde,

C'ye **"... eski evleri, sekiz yüz yıllık camileri ve Bedesten oldukça iyi korunmuş."** cümlesinde, değinilmiştir.

D seçeneğine değinilmemiştir.

Cevap D

73. D seçeneğindeki **"para dökmek"** deyimi açıklamasıyla birlikte verilmiştir. Bu deyim **"çok masraf etmek"** anlamına gelir. Bu anlam da cümlede verilmiştir.

A'da **"sıkıntı çektirmek"**,

B'de **"emek vermek"**,

C'de **"gözü arkada kalmamak"**,

Ancak bunların açıklaması yoktur.

Cevap D

74. Parçanın IV. cümlesinde su içinde yapılan hareketlerle dışarıdaki yapılan hareketler karşılaştırılmıştır.

Cevap D

75. A seçeneğindeki **"Kore'lilerle"** sözcüğünün yazımı yanlıştır. Çünkü özel isimlere getirilen yapım ekleri ve çokluk eki kesme işaretiyle ayrılmaz. Bu eklerden sonraki çekim ekleri de ayrılmaz. Burada **"-li"** yapım eki, **"ler"** çokluk ekidir. Buna göre hiçbir ek, kesme işaretiyle ayrılamaz. Sözcük **"Korelilerle"** şeklinde yazılmalıydı.

Cevap A

76. İlk iki ayraca, cümlelerdeki yargı tamamlanmadığı için üç nokta (...), son ayraca ise yargı tamamlandığı için nokta (.) getirilmelidir. Sıralama (...) (...) (.) şeklindedir.

Cevap C

77. A, B ve C seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak D seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Sayıları yazarken basamaklar arasında, okumayı kolaylaştırmak amacıyla üç nokta değil; nokta kullanılır.

Cevap D

78. Olaylar belli bir zaman ve mekan verilerek sırasıyla anlatıldığı için parçada kullanılan anlatım biçimi öykülemedir.

Cevap D

79. Paragrafın son cümlesinde "ikiyüzlü değildir" denildiğine göre A seçeneğindeki cümle, parça sonuna getirilmelidir. Çünkü burada son cümlenin açıklaması verilmiştir.

Cevap A

TÜRKÇE - 2 (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. (I) Bu ülkede her yıl haziran-ekim ayları arasında ortalama 2 bin orman yangını çıkmaktadır. (II) Bu yangınların yüzde 90'ı, 1700 kilometrelik kıyı şeridinde görülmektedir. (III) Yapılan bir araştırma, orman yangınlarının çoğunun insan etkinliklerinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır. (IV) Aynı araştırmaya göre 1937 yılından günümüze kadar 68 bin 214 orman yangını çıkmış, bu yangınlarda 1 milyon 533 bin 598 hektarlık orman alanı zarar görmüştür. (V) 2002 yılında çıkan 1471 orman yangınında ise 8 bin 500 hektarı aşkın ormanın yok olduğu bilinmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde "kesinlik" **vardır?**

A) I. ve III.

B) I. ve V.

C) II. ve IV.

D) III. ve V.

2. (I) Bazı kitaplar ilk görüşte heyecanlandırır insanı. (II) Belki adıyla, belki kapağıyla, belki basım kalitesiyle... (III) Hele bir de sayfalarını çevirdikçe heyecanımız artıyorsa, olağanüstü bir yapıtla karşı karşıya olduğumuzu haykırmanın zamanı gelmiştir. (IV) Bundan sonrası, yüreğimizdekini eşle dostla paylaşmaktır ki, belki de işin en zevkli yanıdır bu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde koşul söz konusudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. (I) Bu müzede, giriş salonunun ortasındaki bölümler 11. ve 21. Asya Yarışçılık Konferansı hediyelerine ayrılmış. (II) Bu bölümlerde, cam ve seramikten yapılmış at figürlerinin ve binicilikle ilgili desenlerin işlendiği ilginç vazolar bulunuyor. (III) Girişin yanındaki küçük salonda ise 1954 yılından bu yana Türkiye Jokey Kulübü'ne yurtiçinden ve yurtdışından gönderilmiş çeşitli kupa, şilt ve plaketler yer alıyor. (IV) Bunların yanı sıra soy kütüğü örnekleri de sergileniyor. (V) Soy kütüğü örnekleri, nüfus kâğıdı, aşı belgesi gibi, atlarla ilgili çeşitli belgelerden oluşuyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde, kendinden önceki cümlede belirtilenin açıklaması yapılmıştır?

A) I. ve III.

B) II. ve V.

C) III. ve IV.

D) III. ve V.

4. (I) Boncukların takı olarak kullanılması çok eski çağlara uzanıyor. (II) Tarih öncesi çağda boncuklar boyna, kulağa, burna hatta kirpiklere bile takılıyordu. (III) Paleolitik Çağ'daki ilk boncuklar, büyük olasılıkla bitki tohumlarından yapılıyormuş. (IV) Delinmiş deniz kabukları, küçük fosiller, ipe dizilmiş mamut dişleri hep birer süsleme aracıymış. (V) MÖ 4000'lerde daha çok sabuntaşından yapılan ilk Mısır boncukları cama benzeyen bir sırla kaplanıyormuş.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, "tahmin" söz konusudur?

A) I. B) II. C) III. D) V.

5. (I) Bakteri, virüs, parazit, mantar gibi küçük canlılar bir yolunu bulup vücudumuza girer. (II) Bunlar girdikleri yerde bir enfeksiyona neden olur. (III) Enfeksiyon odağına ilk koşan, kemik iliğinde üretilen akyuvarlardır. (IV) Bunlar, vücuda giren küçük canlılara yapışır, onları etkisiz duruma getirip içlerine alır ve hazmeder. (V) Enfeksiyon, dokuların hasar gördüğü bölgede şişliğe, kızartıya ve ağrıya yol açar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, vücudumuza giren ve yaraları azdıran mikropların nasıl yok edildiğinden söz edilmektedir?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

6. (I) Son zamanlarda, öğretimin değişik aşamalarından geçmiş gençlerin, kitaplarla tanışmadıklarından, Türk ve dünya yazınının anıt yapıtlarını bilmediklerinden yakınılıyor. (II) Sorunun nedenini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılıyor. (III) Bu türden belirlemeler ya da yakınmalar neyi değiştirir ki? (IV) Türkçe öğretiminin, okuma-yazma becerisi kazandırmadan öte, bunu okuma alışkanlığına dönüştürme etkinliği olduğu konusunda anlaşmalıyız her şeyden önce.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, saptanan bir sorun dile getiriliyor.

B) II. cümlede, yazarın, sorunun çözümüyle ilgili önerileri dile getiriliyor.

C) III. cümlede, bir sorunu yalnızca ortaya koymanın ya da incelemenin amaca ulaşmada yeterli olmadığı belirtiliyor.

D) IV. cümlede, bir yöntemin işleviyle ilgili açıklama yapılıyor.

7. (I) Beş asırdan fazla zamandır ayakta duran bu kütüphane, her gün binlerce insanı selamlıyor. (II) Dışarıdan bakıldığında tarihi bir müze izlenimi veren kütüphane, kitapların içine gömülerek, dinlenmek isteyenler için eşi bulunmaz bir yer. (III) İçeri girdiğinizde kendine özgü mimari yapısıyla, bunaltıcı kent yaşamından alıp başka yerlere götürüyor sizi. (IV) Dönemin en güzel sivil mimari örneklerinden biri olan bu yapı, yangın, deprem gibi çeşitli afetlerden zarar görmüş. (V) Kültür Bakanlığı'nın katkılarıyla 1976 yılında restorasyonu tamamlanmış ve 1981'de bugünkü adını alarak hizmete başlamıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde, insana ait özellik, cansız bir varlığa aktarılmıştır?

A) I. ve II.

B) I. ve III.

C) II. ve IV.

D) III. ve V.

8. Dalaman'la Antalya arasında bulunan Likya Bölgesi adeta bir açık hava müzesidir. (I) Hiç ummadığınız anda bazen bir antik kent, bazen yalnız bir lahit, bazen zamana inat, ayakta kalmaya çabalayan bir yapı parçası çıkar karşınıza. (II) İnönü Körfezi'ni tekneyle dolaşırken girdiğiniz küçük bir koyda denizin içinde, lahitiyle ünlü Simena manzarasına eş bir görüntü karşılar (III) sizi. Bu kez gördüğünüz, suların içinde zamana ve dalgalara direnen daha küçük, yalnız bir lahittir. (IV)

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisi anlatılan bölgede çok sayıda tarihsel kalıntı bulunduğunu gösterir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. Bana öyle geliyor ki yazarlığı kendine iş edinmemiş kişiler, daha çok kendilerini anlatanlardır. Bunların tek kaygıları gördüklerini, duyduklarını yere dökmeden okurlarına iletmektir.

Yukarıda geçen "yere dökmeden" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anlatacaklarını eksiksiz, derli toplu bir biçimde belirtmek

B) Abartmalardan mümkün olduğunca kaçınmak

C) Gerçekleri sanatlı biçimde anlatmak

D) Konudan konuya atlamadan, planlayarak yazmak

10. Kavaklarda başlar yaprak dökümü . (I) Pencerenin önünde dört kavak var. Son yaprakları rüzgâra karşı direniyor kopmamak için. Çınarlar, meşeler, sakız ağaçları ... (II) Akasyalar henüz soyunmadı ; (III) ama kısa bir süre sonra onlar da direnmeyi bırakacak. Yaprakları renk değiştirecek : (IV) yeşilden sarıya, kızıla, pembeye dönecek. Bu bakımdan ayrıcalıklı olan çamların onlara üstünlüğü ancak kasım sonunda ortaya çıkacak.

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

A) Önce ona uzunca bir mektup yazayım.

B) Bu çiçekleri iyice sulamamışsın.

C) Yeni evini güzelce temizlemiş.

D) Gel, seninle kardeşce konuşalım.

12. Vikingler tarafından 1050 yılında kurulan Oslo,
I
İskandinavya'nın olduğu kadar Avrupa'nın da önemli başkentlerinden. İşlek bir liman kenti olmasının yanı sıra yirmi dört saat tüm dinamizmiyle
II III
yaşayan, canlı, hareketli ve tabiiki heyecan verici
IV
bir şehir.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

13. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Üç saat süre boyunca ders çalışmış, artık çok yorulmuş.

B) En sevdiği şarkı çalınınca radyonun sesini açtı.

C) Sonbahar gelince ağaçlar bütün yapraklarını döker.

D) Bu yaz, tatil için nereye gideceğine henüz karar vermemiş.

14. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Görünüşe bakılırsa çok yorgunlar.

B) Başlarına ne geleceklerinin farkında değiller.

C) Buranın koşullarını pek bilmiyor olmalılar.

D) Herkese sürekli sorular soruyorlar.

15. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Her gün sabahleyin, saat 8:30'da evden çıkar, gazetesini alıp eve döner.

B) Dedem, yaz-kış açık gri renkli bir gömlek, lacivert bir ceket giyerdi.

C) Bizimle uzun uzun söyleşir, bize masallar, fıkralar anlatır.

D) Onun nasıl geçindiğini, kimlerin baktığını bilen yoktu.

16. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Voleybol takımımızın son maçlarda gösterdiği başarı hepimizi çok mutlu etti.

B) Atmosferdeki kirlenmeyi önlemek amacıyla bilim adamları çeşitli çalışmalar yapıyorlar.

C) Deniz seviyesinin yükselmesinin, yeryüzü haritasının değişmesine neden olacağı söyleniyor.

D) İki ülke arasındaki görüşmelerin ne zaman yapılıp yapılmayacağı önümüzdeki günlerde belli olacak.

17. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Bir şairin şiir dünyasında anlatı ögelerinin varlığı inkâr edilemez.

B) Bugünün edebiyatçıları, hoşgörüden uzak bir dünya kurmak istiyorlar.

C) Ahmet Muhip Dranas, şiire yirmi birli yaşlarda başlamıştır.

D) Şair, işlediği konularla şiirimize büyük yenilikler getirmiştir.

18. Çevremizde farklı yapılarda insanlar, değişik yaşamlar var. Yaşamın hızlı akışı içinde görüp geçtiğimiz ya da durup baktığımız sayısız yaşam... Durup bakmak, kendimi başka yaşamların içinde hissetmek, farklı algılamalara yol açıyor. Öykülerimin kaynağını da bunlar oluşturuyor. Özellikle geçmişimden kalmış bazı silik, puslu anılar somutluk kazanıyor. Bu açıdan, öykülerimi en çok bu eski yaşamları çağrıştıran durumların beslediğini söyleyebilirim.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

A) Öykülerinizdeki olaylar ve kahramanlar kendi yaşamınızdan izler taşıyor mu?

B) Geçip giden zaman ve yaşamın hüzünlü yüzü bütün öykülerinizin ortak noktasıdır, diyebilir miyiz?

C) Size göre öykücü, konularını yalnızca çevresiyle mi sınırlı tutmalıdır?

D) Öykülerde anlattıklarınızı, yaşamın küçük ayrıntıları mı oluşturuyor?

19. Dünyada hiçbir dost, insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk, biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır. Bırakınız ıssız bir adaya gitmeyi, herhangi bir yolculuğa çıkarken bile yanına bir iki roman, bir iki şiir kitabı almayı düşünmeyen okuryazar yoktur. Çünkü ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) insan bir süre sonra yeni şeyler yapmak ister

B) kitaplar bizim can yoldaşımızdır

C) gezip dolaştığımız yerler hakkında bilgi sahibi olmak isteriz

D) insanların hoşlandığı kitap türleri birbirinden farklıdır

20. Yazınsal bir yaratıyı okurken birden metnin sözcük örüntüsünü oluşturan birimlerden birinin çekim alanı içine girdiğimi duyumsarım. Neden böyle oluyor? Niye o sözcük okuma hızımı kesiyor, duraklatıyor beni? Nedenleri üzerinde çok durdum, çok düşündüm bu durumu. Önceleri kendimi suçladım; yetkin bir okur olmayışıma bağladım bunu. Metinde neyin anlatıldığına değil belirtilmek istenenlerin nasıl anlatıldığına bakıyordum. Sözcüklerin anlatım örüntüsünden, birbiriyle ilişkisinden, bağıntısından doğan havaya kaptırıyordum kendimi. ----

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Okuma isteğim azalırdı o zaman.

B) Bu da alıp götürüyordu beni.

C) Dolanır dururum o tek sözcüğün ardında.

D) Sözcüklerin yapısı hep çekici gelmiştir bana.

21. Çocuklarımıza karşı aşırı korumacı bir tutum içinde oluyoruz. Çocukluklarının bütün dönemlerinde, onların yapması gereken her şeyi biz yapıyoruz. Bunun sonucunda ne mi oluyor?

Bu parçanın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Çocuklara iyi bir gelecek hazırlamaya çalışıyoruz.

B) Kendileriyle ilgili kararları onlar alıyor, bize sadece kabullenmek düşüyor.

C) Arkadaşlarının etkisiyle yanlış şeyler yapıyorlar.

D) Çocuklarımız, her şeyi başkalarından bekleyen bir insan durumuna geliyor.

22. Yeni yılla birlikte insanlar yaşamlarında yeni bir başlangıç yapmak isterler. Yeni umutlarla birlikte yeni amaçlar çıkar ortaya. Bu beklentilerin çok ulaşılmaz olması, düş kırıklığı yaratabilir. Her ne kadar yılbaşı yeni bir başlangıcı anlatıyorsa da geçmişteki yaşantımızdan bir anda kurtulup yeni bir yaşama başlayacağımızı düşünmek, hayalcilik olur. Önerimiz, insanların yeni yılda soyut ve belirsiz şeyler yerine, somut şeyler beklemeleri yönündedir. "Yeni yılda mutlu olmayı istiyorum." türünden beklentiler yerine, "---- " türünden beklentiler yaşamımıza daha fazla katkıda bulunabilir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun <u>olmaz</u>?

A) Hep olumlu durumlarla karşılaşmak istiyorum.

B) Yazdığım son kitabı bitirmeyi amaçlıyorum.

C) Öğrenimimi İstanbul'da sürdürmek istiyorum.

D) Beni mutsuz eden işimi değiştirmek istiyorum.

23. Yüreğimizdeki sevginin paylaştıkça çoğalacağına inanırım. Bu düşüncemi oyunlarımda canlandırdığım rollerde de yansıtmaya çalışırım. Duyguları ve düşünceleri yapaylığa kaçmadan yansıtan bir sanatçı olduğum için hiçbir sıkıntı çekmem. Öyle ki izleyicilerin önündeyken kendimi yakınlarımla, dostlarımla birlikteymişim gibi hissederim.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

A) Açık yürekli olmanız sizi zaman zaman zorda bırakıyor mu?

B) Oyunlarınızda benzer rolleri seçmeniz oyunculuk gücünüzü nasıl etkiliyor?

C) İnsanların sizi kendilerine yakın hissetmelerinin nedeni sizce ne olabilir?

D) İzleyicinin, sizin vermek istediğiniz mesajı doğru algılayıp algılayamadığını nasıl anlarsınız?

24. Şimdiki şairler, yazarlar, bizim zamanımızdaki gibi yakın mıdır ressamlara, bilmiyorum. Yakınlarda ünlü bir ressamı, gerçekçi bir resim ustasını yitirdik. Koca elli, koca ayaklı Anadolu insanları çizerdi, somut mu somut, etkileyici, insanı somuttan soyuta, gerçeğin arkasındaki düşüncelere götüren. Basında kimse söz etmedi yitirdiğimiz bu değerimizden. İşte sanat anlayışımız, işte sevgimiz...

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kimi şair ve yazarların, ressamlara yakınlık göstermediği

B) Sanatın düşündüren, yenilikleri yansıtan bir nitelik taşıması gerektiği

C) Sanata, sanatçıya gereken önemin verilmediği

D) Günümüz basınında sanat haberlerinin yeterince yer almadığı

25. Modanın çağlar boyunca kendini yenileme, değiştirme görevinin, sosyal, kültürel ortamın ve zevkin çeşitlenip gelişmesiyle de bağlantılı olduğu anlaşılıyor. Avrupa'da 12. yy'da erkek ve kadın giysileri, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin, uzun ve bol elbiselerden oluşuyordu. 13. yy.'da Haçlıların doğu modasının çizgileriyle birlikte getirdikleri "düğme" Avrupalılar tarafından benimsendi. Bu da biçime yansıyarak vücudu ortaya çıkaran modellerin yaratılmasını sağladı. Ortaçağda erkeklerin dar ceket ve pantolonlar giyerek bu gelişmeleri daha çabuk benimsedikleri, ne var ki halktan kadınların uzun ve bol elbiseleri giymeye devam ettikleri gözleniyor.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumdaki değişmenin, modanın değişmesinde etkili olduğu

B) Modadaki yeniliklerin doğudan geldiği

C) Savaşların, modanın yayılmasına yardım ettiği

D) Modadaki asıl değişikliğin belli bir dönemde olduğu

26. Toplumların zenginliği, bilgi ve teknoloji üretimi ile doğru orantılıdır. Gelişmiş ülkelerde endüstrileşmenin ve onun getirdiği zenginliğin ana kaynağı, bilimsel gelişmeler sayesinde yapılan özgün buluşlar ve onlardan sağlanan maddi kazançlardır. Kimi ülkeler ticaretten %1 ile %30 oranları arasında gelir sağlarken, kimi ülkeler patentlenmiş teknoloji ile bu geliri %1 ile %100 arasında değişen bir orana çıkarmaktadır. Patentlenmiş özgün buluşlar ortaya koyan ülkeler ise, yapılan yatırıma oranla %100 ile %10 000 arasında kazanç sağlamaktadır.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir toplum ancak bilim ve teknolojiyle kalkınabilir.

B) Bir toplumun ilerlemesi ancak bilimsel alanda yaptığı önemli çalışmaların endüstriye uyarlanmasıyla mümkündür.

C) Bir toplumun gelişmişliği değişik alanlarda yaptığı buluşlarla ölçülür.

D) Bilim adamlarını buluş yapmaya özendirmek gerekir.

27. Sizce sevgi mi daha önemli saygı mı? Bu ve benzeri sorular mutlaka bir yerlerde karşımıza çıkmıştır. Yüreğinin sesini dinleyenler "Elbette sevgi". diye soruyu yanıtlayacaklardır. Sanki saygının yüreğin sesiyle ilgisi yokmuş gibi. İnsanı belirli kurallara uymaya zorladığı için çok da sıcak karşılanmıyor saygı. Oysaki insanların vicdanlarıyla, yürekleriyle yakından ilgili.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın davranışlarıyla yansıtılan saygı, duygulardan bağımsız değildir.

B) Sevgi doğuştan gelirken, saygı sonradan kazanılır.

C) Saygı duyulan her şey beraberinde sevgiyi de getirir.

D) Herkesin sevgi ve saygı anlayışı birbirinden farklıdır.

28. Yolculuklarımda halkın arasında oturarak onların konuşmalarına kulak vermeyi; onların öfkelerini, sevinçlerini belirten sözlerini dinlemeyi severim. Ülkenin gerçek manzarası, gerçek dertleri oradadır. Bir köşede gözleri kapalı gibi dururum; ama kulağım hep onlardadır. İlk kez işittiğim bir söylenceyi, bir atasözünü, deyimi, sözcüğü defterime gömü bulmuşçasına sevinçle kaydederim. Orada duyduklarım, zaman gelince ya bir dizede ya bir rubaide ya da bir yazıda yerini alır.

Böyle davranan bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Halktan derlediği dilsel değerlerden yararlandığı

B) Halkın arasındayken kişiliğini gizlediği

C) Yüz yüze ilişkilerin önemine inandığı

D) Halkın sorunlarıyla ilgilenip onlara çözümler önerdiği

29. Babam, umutsuzluğa kapılan birini gördü mü hemen "deniz yıldızlarının hikâyesi"ni anlatırdı: Dalgaların sürükleyerek sahile getirdiği deniz yıldızları, karaya vuruyor ve ölüyormuş. Bir balıkçı, karaya vuran bu deniz yıldızlarını topluyor ve tekrar denize atıyormuş. Sahilde gezerken balıkçıyı gören ve onun ne yaptığını anlamaya çalışan biri: "Sahile vuran yüzlerce deniz yıldızı var, onlardan birkaçını denize atmanız neyi değiştirir ki?" demiş. Bunun üzerine yere eğilip bir deniz yıldızını daha denize atan balıkçı: "Onun için çok şey değişti." diye yanıt vermiş.

Bu hikâyeyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Herkes üstüne düşen sorumluluğu yerine getirmelidir.

B) Zorda olan her canlıya yardım etmek gerekir.

C) Canlılar, yaşamlarını sürdürdükleri doğal ortamdan uzaklaştırılmamalıdır.

D) Anlamsız olduğu düşünülen kimi davranışlar, başkaları için önem taşıyabilir.

30. Babam, genellikle yazacağı şiiri düşündüğü zaman hiçbirimizle konuşmaz, bizlerin arasındayken bile sanki yalnız olurdu. Odasına kapanır, şiirini bitirene kadar odasından çıkmazdı. En güzel ve neşeli anlarımız, eğer o şiir yazabildiyse, hepimizin bir arada olduğu akşam yemekleriydi. Konuşmaya başladığı zaman, esprili ve hoşsohbetti. İnsan onun bir saatlik güzel konuşmasını dinlemek için, on iki saat çalışmasına razı olurdu. Şiirini bitirdiği zaman da ilk olarak bize okurdu.

Bu parçada söz edilen kişiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

A) Ailesiyle ilişkileri iyi değildir.

B) Şiirleri sevilerek okunmaktadır.

C) Çok sayıda şiir yazmıştır.

D) Şiir yazmaya çok önem vermektedir.

31. Gerek bilim, gerekse sanat alanında yaratıcı düşünmenin sürekliliği ancak okumakla sağlanabilir. Okuyan kişi, kitaplarda bulduğu bilgiyi, ölçe tarta benliğine mal eder.

Yukarıda geçen "bilgiyi, ölçe tarta benliğine mal etmek" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Edinilen bilgilerin unutulmamasını sağlamak

B) Bilginin gerekliliğine ve önemine inanmak

C) İhtiyaçlarına uygun, gereken bilgiyi edinmek

D) Yanlışları düzeltmek için çaba göstermek

32. Geziye kendi aracımızla çıkmamız, bize ülkeyi bir uçtan ötekine fotoğraflama <u>şansı verdi</u>. Erzurum-Artvin yoluna <u>girdiğimizde</u>, birbirinden güzel fotoğraflar sunan Anadolu Platosu, cömertliğini <u>oldukça</u> artırmıştı.

Yukarıdaki altı çizili sözlerin yerine aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilirse cümlenin anlamında bir bozulma ya da değişme <u>olmaz</u>?

A) düşüncesi oluşturdu - girilince - çok

B) kolaylığı verdi - gelir gelmez - hemen hemen

C) ortamı oluşturdu - geldiğimizde - çokça

D) olanağı tanıdı - girdiğimiz zaman - epeyce

33. (I) Bugüne dek, yaptığı çevirilerle tanınan sanatçı, bu kez bir öykü kitabıyla çıkıyor okurlarının karşısına. (II) Daha ilk kitabında kendine özgü bir ses yakalamayı başarıyor. (III) Duru, yalın, pırıl pırıl bir Türkçeyle, abartıya kaçmadan, yapaylığa düşmeden, sıcak, bir o kadar da hüzünlü öyküler yazıyor. (IV) Büyük kentlerdeki daralmış yaşamları, içlerine kapanmış yorgun insanları, yalnızlıkları, kalabalıktan kaçışları anlatıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde söz konusu yapıtın hem anlatımına hem de içeriğine ilişkin bilgiler verilmiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

34. (I) Deniz Gölü 3370 m'de, Kaçkar Dağları'nın alt kısımlarında. (II) Göldeki küçük adacıklar, üzerlerine vuran güneşin kızıllığıyla, taze açmış bir çiçeği andırıyor. (III) Bu kızıllık kaybolup da yerini akşam karanlığına bıraktığında, göle vuran ayın görünüşünü nitelemek için henüz bir sıfat bulunamamış! (IV) Bu görüntü, insana değişik bir tat veriyor

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde abartma söz konusudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

35. (I) Bugünlerde kendini yorgun hissediyordu. (II) Gerçi her Gökova yolculuğu biraz böyle biterdi. (III) Güneşin, iyodun, oksijenin saldırısı sarsıyor olmalı, derdi. (IV) Bir de yaşlandım belki, diye kaygılanırdı. (V) Yine de bu durumunu kimseye anlatmaz, kapalı bir kutu olmayı sürdürürdü.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde tahmin söz konusudur?

A) I. ve II.

B) I. ve III.

C) II. ve V.

D) III. ve IV.

36. (I) Menderes Vadisi, Ege Bölgesi'nde uzun bir tektonik fay hattı üzerinde bulunuyor. (II) Bu özelliğinden dolayı yeraltında bol miktarda sıcak suya sahip. (III) Bu yörede bulunan Pamukkale'de, yaklaşık 4 km'lik teras üzerinde travertenleri oluşturan sıcak suda, kalker eriyikleri ve karbondioksit bulunuyor. (IV) 35°C sıcaklığındaki bu su, yüzyıllardır berrak, kalkerli yamaçlardan, kalsiyum çökeltilerini yayarak akıp gidiyor. (V) Güneşin de etkisiyle beyazlaşan kayalar, suyun bıraktığı tortularla birlikte travertenlerin meydana gelmesini sağlıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlede, bölgenin yapısal özelliği açıklanıyor.

B) II. cümlede, I. cümlenin sonucu belirtiliyor.

C) III. cümlede, sudaki maddelerden ve gazdan söz ediliyor.

D) IV. cümlede, suyun geçtiği yerlerdeki olumsuz etkisi belirtiliyor.

37. (I) Yeni bir dijital fotoğraf makinesi almak için eşe dosta danıştıysanız vay halinize! (II) Dijital fotoğraf makinesi alırken öncelikle bu aygıtın nasıl çalıştığını öğrenmelisiniz. (III) Bu konuda mağazadaki satış görevlisinin söyledikleriyle yetinmemelisiniz. (IV) Çünkü çoğu satıcı, dijital fotoğraf makinesinin neyi yapıp neyi yapamayacağı konusunda yeterli bilgiye sahip değil. (V) Bu yüzden birçok insan, yetersiz ya da yanlış bilgilerle hareket ederek gereksinmelerine uygun olmayan bir makine alıyor

Bu parçada kendinden önceki cümlede öne sürülen yargının "gerekçesi" hangi cümleden başlanarak açıklanmıştır?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

38. **Aşağıdaki tanımlamaların hangisinde** "karşılaştırma" **vardır?**

A) Bir toplulukta benimsenmiş davranışlar, yaşama biçimleri ve kuralların tümüne töre denir.

B) Halk, ortak bir geçmiş, ortak bir kültürle birbirine bağlı insan topluluğunun adıdır.

C) Nüfus, belli bir bölgede belirli bir anda yaşayan bireylerin oluşturduğu toplam sayıyı anlatan bir kavramdır.

D) Pek az kişinin tarımla uğraştığı, köylere göre nüfus bakımından daha yoğun yerleşme birimlerine kent denmektedir.

39. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde söz konusu işin birkaç kez yapıldığı anlamı yoktur?

A) Bunu nasıl yapacağını bir kez de ben sana anlatayım.

B) Ben sana bunu nasıl yapacağını bir kez anlatayım.

C) Ben de sana bunu nasıl yapacağını bir kez anlatayım.

D) Bir kez de sana bunu nasıl yapacağını ben anlatayım.

40. Anadolu'da, doğayla iç içeyaşayan, (I) gördüklerinden, (II) etkilenen kadına, (III) boncuk takıları yaratırken, kuşların, (IV) çiçeklerin, (V) kelebeklerin büyüleyici renkleri ve şekilleri esin kaynağı olur.

Yukarıdaki cümlede numaralanmış virgüllerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

41. Bartın'ın Karadeniz kıyısındaki ilçeleri, (I) en az kendisi kadar ünlü. Adını bir prensesten alan Amasra, (II) hafta sonları büyük kalabalıkları konuk ediyor. Küçük limanı, (III) Kuşkayası Anıtı, (IV) Bakacak Tepesi, (V) ışıklandırılmış kalesi ve her mevsimde bulunan taze balığı ve salatasıyla dillerden düşmüyor.

Bu parçadaki numaralanmış virgüllerden hangileri işlev bakımından birbirinin aynıdır?

A) I. ve II.

B) I. ve III.

C) I. ve IV.

D) II. ve V.

42. İznik (I) 14. yüzyılın ortalarından 17. yüzyılın sonlarına değin Osmanlı (II) Çiniciliğinin (III) merkeziydi. Romalılar (IV) zamanından kalma 1 metre yüksekliğindeki surlarıyla bu kent, bir açık hava müzesine benziyor. Kente girmek için hâlâ sağlam olan İnegöl Kapısı'nı kullanabilirsiniz.

Yukarıdaki numaralanmış sözcüklerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

43. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemler farklı kişiler tarafından yapılmıştır?

A) Askerlerden biri nöbeti bitirmiş, evine gidiyordu.

B) Sabahtan akşama kadar o anlattı, biz dinledik.

C) Bizi evine davet ediyor, ailesiyle tanıştırmak istiyordu.

D) Aynı kentlere girip çıktık, aynı yamaçları tırmandık.

44. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde –ler (-lar) eki, sonuna geldiği sözcüğe çoğul anlamı katmamıştır?

A) Sanatçılar, sanat için bazı kurallar ortaya koymuşlardır.

B) İnsanlar korkularının üstüne gitmeyi öğrenmelidir.

C) Benim öykülerim gerçeklerden yola çıkılarak yazılmıştır.

D) İki kardeş babalarını karşılarında görünce kavgayı kestiler.

45. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) 11 Eylül 2001'de iç hat uçakları kaçırıldı.

B) İngilizler kenti 1803'te ele geçirmişler.

C) 15 Ağustos çarşamba günü tören yapılacak.

D) Burası sadece perşembe günleri açıkmış.

46. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Kötü koşullarda çalıştığını biliyorum.

B) Resim çalışmalarına bir süre ara verdi.

C) Fırsat buldukça gezilere katılmak istiyor.

D) Size güzel bir müjde vereyim.

47. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Söylediklerinin ayrı bir araştırma konusu olduğunu düşünüyorum.

B) Babam geçici olarak bir süre için bu göreve getirildi.

C) Bu üzücü olayın onu ne kadar etkilediğini hepimiz biliyorduk.

D) Çevresinde olup bitenlere bu derece duyarlı olan birini görmedim.

48. Adam, bir ara telefonda konuştuğu kişiye: "Hürmetler eder, saygılar sunarım." dedi.

Bu sözlerdeki anlatım bozukluğuna benzer bir durum, aşağıdaki cümlelerin hangisinde görülmektedir?

A) Yorgunluk, kusma ve baş ağrısıyla kendini gösteren bu durum kadınlarda daha çok görülüyor.

B) Beyin, insanoğlu için şimdiye kadar hâlâ en gizemli organ olma özelliğini sürdürüyor.

C) Bu durum, şirketimizin inanırlığını, güvenirliğini tehlikeye sokmaktadır.

D) Gürültü arttıkça insanlarda kızgınlık, saldırganlık gibi durumların da arttığı gözlenmiştir.

49. İlk yerleşimin MÖ 5500 yılında (I) başladığı sanılan Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki bu kent, sanki geçmiş yıllardan (II) birçok (III) anıyı özenle (IV) saklamış gibi (V).

Bu cümledeki numaralanmış sözlerden hangisi atılırsa cümlenin anlamında daralma olmaz?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

50. Halk sanatlarını, örneğin bir kilimi, bir İznik çinisini, bir Orta Anadolu bakır işini, bir tahta oymayı, kızılcık dalından örülmüş bir sepeti her zaman sevdim. Onları hiçbir zaman Batılı ustaların ünlü yapıtlarından farklı görmedim. Yerel ustaların ünlü yapıtlarından farklı görmedim. Yerel nakışları ve çok sevdiğim Anadolu motiflerini yeni bir düzenlemeyle resimlerime aktardım. ----: Sevincim, resme başladığım anda bu ana kaynaklara elimi uzatmış olmamdan geliyor. Üzüntüm de bu güzel, cömert kaynaktan dilediğim kadar yararlanmamış olmamdan doğuyor.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Her sanatçının yaşamında onu mutlu eden ve güdüleyen durumlar elbette vardır

B) İçimde, halk kültürünün ürünlerini yapıtlarımda yansıtma isteği vardı

C) Türk süsleme ve Anadolu halk sanatlarından yola çıkarak geometrik, yarı soyut bir anlayışa yöneldim

D) Meslek yaşamım boyunca beni sevindiren ve üzen iki nokta var

51. Çocuk edebiyatı yazarlığı hep küçümsendi, bu nedenle de daha çok amatör yazarların elinde kaldı. Oysa ----.

Bu cümle düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülemez?

A) çocuk edebiyatında, yaşam tanıtılmalı, yorumlanmalı, çocukların düş dünyası zenginleştirilmeye çalışılmalıdır.

B) çocuk edebiyatı, okuru bir anlamda büyük edebiyatına hazırlar, okurun ondan zevk almasını sağlar.

C) geleceğin okurlarını yetiştirmenin yolu, çocuklara nitelikli bir çocuk edebiyatı sunmaktan geçiyor.

D) edebiyatın, insanı daha çocuklukta sarıp sarmalaması, kendi değerleriyle, duyarlılıklarıyla donatması çok önemlidir.

52. İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından her yıl düzenlenen İstanbul Film Festivali, sinemaseverler için başlı başına bir "bahar şenliği" demektir. Aslında, bahar havasını dışarıda bırakarak karanlık salonlara kapanmayı gerektiren bir etkinliği ---- ilk bakışta çelişkili gibi görünebilir. Fakat güzel bir çelişkidir bu; gerçek yaşamı dışarıda bırakıp yaşamın gerçekliği ile perdede yüzleşmek!

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına uygun olarak aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) her yıl belirli aralıklarla yinelemek

B) bu sözlerle tanımlamaya çalışmak

C) ancak meraklısının izleyeceğini düşünmek

D) açık havada gerçekleştirmek

53. Bu, yazacağım yazının türüne göre değişir. Çok ciddi bir yazı yazacaksam, odamın kapısını ve pencerelerini sıkı sıkıya kapatırım. Konu üstüne yoğunlaşabilmem için evde sessizlik olması gerekir. Bu derin sessizliğe yalnızca müzik eşlik edebilir. Romantik ve lirik yazılar yazacağım zamansa dağ başında, deniz ya da göl kıyısında bir otele çekilirim.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

A) Yazılarınızı hangi koşullarda yazıyorsunuz?

B) Yazmak için kendinizi nasıl hazırlıyorsunuz?

C) Yazılarınızda içinde bulunduğunuz ortamı yansıtır mısınız?

D) Okurların gözünde canlanmasını istediğiniz ortamı, romanlarınızda nasıl anlatırsınız?

54. Onun şiir anlayışını değerlendirmek için, çağımızın ölçütlerini kullansaydık onda bir şey bulamazdık. Çünkü çağdaş şiir sanatının sağladığı olanaklar göz önüne alınırsa, onun düşüncelerinin, çağdaş şiirlerin değerlendirilmesinde kullanılamayacak kadar eskidiği görülür. Ne var ki bu, değersizlikten değil, tam tersine görevini yapmış olmaktan kaynaklanan bir eskimedir kuşkusuz.

Bu parçada sözü edilen sanatçıyla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belli bir düzeye erişemediği

B) Sanata katkıda bulunmadığı

C) Yapıtlarının unutulduğu

D) Söylediklerinin geçerliliğini yitirdiği

55. Öğrenme dediğimiz süreç, beyindeki sinir hücreleri ağında dış dünyadan gelen izlenim ve bilgilerin oluşturduğu bağlantıların sürekli olarak çoğalmasıyla ilgilidir. Ergenlik döneminde yani ilköğretim çağında bu bağlantılar en güçlü düzeye ulaşır. Bu dönemden sonra gelişen bağlantılara yenileri eklenmez; gelen her yeni izlenim ve ham bilgi, ancak var olan bağlantılara eklenir.

Bu parçadan çıkarılacak en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenme, zaman içinde, yavaş yavaş oluşmaktadır.

B) Öğrenmede yeni izlenimlere ve ham bilgilere gereksinim vardır.

C) Yaşla birlikte edinilen bilgiler de artmaktadır.

D) En güçlü, en kalıcı öğrenme ilköğretim çağında olmaktadır.

56. Her fotoğraf mutlaka bir şeyler anlatmalıdır. Ben fotoğraf çekmeyi bir oyun olarak görmüyorum, fotoğraflarla gerçekleri yansıtmak istiyorum. Çevremde, dünyada beni çok duygulandıran bir şey görünce fotoğraf makinesinin düğmesine basıyorum. İnsanların fotoğrafçısı olarak onların sevinçlerini, dramlarını, yaşam tarzlarını, korkularını, insana ait her şeyi kaydetmek istiyorum.

Bu sözleri söyleyen sanatçı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sürekli bir arayış içerisindedir.

B) İnsanoğlunu iç ve dış dünyasıyla yansıtmayı amaçlamıştır.

C) Sanatıyla yaşamı değiştirme çabasındadır.

D) Fotoğrafçılığın gelişmesine önemli katkıları olmuştur.

57. 18. yüzyılın başlarında, İtalya'da sanatın altın çağı yavaş yavaş sona ermektedir. Bu dönemde İngiliz aristokratları geçmişin görkemini görmek üzere uzun gezilere çıkarlar; bu arada İtalya'ya gelirler. Klasik sanat yapıtlarını incelemeye başlarlar. Ayrıca dönemin sanatçılarından, yanlarında götürmek üzere taşınabilir sanat eserleri isterler. Bu istek üzerine İtalyan sanatçılarında yeniden bir kıpırdanma başlar ve resim sanatında yeni bir akım doğar.

Bu parçada İtalyan sanatıyla ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) 18. yüzyılda durgunluk döneminin başladığı

B) Kimi gezginlerin ilgisini çektiği

C) Desteklenerek gelişme sürecine girdiği

D) İnceleme ve araştırmalardan bazılarının sonuçsuz kaldığı

58. Öyle kişilerle karşılaştım ki onlar, Sait'in bazı öykülerini şiir gibi ezberlemişlerdi. Çevrelerine onun gözüyle bakıyorlardı. Onun çizdiği yol, bir kuşağın görüşlerini, duyuşlarını bir noktada toplamıştı. Nelerdi bunlar? Örneğin şu İstanbul, pek çoğumuz için ancak Sait'le beraber olunca anlam kazanan bir şehirdi. Köprüsünden, pastanelerine, iskelelerine, park kanepelerine, bulutlarına, gökyüzüne kadar. Bütün bir kuşak bu kenti onun öykülerinin derinliğinden, şiirli havasından görmeye, sevmeye alışmıştı.

Bu parçaya göre, Sait Faik'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Öykülerinin, taşıdığı şiirsel havayla okurların belleğinde iz bıraktığı

B) Öykülerinde, yaşadığı kenti, kendine özgü değişik yaklaşımlarla anlattığı

C) Öykülerinde anlattıklarıyla tarihsel olayları yansıttığı

D) Öykülerinin geçtiği yerleri ayrıntılarıyla yansıttığı

59. Metropoller, önce ormanlarını, sonra korularını, ardından da ağaçlarını yitirir. Yiten yalnızca ağaçlar ve bitkiler olmaz. Doğadaki yaşam zincirinin parçaları olan hayvanlar da bu durumdan paylarını alır. Dallarda yuva yapan kuşlar, kovuklara gizlenen sincaplar, ağaçlara asılı kovanlardan bal çalan ayılar yaşam alanlarını yitirir. İnsanlar onları ansiklopedilerde, TV belgesellerinde görmeye başlar ve gerçekte yitirdiklerinin, yaşadıkları dünyanın ortak zenginliği olduğunun farkına varmaz. Hayvanat bahçeleri, bu yiten ve yitmekte olan zenginliğin belki de son örneklerini gösterir bize.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Hayvanların doğal ortamlarda yaşamasını sağlayacak yerlerin artırılması istendiği

B) Bireylerin, davranışlarıyla birbirlerine örnek olması gerektiği

C) Büyük kentlerde doğal ortama özlem duyulduğu

D) Olumsuz yönde değişen ortama dikkat çekildiği

60. Şam, dünyanın en eski başkenti. Kuruluşunun MÖ 2000'lere kadar uzandığı tahmin ediliyor. 11. yüzyılda Aram Krallığı'nın merkezi olarak karşımıza çıkıyor. 10. yüzyılda birçok komşu krallığın saldırısına uğruyor. Emevi Hanedanının merkeziyken en parlak dönemini yaşıyor kent. Bu parlak dönem, Abbasilerin, başkenti Bağdat'a taşımasıyla sönmeye başlıyor. İleriki yıllarda yıldızı tekrar parlayan kent, 1260'ta Memlukluların eline geçiyor. 1516'dan I. Dünya Savaşı'na kadarki dönemdeyse Osmanlıların egemenliğinde kalıyor. Daha sonra İngiliz ve Fransızların Suriye'deki etkinliği, 1946'da ülke bağımsızlığını kazanana kadar sürüyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Bir kentin benzerlerinden farkını belirtme

B) İzlenimlerden yararlanma

C) Deyime yer verme

D) Kesin olmayan bir bilgiyi belirtme

61. Bugün, gençlerimizin büyük çoğunluğunun verimli ders çalışamadığını, hatta verimli çalışmanın ne olduğunu bilmediğini üzülerek gözlüyoruz. Ayrıca pek çok anne ve babanın, ilköğretimin birinci sınıfından itibaren çocukla birlikte oturup ders çalıştığına da tanık oluyoruz. Oysa yetişkinlerden beklenen böyle davranmak değil, çocuğun ders çalışırken ne gibi güçlüklerle karşılaştığını belirlemek ve bu güçlükleri giderici önlemler almak olmalıdır.

Bu parçada anlatılanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ders çalışırken çocukların temel gereksinimlerini göz önünde bulundurmak gerektiği

B) Ailelerin, ders çalışma konusunda çocuklara nasıl yardımcı olması gerektiği

C) Kimi çocuklarda, aileleriyle birlikte ders çalışma alışkanlığı olduğu

D) Ders çalışırken sürekli çocuğun yanında olup ona yardım etmenin yanlış bir davranış olduğu

62. Günümüzde genç okur kitlesi, iki koldan yazınsal bombardımanla karşı karşıya. Usta yazarların yanı sıra genç yazarlar da bu genç kitleyi, art arda verdikleri ürünlerle şaşkına uğratıyorlar deyim yerindeyse. Ama asıl şaşırtıcı yan şu ki, her iki yazar grubu da okur bulabiliyor. Ancak burada, usta yazarların, genç okurları hedef aldığı "gençlik romanları"nda, gençleri göz önünde tutarak düşünceler geliştirdiği gözleniyor. Oysa genç yazarlar, her yaştan her kültürden okurla buluşup yaratılarını yaymaya ve yazın hayatında bir yer edinmeye çalışıyor.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi yoktur?

A) Kimi yazarların tutumlarında farklılıklar gözlenmektedir.

B) Ülkemizde herkesin okuyabileceği yapıtlar da yayınlanmaktadır.

C) Kimi yazarlar, yazdıklarıyla belirli bir gruba seslenmeyi amaçlamaktadır.

D) Yazarlar, üsluplarını seslenecekleri okur kitlesine göre belirlemektedir.

63. Kimileri, kendini, öteki insanları, olayları bir başka deyişle yaşamı denetimi altında tutmak ister. Bu, sağlıklı bir tutum değildir; ayrıca yaşamı bütünüyle denetleyebilmek de olanaksızdır. Yaşamın getirdiği mutlulukları nasıl benimseyebiliyorsak, üzüntü ve sıkıntıları da benimsemeli, doğal karşılamalıyız. Çünkü yaşamı denetleyerek, üzüntü veren olaylardan tümüyle kurtulmak olanaksızdır. Doğru olan, olayları gücümüz yettiğince yönlendirmeye çalışmak, gücümüzü aşan olayları ise olduğu gibi kabul etmektir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Acı ve tatlı yanlarıyla yaşamı bir bütün olarak kabul etmek gerektiğine

B) Karşılaştıkları her şeyin kendilerince doğru biçimde oluşmasına çabalayanlar bulunduğuna

C) Bir olayı dilediğimiz yöne çeviremiyorsak doğal akışına bırakmak gerektiğine

D) Her insanın, yaşanan olaylar karşısındaki tepkisinin farklı olduğuna

64. (I) Beypazarı, Ankara'nın 98 km kuzeybatısında bulunuyor. (II) Türkiye'nin en fazla havuç yetiştiren bölgesinde bulunan bu ilçe, ahşap evleri ve tarihi yapılarıyla da ünlü. (III) Ayrıca yetenekli hanımların pişirdiği, Türk mutfağının seçme yemekleri ve havuç lokumu ile de öne çıkıyor. (IV) Bunun yanı sıra telkâri denilen gümüş işlemecilik, bakırcılık, yerel dokumacılık gibi el sanatlarına sahip çıkılıyor burada. (V) Ankara'ya yolunuz düşerse günübirlik bir gezi yapın; bir kültür cümbüşü olan Beypazarı'nda, geçmişte yaşamanın keyfini çıkarın.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde koşula bağlı bir öneride bulunulmaktadır?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

65. (I) Günlük yaşamında da yürümüyor, adeta koşuyor. (II) Konuşurken her cümlesinde bir espri bulunuyor. (III) 78 yaşında olduğuna inanılmayacak kadar tez canlı ve coşkulu bir insan. (IV) Yıllardan beri değişmeden sürdürdüğü özellikleriyle hem kendi tarzını oluşturmuş, hem de nicelerine örnek ve öncü olmuştu. (V) Ciddi, çalışkan, çok okuyan, çok bilen hatta zaman zaman ukala biri olarak tanımlar kendini.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

66. (I) İlk kez yirmi yıl önce okuduğum bu kitaba bugün yeniden göz gezdiriyorum. (II) Yazarın, yaşamı üzerine hemen hemen hiçbir yerde bilgi bulunmayan bir ressama ilişkin yorumlarında kullanmış olduğu dil karşısında bir kez daha şaşırıyorum. (III) Aklıma ister istemez, yazılarını sevmeyerek okuduğum sanat tarihçileri, sanatçı eleştirmenleri geliyor. (IV) Onların anlaşılmazlığı ile bu yazarın anlaşılırlığını karşılaştırdığımda, insanoğlunun dili farklı biçimlerde kullandığını birkez daha görüyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde kişisel düşüncelere yer verilmemiştir?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

67. (I) Tiyatro, bir ulusun kültür varlığını gösteren bir ölçüdür. (II) Edebi türlerin en canlı, yaşama en yakın olanıdır. (III) Olayları, dekorları ve kişileriyle yaşamı olduğu gibi gözümüzün önünde canlandırabilir. (IV) Bunu yaparken güzel sanatların hepsinden yararlanabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

68. (I) Yaklaşık 30 yıl önce kimi köylerimizde, televizyonun adı bilinirdi; ama nasıl bir şey olduğunu bilen pek yoktu. (II) Bu nedenle de köylerimizde, ince ve maharetli parmaklarıyla resim yaparcasına ilmik ilmik halı dokuyan kızlarımızın radyoları hep açık olurdu. (III) Radyodan dinledikleri şarkıların ezgileriyle yüreklerinde sakladıkları yavuklularını anarlardı. (IV) İçlerinden kim bilir kaçı, radyoya gönderdiği mektubun okunduğunu duyabilmek için belki de haftalarca beklerdi. (V) Her köydeki radyo, o köyün dışında da bir dünyanın varolduğunu kanıtlarcasına, o köyden başka dünyalara, başka yaşamlara, başka kültürlere açılan geniş bir kapıydı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde radyonun işlevinden söz edilmektedir?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

69. (I) Sıcacık evleri ardımızda bırakıp yolumuza devam ediyoruz. (II) Yamaçtan yukarı çıkınca yöredeki en yüksek köye ulaşılıyor: Gamaşet. (III) Karda yürümek oldukça zor; ama biraz daha yukarı yürüyünce varılan bir sırt, Karçal Dağları'nın doruklarını oluşturan Üçkardeşler zirvesinin görkemli görüntüsüyle ödüllendiriyor bizi. (IV) Buradan, dağların bembeyaz yamaçlarını ve eteklerine serpilmiş köyleri kuşbakışı izliyoruz. (V) Köylerde günlük yaşam sürüyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) II. cümlede, köyün ötekilerden farkı belirtiliyor.

B) III. cümlede, görüntünün güzelliğiyle ilgili bir yorum yapılıyor.

C) IV. cümlede, köylerin yerleşim biçimi anlatılıyor.

D) V. cümlede, daha önce anlatılanlar özetleniyor.

70. Edebiyat kuramcıları arasında her sanat yapıtının kendinden önceki sanat yapıtlarını içinde taşıdığını söyleyenler vardır. Bu kurama göre, bugün yazılan tüm romanlar, içlerinde, bir parça "Don Kişot"u, "Odysseus"u, "Anna Karanina"yı taşır, yazarı bunun farkında olmasa bile.

Bu parçada geçen "içinde taşımak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kimi yazarlar kendi yapıtlarında, başka yazarların yapıtlarını taklit eder.

B) Yazarlar, kendilerinden önce yapılanları aşma çabasındadırlar.

C) Yazarlar arasında benzerlikler bulunduğu unutulmamalıdır.

D) Her yazar, ayrımında olmadan kendinden önceki önemli yazarlardan etkilenir.

71. (I) Düşünmekten mi, yürümekten mi bilmiyorum, yorulmuşum. (II) Bildik, tanıdık bir dost mekâna gereksinme duyuyorum. (III) Şu anda rutubet kokan, nemli bir handayım. (IV) Han kadar yaşlı, ağır ilerleyen asansörle 4. kata çıkıyorum. (V) Kendimi kadife koltukların rahatlığına bırakıyorum. (VI) Elime tutuşturulan çayı ağır ağır, tadını çıkara çıkara içiyorum. (VII) Nasıl olsa burada beni ayıplayacağından çekindiğim kimse yok.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yakın anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

A) I. ve II.

B) II. ve III.

C) II. ve VII.

D) III. ve V.

72. Yaşamım boyunca, bana acı çektiren yanlışlar yaptım; ---bunların hiçbirinden pişmanlık duymadım. ---yapılması gerekli yanlışlardı bunlar. O yanlışlardan, ---onları yaptıktan sonra kurtulabildim.

Yukarıdaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

A) ama – çünkü – ancak

B) ayrıca – ne de olsa – belki

C) aslında – halbuki – hiç değilse

D) mademki – anlaşılan – yine de

73. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) İlacını günaşırı alması gerekiyormuş.

B) Sağlık kontrollerini hiç aksatmadan yaptırırmış.

C) Düzenli spor yaparak sağlığını korumuş.

D) Bu rahatsızlığın tedavi imkânı mümkünmüş.

74. Herkese: "O yüzden dolayı böyle davrandım." diyormuş.
(Herkese: I, O: II, dolayı: III, böyle: IV)

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisi atılmalıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

75. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Kanımca bu konunun artık ele alınma zamanının geldiğini sanıyorum.

B) Konuyu daha açık bir biçimde anlatmanın yolunu aramaya koyuldum.

C) Yaşamın içinde var olan ya da düşlenen her şeyin yazılarıma konu olabileceğini biliyorum.

D) Aynı konuyu çağlar boyunca nice değişik sanatçılar işleye gelmiştir.

76. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Bu süre içinde arkadaşımın evinde sığındım.

B) Ben, doğru bildiğim yoldan dönmedim.

C) En çok da sizlerden yardım gördüm.

D) Onların söylediklerini hiç ciddiye almadım.

77. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Şirketimiz, geçen on yılda çok uzun bir yol kat etmiş ve büyük başarılara imza atmıştır.

B) Bilim adamlarının farklı görüşlere sahip olması araştırma konularının daha çok irdelenmesini sağlıyor.

C) Çalışanların isteklerini dinlemek ve onları gerçekleştirmeye çalışmak başlıca görevimiz.

D) Kimse sizin karşılaştığınız sorunlarla değil, başarılı olup olmadığınızla ilgilenir.

78. İnsanın özü bin yıl önce de aynıydı (I) bin yıl sonra da aynı kalacaktır. İşte ben insanların bu hiç değişmeyen evrensel yanlarını, örneğin korkularını (II) tutkularını, ölüme karşı ya da ölümle iç (III) içe olan hayallerini yazmaya çalışıyorum. Yazarken yapıtlarıma (IV) özellikle öykülerime fon olarak kırsal kesimin coğrafyasını, görüntülerini yerleştiriyorum.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine virgül (,) konmasına gerek yoktur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

79. Kubbelerinde hâlâ buhar tüten tarihi hamamlar (,)
I
piyano tamir atölyeleri, yan (,) yana dizilmiş
II
antikacılar, gizli arka bahçeleriyle asırlık
yapılar (...) Burası Tophane, Sıraselviler ve
III
Galatasaray üçgeninde bir mahalle (.) İstanbul'a
IV
özgü mahalle yaşamını koruyan ender
köşelerden biri .

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yerinde <u>kullanılmamıştır</u>?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

80. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım <u>yanlışı</u> vardır?

A) Kamu kurumları ve kuruluşları, yurttaşların temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyor.

B) Hatasını fark etmiş olmalıki yapılan eleştirileri yanıtlamaktan vazgeçti.

C) Bu konuda bilgisine başvurulacak kişi ve kaynaklar araştırılıyor.

D) Şehir, resimlerde kalan 1960'lı yıllardaki görüntüsünden hiçbir iz taşımıyor bugün.

81. (I) Yeni bir yazma projesine başlamam, topladığım malzeme içinden belli bir konuyu seçmem elbette ki rastlantısal değil. (II) Bu, yaşamıma, içinde bulunduğum duruma ve hesaplaştığım sorunlara bağlı. (III) Bu açıdan düşünüldüğünde belki "seçme" sözcüğü de doğru değil. (IV) Bir konunun öylesine içime işlemesi, beni inandırması gerekiyor ki yazma sürecini başlatabileyim.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf kaçıncı cümleyle başlar?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

82. Yazdığım öykü ya da romanın sonunu baştan bilemem. Çünkü kahramanlarım kendi sonlarını kendileri hazırlar. ----. Bu da okurun, günlük yaşamındaki tiplerle öykü ya da romanda karşılaşmasını sağlar.

Bu parçada boş bırakılan yere, düşüncenin akışına göre getirilebilecek <u>en uygun</u> cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazar açısından, okurların beklentisi fazla önem taşımaz

B) Anlatılanların ne ölçüde gerçekleri yansıttığı düşünülür

C) Kahramanların başından geçenler herkesi aynı derecede etkilemez

D) Tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi

83. Bana göre öznellik önemlidir. Şiirlerim mutlaka bana ait bir şeyler taşımalı. Bu olmazsa sürekli yazma gücünü bulamam kendimde. ---Her romanda ya da öyküde, yazara çok yakın bir karakter vardır. Bu karakter zaman zaman yazarla bütünleşir. Benim şiirlerimde başka kişilerin öyküleri de vardır; ama kendi yaşantımdan izler daha çoktur.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Ben, şiirin tanımını elimden geldiğince genişletmeye çalışırım.

B) Şiirsellikten uzaklaşmadan hayatın daha da içine çekmeye çalışıyorum şiiri.

C) Yalnız şair değil, öykü ve roman yazarı için de geçerlidir bu düşüncem.

D) Okuyanı yormayan, öğretici şiirler yazmak istiyorum.

84. (I) O yöredeki köylülerin verdiği bilgilere göre, mahlep bitkisinin yaprakları ve meyveleri bir hafta güneşte bekletilip kurutulduktan sonra, sıra bunların uzun sopalarla dövülmesine geliyormuş. (II) Ardından, rüzgarlı bir havada tırmıkla havaya atılan meyveler yapraklarından ayrılıyormuş. (III) Rüzgar, hafif olan yaprakları savururken meyveler yere düşüyormuş. (IV) Uzun ve yorucu işlemlerden geçen bu meyveler çok düşük bir fiyata alıcı buluyormuş. (V) Oysa geçmişte, mahlebin köylülere ekonomik açıdan büyük getirisi oluyormuş. (VI) Hatta 1977'de bir teneke mahlebin, aynı miktarda yağ alabilecek kadar gelir getirdiğini anlatıyorlar.

Bu parçanın ana düşüncesi numaralanmış cümlelerin hangisinde dile getirilmiştir?

A) III. B) IV. C) V. D) VI.

85. Yüzyıllardır her sınıf, ırk ve dinden milyonlarca insanı etkisi altına alan, onların dış görünüşlerini bazen de düşünme biçimlerini bile belirleyen modayı bir modacı şöyle açıklıyor: "Her yüzyıl, on yıl hatta her mevsim moda, hayatımızı belirli kalıplar içinde sürdürmemiz için bizi yönlendirir. Modadaki değişiklikler, oturulacak bölge ya da evin tarzından, dinlenen müzik türüne, moda olan tiyatro oyunlarından yemek türlerine kadar hemen her şeyi belirleyebilir. Dahası moda, bir teoriyi, bir kitabı, bir rejimi, bir spor dalını, bir aktrisi, bir parfümü hatta tüm bir ülkeyi popüler kılabilir.

Bu parçada modayla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen nedir?

A) Hangi alanlarla sınırlı olduğu

B) Ne gibi gelişmeler geçirdiği

C) Olumlu yanlarının neler olduğu

D) Ne ölçüde etkili olduğu

86. Dünyadaki suyun ancak %2,5 kadarı içilebilecek tatlı sudur. Bu özellikleri taşıyan suyun ise ancak %0,7'si yerüstünde, kullanılabilir durumdadır. Bu bilgiler bizi, içilebilir suyun doğada ne kadar kıt olduğu sonucuna götürür. Bu kıtlığın yanına suyun yeryüzünde dağılımının da dengeli olmadığını ekleyebiliriz. Bir başka anlatımla, suyu bol olan ülkeler yanında kıt olan ülkeler de vardır. Şu gerçeği de bilelim: Su, hiçbir şekilde hammadde kullanılarak yaratılamaz. Yaratılması, ancak doğadaki belli miktardaki suyun dönüşümlerle kendini yenilemesine bağlıdır.

Bu parçaya göre suyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İçilecek özelliktekiler yerkabuğunun derinliklerindedir.

B) İçilecek nitelikteki suyun miktarı çok azdır.

C) Kıtlığı, uluslararası anlaşmazlıklara yol açmaktadır.

D) Yaşamın vazgeçilmez öğelerinden biridir.

87. Kulak çınlaması, tıp dilinde "Tinnitus" denilen ve genellikle dış kaynağı olmayan ses algısı olarak tanımlanır. Bu geçici duyular büyük bir olasılıkla tansiyondaki ya da iç kulaktaki hücresel bir değişiklikten kaynaklanır. Tinnitus, rock konserleri ve başka yüksek frekanslı seslerle karşı karşıya kalınma sonucunda da ortaya çıkar. Çınlama, iç kulaktaki hücrelere bağlı ince tüy gibi yapıların hasar görmüş olduğunu gösterir. Hasar orta dereceliyse iç kulaktaki yapılar genellikle normale döner ve çınlama sona erer. Bunun dışındaki durumda çınlama kalıcı olur.

Bu parçada kulak çınlamasıyla ilgili olarak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Çınlamaya yol açan etkenler nelerdir?

B) Çınlama hangi kaynaklara bağlanabilir?

C) Çınlama hangi durumlarda geçici olabilir?

D) Çınlamayı gidermenin yolları nelerdir?

88. Yıllardır dergi yönetmenliğinin gereği olarak, değişik yaşlardan, değişik iş kollarından şair adaylarının şiirlerini okuyorum. Bazı şair adayları bir iki tane değil, bir dosya dolusu şiir gönderiyor. Dergide basılmasının ötesinde, şiirlerinin kitap olarak yayımlanmasına da aracılık etmemi istiyorlar. Görevim bu olduğu için hepsini tek tek okuyorum. Ne yazık ki çoğu yayımlanamayacak düzeyde. Yayımlanabilecek düzeyde gördüklerimi ayırırım; ama onlara da bir türlü sıra gelmez. Çünkü öncelikle derginizde sürekli yazan şairlere yer vermeniz gerekir. Şair adayları kızar bu duruma; ama okurların bir dergiyi alırken birtakım beklentileri vardır. Aslında onlar derginin değil, dergideki yazarların okuyucularıdır. Bir şair adayının orta düzeyde bir şiirine hemen tepki gösterirler. Bu nedenle de onların şiirleri bir türlü basılmaz.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden yakınılmaktadır?

A) Şair adaylarının yeteneksizliğinden

B) Derginin istenilen oranda okunmamasından

C) Usta şairlerin, yenilere ilgi göstermemesinden

D) Gönderilen şiirlerin, dergide yayımlanamamasından

89. Günümüzde Denizli, Buldan ve çevre köylerde Anadolu dokumalarının en güzel örnekleri üretiliyor. Her yıl haziran ayında yörede dokumacılık festivali yapılıyor. Gencecik kızların, yeni gelinlerin, yaşlı kadınların türküler söyleyerek ev tezgahlarında dokuduğu çiçek oyalı peşkirler, sofra takımları, masa ve yatak örtüleri, çarşaf, yastık ve perdelerin hepsi birer sanat eseri. Dokunan bu ürünler üst üste yığılmış bir deste gül gibi alıcılarını bekliyor.

Bu parçada dokumacılıkla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Tanınmasında festivallerin önemli bir yeri olduğuna

B) Ürünlerin düzenlenen şenliklerle halka sunulduğuna

C) Yöre insanı için gelir kaynağı olduğuna

D) Bayanların zevkle yaptığı bir iş olduğuna

90. Bu sergiyle İstanbul'un, Avrupa'nın önde gelen uluslararası sanatla buluşma noktalarından biri haline getirilmesi planlanıyor. Sergi, Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda, sanata ilgi duyan yerli ve yabancı binlerce kişiye kapılarını açacak. Bu etkinliğe 13'ü yabancı 75 galeri katılacak. Burada 230 sanatçının yaklaşık iki bin yapıtı sergilenecek. Abidin Dino, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Adnan Çoker, Mahir Güven, yapıtları sergilenecek sanatçılardan yalnızca birkaçı. Bu yıl dördüncüsü düzenlenen ve elli bin kişinin ziyaret etmesi beklenen bu sergide; resim, heykel, sanat eleştirmenliği, poster ve bilboard tasarımı alanlarında yarışmalar da yapılacaktır.

Bu parçada sözü edilen sergiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Hangi sanatçıların yapıtlarına yer verileceğine

B) Düzenlenecek etkinliklere

C) Hangi tarihler arasında ziyaret edilebileceğine

D) Düzenleniş amacına

91. Ambalaj, endüstriyel tasarım dünyasının önemli uğraşlarından biri. Çünkü o, hem insanı etkileyen güzel bir kutu hem de ürünleri koruyan bir gereç, içinde taşıdığı eşyayı giydiren ambalaj, hedef kitleye ulaşmak, kolay taşınmak, ucuza mal olmak, bir kimliği anlatmak, kullanıcıya bilgi vermek gibi birçok ölçütü olan bir yaratıcılık alanı. Özellikle rakip ürünler, sahip oldukları özelliklerle öne çıkamadıkları zaman, onlar arasında fark yaratan tek şey ambalajın tasarımı oluyor. Yani içindeki değil, dışındaki konuşuyor.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi ambalajın özelliklerinden biri değildir?

A) Başlı başına bir işkolu durumunda olması

B) Malların tanıtımına katkıda bulunması

C) Ürünlerin maliyetini çok az etkilemesi

D) İçindeki malın değerini yansıtması

92. Dede Korkut Hikayeleri'nin kahramanlarının hepsinde iyimser bir hava eser. Öyle ki kimileri tutsak düştükleri zaman bile gülmekten, düşmanlarıyla alay etmekten kendilerini alamazlar. Hemen bütün kişilerin içinde bir yaşama sevgisi, hayatın zorluklarını yenme gücü; rahata, mutluluğa kavuşma isteği vardır. Hikayeler hiçbir zaman baştan sona kadar ağır bir hava içinde değildir. Acıklıyla gülünç, hayatta olduğu gibi bir arada yürütülmüştür. Hikayeci, üzücü sahnelerden neşeli sahnelere geçmekte büyük başarı gösterir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki kişilerin bir özelliği değildir?

A) Yaşam karşısında hep olumlu bir tutum içinde olma

B) Güçlüklere karşı savaşabilme

C) Yaşamdan tat alma

D) Başkalarını kendinden üstün görme

93. Gençler, meslek seçerken yetişkinler arasında iyi bir yer edinmek, kendilerini çevrelerine kanıtlamak isterler. Bu nedenle, çevrelerinde bulunanların beklentilerine uygun özellikleri taşıdıkları izlenimini vermeye çalışırlar. Bu durum, özellikle aşırı istekleri olan ve baskıcı ailelerin çocuklarında daha çarpıcı biçimde görülmektedir. Çevresini, özellikle ana babasını hoşnut etme çabasında olan genç, zayıf yönlerini yadsıma, eğilimlerini bastırma, çevresindekilerin hoşuna gidecek bir kimlik geliştirme çabasına girmektedir.

Bu parçaya göre gençlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yetişkinlerin beğenisini önemsedikleri

B) Gerçekleri görmezlikten geldikleri

C) Yakın çevrelerinden daha çok etkilendikleri

D) Yetersizliklerini görmezlikten geldikleri

94. Cumhuriyetin ilanı günü atılan havai fişekleri hatırlayan yazar, o zaman üç yaşındaymış.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır? (2004)

A) "hatırlayan" yerine "gören" sözü getirilmeli

B) "atılan" sözü atılmalı

C) "Cumhuriyetin ilanı günü"nden sonra "yani Cumhuriyet ilan edilince" sözü getirilmeli

D) "ilanı günü" yerine "ilan edildiği gün" sözü getirilmeli

95. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Onun, bugün ya da yarın geleceğini sanıyorum.

B) Bu yıl iyi bir karne getirmesini bekliyorum.

C) Desteğinizin ileride de sürmesini düşünüyorum.

D) Bu koşulların işinizi zorlaştıracağına inanıyorum.

96. "Salmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bakmamak, özen göstermemek" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Annem hayvanları çayıra salacakmış.

B) Ağaç, dal budak saldı, meyve vermeye başladı.

C) Su çekmek için kuyuya su kabı salmış.

D) Sınavı kazanamayınca kendini iyice saldı.

97.

I. Ne ölüm korkutur bizi ne hicran
Kalbimiz olmasın <u>yalnız</u> ayrılan

II. <u>Kim bilir</u>, hangi ummana giden bir dereden
Yol alır köylü kadınlar sürerek hayvanını

III. Her şey kabulüm artık
<u>Yeter ki</u> gün eksilmesin penceremden

IV. Ruhum bir açık penceredir <u>sanki</u>
Seyretmedeyim buradan dünyayı

Yukarıdaki numaralanmış dizelerin hangilerindeki altı çizili sözler anlamca birbirine <u>en yakındır</u>?

A) I. ve II.

B) II. ve III.

C) III. ve IV.

D) I. ve III.

98. Ulusal kültürle evrensel kültürü bir bahçe duvarına benzetebiliriz. Bu duvarın iç yüzü yerele, yöresele bakarsa dış yüzü de evrensele bakacaktır. Sanatçı yapıtlarında, bu duvarın iki yüzünü de aynı anda yansıtabilmelidir.

Bu parçaya göre "duvarın iki yüzünü de aynı anda yansıtabilmek" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yerel kültüre evrensel kültürden daha fazla yer vermek

B) Evrensel kültürü oluşturan unsurları ortaya koymak

C) Yerel ve evrensel unsurları bir arada vermek

D) Her kültürün kendine has özelliklerini yansıtmak

99. Aşağıdaki dizelerin hangisinde düşsel öğelere yer verilmemiştir?

A) Bizden evvel buraya inen üç dört arkadaş
Kurmuştular tutuşan ocağa karşı bağdaş

B) Akdeniz'in dalgası gönlüm kadar taşmadı
Hey ne dağsın ki dalgam zirvene yaklaşmadı

C) Sevda başımda ateş, gurbet içimde düğüm
Yangından çıkan eşya gibi kırık döküğüm

D) Sanat, bahar günümde, çiçekli bir fidandı
Kış gelince bir balta altında baltalandı

100. Çanakkale hatıralarımı kaleme almak istiyordum; ama...

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) bir türlü yazmaya başlayamıyordum.

B) cesaret edemiyordum.

C) vakit bulamıyordum.

D) sonunda dileğimi gerçekleştirdim.

1. C	2. C	3. B	4. C	5. C	6. B	7. B	8. A	9. A	10. D	11. D	12. D	13. A	14. B	15. D	16. D	17. C	18. A	19. B	20. B
21. D	22. A	23. A	24. C	25. A	26. B	27. A	28. A	29. D	30. D	31. C	32. D	33. C	34. C	35. D	36. D	37. C	38. D	39. B	40. B
41. A	42. C	43. B	44. D	45. C	46. D	47. B	48. B	49. D	50. D	51. A	52.B	53. A	54. D	55. A	56. B	57. C	58. C	59. D	60. B
61. A	62. D	63. D	64. D	65. C	66. A	67. B	68. D	69. D	70. D	71. B	72. A	73. D	74. C	75. A	76. A	77. D	78. C	79. B	80. B
81. D	82. D	83. C	84. B	85. D	86. B	87. D	88. D	89. A	90. C	91. D	92. D	93. B	94. D	95. C	96. D	97. D	98. C	99. A	100. D

ÇÖZÜMLERİ

1. I. cümlede kesinlik yoktur. Çünkü orman yangınlarının sayısı ortalama olarak verilmiştir.

   III. cümlede kesinlik yoktur. Çünkü "yangınların çoğu" ifadesi yaklaşıklık bildirir.

   V. cümlede kesinlik yoktur. Çünkü "8 bin 500 hektarı aşkın" ifadesi yaklaşıklık bildiriyor, kesin bir sayı yok.

   II. ve IV. cümlelerde verilen bilgiler kesin sayılarıyla ifade edildiği için bu cümlelerde kesinlik vardır.

   Cevap C

2. III. cümlede koşul söz konusudur. Bu cümlede olağanüstü bir yapıtla karşı karşıya olduğumuzu haykırmanın koşulunun yapıtın heyecanımızı artırması olduğu ifade edilmiştir.

   Cevap C

3. I. cümlede giriş salonunun ortasındaki bölümlerin, hediyelere ayrıldığı belirtilmiş. II. cümlede ise bu bölümlerdeki hediyelerin neler olduğu açıklanmış. Dolayısıyla II. cümle I. cümlenin açıklamasıdır.

   IV. cümlede küçük salonda soy kütüğü örnekleri sergilendiği belirtilmiş. V. cümlede ise soy kütüğü örneklerinin hangi belgelerden oluştuğu açıklanmış.

   Öyleyse V. cümle IV. cümlenin açıklamasıdır. II. ve V. cümle B seçeneğinde verilmiştir.

   Cevap B

4. III. cümlede Paleolitik Çağ'daki ilk boncukların bitki tohumlarından yapıldığıyla ilgili bir tahminde bulunulmuştur. Buradaki "büyük olasılıkla" sözü cümlede kesinlik olmadığını, tahminde bulunulduğunu gösterir.

   Cevap C

5. IV. cümlede akyuvarların, vücuda giren küçük canlılara yapışıp onları etkisiz duruma getirdiği, içine alıp hazmettiği ifade ediliyor. Yani mikropların nasıl yok edildiği anlatılıyor.

   Cevap C

6. B seçeneğinde verilen II. cümleyle ilgili bilgi yanlıştır. Çünkü II. cümlede sorunun çözümüyle ilgili önerilere yer verilmiyor. Sadece sorunun nedenini belirlemeye yönelik araştırmaların yapıldığı belirtiliyor.

   Cevap B

7. I. cümledeki "selamlamak" eylemi, III. cümledeki "başka yerlere götürmek" eylemi insana ait özelliklerdir. Bu özellikler "kütüphane" için kullanılmıştır.

   Cevap B

8. I numaralı söz Likya Bölgesinde çok sayıda tarihsel kalıntı bulunduğunu gösterir. "Açık hava müzesi" sözü, çok sayıda tarihsel kalıntı bulunan yerler için kullanılmaktadır.

   Cevap A

9. Parçada geçen "yere dökmeden" sözüyle anlatılmak istenen, "Anlatacaklarını eksiksiz, derli toplu bir biçimde belirtmek"tir.

   Cevap A

10. IV numaralı noktalama işareti yanlış kullanılmıştır. Çünkü iki nokta (:), açıklamalardan, örneklerden, konuşmalardan önce kullanılır. Burada noktalı virgül (;) kullanılmalıydı. Çünkü öğeleri virgülle ayrılmış sıralı cümleler arasında noktalı virgül (;) kullanılır.

    Cevap D

11. D seçeneğinde ses uyumu gösterilmediği için yazım yanlışı yapılmıştır. "Kardeşce" sözcüğünün kökü "kardeş"tir. Sözcük "ş" sesiyle bitiyor. Ünsüz benzeşmesi kuralına göre "f, s, t, k, ç, ş, h, p" seslerinden biriyle biten sözcükler "c, d, g" sesleriyle başlayan bir ek alırsa, c–ç'ye, d–t'ye, g–k'ye dönüşür. Bu cümlede "kardeş" sözcüğüne "–ce" eki gelmiş. Kurala göre "–ce" ekinin "–çe" şeklinde gösterilmesi gerekiyor: kardeşçe

    Cevap D

12. IV numaralı sözün yazımı yanlıştır. Çünkü bu sözde yer alan "ki" bağlaçtır. Bağlaçlar ayrı yazılır. Söz, "tabii ki" şeklinde yazılmalıydı.

    Cevap D

13. A seçeneğinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Burada "üç saat" sözü, süre bildirdiği için cümlede "süre" sözcüğünün kullanılmasına gerek yoktur.

    Cevap A

14. B seçeneğinde –ler ekinin gereksiz kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümlede "geleceklerinin" sözcüğündeki "–ler" eki atılmalıdır. Cümle, "Başlarına ne geleceğinin farkında değiller." şeklinde olmalıydı.

    Cevap B

15. D seçeneğinde dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümlenin virgülden sonraki bölümüne dolaylı tümleç getirilerek anlatım bozukluğu giderilebilir.

    Onun nasıl geçindiğini, <u>ona</u> kimlerin baktığını bilen yoktu.

    Cevap D

16. D seçeneğinde yanlış söz kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki "yapılıp yapılmayacağı" sözü yanlış kullanılmıştır. Bu söz yerine "yapılacağı" sözcüğü getirilirse cümle daha net bir şekilde anlaşılır.

Cevap D

17. C seçeneğinde anlatım bozukluğu vardır. Buradaki "yirmi birli yaşlarda" ifadesi anlatım bozukluğuna yol açmaktadır. Bunun yerine "yirmili yaşlarda" ifadesi getirilmeli. Çünkü yirmiden otuza kadar olan yaşlar yirmili yaşlardır. "Yirmi birli yaşlar" olmaz. Çünkü insan bir kez "yirmi bir" yaşı geçirir.

Cevap C

18. Yazar parçada öykülerinin kaynağını oluşturan, öykülerini besleyen şeylerden söz etmiş. Başka yaşamların, geçmişinde kalan bazı puslu anıların öykülerinde somutluk kazandığını belirtmiş. Buna göre bu sözler "Öykülerinizdeki olaylar ve kahramanlar kendi yaşamınızdan izler taşıyor mu?" sorusuna karşılık söylenmiş olabilir.

Cevap A

19. Parçada kitabın insanın en yakın dostu olduğundan; okuryazar birinin yanına kitap almadan yolculuğa bile çıkmadığından söz ediliyor. Parçanın sonuna "Çünkü" sözcüğüyle başlayan bir cümle getirilmesi gerekiyor. Bu cümle "Çünkü" sözcüğüyle başladığına göre, cümlenin, parçada anlatılanların nedenini bildirmesi gerekir. Buna göre parçanın sonuna getirilebilecek en uygun ifade B seçeneğindeki ifadedir.

Cevap B

20. Yazar parçada, bir metni okurken neyin anlatıldığına değil, nasıl anlatıldığına baktığını, sözcük örüntüsünü oluşturan birimlerden birinin çekim alanına girdiğini anlatıyor. Yazar parçanın son cümlesinde, sözcüklerin bağıntısından doğan havaya kendini kaptırdığını belirttiğine göre boş bırakılan yere "Bu da alıp götürüyordu beni." cümlesinin getirilmesi gerekir. Cümle, yazarın o anda yaşadığı duyguları anlatan bir ifadeyle tamamlanmalıdır.

Cevap B

21. Parçada, çocukların yapması gereken şeyleri, her dönemlerinde bizim yaptığımız söylendiğine göre parçanın sonuna "Çocuklarımız, her şeyi başkalarından bekleyen bir insan durumuna geliyor." yargısı getirilmelidir.

Cevap D

22. Parçada, yeni yılda soyut ve belirsiz şeyler yerine somut şeyler beklemek gerektiğinden söz ediliyor. Buna göre boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre A seçeneğinin getirilmesi uygun olmaz. Çünkü A'da soyut bir beklenti dile getiriliyor. B, C ve D seçenektekiler ise somut beklentilerdir ve boş bırakılan yere getirilebilir.

Cevap A

23. Sözü edilen oyuncu parçada, sevginin paylaştıkça çoğalacağına inandığını bunu da samimi bir şekilde oyunlarına yansıttığını, bu yüzden de sıkıntı çekmediğini, izleyicileri yakınları, dostları gibi gördüğünü ifade ediyor. Buna göre parça, "Açık yürekli olmanız sizi zaman zaman zorda bırakıyor mu?" sorusuna karşılık söylenmiş olabilir.

Cevap A

24. Parçada ünlü bir ressamın yitirildiği, ancak bunun basında yer almadığı ifade ediliyor. Sanata ve sanatçıya olan duyarsızlıktan yakınılıyor. Buna göre parçada anlatılmak istenen "Sanata, sanatçıya gereken önemin verilmediği"dir.

Cevap C

25. Parçada sosyal ve kültürel ortamın gelişmesiyle modanın değişmesinin bağlantılı olduğu çeşitli örneklerle açıklanmış. Buna göre parçada asıl anlatılmak istenen, "Toplumdaki değişmenin, modanın değişmesinde etkili olduğu"dur.

Cevap A

26. Parçada vurgulanmak istenen düşünce, parçanın ilk iki cümlesinde belirtilmiştir. Özellikle ikinci cümlede gelişmiş ülkelerdeki endüstrileşmenin ana kaynağının bilimsel gelişmeler sayesinde yapılan özgün buluşlar ve bunlardan sağlanan maddi kazançlar olduğu belirtiliyor. Buna göre parçada vurgulanmak istenen düşünce B seçeneğinde verilmiştir.

Cevap B

27. Parçada "Sevgi mi daha önemli saygı mı?" sorusuna genellikle "sevgi" yanıtının verildiği belirtilmiş. Buna karşılık saygının da duygulardan bağımsız olmadığı, insanın vicdanı ve yüreğiyle yakından ilgisi olduğu anlatılmış. Buna göre parçada asıl anlatılmak istenen, "İnsanın davranışlarıyla yansıtılan saygı, duygulardan bağımsız değildir." cümlesinde belirtilmektedir.

Cevap A

28. Yazar parçada "İlk kez işittiğim bir söylenceyi, bir atasözünü, deyimi, sözcüğü defterime gömü bulmuşçasına sevinçle kaydederim. Orada duyduklarım, zaman gelince ya bir dizede ya bir rubaide ya da bir yazıda yerini alır." dediğine göre bu kişiyle ilgili olarak "Halkın derlediği dilsel değerlerden yararlandığı" söylenebilir.

Cevap A

29. Hikayeyle anlatılmak istenen, "Anlamsız olduğu düşünülen kimi davranışlar, başkaları için önem taşıyabilir." düşüncesidir. Balıkçıya, birkaç deniz yıldızını denize atmanın bir şeyi değiştirmeyeceğini söyleyen kişi için anlamsız olan durum, denize atılan deniz yıldızları için ve balıkçı için önem taşımaktadır.

Cevap D

30. Parçada sözü edilen kişi, şiir yazarken odasına kapandığına ve kimseyle konuşmadığına göre bu kişiyle ilgili olarak "Şiir yazmaya çok önem vermektedir." yargısı çıkarılabilir.

Cevap D

31. "Bilgiyi ölçe tarta benliğine mal etmek" sözüyle anlatılmak istenen, "ihtiyaçlarına uygun, gereken bilgiyi edinmek"tir. Bu söze göre kişi, okuduğu kitaplarda bulduğu bilgileri değerlendirdikten sonra ihtiyaçlarına uygun olanları benliğine mal edecektir.

Cevap C

32. Parçada altı çizili sözlerin yerine D seçeneğinde verilenler sırasıyla getirilirse cümlenin anlamında bir bozulma ya da değişme olmaz.

- şansı verdi ⊠ olanağı tanıdı.
- girdiğimizde ⊠ girdiğimiz zaman
- oldukça ⊠ epeyce

Yukarıda karşılıklı verilen sözler anlamca birbirinin yerini tutmaktadır.

Cevap D

33. III. cümlede öykünün hem anlatımına hem de içeriğine ilişkin bilgiler verilmiştir.

- "Duru, yalın, pırıl pırıl bir Türkçeyle, abartıya kaçmadan, yapaylığa düşmeden" ifadesi anlatıma ilişkin bir bilgidir.
- "sıcak, bir o kadar da hüzünlü öyküler" ifadesi içeriğe ilişkin bir bilgidir.

Cevap C

34. III. cümledeki "göle vuran ayın görünüşünü nitelemek için henüz bir sıfat bulunamamış" ifadesinde abartma söz konusudur.

Cevap C

35. III. ve IV. cümlelerde tahmin söz konusudur. III. ve IV. cümlelerde kişinin yorgunluğunun sebebiyle ilgili tahminlerde bulunuluyor. III. cümlede "olmalı" sözcüğü, IV. cümlede "belki" sözcüğü cümleye tahmin anlamı katmaktadır.

Cevap D

36. IV. cümlede suyun nerelerden geçtiği ve nasıl aktığı anlatılıyor. Suyun, geçtiği yerlerdeki olumsuz etkisinden söz edilmiyor. Buna göre D seçeneğindeki ifade yanlıştır.

Cevap D

37. Parçanın III. cümlesindeki yargının gerekçesi IV. cümleden başlanarak açıklanmıştır. III. cümlede dijital fotoğraf makinesi alırken satış görevlisinin söyledikleriyle yetinilmemesi gerektiği söylenmiş. IV. cümleden itibaren de bunun gerekçeleri açıklanmıştır.

Cevap C

38. D seçeneğinde köylerle kentler nüfus yoğunluğu bakımından karşılaştırılmıştır.

Cevap D

39. A, C, D seçeneklerinde anlatma işinin birkaç kez yapıldığı anlamı vardır. Bu cümlelere anlatma işinin birkaç kez yapıldığı anlamını veren sözcük "de" bağlacıdır. B seçeneğinde ise anlatma işi sadece bir kez yapılacaktır. Kişiye, işi nasıl yapacağını daha önce kimse anlatmamıştır.

Cevap B

40. II numaralı virgül yanlış kullanılmıştır. Çünkü virgül burada bir söz grubunu oluşturan sözcükleri ayırmıştır. Sözcükler arasındaki virgül kaldırılırsa anlam bütünlüğü sağlanmış olur.

Cevap B

41. Parçadaki I. ve II. virgül özneyi vurgulamak için kullanılmıştır. III, IV ve V. virgüller ise eş görevli sözleri ayırmak için kullanılmıştır. Buna göre I ve II numaralı virgüllerin işlevleri aynıdır. Aynı zamanda III, IV ve V numaralı virgüllerin işlevleri de aynıdır. Ancak III, IV ve V numaralı seçenekler bir arada verilmemiş. I ve II bir arada verilmiştir.

Cevap A

42. I, II, IV ve V numaralı sözcükler özel isimdir, bu yüzden büyük harfle başlar. I numaralı sözcük şehir adıdır, II devlet adıdır, IV millet adıdır, V ise tarihi bir yapının adını oluşturan sözcüklerden biridir. Ancak III numaralı "Çiniciliğinin" sözcüğü özel isim olmadığı için küçük harfle başlamalıydı.

Cevap C

43. A'da eylemleri yapanlar, yani özneler "o"

C'de "o"

D'de "biz"

B'de ise eylemler farklı kişiler tarafından yapılmıştır. "Anlatan" → "o"; dinleyen → "biz"

Cevap B

44. A, B, C,seçeneklerindeki altı çizili sözcüklerin aldığı –ler (-lar) eki sözcüklere çoğul anlamı katmıştır. D'de ise "baba" bir tanedir. Kardeşlerin çoğulluğunu belirtmek için "baba" sözcüğüne çoğul eki getirilmiştir.

Cevap D

45. C seçeneğinde "Çarşamba" sözcüğü büyük harfle başlamalıydı. Çünkü belli bir tarih belirtildiğinde ay ve gün adları büyük harfle başlar.

Cevap C

46. D seçeneğindeki "güzel" sözcüğü gereksizdir. Çünkü "müjde" zaten güzel olayları haber vermektir.

Cevap D

47. B seçeneğinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Bu cümledeki "olarak" sözcüğü gereksizdir, "geçici" sözcüğü, durumu anlatmak için yeterlidir.

Cevap B

48. Soruda verilen cümlede, aynı anlama gelen sözlerin bir arada kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. Bu cümlede "hürmet eder" sözü ile "saygılar sunarım" sözü aynı anlamdadır. Buna benzer bir anlatım bozukluğu B seçeneğinde de vardır. Buradaki "şimdiye kadar" ve "hâlâ" sözleri aynı anlamı taşır.

Cevap B

49. Bu cümledeki V numaralı sözcük atılırsa cümlenin anlamında bir daralma olmaz. Çünkü "sanki" sözcüğü cümleye zannetme anlamı katmıştır, "gibi" sözcüğü de bu anlamı katmak için kullanılmış. Buna göre "sanki" sözcüğü yeterlidir.

Cevap D

50. Yazar, parçada boş bırakılan bölümden sonra sevincinin ve üzüntüsünün neden kaynaklandığını açıklamış. Buna göre boş bırakılan yere "Meslek yaşamım boyunca beni sevindiren ve üzen iki nokta var" cümlesi getirilmelidir.

Cevap D

51. Soruda verilen cümlede çocuk edebiyatı yazarlığının her zaman küçümsendiği, bu yüzden de amatör yazarların çocuk edebiyatıyla ilgilendiği söylenmiş. Boş bırakılan bölüm "oysa" sözcüğüyle başladığına göre, boş bırakılan yere, çocuk edebiyatı yazarlığının küçümsenecek bir durum olmadığını, bu edebiyatın çocuklar için önemli olduğunu ifade eden bir cümlenin getirilmesi gerekir. Bu durum göz önüne alındığında, cümle B, C, D seçenekleri ile sürdürülebilir. A seçeneğinde çocuk edebiyatının öneminden söz edilmemiş, bir öneride bulunulmuştur. Bu yüzden cümle A seçeneğiyle sürdürülemez.

Cevap A

52. Parçanın ilk cümlesinde film festivalinin sinemaseverler için "bahar şenliği" anlamına geldiği ifade ediliyor. İkinci cümlede ise bahar havasını dışarıda bırakıp karanlık salonlara kapanmayı "bahar şenliği" olarak tanımlamanın çelişki olduğu söyleniyor. Buna göre boş bırakılan yere, B seçeneğindeki "bu sözlerle tanımlamaya çalışmak" ifadesi getirilmelidir. Buradaki "bu sözlerle" ifadesinden kasıt, "bahar şenliği"dir.

Cevap B

53. Parçada yazar, yazılarını hangi koşullarda yazdığını ifade etmektedir. Buna göre parça, "Yazılarınızı hangi koşullarda yazıyorsunuz?" sorusuna karşılık söylenmiştir.

Cevap A

54. Parçada, sözü edilen sanatçının şiir anlayışının eskidiği, bu yüzden de bu anlayışın çağdaş şiirleri değerlendirmek için kullanılamayacağı ifade edilmiş. Son cümlede de sanatçının şiir anlayışının kullanılmamasının değersizlikten değil, eski olmasından kaynaklandığı belirtilmiş. Buna göre sanatçıyla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen, "Söylediklerinin geçerliğini yitirdiği"dir.

Cevap D

55. Parçada öğrenme süreci ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiğiyle ilgili bilgiler verilmiş. Buna göre B, C, D seçenekleri parçada anlatılanları kapsamlı bir şekilde ifade etmiyor. Parçadan çıkarılacak en kapsamlı yargı "Öğrenme, zaman içinde, yavaş yavaş oluşmaktadır." yargısıdır.

Cevap A

56. Seçenekleri incelediğimizde, parçada anlatılan sanatçı için "İnsanoğlunu iç ve dış dünyasıyla yansıtmayı amaçlamıştır." diyebiliriz. Bu durum parçanın son cümlesinde ifade edilmektedir.

Cevap B

57. Parçada, 18. yy.da İtalya'da sanatın durgunluk dönemine girdiği, İngilizlerin İtalya'ya gelip sanatçılardan, yanlarında götürmek için sanat eserleri istemeleri üzerine İtalyan sanatçılarının yeniden kıpırdanmaya başladığı anlatılıyor. Buna göre İtalya sanatıyla ilgili olarak vurgulanmak istenen, "Desteklenerek gelişme sürecine girdiği"dir.

Cevap C

58. Sait Faik'le ilgili olarak A, B, D seçenekleri söylenebilir.

B ve D, "... şu İstanbul, pek çoğumuz için ancak Sait'le beraber olunca anlam kazanan bir şehirdi. Köprüsünden, pastanelerine, iskelelerine, pak kanepelerine, bulutlarına, gökyüzüne kadar." cümlelerinde belirtilmiş.

Saik Faik'le ilgili olarak C seçeneği söylenemez.

Cevap C

59. Parçada metropollerin, doğadaki bitki ve hayvanları, yani dünyanın ortak zenginliklerini yitirdiği anlatılıyor. Buna göre parçayla ilgili olarak "Olumsuz yönde değişen ortama dikkat çekildiği" söylenebilir.

Cevap D

60. Parçanın anlatımında A, C, D seçeneklerinde verilen özellikler vardır:

A → Parçanın ilk cümlesinde kentin benzerlerinden farkı belirtilmiştir.

C → Parçada "karşısına çıkmak", "saldırıya uğramak", "yıldızı parlamak", "ele geçmek" gibi deyimler kullanılmıştır.

D → Parçada Şam'ın kuruluşunun MÖ 2000'lere uzandığının tahmini olarak belirtilmesi kesin olmayan bir bilgidir.

B → Parçada izlenimlerden yararlanma yoktur. Çünkü tarihi bir bilgi veriliyor.

Cevap B

61. Parçada anlatılanlarla ilgili olarak B, C, D seçenekleri söylenebilir.

B, "... çocuğun ders çalışırken ne gibi güçlüklerle karşılaştığını belirlemek ve bununla ilgili önlemler almak ..." ifadesinde belirtilmiş.

C ve D, "... pek çok anne babanın, ilköğretimin birinci sınıfından itibaren çocukla birlikte oturup ders çalıştığına da tanık oluyoruz. Oysa yetişkinlerden beklenen böyle bir davranış değil..." ifadesinde,

A seçeneği söylenemez.

Cevap A

62. Parçada usta yazarların gençleri, genç yazarların her yaştan, her kültürden okuru hedef alması, yazarların tutumlarındaki farkı gösterir. Bu yüzden parçada A seçeneğindeki düşünce vardır.

B → Son cümledeki "... her yaştan, her kültürden okurla ..." ifadesinde vardır.

C → Usta yazarların gençleri göz önünde tutarak eserler oluşturmasının ifade edildiği cümlede belirtilmiştir.

Parçada yazarların üslubuyla ilgili bir ifadeye yer verilmediği için D seçeneğindeki düşünce yoktur.

Cevap D

63. A seçeneğine "Yaşamın getirdiği mutlulukları nasıl benimseyebiliyorsak, üzüntü ve sıkıntıları da benimsemeli, doğal karşılamalıyız." cümlesinde,

B'ye ilk cümlede,

C'ye son cümlede,

değinilmiştir.

D seçeneğine değinilmemiştir.

Cevap D

64. V. cümlede koşula bağlı bir öneride bulunulmaktadır. Bu cümlede Beypazarı'na uğramanın koşulunun Ankara'ya yolunuzun düşmesi olduğu ifade edilmiş ve Ankara'ya yolu düşenlerin, bir kültür cümbüşü olan Beypazarı'nı gezmeleri önerilmiştir.

Cevap D

65. IV. cümlede neden sonuç ilişkisi vardır. Cümledeki neden ve sonuç bölümlerini aşağıda gösterelim:

– Yıllardan beri değiştirmeden sürdürdüğü özellikle

Neden

riyle hem kendi tarzını oluşturmuş hem de nicelerine

Sonuç

örnek ve öncü olmuştu.

Cevap C

66. I. cümlede kişisel düşüncelere yer verilmemiştir.

II'de "bir kez daha şaşırıyorum" ifadesi,

III'te "sevmeyerek okuyorum" ifadesi,

IV'te "Onların anlaşılmazlığı ile bu yazarın anlaşılırlığını karşılaştırdığımda" ifadesikişisel düşüncelerdir. Çünkü bu tür düşünceler kişiden kişiye değişir.

Cevap A

67. II. cümlede tiyatro, yaşama yakınlığı yönünden diğer türlerle karşılaştırılmıştır. Cümleye karşılaştırma anlamını "en" sözcüğü katmıştır.

Cevap B

68. V. cümlede radyonun işlevinden söz edilmektedir. Radyo, köydekilere başka dünyaları, başka yaşamları başka kültürleri yani köyün dışında da bir dünyanın varolduğunu öğretmektedir.

Cevap D

69. D seçeneğinde V. cümleyle ilgili olarak verilen bilgi yanlıştır. Çünkü V. cümlede daha önce anlatılanlar özetlenmiyor. Sadece köyde günlük yaşamın sürdüğü ifade ediliyor.

Cevap D

70. Soruda verilen parçada her sanat yapıtının kendinden önceki sanat yapıtlarından etkilendiği anlatılmaktadır. Buna göre "içinde taşımak" sözüyle anlatılmak istenen, "Her yazar, ayrımında olmadan kendinden önceki önemli yazarlardan etkilenir." cümlesinde belirtilmiştir.

Cevap D

71. II. cümlede "bildik" ve "tanıdık" sözcükleri, III. cümlede "rutubet" ve "nemli" sözcükleri yakın anlamlıdır.

Cevap B

72. Boş bırakılan ilk bölüme, cümleler arasında karşıtlık söz konusu olduğu için "ama"; ikinci boşluğa, cümlede kendinden önceki cümlenin nedeni belirtildiği için çünkü sözcüğü getirilmelidir. Üçüncü boşluğa da "sadece" anlamındaki "ancak" sözcüğü getirilmelidir. Bu sözcükler de A seçeneğinde yer almıştır.

Cevap A

73. D seçeneğinde gereksiz sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Bu cümledeki "imkan" sözcüğü gereksizdir. Çünkü "mümkün" sözcüğü zaten "imkan dahilinde olan" anlamına gelmektedir. Cümle şöyle olmalıydı:

Bu rahatsızlığın tedavisi mümkünmüş.

Cevap D

74. Cümledeki III. numaralı sözcük atılmalıdır; çünkü gereksizdir. III numaralı "dolayı" sözcüğü "sebep" bildiren bir sözcüktür. Bu cümledeki "yüzden" sözcüğü de cümleye sebep anlamı kattığına göre "dolayı" sözcüğü gereksizdir.

Cevap C

75. A seçeneğindeki "Kanımca" ve "sanıyorum" ifadeleri "zannetmek" anlamına gelen ve kişisel düşünceleri yansıtan sözcüklerdir. İkisi de cümleye aynı anlamı kattığı için ikisinden birinin cümleden atılması gerekir. Yani gereksiz sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümle iki şekilde düzeltilebilir:

- Bu konunun artık ele alınma zamanının geldiğini sanıyorum.
- Kanımca bu konunun artık ele alınma zamanı geldi.

Cevap A

76. A seçeneğinde bir anlatım bozukluğu vardır. Cümle iki şekilde düzeltilebilir.

- Bu süre içinde arkadaşımın evinde kaldım.
- Bu süre içinde arkadaşımın evine sığındım.

Cevap A

77. D seçeneğindeki cümlenin ilk bölümünde yüklem eksikliğinden, ikinci bölümünde ise özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. İlk bölümde özne olan sözcük "kimse" sözcüğüdür. Bu sözcük ikinci bölümün öznesi olamaz. İkinci bölüme özne olarak "herkes" sözcüğü getirilmelidir. Ayrıca ilk bölümdeki "değil" sözcüğü yerine "ilgilenmez" sözcüğü getirilmelidir:

- Kimse sizin karşılaştığınız sorunlarla ilgilenmez, herkes başarılı olup olmadığınızla ilgilenir.

Cevap D

78. I, II ve IV numaralı yerlere eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül getirilmelidir. III numaralı bölüme ise virgül getirilemez. Çünkü "iç içe" sözü ikilemedir ve ikilemeyi oluşturan sözcükler arasına virgül getirilemez.

Cevap C

79. II numaralı noktalama işareti yerinde kullanılmamıştır. Çünkü "yan yana" sözü ikilemedir ve ikilemeyi oluşturan sözcükler arasına virgül getirilemez.

Cevap B

80. B seçeneğindeki, "ki" bağlacı "olmalı" sözcüğüne bitişik yazıldığı için yazım yanlışı yapılmıştır. Oysa "ki" bağlacı ayrı yazılır. Bu seçenekte "ki" bağlacı iki cümleyi birbirine bağlamıştır.

- Hatasını fark etmiş olmalı ki yapılan eleştirileri yanıtlamaktan vazgeçti.

Cevap B

81. Yazar, I, II ve III numaralı cümlelerde yeni bir yazma sürecine başlayabilmesi için nelerin gerektiğini ifade ediyor. IV. cümleden itibaren ise yeni projeler tasarlamanın çok zaman aldığından ve bunu tamamlamak için çok çalıştığından söz ediyor.

Cevap D

82. Boş bırakılan yere "Tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi." cümlesi getirilmelidir. Çünkü parçada, roman ya da öykü kahramanlarının, gerçek yaşamdaki tipler gibi kendi sonlarını kendilerinin hazırladığı, bu yüzden de okurun, bu roman ya da öykülerde gerçek yaşamdaki tiplerle karşılaşmasının sağlandığı ifade edilmiş.

Cevap D

83. Şair parçada, şiirlerinin kendine ait bir şeyler taşıması gerektiğini, her roman ve öyküde de yazara çok yakın bir karakter olduğunu ifade ediyor. Boşluktan sonraki cümlede roman ve öyküden söz ettiğine göre boş bırakılan yere C seçeneğindeki cümle getirilmelidir.

Cevap C

84. Parçada mahlebin uzun ve yorucu bir işlemden geçirildikten sonra satılmaya hazır hale geldiğinden, buna rağmen çok düşük fiyata satıldığından, geçmişte ise köylülere büyük gelir getirdiğinden söz ediliyor. Buna göre parçanın ana düşüncesi IV. cümlede dile getirilmiştir: Uzun ve yorucu işlemlerden geçen bu meyveler çok düşük fiyata alıcı buluyormuş.

Cevap B

85. Parçada modayla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen "Ne ölçüde etkili olduğu"dur. Çünkü parçada modanın milyonlarca insanı birçok yönden etkisi altına aldığından söz edilmiştir.

Cevap D

86. Parçaya göre suyla ilgili olarak B seçeneği söylenebilir. Bunu "Bu bilgiler bizi içilebilir suyun doğada ne kadar kıt olduğu sonucuna götürür." cümlesinden çıkarabiliriz.

Cevap B

87. D seçeneğindeki sorunun cevabı parçada yoktur.

A'nın cevabı, "...rock konserleri ve başka yüksek frekanslı seslerle karşı karşıya kalınma sonucunda ortaya çıkar." cümlesinde,

B'nin cevabı, "...büyük bir olasılıkla tansiyondaki ya da iç kulaktaki hücresel bir değişiklikten kaynaklanır." cümlesinde,

C'nin cevabı, "Hasar orta dereceliyse... çınlama sona erer." Cümlesinde vardır.

Cevap D

88. Yazar parçada gönderilen şiirlerin dergide yayımlanamamasından yakınmaktadır. Bunu "Yayımlanabilecek düzeyde gördüklerimi ayırırım; ama onlara da bir türlü sıra gelmez." cümlesinde belirtmiştir.

Cevap D

89. B'ye "Her yıl haziran ayında yörede dokumacılık festivali yapılıyor." cümlesinde,

C'ye "Dokunan bu ürünler... alıcılarını bekliyor." cümlesinde,

D'ye "Gencecik kızların, yeni gelinlerin, yaşlı kadınların türküler söyleyerek..." ifadesinde değinilmiştir.

Parçada A seçeneğine değinilmemiştir.

Cevap A

90. A'ya "Abidin Dino, Bedri Rahni Eyüboğlu, Adnan Çoker, Mahir Güven..." ifadesinde,

B'ye "...resim, heykel, sanat eleştirmenliği, poster ve bilboard tasarımı alanlarında yarışmalar da yapılacak." ifadesinde,

D'ye ilk cümlede, değinilmiştir.

C seçeneğine değinilmemiştir.

Cevap C

91. A'ya "Ambalaj, endüstriyel tasarım dünyasının önemli uğraşlarından biri." ifadesinden ulaşılabilir.

B seçeneğine "...bir kimliği anlatmak..." ifadesinden,

C'ye "...ucuza mal olmak..." ifadesinden,

Buna göre D seçeneği ambalajın özelliklerinden biri değildir.

Cevap D

92. A'ya ilk iki cümleden,

B'ye "...hayatın zorluklarını yenme gücü... vardır." ifadesinden,

C'ye "...yaşama sevgisi..." ifadesinden, ulaşabiliriz.

Buna göre D seçeneği Dede Korkut hikayelerindeki kişilerin bir özelliği değildir.

Cevap D

93. Parçaya göre gençlerle ilgili olarak,

A, "...çevrelerinde bulunanların beklentilerine uygun özellikleri taşıdıkları izlenimini vermeye çalışırlar." cümlesinden dolayı,

C, "... özellikle ana babasını hoşnut etme çabasında olan genç ..." ifadesinden dolayı,

D, "...zayıf yönlerini yadsıma..." ifadesinden dolayı ifadesinden dolayı söylenebilir.

Parçaya göre gençlerle ilgili olarak B seçeneği söylenemez.

Cevap B

94. Cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için "ilanı günü" yerine "ilan edildiği gün" sözü kullanılmalıdır. Yanlış söz kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmış.

Cevap D

95. C seçeneğinde yanlış sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. **"Desteğinizin ileride de sürmesini düşünüyorum."** cümlesinde **"düşünüyorum"** sözcüğü yerine **"bekliyorum"** getirilirse anlatım bozukluğu giderilmiş olur.

Cevap C

96. "Salmak" sözcüğü A seçeneğinde → serbest bırakmak,

B'de → sürmek,

C'de → sarkıtmak,

D'de → bakmamak, özen göstermemek,

Cevap D

97. Anlamca birbirine en yakın olan sözcükler cümlede birbirinin yerine kullanılabilen sözcüklerdir. Buna göre I ve III numaralı dizelerdeki "yalnız" ve "yeter ki" sözcükleri dizelerde aynı anlamda kullanılmıştır, birbirlerinin yerine getirildiğinde anlam bozulmuyor.

Cevap D

98. Parçada ulusal kültür, bahçe duvarının iç yüzüne; evrensel kültür, dış yüzüne benzetilmiş ve sanatçıların eserlerine duvarın iki yüzünü yani ulusal ve evrensel kültürü aynı seviyede yansıtmaları gerektiği anlatılmıştır. Buna göre "duvarın iki yüzünü de aynı anda yansıtabilmek" sözüyle "yerel ve evrensel unsurlara eşit seviyede yer vermek" anlatılmak istenmiştir.

Cevap C

99. Düşsel öğeler, şairin çeşitli benzetmelerle, çağrışımlarla oluşturduğu öznel ifadelerdir. B, C, D seçeneklerinde bu tür ifadelere yer verilmiştir. A seçeneğinde ise düşsel öğelere yer verilmemiştir. Gerçek olaylar, sade bir biçimde anlatılmıştır.

Cevap A

100. Soruda verilen cümlede yazar, "Çanakkale hatıralarını yazmak istediğini" ifade etmiş. Bu ifade "ama" sözcüğüyle devam ettiğine göre noktalı yere bu isteğini gerçekleştiremediğiyle ilgili ifadeler getirilebilir. Yani A, B, C seçenekleri getirilebilir. D seçeneği getirilemez.

Cevap D

T.C. ANAYASASI TARAMA TESTİ

1.

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin geriye bırakılması ve ara seçimleri

II. Milletvekili seçilme yeterliliği

III. Baraj oranı

IV. Türkiye büyük millet meclisinin seçim dönemi

T.C. anayasasında seçimlere ilişkin olarak yukarıda verilenlerden hangisi veya hangileri yer almamıştır?

A) Yalnız I
B) II-III
C) Yalnız III
D) I-II

2. **T.C. Anayasasına göre, yasama dokunulmazlığı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulurlar.

B) Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı aranmadan sorguya çekilebilir.

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hakkında üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

D) Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasî parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili karar alabilir.

3. **T.C. Anayasasına göre, gensoruya ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Gensoru önergesi, bir siyasî parti grubu adına veya enaz yirmi milletvekilinin imzasıyla verilir.

B) Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde bastırılarak üyelere dağıtılır.

C) Gensoru ile ilgili bazı hususlar İçtüzükle belirlenir.

D) Gensoru görüşmeleri sırasında Bakanlar Kurulunun güven isteği, üç tam gün geçtikten sonra oylanır.

4. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır?**

A) Silahlı Kuvvetler

B) Dışişleri Bakanlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) İçişleri bakanlığı

5. **T.C. Anayasasına göre, kanunların Anayasaya aykırılığı iddiasıyla aşağıdakilerden hangisi doğrudan Anayasa Mahkemesinde iptal davası açabilir?**

A) Anamuhalefet partisi meclis grupları

B) Meclis başkanı

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte üç tutarındaki üyeleri

D) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

6. **T.C. Anayasasına göre, yasama dokunulmazlığının istisnası aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Milletvekilinin seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak

B) Meclis çalışmalarındaki sözlerini meclis dışında açığa vurmak

C) Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerini meclis dışında tekrarlamak

D) Seçimden sonra idari dava ile yargılanmak

7. **T.C. Anayasasına göre, Başbakan hakkında, Meclis soruşturması açılması için TBMM üye tamsayının kaçta kaçı istekte bulunur?**

A) 1/10
B) 2/10
C) 3/10
D) 4/10

8. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Milli Güvenlik Kurulu üyesidir?**

A) Başbakanlık Müsteşarı

B) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri

C) Milli İstihbarat Teşkilatı

D) Adalet Bakanı

9. **T.C. Anayasasına göre, sıkıyönetimi ilanı gerektiren nedenlerden hangisi aynı zamanda olağanüstü halin sebebidir?**

A) Temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketleri
B) Tehlikeli salgın hastalıklar
C) Ağır ekonomik bunalım
D) Savaş hali

10. **T.C. Anayasasına göre, suç ve cezalara ilişkin aşağıda verilen esaslardan hangisi yanlıştır?**

A) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.
B) Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.
C) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez
D) Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilebilir.

11. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görevleri arasında yer almaz?**

A) Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek
B) Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek
C) Başbakan ve Bakanlar Kurulunu atamak
D) Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek

12. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanıdır?**

A) Adalet Bakanı
B) Yargıtay Başkanı
C) Danıştay Başkanı
D) Sayıştay Başkanı

13. **T.C. Anayasasına göre, Anayasa Mahkemesinin kararlarına ilişkin olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir.
B) Anayasa Mahkemesi iptal kararları gerekçesi sonradan yazılmak şartıyla açıklanabilir.
C) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar.
D) İptal kararları geriye yürümez.

14. **T.C. Anayasasına göre, Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak kaç gün sonra düşer?**

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

15. **T.C. Anayasasına göre, Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerin Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verebilmesi için toplantıya katılan üyelerin kaçta kaç oranında oy çokluğu şartı aranır?**

A) Beşte bir B) Beşte iki
C) Üçte iki D) Beşte dört

16. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisinin kararları yargı denetimi dışındadır?**

A) Başbakan
B) Bakanlar Kurulu
C) Adalet Bakanı
D) Yüksek Askerî Şûra

17. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi sıkıyönetimin her defasında dört ayı aşmamak üzere uzatılmasına karar verir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM
C) Başbakan
D) Bakanlar Kurulu

18. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdaki durumlardan hangisinde Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu olağanüstü hale karar verir?**
A) Şiddet olaylarının yaygınlaşması
B) Tehlikeli salgın hastalıklar
C) Ağır ekonomik bunalım
D) Tabii afet

19. **T.C. Anayasasına göre, Millî Güvenlik Kurulunun gündemini aşağıdaki mercilerden hangisi düzenler?**
A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Başkanı
C) Bakanlar Kurulu
D) Genelkurmay Başkanı

20. **T.C. Anayasasına göre, Genelkurmay Başkanı aşağıdakilerden hangisinin teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır?**
A) TBMM Başkanı
B) Başbakan
C) Bakanlar Kurulu
D) Silahlı kuvvetler

21. **T.C. Anayasasına göre, Genelkurmay Başkanı, görev ve yetkilerinden dolayı aşağıdaki mercilerden hangisine karşı sorumludur?**
A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Başkanı
C) Başbakan
D) Bakanlar kurulu

22. **T.C. Anayasasına göre, millî güvenliğin sağlanmasından ve silahlı kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı aşağıdaki mercilerden hangisi sorumludur?**
A) Cumhurbaşkanı
B) Bakanlar Kurulu
C) Genelkurmay Başkanı
D) Başbakan

23. **T.C. Anayasasına göre, Tüzükler aşağıdaki mercilerden hangisi tarafından imzalanarak yürürlüğe girer?**
A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM
C) Başbakan
D) Bakanlar Kurulu

24. **T.C. Anayasasına göre, seçimlerde geçici bakanlar kuruluna ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasî parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.
B) Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur.
C) Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulur
D) Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.

25. **T.C. Anayasasına göre, vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, aşağıdakilerden hangi nedene bağlı olarak sınırlanabilir?**
A) Kanun Genel ahlakı korumak
B) Kamu mallarını korumak
C) Suç kovuşturması
D) Suç işlenmesini önlemek

26. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdaki mercilerden hangisinin resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz?**
A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Başkanı
C) Başbakan
D) Bakanlar Kurulu

27. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Yasama yetkisini Türk Milleti adına kullanır?**

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM
C) Başbakan
D) Bakanlar Kurulu

28. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi oy kullanabilir?**

A) Askeri öğrenciler
B) Taksirli suçlardan hüküm giyenler
C) Er ve Erbaşlar
D) Terör suçundan hüküm giyenler

29. **T.C. Anayasasına göre, seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ne kadar süre içinde yapılacak seçimlerde <u>uygulanmaz</u>?**

A) 12 ay B) 18 ay C) 24 D) 36

30. **T.C. Anayasası'na göre, yabancılar için temel hak ve hürriyetler aşağıdakilerden hangisine uygun olarak kanunla sınırlanabilir?**

A) Milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla
B) Bakanlar Kurulu Kararına
C) Tüzükle
D) Kanun Hükmünde Kararnameyle

31.

I. Kanunları yayımlamak
II. Başbakanı atamak
III. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
IV. Milletlerarası antlaşmaları yayımlamak

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri Cumhurbaşkanının yürütme ile ilgili görevleri arasında yer alır?

A) I ve II B) II ve IV
C) I ve IV D) II ve III

32.

I. Yasama
II. Cumhuriyetin Nitelikleri
III. Yürütme
IV. Yargı

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri Cumhuriyetin Temel Organlarıdır?

A) I ve II B) II-III-IV
C) I-III-IV D) III ve IV

33. ....; Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

T.C. Anayasası'na göre, yukarıda boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler
B) Devletin temel amaç ve görevleri
C) Temel hak ve hürriyetlerin niteliği
D) Cumhuriyetin nitelikleri

34. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin kararları yargı denetimine tabidir?**

A) Cumhurbaşkanın
B) Bakanların
C) Yüksek Askeri Şûranın
D) Yüksek Seçim Kurulunun

35.

I. Yargıtay
II. Sayıştay
III. Danıştay
IV. YÖK

T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulu üyeliğine yukarıdaki mercilerden hangisinden seçilebilir?

A) II ve IV B) II ve III
C) I ve IV D) I ve III

36. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Başbakanın görevlerinden biri değildir?**

A) Para basılmasına karar vermek

B) Bakanların atanması için Cumhurbaşkanına teklif sunmak.

C) Bakanların görevlerinin Anayasa ve Kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve önlemlerini almak.

D) Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek

37. "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisini kullanamaz."

Yukarıdaki açıklama T.C. Anayasası'nın genel esaslarından hangisi ile ilgilidir?

A) Egemenlik

B) Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

C) Yürütme yetkisi

D) Yasama Yetkisi

38.

I. Cumhurbaşkanı

II. TBMM

III. Bakanlar Kurulu

IV. Başbakan

T.C. Anayasası'na göre, yürütme yetkisini yukarıdakilerden hangileri tarafından Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I ve III

39. **T.C. Anayasa'sına göre, aşağıdakilerden hangisi kişinin hakları ve ödevleri bölümünde yer almamıştır?**

A) Kişinin dokunulmazlığı

B) Zorla çalıştırma yasağı

C) Kişi hürriyeti ve güvenliği

D) Seçme ve seçilme hakkı

40. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi kişi hak ve ödevlerden biri değildir?**

A) Zorla çalıştırma yasağı

B) Toplantı hak ve hürriyetleri

C) İspat hakkı

D) Ailenin korunması

41. **T.C. Anayasa'sına göre Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görevlerinden değildir?**

A) Savaş hâli ilanı vermek

B) Kanun hükmünde kararname yetkisini vermek

C) Milletlerarası antlaşmaları uygun kılmak

D) Kanunları yayımlamak

42. **T.C. Anayasası'nda sendika kurma hakkı hangi haklar arasında düzenlenmiştir?**

A) Temel Haklar ve Ödevler

B) Siyasi Haklar ve Ödevler

C) Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler

D) Kamu hizmetlerine girme hakkı ve Ödevleri

43.

I. Merkezi idare

II. Belediye

III. Taşra teşkilatı

IV. Mahalli idareler

T.C. Anayasası'na göre, idarenin kuruluş şekli aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) I ve II
B) III ve IV
C) I ve IV
D) I, II ve IV

44. **T.C. Anayasası'na göre, bir kimsenin milletvekili adaylığı konusundaki itirazları inceleyip kesin olarak karara bağlayan merci aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anayasa Mahkemesi

B) Yüksek Seçim Kurulu

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi

D) Danıştay

45. **T.C. Anayasası'na göre, yurt dışına görevli olarak giden bakana aşağıdakilerin hangisi geçici olarak vekalet eder?**

A) Bakanlık Müsteşarı
B) TBMM milletvekili
C) Bakanlardan biri
D) Başbakanlık Müsteşarı

46. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi ara seçimi ifade etmektedir?**

A) Seçim dönemi dolmadan yapılan genel seçimdir.
B) İki genel seçim arasında boşalan milletvekillikleri için yapılan seçimdir
C) Cumhurbaşkanı seçilememesi nedeniyle yapılan seçimdir.
D) Savaş hali nedeniyle bir yıl geriye bırakılan milletvekili seçimidir.

47. **T.C. Anayasası'na göre, yeni bir ilin kurulması aşağıdakilerden hangisinin alacağı kararla gerçekleşir?**

A) Cumhurbaşkanlığı
B) Bakanlar Kurulu
C) İçişleri Bakanlığı
D) TBMM

48.

I. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler (taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç) oy kullanamazlar.
II. Silah altında bulunan astsubaylar oy kullanamaz.
III. Askeri öğrenciler oy kullanamazlar.
IV. Cumhurbaşkanı oy kullanamaz

T.C. Anayasası'na göre, oy kullanma ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve III
B) III ve IV
C) I ve II
D) I ve IV

49. **T.C. Anayasası'na, göre aşağıdakilerden hangisi TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar verme yetkisine sahiptir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) TBMM Başkanı
C) Başbakan
D) Anayasa Mahkemesi

50. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin kuruluş ve teşkilatlanma işlemlerinin kanun ile yapılmasına yer verilmemiştir?**

A) Üniversite
B) Bakanlıklar
C) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği
D) Mahalli idareler

51. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün, Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'nde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkına sahip değildir?**

A) Ana muhalefet partisi meclis grubu
B) İktidar partisi meclis grubu
C) Anayasa Mahkemesi Başkanı
D) Cumhurbaşkanı

52. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kanun hükmünde kararname ile düzenlenebilir?**

A) Özel hayatın gizliliği ve korunması
B) Suç ve cezalara ilişkin esaslar
C) Dernek kurma hürriyeti
D) Devletleştirme ve özelleştirme

53. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Uyuşmazlık Mahkemesinin yetkileri arasındadır?**

A) Adli ve idari yargı mercileri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek

B) Asker kişilerin kanunla gösterilen belli davalarına ilk ve son derece mahkemesi olarak bakmak.

C) İdarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son kez incelemek

D) Adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son kez incelemek

54. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri doğrudan doğruya halkın oylarıyla seçilerek göreve gelir?**

A) TBMM Başkanı

B) TBMM üyeleri, belediye başkanları ve muhtarlar.

C) TBMM Başkanı ve belediye başkanları

D) Başbakan ve Bakanlar

55. **T.C Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi anayasanın değiştirilemeyecek hükümleri arasında değildir?**

A) Devletin dili

B) Devletin başkenti

C) Devletin bayrağı

D) Devletin idari yapısı

56. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda belirtilen devletin temel amaç ve görevleri arasında yer almaz?**

A) Milletin bağımsızlığını korumak

B) Siyasi parti kurmak

C) Halkın huzur ve mutluluğunu sağlamak

D) Halkın maddi ve manevi gelişimine uygun şartları hazırlamak

57. **T.C. Anayasası'na göre milletlerarası hukukun meşru saydığı hâllerde savaş hâli ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşmaların gerektirdiği hâller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine izin verme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Bakanlar Kurulu

B) Genelkurmay Başkanlığı

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi

D) Millî Savunma Bakanlığı

58. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, sıkıyönetim ve olağanüstü hâller dışında, kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez?**

A) A) Konut hakkı

B) B) Sosyal güvenlik hakkı

C) C) Sendika kurma hakkı

D) D) Mülkiyet hakkı

59. **T.C. Anayasası'na göre, anayasanın üstünlüğünü aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?**

A) Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

B) Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

C) Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir

D) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

60. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanabileceği durumlar arasında yer almaz?**

A) Genel seçimler

B) Olağanüstü hal

C) Seferberlik hali

D) Savaş hali

61. **T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanını görevleri ile ilgili suçlardan ötürü Yüce Divan sıfatıyla yargılayan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) TBMM

B) Anayasa Mahkemesi

C) Yargıtay

D) Danıştay

62.

I. Anayasa

II. Tüzükler

III. Kanunlar

Yukarıdakilerden hangisi Türk Hukuku'nun yazılı kaynakları arasındadır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) I, II ve III

63.

I. Hakimler ve savcılar azlolunamaz.

II. Herhangi bir mahkemenin ve kadronun kaldırılması durumunda aylık ve ödenekleri kesilebilir

III. Kendileri istemedikçe emeklilik yaşından önce emekliye ayrılmazlar

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangisi veya hangileri hakimler ve savcılar için belirtilen özelliklerden <u>değildir</u>?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

64. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, Cumhuriyetimizin temel niteliklerinden birisi <u>değildir</u>?**

A) Uluslar arası hukuka saygılı

B) Atatürk milliyetçiliğine bağlı

C) Demokratik

D) Sosyal bir hukuk Devleti

65. **T.C. Anayasası'na göre, hükümeti denetleme yetkisi aşağıdaki kurumlardan hangisine aittir?**

A) Muhalefet Partisi

B) TBMM

C) Yargıtay

D) Anayasa Mahkemesi

66. **T.C. Anayasası'na göre, olağanüstü hal ilanına karar verme yetkisine sahip olan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Cumhurbaşkanı

B) TBMM

C) Başbakan

D) Bakanlar Kurulu

67.

I. Bakanlar Kurulu

II. Başbakanlık

III. Bakanlık

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri yönetmelikler çıkarabilirler?

A) II ve III

B) Yalnız I

C) Yalnız III

D) I ve II

68. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi düşünce ve kanaat hürriyeti ile ilgili hususlardan <u>değildir</u>?**

A) Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.

B) Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.

C) Düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

D) Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

69. T.C. Anayasası'na göre "egemenlik"le ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?

A) Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.

B) Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye bırakılamaz.

C) Hiçbir kimse kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

D) Türk Milleti, egemenliğini, Bakanlar Kurulu kanalıyla kullanır.

70. T.C. Anayasası'na göre, dernekler, kanunun öngördüğü hallerde aşağıdakilerden hangisinin kararıyla kapatılabilir?

A) Vali

B) Kaymakam

C) İlçe emniyet müdürü

D) Hakim

71. T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilerin kapatılması aşağıdakilerden hangisinin açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır?

A) İçişleri Bakanı

B) Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı

C) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

D) Adalet Bakanı

72.

I. Devlet hastanesinde görev yapan hemşire

II. Silahlı Kuvvetler mensubu

III. Belediye başkanı

IV. Sayıştay üyesi

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri siyasi partilere üye olamaz?

A) I ve II B) III ve IV

C) II, III ve IV D) I, II ve IV

73. T.C. Anayasası'na göre, kanuna aykırı yayının dağıtımını önleyen yetkili mercii, bu kararını en geç 24 saat içinde yetkili hakime bildirmesi halinde, hakim bu kararı en geç kaç saat içinde onaylamazsa dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır?

A) 3 B) 12 C) 48 D) 72

74. T.C. Anayasası'na göre, Başbakan veya bakanlar hakkında meclis soruşturması açılması için TBMM üye tamsayının kaçta kaçının istekte bulunması gerekir?

A) 4/10 B) 3/10 C) 2/10 D) 1/10

75. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda Anayasal bir kurum olarak belirtilmemiştir?

A) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

B) Radyo Televizyon Üst Kurulu

C) YÖK

D) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

76. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır?

A) Millî Eğitim Bakanlığı

B) İçişleri Bakanlığı

C) Dışişleri Bakanlığı

D) Genel Kurmay Başkanlığı

77. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Başbakanın Cumhurbaşkanınca atanabilmesi için temel koşuldur?

A) Siyasi parti lideri olması

B) Milletvekili olması

C) Siyasi partiye üye olması

D) 40 yaşında ve Türk vatandaşı olması

78. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin genel ve özel af ilanı çıkarması için üye tam sayının kaçta kaçı oranında oy çoğunluğu aranır?**

A) 1/10 B) 1/5 C) 3/10 D) 3/5

79. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'na göre değiştirilmeyecek hükümler arasında yer almaz?**

A) Türkiye Devletinin Başkentinin "Ankara" olması

B) Resmi dilin Türkçe olması

C) Türkiye Devletinin Milli Marşının "İstiklal Marşı" olması

D) Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamaması

80. **T.C. Anayasası'na göre, kıyılardan yararlanma, toprak mülkiyeti, kamulaştırma hangi hak kapsamındadır?**

A) Toplu iş sözleşme

B) Sosyal güvenlik

C) Kamu yararı

D) Kişi hürriyeti ve güvenliği

81. **T.C. Anayasası'na göre, Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) Amacı

B) Kapsamı

C) İlkeleri

D) Yürürlük

82. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi yerleşme hürriyetinin kanunla sınırlanabilme nedenlerinden değildir?**

A) Kamu mallarını koruma

B) Suç soruşturma ve kovuşturması

C) Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlama

D) Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirme

83. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının "kanun yayımlamasına" ilişkin olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Yayımlanmasını "kısmen veya tamamen" uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere meclise geri gönderir.

B) Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları otuz gün içinde yayımlar.

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır.

D) Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar meclise geri gönderebilir.

84. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıda verilenlerden hangisi Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya şekil ve esas bakımlarından denetimine tabidir?**

A) Gensoru verilmesi

B) Milletvekilliğin düşürülme kararı

C) Dokunulmazlık kararının kaldırılması

D) TBMM içtüzüğü

85. **T.C. Anayasasına göre, milletvekili seçimlerinde aşağıdakilerden hangisinin uygulanması mümkün değildir?**

A) Serbest

B) İki dereceli sistem

C) Eşit

D) Açık sayım

86. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi kişinin ekonomik ve sosyal hakları arasında yer almaz?**

A) Konut hakkı

B) Öğrenim görme hakkı

C) Çalışma hakkı

D) Seçme-seçilme hakkı

87. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi bireyin sahip olduğu siyasal hakları arasında yer almaz?

A) Toplu iş sözleşmesi hakkı

B) Türk vatandaşlığı hakkı

C) Kamu hizmetine girme hakkı

D) Dilekçe hakkı

88. T.C. Anayasası'na göre, bir kimsenin belediye başkanı adayı olup olmadığı konusundaki itirazları inceleyip kesin olarak karara bağlayan merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Danıştay

B) Anayasa Mahkemesi

C) TBMM

D) Yüksek Seçim Kurulu

89. T.C. Anayasası'na göre, Kanun Hükmünde Kararnameler ne zaman yürürlüğe girer?

A) Cumhurbaşkanınca onaylandığı gün

B) TBMM'ce kabul edildiği gün

C) Resmi Gazete'de yayımlandığı gün

D) Bakanlar Kurulunun kabul ettiği gün

90. T.C. Anayasası'na göre Anayasa mahkemesi toplam kaç üyeden kurulur?

A) 9 B) 12 C) 15 D) 21

91. T.C. Anayasası'na göre adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii aşağıdaki kurumlardan hangisidir?

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Sayıştay

D) Uyuşmazlık Mahkemesi

92. T.C. Anayasası'na göre TBMM denetleme yetkisini kullanırken bazı yollara başvurmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin başvurduğu denetleme yollarından biri değildir?

A) Meclis soruşturması

B) Yüce Divan sıfatıyla yargılama

C) Meclis Araştırması

D) Genel görüşme

93. T.C. Anayasası'nda yer alan aşağıdaki hükümlerden hangisi, sosyal devletin gerçekleştirilmesine yönelik düzenlemelerden biridir?

A) Vatandaşlar, kendileriyle veya kamuyla ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve TBMM'ye yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

B) Basın hürdür, sansür edilemez.

C) Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesi isteme hakkına sahiptir.

D) Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.

94. Aşağıdakilerden hangisi, Anayasamıza göre temel hak ve özgürlükleri genel sınırlama sebeplerinden birisi değildir?

A) Genel asayiş

B) Genel sağlık

C) Genel ahlak

D) Genel seçim

95. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki temel hak ve özgürlüklerden hangisinin savaş ilanında dahi mutlak dokunulmazlığı vardır?

A) Haberleşme hürriyeti

B) Mülkiyet hakkı

C) Yaşama hakkı

D) Parti kurma hakkı

96. T.C. Anayasası'nda 1995 yılında yapılan değişiklikle, aşağıdakilerden hangisinin siyasal partilere üye olması serbest bırakılmıştır?

A) 18 yaşını doldurmuş lise öğrencileri
B) Yükseköğretim elemanları
C) İşçi niteliği taşımayan kamu görevlileri
D) Sayıştay üyeleri

97. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi, TBMM seçimlerinin geri bırakılması sebebidir?

A) Savaş
B) Olağanüstü hal ilanı
C) Cumhurbaşkanı'nın seçilememesi
D) Meclis Başkanı'nın seçilememesi

98. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması sebeplerinden birisi değildir?

A) Seferberlik
B) Sıkıyönetim
C) Referandum
D) Olağanüstü hal

99. Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesinin görev alanına girmez? (Madde 79)

A) Kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemek
B) İdarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümleri incelemek
C) Yargıtay başkan ve üyelerini Yüce Divan sıfatıyla yargılamak
D) Anayasa değişikliklerini sadece şekil bakımından incelemek ve denetlemek

100. T.C. Anayasa'sına göre, milletvekili seçimleri aşağıdakilerden hangisinin genel yönetim ve denetimi altında yapılır?

A) İçişleri Bakanının
B) Emniyet Genel Müdürlüğünün
C) Yargı Organlarının
D) Adalet Bakanının

101. T.C. Anayasasına göre, vergi ödeviyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla kurulur.
B) Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı maliye politikasının sosyal amacıdır.
C) Bakanlar Kuruluna, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle, oranlarına ilişkin hükümlerinden kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi verilebilir.
D) TBMM, gerektiğinde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararnameyle vergi kanunlarında değişiklik yapma yetkisini de verebilir.

102. T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi, Anayasaya açık bir aykırılık oluşturur?

A) Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler dahil olmak üzere Türk vatandaşlarının işledikleri iddia edilen suçlar nedeniyle yabancı ülkelere geri verilmemelerinin kanunla yasaklanması
B) Kanunlara aykırı olarak elde edilmiş bulguların doğru oldukları kesin bir şekilde anlaşılıncaya kadar delil olarak kabul edilmelerinin kanunla yasaklanması
C) Kişilerin yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirmedikleri için özgürlüklerinden alıkonulmalarının kanunla yasaklanması
D) Kişilere genel müsadere cezası verilmesinin kanunla yasaklanması

103. T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasamayla ilgili yetkilerinden biri değildir?

A) TBMM'nin kabul ettiği kanunları onaylamak ve onayladığı kanunları yayımlamak

B) Kanunları tekrar görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermek

C) Başbakanın istifasını kabul etmek

D) Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak

104. T.C. Anayasasına göre, TBMM seçimleriyle ilgi aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.

B) TBMM üyeliklerinde boşalma olması halinde ara seçime gidilir.

C) Ara seçim her seçim döneminde bir defa yapılan ve genel seçimden 30 ay geçmedikçe seçime gidilemez.

D) Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, TBMM 5 yıllık seçim dönemi dolduğu halde seçimlerin 1 yıl geriye bırakılmasına karar verilebilir.

105. T.C. Anayasa'sına göre, milletvekili seçimleri hangi nedenden dolayı 1(bir) yıl ertelenebilir?

A) Deprem

B) Terör

C) Savaş

D) Ekonomik Kriz

106. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin kanun hükmünde kararnameye karşı Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma yetkisi yoktur?

A) Cumhurbaşkanı

B) Ana muhalefet partisi meclis grubu

C) İktidar partisi meclis grubu

D) Bakanlar Kurulu

1. C	2. C	3. D	4. A	5. A	6. A	7. A	8. D	9. A	10. D	11. C	12. A	13. B	14. D	15. C	16. D	17. B	18. A	19. A	20. C
21. C	22. B	23. A	24. C	25. C	26. A	27. B	28. B	29. A	30. A	31. B	32. C	33. D	34. B	35. D	36. A	37. A	38. D	39. D	40. D
41. D	42. C	43. C	44. B	45. C	46. B	47. D	48. A	49. A	50. C	51. C	52. D	53. A	54. B	55. D	56. B	57. C	58. D	59. A	60. A
61. B	62. D	63. B	64. A	65. B	66. D	67. A	68. D	69. D	70. D	71. C	72. D	73. C	74. D	75. A	76. D	77. B	78. D	79. D	80. C
81. D	82. B	83. B	84. D	85. B	86. D	87. A	88. D	89. C	90. C	91. A	92. B	93. D	94. D	95. C	96. B	97. A	98. C	99. B	100. C
101. D	102. A	103. C	104. A	105. C	106. D														

ÇÖZÜMLER

1.

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A) Kuruluşu

B) Milletvekili seçilme yeterliliği

C) Türkiye büyük millet meclisinin seçim dönemi

D) Türkiye büyük millet meclisi seçimlerinin

geriye bırakılması ve ara seçimleri

Cevap C

2. **Yasama dokunulmazlığı**

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığını kaldırmasına bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz. (Madde 83)

Cevap C

3. Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya **en az yirmi** milletvekilinin imzasıyla verilir.

Gensoru önergesi, verilişinden sonraki **üç gün içinde** bastırılarak üyelere dağıtılır; dağıtılmasından itibaren on gün içinde gündeme alınıp alınmayacağı görüşülür. Bu görüşmede, ancak önerge sahiplerinden biri, siyasi parti grupları adına birer milletvekili, Bakanlar Kurulu adına Başbakan veya bir bakan konuşabilir.

Gündeme alma kararıyla birlikte, gensorunun görüşülme günü de belli edilir; ancak gensorunun görüşülmesi, gündeme alma kararının verildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi günden sonraya bırakılamaz.

Gensoru görüşmeleri sırasında üyelerin veya grupların verecekleri gerekçeli güvensizlik önergeleri veya Bakanlar Kurulunun güven isteği, bir **tam gün geçtikten sonra oylanır.**

Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülebilmesi, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla olur; oylamada yalnız güvensizlik oyları sayılır. **(Madde 99)**

Cevap D

4. ***H. Devlet Denetleme Kurulu***

İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.

Silahlı Kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır. **(Madde 108)**

Cevap A

5. ***İptal davası***

Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, **Cumhurbaşkanına, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.** İktidarda birden fazla siyasi partinin bulunması halinde, iktidar partilerinin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır. **(Madde 150)**

Cevap A

6. ***Yasama dokunulmazlığı***

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır. **(Madde 83)**

Cevap A

7. ***Meclis soruşturması***

Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az **onda birinin** vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve gizli oyla karara bağlar. **(Madde 100)**

Cevap A

8. ***Milli Güvenlik Kurulu***

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. **(Madde 118)**

Cevap D

9. ***Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı***

Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir. **(Madde 119)**

Cevap A

10. Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez. **(Madde 38)**

Cevap D

11. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri : Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına (...)[1] karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde ön görülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir. **(Madde 87)**

Cevap C

12. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar. Kurulun Başkanı, Adalet Bakanıdır. **(Madde 140)**

Cevap A

13. **Anayasa Mahkemesinin kararları:** Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar. **(Madde 153)**

Cevap B

14. ***Dava açma süresi***

Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer. **(Madde 151)**

Cevap D

15. Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır. **(Madde 149)**

Cevap C

16.
- Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile
- Yüksek Askeri Şuranın kararları

yargı denetimi dışındadır.

(Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Ancak, Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır. **(Madde 125)**

Cevap D

17. Meclis, olağanüstü hal süresini değiştirebilir, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, her defasında dört ayı geçmemek üzere, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir. **(Madde 121)**

Cevap B

18. ***Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali***

Anayasanın tanıdığı hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen ve olağanüstü hal ilanını gerektiren hallerden daha vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması veya savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması sebepleriyle, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra, süresi altı ayı aşmamak üzere yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde sıkıyönetim ilan edebilir. Bu karar, derhal Resmi Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini kısaltabilir, uzatabilir veya sıkıyönetimi kaldırabilir. **(Madde 122)**

Cevap A

19. Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. **(Madde 118)**

Cevap A

20. Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır; görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur. **(Madde 117)**

Cevap C

21. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur. **(Madde 117)**

Cevap C

22. Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Bakanlar Kurulu sorumludur. **(Madde 117)**

Cevap B

23. Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır. **(Madde 115)**

Cevap A

24. ***Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu***

Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.

Siyasi parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar atanır.

Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmi Gazete'de ilanından itibaren beş gün içinde kurulur.

Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz.

Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür. **(Madde 114)**

Cevap C

25. Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir. **(Madde 23)**

Cevap C

26. Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz. **(Madde 105)**

Cevap A

27. Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez. **(Madde 7)**

Cevap B

28. Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. **(Madde 67)**

Cevap B

29. Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz. **(Madde 67)**

Cevap A

30. Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir. **(Madde 16)**

Cevap A

31. Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek, milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak Cumhurbaşkanının yürütme ile ilgili görevleri arasında sayılmıştır. Kanunların yayımlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek Cumhurbaşkanın yasama ile ilgili görevleri arasındadır. **(Madde 104)**

Cevap B

32. Anayasada Cumhuriyetin Temel Organları; Yasama, Yürütme ve Yargı şeklinde benimsenmiştir.

Cevap C

33. Cumhuriyetin Nitelikleri;Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir. **(Madde 2)**

Cevap D

34. Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler, Yüksek Askerî Şûranın ve Yüksek Seçim Kurulu kararları yargı denetimi dışındadır.

Cevap B

35. Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. **(Madde 79)**

Cevap D

36. Para basılmasına TBMM karar verir. **(Madde 112)**

Cevap A

37. Egemenlik: Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz. **(Madde 6)**

Cevap A

38. Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir. **(Madde 8)**

Cevap D

39. Seçme ve seçilme hakkı Siyasi haklar ve ödevler arasında sayılmıştır.

Cevap D

40. Ailenin korunması hakkı "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" arasında sayılmıştır.

Cevap D

41. Kanunları yayımlamak Cumhurbaşkanın yasama görevleri arasında sayılmıştır.

Cevap D

42. Sendika kurma hakkı Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevle arasında düzenlenmiştir.

Cevap C

43. Anayasa'da idarenin kuruluşu, merkezi idare ve mahalli idareler olarak düzenlenmiştir.

Cevap C

44. Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulunundur. **(Madde 79)**

Cevap B

45. Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer bir bakan geçici olarak vekillik eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez. **(Madde 113)**

Cevap C

46. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. **(Madde 78)**

Cevap B

47. Yeni bir il TBMM'de alınacak kararla kurulur.

Cevap D

48. Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, "taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç" ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. **(Madde 67)**

Cevap A

49. Anayasada belirtilen şartlar altında Cumhurbaşkanınca verilecek karara göre seçimler yenilenebilir. **(Madde 77)**

Cevap A

50. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşu, teşkilât ve çalışma esasları, personel atama işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir. **(Madde 107)**

Cevap C

51. **Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı,**

- Cumhurbaşkanına,
- İktidar partisi Meclis grubu
- Ana muhalefet partisi Meclis grubu
- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.

İktidarda birden fazla siyasi partinin bulunması halinde, iktidar partilerinin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır. **(Madde 150)**

Cevap C

52. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez. **(Madde 91)**

Cevap D

53. Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idarî ve askerî yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir. **(Madde 158)**

Cevap A

54. TBMM Başkanı, TBMM'deki milletvekillerinin oylarıyla seçilir, Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından, Bakanlar ise Başbakan tarafından belirlenir ve Cumhurbaşkanının onayı ile göreve başlar, TBMM üyeleri (milletvekilleri) Belediye başkanları ve muhtarlar doğrudan halk tarafından seçilerek göreve getirilir.

Cevap B

55. Anayasaya göre ülkemizin
- dili
- bayrağı
- rejimi
- başkenti

değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez. Fakat idari yapıda düzenlemeler yada değişiklikler görülebilir.

Cevap D

56. Siyasi partiler halkın düşünceleri doğrultusunda halk tarafından kurulur. Devlet eliyle siyasal parti kurulamaz. **(Madde 5)**

Cevap B

57. Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hali ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi **Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. (Madde 92)**

Cevap C

58. Sıkıyönetim ve olağanüstü hâller dışında, mülkiyet hakkı kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Cevap D

59. Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü: Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz. **(Madde 11)**

Cevap A

60. Genel seçimler sırasında bireylerin temel hak ve özgürlükleri kısıtlanamaz.

Cevap A

61. **Anayasa Mahkemesi** Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcıvekilini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı **Yüce Divan sıfatıyla yargılar. (Madde 148)**

Cevap B

62. Türk hukukunun yazılı kaynakları: Anayasa, Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararname, Tüzükler, Yönetmelikler.

Cevap D

63. Hakimler ve savcıların aylık ve ödenekleri herhangi bir mahkeme ve kadronun kaldırılması durumunda kesilmez. **(Madde 139)**

Cevap B

64. Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, **demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir. (Madde 2)**

Cevap A

65. Hükümeti denetleme yetkisi meclise aittir.

Cevap B

66. Ülkemizde olağanüstü hal ilanına karar verme yetkisi Bakanlar Kurulu'na aittir. **(Madde 119)**

Cevap D

67.

- Başbakanlık,
- Bakanlıklar
- Kamu tüzelkişileri,

kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir. **(Madde 124)**

Cevap A

68. **Düşünce ve kanaat hürriyeti**

Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz. **(Madde 25)**

Cevap D

69. Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz. **(Madde 6)**

Cevap D

70. Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hakim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir. **(Madde 33)**

Cevap D

71. Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. **(Madde 69)**

Cevap C

72. Hâkimler ve savcılar, sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamazlar. **(Madde 76)**

Cevap D

73. Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazanlar veya bastıranlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hâkim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hâkime bildirir. Yetkili hâkim bu kararı en geç kırk sekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır. **(Madde 28)**

Cevap C

74. Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin (1/10) vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. **(Madde 100)**

Cevap D

75. B, C ve D şıklarında verilenler Anayasa'da belirtilmiştir.

Cevap A

76. Silahlı kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır. **(Madde 108)**

Cevap D

77. Başbakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanması temel koşuldur. **(Madde 109)**

Cevap B

78. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar verebilir. **(Madde 87)**

Cevap D

79. Anayasada değiştirilmeyecek hükümleri arasında: Türkiye Devletinin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu, Dili Türkçe, bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayrak olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Millî marşı "İstiklal Marşı"dır. Başkenti Ankara olduğu da belirtilmektedir.

Cevap D

80. Kamu yararını; kıyılardan yararlanma, toprak mülkiyeti, kamulaştırma, tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması, devletleştirme ve özelleştirmeyi kapsar.

Cevap C

81. Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir. **(Madde 91)**

Cevap D

82. **Yerleşme hürriyeti,**

- suç işlenmesini önlemek,
- sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak,
- sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek
- kamu mallarını korumak

amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. **(Madde 23)**

Cevap B

83. Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar. Yayımlanmasını "kısmen veya tamamen" uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tâbi değildir.Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar meclise geri gönderebilir. **(Madde 89)**

Cevap B

84. – Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. **(Madde 148)**

Cevap D

85. Anayasanın 67. maddesine göre seçimler, serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. **(Madde 67)**

Cevap B

86. Seçme-seçilme hakkı siyasal haklar arasında yer alır.

Cevap D

87. Toplu iş sözleşmesi hakkı, bireyin sahip olduğu sosyal ve ekonomik haklar arasında yer alır.

Cevap A

88. Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulunundur. **(Madde 79)**

Cevap D

89. Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. **(Madde 91)**

Cevap C

90. Anayasa Mahkemesi onbeş üyeden kurulur. **(Madde 146)**

Cevap C

91. Adliye mahkemeleri tarafından verilen kararlarının son inceleme mercii Yargıtay'dır. **(Madde 154)**

Cevap A

92. TBMM'nin başvurduğu denetleme yolları;

1. Soru
2. Meclis Araştırması
3. Genel Görüşme
4. Gensoru
5. Meclis Soruşturması

Yüce Divan sıfatıyla görev yapan kurum Anayasa mahkemesidir.

Cevap B

93. Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü olması sosyal devletin gerçekleştirilmesine yönelik düzenlemelerden biridir. **(Madde 73)**

Cevap D

94. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması başlıklı 13. maddeye göre genel sınırlama sebepleri şunlardır: Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlakın ve genel sağlığın korunması.

Cevap D

95. Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez, suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz. **(Madde 15)**

Cevap C

96. Anayasanın 68'inci maddesinde; "Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir. Kanun bu elemanların, siyasi partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yüksek öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarında uyacakları esaslar belirler." hükmüne yer verilmiştir.

Cevap B

97. Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. **(Madde 78)**

Cevap A

98. **Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde**, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde **temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir** veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir. **(Madde 15)**

Cevap C

99. Danıştay, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir

Cevap B

100. Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır. **(Madde 79)**

Cevap C

101. Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir. **(Madde 73)**

Cevap D

102. Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez. **(Madde 38)**

Cevap A

103. Başbakanın istifasını kabul etmek Cumhurbaşkanın yürütme ile ilgili görevidir. **(Madde 104)**

Cevap C

104. Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz. **(Madde 67)**

Cevap A

105. Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. **(Madde 78)**

Cevap C

106. **Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı,**

- Cumhurbaşkanına,
- İktidar partisi Meclis grubu
- Ana muhalefet partisi Meclis grubu
- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.

(Madde 150)

Cevap D

T.C. ANAYASASI
ÇIKMIŞ SORULAR - 1

1. TBMM üyeleri aşağıdakilerden hangisini temsil eder?

A) Mensubu oldukları siyasi partiyi
B) Kendilerine oy vermiş olan seçmenleri
C) Seçildikleri bölgeyi
D) Mensubu oldukları meslek grubunu
E) Milleti

2. Devlet Denetleme Kurulu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) TBMM
B) Başbakanlık
C) Cumhurbaşkanlığı
D) Maliye Bakanlığı
E) Danıştay

3. Cumhurbaşkanı'nın TBMM tarafından kabul edilen ve kendisine gönderilen kanunları kaç gün içinde yayımlaması veya bir daha görüşülmek üzere geri göndermesi gerekir?

A) 15 B) 20 C) 21
D) 25 E) 30

4. Aşağıdakilerden hangisi Milli Güvenlik Kurulu'nun bir üyesi <u>değildir</u>?

A) Adalet Bakanı
B) Milli Savunma Bakanı
C) Başbakan yardımcıları
D) Sağlık Bakanı
E) İçişleri Bakanı

5. Bir kişinin milletvekili seçimlerinde oy kullanabilmesi için en az kaç yaşını doldurmuş olması gerekir?

A) 18 B) 20 C) 22
D) 25 E) 30

6. Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını aşağıdakilerden hangisi kabul eder?

A) Danıştay
B) TBMM
C) Yüksek Denetleme Kurulu
D) Devlet Denetleme Kurulu
E) Devlet Planlama Teşkilatı

7. Aşağıdakilerden hangisi Anayasa'nın değiştirilebilecek hükümlerden biridir?

A) "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir."
B) "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür."
C) "Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beş yüz elli milletvekilinden oluşur."
D) "Milli marşı İstiklal Marşı'dır"
E) "Başkenti Ankara'dır."

8. Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesi'ne üye olmada aday <u>gösterilemez</u>?

A) Milli Güvenlik Kurulu
B) Yükseköğretim Kurulu
C) Anayasa Mahkemesi raportörleri
D) Yargıtay
E) Sayıştay

9. TBMM tarafından kabul edilen kanunları aşağıdakilerden hangisi yayımlar?

A) TBMM Başkanı
B) TBMM Başbakanlık Divanı
C) Bakanlar Kurulu
D) Cumhurbaşkanı
E) İlgili bakanlar

10. **Aşağıdakilerden hangisi milli güvenliğin sağlanmasında ve Silahlı Kuvvetler'in yurt savunmasına hazırlanmasından TBMM'ye karşı sorumludur?**

A) Genelkurmay Başkanı
B) Milli Savunma Bakanı
C) Cumhurbaşkanı
D) Milli Güvenlik Kurulu
E) Bakanlar Kurulu

11. **Aşağıdakilerden hangisi genel seçimlerin gerçekleştirilmesinde uyulan ilkelerden biri <u>değildir</u>?**

A) Oy kullanılırken hiçbir başkanın söz konusu olmaması
B) Seçimin iki dereceli olması
C) Herkesin, oyunu gizli kullanması
D) Herkesin kullandığı oyun eşit ağırlıkta olması
E) Oyların sayım ve dökümanın açık olarak yapılması

12. **Siyasi partilerin mali denetimini aşağıdakilerden hangisi yapar?**

A) Danıştay
B) Maliye Bakanlığı
C) Anayasa Mahkemesi
D) Yüksek Denetim Kurulu
E) TBMM

13. **T.C. Anayasası'na göre, temel hak ve hürriyetlerin savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerdeki kullanım rejimiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde temel hak ve hürriyetlerin kullanımına yönelik düzenlemeler yapılırken milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilemez.
B) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde temel hak ve hürriyetlerin kullanımına yönelik düzenlemeler yapılırken "ölçülülük" ilkesine uyulması gerekir.
C) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde dahi kimse zorla çalıştırılamaz; angarya yasaktır.
D) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde dahi kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.
E) Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde dahi suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

14. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi için TBMM üye tamsayısının en az beşte biri kadar milletvekilinin imzası şarttır?**

A) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı
B) Meclis soruşturması açılmasının istenmesi
C) Başbakan hakkında gensoru önergesi verilmesi
D) Bir milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine ilişkin TBMM Genel Kurulu kararının iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması
E) Özel af için kanun teklifinde bulunulması

15. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin Bakanlar Kuruluna belli bir konuda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verdiği yetki kanununda, aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?**

A) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacı
B) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamı
C) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin ilkeleri
D) Yetki kanununun süresi ve bu süre içinde birden fazla kanun hükmünde kararnamenin çıkarılıp çıkarılamayacağı
E) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin yürürlükten kaldırabileceği kanun hükümleri

16. **T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulunun oluşumu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi üyeleri arasından seçtikleri üyelerden oluşur.
B) Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi üyeleri arasından her üyelik için gösterecekleri üçer aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerden oluşur.
C) Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi üyeleri arasından her üyelik için gösterecekleri üçer aday içinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca seçilen üyelerden oluşur.
D) Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi üyeleri arasından her üyelik için gösterecekleri üçer aday içinden TBMM Genel Kurulunca seçilen üyelerden oluşur.
E) Anayasa Mahkemesinin kendi üyeleri arasından görevlendirdiği bir üyenin Başkanlığında, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarının kendi üyeleri arasından seçtikleri üyelerden oluşur.

17. **T.C. Anayasası'na göre, amiri tarafından kendisine konusu suç teşkil eden bir emir verilen kamu görevlisinin durumuna ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez.

B) Emrin konusu suç teşkil etse de ilgili kamu görevlisi bu emri derhâl yerine getirmelidir.

C) İlgili kamu görevlisi, emrin konusunun suç teşkil ettiğini emri veren amire bildirir. Şayet amir emrinde yazılı olarak ısrar ederse konusu suç teşkil eden emir yerine getirilir.

D) Anayasa, ilgili kamu görevlisine konusu suç teşkil eden emri yerine getirip getirmeme konusunda takdir yetkisi tanımıştır.

E) Konusu suç teşkil eden emri yerine getiren kamu görevlisi bu nedenle sorumlu olmaz, sorumluluk emri veren amire aittir.

18. **Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi vermiş olduğu bir iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi, kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden itibaren en çok ne kadar süre için erteleyebilir?**

A) 3 ay B) 5 ay C) 6 ay D) 1 yıl E) 2 yıl

19. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi hem Türk vatandaşlarına hem de karşılıklılık esası gözetilmek şartıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılara tanınmış bir haktır?**

A) Seçme hakkı

B) Milletvekili seçilme hakkı

C) Yerel yönetimlere seçilme hakkı

D) Siyasi parti kurma hakkı

E) Dilekçe hakkı

20. **TBMM bir yasama yılında en çok ne kadar süreyle tatil yapabilir?**

A) 45 gün B) 75 gün C) 2 ay D) 3 ay E) 4 ay

21.

I. Danıştay daire başkanları

II. Yargıtay Başsavcısı

III. Danıştay üyelerinin dörtte biri

IV. Anayasa Mahkemesi Üyeleri

V. Yargıtay Başkanı

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri Cumhurbaşkanı tarafından seçilir?

A) I, II, III B) I, IV, V C) II, III, IV D) II, IV, V E) III, IV, V

22. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kuruluna belli bir konuda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren yetki kanununda aşağıdakilerden hangisi gösterilmez?**

A) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacı

B) Çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamı

C) Kanun hükmünde kararnamenin yürürlükten kaldıracağı kanun hükümleri

D) Birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarılıp çıkarılamayacağı

E) Kanun hükmünde kararname çıkarılabilme süresi

23. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu aşağıdakilerin hangisinde inceleme, araştırma ve denetleme yapamaz?**

A) Kamuya yararlı dernekler

B) İşçi sendikaları

C) Rekabet Kurumu

D) Türkiye Barolar Birliği

E) Genelkurmay Başkanlığı

24. **T.C. Anayasası'na göre, bir siyasi partinin TBMM'de grup kurabilmesi için en az kaç milletvekiline sahip olması gerekir?**

A) 10 milletvekili

B) 20 milletvekili

C) 25 milletvekili

D) TBMM üye tam sayısının onda biri tutarında milletvekili

E) TBMM üye tam sayısının yüzde beşi tutarında milletvekili

25. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin yetkileri arasında yer almaz?**

A) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak
B) Savaş ilanına karar vermek
C) Para basılmasına karar vermek
D) Kesin hesap kanun tasarılarını kabul etmek
E) Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek

26. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM genel seçimlerinden önce görevden çekilen bakanlar aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Adalet, Milli Savunma, Ulaştırma
B) Adalet, İçişleri, Milli Savunma
C) Adalet, İçişleri, Maliye
D) Adalet, İçişleri, Ulaştırma
E) İçişleri, Dışişleri, Milli Savunma

27. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanına, Anayasa Mahkemesi üyeliğine atanmak üzere aday önerme yetkisine sahip değildir?**

A) Sayıştay
B) Birinci sınıf hâkim ve savcılar
C) Anayasa Mahkemesi raportörleri
D) Yükseköğretim Kurulu
E) Türkiye Barolar Birliği

28. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) TBMM dışından atanan bakanlar doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanır.
B) TBMM dışından atanan bakanlar yasama dokunulmazlığı ve yasama sorumluluğu ayrıcalıklarından faydalanır.
C) TBMM dışından atanan bakanların göreve başlarken and içmeleri gerekmez.
D) TBMM dışından atanan bakanlar, atamaları TBMM tarafından onanmadıkça göreve başlayamazlar.
E) TBMM dışından atanan bakanların görevine son verme yetkisi münhasıran Cumhurbaşkanına aittir.

29. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemlerden biri değildir?**

A) Anayasa değişikliklerini halkoyuna sunmak
B) Genelkurmay Başkanını seçmek
C) Devlet Denetleme Kurulu üyelerini atamak
D) Anayasa Mahkemesi üyelerini atamak
E) Kanunları ve Anayasa değişikliklerini yayımlamak

30. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Bakanlar Kurulunun yetkileri arasında yer alır?**

A) Milletlerarası antlaşmaları yayımlamak
B) Tüzük çıkarmak
C) Anayasa Mahkemesine üye seçmek
D) Hâkimleri görevden almak
E) Bir bakanı Yüce Divana göndermek

31. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi olağanüstü dönemlerde bile dokunulamayacak haklardan biridir?**

A) Suçsuzluk karinesi
B) İfade özgürlüğü
C) Dernek kurma özgürlüğü
D) Toplantı yapma özgürlüğü
E) Seyahat ve yerleşme özgürlüğü

32. **Aşağıdaki idari birimlerden hangisi doğrudan doğruya T.C. Anayasası'nda yer almaktadır?**

A) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
B) Sermaye Piyasası Kurulu
C) Devlet Planlama Teşkilatı
D) Rekabet Kurumu
E) Çevre ve Orman Bakanlığı

33. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi, T.C. Anayasası'nın geçirdiği değişikliklerden önceki ilk metninde açık bir biçimde yer almaz?

A) Temel hak ve özgürlükler ancak kanunla sınırlanabilir.

B) Temel hak ve özgürlükler genel sınırlama sebeplerine dayanarak sınırlanabilir.

C) Temel hak ve özgürlükler özlerine dokunulmaksızın sınırlanabilir.

D) Temel hak ve özgürlüklere ilişkin sınırlamalar Anayasa'nın sözüne ve ruhuna aykırı olamaz.

E) Temel hak ve özgürlüklere ilişkin sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamaz.

34. Aşağıdakilerden hangisi sendika kurma hakkı ile ilgili T.C. Anayasası'nda yer alan kurallardan biri değildir?

A) Sendikalara üye olmanın serbest olması

B) Hiç kimsenin sendika üyeliğinden ayrılmaya zorlanamaması

C) Kamu görevlilerinin sendika kuramaması

D) Sendika kurmanın önceden izin alma şartına bağlanamaması

E) Hiç kimsenin sendikaya üye olmaya zorlanamaması

35. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi aynı zamanda bir hak ve ödevdir?

A) Kamu hizmetlerine girme

B) Vergi

C) Siyasi faaliyette bulunma

D) Çalışma

E) Dilekçeyle başvurma

36.

I. TBMM Başkanı, gerekli gördüğü hallerde Meclisi kendiliğinden olağanüstü toplantıya çağırabilir.

II. TBMM üyelerinin beşte biri oranındaki milletvekilleri, gerekli gördükleri hallerde TBMM Başkanına yazıyla başvurarak Meclisin olağanüstü toplantıya çağrılmasını sağlayabilir.

III. Bakanlar Kurulu, gerekli gördüğü hallerde TBMM Başkanına yazıyla başvurarak, Meclisin olağanüstü toplantıya çağrılmasını sağlayabilir.

IV. Başbakan, gerekli gördüğü hallerde Meclisi kendiliğinden olağanüstü toplantıya çağırabilir.

V. Cumhurbaşkanı, gerekli gördüğü hallerde Meclisi kendiliğinden olağanüstü toplantıya çağırabilir.

TBMM'nin olağanüstü toplanmasıyla ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

A) I, II ve IV B) I, II ve V C) I, IV ve V

D) II, III ve V E) III, IV ve V

37. T.C. Anayasası'na göre ara seçim ne demektir?

A) TBMM üyeliklerinde boşalma olması durumunda, boşalan üyelikler için yapılan seçim

B) TBMM'nin dördüncü tur sonunda da Cumhurbaşkanını seçememesi durumunda, TBMM için derhal yapılması gereken seçim

C) Hükümetin gensoru sonucu düşürülmesi üzerine 45 gün içinde yeni hükümetin kurulamaması veya kurulduğu halde güvenoyu alamaması durumunda, Cumhurbaşkanının kararıyla TBMM seçimlerinin yenilenmesi nedeniyle yapılan seçim

D) Yüksek Seçim Kurulunun bir seçim çevresindeki seçimi iptal etmesi nedeniyle, aynı çevrede yapılan yeni seçim

E) TBMM'nin 5 yıllık süre dolmadan seçime gidilmesine karar vermesi durumunda yapılan seçim

38. **Aşağıdakilerden hangisi, TBMM'nin kuruluşu ve faaliyetleriyle ilgili Anayasa'da yer alan hükümlerden biri değildir?**

A) TBMM her yıl ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanır.

B) TBMM'nin erken seçime gitmesi durumunda yenilenmesine karar verilen meclisin yetkileri, yeni meclisin seçimine kadar devam eder.

C) TBMM Başkanlık Divanı için bir yasama döneminde 2 defa seçim yapılır.

D) TBMM karar sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

E) TBMM bir yasama yılında en çok 5 ay çalışabilir.

39. **Siyasi partilerin uymakla yükümlü oldukları yasaklarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Siyasi partiler ticari faaliyetlerde bulunamazlar.

B) Siyasi partiler sınıf veya zümre diktatörlüğünü yerleştirmeyi amaçlayamazlar.

C) Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri demokrasi ilkesine aykırı olamaz.

D) Siyasi partiler yurt dışında teşkilatlanıp faaliyette bulunamazlar.

E) Siyasi partiler, yabancı devletlerden uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alamazlar.

40. **Bütçe kanunlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Bakanlar Kuruluna bütçe kanunu üzerinde kanun hükmünde kararname ile değişiklik yapma yetkisi verilemez.

B) Bütçe kanunlarıyla, bütçe kanunlarının kapsamı dışında kalan konularda herhangi bir düzenleme yapılamaz.

C) Bütçe kanunlarına karşı iptal istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

D) Bütçe kanunları, Cumhurbaşkanının kanunları bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderme yetkisinin kapsamı dışındadır.

E) Bütçe kanunlarının görüşüldüğü komisyonda iktidar partisi grup veya gruplarına ayrılacak üye sayısı doğrudan Anayasa'da belirlenmiştir.

41. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının görevlerinden biri değildir?**

A) Üniversite rektörlerini seçmek

B) Genelkurmay Başkanını atamak

C) Başbakanın teklifi üzerine bir bakanı görevden almak

D) Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek

E) Anayasa Mahkemesi Başkanını seçmek

42. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin Başkanlık Divanının oluşumunda yer almaz?**

A) Meclis Başkanı

B) Meclis başkan vekilleri

C) Kâtip üyeler

D) İdare amirleri

E) Meclisteki siyasi parti gruplarının başkanları

43. **TBMM'nin bilgi edinme ve denetim yollarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Gensoru önergesi ancak bir siyasi parti grubu adına ya da en az 20 milletvekilinin imzasıyla verilebilir.

B) Meclis araştırması belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemedir.

C) Meclis soruşturması açılması ancak bir siyasi parti grubu adına istenebilir.

D) Meclis soruşturması sonucu Yüce Divana sevk kararı ancak TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile olur.

E) Genel görüşme toplumu ve devleti ilgilendiren bir konunun TBMM Genel Kurulunda görüşülmesidir.

44. **T.C. Anayasası'na göre, temel hak ve hürriyetlerde yapılacak sınırlamalar aşağıdakilerden hangisine aykırı olabilir?**

A) Anayasa'nın sözüne

B) Demokratik toplum düzeninin gereklerine

C) Ölçülülük ilkesine

D) Laik cumhuriyetin gereklerine

E) Yöntemsel bağımsızlık ilkesine

45. T.C. Anayasası'na göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruşlarının seçimleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Bu kuruluşların seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler.

B) Bu kuruluşların seçimi yargı gözetimi altında yapılır.

C) Bu kuruluşların seçimi kanunda gösterilen usullere göre yapılır.

D) Bu kuruluşların amaçları dışında faaliyet gösteren sorumlu organlarının görevine mahkeme kararıyla son verildiğinde, yerlerine yenileri seçtirilir.

E) Bu kuruluşların organlarının seçimleri açık oyla yapılır.

46. T.C. Anayasası'na göre, olağanüstü hâl ve sıkıyönetim hallerinde çıkarılacak olan kanun hükmünde kararnameler hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnamelerinin çıkarılabilmesi için, Bakanlar Kuruluna bu konuda önceden yetki veren bir yetki kanununa gerek yoktur.

B) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnameleri, ancak Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılabilir.

C) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnamelerinin TBMM'nin onayına sunulmasına gerek yoktur.

D) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnameleriyle, temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasına ilişkin getirilecek sınırlamaların da ötesinde, bu hürriyetlerin kullanımı kısmen veya tamamen durdurulabilir.

E) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnameleriyle Anayasa'nın olağan kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceğini öngördüğü temel hak ve hürriyetler de düzenlenebilir.

47. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının Anayasa'da sayılan görev ve yetkilerinden biri <u>değildir</u>?

A) Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek

B) Yargıtay üyelerinin dörtte birini seçmek

C) Üniversite rektörlerini seçmek

D) Milli Güvenlik Kuruluna başkanlık etmek

E) Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini atamak

48. Anayasa Mahkemesinde bir kanuna karşı şekil bakımından iptal davası, o kanunun Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak <u>en geç</u> kaç gün içinde açılmalıdır?

A) 5 B) 10 C) 15 D) 30 E) 60

49. Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkileri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Bakanlar Kurulu ve bakanları denetlemek

B) Başbakanı atamak

C) Savaş ilanına karar vermek

D) Genel ve özel af ilanına karar vermek

E) Bakanlar Kurulu'na belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek

50. Aşağıdakilerden hangisi Bakanlar Kurulu'nun görevleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) TBMM'ye sunulacak olan kanun tasarılarına son şeklini vermek

B) Milletlerarası anlaşmaları onaylamak ve yayımlamak

C) Üst düzey kamu yöneticilerini atamak

D) Olağanüstü hal ve sıkıyönetim ilanına karar vermek

E) Kamu yönetiminin işleyişini üst düzeyde yönlendirmek ve gözetmek

51.

I. Anayasa Mahkemesi Başkanı

II. TBMM Başkanı

III. Başbakan

IV. Cumhurbaşkanı

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangilerini veya hangisini doğrudan TBMM seçer?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) Yalnız II E) III ve IV

52. **T.C. Anayasası'na göre, suç ve cezalarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

B) Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

C) Ceza sorumluluğu şahsidir.

D) Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılamaz.

E) Bir kimse yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememekten dolayı da özgürlüğünden alıkonulabilir.

53.

I. Cumhurbaşkanı

II. TBMM Başkanı

III. Başbakan

IV. Bakanlar Kurulu

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri tatil veya ara verme sırasında TBMM'yi doğrudan doğruya toplantıya çağırabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

54. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi tüzük çıkarabilir?**

A) Bakanlar Kurulu

B) Sayıştay

C) Bakanlıklar

D) Cumhurbaşkanı

E) Kamu tüzel kişileri

55. **T.C. Anayasası'na göre, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?**

A) TBMM Başkanı

B) Başbakan

C) Cumhurbaşkanı

D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

E) Anayasa Mahkemesi Başkanı

56. **T.C. Anayasası'na göre, Türk vatandaşlığıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Türk Devleti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.

B) Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türk'tür.

C) Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

D) Vatandaşlıktan çıkarmayla ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapalıdır.

E) Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir.

57. **T.C. Anayasası'na göre, yasama organının yürütme organını denetim yollarından hangisinde Bakanlar Kurulu üyesinin Yüce Divana sevkine karar verilebilir?**

A) Soru

B) Genel görüşme

C) Meclis soruşturması

D) Meclis araştırması

E) Gensoru

58. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görevleri arasında yer almaz?**

A) Kanun koymak

B) Parti değiştiren milletvekilinin üyeliğinin düşmesine karar vermek

C) Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak

D) Bütçe kanununu görüşmek ve kabul etmek

E) Savaş ilanına karar vermek

59. **T.C. Anayasası'na göre, Genelkurmay Başkanı görev ve yetkilerinden dolayı aşağıdakilerden hangisine karşı sorumludur?**

A) Başbakan

B) Cumhurbaşkanı

C) TBMM

D) Bakanlar Kurulu

E) Milli Savunma Bakanı

60. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Bakanlar Kurulunun yetkileri arasında yer alır?

A) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını seçmek

B) Tüzük çıkarmak

C) Anayasa Mahkemesine üye seçmek

D) Hâkimleri görevden almak

E) Belediye başkanlarını atamak

61. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır?

A) İşçi ve işveren meslek kuruluşları

B) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

C) Kamuya yararlı dernekler

D) Silahlı kuvvetler

E) Vakıflar

62. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının hastalık veya yurt dışına çıkma gibi nedenlerle görevinden ayrılması durumunda kendisine aşağıdakilerden hangisi vekillik eder?

A) Cumhurbaşkanının uygun göreceği bir bakan

B) Anayasa Mahkemesi Başkanı

C) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri

D) TBMM Başkanı

E) Başbakan

63. T.C. Anayasası'na göre, TBMM aşağıdakilerden hangisini bir parlamento kararıyla gerçekleştirir?

A) Genel ve özel af ilanına karar vermek

B) Bir kanun hükmünde kararnamenin değiştirilerek kabulüne karar vermek

C) Bir bakan veya Başbakanın Yüce Divana sevkine karar vermek

D) Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak

E) Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek

64. T.C. Anayasası'na göre "ara seçim" ne demektir?

A) TBMM'nin, dönemin bitmesini beklemeden yapılmasına karar verdiği erken seçim

B) Cumhurbaşkanının, TBMM'nin seçimlerinin yenilenmesine karar vermesi üzerine yapılan seçim

C) TBMM'nin, komisyonları oluşturmak üzere yapılmasına karar verdiği seçim

D) Yerel yönetimler için 5 yılda bir yapılması gereken seçim

E) TBMM'de herhangi bir nedenle boşalan milletvekillikleri için yapılan seçim

65. T.C. Anayasası'na göre, sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerin hangisi bir kanun hükmünde kararname ile düzenlenebilir?

A) Çalışma ve sözleşme hürriyeti

B) Düzeltme ve cevap hakkı

C) Bilim ve sanat hürriyeti

D) İspat hakkı

E) Dilekçe hakkı

66. Anayasa Mahkemesi, aşağıdakilerden hangisine ancak beşte üç oy çokluğuyla karar verebilir?

A) Siyasi partilerin kapatılmasına

B) Kanunların şekil bozukluğu nedeniyle iptaline

C) Bütçe kanunlarının iptaline

D) Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalarda sanıklar hakkında mahkûmiyete

E) Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya üyeliklerinin düştüğüne ilişkin TBMM kararlarının iptaline

67. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda yönetmelik çıkarma yetkisi açıkça tanınmış birimlerden biridir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Kamu tüzel kişileri

C) Milli Güvenlik Kurulu

D) Devlet Planlama Teşkilatı

E) Genelkurmay Başkanlığı

68. **Aşağıdakilerden hangisi milletvekili seçilebilmek için aranan şartlardan biri değildir?**

A) En az lise mezunu olmak
B) Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmış olmak
C) Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
D) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak
E) Kısıtlı olmamak

69. **Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkilerinden biri değildir?**

A) Para basılmasına karar vermek
B) Kanun koymak
C) Savaş ilanına karar vermek
D) Bakanlar Kurulunu denetlemek
E) Üniversite rektörlerini seçmek

70. **Başbakanın istifasını kabul etme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) TBMM Başkanına
B) Cumhurbaşkanına
C) Bakanlar Kuruluna
D) Yüksek Seçim Kuruluna
E) Anayasa Mahkemesine

71. **Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin denetleme biçimlerinden biri değildir?**

A) Soru
B) Genel görüşme
C) Gensoru
D) Meclis araştırması
E) Ara seçim

72. **Kanunların şekil bakımından Anayasa'ya uygun olup olmadığını aşağıdakilerden hangisi denetler?**

A) Anayasa Mahkemesi
B) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi
C) Yargıtay
D) Danıştay
E) Uyuşmazlık Mahkemesi

73. **Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa'nın 2. maddesinde sayılan cumhuriyetin nitelikleri arasında yer almaz?**

A) İnsan haklarına saygılı
B) Demokratik
C) Laik
D) Sosyal
E) Halkçı

74.

I. Uyuşmazlık Mahkemesi
II. Ağır ceza mahkemesi
III. Yargıtay
IV. Anayasa Mahkemesi

Yukarıdakilerden hangileri Anayasa'da sayılan yüksek mahkemelerdendir?

A) I, II ve III
B) I ve III
C) II, III ve IV
D) I, III ve IV
E) I, II, III ve IV

75. **Aşağıdakilerden hangisi kanun teklif etmeye yetkilidir?**

A) Anayasa Mahkemesi Başkanı
B) Danıştay Başkanı
C) Yargıtay Başkanı
D) Milletvekilleri
E) Hâkimler

76. **TBMM üyelerinin seçim tutanaklarını aşağıdakilerden hangisi kabul eder?**

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) TBMM
D) Yüksek Seçim Kurulu
E) Danıştay

77. **Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilen yabancı temsilcileri kabul etmek görevi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) TBMM Başkanı
B) Başbakan
C) Bakanlar Kurulu
D) Devlet bakanı
E) Cumhurbaşkanı

78. "Adil yargılanma" **aşağıdaki anayasal ilkelerden hangisinin gereğidir?**

A) Hukuk devleti
B) Üniter devlet
C) Laik devlet
D) Sosyal devlet
E) Atatürk milliyetçiliğine bağlı devlet

79. T.C. Anayasasının 90. maddesinde belirtilen TBMM'ce onaylanan Antlaşmalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Antlaşmalar kanun hükmündedir.
B) Antlaşmalar anayasa hükmündedir.
C) Antlaşma anayasa ile çatışırsa anayasa üstündür.
D) Antlaşma kanun ile çatışırsa kanun üstüdür.
E) Antlaşmalar önceliklidir.

80. Aşağıda belirtilen organlardan hangisi T.C. Anayasasında belirtilen Anayasal kuruluşlardan biri değildir?

A) MGK
B) Rekabet Kurulu
C) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu
D) YÖK
E) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

81.

I. Başbakan
II. Bakanlar
III. TBMM Başkanlık Divanı üyeleri
IV. Bakanlıkların müsteşar ve müsteşar yardımcıları
V. Sayıştay Başkanı ve üyeleri

Yukarıdakilerden hangileri, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesi'nde yargılanırlar?

A) I, II ve III B) I, II ve V C) I, IV ve V
D) II, III ve IV E) II, III ve V

82. Siyasi partilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Yükseköğretim elemanlarının siyasi partilere üye olabilmeleri ancak kanunla düzenlenebilir.
B) Siyasalar partiler, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'ndan izin alınarak kurulur.
C) Devlet memurları, merkez, il ve ilçe teşkilatlarında yönetici olmamak koşuluyla siyasi partilere üye olabilirler.
D) Siyasi partiler, devletten hiçbir ad altında mali yardım alamaz.
E) Vatandaşların siyasi parti üyesi olabilmeleri için 30 yaşını doldurmaları gerekir.

83. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki durumların hangisinde milletvekilliği, TBMM Genel Kurulu'nun kararına gerek kalmadan, bu durumun TBMM genel kuruluna bildirmesi üzerine, kendiliğinden düşer?

A) Milletvekilinin istifa etmesi
B) Milletvekilinin kesin hüküm giymesi
C) Milletvekilinin meclis çalışmalarına izinsiz olarak 1 ay içinde toplam 5 birleşim günü katılmaması
D) Milletvekilinin Anayasa'ya göre milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev sürdürmekte ısrar etmesi
E) Milletvekilinin partisinden istifa ederek başka bir partiye geçmesi

84. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası ile koruma altına alınmış inkılap kanunlarından biri değildir?

A) Öğretimin birleştirilmesi Kanunu
B) Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun
C) Türk Harflerinin Kabulü ve Uygulanması Hakkında Kanun
D) Osmanlı Hanedanı'nın Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Dışına çıkarılması Hakkında Kanun
E) Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kaldırılması Hakkında Kanun

85. **Aşağıdakilerden hangisi, 2004 yılında yapılan değişiklikle, Anayasa'da düzenlenen yargı kurumları arasından çıkarılmıştır?**

A) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi

B) Devlet Güvenlik Mahkemeleri

C) Sayıştay

D) Danıştay

E) Yargıtay

86. **Aşağıdakilerden hangisi; Türkiye'de uygulanmakta olan parlamenter hükümet sisteminin özelliklerinden biri değildir?**

A) Doğrudan halk tarafından seçilen bir parlamento bulunması

B) Hükümetin, parlamentodan güvenoyu olmak zorunda olması

C) Belli koşullar altında, Cumhurbaşkanı'nın parlamento seçimlerini yenileme imkanının olması

D) Parlamentonun, çeşitli hukuki araçlarla hükümeti denetleyebilmesi ve düşürebilmesi

E) Parlamentonun iki turlu bir seçim sistemiyle oluşması

87. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda 2004 yılında yapılan değişiklikle TBMM'nin yetkileri arasından çıkarılmıştır?**

A) Savaş ilanına karar vermek

B) Para basılmasına karar vermek

C) bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek

D) Meclis üye tamsayısının 3/5 çoğunluğuyla genel ve özel af ilanına karar vermek

E) Mahkemeler tarafından verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek

88. **Aşağıdakilerden hangisi halkoyuna sunulması gereken kanunlar arasında alır?**

A) Bütçe kanunu

B) Yeni bakanlıkların kurulması hakkındaki kanun

C) Türkiye'nin milletlerarası kuruluşlara üye olmasına yönelik kanunlar

D) Anayasa'yı değiştiren ve TBMM'de 3/5-2/3 arasında bir çoğunlukla kabul edilen kanunlar

E) Temel hak ve hürriyetlere ilişkin milletlerarası antlaşmaların onaylanması hakkında kanunlar

89. **"Ara seçim"in tanımı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) İki milletvekili genel seçim arasında TBMM üyelerinden boşalma olması nedeniyle, boşalan üyeliklerin doldurulması için yapılan seçim.

B) İki milletvekili genel seçimi arasında cumhurbaşkanı seçmek için yapılan seçim

C) Cumhurbaşkanı'nın TBMM genel seçimlerinin yenilenmesine karar vermesi durumunda yapılan seçim

D) İki milletvekili genel seçimi arasında belediye başkanlarının başkanlığı seçiminin de birlikte yapılmasını içeren erkenden yapılan genel seçim

E) TBMM üyelerinin görev süreleri dolmadan normalden önce yapılmasına karar verilen seçim

90. T.C. Anayasası'na göre, savaş hali ilanına ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesine izin verme yetkisi TBMM'ye aittir. Ancak, TBMM tatildeyken ya da çalışmalarına ara vermişken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması durumunda, silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar vermesi kaçınılmaz olabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Türk silahlı Kuvvetleri'nin kullanılmasına karar verme yetkisi vardır?

A) Bakanlar Kurulu

B) Millî Güvenlik Kurulu

C) Cumhurbaşkanı

D) Başbakan

E) Genel Kurmay Başkanı

91. **T.C. Anayasası'na göre, bir kimsenin belediye başkanlığına aday olup olamayacağı konusundaki itirazları inceleyip karara bağlayan makam aşağıdakilerden hangisidir?**

A) TBMM

B) Vali

C) Anayasa Mahkemesi

D) Devlet Denetleme Kurulu

E) Yüksek Seçim Kurulu

92. T.C. Anayasası'na göre açık olan bakanlıklardan izinli ya da özürlü bakana aşağıdakilerden hangisi geçici bir süreyle vekalet etme yetkisine sahiptir?

A) Bakanlık Müsteşarı

B) Yerine görevlendirileceği bir bakanlık görevlisi

C) Başbakanlık müsteşarı

D) Bakanlardan biri

E) Cumhurbaşkanı

93. T.C. Anayasası'na göre; savaş, seferberlik, sıkıyönetim ya da olağanüstü durumlarda uluslar arası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek koşuluyla, aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangilerinin kullanılması <u>durdurulamaz</u>?

A) Basın hürriyeti

B) Vicdan hürriyeti

C) Haberleşme hürriyeti

D) Toplantı ve gösteri hürriyeti

E) Yerleşme ve seyahat hürriyeti

94.

I. Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açmak

II. Üniversite rektörlerini atamak.

III. Bakanlar Kurulu üyelerini atamak

IV. Devlet Denetleme Kurulu'nun başkanı ve üyelerini atamak.

V. Yabancı devletlere gönderilecek Türk Devleti temsilcilerini (elçilerini) belirlemek

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanı'nın yetkileri arasında <u>yer almaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

95. T.C. Anayasası'yla düzenlenen biçimiyle "dilekçe hakkı" için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kişilerin siyasi parti kurmak amacıyla ilgili makamlara dilekçe verebilmeleri

B) Vatandaşların kamuyla ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara ve TBMM'ye yazılı olarak başvurmaları

C) Vatandaşların dernek ya da vakıf kurmak amacıyla ilgili makamlara dilekçe verebilmeleri.

D) Vatandaşların seçimlere katılma isteğiyle Yüksek Seçim Kurulu'na dilekçe verebilmeleri

E) Özel kuruluşların ilişkilerini düzenlemek için birbirlerine yazılı başvuru yapabilmeleri.

96. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, sosyal ve ekonomik haklar bölümünde yer almıştır?

A) Özel hayatın gizliliği hakkı

B) Sendika hakkı

C) Din ve vicdan hürriyeti

D) Haberleşme hakkı

E) Seyahat hakkı

97. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkilerinden <u>değildir</u>?

A) Bakanları denetlemek

B) Başbakanı denetlemek

C) Kanunların iptali için yapılan başvuruları görüşmek

D) Kanunları gerektiğinde değiştirmek

E) Hükümetin sunduğu bütçeyi görüşmek

98. **Anayasanın 89. maddesine göre TBMM tarafından hazırlanıp, Cumhurbaşkanının onayına sunulan kanunlar kaç gün içinde yayınlanmak zorundadır?**

A) Cumhurbaşkanı onbeş gün içinde Resmi Gazetede yayınlamak zorundadır.

B) Cumhurbaşkanı otuz gün içinde Resmi Gazetede yayınlamak zorundadır.

C) Cumhurbaşkanı yirmi gün içinde Resmi Gazetede yayınlamak zorundadır.

D) Cumhurbaşkanı kırkbeş gün içinde Resmi gazetede yayınlamak zorundadır.

E) Cumhurbaşkanı yedi gün içinde Resmi Gazetede yayınlamak zorundadır.

99. **T.C. Anayasasına göre, TBMM'de çıkarılan kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin iptaline dava açmak ve incelenmesini istemek için aşağıdaki yüksek mahkemelerin hangisinde dava açılır?**

A) Danıştay

B) Sayıştay

C) Anayasa Mahkemesi

D) İdare Mahkemesi

E) Uyuşmazlık Mahkemesi

100. **Aşağıdaki yönetim makamlarından hangisi yaptığı eylemlerden dolayı sorumlu <u>tutulamaz</u>?**

A) Başbakan

B) Meclis Başkanı

C) Milletvekilleri

D) Cumhurbaşkanı

E) Başbakan Yardımcısı

1. E	2. C	3. A	4. D	5. A	6. B	7. C	8. A	9. D	10. E	11. B	12. C	13. C	14. A	15. E	16. A	17. A	18. D	19. E	20. D
21. C	22. C	23. E	24. B	25. A	26. D	27. E	28. B	29. B	30. B	31. A	32. A	33. C	34. C	35. D	36. B	37. A	38. E	39. D	40. C
41. E	42. E	43. C	44. E	45. E	46. C	47. B	48. E	49. B	50. B	51. D	52. E	53. A	54. A	55. C	56. D	57. C	58. B	59. A	60. B
61. D	62. D	63. C	64. E	65. A	66. A	67. B	68. A	69. E	70. B	71. E	72. A	73. E	74. B	75. D	76. D	77. E	78. A	79. A	80. B
81. B	82. A	83. B	84. D	85. B	86. E	87. E	88. D	89. A	90. C	91. E	92. D	93. B	94. E	95. B	96. B	97. C	98. A	99. C	100. D

T.C. ANAYASASI
ÇIKMIŞ SORULAR - 2

1. **T.C. Anayasası'na göre kanun tasarılarını aşağıdakilerden hangisi TBMM'ye sunar?**

A) Milletvekilleri
B) Siyasi parti grupları
C) Bakanlar Kurulu
D) Cumhurbaşkanı
E) Başbakan

2. **T.C. Anayasası'na göre, seçimlerin başlamasından bitimine kadar seçim konuları ile ilgili itirazları kesin karara bağlama yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Anayasa Mahkemesi
B) Yüksek Seçim Kurulu
C) Danıştay
D) Bakanlar Kurulu
E) TBMM

3. **T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini aşağıdakilerden hangisi verebilir?**

A) TBMM
B) TBMM İçişleri Komisyonu
C) Cumhurbaşkanı
D) Millî Güvenlik Kurulu
E) Anayasa Mahkemesi

4. **T.C. Anayasası'na göre, meclis soruşturması önergesi verme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) Meclis Başkanı
D) TBMM üye tam sayısının en az onda biri
E) Genelkurmay Başkanı

5. **T.C. Anayasası'na göre, genel seçimlerden önce aşağıdaki bakanlardan hangileri çekilir?**

A) İçişleri, Sağlık ve Adalet bakanları
B) Adalet, Millî Savunma ve Ulaştırma bakanları
C) Ulaştırma, Millî Eğitim ve Sağlık bakanları
D) Ulaştırma, İçişleri ve Adalet bakanları
E) Devlet bakanları

6. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi** "davaya bakmakta olan mahkeme" **olarak bir kanunu Anayasa Mahkemesine götürebilir?**

A) Ankara 10. İdare Mahkemesi
B) İl İnsan Hakları Kurulu
C) İl İdare Kurulu
D) Sayıştay
E) Yüksek Seçim Kurulu

7. **T.C. Anayasası'na göre, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Herkes, yetkili makamdan izin aldığı takdirde toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.
B) Toplantı ve gösteri yürüyüşü silahsız ve saldırısız olmalıdır.
C) Toplantı ve gösteri yürüyüşü genel sağlığın ve genel ahlâkın korunması amacıyla sınırlanabilir.
D) Toplantı ve gösteri yürüyüşü başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla sınırlanabilir.
E) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

8.
I. Silah altındaki er ve erbaşlar
II. Yükseköğrenim öncesi öğrenciler
III. Yükseköğrenim öğrencileri
IV. Ceza infaz kurumunda bulunan, kasten işlenmiş bir suçtan dolayı tutuklu bulunanlar
V. Ceza infaz kurumunda bulunan, kasten işlenmiş bir suçtan dolayı hüküm giymiş olan hükümlüler

Yukarıdakilerden hangileri T.C. Anayasası'na göre oy kullanamazlar?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve V
D) I, III ve V E) I, II, III, IV ve V

9. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi bir siyasi partinin tüzüğünün, programının veya eylemlerinin aykırı olamayacağı hususlar arasında yer almaz?**

A) Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü
B) İnsan hakları
C) Eşitlik
D) Hukuk Devleti
E) Sosyal Devlet

10. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyetin niteliklerinden biri değildir?**

A) Laik Devlet
B) Sosyal Devlet
C) Hukuk Devleti
D) Teokratik Devlet
E) Demokratik Devlet

11. **T.C. Anayasası'na göre, geçici Bakanlar Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Genel seçimlerden önce her durumda Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının çekilmesi gerekir.
B) Cumhurbaşkanı tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere Cumhurbaşkanı bir Başbakan atar.
C) Başbakan, sadece TBMM üyeleri içinden, bağımsız milletvekilleri arasından Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarını atar.
D) Geçici Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanınca seçimlerin yenilenmesi kararının Resmî Gazete'de ilanından itibaren 5 gün içinde kurulur.
E) Geçici Bakanlar Kurulu için güven oylaması yapılmaz.

12. **T.C. Anayasası'na göre, bir kanun hükmünde kararnamenin şekil bakımından Anayasa'ya aykırılığını ileri sürebilecek olanlar ve davanın açılma süresi aşağıdakilerin hangisinde tam olarak verilmiştir?**

A) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri – 10 gün
B) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri, iktidar partisi meclis grubu, ana muhalefet partisi meclis grubu – 60 gün
C) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri – 60 gün
D) İktidar partisi meclis grubu, ana muhalefet partisi meclis grubu – 10 gün
E) İlk derece mahkemeleri – 60 gün

13. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin milletvekili seçilme yeterliliği yoktur?**

A) Türk vatandaşlığı ile birlikte Alman vatandaşlığı da olan kimse
B) Askerlik hizmeti doktora öğrenimi sebebiyle tecil edilmiş kimse
C) 5 yıllık ilkokul mezunu kimse
D) Kasten yaralama suçundan mahkûm olmuş, affa uğramış kimse
E) Rüşvet suçundan yargılanmakta olup tutuklu bulunan kimse

14. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görevleri arasında yer almaz?**

A) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek
B) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını seçmek
C) Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek
D) Askerî Yargıtay üyelerini seçmek
E) Uyuşmazlık Mahkemesi üyelerini seçmek

15. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin göreve gelmesinde Cumhurbaşkanının herhangi bir yetkisi yoktur?**

A) Bakanların
B) Danıştay üyelerinin
C) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerinin
D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerinin
E) Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin

16. **T.C. Anayasası'na göre, bir gensoru önergesinin gündeme alınmasına ilişkin oylamada en az aşağıdaki çoğunluklardan hangisinin sağlanması gerekir?**

A) Üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlası
B) Üye tam sayısının üçte biri
C) Üye tam sayısının salt çoğunluğu
D) Üye tam sayısının beşte üçü
E) Üye tam sayısının üçte ikisi

17. **T.C. Anayasası'na göre, seçme ve seçilme hakkı aşağıdaki haklardan hangisi kapsamında düzenlenmiştir?**

A) Sosyal haklar ve ödevler
B) Siyasi haklar ve ödevler
C) Kişinin hakları ve ödevleri
D) Sosyal Güvenlik hakları
E) Çalışma ve sözleşme hürriyeti

18. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı bir Anayasa değişikliğine ilişkin kanunu bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderdiği takdirde, TBMM bu Anayasa değişikliğine ilişkin kanunu en az kaç milletvekilinin "Evet" oyu ile aynen kabul edebilir?**

A) 139 B) 184 C) 229
D) 276 E) 330

19. **T.C. Anayasası'nın 68. maddesine göre, aşağıdakilerden hangisi siyasi parti kurabilmenin şartlarından biridir?**

A) Mahkemeden karar almak
B) En az 35 yaşını doldurmak
C) Önceden izin almak
D) Türk vatandaşı olmak
E) TBMM'den izin almak

20. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM üyeliğinin sona ermesi hâllerinden biridir?**

A) Başbakan seçilmek
B) TBMM Başkanı seçilmek
C) Siyasi parti başkanlığının sona ermesi
D) TBMM Başkanvekili seçilmek
E) Cumhurbaşkanı seçilmek

21. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında çekirdek haklar olarak nitelendirilen hak ve hürriyetlerden biridir?**

A) Kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğü
B) Basın hürriyeti
C) Seyahat hürriyeti
D) Çevre hakkı
E) Süreli ve süresiz yayın hakkı

22. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilir.
B) Kanunları yayımlamak Cumhurbaşkanının görevleri arasında yer alır.
C) Başbakanı atamak yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.
D) Cumhurbaşkanı olabilmek için Türk vatandaşı olmak gerekir.
E) Bir kimse en fazla bir defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

23. **T.C. Anayasası'na göre, tüzüklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Tüzükleri Bakanlar Kurulu çıkarabilir.
B) Tüzükleri TBMM Başkanı yayımlar.
C) Tüzüklerin denetimini Yargıtay yapar.
D) Tüzükler Danıştay incelemesinden geçmez.
E) Tüzükleri kamu tüzel kişileri çıkarabilir.

24. **T.C. Anayasası'nda aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangisi sadece Türk vatandaşlarına tanınmıştır?**

A) Hak arama hürriyeti
B) Din ve vicdan hürriyeti
C) Özel hayatın gizliliği
D) Haberleşme hürriyeti
E) Seçme ve seçilme hakkı

25. **T.C. Anayasası'na göre, TBMM seçimleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Vatandaşların oy kullanabilmeleri için 18 yaşını doldurmaları gerekir.

B) Seçimler tek derecelidir.

C) Seçimler sonunda oyların değerlendirilmesine yönelik şikâyetler TBMM'ce karara bağlanır.

D) Her seçmen eşit oy hakkına sahiptir.

E) Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.

26. **T.C. Anayasası'na göre, başkomutanlık ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Başkomutanlık, Millî Savunma Bakanı tarafından temsil olunur.

B) Başkomutanlık, Millî Güvenlik Kurulunun manevi varlığından ayrılamaz ve Başbakan tarafından temsil olunur.

C) Başkomutanlık, TBMM'nin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

D) Başkomutanlık, Türk Milletinin manevi varlığından ayrılamaz ve TBMM Başkanı tarafından temsil olunur.

E) Başkomutanlık, Türk Silahlı Kuvvetlerinin manevi varlığından ayrılamaz ve en kıdemli orgeneral tarafından temsil olunur.

27. **T.C. Anayasası'na göre, tüzüklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Tüzükler, Başbakanlıkça çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

B) Tüzükler, herhangi bir bakanlıkça çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

C) Tüzükler, yerel yönetimlerce çıkarılabilir ve İçişleri Bakanlığınca onaylanarak kanunlar gibi yayımlanır.

D) Tüzüklerin kanunlara aykırı olduğu iddiaları Anayasa Mahkemesince çözümlenir.

E) Tüzükler, Danıştayın incelemesinden geçirilerek Bakanlar Kurulunca çıkarılabilir ve Cumhurbaşkanınca imzalanarak kanunlar gibi yayımlanır.

28. **Aşağıdakilerden hangisi kanunların esas bakımından Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma hakkına sahip değildir?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Bakanlar Kurulu

C) İktidar Partisi Meclis Grubu

D) Ana Muhalefet Partisi Meclis Grubu

E) TBMM üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki milletvekilleri

29. **T.C. Anayasası'na göre, savaş hâli ilanı yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) TBMM

B) İçişleri Bakanı

C) Başbakan

D) Millî Savunma Bakanı

E) Genelkurmay Başkanı

30. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının hastalık veya yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hâllerinde, Cumhurbaşkanlığına aşağıdakilerden hangisi vekâlet eder?**

A) Başbakan

B) TBMM Başkanı

C) Genelkurmay Başkanı

D) Anayasa Mahkemesi Başkanı

E) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

31. **T.C. Anayasası'na göre, Genelkurmay Başkanının atanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Bakanlar Kurulunun önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır.

B) TBMM Başkanının önerisi üzerine TBMM Millî Savunma Komisyonunca atanır.

C) TBMM Millî Savunma Komisyonunun önerisi üzerine TBMM Genel Kurulunca atanır.

D) Millî Güvenlik Kurulunun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır.

E) Millî Savunma Bakanının önerisi üzerine İçişleri Bakanınca atanır.

32. Aşağıdakilerden hangisi hukuk devleti ilkesinin unsurlarından biri değildir?

A) Yönetimin eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olması

B) Yasaların Anayasa'ya uygunluğunun sağlanması

C) Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi

D) Suç ve cezaların yasayla düzenlenmesi

E) Yasa önünde eşitlik ilkesinin benimsenmesi

33. T.C. Anayasası'na göre, seçimlerin genel yönetim ve denetimi aşağıdaki organlardan hangisi tarafından yapılır?

A) Yargıtay

B) Anayasa Mahkemesi

C) Danıştay

D) Millî Güvenlik Kurulu

E) Yüksek Seçim Kurulu

34. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin yetkileri arasında yer almaz?

A) Savaş ilanına karar vermek

B) Para basılmasına karar vermek

C) Bakanlar Kurulunu denetlemek

D) Kesin hesap kanun tasarısını karara bağlamak

E) Gerektiğinde yurdun bütününde veya bir yerinde sıkıyönetim veya olağanüstü hâl ilan etmek

35. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin bilgi edinme ve denetim yollarından biri değildir?

A) Gensoru

B) Soru

C) Ferdi sorumluluk

D) Meclis soruşturması

E) Genel görüşme

36. T.C. Anayasası'na göre, sıkıyönetim hâlinde sıkıyönetim komutanları aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak görev yapar?

A) Genelkurmay Başkanlığı

B) Emniyet Genel Müdürlüğü

C) Millî Savunma Bakanlığı

D) İçişleri Bakanlığı

E) Millî Güvenlik Kurulu

37. T.C. Anayasası'na göre, Yüce Divan sıfatıyla yapılan yargılamada aşağıdakilerden hangisi başkanlık yapar?

A) Anayasa Mahkemesi Başkanı

B) Yargıtay Başkanı

C) TBMM Başkanı

D) Sayıştay Başkanı

E) Cumhurbaşkanı

38. T.C. Anayasası'na göre, millî güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından TBMM'ye karşı aşağıdakilerden hangisi sorumludur?

A) Bakanlar Kurulu

B) Başbakan

C) Cumhurbaşkanı

D) Genelkurmay Başkanı

E) Millî Savunma Bakanı

39. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının geçici olarak görevinden ayrılması hâlinde Cumhurbaşkanına vekillik etme yetkisi aşağıdakilerden hangisine verilmiştir?

A) Bakan

B) Başbakan

C) TBMM Başkanı

D) Genelkurmay Başkanı

E) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri

40. **T.C. Anayasası'na göre, başkaca bir hüküm bulunmadığı hâllerde TBMM'nin toplantı yeter sayısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) 110 B) 139 C) 184

D) 330 E) 367

41. **T.C. Anayasası'na göre TBMM, aşağıdakilerden hangisine kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir?**

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) Kamu tüzel kişileri
D) Bakan
E) Bakanlar Kurulu

42. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi bir siyasi partiye üye olabilir?**

A) Hâkimler ve savcılar
B) Ortaöğretim öğrencileri
C) Emniyet mensupları
D) Yükseköğretim öğrencileri
E) Yüksek yargı organları mensupları

43. **T.C. Anayasası'na göre yürütme yetkisi ve görevi aşağıdakilerden hangisi tarafından kullanılır?**

A) TBMM
B) Başbakan ve Adalet Bakanı
C) TBMM ve Bakanlar Kurulu
D) TBMM ve Anayasa Mahkemesi Başkanı
E) Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu

44. **T.C. Anayasası'na göre, aksine bir karar alınmadıkça TBMM seçimleri kaç yılda bir yapılır?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

45. **T.C. Anayasası'na göre, adliye mahkemesince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yargıtay
B) Sayıştay
C) Danıştay
D) Anayasa Mahkemesi
E) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

46. **T.C. Anayasası'na göre, seçimlerle ilgili itirazları inceleme ve son karara bağlama yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Yüksek Seçim Kurulu
B) Uyuşmazlık Mahkemesi
C) Anayasa Mahkemesi
D) Yüksek Hakem Kurulu
E) Devlet Denetleme Kurulu

47. **T.C. Anayasası'na göre bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatları aşağıdakilerden hangisi ile düzenlenir?**

A) Anayasa
B) Tüzük
C) Kanun
D) Bakanlar Kurulu kararları
E) Cumhurbaşkanlığı kararnamesi

48. **T.C. Anayasası'nın 90. maddesinde düzenlenen milletlerarası antlaşmalarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Milletlerarası kuruluşlarla yapılacak antlaşmaları TBMM Başkanı uygun bulur.
B) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir.
C) Türk kanunlarına değişiklik getiren antlaşmalar Cumhurbaşkanınca doğrudan yürürlüğe konur.
D) Milletlerarası antlaşmalar tüzüklerle aynı kabul usullerine tabidir.
E) Milletlerarası antlaşmaları Başbakan uygun bulur ve yayımlar.

49. T.C. Anayasası'nın 13. maddesinde düzenlenen "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" **hükmüyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunulamaz.

B) Temel hak ve hürriyetler T.C. Anayasası'nın 16. maddesinde düzenlenen genel sınırlama nedenlerine dayanılarak sınırlanabilir.

C) Temel hak ve hürriyetler tüzüklerle sınırlanamaz.

D) Temel hak ve hürriyetler yönetmeliklerle sınırlanamaz.

E) Sınırlamalar Anayasa'nın ruhuna aykırı olamaz.

50. T.C. Anayasası'na göre, idarenin esaslarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İdarenin görevleri kanunla düzenlenir.

B) İdare kuruluş ve görevleri açısından bir bütündür.

C) İdarenin kuruluş ve görevlerini belirleyen kanunları ancak Bakanlar Kurulu belirler.

D) İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

E) Kamu tüzel kişiliği kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulabilir.

51. T.C. Anayasası'na göre, milletvekilliğiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) 25 yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

B) Milletvekilleri göreve başlayabilmek için TBMM'de Anayasa'nın 81. maddesindeki andı içmek zorundadır.

C) Milletvekilleri seçildikleri bölgeyi temsil ederler.

D) Milletvekilleri kendilerine oy verenleri temsil ederler.

E) Milletvekillerini yasama organı seçer.

52. T.C. Anayasası'na göre, yasama sorumsuzluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Suç işleyen milletvekili sorgulanamaz.

B) TBMM üyeleri Meclis kararı olmadıkça hiçbir zaman tutuklanamaz.

C) TBMM üyeleri işledikleri suçlardan dolayı sorumlu değildir.

D) Cumhurbaşkanı TBMM'de yargılanır.

E) TBMM üyeleri Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden dolayı sorumlu tutulamaz.

53. T.C. Anayasası'na göre, TBMM ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) TBMM Başkanlık Divanı için bir yasama döneminde 2 defa seçim yapılır.

B) TBMM Başkanı Başkanlık Divanı üyesi değildir.

C) TBMM Başkan adayları, sadece bakanlar arasından belirlenir.

D) Başkanlık Divanı seçimle oluşmaz.

E) TBMM Başkanı partisinin her tür faaliyetine katılır.

54. T.C. Anayasası'na göre, seçimlerin başlamasından bitimine kadar yönetimi aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Başbakanlık

B) Yüksek Hâkimler Kurulu

C) İçişleri Bakanlığı

D) Yüksek Seçim Kurulu

E) Danıştay

55. T.C. Anayasası'na göre, yasama organıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) TBMM genel oyla seçilen 550 milletvekilinden oluşur.

B) 18 yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

C) TBMM Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her konuda kanun çıkarabilir.

D) TBMM ancak Anayasa Mahkemesi denetiminden geçirerek kanunları kabul edebilir.

E) Kısıtlılar milletvekili seçilemezler.

56. **T.C. Anayasası'na göre, mal bildirimi aşağıdaki haklar ve ödevlerin hangisinde yer alır?**

A) Ekonomik haklar ve ödevler

B) Kişinin hakları ve ödevleri

C) Siyasi haklar ve ödevler

D) Sosyal haklar ve ödevler

E) Çalışma hak ve ödevleri

57. **T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Siyasi partiler İçişleri Bakanlığının izni ile kurulur.

B) Hâkimler siyasi partilere üye olamaz.

C) Siyasi partiler ticari faaliyete girişemezler.

D) Siyasi parti üyesi olabilmek için 18 yaşını doldurmuş olmak gerekir.

E) Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.

58. **T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin davalar aşağıdaki mahkemelerden hangisinde açılır?**

A) Yargıtay

B) Anayasa Mahkemesi

C) Ticaret mahkemesi

D) Ağır ceza mahkemesi

E) Danıştay

59.

I. Türkiye'nin merkezî idare kuruluşu bakımından illere, illerin de ilçelere ayrılacağı açıkça öngörülmüştür.

II. Birden çok ili içine alan merkezî idare teşkilatı kurulabileceği öngörülmüştür.

III. Birden çok ili içine alan merkezî idare teşkilatının görev ve yetkilerinin Bakanlar Kurulunca düzenlenmesi öngörülmüştür.

1982 Anayasası'nın merkezî idare konusundaki düzenlemeleriyle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

60. **Aşağıdaki idari birimlerden hangisi doğrudan doğruya T.C. Anayasası'nda yer almaktadır?**

A) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

B) Sermaye Piyasası Kurulu

C) Devlet Planlama Teşkilatı

D) Rekabet Kurumu

E) Çevre ve Orman Bakanlığı

61. **Aşağıdakilerden hangisi** "Anayasa'nın üstünlüğü" **ilkesiyle doğrudan ilgilidir?**

A) Kanunların Anayasa'ya aykırı olamaması

B) Kanunları TBMM'nin yapması

C) Uluslararası antlaşmalar hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurulamaması

D) Tüzüklerin yönetmeliklere aykırı olamaması

E) Uluslararası sözleşmelerin kanunlarla eşdeğer metinler olması

62. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerin hangisinde milletvekilleri yasama dokunulmazlığından yararlanamaz?**

A) Milletvekilinin ağır cezayı gerektiren rüşvet suçunu işlediği iddiasının olması

B) Milletvekilinin ağır cezayı gerektiren adam öldürmeye teşebbüs suçunu işleyip suçüstü hâlinin olması

C) Milletvekilinin ağır cezayı gerektiren ihaleye fesat karıştırma suçunu işlediği iddiasının olması

D) Milletvekilinin ağır cezayı gerektiren adam öldürme suçunu işlediği iddiasının olması

E) Milletvekilinin ağır cezayı gerektirmeyen hakaret suçunu işleyip suçüstü hâlinin olması

63. **T.C. Anayasası'na göre, istifa eden bir milletvekilinin istifasının geçerli olduğuna aşağıdakilerden hangisi karar verir?**

A) Başbakan

B) Cumhurbaşkanı

C) TBMM Genel Kurulu

D) Yargıtay

E) Danıştay

64. T.C. Anayasası'nda yer alan "TBMM, çalışmalarını kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütür." **hükmü aşağıdaki ilkelerden hangisiyle ilgilidir?**

A) Meclisin üstünlüğü

B) Yasama organının yöntemsel bağımsızlığı

C) Başkanlık Divanının kuruluşu

D) Kanunilik

E) Yasama disiplini

65. T.C. Anayasası'na göre, TBMM Başkanlık Divanında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) İdare amirleri

B) TBMM Başkanı

C) Siyasi parti grup başkanvekilleri

D) Başkanvekilleri

E) Katip üyeler

66. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanı seçilebilmenin şartlarından biri değildir?

A) 10 milletvekilinin yazılı teklifi ile aday gösterilmiş olmak

B) 40 yaşını doldurmuş olmak

C) Yükseköğrenim yapmış olmak

D) Türk vatandaşı olmak

E) Milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olmak

67. T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı seçimi, görev süresi dolmasından önceki kaç gün içinde tamamlanır?

A) 120 B) 90 C) 80 D) 75 E) 60

68. T.C. Anayasası'na göre, tüzüklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Tüzüklerin kanuni dayanağa ihtiyacı yoktur.

B) Tüzükleri Bakanlar Kurulu çıkaramaz.

C) Tüzükler Danıştay incelemesinden geçirilmek şartıyla çıkarılabilir.

D) Tüzükleri Anayasa Mahkemesi denetler.

E) Tüzükleri TBMM çıkarır.

69. T.C. Anayasası'na göre, TBMM'ce 365 oyla kabul edilen Anayasa değişikliği hakkındaki kanunu TBMM'ye iade etmeyen Cumhurbaşkanı aşağıdaki yetkilerin hangisini kullanabilir?

A) Halkoyuna sunulmak üzere Resmî Gazete'de yayımlatabilir.

B) Bakanlar Kuruluna iade edebilir.

C) Yürürlüğe girmek üzere Resmî Gazete'de yayımlatabilir.

D) Yargıtayda dava açabilir.

E) Danıştayda dava açabilir.

70. T.C. Anayasası'na göre, yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri ne zamana kadar sürer?

A) Seçim kararının verilmesine kadar

B) Meclisin yenilenme kararının ilanına kadar

C) Yeni Meclisin seçilmesine kadar

D) Başkanlık Divanı seçimine kadar

E) Bakanlar Kurulunun seçimine kadar

71. T.C. Anayasası'na göre, olağan kanun hükmünde kararnamelerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) TBMM, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

B) Anayasa'da yer alan her tür temel haklar ve ödevler, kanun hükmünde kararnameler ile düzenlenebilir.

C) Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamını gösterir.

D) Kanun hükmünde kararnameler Resmî Gazete'de yayımlanır.

E) Kanun hükmünde kararnameler Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

72. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi sosyal devletin hukuki yöntemlerinden biri değildir?**

A) Vergi adaleti

B) Kamulaştırma

C) Devletleştirme

D) Planlama

E) Özelleştirme

73. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi siyasi haklar ve ödevlerden biridir?**

A) Sendika kurma

B) Türk vatandaşlığı

C) Konut hakkı

D) Ücrette adaletin sağlanması

E) Toprak mülkiyeti

74. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa'nın değiştirilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Anayasa değişikliği teklifi Bakanlar Kurulunca yapılabilir.

B) Kanun değişikliği teklifine ilişkin hükümler Anayasa değişiklileri için de geçerlidir.

C) Anayasa değişikliğinin kabulü tüzükler gibidir.

D) Anayasa'nın değiştirilmesi TBMM üye tam sayısının en az üçte biri tarafından yazıyla teklif edilebilir.

E) Anayasa değişiklikleri TBMM'de ancak bir kez görüşülerek kabul edilir.

75. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması nedenlerinden biri değildir?**

A) Anayasa'nın sözü

B) Anayasa'nın ruhu

C) Ölçülülük ilkesi

D) Genel sınırlandırma sebepleri

E) Laik Cumhuriyetin gerekleri

76. **Aşağıdaki idarelerden hangisi T.C. Anayasası'nın 124. maddesi uyarınca yönetmelik çıkaramaz?**

A) Sosyal Güvenlik Kurumu

B) Emniyet Genel Müdürlüğü

C) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü

D) Sermaye Piyasası Kurulu

E) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları

77.

I. Vali

II. Kaymakam

III. Bucak müdürü

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdaki mülki idare amirlerinden hangileri yetki genişliği ilkesinden yararlanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

1. C 2. B 3. A 4. D 5. D 6. A 7. A 8. C 9. E 10. D 11. C 12. B 13. B 14. E 15. E 16. A 17. B 18. E 19. D 20. E
21. A 22. E 23. A 24. E 25. C 26. C 27. E 28. B 29. A 30. B 31. A 32. C 33. E 34. E 35. C 36. A 37. A 38. A 39. C 40. C
41. E 42. D 43. E 44. B 45. A 46. A 47. C 48. B 49. B 50. C 51. B 52. E 53. A 54. D 55. D 56. C 57. A 58. B 59. C 60. A
61. A 62. B 63. C 64. B 65. C 66. A 67. E 68. C 69. A 70. C 71. B 72. E 73. B 74. D 75. D 76. B 77. A

T.C. ANAYASASI
ÇIKMIŞ SORULAR - 3

1. "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."

T.C. Anayasası'nın yukarıdaki hükmü aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

A) Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğünü
B) Temel hak ve hürriyetlerin niteliğini
C) Devletin temel amaç ve görevlerini
D) Cumhuriyetin niteliklerini

2. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi yerleşme hürriyetinin kanunla sınırlanabilme nedenlerinden değildir?**

A) Suç soruşturma ve kovuşturması
B) Kamu mallarını koruma
C) Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlama
D) Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirme

3. **T.C. Anayasası'na göre seçimler ve halkoylaması yapılırken aşağıdakilerden hangisi uyulması gerekli esaslardan biri değildir?**

A) Seçimlerin serbest, eşit ve gizli oy esasına göre yapılması
B) Seçimlerin tek dereceli ve genel oy esasına göre yapılması
C) Seçimlerin gizli sayım ve döküm esasına göre yapılması
D) Seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılması

4.
I. Kişi hürriyeti ve güvenliği
II. Çalışma hakkı ve ödevi
III. Kamu hizmetine girme hakkı
IV. Dilekçe hakkı
V. Sendika kurma hakkı

T.C. Anayasası'na göre yukarıdakilerden hangiler sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümünde yer alır?

A) I - V
B) II - V
C) II - IV
D) III - IV

5. **T.C. Anayasası'na göre, sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere aşağıdaki hak ve ödevlerden hangisi kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez?**

A) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
B) Toplu iş sözleşmesi hakkı
C) Çalışma hakkı ve ödevi
D) Düzeltme ve cevap hakkı

6. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?**

A) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğünde halkoyuna sunmak
B) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
C) Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak
D) Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla kanun hükmünde kararname çıkarmak

7. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdaki yüksek mahkemelerden hangisinin üyelerinin dörtte biri Cumhurbaşkanınca seçilir?**

A) Anayasa Mahkemesi
B) Askerî Yargıtay
C) Yargıtay
D) Danıştay

8. **T.C. Anayasasına göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanı tarafından atanır?**

A) Anayasa Mahkemesi Başkanı
B) Yargıtay Başkanı
C) Danıştay Başkanı
D) Genelkurmay Başkanı

9. **Aşağıdakilerden hangisi** "Yüce Divan" **sıfatıyla göreviyle ilgili suçlardan dolayı Anayasa Mahkemesi'nde yargılanmaz?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

C) Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri

D) Yüksek Öğretim Kurulu Başkan ve üyeleri

10. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasasında yer alan** "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler"**den biri değildir?**

A) Kamu hizmetine girme hakkı

B) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

C) Sosyal güvenlik hakkı

D) Konut hakkı

11. **T.C. Anayasası'na göre Milli Güvenlik Kurulu; olağan toplantılarını hangi zaman aralıklarında yapmaktadır?**

A) 15 günde bir

B) Ayda bir

C) 2 ayda bir

D) 3 ayda bir

12. **T.C. Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi sosyal ve ekonomik haklar ve ödevlerden biri değildir?**

A) Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt

B) Düşünce ve kanaat hürriyeti

C) Çalışma ve sözleşme hürriyeti

D) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

13. **T.C. Anayasasına göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması yollarıyla denetleme yetkisini kullanır.

C) Soru, Cumhurbaşkanından Başbakan veya bakanlar hakkında bilgi istemektir.

D) Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.

14. **Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasasında yüksek mahkemeler arasında sayılmamıştır?**

A) Sayıştay
B) Danıştay
C) Yargıtay
D) Anayasa Mahkemesi

15.

I. Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

II. Yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.

III. Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır.

T.C. Anayasası'na göre "yasama, yürütme ve yargı yetkisi" **ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?**

A) I - II
B) I - III
C) II - III
D) I - II - III

16. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda yer alan temel hak ve hürriyetlerin nitelikleri arasında yer almaz?**

A) Dokunulmazlık
B) Sınırsızlık
C) Vazgeçilmezlik
D) Devredilmezlik

17. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi hakkında suç duyurusunda bulunulan bir kişinin hâkim kararıyla tutuklanmasının gerekçesi olamaz?**

A) Yürürlükten kalkan bir kanunun suç saydığı bir fiili işlemesi

B) Suçlunun delilleri yok etme veya değiştirme ihtimali

C) Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunması

D) Suçlunun kaçabilecek olması

18.

I. Kişi hürriyeti ve güvenliği

II. Çalışma hakkı ve ödevi

III. Kamu hizmetlerine girme hakkı

IV. Dilekçe hakkı

V. Eğitim ve öğrenim hakkı

T.C. Anayasası'nda yer alan yukarıdaki haklardan hangileri, sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümünde yer alır?

A) I - V B) II - V

C) II - IV D) III - V

19. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Millî Güvenlik Kurulunun daimi üyelerinden değildir?**

A) Genelkurmay Başkanı

B) Millî Savunma Bakanı

C) Millî Eğitim Bakanı

D) Adalet Bakanı

20. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Danıştay üyelerinin dörtte birini Cumhurbaşkanı seçer.

B) Genel Kurmay Başkanını atamak Cumhurbaşkanının yetkisi dâhilindedir.

C) Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine yargı mercilerine başvurulamaz.

D) Devlet Denetleme Kurulunun Başkanı Başbakan tarafından atanır.

21. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?**

A) Yükseköğretim kurulu üyelerini seçmek

B) TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

C) Milletlerarası anlaşmaları onaylamak ve yayımlamak

D) Yabancı Devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek

22. **Aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangisi hâkim kararı olmadan sınırlanabilir?**

A) Yerleşme hürriyeti

B) Özel hayatın gizliliği

C) Haberleşme hürriyeti

D) Kişi hürriyeti ve güvenliği

23. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının görevleri arasında yer almaz?**

A) Milli güvenlik kurulunu toplantıya çağırmak

B) Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek

C) Yabancı devletlere Türk devletinin temsilcilerini göndermek

D) Türk silahlı kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine karar vermek

24. **Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) TBMM iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulu'nun başkan ve üyeleri arasından gösterecekleri üç aday içinden seçer.

B) TBMM bir üyeyi Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden seçer.

C) Cumhurbaşkanı üç üyeyi HSYK'nın göstereceği hâkim ve savcılar arasından seçer.

D) Cumhurbaşkanı üç üyeyi Yargıtay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından gösterecekleri üç aday içinden seçer.

25. Aşağıdakilerden hangisi Anayasada kişinin kendisi ile ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamında yer almaz?

A) Bilgilendirme

B) Düzeltilmesini ve silinmesini talep etme

C) Eksikliklerin tamamlanmasını talep etme

D) Amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenme

26. T.C. Anayasası'na göre "yasama yetkisini" **Türk milleti adına aşağıdakilerden hangisi kullanır?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu

C) Başbakan ve Bakanlar Kurulu

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

27. Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görev ve yetkilerinden biri değildir?

A) Sayıştay üyelerini seçmek

B) Askerî yargıtay üyelerini seçmek

C) Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek

D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna üye seçmek

28. T.C. Anayasası'na göre "milletvekili seçilme yeterliliği" **ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

A) Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar milletvekili seçilemezler.

B) Askerlik hizmetini yapmamış olanlar, milletvekili seçilemezler.

C) En az ilkokul mezunu olmayanlar, milletvekili seçilemez.

D) Yirmi yaşını dolduran her Türk, milletvekili seçilebilir.

29. T.C. Anayasası'nda yer alan "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz." **hükmü, aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilgilidir?**

A) Laiklik

B) Halkçılık

C) Milliyetçilik

D) İnkılapçılık

30. Bakanlar Kurulu millî güvenliği sağlamakta aşağıdakilerden hangisine karşı sorumludur?

A) Millî Güvenlik Kuruluna

B) Genelkurmay Başkanlığına

C) Millî Savunma Bakanlığına

D) Türkiye Büyük Millet Meclisine

31. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi "kanun önünde eşitlik" **ilkesi ile ilgili hükümlerden değildir?**

A) Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

B) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

C) Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

D) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

32. Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

Bu ilkeye doktrinde ne denir?

A) Eşitlik ilkesi

B) Kıyas yasağı ilkesi

C) Doğal yargıç ilkesi

D) Kanunun geçmişe uygulanmazlığı ilkesi

33. T.C. Anayasası'na göre "seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) On yedi yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.

B) Vatandaşlar, Kanun'da gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkına sahiptir.

C) Seçim kanunları temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir.

D) Seçimler serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

34. T.C. Anayasası'na göre, Devlet Denetleme Kurulu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi

B) Cumhurbaşkanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Başbakanlık

35. T.C. Anayasası'nda Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanma yollarından biri olan "genel görüşme" **nasıl tanımlanmıştır?**

A) Belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemedir.

B) Bakanlar Kurulu adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemektir.

C) Toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

D) Bir siyasi parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzasıyla Bakanlar Kurulunun düşürülmesi için verilen önergedir.

36. T.C. Anayasası'na göre aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangisi kanun hükmünde kararnameyle düzenlenebilir?

A) Seçme ve seçilme hakkı

B) Kişi hürriyeti ve güvenliği

C) Düşünce ve kanaat hürriyeti

D) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

37. T.C. Anayasası'na göre milletvekili olabilmek için aşağıdaki koşullardan hangisine sahip olmak zorunlu değildir?

A) 25 yaşını tamamlamış olmak

B) Askerlik hizmetini yapmış olmak

C) En az ilkokul mezunu olmak

D) Taksirli suçlardan hüküm giymemiş olmak

38. Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç *toplu – bireysel olarak işlenen suçlarda kaç saat – gün* içinde hakim önüne çıkarılması gerekir?

A) 2 gün – 24 saat

B) 4 gün – 48 saat

C) 1 gün – 36 saat

D) 1 gün - 12 saat

39. Aşağıdakilerden hangisinin seçme ve halk oylamasında oy kullanma hakkı yoktur?

A) 18 yaşından büyük askeri öğrenciler

B) 18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı

C) Taksirli suçlardan hüküm giyenler

D) Yurtdışında bulunan 18 yaşını dolduran

E) Türk vatandaşları

40. Aşağıdakilerden hangisinde TBMM'nin seçimler dâhil bütün işlerinde toplantı yeter sayısı ve en az karar yeter sayısı sırasıyla doğru bir şekilde verilmiştir?

A) (1/3) + 1, 1/2

B) 1/3, (1/4) + 1

C) 1/2, (1/3) + 1

D) 1/3, 1/5

41. T.C. Anayasası'nda yer alan "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" **ilkesi aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?**

A) Milli güvenlik siyaseti

B) Milli hedef

C) Milli bütünlük kavramı

D) Milli güç kavramı

42. Aşağıdakilerden hangisini, Cumhurbaşkanı, "karşı-imza" olmaksızın tek başına yapar?

A) Sayıştay Başsavcısının atanması

B) Bakan yardımcılarının atanması

C) Yükseköğretim Kurulu Başkanının atanması

D) Kara Kuvvetleri Komutanının atanması

43.

I. Diyanet İşleri Başkanlığı

II. Devlet Denetleme Kurulu

III. Kamu Denetçiliği Kurumu

Yukarıda verilen kurumlardan hangisiyle/hangileriyle ilgili düzenlemeler <u>ilk kez</u> T.C. Anayasası'nda yer almıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II

C) Yalnız III D) II ve III

44. T.C. Anayasası'na göre yasama dokunulmazlığı aşağıdakilerden hangisini kapsar?

A) Maddi tazminat davalarını

B) Manevi tazminat davalarını

C) Ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerini

D) Tutulma, sorguya çekilme, tutuklanma ve yargılanmayı

45. T.C. Anayasası'nın düzenlemelerine göre, temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasıyla ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Temel hak ve hürriyetler sınırlanırken hakkın özüne dokunulamaz.

B) Temel hak ve hürriyetler sınırlanırken ölçülülük ilkesi göz önünde bulundurulur.

C) Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması lâik cumhuriyetin gereklerine aykırı olmaz.

D) Temel hak ve hürriyetler, kanun hükmünde kararname ve idarenin diğer düzenleyici işlemleriyle sınırlanabilir.

46. T.C. Anayasası'nda, 2010 yılında yapılan değişiklikler dikkate alındığında, yeni seçilen bir Anayasa Mahkemesi üyesinin görev süresinin sona ermesiyle ilgili hangisi doğrudur?

A) 5 yılın dolmasıyla sona erer.

B) 7 yılın dolmasıyla sona erer.

C) 12 yılın dolmasıyla sona erer.

D) 67 yaşın ikmaliyle sona erer.

47.

I. Vatandaşlık ödevi sebebiyle sınırlanabilir.

II. Devlet mali imkânları gerekçe gösterilerek sınırlanabilir.

III. Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir.

IV. Vatandaşın yurtdışına çıkma hürriyetinin sınırlanması hiçbir şekilde kabul edilmemiştir.

T.C. Anayasası'na göre, vatandaşın yurtdışına çıkma hürriyetinin sınırlanması hususunda yukarıda verilenlerden hangisi/hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II

C) Yalnız III D) Yalnız IV

48. T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi siyasi partilerin Devlet yardımından yoksun bırakılmasına hangi çoğunlukla karar verir?

A) Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu'nun toplantı yeter sayısının varlığı koşuluyla toplantıya katılanların 2/3'ü

B) Üye tamsayısının 2/3'ü

C) Üye tamsayısın salt çoğunluğu

D) Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu'nun toplantı yeter sayısının varlığı koşuluyla toplantıya katılanların 1/3'ü

49. Aşağıdakilerden hangisi bir anayasayı sert anayasa yapan unsurlardan <u>değildir</u>?

A) Devlet başkanının güçleştirici veto yetkisine sahip olması

B) Devlet başkanının mutlak veto mekanizmasına yer verilmiş olması

C) Değiştirilmesi için özel kabul yeter sayısının aranması

D) Temel hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı sert hükümler içermesi

50. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda kişinin hakları ve ödevleri bölümünde düzenlenmemiştir?

A) Bilgi edinme hakkı

B) Konut dokunulmazlığı

C) Haberleşme hürriyeti

D) Dernek kurma hürriyeti

51. T.C. Anayasası'nın düzenlemeleri dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisinin TBMM'nin görevleri arasında yer aldığı söylenemez?

A) Sayıştay Başkanını seçmek

B) Kamu Başdenetçisini seçmek

C) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyelerini seçmek

D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerinin bir kısmını seçmek

52. T.C. Anayasası'nın 94. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıldır".

Buna göre, ikinci devre seçilenlerin görev süresiyle ilgili hangisi doğrudur?

A) 1 yıl

B) 3 yıl

C) Seçim kararı alınıncaya kadar

D) O yasama döneminin sonuna kadar

53.

I. TBMM Başkanı

II. Genelkurmay Başkanı

III. Jandarma Genel Komutanı

IV. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri

V. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri

T.C. Anayasası'na göre, yukarıda verilenlerden hangisi/hangileri, görevleriyle ilgili suçları sebebiyle Anayasa Mahkemesi'nin Yüce Divan sıfatıyla yargılayacağı kişi/kişiler arasında yer almaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız IV

C) II ve III

D) IV ve V

54.

I. Ekonomik ve Sosyal Konsey

II. Uyuşmazlık Mahkemesi

III. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

IV. Diyanet İşleri Başkanlığı

T.C. Anayasası'nda yukarıda verilenlerden hangisi/hangileri düzenlenmemiştir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) Yalnız IV
D) I ve II

55.

I. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı

II. Bilgi edinme hakkı

III. Kamu denetçisine başvurma hakkı

IV. Dilekçe hakkı

Yukarıda verilen haklardan hangisi/hangileri T.C. Anayasası'nda düzenlenmiştir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve IV
D) I, II, III ve IV

56. T.C. Anayasası'na göre, vergi ve benzeri malî yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda aşağıdakilerden hangisinin kararı esas alınır?

A) Sayıştay Genel Kurulu

B) Danıştay

C) Maliye Bakanlığı

D) Bakanlar Kurulu

57. T.C. Anayasası'nın düzenlemeleri dikkate alındığında Kamu İhale Kurumu'nda memur olarak çalışan K hakkında uygulanan "Kınama" **disiplin cezasıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?**

A) TBMM, çıkaracağı bir kanun ile bu işleme karşı yargı yolunu kapatamaz.

B) 90 gün içinde idari yargıda dava konusu edilebilir.

C) 30 gün içinde adli yargıda dava konusu edilebilir.

D) TBMM, kanun hükmünde karar-name ile bu işleme karşı yargı yolunu kapatabilir.

58. Aşağıdakilerden hangisinin üyelerini Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu seçer?

A) Yargıtay

B) Anayasa Mahkemesi

C) Danıştay

D) Sayıştay

59. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerinden değildir?

A) Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek

B) TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

C) Kanunları tekrar görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermek

D) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak

60. T.C. Anayasası'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Başbakan, Cumhurbaşkanınca atanır.

B) Meclis dışından atanmış bir bakan yasama dokunulmazlığına sahip değildir.

C) Bakanlar, Başbakanca seçilir, Cumhurbaşkanınca atanır.

D) Güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar.

61.

I. Kamu düzeni

II. Ekonomik darboğaz

III. Suç işlenmesinin önlenmesi

IV. Başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

T.C. Anayasası'na göre "Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı" **yukarıdaki gerekçelerden hangilerine bağlı olarak kanunla sınırlandırılabilir?**

A) I - II - III B) I - II - IV

C) I - III - IV D) II - III - IV

62. T.C. Anayasası'na göre yasal yaş sınırını doldurdukları takdirde aşağıdakilerden hangisi oy kullanabilir?

A) Taksirli suçlardan hüküm giyenler

B) Silah altında bulunan erbaşlar

C) Silah altında bulunan erler

D) Askerî öğrenciler

63.

I. İnsan haklarına saygılı olması

II. Atatürk milliyetçiliğine bağlı olması

III. Başkentinin Ankara olması

IV. Sosyal bir hukuk devleti olması

T.C. Anayasası'na göre değiştirilemeyecek hükümler aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) I - II - III B) I - III - IV

C) II - III – IV D) I - II - III - IV

64. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi "Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu" **ilkesini vurgulayan Anayasa hükümlerinden değildir?**

A) Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

B) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir.

C) Türk Milleti egemenliğini Anayasa'nın koyduğu esaslara göre yetkili organlar eliyle kullanır.

D) Egemenliğin kullanılması hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz.

65.

I. Dokunulmazlık

II. Devredilmezlik

III. Vazgeçilmezlik

T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetlerin nitelikleri aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) I - II B) I - III

C) II - III D) I - II - III

66. **T.C. Anayasası'na göre,** "Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere, Anayasa'yla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasa'da belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz." **Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak yaptırımlar, aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?**

A) Bakanlar Kurulu Kararı

B) Yönetmelik

C) Kanun

D) Tüzük

67. Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde başbakan veya bir bakan tarafından TBMM'de okunur ve güvenoyuna başvurulur. Güvenoyu için görüşmeler tamamlandıktan sonra oylama kaç tam gün geçtikten sonra yapılır?

A) Bir B) İki C) Üç D) Beş

68. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yasama ile ilgili görev ve yetkilerindendir?

A) Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek

B) TBMM tarafından kabul edilen kanunları 15 gün içinde yayımlamak

C) Gerekli gördüğü hâllerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek

D) Milletlerarası anlaşmaları onaylamak ve yayımlamak

69. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetlerin taşıdığı niteliklerden biri değildir?

A) Dokunulmaz olma

B) Vazgeçilmez olma

C) Devredilebilir olma

D) Kişiye bağlı olma

70. Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri arasında sayılmıştır?

A) Kanun hükmünde kararname çıkarmak

B) Genelkurmay Başkanı'nı atamak

C) Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilen yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek

D) Savaş ilânına karar vermek

71. Aşağıdakilerden hangisi, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Anayasa Mahkemesi önünde "Yüce Divan" sıfatıyla yargılanacak kişiler arasında yer almamaktadır?

A) Bakanlar Kurulu üyeleri

B) Valiler

C) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri

D) Cumhurbaşkanı

72. T.C. Anayasasında yer alan yürütme yetkisi ve görevi, aşağıdaki seçeneklerden hangisi tarafından yerine getirilir?

A) Cumhurbaşkanı

B) Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu

C) Başbakan

D) İçişleri Bakanı

73. Anayasada, kişinin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olmasıyla ilgili, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Tıbbi zorunluluklar ve konunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz.

B) Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

C) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz.

D) Rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulur.

74. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin seçimleri kaç yılda bir yapılır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

75. **Bir başbakanın, aşağıdaki seçeneklerden hangisine sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır?**

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) Yüce Divan

D) Tahkim Kurulu

76. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanı'nın yasamayla ilgili görevlerinden biridir?**

A) Genelkurmay Başkanı'nı atamak.

B) Milli Güvenlik Kurulu'na başkanlık etmek.

C) Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek.

D) Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri göndermek.

77. **Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu'na kim başkanlık eder?**

A) Başbakan

B) TBMM Başkanı

C) Genelkurmay Başkanı

D) İçişleri Bakanı

78. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda düzenlenen temel hak ve hürriyetlerin niteliklerinden biri değildir?**

A) Temel hak ve hürriyetler hiçbir şekilde sınırlanamaz.

B) Temel hak ve hürriyetler şahsa bağlı, insanın ayrılmaz bir parçasıdır.

C) Temel hak ve hürriyetlerin kullanımından vazgeçilemez.

D) Temel hak ve hürriyetler başkasına devredilemez.

79. **T.C. Anayasası'na göre Türk Milleti adına yasama yetkisi, aşağıdakilerden hangisi tarafından kullanılır?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Bakanlar Kurulu

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi

D) Bağımsız mahkemeler

80. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının yürütme ile ilgili görevlerinden birisidir?**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni gerektiğinde toplantıya çağırmak

B) Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri göndermek

C) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak

D) Kararnameleri imzalamak

81. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bilgi edinme ve denetim yollarından biri değildir?**

A) Genel görüşme

B) Karar düzeltme

C) Meclis araştırması

D) Meclis soruşturması

82. **Aşağıdakilerden hangisi Ekonomik, Sosyal ve Kültürel (İkinci Kuşak) Haklardandır?**

A) Mülkiyet Hakkı

B) Dilekçe Hakkı

C) Seçme ve Seçilme Hakkı

D) Sendika Kurma Hakkı

83. T.C. Anayasası'nda, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar aşağıdaki normlardan hangisi ile eş değerde tutulmuştur?

A) Kanun

B) Yönetmelik

C) Tüzük

D) Tebliğ

84. Aşağıdakilerden hangisi T.C. Anayasası'nın ikinci (2.) maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerinden birisi <u>değildir</u>?

A) Hukuk devleti

B) Sosyal devlet

C) Üniter devlet

D) Laik devlet

85. "Hiç kimse, kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz." **ifadesi aşağıdaki ilkelerden hangisinin bir gereğidir?**

A) Ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi

B) Kanunilik ilkesi

C) Eşitlik ilkesi

D) Doğal yargıç ilkesi

86. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Anayasa Mahkemesi'ne üye seçilebilmektedir.

C) Memurlar toplu sözleşme yapma hakkına sahiptir.

D) Hakimler ve savcılar azlolunabilirler.

87. Kanun hükmünde kararnameler aşağıdakilerden hangisi tarafından çıkartılır?

A) Adalet Bakanlığı

B) Bakanlar Kurulu

C) Cumhurbaşkanlığı

D) Yüksek Seçim Kurulu

88. Hukuk normları hiyerarşisinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kanun-Anayasa-Milletlerarası Anlaşmalar

B) Kanun-Yönetmelik-Anayasa

C) Milletlerarası Anlaşmalar-Kanun-Anayasa

D) Anayasa-Kanun-Yönetmelik

89. Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemek amacıyla yapılan başvuruya ne ad verilir?

A) Gensoru

B) Soru

C) Meclis Araştırması

D) Özel Görüşme

90. Anayasanın 10. maddesinde yer alan "çocuklar, yaslılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler de eşitlik ilkesine aykırı sayılamaz." **ibaresi aşağıdakilerden hangisini ifade eder?**

A) Pozitif ayrımcılığı

B) Yatay eşitliği

C) Mutlak eşitliği

D) Kanun önünde eşitliği

91. TBMM tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılması kararını vermeye aşağıdaki mercilerden hangisi yetkilidir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Başbakan

C) Cumhurbaşkanı

D) Genelkurmay Başkanı

92.

I. Bir milletvekilinin yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağı
II. TBMM Başkanlığı için aday gösterilmesi
III. Bir bakan hakkında gensoru önergesi verilmesi
IV. Bir bakanın Yüce Divana gönderilmemesine karar verilmesi
V. Bir genel af kanunu tasarısında nasıl bir tutum takınılacağı

Yukarıdakilerden hangileri T.C. Anayasası'na göre, TBMM'deki siyasi parti gruplarında görüşülemeyecek ve karar alınamayacak işlerdendir?

A) I - II – III
B) I - II - IV
C) I - IV – V
D) II - III - IV

93.

I. Görev sırasında güvenoyu
II. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
III. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
IV. Olağanüstü kanun hükmünde kararnameler
V. Millî Güvenlik Kurulu
VI. Devlet Denetleme Kurulu
VII. Yükseköğretim Kurulu
VIII. Diyanet İşleri Başkanlığı

Yukarıdakilerden hangileri, 1961 Anayasası'nda yer almamış olup ilk kez T.C. Anayasası'nda öngörülmüş bulunmaktadır?

A) III - IV - VI - VII
B) I - V - VI - VIII
C) II - V - VI - VII
D) III - IV - V - VIII

94. **Siyasi partilere ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.
B) Siyasî partiler önceden izin almadan kurulurlar.
C) Yükseköğretim öğrencileri siyasî partilere üye olamazlar.
D) Siyasî partiler, ticarî faaliyetlere girişemezler.

95. **T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanının, aşağıdakilerden hangisini bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderme yetkisi yoktur?**

A) Af kanunları
B) Bütçe kanunları
C) Vergi kanunları
D) Temel kanunlar

96. "Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve ... tarafından, Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir." **T.C. Anayasası'na göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) Başbakan
B) Bakanlar Kurulu
C) Türkiye Büyük Millet Meclisi
D) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

97.

I. Anayasa'nın sözüne ve ruhuna
II. Demokratik toplum düzeninin gereklerine
III. Laik Cumhuriyetin gereklerine
IV. Ölçülülük ilkesine

T.C. Anayasası'na göre temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.

Bu sınırlamalar, yukarıdakilerden hangilerine aykırı olamaz?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

98. **T.C. Anayasası'nın** "Angarya yasaktır." **Hükmü aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangisinde açıklanmıştır?**

A) Zorla çalıştırma yasağı
B) Kişi hürriyeti ve güvenliği
C) Özel hayatın gizliliği ve korunması
D) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı

99. T.C. Anayasası'na göre "yasama dokunulmazlığı" **ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığını kaldırmasına bağlıdır.

B) Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir.

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zaman aşımı işlemez.

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

100. T.C. Anayasası'na göre bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması hâlinde, boşalmayı takip eden kaç günden sonraki ilk pazar günü ara seçim yapılır?

A) Kırk beş
B) Altmış
C) Doksan
D) Yüz yirmi

101. T.C. Anayasası'na göre vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda aşağıdakilerden hangisinin kararları esas alınır?

A) Yargıtay
B) Sayıştay
C) Danıştay
D) Uyuşmazlık Mahkemesi

102.

I. Terfi işlemleri dışında tüm ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açılmıştır.
II. Kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç tüm ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açılmıştır.
III. Terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç diğer kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır.
IV. Kural olarak kararları yargı denetiminin dışındadır.
V. Terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemlerine karşı yargı yolu kapalıdır.

2010 yılında 5982 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle, Yüksek Askerî Şuraya ilişkin yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) III, IV ve V
B) IV ve V
C) I, II ve IV
D) III ve V

103.

I. Cumhurbaşkanının yetkilerinden birisi siyasi partilerin kapatılmasını istemektir.
II. Dördüncü turda da TBMM tarafından yeni Cumhurbaşkanı seçilemezse, Cumhurbaşkanı Meclisi feshedebilir.
III. Devletin temel organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını Cumhurbaşkanı gözetir.
IV. Cumhurbaşkanı, bütçe kanunlarına karşı Anayasa Mahkemesinde dava açamaz.
V. Siyasi partiler, kuruluş içtüzüklerini Cumhurbaşkanına sunmak zorundadır.
VI. Anayasa Mahkemesinin üyelerini ve başkanını seçme yetkisi, Cumhurbaşkanına aittir.

T.C. Anayasası'na göre, yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız III
B) II, III ve VI
C) II, IV, V ve VI
D) I, II, IV ve VI

104. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki temel hak ve hürriyetlerden hangisi pozitif durum haklarındandır?

A) Sosyal güvenlik hakkı
B) Bilim ve sanat hürriyeti
C) Süreli ve süresiz yayın hakkı
D) Seçme, seçilme ve siyası faaliyette bulunma hakkı

105. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının, kanunları bir kez daha görüşülmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderme yetkisiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Cumhurbaşkanının geri gönderdiği kanunu TBMM'nin yeniden kabul edebilmesi için üye tamsayısının üçte ikisinin oyu gerekir.

B) Cumhurbaşkanı, sadece sıradan kanunları değil, Anayasa değişikliklerini ve bütçe kanunlarını da TBMM'ye geri gönderebilir.

C) Cumhurbaşkanı, bir kanunun tümünü değil, sadece bazı hükümlerini benimsemiyorsa, yalnız o hükümleri TBMM'ye geri gönderebilir ve kanunun karşı çıkmadığı kısmını yayımlayabilir.

D) Cumhurbaşkanı yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunların tamamını, bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderebilir. Böyle bir durumda, TBMM dilerse yalnızca Cumhurbaşkanın uygun bulmadığı hükümleri yeniden görüşmekle yetinebilir.

106. Kısıtlanan bir milletvekilinin milletvekilliği, kısıtlama ile ilgili kesin mahkeme hükmünün, Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesi sonucu düşmüştür. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna, kesin mahkeme hükmünün bildirimini izleyen 5. günde, milletvekilliği düşmüş olan milletvekili, Anayasa Mahkemesine iptal istemi ile başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi bu istem karşısında aşağıdaki kararlardan hangisini vermelidir?

A) İptal başvurusunun yapılabilmesi için gerekli sürenin geçirilmiş olması nedeni ile iptal istemini reddeder.

B) Bu kararın, Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenemeyeceği gerekçesi ile iptal istemini geri çevirir.

C) Milletvekilliği düşmüş olan milletvekilinin, iptal istemi ile Anayasa Mahkemesine iptal davası açabilme yetkisi olmadığı gerekçesi ile iptal başvurusunu reddeder.

D) Milletvekilinin, milletvekilliğinin düşmesi yönünde Türkiye Büyük Millet Meclisinde usulüne uygun biçimde oylama yapılmadığı gerekçesi ile milletvekilliğinin düşmesine ilişkin kararı iptal eder.

107. Hukukumuzda yargı düzenleri ve mahkemeler arasında çıkan görev uyuşmazlıklarının çözümü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Asliye Hukuk Mahkemesi ile Asliye Ceza Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlığını Uyuşmazlık Mahkemesi giderir.

B) İdare Mahkemesi ile Vergi Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlığını Uyuşmazlık Mahkemesi giderir.

C) Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlığını Uyuşmazlık Mahkemesi giderir.

D) Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasındaki görev uyuşmazlığını Uyuşmazlık Mahkemesi giderir.

108. T.C. Anayasası'na göre, TBMM İçtüzük değişikliklerinin şekil yönünden iptal davasını kim, hangi sürede açabilir?

A) Cumhurbaşkanı ve TBMM üye tam sayısının beşte biri tutarındaki üye - Yayımından başlayarak on gün içinde

B) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri tutarındaki üye, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları – Yayımından başlayarak doksan gün içinde

C) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri tutarındaki üye, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları – Yayımından başlayarak on gün içinde

D) Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri tutarındaki üye, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları – Yayımından başlayarak altmış gün içinde

109. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye Cumhuriyeti Devletinin nitelikleriyle ilgili hükümlerden biri değildir?

A) Millî Devlet olması

B) Laik Devlet olması

C) Hukuk Devleti olması

D) Sosyal Devlet olması

110.

I. Suç işlenmesini önlemek

II. Kamu mallarını korumak

III. Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak

IV. Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek

T.C. Anayasası'na göre "yerleşme hürriyeti"nin kanunla sınırlanmasını gerektiren amaçlar aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) I, II, III ve IV
D) II, III ve IV

111. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişinin, hâkim kararıyla tutuklanmasının gerekçesi <u>olamaz</u>?

A) Suçlunun kaçabilecek olması
B) Suçlunun delilleri yok etme ihtimali
C) Suçlunun delilleri değiştirme ihtimali
D) Yürürlükten kalkan bir kanunun suç saydığı bir fiili işlemesi

112. T.C. Anayasası'na göre kaç yaşını dolduran her Türk vatandaşı, seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir?

A) Yirmi bir
B) Yirmi
C) On dokuz
D) On sekiz

113.

I. Bakanlar Kurulu

II. Milletvekilleri

III. Cumhurbaşkanı

T.C. Anayasası'na göre kanun teklif etmeye yukarıdakilerden hangileri yetkilidir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

114. T.C. Anayasası'na göre milletvekili seçilebilmek için <u>en az</u> hangi okul mezunu olmak gerekir?

A) Ortaokul
B) İlkokul
C) Lise
D) Üniversite

115. T.C. Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az ne kadarının kararı ile genel ve özel af ilanına karar verir?

A) Üçte bir
B) Dörtte üç
C) Üçte iki
D) Beşte üç

1. D 2. A 3. C 4. B 5. D 6. A 7. D 8. D 9. D 10. A 11. C 12. B 13. C 14. A 15. D 16. B 17. A 18. B 19. C 20. D
21. B 22. A 23. D 24. C 25. C 26. D 27. A 28. D 29. B 30. D 31. D 32. C 33. A 34. B 35. C 36. D 37. D 38. B 39. A 40. B
41. A 42. C 43. D 44. D 45. D 46. C 47. C 48. A 49. D 50. A 51. D 52. D 53. B 54. B 55. D 56. B 57. A 58. A 59. A 60. B
61. C 62. A 63. D 64. B 65. D 66. C 67. A 68. B 69. C 70. D 71. B 72. B 73. D 74. B 75. C 76. D 77. A 78. A 79. C 80. D
81. B 82. D 83. A 84. C 85. D 86. D 87. B 88. D 89. B 90. A 91. C 92. B 93. A 94. C 95. B 96. B 97. D 98. A 99. B 100. C
101. C 102. B 103. A 104. A 105. D 106. B 107. C 108. D 109. A 110. C 111. D 112. D 113. A 114. B 115. D

T.C. ANAYASASI
ÇIKMIŞ SORULAR - 4

1. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na üye seçme yetkisi yoktur?

A) Cumhurbaşkanı

B) Sayıştay Genel Kurulu

C) Yargıtay Genel Kurulu

D) Danıştay Genel Kurulu

E) Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu

2. Aşağıdakilerden hangisi, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetiyle ilgili, T.C. Anayasasında yer alan sınırlama sebeplerinden biri değildir?

A) Millî Güvenlik

B) Başkalarının şöhret ve haklarının korunması

C) Kamu yararı

D) Kamu düzeni

E) Kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması

3. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesinin görevlerinden biri değildir?

A) Siyasi partilerin mali denetimini yapmak

B) Bireysel başvuruları karara bağlamak

C) Siyasi partilerin kapatılması davalarına bakmak

D) Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak

E) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna üye seçmek

4. T.C. Anayasası'na göre Bakanlar Kurulu, merkezî yönetim bütçe tasarısını mali yılbaşından en az kaç gün önce Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar?

A) 30 B) 55 C) 60 D) 75 E) 90

5. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, anayasaya uygunluk denetiminin konusunu oluşturmaz?

A) Kanunlar

B) Kanun hükmünde kararnameler

C) Meclis İç Tüzüğü

D) İnkılap Kanunları

E) Bütçe kanunları

6. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nın 38. maddesinde yer alan "suç ve cezalara ilişkin" **esaslardan biri değildir?**

A) Ceza sorumluluğu şahsidir.

B) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular delil olarak kabul edilemez.

C) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

D) Hiç kimse yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

E) Devlet, maddi olarak kendini savunamayacak durumda olan sanığa, ücretsiz adli yardım yapılması için gerekli tedbirleri alır.

7. T.C. Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı, aşağıdakilerden hangisini bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderemez?

A) Bütçe kanunu

B) Anayasa değişiklikleri

C) Sıkıyönetim kanunu

D) Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulma kanunu

E) Af kanunları

8. **T.C. Anayasası'na göre, Meclis Soruşturması usulüne ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) TBMM üye tam sayısının en az 1/10'unun vereceği önerge ile soruşturma açılması istenebilir.

B) Soruşturma açılması istemi Meclis tarafından en geç bir ay içinde görüşülür.

C) Yüce Divana sevk kararı ancak TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile alınır.

D) Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

E) Meclis kararı ile Yüce Divana sevk edilen bakanların varsa milletvekillikleri de sona erer.

9. **Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda, basın ve yayımla ilgili olarak yer alan esaslardan biri değildir?**

A) Basın sansür edilemez.

B) Basımevi kurmak, izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

C) Tedbir yoluyla dağıtım, hâkim kararıyla gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir.

D) Süreli veya süresiz yayınlar zapt ve müsadere edilemez.

E) Kapatılan süreli yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayın yasaktır.

10. **Aşağıdakilerden hangisi, özel hayatın gizliliği ile ilgili T.C. Anayasası'nda yer alan sınırlama sebeplerinden biri değildir?**

A) Millî güvenlik

B) Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin korunması

C) Kamu düzeni

D) Genel sağlık

E) Genel ahlak

11. **Aşağıdakilerden hangisi, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile ilgili T.C. Anayasası'nda yer alan esaslardan biri değildir?**

A) Yalnızca vatandaşlara tanınmış bir haktır.

B) Kişisel verilerin işlenmesi, ancak kanunla öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasının bulunması hâlinde mümkündür.

C) Kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme ve bu verilere erişme hakkı vardır.

D) Kişinin kendisiyle ilgili kişisel verilerin silinmesini veya düzeltilmesini talep etme hakkı vardır.

E) Kişinin kendisiyle ilgili kişisel verilerin, amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenme hakkı vardır.

12. **T.C. Anayasası'na göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamaz.

B) Bu meslek kuruluşlarının organlarının seçiminde siyasi partiler aday gösteremez.

C) Bu meslek kuruluşları, faaliyetten menedilemez.

D) Bu meslek kuruluşlarının organları, kendi üyeleri tarafından yargı gözetimi altında gizli oyla seçilir.

E) Bu meslek kuruluşlarının kamu tüzel kişilikleri vardır.

13. **T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi milletvekilliğinin düşmesi sebeplerinden biri değildir?**

A) Milletvekilinin, milletvekili olmaya engel bir suçtan kesin hüküm giymesi

B) Milletvekilinin kısıtlanmasına ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararının olması

C) Milletvekilinin, meclis çalışmalarına özürsüz ve izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmaması

D) Milletvekilinin üyesi olduğu siyasi partinin temelli kapatılması

E) Milletvekilinin, milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etmesi

14. **T.C. Anayasası'nda yer alan sıkıyönetim hâli ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilir.

B) Sıkıyönetim ilanında Millî Güvenlik Kurulunun görüşünün alınması zorunludur.

C) Sıkıyönetim ilanı kararı derhâl Resmî Gazete'de yayımlanır ve aynı gün TBMM'nin onayına sunulur.

D) TBMM gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetimi kaldırabilir.

E) Sıkıyönetim komutanları, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olarak görev yaparlar.

15. **T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı seçimi usulü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Görev süresinin dolması sebebiyle seçim yapılması hâlinde, sürenin dolmasından önceki 60 gün içinde seçim tamamlanır.

B) Genel oyla yapılacak seçimin ilk oylamasında geçerli oyların salt çoğunluğu aranır.

C) İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin seçilme yeterliliğini kaybetmesi hâlinde ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır.

D) Cumhurbaşkanlığı için tek aday olması hâlinde seçim bir turda tamamlanır.

E) Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar, görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

16. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru usulü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

B) Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

C) Bireysel başvurular, Anayasa Mahkemesinde bölümlerce karara bağlanır.

D) Anayasa Mahkemesi, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verebilir.

E) Bireysel başvurunun, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılması gerekir.

17. **T.C. Anayasası'na göre, iptal davası açma yetkisi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Anayasa değişikliklerinin şekil açısından Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açma hakkı, Cumhurbaşkanı ve TBMM üye tam sayısının 1/5'i tutarındaki üyelere aittir.

B) Olağan dönem kanun hükmünde kararnamelerinin, şekil açısından Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açma hakkı, Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi meclis grupları ile TBMM üye tam sayısının en az 1/5'i tutarındaki üyelere aittir.

C) Milletlerarası antlaşmaların esas açısından Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açma hakkı, Cumhurbaşkanına ve TBMM üye tam sayısının 1/5'i tutarındaki üyelere aittir.

D) TBMM İç Tüzüğü'nün esas açısından Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açma hakkı, Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi meclis gruplarına ve TBMM üye tam sayısının en az 1/5'i tutarındaki üyelere aittir.

E) Kanunların şekil açısından Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açma hakkı, Cumhurbaşkanı ve TBMM üye tam sayısının 1/5'i tutarındaki üyelere aittir.

18. **T.C. Anayasası'na göre, yasama dokunulmazlığının kaldırılması ve milletvekilliğinin düşürülmesi kararlarının yargısal denetimini aşağıdakilerden hangisi yapar?**

A) Yargıtay

B) Anayasa Mahkemesi

C) Danıştay

D) Yüce Divan

E) TBMM Genel Kurulu

19. **Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hâllerinde, olağanüstü hâl ilan etme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) İçişleri Bakanı

D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

E) Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu

20. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerinden biri değildir?

A) Sosyal devlet ilkesi

B) Başkentin Ankara olması

C) Millî marşının "İstiklal Marşı" olması

D) Anayasa'nın üstünlüğü ilkesi

E) Hukuk devleti ilkesi

21. T.C. Anayasası'na göre, TBMM'nin genel ve özel af ilanına karar verebilmesi için aranan çoğunluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu

B) Üye tam sayısının üçte ikisi

C) Üye tam sayısının salt çoğunluğu

D) Toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğu

E) Üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu

22. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Başbakanın görev ve yetkilerinden biri değildir?

A) Millî Güvenlik Kuruluna katılmak

B) Bakanlıklar arasında iş birliğini sağlamak

C) Bakanların görevlerine son verilmesini teklif etmek

D) Tüzük çıkarmak

E) Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek

23. T.C. Anayasası'na göre, olağan dönem kanun hükmünde kararnameleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılır.

B) TBMM tarafından bir yetki kanunu ile kanun hükmünde kararname çıkarılmasına izin verilmelidir.

C) Kanunlarda değişiklik yapamaz.

D) Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'ye sunulur.

E) Esas ve şekil bakımından Anayasa'ya uygunlukları Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenir.

24. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlarda Millî Güvenlik Kuruluna aşağıdakilerden hangisi başkanlık eder?

A) Meclis Başkanı

B) Başbakan

C) Millî Savunma Bakanı

D) Genelkurmay Başkanı

E) İçişleri Bakanı

25. T.C. Anayasası'na göre, TBMM tarafından bir milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin olarak verilen kararın iptali için aşağıdakilerden hangisine başvurulur?

A) Anayasa Mahkemesi

B) Yüksek Seçim Kurulu

C) Cumhurbaşkanı

D) Danıştay

E) TBMM Başkanlığı

26. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının seçimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Halk tarafından seçilir.

B) Cumhurbaşkanı seçilen kişinin varsa partisi ile ilişiği kesilir.

C) Bir kimse iki defa Cumhurbaşkanı seçilemez.

D) Cumhurbaşkanı seçilen kişinin TBMM üyeliği sona erer.

E) Cumhurbaşkanı seçilebilmek için Türk vatandaşı olmak gerekir.

27. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisinin Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma yetkisi yoktur?

A) Cumhurbaşkanı

B) İktidar partisi meclis grubu

C) Ana muhalefet partisi meclis grubu

D) TBMM üye tam sayısının beşte biri tutarındaki üye

E) Bakanlar Kurulu

28. T.C. Anayasası'na göre, Bakanlar Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Başbakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.

B) Bakanların, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanması zorunlu değildir.

C) Bakanlıkların kurulması ve kaldırılması kanunla düzenlenir.

D) Bakanlar Kurulu tüzük çıkarabilir.

E) Bakanların görevine doğrudan doğruya Başbakanca son verilebilir.

29. T.C. Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya dışından aday gösterilebilmesi için en az kaç milletvekilinin yazılı teklifi gerekir?

A) 10 B) 20 C) 25 D) 30 E) 55

30. T.C. Anayasası'na göre, ara verme ve tatil sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantıya çağrılması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Meclis üyelerinin beşte birinin yazılı istemi üzerine Meclis Başkanı, Meclisi toplantıya çağırır.

B) Meclis Başkanı, doğrudan doğruya kendisi Meclisi toplantıya çağırabilir.

C) Cumhurbaşkanı, doğrudan doğruya kendisi Meclisi toplantıya çağırabilir.

D) Başbakan, doğrudan doğruya kendisi Meclisi toplantıya çağırabilir.

E) Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine Meclisi toplantıya çağırır.

31. Aşağıdakilerden hangisinin bozulması, kamu düzeninin ihlali anlamına gelmez?

A) Genel inanç

B) Esenlik

C) Genel sağlık

D) Genel ahlak

E) Güvenlik

32.

I. Kanun hükmünde kararname

II. Tüzük

III. Yönetmelik

IV. Genelge

Yukarıdakilerden hangileri, sadece Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I, II ve IV

33.

I. Kamu iktisadi teşebbüsleri

II. Ticaret odası

III. Hukuk fakültesi

IV. İl özel idaresi

Yukarıdakilerden hangileri, yönetmelik yapma yetkisine sahip değildir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) III ve IV E) I, II ve IV

34. T.C. Anayasası'na göre, yasama dokunulmazlığı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Milletvekili olmayan bakanlar yasama dokunulmazlığından faydalanamazlar.

B) Yasama dokunulmazlığının kaldırılması milletvekilliğini sona erdirmez.

C) Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin karara karşı Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

D) Yasama dokunulmazlığı kaldırılan bir milletvekili tekrar seçilirse yargılanabilmesi için dokunulmazlığının yeniden kaldırılması gerekir

E) Siyasi parti grupları, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapamaz, karar alamaz.

35. T.C. Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan aşağıdaki oylamaların hangisinde nitelikli çoğunluk aranmamaktadır?

A) Kamu Başdenetçisinin seçimi

B) Seçimlerin yenilenmesi kararı

C) Devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin düşürülmesi kararı

D) Yüce Divana sevk kararı

E) Anayasa Mahkemesine üye seçme kararı

36. T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

B) Kararları aleyhine başka bir merciye başvurulamaz.

C) Yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur.

D) Seçim konularıyla ilgili şikâyet ve itirazları inceleme görevi vardır.

E) Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi vardır.

37. T.C. Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapma yetkisi vardır.

B) Kanunların Anayasa'ya uygunluğunu denetleme görevi vardır.

C) Yüksek Mahkemeler arasında yer alır.

D) Üyelerinin tümü Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

E) Siyasi partilerin kapatılması davalarına bakar.

38. T.C. Anayasası'nın suç ve cezalara ilişkin hükümlerine göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Ceza sorumluluğu kişiseldir.

B) Ölüm ve genel müsadere cezası verilemez.

C) Suçluluğu hükmen sabit oluncaya dek kimse suçlu sayılamaz.

D) Yurttaş, hiçbir gerekçeyle suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.

E) Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

39. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nın Kişinin Hakları ve Ödevleri Bölümü'nde yer almaz?

A) Zorla çalıştırma yasağı

B) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

C) Mülkiyet hakkı

D) Düzeltme ve cevap hakkı

E) Basın hürriyeti

40. Aşağıdakilerden hangisinin seçimle işbaşına gelmesi, doğrudan T.C. Anayasası'nın emridir?

A) İl genel meclisi

B) Büyükşehir belediye başkanı

C) Belediye başkanı

D) Belediye encümeni

E) Muhtar

41. Mahallî idarelerin, belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla kendi aralarında birlik kurmaları, T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisinin iznine tabidir?

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) Bakanlar Kurulu

D) İçişleri Bakanı

E) Vali

42. T.C. Anayasası'nın, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme hükmü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) TBMM, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

B) Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

C) Bakanlar Kurulunun istifası veya düşürülmesi, belli süre için verilmiş olan yetkiyi sona erdirir.

D) Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'ye sunulur.

E) Kanun hükmünde kararnameler, TBMM Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

43.

I. Bakanlar Kurulu

II. Milletvekilleri

III. Cumhurbaşkanı

IV. Başbakan

T.C. Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri kanun teklif etmeye yetkilidir?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

44. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması ile ilgili kurallardan biri değildir?

A) Sınırlama, temel hak ve hürriyetin özüne dokunmamalıdır.

B) Sınırlama, ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır.

C) Sınırlama, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmalıdır.

D) Sınırlama, Bakanlar Kurulu kararıyla yapılmalıdır.

E) Sınırlama, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna uygun olmalıdır.

45. T.C. Anayasası'na göre, aşağıdaki hâllerin hangisinde kişi tıbbi deneylere tabi tutulabilir?

A) Tüzükle belirlenen hâllerde

B) Yönetmelikle belirlenen hâllerde

C) İlgili kişinin rızasının olduğu hâllerde

D) Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen hâllerde

E) Yalnızca tıbbi düşüncelerin öngördüğü hâllerde

46. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nın ikinci kısmının ikinci bölümünde düzenlenen "Kişi Hakları ve Ödevleri" **arasında yer almaz?**

A) Dernek kurma hürriyeti

B) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

C) Haberleşme hürriyeti

D) Sosyal güvenlik hakkı

E) Konut dokunulmazlığı

47. T.C. Anayasası'na göre, kamu hizmetine girme ve mal bildirimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Her Türk, kamu hizmetine girme hakkına sahiptir.

B) Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrım gözetilemez.

C) Kamu hizmetine girenlerin mal bildiriminde bulunmaları gerekir.

D) Mal bildirimlerinin tekrarlanma süreleri kanunla düzenlenir.

48. Yasama ve yürütme organlarında görev alanlar, mal bildiriminden istisna tutulabilirler. Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin meclis kararına karşı, kararın alındığı tarihten itibaren en geç kaç gün içerisinde Anayasa Mahkemesine başvurulabilir?

A) 5
B) 7
C) 10
D) 15
E) 30

49. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerinden biri değildir?

A) Başbakanı atama ve Başbakanın istifasını kabul etme

B) Bakanlar Kurulunu denetleme

C) Savaş hâli ilanına karar verme

D) Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulma

E) Anayasa Mahkemesine üye seçme

50. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinden biri değildir?

A) Kanunları yayımlamak

B) Üniversite rektörlerini seçmek

C) Kamu Başdenetçisini seçmek

D) Genelkurmay Başkanını atamak

E) Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek

51. Aşağıdakilerden hangisi, T.C. Anayasası'nda "Yürütme" başlığı altında düzenlenmemiştir?

A) Millî Güvenlik Kurulu

B) Yüksek Seçim Kurulu

C) Yükseköğretim Kurulu

D) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

E) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

52. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, "Ekonomik Hükümler" başlığı altında yer almaz?**

A) Ekonomik ve Sosyal Konsey
B) Tüketicilerin korunması
C) Esnaf ve sanatkârların korunması
D) Ormanların korunması ve geliştirilmesi
E) Sanatın ve sanatçının korunması

53. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yargılanmaz?**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
B) Cumhurbaşkanı
C) Milletvekilleri
D) Genelkurmay Başkanı
E) Kuvvet Komutanları

54. **T.C. Anayasası'na göre adli ve idari yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Adalet Bakanına
B) Cumhurbaşkanına
C) Türkiye Büyük Millet Meclisine
D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna
E) Yüksek Mahkemelere

55. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, milletvekilliğinin düşmesini gerektiren durumlardan biri değildir?**

A) İstifa
B) Kesin hüküm giyme
C) Yasama dokunulmazlığının kaldırılması
D) Devamsızlık
E) Milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar etme

56. **T.C. Anayasası'na göre, olağan dönem kanun hükmünde kararnameleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi Bakanlar Kuruluna aittir.
B) Kanun hükmünde kararname çıkarılabilmesi için yetki kanunu bulunması zorunludur.
C) Kanun hükmünde kararname ile Bütçe Kanunu'nda değişiklik yapılamaz.
D) Kanun hükmünde kararnameler, Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenemez.
E) Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Meclis onayına sunulur.

57. **T.C. Anayasası'na göre siyasi partiler aşağıdakilerden hangisinin organlarına aday gösteremez?**

A) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
B) Türkiye Barolar Birliği
C) Meclis Soruşturması Komisyonu
D) Meclis Araştırma Komisyonu
E) Belediye başkanlıkları

58. **Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa'nın 118. Maddesi ile düzenlenen Millî Güvenlik Kurulu üyelerinden biri değildir?**

A) Genelkurmay Başkanı
B) Deniz Kuvvetleri Komutanı
C) Dışişleri Bakanı
D) Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı
E) Başbakan yardımcıları

59. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, değiştirilemez bir ilke değildir?**

A) Eşitlik ilkesi
B) İnsan haklarına saygılı devlet ilkesi
C) Sosyal devlet ilkesi
D) Hukuk devleti ilkesi
E) Laik devlet ilkesi

60. Aşağıdakilerden hangisi, 12 Eylül 2010 referandumu ile Anayasa Mahkemesinin statüsü ve kuruluşu ile ilgili olarak yapılan değişikliklerden biri değildir?

A) Yedek üyelik kaldırılmıştır.

B) Anayasa Mahkemesi üyelerinin emeklilik yaşına kadar olan görev süresi 12 yıl olarak sınırlandırılmıştır.

C) Üye sayısı 17 olarak belirlenmiştir.

D) TBMM'ye, Anayasa Mahkemesine üye seçme yetkisi tanınmıştır.

E) Cumhurbaşkanının, aday gösterme süreci olmaksızın Anayasa Mahkemesine doğrudan üye seçebilmesine imkân tanınmıştır.

61. T.C. Anayasası'na göre, iptal davası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kanunların şekil bakımından denetimi, son oylamanın öngörülen çoğunluk ile yapılıp yapılmadığı hususu ile sınırlıdır.

B) Anayasa değişiklikleri sadece şekil bakımından incelenebilir.

C) Kanunlar hakkında, esas bakımından anayasaya aykırılık gerekçesiyle dava açma süresi 10 gündür.

D) Kanun hükmünde kararnameler hakkında şekil bakımından anayasaya aykırılık davasının, Ana Muhalefet Partisi Meclis Grubunca açılması mümkündür.

E) Ana Muhalefet Partisi Meclis Grubu, kanunlar hakkında şekil aykırılığı gerekçesiyle iptal davası açamaz.

62. T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerinden biri değildir?

A) Hükûmeti denetlemek

B) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna üye seçmek

C) Genel ve özel af ilanına karar vermek

D) Para basılmasına karar vermek

E) Anayasayı değiştirmek

63. Kanunların ve Anayasa'da sayılan diğer bazı işlemlerin Anayasa'ya uygunluğunu denetleyen ve Anayasa'da verilen diğer görevleri yerine getiren Anayasa Mahkemesi hukukumuza ilk olarak ne zaman girmiştir?

A) 1924 Anayasası'nın kabulüyle

B) 1961 Anayasası'nın kabulüyle

C) 1961 Anayasası'nda 1971 yılında yapılan kapsamlı değişikliklerle

D) T.C. Anayasası'nın kabulüyle

E) T.C. Anayasası'nda 2001 yılında yapılan kapsamlı değişikliklerle

64. T.C. Anayasası'na göre; seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) On sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı kural olarak seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.

B) Silah altında bulunan er ve erbaş ile askerî öğrenciler oy kullanamazlar.

C) Seçimler; gizli oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır.

D) Taksirli suçlardan hüküm giyenler seçimlerde oy kullanabilirler.

E) Bu hakların kullanılmasına dair kurallar, doğrudan Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.

65. T.C. Anayasası'na göre, suç ve cezalarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılamaz.

B) Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konur.

C) Ceza sorumluluğu şahsidir.

D) Borcunu ödemeyen kişi, ödemeye zorlanmak amacıyla kısa süreli olarak hapsedilebilir.

E) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

66. T.C. Anayasası ve siyasal partiler mevzuatına göre, siyasi partilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar siyasi parti kurma hakkına sahiptir.

B) Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar.

C) General rütbesindeki Silahlı Kuvvetler mensupları siyasi partilere üye olabilirler.

D) Yükseköğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin esasları Bakanlar Kurulu düzenler.

E) Yükseköğretim elemanları, siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatlarında görev alabilirler.

67. Millî Güvenlik Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Adalet Bakanı kurul üyesidir.

B) İki ayda bir toplanır.

C) Cumhurbaşkanı katılamadığı zaman Başbakan, Kurula başkanlık eder.

D) MGK Genel Sekreteri toplantılara katılır fakat oy kullanamaz.

E) Kurul toplantılarına üyeler dışında kimse çağrılamaz.

68. TBMM tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhâl karar verilmesinin kaçınılmaz olması hâlinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına aşağıdakilerden hangisi karar verebilir?

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) Bakanlar Kurulu

D) Genelkurmay Başkanı

E) Millî Savunma Bakanı

69. T.C. Anayasası'na göre, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı ve üyelerinin atanmaları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Başkanı Cumhurbaşkanı tarafından, üyeleri TBMM Genel Kurulu tarafından atanır.

B) Başkanı TBMM Genel Kurulu tarafından, üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

C) Başkanı ve üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

D) Başkanı ve üyeleri TBMM Genel Kurulu tarafından atanır.

E) Başkanı Bakanlar Kurulu tarafından, üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

70. T.C. Anayasası'na göre, Yüksek Seçim Kurulu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) TBMM üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçimi tutanaklarını kabul etme görevi vardır.

B) Kararları aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

C) Yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur.

D) Üyeleri, Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından seçilir.

E) Üyeleri, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca seçilir.

71. T.C. Anayasası'na göre, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Herkes, önceden izin almadan silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

B) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, kamu düzeni sebebiyle sınırlandırılabilir.

C) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, suç işlenmesinin önlenmesi amacı ile Bakanlar Kurulu kararıyla sınırlandırılabilir.

D) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla kanunla sınırlanabilir.

E) Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

72. **T.C. Anayasası'na göre, Anayasa'nın 68'inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin aşağıdaki parti organlarından hangisi tarafından kararlılık içinde işlenmesi, partiyi bu eylemlerin odağı hâline getirmez?**

A) Büyük kongre

B) Genel başkan

C) İl kongresi

D) TBMM'deki Grup Genel Kurulu

E) Merkez karar ve yönetim organları

73. **T.C. Anayasası'na göre, siyasi partilerin kapatılması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kapatma davası açma yetkisi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na aittir.

B) Anayasa Mahkemesinin bir siyasi partinin kapatılmasına ilişkin verdiği kararı kesindir.

C) Kapatma kararları Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu tarafından verilir.

D) Bir parti hakkındaki kapatma davasının reddedilmesi hâlinde aynı parti hakkında iki yıl süreyle yeni bir kapatma davası açılamaz.

E) Temelli kapatılan bir parti başka bir ad altında kurulamaz.

74. **T.C. Anayasası'na göre, yasama dokunulmazlığı kaldırılan bir milletvekili ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Yasama dokunulmazlığının kaldırılması kararının iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

B) Yasama dokunulmazlığı kaldırılan milletvekilinin tekrar seçilmesi hâlinde hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için yeniden dokunulmazlığının kaldırılmasına gerek yoktur.

C) Yasama dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili hakkında verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilebilmesi için üyelik sıfatının sona ermesi beklenir.

D) Yasama dokunulmazlığı kaldırılan milletvekilinin yasama sorumsuzluğu devam eder.

E) Yasama dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili hakkında soruşturma veya kovuşturma sadece dokunulmazlığın kaldırıldığı suç bakımından yapılabilir.

75. **T.C. Anayasası'na göre, meclis soruşturmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Meclis soruşturması önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzası ile verilir.

B) Meclis soruşturması sonucunda ilgilinin Yüce Divana sevkine, Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile karar verilir.

C) Yüce Divana sevk kararının gizli oy ile alınması zorunludur.

D) Yüce Divana sevk edilen bir bakan, bakanlıktan düşer.

E) Başbakanın Yüce Divana sevk edilmesi hâlinde hükûmet istifa etmiş sayılır.

76. **T.C. Anayasası'na göre, kamu denetçisine başvurma hakkı ve Kamu Denetçiliği Kurumu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kamu Başdenetçisinin görev süresi dört yıldır.

B) Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlıdır.

C) Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler

D) Kamu Başdenetçisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

E) Kamu denetçisine başvurma hakkı yalnızca vatandaşlara tanınmıştır.

77. **T.C. Anayasası'na göre somut norm denetimi (itiraz yolu) ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Sadece kanun veya kanun hükmünde kararnameler somut norm denetimine konu olabilir.

B) Bu denetim yolu ancak bakılmakta olan bir dava dolayısıyla işletilebilir.

C) Davaya bakan mahkemenin, davada uygulanacak hükmü Anayasa'ya aykırı görerek resen Anayasa Mahkemesine gönderme yetkisi yoktur.

D) Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde karar vermezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır.

E) Davaya bakan mahkeme Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia temyiz merciinde esas hükümle birlikte karara bağlanır.

78. **T.C. Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesi denetimi dışında tutulmamıştır?**

A) TBMM İç Tüzüğü

B) Milletlerarası antlaşmalar

C) Yasama dokunulmazlığının kaldırılması ve milletvekilliğinin düşürülmesi kararları dışındaki parlamento kararları

D) İnkılap kanunları

E) Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim kanun hükmünde kararnameleri

79. **Olağan dönem ve olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnameleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Olağan dönem kanun hükmünde kararnameleri bir yetki yasasına dayanılarak çıkartılır, olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnamelerinde yetki yasasına ihtiyaç yoktur.

B) Olağan dönem kanun hükmünde kararnameleri ile kişi hakları ve ödevleri ile siyasi haklar ve ödevler düzenlenemez, olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnameleri ile kural olarak hakların her alanında düzenleme yapılabilir.

C) Olağan dönem kanun hükmünde kararnameleri yargısal denetime tabidir, olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnameleri yargısal denetime tabi değildir.

D) Hem olağan dönem hem de olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnameleri Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılır.

E) Hem olağan dönem hem de olağanüstü dönem kanun hükmünde kararnameleri Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

1. B 2. C 3. E 4. D 5. D 6. E 7. A 8. E 9. D 10. B 11. A 12. C 13. D 14. E 15. D 16. E 17. C 18. B 19. E 20. D
21. E 22. D 23. C 24. B 25. A 26. C 27. E 28. E 29. B 30. D 31. A 32. C 33. B 34. A 35. B 36. A 37. D 38. D 39. B 40. A
41. C 42. C 43. B 44. D 45. C 46. D 47. D 48. B 49. A 50. C 51. B 52. E 53. C 54. D 55. C 56. D 57. B 58. D 59. A 60. E
61. C 62. B 63. B 64. E 65. D 66. B 67. E 68. A 69. C 70. B 71. C 72. C 73. D 74. B 75. A 76. E 77. C 78. A 79. D

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

Temel İlkeler (Madde 3)

1.

I. Kariyer
II. Liyakat
III. Değerlendirme
IV. Sınıflandırma

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir?

A) I ve III
B) II, III ve IV
C) II ve IV
D) I, II ve IV

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "Kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre ayırma" **işlemi aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanır?**

A) Sınıflandırma
B) Kariyer
C) Liyakat
D) Yeterlik

3. **657 sayılı Kanuna göre Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamak ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kariyer
B) Liyakat
C) Eşitlik
D) Adalet

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu,** "kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini" **hangi ilkeye dayandırmaktadır?**

A) Sınıflandırma
B) Kariyer
C) Liyakat
D) İstihdam

Çözüm

- Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

1. D 2. A 3. A 4. C

İstihdam şekilleri (Madde 4)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projeler için zorunlu ve istisnai hâllerde özel bir meslek bilgisine ve uzmanlığa ihtiyaç gösteren işlerde geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlilerine" **ne denir?**

A) İşçi

B) Memur

C) Geçici personel

D) Sözleşmeli personel

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "sözleşmeli personel" **hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Özel bir meslek bilgisine ve uzmanlığa ihtiyaç gösteren işlerde geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılan kamu hizmeti görevlileridir.

B) Özel bir meslek bilgisine ve uzmanlığa ihtiyaç gösteren işlerde geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

C) Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projeler için zorunlu ve istisnai hâllerde çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

D) Devlet Memurları Kanunu'na tabi istihdam şekillerinden biridir.

3. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilenler sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmeleri durumunda fesih tarihinden itibaren ne kadar süre kurumların sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilemezler?**

A) 6 ay süre

B) 1 yıl süre

C) 2 yıl süre

D) 3 yıl süre

Çözüm

1. Sözleşmeli personel: Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere **özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde,** Bakanlar Kurulunca belirlenen esas ve usûller çerçevesinde kurumun teklifi ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca vizelenen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve **işçi sayılmayan kamu** hizmeti görevlileridir.

2 ve 3. sorular: Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usûlleri Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde, fesih tarihinden itibaren **bir yıl geçmedikçe** kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler.

Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde sözleşme ile çalıştırılanlar da bu fıkra kapsamında istihdam edilebilir.

Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

1. D 2. A 3. B

Devlet Memurlarının Ödevler ve Sorumlulukları

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurların görev ve sorumluluklarından değildir?

A) Mal bildiriminde bulunmak

B) Resmî belge, araç ve gereçleri iade etmek

C) Kişisel sorumluluk ve zararları karşılamak

D) Konusu suç teşkil eden emri yerine getirmek

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından ne şekilde ödenmesi esastır?

A) Rayiç bedeli üzerinden

B) Rayiç bedelin % 25 fazlası

C) Rayiç bedelin % 30 fazlası

D) Rayiç bedelin % 50 fazlası

3.

I. Disiplin amiri

II. Disiplin Kurulu

III. Atamaya yetkili amir

IV. Üst amir

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurunun tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde yukarıdakilerden hangilerinin kararına göre ilgili memurca ödenir?

A) III ve IV

B) I, II ve III

C) I ve II

D) II ve III

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet Memurlarının Ödevler ve Sorumlulukları ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatle bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatle uygulamak zorundadırlar.

B) Devlet memurları siyasi partilere üye olabilir ancak herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar.

C) Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler.

D) Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar.

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet Memurlarının Ödevler ve Sorumlulukları ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır.

B) Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumludurlar.

C) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine dava açabilirler.

D) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmaya mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi memurların ödev ve sorumluluklardan biridir?

A) Kişisel sorumluluk ve zarar

B) Müracaat, şikayet ve dava açma

C) Kovuşturma ve yargılama

D) Gizli bilgileri açıklama

7. Aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından biri değildir?

A) Sadakat

B) Davranış ve işbirliği

C) Tarafsızlık ve devlete bağlılık

D) Uygulamayı isteme hakkı

8. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Amir, mahiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır, yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır." **hükmü aşağıdakilerden hangisinin kapsamı içinde yer alır?**

A) Ödevler ve Sorumluluklar

B) İstihdam Şekilleri

C) Genel Haklar

D) Temel İlkeler

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının görev ve sorumluluklarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

B) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir.

C) Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

D) Amir mevzuat hükümlerine aykırı verdiği emirde ısrar etse ve bu emrini yazı ile yenilese bile, memur bu emri yerine getirmeye mecbur değildir.

Çözüm

1. Devlet Memurlarının Ödevler ve Sorumlulukları:

- Sadakat
- Tarafsızlık ve devlete bağlılık
- Davranış ve işbirliği
- Yurt dışında davranış
- Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Kişisel sorumluluk ve zarar
- Kişilerin uğradıkları zararlar
- Mal bildirimi
- Basına bilgi veya demeç verme
- Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi

2. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

3.Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde **disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu** kararına göre ilgili memurca ödenir.

4. Devlet memurları siyasi partiye **üye olamazlar**, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar.

5. - 6. Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel **aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar**. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır.

7. A, B ve C seçeneklerinde verilenler Devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarındandır.

8. Soruda verilen hüküm "Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları" başlığı altında Ödevler ve Sorumluluklar bölümünde yer verilmiştir.

9. D, Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

1. D 2. A 3. C 4. B 5. C 6. A 7. D 8. A 9. D

İsnat ve iftiralara karşı koruma (Madde 25)

1. "Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun ....., illerde ....., isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını ..... isterler."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) bağlı olduğu bakan - kaymakam/valiler – sulh ceza hâkimliğinden

B) en büyük amiri - valiler - cumhuriyet savcılığından

C) genel müdürü - en büyük amirler - validen

D) müsteşarı - en büyük amirler - validen

Çözüm

Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük amiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler.

1. B

Devlet memurlarının genel hakları

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarının genel hakları arasında <u>değildir</u>?**

A) Emeklilik

B) Grev

C) Sendika kurma

D) İzin

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri hangi durumda açıklayabilirler?**

A) Bulundukları görevden başka bir göreve atanmaları hâlinde

B) Emekli olduklarında

C) Görevlerinden istifa etmeleri hâlinde

D) Yetkili bakanın yazılı izin vermesi hâlinde

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurunun haklarından birisi <u>değildir</u>?**

A) Devlet memurları, 657 sayılı Kanun ve bu kanuna dayanılarak yayınlanan tüzük ve yönetmeliklere göre tayin ve tespit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler.

B) Kanunlarda yazılı haller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz.

C) Devlet memurlarının, özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde, emeklilik hakları vardır.

D) Devlet memurlarının işledikleri bütün suçlardan dolayı soruşturulması, kovuşturulması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir.

Çözüm

1. Devlet memurlarının genel hakları: Uygulamayı isteme hakkı, Güvenlik, Emeklilik, Çekilme, Müracaat, şikayet ve dava açma, Sendika kurma, İzin, Kovuşturma ve yargılama, İsnat ve iftiralara karşı koruma

2. Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.

3. A, B ve C seçeneklerinde verilenler devlet memurunun hakları arasında sayılmıştır.

1. B 2. D 3. D

Devlet memurlarına getirilen yasaklar

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurları için getirilmiş bir yasak değildir?

A) Toplu olarak müracaat veya şikayette bulunmak

B) Greve karar vermek, grev tertiplemek, ilan etmek, bu yolda propaganda yapmak.

C) Türk Ticaret Kanununa göre tacir veya esnaf sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunmak

D) Denetimi altında bulunan veya kendi görevi veya mensup olduğu kurum ile ilgisi olan bir teşebbüsten, doğrudan doğruya veya aracı eliyle her ne ad altında olursa olsun bir menfaat sağlamak

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, belli sayıda memurun kasıtlı olarak kamu hizmetlerini yavaşlatmaları, aşağıda yer alan hangi yasak kapsamında değerlendirilir?

A) Grev yasağı

B) Toplu eylem yasağı

C) Görev yerini terk etme yasağı

D) İtaatsizlik yasağı

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurlarına getirilen yasaklarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 30 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

B) Memurlar, görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen bazı görevler alabilirler.

C) Memurlar, ticarî vekil veya ticarî mümessil olamazlar.

D) Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

4. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına konulan yasaklardan biri değildir?**

A) Kovuşturma ve yargılama

B) Ticaret ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunma

C) Hediye alma, menfaat sağlama

D) Denetimindeki teşebbüslerden menfaat sağlama

5. **Hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkili olan kurum 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kamu Görevlileri Etik Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) Devlet Personel Başkanlığı

D) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu

6. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurları için söz konusu olan yasaklar arasında sayılmamıştır?**

A) Kollektif şirket ortaklığı

B) Komandit şirkette komandite ortak

C) Ticari vekillik

D) Limited şirket ortaklığı

PEGEM AKADEMİ

Çözüm

1. Devlet memurlarına getirilen Yasaklar: Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı, Grev yasağı, Hediye alma, menfaat sağlama yasağı, Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı

2. Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı:

Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilmeleri veya görevlerine gelmemeleri veya görevlerine gelipte Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır

3. B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur.

4. B, C ve D seçeneklerinde verilenler Devlet memurlarına konulan yasaklardandır.

5. Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

6. Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). (Ek cümle: 8/8/2011-KHK-650/38 md.; İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113, K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; (...) (1) Yeniden düzenleme son cümle: 2/1/2014-6514/9 md.) Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.

(Değişik ikinci fıkra: 8/8/2011-KHK-650/38 md.; İptal ikinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile. (1) Yeniden düzenleme: 2/1/2014-6514/9 md.) Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.

Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler,

1. A 2. B 3. A 4. A 5. A 6. D

Kadroların hazırlanması (Madde 34)

1. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, 1., 2., 3., ve 4. derecelerde kadro ihdas edilebilmesi için aşağıdakilerden hangisinin kararı gereklidir?

A) TBMM

B) Cumhurbaşkanı

C) Bakanlar Kurulu

D) Maliye Bakanlığı

Çözüm

Devlet memurları için kurumlarınca teklif edilen kadrolar Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve ilgili kurumca birlikte hazırlanır.

1, 2, 3, ve 4 üncü derecede kadro ihdas edilebilmesi için ayrıca Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması şarttır. (Milli Güvenliğe ilişkin kadrolar dairesince hazırlanır ve özel kanununda yazılı şekle uygun olarak onanır.)

1. C

Tesis edilen sınıflar (Madde 36)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, her türlü yazı ve dosya dağıtma hizmetleri gören memurlar hangi hizmet sınıfını oluşturur?

A) Teknik Hizmetler
B) Yardımcı Hizmetler
C) Genel İdare Hizmetleri
D) Mülki İdare Amirliği Hizmetleri

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Teknik Hizmetler Sınıfından değildir?

A) Diş tabibi
B) Jeolog
C) Kimyager
D) Mühendis

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Genel İdare Hizmetleri Sınıfından değildir?

A) Yönetim hizmetleri
B) Yürütme hizmetleri
C) Büro ve benzeri hizmetler
D) Her türlü yazı ve dosyayı dağıtma hizmetleri

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hizmet sınıflarından birisi değildir?

A) Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı
B) Millî istihbarat hizmetleri sınıfı
C) Denetim hizmetleri sınıfı
D) Emniyet hizmetleri sınıfı

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi Mülki İdare Amirliği Hizmetleri sınıfından değildir?

A) Vali
B) Kaymakam
C) Maiyet memurları
D) Emniyet müdürü

6. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda memurlar için belirlenen hizmet sınıflarından biri değildir?

A) Genel idare hizmetleri sınıfı
B) Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı
C) Avukatlık hizmetleri sınıfı
D) Kültür ve sanat hizmetleri sınıfı

Çözüm

1. YARDIMCI HİZMETLER SINIFI:Yardımcı hizmetler sınıfı, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak veya kurumlarda koruma ve muhafaza hizmetleri gibi anahizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan 4 üncü maddenin (D) bendinde tanımlananların dışında kalanları kapsar.

2. TEKNİK HİZMETLER SINIFI: Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatcı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği ışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 9/5/1969 tarih 1177 sayılı Kanunlara göre tütün eksperi yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder.

3. GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI: Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

4. HİZMET SINIFLARI: Genel İdare Hizmetleri Sınıfı, Teknik Hizmetler Sınıfı, Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı, Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, Din Hizmetleri Sınıfı, Emniyet Hizmetleri Sınıfı, Yardımcı Hizmetler Sınıfı, Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı, Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

5. MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI: Bu sınıf, valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve maiyet memurlarını kapsar.

Kanunda memurlar için 12 hizmet sınıfı öngörülmüştür:

I. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
II. Teknik Hizmetler Sınıfı
III. Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
IV. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
V. Avukatlık Hizmetleri Sınıfı
VI. Din Hizmetleri Sınıfı
VII. Emniyet Hizmetleri Sınıfı
VIII. Jandarma Hizmetleri Sınıfı
IX. Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
X. Yardımcı Hizmetler Sınıfı
XI. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı
XII. Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

1. B 2. A 3. D 4. C 5. D 6. D

Ortak Hükümler

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre özel durumlar hariç olmak üzere 4 yıl süreli yükseköğrenimi bitirenler Devlet memurluğuna kaçıncı dereceden başlayıp, kaçıncı derece ve kademeye kadar yükselebilirler?**

A) 10. dereceden başlar 2. derecenin ikinci kademesine kadar

B) 9. dereceden başlar 1. derecenin son kademesine kadar

C) 9. dereceden başlar 1. derecenin ikinci kademesine kadar

D) 8. dereceden başlar 1. derecenin son kademesine kadar

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ilkokulu bitirenler en son hangi dereceye kadar yükselebilirler?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 7

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenlerin memuriyete başlama kadro derecesi ve kademesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Derece : 10 – Kademe : 1

B) Derece : 10 – Kademe : 3

C) Derece : 10 – Kademe : 2

D) Derece : 11 – Kademe : 1

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluğa girmeden önce veya memuriyeti sırasında yükseköğrenim üstü master derecesi almış olan bir Devlet memuru aşağıdaki derece ve kademe ilerlemelerinden hangisini hak etmiş olur?**

A) Bir derece ilerlemesi

B) İki kademe ilerlemesi

C) Bir kademe ilerlemesi

D) Bir derece bir kademe ilerlemesi

5. "Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin ... .ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her ... .yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 2/3 - üç B) 1/3 - iki

C) 3/4 - dört D) 1/4 - beş

6. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ortaokul ve dengi, lise ve dengi okulların, normal öğrenim süresinden fazla olması hâlinde, başarılı her öğrenim yılı için kaç kademe veya derece ilerlemesi uygulanır?**

A) Bir derece

B) İki kademe

C) Bir kademe

D) Bir derece, bir kademe

Çözüm

1, 2, ve 3. sorular: Sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselebilecek derece ve kademeleri aşağıda gösterilmiştir

Öğrenim durumu	Giriş Derece	Giriş Kademe	Yüklenebilecek Derece	Yüklenebilecek Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Orta-okul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

4. Memurluğa girmeden önce veya memuriyetleri sırasında yüksek öğrenim üstü master derecesi almış olanlarla yüksek öğrenim kurumlarında en az bir yıl ilave öğrenim yaparak lisans üstü ihtisas sertifikası alanlara bir kademe ilerlemesi, tıpta uzmanlık belgesi alanlara, meslekleri ile ilgili öğrenim dallarında doktora yapanlara bir derece yükselmesi uygulanır.

Master derecesini alıp bir kademe ilerlemesinden yararlanan memura, mesleği ile ilgili öğrenim dalında doktora yaptığı takdirde iki kademe ilerlemesi uygulanır.

5. Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

6. Ortaokul ve dengi, lise ve dengi okulların, normal öğrenim süresinden fazla olması halinde, başarılı her öğrenim yılı için bir kademe ilerlemesi uygulanır. Bunlardan teknik öğretim okulları mezunlarına, meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmaları halinde ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.

1. B 2. D 3. C 4. C 5. A 6. C

Yükselinebilecek derecenin üstünde bir dereceye yükselme (Madde 37)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve kaç yıl herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir?

A) 4 B) 6 C) 8 D) 10

Çözüm

Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.

1. C

Memuriyete girişte yaş (Madde 40)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerin Devlet memuru olabilmeleri için kazaî rüşt kararı almak şartıyla en az kaç yaşını doldurmuş olmaları gerekir?

A) 15 B) 16 C) 17 D) 18

Çözüm

Genel olarak 18 yaşını tamamlıyanlar Devlet memuru olabilirler.

Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler **en az 15 yaşını doldurmuş olmak** ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartiyle Devlet memurluklarına atanabilirler.

1. A

Özürlü personel çalıştırma yükümlülüğü (Madde 53)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özürlülerin Devlet memurluğuna alınmaları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kurum ve kuruluşlar bu Kanun'a göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında özürlü çalıştırmak zorundadır.

B) % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam serbest kadro sayısı dikkate alınır.

C) Özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur.

D) Özürlü açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları özürlülere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır.

2. Özürlü personel çalıştırma yükümlülüğüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kurum ve kuruluşlar, çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 4 oranında özürlü çalıştırmak zorundadırlar.

B) Yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı denetler.

C) Özürlü açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları özürlülere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır.

D) Özürlü personel oranının hesaplanmasında kurumun veya kuruluşun yurtdışı teşkilatında bulunan kadrolar da dikkate alınır

3. Kurum ve kuruluşlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilatı hariç) toplam dolu kadro sayısının ne kadarı oranında özürlü çalıştırmak zorundadır?

A) % 2 (Yüzde iki)

B) % 3 (Yüzde üç)

C) % 4 (Yüzde dört)

D) % 03 (Binde üç)

Çözüm

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda **%3 oranında özürlü** çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Özürlüler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, özürlü kontenjanı açığı bulunduğu sürece özür grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır.

Özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur. **Özürlü açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları özürlülere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır.** Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimi üzerine, özürlü kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir.

Özürlülerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve özür grupları dikkate alınarak kura usûlü ile yapılacak yerleştirmelere, özürlülerin görevlerini yürütmelerinde hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğine, kamu kurum ve kuruluşlarınca özürlü personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkin usûl ve esaslar ile diğer hususlar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

1. B 2. C 3. B

Adaylığa kabul edilme (Madde 54)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday olarak atanmış olan Devlet memurunun adaylık süresi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Altı aydan az, on iki aydan çok olamaz.

B) Bir yıldan az, iki yıldan çok olamaz.

C) Altı aydan az, iki yıldan çok olamaz.

D) Bir yıldan az, üç yıldan çok olamaz.

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday olarak atanmış Devlet memurlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Adaylık süresi içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

B) Aday memurlar temel eğitime, hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulurlar.

C) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır

D) Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az üç yıldan çok olamaz.

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulurlar.

B) Adaylık süresi içinde başka kurumlara nakil olabilirler.

C) Asaletleri tasdik oluncaya kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

D) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adaylıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Aday olarak atanmış devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az, iki yıldan çok olamaz.

B) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

C) Eğitim süreleri Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

D) Adaylık süresi içinde disiplin cezası alarak ilişikleri kesilenler, iki yıl süreyle devlet memurluğuna alınmazlar.

Çözüm

Sınavlarda başarılı olanlardan Devlet memurluğuna girmek isteyenler başarı listesindeki sıraya ve 47 nci maddeye göre ilan edilen kadro sayısı kadar, kurumlarınca memur adayı olarak atanırlar.

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi **bir yıldan az iki yıldan çok olamaz** ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

1. B 2. D 3. B 4. D

Adayların yetiştirilmesi (Madde 55)

1.

I. Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahare sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

II. Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

III. Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim farklı kurumlarda yapılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "adayların yetiştirilmesi" **ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?**

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlar adaylıkları sırasında aşağıdakilerden hangisine tabi tutulmaz?**

A) Staj

B) Temel eğitim

C) Uygulama eğitimi

D) Hazırlayıcı eğitim

Çözüm

1. Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahara sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

2. Adaylar, temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulmaktadır.

1. A 2. C

Adaylık süresi sonunda başarısızlık (Madde 57)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adaylıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Aday olarak atanmış devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az, iki yıldan çok olamaz.

B) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

C) Eğitim süreleri Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

D) Adaylık süresi içinde disiplin cezası alarak ilişikleri kesilenler, iki yıl süreyle devlet memurluğuna alınmazlar.

Çözüm

(Değişik birinci fıkra: 10/9/2014 - 6552/67 md.) Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir. İlişikleri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Adaylık devresi içinde veya sonunda, 56 ncı ve bu madde hükümlerine göre ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

1. D

İstisnai memurluklar (Madde 59)

1. 657 sayılı kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluklardan biri değildir?

A) Özel Kalem Müdürlüğü

B) İl Sağlık Müdürlüğü

C) Valilik

D) Büyükelçilik

Çözüm:

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına, Bakan Yardımcılıklarına, (14) Başbakan Başmüşaviri(2), (..)(3) Savunma Sanayii Müsteşarlığına ait Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I.Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Müşavir Avukat kadrolarına, (15) Toplu Konut (...) (4) İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı, Müşavir Avukat ve Şube Müdürleri (Uzman) (4), Başbakan Müşavirliklerine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanı ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine(5) Başbakanlık ve Bakanlık Müşavirlikleriyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliklerine, Başbakanlık Basın Müşavirliğine, Türkiye İstatistik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, (...)(14) Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanlıklarına (İdari Hizmetler Başkanlığı hariç), (9)(14) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Basın Müşaviri ve Hukuk Müşaviri, (10) Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, Bakanlar Kurulu Sekreterliğine, Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında veya kadro açıklamalar bölümünde özel nitelikli olarak gösterilen görev yerlerine, Özel Kalem Müdürlüklerine, Valiliklere, Büyükelçiliklere, Elçiliklere, Daimi Temsilciliklere, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığına, (12) dış kuruluşlarda çalışma müşavirlikleri nezdinde görevlendirilecek sendika uzmanlıklarına, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine, Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri (4 adet), Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, (11)Milli İstihbarat Teşkilatı memurluklarına, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliklerine, Hukuk Müşavirliğine ve Genel Sekreter Sekreterliğine, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Başkanlık Müşavirliğine, (16) Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,(13) bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir.Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin(6) atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır.

Birinci fıkrada sayılan memurların bulundukları bu kadrolar emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürümekte devam eder.

1. B

Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresi (Madde 62)

1.

I. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.

II. Başka bir yerdeki göreve atananların bir ay içinde görev yerine hareket etmeleri ve yol süresini izleyen iş günü işe başlamaları gerekir

III. Kanuni izinlerin kullanılması veya geçici bir görevin yapılması sırasında başka bir göreve atanan memurlar için iznin veya geçici görevin bitimi tarihinde başlar.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının atamaları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre başka yerdeki görevlere atanan devlet memurları, atama emrinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren kaç gün içinde işe başlamak zorundadır?

A) Aynı gün

B) 5 gün

C) 10 gün

D) 15 gün

Çözüm

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

a) Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü,

b) Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini,

İzleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Bakanlar Kurulu Kararı ile kısaltılabilir.

Yukarıdaki süreler;

1- Kanuni izinlerin kullanılması veya geçici bir görevin yapılması sırasında başka bir göreve atanan memurlar için iznin veya geçici görevin bitimi,

2- Hesaplarını, yerlerine gelenlere devir zorunda bulunan sayman ve sayman mutemetleri için devrin sona ermesi,

3- Eski görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenler için yerlerine atanan memurların gelmesi veya yeni görev yerlerine hareketlerinin kurumlarınca tebliği, tarihinde başlar.

Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir. Memurun izinli ve raporlu olması tebligata engel olmamakla beraber (a) ve (b) bentlerindeki süreler izin ve rapor müddetinin bitmesinde başlar.

Bu maddede geçen "yer" deyiminin kapsamı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirtilir.

1. B 2. D

İşe başlamama halinde yapılacak işlem (Madde 63)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olsa bile işe başlama süresinin bitimini izleyen günden itibaren göreve başlamama hâli kaç ayı aştığı takdirde atama işlemi, atamaya yetkili makamlarca iptal edilir?

A) Bir

B) İki

C) Üç

D) Dört

Çözüm

Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 62 nci maddedeki süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir ve bunlar 1 yıl süreyle Devlet memuru olarak istihdam edilemezler. Bunların belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali iki ayı aştığı takdirde atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir.

Başka yerdeki bir göreve atananlardan 62 nci maddedeki süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamıyanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile 10 günlük bir süre daha verilebilir. Belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın bu süre sonunda da yeni görevlerinde işe başlamıyanlar memuriyetten çekilmiş sayılırlar.

1. B

Kademe ve kademe ilerlemesi (Madde 64)

1.

I. Bulunduğu kademede en az 1 yıl çalışmış olması
II. Aynı yıl içinde olumlu sicil almış olması
III. Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması
IV. Bulunduğu derecede ilerleyebileceği kademenin bulunması

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre yukarıdakilerden hangileri kademe ilerlemesinin şartlarındandır?

A) I, II ve III
B) II ve IV
C) II ve III
D) I ve IV

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu gereğince 8 yıl üst üste disiplin cezası almayan personel hakkında yapılacak işlem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Maaş ödülü verilir.
B) Bir derece ilerlemesi verilir.
C) Herhangi bir işlem yapılmaz.
D) Bir kademe ilerlemesi verilir.

Çözüm

Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir.

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede en az bir yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır.

72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere, mecburî olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle geçirilen her iki yıl için bir kademe ilerlemesi daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz.

Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Bu maddede belirtilen şartları haiz her sınıf ve derecedeki memurlar, hak kazandıkları tarihten geçerli olmak üzere ve başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bir ileri kademeye ilerlemiş sayılırlar.

Kademe ilerlemesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Onay mercileri kademe ilerlemeleri ile ilgili yetkilerini devredebilirler.

Kademe ilerlemesine hak kazanamayan memurlar, kurumlarınca her ay alınacak toplu onaylarla belirlenir. Kademe ilerlemesi yapmış sayılanlardan ilerlemeye müstahak olmadıkları sonradan tespit edilenlerin kademe ilerlemeleri, ilerlemiş sayıldıkları tarihten geçerli olmak üzere iptal edilir.

1. D 2. D

Derece yükselmesinin usûl ve şartları (Madde 68)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi derece yükselmesi için gerekli şartlardan değildir?

A) Üst dereceden boş bir kadronun bulunması
B) Bulunduğu derecede en az bir yıl çalışmış olması
C) Kadrosunun tahsis edildiği görev için öngörülen niteliklere sahip olması
D) Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,

Çözüm

Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

a) Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,

b) Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,

c) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş, olması şarttır.

1. B

İdari görevlere atanma (Madde 69)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dâhil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini kaçıncı dereceler arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden tespit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler?

A) 1 - 3'üncü dereceler

B) 2 - 4'üncü dereceler

C) 3 - 5'inci dereceler

D) 4 - 6'ncı dereceler

Çözüm

Kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dahil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini 2 - 4 üncü dereceler arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden tesbit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler.

Bu suretle atanan memurların aylıkları kazanılmış hak dereceleri üzerinden ödenir. Ancak kazanılmış aylık dereceleri ve kariyer hizmet sınıfları için tesbit edilen ek gösterge, zam ve tazminatlar ile atandıkları görevlerin ek gösterge, zam ve tazminatlarının farklı olması halinde fazla olanı ödenir.

1. B

Yabancı bir memleket veya uluslararası kuruluşta hizmet alma (Madde 77)

1. "Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakatı ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında ... yıla, uluslararası kuruluşlarda ... yıla kadar aylıksız izin verilebilir."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) on - yirmi bir

B) on beş - yirmi

C) yedi - on iki

D) beş - on

Çözüm

Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre izin alan memurların kadro ile ilişkileri devam eder ve yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görevde geçen süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı Kanunun 31 inci maddesi hükümlerine uyulmak kaydı ile saklı kalır.

Bu kimselerin görevlerine dönmek istemeleri halinde; bu Kanunun sınav veya seçme ile ilgili hükümleri dikkate alınmak suretiyle, yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda geçirdikleri hizmet sürelerinin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her 3 yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde ve boş kadro bulunduğu takdirde değerlendirilir.

1. A

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme (Madde 78)

1. **Mesleklerine ait hizmetlerde;**

I. Yetiştirilmek

II. Eğitilmek

III. Bilgilerini arttırmak

IV. Staj

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,mesleklerine ait öğrenimi bitirerek Devlet memurluğunaasli memur olarak atanmış olanlar, yukarıdaki hangi gerekçelere bağlı olarak dış memleketlere gönderilir?

A) I, II ve III

B) I, III ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II, III ve IV

Çözüm

Mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere:

a) Kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlere,

b) Dış burslara dayanılarak gönderilenlere,

İki yıla kadar ayrılma müsaadesi verilebilir.

Gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir.

1. D

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme esasları (Madde 80)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler dışında her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının kurumlar itibarıyla sayıları, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine aşağıdakilerden hangisinin kararı ile belirlenir?**

A) TBMM

B) Başbakanlık

C) Bakanlar Kurulu

D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Çözüm

Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler dışında her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının kurumlar itibarıyla sayıları, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine **Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.**

MİT mensupları hakkında yukarıdaki esaslar, Başbakan tarafından onaylanacak bir talimatla belirtilir.

1. C

Muvazzaf askerliğe ayrılan memurların terhislerinde göreve başlatılmaları ile muvazzaf askerlikte geçen sürelerin kademe ve derece intibaklarında değerlendirilmesi (Madde 83)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar?

A) 60 B) 45 C) 30 D) 15

Çözüm

Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis **tarihinden itibaren 30 gün içinde** kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren **azami 30 gün içinde** ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.

Bunların muvazzaf askerlikte geçen süreleri muvazzaf askerliğe ayrıldıkları sırada iktisap etmiş oldukları derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. Bu gibilerin muvazzaf askerliğe ayrılmadan önce işgal ettikleri kadroda kazandıkları kademe ilerlemeleri ayrıca gözönünde bulundurulur. Askerlik öncesi kademe ilerlemeleri ile askerlikte geçen süre toplamının 3 yılı aşan kısmı usûlü dairesinde üst dereceye terfi ettikleri zaman bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir

1. C

Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları (Madde 86)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mali, nakdi ve ayni sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması hâlinde bu kadrolara vekaleten atanan memurlara vekalet aylığı verilmesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Aylıksız vekâlet yapılamaz.

B) İşe başladıktan 2 ay sonra vekâlet aylığı verilir.

C) İşe başladıkları tarihten itibaren vekâlet aylığı verilir.

D) 3 aydan fazla devam süresi için vekalet aylığı verilir.

Çözüm

Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan ayrılmalar dolayısiyle atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.(4)

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve ayni sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

(Ek fıkra: 12/7/2013-6495/8 md.) Açıktan vekil olarak atananlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir. Bu iznin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır.

1. C

Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları (Madde 86)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıda sayılan boş kadroların hangisine açıktan vekil atanabilir?**

A) Veznedar

B) Eczacılık

C) Mal müdürü

D) Sayman

Çözüm

İlkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzinkayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

1. B

İkinci görev verilecek memurlar ve görevler (Madde 88)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki boş kadrolardan hangisine açıktan vekil <u>atanamaz</u>?**

A) Tabiplik

B) Avukatlık

C) Veterinerlik

D) Mühendislik ve mimarlık

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre vekâlet görevi ve çekilme ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Bir görevin memurlar eliyle vekâleten yürütülmesi hâlinde aylıksız vekâlet asıldır.

B) Tabiplik, mimarlık, veterinerlik kadrolarına açıktan vekil atanamaz.

C) Olağanüstü hâl bölgesinde çalışan memurlar yerlerine atananlar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

D) Devlet memurlarına vekâlet görevi, ikinci görev veya ders görevlerinden ancak birisi verilebilir.

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre vekâlet görevi ve ikinci görevle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Devlet memurlarına, vekâlet görevi, ikinci görev veya ders görevlerinden ancak birisi verilebilir.

B) Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekâlet görevi bulunamaz.

C) Memura ücretsiz olmak kaydıyla birden fazla vekâlet görevi verilebilir.

D) Bir memurun üstünde birden çok ücretli ikinci görev bulunabilir.

Çözüm

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan Devlet memurlarına esas görevlerinin yanında;

A) Özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler,

B) Mesleki bilgisi ile ilgili olarak, hizmet olanakları elverişli bulunmak ve atamaya yetkili amir tarafından uygun görülmek şartiyle;

1) 87 nci maddede yazılı kurumların tabiplikleri, diş tabiplikleri, eczacılıkları, kimyagerlikleri, veterinerlikleri, avukatlıkları ile Adli Tıp Kurumu Uzmanlıkları,

2) Asıl görevlerinin bulunduğu bucak, ilçe ve zorunlu hallerde iller belediyelerinin yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar ve mimarlarca yürütülmesi gereken teknik hizmetleri,

İkinci görev olarak verilebilir.

Asıl görevlerinin yanında;

a) Tabiplere; il ve ilçe sağlık müdürlüğü, il sağlık müdür yardımcılığı, halk sağlığı müdürlüğü, halk sağlığı müdür yardımcılığı, sağlık grup başkanlığı, baştabiplik, baştabip yardımcılığı ile il sağlık ve halk sağlığı müdürlüklerinde ilgili mevzuatı uyarınca tabipler tarafından yürütülmesi öngörülen şube müdürlükleri,

b) Diş hekimlerine ve veterinerlere, meslekleri ile ilgili baştabiplik,

c) Veteriner, dişhekimi ve eczacılara; baştabip yardımcılığı,

d) Öğretmenlere; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri, ikinci görev olarak yaptırılabilir.

1. B   2. B   3. D

Kadroları kaldırılan devlet memurları (Madde 91)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre kadrosu kaldırılan memurlar, en geç kaç ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar?

A) 1   B) 2   C) 3   D) 6

Çözüm

Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması hâlinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait malî haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

1. D

Memurluktan çekilenlerin yeniden atanmaları (Madde 92)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memuriyetten kendi isteğiyle en fazla kaç defa çekilenler tekrar memurluğa dönebilirler?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Çözüm

İki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya bu Kanun hükümlerine göre çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenler, ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla ayrıldıkları tarihte almakta oldukları aylık derecesine eşit bir derecenin aynı kademesine veya 71 inci madde hükümlerine uyulmak suretiyle diğer bir sınıfta eşit derecedeki kadrolara atanabilirler.

657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler.

Yasama görevinde veya bakan olarak geçirilen her yıl bir kademe ilerlemesi ve her iki yıl bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

1. B

Çekilme (Madde 94)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mazeretsiz veya kurumlarınca kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz on gün sürdüren memurla ilgili olarak, aşağıdaki işlemlerden hangisi doğrudur?

A) Yazılı müracaatı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

B) Aylığından 1/8 oranında kesinti yapılır.

C) Görev yeri değiştirilir.

D) Kınama cezası verilir.

2. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre kesintisiz ve mazeretsiz olarak bir memur görevini kaç gün terk ederse yazılı müracaat şartı aranmaksızın çekilme isteğinde bulunmuş sayılır?

A) 5 B) 7 C) 10 D) 15

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, mazeretsiz ve kesintisiz on gün görevini terk etmek suretiyle memurluktan çekilmiş sayılanların, yeniden devlet memurluğuna atanabilmeleri için geçmesi gereken bekleme süresi aşağıdakilerden hangisidir?

A) 3 ay B) 6 ay C) 1 yıl D) 3 yıl

Çözüm

Çekilme: **(Madde 94)**

Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu t**erkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde,** yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

Çekilmek istiyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse **bir aya kadar** gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir.

Olağanüstü mazeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartiyle bir ay kaydına tabi değildirler.

NOT:

Bu maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler **altı ay geçmeden,**

Bu 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar **bir yıl geçmeden,**

Devlet memurluğuna alınamazlar.

1. A 2. C 3. C

Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usûlü (Madde 96)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Buna uymadan görevinden çekilenlere aşağıdaki yaptırımlardan hangisi uygulanır?

A) Hiçbir surette Devlet memurluğuna alınmazlar.

B) 6 ay geçmedikçe memuriyete tekrar dönemezler.

C) 2 yıl geçmedikçe memuriyete tekrar dönemezler.

D) 1 yıl geçmedikçe memuriyete tekrar dönemezler.

Çözüm

(Değişik: 15/8/2017-KHK-694/27 md.)

Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

NOT:

Bu maddeye aykırı hareket edenler hiçbir surette, Devlet memurluğuna alınamazlar.

1. A

Çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları (Madde 97)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) "Çekilmek isteyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse bir aya kadar gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir." Hükmüne uygun olarak memuriyetten çekilenler üç ay geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

B) "Çekilmek isteyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse bir aya kadar gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir." Hükmüne uymadan görevlerinden ayrılanlar dokuz ay geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

C) "Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir." Hükmündeki yazılı zorunluluklara uymayanlar 2 yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

D) "Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar." hükmüne aykırı hareket edenler hiçbir surette, Devlet memurluğuna alınamazlar.

Çözüm

Memurlardan mali ve cezai sorumlulukları saklı kalmak üzere;

A. 94 üncü maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler altı ay geçmeden,

B. Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94 üncü maddenin 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar bir yıl geçmeden,

C. 95 inci maddede yazılı zorunluluklara uymayanlar 3 yıl geçmeden,

D. 96 ncı maddeye aykırı hareket edenler hiçbir surette,

Devlet memurluğuna alınamazlar.

NOT:
Yukarıda belirtilen maddeler aşağıda verilmiştir:

Madde 95 Çekilmede devir ve teslim süresi:

– Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir.

Madde 96 Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usûlü:

(Değişik: 15/8/2017-KHK-694/27 md.)

Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Madde 94 Çekilme:

Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin **kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde**, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

Çekilmek istiyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse **bir aya kadar** gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir.

Olağanüstü mazeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartiyle bir ay kaydına tabi değildirler.

1. D

Memurluğun sona ermesi (Madde 98)

1. Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurluğu sona erdiren hallerden biri değildir?

A) Kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılma

B) Memurluk sırasında memurluğa alınma şartlarından her hangi birini kaybetme

C) Memurluktan çekilme

D) Görevden uzaklaştırma

2. Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurluğu görevini sona erdiren hallerden biri değildir?

A) Memurun, verilen görev ve emirleri kasten yerine getirmemesi

B) Memurun, memurluğa alınma şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi

C) Memurun, memurluktan çekilmesi

D) Memurun, istek, yaş haddi, malullük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması

Çözüm

Devlet memurlarının,

a. Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b. Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan her hangi birini kaybetmesi;

c. Memurluktan çekilmesi;

d. İstek, yaş haddi, malûllük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması; (1)

e. Ölümü; hallerinde memurluğu sona erer.

1. D 2. A

Çalışma saatleri (Madde 99)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hâllerde hafta tatilini cumartesi ve pazardan başka günler olarak tespit etmeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Dışişleri Bakanlığı

C) Yurt dışı kuruluşunun bağlı olduğu bakanlık

D) Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine ilgili bakanlık

Çözüm

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Bakanlar Kurulu, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

1. A

Günlük çalışma saatlerinin tesbiti (Madde 100)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre merkezde günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, aşağıdakilerin hangisi tarafından tespit olunur?

A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

B) Başbakanlık

C) Bakanlar Kurulu

D) İçişleri Bakanlığı

Çözüm

Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde **Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca,** illerde valiler tarafından tesbit olunur.

Ancak özürlüler için; özür durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce farklı belirlenebilir.

Memurların yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, bu madde uyarınca tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmeleri mümkündür. Bu hususa ilişkin usûl ve esaslar, Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

1. C

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usûlünün tespiti (Madde 101)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri aşağıdakilerden hangisi tarafından düzenlenir?

A) İçişleri Bakanlığınca

B) Kurumlarınca

C) Bakanlar Kurulunca

D) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığınca

2. 657 sayılı Kanuna göre; kadın memurlara, tabip raporunda belirtilmesi halinde hamileliğinin yirmi dördüncü haftasından önce ve her halde hamileliğinin yirmi dördüncü haftasından itibaren ve doğumdan sonraki ne kadar süreyle gece nöbeti ve vardiyası görevi verilemez?

A) 2 ay

B) 3 ay

C) 6 ay

D) 2 yıl

Çözüm

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usûlünün tespiti: **(Madde 101)**

Günün yirmidört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri **kurumlarınca düzenlenir.**

Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmidördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından itibaren ve doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

1. B 2. D

Yıllık izinlerin kullanılışı (Madde 103)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten ne kadar sağlık izni verilir?

A) 7 gün

B) 10 gün

C) 15 gün

D) Bir ay

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yıllık izinlerin kullanılışı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilebilir.

B) Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.

C) Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir.

D) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten iki aylık sağlık izni verilir.

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların "yıllık izni" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilemez.

B) Yıllık izin, hizmeti bir yıldan on yıla kadar (10 yıl dâhil) olanlar için 20 gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

C) Yıllık izinlerde Devlet memurlarına zorunlu hâllerde gidiş ve dönüş için ikişer gün yol izni verilebilir.

D) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir

4. **657 sayılı Kanuna göre; cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izinlerle ilgili olarak aşağıda yer alan bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) Kullanılmayan izin hakları düşer.

B) İdare tarafından bu izinler resen kullandırılır.

C) Memur istediğinde bu izni parça parça kullanabilir.

D) Bir sonraki yıllık izin süresine eklenir.

Çözüm

Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Birbirini izliyen iki yılın izni bir arada verilebilir. Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.

Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.

Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.

1. D 2. D 3. A 4. A

Mazeret izni (Madde 104)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre devlet memurlarına kendi isteği üzerine, kendisinin veya çocuğunun evlenmesi, annesinin, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü halinde kaç gün izin verilebilir?**

A) 10 gün B) 7 gün

C) 5 gün D) 3 gün

2. **657 sayılı Kanuna göre mazeret iznine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine yedi gün babalık izni verilir

B) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine yedi gün babalık izni verilebilir

C) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilir

D) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilebilir

3. **657 sayılı kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi mazeret izni ile ilgili olarak doğru <u>değildir</u>?**

A) Memura, kardeşinin evlenmesi halinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

B) Memura, çocuğunun evlenmesi halinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

C) Memura, eşinin, çocuğunun ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

D) Memura, evlenmesi halinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

4.

I. Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda gün de üç saat süt izni verilir.

II. Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir.

III. Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine yedi gün babalık izni verilir.

IV. Memura eşinin kardeşinin ölümü hâlinde isteği üzerine on gün izin verilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "mazeret izni" **ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?**

A) I ve II B) I ve III

C) II ve IV D) III ve IV

Çözüm

Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir. Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir.

B) **Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni**; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

C) (A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında, merkezde atamaya yetkili amir, ilde vali, ilçede kaymakam ve yurt dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir. Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür.

E) (Ek: 20/2/2014-6525/7 md.) Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar mazeret izni verilir.

D) **Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir**. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.

F) Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında fiili çalışmaya bağlı her türlü ödemeler hariç malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz.(1)

1. B	2. C	3. A	4. A

Hastalık ve refakat izni (Madde 105)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kanser, verem ve akıl hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren bir hastalığa yakalanan memura ilk seferinde en fazla kaç aya kadar rapor verilebilir?

A) 6 B) 12 C) 18 D) 24

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yıllık ve hastalık izni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Hastalıkları süresince, en fazla 6 ay izin verilir.

B) Yıllık izin, hizmeti 10 yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

C) Yıllık izin, hizmeti on yıla kadar (10 yıl dâhil) olanlar için 20 gündür.

D) Yıllık izinlerini ikamet ettikleri il dışında geçirmek isteyen Devlet memurlarına zorunlu hâllerde gidiş ve dönüş için ikişer gün yol izni verilebilir.

Çözüm

Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı **hâlinde onsekiz aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.**

Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.

Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır.

Bunlardan gerekli sağlık şartlarını yeniden kazandıkları resmî sağlık kurullarınca tespit edilen ve emeklilik hakkını elde etmemiş olanlar, yeniden memuriyete dönmek istemeleri hâlinde, niteliklerine uygun kadrolara öncelikle atanırlar.

Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır.

Hastalık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri ile bu konuya ilişkin diğer hususlar, Sağlık, Maliye ve Dışişleri Bakanlıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşleri alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.

1. C 2. A

Aylıksız izin (Madde 108)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre doğum yapan memurlara yasal doğum izninin bitiminden itibaren isteği üzerine en çok kaç aya kadar aylıksız izin verilir?

A) 6 B) 12 C) 18 D) 24

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memura, beş hizmet yılını tamamlamış olmaları ve istekleri halinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere üzere toplam kaç ay aylıksız izin verilebilir?

A) 12 B) 9 C) 6 D) 3

Çözüm

A. Memura, 105 inci maddenin son fıkrası uyarınca verilen iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, **istekleri üzerine onsekiz aya kadar aylıksız izin verilebilir.**

B. Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir.

C. Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, çocuğun ana ve babasının rızasının kesinleştiği tarihten veya vesayet dairelerinin izin verme tarihinden itibaren, istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir. Evlat edinen her iki eşin memur olması durumunda bu süre, eşlerin talebi üzerine yirmidört aylık süreyi geçmeyecek şekilde, birbirini izleyen iki bölüm hâlinde eşlere kullandırılabilir.

D. Özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine aylıksız izin verilenler de dâhil olmak üzere burslu olarak ya da bütçe imkânlarıyla yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışında geçici olarak görevlendirilen memurlar veya diğer personel kanunlarına tâbi olanlar ile yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri ile 77 nci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi içinde aylıksız izin verilebilir.

E. **Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir**. Ancak, sıkıyönetim, olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bölgelere 72 nci madde gereğince belli bir süre görev yapmak üzere zorunlu olarak sürekli görevle atananlar hakkında bu bölgelerdeki görev süreleri içinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

F. Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

G. Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız izinli sayılır.

1. D 2. A

Memur bilgi sistemi, özlük dosyası (Madde 109)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre memurun özlük dosyası ile ilgili olarak aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?

A) Özlük dosyası her memur için tutulur.

B) Özlük dosyasına memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri, varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

C) Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

D) Memurların başarı, yeterlik, ehliyetlerinin tespitinde, ilerlemelerinde, yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları da göz önünde bulundurulur

Çözüm

Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur.

Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur.

Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir.**

1. C

Disiplin amiri ve disiplin cezaları (Madde 124)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya hâlin, cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe aşağıdakilerden hangisi uygulanır?

A) Bir derece ağır ceza uygulanır.

B) Uyarma cezası verilir.

C) Aylıktan kesme cezası verilir.

D) Kademe ilerlemesi durdurulur.

Çözüm

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.

1. A

Disiplin cezalarının çeşitleri (Madde 125)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memurlarına verilecek disiplin cezalarından biri <u>değildir</u>?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Derece indirilmesi

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarına, yetkili olmadığı hâlde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermeleri durumunda, aşağıdaki cezalardan hangisi verilir?

A) Kınama

B) Uyarma

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurlar görevlerini dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmadan yerine getirmekle yükümlüdür. Herhangi bir siyasal parti veya kişinin yararını ve zararını amaçlayan davranışlarda bulunamazlar. Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında aşağıdaki hangi disiplin cezası uygulanır?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulma

4.

I. Esnaf sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunmak

II. Komandit şirkette komandite ortak olmak

III. Kollektif şirketlere ortak olmak

IV. Kamu hizmetleriyle ilgili gizli bilgileri yetkili bakanın izni olmadan açıklamak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuata göre, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâller aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

A) I, II ve IV

B) I, II ve III

C) II, III ve IV

D) I, III ve IV

5. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi** "kademe ilerlemesinin durdurulması" **cezasını gerektiren fiil ve hâllerden değildir?**

A) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak

B) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

C) Özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmemek

D) Ticaret yapmak

6. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak" **eylemi aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir?**

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

7. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi** "kınama" **cezasını gerektiren fiil ve hâllerden değildir?**

A) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

B) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek

C) Kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak

D) Verilen emirlere itiraz etmek

8. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ticaret yapan veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunan memurlara aşağıdaki cezalardan hangisi verilir?**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Aylıktan kesme

C) Kınama

D) Uyarma

9. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına verilen disiplin cezalarından değildir?**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe indirilmesi

10. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi uyarma cezasını gerektiren fiil ve hallerden biri değildir?**

A) Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek

B) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek

C) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek

D) Usûlsüz müracaat veya şikâyette bulunmak

11. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "usûlsüz müracaat ve şikâyette bulunmak" **fiili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir?**

A) Kınama

B) Uyarma

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

12. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarından** "eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek" **fiilini işleyenlere aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi verilir?**

A) Uyarı

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

13. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmayan memurlara aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi verilir?

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

14. "Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hâllerde, brüt aylıklarının ..... kesilir."

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 1/4'ü - 1/2'si

B) 1/3'ü - 2/3'ü

C) 2/3'ü - 3/4'ü

D) 1/5'i - 3/5'i

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak" **fiili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir?**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluktan çıkarma cezasında kaç ay içinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar?

A) Bir
B) Üç
C) Altı
D) On iki

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "aylıktan kesme" **disiplin cezasında memurun, brüt aylığından ne kadar kesinti yapılır?**

A) 1/30 - 1/8 arasında

B) 1/20 - 1/6 arasında

C) 1/15 - 1/4 arasında

D) 1/10 - 1/2 arasında

Çözüm

1. ve 9. sorular: Disiplin cezalarının çeşitleri
A - Uyarma
B - Kınama
C - Aylıktan Kesme
D - Kademe İlerlemesinin Durdurulması
E - Devlet Memurluğundan Çıkarma

2. "Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek." kınama cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

3. "Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak" Kademe ilerlemesinin durdurulma cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir

4. ve 8. sorular Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

5. A, C ve D seçeneklerinde verilenler kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

6. "Açıklanması yasaklanan bilgileri **açıklamak" eylemi** kademe ilerlemesinin durdurulması disiplin **cezalarından hangisini gerektirir?**

7. A, C ve D seçeneklerinde verilenler "kınama" cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

10. A, C ve D seçeneklerinde verilenler uyarma cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

11. "usûlsüz müracaat ve şikâyette bulunmak" **fiili uyarma cezasını gerektirir.**

12. "Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç

getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede

kurumuna bildirmemek" kınama" cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

13. 'Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak' kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir.

14. Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının ¼'ü – ½'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir.

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak" fiili Aylıktan kesme cezasını gerektirir.

16. Memurluktan çıkarma cezasında 6 ay içinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar

17. Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

1. C	2. A	3. D	4. B	5. B	6. D	7. B	8. A	9. D
10. B	11. B	12. B	13. D	14. A	15. C	16. C	17. A	

Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar (Madde 126)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurluğundan çıkarma cezasını aşağıdakilerden hangisi verir?

A) Disiplin amiri

B) İl disiplin kurulu

C) Yüksek disiplin kurulu

D) Atamaya yetkili amirler

2.

I. Aylıktan kesme

II. Kademe ilerlemesinin durdurulması

III. Devlet memurluğundan çıkarma

IV. Kınama

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangileri yüksek disiplin kurulunca verilir?

A) I ve III   B) Yalnız III

C) II ve IV   D) Yalnız II

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret hâlinde atamaya yetkili amirler kaç gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler?

A) 5   B) 7   C) 10   D) 15

Çözüm

Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir.

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun **yüksek disiplin kurulu** kararı ile verilir.

Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya **yetkili amirler 15 gün içinde başka** bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Özel kanunların disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullarla ilgili hükümleri saklıdır.

1. C 2. B 3. D

Zamanaşımı (Madde 127)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren nihayet kaç yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zaman aşımına uğrar?

A) Dört

B) Üç

C) İki

D) Bir

Çözüm

Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;

a. Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,

b. Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,

Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten **itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası** verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

1. C

Karar süresi (Madde 128)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarında karar süresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 7 gün içinde vermek zorundadırlar.

B) Disiplin kurulu, aylıktan kesme cezasına ilişkin soruşturma dosyasını, aldığı tarihten itibaren 15 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hâllerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir.

D) Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdinden itibaren azami 5 ay içinde bu kurulca, karara bağlanır.

2.

I. Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadırlar.

II. Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hâllerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

III. Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami altı ay içinde bu kurulca, karara bağlanır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarında "karar süresi" **ile ilgili olarak yukarıdaki hükümlerden hangileri doğrudur?**

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

Çözüm

Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadırlar.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami altı ay içinde bu kurulca, karara bağlanır.

1. C 2. D

Disiplin cezalarının bir süre sonra özlük dosyasından silinmesi (Madde 133)

1.

I. Kınama
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması
IV. Uyarma

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, yukarıdaki disiplin cezalarından hangilerini, uygulanmasından on sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak sicil dosyasından silinmesini isteyebilir?

A) I ve IV
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV

2.

I. Kademe ilerlemesinin durdurulması
II. Kınama
III. Aylıktan kesme

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangileri 5 yıl sonra atamaya yetkili amire başvurulması hâlinde özlük dosyasından silinebilir?

A) Yalnız III
B) I ve II
C) Yalnız II
D) I, II ve III

3. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre memurlar almış oldukları uyarma ve kınama cezalarının sicilden silinmesini, kimden ve cezanın uygulanmasından kaç yıl sonra isteyebilirler?**

A) Birinci sicil amirinden 3 yıl sonra
B) Atamaya yetkili amirden 5 yıl sonra
C) İkinci sicil amirinden 5 yıl sonra
D) Disiplin kurulundan 3 yıl sonra

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme cezası verilmiş olan memurlar bu cezanın uygulanmasından kaç sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak bu cezanın özlük dosyasından silinmesini isteyebilirler?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

Çözüm

Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilelerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılmasında disiplin kurulunun mütalaası alındıktan sonra yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

1. C 2. C 3. B 4. D

İtiraz (Madde 135)

1.

I. Uyarma

II. Kınama

III. Aylıktan kesme

IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangileri için idari yargı yoluna başvurulabilir?

A) I ve III

B) III ve IV

C) II ve IV

D) I, II, III ve IV

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, uyarma, kınama cezalarına karşı itiraz süresi, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kaç gündür?**

A) 5 gün

B) 7 gün

C) 15 gün

D) 30 gün

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarına karşı itiraz ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

B) İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren kırk beş gün içinde kararlarını vermek zorundadır.

C) İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

D) Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarında "itiraz" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

B) İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren beş gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

C) İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren otuz gün içinde kararlarını vermek zorundadır.

D) İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Çözüm

İtiraz:

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden **itibaren otuz gün içinde** kararlarını vermek zorundadır.

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

1. D 2. B 3. B 4. B

Disiplinle ilgili genel sorular

1.

I. Memura savunması için en çok 5 gün süre verilir.

II. Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından verilir.

III. Devlet memurluğundan çıkarma cezası atamaya yetkili amirler tarafından verilir.

IV. Her kurum merkezinde bir disiplin ve yüksek disiplin kurulu kurulur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplinle ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) II ve III

B) II ve IV

C) I, II ve III

D) I, III ve IV

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Devlet memuruna savunması alınmadan disiplin Cezası verilemez.

B) Devlet memuruna savunmasını yapabilmesi için en az beş gün süre verilir.

C) Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden aybaşında uygulanır

D) Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

Çözüm

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu ile her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu bulunur.

1. B 2. B

Görevden uzaklaştırmaya yetkililer (Madde 138)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurunu görevden uzaklaştırmaya yetkili amir değildir?**

A) Birinci sicil amiri

B) Atama yetkili amirler

C) Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

D) İllerde vali, ilçelerde kaymakamlar

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi görevden uzaklaştırmaya yetkili değildir?**

A) Valiler

B) Genel müdürler

C) Atamaya yetkili amirler

D) Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

3.

I. Atamaya yetkili amirler

II. Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri

III. İllerde valiler

IV. İlçelerde kaymakamlar

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre görevden uzaklaştırmaya yetkili olanlar yukarıdakilerden hangileridir?

A) I, II, III ve IV

B) I, II ve III

C) II, III ve IV

D) I, II ve IV

Çözüm

a. Atamaya yetkili amirler;

b. Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri;

c. İllerde valiler;

d. İlçelerde kaymakamlar (İlçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

1. A 2. B 3. A

Görevden uzaklaştıran amirin sorumluluğu (Madde 139)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırılan memur hakkındaki soruşturmaya, görevden uzaklaştırmayı izleyen kaç iş günü içerisinde başlanması gerekir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

Çözüm:

Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı **izleyen 10 iş günü** içinde soruşturmaya başlanması şarttır.

Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamıyan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısiyle bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

1. D

Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller (Madde 143)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi haklarında görevden uzaklaştırılma kararı verilen memurun, soruşturma veya yargılama süreci sonunda, yetkili mercilerce göreve tekrar başlatılması zorunlu olan hallerden biri değildir?

A) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilen haller

B) Yargılamanın yenilenmesine karar verilen haller

C) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılan haller

D) Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenen haller

Çözüm

Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:

a. Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;

b. Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;

c. Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;

d. Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır.

1. B

Deyimler (Madde 147)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "iş güçlüğü zammı" **aşağıdakilerden hangisine verilir?**

A) Hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara

B) Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlara

C) Temininde görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlara

D) Niteliği ve çalışma bakımından güç olan işlerde çalışanlara

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenen para aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleman temininindeki güçlük zammı

B) Mali sorumluluk tazminatı

C) İş güçlüğü zammı

D) İş riski zammı

Çözüm

1. İş güçlüğü zammı: Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen parayı, ifade eder.
2. Mali sorumluluk tazminatı: Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenen parayı, ifade eder.

1. D 2. B

Zam ve Tazminat

1. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ödenmekte olan tazminatlardan değildir?**

A) Yüksek hâkimlik tazminatı
B) Adalet hizmetleri tazminatı
C) Emniyet hizmetleri tazminatı
D) Din hizmetleri tazminatı

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sağlık kurulu raporu, kanser, verem, akıl hastalıkları ile resmî yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri için verilen izin süreleri hariç olmak üzere, bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması hâlinde aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % kaç eksik ödenir?**

A) 10 B) 15 C) 20 D) 25

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özel hizmet tazminatıyla ilgili olarak hangi görev için ne miktarda tazminat ödeneceği kanunda belirtilen tavanı geçmemek üzere, aşağıdakilerden hangisi tarafından yürürlüğe konulur?**

A) TBMM
B) Sayıştay
C) Maliye Bakanlığı
D) Bakanlar Kurulu

Çözüm

- Zam ve Tazminat Türleri
- Özel Hizmet Tazminatı:
- Eğitim, Öğretim Tazminatı
- Din Hizmetleri Tazminatı
- Emniyet Hizmetleri Tazminatı
- Mülki İdare Amirliği Özel Hizmet Tazminatı
- Denetim Tazminatı
- Adalet Hizmetleri Tazminatı

2. Hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri, hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.

3. Bu zam ve tazminatların hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ödeneceği, miktarları, ödeme usûl ve esasları ilgili kurumların yazılı isteği ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca bütün kurumları kapsayacak şekilde ve 154 üncü madde uyarınca katsayının Bakanlar Kurulunca değiştirilmesi durumu hariç yılda bir defa olmak üzere hazırlanır ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.

1. A 2. D 3. D

Katsayı (Madde 154)

1.

I. Memleketin ekonomik gelişmesi
II. Genel geçim şartları
III. Devletin mali imkânları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Bakanlar Kurulu, mali yılın ikinci yarısında aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak kat sayıyı değiştirmek için yukarıdakilerden hangisi veya hangilerini göz önünde bulundurur?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I, II ve III

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre gerekli hâllerde mali yılın ikinci yarısı için, Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilen kat sayıları aşağıdakilerden hangisi değiştirmeye yetkilidir?**

A) TBMM B) Maliye Bakanı
C) Başbakan D) Bakanlar Kurulu

3. **Memurların maaş gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek göstergelerin aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak katsayı, memleketin ekonomik gelişmesi, genel geçim şartları ve devletin mali imkânları göz önünde bulundurulmak suretiyle hangi mevzuatta tespit edilir?**

A) Genel Bütçe Kanunu
B) Harcırah Kanunu
C) Kamu Personeli Genel Tebliği
D) Sosyal Güvenlik Kanunu

Çözüm

Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere **Genel Bütçe Kanunu** ile tespit olunur. Ancak **mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle Bakanlar Kurulu bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir**.

Katsayılardaki değişiklik aylıklarda artış veya eksiliş sayılmaz.

1. D 2. D 3. A

Yurt dışındaki memurlardan geçici görevle merkeze çağrılanların aylıkları (Madde 181)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle en çok kaç ay süreyle merkeze çağrılabilir?

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

Çözüm

Sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle **en çok bir ay süre ile** merkeze çağrılabilir. Bu süre içinde aylığı katsayılı ödenir.

1. D

Aile yardımı ödeneği (Madde 202)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aylık alan personelin çocukları için alacağı çocuk yardımı gösterge rakamı nedir?

A) 1825

B) 1500

C) 500

D) 250

Çözüm

Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72'nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. Bu fıkrada yer alan gösterge rakamlarını 3 katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir.

1. D

Doğum yardımı ödeneği (Madde 207)

Mülga: 27/3/2015-6637/23 md.

Ölüm yardımı ödeneği (Madde 208)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarından, memur olmayan eşi ile aile yardım ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere (ek gösterge dâhil) hangisi aylık tutarında ölüm yardım ödeneği verilir?

A) En yüksek Devlet memuru aylığının iki katı kadar

B) En yüksek Devlet memuru aylığının yarısı kadar

C) En yüksek Devlet memuru aylığı tutarı kadar

D) Memurun en son aldığı aylık tutarı kadar

Çözüm

Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere **en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında**, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımı ödeneği verilir

Ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için hacizedilemez.

1. C

Sosyal Haklar ve Yardımlar

1. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan sosyal hak ve yardımlardan değildir?

A) Giyecek yardımı

B) Yakacak yardımı

C) Yiyecek yardımı

D) Cenaze giderleri

Çözüm

Sosyal Haklar ve Yardımlar şunlardır:: Emeklilik hakları, Hastalık ve analık sigortası, Yeniden işe alıştırma, Memurların sosyal tesis ihtiyaçları, Devlet memurları için konut kredisi, Devlet memurları için konut, Öğrenim bursları ve yurtları, Sınıfta kalan çocuklar için burs verilemiyeceği, Mahrumiyet yerinden başka yere atanan, ölen, emekliye ayrılanların burs haklarının devamı, Aile yardımı ödeneği, Aile yardımı ödeneğinin ödeme usûlü, Aile yardımı ödeneğine hak kazanma, Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme, Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmiyecek haller, Doğum yardımı ödeneği, Ölüm yardımı ödeneği, Tedavi yardımı, Cenaze giderleri, Giyecek yardımı, Yiyecek yardımı.

1. B

Kurumların memurlarını hizmet içinde yetiştirme esasları (Madde 214)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim aşağıdaki hangi mevzuat dâhilinde yürütülür?

A) Tüzük

B) Yönetmelik

C) Yönerge

D) Kanun

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarının yetiştirilmelerini sağlamak, verimliliğini arttırmak ve daha sonraki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, aşağıdakilerden hangisi tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dâhilinde yürütülür?

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Personel Başkanlığı

C) Devlet Planlama Teşkilatı

D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Çözüm

Kurumların memurlarını hizmet içinde yetiştirme esasları: (Madde 214)

Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, Devlet Personel Başkanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür.

1. B 2. B

Mecburi hizmet (Madde 224)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere üç ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yüklenecekleri mecburi hizmet süreleri yurt dışında bulundukları sürenin ne kadarıdır?

A) İki katı kadar

B) Bulundukları süre kadar

C) Yarısı kadar

D) Üçte biri kadar

Çözüm

İlgili Bakanlığın isteği, Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

a. Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,

b. Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin iki katı kadar,

Mecburi hizmetle yükümlüdürler.

Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere 3 ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yurtdışında kaldıkları **sürenin iki katı kadar** mecburi hizmet yüklenir.

1. A

Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme (Ek Madde 8)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Geçici süreli görevlendirme" **ile ilgili olarak aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?**

A) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

B) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer mali ve sosyal haklarını kurumlarından alır.

C) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez.

D) Geçici süreli görevlendirilen memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi hakları devam etmez.

Çözüm

Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:

a. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, memurun görevlendirileceği kurumda göreve ilişkin 4 üncü ve daha yukarı bir dereceden boş bir kadronun bulunması şarttır.

b. Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

c. Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer malî ve sosyal haklarını kurumlarından alır. Bu memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

d. Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

e. Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.

f. Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

Birinci fıkrada belirtilen hâller dışında memurlar, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebilir.

1. D

Yurtdışı Eğitim Masraflarının Tahsili (Ek Madde 34)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışında okutulanlar ile yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini arttırmak, staj yapmak veya benzeri bir nedenle geçici süreli görevlendirilmek suretiyle üç ay veya daha fazla süre ile yurt dışına gönderilen kamu personelinin mecburi hizmet süresi ne kadardır?

A) Yurt dışında bulundukları süre kadardır.

B) Yurt dışında bulundukları sürenin yarısı kadardır.

C) Yurt dışında bulundukları sürenin iki katı kadardır.

D) Yurt dışında bulundukları sürenin üçte ikisi kadardır.

Çözüm

İlgili kanunlarına göre; öğrenim yapmak, yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak, staj yapmak veya benzeri bir nedenle geçici süreli görevlendirilmek suretiyle, üç ay veya daha fazla süre ile yurtdışına gönderilen kamu personeli yurtdışında bulundukları **sürenin iki katı kadar mecburi hizmetle** yükümlüdürler. Bu şekilde yurt dışına gönderilecek personelden, örneği Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanmış "Yüklenme Senedi ile Muteber İmzalı Müteselsil Kefalet Senedi" alınır.

1. C

657 SAYILI DEVLET MEMURLUĞU (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır." **ifadesi aşağıdakilerin hangisinin tanımıdır?**

   A) Sınıflandırma
   B) Kariyer
   C) Liyakat
   D) İntibak

2. **Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer verilen istihdam şekillerine göre çalıştırılacak personelden biridir?**

   A) Araştırma görevlisi
   B) Uzman çavuş
   C) İşçi
   D) Savcı

3. **Aşağıda verilen personelden hangisi, özlük hakları bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun dışında özel kanun hükümlerine tabidir?**

   A) Sözleşmeli personel
   B) Geçici personel
   C) Memur
   D) Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek" **fiilini işleyip disiplin cezası alan bir memura bu fiilin 3 yıl içerisinde tekerrürü hâlinde aşağıdaki cezalardan hangisi verilir?**

   A) Uyarma
   B) Kınama
   C) Aylıktan kesme
   D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

5. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesine göre Millî Eğitim Bakanlığında istihdam edilecek sözleşmeli personele ödenecek ücretlerin tespitini aşağıdakilerden hangisi belirler?**

   A) Bakanlar Kurulu
   B) Devlet Personel Başkanlığı
   C) Maliye Bakanlığı
   D) Tarım Bakanlığı

6. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu kaç gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler?**

   A) 5
   B) 7
   C) 10
   D) 15

7. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadrolarının yetkili organlarınca hazırlanarak tamamlanmasından sonra aşağıdakilerden hangisinin onayı alınması zorunludur?**

   A) Bakanlar Kurulunun
   B) İçişleri Bakanlığının
   C) Maliye Bakanlığının
   D) Başbakanın

8. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki hangi derecede kadro ihdas edilebilmesi için ayrıca Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu Kararı alınması şartı aranmaz?**

   A) Birinci derecede
   B) İkinci derecede
   C) Dördüncü derecede
   D) Beşinci derecede

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Teknik Hizmetler Sınıfında sayılmayan personelden biridir?

A) Çay eksperi

B) Yöneylemci

C) Kimyager

D) Biyolog

10. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, Genel İdare Hizmetleri Sınıfında görev yapan personelden biridir?

A) Kaymakam

B) İlçe Milli Eğitim Müdürü

C) Öğretmen

D) Hizmetli

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenlerin giriş ve yükselebileceği derece ve kademeyi göstermektedir?

	Giriş Derece/kademe	Yükselinebilecek Derece/kademe
A)	10/1	2/Son
B)	10/2	2/Son
C)	10/2	1/Son
D)	10/3	1/Son

12. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, üniversitelerin güzel sanatlar fakültesi resim bölümünden mezun olan bir öğretmenin memuriyete giriş derece ve kademesi ne olmalıdır?

A) 9 uncu derece 1 inci kademe

B) 9 uncu derece 2 nci kademe

C) 9 uncu derece 3 üncü kademe

D) 8 inci derece 1 inci kademe

13. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin ne kadarının her yılı bir kademe ilerlemesine esas olacak şekilde değerlendirilir?

A) 4/3

B) tamamı

C) 2/3

D) 1/3

14. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıda verilen ödemelerden hangisi hiçbir vergi ve kesintiye tabi <u>tutulmaz</u>?

A) Aylık

B) Fazla çalışma ücreti

C) Ölüm yardımı

D) Vekâlet ücreti

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylığının kaldırılmasında üst süre ne kadardır?

A) 12 ay

B) 24 ay

C) 25 ay

D) 30 ay

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aday memurlara ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim farklı kurumda yapılabilir.

B) Aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

C) Aday olarak atanan memurlar önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime tabi tutulurlar.

D) Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi aday memurların adaylık devresi içinde görevine son verilme nedenlerinden biri değildir?

A) Hazırlayıcı eğitim devresinde başarısız olmak

B) Staja katılamamak

C) Göreve devamsızlık etmek

D) Adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumlar

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluklardan biri değildir?

A) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliği

B) Başbakan Başmüşavirliği

C) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği memurlukları

D) Kaymakam

19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluklardan biridir?

A) Hakimler ve Savcılar Kurulu üyelikleri

B) Danıştay üyelikleri

C) Din İşleri Yüksek Kurulu Üyelikleri

D) Sayıştay üyelikleri

20. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, atanmalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresine ilişkin olarak aynı yerdeki görevlere atanan memurlar ne kadar süre içinde işe başlamak zorundadırlar?

A) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği günü izleyen iş günün içerisinde

B) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği 7 gün içerisinde

C) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği 10 gün içerisinde

D) Atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği 15 gün içerisinde

21. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, savaş ve olağanüstü hallerde memurların atanmalarında görev yerine hareket ve işe başlama sürelerinin kısaltılması kararını aşağıdaki mercilerden hangisi verir?

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) TBMM

D) Bakanlar Kurulu

22. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi kademelerde ilerleme şartlarından biridir?

A) Bulunduğu kademede en az iki yıl çalışmış olması

B) O yıl içinde olumlu sicil almış bulunması

C) Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması

D) Bulunduğu kadronun ihdasının yapılmış olması

23. "657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, olağanüstü mâzeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartıyla bir ay kaydına tabi değildirler."

Hükmüne uygun olarak memuriyetten çekilenler kaç ay geçmeden Devlet memurluğuna alınmazlar?

A) 6 B) 5 C) 4 D) 3

24. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, öğretmenlere aşağıdakilerden hangisi ikinci görev olarak yaptırılabilir?

A) Müdür yardımcılığı

B) Eğitim uzmanlığı

C) İlköğretim müfettişliği

D) Şube müdürlüğü

PEGEM AKADEMİ

25. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlara hastalıkları halinde, verilecek raporlarda gösterilecek lüzum üzerine, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde <u>en çok</u> kaç ay izin verilir?

A) 6 ay

B) 12 ay

C) 18 ay

D) 24 ay

26. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalıklar dışındaki diğer hastalık hâllerinde <u>en çok</u> kaç ay izin verilir?

A) 6 ay

B) 12 ay

C) 18 ay

D) 24 ay

27. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, usûlsüz müracaat veya şikâyette bulunan memurlar hakkında aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır?

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

28. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurluğundan çıkarılmayı gerektiren hallerden biridir?

A) Herhangi bir siyasî parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

B) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak

C) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek

D) Siyasî partiye girmek

29. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluktan çıkarma cezasında ne kadar süre içerisinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğramış sayılır?

A) 3 ay

B) 6 ay

C) 9 ay

D) 12 ay

30. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme cezası verilen bir öğretmene, verilen cezanın ne kadar süre içerisinde uygulanması gerekmektedir?

A) Cezanın veriliş tarihini takip eden aybaşında uygulanır.

B) Cezanın veriliş tarihinden itibaren 7 gün içinde uygulanır.

C) Cezanın veriliş tarihinden itibaren 10 gün içinde uygulanır.

D) Cezanın veriliş tarihinden itibaren 15 gün içinde uygulanır.

31. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kınama cezası alan bir öğretmen, aldığı cezanın uygulanmaya başlanmasından kaç yıl sonra sicil dosyasından silinmesini isteyebilir?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

32. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi disiplin amirleri tarafından verilen bir cezada idarî yargı yoluna <u>başvuramaz</u>?

A) Aylıktan kesme

B) Kınama

C) Uyarma

D) Görevden uzaklaştırma

33. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, soruşturmanın herhangi bir safhasında okul müdürünün görevi başında kalmasında sakınca görülmesi halinde aşağıdakilerden hangisi görevden uzaklaştırmaya yetkilidir?

A) İl Disiplin Kurulu
B) İl milli eğitim müdürü
C) Yüksek Disiplin Kurulu
D) Kaymakam

34. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan öğretmene aylıkların ödenmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Üçte biri ödenir
B) Üçte ikisi ödenir
C) Yarısı ödenir
D) Aylık ödenmez

35. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin kovuşturmasında memur en çok kaç ay görevinden uzaklaştırılabilir?

A) 3 B) 6 C) 9 D) 12

36. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenmesi gereken ödeneklerden biridir?

A) İş riski zammı
B) İş güçlüğü zammı
C) Malî sorumluluk tazminatı
D) Eleman teminindeki güçlük zammı

37. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurlara verilmesi gereken zamlardan biri değildir?

A) İş güçlüğü zammı
B) İş riski zammı
C) İlave eğitim öğretim zammı
D) Eleman teminindeki güçlük zammı

38. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurları "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç hangi süre içerisinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yemin ederler?

A) 3 ay
B) 2 ay
C) 1 ay
D) 15 gün

39. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar yüzde (%) kaçı oranında eksik ödenir?

A) 25 B) 20 C) 15 D) 10

40. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlardan 2'nci derecede aylık alanlar için yüzde kaç oranında Eğitim, Öğretim Tazminatı ödenir?

A) 100 B) 95 C) 90 D) 85

41. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, genel İdare hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda görev yapan yedinci dereceden aylık alan Şube Müdürüne yüzde (%) kaç oranında özel hizmet tazminatı ödenir?

A) 80 B) 75 C) 70 D) 60

42. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazananlardan son kaç yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir?

A) 5 B) 7 C) 8 D) 10

43. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre özürlü personel çalıştırma yükümlülüğüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında özürlü çalıştırmak zorundadır.

B) %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kurulusun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam boş kadro sayısı dikkate alınır.

C) Özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur.

D) Kamu kurum ve kuruluşlarınca özürlü personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkinin usûl ve esaslar ile diğer hususlar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüsü alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

44. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurluğuna alınacaklarda aranacak genel şartlardan biri değildir?

A) Türk vatandaşı olmak

B) 18 yaşında olmak

C) Askerlikle ilgisi bulunmamak

D) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

45. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yabancı memleketlerin resmî kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, aşağıdakilerden hangisinin onayı ile memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla kadar aylıksız izin verilebilir?

A) Başbakan

B) İlgili Bakan

C) Bakanlar Kurulu

D) Müsteşar

46. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangi boş kadroya açıktan vekil atanabilir?

A) Kasaba imamlığı

B) Şube müdürü

C) Kaymakam

D) İlçe milli eğitim müdürü

47.

I. Malullük

II. Yaş haddi

III. Ölüm

IV. Nakil

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluğun sona ermesine ilişkin olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğru olarak bir arada verilmiştir?

A) I, II ve III B) I, II ve IV

C) II, III ve IV D) I, III ve IV

48. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre (illerin dışında) merkezde aşağıdakilerden hangisi tarafından tespit olunur?

A) Başbakan

B) Bakanlar Kurulu

C) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı

D) Bakan

49.

I. Verilen emirleri zamanında yapmamak

II. Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

III. Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek

IV. İkamet ettiği ilin hudutlarını izinsiz terk etmek

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurlarına yukarıdaki hangi fiillerden dolayı kınama cezası verilebilir?

A) I ve II

B) Yalnız II

C) II ve III

D) Yalnız IV

50. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir devlet memurunun "Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak" **fiilinde bulunması halinde hangi ceza verilir?**

A) Aylıktan kesme

B) Devlet memurluğundan çıkarma

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Kınama

51. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme cezası alan bir devlet memurunun aylığından hangi oranda kesinti yapılır?

A) Brüt aylığından 1/20-1/4 arasında

B) Brüt aylığından 1/30-1/8 arasında

C) Brüt aylığından 1/10-1/8 arasında

D) Brüt aylığından 1/15-1/4 arasında

52. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, fiilin ağırlık derecesine göre kademe ilerlemesi cezası alan bir devlet memuru bulunduğu kademede kaç yıl durdurulur?

A) 1-3 B) 2-4 C) 2-5 D) 4

53. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye yetkilidir?

A) Sayıştay

B) Kamu Görevlileri Etik Kurulu

C) Danıştay

D) İçişleri Bakanlığı

54. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarına tanınan genel haklardan biridir?

A) Grev

B) Mal bildirimi

C) Fazla çalışma ücreti

D) Güvenlik

55. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarına tanınan sosyal haklar ve yardımlardan biri değildir?

A) Ders ve konferans ücretleri

B) Cenaze giderleri

C) Giyecek yardımı

D) Emeklilik

56. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen ve memurca ödenmesi kabul edilen zarar hangi merciin kararına göre ödenir?

A) Atamaya yetkili amir

B) Disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu

C) Zarar tespit komisyonu

D) Zarara uğrayan kurumun en üst yöneticisi

57. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, askerlik görevini tamamlayıp görevine dönmek isteyen memurların, terhis tarihinden itibaren kaç gün içerisinde kurumlarına başvurmaları gerekmektedir?

A) 15 B) 20 C) 25 D) 30

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre özürlü açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları özürlülere ilişkin taleplerini her yıl hangi ayda Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır?

A) Ekim

B) Kasım

C) Aralık

D) Ocak

59. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurlarının disiplin cezalarına karşı savunma verme süresi kaç gündür?

A) 45 B) 30 C) 15 D) 7

60. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi tarafından eğitim birim ve merkezlerinin kuruluş ve işleyişlerini düzenlemek amacıyla yönetmelik hazırlayabilir?

A) Bakanlar Kurulunca

B) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığınca

C) Kurumlarınca

D) Milli Eğitim Bakanlığınca

61. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları eğitimi genel plânı, ilgili kurumların görüşleri alındıktan sonra aşağıdakilerden hangisi tarafından yayınlanan kararname ile yürürlüğe konulur?

A) Cumhurbaşkanı

B) TBMM

C) Başbakan

D) Bakanlar Kurulu

62. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir?

A) Milli Eğitim Bakanlığı

B) İçişleri Bakanlığı

C) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı

D) Yüksek Denetleme Kurulu

63. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet tarafından okutulanlardan, yurt dışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler öğrenim sürelerinin kaç katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler?

A) Öğrenim süreleri kadar

B) Bir katı kadar

C) İki katı kadar

D) Üç katı kadar

64. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kamu kurum ve kuruluşları yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak memurlarının başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, aşağıdakilerden hangisinin uygun görüşü alınmak kaydıyla, değerlendirme ölçütleri belirleyebilir?

A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının

B) Türkiye İş Kurumunun

C) Devlet Personel Başkanlığının

D) İlgili bakanlığının

65. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi için devlet memurlarının mal bildiriminde bulunma zorunluluğu bulunmamaktadır?

A) Anne ve babasına ait taşınır ve taşınmaz mallar

B) Eşine ait taşınır ve taşınmaz mallar

C) Velâyetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz mallar

D) Kendisine ait alacak ve borçlar

66. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, grev yasağına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Devlet memurları grev kararı veremezler

B) Devlet memurları greve ilişkin olarak propaganda yapabilirler

C) Devlet memurları grev tertipleyemezler

D) Devlet memurları grev ilân edemezler

67. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurluğuna ilk defa veya yeniden atananlardan süresi içerisinde göreve başlamayanlar kaç yıl süreyle devlet memuru olarak istihdam edilemezler?

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

68. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde kaç saat süt izni verilir?

A) Bir saat

B) Bir buçuk saat

C) İki saat

D) Üç saat

69. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, erkek memura, eşinin doğum yapması sebebiyle isteği üzerine kaç gün izin verilir?

A) 10 B) 5 C) 4 D) 3

70. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi mazeret izinlerinden biri değildir?

A) Doğum

B) Evlenme

C) Boşanma

D) Ölüm

71. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarına tanınan genel haklardan biri değildir?

A) Uygulamayı isteme

B) Güvenlik

C) Toplu şikayet ve toplu müracaat

D) İzin

72. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesi aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini ifade eder?

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

73. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunması halinde memur hakkında aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır?**

A) Devlet memurluğundan çıkarma

B) Aylıktan kesme

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Kınama

74. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini bir sisteme dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında Devlet memurlarının güvenliğe sahip kılınması aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?**

A) Liyakat

B) Kariyer

C) Sınıflandırma

D) İstihdam

75. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarının görev ve sorumluluklarından biri değildir?**

A) Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymak zorundadır

B) Amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür

C) Görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludur

D) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı olmasına rağmen, amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmaya mecbur değildir.

76. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadrosu kaldırılan memurlar, en geç kaç ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar?**

A) 6 B) 5 C) 4 D) 3

77. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, son kaç yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır?**

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

78. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adayların yetiştirilmesine ilişkin olarak eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir?**

A) Başbakanlıkça

B) Bakanlar Kurulunca

C) Çalışma Bakanlığınca

D) Devlet Bakanlığınca

79. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurların atanmalarında görev yerine hareket ve işe başlama sürelerinin olağanüstü hallerde kısaltma kararını aşağıdaki mercilerden hangisi verir?**

A) Bakanlar Kurulu

B) Valilik

C) Kurumun bağlı olduğu devlet bakanı

D) Devlet Personel Başkanlığı

80. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre başka yerdeki bir göreve atananlardan 15 gün içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile en fazla kaç günlük bir süre daha verilebilir?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

81. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurun mazeretsiz olarak kaç gün görevini terk etmesi halinde memuriyetten istifa etmiş sayılır?**

A) 5 B) 10 C) 15 D) 30

82. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi liyakat ilkesi kapsamında değerlendirilemez?**

A) Sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme

B) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girme

C) Sınıflar içinde ilerleme

D) Görevin sona erdirilmesi

83. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmayan memurlara aşağıdaki cezalardan hangisi verilir?**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Aylıktan kesme

84. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi memurların ödev ve sorumlulukları arasında yer almaz?**

A) Sadakat içinde çalışma

B) Tarafsızlık içinde bulunma

C) Amire bağlılık içinde çalışma

D) İşbirliği içinde çalışma

85. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adaylık süresi içinde göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin kurumdan ilişkilerinin kesilmesini aşağıdakilerden hangisi teklif edebilir?**

A) Hizmetiçi eğitim müdürü

B) Kurs yöneticisi

C) Atamaya yetkili amir

D) Disiplin amirleri

86. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlayan bir memura aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi verilir?**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Uyarma

C) Kınama

D) Maaş kesimi

87. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, "Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi" **aşağıdaki disiplin cezalarından hangisinin tanımıdır?**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

88. Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında .... içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıda boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 10 gün

B) 15 gün

C) 1 ay

D) 2 ay

89. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olmaları nedeniyle ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) kaç yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar?

A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

90. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrür ederse ne kadar ceza uygulanır?

A) Bir derece ağır ceza

B) İki misli ceza

C) 6 aylık ceza

D) 12 aylık ceza

91. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi, memurların başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli olarak görevlendirilebilmeleri için gereken şartlardan biri değildir?

A) Geçici süreli görevlendirmenin memurların görevleriyle ilgili olması

B) Geçici görevlendirilecek memurun muvafakati

C) Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü

D) Memurun en az on yıllık kıdeminin bulunması

92. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, üstün başarı belgesi aşağıdakilerden hangisine verilir?

A) Bir yıl içerisinde iki defa başarı belgesi alanlara

B) Üç yıl üst üste olumlu sicil alanlara

C) Üç defa başarı belgesi alanlara

D) Hizmette sekiz yılını dolduran tüm memurlara

93. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurunun erkek çocuğu için verilen aile yardımı ödeneği kural olarak çocuk kaç yaşını doldurunca kadar ödenir?

A) 27 B) 25 C) 21 D) 18

94. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir.

B) Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden ay başında uygulanır.

C) Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması hâli, ayrıca disiplin cezası uygulanmasına engel olur.

D) Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

95. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, derece içinde görevin önemi veya sorumluluğu artmadan memurun aylığındaki ilerlemeye ne ad verilir?

A) Kademe

B) Derece

C) Tahsis

D) Kadro

96. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, hastalık sebebiyle resmî yataklı tedavi kurumlarında yatarak görülen tedavi süreleri hariç olmak üzere, bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması hâlinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar yüzde kaç eksik ödenir?

A) 15 B) 20 C) 25 D) 30

97. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi uyarma cezasını gerektiren fiil ve hâller arasında yer alır?

A) Görev sırasında amire hâl ve hareketi ile saygısız davranmak

B) Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak

C) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

D) Verilen emirlere itiraz etmek

98. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanabilmesi için memurların son kaç yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almamış olması gerekir?

A) 3 B) 5 C) 6 D) 8

99. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun memurlar için öngördüğü hizmet sınıflarından biri değildir?

A) Din hizmetleri sınıfı

B) Ulaştırma hizmetleri sınıfı

C) Emniyet hizmetleri sınıfı

D) Millî istihbarat hizmetleri sınıfı

100. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlara ilişkin yasaklar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Sendika ve üst kuruluşlara üye olamazlar.

B) Herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamazlar.

C) Görevlerinden ayrılmış olsalar bile kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri yetkili bakanın izni olmadıkça açıklayamazlar.

D) Hediye isteyemez, menfaat sağlama amacıyla hediye kabul edemezler.

1. B	2. C	3. D	4. D	5. A	6. D	7. B	8. D	9. D	10. B	11. A	12. D	13. C	14. C	15. B	16. A	17. B	18. D	19. C	20. A
21. D	22. C	23. A	24. A	25. C	26. B	27. A	28. D	29. B	30. A	31. D	32. D	33. D	34. B	35. A	36. C	37. C	38. C	39. A	40. A
41. D	42. C	43. B	44. C	45. B	46. A	47. A	48. B	49. A	50. C	51. B	52. A	53. B	54. D	55. A	56. B	57. D	58. A	59. D	60. C
61. D	62. C	63. C	64. C	65. A	66. B	67. D	68. D	69. A	70. C	71. C	72. B	73. A	74. A	75. D	76. A	77. D	78. A	79. A	80. D
81. B	82. A	83. C	84. C	85. D	86. A	87. A	88. C	89. C	90. A	91. D	92. C	93. B	94. C	95. A	96. C	97. B	98. D	99. B	100. A

ÇÖZÜMLER

1. Temel ilkeler:

– Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A. Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B. Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C. Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır. **(Madde 3)**

Cevap B

2. İstihdam şekilleri:

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür. **(Madde 4)**

Cevap C

3. **Özel kanunlara tabi olanlar**

- Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri;
- Hâkimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar,
- Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları,
- Üniversitelerin, İktisadî ve Ticarî İlimler Akademilerinin,
- Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin,
- Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin,
- Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları,
- Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri,
- Genelkurmay Mehteran Bölüğü Sanatkârları,
- Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuar ve orkestralarının sanatkâr memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri;
- Spor-Toto Teşkilâtında çalışan personel;
- Subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarmalar
- Emniyet Teşkilâtı mensupları

özel kanunları hükümlerine tabidir. **(Madde 1)**

Cevap D

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek" fiilini işleyip disiplin cezası alan bir memura bu fiilin 3 yıl içerisinde tekerrürü hâlinde "Kademe ilerlemesinin durdurulması" cezası verilir.

Cevap D

5. Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin **üst sınırları** ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullandırılacak izinler ve bu hususlara ilişkin esas ve usûller **Bakanlar Kurulunca** kararlaştırılır. **(Madde 4)**

Cevap A

6. **Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı**

- Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz,
- ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz,
- ticarî mümessil veya ticarî vekil veya kolektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar.
- (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç).
- Eşleri, reşit olmayan veya mahsur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler. **(Madde 28)**

Cevap D

7. İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birliklerin kadroları yetkili organlarınca hazırlanarak **İçişleri Bakanlığının onayı** ile tamamlanır. **(Madde 33)**

Cevap B

8. **1, 2, 3 ve 4 üncü derecede, kadro ihdas edilebilmesi için ayrıca Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması şarttır**. (Millî Güvenliğe ilişkin kadrolar dairesince hazırlanır ve özel kanununda yazılı şekle uygun olarak onanır.) **(Madde 34)**

Cevap D

9. II - TEKNİK HİZMETLER SINIFI

Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatcı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 9/5/1969 tarih 1177 sayılı Kanunlara göre tütün eksperi yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder. **(Madde 36)**

Cevap D

10. I - GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI

Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder. **(Madde 36)**

Cevap B

11.

	Giriş		Yükselinebilecek	
Öğrenim Durumu	Derece	Kademe	Derece	Kademe
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son

(Madde 36)

Cevap A

12. Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları(1), Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları(2), öğrenimlerine göre tesbit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece ilave edilir. **(Madde 36)**

Cevap D

13. Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir. **(Madde 36)**

Cevap C

14. Ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilmez. **(Madde 208)**

Cevap C

15. Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz. **(Madde 54)**

Cevap B

16. Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır. **(Madde 55)**

Cevap A

17. **Adaylık Devresi İçinde Göreve Son Verme**

- Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla
- adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları,
- göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin

sicil amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. **(Madde 56)**

Cevap B

18. **İstisnai Memurluklar**

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına, Başbakan Başmüşaviri, (...) Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı, Müşavir Avukat ve Şube Müdürleri (Uzman) (*), Başbakan Müşavirliklerine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanı ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşaşavirliğine, Başbakanlık ve Bakanlık Müşavirlikleriyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliklerine, Başbakanlık Basın Müşavirliğine, Bakanlar Kurulu Sekreterliğine, Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri Kadrolarında veya kadro açıklamalar bölümünde özel nitelikli olarak gösterilen görev yerlerine Özel Kalem Müdürlüklerine, Valiliklere, Büyükelçiliklere, Elçiliklere, Daimi Temsilciliklere, dış kuruluşlarda çalışma müşavirlikleri nezdinde görevlendirilecek sendika uzmanlıklarına, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine, Milli İstihbarat Teşkilatı Memurluklarına, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliklerine, Hukuk Müşavirliğine ve Genel Sekreter Sekreterliğine, bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir. Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, "olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin" atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır. **(Madde 59)**

Cevap D

19. Din İşleri Yüksek Kurulu Üyelikleri, istisnai memurluklar arasında sayılmıştır. **(Madde 59)**

Cevap C

20. Atanmalarda Görev Yerine Hareket ve İşe Başlama Süresi

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

A. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine **tebliğ gününü,**

B. Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren **15 gün içerisinde** o yere hareket ederek belli yol süresini,

İzleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. **(Madde 62)**

Cevap A

21. İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle atananların **görev yerine hareket ve işe başlama süreleri,** savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Bakanlar Kurulu Kararı ile kısaltılabilir. **(Madde 62)**

Cevap D

22. Kademelerde İlerleme Şartları

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede **en az bir yıl çalışmış** olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır. **(Madde 64)**

Cevap C

23. Olağanüstü mâzeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartıyla bir ay kaydına tabi değildirler." Hükmüne **uygun olarak memuriyetten çekilenler altı ay geçmeden, Devlet memurluğuna alınmazlar.** **(Madde 97)**

Cevap A

24. Asıl görevlerinin yanında:

A) Tabiplere; sağlık müdürlüğü, sağlık müdür yardımcılığı, baştabiplik ve baştabip yardımcılığı,

B) Diş hekimlerine ve veterinerlere; meslekleri ile ilgili baştabiplik,

C) Veteriner, diş hekimi ve eczacılara; baştabip yardımcılığı,

D) **Öğretmenlere; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri,**

İkinci görev olarak yaptırılabilir. **(Madde 88)**

Cevap A

25. Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, **kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye** ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde **onsekiz aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.** **(Madde 105)**

Cevap C

26. Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, **kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye** ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde **onsekiz aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.** **(Madde 105)**

Cevap B

27. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır.

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usûl ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,

b) Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek,

c) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,

d) **Usûlsüz müracaat veya şikâyette bulunmak.**

e) Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,

f) Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,

g) Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak,

h) Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak. **(Madde 125)**

Cevap A

28. Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a). İdeolojik veya siyasî amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,

b. Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasî veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

c. Siyasî partiye girmek,

d. Özürsüz olarak, bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek,

e. Savaş, olağanüstü hal veya genel âfetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

f. Amirine ve maiyetindekilere fiili tecavüzde bulunmak,

g. Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

h. Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,

i. Siyasî ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,

j. Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,

k. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek. **(Madde 125)**

Cevap D

29. Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin **öğrenildiği tarihten itibaren;**

A. **Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,**

B. **Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.**

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet **iki yıl içinde** disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar. **(Madde 127)**

Cevap B

30. Disiplin cezaları **verildiği tarihten itibaren** hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip **eden aybaşında** uygulanır.

Verilen disiplin cezaları **(Değişik: 13/2/2011-6111/112 md.) üst disiplin amirine,** Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca **Devlet Personel Başkanlığına** bildirilir. **(Madde 132)**

Cevap A

31. Disiplin Cezalarının Bir Süre Sonra Özlük Dosyasından Silinmesi

Disiplin cezaları memurun **özlük dosyasına** işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur **uyarma** ve **kınama** cezalarının **uygulanmasından 5 sene,** diğer cezaların uygulanmasından **10 sene sonra** atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir. **(Madde 133)**

Cevap D

32. Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir. **(Madde 135)**

Cevap D

33. **Görevden uzaklaştırmaya yetkililer şunlardır:**

a. **Atamaya yetkili âmirler**

b. **Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri**

c. **İllerde valiler**

d. **İlçelerde kaymakamlar** (İlçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.) Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir. **(Madde 138)**

Cevap D

34. Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının **üçte ikisi** ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler. **(Madde 141)**

Cevap B

35. **Görevden uzaklaştırma: bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir.** Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır. **(Madde 145)**

Cevap A

36. Mali sorumluluk tazminatı: Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenen parayı, ifade eder **(Madde 147)**

Cevap C

37. Zamlar:

a. Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara **iş güçlüğü zammı,**

b. Hayat ve sağlık için tehlike arzeden hizmetlerde çalışanlara **iş riski zammı,**

c. Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere **mali sorumluluk zammı,**

d. Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için **temininde güçlük zammı,** ödenir. **(Madde 152)**

Cevap C

38. Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle ederler. (Madde 6)

Cevap C

39. Hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri, hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar %25 eksik ödenir. **(Madde 152)**

Cevap A

40. **Eğitim, Öğretim Tazminatı**

Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlara; (Öğretmen unvanlı kadrolarda bulunanlardan okul müdürü ve okul müdür yardımcısı, yönetici ve eğitim uzmanı olarak görevlendirilenler ile cezaevi okullarında çalışan öğretmenler dahil ilköğretim Müfettişleri hariç olmak üzere)

a. 1-2'nci derecelerden aylık alanlar için % 100 üne,

b. 3 ve 4 üncü derecelerden aylık alanlar için % 95 ine,

c. Diğer derecelerden aylık alanlar için % 85 ine,(1)

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarına atelye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmeni olarak Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen ünvanlı kadrolara atananlardan Bakanlar Kurulunca belirlenecek okul, kurum ve branşlarda görev yapanlara ayrıca;

a. Dört yıl veya daha fazla yükseköğrenim görenler için % 15 ine,

b. Üç ve iki yıllık yükseköğrenim görenler için % 10 una, kadar, bu nispetleri aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek esas, ölçü ve nispetler dahilinde yukarıdaki tazminatlar ödenir. **(Madde 152)**

Cevap A

41. **Özel Hizmet Tazminatı**

a. Genel İdare hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda bulunanlarla üst yönetim görevi yapan personelden;

1. Birinci derece kadrolarda bulunanlar için % 345 ine,
2. İkinci derece kadrolarda bulunanlar için % 100 üne,
3. Üçüncü derece kadrolarda bulunanlar için % 80 ine,
4. Dördüncü derece kadrolarda bulunanlar için % 70 ine,
5. Beş, Altı ve Yedinci derecelerden aylık alan Şube Müdürü, Müdür, Sayman (Muhasip ve muhasebeci kadrosunda olanlar dahil), Başkan ve bunların yardımcıları için % 60 ına, bu nispetleri aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek esas, ölçü ve nispetler dahilinde yukarıdaki tazminatlar ödenir. **(Madde 152)**

Cevap D

42. Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azamî **yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve** (Değişik: 13/2/2011- 6111/117md.) **son sekiz yıllık süre içinde** herhangi bir disiplin cezası almayanların **kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.** **(Madde 37)**

Cevap C

43. Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele **ait kadrolarda % 3 oranında** özürlü çalıştırmak zorundadır. **% 3'ün hesaplanmasında** ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) **toplam dolu kadro sayısı** dikkate alınır. **(Madde 53)**

Cevap B

44. **Genel ve özel şartlar:**

Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A. Genel şartlar:

1. Türk Vatandaşı olmak,
2. Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar
3. Öğrenim şartlarını taşımak,
4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak, **(Madde 48)**

Cevap C

45. Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. **(Madde 77)**

Cevap B

46. Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, **ilkokul öğretmenliği** (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, **köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara** Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir. **(Madde 86)**

Cevap A

47. Memurluğun Sona Ermesi

Devlet memurlarının:

A. Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

B. Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi;

C. Memurluktan çekilmesi;

D. İstek, yaş haddi, malûllük ve sicil sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

E. Ölümü; hallerinde memurluğu sona erer. **(Madde 98)**

Cevap A

48. Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tespit olunur. **(Madde 100)**

Cevap B

49. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a. Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usûl ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımından kusurlu davranmak,

b. Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,

c. Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,

d. Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

e. Devlete ait resmi araç,gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,

f. Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,

g. İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,

h. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak,

i. Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak,

j. Verilen emirlere itiraz etmek,

k. Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,

l. Kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak.

m. Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek. **(Madde 125)**

Cevap A

50. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak" fiili kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hallerdendir. **(Madde 125)**

Cevap C

51. Aylıktan kesme: Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır. **(Madde 125)**

Cevap B

52. D - Kademe ilerlemesinin durdurulması : Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademede ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır. **(Madde 125)**

Cevap A

53. Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir. (Madde 29)

Cevap B

54. **Genel Haklar**

Uygulamayı isteme hakkı, Güvenlik, Emeklilik, Çekilme, Müracaat, şikâyet ve dava açma; Sendika kurma, İzin, Kovuşturma ve yargılama, İsnat ve iftiralara karşı koruma

Cevap D

55. B, C ve D seçeneklerinde verilenler devlet memurlarına tanınan sosyal haklar ve yardımlardandır.

Cevap A

56. Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir. **(Madde 12)**

Cevap B

57. Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami 30 gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar. **(Madde 83)**

Cevap D

58. Özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur. Özürlü açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları özürlülere ilişkin taleplerini **her yılın Ekim ayının** sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimi üzerine, özürlü kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir. **(Madde 53)**

Cevap A

59. Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. **(Madde 130)**

Cevap D

60. Eğitim birim ve merkezlerinin kuruluş ve işleyişleri Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle kurumlarınca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir. **(Madde 216)**

Cevap C

61. Devlet memurları eğitimi genel planı, Maliye ve Milli Eğitim Bakanlıklarıyla Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili kurumların görüşleri alındıktan sonra Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yürürlüğe konulur. **(Madde 217)**

Cevap D

62. Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir. **(Madde 220)**

Cevap C

63. İlgili Bakanlığın isteği, Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

   a. Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,

   b. Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin **iki katı** kadar,

   Mecburi hizmetle yükümlüdürler. **(Madde 224)**

Cevap C

64. Kamu kurum ve kuruluşları yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak memurlarının başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, **Devlet Personel Başkanlığının** uygun görüşü alınmak kaydıyla, değerlendirme ölçütleri belirleyebilir. **(Madde 122)**

Cevap C

65. Devlet memurları, kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler. **(Madde 14)**

Cevap A

66. Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır.

Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler. **(Madde 27)**

Cevap B

67. Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 62 nci maddedeki süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir ve bunlar 1 yıl süreyle Devlet memuru olarak istihdam edilemezler. **(Madde 63)**

Cevap D

68. Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren **ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir.** Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır. **(Madde 104/D)**

Cevap D

69. Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir. **(Madde 104)**

Cevap A

70. A, B ve D seçeneklerinde verilenler mazeret izinleri kapsamında sayılmıştır.

Cevap C

71. **Genel Haklar**

Uygulamayı isteme hakkı, Güvenlik, Emeklilik, Çekilme, Müracaat, şikâyet ve dava açma; Sendika kurma, İzin, Kovuşturma ve yargılama, İsnat ve iftiralara karşı koruma.

Cevap C

72. Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. **(Madde 125)**

Cevap B

73. Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak, Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir. **(Madde 125)**

Cevap A

74. Liyakat: Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır. **(Madde 3)**

Cevap A

75. Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:

Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar. Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır. **(Madde 11)**

Cevap D

76. **Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.** **(Madde 91)**

Cevap A

77. **Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.** **(Madde 64)**

Cevap D

78. Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. **(Madde 55)**

Cevap A

79. İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

a. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü,

b. Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini,

İzleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Bakanlar Kurulu Kararı ile kısaltılabilir. **(Madde 62)**

Cevap A

80. Başka yerdeki bir göreve atananlardan 62 nci maddedeki süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile **10 günlük bir süre** daha verilebilir. Belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın bu süre sonunda da yeni görevlerinde işe başlamayanlar memuriyetten çekilmiş sayılırlar. **(Madde 63)**

Cevap D

81. Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin **kesintisiz 10 gün devam etmesi** halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır. **(Madde 94)**

Cevap B

82. Liyakat: Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır. **(Madde 3)**

Cevap A

83. Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmayan memurlara kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir. **(Madde 125)**

Cevap C

84. A, B ve D şıklarında verilenler memurların ödev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Cevap C

85.

- Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla
- adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları,
- göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin
- disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. **(Madde 56)**

Cevap D

86. Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlayanlara kademe ilerlemesi durdurulması cezası verilir. **(Madde 125)**

Cevap A

87. Uyarma: Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. **(Madde 125)**

Cevap A

88. Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve halleri işleyenler hakkında, Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar. **(Madde 127)**

Cevap C

89. Adaylık devresi içinde veya sonunda (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre i le Devlet memurluğuna alınmazlar. **(Madde 57)**

Cevap C

90. Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların **(Değişik: 13/2/2011- 6111/111 md.)** özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. **(Madde 125)**

Cevap A

91. A, B ve C seçeneklerinde verilenler memurların başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli olarak görevlendirilebilmeleri için gereken şartlardandır. **(Ek Madde 8)**

Cevap D

92. Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir. **(Madde 122)**

Cevap C

93. Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:
    1. Evlenen çocuklar,
    2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),
    3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfeat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),
    4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar. **(Madde 206)**

Cevap B

94. Memurun ceza kanununa göre mahküm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz. **(Madde 131)**

Cevap C

95. Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir. **(Madde 64)**

Cevap A

96. Hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri, hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması halinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar % 25 eksik ödenir.

Cevap C

97. 'Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak' uyarma cezasını gerektiren fiil ve hâller arasında yer alır. **(Madde 125)**

Cevap B

98. Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır. **(Madde 64)**

Cevap D

99. "Ulaştırma hizmetleri sınıfı" 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun memurlar için öngördüğü hizmet sınıflarından biri değildir.

Cevap B

100. Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler. **(Madde 22)**

Cevap A

657 SAYILI DEVLET MEMURLUĞU (TARAMA TESTİ)

1.

I. Sınıflandırma
II. Kariyer
III. Liyakat
IV. Derecelendirme

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 3)

A) I ve II
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV

2.

I. Devlet Personel Başkanlığı
II. Hazine Müsteşarlığı
III. Maliye Bakanlığı
IV. Bakanlar Kurulu

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sözleşmeli olarak çalıştırılacak personele ödenebilecek ücretlerin üst sınırı aşağıdakilerden hangisi veya hangileri tarafından belirlenir? (Madde 4)

A) I ve II
B) Yalnız III
C) I ve III
D) Yalnız IV

3. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından biri değildir? (Madde 6, 7, 8)

A) Sadakat
B) Davranış ve işbirliği
C) Sendika kurma
D) Tarafsızlık ve devlete bağlılık

4. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, "Asli Devlet Memurluğuna" **atandıktan sonra en geç kaç gün içerisinde, yetkili amirin huzurunda yemin ederler? (Madde 6)**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

5.

I. Eşleri
II. Anne ve babaları
III. Velayeti altındaki çocukları

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları, yukarıdakilerin hangisi ve hangilerine ait taşınır ve taşınmaz mallar, alacak ve borçları hakkında mal bildiriminde bulunmazlar? (Madde 14)

A) I ve II
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III

6. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakil erden hangisi Devlet memurlarına verilen haklardan biridir? (Madde 20)

A) Çekilme
B) Grev
C) Davranış ve iş birliği
D) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma

7. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına konulan yasaklardan biri değildir? (Madde 28, 29, 30)

A) Kovuşturma ve yargılama
B) Ticaret ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunma
C) Hediye alma, menfaat sağlama
D) Denetimdeki teşebbüslerden menfaat sağlama

8. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, eşleri veya reşit olmayan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar, bu durumu kaç gün içinde bağlı bulundukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler? (Madde 28)

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

9. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, aşağıdakilerin hangisinin yazılı izni olmadıkça açıklayamazlar? (Madde 31)

A) Başbakanın
B) Müsteşarın
C) Yetkili Bakanın
D) Genel müdürün

10. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda Devlet memurları için kaç hizmet sınıfı öngörülmüştür? (Madde 36)

A) 6 B) 8 C) 10 D) 12

11. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören Devlet memurları, aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisinde yer alır? (Madde 36/I)

A) Teknik Hizmetler Sınıfı

B) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı

C) Sağlık Hizmetleri Sınıfı

D) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

12. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Genel İdare Hizmetleri Sınıfında yer alır? (Madde 36/I)

A) Komiser

B) Kaymakam

C) Mühendis

D) Memur

13.

I. Kaymakam

II. Genel Müdür

III. Vali

IV. Şube Müdürü

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Genel İdare Hizmetleri Sınıfında olanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 36)

A) I ve IV

B) II ve III

C) I ve III

D) II ve IV

14. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kurum ve kuruluşlar çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % (yüzde) kaç özürlü personel çalıştırmak zorundadırlar? (Madde 53)

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özürlüler için; özür durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici taşrada aşağıdakilerden hangisince farklı belirlenebilir? (Madde 100)

A) Başbakanlık

B) Bakanlar Kurulu

C) Mülki amir

D) İlgili Bakan

16. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyen memurlar hakkında aşağıdaki işlemlerden hangisi tesis edilir? (Madde-108/F)

A) Görev yeri değiştirilir.

B) Aylıktan kesme cezası verilir.

C) Memuriyetten çekilmiş sayılır.

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai bir memurluktur? (Madde 59)

A) Muhtar

B) Başbakanlık Basın Müşavirliğine

C) Doktor

D) Kaymakam

18.

I. Sendikaların talepleri

II. Siyasi partilerin vaatleri

III. Memleketin ekonomik gelişmesi

IV. Devletin mali imkânları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek göstergelerin aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak katsayının tespitinde, yukarıdakilerden hangisi veya hangileri göz önünde bulundurulur? (Madde 154)

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) III ve IV

19. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aday memurların yetiştirilmesine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 55)**

A) Adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz.

B) Adaylık süresi içinde adaylar başka kurumlara nakledilemez.

C) Aday memurlar, önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime tabi tutulurlar.

D) Temel ve hazırlayıcı eğitim farklı kurumlarda da yapılabilir.

20.

I. Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlar

II. Adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumda olanlar

III. Göreve devamsızlığı tespit edilenler

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangilerinin gerçekleşmesi durumunda aday memurların memuriyetlerine son verilir? (Madde 56)

A) I ve II

B) II ve III

C) I ve III

D) I, II ve III

21. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aynı yerdeki göreve atanan Devlet memuru, atama emrinin kendisine tebliğ edilmesinden itibaren kaç gün içinde göreve başlamak zorundadırlar? (Madde 62)**

A) Atama emrinin tebliğ gününü izleyen iş günü

B) 5

C) 10

D) 15

22. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görev mahalli dışına atanan Devlet memurları, atama emirlerinin kendilerine tebliğ edilmesinden itibaren kaç gün içinde göreve başlamak zorundadırlar? (Madde 62)**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

23. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın, kanunda öngörülen süre içerisinde göreve başlamayanlar kaç yıl Devlet memurluğuna başvuramazlar? (Madde 63)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

24. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali en az kaç ayı aşması durumunda, atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir? (Madde 63)**

A) 2 B) 4 C) 5 D) 6

25.

I. Bulunduğu kademede en az bir yıl çalışması

II. Disiplin amirinin teklifi, atamaya yetkili amirin onaylaması

III. Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması

IV. O yıl içinde olumlu sicil alması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir Devlet memurunun kademe ilerlemesi alabilmesi için gereken şartlar, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 64)

A) I ve II

B) I, III ve IV

C) III ve IV

D) I ve III

26. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'yla düzenlenmiş olan,**

I. Kınama

II. Aylıktan kesme

III. Kademe ilerlemesini durdurma

Şeklindeki disiplin cezaları, aşağıdakilerden hangisinde daha hafif olandan daha ağır olana doğru sıralanmıştır? (Madde 125)

A) I - II - III

B) I - III - II

C) II - I - III

D) III - II - I

27. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, uluslararası kuruluşlarda, kurumlarının muvafakatiyle görev alacak memurlara, memuriyetleri sürecince toplam kaç yıla kadar maaşsız izin verilebilir? (Madde 77)**

A) 5 B) 10 C) 15 D) 21

28. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan, askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenlerin, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmaları gerekir? (Madde 83)**

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

29. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan, askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenlerin kurumlarına başvurmaları halinde, kurumlar başvuru tarihinden itibaren azami kaç gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar? (Madde 83)**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

30. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadroları kaldırılan Devlet memurları hakkında yapılacak işlemlerden hangisi yanlıştır? (Madde 91)**

A) Memurlukla ilgileri devam eder.
B) Bu kanunda yazılı aylık ve aile ödeneği hakları ile yükümlülükleri devem eder.
C) Kendi kurumlarında başka sınıftaki herhangi bir göreve atanabilirler.
D) En geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.

31. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mazeretsiz veya kurumunca kabul edilen mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz 10 gün sürdüren bir memurla ilgili olarak aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılır? (Madde 94)**

A) Görev yeri değiştirilir.
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.
C) Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilir.
D) Çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

32. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir devlet memuru kaç defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi isteği ile çekilen tekrar atanma isteğinde bulunabilir? (Madde 92)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

33.

I. İki defadan fazla çekilmemiş olması
II. Gireceği sınıfın niteliklerini taşıması
III. Boş kadro bulunması
IV. Başvurduğu yılın Ocak ayı itibarıyla 45 yaşından gün almamış olması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluktan kendi istekleri ile çekilen Devlet memurlarının tekrar memuriyete dönebilmeleri için gereken şartlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 92)

A) I ve II
B) II, III ve IV
C) I, II ve III
D) III ve IV

34.

I. İlgili Bakanlık
II. Dışişleri Bakanlığı
III. Bakanlar Kurulu

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilinin Cumartesi ve Pazardan başka günlere alınmasına yukarıdakilerden hangisi veya hangileri karar verir? (Madde 99)

A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) II ve III

35. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, merkezde günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresinin tespiti nasıl olur? (Madde 100)**

A) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi, Bakanlar Kurulunun uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanınca
B) Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca
C) İlgili Bakanlığın teklifi, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca
D) Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca

36.

I. İlde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının sayısı

II. Hizmetin özellikleri

III. İlde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memur sayısı

IV. Bölgelerin özellikleri

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, illerde valiler günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresini tespit ederken yukarıdakilerden hangilerini göz önünde bulundurur? (Madde 100)

A) I ve II

B) I ve III

C) I ve IV

D) III ve IV

37. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hizmeti 1 yıldan 10 yıla kadar olanların yıllık izinleri 20 gündür. Zorunlu hallerde bu süreye gidiş ve dönüş için toplam en çok kaç gün eklenebilir? (Madde 102)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

38. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, 12 yıl hizmeti olan ve bir önceki yıl hiç yıllık izin kullanmayan bir devlet memurunun içinde bulunduğu yıl içerisinde kullanabileceği yıllık izin süresi kaç gündür? (Madde 102)**

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

39. **Sekiz yıl hizmeti olan bir Devlet memuru içinde bulunduğu yıl içerisinde 20 günlük yıllık iznini kullanmıştır. Daha sonra mazereti nedeniyle kendisine iki defa 10 gün mazeret izni verilmiştir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun bir sonraki yıl içerisinde kullanabileceği yıllık izin süresi kaç gündür? (Madde 104)**

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

40. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisine hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında yıllık izin verilmez? (Madde 103)**

A) Doktorlara

B) Öğretmenlere

C) Ebelere

D) Sağlık memurlarına

41. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten ne kadar daha sağlık izni verilir? (Madde 103)**

A) 7 gün

B) 15 gün

C) 30 gün

D) 45 gün

42. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, erkek memura karısının doğum yapması sebebiyle isteği üzerine kaç gün izin verilir? (Madde 104)**

A) 10 B) 8 C) 6 D) 5

43. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memura, babasının ölümü halinde isteği üzerine kaç gün izin verilir? (Madde 104)**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

44. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memura ne kadar izni verilir? (Madde 105)**

A) 3 ay

B) 6 ay

C) 9 ay

D) iyileşinceye kadar izinli sayılır

45. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, en çok kaç ay izin verilir? (Madde 105)**

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

46. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlar, aşağıdaki numaralardan hangisi esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar? (Madde 109)**

A) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası
B) Kurum numarası
C) Sicil numarası
D) Sosyal Güvenlik Kurumu numarası

47. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hastalık raporu izninin süresinin sonunda hastalıklarının devam ettiğini resmi sağlık kurullarının raporu ile tespit edilenler hakkında hangi işlem yürütülür? (Madde 105)**

A) İzinleri bir katına kadar uzatılır.
B) İyileşene kadar ücretsiz izne ayrılır.
C) Hakkında emeklilik işlemleri uygulanır.
D) İzinleri iki katına kadar uzatılır.

48. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurların iyileşinceye kadar izinli sayılabileceği durumlardan biri değildir? (Madde 105)**

A) Görevinden dolayı saldırıya uğrama
B) Görevi sırasında kazaya uğrama
C) Bir meslek hastalığına tutulma
D) Kalp hastalığına yakalanma

49. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) yüzde (%) kaçına kadar ödül verilebilir? (Madde 122)**

A) 200 B) 150 C) 100 D) 75

50. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler kaç yıl daire başkanı kadrolarına atanamazlar? (Madde 132)**

A) 7 B) 6 C) 5 D) 4

51. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler kaç yıl vali kadrosuna atanamazlar? (Madde 132)**

A) 7 B) 8 C) 9 D) 10

52. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurlara dosya düzenlenmesine ilişkin olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır? (Madde 109)**

A) Devlet memurları kurumlarınca tutulacak memur kütüğüne kaydolunurlar.
B) Her memura bir TC. kimlik numarası verilir.
C) Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir
D) Her memur için bir özlük dosyası tutulur.

53.

I. Mesleki bilgileri
II. Maaş bordrosu
III. Kademe ilerleme onayı
IV. Mal bildirimleri

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sicil dosyalarına yukarıdakilerden hangileri konur? (Madde 109)

A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve III
D) I ve IV

54.

I. Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek

II. Verilen emirlere itiraz etmek

III. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

IV. Usûlsüz şikayette bulunmak

Uyarı disiplin cezasını gerektirenler hangisinde doğru olarak bir arada verilmiştir? (Madde 125)

A) I ve III

B) II ve IV

C) II ve III

D) I ve IV

55. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisine kınama disiplin cezası verilir? (Madde 125)**

A) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak

B) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek

C) Gerçeğe aykırı rapor veya belge düzenlemek

D) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek

56. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 125)**

A) Uyarma: Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

B) Kınama: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademede ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.

C) Aylıktan kesme: Memurun, net aylığından 1/30-1/8 arasında kesinti yapılmasıdır

D) Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

57. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlayan memura hangi disiplin cezası verilir? (Madde 125)**

A) Kınama

B) Uyarı

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Devlet memurluğundan çıkarılma

58. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmeyen bir memura ilişkin aşağıdaki işlemlerden hangisi yürütülür? (Madde 125)**

A) Aylıktan kesme disiplin cezası verilir.

B) Görev yeri değiştirilir.

C) Memur istifa etmiş sayılır.

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

59.

I. Göreve sarhoş gelmek

II. Yasaklanmış her türlü yayını görev yerinde bulundurmak

III. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak

IV. İkamet ettiği ilin sınırlarını izinsiz terk etmek

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektirenler hangisinde bir arada verilmiştir? (Madde 125)

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve IV

D) II ve III

60. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurluğundan çıkarılma disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerden biri değildir? (Madde 125)**

A) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak

B) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki kanuna aykırı fiilleri işlemek

C) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak

D) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

61. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun uyarı cezası verilmesine neden olmuş bir fiili, cezanın sicilden silinmesine ilişkin süre içinde tekrarı halinde aşağıdaki işlemlerden hangisi yürütülür? (Madde 125)**

A) Bir başka disiplin amirinin emrine verilir.

B) Aylıktan kesme disiplin cezası verilir.

C) Kınama disiplin cezası verilir.

D) Görev yeri değiştirilir.

62.

I. Kınama
II. Aylıktan kesme
III. Uyarma
IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirlerince verilen disiplin cezaları hangisinde bir arada doğru olarak verilmiştir? (Madde 126)

A) II ve IV
B) I, II ve III
C) I ve III
D) II, III ve IV

63. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirce verilir? (Madde 126)**

A) Aylıktan kesme
B) Kınama
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Devlet memurluğundan çıkarılma

64.

I. Devlet memurluğundan çıkarılma
II. Aylıktan kesme
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangileri memurun bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir? (Madde 126)

A) I ve II
B) Yalnız I
C) I ve III
D) Yalnız III

65. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme disiplin cezasını gerektirecek bir fiilin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>en çok</u> kaç günde disiplin kovuşturmasına başlanılmadığı taktirde, disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar? (Madde 127)**

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

66. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurluktan çıkarma cezasını gerektirecek bir fiilin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>en çok</u> kaç ayda içinde disiplin kovuşturmasına başlanılmadığı taktirde, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde 127)**

A) 6 B) 12 C) 18 D) 24

67. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezasını gerektirecek bir fiilin ve halin işlenildiğinin öğrenildiği tarihten itibaren <u>kaç ay</u> içinde disiplin cezası verilmediği taktirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde 127)**

A) 6 B) 12 C) 18 D) 24

68.

I. Uyarma
II. Kınama
III. Aylıktan kesme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirleri yukarıdaki disiplin cezalarından hangileriyle <u>ilgili kararını</u> soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadır? (Madde 128)

A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

69. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kademe ilerlemesinin durulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna <u>kaç gün</u> içinde tevdi edilir? (Madde 128)**

A) 5 B) 10 C) 15 D) 20

70. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin kurulu kademe ilerlemesinin durulması cezasını gerektiren soruşturma dosyasının kendisine gelmesinden itibaren, <u>kaç gün</u> içinde kararını bildirmek durumundadır? (Madde 128)**

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

71. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yüksek disiplin kurulu, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memurla ilgili soruşturma dosyasının kurula tevdiinden itibaren <u>en fazla</u> kaç ay içinde kararını vermek zorundadır? (Madde 128)**

A) 3 B) 6 C) 12 D) 18

72. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yüksek disiplin kurulunun karar usûllerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir</u>? (Madde 129)**

A) Kararları çoğunluk ilkesine göre alma
B) Mahallen keşif yaptırabilme
C) İlgilinin sicil dosyasını inceleyebilme
D) İlgili kurumlardan bilgi alabilme

73.

I. Bilirkişi dinletebilme
II. Tanık dinletebilme
III. Soruşturma evrakını inceleyebilme
IV. Sicil dosyasını inceleyebilme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, savunmasında hangilerini yapma hakkına sahip <u>değildir</u>? (Madde 129)

A) I ve II
B) III ve IV
C) I ve IV
D) II ve III

74. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hakkında soruşturma yapılan memura soruşturmayı yapan veya yetkili disiplin kurulunca savunma yapması için <u>en az</u> <u>kaç gün</u> verilir? (Madde 130)**

A) 5 B) 7 C) 10 D) 15

75. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezalarının uygulanmasına ilişkin aşağıda verilenlerden hangisi doğru <u>değildir</u>? (Madde 132)**

A) Verildikleri tarihten itibaren hüküm ifade eder ve hemen uygulanırlar.
B) Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine bildirilir.
C) Devlet memurluğundan çıkarılma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.
D) Aylıktan kesme cezası ayrıca Maliye Bakanlığına bildirilir.

76.

I. Uyarma
II. Kınama
III. Aylıktan kesme

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi veya hangilerinin uygulanmasından 5 yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak sicilden silinmesi istenebilir? (Madde 133)

A) Yalnız II
B) I ve III
C) Yalnız III
D) I ve II

77. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdaki disiplin cezalarından hangisinin sicilden silinmesinde disiplin kurulunun mütalaası alınır? (Madde 133)**

A) Kınama
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması
C) Aylıktan kesme
D) Devlet memurluğundan çıkarma

78. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amirlerince verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz hangisine yapılır? (Madde 135)**

A) Cezayı veren disiplin amirine
B) Disiplin kuruluna
C) İdari yargıya
D) Teftiş kurulu başkanlığına

79.

I. Aylıktan kesme
II. Devlet memurluğundan çıkarma
III. Kademe ilerlemesinin durdurulması
IV. Kınama

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları yukarıdaki disiplin cezalarından hangilerine karşı idari yargı yoluna başvurabilirler? (Madde 135)

A) I, II ve IV
B) I ve III
C) III ve IV
D) I, II, III ve IV

80. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırmaya ilişkin olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğru değildir? (Madde 137, 138)**

A) Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir aşamasında alınabilir.

B) Sicil memurları görevden alma yetkisine sahiptirler.

C) Valilerce alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

D) Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülen memurlar hakkında alınan ihtiyatı tedbirdir.

81. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırılan memur hakkında soruşturmanın, görevden uzaklaştırmayı izleyen kaç iş günü içinde başlaması gerekmektedir? (Madde 139)**

A) 5 B) 7 C) 10 D) 15

82. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulamasına lüzum kalmayan memurlar için alınmış görevden uzaklaştırma tedbirini aşağıdakilerden hangisi kaldırmaya yetkili değildir? (Madde 142)**

A) Eğitim müfettişleri

B) Valiler

C) Atamaya yetkili amirler

D) Kaymakamlar

83. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırma, bir disiplin kovuşturması icabından olduğu taktirde en fazla kaç ay devam edebilir? (Madde 145)**

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

84. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırma, bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde, görevden uzaklaştırmaya yetkili amir ilgilinin durumunu kaç ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönememesi hakkında bir karar verir ? (Madde 145)**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

85. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bu kanuna tabii kurumlarda niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen paraya ne ad verilir? (Madde 147)**

A) Aylık

B) İş riski zammı

C) İş güçlüğü zammı

D) Mali sorumluluk zammı

86. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen zam aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 147)**

A) İş güçlüğü

B) İş riski

C) Mali sorumluluk

D) Teminde güçlük

87. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aile yardım ödeneğine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 203)**

A) Aile yardım ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir.

B) Eşlerin ikisinin de memur olması durumunda ödenek kocaya verilir.

C) Aile yardım ödeneklerinden binde bir oranında kesintiye tabi tutulur.

D) Aile yardım ödenekleri borç için haczedilemez.

88.

I. Öğrenim yapmakta iken yaz tatilinde çalışan çocuğuna
II. Tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuğuna
III. Burs alan çocuğuna

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri için Devlet memuruna aile yardım ödeneği verilmez? (Madde 206)

A) I ve III
B) Yalnız II
C) II ve III
D) Yalnız I

89. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurunun derece yükselmesi yapabilmesi için gereken şartlardan biri değildir? (Madde 68)

A) Üst derecede boş bir kadronun bulunması
B) Derecesi içinde en az üç yıl çalışmış olması
C) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş olması
D) Görev süresi içinde disiplin cezası almamış olması

90. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarına ölüm yardım ödeneğinin yapılmasında aşağıdakilerden hangisinin aylığı esas alınır? (Madde 208)

A) En yüksek devlet memuru
B) Valinin
C) Kaymakamın
D) Kendisinin

91. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun ölümü durumunda, sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye en yüksek Devlet memuru aylığının kaç katı tutarında ölüm yardım ödeneği yapılır? (Madde 208)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

92. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yurt dışındaki öğrenim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrencilerin mecburi hizmetlerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 224)

A) Tatiller dahil öğrenim süreleri kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler.
B) Tatiller hariç öğrenim sürelerinin iki katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler
C) Tatiller hariç öğrenim süreleri kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler.
D) Tatiller dahil öğrenim sürelerinin iki katı kadar mecburi hizmetle yükümlüdürler

93. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en fazla kaç ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar? (Madde 225)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

94.

I. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.
II. Başka bir yerdeki göreve atananların 10 gün içinde görev yerine hareket etmeleri ve yol süresini izleyen iş günü işe başlamaları gerekir.
III. Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının atanma ve yer değiştirmeyle ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi/hangileri doğrudur? (Madde 62)

A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

95. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yıl içinde üstün başarı ile ödüllendirilen personel sayısı kurumlarınca izleyen yılın <u>hangi ayında</u> Devlet Personel Başkanlığına bildirilir? (Madde 122)

A) Kasım

B) Aralık

C) Ocak

D) Şubat

96. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, özürlü personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile özürlülerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden aşağıdakilerden hangisi sorumludur? (Madde 50)

A) Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı

B) Devlet Personel Başkanlığı

C) Özürlü personel çalıştıran kurumlar

D) Maliye Bakanlığı

97. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi derece yükselmesi için gerekli şartlardan <u>değildir</u>? (Madde 68)

A) Bulunduğu derecede en az bir yıl çalışmış olması

B) Üst dereceden boş bir kadronun bulunması

C) Kadrosunun tahsis edildiği görev için öngörülen niteliklere sahip olması

D) Derecesi içinde en az 3 yıl bulunmuş olması

98. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usûle göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilmesi için 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az kaç yıl hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır? (Madde 65)

A) 12 B) 10 C) 8 D) 6

99. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, müşterek kararla atanmış olanların derece yükselmeleri aşağıdakilerden hangisinin onayı ile yapılır? (Madde 68/C)

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) İlgili Bakan

D) Bakanlar Kurulu

100. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin kaçıncı haftasından önce gece nöbeti <u>verilmez</u>? (Madde 101)

A) 12 B) 15 C) 18 D) 24

1. C	2. D	3. C	4. C	5. B	6. A	7. A	8. B	9. C	10. D	11. B	12. D	13. D	14. A	15. C	16. C	17. B	18. D	19. D	20. D
21. A	22. B	23. A	24. A	25. D	26. A	27. D	28. B	29. C	30. C	31. D	32. B	33. C	34. C	35. D	36. C	37. D	38. D	39. A	40. B
41. C	42. A	43. C	44. D	45. B	46. A	47. A	48. D	49. A	50. C	51. D	52. A	53. D	54. D	55. A	56. B	57. C	58. D	59. B	60. D
61. C	62. B	63. C	64. B	65. B	66. A	67. D	68. D	69. C	70. C	71. B	72. A	73. C	74. B	75. D	76. D	77. B	78. B	79. D	80. B
81. C	82. A	83. B	84. B	85. C	86. B	87. C	88. C	89. D	90. A	91. B	92. D	93. B	94. B	95. C	96. B	97. A	98. A	99. C	100. D

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU (2014-2015 yılları arasında çıkmış sorular)

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hangi tarihte yürürlüğe girmiştir?

A) 1963

B) 1964

C) 1965

D) 1966

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hakkında öncelikle kendilerine ait özel kanun hükümleri uygulanır? ((Madde 1)

A) Katma bütçeli kurumlarda çalışan memur

B) Belediyelerin kurdukları birliklerde çalışan memur

C) Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memur

D) Üniversitelerin öğretim üye ve yardımcıları

3. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun amaçlarından biri değildir? ((Madde 2)

A) Memurların hizmet şartlarını düzenlemek

B) Memurlarının ilerleme ve yükselme şartlarını düzenlemek

C) Memurların aylık, ödenek ve diğer özlük işlerini düzenlemek

D) İşçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen yönetmelikler aşağıdakilerden hangisinin kararı ile yürürlüğe konulur? (Madde 2)

A) Başbakanlık

B) Devlet Personel Başkanlığı

C) Bakanlar Kurulu

D) TBMM

5. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkelerinden biridir? (Madde 3)

A) Kanunilik ilkesi

B) Serbestlik ilkesi

C) Eşitlik ilkesi

D) Kariyer ilkesi

6.

I. Sınıflandırma

II. Kariyer

III. Liyakat

IV. Disiplin

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri arasında yer almaz? (Madde 3)

A) Yalnız IV

B) I ve II

C) III ve IV

D) II ve IV

7. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri arasında yer almaz?

A) Süreklilik

B) Sınıflandırma

C) Kariyer

D) Liyakat

8. Memurların görev içinde en yüksek derecelere yükselme imkanına sahip olmalarına verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3)

A) Yarışma sınavı

B) Kariyer

C) Liyakat

D) Sınıflandırma

9.

I. Memurlar
II. Sözleşmeli Personel
III. Geçici Personel
IV. İşçiler
V. Müteahhidler

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kamu hizmetleri aşağıdakilerden hangileri eliyle yürütülür? (Madde 4)

A) Yalnız I
B) I ve III
C) I, II ve V
D) I, II, III ve IV

10. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi** "kademe ilerlemesinin durdurulması" **cezasını gerektiren fiil ve hâllerden değildir? (Madde 125)**

A) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak
B) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
C) Özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmemek
D) Ticaret yapmak

11. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen yönetmelikler aşağıdakilerden hangisinin kararı ile yürürlüğe konulur?**

A) Başbakanlık
B) Maliye Bakanlığı
C) Bakanlar Kurulu
D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

12. **657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi genel haklardan değildir?**

A) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma
B) Kovuşturma ve yargılama
C) Uygulamayı isteme
D) Sendika kurma

13. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre sözleşmeli personel şeklinde istihdam edilenler, sözleşme dönemi içerisinde Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri durumunda, fesih tarihinden itibaren ne kadar süre geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler? (Madde 4)**

A) Bir yıl
B) On sekiz ay
C) İki yıl
D) Üç yıl

14. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Sözleşmeli Personel şeklinde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmeleri nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi durumunda, fesih tarihinden itibaren ne kadar süre geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler? (Madde 4)**

A) İki yıl
B) On sekiz ay
C) Bir yıl
D) Altı ay

DİKKAT: 15,16,17,18. sorulara yönelik hatırlatma...

Devlet Memurlarının Ödevleri ve Sorumlulukları:

- Sadakat
- Tarafsızlık ve devlete bağlılık
- Davranış ve işbirliği
- Yurt dışında davranış
- Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Kişisel sorumluluk ve zarar
- Kişilerin uğradıkları zararlar
- Mal bildirimi
- Basına bilgi veya demeç verme
- Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından değildir?

A) Yurt dışında davranış

B) Kovuşturma ve yargılama

C) Mal bildirimi

D) Sadakat

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından biridir?

A) Mal bildirimi

B) Müracaat, şikayet ve dava açma

C) Güvenlik

D) Kovuşturma ve yargılama

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından biri değildir?

A) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve kanunlarına sadakat

B) Tarafsızlık ve devlete bağlılık

C) Resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içinde-ki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek

D) Muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olmak

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi memurların ödev ve sorumluluklarından değildir?

A) Sadakat

B) Mal Bildirimi

C) Uygulamayı isteme

D) Davranış ve işbirliği

19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurları "Asli Devlet Memurluğuna" **atandıktan sonra en geç hangi süre içerisinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yemin ederler? (Madde 6)**

A) 3 ay

B) 2 ay

C) 1 ay

D) 15 gün

20. 657 sayılı Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarının tarafsızlık ilkesi kapsamında yer almaz? (Madde 7)

A) Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar.

B) Devlet memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler.

C) Görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar.

D) Herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar.

21. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Memurlar görevlerini dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmadan yerine getirmekle yükümlüdür." **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır? (Madde 7)**

A) Yasaklar

B) Temel İlkeler

C) Genel Haklar

D) Ödevler ve Sorumluluklar

22. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumluluklarından biri değildir? (Madde 10)**

A) Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara aykırı emir veremez.

B) Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır.

C) Amirlik yetkisini, yönetici ve liderlik özelliğine dayalı olarak kullanır.

D) Amir maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz.

23. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurlarının görev ve sorumluluklarına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 11)**

A) Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez.

B) Konusu suç teşkil eden emir için amir yazılı emir verir ise, memur bunu yapmaya mecburdur.

C) Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez. Aykırılığı emri verene bildirir.

D) Konusu suç teşkil etmiyorsa ve amir emrinde ısrar ederek bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur.

24. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır? (Madde 11)**

A) Yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir

B) Yerine getirir ve bu aykırılığı emri veren amirin üstüne bildirir

C) Yerine getirmez ve emri veren amirin üstüne bildirir

D) Memur amirinden aldığı emri yerine getirir

25. **Amirin emrini ifa ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 11)**

A) Hukuka aykırı emirler yerine getirilmez ve bu aykırılık o emri verene bildirilir.

B) Hukuka aykırı emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

C) Amir konusu suç teşkil eden emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmaya mecburdur.

D) Konusu suç teşkil eden emri yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz

26. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen ve memurca ödenmesi kabul edilen zarar hangi merciin kararına göre ödenir? (Madde 12)**

A) Atamaya yetkili amir

B) Disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu

C) Zarar tespit komisyonu

D) Zarara uğrayan kurumun en üst yöneticisi

27. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından hangi bedel üzerinden ödenmesi esastır? (Madde 12)**

A) Zarara uğrayan malın alındığı tarihteki fatura bedeli üzerinden

B) Rayiç bedel üzerinden

C) Zarara uğrayan malın alındığı tarihteki fatura bedeline, amortisman bedeli ilave edilmek suretiyle

D) Amortisman bedeli üzerinden

28.

I. Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır hâlde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

II. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından malın alındığı tarihteki fatura bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

III. Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi hâlinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurunun ödev ve sorumluluklarından, kişisel sorumluluk ve zarar ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur? (Madde 12)

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

29. **Devlet memurlarının ödev ve sorumlulukları ile ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 13)**

A) Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa bu zararın, ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

B) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı, öncelikle bu görevleri yerine getiren personel aleyhine dava açarlar.

C) Devlet memurları kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, mal bildiriminde bulunurlar.

D) Devlet memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler.

30. **657 sayılı Kanun'a göre kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı kimin aleyhine dava açabilir? (Madde 13)**

A) İlgili kurum

B) İlgili kişi

C) Daire amiri

D) Bakan

31. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurunun mal bildirimi kapsamında yer almaz? (Madde 14)**

A) Kendisine ait taşınmaz mallar

B) Ebeveynlerine ait taşınmaz mallar

C) Eşine ait taşınmaz mallar

D) Velayeti altındaki çocuklarına ait taşınmaz mallar

32.

I. Taşınır ve taşınmaz malları

II. Alacakları

III. Borçları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurları, kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait yukarıdakilerden hangileri hakkında mal bildirimi vermek zorundadırlar? (Madde 14)

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

33. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, kamu görevleri hakkında aşağıdakilerden hangisi illerde basına doğrudan bilgi ve demeç verebilir? (Madde 15)**

A) Malmüdürü

B) Kaymakam

C) Vali

D) Defterdar

34. 657 sayılı Kanuna göre, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç verme konusunda belirleme yapmaya aşağıdakilerden hangisi yetkilidir? (Madde 15)

A) Kaymakam

B) Vali

C) Müsteşar

D) Bakan

DİKKAT: 35, 36, 37. sorulara yönelik hatırlatma...

Genel Haklar:

- Uygulamayı isteme hakkı
- Güvenlik
- Emeklilik
- Çekilme
- Müracaat, şikayet ve dava açma
- Sendika kurma
- İzin
- Kovuşturma ve yargılama
- İsnat ve iftiralara karşı koruma

35. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına sağlanan genel haklardan değildir?

A) İzin

B) Emeklilik

C) Çekilme

D) Basına bilgi ve demeç verme

36. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına sağlanan genel haklardan biridir?

A) Davranış ve işbirliği

B) Kişisel sorumluluk ve zarar

C) Hediye alma, menfaat sağlama

D) Uygulamayı isteme

37. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda düzenlenen devlet memurlarının hakları arasında yer almaz?

A) İzin ve emeklilik hakkı

B) Resmi ve şahsi işlerden dolayı müracaat, şikayet ve dava açma hakkı

C) Grev tertip ve ilan hakkı

D) Toplu sözleşme ve sendika kurma hakkı

38. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, "Kanunlarda yazılı hâller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilemez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz." **şeklinde ifade edilen husus aşağıdaki genel haklardan hangisidir? (Madde 18)**

A) İsnat ve iftiralara karşı koruma

B) Kovuşturma ve yargılama

C) Uygulamayı isteme hakkı

D) Güvenlik

DİKKAT: 39, 40, 41, 42. sorulara yönelik hatırlatma...

Devlet memurları için öngörülen yasaklar:

- Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı
- Grev yasağı
- Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı
- Hediye alma, menfaat sağlama yasağı
- Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı
- Gizli bilgileri açıklama yasağı

39. Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen yasaklardan değildir?

A) Hediye alma, menfaat sağlama yasağı

B) Gizli bilgileri açıklama yasağı

C) İsnat ve iftiralara karşı koruma yasağı

D) Grev yasağı

40. Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen yasaklardandır?

A) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma

B) Kovuşturma ve yargılama

C) Sendika kurma

D) Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması

41. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurlara ilişkin yasaklar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilemezler

B) Herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamazlar

C) Hediye isteyemez, menfaat sağlama amacıyla hediye kabul edemezler

D) Sendikalar ve üst kuruluşlarına üye olamazlar

42. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, devlet memurlarına getirilen yasaklar arasında yer almaz?

A) İşi yavaşlatma ve aksatma sonucu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunma yasağı

B) Tacir veya esnaf sayılmayı gerektirecek faaliyetlerde bulunma yasağı

C) Hediye isteme, menfaat sağlama yasağı

D) Kamu hizmetleri ile ilgili olmayan bilgileri açıklama yasağı

43. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurları için söz konusu olan yasaklar arasında sayılmamıştır? (Madde 28)

A) Kollektif şirket ortaklığı

B) Komandit şirkette komandite ortak

C) Ticari vekillik

D) Limited şirket ortaklığı

44. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurlarının ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmaları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 28)

A) Ticari mümessil veya ticari vekil olabilirler.

B) Memurların özel kanunlarda belirtilen görevler ile kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insani ve sosyal amaçlı çalışmalar, bu yasaklamanın dışındadır.

C) Memurların kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri yasaklamanın dışındadır.

D) Ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar.

45. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyette bulunan memurlar bu durumu kaç gün içinde bağlı bulundukları kuruma bildirmek zorundadırlar? (Madde 28)

A) 10 gün

B) 15 gün

C) 20 gün

D) 30 gün

46. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; aşağıdakilerden hangisi hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye yetkilidir? (Madde 29)

A) Sayıştay

B) İçişleri Bakanlığı

C) Danıştay

D) Kamu Görevlileri Etik Kurulu

47. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurları kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri, aşağıdakilerden hangisinin yazılı izni olmadıkça açıklayamazlar? (Madde 31)

A) Bakan

B) Müsteşar

C) Vali

D) Genel Müdür

48. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurları, kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri hangi durumda açıklayabilirler? (Madde 31)

A) Bulundukları görevden başka bir göreve atanmaları hâlinde

B) Yetkili bakanın yazılı izin vermesi hâlinde

C) Görevlerinden istifa etmeleri hâlinde

D) Emekli olduklarında

49. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerin hangisinde, kurumlarca hazırlanan kadro cetvellerinde yer alması gereken bilgiler tam ve doğru olarak verilmiştir? (Madde 35)

A) Pozisyonu, sınıfı, derecesi ve unvanı

B) Dairesi, derecesi, unvanı ve adedi

C) Unvanı, sınıfı, derecesi ve kademesi

D) Sınıfı, derecesi, unvanı ve adedi

DİKKAT: 50, 51. sorulara yönelik hatırlatma...

Memurların sınıfları:

I. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
II. Teknik Hizmetler Sınıfı
III. Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
IV. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
V. Avukatlık Hizmetleri Sınıfı
VI. Din Hizmetleri Sınıfı
VII. Emniyet Hizmetleri Sınıfı
VIII. Jandarma Hizmetleri Sınıfı
IX. Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
X. Yardımcı Hizmetler Sınıfı
XI. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı
XII. Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

50. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi kurumlarda çalıştırılan memurlar için belirlenen sınıflardan biri değildir?

A) Avukatlık hizmetleri sınıfı
B) Yardımcı hizmetler sınıfı
C) Milli istihbarat hizmetleri sınıfı
D) Askeri hizmetler sınıfı

51. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda tesis edilen hizmet sınıflarından biri değildir?

A) Milli istihbarat hizmetleri sınıfı
B) Teknik hizmetler sınıfı
C) Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı
D) Adalet hizmetleri sınıfı

52. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu Kanun'un kapsamına dâhil kurumlarda yönetim, yürütme, büro ve benzeri hizmetleri gören ve diğer sınıflara girmeyen memurlar, aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisini oluştururlar?

A) Teknik Hizmetler Sınıfı
B) Yardımcı Hizmetler Sınıfı
C) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
D) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı

53. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre jeologlar aşağıdaki hangi hizmet sınıfına girmektedir?

A) Teknik Hizmetler
B) Sağlık Hizmetleri
C) Yardımcı Hizmetler
D) Genel İdare Hizmetleri

DİKKAT:54 ile 62. Sorulara yönelik hatırlatma...

Sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselebilecek derece ve kademeleri aşağıda gösterilmiştir.

	Giriş		Yükselinebilecek	
Öğrenim durumu	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl sÜreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

- Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır.
- Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları(1), Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları (2), öğrenimlerine göre tesbit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
- Beş yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenimini bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan eğitim ve öğretim hizmetinde çalışanlar öğrenimlerine göre tespit edilen **giriş derece ve kademelerine bir derece.**
- Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartiyle jeolog, jeofizikçi, hidrojeolog, hidrolog, jeomorflog, kimyager, fizikçi, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (harekat araştırmacısı), matematiksel iktisatçı (Ekonometrici), Erkek Teknik Öğretmen Okulu mezunları, fen memurları, teknikerler ve yüksek teknikerler,tütün ve müskirat eksperleri, tarım alet ve makineleri Uzmanlık Yüksek Okulu mezunları ile benzeri fen bilimleri ve teknik bilimler lisansiyerleri, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun olan şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek bölge plancısı. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Bölümü İş ve Teknik Anabilim Dalı mezunları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu mezunları üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi bölümlerinin prehistorya, protohistorya ve önasya arkeolojisi, klasik arkeoloji anabilim dallarından mezun olanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,
- Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim görenlerden tabip, diş tabibi, veteriner hekim, eczacı ile benzeri sağlık bilimleri lisansiyerleri (Hayvan sağlığı dahil) Biyolog unvanına sahip akademik personel giriş derece ve kademelerine bir derece eklenmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.

54. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; "Mühendis unvanını kazanmış birisi Genel İdare Hizmetleri Sınıfında memuriyete başlarsa veya bu hizmet sınıfında iken mühendis unvanını kazanırsa", **aldığı bu unvanın bulunduğu derece ve kademeye nasıl bir katkısı olur?**

A) Hiçbir katkısı olmaz.

B) Bulunduğu derece ve kademeye bir derece eklenir.

C) Ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.

D) Her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltilirler.

55. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, meslek lisesini bitirenlerin memuriyete giriş derece ve kademesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) 14. derecenin 2. kademesi

B) 14. derecenin 3. kademesi

C) 13. derecenin 2. kademesi

D) 12. derecenin 2. Kademesi

56. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselebilecek derece ve kademeleriyle ve hizmet değerlendirmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Liseyi bitirenler memuriyete 13. derecenin 3. kademesi ile başlar, 3. derecenin son kademesine kadar yükselebilir.

B) 4 yıl süreli yükseköğrenimi bitirenler memuriyete 9. derecenin 1. kademesi ile başlar, 1. derecenin son kademesine kadar yükselebilir.

C) Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır.

D) Sözleşme ile istihdam edilenlerin, memuriyete geçirilmeleri halinde, sözleşmeli olarak geçirdikleri hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

57. Meslek yüksekokulu mezunu olarak ilk defa memuriyete başlayacak olan "orman muhafaza memuru" **adayının başlangıç derece ve kademesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) 9/3

B) 9/2

C) 10/3

D) 10/2

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitiren devlet memurları ilk defa göreve atanırken aşağıdaki hangi derece ve kademeden göreve başlar?

A) 10/2

B) 11/2

C) 12/2

D) 13/3

59. 657 sayılı Kanun'a göre, ortaokulu bitirenler hangi derece ve kademeden memuriyete başlar?

A) 14/2

B) 15/1

C) 13/1

D) 13/2

60. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre 4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler (istisnai durumlar hariç) kaçıncı dereceden göreve başlarlar?

A) 6 B) 7 C) 9 D) 10

61. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yüksek mühendis, mühendis, mimar gibi unvanları kazanmış olanların çalıştırıldıkları hizmet sınıflarına bakılmaksızın giriş derece ve kademelerine kaç kademe/derece eklenir?

A) Bir derece

B) İki kademe

C) Bir kademe

D) İki derece

62. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bazı unvanları kazanmış olanların çalıştıkları hizmet sınıflarına bakılmaksızın giriş derece ve kademelerine bir derece eklenir.

Buna göre aşağıdaki unvanlardan hangisi bu haktan yararlanamaz?

A) Maden mühendisi

B) Mimar

C) Avukat

D) Makine mühendisi

63. Avukatlık hizmetleri sınıfına girenlerin memuriyete girmeden önce veya me-murluktan ayrılarak serbest avukatlıkla geçirdikleri sürelerin değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 36/C)

A) Bu sürelerin tamamı memuriyette geçmiş sayılarak değerlendirilir.

B) Bu sürelerin 2/4'ü (dörtte ikisi) memuriyette geçmiş sayılarak değerlendirilir.

C) Bu sürelerin 3/4'ü (dörtte üçü) memuriyette geçmiş sayılarak değerlendirilir.

D) Bu sürelerin 2/3'ü (üçte ikisi) memuriyette geçmiş sayılarak değerlendirilir.

64. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; Türk Medeni Kanununun 12. maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az kaç yaşında devlet memurluklarına atanabilirler? (Madde 40)

A) 15 B) 18 C) 21 D) 25

65. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, bir sınıfta belli görevlere atanabilmek veya bu görevlerde belli derecelere yükselebilmek için konulabilecek özel şartlar aşağıdakilerden hangisi ile belirlenemez? (Madde 41)

A) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

B) Kuruluş Kanunlarına dayanılarak çıkarılacak Yönetmelikler

C) Kuruluş Kanunları

D) Kamu Personeli Seçme Sınav Klavuzu

66. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 43/B)

A) Kadroları Genel İdare Hizmetleri Sınıfının Birinci Derecesinde Bulunanların Ek Gösterge Tablosunda yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar eklemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

B) Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz.

C) 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli Uzman unvanlı kadrolara atananlara bu kadrolarda bulundukları sürece daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden ödeme yapılır.

D) Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyeliklerine, daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden ödeme yapılır.

67. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi devlet memurluğuna alınmada genel şartlardan değildir? ((Madde 48)

A) Türk Vatandaşı olmak

B) Yaş şartlarını taşımak

C) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

D) Yüksek öğretim kurumlarının birinden diploma almış olmak

68. **657 sayılı Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurluğu için aranan genel şartlardan biri değildir? (Madde 48)**

A) En az ortaokul mezunu olmak

B) Genel olarak 18 yaşını tamamlamış olmak

C) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

D) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak

69. **Aşağıdaki suçlardan hangisi 657 sayılı Kanun'a göre devlet memuru olmak için aranılan genel şartlardan değildir? (Madde 48)**

A) Edimin ifasına fesat karıştırma suçundan mahkûm olmamak

B) Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan mahkûm olmamak

C) İrtikâp suçundan mahkûm olmamak

D) Taksirli de olsa bir yılın üzerinde herhangi bir suçtan mahkûm olmamak

70. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kurum ve kuruluşlarda çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % kaç oranında engelli personel çalıştırma yükümlülüğü vardır? (Madde 53)**

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

71. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre kurum ve kuruluşlar hangi oranda engelli personel çalıştırmak zorundadır? (Madde 53)**

A) Kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam kadro sayısının % 3'ü

B) Kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı hariç) toplam kadro sayısının % 3'ü

C) Kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat dahil) toplam kadro sayısının % 3'ü

D) Kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısının % 3'ü

72. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 54)**

A) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulurlar.

B) Adaylık süresi içinde başka kurumlara nakil olabilirler.

C) Asaletleri tasdik oluncaya kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

D) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

73. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlar, adaylıkları sırasında aşağıdaki hangi eğitime tabi tutulmazlar? (Madde 55)**

A) Temel eğitim

B) Hazırlayıcı eğitim

C) Yeterlik eğitimi

D) Staj

74. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurların yetiştirilmesi ve adaylığa kabul edilmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 55)**

A) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

B) Aday olarak atanan memurların Devlet memuru olarak atanabilmeleri için adaylık eğitimleriyle ilgili sınavlarda başarılı olmaları şarttır.

C) Aday olarak atanan memurlar önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahare sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulurlar.

D) Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

75. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, adaylık devresi içinde eğitimlerde başarılı olan adaylar, aşağıdakilerden hangisinin teklifi üzerine asli Devlet memurluğuna atanırlar? (Madde 56)**

A) Daire amiri

B) Sicil amiri

C) Disiplin amiri

D) Atamaya yetkili amir

76. **657 sayılı Kanun'a göre, Devlet memurlarının adaylık süreci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (Madde 57)**

A) Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz.

B) Aday olarak atanan memurların, Devlet memuru olarak atanabilmeleri için adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarılı olmaları şarttır.

C) Adaylık süresi içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

D) Adaylık süresi içinde aday memurun kurumla ilişkisi kesilemez.

77. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 57)**

A) Adaylık süresi içindeki başarısızlıkları nedeniyle ilişiği kesilen aday memurlar iki yıl geçmeden memurluğa yeniden atanamazlar.

B) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

C) Adaylık süresi içinde hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları tespit edilenlerin ilişkileri kesilir.

D) Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanların ilişkileri kesilir

78. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 57)**

A) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulurlar.

B) Adaylık süresi içinde başka kurumlara nakil olabilirler.

C) Asaletleri tasdik oluncaya kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

D) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

79. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, adaylık devresi içinde eğitimde başarılı olan adaylar hangi tarihten geçerli olmak üzere asli memurluğa atanırlar? ((Madde 58)**

A) Disiplin amirlerinin teklif tarihi

B) Atamaya yetkili amirin onay tarihi

C) Atama onayının tebliğ tarihi

D) Yemin merasiminin yapıldığı tarih

80.

I. Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihini izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadır.

II. Başka bir yerdeki göreve atananların bir ay içinde görev yerine hareket etmeleri ve yol süresini izleyen iş günü içinde işe başlamaları gerekir.

III. Memurların yer değiştirme suretiyle atamalarına ilişkin kurallar yönetmelikle düzenlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurlarının atamaları ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur? (Madde 62)

A) Yalnız I

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

81. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aynı yerdeki göreve atananlar yeni görevine ne zaman başlamak zorundadırlar? (Madde 62)**

A) Tebliğ edildiği gün

B) Tebliğ tarihini izleyen iş günü

C) Tebliğ tarihini izleyen 2 gün

D) Tebliğ tarihinden itibaren 15 inci günü izleyen iş günü

82. **Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen süreler içinde işe başlamayanlarla ilgili nasıl bir işlem yapılır? (Madde 63)**

A) 10 günlük süre verilir

B) 2 ay süre verilir

C) Atamaları iptal edilir

D) Atama yenilenir

83. **Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen süreler içinde işe başlamayanlar hangi süre ile Devlet memuru olarak istihdam edilemezler? (Madde 63)**

A) 3 yıl

B) 2 yıl

C) 18 ay

D) 1 yıl

84. **657 sayılı Kanun'a göre, başka yerdeki bir göreve atananlardan kanuni süresi içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile kaç günlük bir süre daha verilebilir? (Madde 63)**

A) 5 gün

B) 7 gün

C) 10 gün

D) 15 gün

85. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere son kaç yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, bir kademe ilerlemesi uygulanır? (Madde 64)**

A) Üç

B) Beş

C) Altı

D) Sekiz

86. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurunun derece yükselmesi yapabilmesi için gereken şartlardan biri değildir? (Madde 68)**

A) Üst derecede boş bir kadronun bulunması

B) Derecesi içinde en az üç yıl çalışmış olması

C) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş olması

D) Görev süresi içinde disiplin cezası almamış olması

87. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununun derece yükselmesinin usul ve şartlarını düzenleyen 68/B maddesi kapsamında Genel Müdür kadrolarına yapılacak atamalarda aranan hizmet sürelerinin hesabında dikkate alınacak süreler konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Yasama organı üyeliğinde geçen sürenin tamamı

B) Belediye ve il genel meclisi üyeliğinde geçen sürenin tamamı

C) Uluslararası kuruluşlarda geçen sürenin 3/4'ü

D) Yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin tamamı

88. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, yabancı memleketlerin resmi kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyetleri süresince ne kadar aylıksız izin verilebilir? (Madde 77)

	Yabancı Memleket	Uluslararası Kuruluş
A)	5 yıl	10 yıl
B)	5 yıl	11 yıl
C)	10 yıl	20 yıl
D)	10 yıl	21 yıl

89. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere üç ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın aşağıdakilerden hangisindeki kadar mecburi hizmet yüklenir? (Madde 78)

A) Yurt dışında bulundukları süre kadar

B) Yurt dışında bulundukları sürenin iki katı kadar

C) Yurt dışında bulundukları sürenin yarısı kadar

D) Yurt dışında bulundukları sürenin üçte biri kadar

90. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami kaç gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar? (Madde 83)

A) 15 gün - 30 gün

B) 30 gün - 30 gün

C) 30 gün - 45 gün

D) 45 gün - 30 gün

91. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıda belirtilen boş kadrolardan hangisine açıktan vekil atanamaz? (Madde 86)

A) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni

B) Eczacılık

C) Mimarlık

D) Vaizlik

92. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 86)

A) Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve ayni sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmemek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir

B) Açıktan vekil olarak atananlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir

C) Devlet memurları, iki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilebilirler

D) Öğretmenlere, okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri, ikinci görev olarak yaptırılabilir

93. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, "vekalet görevi" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 86)

A) Bir görevin memurlar eliyle vekâleten yürütülmesi halinde aylıksız vekâlet asıldır.

B) Memurların görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

C) Mahalli idareler, mühendis ve mimarlığa ait boş kadrolara açıktan vekil atayabilmesi için Maliye Bakanlığının iznine ihtiyaç duyarlar.

D) Kurum dışından veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

94. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı ve ders görevi alacakların nitelikleri nasıl tespit edilir? (Madde 89)

A) İlgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı

B) İlgili Kurumun teklifi, ilgili Bakan ve Maliye Bakanının onayı

C) İlgili Bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanının kararı

D) İlgili Bakanlığın teklifi ve Başbakanın kararı

95. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurlarına, aşağıdaki görevlerden hangisi bir arada verilemez? (Madde 90)

A) Vekalet görevi

B) İkinci görev

C) Ders görevi

D) Vekalet ve ders görevi birlikte

96. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, kadrosu kaldırılan memurlar en geç hangi süre içerisinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar? (Madde 91)

A) 1 ay

B) 45 gün

C) 3 ay

D) 6 ay

97. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kaç defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi isteğiyle çekilenler veya çekilmiş sayılanlar ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla tekrar memurluğa dönebilirler? (Madde 92)

A) Bir

B) İki

C) Üç

D) Dört

98. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluktan çekilme ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 94)

A) Devlet memuru, bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir.

B) Devlet memuru, kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 1 ay devam etmesi halinde, çekilme isteğinde bulunmuş sayılır.

C) Çekilmek isteyen memur, yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder.

D) Çekilen devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar.

99. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mazeretsiz veya kurumlarınca kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz on gün sürdüren memurla ilgili olarak, aşağıdaki işlemlerden hangisi doğrudur? (Madde 94)

A) Yazılı müracaatı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır

B) Aylığından 1/8 oranında kesinti yapılır

C) Görev yeri değiştirilir

D) Kınama cezası verilir

100. Olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerde görev yapan ve görevden çekilme talebinde bulunan memur, yerine atanan kişi gelip işe başlamadan önce görevinden ayrılırsa ne kadar süre ile devlet memurluğuna alınamaz? (Madde 96)

A) 6 ay geçmeden alınamaz.

B) 1 yıl geçmeden alınamaz.

C) 3 yıl geçmeden alınamaz.

D) Hiçbir surette alınamaz.

101. 657 sayılı Kanun'a göre, olağanüstü mazeretle memurluktan çekilme isteğinde bulunup ayrılanlar, ne kadar süre sonra Devlet memurluğuna tekrar atanabilirler? (Madde 97)

A) 6 ay

B) 1 yıl

C) 2 yıl

D) 3 yıl

102. Devir teslimle yükümlü olup bu işlemi tamamlamadan görevinden çekilen bir memurun yeniden memuriyete atanabilmesi hususunda aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 97)

A) 1 yıl geçmeden atanamaz.

B) 2 yıl geçmeden atanamaz.

C) 3 yıl geçmeden atanamaz.

D) Hiçbir şekilde atanamaz.

103. Aşağıdakilerden hangisi memurluğu sona erdiren haller arasında yer almaz? (Madde 98)

A) Görevden uzaklaştırma

B) İstifa

C) Emeklilik

D) Ölüm

104. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurların haftalık çalışma süresi genel olarak kaç saattir? (Madde 99)

A) 35 saat

B) 40 saat

C) 45 saat

D) 48 saat

105. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre engelliler için; engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde ve taşrada aşağıdakilerden hangisi tarafından farklı belirlenebilir? (Madde 100)

A) Merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce

B) Merkezde Bakan, taşrada Valilerce

C) Merkezde Bakanlar Kurulunca, taşrada Valilerce

D) Merkezde Devlet Personel Başkanlığı, taşrada mülki amirlerce

106. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurların çalışma saatleri ile ilgili olarak verilen ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 100)

A) Çalışma süreleri, Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir

B) Bakanlar Kurulu, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir

C) Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde bağlı veya ilgili olunan Bakan tarafından tespit olunur

D) Engelli memurlara isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez

107. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurlarının yıllık izin süresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 102)

A) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

B) Memurluğa başladıktan itibaren yıllık izin her yıl için 30 gündür.

C) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için otuz gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 40 gündür.

D) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için on beş gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 20 gündür

108. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların "yıllık izni" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 102)

A) Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilemez.

B) Yıllık izin, hizmeti bir yıldan on yıla kadar (10 yıl dâhil) olanlar için 20 gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

C) Yıllık izinlerde Devlet memurlarına zorunlu hâllerde gidiş ve dönüş için ikişer gün yol izni verilebilir.

D) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.

109. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, yıllık izinlerin kullanılması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 103)

A) Öğretmenlere yaz tatilleri haricinde hastalık ve diğer mazeretlerden dolayı izin verilmez

B) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlara maruz kalan memurlara iki yılda bir, bir aylık sağlık izni verilir

C) Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada kullanılamaz

D) Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer

110. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, içinde bulunulan yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 103)

A) Kullanılmayan izin hakları düşer.

B) Zorunlu olarak resen kullandırılır.

C) Bir sonraki yıllık izin süresine eklenir.

D) İstenildiğinde parça parça kullandırılır.

111. Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele her yıl yıllık izinlerine ilaveten ne kadar süre sağlık izni verilir? (Madde 103)

A) 7 gün

B) 10 gün

C) 20 gün

D) 1 ay

112. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, içinde bulunulan yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 103)

A) Kullanılmayan izin hakları düşer.

B) Zorunlu olarak resen kullandırılır.

C) Bir sonraki yıllık izin süresine eklenir.

D) İstenildiğinde parça parça kullandırılır.

113. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre mazeret izni ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 104)

A) Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum sonrası sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir.

B) Memura, eşinin doğum yapması halinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilir.

C) Memura, eşinin kardeşinin ölümü halinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

D) İlçede kaymakam, bir yıl içinde toptan veya bölümler halinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir.

114. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurlara verilebilecek mazeret iznine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 104)

A) Kadın memura çocuğunu emzirmesi için analık izin süresinin bitim tarihinden ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda ise, günde bir buçuk saat süt izni verilir

B) Memura, eşinin kardeşinin vefat etmesi halinde yedi gün izin verilir

C) Kadın memura doğumdan önce üç hafta, doğumdan sonra sekiz hafta analık izni verilir

D) Memura, çocuğunun evlenmesi halinde yedi gün izin verilir

115. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kadın memura çoğul gebelik hâlinde verilen analık izni süresi aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 104)

A) Doğumdan önce on, doğumdan sonra sekiz olmak üzere toplam on sekiz hafta

B) Doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz olmak üzere toplam on altı hafta

C) Doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra yedi olmak üzere toplam on beş hafta

D) Doğumdan önce yedi, doğumdan sonra altı olmak üzere toplam on üç hafta

116. Çoğul gebeliklerde doğumdan önceki 8 haftalık izne kaç hafta eklenir? (Madde 104)

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

117. 657 sayılı Kanuna göre mazeret iznine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 104)

A) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine eş gün babalık izni verilir

B) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine altı gün babalık izni verilebilir

C) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilir

D) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine yedi gün babalık izni verilebilir

118. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, memurlara, amirlerinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle verilebilecek 10 günlük mazeret iznini aşağıdaki yetkililerden hangisi veremez? (Madde 104)

A) Atamaya yetkili amir

B) Vali

C) Kaymakam

D) Malmüdürü

119. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, erkek memura karısının doğum yapması halinde isteği üzerine kaç gün mazeret izni verilir? (Madde 104)

A) 10 gün

B) 7 gün

C) 5 gün

D) 3 gün

120. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, mazeret izinlerinden olan süt izni ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 104)

A) Kadın memura doğumdan itibaren ilk altı ay günde üç saat, ikinci altı ay günde bir buçuk saat süt izni verilir

B) Süt izninin hangi saatler arasında kullanılacağına memurun amiri karar verir

C) Kadın memura analık izin süresinin bitiminden itibaren ilk altı ay günde iki saat, ikinci altı ay günde bir saat süt izni verilir

D) Kadın memura analık izin süresinin bitiminden itibaren ilk altı ay günde üç saat, ikinci altı ay günde bir buçuk saat süt izni verilir

121. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre süt izni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 104)

A) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilebilir.

B) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk sekiz ayda günde üç saat, ikinci dört ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir.

C) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum yaptığı tarihten itibaren ilk altı ayda günde iki saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir.

D) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk üç ayda günde iki saat, ikinci üç ayda günde birbuçuk saat süt izni verilebilir.

122. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memura, eşinin kardeşinin ölümü hâlinde isteği üzerine kaç gün izin verilir? (Madde 104)

A) Üç

B) Beş

C) Yedi

D) On

123. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kadın memura, doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde kaç saat süt izni verilir? (Madde 104)

A) Birbuçuk

B) İki

C) Üç

D) Dört

124. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memura çoğul gebelik hariç isteği hâlinde doğum yapmasından önce ve doğum yaptığı tarihten itibaren ne kadar sürelerle analık izni verilir? (Madde 104)

	Doğumdan önce	Doğumdan sonra
A)	3 hafta	6 hafta
B)	6 hafta	8 hafta
C)	8 hafta	8 hafta
D)	8 hafta	10 hafta

125. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalanan memura ilk seferinde en fazla kaç aya kadar hastalık izni verilebilir? (Madde 105)

A) 6 B) 12 C) 18 D) 24

126. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, aşağıdakilerin hangisinden yararlanabilir? (Madde 105)

A) 3 ay aylıklı izin verilir

B) 6 ay sağlık izni verilir

C) 12 ay aylıklı izin verilir

D) İyileşinceye kadar izinli sayılır

127. Memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, ... kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir? (Madde 105)

A) 24 ay

B) 6 ay

C) 12 ay

D) 3 ay

128. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Devlet memurlarına beş hizmet yılını tamamlamaları ve istekleri halinde memuriyetleri süresince iki defada kullanılmak üzere en fazla ne kadar süre ile aylıksız izin verilebilir? (Madde 108)

A) 6 ay

B) 1 yıl

C) 18 ay

D) 2 yıl

129. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde kaç gün içinde göreve dönülmesi zorunludur? (Madde 108)

A) İzleyen iş günü

B) 3 gün

C) 5 gün

D) 10 gün

130. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen izin türlerinden birisi değildir? (Madde 108)

A) Yıllık izin

B) İdari izin

C) Aylıksız izin

D) Refakat izni

131. 657 sayılı Kanun'a göre, üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, çocuğun ana ve babasının rızasının kesinleştiği tarihten itibaren, istekleri üzerine kaç aya kadar aylıksız izin verilir? (Madde 108)

A) 3 B) 18 C) 12 D) 24

132. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazeretini gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, on gün içinde görevine dönmeyen memurla ilgili olarak aşağıdaki işlemlerden hangisi doğrudur? (Madde 108)

A) Görev yeri değiştirilir.

B) Aylıktan kesme cezası verilir.

C) Memuriyetten çekilmiş sayılır.

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

133. 657 sayılı Devlet Memurları Bakanlığı'nın göre, üstün başarı belgesi aşağıdakilerden hangisine verilir? (Madde 122)

A) Hizmette on yılını dolduran tüm memurlara

B) Beş yıl üst üste olumlu sicil alan tüm memurlara

C) Üç defa başarı belgesi alanlara

D) Emekliliğe kadar hiç disiplin cezası almayanlara

134. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 122. Maddesine göre ilgili makamlar tarafından uygun görülmesi hâlinde "üstün başarı belgesi" **verilenlere, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % kaçı oranına kadar ödül verilebilir? (Madde 122)**

A) 50 B) 100 C) 150 D) 200

135. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 122)

A) Başarı belgesi merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından verilebilir.

B) Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilebilir.

C) Üstün başarı belgesi verilenlere en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.

D) Bir mali yıl içinde ödüllendirileceklerin sayısı, kurumun yılbaşındaki dolu kadro mevcuduna göre belirlenir.

136. **Aşağıdakilerden hangisi disiplin cezası değildir?**

A) Devlet memurluğundan çıkarma

B) Uyarma

C) Kınama

D) Görevden uzaklaştırma

137. **Usulsüz müracaat veya şikâyette bulunmak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre hangi disiplin cezasına karşılık gelen bir fiildir? (Madde 125)**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

138. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki fiil ve hâllerden hangisi** "uyarı" **disiplin cezasını gerektirir? (Madde 125)**

A) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

B) Görevin iş birliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak

C) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

D) Görev sırasında amire hâl ve hareketi ile saygısız davranmak

139. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kınama disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerden değildir? (Madde 125)**

A) Kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak

B) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

C) Devlete ait resmî araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak

D) Görevin iş birliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak

140. **Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesine göre kınama cezasını gerektiren fiil ve davranışlardan birisi değildir? (Madde 125)**

A) Verilen emirlere itiraz etmek

B) Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak

C) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında kusurlu davranmak

D) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında kayıtsızlık göstermek

141.

I. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

II. Borçlarını kasten ödemeyerek hak-kında yasal yollara başvurulmasına neden olmak

III. Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki fiil ve haller aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde 125)

A) Kınama

B) Uyarma

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesini durdurma

142. **657 sayılı Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi kınama cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir? (Madde 125)**

A) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek

B) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek

C) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek

D) Verilen emirlere itiraz etmek

143. Memura görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun bildirilmesi hangi disiplin cezasıdır? (Madde 125)

A) Aylıktan kesme

B) Uyarı

C) Kınama

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

144. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarına, yetkili olmadığı hâlde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermeleri durumunda, aşağıdaki cezalardan hangisi verilir? (Madde 125)

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Aylıktan kesme

C) Uyarma

D) Kınama

145. Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre hangi disiplin cezasına karşılık gelen bir fiildir? (Madde 125)

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Görevden uzaklaştırma

146. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memuruna "aylıktan kesme" **disiplin cezasının verilmesini gerektiren fiil ve hâllerdendir? (Madde 125)**

A) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

B) Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek

C) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek

D) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

147. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kasıtlı olarak korumamanın yaptırımı aşağıdaki cezalardan hangisidir? (Madde 125)

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Devlet memurluğundan çıkarma

148. "Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak" **fiili 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıda yer alan disiplin cezalarından hangisinin verilmesini gerektirir? (Madde 125)**

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Devlet memurluğundan çıkarma

149. Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre hangi disiplin cezasına karşılık gelen bir fiildir? (Madde 125)

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

150. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; "Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemeden yurda dönen" **memurlara verilecek ceza aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 125)**

A) Uyarı

B) Kınama

C) Maaş Kesimi

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

151. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek" **fiilini işleyen memurlar hakkında aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır? (Madde 125)**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

152. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek" **eylemi aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde 125)**

A) Devlet memurluğundan çıkarma

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması

C) Aylıktan kesme

D) Uyarma

153. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre belirtilen sürede mal bildiriminde bulunmayan memurlara aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır? (Madde 125)**

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Kademe ilerlemesini durdurulması

154. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak" **eylemi aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir? (Madde 125)**

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

155. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurlar görevlerini dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmadan yerine getirmekle yükümlüdür.

Herhangi bir siyasal parti veya kişinin yararını ve zararını amaçlayan davranışlarda bulunamazlar. Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında aşağıdaki hangi disiplin cezası uygulanır? (Madde 125)

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

156. **657 sayılı Kanuna göre, aşağıdaki fiil ve hallerden hangisi devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirir? (Madde 125)**

A) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak

B) Özürsüz ve kesintisiz olarak bir yılda toplam 9 gün göreve gelmemek

C) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak

D) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek

157. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bir memur özür-süz olarak bir yılda toplam kaç gün göreve gelmezse Devlet memurluğundan çıkarılır? (Madde 125)**

A) 20 B) 30 C) 7 D) 10

158. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki fiil ve hâllerden hangisi** "Devlet memurluğundan çıkarma" **disiplin cezasını gerektirir? (Madde 125)**

A) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek

B) Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak

C) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek

D) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

159. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi "Devlet memurluğundan çıkarma" **cezasını gerektiren fiil ve hâllerden değildir? (Madde 125)**

A) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak

B) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak

C) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak

D) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

160. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının en fazla ne kadarı kesilir? (Madde 125)

A) 1/8 B) 1/6 C) 1/4 D) 1/2

161. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının kaçıncı uygulamasında bir derece ağır ceza verilir? (Madde 125)

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

162. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesine göre, Devlet memurlarının, Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı;

I. Kaybetmeleri,

II. Özel işlerinde kullanmaları,

III. Özel menfaat sağlamak için kullanmaları,

Fiilleri aşağıdaki hangi disiplin cezası veya cezalarını gerektirir? (Madde 125)

A) I, II ve III'e, Kınama cezası verilir.

B) I, II ve III'e, Aylıktan Kesme cezası verilir.

C) I ve II'ye, Kınama, III'e, Aylıktan Kesme cezası verilir.

D) I'e, kınama, II ve III'e, Aylıktan Kesme cezası verilir.

163.

I. İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak.

II. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak.

III. Görev sırasında amirine hal ve hareketi ile saygısız davranmak.

IV. Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesine göre, aşağıdaki fiil yâda hallerin hangilerinin, cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe, tekerrür eden hangi fiiller için hangi cezanın uygulanacağını gösteren seçenek yukarıdakilenden hangisidir? (Madde 125)

A) III ve IV'ün tekerrüründe, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.

B) I ve IV'ün tekerrüründe, aylıktan kesme cezası verilir.

C) II, III ve IV'ün tekerrüründe, aylıktan kesme cezası verilir.

D) I, II ve III'ün tekerrüründe, aylıktan kesme cezası verilir

164. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, Bakanlık (Merkez) Disiplin Kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirlerce verilen disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 126)

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Kademe ilerlemesinin durdurulması

D) Devlet memurluğundan çıkarma

165. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre kademe ilerlemesinin durdurulması cezası vermeye yetkili organ aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 126)

A) Memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler, il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler

B) Memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, disiplin amirleri

C) Memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, Merkez Disiplin Kurulu

D) İl disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde disiplin amirleri

166. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi yüksek disiplin kurulunca verilir? (Madde 126)

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Devlet memurluğundan çıkarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

167. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun disiplin hükümleri gereğince aşağıdakilerden hangisi yapılamaz? (Madde 126)

A) Memur kınama cezasının uygulanmasından 5 sene sonra atamaya yetkili amirine başvurarak kınama cezasının özlük dosyasından çıkarılmasını isteyebilir.

B) Disiplin amiri uyarma cezasını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadır.

C) Kademe İlerlemesinin durdurulması cezası memurun disiplin amiri tarafından verilir.

D) Aylıktan kesme cezası cezanın veriliş tarihini takip eden bir sonraki aybaşı uygulanır.

168.

I. Aylıktan kesme

II. Kademe ilerlemesinin durdurulması

III. Devlet memurluğundan çıkarma

IV. Kınama

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangileri yüksek disiplin kurulunca verilir? (Madde 126)

A) Yalnız II

B) Yalnız III

C) I ve III

D) II ve IV

169. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; memurların disiplin işlemleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır? (Madde 126)

A) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirlerince verilir.

B) Kendisine uyarma ve kınama cezası verilmiş devlet memurları bu cezaların uygulanmasından üç sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak bu cezaların sicilden silinmesini talep edebilirler.

C) Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.

D) Devlet memurluğundan çıkarma cezası yüksek disiplin kurulunca verilir ve bu cezayı alanlar bir daha memurluğa atanamazlar.

170. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan disiplin hükümleri doğrultusunda uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları kim tarafından verilir? (Madde 126)

A) Disiplin kurulu

B) Disiplin amirleri

C) Kurum amiri

D) Yüksek disiplin kurulu

171. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan disiplin hükümleri doğrultusunda Devlet memurluğundan çıkarma cezası aşağıdakilerden hangisi tarafından verilir? (Madde 126)

A) Atamaya yetkili amir

B) Disiplin amiri

C) Disiplin kurulu

D) Yüksek disiplin kurulu

172. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren aşağıda belirtilen hangi sürede ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde 127)

A) 2 yıl

B) 1 yıl

C) 6 ay

D) 1 ay

173. **Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir eylemin öğrenildiği tarihten itibaren ne kadar süre içinde disiplin kovuşturmasına başlanmaz ise, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde 127)**

A) 1 ay

B) 6 ay

C) 1 yıl

D) 2 yıl

174. **657 sayılı Kanun'a göre, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarih-ten itibaren ne kadar süre içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar? (Madde 127)**

A) 3 ay

B) 6 ay

C) 1 yıl

D) 2 yıl

175. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını kaç gün içerisinde vermek zorundadır? (Madde 128)**

A) Soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 7 gün içinde

B) Soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 10 gün içinde

C) Soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde

D) Soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 30 gün içinde

176. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan disiplin hükümleri doğrultusunda, memura disiplin cezası verilmeden önce, savunmasını yapması için verilmesi gereken asgari süre aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 130)**

A) 10 gün

B) 10 iş günü

C) 7 gün

D) 7 iş günü

177. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; disiplin ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 131)**

A) Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir.

B) Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden aybaşında uygulanır.

C) Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını durdurur.

D) Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması hâli, ayrıca disiplin cezası uygulanmasına engel olmaz.

178. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer alan disiplin hükümleri doğrultusunda disiplin cezaları ne zaman hüküm ifade eder? (Madde 132)**

A) Verildiği tarihten bir yıl sonra

B) Verildiği tarihten bir ay sonra

C) Verildiği tarihten itibaren

D) Verildiği tarihten 10 gün sonra

179. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aylıktan kesme cezası ile cezalandırılanlar kaç yıl süre ile daire başkanı ve üstü kadrolara <u>atanamazlar</u>? (Madde 132)**

A) 5 yıl

B) 6 yıl

C) 8 yıl

D) 10 yıl

180. **657 sayılı Kanuna göre, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler aşağıdaki hangi süre dolduktan sonra bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına atanabilirler? (Madde 132)**

A) 10 yıl

B) 5 yıl

C) 3 yıl

D) 1 yıl

181. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre uyarma ya da kınama cezalarından birini alan Devlet memurları, cezanın uygulanmasından kaç yıl sonra özlük dosyasından silinmesini isteyebilir? (Madde 133)

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

182. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, uyarma cezası ile cezalandırılan memur bu cezanın uygulanmasından kaç yıl sonra özlük dosyasından silinmesi için atamaya yetkili amire başvurabilir? (Madde 133)

A) 3 yıl

B) 5 yıl

C) 10 yıl

D) 15 yıl

183. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, disiplin amirleri tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı aşağıdakilerden hangisine itiraz edilebilir? (Madde 135)

A) Üst disiplin amiri

B) Yüksek disiplin kurulu

C) Atamaya yetkili amir

D) Disiplin kurulu

184.

I. Uyarma

II. Kınama

III. Aylıktan kesme

IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

V. Devlet memurluğundan çıkarma

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre yukarıdaki disiplin cezalarından hangileri için idari yargı yoluna başvurulabilir? (Madde 135)

A) Yalnız I

B) I ve II

C) III, IV ve V

D) I, II, III, IV ve V

185. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; bir memurun aldığı cezaya yönelik kararla ilgili itirazı için müracaat süresi, kararın kendisine tebliğinden itibaren kaç gündür? (Madde 135)

A) 3 gün

B) 3 işgünü

C) 7 gün

D) 10 gün

186. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarına karşı itirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kaç gündür? (Madde 135)

A) Üç

B) Beş

C) Yedi

D) On

187. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarında yapılan itiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren kaç gün içinde kararlarını vermek zorundadır? (Madde 135)

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

188. Aşağıdakilerden hangisi görevden uzaklaştırmaya yetkili amirlerden biri değildir? (Madde 138)

A) Bakanlık ve Genel Müdürlük müfettişleri

B) Atamaya yetkili amirler

C) Valiler

D) Daire Başkanı

189. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının ne kadarı ödenir? (Madde 141)

A) Üçte biri

B) İkide biri

C) Üçte ikisi

D) Dörtte biri

190. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre, görevden uzaklaştırılanların hak ve yükümlülükleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 141)

A) Zam ve tazminatlardan tam olarak yararlanırlar.

B) Sosyal yardım ve haklardan tam olarak yararlanırlar.

C) Aylıkları 2/ 3 oranında hesaplanarak ödenir.

D) Sosyal Güvenlik kesintileri yarım olarak hesaplanır.

191. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi, haklarında görevden uzaklaştırma kararı verilen memurun, soruşturma veya yargılama sonunda, yetkili mercilerce göreve tekrar başlatılması zorunlu olan hallerden biri değildir? (Madde 143)

A) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler

B) Yargılamanın men'ine veya beraatına karar verilenler

C) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar

D) Tutuksuz yargılanmalarına devam edilenler

192. Aşağıdakilerden hangisi, haklarında görevden uzaklaştırılma kararı verilen memurun, soruşturma veya yargılama süreci sonunda, yetkili mercilerce göreve tekrar başlatılması zorunlu olan hallerden biri değildir? (Madde 143)

A) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilen haller

B) Yargılamanın yenilenmesine karar verilen haller

C) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılan haller

D) Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenen haller

193. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sayılan zamlar, aşağıdakilerden hangisinde tam ve doğru olarak gösterilmiştir? (Madde 147)

A) İş güçlüğü zammı, İş riski zammı, Temininde güçlük zammı, İş sorumluluğu zammı

B) İş güçlüğü zammı, İş riski zammı, Temininde güçlük zammı, Mali sorumluluk zammı

C) İş güçlüğü zammı, Hizmet zammı, Temininde güçlük zammı, İş sorumluluğu zammı

D) İş güçlüğü zammı, Denetim zammı, Temininde güçlük zammı, Mali sorumluluk zammı

194. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; memurlara hizmetlerinin karşılığında kadroya dayanılarak ödenen paraya ne ad verilir? (Madde 147)

A) Aylık

B) Avans

C) Sözleşme ücreti

D) Ödül

195. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre; belirli yetki ve sorumluluk makamlarını işgal eden memurlara temsili mahiyette ve görevleri icabı olarak yaptıkları gerçek giderleri karşılamak üzere ödenen paraya ne ad verilir? (Madde 147)

A) Temsil gideri

B) Mali sorumluluk tazminatı

C) İş güçlüğü zammı

D) Makam tazminatı

196. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışan devlet memurlarına ödenen para aşağıdakilerin hangisi ile ifade edilir? (Madde 147)

A) İş riski zammı

B) Eleman temininde güçlük zammı

C) Mali sorumluluk tazminatı

D) İş güçlüğü zammı

197. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sağlık kurulu raporu üzerine verilen hastalık izinleri, hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 günü aşması hâlinde, aşan sürelere isabet eden zam ve tazminatlar yüzde kaç eksik ödenir?

A) 10 B) 15 C) 20 D) 25

198. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre özel hizmet tazminatının kanunla belirlenmiş tavanını geçmemek üzere, ne kadar ödeneceğini aşağıdakilerden hangisi tespit eder? (Madde 152)

A) Bakanlar Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) İlgili kurum - Maliye Bakanlığı

D) Maliye Bakanlığı - Hazine Müsteşarlığı

199. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre gerekli hâllerde mali yılın ikinci yarısı için, Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilen kat sayıları aşağıdakilerden hangisi değiştirmeye yetkilidir? (Madde 154)

A) TBMM

B) Maliye Bakanı

C) Başbakan

D) Bakanlar Kurulu

200. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aylık ve ücretlerin ödenmesine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 164)

A) Memurlara aylıkları her ayın başında peşin ödenir.

B) Memurlara aybaşında peşin ödenen aylıklar, emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde geri alınmaz.

C) Sözleşmeli personelin ücretleri sözleşme şartlarına göre; geçici personelin gündelikleri gün hesabıyla hafta veya ay sonlarında ödenir.

D) Memurlara aylıkları çalışıldıktan sonra ay sonlarında ödenir.

201. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, görev değişikliği halinde sayman mutemetlerinin (muhasebe yetkilisi mutemetleri) devir süresi aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 171)

A) 2 gün

B) 5 gün

C) 7 gün

D) 10 gün

202. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre ödenen vekalet aylıkları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir? (Madde 175)

A) Vekalet aylığının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.

B) Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri verilir.

C) Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının tamamı verilir.

D) Bulundukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.

203. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 86 ve 175 inci maddeleri hükümlerine göre, aşağıdakilerden hangisi açıktan vekile ödenecek vekalet aylığının hesabında dikkate alınmaz? (Madde 175)

A) Aylık B) Kıdem aylığı C) Ek gösterge

D) Taban aylığı

204. Aşağıdaki memur maaş unsurlarından hangisi en yüksek devlet memuru aylığı ve ek göstergesi esas alınarak hesaplanmaz? (Madde 175)

A) Özel hizmet tazminatı

B) Ölüm yardımı

C) Doğum yardımı

D) Ek ödeme

205. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret nasıl belirlenir? (Madde 178)

A) Bakanlar Kurulu kararı ile

B) Maliye Bakanlığınca

C) Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığınca müştereken

D) Yılı bütçe kanunu ile

206. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre fazla çalışmanın ücretle karşılanmadığı hâllerde, personele yaptırılacak fazla çalışmanın kaç saati için bir gün izin verilir? (Madde 178)

A) 6 B) 8 C) 10 D) 12

207. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre fazla çalışmanın izinle karşılandığı durumlarda verilecek iznin en çok kaç günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullandırılabilir? (Madde 178)

A) 5 B) 10 C) 15 D) 20

208. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sürekli görevle yurt dışına gönderilen devlet memurları, geçici görevle en çok ne kadar süre ile merkeze çağrılabilir? (Madde 181)

A) 1 hafta

B) 1 ay

C) 6 ay

D) 1 yıl

209. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun çocuklarından her birine hangi gösterge rakamının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden aile yardım ödeneği ödenir? (Madde 202)

A) 100 B) 150 C) 200 D) 250

210. 657 sayılı Kanuna göre, aşağıdaki ödemelerden hangisi, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir? (Madde 203)

A) Makam tazminatı

B) Aile yardımı ödeneği

C) İş riski zammı

D) Ek ders ücreti

211. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre karı kocanın her ikisi de devlet memuru ise herhangi bir şekilde menfaat karşılığı çalışmayan çocukları için ödenecek aile yardımı ödeneği ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 203)

A) Bu ödenek yalnızca kocaya verilir.

B) Bu ödenek yalnızca kadına verilir.

C) Bu ödenek her iki eşe de ayrı ayrı verilir.

D) Bu ödenek 1/4 oranında kadına, 3/4 oranında erkeğe verilir.

212. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aile yardımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 204)

A) Memurun çalışmayan eşi için 2134 gösterge rakamının aylık katsayı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktar üzerinden aile yardımı ödenir

B) Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek kocaya verilir

C) Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği tarihten itibaren hak kazanır

D) Memurun geçimini sağladığı üvey çocuklar için de aile yardımı ödeneği verilir

213. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, devlet memurunun çalışmayan erkek çocuğu için verilen aile yardımı ödeneği kural olarak çocuk kaç yaşını doldurunca ödenmez? (Madde 206)

A) 18 B) 21 C) 24 D) 25

214. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi için aile yardımı ödeneği verilmeye devam edilir? (Madde 206)

A) Evlenen çocuklar

B) Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar

C) Çalışamayacak derecede malullükleri resmî sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler

D) Gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç)

215. Devlet memurlarından aile yardımı ödeneğine müstehak olmayan çocuğu vefat edenlere aşağıdaki ödemelerden hangisi yapılır? (Madde 208)

A) En yüksek Devlet memuru aylığı tutarı

B) En yüksek Devlet memuru aylığının iki katı

C) En yüksek Devlet memuru aylığının üç katı

D) Her hangi bir ödemede bulunulmaz

216. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarından, memur olmayan eşi ile aile yardım ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere (ek gösterge dâhil) aşağıdakilerden hangisindeki aylık tutarında ölüm yardım ödeneği verilir? (Madde 208)

A) En yüksek Devlet memuru aylığının iki katı kadar

B) En yüksek Devlet memuru aylığının yarısı kadar

C) Memurun en son aldığı aylık tutarı kadar

D) En yüksek Devlet memuru aylığı kadar

217. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurun ölümü hâlinde, ölüm yardım ödeneğine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 208)

A) Ölüm yardım ödeneğinden vergi ve kesintiler düşülür.

B) Ölüm yardım ödeneği, ödeme emri aranmaksızın ödenir.

C) Ölüm yardım ödeneği, borç için haczedilemez.

D) Ölüm yardım ödeneğinin miktarı, en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) iki katıdır.

DİKKAT: 218. soruyla ilgili açıklama...

Memurlar için öngörülen sosyal haklar ve yardımlar:

- Emeklilik hakları
- Hastalık ve analık sigortası
- Yeniden işe alıştırma
- Ek sosyal sigorta ve Yardımlaşma
- Memurların sosyal tesis ihtiyaçları
- Devlet memurları için konut kredisi
- Devlet memurları için konut
- Öğrenim bursları ve yurtları
- Doğum yardımı ödeneği
- Aile yardımı ödeneği
- Ölüm yardımı ödeneği
- Tedavi yardımı
- Cenaze giderleri
- Giyecek yardımı
- Yiyecek yardımı
- Yakacak yardımı

218. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi memurların sosyal haklar ve yardımlarından <u>değildir</u>?

A) Öğrenim bursları ve yurtları

B) Doğum yardımı ödeneği

C) Yeniden işe alıştırma

D) Fazla çalışma ücreti

219. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Mecburi hizmetle ilgili yükümlülükler" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (Madde 225)**

A) Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en çok iki ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar.

B) Başvurma tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde bir göreve atanmayanların mecburi hizmet yükümlülükleri kalkar.

C) Hizmetlerine lüzum olmadığına ilgili kurumun teklifi ve Maliye Bakanlığının uygun görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilenlerin mecburi hizmet yükümlülükleri krediye dönüştürülebilir.

D) İlk ve orta dereceli okullar ile kurslarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan parasız yatılı öğrencilerin mecburi hizmetlerine, bu Kanun'a tabi kurum ve kuruluşlarda ihtiyaç olmaması halinde Milli Eğitim Bakanlığı bunların mecburi hizmet yükümlülüğünü kaldırmaya yetkilidir.

220. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemeden yurda dönen memurlara verilecek ceza aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uyarı

B) Kınama

C) Maaş Kesimi

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

221. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurlarının "Sınıflandırma, Gösterge ve ek Göstergeleri" **ile ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) İlkokulu bitirmiş Devlet memurları 15 'inci dereceden başlayıp 7'nci dereceye kadar yükselebilirler.

B) 4 yıl süreli yükseköğrenim bitirenler ise 9'uncu dereceden işe girerler ve 1 'inci derecenin son kademesine kadar yükselirler.

C) Devlet Memurları Kanunu memurlar için 12 hizmet sınıfı öngörmüştür.

D) Vali, kaymakam, maiyet memurları Genel İdare Hizmetleri Sınıfını oluşturur.

222. Mühendis unvanını kazanmış birisi Genel İdare Hizmetleri Sınıfında memuriyete başlarsa veya bu hizmet sınıfında iken mühendis unvanını kazanırsa, aldığı bu unvanın bulunduğu derece ve kademeye nasıl bir katkısı olur?

A) Hiçbir katkısı olmaz.

B) Bulunduğu derece ve kademeye bir derece eklenir.

C) Ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.

D) Her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltilirler.

223. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre iki defa olumsuz sicil alan ve başka amirden de olumsuz sicil alan memur için aşağıdakilerden hangisi uygulanır?

A) Devlet memurluğundan çıkarılma

B) Disiplin kuruluna sevk edilme

C) Yüksek diplin kuruluna sevk edilme

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

224. 657 sayılı Devlet memurları Kanunu'na göre memurların disiplin işlemleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirlerince verilir.

B) Kendisine uyarma ve kınama cezası verilmiş devlet memurları bu cezaların uygulanmasından üç sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak bu cezaların sicilden silinmesini talep edebilirler.

C) Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.

D) Devlet memurluğundan çıkarma cezası yüksek disiplin kurulunca verilir ve bu cezayı alanlar.

225.

I. Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek

II. Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak

III. Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak

IV. Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak

V. Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki eylemlerden hangileri maaş kesimi cezasını gerektiren fiil ve haller arasında yer alır?

A) Yalnız IV

B) II ve IV

C) I, IV ve V

D) I, II ve V

1.C	2.D	3.D	4.C	5.D	6.A	7.A	8.B	9.D	10.B	11.C	12.A	13.A	14.C	15.B	16.A	17.D	18.C	19.C	20.B
21.D	22.C	23.B	24.A	25.C	26.B	27.B	28.B	29.B	30.A	31.B	32.D	33.C	34.D	35.D	36.D	37.C	38.D	39.C	40.A
41.D	42.D	43.D	44.A	45.B	46.D	47.A	48.B	49.D	50.D	51.D	52.C	53.A	54.B	55.D	56.D	57.D	58.C	59.A	60.C
61.A	62.C	63.C	64.A	65.D	66.C	67.D	68.A	69.D	70.B	71.D	72.B	73.C	74.D	75.C	76.D	77.A	78.B	79.B	80.B
81.B	82.C	83.D	84.C	85.D	86.D	87.C	88.D	89.B	90.B	91.A	92.A	93.C	94.A	95.D	96.D	97.B	98.B	99.A	100.D
101.A	102.C	103.A	104.B	105.A	106.C	107.A	108.A	109.D	110.A	111.D	112.A	113.A	114.C	115.A	116.B	117.C	118.D	119.A	120.D
121.A	122.C	123.C	124.C	125.C	126.D	127.D	128.B	129.D	130.B	131.D	132.C	133.C	134.D	135.D	136.D	137.A	138.B	139.D	140.D
141.A	142.D	143.C	144.D	145.C	146.C	147.C	148.C	149.D	150.D	151.D	152.B	153.D	154.D	155.D	156.C	157.A	158.C	159.D	160.D
161.B	162.C	163.D	164.C	165.A	166.C	167.C	168.B	169.B	170.B	171.D	172.A	173.B	174.D	175.C	176.C	177.C	178.C	179.A	180.A
181.C	182.B	183.D	184.D	185.C	186.C	187.B	188.D	189.C	190.A	191.D	192.B	193.B	194.A	195.A	196.A	197.D	198.A	199.D	200.D
201.C	202.C	203.C	204.C	205.A	206.B	207.B	208.B	209.D	210.B	211.A	212.C	213.D	214.C	215.D	216.D	217.A	218.D	219.B	220.D
221.D	222.B	223.A	224.B	225.C															

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

1. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "Kanunlarda yazılı hâller dışında Devlet me murunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz." **şeklinde tanımlanan genel hak aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Müracaat, şikâyet ve dava açma
B) Uygulamayı isteme hakkı
C) Çekilme
D) Güvenlik

2. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurluğuna alınacaklarda aranan aşağıdaki genel şartlardan hangisi yanlıştır?**

A) Türk Vatandaşı olmak
B) Genel olarak ortaöğretim mezunu olmak
C) Kamu haklarından mahrum bulunmamak
D) Genel olarak 18 yaşını tamamlamış olmak

3. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilenlere ne kadar ayrılma müsaadesi verilebilir?**

A) Altı aya kadar, gerekirse bu süre en çok üç kat uzatılabilir.
B) Bir yıla kadar, gerekirse bu süre en çok iki kat uzatılabilir.
C) İki yıla kadar, gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir.
D) Üç yıla kadar, gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir.

4. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz kaç gün devam etmesi hâlinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, memurluktan çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

5. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurlara verilen mazeret izinlerinden hangisi yanlıştır?**

A) Kendisinin evlenmesi hâlinde on gün izin verilir.
B) Çocuğunun evlenmesi hâlinde yedi gün izin verilir.
C) Eşinin kardeşinin ölümü hâlinde yedi gün izin verilir.
D) Eşinin doğum yapması hâlinde on gün babalık izni verilir.

6. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi** "uyarma" **disiplin cezasını gerektiren fil ve hâllerdendir?**

A) Usulsüz müracaat veya şikâyette bulunmak
B) Görev sırasında amire hâl ve hareketi ile saygısız davranmak
C) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek
D) Devlete ait resmî araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak

7. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "aylıktan kesme" **disiplin cezasına çarptırılmış bir memur, cezanın uygulanmasından kaç sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezanın özlük dosyasından silinmesini isteyebilir?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

8. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin amirleri tarafından verilen** "kademe ilerlemesinin durdurulması" **cezasına karşı aşağıdakilerden hangisine itiraz edilebilir?**

A) Kurum Müdürü

B) Yüksek Disiplin Kurulu

C) İl Disiplin Kurulu

D) Atamaya Yetkili Amir

9. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi sosyal hak ve yardımlardan değildir?**

A) Emeklilik hakları

B) Cenaze giderleri

C) Kıdem aylığı

D) Aile yardımı ödeneği

10.

I. Evlenen çocuklar

II. Kendileri hesabına ticaret yapan çocuklar

III. 25 yaşını bitirdiği hâlde evlenmemiş kız çocukları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangilerine aile yardımı ödeneği verilmez?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

11. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurunun ölümü halinde hak sahibine ödenecek ölüm yardımı ödeneği aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) En yüksek Devlet memuru aylığı tutarı

B) En yüksek Devlet memuru aylığının iki katı tutarı

C) Devlet memuru aylığı tutarı

D) Devlet memuru aylığının iki katı tutarı

12. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurlara ödenen sosyal hak niteliğindeki ödemelerden biridir?**

A) Gösterge aylığı

B) Ek gösterge aylığı

C) Kıdem aylığı

D) Tedavi yardımı

13. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aile yardımı ödeneğiyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Memurun çalışmayan eşi için tespit edilen gösterge rakamının aylık katsayı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktar üzerinden aile yardımı ödenir

B) Memurun çalışmayan eşi için 2134 gösterge rakamının aylık katsayı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktar üzerinden aile yardımı ödenir

C) Memur eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği tarihten itibaren hak kazanır

D) Memurun geçimini sağladığı üvey çocuklar için de aile yardımı ödeneği verilir

14. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurları** "Asli Devlet Memurluğuna" **atandıktan sonra en geç ne kadar zaman içinde yeminlerini yaparlar?**

A) On beş gün
B) Yirmi gün
C) Bir ay
D) Kırk beş gün

15.

I. Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar

II. Hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar

III. Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler

IV. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarının "Tarafsızlık ve devlete bağlılığı" **ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?**

A) I, II ve IV
B) II, III ve IV
C) I, II ve III
D) I, II, III ve IV

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Devlet memurlarına tanınan "genel haklar" **ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler

B) Devlet memurlarının, özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde, emeklilik hakları vardır

C) Devlet memurları, bu kanunda belirtilen esaslara göre memurluktan çekilebilirler

D) Devlet memurları kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı yapacakları müracaatları ile ilgili ilgili esas ve usuller Bilgi Edinme Hakkı Kurulunca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre gerekli hâllerde mali yılın ikinci yarısı için, Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilen katsayıları aşağıdakilerden hangisi değiştirmeye yetkilidir?

A) TBMM
B) Maliye Bakanı
C) Başbakan
D) Bakanlar Kurulu

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, iki yıl süreli yüksek öğrenim mezunlarının memuriyete giriş derece ve kademesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) 12/2
B) 10/1
C) 10/2
D) 9/1

19. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi tesis edilen sınıflardan değildir?

A) Teknik Hizmetler

B) Adalet Hizmetleri

C) Avukatlık Hizmetleri

D) Din Hizmetleri

20. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, ilçede görev yapan memura başarı belgesini aşağıdakilerden hangisi verir?

A) Malmüdürü

B) Kaymakam

C) Defterdar

D) Vali

21. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 68/B maddesine göre 3 üncü dereceli kadroya atanabilmek için en az kaç yıl hizmetin bulunması şarttır?

A 6 yıl
B) 8 yıl
C) 10 yıl
D) 12 yıl

22. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini aşağıdakilerden hangisine bildirirler?**

A) Devlet Personel Başkanlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Başbakanlık

D) Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

23. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, adaylık süresi içerisinde temel eğitimde başarısız olması nedeniyle memuriyetle ilişiği kesilen aday memur, kaç yıl süreyle Devlet Memurluğuna alınmaz?**

A) 1 yıl
B) 2 yıl
C) 3 yıl
D) 4 yıl

24. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,** "derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan memurun aylığındaki ilerleme" **aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?**

A) Aylık
B) Derece
C) Kademe
D) Ödül

25. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mezuniyetsiz ve kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz kaç gün olması halinde memur çekilme isteğinde bulunmuş sayılır?**

A) 10 gün
B) 10 iş günü
C) 20 gün
D) 20 iş günü

26. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi memurluğun sona ermesi hallerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Memurluktan çekilme

B) Ölüm

C) Emeklilik

D) Görevden uzaklaştırma

27. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurunu görevden uzaklaştırmaya yetkili <u>değildir</u>?**

A) Cumhuriyet Savcısı

B) Bakanlık Müfettişi

C) Atamaya yetkili amir

D) Kaymakam

28. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin amiri aşağıdaki cezalardan hangisini <u>veremez</u>?**

A) Uyarma cezası

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası

C) Aylıktan kesme cezası

D) Kınama cezası

29. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevinden uzaklaştırılan memur hakkında kaç gün içerisinde soruşturmaya başlanır?**

A) 10 gün
B) 7 gün
C) 10 iş günü
D) 7 iş günü

30. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin kovuşturması nedeniyle görevden uzaklaştırma süresi en çok kaç ay devam edebilir?**

A) 1
B) 2
C) 3
D) 6

31. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevinden uzaklaştırılan memura bu süre içerisinde aylığının ne kadarı ödenir?**

A) 1/3
B) 3/4
C) 1/2
D) 2/3

32. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, cezaların özlük dosyasından silinmesi için başvurulacak mercii aşağıdakilerden hangisidir?

A) Atamaya Yetkili Amir

B) Disiplin Amiri

C) İl Disiplin Kurulu

D) Yüksek Disiplin Kurulu

33. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, üstün başarı belgesi verilenlere, uygun görülmesi hâlinde hangi tutarda ödül verilebilir?

A) En yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar

B) Memurun aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar

C) Memurun aylığının (ek gösterge dâhil) % 100'üne kadar

D) En yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 100'üne kadar

34. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Devlet memurlarına sağlanan genel haklardan değildir?

A) Sendika kurma

B) Güvenlik

C) Mal bildirimi

D) Kovuşturma ve yargılama

35. Aşağıdakilerden hangisi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen yasaklardan <u>değildir</u>?

A) Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı

B) Müracaat ve şikayet açma yasağı

C) Hediye alma, menfaat sağlama yasağı

D) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı

36. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurun bakmakla yükümlü olmadığı kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi ve hayati tehlikesinin bulunması halinde, bu halin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi kaydıyla, aylık ve özlük hakları korunarak ilk seferinde en fazla ne kadar süreyle refakat izni verilir?

A) 3 ay
B) 6 ay
C) 12 ay
D) 18 ay

37. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, mazeret iznine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Memura, eşinin doğum yapması halinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilir

B) Memurun evlenmesi halinde isteği üzerine on gün izin verilir

C) Memurun eşinin kardeşinin ölümü hâlinde isteği üzerine on gün izin verilir

D) Memurun çocuğunun evlenmesi üzerine isteği üzerine on gün izin verilir

38. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıda belirtilen boş kadrolardan hangisine açıktan vekil <u>atanamaz</u>?

A) Veterinerlik

B) Mutemetlik

C) Tabiplik

D) İlkokul öğretmenliği

39. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalanan memura toplamda <u>en fazla</u> kaç aya kadar hastalık izni verilir?

A) 12
B) 18
C) 24
D) 36

40. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluk <u>değildir</u>?

A) Vali

B) Özel Kalem Müdürü

C) Büyükelçi

D) Defterdar

41. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kadın memura doğumdan önce ve doğumdan sonra verilecek analık izinleri aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir? (Madde 104)

A) 8 hafta – 8 hafta

B) 5 hafta – 8 hafta

C) 3 hafta – 8 hafta

D) 8 gün – 8 gün

42. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aylıktan kesme disiplin cezasıyla ilgili fil ve hâlleri işleyenler hakkında, bu fil ve hâllerin işlendiğinin disiplin amirlerince öğrenildiği tarihten itibaren, ne kadar zaman içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar?

A) On gün B) Yirmi gün

C) Bir ay D) Kırk beş gün

43. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurluğundan çıkarma cezası, aşağıdakilerden hangisi tarafından verilir?

A) Yüksek Disiplin Kurulu

B) Bakanlık Müfettişleri

C) Atamaya Yetkili Amir

D) Disiplin Kurulu

44. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır, yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır." **hükmü aşağıdakilerden hangisinin kapsamı içinde yer alır?**

A) Ödevler ve Sorumluluklar

B) İstihdam Şekilleri

C) Genel Haklar

D) Temel İlkeler

45. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu Kanun'un kapsamına dâhil kurumlarda yönetim, yürütme, büro ve benzeri hizmetleri gören ve diğer sınıflra girmeyen memurlar, aşağıdaki hizmet sınıflrından hangisini oluştururlar?

A) Teknik Hizmetler Sınıfı

B) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

C) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı

D) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı

46. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre doğum yapan memurlara analık izninin bitiminden itibaren isteği üzerine en çok kaç aya kadar aylıksız izin verilir?

A) Altı B) On

C) On iki D) Yirmi dört

47. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre fazla çalışmanın ücretle karşılanmadığı hâllerde, personele yaptırılacak fazla çalışmanın her kaç saati için bir gün izin verilir?

A) 6 B) 8

C) 10 D) 12

48. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara aşağıdaki ödemelerden hangisi yapılır?**

A) İş riski zammı

B) Fazla çalışma ücreti

C) Mali sorumluluk tazminatı

D) İş güçlüğü zammı

49. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilme sinden aşağıdakilerden hangisi sorumludur?**

A) İçişleri Bakanlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

D) Devlet Personel Başkanlığı

50. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi en fazla ne kadardır?**

A) Altı ay

B) Dokuz ay

C) Bir yıl

D) İki yıl

51. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mecburi olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde filen çalışmak suretiyle geçirilen her kaç yılı için bir kademe ilerlemesi daha verilir?**

A) Bir

B) İki

C) Üç

D) Dört

52. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların çalışma saatleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Engelli memura isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

B) Haftalık çalışma süresi, cumartesi ve pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

C) Bakanlar Kurulu, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hâllerde, hafta tatilini cumartesi ve pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

D) Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde ilgili Bakan tarafından tespit olunur.

53. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yıllık izinlerin kullanılışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilemez.

B) Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.

C) Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir.

D) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.

54. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurlardan üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % kaçına kadar ödül verilebilir?**

A) 50

B) 100

C) 150

D) 200

55. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre,disiplin cezası öncesinde devlet memuruna savunma için verilen süre kaç günden az olamaz?

A) 3
B) 5
C) 7
D) 10

56. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri aşağıdakilerden hangisinin yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır?

A) Yetkili Bakan
B) Müsteşar
C) Genel Müdür
D) Vali

57. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memuru olabilmek için kasten işlenen bir suçtan dolayı ne kadar süreyle mahkûm olmamak gerekir?

A) Üç ay
B) Altı ay
C) Dokuz ay
D) Bir yıl ve daha fazla süre

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurların yetiştirilmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

B) Aday memurların Devlet memuru olarak atanabilmeleri için adaylık süresi içinde tabi tutuldukları eğitimle ilgili sınavların en az birinden başarılı olmaları gerekir.

C) Aday olarak atanan memurlar önce bütün memurların ortak vasıflrı ile ilgili temel eğitime alınırlar.

D) Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

59. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre başka yerdeki bir göreve atananlardan bu Kanun'un verdiği süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başla yış tarihleri arasında kaç günlük bir süre daha verilebilir?

A) 3
B) 7
C) 10
D) 15

60. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silahaltına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek iste yenler, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami kaç gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar?

A) 15 - 30
B) 20 - 20
C) 30 - 30
D) 30 - 45

61. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurluğundan çekilme isteyen memurlardan devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar.

Bu zorunluluğa uymayanların yeniden atanmaları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Altı ay geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar

B) 3 yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

C) 2 yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

D) Bir yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

62. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelme mek" **fili aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir?**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Devlet memurluğundan çıkarma

C) Aylıktan kesme

D) Kınama

63. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun verilen disiplin cezasını reddetmesi hâlinde atamaya yetkili amirler kaç gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler?**

A) 3 B) 5

C) 7 D) 15

64. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memuruna** "aylıktan kesme" **disiplin cezasının verilmesini gerektiren fil ve hâllerdendir?**

A) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak

B) Amirine ve maiyetindekilere fili tecavüzde bulunmak

C) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek

D) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak

65. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "usulsüz müracaat veya şikâyette bulunmak" **filine aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır?**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması

B) Devlet memurluğundan çıkarma

C) Aylıktan kesme

D) Uyarma

66. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezalarına karşı itirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kaç gündür?**

A) Yedi B) On iki

C) Yirmi D) Otuz

67. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerin hangisinde çalışan memurlar, özel kanunları hükümlerine tabidir?**

A) Belediyeler

B) İl Özel İdareleri

C) Genel Bütçeli Kurumlar

D) Sayıştay Meslek Mensupları

68. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Adalet – Kariyer – Eşitlik

B) Liyakat – Eğitim – Adalet

C) Eğitim – Eşitlik – Sınıflndırma

D) Sınıflndırma – Kariyer – Liyakat

69. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan ödev ve sorumluluklardan biri değildir?**

A) Sendikal faaliyetlerde bulunma

B) Davranış ve iş birliği

C) Mal bildirimi

D) Sadakat

70. **Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi kurumlarda çalıştırılan memurlar için tesis edilen sınıflrdan değildir?**

A) Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

B) Avukatlık Hizmetleri Sınıfı

C) Emniyet Hizmetleri Sınıfı

D) Mühendislik Hizmetleri Sınıfı

71. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, 4 yıl süreli yükseköğrenimi bitirenlerin (özel durumlar hariç) memurluğa giriş derece ve kademesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) 8/1 B) 8/2

C) 9/1 D) 10/2

72.

I. Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır hâlde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

II. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından malın alındığı tarihteki fatura bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

III. Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak filin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademe sinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi hâlinde di siplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurunun ödev ve sorumluluklarından, kişisel sorumluluk ve zarar ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve III D) I, II ve III

73. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların bulundukları kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını Resmî Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ile duyurur?**

A) ÖSYM

B) Maliye Bakanlığı

C) Millî Eğitim Bakanlığı

D) Devlet Personel Başkanlığı

74.

I. Kınama

II. Aylıktan kesme

III. Kademe İlerlemesinin durdurulması

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre adaylık süresi içinde yukarıdaki cezalardan hangilerini almış olanların disiplin amirlerinin teklif ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve III D) I, II ve III

75. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yer değiştirme suretiyle başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren en fazla kaç gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar?**

A) 15 B) 10

C) 7 D) 5

76.

I. Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek

II. Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak

III. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak

IV. Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak

V. Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yukarıdaki eylemlerden hangileri maaş kesimi cezasını gerektiren fiil ve haller arasında yer alır?

A) Yalnız IV B) II ve IV

C) I, IV ve V D) I, II ve V

77. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre son kaç yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır?

A) Üç
B) Beş
C) Yedi
D) Sekiz

78. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memur eşlerden birine en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan ve evli olmayan çocuğunun hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı, bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde kaç güne kadar mazeret izni verilir?

A) Yirmi
B) On beş
C) On
D) Beş

79. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memuruna "kademe ilerlemesinin durdurulması" **disiplin cezasının verilmesini gerektiren fil ve hâllerdendir?**

A) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek
B) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
C) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek
D) Devlete ait resmî araç, gereç ve benzeri eşya yı özel işlerinde kullanmak

80. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, Devlet memuruna "aylıktan kesme" **disiplin cezasının verilmesini gerektiren fil ve hâllerdendir?**

A) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek
B) Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek
C) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
D) Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek

81. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurlarına verilecek izinlere ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Eşi doğum yapan memura isteği üzerine 5 gün mazeret izni verilir.
B) Kadın memura doğum yapmasından önce 6 hafta mazeret izni verilir.
C) Eşi doğum yapan memura isteği hâlinde en çok 12 aya kadar aylıksız izin verilebilir.
D) Yıllık izinlerine zorunlu hâllerde gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün yol izni eklenebilir.

82. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlar, adaylıkları sırasında aşağıdaki hangi eğitime tabi tutulmazlar?

A) Temel eğitim
B) Hazırlayıcı eğitim
C) Yeterlik eğitimi
D) Staj

83. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânı sağlanması" **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?**

A) Liyakat
B) Sınıflndırma
C) Kariyer
D) Değerlendirme

84. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Kurullar ve Amirler" **ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından verilir.
B) Disiplin Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu, amirlerin verdiği ceza dışında ayrı bir ceza tayin yetkisine sahiptir.
C) Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile verilir.
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki Disiplin Kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler, İl Disiplin Kurullarının kararlarına dayanan hâllerde valiler tarafından verilir.

85. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin cezası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi "kademe ilerlemesinin durdurulması" **cezasını gerektiren fil ve hâllerden değildir?**

A) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak

B) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak

C) Özürsüz ve kesintisiz 3-9 gün göreve gelmemek

D) Ticaret yapmak

86. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aday memurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulurlar.

B) Adaylık süresi içinde başka kurumlara nakil olabilirler.

C) Asaletleri tasdik oluncaya kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

D) Adaylık süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır.

87. "Son ..... yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir." **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

88. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile ispatı mümkün zorlayıcı nedenler olmaksızın süresi içinde göreve başlamayanların atama işlemi hakkında ne şekilde bir karar verilir?

A) Atama işlemi iptal edilir.

B) Göreve başlaması için 10 günlük ek süre verilir.

C) Göreve başlaması için 15 günlük ek süre verilir.

D) İşe başlamayan memur memuriyetten çekilmiş sayılır.

89. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet kaç yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar?

A) 4 B) 3

C) 2 D) 1

90. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini aşağıdakilerden hangisine bildirirler?

A) Başbakanlığa

B) Maliye Bakanlığına

C) Devlet Personel Başkanlığına

D) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına

91. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, gece nöbeti ve vardiyası göreviyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Engelli memura isteği halinde gece nöbeti ve vardiyası görevi verilebilir

B) Kadın memura doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti ve vardiyası görevi verilemez

C) Tabip raporunda belirtilmesi halinde kadın memura hamileliğinin yirmi dördüncü haftasından önce gece nöbeti ve vardiyası görevi verilemez

D) Tabip raporunda engelleyici bir hüküm yoksa kadın memura hamileliğinin yirmi dördüncü haftasından doğumdan önceki sekiz haftaya kadar gece nöbeti ve vardiyası görevi verilebilir

92. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, memurların ödev ve sorumluluklarına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak bakanın yetkili kılacağı görevli; illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından verilebilir

B) Askeri hizmet ile ilgili bilgiler hiçbir suretle basına açıklanamaz

C) Devlet memurları görevleri ile ilgili resmi belge, araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar

D) Devlet memurları görevleri icabı kendilerine teslim edilen resmi belge, araç ve gereçleri görevleri sona erdiği zaman iade etmek zorundadırlar

93. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği gün işe başlamak zorundadırlar

B) Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde işe başlamak zorundadırlar

C) Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir

D) Yer deyiminin kapsamı Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca birlikte belirlenir

94. **657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kınama cezasını gerektiren fiil ve hallerdendir?**

A) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak

B) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek

C) Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak

D) Kasıtlı olarak görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri hor kullanmak

95. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre mazeretsiz veya kurumlarınca kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın görevini terk eden ve bu terki kesintisiz on gün sürdüren memurlara aşağıdaki işlemlerden hangisi uygulanır?**

A) Kınama cezası verilir.

B) Görev yeri değiştirilir.

C) Aylığından 1/8 oranında kesinti yapılır.

D) Yazılı müracaatı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunmuş sayılır.

96. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, illerde günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süresi aşağıdakilerden hangisi tarafından tespit olunur?**

A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

B) Devlet Personel Başkanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Vali

97. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurun özlük dosyasına aşağıdakilerden hangisi konulmaz?**

A) İzin belgeleri

B) Disiplin cezaları

C) Memurun mal bildirimleri

D) Varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları

98. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukların dan biri değildir?**

A) Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara aykırı emir veremez.

B) Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır.

C) Amirlik yetkisini, yönetici ve liderlik özelliğine dayalı olarak kullanır.

D) Amir maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz.

99. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Greve katılabilirler.

B) Sendikaya üye olabilirler.

C) Mal bildiriminde bulunmalıdırlar.

D) Müracaat, şikâyet ve dava açma haklarına sahiptirler.

100. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bir memurun derece yükselmesinin usul ve şartlarından değildir?**

A) Üst dereceden boş bir kadronun bulunması

B) Derecesi içinde en az 2 yıl bulunmuş olması

C) Bulunduğu derecenin 3'üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş olması

D) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş olması

101. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurlarının yıllık izin süresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Memurluğa başladıktan itibaren yıllık izin her yıl için 30 gündür.

B) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için otuz gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 40 gündür.

C) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

D) Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (on yıl dâhil) olanlar için on beş gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 20 gündür.

102. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre disiplin amirleri uyarma disiplin cezasında kararlarını, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren kaç gün içinde vermek zorundadırlar?**

A) 5
B) 10
C) 15
D) 20

103. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından aşağıdakilerden hangisi üzerinden ödenmesi esastır?**

A) Rayiç bedel
B) Fatura bedeli
C) Maliyet bedeli
D) Muhammen bedel

104. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?**

A) Sayıştay

B) Maliye Bakanlığı

C) Anayasa Mahkemesi

D) Kamu Görevlileri Etik Kurulu

105. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre** "aylıktan kesme" **disiplin cezasında memurun brüt aylığından, aşağıdaki hangi oranlar arasında kesinti yapılır?**

A) 1/15 - 1/5
B) 1/20 - 1/6
C) 1/25 - 1/7
D) 1/30 - 1/8

106. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi mazeret izinlerine ilişkin yanlış bir ifadedir?**

A) Mazeret izinleri sırasında memurun sahip olduğu mali haklar ile sosyal yardımlar kesintiye uğrar.

B) Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam on altı hafta süreyle analık izni verilir.

C) Memura, eşinin doğum yapması halinde, isteği üzerine on gün babalık izni verilir.

D) Memurun kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hallerinde, isteği üzerine yedi gün izin verilir.

107. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aile yardım ödeneğine ilişkin aşağı-dakilerden hangisi yanlıştır?

A) Karı ve kocanın her ikisi de memur ise bu ödenek her iki memura da verilir.

B) Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için bu ödenek verilir.

C) Memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi ve çocukları için gösterge ve aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir.

D) Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır.

108. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Devlet memurluğundan çıkarmayı gerektiren fiil ve hallerdendir?

A) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek

B) Siyasi partiye girmek

C) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak

D) Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak

109. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi hastalık ve refakat izinlerine ilişkin yanlış bir ifadedir?

A) Memurun bakmakla yükümlü olduğu yakınlarından birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hallerinde, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak üç aya kadar izin verilir.

B) Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan ve-ya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır.

C) Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine; kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı halinde on sekiz aya kadar, diğer hastalık hallerinde ise on iki aya kadar izin verilir.

D) Verilen hastalık izin süreleri sonunda, hastalığının devam ettiği resmi sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni uzatılmayarak hakkında memuriyetten ihraç hükümleri uygulanır.

110. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının kaçıncı uygulamasında bir derece ağır ceza verilir?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

111. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre, öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının en fazla ne kadarı kesilir?

A) 1/8 B) 1/6 C) 1/4 D) ½

112. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret nasıl belirlenir?

A) Bakanlar Kurulu kararı ile

B) Maliye Bakanlığınca

C) Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığınca müştereken

D) Yılı bütçe kanunu ile

113. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sayılan zamlar, aşağıdakilerden hangisinde tam ve doğru olarak gösterilmiştir?

A) İş güçlüğü zammı, İş riski zammı, Temininde güçlük zammı, İş sorumluluğu zammı

B) İş güçlüğü zammı, İş riski zammı, Temininde güçlük zammı, Mali sorumluluk zammı

C) İş güçlüğü zammı, Hizmet zammı, Temininde güçlük zammı, İş sorumluluğu zammı

D) İş güçlüğü zammı, Denetim zammı, Temininde güçlük zammı, Mali sorumluluk zammı

114. 657 sayılı Kanuna göre, memurların bir kurumdan diğerine nakilleri konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Nakil için kurumların muvafakati aranır

B) Memurların bulundukları sınıftan veya öğrenim durumu itibarıyla girebilecekleri sınıftan bir kadroya nakli yapılabilir

C) Nakil memurun kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya derece yükselmesinin usul ve şartlarını düzenleyen 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde yapılabilir

D) Kazanılmış hak aylık derecelerinin altındaki derecelere atanmalarda memurun muvafakatine gerek bulunmamaktadır

1. D	2. B	3. C	4. D	5. A	6. A	7. D	8. B	9. C	10. A	11. B	12. D	13. C	14. C	15. D	16. D	17. D	18. C	19. B	20. B	21. B	22. A
23. C	24. C	25. A	26. D	27. A	28. B	29. C	30. C	31. D	32. A	33. A	34. C	35. B	36. A	37. A	38. B	39. D	40. D	41. A	42. C	43. A	44. A
45. C	46. D	47. B	48. D	49. D	50. D	51. B	52. D	53. A	54. D	55. C	56. A	57. D	58. B	59. C	60. C	61. B	62. A	63. D	64. A	65. D	66. A
67. D	68. D	69. A	70. D	71. C	72. B	73. D	74. C	75. A	76. C	77. D	78. C	79. A	80. A	81. D	82. C	83. C	84. B	85. B	86. B	87. D	88. A
89. C	90. C	91. D	92. B	93. D	94. A	95. D	96. D	97. A	98. C	99. A	100. B	101. C	102. C	103. A	104. D	105. D	106. A	107. A	108. B	109. D	110. B
111. D	112. A	113. B	114. D																		

ÇÖZÜMLER

1. Güvenlik: Kanunlarda yazılı haller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz. (Madde 18)

   Cevap D

2. Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel şartlar aranır. (Madde 48)

   A) Genel şartlar:

   1. Türk Vatandaşı olmak,

   2. Bu Kanunun 40 ncı maddesindeki yaş şartlarını taşımak,

   3. Bu Kanunun 41 nci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,

   4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

   5. Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.

   6. Askerlik durumu itibariyle;

   a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,

   b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,

   c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,

   7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak.

   Cevap B

3. Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme:(Madde 78)

   – Mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere:

   a) Kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlere,

   b) Dış burslara dayanılarak gönderilenlere,

   İki yıla kadar ayrılma müsaadesi verilebilir. Gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir

   Cevap C

4. Çekilme:Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır. (Madde 94)

   Cevap D

5. Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir. (Madde 104)

   Cevap A

6. Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak,uyarma cezasını gerektiren fiil ve hallerdendir.

   Cevap A

7. Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. (Madde 133)

   Cevap D

8. Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. (Madde 135)

   Cevap B

9. **Memurlar için öngörülen sosyal haklar ve yardımlar:**

- Emeklilik hakları
- Hastalık ve analık sigortası
- Yeniden işe alıştırma
- Ek sosyal sigorta ve Yardımlaşma
- Memurların sosyal tesis ihtiyaçları
- Devlet memurları için konut kredisi
- Devlet memurları için konut
- Öğrenim bursları ve yurtları
- Doğum yardımı ödeneği
- Aile yardımı ödeneği
- Ölüm yardımı ödeneği
- Tedavi yardımı
- Cenaze giderleri
- Giyecek yardımı
- Yiyecek yardımı
- Yakacak yardımı

Cevap C

10. Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,

2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfeat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar. (Madde 206)

Cevap A

11. Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımı ödeneği verilir. (Madde 208)

Cevap B

12. **Memurlar için öngörülen sosyal haklar ve yardımlar:**

- Emeklilik hakları
- Hastalık ve analık sigortası
- Yeniden işe alıştırma
- Ek sosyal sigorta ve Yardımlaşma
- Memurların sosyal tesis ihtiyaçları
- Devlet memurları için konut kredisi
- Devlet memurları için konut
- Öğrenim bursları ve yurtları
- Doğum yardımı ödeneği
- Aile yardımı ödeneği
- Ölüm yardımı ödeneği
- Tedavi yardımı
- Cenaze giderleri
- Giyecek yardımı
- Yiyecek yardımı
- Yakacak yardımı

Cevap D

13. Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır.

Cevap C

14. Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatla bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatla uygulamak zorundadırlar.Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi" ni imzalayarak göreve başlarlar. (Madde 6)

Cevap C

15. Tarafsızlık ve devlete bağlılık:

- Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.
- Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler. (Madde 7)

Cevap D

16. Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. (Madde 21)

Cevap D

17. Mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle Bakanlar Kurulu bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir. (Madde 154)

Cevap D

18.

	Giriş		Yükselinebilecek	
Öğrenim Durumu	Derece	Kademe	Derece	Kademe
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son

Cevap C

19. **A, C ve D seçeneklerinde verilenler** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun'da tesis edilen sınıflardandır.

Cevap B

20. Memurlara, merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından başarı belgesi verilebilir.

Cevap B

21. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır.(Madde 68/B)

Cevap B

22. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler. (Madde 46)

Cevap A

23. Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmıyacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilenler, 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

Cevap C

24. Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir. (Madde 64)

Cevap C

25. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır. (Madde 94)

Cevap A

26. Memurluğun sona ermesi:

– Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan her hangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malûllük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

d) Ölümü;

hallerinde memurluğu sona erer. (Madde 98)

Cevap D

27. Görevden uzaklaştırmaya yetkililer şunlardır.

a) Atamaya yetkili amirler;

b) Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri;

c) İllerde valiler;

ç) İlçelerde kaymakamlar (İlçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir. (Madde 138)

Cevap A

28. Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir. (Madde 126)

Cevap B

29. Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır. (Madde 139)

Cevap C

30. Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir. (Madde 145)

Cevap C

31. Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. (Madde 141)

Cevap D

32. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra **atamaya yetkili amire başvurarak**, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Cevap A

33. Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.(Madde 122)

Cevap A

34. Genel Haklar

- Uygulamayı isteme hakkı
- Güvenlik
- Emeklilik
- Çekilme
- Müracaat, şikayet ve dava açma
- Sendika kurma
- İzin
- Kovuşturma ve yargılama
- İsnat ve iftiralara karşı koruma

Cevap C

35. Yasaklar;

- Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı
- Grev yasağı
- Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı
- Hediye alma, menfaat sağlama yasağı
- Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı
- Gizli bilgileri açıklama yasağı

Cevap B

36. Memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır. (Madde 105)

Cevap A

37. Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

Cevap A

38. İlkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, **vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa** ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Cevap B

39. Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı **hâlinde onsekiz aya kadar**, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.

Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.

Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, **birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır**, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır. (Madde 105)

Cevap D

40. A, B ve C seçeneklerinde verilenler istisnai memurluklarındandır.

Cevap D

41. Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir.

Cevap A

42. Zamanaşımı:

Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;

a) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında **bir ay içinde** disiplin soruşturmasına,

b) Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,

Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar. (Madde 127)

Cevap C

43. Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.(Madde 126)

Cevap A

44. "Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır, yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır." hükmü Ödevler ve Sorumluluklar bölümünde yer almaktadır.

Cevap A

45. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı: Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

Cevap C

46. Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine **yirmidört aya kadar** aylıksız izin verilir.

Cevap D

47. Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın **her sekiz saati için** bir gün hesabı ile izin verilir. (Madde 178)

Cevap B

48. İş güçlüğü zammı: Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen parayı, ifade eder.

Cevap D

49. Engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur.

Cevap D

50. Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz. (Madde 54)

Cevap D

51. 72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere, mecburî olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle geçirilen **her iki yıl için** bir kademe ilerlemesi daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz. (Madde 64)

Cevap B

52. Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tesbit olunur. (Madde 100)

Cevap D

53. Yıllık izinlerin kullanılışı:

- Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Birbirini izliyen iki yılın izni bir arada verilebilir.
- Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.
- Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar.Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.
- Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir. (Madde 103)

Cevap A

54. Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.

Cevap D

55. Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Cevap C

56. Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır. (Madde 31)

Cevap A

57. Devlet memurluğuna alınacaklarda aranılan genel şartlar arasında, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı **bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına** ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.

Cevap D

58. Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahara sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

Cevap B

59. Başka yerdeki bir göreve atananlardan 62 nci maddedeki süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamıyanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile 10 günlük bir süre daha verilebilir. (Madde 63)

Cevap C

60. Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami 30 gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar. (Madde 83)

Cevap C

61. Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Bu zorunluluklara uymayanlar 3 yıl geçmeden Devlet memurluğuna alınamazlar.

Cevap B

62. "Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek" kademe ilerlemesinin durdurulması gerektirir.

Cevap A

63. Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler. (Madde 126)

Cevap D

64. "Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak" aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap A

65. "Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak" uyarma cezasını gerektiren fiil ve hallerdendir.

Cevap D

66. Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. (Madde 135)

Cevap A

67. Sayıştay meslek mansupları özel kanunları hükümlerine tabidir. (Madde 1)

Cevap D

68. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun temel ilkeleri şunlardır (Madde 3):

- Sınıflandırma
- Kariyer
- Liyakat

Cevap D

69. Ödevler ve Sorumluluklar

- Sadakat
- Tarafsızlık ve devlete bağlılık
- Davranış ve işbirliği
- Yurt dışında davranış
- Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
- Kişisel sorumluluk ve zarar
- Kişilerin uğradıkları zararlar
- Mal bildirimi
- Basına bilgi veya demeç verme
- Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi

Cevap A

70. Tesis edilen sınıflar:

I. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
II. Teknik Hizmetler Sınıfı
III. Sağlık Hizmetleri Ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
IV. Eğitim Ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
V. Avukatlık Hizmetleri Sınıfı
VI. Din Hizmetleri Sınıfı
VII. Emniyet Hizmetleri Sınıfı
VIII. Yardımcı Hizmetler Sınıfı
IX. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı
X. Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfı

Cevap D

71.

	Giriş		Yükselinebilecek	
Öğrenim Durumu	Derece	Kademe	Derece	Kademe
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son

Cevap C

72. Kişisel sorumluluk ve zarar:

Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir. (Madde 12)

Cevap B

73. Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların bulundukları kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav yerlerini ve zamanlarını ve gerek görülen diğer bilgileri başvurma süresinin bitiminden en az 15 gün önce Resmi Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.(Madde 47)

Cevap D

74. Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir. (Madde 57)

Cevap C

75. İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle, başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini, izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. (Madde 62)

Cevap A

76. Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,
- Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,
- Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,
- Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,
- Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,
- Görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,
- Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

Cevap C

77. Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır. (Madde 64)

Cevap D

78. Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler **hâlinde on güne kadar mazeret** izni verilir.

Cevap C

79. "Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek" Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap A

80. "Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek" aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap A

81. D seçeneğinde verilen doğrudur.

Cevap D

82. Aday olarak atanan memurların önce temel eğitime, bilahara sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulurlar. (Madde 55)

Cevap C

83. Kariyer: Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Cevap C

84. Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir. Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. (Madde 126)

Cevap B

85. "İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak" kınama cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap B

86. Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz. (Madde 54)

Cevap B

87. Son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.

Cevap D

88. Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 62 nci maddedeki süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir ve bunlar 1 yıl süreyle Devlet memuru olarak istihdam edilemezler. Bunların belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali iki ayı aştığı takdirde atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir.(Madde 63)

Cevap A

89. Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.(Madde 127)

Cevap C

90. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler. (Madde 46)

Cevap C

91. Kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmidördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin yirmidördüncü haftasından itibaren ve doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

Cevap D

92. Askeri hizmet ile ilgili bilgiler özel kanunların yetkili, kıldığı personel dışın da hiç bir kimse tarafından açıklanamaz. (Madde 15)

Cevap B

93. "Yer" deyiminin kapsamı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirtilir. (Madde 62)

Cevap D

94. "Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak" kınama cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap A

95. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır. (Madde 94)

Cevap D

96. Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tesbit olunur. (Madde 100)

Cevap D

97. Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

Cevap A

98. Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:

- Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.
- Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır. Amirlik yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır.
- Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara aykırı emir veremez ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz. (Madde 10)

Cevap C

99. Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır. Devlet memurları, harhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekliyemez veya teşvik edemezler. (Madde 27)

Cevap A

100. Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

- Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,
- Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,
- Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş,

olması şarttır.

Cevap B

101. Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür. Zorunlu hallerde bu sürelere gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir. (Madde 102)

Cevap C

102. Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadırlar. (Madde 128)

Cevap C

103. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır. (Madde 12)

Cevap A

104. Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir. (Madde 29)

Cevap D

105. Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Cevap D

106. Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında fiili çalışmaya bağlı her türlü ödemeler hariç malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz. (Madde 104)

Cevap A

107. Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir. (Madde 203)

Cevap A

108. Siyasi partiye girmek, Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve hallerden biridir.

Cevap B

109. Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı **hâlinde onsekiz aya kadar**, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.

Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.

Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, **birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır**, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır. (Madde 105)

Cevap D

110. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının **üçüncü uygulamasında** bir derece ağır ceza verilir.

Cevap B

111. Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının ¼'ü – ½'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir.

Cevap D

112. Fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Cevap A

113. Zamlar

- İş güçlüğü zammı
- İş riski zammı
- Eleman teminindeki güçlük zammı
- Mali sorumluluk tazminatı

Cevap B

114. Kazanılmış hak derecelerinin altındaki derecelere atanabilmeleri için ise atanacakları kadro derecesi ile kazanılmış hak dereceleri arasındaki farkın 3 dereceden çok olmaması ve memurların isteği de şarttır.

Cevap D

4982 BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

Tanımlar (Madde 3)

1. **Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan** "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındaki her türlü veri" **ifadesi hangi ibarenin tanımı olarak yer alır?**

A) Belge

B) Evrak

C) Kurul

D) Bilgi

Çözüm

Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi, ifade eder.

1. D

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği (Madde 7)

1. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisinin söz konusu olması hâlinde bilgi edinme başvurusu reddedilebilir?**

A) Bilgi edinmeye konu olan bilginin nerede ve ne amaçla kullanılacağı belirtilmemişse

B) İstenilen bilgi ve belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa

C) Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi ve belgelere ilişkinse

D) Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veyabelge gerektiriyorsa

2. **Bilgi edinme başvuru konusu tavsiye ve mütalaa içeriyorsa aşağıdakilerden hangisi uygulanır?**

A) Kanun kapsamı dışında kısmen olumlu ya da olumsuz cevaplanır.

B) Kanun kapsamı dışında sadece tavsiye içeriyorsa kısmen olumlu cevaplanır.

C) Kanun kapsamı dışında cevaplanmaz.

D) Kanun kapsamı dışında cevaplanır.

Çözüm

Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

İstenen bilgi veya belge, başvurulan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

1. D 2. C

Bilgi veya belgeye erişim (Madde 10)

1. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği ne kadarlık bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir?**

A) Maliyet tutarı kadar

B) Maliyet tutarının yarısı kadar

C) Maliyet tutarının iki katı kadar

D) Maliyet tutarının üç katı kadar

Çözüm

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir.

1. A

Bilgi veya belgeye erişim süreleri (Madde 11)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşlar, istenen bilgi veya belgenin, başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişimi en fazla kaç iş günü içinde sağlar?

A) On beş
B) Otuz
C) Kırk
D) Kırk beş

Çözüm:

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvurulan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.

1. B

İtiraz usulü (Madde 13)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi en fazla kaç iş günü içinde vermekle yükümlüdürler?

A) Yedi
B) On
C) On beş
D) Yirmi

2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren en fazla kaç gün içinde Kurula itiraz edebilir?

A) Yedi
B) On
C) On beş
D) Otuz

3. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde nereye itiraz edebilir?

A) Kamu Görevlileri Etik Kurulu
B) Valilik
C) Bilgi Edinme Değerlendirme Üst Kurulu
D) İlgili kurum

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre "itiraz usulü" **ile ilgili olarak aşağıdaki hükümlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir.
B) Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz, başvuru sahibinin idari yargıya başvurma süresini durdurmaz.
C) Kurum ve kuruluşlar, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun istediği her türlü bilgi veya belgeyi on beş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.
D) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, kendisine yapılan itiraz ile ilgili kararını otuz iş günü içinde verir.

Çözüm

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

1. C 2. C 3. C 4. B

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (Madde 14)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Bakanlar Kurulunca seçilecek kaç üyeden oluşur?

A) Yedi
B) Dokuz
C) On bir
D) On beş

2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri aşağıdakilerden hangisi tarafından seçilir?

A) Cumhurbaşkanı
B) Başbakan
C) Bakanlar Kurulu
D) TBMM

3. 4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca oluşturulan Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sekreterya hizmetleri aşağıdakilerden hangisi tarafından yürütülmektedir?

A) Adalet Bakanlığı
B) Başbakanlık
C) Yargıtay
D) Türkiye Barolar Birliği

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Başkanı nasıl seçilir?

A) TBMM tarafından seçilir.
B) Bakanlar Kurulu tarafından seçilir.
C) Kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.
D) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca seçilir.

5. Aşağıdakilerden hangisi Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili yanlış bir ifadedir?

A) Kurul en az ayda bir defa toplanır.
B) Görev süresi sona eren üyeler yeniden seçilebilirler.
C) İhtiyaç duyulduğunda Adalet Bakanının çağrısı üzerine toplanır.
D) Kurulun sekretarya hizmetlerini Başbakanlık yürütür.

Çözüm

Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından **Bakanlar Kurulunca seçilecek dokuz üyeden oluşur**.

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar. Yeni seçilen Kurul göreve başlayıncaya kadar önceki Kurul görevine devam eder.

Kurul üyelerine 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının dördü aşması halinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez.(1)

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli gördüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun sekretarya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

1. B 2. C 3. B 4. C 5. C

Yargı denetimi dışında kalan işlemler (Madde 15)

1. **Aşağıdakilerden hangisi Bilgi Edinme Kanunu kapsamındadır?**

A) Tavsiye ve mütalaa talepleri

B) Haberleşmenin gizliliği esasını ihlal edecek bilgi veya belgeler

C) Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler

D) Yargı denetimi dışında kalan idari işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte olanlar

Çözüm

Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir. Bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.

1. D

İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler (Madde 19)

1. **Aşağıdakilerden hangisi, 4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca, İdari soruşturmaya ilişkin bilgi ve belgelerin kanun kapsamı dışında tutulma nedenlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğurması

B) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürmesi

C) Bilgi ve belgenin maliyet tutarının yüksek olması

D) Kişilerin ya da soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak olması

2. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre,** "bilgi edinme hakkının sınırları" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi bu Kanun kapsamı dışında olan idari soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgelerdendir?**

A) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak bilgi veya belgeler

B) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek bilgi veya belgeler

C) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek bilgi veya belgeler

D) Suç işlenmesine yol açacak bilgi veya belgeler

Çözüm

Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,

b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,

c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,

d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek,

Bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

1. C 2. A

Adlî soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler (Madde 20)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, "bilgi edinme hakkının sınırları" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi bu Kanun kapsamı dışında olan adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgelerdendir?**

A) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek bilgi veya belgeler

B) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak bilgi veya belgeler

C) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek bilgi veya belgeler

D) Suç işlenmesine yol açacak bilgi veya belgeler

2. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, açıklanması veya zamanından önce açıklanması yasak olan bilgi veya belgeler hakkında aşağıdaki kanunlardan hangisi uygulanır?

A) Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu

B) İdari Yargılama Usulü Kanunu, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

C) Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri

D) Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri

3. Aşağıdaki hangi nitelikteki bilgi veya belgeler, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı dışında <u>değerlendirilemez</u>?

A) Suç işlenmesine yol açacak bilgi ve belgeler

B) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek bilgi ve belgeler

C) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engellemeyecek bilgi ve belgeler

D) Hakkında dava açılmış kişinin adil yargılanma hakkını ihlal edecek bilgi ve belgeler

Çözüm

Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

a. Suç işlenmesine yol açacak,

b. Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,

c. Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,

d. Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek,

Nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.

1. D 2. D 3. C

Rapor düzenlenmesi (Madde 30)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bir önceki yıla ait Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun, Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiği raporlar, takip eden kaç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır?

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört

2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşların, her yıl, bir önceki yıla ait olmak üzere Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderecekleri raporda aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçları

B) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

C) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri

D) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

Çözüm

Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

1. B 2. B

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istenecek bilgi veya belgelerden biridir?

A) Kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan bilgi veya belgeler

B) Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

C) Yargı denetimindeki bilgi veya belgeler

D) Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

2. Aşağıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kapsamı dışındadır?

A) Mütalaa talepleri

B) Kurum içi görüş

C) Tavsiye niteliğindeki belge

D) Bilgi notu

3. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, kurum ve kuruluşların düzenledikleri raporlarda aşağıdaki bilgilerden hangisi yer almaz?

A) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını

B) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistiki bilgiler

C) Başvuru sahiplerinin isim ve adresleri

D) Olumlu cevaplanarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

4. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyesi değildir?

A) Ceza hukuku alanında profesör unvanına sahip kişi

B) Türkiye Barolar Birliği Başkanı

C) Anayasa Mahkemesi Üyesi

D) Danıştay Genel Kurul Üyesi

5. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurul üyeleri kaç yıl görev yaparlar?

A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

6. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdaki bilgi ve belgelerden hangisi bilgi edinme hakkı kapsamı dışında değildir?

A) Yargı kararlarına ilişkin belgeler

B) Millî savunmaya ilişkin bilgiler

C) Devletin emniyetine ilişkin belgeler

D) Dış ilişkilere ilişkin belgeler

7. Aşağıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındadır?

A) İdari soruşturmalarla ilgili olup kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak bilgi ya da belgeler

B) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılama hakkını ihlal edecek bilgi ya da belgeler

C) Kişinin izin verdiği hâllerde mesleki yaşantısı ile ilgili bilgi ya da belgeler

D) Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde suç işlenmesine yol açacak bilgi ya da belgeler

8. Aşağıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun amaçlarından değildir?

A) Tarafsızlık

B) Adalet

C) Açıklık

D) Eşitlik

9. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre,** "İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini" **tanımı aşağıdakilerden hangisini tanımlar?**

A) Bilgi

B) Bilgi veya belge erişimi

C) Evrak

D) Başvuru sahibi

10. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde önce nereye itiraz edebilir?**

A) Kamu Görevlileri Etik Kuruluna

B) Valiliğe

C) Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna

D) İlgili kuruma

11. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi bilgi edinme başvurusunda bulunması zorunlu değildir?**

A) Başvuru sahibinin adı ve soyadı,

B) Başvuru sahibinin unvanı

C) İmzası

D) Oturma yeri veya iş adresini,

12. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu hazırlayacağı genel raporu, kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte hangi sürede ve nereye göndermek zorundadır?**

A) Her yıl Nisan ayı sonuna kadar TBMM'ye

B) Her yıl Şubat ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna

C) Her yıl Nisan ayı sonuna kadar Başbakanlığa

D) Her yıl Şubat ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanlığına

13. **4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu'na göre** "Bilgi Edinme Başvuru Usulü"**yle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzası dilekçede bulunmalıdır.

B) Başvuru sahibi tüzel kişi ise başvurusunu yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapar.

C) Başvuru dilekçesinde, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresi bulunmalıdır.

D) Bilgi edinme başvurusu elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla yapılamaz.

14. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre** "Bilgi veya Belgeye Erişim Süreleri" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar.

B) istenen bilgi veya belgenin, başvurulan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması halinde başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır.

C) Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir.

D) Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara 30 gün içinde olumlu cevap verilmesi sağlanır.

15. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir.

Başvuru sahibinin Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kuruluna yaptığı itiraz aşağıdakilerden hangisini durdurabilir?

A) Kurum ve kuruluşların, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişim süresini

B) Başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini

C) Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirme süresini

D) Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulunun vereceği bilgi edinme istemi reddedilen konu ilgili karar süresini

16. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu aşağıdaki faaliyetlerden hangisine uygulanmaz?

A) Siyasi parti faaliyetlerinde

B) Kamu kuruluşlarının faaliyetlerinde

C) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde

D) Kamu kurumlarının faaliyetlerinde

17. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre "Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu" **ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

B) Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır.

C) Kurulun sekretarya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir.

D) Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunca hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

18. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere hazırlayacakları raporlarda aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri

B) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısı

C) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı

D) Erişimine olanak sağlanan bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti tahsil edilmesi sonucunda bütçeye sağlanan geliri

19. 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'e göre aşağıdakilerden hangisi bilgi edinme hakkı kapsamındadır?

A) Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar

B) Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler

C) Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler

D) Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler

20. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren nereye itiraz edebilir?

A) Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kuruluna

B) Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna

C) İçişleri Bakanlığına

D) TBMM Dilekçe Komisyonuna

21. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar aşağıdakilerden hangisini sağlamakla yükümlü değildirler?

A) İlgilinin yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini

B) İlgilinin ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini

C) İlgilinin ses ve görüntü şeklindeki bilgi belgeleri ödünç alabilmesini

D) İlgilinin görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini

22. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdaki uzmanlık alanlarından hangisi yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır?

A) İstatistik

B) Ticarî sır

C) İstihbarata ilişkin bilgiler

D) Adlî soruşturmaya ilişkin bilgiler

23. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, özel hayatın gizliliği kapsamında kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en geç kaç gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

24. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, hazırlayacağı genel raporu, kurum ve kuruluşların bir önceki yıla ait raporları ile birlikte her yıl nisan ayının sonuna kadar aşağıdakilerden hangisine gönderir?

A) Türkiye İstatistik Kurumuna

B) Türkiye Büyük Millet Meclisine

C) Bakanlar Kuruluna

D) Devlet Personel Başkanlığına

25.

I. Dilekçeyle başvuru

II. Elektronik postayla başvuru

III. Faks yoluyla başvuru

IV. Tebligat yoluyla başvuru

Yukarıdakilerden hangileri 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nda belirtilen başvuru usullerindendir?

A) I ve II

B) I, III ve IV

C) I ve III

D) I, II ve III

26. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu, bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibinin yargı yoluna başvurmadan kendilerine yapılan itiraza ilişkin kararını kaç iş gününde verir?

A) 30 B) 15 C) 10 D) 7

27. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulun sekretarya hizmetleri aşağıdakilerden hangisi tarafından yerine getirilir?

A) Devlet Personel Başkanlığı

B) Başbakanlık

C) İçişleri Bakanlığı

D) Ulaştırma Bakanlığı

28. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, bilgi edinme hakkının sınırları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

B) Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticarî ve malî bilgiler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

C) Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır

D) Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

29. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Başkanını aşağıdakilerden hangisi tarafından seçilir?**

A) Cumhurbaşkanınca

B) Başbakanca

C) Bakanlar Kurulunca

D) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunca

30. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre vatandaşın istemiş olduğu bilgi veya belgenin başvurulan kurumun içindeki başka bir birimden sağlanması durumunda bilgi ve belgeye erişim en geç kaç gün içinde sağlanır?**

A) 7 B) 10 C) 15 D) 30

31.

I. Eşitlik
II. Liyakat
III. Tarafsızlık
IV. Açıklık

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, yukarıdaki hangi ilkelere uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlenmesi amaçlanmıştır?

A) I ve III

B) II, III ve IV

C) I, II ve III

D) I, III ve IV

32. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Kurum ve kuruluşlar, yapılacak başvurulara hangi hâlde olumsuz cevap verebilirler?**

A) Bilgi veya belgenin başka bir yerde bulunması hâlinde

B) Bilgi veya belgenin oluşturulmasında ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz gerektirmesi hâlinde

C) Bilgi veya belgeye erişimin masraflı olması hâlinde

D) Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar

1. A	2. A	3. C	4. C	5. B	6. A	7. C	8. B	9. B	10. C	11. B	12. A	13. D	14. D	15. B	16. A
17. D	18. D	19. A	20. B	21. C	22. A	23. C	24. B	25. D	26. A	27. B	28. A	29. D	30. D	31. D	32. B

ÇÖZÜMLER

1. B, C ve D seçeneklerinde verilenler Bilgi Edinme Hakkının Sınırları içerisinde sayılmıştır. Bilgi edinme başvurusu, başvurulan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

   Cevap A

2. Tavsiye ve mütalaa talepleri bu Kanun kapsamı dışındadır. Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır.

   Cevap A

3. Rapor Düzenlenmesi

   Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

   a. Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

   b. Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

   c. Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

   d. Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

   e. Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını, **(Madde 30)**

   Cevap C

4. Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek dokuz üyeden oluşur. **(Madde 14)**

   Cevap C

5. Kurul üyelerinin görev süreleri **dört yıldır**. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar. Yeni seçilen Kurul göreve başlayıncaya kadar önceki Kurul görevine devam eder. **(Madde 14)**

   Cevap B

6. **Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler**

   Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır. **(Madde 16)**

   Cevap A

7. **Özel Hayatın Gizliliği**

   Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır. **(Madde 21)**

   Cevap C

8. **Amaç**

   Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir. **(Madde 1)**

   Cevap B

9. **Tanımlar**

   Bu Kanunda geçen;

   a. **Kurum ve kuruluş:** Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

   b. **Başvuru sahibi:** Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

   c. **Bilgi:** Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

   d. **Belge:** Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

   e. **Bilgi veya belgeye erişim:** İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

   f. **Kurul:** Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu, ifade eder. **(Madde 3)**

   Cevap B

10. **İtiraz Usulü**

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. **(Madde 13)**

Cevap C

11. Bilgi edinme başvurusunda,

- başvuru sahibinin adı ve soyadı,
- imzası,
- oturma yeri veya iş adresi

yer alır. **(Madde 6)**

Cevap B

12. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır. **(Madde 30)**

Cevap A

13. **Başvuru Usulü (Madde 6)**

Bilgi edinme başvurusu,

- başvuru sahibinin adı ve soyadı,
- imzası,
- oturma yeri veya iş adresini,
- başvuru sahibi tüzel kişi ise
- tüzel kişinin unvanı ve adresi
- yetkili kişinin imzasını
- yetki belgesini içeren dilekçe ile

istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır. Bu başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla **elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir**.

Cevap D

14. A, B ve C seçeneklerinde verilenler bilgi veya belgeye erişim sürelerine ilişkin doğru hükümlerdir.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

Cevap D

15. Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

Cevap B

16. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

Cevap A

17. Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller **Başbakanlıkça** hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Cevap D

18. **Rapor Düzenlenmesi**

Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

a. Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

b. Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

c. Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d. Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e. Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını, **gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler**.

Cevap D

19. Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir. Bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.

Cevap A

20. Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren **onbeş gün içinde** Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir.

Cevap B

21. Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

a. Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,

b. Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,

c. Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini, sağlarlar.

Cevap C

22. Bilimsel, kültürel, istatistik, teknik, tıbbî, malî, hukukî ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır.

Cevap A

23. **Özel Hayatın Gizliliği**

Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye **en az yedi gün** önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Cevap C

24. **Rapor Düzenlenmesi**

Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

a. Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

b. Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

c. Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d. Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e. Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını, **gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır**.

Cevap B

25. Başvuru; dilekçe, elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla yapılır.

Cevap D

26. Bilgi edinme istemi (...)(1) reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren **onbeş gün içinde** Kurula itiraz edebilir.

Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir.

Cevap A

27. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulun sekretarya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir.

Cevap B

28. Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır.

Cevap A

29. Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

Cevap D

30. İstenen bilgi veya belgenin, başvurulan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim **otuz iş günü içinde sağlanır**.

Cevap D

31. **4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı** Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Cevap D

32. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

Cevap B

6245 SAYILI HARCIRAH KANUNU

1. 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre, gündelik ödenenlerden yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında en fazla kaç gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir?

A) 3 gün
B) 7 Gün
C) 10 gün
D) 30 gün

2.

I. Taşıt Ücreti
II. Yer Değiştirme masrafı
III. Gündelik

6245 sayılı Harcırah Kanununa göre, aile masrafı olarak aile fertlerinden her biri için memur veya hizmetlilerin bu kanuna göre müstehak oldukları yukarıdakilerden hangileri ödenir?

A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

3. Aşağıdakilerden hangisi 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre yurt içinde memura verilecek yer değiştirme masrafının unsurlarından <u>değildir</u>?

A) Memur veya hizmetlinin kendisi için yurt içi gündeliğinin yirmi katı
B) Her kilometre veya deniz mili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşi
C) Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtiçi gündeliğinin on katı
D) Aile fertlerinden her biri için memur veya hizmetlinin müstehak olduğu taşıt ücreti

4. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre harcırah verilmesinde aşağıdakilerden hangisi esas alınır?

A) Kadro derecesi
B) Ek göstergesi
C) Kıdem
D) Fiilen almakta olduğu aylık derecesi

5. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre memuriyet mahalli dışına, görevlerine ait mesleki ve sıhhi yeterliklerinin tespiti veya kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için gönderilenlere, bu amaçla gönderildikleri yerde geçen sürenin en çok kaç günü için gündelik ödenir?

A) 5
B) 7
C) 10
D) 15

6. 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, tahakkuk edecek istihkakın miktarını artıracak şekilde hilafı hakikat beyanname verenlerin fazla aldıkları harcırah hangi Kanun hükümlerine göre tahsil edilir?

A) İcra ve İflas Kanunu
B) Türk Ceza Kanunu
C) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
D) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

7. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, yurtdışı gündelikleri tespit edilirken aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?**

A) Memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları

B) Görevin mahiyeti

C) Memurun unvanı

D) Gidilecek ülke

8. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, daimi memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren en geç ne kadar sürede harcırah beyannamelerini, evrakı müspiteleri ile birlikte dairesi amirine tevdi ederler?**

A) 30 gün B) 45 gün

C) 60 gün D) 90 gün

9. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, harcırahını kati olarak veya avans suretiyle alanlardan zati sebepler yüzünden daimi veya muvakkat vazife mahallerine en geç ne kadar sürede hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar?**

A) 45ün B) 30 gün

C) 20 gün D) 15 gün

10. **6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre, gündelik ile çalışanların harcırahı, gündeliklerinin en fazla kaç katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır?**

A) 15 B) 20 C) 25 D) 30

1. C 2. C 3. D 4. D 5. B 6. C 7. C 8. A 9. D 10.D

Çözümler

1. Yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir. (Madde 33)

Cevap C

2. Aile masrafı, aile fertlerinden her biri için memur veya hizmetlilerin bu Kanuna göre müstehak oldukları taşıt ücreti ile gündeliklerinden oluşur.

Cevap C

3. Yurtiçinden yer değiştirme masrafı:
Yurtiçinde yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin;

- Kendisi için yurtiçi gündeliğinin yirmi katı,
- Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtiçi gündeliğinin on katı (Bu miktar yurtiçi gündeliğinin kırk katını aşamaz),
- Her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşi,

Olarak hesaplanır (Madde 45).

Cevap D

4. Harcırahın verilmesinde memurun fiilen almakta olduğu aylık (Kurumların 1 - 4 ncü derecelerdeki kadrolarında bulunanlardan kazanılmış hak aylık dereceleri daha düşük olanların işgal etmekte oldukları kadro) derecesi esas alınır. (Madde 7)

Cevap D

5. Görevlerine ait mesleki ve sıhhi yeterliklerinin tespiti veya kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için gönderilenlere, gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve gündelik ile bu amaçla gönderildikleri yerde geçen sürenin en çok yedi günü için gündelik ödenir. (Madde 18)

Cevap B

6. **Hilafı hakikat beyanname verenler:**
Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde-maddi hatalar hariç-hilafı hakikat beyanname verenler hakkında, mensup oldukları kurumların inzibat, memurin, müdürler komisyonları gibi salahiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümülüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından herhangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, Devlet özel idare ve belediyelerce Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa göre ve bu kanuna tabi diğer kurumlarca da umumi hükümlere tevfikan tahsil olunur. Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzibati kararlar cezai takibata mani olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku amme davası ikame ve kanuni takibat icra olunur. (Madde 60)

Cevap C

7. Yurtdışında verilecek gündeliklerin miktarı:
Bu Kanun gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibariyle ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tayin olunur.
Geçici görev ile yabancı ülkelere gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmi diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden indirilir. (Madde 34)

Cevap C

8. Daimi memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden ve muvakkat vazife ile gönderilenler de memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren bir ay zarfında harcırah beyannamelerini, evrakı müspiteleri ile birlikte dairesi amirine tevdi ederler. (Madde 59)

Cevap A

9. Harcırah, memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir. Harcırahın tam miktarının önceden tayin ve tespitinin mümkün olmadığı hallerde yetecek miktarda para avans olarak verilir. Harcırahını kati olarak veya avans suretiyle alanlardan zati sebepler yüzünden daimi veya muvakkat vazife mahallerine 15 gün içinde hareket etmeyenler (...) [1] aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar. (Madde 59)

Cevap D

10. Hizmetlilerin harcırahı, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine; gündelik ile çalışanların harcırahı da gündeliklerinin 30 katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki (Ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harcırahları hiçbir suretle 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez. (Madde 7)

Cevap D

4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

İzin vermeye yetkili merciler (Madde 3)

1. 4483 sayılı Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, il genel meclisi üyeleri hakkında soruşturma iznini aşağıdakilerden hangisi verir?

A) Vali

B) Danıştay

C) İçişleri Bakanı

D) İl Genel Meclisi

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca belediye il genel meclisi üyeleri hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Büyükşehir Belediye Başkanı

B) İçişleri Bakanı

C) Vali

D) Yargıtay

3. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, büyükşehir belediye başkanları hakkında soruşturma izni verme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Vali

B) Belediye Meclisi

C) Danıştay

D) İçişleri Bakanı

4. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre merkez ilçede görevli bir öğretmen hakkında soruşturma için izin vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vali

B) Kaymakam

C) Bakanlık Müsteşarı

D) İl Millî Eğitim Müdürü

5. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre A) ilinin merkez ilçesinde görevli bir okul müdürüne soruşturma izni vermeye yetkili merciaşağıdakilerden hangisidir?

A) Vali

B) Kaymakam

C) Millî Eğitim Müdürü

D) İl Eğitim Denetmenleri Başkanı

6. "İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında ...., merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında ... soruşturma izni yetkisi verir."

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Kaymakam - vali

B) Vali - vali

C) İçişleri Bakanı - İçişleri Bakanı

D) Cumhuriyet savcısı - Cumhuriyet başsavcısı

Çözüm

Soruşturma izni yetkisi

a. İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b. İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

c. Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d. Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idari amiri,

e. Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan,

f. Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

g. Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı,

h. Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i. İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında bulundukları ilin valisi,

j. Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali,

Yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

1. C 2. B 3. D 4. A 5. A 6. A

Olayın yetkili merciye iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikayetler (Madde 4)

1. ...., memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Valiler

B) Hâkimler

C) Atamaya yetkili amirler

D) Cumhuriyet Başsavcıları

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilme şartları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Soyut ve genel nitelikte olması

B) İş veya ikametgâh adresinin bulunması

C) İddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması

D) İhbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi

Çözüm

Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve **şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması**, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

Üçüncü fıkradaki şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyette bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz. Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.

1. D 2. A

Ön inceleme (Madde 5)

1. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre** "ön inceleme" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından yapılabilir.

B) Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

C) Yargı kuruluşlarında çalışanlar başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilebilir.

D) Ön incelemeyi yapacak kişi, hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki kamu görevlisi olmalıdır.

2. **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre** "ön inceleme" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından yapılabilir.

B) Yargı kuruluşlarında çalışanlar, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilebilirler.

C) Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

D) Ön incelemeyi yapacak memur, hakkında inceleme yapılanın üstü konumunda olmalıdır.

Çözüm

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

1. C 2. B

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor (Madde 6)

1. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hususlarda hangi Kanun'a göre işlem yapabilirler?

A) Türk Ceza Kanunu

B) Ceza Muhakemesi Kanunu

C) Devlet Memurları Kanunu

D) Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre "ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

B) Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerine haizdir.

C) Yetkili merci, görevlendirilen kişi veya kişilerin raporu üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verirken gerekçe göstermek zorunda değildir.

D) Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle, yetkileri dâhilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili merciye sunarlar.

3. Ön inceleme ile görevlendirilen birden fazla kişi arasında görüş farklılığı ortaya çıkarsa rapor yazımında izlenecek yol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

B) Oylama yapılarak çoğunluğun görüşüne göre rapor yazılır.

C) Yetkili merciden farklı kişilerden oluşan bir görevlendirmesi yapması talep edilir.

D) Başkanın görüşü doğrultusunda rapor yazılır.

Çözüm

Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda <u>**Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa**</u> göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

1. B 2. C 3. A

Süre (Madde 7)

1. Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dâhil en geç ..... gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hâllerde ..... günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre "süre" ile ilgili olarak yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) yirmi - yirmi

B) yirmi - on beş

C) otuz - on beş

D) on beş - on beş

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön incelemeyle birlikte ve zorunlu hâllerde verilen süre de dâhil olmak üzere en geç kaç gün içerisinde verir?

A) Yirmi B) Otuz C) Kırk beş D) Altmış

Çözüm

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre,zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.

1. C 2. C

İtiraz (Madde 9)

1. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yetkili mercinin soruşturma izni vermesine ilişkin kararına karşı memur, kararın tebliğinden itibaren kaç gün içinde itiraz edebilir?

A) On
B) Yedi
C) Beş
D) Üç

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni verilen aşağıdakilerden hangisinin itirazına bölge idare mahkemesi bakar?

A) Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar
B) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar
C) Büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri
D) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan ortak kararla atanmayan kamu görevlileri

3. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını aşağıdakilerden hangisine bildirir?

A) Valiliğe
B) Danıştaya
C) Cumhuriyet başsavcılığına
D) Üst disiplin amirine

Çözüm

Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi,yetkili merciin kararının tebliğinden **itibaren on gündür**.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

1. A 2. D 3. C

Hazırlık soruşturmasını yapacak merciler (Madde 12)

1. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre aşağıdaki memurlar ve diğer kamu görevlilerinden hangisi hakkında hazırlık soruşturmasını Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcıvekili yapar?

A) Valiler

B) Kaymakamlar

C) İl Emniyet Müdürü

D) İl Millî Eğitim Müdürü

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre bir öğretmen hakkındaki "hazırlık soruşturması" genel hükümlere göre aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?

A) Danıştay

B) Bakanlık Müfettişleri

C) Görevli Sulh Ceza Hâkimliği

D) Yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı

3. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda öğretmenler için aşağıdakilerden hangisine başvurulur?

A) Yargıtayın ilgili ceza dairesine

B) İl asliye ceza mahkemesine

C) Yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine

D) Bölge idare mahkemesine

4. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı hakkında yapılacak olan hazırlık soruşturmasını aşağıdakilerden hangisi yapar?

A) Ankara Cumhuriyet Başsavcısı

B) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

C) Yetkili Cumhuriyet Savcısı

D) Bakanlık Başdenetçisi

Çözüm

Hazırlık soruşturması genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılır. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler ile ilgili olarak yapılacak olan hazırlık soruşturması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcıvekili, kaymakamlar ile ilgili hazırlık soruşturması ise il Cumhuriyet başsavcısı veya başsavcıvekili tarafından yapılır.

Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur.

1. A 2. D 3. C 4. B

4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevli Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, bakanlık merkez teşkilatında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında soruşturmaya izin vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlgili bakan

B) Müsteşar

C) Genel Müdür

D) Yüksek disiplin kurulu

2. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre valiler için davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Danıştay

B) Bölge İdare Mahkemesi

C) Yargıtayın ilgili Ceza Dairesi

D) İl Ağır Ceza Mahkemesi

3. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre "Hazırlık Soruşturmasını Yapacak Merciler" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Hazırlık soruşturması genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılır.

B) Valiler hakkında yapılacak olan hazırlık soruşturması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından yapılır.

C) Kaymakamlar ile ilgili hazırlık soruşturması ise il Cumhuriyet başsavcısı tarafından yapılır.

D) Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda müsteşarlar ve valiler için sulh ceza hâkimine başvurulur

4. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre merkez ilçede görev yapan bir öğretmen hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vali

B) Kaymakam

C) İl milli eğitim müdürü

D) İlçe milli eğitim müdürü

5. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yetkili merci soruşturma izni konusundaki kararını, suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dâhil zorunlu hâller hariç olmak üzere <u>en fazla</u> ne kadar sürede verir?

A) Bir hafta

B) 15 gün

C) 30 gün

D) 45 gün

6. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre "Olayın yetkili merciye iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler"**le ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Cumhuriyet başsavcıları, hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

B) Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olması gerekmektedir.

C) ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

D) Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.

7. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, bir okul yöneticisi hakkında hazırlık soruşturması sırasında hakim kararı alınmasını gerekmesi halinde aşağıdakilerden hangisine başvurulur?

A) Cumhuriyet Başsavcılığı

B) Asliye ceza mahkemesine

C) Sulh ceza hâkimine

D) İl Ağır Ceza Mahkemesine

8. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, hazırlık soruşturmasını aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?

A) Bölge İdare Mahkemesi

B) Asliye ceza mahkemesi

C) Sulh ceza hâkimine

D) Yetkili ve görevli cumhuriyet başsavcılığı

9. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, soruşturma izninin kapsamı hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Soruşturma kapsamının süresi en fazla otuz gün uzatılabilir.

B) Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

C) Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

D) Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.

10.

I. Adı ve soyadı

II. İmza

III. Unvanı

IV. İş adresi

V. T.C. Kimlik no

4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde, dilekçe sahibinin yukarıda belirtilenlerden hangilerinin bulunması zorunludur?

A) I, IV ve V

B) I, II ve IV

C) I, II ve III

D) I, III ve V

11. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, büyükşehir belediye başkanları hakkında soruşturma izni verme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Bakanlar kurulu

B) İl genel meclisi

C) İçişleri Bakanı

D) Danıştay

12. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdaki mercilerden hangisinin soruşturma izin verme yetkisi yoktur?

A) Cumhurbaşkanı

B) İlçe Millî Eğitim Müdürü

C) Bakan

D) Kaymakam

13. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı aşağıdakilerden hangisi itiraz yoluna gidebilir?

A) Vali

B) Kaymakam

C) Cumhuriyet başsavcılığı

D) Danıştay

14. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, merkez İlçe millî eğitim müdürlüğünde görevli memurlar hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlçe millî eğitim müdürü

B) İl Millî Eğitim Müdürü

C) Kaymakam

D) Vali

15. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni yetkisi bizzat kullanılmasına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri soruşturma izni yetkisini bizzat kullanır.

B) Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır.

C) Köy ve mahalle muhtarları hakkında ilçelerde vali soruşturma izni yetkisini bizzat kullanır

D) Ast memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

16.

I. İhbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması

II. Dilekçe sahibinin doğru ad, soyadı ve imzası

III. İş veya ikametgâh adresinin bulunması

IV. T.C. Kimlik numarasının belirtilmesi

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre ihbar veya şikâyet dilekçesinde yukarıdakilerden hangileri yer alır?

A) I, II ve III

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve IV

17. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, kaymakamlar için hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda aşağıdaki mahkemelerden hangisine başvurulur?

A) Danıştay'a

B) İl asliye ceza mahkemesine

C) Yargıtay'a

D) Sulh ceza mahkemesine

18. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, il genel meclisi üyeleri hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vali

B) İçişleri Bakanı

C) Danıştay

D) Büyükşehir belediye başkanı

19. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı için davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkemedir?

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) İl Ağır ceza mahkemesi

D) Sulh ceza mahkemesi

20. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılırsa haksız isnatta bulunanlar hakkında aşağıdakilerden hangisi uygulanır?

A) Atama yetkili amir tarafından disiplin cezası verilir.

B) Atama yetkili amir tarafından görev yeri değiştirilir.

C) Yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

D) Devlet memurluğundan çıkarılmak üzere Yüksek disiplin Kurulu'na sevk edilir.

21. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri için davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkemedir?

A) Danıştay

B) İl Ağır ceza mahkemesi

C) Yargıtay

D) Anayasa mahkemesi

22. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre yetkili merci soruşturma izni konusundaki kararını, suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme ve zorunlu hâllerde dahil olmak üzere toplam <u>en fazla</u> kaç gün içinde verir?

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

23. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi ön incelemelerde görev alabilir?

A) Yargı mensupları

B) Yargı kuruluşlarında çalışanlar

C) Askerler

D) Bakanlık müfettişleri

24. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre "ön inceleme" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

B) Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar.

C) Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir.

D) İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun dışından belirlenmesi esastır.

25. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar hakkında soruşturma izni vermeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Danıştay Başsavcısı

B) TBMM Genel sekreteri

C) TBMM Soruşturma Komisyonu

D) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

26. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre, daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme konusuyla aynı olan bir şikâyet hâlinde izin vermeye yetkili merci aşağıdaki işlemlerden hangisini yapar?

A) Soruşturma izni verir.

B) Müracaatı işleme koymaz.

C) Soruşturma izni vermez.

D) Müracaatı işleme koyar.

27. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Hakkında Kanun kapsamımda verilen "Soruşturma izni verilmesine" **ilişkin karara, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren kaç gün içinde itiraz edilebilir?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

28. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre soruşturma izni verilen aşağıdaki memurlar ve diğer kamu görevlilerinden hangisinin itirazına Danıştay ikinci dairesi bakar?

A) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri

B) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri

C) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri

D) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri

29. 4483 sayılı Kanun'a göre yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön incelemeyle birlikte <u>en geç</u> kaç gün içerisinde verir?

A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

1. A	2. C	3. D	4. A	5. C	6. B	7. C	8. D	9. A	10. B	11. C	12. B	13. C	14. C	15. C
16. A	17. B	18. B	19. A	20. C	21. C	22. C	23. D	24. D	25. B	26. B	27. D	28. C	29. D	

ÇÖZÜMLER

1. Soruşturma izni yetkisi, Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan bizzat kullanılır. **(Madde 3)**

   Cevap A

2. Yetkili ve Görevli Mahkeme

   Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve **valiler için** yetkili ve görevli mahkeme Yargıtayın ilgili ceza dairesi, kaymakamlar için ise il ağır ceza mahkemesidir. **(Madde 13)**

   Cevap C

3. Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur. **(Madde 12)**

   Cevap D

4. Soruşturma izni yetkisi, İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali, tarafından bizzat kullanılır. **(Madde 3)**

   Cevap A

5. Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil **en geç otuz gün içinde** verir. Bu süre,zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. **(Madde 7)**

   Cevap C

6. Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması gerekmektedir. **(Madde 4)**

   Cevap B

7. Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur. **(Madde 12)**

   Cevap C

8. Hazırlık soruşturması genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılır.

   Cevap D

9. Soruşturma izninin kapsamı

   Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

   Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

   Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez. **(Madde 8)**

   Cevap A

10. Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur. **(Madde 4)**

    Cevap B

11. Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı, bizzat kullanılır.

    Cevap C

12. A,C ve D seçeneklerinde verilenler soruşturma izin verme yetkisine sahiptirler.

    Cevap B

13. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi itiraz yoluna gidebilir.

    Cevap C

14. İzin vermeye yetkili merciler (Madde 3)

    – Soruşturma izni yetkisi

    A) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

    B) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

    Cevap C

15. Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde soruşturma izni yetkisi kaymakam, merkez ilçede vali'de olup, yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

    Cevap C

16. Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

    Cevap A

17. Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve **valiler için Yargıtayın ilgili ceza dairesine**, kaymakamlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur.

Cevap B

18. Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı, soruşturma iznini bizzat kullanır.

Cevap B

19. Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için yetkili ve görevli mahkeme Yargıtayın ilgili ceza dairesi, kaymakamlar için ise il ağır ceza mahkemesidir.

Cevap A

20. Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

Cevap C

21. Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler için yetkili ve görevli mahkeme Yargıtayın ilgili ceza dairesi, kaymakamlar için ise il ağır ceza mahkemesidir.

Cevap C

22. Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil **en geç otuz gün** içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, böylelikle soruşturma iznini 45 günde vermesi gerekmektedir.

Cevap C

23. Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

Cevap D

24. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır.

Cevap D

25. Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında soruşturma izni vermeye Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri yetkilidir.

Cevap B

26. Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar.

Cevap B

27. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden **itibaren on gündür.**

Cevap D

28. İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

e. Bakanlar Kurulu kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıklar ile bağlı kuruluşların merkez teşkilâtında görevli olup, ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan veya Başbakan,

f. Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

g. Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı,

h. Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

Cevap C

29. Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5'inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Cevap D

5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

Kapsam (Madde 2)

1. **Aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında değildir?**

A) Sosyal Güvenlik Kurumları

B) Mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri

C) Kamu İktisadi teşebbüsleri

D) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunun kapsamı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrolünü kapsar.

B) Avrupa Birliği fonlarından sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü uluslar arası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla Kanun hükümlerine tabidir.

C) Özel bütçeli idareler, Kanunun sadece belli maddelerine tabidir.

D) Mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Çözüm

Kapsam (Madde 2)

Bu Kanun,

- Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri,
- Sosyal güvenlik kurumları
- Mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.
- Avrupa Birliği fonları
- Yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

1. C 2. C

Tanımlar (Madde 3)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birim aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3/k)**

A) Tahsilat birimi

B) Satın alma birimi

C) Tahakkuk birimi

D) Harcama birimi

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre** "özel gelir" **aşağıdaki kamu idarelerinin hangisinde kullanılabilir? (Madde 3/j)**

A) Özel bütçeli tüm idarelerde

B) Genel bütçe kapsamındaki tüm idarelerde

C) Genel yönetim kapsamındaki tüm idarelerde

D) Merkezî yönetim kapsamındaki tüm idarelerde

3. **5018 sayılı Kanuna göre,** "kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçler" **aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir? (Madde 3/l)**

A) Mali Kontrol

B) İç Denetim

C) Kamu Mali Yönetimi

D) Ön Mali Kontrol

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3/n)

A) Kalkınma planları

B) Stratejik plan

C) Malî plan

D) Orta vadeli plan

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hükümleri içeren hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeye ne ad verilir? (Madde 3/f)

A) Fon

B) Bütçe

C) Kesin hesap

D) Döner sermaye

6. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre kamu kaynağı <u>değildir</u>? (Madde 3/g)

A) Hesaplarda bulunan para

B) Harçlar

C) Kamuya ait gelirler

D) Taşınmaz mal

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Stratejik Plan aşağıdakilerden hangisini <u>içermez</u>? (Madde 3/n)

A) Orta ve uzun vadeli amaçları

B) Kaynak temin planları

C) Temel ilke ve politikaları

D) Performans ölçütleri

8. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri sınıflandırılmasında aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerindendir? (Madde 3/b)

A) Katma bütçeli kapsamındaki kamu idareleri

B) Özel vakıf üniversiteleri

C) Mahalli idareler

D) Genel bütçeli idareler

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, genel, özel ve düzenleyici denetleyici kurum idarelerinin tamamına ne ad verilir? (Madde 3/b)

A) Merkezi yönetim

B) Genel Yönetim

C) Mahalli İdare

D) Sosyal Güvenlik Kurumu

10. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden <u>değildir</u>? (Madde 3/b)

A) Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri

B) Mahalli idareler

C) Özel bütçeli idareler

D) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

11. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu gideri tanımı içerisine yer almaz? (Madde 3/h)

A) Sosyal güvenlik primi kesintileri

B) Verilen bağış ve yardımlar

C) Borçlanma genel giderleri

D) Borçlanma araçlarının ıskontolu satışından doğan farklar

Çözüm

Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a. **<u>Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri:</u>** Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b. **<u>Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri:</u>** Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,

c. **<u>Düzenleyici ve denetleyici kurumlar:</u>** Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d. **Sosyal güvenlik kurumları:** Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e. **Mahallî idare:** Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri,

f. **Bütçe:** Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,

g. **Kamu kaynakları:** Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

h. **Kamu gideri:** Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

i. **Kamu geliri:** Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

j. **Özel gelir:** Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri,

k. **Harcama birimi:** Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi,

l. **Kamu malî yönetimi:** Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri,

m. **Malî kontrol:** Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri,

n. **Stratejik plan:** Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

o. **Malî yıl:** Takvim yılını, İfade eder.

1. D 2. B 3. C 4. B 5. B 6. B
7. B 8. D 9. A 10. B 11. A

Kamu maliyesi (Madde 4)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsayan sisteme ne ad verilir?

A) Kamu Maliyesi
B) Stratejik Plan
C) Mali Kontrol
D) İç Denetim

2.

I. Merkez
II. Yerinden yönetim
III. Yetki genişliği

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu maliyesi, yukarıdaki hangi esasa/esaslara göre yürütülür?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I, II ve III

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu maliyesi aşağıdakilerden hangisini kapsamaz?

A) Gelirlerin toplanması
B) Harcamaların yapılması
C) Açıkların finansmanı
D) Faizlerin yapılandırılması

Çözüm

Kamu maliyesi;

- gelirlerin toplanması,
- harcamaların yapılması,
- açıkların finansmanı,
- kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsar.
- Kamu maliyesi, **merkezden ve yerinden yönetim** esaslarına göre yürütülür.
- Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

1. A 2. C 3. D

Kamu maliyesinin temel ilkeleri (Madde 5)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkeleri arasında yer almaz?

A) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

B) Kamu mali yönetimi uyumlu bir bütün oluşturur ve yönetilir.

C) Kamu mali yönetimi idari disiplini sağlar.

D) Kamu mali yönetimi mali disiplini sağlar.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkelerinden birisi değildir?

A) Kamu mali yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

B) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

C) Kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığınca belirlenir ve izlenir.

D) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

3.

I. Makroekonomik

II. Maliyet-etkinlik

III. Sosyal hedefler

IV. Maliyet-fayda

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, maliye politikası, yukarıdakilerden hangileriyle uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür?

A) I, II ve III

B) II, III ve IV

C) I ve III

D) II ve IV

Çözüm

Kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır:

a) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

c) **Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir** şekilde oluşturulur ve yürütülür.

d) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.

e) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.

f) Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

g) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir ve izlenir.

1. C 2. C 3. C

Hazine birliği (Madde 6)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi ya da hangilerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer ve giderleri de bu veznelerden ödenir?

A) Sadece (I) ve (II) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin

B) Sadece (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin

C) Sadece (I), (II) ve (III) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin

D) (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki idarelerden hangisi özel vezne açamaz?

A) Karayolları Genel Müdürlüğü

B) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

C) Orman Genel Müdürlüğü

D) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Çözüm

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetimi Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer, giderleri bu veznelerden ödenir. Bu idareler özel vezne açamaz. Her türlü iç ve dış borçlanma, yurt dışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.
Bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince gerçekleştirilen tahsilât ve ödeme işlemleri, güvenli elektronik imza kullanılarak veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek güvenlik kriterlerine uygun olarak elektronik ortamda verilecek talimatlar çerçevesinde bu Banka aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini uygulama kapsamına almaya ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

1. B 2. B

Malî saydamlık (Madde 7)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilmesine ne ad verilir?**

A) Mali saydamlık

B) Dürüstlük

C) Mali Kontrol

D) Halkla ilişkiler

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması hususu aşağıdakilerden hangisine göre zorunludur?**

A) Mali istatistik

B) Mali saydamlık

C) Performans programı

D) Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması hususu aşağıdakilerden hangisine göre zorunludur?**

A) Mali istatistik

B) Mali saydamlık

C) Performans programı

D) Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından aşağıdakilerden hangisi sorumludur?**

A) Muhasebe yetkilisi

B) Maliye Bakanlığı

C) Harcama yetkilisi

D) Kamu idareleri

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu kaynağının kullanılmasında mali saydamlık ile ilgili zorunlu hususlardan <u>değildir</u>?**

A) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması

B) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

C) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

D) Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlaması

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kamu kaynağının kullanılmasında mali saydamlık ile ilgili zorunlu hususlardan değildir?**

A) Teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması

B) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması

C) İdarenin stratejik planlarındaki değişikliklerin zamanında yapılması

D) Bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması

Çözüm

Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması, zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

1. A 2. B 3. B 4. D 5. D 6. C

Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme (Madde 9)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan performans göstergeleri aşağıdaki kurumlardan hangisi/hangileri tarafından tespit edilir?**

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri bütçelerini hazırlarken aşağıdakilerden hangisini dikkate almak zorunda değildir?**

A) Bütçe gelir ve giderlerinin denkleştirilmesi

B) Vizyon ve misyonları

C) Performans esasına dayalı

D) Stratejik amaç

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesinde aşağıdaki kurumların hangisi yetkilidir?**

A) Sayıştay

B) Başbakanlık

C) Yüksek Planlama Kurulu

D) Devlet Planlama Teşkilatı

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, stratejik planlarda aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) Misyon

B) Vizyon

C) Stratejik amaç

D) İç denetim

5.

I. Stratejik planlarına
II. Yıllık amaç ve hedeflerine
III. Performans göstergelerine
IV. Nakit planlamasına
V. Borç yönetimine

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri, bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini, yukarıdakilerden hangilerine dayandırmak zorundadırlar?

A) I, III, IV ve V
B) I, II ve III
C) III, IV ve V
D) I, II, IV ve V

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, yürütülecek faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programını aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Kamu idareleri
B) Maliye Bakanı
C) Sayıştay
D) Hazine Müsteşarlığı

7. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğunu belirlemeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?**

A) Sayıştay
B) Başbakanlık
C) Yüksek Planlama Kurulu
D) Maliye Bakanlığı

Çözüm

Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini;

- stratejik planlarına,
- yıllık amaç ve hedefleri
- performans göstergelerine
- dayandırmak zorundadırlar.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet **Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir**.

Kamu idareleri, yürütecekleri faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlar.

Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan

misyon,

vizyon,

stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu

performans

esasına dayalı olarak hazırlarlar.

Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer **hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir**.

Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

1. C 2. A 3. D 4. D 5. B 6. A 7. D

Bakanlar (Madde 10)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin yıllık performans programları ne zaman kamuoyuna açıklanır?**

A) Ocak
B) Mart
C) Haziran
D) Eylül

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda kamuoyunu ne zaman bilgilendirirler?**

A) Her malî yılın ilk ayı içinde

B) Malî yılın sonuna kadar

C) Malî yıl içinde

D) Malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda kime karşı sorumludurlar?**

A) Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine

B) Bakanlar Kurulu ve Türkiye Büyük Millet Meclisine

C) Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisine

D) Türkiye Büyük Millet Meclisine

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için aşağıdaki Bakanlardan hangisine aittir?**

A) Maliye Bakanı

B) Milli Eğitim Bakanı

C) YÖK'ten sorumlu Devlet Bakanı

D) Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı

Çözüm

Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur.

Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler.

1. A 2. A 3. A 4. B

Üst yöneticiler (Madde 11)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, üst yöneticilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Bakanlıklarda müsteşar

B) İlçelerde kaymakam

C) İl özel idarelerinde vali

D) Belediyelerde belediye başkanı

2. **Mahalli idarelerde üst yöneticiler, 5018 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden kime karşı sorumludur?**

A) Valiye

B) Başbakana

C) İçişleri Bakanına

D) Meclislerine

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi üst yöneticinin görevlerindendir? (Madde 11)**

A) Sorumluluğu altındaki kaynakların etkili,ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamak

B) Yükleniciler ile idare arasında düzenlenecek sözleşmeleri imzalamak

C) İhale Yetkilisi olmak

D) Eczane sözleşmelerini imzalamak

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, üst yöneticiler sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını, kayıp ve kötüye kullanımın önlenmesi sorumluluğunu aşağıdakilerden hangisinin vasıtasıyla yerine getirmezler?**

A) Muhasebe hizmeti birimi

B) Mali hizmetler birimi

C) Harcama yetkilileri

D) İç denetçiler

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından bakana karşı sorumludur?**

A) Muhasebe hizmeti

B) İç denetçi

C) Üst Yönetici

D) Mali kontrol yetkilisi

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi üst yönetici değildir?**

A) Bakanlıklarda Müsteşar

B) İl Özel İdarelerinde Vali

C) Üniversitelerde Genel Sekreter

D) Belediyelerde belediye başkanı

Çözüm

Üst yöneticiler

- Bakanlıklarda müsteşar,
- Diğer kamu idarelerinde en üst yönetici,
- İl özel idarelerinde vali
- belediyelerde belediye başkanı

üst yöneticidir.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine **getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar**.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler.

1. B 2. D 3. A 4. A 5. C 6. C

Bütçe Türleri ve Kapsamı (Madde 12)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, devlet tüzel kişiliğine dâhil idarelerin bütçelerine ne ad verilir?**

A) Genel Bütçe

B) Özel bütçe

C) Mahalli idare bütçesi

D) Merkezi yönetim bütçesi

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki idarelerden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden değildir?**

A) Mahalli idareler

B) Özel bütçeli idareler

C) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

D) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

3.

I. Merkezî yönetim bütçesi,

II. Sosyal güvenlik kurumları bütçeleri

III. Mahallî idareler bütçeler

IV. Klasik bütçe

V. Sıfır tabanlı bütçe

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleridir?

A) I, II ve V

B) I ve IV

C) II, IV ve V

D) I, II ve III

4. "Bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir."

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre yukarıda açıklanan bütçe türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özel Bütçe

B) Genel Bütçe

C) Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi

D) Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı cetvelde yer alan idareler hangi** "Bütçeli" **kuruluşlardır?**

A) Özel Bütçe

B) Genel Bütçe

C) Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi

D) Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi

Çözüm

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri;

- merkezî yönetim bütçesi,
- sosyal güvenlik kurumları bütçeleri
- mahallî idareler bütçeleri

olarak hazırlanır ve uygulanır.

Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

NOT: Cetveller

I. Sayılı Cetvel (Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri)

II. Sayılı Cetvel (Özel Bütçeli İdareler)

III. Sayılı Cetvel (Düzenleyici Ve Denetleyici Kurumlar)

IV. Sayılı Cetvel (Sosyal Güvenlik Kurumları)

1. A 2. A 3. D 4. A 5. A

Bütçe ilkeleri (Madde 13)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bütçe ilkelerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Tüm gelir ve giderler bütçelerde gayrisafi olarak gösterilir.

B) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

C) Bütçelerde bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

D) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmesi esastır.

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen kaç yılın bütçe tahminiyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir?**

A) 1 yıl B) 2 yıl C) 3 yıl D) 4 yıl

3. Aşağıdakilerden hangisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre belirlenmiş bütçe ilkelerinden biri değildir?

A) Kamu idarelerinin özel gelirleri hariç, tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam şekilde görünmesini sağlar.

C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

D) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarınca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bütçe ilkeleri arasında yer almaz?

A) Tüm gelir ve giderler safi olarak bütçelerde gösterilir.

B) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

C) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

D) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, bütçe ilkeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

B) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

C) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

D) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi bütçe ilkeleri arasında yer almaz?

A) Tüm gelir ve giderler safi olarak bütçelerde gösterilir.

B) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

C) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

D) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

7.

I. Uluslararası standart

II. Açıklık

III. Doğruluk

IV. Malî saydamlık

V. Fayda-maliyet analizi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında yukarıdakilerden hangileri esas alınır?

A) I, III ve IV

B) II, III ve IV

C) III, IV ve V

D) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre belirlenmiş bütçe ilkelerinden biri değildir?

A) Kamu idarelerinin özel gelirleri hariç, tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam şekilde görünmesini sağlar.

C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

D) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce TBMM veya yetkili organlarınca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

Çözüm

Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

a. Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

b. Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

c. Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.

d. Bütçeler, stratejik planlar **dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle** birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

e. Bütçe, kamu malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.

f. Tüm gelir ve giderler **gayri safi** olarak bütçelerde gösterilir.

g. Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

h. Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.
i. Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.
j. Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.
k. Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.
l. Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.
m. Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.
n. Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.
o. Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

1. D 2. B 3. A 4. A 5. C 6. A 7. B 8. A

Gelir Ve Giderleri Etkileyecek Kanun Tasarıları (Madde 14)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarıları hakkında aşağıdakilerden hangisini yaparlar?

A) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

B) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az yirmi yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

C) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, stratejik plan ve performans programı çerçevesinde en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

D) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, stratejik plan ve performans programı çerçevesinde, en az yirmi yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az kaç yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir?

A) 20 B) 15 C) 10 D) 5

Çözüm

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak **kanun tasarılarının getireceği malî yükü, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.**

Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir.

Ayrıca, bu kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşleri eklenir.

1. A 2. A

Merkezî Yönetim Bütçe Kanununun Kapsamı ve Düzeni (Madde 15)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim bütçe kanununda aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı

B) Bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler

C) Yılı ve izleyen üç yılın gelir ve gider tahminleri

D) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıda belirtilen hususlardan hangisi merkezî yönetim bütçe kanununda yer almaz?

A) Bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler

B) Bağlı cetveller

C) Varsa bütçe açığı veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı

D) Ertesi yıla geçici yüklenme limitlerini gösteren cetvel

11. Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun ..... ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak ...... tarafından hazırlanan .... kabul etmesiyle başlar.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdaki ifadenin doğru olabilmesi için boşluklara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Eylül / Maliye Bakanlığı / Orta Vadeli Programı

B) Temmuz / Devlet Planlama Teşkilatı / Bütçe Hazırlama Rehberini

C) Eylül / Devlet Planlama Teşkilatı / Orta Vadeli Programı

D) Temmuz / Maliye Bakanlığı / Orta Vadeli Mali Planı

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, "Bütçe Çağrısı" aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Bakanlar Kurulu

B) Başbakanlık

C) Maliye Bakanlığı

D) TBMM

Çözüm

Orta vadeli program, malî plan ve bütçe hazırlama rehberi **(Madde 16)**

Maliye Bakanlığı, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve **Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, en geç Eylül ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır**.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; **Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca, Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak en geç Eylül ayının onbeşine kadar Resmî Gazetede yayımlanır**.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

1. A	2. B	3. B	4. B	5. A	6. B
7. B	8. B	9. A	10. C	11. C	12. C

Merkezî Yönetim Bütçesinin Hazırlanması (Madde 17)

1.

I. Üç yıllık Bütçeleme anlayışı

II. Kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemi

III. Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar

IV. Stratejik plan

V. Performans hedefleri

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini yukarıdakilerden hangilere göre hazırlarlar?

A) I, II, III ve IV

B) II, III, IV ve V

C) I, II, IV ve V

D) II, IV ve V

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri, aşağıdaki hangilerinde yer verilen esaslar çerçevesinde bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar?**

A) Bütçe teklifi ile Malî Plan

B) Orta vadeli Program ile Bütçe Çağrısı

C) Yatırım Programı Hazırlama ile Bütçe Hazırlama Rehberi

D) Stratejik planlar ile Bütçe Hazırlama Rehberi

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, hangi bütçenin gelir teklifi Maliye Bakanlığınca hazırlanır?

A) Genel bütçe

B) Özel bütçe

C) Genel yönetim bütçesi

D) Merkezi yönetim bütçesi

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri bütçe gelir ve gider tekliflerini ne zamana kadar Maliye Bakanlığına gönderirler?

A) Temmuz ayının on beşine kadar

B) Eylül ayı sonuna kadar

C) Temmuz ayının sonuna kadar

D) Ağustos ayının sonuna kadar

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında dikkate alınması zorunlu olan hususlardan biri değildir?

A) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri

B) Orta vadeli programda belirlenen ilke ve esaslar

C) Gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri

D) İdarenin performans hedefleri

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin yatırım teklifleri değerlendirilmek üzere aşağıdaki kurumlardan hangisine gönderilir?

A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına

B) Dış Ticaret Müsteşarlığına

C) Hazine Müsteşarlığına

D) Gümrük Müsteşarlığına

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında dikkate alınması zorunlu olan hususlardan biri değildir?

A) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri

B) Orta vadeli programda belirlenen ilke ve esaslar

C) Yıllık ekonomik programda yer alan nakit planlaması

D) Kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları

8. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gelir ve gider tekliflerinin hazırlanması sırasında ödenek tavanları aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak belirlenir?

A) Kurumun stratejik planlarına

B) Kalkınma planına

C) Yıllık program önceliklerine

D) İdarenin performans hedeflerine

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel bütçe gelir teklifi aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?

A) Sayıştay

B) Maliye Bakanlığı

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

10. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri, bütçe gelir ve gider tekliflerini Eylül ayı sonuna kadar aşağıdakilerden hangisine gönderirler?

A) Maliye Bakanlığına

B) Hazine Müsteşarlığına

C) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına

D) Sayıştaya

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığına aşağıdakilerden hangisi verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir?**

A) Bütçe teklifleri

B) Stratejik Plan

C) Orta vadeli program

D) Malî plan

Çözüm

Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,

b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,

c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı,

d) İdarenin performans hedefleri,

Dikkate alınır.

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider ve gelir teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde, Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen sınıflandırma sistemine göre hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak en geç Eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir. (1)

Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığına verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar.

1. C	2. D	3. A	4. B	5. C	6. A
7. C	8. A	9. B	10. A	11. A	

Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısının Sunulması (Madde 18)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısına aşağıdakilerden hangisi eklenmez?**

A) Yıllık ekonomik rapor

B) Orta vadeli program

C) Kamu borç yönetimi raporu

D) Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim bütçe kanun tasarısının TBMM'de görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere tasarıya eklenen tahmin ya da raporlardan biri değildir?**

A) Yıllık ekonomik rapor

B) Kamu borç yönetimi raporu

C) Mahalli idarelerin bütçe tahminleri

D) Yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Merkezî Yönetim Bütçe Kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere aşağıdakilerden hangisi eklenmez?**

A) Uzun vadeli mali plan

B) Yıllık ekonomik rapor

C) Kamu borç yönetimi raporu

D) Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısına aşağıdakilerden hangisi eklenmez?**

A) Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi

B) Kamu borç yönetimi raporu

C) Merkezî yönetim stratejik planı

D) Mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı ile Millî Bütçe Tahmin Raporunun, mali yılbaşından en az kaç gün önce Bakanlar Kurulu tarafından TBMM'ye sunulması gerekmektedir?

A) 30 B) 45 C) 60 D) 75

6.

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi
II. Cumhurbaşkanlığı
III. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar
IV. Sayıştay

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdaki kamu idarelerinden hangileri bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Maliye Bakanlığına gönderirler?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I ve II

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, millî bütçe tahmin raporu aşağıdakilerden hangisi tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur?

A) Başbakan
B) Bakanlar Kurulu
C) Maliye Bakanlığı
D) Maliye Bakanlığı ile Yüksek Planlama Kurulu

8. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini doğrudan TBMM'ne (ve bir örneğini Maliye Bakanlığı'na) hangi tarihe kadar sunmak zorundadır?

A) Haziran ayı sonuna kadar
B) Temmuz ayı sonuna kadar
C) Ağustos ayı sonuna kadar
D) Eylül ayı sonuna kadar

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısı hangi tarihe kadar TBMM'ye sunulur?

A) Malî yıl başından en az kırk beş gün önce
B) Malî yıl başından en az elli beş gün önce
C) Malî yıl başından en az altmış beş gün önce
D) Malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce

Çözüm

Makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin **en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden** sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu, **malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce** Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

a. Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,
b. Yıllık ekonomik rapor,
c. Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
d. Kamu borç yönetimi raporu,
e. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleşmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,
f. Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
g. **(Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)**
h. Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi, eklenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay ile Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Maliye Bakanlığına gönderirler.

1. B 2. D 3. A 4. C 5. D 6. B 7. B 8. D 9. D

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi (Madde 19)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, geçici bütçe uygulaması en fazla kaç ay sürebilir?

A) 1 B) 3 C) 6 D) 9

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bakımından yapılabilecek ek bütçe ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla yapılabilir.

B) Yürürlükte olan merkezi yönetim bütçesinin % 50'sini geçemez.

C) Ödeneklerin yetersiz kalması hâlinde yapılabilir.

D) Karşılığı gelir gösterilmesi gerekir.

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan geçici bütçe kanunu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Zorunlu nedenlerle merkezi yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulaması hâlinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır.

B) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödenek rakamları esas alınarak belirlenir.

C) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe gerçekleşme rakamları esas alınarak belirlenir.

D) Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer.

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, geçici bütçe kanunu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Zorunlu nedenlerle merkezi yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulaması hâlinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır.

B) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir

C) Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez.

D) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe gerçekleşme rakamları esas alınarak belirlenir.

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu tasarısının yasalaşması süreci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Merkezî Yönetim Bütçe Kanun tasarısının metni madde madde okunur ve değerlendirilir.

B) Gider ve gelir cetvelleri kamu idareleri itibariyle görüşülür ve hepsi birlikte oylanır.

C) Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu mali yılbaşından önce Resmî Gazete'de yayımlanır.

D) Kamu Yatırım Programı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu Kararıyla Resmî Gazete'de yayımlanır.

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

D) Sayıştay

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmelerinde aşağıdakilerden hangisini bölümler halinde oylar?

A) Bütçe gerekçelerini

B) Kamu idarelerinin gider ve gelir cetvellerini

C) Geçici bütçe ödeneklerini

D) Kamu borç yönetimi raporunu

Çözüm

Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.

Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.

Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.

1. C 2. B 3. C 4. D 5. B 6. C 7. B

Ödeneklerin kullanılması (Madde 20)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, bütçe ödeneklerinin serbest bırakılmasına ilişkin ilkeleri ve oranları belirleme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Sayıştay

B) Başbakanlık

C) Maliye Bakanlığı

D) Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe ödeneklerinin kullanılmasıyla ilgili aşağıdaki esaslardan hangisi yanlıştır?

A) Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askerî hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hâllerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamları aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir.

B) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

C) Ayrıntılı harcama ve finansman programlarının hazırlanmasına, vize edilmesine, uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

D) Kamu idarelerinin bütçelerinde cari yıl içinde kullanılmayan ödeneklerinden merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilenler ertesi yıla devredilebilir.

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödeneklerin kullanılması kapsamında ayrıntılı harcama programlarını aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

B) Özel bütçeli idareler

C) Sosyal güvenlik kurumları

D) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

4.

I. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

II. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

III. Özel bütçeli idareler

IV. Sosyal güvenlik kurumları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödeneklerin kullanılması kapsamında ayrıntılı finansman programlarını yukarıdakilerden hangileri tarafından hazırlanır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) II, III

D) III ve IV

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hazırlamış oldukları ayrıntılı harcama programlarını aşağıdakilerden hangisi tarafından vize edilebilir?

A) Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı

B) Hazine Müsteşarlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) Sayıştay

Çözüm

Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

a. **Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar** ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir. Bütçe ödenekleri, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.

b. **Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar**.

c. Ayrıntılı harcama ve finansman programlarının hazırlanmasına, vize edilmesine, uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine dair usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

d. Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.

e. İlgili mevzuatına göre, yılı içinde hizmetin gerektirdiği hâllerde Maliye Bakanlığınca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yeni tertipler, gelir kodları ve finansman kodları açılabilir.

f. Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir.

g. Genel veya kısmi seferberlik, savaş ilanı veya Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askeri hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamları aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde toplam ödenek tu**tarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir**. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneğe istinaden bir ay içinde mahsup edilir.

1. C 2. D 3. A 4. D 5. C

Ödenek aktarmaları (Madde 21)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasındaki ödenek aktarmaları nasıl yapılır?

A) İdarelerin gider tertiplerinde

B) Kanunla

C) Bakanlar Kurulu Kararıyla

D) Başbakanlık onayı ile

Çözüm

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır. Ancak, harcamalarda tasarrufu sağlamak, dengeli ve etkili bir bütçe politikasını gerçekleştirmek üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde onunu geçmemek kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarına ilişkin yetki ve işlemler ile usul ve esaslar merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin yüzde yirmisine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Ancak, ihtiyaç halinde yüzde yirmiyi aşan ödenek aktarma işlemlerini kurum bütçesinin başlangıç ödenekleri toplamının yüzde yirmisini geçmemek üzere yapmaya Maliye Bakanlığı, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde değişikliğin gerektirdiği tertipler arası ödenek aktarması işlemlerinin tamamını yapmaya ise ilgili idareler yetkilidir.

Kamu idarelerinin bütçeleri içinde; personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılamaz. Ancak, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde, aktarma yapılan tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılabilir.

1. B

Merkez dışı birimlere ödenek gönderme (Madde 22)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere hangi belgeyi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler?**

   A) Tenkis belgesi
   B) Ödeme emri belgesi
   C) Harcama talimatı belgesi
   D) Ödenek gönderme belgesi

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin taşradaki birimlerinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere,** "Ödenek Gönderme Belgesi" **düzenlemek suretiyle ödenek göndermeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?**

   A) Üst yönetici
   B) Maliye Bakanı
   C) Harcama yetkilisi
   D) Mali hizmetler birimi yöneticisi

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?**

   A) Bakanlar Kurulu
   B) Sayıştay
   C) Maliye Bakanı
   D) Hazine

Çözüm

Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ödenek Gönderme Belgesi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

1. D 2. C 3. C

Yedek ödenek (Madde 23)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel bütçe ödeneklerinin yüzde kaçına kadar Maliye Bakanlığı bütçesineyedek ödenek konulabilir?**

   A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığı bütçesine konulan yedek ödeneğin tutarı aşağıda verilen oranların hangisini <u>geçemez</u>?**

   A) Genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisini
   B) Genel bütçe başlangıç ödeneklerinin yüzde üçünü
   C) Genel bütçe ödeneklerinin binde ikisini
   D) Genel bütçe başlangıç ödeneklerinin yüzde dördünü

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetler için, aşağıda verilen cetvellerden hangisine yedek ödenek konulabilir?**

   A) (I) Sayılı Cetvel Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ile (II) Sayılı Cetvel Özel Bütçeli İdareler
   B) (II) Sayılı Cetvel Özel Bütçeli İdareler ile (III) Sayılı Cetvel Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
   C) (I) Sayılı Cetvel Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ile (III) Sayılı Cetvel Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar)
   D) I) Sayılı Cetvel Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ile (IV) Sayılı Cetvel Sosyal Güvenlik Kurumları

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, malî yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, yılın bitimini takip eden kaç gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir?**

   A) 7 B) 15 C) 30 D) 45

Çözüm

Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetler için, bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idareler ile (II) sayılı cetvelde yer alan idarelerden merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilecek olanların bütçelerine aktarılmak üzere, genel **bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar Maliye** Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir. Bu ödenekten aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Malî yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, yılın bitimini takip eden **on beş gün içinde Maliye** Bakanlığınca ilan edilir.

1. A 2. A 3. A 4. B

Örtülü ödenek (Madde 24)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, örtülü ödenekle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Tahsis edilen örtülü ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.

B) Örtülü ödenek, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerini yürüten kamu idarelerinin bütçelerine de bu hizmetlerle sınırlı olmak üzere konulabilir.

C) Örtülü ödenek, Başbakanlık ve kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine konulan ödenektir.

D) Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, örtülü ödenek aşağıdakilerden hangisinin bütçesine konulabilir?

A) Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

B) Başbakanlık

C) İçişleri Bakanlığı

D) Millî Savunma Bakanlığı

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi hâlinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Başbakan

B) TBMM

C) Maliye Bakanı

D) Bakanlar Kurulu

4.

I. Genel Kurmay Başkanı

II. Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı

III. Başbakan

IV. Maliye Bakanı

V. İlgili Bakan

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, örtülü ödeneklere ilişkin giderler, yukarıdakilerden hangileri tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir?

A) I, IV ve V

B) II, III ve V

C) I, II ve III

D) III, IV ve V

Çözüm

Örtülü ödenek; kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere **Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık bütçesine** konulan ödenektir.

• Kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de örtülü ödenek konulabilir.

• Örtülü ödenek, bu amaçlar dışında ve Cumhurbaşkanının, Başbakanın ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz. İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.

Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı Başbakan tarafından belirlenir.

Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

1. B 2. B 3. A 4. D

Kamu yatırım projeleri (Madde 25)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan proje ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, bütçe bütünlüğünün sağlanması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar?

A) Hazine Müsteşarlığı

B) Yüksek Planlama Kurulu

C) İlgili Bakanlıklar

D) Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı

2.

I. Sayıştay Başkanlığı

II. Maliye Bakanlığı

III. Yüksek Planlama Kurulu

IV. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ilgili kamu idareleri, izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçlarını bir rapor halinde yukarıdakilerden hangilerine gönderirler?

A) I ve II

B) I, II ve IV

C) I, II ve III

D) II, III ve IV

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Maliye Bakanlığınca

B) Yüksek Planlama Kurulunca

C) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca

D) Yüksek Planlama Kurulunca

Çözüm

Kamu yatırım projeleri 19.6.1994 tarihli ve 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan proje ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, bütçe bütünlüğünün sağlanması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinin mal ve hizmet alım giderlerine ilişkin tertiplerinde yer alan savunma sektörü, altyapı, inşa, iskân ve tesisleriyle NATO altyapı yatırımlarının gerektirdiği inşa ve tesisler ve bunlara ilişkin kamulaştırmalar ile stratejik hedef planı içinde yer alan alım ve hizmetler, Kalkınma Bakanlığının vizesine bağlı olmayıp yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer almaz.

Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenir.

Kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Proje maliyeti, Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararında belirlenecek sınırın üzerinde bulunan afetlerle ilgili olanlar hariç yeni kamu yatırım projesi tekliflerinden; fayda-maliyet veya maliyet-etkinlik analizleri ile çevresel analizleri içerecek şekilde yapılabilirlik etüdü bulunmayan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından incelenerek yapılabilirliği onaylanmamış projeler yatırım programına alınamaz.

1. D 2. B 3. C

Yüklenmeye girişilmesi (Madde 26)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, usulüne uygun düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması,mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesine ne denir?

A) Kamu geliri

B) Yüklenme

C) Malî kontrol

D) Yedek Yüklenme

Çözüm

Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girişilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girişilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.

1. B

Ertesi yıla geçen yüklenme (Madde 27)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi ertesi yıla geçen yüklenmelere girişebilmek için gerekli şartlardan biri değildir?

A) Yüklenme süresinin on iki ayı aşmaması

B) Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması

C) İlgili üst yöneticinin onayının alınması

D) Bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini aşmaması

Çözüm

Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini, izleyen yılın Haziran ayını geçmemek ve yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere, ilgili üst yöneticinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilir:

a. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

b. Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

c. Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.

d. Süreli yayın alımı, taşıma, koruma ve güvenlik, temizlik ve yemek hizmetleri.[1]

e. Taşıtların malî sorumluluk sigortası ile yurt dışından tedariki yapılan silah, silah-teçhizat ve mühimmat sevkinin her türlü riske karşı sigortalanması amacıyla yaptırılan nakliyat sigortası.

f. Makine-teçhizat, yol ve otoyol, bilgisayar ve haberleşme sistemlerinin bakım işleri; her türlü onarım işleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.

g. Emniyet Genel Müdürlüğünün giyecek alımları ile silah, mühimmat ve teçhizat alımları.

h. Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, makine, silah-mühimmat, teçhizat ve sistem alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

Ancak (d) bendinde sayılan işler için bütçelerinde ödeneklerin yüzde ellisinin aşılmayacağı hükmü Millî Eğitim Bakanlığı için aranmaz.

1. B

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler (Madde 28)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki bakanlıklardan hangilerinin uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir?

A) Avrupa Birliği Bakanlığı ve Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı

B) Dışişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı

C) Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı

D) Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı

2. Yüklenmeye girişilmesiyle ilgili olara aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 27-28)

A) Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girişilemez.

B) Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır.

C) Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler.

D) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişemezler.

Çözüm

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planında yer alan projeler için 2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanun çerçevesinde gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye, ilgisine göre Milli Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.

Yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla; satın alma suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan her türlü makine-teçhizat, cihazlar ve taşıtlar ile hava ambulansı ve yangınla mücadele amacıyla hava ve deniz araçlarının kiralanması veya finansal kiralama suretiyle temini; temizlik, yemek, koruma ve güvenlik ile personel taşıma hizmetleri, 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı

Kanuna göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri ile acil yardım çağrıları hizmetleri ve okullara sağlanan internet erişim hizmetleri, harita, plan, proje, etüt ve müşavirlik hizmetleri, ulusal araştırma geliştirme kurumlarının süreli ve süresiz yayın alımları, orman ağaçlandırma ve amenajman işleri, kit karşılığı cihaz, aşı ve anti-serum alımı için; süresi üç yılı geçmemek, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilir.

1. B 2. D

Harcama yetkisi ve yetkilisi (Madde 31)

1. **5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin hangi tür sorumluluğunu ortadan kaldırmaz?**

A) İdari sorumluluk

B) Mali ve cezai sorumluluk

C) Mali sorumluluk

D) Cezai sorumluluk

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, müsteşar düzeyindeki üst yöneticilerin sorumluluk türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mali sorumluluk

B) İdari sorumluluk

C) Cezai sorumluluk

D) Siyasi sorumluluk

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi harcama yetkilileriyle ilgili hükümlerden biri değildir?**

A) Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idari sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

B) Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür.

C) Ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

D) Harcama yetkilileri, harcama talimatıyla gerçekleştirilen harcamanın bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından sorumludur.

4.

I. İdari sorumluluk

II. Mali sorumluluk

III. Cezai sorumluluk

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin hangi tür sorumluluğunu ortadan kaldırmaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) I ve III

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?**

A) İlgili Bakan

B) Mali hizmetler birimi yöneticisi

C) Maliye Bakanlığı

D) Üst Yönetici

Çözüm

Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi **harcama yetkilisidir.**

Ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; mahallî idarelerde İçişleri Bakanlığının, diğer idarelerde ise Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yürütülebilir.

Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk kurul, komite veya komisyona ait olur.

Yükseköğretim Kurulu ile üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinde, harcama yetkilileri ödenek gönderme belgesiyle belirlenir. Bu idarelerde ödenek gönderme belgesi ile ödenek gönderilen birimler harcama birimi, kendisine ödenek gönderilen birimin en üst yöneticisi ise harcama yetkilisidir. Bütçe ödeneklerinin ilgili birimlere dağılımının planlanması, ödenek gönderme belgesine bağlanması ve kullanılmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. **Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz**.

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

1. A 2. B 3. D 4. A 5. C

Harcama talimatı ve sorumluluk (Madde 32)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi harcama talimatında yer almaz?

A) Hizmetin gerekçesi

B) Gerçekleştirmeyle görevli üst yöneticilere ilişkin bilgiler

C) Gerçekleştirme usulü

D) Kullanılabilir ödeneği

Çözüm

Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

1. B

Giderin gerçekleştirilmesi (Madde 33)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, teslim almaya ilişkin işlemler ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevleri kim tarafından yürütülür?

A) Harcama yetkilisi

B) Gerçekleştirme görevlisi

C) Mali kontrol yetkilisi

D) Muhasebe yetkilisi

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, harcama talimatı üzerine, mal ve hizmetin alınmasına ve belgelendirilmesine ilişkin işlemleri yürütenlere ne ad verilir?

A) Gerçekleştirme görevlileri

B) Muhasebe yetkilisi mutemetleri

C) Harcama yetkilileri

D) Harcama yetkilisi mutemetleri

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirme görevlilerince yürütülmez?

A) Ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması

B) Hak sahibinin kimlik bilgilerinin doğruluğunun araştırılması

C) Mal ve hizmetin alınması

D) İşin yaptırılması

Çözüm

Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri giriş işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

Giderin çeşidine göre aranacak gerçekleştirme belgelerinin şekil ve türleri; kamu borç yönetimine ilişkin olanlarda Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığınca, mahallî idareler için İçişleri Bakanlığınca, sosyal güvenlik kurumları için de bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

1. B 2. A 3. B

Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar (Madde 34)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen ve bütçe emanetine alınan tutarlar ne zaman bütçeye gelir kaydedilir?

A) Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yıl başından itibaren beşinci yılın sonunda

B) Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yılı izleyen beşinci yılın sonunda

C) Muhasebe kayıtlarına alındığı mali yıl başından itibaren beşinci yılın sonunda

D) Muhasebe kayıtlarına alındığı mali yılı izleyen beşinci yılın sonunda

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödenemeyen giderlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir.

B) Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması hâlinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir.

C) Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren altıncı yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.

D) İlgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zaman aşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir.

B) Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması hâlinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir.

C) Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.

D) İlgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zaman aşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak kaç yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer?

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, İlgili olduğu malî yılın ...... başlayarak ...... yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Yukarıdaki ifadenin doğru olabilmesi için boşluklara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla <u>getirilmelidir</u>?

A) sonundan / beş

B) başından / beş

C) sonundan / on

D) başından / on

Çözüm

Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya **hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep** edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, bir taahhüde ve harcama talimatına dayanmayan giderlere ilişkin olup, Maliye Bakanlığınca belirlenecek ekonomik kodlardan yapılan ve bütçede ödeneği öngörülmüş olmakla birlikte, oluştuğu yer ve zamanda ödeneği bulunmayan giderler; dayanağını oluşturan harcama belgeleri de eklenmek suretiyle usûlüne göre gerçekleştirilerek ilgili hesaplara alınır ve ödeneğinin gelmesini müteakip ödenir. Bu tutarlara ilişkin ödenek gönderme belgeleri, en geç malî yılın sonuna kadar muhasebe birimine gönderilerek muhasebeleştirme işlemleri tamamlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

1. B 2. C 3. D 4. A 5. A

Ön ödeme (Madde 35)

1. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu göre süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisi uygulanır?

A) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

B) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

C) 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun

D) 6098 Türk Borçlar Kanunu

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde kredilerde ve avanslarda hangi sürede muhasebe yetkilisine vermekle yükümlüdür?

A) Kredilerde üç ay, avanslarda bir ay

B) Kredilerde bir ay,avanslarda üç ay

C) Kredilerde ve avanslarda bir ay

D) Kredilerde ve avanslarda üç ay

3.

I. Yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek

II. Sözleşmesinde belirtilmek

III. Bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini aşmamak

IV. Teminat karşılığı olmak

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, yukarıdakilerden hangileri bütçe dışı avans ödenmesinin şartlarındandır?

A) I ve III

B) II, III ve IV

C) I, II ve IV

D) III ve IV

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde kredilerde kaç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür?

A) Bir ay

B) İki ay

C) Üç ay

D) Dört ay

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, sözleşmelerinde belirtilmek üzere yüklenicilere, yüklenme tutarının yüzde kaçına kadar bütçe dışı avans verilebilir?

A) 50 B) 40 C) 30 D) 20

Çözüm

Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilecek avansın üst sınırları merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunların bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklıdır.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde ise üst yönetici tarafından idare bütçesinin ilgili tertibine ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

1. B 2. A 3. C 4. C 5. C

Gelir politikası ve ilkeleri (Madde 36)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi Gelirlerin toplanmasında uyulacak ilkelerden değildir?

A) Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur

B) Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

C) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.

D) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.

Çözüm

Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

a. Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur.

b. Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.

c. Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.

d. Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

1. B

Gelirlerin dayanakları (Madde 37)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gelirlerin dayanaklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

B) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir.

C) Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı veya tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatına göre yetkili idareler tarafından yapılır.

D) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresinin bütçe gelirlerinden ret ve iade yoluyla karşılanır.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gelirlerin dayanaklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

B) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir.

C) Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Sayıştay tarafından yapılır.

D) Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Çözüm

Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilir. Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı veya tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatına göre yetkili idareler tarafından yapılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır. Malî yıl içinde kullanılabilecek ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya genel bütçe kapsamındaki idarelerde Maliye Bakanı, diğer idarelerde üst yöneticiler yetkilidir.

Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

1. D 2. C

Özel gelirler (Madde 39)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler aşağıdakilerden hangisinde gösterilir?

A) Merkezî yönetim bütçe kanununda

B) Tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatta

C) Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikte

D) Maliye Bakanlığınca belirlenecek ekonomik kodlarda

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar nasıl belirlenir?

A) Maliye Bakanlığının görüşü üzerine ilgili kamu idaresince

B) İlgili kamu idaresinin görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca

C) DPT Müsteşarlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca

D) Maliye Bakanlığının görüşü üzerine DPT Müsteşarlığı ile Hazine Müsteşarlığınca

Çözüm

Özel gelirler **(Madde 39)**

Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir. Malî yıl içinde kullanılabilecek özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, ödenek eklenemez.

Özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, **<u>Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince</u>** belirlenir.

Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

1. A 2. A

Bağış ve yardımlar (Madde 40)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, bağış ve yardımlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar gelir kaydedilir.

B) Nakdî olmayan her türlü bağış ve yardımlar, iz bedelleri üzerinden kayıtlara alınır.

C) Şartlı bağış ve yardımlar, idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi hâlinde ödenek kaydedilir.

D) Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettirilir.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinde, yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan şartlı bağış ve yardımlar olarak kaydedilen ödenekleri iptal etmeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir? (Madde 40)

A) Muhasebe hizmeti

B) İç denetçi

C) Mali kontrol yetkilisi

D) Üst Yönetici

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri mümkün değildir.

B) Devir tutarı şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin % 25'ini geçemez.

C) Devir tutarı, şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin yarısını geçemez.

D) Şartlı bağış ve yardımların ödeneği ertesi yıla devredilebilir.

Çözüm

Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.

Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar (...) (1) gelir kaydedilir. Nakdi olmayan bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınır.

Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımlar, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.

Bu ödeneklerden malî yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir. Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmeye genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici yetkilidir.

Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgilisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettirilir.

1. B 2. D 3. D

Faaliyet raporları (Madde 41)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Genel Uygunluk Bildirimi Sayıştay tarafından hazırlanırken aşağıdaki raporlardan hangisi dikkate alınmaz?**

   A) Mahallî idareler genel faaliyet raporu

   B) Borç yönetim raporu

   C) İdare faaliyet raporu

   D) Genel faaliyet raporu

2. I. Harcama Yetkilisi

   II. Mali kontrol yetkilisi

   III. Üst yönetici

   IV. İç denetçi

   5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri hesap verme sorumluluğu çerçevesinde her yıl faaliyet raporu hazırlamakla yükümlüdürler?

   A) I, III ve IV

   B) I,II ve III

   C) I ve III

   D) II ve IV

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim kapsamındaki idarelerin ve sosyal güvenlik kurumlarının Genel Faaliyet Raporu aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

   A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

   B) Sayıştay

   C) Başbakanlık

   D) Maliye Bakanlığı

Çözüm

Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır. Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderir.

Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir. Bu raporda, mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmelere de yer verilir. Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini Sayıştaya gönderir.

Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir.

Bu raporlarda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usûl ve esaslar, İçişleri Bakanlığı ve Sayıştayın görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

1. B 2. C 3. D

Kesin hesap kanunu (Madde 42)

1.

I. İdare faaliyet raporları
II. Genel faaliyet raporu
III. Dış denetim genel değerlendirme raporu
IV. Genel uygunluk bildirimi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür?

A) I, III ve IV
B) III ve IV
C) I, II ve III
D) I, II, III ve IV

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı ile birlikte görüşülemez?**

A) Dış denetim genel değerlendirme raporu
B) İdarelerin faaliyet raporları
C) Kesin hesap kanun tasarısı
D) Orta vadeli program

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır?**

A) TBMM
B) Maliye Bakanlığı
C) Bakanlar Kurulu
D) Sayıştay

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı
B) Bakanlar Kurulu
C) Sayıştay
D) Maliye Bakanlığı

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?**

A) Maliye Bakanlığı
B) Yüksek Planlama Kurulu
C) İlgili Bakanlıklar
D) Sayıştay

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Kesin Hesap Kanun tasarısı aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Sayıştay
B) Maliye Bakanlığı
C) Kalkınma Bakanlığı
D) Başbakanlık

7. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kesin hesap kanunu tasarısı hangi tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur?**

A) Haziran ayı sonu
B) Mayıs ayı sonu
C) Temmuz ayı sonu
D) Ağustos ayı sonu

8. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığınca hazırlanan kesin hesap kanun tasarısı ekinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması
B) Fonksiyonel sınıflandırmaya göre bütçe giderleri icmali
C) Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri
D) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli

Çözüm

Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır. Bu tasarı, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir.

Kesin hesap kanun tasarısının ekinde;

a. Genel mizan,

b. Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,

c. Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,

d. Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,

e. Devlet borçları ve Hazine garantilerine ilişkin cetveller,

f. Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,

g. Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri,

h. Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler,(1) yer alır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.(2)

İdarelerin faaliyet raporları, genel faaliyet raporu, dış denetim genel değerlendirme raporu ve kesin hesap kanunu tasarısı ile merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısı birlikte görüşülür. Ancak, bu raporlar ile genel uygunluk bildirimi Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür.

Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.

1. D 2. D 3. A 4. D 5. A 6. B 7. A 8. B

Genel uygunluk bildirimi (Madde 43)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay tarafından hazırlanacak genel uygunluk bildirimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

B) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

C) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, mahalli idareler kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

D) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, sosyal güvenlik kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

2.

I. İç denetim raporları

II. Genel faaliyet raporu

III. Dış denetim raporları

IV. İdare faaliyet raporları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini yukarıdaki raporlardan hangilerini dikkate alarak hazırlar?

A) I, II ve III

B) II ve III

C) I ve IV

D) II, III ve IV

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel uygunluk bildiriminin hazırlanmasında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmaz?

A) Dış denetim raporları
B) İdare faaliyet raporları
C) Birim faaliyet raporları
D) Genel faaliyet raporu

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay tarafından; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için hazırlanarak ve Kesin Hesap Kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan belge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sayıştay İlamı
B) Hazine Genel Hesabı
C) Genel Uygunluk Bildirimi
D) Genel Değerlendirme Raporu

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç kaç gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar?

A) 30 B) 60 C) 75 D) 90

Çözüm

1. - 5. sorular: Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Genel uygunluk bildirimi; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.

1. B 2. D 3. C 4. C 5. C

Genel uygunluk bildirimi (Madde 43)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi taşınır ve taşınmaz edinmeye ilişkin hükümlerden biri değildir?

A) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezi yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırın üstünde olanların satışı kanun çıkarılarak yapılır.
B) Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir.
C) Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur.
D) Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar tapu sicilinde aşağıdakilerden hangisinin adına tescil edilir?

A) Tüzel kişilik
B) Hazine
C) Valilik
D) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

Çözüm

1. ve 2. sorular: Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar Maliye Bakanlığı tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

1. A 2. B

Taşınır ve taşınmaz satışı (Madde 46)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda belirtilen sınırın üzerinde olanların satışı nasıl yapılır?

A) Maliye Bakanlığı kararıyla

B) Başbakanlık kararıyla

C) Bakanlar Kurulu kararıyla

D) Kanunla

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığına hangi idareler açısından her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışı yetkisi verilmiştir?

A) Merkezi Yönetim kapsamındaki kamu idareleri

B) Mahallî idare bütçe kapsamındaki kamu idareleri

C) Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

D) Özel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

Çözüm

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Maliye Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması özel kanunlarında belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırın üzerinde olanlar, **Bakanlar Kurulu kararıyla satılır**.

1. C 2. C

Taşınmaz tahsisi (Madde 47)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisine taşınmaz tahsisi yapılamaz?

A) Türk Tarih Kurumu

B) Türk Dil Kurumu

C) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

D) Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

Çözüm

Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.

1. C

Muhasebe sistemi (Madde 49)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu

B) Sayıştay Başkanlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup ve yürütülmesine ne ad verilir?

A) Kamu Maliyesi

B) Stratejik Plan

C) Mali Kontrol

D) Muhasebe sistemi

3.

I. Sayıştay Başkanlığı

II. Maliye Bakanlığı

III. Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı

IV. Hazine Müsteşarlığı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Devlet Muhasebesi Standartları Kurulunda yukarıdakilerden hangileri yer alır?

A) I, II ve IV

B) II ve IV

C) I, II ve III

D) I, II, III ve IV

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince uygulanacak çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerine ilişkin hususlar aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Yüksek Planlama Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu

D) Sayıştay Başkanlığı

Çözüm

Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan **Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenir**. Bu standartlar Resmî Gazetede yayımlanır. Kurulun yapısı, çalışma usûl ve esasları ile diğer hususlar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kurulda görevlendirilenlerin aslî görevleri devam eder. Başkan ve üyelere, ayda ikiden fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince uygulanacak çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerine ilişkin hususlar, Kurul tarafından belirlenen muhasebe ve raporlama standartları çerçevesinde, ilgili idarelerin de görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenleme, beşinci fıkrada belirtilen yönetmeliğe uygun olarak, ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığınca; sosyal güvenlik kurumları için ilgili idarelerce, mahallî idareler için ise İçişleri Bakanlığınca Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle hazırlanır. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

1. A 2. D 3. D 4. B

Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması (Madde 53)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, aşağıdakilerden hangisi tarafından derlenir?**
   A) İç Denetim Koordinasyon Kurulu
   B) Devlet Planlama Teşkilatı
   C) Maliye Bakanlığı
   D) Türkiye İstatistik Kurumu

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, mali istatistiklerle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (Madde 52-53)**
   A) Mali istatistikler Kalkınma Bakanlığınca yayınlanır.
   B) Mali istatistiklerle ilgili rehber Sayıştay tarafından hazırlanır.
   C) Mali istatistikler, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından belirlenen ilkelere göre hazırlanır.
   D) Mali istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenirlik, kullanışlılık, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde hazırlanır.

Çözüm

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir. Merkezî yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığına gönderir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanır.

Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.

52'nci maddenin son fıkrasına göre belirlenen kamu idarelerinden, mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermeyenlere Maliye Bakanlığınca bir ay ek süre verilir. Ek süre sonunda da verilerin gönderilmemesi halinde, Maliye Bakanlığının talebi üzerine, ilgili kamu idaresinin üst yöneticileri tarafından mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dâhil yapılan bir aylık net ödemeler toplamı tutarında idari para cezası verilir. İdari para cezası uygulanmış olması bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. İdari para cezaları, bu Kanunun 73'üncü maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

1. C 2. D

Malî istatistiklerin değerlendirilmesi (Madde 54)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirmeyi yapar?**
   A) Sayıştay Başkanlığı
   B) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu
   C) Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı
   D) Yüksek Planlama Kurulu

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, bir yıla ilişkin hazırlanan mali istatistikler hangi kamu idaresi tarafından hangi süre içerisinde değerlendirilir ve sonucunda düzenlenen değerlendirme raporu hangi idarelere gönderilir?**
   A) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Türkiye İstatistik Kurumuna
   B) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, Sayıştaya ve Başbakanlığa
   C) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, TBMM'ye ve Maliye Bakanlığına
   D) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Hazine Müsteşarlığına

Çözüm

Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığına gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

1. A 2. C

İç kontrolün tanımı (Madde 55)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, mali yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar hangi merci tarafından belirlenir?

A) İç Denetim ve Koordinasyon Kurulu

B) İçişleri Bakanlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) Sayıştay

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır?

A) Sayıştay

B) Üst yönetici

C) Maliye Bakanlığı

D) İç Denetim Koordinasyon Kurulu

Çözüm

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, **malî yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar** ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

1. C 2. D

İç kontrolün amacı (Madde 56)

1.

I. Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesi

II. Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması

III. Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesi

IV. Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesi

V. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri iç kontrolün amaçlarındandır?

A) II, III ve V

B) I, III ve IV

C) III, IV ve V

D) I,II, III ve V

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanunda belirtilen iç kontrolün amaçları arasında sayılmaz?

A) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini sağlamak

B) Varlıkların kötüye kullanılmasını ve israfını önlemek

C) Her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini sağlamak

D) Mali yıl sonunda oluşturulacak Mali Faaliyet Raporunun hazırlanmasını sağlamak

Çözüm

İç kontrolün amacı;

a. Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,

b. Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,

c. Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

d. Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,

e. Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını, sağlamaktır.

1. B 2. D

Kontrolün yapısı ve işleyişi (Madde 57)

1.

I. Harcama birimi
II. Muhasebe
III. Malî hizmetler
IV. Ön malî kontrol
V. İç denetim

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin oluşumunda yukarıdakilerden hangileri yer alır?

A) I, II, IV ve V
B) II,III ve IV
C) III, IV ve V
D) I, II, III, IV ve V

Çözüm

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

1. D

Ön malî kontrol (Madde 58)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ön mali kontrolle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ön mali kontrol, mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.
B) Kamu idarelerinde ön mali kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.
C) Ön mali kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri kapsar.
D) Ön mali kontrol süreci, mali karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesi hariç diğer işlemlerin gerçekleştirilmesinden oluşur.

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Ön mali kontrol, aşağıdaki hangi kontrolleri kapsar?**

A) Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri
B) Mali hizmetler birimi ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri
C) Harcama birimlerinde yapılan kontroller ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri
D) Sadece harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri

Çözüm

Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir. Kamu idareleri, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda düzenleme yapabilir.

1. D 2. A

Malî hizmetler birimi (Madde 60)

1. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuatına göre birleşemeyecek görevler kapsamındadır?

A) Mali hizmetler birimi yöneticisi-Harcama yetkilisi

B) Üst yönetici-Harcama yetkilisi

C) Mali hizmetler yetkilisi-Muhasebe yetkilisi

D) Harcama yetkilisi-Muhasebe yetkilisi

2. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu idarelerinde stratejik planın hazırlanmasında mali hizmetler birimlerinin görevlerinden biridir?

A) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek

B) Kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine göre dayandırmak.

C) Stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak kamu idareleri bütçelerini hazırlamak

D) İdarenin stratejik planının tamamını uygulamak

3.

- idarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.
- Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri hazırlamak
- Genel bütçe kapsamı dışında kalan idarelerde muhasebe hizmetlerini yürütmek.
- İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, yukarıda belirtilenler aşağıdakilerden hangisinin görevleri arasındadır?

A) Üst yönetici

B) Harcama birimi

C) Malî hizmetler birimi

D) Gerçekleştirme görevlisi

4. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler aşağıdakilerden hangisinde görev <u>alamazlar</u>?

A) Malî işlem sürecinde

B) İç kontrol sürecinde

C) Dış denetim sürecinde

D) Orta vadeli plan hazırlama sürecinde

Çözüm

Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, malî hizmetler birimi tarafından yürütülür:

a. İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.

b. İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

c. Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı hazırlamak ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak ödeneğin ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak.

d. Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri hazırlamak.

e. İlgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.

f. Genel bütçe kapsamı dışında kalan idarelerde muhasebe hizmetlerini yürütmek.

g. Harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak idarenin faaliyet raporunu hazırlamak.

h. İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek.

i. İdarenin yatırım programının hazırlanmasını koordine etmek, uygulama sonuçlarını izlemek ve yıllık yatırım değerlendirme raporunu hazırlamak.

j. İdarenin, diğer idareler nezdinde takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.

k. Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak.

l. Ön malî kontrol faaliyetini yürütmek.

m. İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak.

n. Malî konularda üst yönetici tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Alım, satım, yapım, kiralama, kiraya verme, bakım-onarım ve benzeri malî işlemlerden; idarenin tamamını ilgilendirenler destek hizmetlerini yürüten birim, sadece harcama birimlerini ilgilendirenler ise harcama birimleri tarafından gerçekleştirilir. Ancak, harcama yetkililiği görevi uhdesinde kalmak şartıyla, harcama birimlerinin talebi ve üst yöneticinin onayıyla bu işlemler destek hizmetlerini yürüten birim tarafından yapılabilir.

Malî hizmetler biriminin yapısı teşkilât kanunlarında gösterilir. Malî hizmetler birimlerinin çalışma usûl ve esasları; idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınmak ve stratejik planlama, bütçe ve performans programı, muhasebe-kesin hesap ve raporlama ile iç kontrol fonksiyonlarının ayrı alt birimler tarafından yürütülebilmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez. Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.

İdarelerin malî hizmetler birimlerinde malî hizmetler uzman yardımcısı ve malî hizmetler uzmanı çalıştırılabilir. Malî hizmetler uzman yardımcısı kadrolarına veya pozisyonlarına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ilave olarak;

a. En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak,
b. Yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak,
c. Sınavın yapıldığı yılın başı itibarıyla 30 yaşını doldurmamış olmak, şartları aranır.

Özel yarışma sınavı, Maliye Bakanlığı tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yaptırılacak yazılı sınav ve Maliye Bakanlığınca yapılacak sözlü sınavdan oluşur. Özel yarışma sınavında başarılı olanlar, ÖSYM tarafından başarı sırası ve yaptıkları tercihler dikkate alınarak belirlenir ve bunlar idarelerde malî hizmetler uzman yardımcısı kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Bu kadro veya pozisyonlara atananlar en az üç yıl çalışmak ve başarılı olmak şartıyla, açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Maliye Bakanlığınca yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar malî hizmetler uzmanı kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Malî hizmetler uzman yardımcılığı döneminde veya yeterlik sınavında başarılı olamayanlar, istihdam şekline göre bulundukları kamu idarelerinde durumlarına uygun kadro veya pozisyonlara atanırlar. Özel yarışma sınavına katılacak adayların belirlenmesi, sınavların yapılması, atama ve yerleştirilmeleri, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları ile çalışma usûl ve esasları Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Malî hizmetler uzmanı kadrolarına atandıktan sonra en az üç yıl süreyle atandıkları idarelerde söz konusu kadrolarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre görev yapanlar, kendilerinin isteği ve idarelerinin muvafakati ile başka bir kamu idaresinin aynı unvanlı kadrolarına atanabilirler.

1. D 2. A 3. C 4. A

Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları (Madde 61)

1. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi muhasebe yetkilisinin ödeme aşamasında ödeme emri belgesi üzerinde yapacağı kontrollerden biri değildir?

A) Yetkililerin imzasının olup olmadığı

B) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri

C) Yapılan harcamanın ödenek dahilinde olup olmadığı

D) Maddi hata bulunup bulunmadığı

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkilileri ödeme emri belgesi ve ekleri üzerinde, aşağıdakilerden hangisini kontrol etmekle yükümlü değildir?

A) Bütçe tertibini

B) Maddi hatayı

C) Yetkililerin imzasını

D) Hak sahibinin kimliğini

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkilisi adına ve hesabına, para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya vermeye ve göndermeye yetkili olanlar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Maaş mutemedi

B) Muhasebe yetkilisi mutemedi

C) Harcama yetkilisi mutemedi

D) Gerçekleştirme görevlisi mutemedi

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini yürütenlere ne ad verilir?

A) Muhasebe hizmeti

B) İç denetçi

C) Üst Yönetici

D) Mali kontrol yetkilisi

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkililerinin görev ve yetkilerinin yardımcılarına devredilmesine ilişkin düzenleme yapma yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Bakan

B) Üst yönetici

C) Mali kontrol yetkilisi

D) Maliye bakanlığı

Çözüm

Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir. Memuriyet kadro ve unvanlarının muhasebe yetkilisi niteliğine etkisi yoktur.

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülür. Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler.

Muhasebe **yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde:**

a. **Yetkililerin imzasını,**

b. **Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,**

c. **Maddi hata bulunup bulunmadığını,**

d. **Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri,**

Kontrol etmekle yükümlüdür.

Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. Belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere en geç bir iş günü içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir. Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.(2)

Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.

Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır. **Muhasebe yetkililerinin görev ve yetkilerinin yardımcılarına devredilmesine, muhasebe yetkililerinin herhangi bir nedenle görevlerinden ayrılmalarında muhasebe hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin düzenleme yapmaya ve sertifika sınavlarına girmeye hak kazanılması bakımından muhasebe yetkilisi yardımcısı eşiti görevleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.**(1)

Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe yetkilisi mutemedidir. Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

1. C 2. A 3. B 4. A 5. D

Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması (Madde 62)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacaklarda, aşağıdaki şartlardan hangisi aranmaz?**

A) İlgili kamu idaresi üst yöneticisinin onayını almak

B) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak

C) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak

D) Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almamış olmak.

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkilisi, genel bütçe dışındaki kamu idarelerinde aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?**

A) Üst yönetici

B) Harcama yetkilisince

C) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulunca

D) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, muhasebe yetkilisi, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?**

A) Maliye Bakanlığınca

B) Üst yönetici

C) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca

D) Harcama yetkilisince

Çözüm

Muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

a. En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.

b. Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak koşuluyla bu idarelerde muhasebe yetkilisi yardımcısı veya eşiti görevlerde bulunmak.

c. Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak.

d. Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak.

e. Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almamış olmak.

f. Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

Ancak, belde ve nüfusu 25.000'in altında olan ilçe belediyeleri ile mahalli idare birliklerinde muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, yukarıdaki fıkranın (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları taşımaları kaydıyla, en az lise mezunu olmaları ve kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmaları yeterlidir.

9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinde ise üst yöneticiler tarafından atanır.

Muhasebe yetkilisi olacak görevliler, Maliye Bakanlığınca görevin niteliği dikkate alınarak meslekî konularda eğitime tâbi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir.

Muhasebe yetkilisi sertifika programına başvuru şartları, adayların eğitimi, eğitim süresi, sertifika sınavı, sertifika verilmesi, bu işlemlerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte yapılması ile muhasebe yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

1. A 2. A 3. A

İç denetim (Madde 63)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre** "Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir." **ifadesi aşağıdaki kavramlardan hangisini tanımlamaktadır?**

A) Dış denetim

B) Ön mali kontrol

C) İç denetim

D) Yapısal denetim

Çözüm

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.

İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.

1. C

İç denetçinin görevleri (Madde 64)

1. **5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, iç denetçinin görevlerinden değildir?**

A) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, soruşturma yapmak

B) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak

C) Mali yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak

D) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, iç denetçilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) İç denetçi görevinde bağımsızdır.

B) İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç bir ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

C) İç denetçiler raporlarını doğrudan üst yöneticilere sunar.

D) İç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi iç denetçilerin görevlerinden biri değildir?**

A) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.

B) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.

C) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

D) Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, iç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde aşağıdakilerden hangisine gönderilir? (Madde 64)**

A) Sayıştay Başkanlığına

B) Yüksek Planlama Kuruluna

C) Maliye Bakanlığı

D) İç Denetim Koordinasyon Kuruluna

Çözüm

Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

a. Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.

b. Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.

c. Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.

d. İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek.

e. Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.

f. Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik

g. Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.

İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir. **İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.**

1. A 2. B 3. D 4. D

İç denetçinin nitelikleri ve atanması (Madde 65)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, aşağıdakilerden hangisinin koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tâbi tutulurlar?**

A) Merkez Bankası

B) Hazine Müsteşarlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) İç Denetim Koordinasyon Kurulu

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, iç denetçilerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 64-65)**

A) Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

B) İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

C) İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.

D) İç denetçiler, raporlarını doğrudan İç Denetim Koordinasyon Kuruluna sunar.

Çözüm

İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

a. İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.

b. Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az beş yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda en az sekiz yıl çalışmış olmak.

c. Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.

d. İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tâbi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanarak Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır.İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

1. D 2. D

İç Denetim Koordinasyon Kurulu (Madde 66)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu üyeliğine atanmalarda aşağıdakilerden hangisi öneride bulunamaz?**

A) Cumhurbaşkanı

B) Başbakan

C) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan

D) Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre,** "İç Denetim Koordinasyon Kurulu" **aşağıdaki birimlerden hangisine bağlı olarak faaliyette bulunur?**

A) Sayıştay

B) Danıştay

C) Maliye Bakanlığı

D) Bakanlar Kurulu

Çözüm

İç Denetim Koordinasyon Kurulu

Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur. Üyelerden biri Başbakanın, biri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri İçişleri Bakanının, başkanı dahil üçü Maliye Bakanının önerisi üzerine beş yıl süre ile Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Bunların 67 nci maddede belirtilen görevleri yapabilecek niteliklere sahip olması şarttır. Maliye Bakanı tarafından önerilecek adaylardan birinin ekonomi, maliye, muhasebe, işletme alanlarından birinde doktora derecesine sahip öğretim üyeleri arasından olması şartı aranır. Üyeler, bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler.

Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

1. A 2. C

İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri (Madde 67)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, iç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesinde aşağıdakilerden hangisi yardımcı olur?**

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Sayıştay Başkanlığı

D) İç Denetim Koordinasyon Kurulu

Çözüm

İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri

İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

a. İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.

b. Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.

c. Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.

d. Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunmak.

e. Risk içeren alanlarda iç denetçilere program dışı özel denetim yaptırılması için kamu idarelerine önerilerde bulunmak.

f. İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.

g. İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine yardımcı olmak.

h. İdarelerin iç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek suretiyle yıllık rapor halinde Maliye Bakanına sunmak ve kamuoyuna açıklamak.

i. İşlem hacimleri ve personel sayıları dikkate alınmak suretiyle idareler ile ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar vermek.

j. İç denetçilerin atanmasına ilişkin diğer usulleri belirlemek.

k. İç denetçilerin uyacakları etik kuralları belirlemek.

l. Kalite güvence ve geliştirme programını düzenlemek ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirmek.

1. D

Dış denetim (Madde 68)

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değerlendirme raporunu aşağıdakilerden hangisine gönderir?**

A) Türkiye Büyük Millet Meclisine

B) Başbakanlığa

C) Bakanlar Kuruluna

D) Maliye Bakanlığına

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin harcama sonrası dış denetimi aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?**

A) Maliye Bakanlığı

B) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurumu

C) Sayıştay

D) Sayıştay ve Maliye bakanlığı

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, dış denetim sonucunda düzenlenerek idareler itibarıyla konsolide edilen raporlar, aşağıdakilerden hangisi tarafından cevaplandırılır?**

A) Muhasebe yetkilisi

B) Gerçekleştirme görevlisi

C) Harcama yetkilisi

D) Üst yönetici

Çözüm

Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

a. Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, malî tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin malî denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin malî işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b. Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi,

suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.

1. A 2. C 3. D

Sayıştayın denetlenmesi (Madde 69)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay'ın denetlenmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?

A) Sayıştay

B) Devlet Denetleme Kurulu

C) Anayasa Mahkemesi

D) TBMM başkanlık Divanı tarafından oluşturulan komisyon

Çözüm

Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.[1]

1. D

Ödenek üstü harcama (Madde 70)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, ödenek üstü harcama yapan harcama yetkililerine ne kadar para cezası verilir?

A) Bir aylık net ödemeler toplamının bir katına kadar

B) Bir aylık net ödemeler toplamının iki katına kadar

C) Bir aylık brüt ödemeler toplamının bir katına kadar

D) Bir aylık brüt ödemeler toplamının iki katına kadar

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının kaç katı tutarına kadar para cezası verilir?

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört

Çözüm

Ödenek üstü harcama

Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

1. B 2. B

Kamu zararı (Madde 71)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasına ne denir?

A) Yersiz ödeme

B) İdari tedbirsizlik

C) Kamu zararı

D) Fazla ödeme

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi kamu zararına yol açan durumlardan biri değildir?

A) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması

B) Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimin yapılmaması

C) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

D) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Kamu Zararının oluşma nedenlerinden biri değildir ?

A) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

B) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

C) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutarların mevzuata uygun şekilde ödenmesi

D) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, aşağıdaki hangi tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir?

A) Zararın oluştuğu tarih

B) Zararın ilgiliye tebliğ tarihi

C) Zararın kayda geçirildiği tarih

D) Zararın tespit edildiği tarih

Çözüm

Kamu zararı

Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

a. İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b. Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,

c. Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,

d. İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,

e. İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması, **(Mülga:22/12/2005-5436/10 md.)**

g. Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

1. C 2. B 3. C 4. A

Para cezaları ve yetkili merciler (Madde 73)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre,para cezaları kim tarafından verilir?

A) İlgili kamu idaresinin üst yöneticisi

B) Sayıştay denetçisi

C) İç denetçi

D) Harcama Yetkilisi

Çözüm

Para cezaları ve yetkili merciler

Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir. Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.

1. A

Zamanaşımı (Madde 74)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu zararında,kamu zararının meydana geldiği ve 5018 sayılı Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen mali yılın başından başlamak üzere (zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla) kaçıncı yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen kamu zararları ve para cezaları kaç yıl sonra zaman aşımına uğrar?

A) 5 B) 10 C) 12 D) 15

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin kayıtlarında yer alan kamu zararlarının zaman aşımı başlangıç tarihi ne zaman başlar?

A) Kamu zararının meydana geldiği tarihten itibaren

B) Kamu zararının meydana geldiği yılı izleyen mali yılın başından itibaren

C) Kamu zararının kayıtlara alındığı yılı izleyen mali yılın başından itibaren

D) Kamu zararının ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren

Çözüm

Zaman aşımı

Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zaman aşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla **onuncu yılın sonuna kadar** tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zaman aşımına uğrar.

1. D 2. B 3. B

Maliye Bakanlığınca yürütülecek hizmetler (Madde 75)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda aşağıdakilerden hangisi tarafından, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir?

A) Başbakan

B) Maliye Bakanı

C) İç Denetim Koordinasyon Kurulu

D) İlgili bakan

Çözüm

Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili bakana gönderilir.

1. B

Kurumlardan alınacak hasılat payı (Madde 78)

1. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisi uygulanır?

A) Türk Ticaret Kanunu

B) 3095 sayılı Kanun

C) 6183 sayılı Kanun

D) 5018 sayılı Kanunu

2. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, "Düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın on beşine kadar genel bütçeye aktarılır hükmü", **düzenleyici ve denetleyici kurumlar dışında ayrıca hangi kurum hakkında da uygulanır?**

A) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

B) Kamu İhale Kurumu

C) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

D) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Çözüm

Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi **hasılatının yüzde onbeşine kadar tutarda** bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı Bakanlar Kurulunca belirlenir. Zamanında ödenmeyen hasılat payları, Bakanlar Kurulunca belirlenen oranda zam uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz. (1)

Düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın onbeşine kadar genel bütçeye aktarılır. Bu fıkra hükmü İstanbul Menkul Kıymetler Borsası hakkında da uygulanır. Söz konusu tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı da uygulanmak suretiyle takip ve tahsil edilir.

1. C 2. A

Kamu alacaklarının silinmesi (Madde 79)

1. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, idare hesaplarında kayıtlı olup Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan, tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Maliye Bakanı

B) İlgili Bakan

C) Üst Yöneticiler

D) Bakanlar Kurulu

Çözüm

Kamu alacaklarının silinmesi

Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan;

a. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,

b. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan,

kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına **üst yöneticiler yetkilidir**. (a) bendine göre belirlenen tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununda ayrıca gösterilir.

1. C

CETVELLER

1. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında değildir?

A) TRT Genel Müdürlüğü

B) İstanbul Üniversitesi

C) Karayolları Genel Müdürlüğü

D) Kamu İhale Kurumu

2. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun kapsamındaki idarelerden değildir?

A) Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar

B) Özel Bütçeli İdareler

C) Döner Sermayeler

D) Mahalli İdareler

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki kamu kurum ve kuruluşlarından hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar içinde yer alır?

A) Türkiye İş Kurumu

B) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

C) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

D) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki idarelerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden değildir?

A) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

B) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

C) Karayolları Genel Müdürlüğü

D) Gelir İdaresi Başkanlığı

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi genel bütçeli bir kuruluştur?

A) Başbakanlık

B) Yükseköğretim Kurulu

C) Harran Üniversitesi

D) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden değildir?

A) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

B) Türkiye İstatistik Kurumu

C) Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü

D) Gelir İdaresi Başkanlığı

7. Aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında değildir?

A) Sosyal güvenlik kurumları

B) Özel bütçeli idareler

C) Kamu iktisadi teşebbüsleri

D) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

8. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun bütçesi hangi bütçe sınıfında yer alır?

A) Genel bütçe

B) Özel bütçeli diğer idareler

C) Katma bütçe

D) Özerk bütçe

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki idarelerden hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar kapsamındaki (III) sayılı Cetvel'de yer almaz?

A) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

B) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

C) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

D) Sermaye Piyasası Kurulu

10. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki idarelerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden değildir?

A) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

B) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

C) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

D) Gelir İdaresi Başkanlığı

11. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi özel bütçe kapsamındaki kuruluşlardan biridir?

A) Ankara Üniversitesi

B) Yargıtay

C) Millî Eğitim Bakanlığı

D) Sahil Güvenlik Komutanlığı

12. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre,aşağıdakilerden hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar arasında yer alır?

A) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

B) Rekabet Kurumu

C) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

D) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

13.

I. Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

II. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü

III. Meteoroloji Genel Müdürlüğü

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, yukarıdakilerden hangileri genel bütçeli idarelerden biri <u>değildir</u>?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

14. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca, aşağıdakilerden hangisi merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden <u>değildir</u>?

A) Adalet Bakanlığı

B) Kamu İhale Kurumu

C) Sermaye Piyasası Kurulu

D) Sosyal Güvenlik Kurumu

15. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden <u>değildir</u>?

A) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

B) Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Jandarma Genel Komutanlığı

D) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı

16. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun bütçesi hangi bütçe sınıfındadır?

A) Genel bütçe

B) Özel bütçe

C) Katma bütçe

D) Özerk bütçe

1. A 2. C 3. D 4. C 5. A 6. A 7. C 8. B 9. A 10. C 11. A 12. B 13. B 14. D 15. D 16. B

(I) SAYILI CETVEL GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi

2) Cumhurbaşkanlığı

3) Başbakanlık

4) Anayasa Mahkemesi

5) Yargıtay

6) Danıştay

7) Hâkimler ve Savcılar Kurulu

8) Sayıştay

9) Adalet Bakanlığı

10) Millî Savunma Bakanlığı

11) İçişleri Bakanlığı

12) Dışişleri Bakanlığı

13) Maliye Bakanlığı

14) Millî Eğitim Bakanlığı

(...)

16) Sağlık Bakanlığı

17) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı(8)

(...)

19) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(...)

21) Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı

22) Kültür ve Turizm Bakanlığı

(...)

24) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

25) Avrupa Birliği Bakanlığı

26) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

27) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

28) Ekonomi Bakanlığı

29) Gençlik ve Spor Bakanlığı

30) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

31) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

32) Kalkınma Bakanlığı(7)

33) Orman ve Su İşleri Bakanlığı

34) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği

35) Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı

36) Jandarma Genel Komutanlığı

37) Sahil Güvenlik Komutanlığı

38) Emniyet Genel Müdürlüğü

39) Diyanet İşleri Başkanlığı

40) Hazine Müsteşarlığı

(...)

42) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

43) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu

44) Devlet Personel Başkanlığı

45) Türkiye İstatistik Kurumu

46) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

47) Gelir İdaresi Başkanlığı

(...)

49) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

50) Meteoroloji Genel Müdürlüğü(9)

(...)

52) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

55) (Ek:4/4/2013-6458/123) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

(II) SAYILI CETVEL ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER

A) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU, ÜNİVERSİTELER VE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜLERİ

1) Yükseköğretim Kurulu

2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı

3) İstanbul Üniversitesi

4) İstanbul Teknik Üniversitesi

5) Ankara Üniversitesi

6) Karadeniz Teknik Üniversitesi

7) Ege Üniversitesi

8) Atatürk Üniversitesi

9) Orta Doğu Teknik Üniversitesi

10) Hacettepe Üniversitesi

11) Boğaziçi Üniversitesi

12) Dicle Üniversitesi

13) Çukurova Üniversitesi
14) Anadolu Üniversitesi
15) Cumhuriyet Üniversitesi
16) İnönü Üniversitesi
17) Fırat Üniversitesi
18) Ondokuz Mayıs Üniversitesi
19) Selçuk Üniversitesi
20) Uludağ Üniversitesi
21) Erciyes Üniversitesi
22) Akdeniz Üniversitesi
23) Dokuz Eylül Üniversitesi
24) Gazi Üniversitesi
25) Marmara Üniversitesi
26) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
27) Trakya Üniversitesi
28) Yıldız Teknik Üniversitesi
29) Yüzüncü Yıl Üniversitesi
30) Gaziantep Üniversitesi
31) Abant İzzet Baysal Üniversitesi
32) Adnan Menderes Üniversitesi
33) Afyon Kocatepe Üniversitesi
34) Balıkesir Üniversitesi
35) Manisa Celal Bayar Üniversitesi
36) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
37) Dumlupınar Üniversitesi
38) Gaziosmanpaşa Üniversitesi
39) Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
40) Harran Üniversitesi
41) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
42) Kafkas Üniversitesi
43) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
44) Kırıkkale Üniversitesi
45) Kocaeli Üniversitesi
46) Mersin Üniversitesi
47) Muğla Üniversitesi
48) Mustafa Kemal Üniversitesi
49) Ömer Halisdemir Üniversitesi
50) Pamukkale Üniversitesi
51) Sakarya Üniversitesi
52) Süleyman Demirel Üniversitesi
53) Bülent Ecevit Üniversitesi
54) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
55) Galatasaray Üniversitesi
56) Ahi Evran Üniversitesi
57) Kastamonu Üniversitesi
58) Düzce Üniversitesi
59) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
60) Uşak Üniversitesi
61) Recep Tayip Erdoğan Üniversitesi
62) Namık Kemal Üniversitesi
63) Erzincan Üniversitesi
64) Aksaray Üniversitesi
65) Giresun Üniversitesi
66) Hitit Üniversitesi
67) Bozok Üniversitesi
68) Adıyaman Üniversitesi
69) Ordu Üniversitesi
70) Amasya Üniversitesi
71) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
72) Ağrı Dağı Üniversitesi
73) Sinop Üniversitesi
74) Siirt Üniversitesi
75) Nevşehir Üniversitesi
76) Karabük Üniversitesi
77) Kilis 7 Aralık Üniversitesi
78) Çankırı Karatekin Üniversitesi
79) Artvin Çoruh Üniversitesi
80) Bilecik Üniversitesi
81) Bitlis Eren Üniversitesi
82) Kırklareli Üniversitesi
83) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
84) Bingöl Üniversitesi
85) Muş Alparslan Üniversitesi
86) Mardin Artuklu Üniversitesi
87) Batman Üniversitesi
88) Ardahan Üniversitesi

89) Bartın Üniversitesi

90) Bayburt Üniversitesi

91) Gümüşhane Üniversitesi

92) Hakkari Üniversitesi

93) Iğdır Üniversitesi

94) Şırnak Üniversitesi

95) Munzur Üniversitesi

96) Yalova Üniversitesi

97) Türk-Alman Üniversitesi

98) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

99) Bursa Teknik Üniversitesi

100) İstanbul Medeniyet Üniversitesi

101) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

102) Necmettin Erbakan Üniversitesi

103) Abdullah Gül Üniversitesi

104) Erzurum Teknik Üniversitesi

105) Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

106) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

107) Sağlık Bilimleri Üniversitesi

108) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

109) İskenderun Teknik Üniversitesi

110) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

111) Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

112) İzmir Bakırçay Üniversitesi

113) İzmir Demokrasi Üniversitesi

B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER

1) Savunma Sanayi Müsteşarlığı

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

3) Atatürk Araştırma Merkezi

4) Atatürk Kültür Merkezi

5) Türk Dil Kurumu

6) Türk Tarih Kurumu

7) Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

8) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

9) Türkiye Bilimler Akademisi

10) Türkiye Adalet Akademisi

11) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

12) Karayolları Genel Müdürlüğü

13) Spor Genel Müdürlüğü (4)

14) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü

15) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü

16) Orman Genel Müdürlüğü

17) Vakıflar Genel Müdürlüğü

18) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü

(...)

20) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

21) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

22) Türk Akreditasyon Kurumu

23) Türk Standartları Enstitüsü

(...)

25) Türk Patent ve Marka Kurumu

26) Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü

27) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

28) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

(...)

30) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (5)

31) **(Mülga: 8/8/2011-648-KHK/19 md.)**

32) GAP Bölge Kalkınma İdaresi

33) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

34) **(Ek: 28/9/2006-5548/36 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/12/2008 tarihli ve E.: 2006/140, K.: 2008/185 sayılı Kararı ile.)**

35) Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu(3)

36) Meslekî Yeterlilik Kurumu(3)

37) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

38) Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı

39) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

40) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

41) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

42) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

43) Türkiye Su Enstitüsü

44) Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu

45) (Ek: 21/6/2012-6332/22 md.) Türkiye İnsan Hakları Kurumu

46) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı

47) **(Ek: 1/11/2017-7060/13 md.)** Helal Akreditasyon Kurumu

(III) SAYILI CETVEL DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

3) Sermaye Piyasası Kurulu

4) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

5) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

6) Kamu İhale Kurumu

7) Rekabet Kurumu

8) (Mülga: 20/11/2017-KHK-696/135 md.)

9) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu(6)

10) Kişisel Verileri Koruma Kurumu

(IV) SAYILI CETVEL SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

1) Sosyal Güvenlik Kurumu

2) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİM VE KONTROL KANUNU

1. Aşağıdaki bütçe türlerinden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda yer almaz?

A) Genel bütçe

B) Katma bütçe

C) Özel bütçe

D) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi

C) Maliye Bakanlığı

D) Sayıştay

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) İlgili Bakan

B) Sayıştay Başkanlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) Üst Yönetici

4. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur?

A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Sayıştay

5. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi genel yönetim kapsamındaki kamu idareler arasında sayılmamıştır?

A) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri

B) Mahallî idareleri

C) Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar

D) Sosyal güvenlik kurumları

6. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, "kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri" **aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?**

A) Kamu malî yönetimi

B) Malî kontrol

C) Stratejik plan

D) Kamu kaynakları

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki idarelerden hangisi düzenleyici ve denetleyici kurumlar kapsamındaki (III) Sayılı Cetvel'de yer almaz?

A) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

B) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

C) Rekabet Kurumu

D) Sosyal Güvenlik Kurumu

8. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, üst denetçiler, bakanlıklarda üst yöneticilerin teklifi üzerine aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?

A) Bakan

B) Müsteşar

C) Teftiş Kurulu Başkanlığı

D) Bakanlar Kurulu

9. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi Millî Eğitim Bakanlığı'nın üst yöneticisidir?**

A) Bakan

B) Müsteşar

C) Müsteşar yardımcısı

D) Genel müdür-Bağımsız daire başkanı

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?**

A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Bakanlar Kurulu

D) Sayıştay

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gelir politikası ve ilkeleri ile ilgili olarak ahangisi yanlıştır?**

A) Sayıştay, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur.

B) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.

C) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.

D) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Sayıştay, aşağıdaki genel faaliyet raporlarından hangisini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmaz?**

A) İdare faaliyet raporları

B) Mahallî idareler genel faaliyet raporu

C) Genel faaliyet raporu

D) Mahallî idareler raporu

13. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından aşağıdakilerden hangisi sorumludur?**

A) Muhasebe yetkilisi

B) Maliye Bakanlığı

C) Harcama yetkilisi

D) Kamu idareleri

14. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ön malî kontrolüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

B) Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Sayıştay'ca belirlenir.

C) Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

D) Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

15.

I. Yapılacak işin konusu ve tutarı

II. Maliyet

III. Süre

IV. Ödeme emri belgesi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, harcama talimatlarında yukarıdaki bilgilerden hangisi yer almaz?

A) I ve II B) III ve IV

C) I, II ve III D) II ve IV

16. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak kaç yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer?**

A) 5 B) 4 C) 2 D) 1

17. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre "Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri" **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?**

A) Kamu kaynakları

B) Kamu gideri

C) Kamu geliri

D) Özel gelir

18. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kalkınma planları

B) Stratejik plan

C) Malî plan

D) Orta vadeli plan

19.

I. Merkezî yönetim bütçesi,

II. Sosyal güvenlik kurumları bütçeleri

III. Mahallî idareler bütçeler

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleridir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

20. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, Eylül ayının onbeşine kadar aşağıdakilerden hangisi tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır?

A) Sayıştay

B) Yüksek Planlama Kurulu

C) Maliye Bakanlığı

D) Bakanlar Kurulu

21.

I. Merkez yönetim

II. Yerinden yönetim

III. Yetki genişliği

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu maliyesi, yukarıdaki hangi esasa/esaslara göre yürütülür?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

22. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur.

Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için aşağıdaki Bakanlardan hangisine aittir?

A) Maliye Bakanı

B) Milli Eğitim Bakanı

C) YÖK'ten sorumlu Devlet Bakanı

D) Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı

23. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, bütçe ödeneklerinin kullanılma esasları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.

B) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

C) Bütçe ödenekleri, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.

D) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Sayıştay'a gönderir.

24. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki bakanlıklardan hangilerinin uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir?

A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının

B) Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının

C) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığının

D) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Maliye Bakanlığının

25. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe ilkeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

B) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

C) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

D) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

26. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Maliye Bakanlığına hangi idareler açısından her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışı yetkisi verilmiştir?

A) Merkezi Yönetim kapsamındaki kamu idareleri

B) Genel Yönetim kapsamındaki kamu idareleri

C) Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

D) Özel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

27. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu

B) Sayıştay Başkanlığı

C) Maliye Bakanlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

28. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının kaç katı tutarına kadar para cezası verilir?

A) Bir B) İki C) Üç D) Beş

29. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kamu kaynağının kullanılmasında mali saydamlık ile ilgili zorunlu hususlardan değildir?

A) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

B) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

C) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

D) Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlaması

30. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Maliye Bakanlığınca hazırlanan kesin hesap kanun tasarısı ekinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması

B) Fonksiyonel sınıflandırmaya göre bütçe giderleri icmali

C) Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri

D) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli

31. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kamu hesapları mali yıl esasına göre tutulur.

B) Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir

C) Kamu gelir ve giderleri ertesi yılın hesaplarında gösterilir.

D) Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir

32.

I. Yetkililerin imzasını

II. Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını

III. Maddi hata bulunup bulunmadığını

IV. Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde yukarıdakilerden hangilerini kontrol etmekle yükümlüdür?

A) I, III ve IV

B) II ve III

C) II, III ve IV

D) I, II, III ve IV

1. B 2. C 3. C 4. B 5. C 6. B 7. D 8. A 9. B 10. A 11. A 12. D 13. D 14. B 15. D 16. A 17. A
18. B 19. D 20. B 21. C 22. B 23. D 24. B 25. C 26. C 27. A 28. B 29. D 30. B 31. C 32. D

ÇÖZÜMLER

1. Bütçe türleri şunlardır: Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri, Merkezî yönetim bütçesi, Genel bütçe, Özel bütçe, Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, Mahallî idare bütçesi.

   Cevap B

2. Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

   Cevap C

3. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

   Cevap C

4. Maliye Bakanlığı, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

   Cevap B

5. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri, ifade eder.

   Cevap C

6. Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri, ifade eder.

   Cevap B

7. A, B ve C seçeneklerinde verilenler (III) sayılı cetvelde sayılmış olup, D seçeneğinde verilen Sosyal Güvenlik Kurumu (IV) Sosyal Güvenlik Kurumları arasında sayılmıştır.

   Cevap D

8. İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır.

   Cevap A

9. Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir.

   Cevap B

10. Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır.

    Cevap A

11. A seçeneği yanlış olup doğrusu şu şekildedir; "Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur."

    Cevap A

12. Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

    Cevap D

13. Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

    Cevap D

14. **Ön Malî Kontrol**

    Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

    Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

    Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

    Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenir. Kamu idareleri, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda düzenleme yapabilir.

    Cevap B

15. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Cevap D

16. İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Cevap A

17. Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri, ifade eder.

Cevap A

18. Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı, ifade eder.

Cevap B

19. Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Cevap D

20. Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan **orta vadeli malî plan, Eylül ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır** ve Resmî Gazetede yayımlanır.

Cevap B

21. Kamu maliyesi, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütülür.

Cevap C

22. Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Cevap B

23. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir.

Cevap D

24. Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.

Cevap B

25. Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak **izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle** birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

Cevap C

26. **Taşınır ve Taşınmaz Satışı**

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Maliye Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması özel kanunlarında belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Cevap C

27. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan **Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu** tarafından belirlenir

Cevap A

28. Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir

Cevap B

29. **Malî Saydamlık**

Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a. Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b. Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c. Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d. Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması, zorunludur.

Cevap D

30. Kesin hesap kanun tasarısının ekinde;

- Genel mizan,
- Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,
- Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,
- Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,
- Devlet borçları ve Hazine garantilerine ilişkin cetveller,
- Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,
- Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri,
- Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler, yer alır.

Cevap B

31. **Kamu Gelir ve Giderlerinin Yılı ve Mahsup Dönemi**

Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir.

Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde bu süre, Maliye Bakanlığı tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir. (2)

Cevap C

32. Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

a. Yetkililerin imzasını,

b. Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,

c. Maddi hata bulunup bulunmadığını,

d. Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri, kontrol etmekle yükümlüdür.

Cevap D

5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU (2013-2014-2015 Yılları Arasında Çıkmış Sorular)

1. Aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi 5018 sayılı Kanun kapsamında değildir?(Madde 2)

A) Sosyal Güvenlik Kurumları

B) Özel bütçeli idareler

C) Kamu İktisadi teşebbüsleri

D) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

2. Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren belgeye ne ad verilir? (Madde 3)

A) Bütçe

B) Gelir tablosu

C) Harcama belgesi

D) Stratejik plan

3. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, "borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerler" **ifadesi aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır? (Madde 3)**

A) Kamu Geliri

B) Kamu Kaynakları

C) Kamu Finansmanı

D) Özel Gelir

4. 5018 sayılı Kanuna göre, kamu gideri tanımı içerisine girmeyen husus aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3)

A) İç borca ilişkin anapara tutarları

B) Ekonomik, mali ve sosyal transferler

C) Borçlanma genel giderleri

D) Borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar

5. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu, Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre kamu gideri değildir? (Madde 3)

A) İç ve dış borç faizleri

B) Sosyal güvenlik primi kesintileri

C) Borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar

D) Verilen bağış ve yardımlar

6.

I. Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri

II. Sosyal güvenlik katkı payları

III. Borçlanma genel giderleri

IV Verilen bağış ve yardımlar

V. İç ve dış borç faizleri

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre yukarıda sayılanlardan kamu gideri kapsamına girenler, aşağıdakilerden hangisinde eksiksiz ve doğru olarak gösterilmiştir? (Madde 3)

A) I, II, III ve IV

B) I, II, III ve V

C) I, III, IV ve V

D) I, II, III, IV ve V

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu geliri değildir? (Madde 3)

A) Sosyal güvenlik katkı payları

B) Hizmet karşılığı elde edilen gelirler

C) Borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler

D) Sosyal güvenlik primi kesintileri

8. 5018 sayılı Kanuna göre, "özel gelir" **olarak tanımlanan gelir türü, aşağıdaki kamu idarelerinin hangisinde kullanılabilir? (Madde 3)**

A) Özel bütçeli tüm idarelerde

B) Genel bütçe kapsamındaki tüm idarelerde

C) Genel yönetim kapsamındaki tüm idarelerde

D) Merkezi yönetim kapsamındaki tüm idarelerde

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kendisine kamu idaresi bütçesinden ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan biri-me verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 3)

A) Muhasebe Birimi

B) Harcama Birimi

C) Mali Hizmetler Birimi

D) Destek Hizmetleri Birimi

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre;** "Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri" **aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir? (Madde 3)**

A) Kamu mali yönetimini

B) Mali kontrolü

C) Stratejik planı

D) Kamu giderini

11. Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarının içeren planına ne ad verilir? (Madde 3)

A) Stratejik plan

B) Kalkınma planı

C) Yıllık Plan

D) Mali Plan

12. Yetkilerin belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı ve ya bunların kurdukları ve ya üye oldukları birlik ve idareleri ifade eder.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, yukarıdaki ifade aşağıdaki seçeneklerden hangisine aittir? (Madde 3)

A) Merkezi Yönetim

B) Mahalli İdare

C) Genel Bütçe

D) Düzenleyici Denetleyici Kurum

13. Gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsayan sisteme ne ad verilir? (Madde 4)

A) Kamu Maliyesi

B) Stratejik Plan

C) Mali Kontrol

D) İç Denetim

14. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen kamu maliyesinin temel ilkelerinden değildir? (Madde 5)

A) Kamu mali yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

B) Kamu mali yönetimi Cumhurbaşkanlığının bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.

C) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

D) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

15. 5018 sayılı Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkeleri arasında yer almaz? (Madde 5)

A) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

B) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

C) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

D) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.

16. 5018 sayılı Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkeleri arasında yer almaz? (Madde 5)

A) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

B) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

C) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

D) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

17. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi hazine birliği kapsamında özel vezne açamaz? (Madde 6)

A) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

B) Orman Genel Müdürlüğü

C) Vakıflar Genel Müdürlüğü

D) Türk Standartları Enstitüsü

18. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetiminin birlikte yönetilmesi demek olan Hazine birliği kapsamındaki kamu idareleri aşağıdakilerin hangisinde tam ve doğru olarak gösterilmiştir? (Madde 6)

A) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri

B) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

C) Genel yönetim kapsamındaki idareleri

D) Sosyal Güvenlik ve Mahalli idare kapsamındaki kamu idareleri

19. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetiminde aşağıdaki ilkelerden hangisinin sağlanması esastır? (Madde 6)

A) Hazine birliği

B) Mali saydamlık

C) Hesap verebilirlik

D) Verimlilik

20. 5018 sayılı Kanun'a göre mali saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından aşağıdakilerden hangisi sorumludur? (Madde 7)

A) Başbakanlık

B) Maliye Bakanlığı

C) Sayıştay

D) Kamu İdareleri

21. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kamu kaynağının kullanılmasında mali saydamlık ile ilgili zorunlu hususlardan değildir? (Madde 7)

A) Teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması

B) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması

C) İdarenin stratejik planlarındaki değişikliklerin zamanında yapılması

D) Bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması

22. 5018 sayılı Kanuna göre, kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar. Bu performans göstergelerinin tespitinde aşağıdaki idarelerden hangisi yer almaz? (Madde 9)

A) Ekonomi Bakanlığı

B) Kalkınma Bakanlığı (DPT)

C) İlgili kamu idaresi

D) Maliye Bakanlığı

23. Kamu idareleri bütçelerini hazırlarken aşağıdakilerden hangisini dikkate almak zorunda değildir? (Madde 9)

A) Vizyon ve misyonları

B) Performans esasına dayalı

C) Stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu

D) Bütçe gelir ve giderlerinin denkleştirilmesi

24. Aşağıda yer alan idarelerden hangisinin Performans Programı hazırlama zorunluluğu yoktur? (Madde 9)

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

B) Özel bütçeli idareler

C) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

D) Sosyal güvenlik kurumları

25. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu uyarınca, "Kamu idareleri, yürütecekleri faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren .... hazırlar.". **İfadesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir? (Madde 9)**

A) Stratejik Plan

B) Performans Programı

C) Birim Faaliyet Raporu

D) İdare Faaliyet Raporu

26. Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesinde aşağıdaki kurumların hangisi yetkilidir? (Madde 9)

A) Sayıştay

B) Başbakanlık

C) Yüksek Planlama Kurulu

D) Devlet Planlama Teşkilatı

27. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan performans göstergeleri aşağıdaki kurumlardan hangisi/hangileri tarafından tespit edilir? (Madde 9)

A) Maliye Bakanlığı

B) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

C) Maliye Bakanlığı, DPT ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi ile birlikte

28. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye aşağıdakilerden hangisi yetkilidir? (Madde 9)

A) TBMM

B) Sayıştay

C) Bakanlar Kurulu

D) Maliye Bakanlığı

29. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre; Bakanların, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda sorumlu oldukları merci aşağıdakilerin hangisinde tam ve doğru olarak gösterilmiştir? (Madde 10)

A) Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi

B) Maliye Bakanı ve Sayıştay

C) Sayıştay ve Türkiye Büyük Millet Meclisi

D) Başbakan ve Sayıştay

30. 5018 sayılı Kanun'un 74'üncü maddesine göre, kamu idarelerinin kayıtlarında yer alan kamu zararlarının zaman aşımı başlangıç tarihi ne zaman başlar? (Madde 74)

A) Kamu zararının meydana geldiği tarihten itibaren

B) Kamu zararının ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren

C) Kamu zararının meydana geldiği yılı izleyen mali yılın başından itibaren

D) Kamu zararının kayıtlara alındığı yılı izleyen mali yılın başından itibaren

31. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi üst yöneticiler arasında yer almaz? (Madde 11)**

A) İl Özel İdarelerinde Vali
B) Adalet Bakanlığında Bakan
C) Millî Savunma Bakanlığında Müsteşar
D) Belediyelerde Belediye Başkanı

32. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Üst Yöneticiler, Kanun'da sayılan sorumluluklarının gereklerini aşağıdakilerden hangisi aracılığıyla yerine getirirler? (Madde 11)**

A) Ön Mali Büro Yetkilileri
B) Muhasebe Yetkilileri
C) Harcama Yetkilileri
D) Mali Kontrol Yetkilileri

33. **5018 Sayılı Kanun'a göre Bakanlıklarda üst yönetici aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 11)**

A) Müsteşar
B) Bakan
C) Vali
D) Başbakan

34. **Üst yöneticiler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesinden kime karşı sorumludurlar? (Madde 11)**

A) Başbakana
B) Cumhurbaşkanına
C) Bakanlar Kuruluna
D) Bakana, mahalli idarelerde ise meclislerine

35. **Merkezi Yönetim Bütçesini oluşturan kamu idareleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir? (Madde 12)**

A) Genel Bütçeli İdareler, Özel Bütçeli İdareler, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
B) Genel Bütçeli İdareler, Sosyal Güvenlik Kurumu
C) Genel Yönetime Dahil İdareler, Mahalli İdareler
D) Genel Bütçeli İdareler, Özel Bütçeli İdareler

36.

I. Genel bütçe
II. Katma bütçe
III. Özel bütçe

Yukarıdaki bütçe türlerinden hangileri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer almaz? (Madde 12)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III

37. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, Devlet tüzel kişiliğine dahil idarelerin bütçelerine ne ad verilir? (Madde 12)**

A) Merkezi yönetim bütçesi
B) Genel bütçe
C) Özel bütçe
D) Genel yönetim bütçesi

38. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen her bir kamu idaresinin bütçesine ne ad verilir? (Madde 12)**

A) Genel Bütçe
B) Özel Bütçe
C) Mahalli İdare Bütçesi
D) Merkezi Yönetim Bütçesi

39. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda öngörülen bütçe türlerinden değildir? (Madde 12)

A) Genel bütçe

B) Sosyal güvenlik kurumu bütçesi

C) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi

D) Bilimsel ve teknik kurum bütçesi

40. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe türleri ve kapsamı açısından doğru değildir? (Madde 12)

A) Merkezi yönetim bütçesi, bu Kanun'a ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

B) Kamu idarelerince merkezi yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri dışında her başka adlar altında bütçeler oluşturulabilir.

C) Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır.

D) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanun'a ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir

41. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesi" **olarak tanımlanan ve Merkezi Yönetim Bütçesi türleri arasında yer alan bütçe türü aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 12)**

A) Özel bütçe

B) Genel bütçe

C) Sosyal güvenlik kurumu bütçesi

D) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi

42. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri sınıflandırılmasında aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerindendir? (Madde 12)

A) Katma bütçeli idareler

B) Sosyal güvenlik kuruluşları

C) Mahalli idareler

D) Genel bütçeli idareler

43. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesini aşağıdakilerden hangisi ifade eder? (Madde 12)

A) Özel Bütçe

B) Genel Bütçe

C) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi

D) Sosyal güvenlik kurumu bütçesi

44. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, Merkezi Yönetim Bütçesi bu Kanuna ekli hangi cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur? (Madde 12)

A) (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde

B) (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde

C) (I), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde

D) (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde

45. Aşağıdakilerden hangisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre belirlenmiş bütçe ilkelerinden biri değildir? (Madde 13)

A) Kamu idarelerinin özel gelirleri hariç, tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam şekilde görünmesini sağlar.

C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

D) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarınca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

46. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde uyulması gereken ilkelerden (bütçe ilkeleri) değildir? (Madde 13)

A) Bütçe belirlenmesinde esas, ilgili kurumun bir önceki yıl belirlenen bütçesini tamamen kullanmasıdır.

B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.

C) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

D) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

47. 5018 sayılı Kanun'un getirmiş olduğu bütçe ilkelerine göre bütçelerde aşağıdakilerden hangisine ilişkin sonuçların görülmesi zorunlu değildir? (Madde 13)

A) Bütçelerin kurumsal sonuçları

B) Bütçelerin fonksiyonel sonuçları

C) Bütçelerin işyevsel sonuçları

D) Bütçelerin ekonomik sonuçları

48. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanuna göre belirlenmiş bütçe ilkelerinden biri değildir? (Madde 13)

A) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

B) Tüm gelir ve giderler safi olarak bütçelerde gösterilir.

C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

D) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.

49. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe ilkeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 13)

A) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmesi esastır.

B) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

C) Bütçe kanunlarında, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

D) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

50. 5018 sayılı Kanun'a göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarıları hakkında aşağıdakilerden hangisini yaparlar? (Madde 14)

A) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

B) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az yirmi yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

C) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, stratejik plan ve performans programı çerçevesinde en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

D) Kanun tasarılarının getireceği mali yükü, stratejik plan ve performans programı çerçevesinde, en az yirmi yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler.

51. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıda belirtilen hususlardan hangisi merkezî yönetim bütçe kanununda yer almaz? (Madde 15)

A) Bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler

B) Yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri

C) Borçlanma ve garanti sınırları

D) Ertesi yıla geçici yüklenme limitlerini gösteren cetvel

52. 5018 sayılı Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi merkezî yönetim bütçe kanununda yer almaz? (Madde 15)

A) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri

B) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması

C) Yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri

D) Varsa bütçe açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı

53. 5018 sayılı Kanuna göre, merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak hangi belgeyi kabul etmesiyle başlar? (Madde 16)

A) Orta vadeli mali plan

B) Orta vadeli program

C) Yıllık program

D) Bütçe hazırlama rehberi

54. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre, Orta Vadeli Mali Plan hangi merci tarafından karara bağlanarak Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır? (Madde 16)

A) DPT Müsteşarlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Yüksek Planlama Kurulu

D) Bakanlar Kurulu

55. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe hazırlanma sürecinde orta vadeli mali plan en son ne zaman ve hangi kurum tarafından karara bağlanır? (Madde 16)

A) Haziran ayının 15'ine kadar Maliye Bakanlığı

B) Mayıs ayının sonuna kadar Bakanlar Kurulu

C) Eylül ayının 15'ine kadar Yüksek Planlama Kurulu

D) Temmuz ayının sonunda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

56. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi en geç ne zamana kadar ve hangi Kurum tarafından hazırlanır? (Madde 16)

A) Eylül ayının 15'ine kadar DPT Müsteşarlığı

B) Haziran ayının 15'ine kadar Yüksek Planlama Kurulu

C) Haziran ayının sonuna kadar Maliye Bakanlığı

D) Haziran ayının 15'ine kadar DPT Müsteşarlığı

57. 5018 sayılı Kanuna göre Orta Vadeli Mali Plan, aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır ve karara bağlanır? (Madde 16)

A) Maliye Bakanlığınca hazırlanır, Türkiye Büyük Millet Meclisince karara bağlanır.

B) Maliye Bakanlığınca hazırlanır, Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

C) Maliye Bakanlığınca hazırlanır, Yüksek Planlama Kurulunca karara bağlanır.

D) Kalkınma Bakanlığınca hazırlanır, Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

58. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, kamu idareleri bütçe gelir ve gider tekliflerini ne zamana kadar Maliye Bakanlığı'na gönderir? (Madde 17)

A) Ekim ayının on beşine kadar

B) Ekim ayının sonuna kadar

C) Eylül ayının sonuna kadar

D) Eylül ayının on beşine kadar

59. 5018 sayılı Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında dikkate alınması zorunlu olan hususlardan biri değildir? (Madde 17)

A) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri

B) Orta vadeli programda belirlenen ilke ve esaslar

C) Yıllık ekonomik programda yer alan nakit planlaması

D) Mali planda belirlenen temel büyüklükler

60. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca, kamu idarelerinin yatırım teklifleri değerlendirilmek üzere aşağıdaki kurumlardan hangisine gönderilir? (Madde 17)

A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına

B) Dış Ticaret Müsteşarlığına

C) Hazine Müsteşarlığına

D) Gümrük Müsteşarlığına

61. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, merkezi yönetim bütçesine ait gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz? (Madde 17)

A) Orta vadeli program ve mali planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar

B) Kamu idarelerini stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı

C) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri

D) İdarenin performans hedefleri

62. 5018 Sayılı Kanuna göre, Maliye Bakanlığı hangi bütçelerin gelir teklifini hazırlar? (Madde 17)

A) Merkezi Yönetim Bütçesi

B) Genel Yönetim Kapsamındaki idarelerin bütçesi

C) Genel ve Özel Bütçeli kuruluşların bütçesi

D) Genel Bütçe

63. Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı ile Millî Bütçe Tahmin Raporunun, mali yılbaşından en az kaç gün önce Bakanlar Kurulu tarafından TBMM'ye sunulması gerekmektedir? (Madde 18)

A) 30 B) 45 C) 60 D) 75

64. 5018 sayılı Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim bütçe kanun tasarısına, TBMM'de görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere eklenmez? (Madde 18)

A) Orta vadeli mali planı da içeren bütçe gerekçesi

B) Kamu borç yönetimi raporu

C) Yıllık yatırım programları

D) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli

65. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdaki kamu idarelerinden hangisi bütçesini doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermez? (Madde 18)

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi

B) Cumhurbaşkanlığı

C) Sermaye Piyasası Kurulu

D) Sayıştay

66. Aşağıdakilerden hangisi, TBMM'de görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'na eklenen belgelerden biri değildir? (Madde 18)

A) Orta vadeli mali planı da içeren bütçe gerekçesi

B) Yıllık ekonomik rapor

C) Vergi muafiyeti ve istisnalarından kaynaklanan kamu zararları raporu

D) Kamu borç yönetimi raporu

67. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu ne zaman ve kim tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur? (Madde 18)

A) Malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından

B) Malî yıl başından en az kırkbeş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından

C) Malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce Maliye Bakanlığı tarafından

D) Malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce Kalkınma Bakanlığı tarafından

68. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu tasarısının yasalaşması süreci ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 19)**

A) Merkezî Yönetim Bütçe Kanun tasarısının metni madde madde okunur ve değerlendirilir.

B) Gider ve gelir cetvelleri kamu idareleri itibariyle görüşülür ve hepsi birlikte oylanır.

C) Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu mali yılbaşından önce Resmî Gazete'de yayımlanır.

D) Kamu Yatırım Programı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu Kararıyla Resmî Gazete'de yayımlanır.

69. **5018 sayılı Kanun'da yer alan geçici bütçe kanunu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 19)**

A) Zorunlu nedenlerle merkezi yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması hâlinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır.

B) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödenek rakamları esas alınarak belirlenir.

C) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe gerçekleşme rakamları esas alınarak belirlenir.

D) Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer.

70. **5018 Sayılı Kanuna göre, Kamu Yatırım Programı ne zaman yayımlanır? (Madde 19)**

A) En geç Eylül ayının sonuna kadar

B) En geç Eylül ayının on beşine kadar

C) Merkezî yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde

D) Merkezi yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kırk beş gün içinde

71. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, geçici bütçe uygulaması en fazla ne kadar sürebilir? (Madde 19)**

A) 1 ay B) 2 ay C) 3 ay D) 6 ay

72. **Aşağıdakilerden hangisi bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde geçerli olan ilkelerden değildir? (Madde 20)**

A) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

B) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.

C) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

D) Cari yılda kullanılmayan ödenekler bir sonraki yıl bütçesine devredilir.

73. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ayrıntılı harcama programlarının yürürlüğe girmesinden önce ödeneklerin kullanılabilmesi aşağıda yer alan işlemlerin hangisiyle sağlanmaktadır? (Madde 20)**

A) Serbest bırakma işlemi

B) Aktarma işlemi

C) Revize işlemi

D) Ekleme işlemi

74. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, ödeneklerin kullanımına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 20)**

A) Bütçe ödenekleri ayrıntılı harcama programı ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır

B) Emanet hesabına alınan ve zamanaşımına uğramamış borçlar cari yıl bütçesinden ödenir

C) Bütçede yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapılamaz

D) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir

75. Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında uyulacak esaslara ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 20)

A) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir.

B) Kamu idareleri bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.

C) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir.

D) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

76. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre ödeneklerin kullanılmasında uyulması gereken esaslarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 20)

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Kalkınma Bakanlığına gönderir.

B) Ayrıntılı harcama ve finansman programlarının hazırlanmasına, vize edilmesine, uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine dair usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

C) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.

D) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir.

77. Bütçe uygulama esaslarına ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?((Madde 21)

A) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.

B) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları üst yönetici onayıyla yapılır.

C) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

D) Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır.

78. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre, ödenek aktarmaları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?((Madde 21)

A) Merkezi Yönetim kapsamında kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.

B) Personel giderleri tertiplerinden, diğer tertiplere ödenek aktarması yapılabilir.

C) Aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere ödenek aktarması yapılabilir.

D) Yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere ödenek aktarması yapılabilir.

79. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları aşağıdakilerden hangisi ile yapılır? (Madde 21)

A) Kanun

B) Yönetmelik

C) Bakanlar Kurulu Kararı

D) Maliye Bakanlığının izni üzerine kamu idareleri tarafından

80. 5018 sayılı Kanun'a göre kamu idareleri merkez teşkilatı harcama yetkililerinin, merkez dışı birimlere ödenek göndermek amacıyla düzenledikleri belge aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 22)

A) Ödenek gönderme belgesi

B) Gönderme emri belgesi

C) Ödeme emri belgesi

D) Harcama talimatı

81. Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetler için, 5018 saylı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idareler ile (II) sayılı cetvelde yer alan idarelerden merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilecek olanların bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar Maliye Bakanlığı bütçesine konulan ödenek aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 23)

A) Ek ödenek

B) Örtülü ödenek

C) Tamamlayıcı ödenek

D) Yedek ödenek

82. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca yedek ödenek tutarı tavanı genel bütçe ödeneklerinin yüzde kaçıdır? (Madde 23)

A) 2 B) 5 C) 10 D) 15

83. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeyen hizmetler için, bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idareler ile (II) sayılı cetvelde yer alan idarelerden merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilecek olanların bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde kaçına kadar Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir? (Madde 23)

A) ikisine
B) üçüne
C) beşine
D) yedisine

84. 5018 sayılı Kanun'a göre, örtülü ödenekle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 24)

A) Tahsis edilen örtülü ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.
B) Örtülü ödenek, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerini yürüten kamu idarelerinin bütçelerine de bu hizmetlerle sınırlı olmak üzere konulabilir.
C) Örtülü ödenek, Başbakanlık ve kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine konulan ödenektir.
D) Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

85. Kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin milli güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere Başbakanlık bütçesine konulan ödeneğe ne denir? (Madde 24)

A) Kamu yatırımı ödeneği
B) Yedek ödenek
C) Örtülü ödenek
D) Olağanüstü ödenek

86.

I. DPT Müsteşarlığı (Kalkınma Bakanlığı)
II. Sayıştay
III. Maliye Bakanlığı
IV. Hazine Müsteşarlığı

5018 sayılı Kanuna göre, kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde yukarıdakilerden hangilerine gönderilir? (Madde 25)

A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I, II ve III
D) I, III ve IV

87. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından bir rapor halinde gönderileceği merci ya da merciler aşağıdakilerin hangisinde tam ve doğru olarak gösterilmiştir? (Madde 25)

A) Kalkınma Bakanlığına
B) Maliye Bakanlığına ve Kalkınma Bakanlığına
C) Kalkınma Bakanlığına ve Sayıştay Başkanlığına
D) Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Kalkınma Bakanlığına

88. 5018 sayılı Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi, ertesi yıla geçen yüklenmeye girişilebilmesi için aranan şartlardan değildir? (Madde 27)

A) İlgili üst yöneticinin onayı gerekir

B) Yüklenme süresi en fazla on iki aydır

C) Yüklenme süresi ertesi yılın Haziran ayını geçemez

D) Ertesi yıla geçen yüklenme tutarının Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda gösterilmiş olması gerekir.

89. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdaki iş ve hizmetlerin hangisi için ertesi yıla geçen yüklenme yapılamaz? (Madde 27)

A) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

B) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.

C) Süreli yayın alımı, taşıma, koruma ve güvenlik, temizlik ve yemek hizmetleri.

D) Bilgisayar ve haberleşme sistemi alımı

90. 5018 sayılı Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunduğundan dolayı ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilecek iş ve hizmetlerden biri değildir? (Madde 27)

A) Yemek hizmetleri alımı

B) Eğitim hizmetleri alımı

C) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzeme alımı

D) Süreli yayın alımı

91. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıda belirtilen iş ve hizmetlerden hangisi için ertesi yıla geçen yüklenmeye girişilmez? (Madde 28)

A) Aşı alımı

B) Taşıt alımı

C) Taşıma alımı

D) Madeni yağ alımı

92. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 28)

A) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıldır.

B) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

C) Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planında yer alan projeler için 3833 sayılı Kanun çerçevesinde gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye, ilgisine göre Milli Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

D) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı kaçakçılıkla mücadele kapsamındaki projeler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

93. 5018 Sayılı Kanuna göre, genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Maliye Bakanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu kamuoyuna hangi sürede açıklar? (Madde 30)

A) Eylül ayının 15'inde açıklar.

B) Eylül ayında açıklar.

C) Haziran ayı sonunda açıklar.

D) Temmuz ayı içinde açıklar.

94. Bütçe politikasına uygun harcama yapmayan kamu idareleriyle ilgili olarak gerekli önlemleri almaya aşağıdakilerden hangisi yetkilidir? (Madde 30)

A) Başbakan

B) Adalet Bakanı

C) Maliye Bakanı

D) Merkez Bankası

95. 5018 sayılı Kanuna göre harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin hangi tür sorumluluğunu ortadan kaldırmaz? (Madde 31)

A) İdari sorumluluk

B) Mali ve cezai sorumluluk

C) Mali sorumluluk

D) Cezai sorumluluk

96. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, müsteşar düzeyindeki üst yöneticilerin sorumluluk türü aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 31)

A) Mali sorumluluk

B) İdari sorumluluk

C) Cezai sorumluluk

D) Siyasi sorumluluk

97. 5018 sayılı Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi harcama yetkilileriyle ilgili hükümlerden biri değildir? (Madde 31)

A) Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idari sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

B) Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür.

C) Ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

D) Harcama yetkilileri, harcama talimatıyla gerçekleştirilen harcamanın bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından sorumludur.

98. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir? (Madde 31)

A) Vali

B) Bakanlar Kurulu

C) Maliye Bakanı

D) Adalet Bakanı

99. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, gerçekleştirme görevlileri harcama talimatı üzerine, aşağıda sayılan hangi işlemi yapmazlar? (Madde 33)

A) Hak sahibine ödemenin yapılması

B) Mal veya hizmetin satın alınması

C) Teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması

D) Alınan mal veya hizmetin belgelendirilmesi

100. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirme görevlilerinin görevlerinden değildir? (Madde 33)

A) Ödeme emri belgesinin imzalanması

B) İşin yaptırılması

C) Mal ve hizmetin alınması

D) Teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması

101. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini aşağıdakilerden hangisi yürütür? (Madde 33)

A) Harcama yetkilisi

B) Gerçekleştirme görevlisi

C) Mali kontrol yetkilisi

D) Muhasebe yetkilisi

102. 5018 sayılı Kanun'a göre kamu idarelerinin nakit mevcutlarının tüm ödemeleri karşılayamaması hâlinde giderler hangi sıraya göre ödenir? (Madde 34)

A) Muhasebe yetkilisine geliş sırasına göre

B) Muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre

C) Tutar itibariyle büyüklük sırasına göre

D) Hak sahiplerinin başvuru sırasına göre

103. 5018 sayılı Kanun'a göre, ödenemeyen giderlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 34)

A) Ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir.

B) Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması hâlinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir.

C) Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.

D) İlgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zaman aşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

104. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha önce ödenir? (Madde 34)

A) Tarifeye bağlı ödemeler.

B) İlama bağlı borçlar.

C) Ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlar.

D) Kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi tutarı.

105. Ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yılı izleyen -------------------- sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'u kapsamında; yukarıda boş bırakılan yere uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 34)

A) altıncı ayın

B) ilk yılın

C) ikinci yılın

D) beşinci yılın

106. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmediği için bütçeye gelir kaydedilen emanet hesaplarındaki tutarların ödenmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 34)

A) Mahkeme kararı üzerine ödenir

B) Bu tutarların ödenmesine Maliye Bakanı yetkilidir

C) Bakanlar Kurulu Kararı ile ödenebilir

D) İlgili idarenin harcama yetkilisi ödemeye yetkilidir

107. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ön ödeme işlemlerine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 35)

A) Verilecek avansın üst sınırları Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterilir.

B) 2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanun'un avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

C) Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

D) Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı ve bütçe içi avans ödenmesi zorunludur.

108. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi bütçe dışı avans verilebilmesinin şartlarından değildir? (Madde 35)

A) Sözleşmesinde belirtilmek

B) Teminat karşılığı olmak

C) Yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek

D) Bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini aşmamak

109. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ön ödeme işlemlerine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 35)

A) Yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir.

B) Verilecek avansların üst sınırları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterilir.

C) Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur.

D) Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde ise üst yönetici tarafından idare bütçesinin ilgili tertibine ödenek kaydolunur.

110. 5018 sayılı Kanun'a göre her mutemet, ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması hâlinde hangi sürede muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür? (Madde 35)

A) Kredilerde üç ay, avanslarda bir ay

B) Kredilerde bir ay, avanslarda üç ay

C) Kredilerde ve avanslarda bir ay

D) Kredilerde ve avanslarda üç ay

111. 5018 sayılı Kanununa göre, ön ödeme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 35)

A) Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir.

B) Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuz beşini geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunların bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklıdır.

C) Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur.

D) Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür.

112. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, ön ödemelerle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 35)

A) Ön ödeme yapılması harcama yetkilisince uygun görülmelidir

B) Ön ödeme karşılığı ödeneğin saklı tutulması gerekir

C) Avans vermek veya kredi açılmak suretiyle ön ödeme yapılabilir

D) Süresinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır

113. 5018 sayılı Kanuna göre süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisi uygulanır? (Madde 35)

A) Türk Ticaret Kanunu

B) 6183 sayılı Kanun

C) 3095 sayılı Kanun (Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun)

D) Borçlar Kanunu

114. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde kaçını geçmemek üzere yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir? (Madde 35)

A) % 10 B) % 15 C) % 20 D) % 30

115. 5018 sayılı Kanun'a göre, gelirlerin dayanaklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 37)

A) Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

B) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir.

C) Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı veya tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatına göre yetkili idareler tarafından yapılır.

D) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresinin bütçe gelirlerinden ret ve iade yoluyla karşılanır.

116. 5018 sayılı Kanun'a göre, özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar nasıl belirlenir? (Madde 39)

A) Maliye Bakanlığının görüşü üzerine ilgili kamu idaresince

B) İlgili kamu idaresinin görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca

C) DPT Müsteşarlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca

D) Maliye Bakanlığının görüşü üzerine DPT Müsteşarlığı ile Hazine Müsteşarlığınca

117. 5018 sayılı Kanuna göre, özel gelirlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 39)

A) Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

B) Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir.

C) Özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince belirlenir.

D) Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, aşan tutar kadar yedek ödenek tertibinden ödenek eklenir.

118. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 40'ıncı maddesine göre, aşağıdaki bağış ve yardımlarla ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 40)

A) Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar gelir kaydedilir.

B) Nakdî olmayan her türlü bağış ve yardımlar, iz bedelleri üzerinden kayıtlara alınır.

C) Şartlı bağış ve yardımlar, idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi hâlinde ödenek kaydedilir.

D) Bu ödeneklerden mali yılsonuna kadar harcanmamış olan tutarlar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir.

119. 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 40)

A) Şartlı bağış ve yardımların ödenek devirleri mümkün değildir.

B) Devir tutarı şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin % 25'ini geçemez.

C) Devir tutarı, şartlı bağış ve yardımlar ödeneğinin yarısını geçemez.

D) Şartlı bağış ve yardımların ödeneği ertesi yıla devredilebilir.

120. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, bağış ve yardımlarla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 40)

A) Herhangi bir gerçek ve ya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak ve ya kamu hizmetleri ile ilişkilendirilerek bağış ve ya yardım toplanamaz, vb adlar altında tahsilat yapılamaz.

B) Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış yardımlar gelir kaydedilir.

C) Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış yardımlar gelir kaydedilmez.

D) Nakdi olmayan bağış yardımlar ilgili mevzuatına göre değerlemeye tutularak kayıtlara alınır.

121. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca aşağıdakilerden hangisi faaliyet raporu hazırlamak zorunda değildir? (Madde 41)

A) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri

B) Özel bütçeli idareler

C) Sosyal güvenlik kurumları

D) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar

122. 5018 sayılı Kanuna göre, faaliyet raporları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 41)

A) Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

B) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştaya ve Maliye Bakanlığına gönderir.

C) Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve İçişleri Bakanlığına gönderilir.

D) Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar.

123. 5018 sayılı Kanuna göre idare faaliyet raporu kim tarafından hazırlanır? (Madde 41)

A) Gerçekleştirme görevlisi

B) Harcama yetkilisi

C) Üst yönetici

D) Bakan

124. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca Genel Faaliyet Raporu aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır? (Madde 41)

A) Harcama birimleri

B) Kamu idareleri

C) İçişleri Bakanlığı

D) Maliye Bakanlığı

125. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca Kesin Hesap Kanun Tasarısı ekinde aşağıdaki cetvellerden hangisi bulunmaz? (Madde 42)

A) Genel mizan

B) Yıl içerisinde silinen kamu alacakları cetveli

C) Faaliyet raporları

D) Bütçe gelirleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması

126. 5018 sayılı Kanuna göre, Kesin Hesap Kanun tasarısı hangi idare tarafından hazırlanır? (Madde 42)

A) Sayıştay

B) Maliye Bakanlığı

C) Kalkınma Bakanlığı

D) Başbakanlık

127. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun uygulama sonuçlarını onama yetkisini hangi kanun ile kullanır? (Madde 42)

A) Bütçe Esas Kanunu

B) Parlamento Kararı

C) Kesin Hesap Kanunu

D) Bütçe Özel Kanunu

128. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Sayıştay tarafından; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için hazırlanarak ve Kesin Hesap Kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan belge aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 43)

A) Sayıştay İlamı

B) Hazine Genel Hesabı

C) Genel Uygunluk Bildirimi

D) Genel Değerlendirme Raporu

129. 5018 sayılı Kanun'a göre, Sayıştay tarafından hazırlanacak genel uygunluk bildirimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Madde 43)

A) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

B) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

C) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, mahalli idareler kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

D) Sayıştay genel uygunluk bildirimini, sosyal güvenlik kapsamındaki kamu idareleri için düzenler, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

130. 5018 Sayılı Kanuna göre, Genel Uygunluk Bildiriminin hazırlanmasında dikkate alınmayan rapor aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 43)

A) İdare faaliyet raporları

B) Genel faaliyet raporu

C) İç denetim raporları

D) Dış denetim raporları

131. 5018 sayılı Kanuna göre, genel uygunluk bildiriminin hazırlanmasında aşağıdaki raporlardan hangisi dikkate alınmaz? (Madde 43)

A) Dış denetim raporu

B) Birim faaliyet raporu

C) İdare faaliyet raporu

D) Genel faaliyet raporu

132. 5018 sayılı Kanuna göre, taşınır ve taşınmaz mal işlemleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 45)

A) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar tapu sicilinde Hazine adına tescil olunur.

B) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırın üzerinde olanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla satılır.

C) Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması hâlinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

D) Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması hâlinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir.

133. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Maliye Bakanlığına hangi idareler açısından her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışı yetkisi verilmiştir? (Madde 46)

A) Merkezi Yönetim kapsamındaki kamu idareleri

B) Genel Yönetim kapsamındaki kamu idareleri

C) Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

D) Özel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri

134. 5018 Sayılı Kanuna göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir? (Madde 49)

A) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

D) Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

135. **Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartlarını belirlemek üzere oluşturulan kurul aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 49)**

A) Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası

B) Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu

C) Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

D) İç Denetim Koordinasyon Kurulu

136. **5018 sayılı Kanuna göre, kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 51)**

A) Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir.

B) Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

C) Tahakkuk ettirilecek giderler Devlet muhasebesi kayıtlarında ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde gösterilir.

D) Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen üç ay içinde yapılabilir.

137. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, Maliye Bakanlığınca mali istatistiklerin uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak derlenmesi amacıyla oluşturulacak genel yönetim sektörünün kapsamı belirlenirken görüşü alınacak kurumlar arasında sayılmamıştır? (Madde 52)**

A) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

B) Türkiye İstatistik Kurumu

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Başbakanlık

138. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi mali istatistiklerin hazırlanmasına ilişkin temel ilkelerden biri değildir? (Madde 52)**

A) Bütünlük

B) Güvenilirlik

C) Kullanışlılık

D) Tam Açıklama

139. **5018 sayılı Kanuna göre, mali istatistiklerin derlenmesi amacıyla, uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak ve ilgili kurumların da görüşünü alarak genel yönetim sektörü adıyla bir kapsam belirlemeye hangi kurum yetkilidir? (Madde 52)**

A) Hazine Müsteşarlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Sayıştay

D) Türkiye İstatistik Kurumu

140. **5018 sayılı Kanuna göre, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistikler aşağıdaki kurumlardan hangisi tarafından derlenmektedir? (Madde 53)**

A) Maliye Bakanlığı

B) Türkiye İstatistik Kurumu

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Sayıştay

141. **5018 Sayılı Kanuna göre,** "Genel yönetim kapsamına dahil idarelerden mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermeyenlere Maliye Bakanlığınca (...............) ek süre verilir" **ifadesinde boş bırakılan kısma aşağıdakilerin hangisi getirilirse ifade doğru olur? (Madde 53)**

A) 15 gün

B) Bir ay

C) 45 Gün

D) Üç ay

142. **5018 sayılı Kanuna göre, mali istatistiklere esas verilerini süresinde göndermeyenlere uygulanan idari para cezasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir? (Madde 53)**

A) Mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine uygulanır.

B) Mali istatistiklere esas verilerini süresinde göndermeyenlere 1 ay ek süre verilir

C) İlgili kamu idaresinin üst yöneticisinin talebi üzerine Maliye Bakanlığınca uygulanır

D) İdari para cezası uygulanmış olması bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz

143. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir. Bu istatistikler hangi dönemler itibarıyla yayımlanır? (Madde 53)

A) Aylık

B) Üçer Aylık

C) Altışar Aylık

D) Yıllık

144. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler hangi kamu idaresi tarafından derlenir? (Madde 53)

A) Maliye Bakanlığı

B) TÜİK

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Başbakanlık

145. 5018 sayılı Kanun'a göre bir yıla ait mali istatistikler; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından hangi birim tarafından değerlendirilir? (Madde 54)

A) Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

B) Maliye Bakanlığı

C) Sayıştay Başkanlığı

D) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

146. 5018 sayılı Kanun'a göre, bir yıla ilişkin hazırlanan mali istatistikler hangi kamu idaresi tarafından hangi süre içerisinde değerlendirilir ve sonucunda düzenlenen değerlendirme raporu hangi idarelere gönderilir? (Madde 54)

A) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Türkiye İstatistik Kurumuna

B) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, Sayıştaya ve Başbakanlığa

C) Sayıştay tarafından, izleyen yılın Mart ayı içerisinde, TBMM'ye ve Maliye Bakanlığına

D) Maliye Bakanlığı tarafından, izleyen yılın Nisan ayı içerisinde, DPT ve Hazine Müsteşarlığına

147. 5018 sayılı Kanuna göre, malî istatistiklerin hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirilmesi görevi hangi kurum tarafından yerine getirilmektedir? (Madde 54)

A) Sayıştay

B) Türkiye İstatistik Kurumu

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Maliye Bakanlığı

148. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda "idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür." **şeklinde tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 55)**

A) İç kontrol

B) Ön muhasebe

C) Mali istatistik

D) Ön mali kontrol

149. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanunda belirtilen iç kontrolün amaçları arasında sayılmaz? (Madde 56)

A) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini sağlamak

B) Varlıkların kötüye kullanılmasını ve israfını önlemek

C) Her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini sağlamak

D) Mali yıl sonunda oluşturulacak Mali Faaliyet Raporunun hazırlanmasını sağlamak

150. Kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerini oluşturan unsurlar aşağıdakilerden hangisinde tam olarak gösterilmiştir? (Madde 57)

A) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler birimi

B) Muhasebe ve mali hizmetler birimi ve gerçekleştirme görevlileri ve iç denetim

C) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler ile ön mali kontrol ve iç denetim

D) Harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler birimi ve gerçekleştirme görevlileri

151. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi, kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerinden biri değildir? (Madde 57)

A) Muhasebe ve mali hizmetler

B) Harcama birimleri

C) Dış denetim

D) Ön Mali Kontrol

152. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre ön mali kontrol, aşağıdaki hangi kontrolleri kapsar? (Madde 58)

A) Mali hizmetler birimi ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

B) Harcama birimlerinde yapılan kontroller ile iç denetçiler tarafından yapılan kontrolleri

C) Sadece harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri

D) Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri

153. 5018 sayılı Kanun'a göre, ön mali kontrolle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 58)

A) Ön mali kontrol, mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

B) Kamu idarelerinde ön mali kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

C) Ön mali kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontrolleri kapsar.

D) Ön mali kontrol süreci, mali karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesi hariç diğer işlemlerin gerçekleştirilmesinden oluşur.

154. Kamu idarelerinde stratejik planın hazırlanmasında mali hizmetler birimlerinin rolü aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 60)

A) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek

B) İdarenin stratejik plan ve performans programını hazırlamak

C) İdarenin stratejik planıyla ilgili bir sorumluluğu yoktur.

D) İdarenin stratejik planının tamamını uygulamak

155. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatına göre birleşemeyecek görevler kapsamındadır?

A) Mali hizmetler birimi yöneticisi - Harcama yetkilisi

B) Üst yönetici - Harcama yetkilisi

C) Mali hizmetler yetkilisi - Muhasebe yetkilisi

D) Harcama yetkilisi - Muhasebe yetkilisi

156. 5018 Sayılı Yasa'ya göre gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini yürütenlere ne ad verilir? (Madde 61)

A) Muhasebe yetkilisi

B) İç denetçi

C) Üst Yönetici

D) Mali kontrol yetkilisi

157. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini" **yürüten aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 61)**

A) Harcama Yetkilisi

B) Muhasebe Yetkilisi

C) Mali Kontrol Yetkilisi

D) Ön Mali Kontrol Yetkilisi

158. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, muhasebe yetkilileri, belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere en geç kaç gün içinde harcama yetkilisine yazılı olarak gönderir? (Madde 61)

A) Bir iş günü

B) Bir gün

C) Üç iş günü

D) Üç gün

159. 5018 sayılı Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi muhasebe yetkilisinin ödeme aşamasında ödeme emri belgesi üzerinde yapacağı kontrollerden biri değildir? (Madde 61)

A) Yetkililerin imzasının olup olmadığı

B) Hak sahibinin kimliği

C) Yapılan harcamanın ödenek dahilinde olup olmadığı

D) Maddi hata bulunup bulunmadığı

160. 5018 sayılı Kanuna göre, muhasebe yetkilisi adına ve hesabına, para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya vermeye ve göndermeye yetkili olanlar aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 61)

A) Maaş mutemedi

B) Muhasebe yetkilisi mutemedi

C) Harcama yetkilisi mutemedi

D) Gerçekleştirme görevlisi mutemedi

161. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 62'nci maddesine göre, muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacaklarda, aşağıdaki şartlardan hangisi aranmaz? (Madde 62)

A) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak

B) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak

C) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak

D) İlgili kamu idaresi üst yöneticisinin onayını almak

162. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Kesin Hesap Kanun Tasarısı'nın ekinde aşağıdaki belgelerden hangisi yer almaz? (Madde 42)

A) Bütçe Giderleri Kesin Hesap Cetvelleri ve açıklaması

B) Birimler itibarıyla Bütçe Ödenekleri Kesin Hesap Cetveli

C) Devlet Borçları ve Hazine Garantilerine İlişkin Cetveller

D) Bütçe Gelirleri Kesin Hesap Cetvelleri ve açıklaması

163. 5018 sayılı Kanun'a göre, iç denetimin tanımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (Madde 63)

A) İdare faaliyetlerine değer katar ve geliştirir.

B) İdareye rehberlik yapar.

C) Nesnel güvence sağlar ve danışmanlık yapar.

D) Ceza kovuşturması yapar.

164. Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetine ne ad verilir? (Madde 63)

A) Muhasebe faaliyeti

B) Bağımsız denetim

C) İç denetim

D) Ön mali kontrol

165. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kanun'a göre, iç denetçinin görevlerinden değildir? (Madde 64)

A) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, soruşturma yapmak

B) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak

C) Mali yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak

D) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak

166. 5018 sayılı Kanun'a göre İç Denetim Koordinasyon Kurulu aşağıdakilerden hangisine bağlıdır? (Madde 66)

A) Başbakanlığa

B) Sayıştay Başkanlığına

C) Maliye Bakanlığına

D) Cumhurbaşkanlığına

167. Aşağıdaki idarelerden hangisi İç Dene-tim Koordinasyon Kurulu üyelerini atamakla görevlidir? (Madde 66)

A) Maliye Bakanlığı

B) İçişleri Bakanı

C) Bakanlar Kurulu

D) Sayıştay

168. 5018 sayılı Kanunun 68'inci maddesinde; "Sayıştay tarafından yapılan denetimler sonucunda düzenlenen raporlar, idareler itibariyle konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine gönderilir" **denilmektedir. Sayıştay tarafından düzenlenen ve ilgili idareye gönderilen raporlar kim tarafından cevaplandırılır?**

A) Üst yönetici

B) Her bir harcama yetkilisi

C) Gerçekleştirme görevlileri

D) Raporda belirtilen sorumlular

169. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, harcama sonrası dış denetim aşağıdaki kurumlardan hangisi tarafından yapılır? (Madde 68)

A) Yargıtay

B) Sayıştay

C) Danıştay

D) İç Denetçi

170. 5018 sayılı Kanuna göre, kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine ne kadar para cezası verilir? (Madde 70)

A) Her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar

B) Her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarı kadar

C) En yüksek Devlet memuru aylığının net tutarının iki katı tutarına kadar

D) En yüksek Devlet memuru aylığının brüt tutarının iki katı tutarı kadar

171. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının kaç katı para cezası verilir? (Madde 70)

A) Bir katı tutarına kadar

B) İki katı tutarına kadar

C) Üç katı tutarına kadar

D) Dört katı tutarına kadar

172. Aşağıdakilerden hangisi Kamu Zararının oluşma nedenlerinden biri değildir? (Madde 71)

A) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

B) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

C) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutarların mevzuata uygun şekilde ödenmesi

D) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması

173. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre kamu zararının belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi esas alınmaz? (Madde 71)

A) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması

B) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması

C) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması

D) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

174. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince, sorumlulardan tahsil edilmesi gereken kamu zararında faizin başlangıcı aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 71)

A) Zararın oluştuğu tarih

B) Zararın ilgiliye tebliğ tarihi

C) Zararın kayda geçirildiği tarih

D) Zararın tespit edildiği tarih

175. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, kamu zararı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 71)

A) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması, mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması gibi hususlar kamu zararının belirlenmesine esas alınır

B) Kamu zararının meydana geldiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları zamanaşımına uğrar

C) Yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır

D) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu yılı izleyen mali yıl başından itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir

176.

I. İdare gelirlerinin tarh işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması

II. Transfer niteliğindeki giderlerde fazla veya yersiz ödemede bulunulması

III. İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması

Yukarıdaki durumlardan hangileri, kamu zararı oluşmasına neden olur? (Madde 71)

A) Yalnız II

B) Yalnız III

C) I ve III

D) II ve III

177. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması" **olarak tanımlanan kamu zararının belirlenmesinde esas alınan durumlardan biri değildir? (Madde 71)**

A) Mevzuatında öngörülen ödemelerin yapılması

B) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

C) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

D) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması

178. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilmesi gereken kamu zararının tespit edilmesinde kullanılan yöntemler arasında yer almaz? (Madde 71)

A) İnceleme

B) Kontrol ve Denetim

C) Mali İstatistik Yapma

D) Kesin Hükme Bağlama

179. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması aşağıdakilerden hangisini ifade eder? (Madde 71)

A) Yersiz Ödeme

B) Kamu Zararı

C) Kamu Gideri

D) Ödenek Üstü ödeme

180. 5018 sayılı Kanunda öngörülen para cezalarını verme yetkisi kime aittir? (Madde 73)

A) Gerçekleştirme görevlisi

B) Üst yönetici

C) Harcama yetkilisi

D) Bakanlar Kurulu

181. 5018 sayılı Kanuna göre, kamu zararları ile para cezaları, zararın meydana geldiği ve para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen mali yılın başından başlayarak kaç yıl sonra zamanaşımına uğrar? (Madde 74)

A) 1 B) 5 C) 10 D) 15

182. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, 24.02.2015 tarihinde meydana gelen kamu zararı, zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki tarihlerden hangisine kadar tespit ve tahsil edilemediği takdirde zamanaşımına uğrar? (Madde 74)

A) 24.02.2016

B) 31.12.2018

C) 24.02.2020

D) 31.12.2025

183. 5018 Sayılı Kanuna göre, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının yüzde kaçına kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir? (Madde 78)

A) Yüzde beşi

B) Yüzde on beşi

C) Yüzde onu

D) Yüzde yirmisi

184. 5018 sayılı Kanuna göre, kurumlardan alınacak hasılat paylarına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (Madde 78)

A) Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının yüzde onbeşine kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir.

B) Zamanında ödenmeyen hasılat payı üzerinden hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

C) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, her üç ayda bir izleyen ayın onbeşine kadar genel bütçeye aktarılır.

D) Hasılat payı tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı Maliye Bakanlığınca belirlenir.

185. 5018 sayılı Kanuna göre, genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinin hesaplarında kayıtlı olup, zaruri ve mücbir sebeplerle tahsil ve takip imkânı kalmayan ve merkezi yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara kadar olan kamu alacaklarının silinmesinde hangi merci yetkilidir? (Madde 79)

A) Üst yönetici

B) Maliye Bakanı

C) İlgili Bakan

D) Bakanlar Kurulu

186. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay Başkanlığının muhasebe hizmetleri, aşağıdaki hangi birim tarafından yerine getirilir? (Ek Madde 1)

A) Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilen muhasebe yetkilisi ve Maliye Bakanlığına bağlı muhasebe birimi tarafından

B) Sayıştay Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisi ve Sayıştay bünyesinde oluşturulan muhasebe birimi tarafından

C) TBMM Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilileri tarafından

D) Hazine Müsteşarlığı tarafından atanan muhasebe yetkilisi ve Hazine Müsteşarlığı bünyesindeki hazine muhasebe birimi tarafından

187. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi genel bütçeli kamu idarelerindendir?

A) Yüksek Öğretim Kurulu

B) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı

C) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

D) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

188. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre harcama yetkisi ve yetkilisine ait aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

B) Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişiye verilir.

C) Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

D) Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

189. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar arasında <u>yer almaz</u>?

A) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

B) Rekabet Kurumu

C) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

D) Sosyal Güvenlik Kurumu

190. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kamu maliyesinin temel ilkelerinden birisi <u>değildir</u>?

A) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

A) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.

B) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

C) Maliye politikası, mikroekonomi ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

D) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.

191.

I. Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az beş yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda sekiz yıl çalışmış olmak

II. Son üç yıl için sicil ortalamasından en az 90 puan almış olmak

III. İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık eğitim veren bir yükseköğrenim programından mezun olmak

IV. Mesleğin gerektirdiği bilgi ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak

V. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşımak

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre yukarıda verilenlerden hangileri "iç denetçi" **olabilmek için aranılan nitelikler arasında yer alır?**

A) Yalnız I

B) I, II ve V

C) I, II, II ve V

D) I, III, IV ve V

192. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi özel bütçeli kamu idarelerindendir?

A) Yüksek Öğretim Kurulu

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi

C) Cumhurbaşkanlığı

D) Sayıştay

1.C	2.A	3.B	4.A	5.B	6.D	7.A	8.B	9.B	10.B	11.A	12.B	13.A	14.B	15.D	16.D	17.A	18.A	19.A	20.B
21.C	22.A	23.D	24.C	25.B	26.D	27.C	28.D	29.A	30.C	31.B	32.C	33.A	34.D	35.A	36.B	37.B	38.B	39.D	40.B
41.A	42.D	43.B	44.D	45.A	46.A	47.B	48.D	49.A	50.A	51.D	52.B	53.B	54.C	55.C	56.A	57.C	58.C	59.C	60.A
61.C	62.D	63.D	64.C	65.B	66.C	67.A	68.B	69.C	70.C	71.D	72.D	73.A	74.B	75.C	76.A	77.B	78.A	79.A	80.A
81.D	82.A	83.A	84.B	85.C	86.C	87.D	88.D	89.D	90.B	91.B	92.D	93.D	94.C	95.A	96.B	97.D	98.C	99.A	100.A
101.B	102.B	103.C	104.D	105.D	106.A	107.D	108.D	109.D	110.A	111.B	112.D	113.B	114.D	115.D	116.A	117.D	118.B	119.D	120.C
121.D	122.A	123.C	124.D	125.C	126.B	127.C	128.C	129.B	130.C	131.B	132.A	133.C	134.A	135.B	136.D	137.D	138.D	139.B	140.A
141.B	142.C	143.B	144.A	145.C	146.C	147.A	148.A	149.D	150.C	151.C	152.D	153.D	154.A	155.D	156.A	157.B	158.A	159.C	160.B
161.D	162.B	163.D	164.C	165.A	166.C	167.C	168.A	169.B	170.A	171.B	172.C	173.A	174.A	175.D	176.D	177.A	178.C	179.B	180.B
181.C	182.D	183.B	184.D	185.A	186.C	187.D	188.B	189.D	190.C	191.D	192.A								

5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

1. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda** "kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri" **şeklinde ifade edilen tanım aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Bütçe

   B) Mali kontrol

   C) Stratejik plan

   D) Kamu mali yönetimi

2. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre** "bütçe ilkeleri" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Tüm gelir ve giderler gayri saf olarak bütçelerde gösterilir.

   B) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

   C) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.

   D) Bütçede ödeneklerin hangi amaçları gerçekleştireceğine yer verilmemesi esastır.

3. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ödeneklerin kullanılmasında uyulması belirtilen esaslarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.

   B) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir.

   C) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.

   D) Cari yılda kullanılmayan ödenekler iptal edilmeyerek yılsonunda bir sonraki yılın ilgili kurum bütçesine devredilir.

4. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre merkezi yönetim bütçesi ile ilgili olarak gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?**

   A) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları

   B) İdarelerin faaliyet raporları

   C) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı

   D) Orta vadeli program ve mali planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar

5. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, harcama yetkisi ve yetkilisi ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

   B) Bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından yürütülebilir.

   C) Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk kurul, komite veya komisyona ait olur.

   D) Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idari sorumluluğunu ortadan kaldırır.

6. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında değildir?**

   A) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

   B) Cumhurbaşkanlığı

   C) Sosyal Güvenlik Kurumu

   D) Danıştay

7. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre mali saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından aşağıdakilerden hangisi sorumludur?**

A) Başbakanlık
B) Maliye Bakanlığı
C) Sayıştay
D) Kamu İdareleri

8. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi üst yönetici değildir?**

A) Bakanlıklarda Müsteşar
B) İl Özel İdarelerinde Vali
C) Üniversitelerde Genel Sekreter
D) Millî Savunma Bakanlığında Müsteşar

9. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Devlet tüzel kişiliğine dahil idarelerin bütçelerine ne ad verilir?**

A) Özel Bütçe
B) Genel Bütçe
C) Merkezi Yönetim bütçesi
D) Genel Yönetim bütçesi

10. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bütçe ilkelerinden biri değildir?**

A) Kamu idarelerinin özel gelirleri hariç, tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.
B) Bütçe, kamu mali işlemlerinin kapsamlı ve saydam şekilde görünmesini sağlar.
C) Bütçe, gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve mali saydamlık esas alınır.
D) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce TBMM veya yetkili organlarınca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

11. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci nasıl başlar?**

A) Orta vadeli mali planın Yüksek Planlama Kurulunca karara bağlanması ve Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla
B) Makroekonomik göstergelerin ve bütçe büyüklüklerinin Yüksek Planlama Kurulunca belirlenmesiyle
C) Orta vadeli programın Bakanlar Kurulunca kabul edilmesiyle
D) Bütçe çağrısının Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla

12. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idareleri merkez teşkilatı harcama yetkililerinin, merkez dışı birimlere ödenek göndermek amacıyla düzenledikleri belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ödenek gönderme belgesi
B) Gönderme emri belgesi
C) Ödeme emri belgesi
D) Harcama talimatı

13. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangileri birleşemeyecek görevler kapsamındadır?**

A) Üst yönetici-Harcama yetkilisi
B) Harcama yetkilisi-Muhasebe yetkilisi
C) Mali hizmetler yetkilisi-Muhasebe yetkilisi
D) Mali hizmetler birimi yöneticisi-Harcama yetkilisi

14. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre kamu idarelerinin kayıtlarında yer alan kamu zararlarının zaman aşımı başlangıç tarihi ne zaman başlar?

A) Kamu zararının meydana geldiği tarihten itibaren

B) Kamu zararının ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren

C) Kamu zararının meydana geldiği yılı izleyen mali yılın başından itibaren

D) Kamu zararının kayıtlara alındığı yılı izleyen mali yılın başından itibaren

15. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, hükümet politikalarının uygulanması ile bakanlıkların ve bakanlıklara bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan aşağıdakilerden hangisi sorumludur?

A) Gerçekleştirme görevlisi

B) Harcama yetkilisi

C) Üst yönetici

D) Bakan

16. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, merkezi yönetim bütçe kanununda aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) Bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler

B) Yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri

C) Stratejik hedefler ile performans göstergeleri

D) Varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı

17. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi muhasebe yetkililerinin ödeme aşamasında ödeme emri ve eki belgeler üzerinde kontrol etmekle yükümlü olduğu hususlardan <u>değildir</u>?

A) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olması

B) Harcama talimatının kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olması

C) Maddi hata bulunup bulunmadığı

D) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgiler

18. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilmiş olan para cezaları, ilgili kamu idaresinde kim tarafından verilir?

A) Bakan

B) Harcama yetkilisi

C) Üst yönetici

D) Yüksek disiplin kurulu

19. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, mutemetler ön ödemelerden harcadıkları tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri hangi süre içerisinde muhasebe yetkililerine vermekle ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdürler?

A) Avanslarda bir ay, kredilerde üç ay

B) Avanslarda üç ay, kredilerde üç ay

C) Avanslarda bir ay, kredilerde bir ay

D) Avanslarda iki ay, kredilerde iki ay

20. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak bütçe tekliflerini hangi ayın sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderir?

A) Ocak
B) Eylül
C) Temmuz
D) Nisan

21. Sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve 5018 sayılı Kanun'a ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özel Bütçe
B) Genel Bütçe
C) Belediye Bütçesi
D) Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi

22. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Harcama Yetkilisi
B) Ön Mali Kontrol Yetkilisi
C) Gerçekleştirme Görevlisi
D) Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisi

23. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre, orta Vadeli Program hangi ayda açıklanır?

A) Eylül
B) Temmuz
C) Mart
D) Ocak

24. Özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan bütçe türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özel Bütçe
B) Genel Bütçe
C) Belediye Bütçesi
D) Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi

25. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda "kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri" **şeklinde ifade edilen tanım aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bütçe
B) Mali kontrol
C) Stratejik plan
D) Kamu mali yönetimi

26. "Bakanlıklarda - - -, diğer kamu idarelerinde - - -, il özel idarelerinde - - - ve belediyelerde - - - üst yöneticidir."

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre üst yöneticiler ile ilgili yukarıdaki ifadede yer alan boşluklara sırasıyla hangisi getirilmelidir?

A) bakan - müsteşar - genel sekreter - belediye başkanı
B) en üst yönetici - vali - genel sekreter - belediye başkanı
C) müsteşar - en üst yönetici - vali - belediye başkanı
D) bakan - en üst yönetici - genel sekreter - bele diye başkanı

27. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "bütçe ilkeleri" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmesi esastır.

B) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlan ması esastır.

C) Tüm gelir ve giderler gayri saf olarak bütçelerde gösterilir.

D) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçe lerinde gösterilir.

28. 5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan özel gelir aşağıda sayılan kamu idarelerinin hangisinin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirlerdir?

A) Özel bütçeli tüm idareler

B) Genel bütçe kapsamındaki idareler

C) Genel yönetim kapsamındaki tüm idareler

D) Merkezi yönetim kapsamındaki tüm idareler

29. 5018 sayılı Kamu Mali yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir.

Bu amaçla yapılması zorunlu olanlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetiminin Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülmesi

B) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması

C) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması

D) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması

30. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, "Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine ve stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine" **aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?**

A) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

B) İçişleri Bakanlığı

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi

D) Milli Savunma Bakanlığı

31. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe türleri ve kapsamı açısından doğru değildir?

A) Merkezi yönetim bütçesi, bu Kanun'a ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

B) Kamu idarelerince merkezi yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri dışında her başka adlar altında bütçeler oluşturulabilir.

C) Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır.

D) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanun'a ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

32. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesi" **olarak tanımlanan ve Merkezi Yönetim Bütçesi türleri arasında yer alan bütçe türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Özel bütçe

B) Genel bütçe

C) Sosyal güvenlik kurumu bütçesi

D) Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi

33. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği malî yükü, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az kaç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler?**

A) bir yıllık

B) iki yıllık

C) üç yıllık

D) dört yıllık

34. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Vali

B) Bakanlar Kurulu

C) Maliye Bakanlığı

D) Adalet Bakanlığı

35. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürüten kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gerçekleştirme görevlisi

B) Harcama yetkilisi

C) Muhasip

D) Sayman

36. **Ödeme emri belgesine bağlandığı hâlde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yılı izleyen --------------------- sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'u kapsamında; yukarıda boş bırakılan yere uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?**

A) altıncı ayın

B) ilk yılın

C) ikinci yılın

D) beşinci yılın

37. **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre** "gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini" **yürüten aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Harcama Yetkilisi

B) Muhasebe Yetkilisi

C) Mali Kontrol Yetkilisi

D) Ön Mali Kontrol Yetkilisi

38. **Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda** "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması" **olarak tanımlanan kamu zararının belirlenmesinde esas alınan durumlardan biri değildir?**

A) Mevzuatında öngörülen ödemelerin yapılması

B) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması

C) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması

D) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması

39. Aşağıdakilerden hangisi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilmesi gereken kamu zararının tespit edilmesinde kullanılan yöntemler arasında <u>yer almaz</u>?

A) İnceleme

B) Kontrol ve Denetim

C) Mali İstatistik Yapma

D) Kesin Hükme Bağlama

40. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçe ilkeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

B) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

C) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Bakanlar Kurulunca onaylanmadıkça uygulanamaz.

D) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

41. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre geçici bütçe ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez.

B) Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer.

C) Geçici bütçe uygulamasının sona ermesiyle o tarihe kadar yapılan harcamalar cari yıl bütçesine dâhil edilmez.

D) Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir.

42. Aşağıdakilerden hangisi genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerindendir?

A) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

B) Hacettepe Üniversitesi

C) Savunma Sanayi Müsteşarlığı

D) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

1.B 2.D 3.D 4.B 5.D 6.C 7.D 8.C 9.B 10.A 11.C 12.A 13.B 14.C 15.D 16.C 17.B 18.C 19.A 20.B 21.D 22.A
23.A 24.D 25.D 26.C 27.A 28.B 29.A 30.A 31.B 32.A 33.C 34.C 35.A 36.D 37.B 38.A 39.C 40.C 41.C 42.A

ÇÖZÜMLER

1. Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleridir. (Madde 3/m)

   Cevap B

2. Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.(Madde 13)

   Cevap D

3. Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir. (Madde 20)

   Cevap D

4. Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

   a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,

   b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,

   c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllı bütçeleme anlayışı,

   d) İdarenin performans hedefleri,

   Dikkate alınır. (Madde 17)

   Cevap B

5. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devredenin idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.(Madde 31)

   Cevap D

6. A,B ve D seçeneklerinde verilenler merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında olup (IV) Sayılı Cetvelde; Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne yer verilmiştir.

   Cevap C

7. Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir. (Madde 8)

   Cevap D

8. Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. (Madde 11)

   Cevap C

9. Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

   Cevap B

10. Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir. (Madde 13/m)

    Cevap A

11. Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. (Madde 16)

    Cevap C

12. Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ödenek Gönderme Belgesi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler. (Madde 22)

    Cevap A

13. Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez.

    Cevap B

14. Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar. (Madde 74)

    Cevap C

15. Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur.(Madde 10)

    Cevap D

16. Merkezî yönetim bütçe kanununda;

- yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri,
- varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı,
- açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı,
- vergi muafiyeti,
- istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri,
- borçlanma ve garanti sınırları,
- bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler,
- bağlı cetveller,
- malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak

hükümler yer alır.

Cevap C

17. Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

a) Yetkililerin imzasını,

b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,

c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,

d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri,

Kontrol etmekle yükümlüdür.

Cevap B

18. Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir. (Madde 73)

Cevap C

19. Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür.

Cevap A

20. Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak en geç Eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderir. (Madde 17)

Cevap B

21. Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir. (Madde 10)

Cevap D

22. Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimidir. (Madde 3/k)

Cevap A

23. Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır. (Madde 16)

Cevap A

24. Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir. (Madde 12)

Cevap D

25. Kamu malî yönetimi: Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleridir.

Cevap D

26. Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. (Madde 11)

Cevap C

27. Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

Cevap A

28. Özel gelir: Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirlerdir.

Cevap B

29. *Malî saydamlık*

- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması,

zorunludur. (Madde 7)

Cevap A

30. Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir. (Madde 9)

Cevap A

31. Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz. (Madde 12)

Cevap B

32. Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir. (Madde 12)

Cevap A

33. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği malî yükü, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılara eklerler. (Madde 14)

Cevap C

34. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. (Madde 31)

Cevap C

35. Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler. (Madde 33)

Cevap A

36. Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.(Madde 34)

Cevap D

37. Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir.(Madde 61)

Cevap B

38. Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
- Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
- İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
- Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır. (Madde 71)

Cevap A

39. Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.(Madde 71)

Cevap C

40. Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz. (Madde 13/i)

Cevap C

41. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir. (Madde 19)

Cevap C

42. Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerindendir.

Cevap A

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU (MADDELERE GÖRE ÇIKMIŞ SORULAR)

Kapsam (Madde 2)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenmiştir?

A) Mal ve hizmet satımı

B) Trampa

C) Kiraya verme

D) Yapım işleri

2. Aşağıdakilerden hangisinin kullanımında bulunan kaynaklardan karşılanan mal veya hizmet alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir?

A) Mesleki kuruluşlar

B) Sosyal güvenlik kuruluşları

C) Özel bütçeli idareler

D) İl özel idareleri

3. Aşağıdaki İdarelerden hangisi 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun kapsamı dışındadır?

A) Genel Bütçe kapsamındaki Kamu İdareleri

B) Özel Bütçeli İdareler

C) İl Özel İdareleri

D) 4603 Sayılı Kanun kapsamındaki bankaların mal alımı ihaleleri

Çözüm

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b. Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c. Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d. (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e. 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

1. D 2. A 3. D

İstisnalar (Madde 3)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/b maddesi kapsamında yapılacak alımlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
   A) Savunma ile ilgili olduğuna ilgili bakanlık tarafından karar verilir.
   B) Kanunda belirtilen parasal limit dâhilinde alım yapılır.
   C) Gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilir.
   D) Devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal, hizmet ve yapım işlerini kapsar.

2. **Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisnalarından değildir?**
   A) Savunma güvenlik, istihbaratla ilgili mevzuat uyarınca gizlilik içinde yürütülmesi gereken Devlet güvenliği kapsamındaki hizmet, malzeme alımları
   B) İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları
   C) Doğal afet, salgın hastalık gibi ani ve beklenmeyen durumlarda mal ve hizmet alımı
   D) Ulusal araştırma geliştirme kurumlarının yürüttüğü projeler için gerekli mal ve hizmet alımı

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'ncü maddesinde sayılan istisnalara ilişkin alımlar, 4734 sayılı Kanun'un hangi hükümlerine tabidir?**
   A) İhale usullerine ilişkin hükümlerin
   B) Doğrudan temine ilişkin hükümlerine
   C) İhale ilan sürelerine ilişkin hükümlerine
   D) Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine

4. **Aşağıdaki ihalelerden hangisi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılamaz?**
   A) İdarenin teknik şartname hazırlanması için danışmanlık hizmet alımı işi
   B) İdarenin ihtiyacı için hizmet binası satın alma işi
   C) İdarenin ihtiyacı için hizmet binası kiralama işi
   D) İdarenin atıl durumdaki hizmet binasını kiraya verme işi

5. **Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale edilen işlerden değildir?**
   A) Demirbaş alımı
   B) Temizlik hizmet alımı
   C) Danışmanlık hizmet alımı
   D) Taşınmazın kiraya verilmesi

6. **Aşağıda sayılan idarelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin işlemlerinden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına alınmamıştır?**
   A) Belediyelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri
   B) Genel ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri
   C) Ceza İnfaz Kurumları ile İşyurtları Kurumunun mal ve hizmet alımları ile yapım işleri
   D) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kuruluşların; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumlarından yapacakları, mal ve hizmet alımları

Çözüm

a. Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

b. Savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilen veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri,

c. Uluslararası anlaşmalar gereğince sağlanan dış finansman ile yaptırılacak olan ve finansman anlaşmasında farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağı belirtilen mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; uluslararası sermaye piyasalarından yapılacak borçlanmalara ilişkin her türlü danışmanlık ve kredi derecelendirme hizmetleri; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot ve kıymetli evrak üretim ve basımı ile ilgili mal veya hizmet alımları, özelleştirme uygulamaları için 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak her türlü danışmanlık hizmet alımları; hava taşımacılığı yapan teşebbüs, işletme ve şirketlerin ticari faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

d. İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; yurt dışında bulunan nakil vasıtalarının o yerden sağlanması zorunlu mal veya hizmet alımları,

e. Bu Kanun kapsamına giren kuruluşların; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve hizmetler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar ile araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar, (1)

f. Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalanıldığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları,

g. 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüzmilyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları, (1)

h. Bu Kanun kapsamındaki idarelerin kendi özel mevzuatı uyarınca hak sahiplerine sağlayacakları teşhis ve tedaviye yönelik hizmet alımları ile tedavisi kurumlarınca üstlenilen kişilerin ayakta tedavisi sırasında reçeteye bağlanan ilaç ve tıbbî malzemelerin kişilerce alımları, sağlık hizmeti sunan bu Kanun kapsamındaki idarelerin teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerinden yapacakları mal ve hizmet alımları, (2)

i. 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon ve konservasyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları, (3)

j. Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında, acil müdahale plânlarının hazırlanması ve bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale plânlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek hizmet alımı ile araç, gereç ve malzeme alımı,

k. Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin mal veya hizmet alımları,

l. Tanıkların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine göre alınacak koruma tedbirlerinin uygulanması için gerekli olan mal ve hizmet alımları,

m. Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,

n. Erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşıtılması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımları ile uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşmalar veya sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları,

o. Elektrik üretimi, iletimi, ticareti ve dağıtımı alanında faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüslerinin, bu faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları enerji ve yakıt alımları,

p. Gençlik ve Spor Bakanlığının uluslararası gençlik faaliyetleri ile Spor Genel Müdürlüğü ve bağımsız spor federasyonlarının ulusal ve uluslararası sportif faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları, (1)

q. Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnameleri kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları,

r. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketinin, Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayii Anonim Şirketi, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii Anonim Şirketi ve Türkiye Vagon Sanayii Anonim Şirketinden yapacağı mal veya hizmet alımları,

s. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının kurduğu veya iştirak ettiği şirketten (ÖSYM'nin yapacağı mal ve hizmet alımlarında Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü alınmak kaydıyla) sınav faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak yapılacak mal ve hizmet alımları,

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.

1. B 2. C 3. D 4. A 5. D 6. D

Tanımlar (Madde 4)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumlara ne ad verilir?**
   A) Aday
   B) Ortak girişim
   C) İstekli
   D) İstekli olabilecek

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda tanımlandığı şekliyle** "üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliye" **ne denir?**
   A) Tedarikçi
   B) Yüklenici
   C) Aday
   D) Hizmet Sunucusu

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale dokümanında bulunmaz?**
   A) Teminat mektubu
   B) Teknik şartname
   C) Sözleşme tasarısı
   D) İdari şartname

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre** "Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri" **ifadesi aşağıdakilerden hangisini tanımlar?**
   A) Tedarikçi
   B) Danışman
   C) Hizmet sunucu
   D) Yüklenici

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi** "Yerli İstekli"**nin tanımıdır?**
   A) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Avrupa Birliğine üye ülke vatandaşları
   B) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Avrupa Birliğine üye ülkelerde kurulmuş tüzel kişilikler
   C) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler
   D) Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler ile Avrupa Birliğine üye ülkelerde kurulmuş tüzel kişilikler

6. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerine ne ad verilir?**
   A) Üst Yönetici
   B) İhale Yetkilisi
   C) Harcama Yetkilisi
   D) Harcama Yetkilisi Mutemedi

7. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişilere veya bunların oluşturdukları ortak girişimlere ne ad verilir?**
   A) Tedarikçi
   B) Yüklenici
   C) Hizmet sunucusu
   D) Aday

8. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde, ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgelere ne ad verilir?**
   A) İhale dosyası
   B) İhale dokümanı
   C) Şartname
   D) Başvuru belgesi

9. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin kabul edildiği ihale sürecine ne ad verilir?**
   A) Dinamik alım sistemi
   B) Elektronik alım sistemi
   C) Elektronik eksiltme sistemi
   D) Açık eksiltme sistemi

10. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirlendiği projeye ne ad verilir?**
    A) Ön proje
    B) Fizibilite raporu
    C) Kesin proje
    D) Uygulama projesi

11. **734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdaki tanımlardan hangisi yanlıştır?**

A) İstekli: Mal veya hizmet alımları ihalesine teklif veren müteşebbisi ifade eder.

B) Tedarikçi: İhale üzerinde kalan gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

C) Müteşebbis: Mal tedariki veya hizmet ifasıyla iştigal eden gerçek kişiler ile kamu veya özel hukuk tüzel kişileri ya da bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

D) Yüklenici: Ofisle; açık satışlara ait satınalma sözleşmesi, protokol ve çerçeve anlaşmaları yapmış olan ve üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliler ile sözleşme yapılmayan hâllerde sipariş mektubu verilen istekliyi ifade eder.

12. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre temel ihale usulleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Açık ihale usulü – Belli istekliler arasında ihale usulü

B) Belli istekliler arasında ihale usulü – Pazarlık usulü

C) Açık ihale usulü – Belli istekliler arasında ihale usulü – Pazarlık usulü

D) Açık ihale usulü – Pazarlık usulü

13. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre temel ihale usulleri, aşağıdakilerden hangileridir?**

A) Doğrudan temin usulü ve pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü

C) Belli istekliler arasında ihale usulü ve doğrudan temin usulü

D) Belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü

14. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hâllerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen alım yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Doğrudan Temin

B) Çerçeve Anlaşma

C) Tasarım Yarışması

D) Danışmanlık Hizmet Alımı

15. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale komisyonu kararları ne zaman geçerlilik kazanır?**

A) Komisyon başkanının imzalamasından sonra

B) İhale yetkilisinin onayından sonra

C) İsteklilere duyurulmasından sonra

D) Sözleşme imzalandıktan sonra

16. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmaya ne denir?**

A) Teklif

B) İhale

C) Pazarlık

D) Sözleşme

17. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin, ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Açık ihale usulü

B) Pazarlık usulü

C) Belli istekliler arasında ihale usulü

D) Kapalı teklif usulü

Çözüm:

Bu Kanunun uygulanmasında;

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, , tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri, (1)

Yapım: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Tedarikçi: Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Hizmet sunucusu: Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Danışman: Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucularını,

Yapım müteahhidi: Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Aday: Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Ortak girişim: **(Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.)** İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

İstekli: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini,

İstekli olabilecek: İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişimi,

Yerli istekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

Yüklenici: Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi,

İdare: İhaleyi yapan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşları,

İhale yetkilisi: İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Başvuru belgesi: Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri,

İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

İhale: Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri,

Teklif: Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgileri,

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

Doğrudan temin: Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü,

Sözleşme: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

Kurum: Kamu İhale Kurumunu,

Kurul: Kamu İhale Kurulunu,

Ön ilan: Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuruyu,

Elektronik Kamu Alımları Platformu: İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı,

Dinamik alım sistemi: İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini,

Elektronik eksiltme: Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemleri,

Çerçeve anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmayı,

ifade eder.

1. B 2. B 3. A 4. A 5. C 6. B 7. D 8. D 9. A 10. D 11. B 12. A 13. B 14. B 15. B 16. D 17. B

Temel ilkeler (Madde 5)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkelerinden <u>değildir</u>?

A) Rekabet

B) Eşit muamele

C) Saydamlık

D) Açıklık

2. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihalelerde uyulacak temel ilkeler arasında <u>yer almaz</u>?

A) İdarelerin saydamlığı, rekabeti, güvenirliği ve gizliliği sağlamakla sorumlu olması

B) Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaması

C) Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünebilmesi

D) Temel ihale usullerinin, açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü olması

3.

I. Saydamlık

II. Gizlilik

III. Eşit Muamele

IV. Güvenirlik

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihalelerde göz önünde bulundurulacak temel ilkelerdendir?

A) Yalnız III

B) II ve III

C) I, II ve IV

D) I, II, III ve IV

Çözüm

<u>İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.</u>

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.

1. D 2. C 3. D

İhale Komisyonu (Madde 6)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale komisyonu en az kaç kişiden oluşur?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonunun çalışma esasları konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Oylamada eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu almış sayılır

B) İhale komisyonu eksiksiz toplanır

C) Başkan ve üyeler oy ve kararlarından sorumludur

D) Komisyona katılan başkan ve üyeler kararı imzalamak zorundadırlar

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel <u>bulunmaması</u> hâlinde, aşağıdaki kuruluşların hangisinden üye alınabilir?

A) Hizmet sunucularından

B) Kamu İhale Kurumundan

C) Danışmanlık şirketlerinden

D) Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerden

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonları ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Üyeler ihale yetkilisince görevlendirilir.

B) İhale komisyonu ihale yetkilisinin başkanlığında toplanır.

C) Üyelerden ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şarttır.

D) Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale dosyası ihale komisyonu üyelerine hangi süre içerisinde gönderilmelidir?

A) İlan veya daveti izleyen bir hafta içinde

B) İlan veya daveti izleyen beş gün içinde

C) İlan veya daveti izleyen üç gün içinde

D) İlanın yayınlandığı gün

6. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilan veya daveti izleyen kaç gün içinde ihale komisyonu başkan ve üyelerine verilir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 9

7. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonunun oluşumuna ilişkin aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İhale komisyonu oluşturulurken asıl üyelerin yanında aynı niteliklere sahip yedek üyeler de belirlenir.

B) İhale komisyonu, ihale yetkilisi tarafından oluşturulur.

C) Gerçekleştirme görevlisi ihale komisyonunda kesinlikle yer alamaz.

D) İhale komisyonu en az 5 kişiden oluşur.

8. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale komisyonu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir</u>?

A) İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

B) İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalınamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamakzorundadır.

C) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

D) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen gün ihale komisyonu Başkanına verilir.

Çözüm

İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalınamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

1. C 2. A 3. D 4. B 5. C 6. A 7. C 8. D

İhale işlem dosyası (Madde 7)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre idarelerce düzenlenen ve sürekli işleyen bir dosya olup, ihale süresince ihalesi yapılacak işle ilgili tüm işlemlere ait bilgi ve belgelerin muhafaza edileceği dosyaya ne ad verilir?**

A) Muhafaza dosyası

B) İhale onay dosyası

C) İhale işlem dosyası

D) İhale yeterlilik dosyası

2.

I. İhale yetkilisinden alınan onay belgesi

II. Yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli

III. İhale dokümanı

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri, ihale işlem dosyasında bulunması gereken belgeler arasında yer alır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre İhale işlem dosyasında aşağıdakilerden hangisi <u>bulunmaz</u>?**

A) İlan metinleri

B) Onay belgesi

C) Geçici teminat makbuzu

D) Yaklaşık maliyet cetveli

Çözüm

İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.

1. C 2. D 3. C

Yaklaşık maliyet (Madde 9)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet için aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) İhale ilanında belirtilir.

B) KDV hariç hesaplanır.

C) Teknik şartnamede detayları gösterilir.

D) İdari şartnamede yer alır.

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere belirlenen bedel aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tahmini bedel

B) Muhammen bedel

C) Uygun fiyat

D) Yaklaşık maliyet

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) İhale ve ön yeterlik ilanlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olan kişilere açıklanmaz.

B) Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece belirlenir.

C) Dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

D) Katma değer vergisi dâhil olmak üzere belirlenir.

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre doğrudan temin ile yapılan mal ve hizmet alımlarında aşağıdaki işlemlerden hangisinin yapılması zorunludur?**

A) İhale komisyonu kurulması

B) Fiyat araştırması yapılması

C) İlan yapılması

D) Teminat alınması

Çözüm

Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

1. B 2. D 3. D 4. B

İhaleye katılımda yeterlik kuralları (Madde 10)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılacak isteklilerin mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesinde son kaç yıl içinde kabul işlemleri tamamlanmış mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimlerini gösteren belgeler istenir?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 8

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre aşağıda belirtilen durumlarda olan isteklilerden hangisi ihale dışı bırakılır?**

A) İdareye şikâyette bulunan

B) Sosyal güvenlik prim borcu olan

C) İflas eden ve tasfiye hâlinde olan

D) İhale tarihinden önceki 5 yıl içinde mesleki faaliyetinden dolayı hüküm giyen

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterliliğin belirlenmesi için istenen belgeler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bankalardan temin edilecek isteklinin mali durumu ile ilgili belgeler

B) İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler

C) İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler

D) Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler

Çözüm

İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

a. **Ekonomik ve malî yeterliğin belirlenmesi için**;

1. Bankalardan temin edilecek isteklinin malî durumu ile ilgili belgeler,
2. İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,
3. İsteklinin iş hacmini gösteren toplam cirosu veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler.

b. **Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için**;

1. İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,
2. İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;
   a. Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   b. Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   c. Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
   d. Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,
   e. Devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.
3. İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler,
4. İsteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve/veya belgeler,
5. İhale konusu hizmet veya yapım işlerinde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler,
6. İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler,
7. İstekliye doğrudan bağlı olsun veya olmasın, kalite kontrolden sorumlu olan ilgili teknik personel veya teknik kuruluşlara ilişkin belgeler,
8. İhale konusu işin ihale dokümanında belirtilen standartlara uygunluğunu gösteren, uluslar arası kurallara uygun şekilde akredite edilmiş kalite kontrol kuruluşları tarafından verilen sertifikalar,
9. İdarenin talebi halinde doğruluğu teyit edilmek üzere, tedarik edilecek malların numuneleri, katalogları ve/veya fotoğrafları.

Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

a. İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.
b. İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.
c. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.
d. Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.
e. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.
f. İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen.
g. İhale tarihi itibariyle, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan.
h. Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen.
i. 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılan.
j. 17 nci maddede belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilen.

1. B 2. D 3. A

İhaleye katılamayacak olanlar (Madde 11)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına ihalelere katılabilir?

A) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi

B) İhale yetkilisi kişilerin sermayesinin % 8'ine sahip olduğu anonim şirketler

C) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan ve organize suçlardan dolayı hükümlü bulunanlar

D) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamakla görevli olanlar

Çözüm

Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

a. **(Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.)** Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

b. İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.

c. İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d. İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e. (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri.

f. (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç). İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar

1. B

İhale ilan süreleri ve kuralları ile ön ilan (Madde 13)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre, yaklaşık maliyeti eşik değerleri aşan ve açık ihale usulü ile yapılacak olan ihalelerin ilanları, ihale tarihinden <u>en az</u> kaç gün önce yapılır?

A) 15 B) 30 C) 40 D) 60

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapılan ve yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden; Pazarlık Usulü (madde 21 a, d ve e bentleri) ile yapılacak olanların ilân süreleri ihale tarihinden <u>en az</u> kaç gün önce yayımlanır?

A) 7 B) 14 C) 25 D) 40

Çözüm

Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle;

a. Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

1. Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,
2. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce,
3. Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az yirmibeş gün önce,

Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az kırk gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

1. C 2. C

Ortak girişimler (Madde 14)

1. 4734 sayılı Kanuna göre, iş ortaklıklarında ortakların sorumluluğu konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Her ortak işin kendi ortaklık yüzdesi kadarından sorumludur

B) Her ortak işin kendi uzmanlık alanına giren kısmından sorumludur

C) Her ortak işin bütününün yapılmasından sorumludur

D) Her ortak idarenin belirlediği oranlarda sorumludur

2. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca ihaleye katılamayacak olanlar arasında <u>yer almaz</u>?

A) Hileli iflas ettiğine karar verilenler

B) İhale konusu için danışmanlık hizmeti yapan yükleniciler

C) Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile organize suçlardan hükümlü olanlar

D) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek ve onaylamakla görevli olanlar ile ihalenin hazırlanması yürütülmesinden sorumlu şahısların 4. dereceye kadar kan ve kayın hısımları

Çözüm

Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir. İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar. İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir. Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler. İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir. İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise koordinatör ortak belirtilir. İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir. İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.

1. C 2. D

İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesi (Madde 16)

1.

I. Sahte belge veya sahte teminat vermek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek

II. Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma

III. İsteklileri tereddüde düşürme

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde yukarıda belirtilen hangi fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır?

A) I ve II

B) II ve III

C) Yalnız II

D) I, II ve III

2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yasak fiil veya davranış hükümleri açısından doğru <u>değildir</u>?

A) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek

B) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek

C) Alternatif teklif verebilme hâllerinde, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekaleten birden fazla teklif vermek

D) İsteklileri tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin, ihale saatinden önce iptal edilmesi hâlinde aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılmaz?**

A) Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir.

B) İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce yapılan masraflar idarelerce ödenir.

C) İptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilan edilerek duyurulur.

D) İhalenin iptal edilmesi hâlinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir.

Çözüm

İdarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğunun tespit edildiği hallerde ihale saatinden önce ihale iptal edilebilir.

Bu durumda, iptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilân edilerek duyurulur. Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir. İhalenin iptal edilmesi halinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir. İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce idareden herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.

İhalenin iptal edilmesi durumunda, iptal nedenleri gözden geçirilerek yeniden ihaleye çıkılabilir.

1. D 2. C 3. B

Uygulanacak ihale usulleri (Madde 18)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ihale usulleri arasında yer almaz?**

A) Pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü

C) Doğrudan temin

D) Belli istekliler arasında ihale usulü

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre doğrudan temine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Doğrudan teminde ihale komisyonu kurma zorunluluğu bulunmaktadır.

B) Doğrudan teminde yasaklama işlemi 45 günde gerçekleştirilir.

C) Doğrudan teminde ilan yapılması zorunludur.

D) Doğrudan temin bir ihale usulü değildir.

Çözüm

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

a. Açık ihale usulü.

b. Belli istekliler arasında ihale usulü.

c. Pazarlık usulü.

1. C 2. D

Açık ihale usulü (Madde 19)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, açık ihale usulüne ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

B) Açık ihale usulü idarece belirlenen en az üç istekli davet edilerek gerçekleştirilen ihale usulüdür.

C) Açık ihale usulü ilan yapılmadan daha önce idareden ihale üstlenmiş yüklenicilerin çağrıldığı bir ihale usulüdür.

D) Açık ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece belirlenen isteklilerin teklif verebildiği ihale usulüdür.

Çözüm

Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

1. A

Belli istekliler arasında ihale usulü (Madde 20)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde ihaleye davet edilebilecek aday sayısının <u>kaçtan az</u> olması halinde ihale iptal edilir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan, Belli İstekliler Arasında İhale Usulü için aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

B) Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin Uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi bu usul ile yapılır.

C) İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir.

D) Savunma ve Güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılması zorunludur.

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterlik aşamasında, ihaleye davet edilecek aday sayısı ile ihaleye teklif verecek istekli sayısı sırasıyla <u>en az</u> kaç olmalıdır?

A) Beş - iki B) Beş - üç

C) Üç - iki D) Üç - üç

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, belli istekliler arasında ihale usulünde, aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi hâlinde ihale iptal edilir?

A) İhaleye teklif veren istekli sayısının 5'ten az olması veya ihaleye davet edilebilecek aday sayısının 3'ten az olması hâlinde

B) İhaleye teklif veren istekli sayısının 3'ten az olması veya ihaleye davet edilebilecek aday sayısının 3'ten az olması hâlinde

C) İhaleye teklif veren istekli sayısının 3'ten az olması veya davet edilebilecek aday sayısının 5'ten az olması hâlinde

D) İhaleye davet edilebilecek aday sayısının 5'ten az olması veya teklif veren istekli sayısının 5'ten az olması hâlinde

Çözüm

Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.

10 uncu maddeye uygun olarak belirlenen ve ön yeterlik dokümanı ile ön yeterlik ilânında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre adayların ön yeterlik değerlendirmesi yapılır. Belirtilen asgari yeterlik koşullarını sağlayamayanlar yeterli kabul edilmez. Ön yeterlik ilanında ve dokümanında belirtilmek kaydıyla; yeterlikleri tespit edilenler arasından dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanarak listeye alınan belli sayıda istekli veya yeterli bulunan isteklilerin tamamı teklif vermeye davet edilebilir.

Teklif vermeye davet edilmeyenlere davet edilmeme gerekçeleri yazılı olarak bildirilir. İşin niteliğine göre rekabeti engellemeyecek şekilde 40 ıncı maddeye uygun olarak belirlenen ve ihale dokümanı ile davet mektubunda belirtilen değerlendirme kriterlerine göre tekliflerin değerlendirmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır. İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir. (1)

Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

1. C 2. D 3. B 4. C

Pazarlık usulü (Madde 21)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, pazarlık usulü ile ihalede, aşağıda belirtilen hâllerin hangisinde, ilan yapılması zorunlu değildir?

A) Açık ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması

B) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olması

C) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi

D) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması

Çözüm

Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a. Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b. Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c. Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d. İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e. İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f. İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

1. B

Doğrudan temin (Madde 22)

1. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre doğrudan temin usulünün uygulanabileceği hallerden değildir?

A) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması halinde

B) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması halinde

C) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması gerektiğinde

D) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımlarında

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi doğrudan teminle karşılanması mümkün olmayan ihtiyaçtır?

A) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması

B) İdarelerin ihtiyacına uygun her türlü taşınır ve taşınmaz mal alımı veya kiralanması

C) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi

D) Özelliğinden dolayı stoklama imkânı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale usulleri arasında sayılmayan ve ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilmesi için uygulanacak satın alma usulü hangisidir?

A) Pazarlık usulü

B) Açık ihale usulü

C) Doğrudan temin

D) Belli istekliler arasında ihale usulü

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi durumunda ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın yapılan alım şekli hangisidir?

A) Pazarlık usulü

B) Doğrudan temin

C) Açık ihale

D) Belli İstekliler Arasında İhale Usulü

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22. maddesinin "d" bendinde belirtilen Büyükşehir Belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin harcama limiti kaç TL'dir?

A) Beş Milyar

B) Yedi Milyar

C) On Milyar

D) Onbeş Milyar

6. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, doğrudan teminle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılması zorunludur?

A) İlan yapılması

B) Teminat alınması

C) Piyasa fiyat araştırması

D) İhale komisyonu kurulması

Çözüm

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a. İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b. Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c. Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d. Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar.

e. İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.

f. Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

g. Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h. 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

i. Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,

j. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, milletvekili genel ve ara seçimleri, mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri genel ve ara seçimi dönemlerinde Yüksek Seçim Kurulunun ihtiyacı için yapılacak filigranlı oy pusulası kâğıdı ile filigranlı oy zarfı kâğıdı alımı, oy pusulası basımı, oy zarfı yapımı hizmetleri ile bu seçimlere yönelik her türlü seçim malzemelerinin alımı ile yurt dışı seçim harcamaları, il seçim kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir

1. A 2. B 3. C 4. B 5. D 6. C

PEGEM AKADEMİ

İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar (Madde 24)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale ilanında aşağıda sayılanlardan hangisinin bulunması zorunlu değildir?

A) Teklif geçerlilik süresi

B) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

C) İhale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat verileceği

D) Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisinin ihale ilanında bulunması zorunlu değildir?

A) Alıma esas yaklaşık maliyet cetveli

B) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi

C) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

D) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,ihale ilanlarında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) İhalenin yaklaşık maliyeti

B) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı

C) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası

D) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler

Çözüm:

İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a. İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

b. İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.

c. Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.

d. İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.

e. Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.

f. Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.

g. İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

h. İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.

i. İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.

j. Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.

k. Teklif ve sözleşme türü.

l. Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.

m. Tekliflerin geçerlilik süresi.

n. İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

1. C 2. A 3. A

İlânın uygun olmaması (Madde 26)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan 25 ve 40 günlük ilan süresi bulunmayan bir ihalede yapılan bir ilanın yönetmelik hükümlerine uygun olmadığının anlaşılması durumunda, düzeltme ilanı, ilk ilanın yayımlanmasını takip eden kaç gün içerisinde yapılır?

A) 7 B) 10 C) 14 D) 15

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan 25 ve 40 günlük ilan süresi bulunan bir ihalede yapılan bir ilanın yönetmelik hükümlerine uygun olmadığının anlaşılması durumunda, düzeltme ilanı, ilk ilanın yayımlanmasını takip eden kaç gün içerisinde yapılır?

A) 5 B) 10 C) 15 D) 30

Çözüm

Yirmi beş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden onbeş gün, diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

1. B 2. C

İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar (Madde 27)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki hususlardan hangisi idari şartnamede bulunmaz?

A) İsteklilere talimatlar
B) Tekliflerin geçerlilik süresi
C) İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu
D) İhale yetkilisinin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

Çözüm

İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur. Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a. İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.
b. İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
c. İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.
d. İsteklilere talimatlar.
e. İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.
f. İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.
g. Tekliflerin geçerlilik süresi.
h. İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilip verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.
i. Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.
j. Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.
k. İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.
l. İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.
m. Teklif ve sözleşme türü.
n. Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.
o. İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.
p. Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.
q. İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.
r. Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.
s. Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılabilecek iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.
t. Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.
u. Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.
v. Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.
y. Anlaşmazlıkların çözümü.

1. D

İhale ve ön yeterlik dokümanının verilmesi (Madde 28)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale dokümanı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

   A) Doküman bedeli basım maliyetini aşmamalıdır.

   B) Doküman bedeli ihale komisyonu tarafından tespit edilir.

   C) İhale veya ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz olarak görülebilir.

   D) İhaleye katılmak isteyen isteklilerin ihale dokümanını satın alması zorunludur.

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale ve ön yeterlik dokümanının verilmesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedel karşılığı görülebilir

   B) İlan yapılmayan ihalelerde, ihale dokümanı sadece idare tarafından davet edilenlere satılır

   C) Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir

   D) Ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın alma zorunludur.

Çözüm

İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz görülebilir. Ancak, ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın almaları zorunludur. İlan yapılmayan ihalelerde, ihale dokümanı sadece idare tarafından davet edilenlere satılır. Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir.[1]

1. B 2. A

İhale dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması (Madde 29)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idareye verilen ihale teklifinin istekli tarafından geri çekilerek yeniden teklif verilmesi hangi durumda mümkündür?**

   A) İsteklinin teklifinde aritmetik hata bulunması hâlinde

   B) İsteklinin teklifinin idarece aşırı düşük bulunması hâlinde

   C) İlan yapıldıktan sonra ihtiyaç üzerine, idare tarafından ihale dokümanında değişiklik yapılması hâlinde

   D) İsteklinin teklifinde teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmamak kaydıyla belge noksanlığı olması hâlinde

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla kaç gün zeyilname ile ertelenebilir?**

   A) 10 B) 15 C) 20 D) 30

Çözüm

İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak **üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile** ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme gününden on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtilmeksizin yazılı olarak gönderilir.

1. C 2. C

Tekliflerin hazırlanması ve sunulması (Madde 30)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur.

B) Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hâli hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz.

C) Mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinde alternatif teklif verilebilir.

D) Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur.

Çözüm

Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.

Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Posta ile gönderilecek tekliflerin ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınış zamanı bir tutanakla tespit edilir.

Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

1. C

Tekliflerin geçerlilik süresi (Madde 32)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idarece ihtiyaç duyulması hâlinde, tekliflerin geçerlik süresi, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ne kadar süreyle uzatılır?

A) 30 gün

B) 60 gün

C) En fazla ihale dokümanında belirtilen süre kadar

D) İdarenin isteklilerden talep edeceği süre kadar

Çözüm

Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

1. C

Geçici teminat (Madde 33)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde, teklif edilen bedelin % kaçından az olmamak üzere istekliden geçici teminat alınır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

Çözüm

İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

1. A

Teminat olarak kabul edilecek değerler (Madde 34)

1. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait geçici teminat mektupları ne zaman iade edilir?

A) Sözleşme imzalanıp vergi numarası aldıktan sonra iade edilir.

B) İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

C) Kamu İhale Kurumu Başkanlığı incelenme yaptıktan sonra iade edilir.

D) Geçerlilik süresi sonunda bankadan talep gelmesi halinde iade edilir.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerler ile değiştirilemezler.

B) Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonunca teslim alınmaz.

C) İhalelerde teklif bedelinin % 3'ünden az olmamak şartıyla istekli tarafından verilecek tutarda teminat alınır.

D) İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla danışmanlık ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul edilemez?

A) Teminat mektupları

B) Tedavüldeki Türk Parası

C) Mülkiyeti muhafazalı taşınmazlar

D) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleri

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi geçici veya kesin teminat olarak kabul edilemez?

A) Tedavüldeki Türk Parası

B) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri

C) Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları

D) İhaleye katılan isteklinin üzerine kayıtlı taşınmazlar

5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre geçici teminatlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilemezler.

B) Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz.

C) İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

D) İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.

Çözüm

Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a. Tedavüldeki Türk Parası.

b. Teminat mektupları.

c. Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye'de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

1. B 2. A 3. C 4. D 5. A

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali (Madde 39)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin iptali ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

   A) İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir.

   B) İhalenin iptal edilmesi hâlinde bu durum bütün isteklilere derhâl bildirilir.

   C) İdare, bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle, kural olarak herhangi bir yükümlülük altına girmez.

   D) İdare, bütün isteklilere ihalenin iptal edilme gerekçelerini resen bildirmekle yükümlüdür.

Çözüm

İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.

1. D

İhalenin karara bağlanması ve onaylanması (Madde 40)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale yetkilisi, karar tarihini izleyen hangi süre içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder?**

   A) 5

   B) 5 iş günü

   C) 7

   D) 7 iş günü

Çözüm

İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.

1. B

Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi (Madde 41)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale sonucu, ihale üzerinde bırakılan dâhil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç kaç gün içinde bildirilir?**

   A) 3　　B) 5　　C) 7　　D) 10

Çözüm

İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı **günü izleyen en geç üç gün içinde**, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir. İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.

1. A

Sözleşmeye davet (Madde 42)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, istekli tebliğ tarihini izleyen kaç gün içinde sözleşme imzalamaya gelmek zorundadır?**

   A) 12　　B) 7　　C) 10　　D) 5

Çözüm

41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

1. C

Kesin teminat (Madde 43)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak üzere, hangi bedel ve oran üzerinden kesin teminat alınması gerekmektedir?**

A) İhale bedeli, % 6

B) İhale bedeli, % 3

C) İsteklilerce teklif edilen bedel, % 3

D) İsteklilerce teklif edilen bedel, % 6

Çözüm

Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan **isteklіden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin** teminat alınır.

Yapım işlerinde, 38 inci maddeye göre gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra, ihalenin aynı madde uyarınca hesaplanan sınır değerin altında teklif veren isteklilerden biri üzerinde bırakılması halinde, **kesin teminat sınır değerin yüzde altısı oranında alınır**.

Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakedişten % 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.

1. A

İhalenin sözleşmeye bağlanması (Madde 46)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalenin sözleşmeye bağlanması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin adına bir yetkili tarafından imzalanır

B) Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır.

C) İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

D) Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır.

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, yapılan ihale sonucu düzenlenen sözleşmeler kimler tarafından imzalanır?**

A) Yüklenici ve ihale komisyonu başkanı

B) İstekli ve ihale komisyonu başkanı

C) Yüklenici ve Kamu İhale Kurumu

D) Yüklenici ve ihale yetkilisi

Çözüm

Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır. Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır. İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylattırılması zorunlu değildir.

İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

1. A 2. D

Sonuç bildirim (Madde 47)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) İhale sözleşmeleri sadece ihale yetkilisi tarafından imzalanır.

B) İhale sözleşmelerinin notere tasdiki zorunludur.

C) Sözleşme imzalanmadan önce geçici teminat iade edilir.

D) İhalelere ilişkin sonuç bildirimi, (42. maddeye göre gönderilenler hariç) en geç onbeş gün içerisinde Kamu İhale Kurumu'na bildirilir.

Çözüm

Bu Kanun kapsamında yer alan idarelerin yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının sonuçları, 42 nci maddeye göre gönderilenler **hariç, en geç onbeş gün** içinde Kuruma bildirilir. Bu sonuçlardan Kanun kapsamındaki ihalelere ilişkin olanlar Kurum tarafından Kamu İhale Bülteninde yayımlanır. Sonuç bildirimlerinde yer verilecek bilgiler ile savunma, güvenlik ve istihbarat alanlarında görev yapan idarelerin Kanun kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale sonuçlarından hangilerinin yayımlanacağı ilgili idarenin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

1. D

Ön yeterlik ve isteklilerin belirlenmesi (Madde 49)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na, danışmanlık hizmetleriyle ilgili ön yeterlik ilanı sonucunda, başvuran adaylardan ön yeterlikleri tespit edilenler arasından oluşturulacak kısa listede en fazla kaç aday yer alır?**

A) 7 B) 9 C) 10 D) 11

Çözüm

Ön yeterlik ilânı sonucunda başvuru sunan adayların, ön yeterlik dokümanı ve ilânında belirtilen ön yeterlik kriterlerine göre değerlendirilmesi sonucunda, yeterlikleri tespit edilenler arasından en az üç en fazla on adayın yer alacağı kısa liste oluşturulur.

1. C

Kamu İhale Kurumu (Madde 53)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Kamu İhale Kurumunun görev ve yetkilerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Kamu ihale sözleşmelerinin yürütülmesine ilişkin olarak taraflar arasında ortaya çıkacak ihtilaflarda karar almak

B) Bu Kanun'a ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek

C) İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak

D) Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak

Çözüm

a. Bu Kanunla verilen görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur. Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.

Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Maliye Bakanlığıdır. Kurumun merkezi Ankara'dadır.

Kurum görevini yerine getirirken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kamu İhale Kurumu; Kamu İhale Kurulu, Başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşur.

b. Bu Kanuna göre yapılacak ihaleler ile ilgili olarak Kurumun görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır:

1. İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
2. Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.
3. İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.
4. Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibariyle istatistikler oluşturmak ve yayımlamak.
5. Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak.
6. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.
7. İhale ilânları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bültenini yayımlamak.
8. Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
9. Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

1. A

İhalelere yönelik başvurular (Madde 54)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre İhalelere yönelik şikâyet başvurularıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Şikâyet ve itirazen şikâyet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

B) Şikâyet başvuruları, idareye hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

C) İtirazen şikâyet başvuruları Kamu İhale Kurumuna yapılır.

D) Aynı kişi tarafından tek dilekçeyle birden fazla ihaleye şikâyet başvurusunda bulunulabilir.

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdaki durumların hangisinde idarece düzeltici işlem belirlenir?

A) Uygun olmayan ihale ilanı verilmesi durumunda

B) İhale ilan süresine uyulmaması durumunda

C) İlan yapılmadan açık ihaleye çıkılması durumunda

D) İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayacak durumlarda

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihalelere karşı yapılabilecek itiraz dilekçesi öncelikle nereye verilir?

A) İhale yapan idareye

B) Kamu İhale Kurumuna

C) Kurumun Genel Müdürlüğüne

D) İdarenin bağlı bulunduğu Bakanlığa

Çözüm

İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazen şikayet başvurusunda bulunabilirler.

Şikayet ve itirazen şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

Şikayet başvuruları idareye, itirazen şikayet başvuruları Kuruma hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

Dilekçelerde aşağıdaki hususlara yer verilir:

a. Başvuru sahibinin, varsa vekil ya da temsilcisinin adı, soyadı veya unvanı ve adresi.

b. İhaleyi yapan idarenin ve ihalenin adı veya ihale kayıt numarası.

c. Başvuruya konu olan durumun farkına varıldığı veya bildirildiği tarih.

d. Başvurunun konusu, sebepleri ve dayandığı deliller.

e. İtirazenşikayet başvurularında idareye yapılan şikayetin ve varsa şikayete ilişkin idare kararının bildirim tarihi.

Şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneğinin eklenmesi zorunludur. Aday veya isteklinin başvuru belgeleri veya teklif zarfı içerisinde bu belgelerinin bulunması durumunda, dilekçe ekinde söz konusu belgeler aranmaz.

İtirazenşikayette bulunanlardan 53 üncü maddenin (j) bendinin (2) nolu alt bendinde belirtilen bedelin dört katı tutarına kadar başvuru teminatı alınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Başvuru teminatları Kurum hesaplarına yatırılır. Bu teminatlar Kurum gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı hesaplarda tutulur.

İtirazenşikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olunduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerinin, varsa şikayete idarece verilen cevabın bir örneği ile başvuru bedeli ve teminatının Kurum hesaplarına yatırıldığına dair belgenin eklenmesi zorunludur.

Aynı kişi tarafından birden fazla ihaleye, birden fazla kişi tarafından ise aynı ihaleye tek dilekçe ile başvuruda bulunulamaz.

Belirtilen hususlara aykırılık içeren ve henüz başvuru süresi dolmamış olan başvurulardaki eksiklikler, idare veya Kurumun bildirim yapma zorunluluğu bulunmaksızın, başvuru süresinin sonuna kadar başvuru sahibi tarafından giderilebilir.

(Ek: 6/2/2014-6518/50 md.) Başvuruların ihaleyi yapan idare veya Kurum dışındaki idari mercilere ya da yargı mercilerine yapılması ve başvuru dilekçelerinin bu merciler tarafından ilgisine göre idareye veya Kuruma gönderilmesi hâlinde, dilekçelerin idare veya Kurum kayıtlarına girdiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

Başvurular üzerine ihaleyi yapan idare veya Kurum tarafından gerekçeli olarak;

a. İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işlemle giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,

b. **İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltici işlem belirlenmesine,**

c. Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşme imzalanmış olması veya şikayete konu işlemlerde hukuka aykırılığın tespit edilememesi veya itirazen şikayet başvurusuna konu hususun Kurumun görev alanında bulunmaması hallerinde başvurunun reddine, karar verilir. Kurumun görev alanında bulunmaması hali hariç, itirazenşikayet başvurusunun reddedilmesi durumunda, başvuru teminatı yatırılan hallerde teminatın gelir kaydedilmesine de karar verilir.

Dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme ve çerçeve anlaşmalara ilişkin başvuru esas ve usulleri Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

1. D 2. D 3. A

İdareye şikayet başvurusu (Madde 55)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idareye yapılan başvuruya ne ad verilir?

A) İtirazen şikâyet

B) Başvuru ehliyeti

C) Şikâyet

D) Dava dilekçesi

2. Aşağıdaki işlemlerden hangisine karşı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen şikâyet/itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması mümkündür?

A) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinde sayılan istisnalara göre yapılan ihale sürecindeki işlemler

B) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihale sürecindeki işlemler

C) Kamuya ait taşınmazların kiraya verilmesi sürecindeki işlemler

D) Sözleşme uygulamalarından doğan anlaşmazlıklar

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Şikâyetler sözleşme imzalanmışsa dikkate alınmaz.

B) İdare, şikâyetin verilmesini izleyen 15 iş günü içinde gerekçeli bir karar alır.

C) İhalelere ilişkin olarak yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusu tarafından öncelikle idareye şikâyette bulunulur.

D) İdarece alınan kararda, şikâyet tamamen veya kısmen haklı bulunmuşsa alınması gereken düzeltici önlemler de belirtilir.

Çözüm

Şikayet başvurusu, ihale **sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren** 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce, ihaleyi yapan idareye yapılır. İlanda yer alan hususlara yönelik başvuruların süresi ilk ilan tarihinden, ön yeterlik veya ihale dokümanının ilana yansımayan diğer hükümlerine yönelik başvuruların süresi ise dokümanın satın alındığı tarihte başlar.

İlan, ön yeterlik veya ihale dokümanına ilişkin şikayetler birinci fıkradaki süreleri aşmamak üzere en geç ihale veya son başvuru tarihinden üç iş günü öncesine kadar yapılabilir. Bu yöndeki başvuruların idarelerce ihale veya son başvuru tarihinden önce sonuçlandırılması esastır. Şikayet üzerine yapılan incelemede tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin bulunması ve idarece ihale dokümanında düzeltme yapılmasına karar verilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılarak 29 uncu maddede belirtilen usule göre son başvuru veya ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere ertelenir. Ancak belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde 26 ncı maddeye göre işlem tesis edilir.

İdare, şikayet başvurusu üzerine gerekli incelemeyi yaparak on gün içinde gerekçeli bir karar alır. Alınan karar, şikayetçi ile diğer aday veya istekliler ile istekli olabileceklere karar tarihini izleyen üç gün içinde bildirilir. İlan ile ihale veya ön yeterlik dokümanına yönelik başvurular dışında istekli olabileceklere bildirim yapılmaz.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini, süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda ise başvuru sahibi dahil aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idarece alınan kararın bildirimini izleyen on gün içinde Kuruma itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir.

İdareye şikayet başvurusunda bulunulması halinde, başvuru üzerine alınan kararın son bildirim tarihini, süresi içerisinde bir karar alınmaması halinde ise bu sürenin bitimini izleyen tarihten itibaren on gün geçmeden ve itirazen şikayet başvurusunda bulunulmadığı hususuna ilişkin sorgulama yapılmadan veya itirazen şikayet başvurusunda bulunulması halinde ise Kurum tarafından nihai karar verilmeden sözleşme imzalanamaz.

1. C 2. B 3. B

PEGEM AKADEMİ

Kuruma itirazenşikayet başvurusu (Madde 56)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumu, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi izleyen kaç gün içinde vermek zorundadır?

A) 20 B) 17 C) 15 D) 40

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumu'na yapılan .... başvurularının süresi .... olup Kurum tarafından nihai karar, ... içerisinde verilir.

Yukarıda boşluk bırakılan yerlere sırasıyla ağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) şikâyet / 10 gün / 30 gün

B) itirazen şikâyet / 5 gün / 20 gün

C) ihalenin iptali / 5 gün / 20 gün

D) şikâyet / 3 gün / 10 gün

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, Kamu İhale Kurumuna itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kuruma itirazen şikâyet başvurusunda bulunulması, ihale işlem sürecini durdurmaz.

B) Başvuru sahibinin itirazen şikâyet başvurusundan feragat etmesi hâlinde, Kurum tarafından başvuru dosyası incelenemez.

C) Kanuni sürelere uyulmadan, taraflar arasında imzalanmış bir sözleşme varsa Kuruma itirazen şikâyet başvurusunda bulunulamaz.

D) İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan sadece şikâyet ve itirazen şikâyet üzerine alınanlar, itirazen şikâyete konu edilebilir.

Çözüm

İdareye şikayet başvurusunda bulunan veya idarece alınan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından 55 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hallerde ve sürede, sözleşme imzalanmadan önce itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir. İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan, sadece şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınanlar itirazen şikayete konu edilebilir ve bu kararlara karşı beş gün içinde doğrudan Kuruma başvuruda bulunulabilir.

Kurum itirazenşikayet başvurularını başvuru sahibinin iddiaları ile idarenin şikayet üzerine aldığı kararda belirlenen hususlar ve itiraz edilen işlemler bakımından eşit muamele ilkesinin ihlal edilip edilmediği açılarından inceler. İdare tarafından şikayet veya itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvuruları ise idarenin iptal gerekçeleriyle sınırlı incelenir.

Kanunda belirtilen sürelere ve usule uyulmadan sözleşme imzalanmış olması veya itirazenşikayet başvurusundan feragat edilmesi itirazen şikayet başvurusunun incelenmesine ve 54 üncü maddede sayılan kararlardan birinin alınmasına engel teşkil etmez.

Kurul tarafından gerekli görülen hallerde tarafların ve ilgililerin dinlenmesine karar verilir. Bu durumda, Kurul tarafından tespit edilen tarihte taraflar ve ilgililer dinlenir.

Kurum, itirazenşikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi **izleyen yirmi gün içinde** vermek zorundadır. Bu süre 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihaleler ile şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvurularında on iş günü olarak uygulanır.

1. A 2. B 3. D

İhalelere katılmaktan yasaklama (Madde 58)

1. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre,** "Üzerine ihale yapıldığı hâlde mücbir sebep hâlleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında.....................kadar bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir." **cümlesinde boş bırakılan kısma aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

   A) Üç aydan az olmamak üzere bir yıla

   B) Altı aydan az olmamak üzere bir yıla

   C) Bir yıldan az olmamak üzere iki yıla

   D) Bir yıldan az olmamak üzere üç yıla

2. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yasaklama kararı verilen sermaye şirketleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Sermaye şirketinin tüm ortakları yasaklanır.

   B) Sermayenin yarısından fazlasına sahip olan gerçek ve tüzel kişi ortaklar için de yasaklama kararı verilir.

   C) Hisse oranına bakılmaksızın büyük ortak yasaklanır.

   D) Çalışanları ile beraber tüm ortaklar yasaklanır.

3. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yasaklama kararları yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kaç gün içinde verilir?**

   A) 30 B) 35 C) 40 D) 45

4. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde ihalelere katılmaktan yasaklama kararı kim tarafından verilir?**

   A) Bu idarelerin ihale yetkilileri

   B) Kamu İhale Kurumu

   C) Maliye Bakanlığı

   D) İçişleri Bakanlığı

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermeye yetkili makamlardan biri <u>değildir</u>?**

   A) Kamu İhale Kurumu

   B) İhaleyi yapan bakanlık

   C) Herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri

   D) Belediyelerde İçişleri Bakanlığı

6. **Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir idarenin tespiti üzerine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 58'inci maddesi uyarınca isteklilere verilecek ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarını kim verir?**

   A) Kamu İhale Kurumu

   B) İl Sağlık Müdürlüğü

   C) Milli Eğitim Bakanlığı

   D) Maliye Bakanlığı

7. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, sözleşmenin uygulanması sırasında Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 25'inci maddesinde belirtilen fiil ve davranışlarda bulunanlar hakkında ne kadar süre ile yasaklama kararı verilir?**

   A) Bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar

   B) Altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar

   C) İki yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar

   D) Üç yıldan az olmamak üzere beş yıla kadar

8. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihalelere katılmaktan yasaklama kararı vermeye yetkili makamlardan biri <u>değildir</u>?**

   A) Mahkemeler

   B) Belediyelerde İçişleri Bakanlığı

   C) İhaleyi yapan bakanlıkta veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlıkta ihale yetkilisi

   D) Herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilisi

Çözüm

17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. **Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.**

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

İhale sırasında veya sonrasında bu fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler, idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi yasaklama kararının yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynı idare tarafından yapılacak sonraki ihalelere de iştirak ettirilmezler.

Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir.Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur.(1)

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili veya bağlı bulunulan bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

1. B 2. B 3. D 4. A 5. A 6. C 7. A 8. A

İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar (Madde 62)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi, ihalelerle ilgili idare tarafından uyulması gereken kurallar arasında yer almaz?

A) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaması

B) Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olması

C) İhale dokümanı hazırlanmadan ilan yapılamaması

D) İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa tekrar ilana çıkılması

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale ilan sürelerinin hesaplanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) İlanın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz.

B) İlanın yayımlandığı gün ve ihale günü dikkate alınır

C) İlanın yayımlanması için Kamu İhale Kurumuna yapılan ilk başvuru tarihinden itibaren dikkate alınır.

D) Kamu İhale Kurumuna ilan bedelinin yatırıldığı gün dikkate alınır.

3. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılacak ihale için tespit olunan gün tatil gününe rastlarsa ihale hangi gün yapılır?

A) Tekrar ilana gerek kalmaksızın tatilden önceki son iş gününde aynı yer ve saatte yapılır.

B) Tekrar ilana gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır.

C) İhale en az 10 gün sonraki bir tarihte yapılır.

D) İhale iptal edilerek tekrar ilana çıkılır.

4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ilan süresinin hesaplanmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınır?

A) İlanın yayımlandığı gün dikkate alınır.

B) İhale günü veya son başvuru günü dikkate alınır.

C) İlan yapılacak yerlere ilanın gönderildiği gün dikkate alınır.

D) İlanın yayımlandığı gün ile birlikte ihale günü veya son başvuru günü de dikkate alınır.

5. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yaklaşık maliyet kim tarafından hazırlanır?**

A) İdare tarafından

B) İhale komisyonu tarafından

C) İhale dokümanını hazırlayan personel tarafından

D) İhale komisyonunun görevlendireceği kişiler tarafından

6. **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden ihaleye çıkılamaz.

B) Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkân verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması esastır.

C) Ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir.

D) Birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) yılın ilk on ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır.

Çözüm

Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

a. Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek proje maliyetinin % 10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.

b. **<u>Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır. (Ek ibare: 30/7/2003-4964/38 md.) Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir</u>**.

c. Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde **<u>anahtar teslimi götürü bedel</u>** teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.

d. İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

e. İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.

f. İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılamaz. İlân sürelerinin hesaplanmasında ilânın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. 13 üncü maddede belirtilen ilân sürelerine uyulmak üzere, ilân yapılmasına kadar geçecek süre de gözönüne alınarak ilân yapılacak yerlere yeterli süre öncesinde ilân metinlerinin gönderilmesi zorunludur.

g. İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır ve bu saate kadar verilen teklifler kabul edilir. İhale saati çalışma saati dikkate alınarak tespit edilir. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

h. İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüzyirmiikibinüçyüzseksenyedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu veya her iki ortağın da mühendis olup % 50-% 50 ortak olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir. (1)

i. Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.

1. D 2. A 3. B 4. A 5. A 6. D

Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler (Madde 63)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine % kaç oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir?

A) 25 B) 20 C) 15 D) 10

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yerli istekliler lehine düzenleme yapılmasında dikkate alınması gereken husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhale bedeli

B) Keşif değeri

C) Sınır değer

D) Eşik değer

Çözüm

Hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine, mal alımı ihalelerinde ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması; **yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere** ise sadece yerli isteklilerin katılması hususlarında ihale dokümanına hüküm konulabilir. Ortak girişimlerin yerli istekli sayılabilmesi için bütün ortaklarının yerli istekli olması gereklidir.

1. C 2. D

Bildirim ve tebligat esasları (Madde 65)

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, ihalelerde aday, istekli ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü tebligatta aşağıdaki yöntemlerden hangisi kullanılamaz?

A) Faksla yapılan tebligat

B) İmza karşılığı elden tebligat

C) İadeli taahhütlü mektupla tebligat

D) Ulusal gazetelerde ilan yoluyla yapılan tebligat

2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda hüküm bulunmayan hâllerde yapılacak tebliğler hakkında aşağıdaki hangi hükümler uygulanır?

A) Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen hükümler

B) Tebligatla ilgili Bakanlar Kurulu Kararları

C) Borçlar Kanunu hükümleri

D) Tebligat Kanunu hükümleri

3.

I. İmza karşılığı elden

II. İadeli taahhütlü mektup

III. Elektronik ortam

IV. Faks

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, idareler veya Kamu İhale Kurumu tarafından tebligatların yukarıdaki yöntemlerden hangileri kullanılarak yapılır?

A) I, II ve III

B) I, III ve IV

C) II ve III

D) I, II, III ve IV

Çözüm

Aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur:

a. Tebligatlar idareler veya Kurum tarafından aşağıdaki yöntemler kullanılarak yapılabilir:

   1. İmza karşılığı elden.
   2. İadeli taahhütlü mektupla.
   3. Elektronik ortamda.
   4. Faksla

   yabancı isteklilerde ise ondokuzuncu gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Tebligatın bu tarihten önce muhataba ulaşması halinde ise fiili tebliğ tarihi esas alınır.

b. İdareler veya Kurum tarafından elektronik ortamda veya faks ile yapılan tebligatlar ile çerçeve anlaşmaya dahil olan istekliler tarafından elektronik ortamda sunulan fiyat tekliflerinin aynı gün teyit edilmesi zorunludur. Elektronik ortamda veya faks ile yapılan bildirimlerde bildirim tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Ancak, idareler veya Kurum ile aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından, elektronik imza kullanılarak yapılan işlemlerde ve şikayet başvurularına ilişkin işlemler dahil Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak ihale sürecine ilişkin işlemlerde teyit aranmaz.

c. Elektronik haberleşmede kullanılacak araçlar ile bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu ve kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır.

d. Her türlü bilgi alışverişi ile bilginin muhafazasında; verilerin bütünlüğü ile tekliflerin ve başvuru belgelerinin gizliliğinin sağlanması esastır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler **hakkında Tebligat Kanunu hükümleri** uygulanır.

1. D 2. D 3. D

Ek Madde 3

1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usullerin tespitine, Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Bakanlar Kurulu

B) Maliye Bakanlığı

C) Hazine Müsteşarlığı

D) Yüksek Planlama Kurulu

Çözüm

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendi kapsamındaki işler ile aynı kapsamda olup 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu dışında, ihalesi ilgili mevzuat hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olanlar ile bu tarihten sonra yapılacak olan ve bedeli yabancı para cinsinden sabit fiyatlarla sözleşmeye bağlanan yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine uygulanmak üzere; fiyat farkı esasları belirlemeye, sözleşmelerin tadil veya tasfiye edilmesine imkân veren kararnameler çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

1. A

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

1. **Kamu ihale Kanunu'na göre açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az kaç gün önce yapılır?**

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60

2. **Kamu ihale Kanunu'na göre belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilanları, son başvuru tarihinden en az kaç gün önce yapılır?**

A) 7 B) 10 C) 14 D) 21

3.

I. Açık ihale usulü
II. Belli istekliler arasında ihale usulü
III. Pazarlık usulü
IV. Doğrudan temin usulü

Kamu ihale Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangileri, idarelerce mal veya hizmet alımı ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak ihale usullerinden biri değildir?

A) I ve II
B) III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II ve III

4. **Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale ilanında bulunmaz?**

A) İhale konusu işin adı, niteliği, türü, miktarı ve yeri
B) İhaleye katılan istekli sayısı
C) Teklif ve sözleşme türü
D) Tekliflerin geçerlilik süresi

5. **Kamu ihale Kanunu'na göre bütün isteklilerin teklif verebildiği ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Belli istekliler arasında ihale usulü
B) Pazarlık usulü
C) Açık ihale usulü
D) Doğrudan temin usulü

6. **Kamu ihale Kanunu'na göre ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Belli istekliler arasında ihale usulü
B) Pazarlık usulü
C) Açık ihale usulü
D) Doğrudan temin usulü

7. **Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdaki hallerden hangisinde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir?**

A) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.
B) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.
C) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.
D) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

8. **Kamu ihale Kanunu'na göre, teklif mektubunun konulduğu zarfın üzerinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) İsteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı
B) Tebligata esas açık adresi
C) En son aldığı ihalenin adı
D) Teklifin hangi işe ait olduğu

9. **Kamu ihale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi tekliflerin sunulmasına ilişkin yanlış bir ifadedir?**

A) Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur.
B) Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilir.
C) Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatinden iki saat önce sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir.
D) Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir.

10. Kamu İhale Kanunu'na göre geçici teminat oranı ne kadardır?

A) İhale bedelinin %3'ü
B) Yaklaşık maliyetin %4'ü
C) İhale bedelinin %5'i
D) İhale bedelinin %6'sı

11. 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre, ihale komisyonu ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilan veya daveti izleyen beş gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.
B) İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır.
C) İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.
D) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

12. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen hâllerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hâllerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Açık ihale usulü
B) Belli istekliler arasında ihale usulü
C) Pazarlık usulü
D) Doğrudan temin

13. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre, yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kaç gün içinde verilir?

A) 15 B) 30 C) 45 D) 60

14. Aşağıdaki işlerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılabilecek işlerden değildir?

A) Arsa satışı
B) Bina yapım işi
C) Danışmanlık hizmeti alımı
D) Temizlik hizmeti alımı

15. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre kesin teminat oranı ne kadardır?

A) İhale bedelinin %3'ü
B) İhale bedelinin %4'ü
C) İhale bedelinin %6'sı
D) Yaklaşık maliyetin %6'sı

16. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul edilemez?

A) Tedavüldeki Türk parası
B) Konvertibl Döviz
C) Banka teminat mektubu
D) Devlet İç Borçlanma Senetleri

17. Aşağıdaki kurumlardan hangisinin ihalesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında değildir?

A) BOTAŞ
B) BAĞ-KUR
C) Bilkent Üniversitesi
D) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

18. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmasında üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekli aşağıdakilerden hangisidir? (Madde 4)

A) Yüklenici
B) Hizmet sunucusu
C) Yapım müteahhidi
D) Tedarikçi

19. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi bir ihale usulü <u>değildir</u>?

A) Belli istekliler arasında ihale usulü
B) Doğrudan temin usulü
C) Açık ihale usulü
D) Pazarlık usulü

20. Kamu İhale Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ihale dokümanında <u>bulunmaz</u>?

A) Teminat mektubu
B) Teknik şartname
C) Sözleşme tasarısı
D) İdari şartname

21. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kanun'un 22. maddesinde belirtilen doğrudan temin usulüne başvurulabilecek hâllerden biridir?

A) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması
B) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması
C) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması
D) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması

22. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa göre İhale Komisyonu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Komisyon üyelerinin en az ikisi ihale konusu işin uzmanı olmalıdır.
B) Komisyon üyesi en fazla 5 kişi olabilir.
C) Üyelerden biri muhasebe veya mali işlerden sorumlu personel olmalıdır.
D) Üyelerden biri başkan olmalıdır.

23. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre, teklif mektuplarında aşağıdaki hususlardan hangisinin bulunması zorunlu <u>değildir</u>?

A) Teklif edilen fiyat
B) İsteklinin adı soyadı
C) Geçici teminat tutarı
D) İhale dokümanının tamamen okunup kabul edildiği

24. Aşağıdakilerden hangisi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkelerinden biri <u>değildir</u>?

A) Rekabet
B) Eşit muamele
C) Performans ölçütü
D) Kamuoyu denetimi

1. B	2. C	3. D	4. B	5. C	6. A	7. D	8. C	9. C	10. A	11. A	12. C
13. C	14. A	15. C	16. B	17. C	18. A	19. B	20. A	21. B	22. B	23. C	24. C

ÇÖZÜMLER

1. Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce yapılır. **(Madde 13)**

   Cevap B

2. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce yapılır.

   Cevap C

3. Uygulanacak ihale usulleri

   İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

   a. Açık ihale usulü.

   b. Belli istekliler arasında ihale usulü.

   c. Pazarlık usulü. **(Madde 18)**

   Cevap D

4. İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar

   İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

   a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.

   b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.

   c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.

   d) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.

   e) Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.

   f) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.

   g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

   h) İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.

   i) İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı.

   j) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.

   k) Teklif ve sözleşme türü.

   l) Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, isteklice belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.

   m) Tekliflerin geçerlilik süresi.

   n) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği. **(Madde 24)**

   Cevap B

5. Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulünü ifade eder. **(Madde 4)**

   Cevap C

6. Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. **(Madde 20)**

   Cevap A

7. Pazarlık usulü

   Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

   Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

   Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

   Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

   İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

   İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi. **(Madde 21)**

   Cevap D

8. **Tekliflerin hazırlanması ve sunulması:**

   Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir. **(Madde 30)**

   Cevap C

9. Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. **(Madde 30)**

   Cevap C

10. İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. **(Madde 33)**

    Cevap A

11. Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir. **(Madde 6)**

    Cevap A

12. Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulünü ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap C

13. Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir.Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur. **(Madde 58)**

Cevap C

14. Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, (...) (1) , tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetlerini ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap A

15. **Kesin teminat**

Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır. **(Madde 43)**

Cevap C

16. **Teminat olarak kabul edilecek değerler**

Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a) Tedavüldeki Türk Parası.

b) Teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler. **(Madde 34)**

Cevap B

17. **Kapsam**

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır. **(Madde 2)**

Cevap C

18. Yüklenici: Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi ifade eder.

Cevap A

19. **Uygulanacak ihale usulleri**

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

a) Açık ihale usulü.

b) Belli istekliler arasında ihale usulü.

c) Pazarlık usulü. **(Madde 18)**

Cevap B

20. İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri ifade eder. **(Madde 4)**

Cevap A

21. A. C ve D seçeneklerinde verilenler pazarlık usulüne başvurulabilecek hallerdendir. **(Madde 22)**

Cevap B

22. İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir. **(Madde 6)**

Cevap B

23. **Tekliflerin hazırlanması ve sunulması**

Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir. **(Madde 30)**

Cevap C

24. **Temel ilkeler**

İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. **(Madde 5)**

Cevap C

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

ÇIKMIŞ SORULAR

1. **Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**
   A) Türkiye'de işlenen suçlarda Türk Kanunları uygulanır.
   B) Sadece neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde hareketin işlendiği ülke ceza kuralları uygulanır.
   C) Hareketin Türkiye'de işlenmesi, neticenin yabancı ülkede gerçekleşmesi hâlinde Türk Kanunları uygulanır.
   D) Hareketin kısmen Türkiye'de işlenmesi hâlinde Türk Kanunları uygulanır.

2. **Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hırsızlık suçunda daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli hâllerden biri değildir?**
   A) Hırsızlık suçunun paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde işlenmesi
   B) Hırsızlık suçunun bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi
   C) Hırsızlık suçunun kişinin malını koruyamayacak durumda olmasından yararlanarak işlenmesi
   D) Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı

3. **Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**
   A) Taksir, suçun istisnai bir işleniş şeklidir.
   B) Zorunluluk hâlinde, fiili işleyen kişiye kusurlu sayılamadığı için ceza verilmez.
   C) Kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı suça iştirak için yeterlidir.
   D) Meşru savunmanın sınırının telaş, korku ve heyecan sebebiyle aşıldığı hâllerde taksirli sorumluluk saklıdır.

4. **Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**
   A) Suçun daha az ceza gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi bu hatasından yararlanır.
   B) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen kimse kasten hareket etmiş olmaz, taksirli sorumluluk hâli saklıdır.
   C) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususundaki hatanın ceza sorumluluğuna etkisi yoktur.
   D) İşlediği fiilin haksızlık teşkil ettiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi cezalandırılmaz.

5. **Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanunu'na göre resmî belge hükmünde sayılan belgelerden biri değildir?**
   A) Hamile yazılı kambiyo senedi
   B) Emtiayı temsil eden belge
   C) Hisse senedi
   D) Banka dekontu

6. **Aşağıdakilerden hangisi kasten öldürmenin nitelikli hâllerinden biri değildir?**
   A) Suçun eşe karşı işlenmiş olması
   B) Suçun gebe olduğu bilinen kadına karşı işlenmesi
   C) Bir suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla işlenmesi
   D) Suçun, kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi

7. **Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi kasten yaralama suçunun netice sebebiyle ağırlaşmış hâllerinden biri değildir?**

A) Mağdurun duyularından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına neden olması

B) Mağdurun çocuğunu vaktinden önce doğurmasına neden olması

C) Mağdurun yüzünde sürekli değişikliğe neden olması

D) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi

8. **Türk Ceza Kanunu'na göre, zimmet suçuna ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya indirilir.

B) Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde verilecek cezanın üçte biri indirilir.

C) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi ya da uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde ceza verilmez.

D) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

9. **Türk Ceza Kanunu'na göre, hakaretle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için en az 3 kişi ile ihtilat edilerek işlenmesi gerekir.

B) Hakaret fiilinin görüntülü iletiyle işlenmesi hâlinde suçun basit şekli için öngörülen ceza verilir.

C) Hakaret suçu kamu görevlisinin yüzüne karşı işlenmişse daha ağır ceza verilir.

D) İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması hâlinde kişiye ceza verilmez.

10. **Aşağıdakilerden hangisi, suça teşebbüsün şartlarından biri değildir?**

A) Suçun kasten işlenen suçlardan olması

B) Elverişli hareketlerin varlığı

C) Kastedilen suçun doğrudan doğruya icrasına başlanması

D) Failin kusur yeteneğinin bulunması

11. **Suça iştirak ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu tutulur.

B) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur.

C) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, müşterek fail olarak sorumlu tutulur.

D) Kusur yeteneği bulunmayanların, suçun işlenmesinde araç olarak kullanılması hâlinde faile verilecek cezada artırım yapılır.

12.

I. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi

II. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı bir suçun temel şekli ile nitelikli şekillerinin birden fazla işlenmesi

III. Tek fiil ile birden fazla kişiye karşı aynı suçun işlenmesi

IV. Tek fiil ile birden fazla farklı suçun işlenmesi

Kasten yaralama, kasten öldürme, işkence ve yağma suçları hariç olmak üzere yukarıdaki durumların hangilerinde, zincirleme suça ilişkin hükümler uygulanamaz?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I, II ve IV
D) Yalnız IV

1.B 2.C 3.D 4.C 5.D 6.D 7.D 8.C 9.C 10.D 11.C 12.D

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi

Cevap B

2. Hırsızlık suçunun;

a) Paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde,

b) Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla, İşlenmesi halinde, şikayet üzerine, fail hakkında iki aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

- Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, suçun işleniş şekli ve özellikleri de göz önünde bulundurularak, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Cevap C

3. Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

Cevap D

4. Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.

Cevap C

5. Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun, emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması halinde, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır. **(Madde 210)**

Cevap D

6. Kasten öldürme suçunun;

a) Tasarlayarak,

b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,

c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,

d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,

e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

f) Gebe olduğu bilinen kadına karşı,

g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak ya da yakalanmamak amacıyla,(1)

i) Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle,

j) Kan gütme saikiyle,

k) Töre saikiyle, işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. **(Madde 82)**

Cevap D

7. Kasten yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır.

Cevap D

8. Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

Cevap C

9. Hakaret

- Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.
- Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle, işlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

Cevap C

10. Suça teşebbüs

- Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.
- Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Cevap D

11. Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

Cevap C

12. Zincirleme suç

(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.[1]

Cevap D

5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

1.

I. İşlenmekte olan suçu

II. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu

III. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri suçüstünü ifade eder? *(Madde 3)*

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) I, II ve III

2. **5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, yetkili mahkeme ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

B) Suç, ülkede yayımlanan bir basılı eserle işlenmişse yetki, eserin yayım merkezi olan yer mahkemesine aittir.

C) Suçun işlendiği yer belli değilse, şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa ilk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir.

D) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan hakaret suçunda eser, mağdurun yerleşim yerinde veya oturduğu yerde dağıtılmışsa, o yer mahkemesi de yetkilidir.

3. **5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, hâkimin reddi istemine aşağıdakilerden hangisi karar verir?**

A) Adalet Bakanlığı
B) Yargıtay
C) Yüksek görevli mahkeme
D) Mensup olduğu mahkeme

4. **5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, eski hâle getirme dilekçesi ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Eski hâle getirme dilekçesi, kararın yerine getirilmesini durdurur.

B) Eski hâle getirme isteminin kabulüne ilişkin karar kesindir

C) Eski hâle getirme dilekçesi, engelin kalkmasından itibaren yedi gün içinde, süreye uyulduğunda usule ilişkin işlemleri yapacak olan mahkemeye verilir.

D) Dilekçe sahibi, sürenin geçmesinde kusuru olmadığına ilişkin olguları, varsa belgelerini de ekleyerek açıklar.

5. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, "soruşturma"nın tanımı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yer almaktadır?**

A) Yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evredir.

B) İddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evredir.

C) Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir.

D) Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir.

6. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, aşağıdakilerden hangisi tanıklıktan çekinebilecek kişiler arasında yer almaz?**

A) Şüpheli veya sanığın nişanlısı

B) Evlilik bağı kalmasa bile şüpheli veya sanığın eşi

C) Şüpheli veya sanığın kayın hısımlığından üstsoyu

D) Şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kayın hısımları

7. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, "kovuşturma"nın tanımı aşağıdakilerin hangisidir?**

A) Yetkili merciler tarafından suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evredir

B) İddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evredir

C) Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir.

D) Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesidir

8. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun düzenlemeleri dikkate alındığında, aşağıdaki hükümlerden hangisinin, sanığın sorgusu yapılmamış olduğu takdirde yokluğunda verilmesi mutlak surette mümkün değildir?**

A) Beraat

B) Mahkûmiyet

C) Davanın reddi

D) Davanın düşmesi

9. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, aşağıdaki kararlarlardan hangisini savcı veremez?**

A) Gözlemaltı kararı

B) Bilirkişi atanması kararı

C) Gözaltı kararı

D) Fizik kimliğin tespiti kararı

10. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nundüzenlemelerine göre aşağıdakilerden hangisinin, mesleği ve sürekli uğraşı sebebiyle tanıklıktan çekinme hakkı kabul edilmiştir?**

A) İmamlar

B) Tapu memurları

C) Evlendirme memurları

D) Mali işlerde görevlendirilmiş müşavirler

11. **Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi hakimin davaya bakamayacağı hallerden değildir?**

A) Hakimin aynı davada Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmış olması

B) Hakimin aynı davada bilirkişi sıfatıyla dinlenmiş olması

C) Hakim ile sanık arasında 3. derece kayın hısımlığı bulunması

D) Hakimin aynı davada tanık sıfatıyla dinlenmiş olması

12. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi iddianamenin iadesi nedenlerinden değildir?**

A) Suçun hukuki nitelendirilmesinde hata yapılması

B) Suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delilin toplanmaması

C) Ön ödemeye tabi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde ön ödeme usulünün uygulanmamış olması

D) Uzlaşmaya tabi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde uzlaşma usulünün uygulanmamış olması

13. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı hangi kanun yoluna başvurulabilir?**

A) Temyiz

B) İtiraz

C) Karar düzeltme

D) İstinaf

14. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre kamu davasına katılma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ve malen sorumlu olanlar kamu davasına katılabilir.

B) İlk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar kamu davasına katılma talebinde bulunulabilir.

C) Katılan, Cumhuriyet Savcısına bağlı olmaksızın kanun yollarına başvurabilir.

D) Katılmadan önce verilmiş olan kararlar katılana tebliğ edilir.

15. **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi delilin reddi sebeplerinden değildir?**

A) Delilin geç bildirilmiş olması

B) Delilin kanuna aykırı olarak elde edilmesi

C) Delil ile ispat edilmek istenen olayın karara etkisinin olmaması

D) Delilin davayı uzatmak maksadıyla ortaya konulması

16. **Aşağıdakilerden hangisi yeminsiz dinlenebilecek tanıklardan biri değildir?**

A) 15 yaşını doldurmuş ve 18 yaşını doldurmamış olanlar

B) Ayırt etme gücüne sahip olmadıkları için yeminin niteliğini ve önemini kavrayamayanlar

C) Kovuşturma konusu suça iştirakten sanık olanlar

D) Kovuşturma konusu suç nedeniyle suçluyu kayırmaktan hükümlü olanlar

17. **Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde en geç kaç günlük sürelerle tutukluluk hâlinin devam edip etmeyeceğinin incelenmesi gerekir?**

A) 1 hafta
B) 10 gün
C) 15 gün
D) 30 gün

18. **Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, yakalama ve gözaltıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kişiye suçu işlerken rastlanması hâlinde herkes yakalama yetkisine sahiptir.

B) Kolluk görevlileri yakalama emri düzenlenmesini gerektiren her durumda ve başka bir koşul aranmaksızın yakalama yetkisine sahiptir.

C) Takibi şikâyete bağlı olmakla birlikte çocuklara karşı işlenen suçlarda suçüstü hâlinde yakalama için şikâyet aranmaz.

D) Yakalanan kişi Cumhuriyet savcılığınca bırakılmazsa soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.

1.D 2.C 3.D 4.A 5.A 6.D 7.B 8.B 9.A 10.D 11.C 12.A 13.B 14.D 15.A 16.A 17.D 18.B

ÇÖZÜMLER

1. Suçüstü:

a. İşlenmekte olan suçu,

b. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suçu,

c. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçu, ifade eder.

Cevap D

2. Suçun işlendiği yer belli değilse, şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.

Cevap C

3. Hâkimin reddi, mensup olduğu mahkemeye verilecek dilekçeyle veya bu hususta zabıt kâtibine bir tutanak düzenlenmesi için başvurulması suretiyle yapılır.

Cevap D

4. Eski hâle getirme dilekçesi üzerine verilecek karar

I. Süresi içinde usul işlemi yapılsaydı, esasa hangi mahkeme hükmedecek idiyse, eski hâle getirme dilekçesi hakkında da o mahkeme karar verir.

II. Eski hâle getirme isteminin kabulüne ilişkin karar kesindir; reddine ilişkin karara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

III. Eski hâle getirme dilekçesi, kararın yerine getirilmesini durdurmaz; ancak, mahkeme yerine getirmeyi erteleyebilir.

Cevap A

5. Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi, ifade eder.

Cevap A

6. Aşağıdaki kimseler tanıklıktan çekinebilir:

a) Şüpheli veya sanığın nişanlısı.

b) Evlilik bağı kalmasa bile şüpheli veya sanığın eşi.

c) Şüpheli veya sanığın kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu.

d) Şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları.

e) Şüpheli veya sanıkla aralarında evlâtlık bağı bulunanlar.

Cevap D

7. Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi, ifade eder.

Cevap B

8. Sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet kararı verilemez.

Cevap B

9. Fiili işlediği yolunda kuvvetli şüpheler bulunan şüpheli veya sanığın akıl hastası olup olmadığını, akıl hastası ise ne zamandan beri hasta olduğunu ve bunun, kişinin davranışları üzerindeki etkilerini saptamak için; uzman hekimin önerisi üzerine, Cumhuriyet savcısının ve müdafiin dinlenmesinden sonra resmî bir sağlık kurumunda gözlem altına alınmasına, soruşturma evresinde sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından karar verilebilir.

Cevap A

10. *Meslek ve sürekli uğraşları sebebiyle tanıklıktan çekinme*

Meslekleri ve sürekli uğraşları sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır:

a) Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarının, bu sıfatları dolayısıyla veya yüklendikleri yargı görevi sebebiyle öğrendikleri bilgiler.

b) Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler.

c) Malî işlerde görevlendirilmiş müşavirler ve noterlerin bu sıfatları dolayısıyla hizmet verdikleri kişiler hakkında öğrendikleri bilgiler.

Cevap D

11. *Hâkimin davaya bakamayacağı hâller*

(1) Hâkim;

a) Suçtan kendisi zarar görmüşse,

b) Sonradan kalksa bile şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlilik, vesayet veya kayyımlık ilişkisi bulunmuşsa,

c) Şüpheli, sanık veya mağdurun kan veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyundan biri ise,

d) Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlât edinme bağlantısı varsa,

e) Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında üçüncü derece dahil kan hısımlığı varsa,

f) Evlilik sona ermiş olsa bile, şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında ikinci derece dahil kayın hısımlığı varsa,

g) Aynı davada Cumhuriyet savcılığı, adlî kolluk görevi, şüpheli veya sanık müdafiliği veya mağdur vekilliği yapmışsa,

h) Aynı davada tanık veya bilirkişi sıfatıyla dinlenmişse, hâkimlik görevini yapamaz.

Cevap C

12. *İddianamenin iadesi*

(1) Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtilmek suretiyle;

a) 170 inci maddeye aykırı olarak düzenlenen,

b) Suçun sübûtuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen,

c) Önödemeye veya uzlaşmaya tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde önödeme veya uzlaşma usulü uygulanmaksızın düzenlenen, iddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir.

(2) Suçun hukukî nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.

Cevap A

13. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

Cevap B

14. Katılmadan önce verilmiş olan kararlar katılana tebliğ edilmez.

Cevap D

15. Ortaya konulması istenilen bir delil aşağıda yazılı hâllerde reddolunur:

a) Delil, kanuna aykırı olarak elde edilmişse.

b) Delil ile ispat edilmek istenilen olayın karara etkisi yoksa.

c) İstem, sadece davayı uzatmak maksadıyla yapılmışsa.

Cevap A

16. Aşağıdaki kimseler yeminsiz dinlenir:

a) Dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar.

b) Ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle yeminin niteliği ve önemini kavrayamayanlar.

c) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştirakten veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar.

Cevap A

17. Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve **en geç otuzar günlük** süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100 üncü madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verilir.

Cevap D

18. Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

Cevap B

5442 SAYILI İL İDARE KANUNU (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. 5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi il idare kurulunun üyesi değildir?

A) Defterdar

B) Belediye başkanı

C) Tarım ve veteriner müdürleri

D) Hukuk işleri müdürü

2. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, valilerin tayin usulü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Cumhurbaşkanının inhası, Başbakanın onayı, İçişleri Bakanlığının tasdiki

B) İçişleri Bakanlığının teklifi, Cumhurbaşkanının tasdiki

C) İçişleri Bakanlığının teklifi, Başbakanın tasdiki

D) İçişleri Bakanlığının inhası, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki

3. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, en az kaç yıl kaymakamlıkta bulunmuş olanlar vali muavini tayin edilir?

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

4. Aşağıdakilerden hangisi 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu kapsamında değildir?

A) İl kültür müdürlükleri

B) Sağlık ocakları

C) Mal müdürlükleri

D) Askeri şubeler

5. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, valilerce re'sen verilen cezalar, tebliğ tarihinden itibaren ne kadar sürede sicile geçer?

A) 3 gün

B) 7 gün

C) 15 gün

D) Tebliğ tarihinden itibaren

6. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, vali, bakanlıklar ve tüzel kişiliğe haiz genel müdürlüklerin il teşkilatında çalışan memurların en büyük amiri olma sıfatıyla, Memurin Kanunu'ndaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra kaç günlüğe kadar aylıktan kesme cezası verir ve uygular?

A) 5 B) 10 C) 15 D) 30

7. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde en fazla kaç güne kadar izin verebilir?

A) 3 B) 5 C) 8 D) 10

8.

I. Memleketin sınır ve kıyı emniyetini ve sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür

II. Kaymakam, ilçe memurlarının çalışmalarını ve teşkilâtın işlemesini gözetim ve denetimi altında bulundurur

III. Bakanlar, valiler hakkında İçişleri Bakanlığına taltif ve tecziye teklifinde bulunabilirler.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valilerin hukuki durumları, görev ve yetkileri ile ilgili yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

A) I ve II

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

9. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirleri görüşmek üzere kaymakamları yılda kaç defa toplantıya çağırır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

10. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi görevi kime aittir?**

A) İçişleri Bakanlığının

B) İl genel meclisinin

C) İl idare kurulunun

D) Valinin

11. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakamların tayin usulü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı ve Bakanın tasvibi, müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdiki

B) İçişleri Bakanlığının inhası, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki

C) İçişleri Bakanın tasvibi, müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdiki

D) İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı müşterek karar

12. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ilçe idare kurulunun üyesi <u>değildir</u>?**

A) Malmüdürü

B) Tahrirat kâtibi

C) Hükümet hekimi

D) Hukuk işleri müdürü

13. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'nda yer verilen** "Yetki Genişliği" **ilkesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Yetki genişliği, merkezdeki kuruluşların, merkezden uzakta bulunan bir örgüte, belli işlevleri yerine getirmelerine yetecek bir ya da daha çok yetkiyi, kendi adlarına kullanmak üzere devretmesidir.

B) Yetki genişliği belediyelerin yönetiminde uygulanan bir ilkedir.

C) Kamu kurumları yetki ve görevler bakımından ast – üst diğer bir deyimle memur – amir biçiminde teşkilatlanmışlardır.

D) Yetki genişliği, merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesidir.

14. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, aşağıdaki görevlerden hangisi hem valinin hem de Kaymakamın yapacağı aynı görevdir?**

A) Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilânını ve uygulanmasını sağlamak

B) Devlet gelirlerinin tahakkuk ve tahsilini ve ödeme işlerinin muntazam bir şekilde yapılmasını ve gelir kaynaklarının gelişmesini sağlamak

C) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleriyle ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek

D) Kamu tüzelkişiliklerine ait genel ve özel mülklerin yangın ve benzeri tehlikelere karış korunmasını sağlamak

15. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, yetki genişliği ilkesi aşağıdakilerden hangisinin yetkisini genişletir?**

A) Vali

B) Kaymakam

C) Belediye başkanı

D) İl özel idaresi

16. **Aşağıdakilerden hangisi <u>yalnızca</u> 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nda yer verilmiştir?**

A) İl genel meclisi

B) İl daimi encümeni

C) Vali

D) İl idare şube başkanları

17. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, kaymakam ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanların işten el çektirebilir.

B) Kaymakam, ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludurlar;

C) Validen talep edeceği Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlük müfettişleri vasıtasıyla ortaokul veya bu dereceli öğretim müesseselerini de bizzat veya ilgili müfettişleri marifetiyle denetler

D) Kaymakam, ilçe memurlarının çalışmalarını ve teşkilâtın işlemesini gözetim ve denetimi altında bulundurur;

18. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, ilçelerin kurulması aşağıdaki işlemlerin hangisiyle olur?**

A) Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle

B) Başbakanın Onayı ile

C) Bakanlar Kurulu kararıyla

D) Kanunla

19. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi valiyle ilgili doğru bir ifadedir?**

A) Vali, ayrı ayrı her Bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır

B) Vali adalet memurları'nın disiplin amiridir

C) Vali, keyfiyetten ilgili Bakanlığa ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüğe bilgi alamaz.

D) Vali belediye menfaatine en uygun şekilde bir veya birkaç binada toplamak üzere gereken tedbirleri aldırır

20. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre İdare kurulları, aşağıdaki hangi tür kararı alamaz?**

A) İdari

B) İstişare

C) Kazai

D) Teftiş

21. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, vali aşağıdakilerden hangisini denetleyemez?**

A) Müzeler

B) Sağlık ocakları

C) Askerî fabrikalar

D) Defterdarlıklar

22. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini aşağıdakilerden hangisi kabul eder?**

A) Milli Savunma Bakanlığı

B) Vali

C) Kaymakam

D) Garnizon komutanlığı

23. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararları ve bunlara dayanılarak valiler tarafından verilecek talimat ve emirler, şube başkanlarına aşağıdakilerden hangisi tarafından tebliğ edilir?**

A) İl genel meclisi

B) İl daimi encümeni

C) İlçe idare kurulu

D) Kaymakam

24. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını aşağıdakilerden hangisinin muvafakatiyle işten el çektirebilir?**

A) Vali

B) İl genel meclisi

C) İl daimi encümeni

D) İlçe idare kurulu

25. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlara lehine aşağıdakilerden hangisine ilgililer tarafından itiraz olunabilir?**

A) Yargıtay

B) Danıştay

C) İl İdare Kurulu

D) Bölge İdare Mahkemesi

26. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kaymakamın görevleri ile ilgili aşağıdaki hükümlerden hangisi yanlıştır?**

A) Kaymakam, ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet ve teşkilâtının âmiridir;

B) Kaymakam, suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır.

C) Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir.

D) Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçedeki adli mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir.

27. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, illerde lüzumu kadar bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre oluşturulan teşkilatın her birinin başında aşağıdakilerden hangisi bulunur?

A) İl idare şube başkanı

B) Vali yardımcısı

C) Tahrirat kâtibi

D) İl özel idaresi

28. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisini kaymakamın denetleme yetkisi yoktur?

A) Adlî daireler

B) Özel idare

C) İlçe Emniyet Müdürlüğü

D) Belediyeler

29. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre bir ilçenin başka bir il'e bağlanması aşağıdakilerden hangisi ile olur?

A) Bakanlar Kurulu kararı ile

B) Kanun ile

C) İçişleri Bakanının onayı ile

D) İçişleri Bakanlığının kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile

30. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, vali, aşağıdakilerden hangisine aylıktan kesme cezasını veremez?

A) Doktora

B) Sözleşmeli uzman çavuşa

C) İlçe millî eğitim müdürüne

D) İl sağlık müdürüne

31. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre "kaymakamların hukuki durumları, görev ve yetkileri" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları verir ve uygular.

B) Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakatiyle, diğer memur ve müstahdemlere re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir.

C) Kaymakam, ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludurlar;

D) Kaymakam, ilçede teşkilâtı ve görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan herhangi bir idare veya daire başkanlığından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir

32. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre ilçe idare kurulunda aşağıdakilerden hangisi bulunur?

A) Hukuk işleri müdürü

B) Defterdar

C) Hükümet hekimi

D) Bayındırlık

33. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre "mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi" **aşağıdakilerden hangisinin kararı ve onayı ile yapılır?**

A) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı

B) Maliye Bakanlığı - Cumhurbaşkanı

C) İçişleri Bakanlığı - Cumhurbaşkanı

D) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - Maliye Bakanlığı

34. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, memurlara aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini veremez?

A) Uyarma

B) Kınama

C) Aylıktan kesme

D) Devlet memurluğundan çıkarma

35. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakam, aşağıdaki hangi bayramda ilçede yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder?**

A) Cumhuriyet Bayramı
B) Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı
C) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
D) Zafer bayramı

36. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakam, atama yetkisi kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin süresine mahsup edilmek üzere ne kadar süre izin verebilir?**

A) Bir ay
B) 15 gün
C) 10 gün
D) 5 gün

37. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, ilçe idare kurulları kararları aleyhine aşağıdakilerden hangisine itiraz olunabilir?**

A) Valiliğe
B) İl İdare Kurulu'na
C) Danıştay'a
D) İçişleri Bakanlığına

38.

I. Coğrafya durumuna
II. İktisadi şartlara
III. Kamu hizmetlerinin gereklerine
IV. Gelişmişlik düzeyine

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, iller yukarıdakilerden hangilerine göre bölünmüştür?

A) II ve III
B) I ve III
C) II, III ve IV
D) I, II ve III

39. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre vali, lüzum gördüğü zamanlarda idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenleştirilmesi, teşkilatın ahenkli çalışması için gereken tedbirlerin alınmasını görüşmek ve kararlaştırmak amacıyla idare şube başkanlarını heyet hâlinde yılda kaç defadan az olmamak üzere toplar?**

A) Dört
B) Üç
C) İki
D) Bir

40.

I. Aylıktan kesme
II. Uyarma
III. Kınama

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra yukarıdaki cezalardan hangilerini veriri?

A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

41. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, vali yardımcılığına atanacak kaymakamlarda aranan özellik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bir yılını zorunlu hizmet olmak üzere üç yıl kaymakam olarak görev yapmak
B) İki yılını zorunlu hizmet olmak üzere altı yıl kaymakam olarak görev yapmak
C) İki yılını zorunlu hizmet olmak üzere dört yıl kaymakam olarak görev yapmak
D) Bir yılını zorunlu hizmet olmak üzere beş yıl kaymakam olarak görev yapmak

42. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, aşağıdakilerden hangisinin birinci sicil amiridir?**

A) İlçe millî eğitim müdürünün
B) İlköğretim müfettişleri başkanının
C) Mal müdürünün
D) Genel ve özel kolluk âmirlerinin

43. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valilerin teftiş ve denetleme yetkilerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?**

A) Re'sen verdiği cezalar kesindir.

B) Emrindeki memurların görev yerlerini değiştirebilir.

C) Adalet memurlarının en üst amiridir.

D) Emrindeki memurların savunmasını alarak maaş kesim cezası verebilir.

44.

I. Halkın askerlik muameleleri dışındaki müracaat ve şikâyetlerini kabul eder.

II. Kaymakamlarca resen verilen cezalar kesindir.

III. Verilen cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamların hukuki durumları, görev ve yetkileri ile ilgili yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I, II ve III

D) I, II, III ve IV

45. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, il memurlarının tayin usulüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Valiler, İçişleri Bakanlığının inhası, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile tâyin olunurlar.

B) Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından vali olarak atanacaklarda; birinci sınıfa yükselmiş ve birinci sınıfa yükseldikten sonra birinci sınıfa yükselme niteliğini kaybetmemiş olma şartı aranır.

C) Valiler, lüzumunda tâyinlerindeki usule göre kadro aylığı ile merkez emrine alınarak Bakanlar Kurulunun Kararı ile belirlenecek işlerde görevlendirilebilirler.

D) Vali muavinleriyle hukuk işleri müdürleri, il idare şube başkanları ve bulunan yerlerde il ve bölge muhakemat müdürleri ve Hazine avukatları valilerin mütalâası alınarak Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerin teşkilât kanunlarındaki hükümlere göre tâyin edilirler.

46. **5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre, valiler, gereken hallerde il mensuplarına aşağıdaki ödüllerden hangisini verir?**

A) Onur belgesi

B) Aylıkla ödül

C) Teşekkür

D) Takdirname

47. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakamların tayin usulü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) İçişleri Bakanlığının intihabı, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki

B) İçişleri Bakanın tasvibi, müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdiki

C) İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı, müşterek karar

D) İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı ve Bakanın tasvibi, müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdiki

48. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden aşağıdakilerden hangisi sorumludur?**

A) Vali muavini

B) Özel kalem

C) İl idare şube başkanı

D) İl genel meclisi başkanı

49. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, kaymakam, aşağıdakilerden hangisinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir?**

A) Vali

B) İçişleri Bakanlığı

C) Garnizon komutanlığı

D) Vali muavini

50. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, "İl İdaresi" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

B) İllerde genel idare teşkilâtı il, ilçe ve köy bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

C) Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

D) İllerde, valilerin tâyin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılığını ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliğini yapmak üzere vali muavinleri bulunur.

51.

I. Defterdar

II. Kaymakam

III. Belediye baskanı

IV. Hukuk isleri muduru

5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangileri il idare kurulunun üyelerindendir?

A) I ve III

B) I, II ve III

C) III ve IV

D) I ve IV

52.

I. İdari

II. İstişare

III. Kazai

5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre İdare kurulları, yukarıdaki karar türlerinden hangilerini alır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

1. B 2. D 3. B 4. D 5. D 6. A 7. C 8. A 9. A 10. A 11. A 12. D 13. A 14. A 15. A 16. D 17. A 18. D
19. A 20. D 21. C 22. B 23. D 24. A 25. B 26. D 27. A 28. A 29. B 30. B 31. A 32. C 33. C 34. D 35. A 36. A
37. B 38. D 39. A 40. B 41. B 42. D 43. C 44. A 45. C 46. D 47. D 48. A 49. A 50. B 51. D 52. D

ÇÖZÜMLER

1. İl idare kurulu, valinin başkanlığı altında hukuk işleri müdürü, defterdar, milli egitim, bayındırlık, sağlık ve sosyal yardım, tarım ve veterner müdürlerinden teşekkül eder. **(Madde 57)**

   Cevap B

2. Valiler, İçişleri Bakanlığının inhası, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile tâyin olunurlar. Vali tâyininde 3656 sayılı kanun hükümleri cari değildir. **(Madde 6)**

   Cevap D

3. Vali muavini, en az altı yıl kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir. **(Madde 5)**

   Cevap B

4. Hâkimler Kanunu ile İcra ve İflâs kanununda yazılı yargıç, Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları, askerî birlikler, askerî fabrika ve müesseseler, askerlik daire ve şubeleri bu madde hükmünden müstesnadır. **(Madde 4)**

   Cevap D

5. Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer. **(Madde 13)**

   Cevap D

6. Vali, (Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri daireler hariç) Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerin ile teşkilatında çalışan bütün memur ve müstahdemlerinin en büyük amiridir.

   Bu sıfatla :

   A. Memur ve müstahdemlerin çalışmalarına nezaret eder.

   B. Teşkilatın işlemesini denetler.

   C. Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve **beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular.** Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir. **(Madde 13)**

   Cevap A

7. Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (8 güne kadar) ve tayini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin, süresine mahsup edilmek üzere bir aya kadar izin verebilir. **(Madde 31)**

   Cevap C

8. Bakanlar, valiler hakkında Bakanlar Kuruluna taltif ve tecziye teklifinde bulunabilirler. **(Madde 9)**

   Cevap A

9. Valiler, ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirler görüşülmek üzere kaymakamları **yılda bir defa toplantıya** çağırır. **(Madde 25)**

   Cevap A

10. Köy ve kasabaların aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması, köy adlarının değiştirilmesi, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi **İçişleri Bakanlığının tasvibiyle yapılır.**

    Cevap A

11. Kaymakamlar, İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı ve Bakanın tasvibi üzerine müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdikiyle tayin olunur. **(Madde 29)**

    Cevap A

12. İlçe idare kurulu, kaymakamın başkanlığı altında tahrirat kâtibi, malmüdürü, hükümet hekimi, millî eğitim memuruyla tarım memuru ve veterinerden teşekkül eder. **(Madde 58)**

    Cevap D

13. İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. **(Madde 3)**

    Yetki genişliği: Merkezdeki kuruluşların, merkezden uzakta bulunan bir örgüte, belli işlevleri yerine getirmelerine yetecek bir ya da daha çok yetkiyi, kendi adlarına kullanmak üzere devretmesidir.

    Cevap A

14. Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilânını ve uygulanmasını sağlamak ve Bakanlıkların talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir. Bu işlerin gerçekleştirilmesi için gereken bütün tedbirleri almıya yetkilidir. **(Madde 9/C)**

    Kaymakam, kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilânını, uygulanmasını sağlar **(Madde 31/A)**

    Cevap A

15. İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. **(Madde 3)** İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Valiler, ilin genel idaresinden her Bakana karşı ayrı ayrı sorumludur.Bakanlar, Bakanlıklarına ait işleri için valilere re'sen emir ve talimat verirler Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre illerde lüzumu kadar teşkilât bulunur. Bu teşkilâtın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır. Bunların emri altında çalışanlar ilin ikinci derecede memurlarıdır. Bu teşkilât valinin emri altındadır.İl genel idaresinin başı olması nedeniyle, yetki genişliği Vali'nin yetiksini genişletir.

Cevap A

16. İl idare şube başkanları ve il idare kurulu 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nda yer alır. Vali hem 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nda hem de 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yer almaktadır

İl özel idaresinin organları:

- İl genel meclisi
- İl daimi encümeni
- Vali

Cevap D

17. Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakatiyle, diğer memur ve müstahdemleri re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir. **(Madde 31)**

Cevap A

18. İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi,adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması kanun ile yapılır.

Cevap D

19. Vali, ilde Devletin ve Hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her Bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır.

Cevap A

20. İdare kurulları, idari, istişare ve kazai olmak üzere türlü karar alırlar. **(Madde 60)**

Cevap D

21. Vali, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askerî teşkilât dışında kalan bütün Devlet daire, müessese ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye köy idareleriyle bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler, teftiş eder.

Cevap C

22. Valiler, Halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini kabul ederler.

Cevap B

23. Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararları ve bunlara dayanılarak valiler tarafından verilecek talimat ve emirler ilçe idare, şube başkanlarına kaymakamlar yolu ile tebliğ olunur;

Cevap D

24. Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakatiyle, diğer memur ve müstahdemlere re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir.

Cevap A

25. İlçe idare kurulları kararları aleyhine il idare kurullarına, il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlara lehine Danıştayda ilgililer tarafından Danıştay Kanununa göre itiraz olunabilir.

Cevap B

26. A,B ve C seçeneklerinde verilenler doğrudur.

D seçeneğinin doğrusu aşağıda verilmiştir;

Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir.

Cevap D

27. Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre illerde lüzumu kadar teşkilât bulunur. Bu teşkilâtın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır.

Cevap A

28. Kaymakamlar, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen daire ve müesseseler dışında kalan bütün Devlet daire ve müessese ve işletmelerini ve özel işyerlerini, özel idare, belediye ve köy idareleriyle bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler ve teftiş ederler. Bu teftiş ve denetlemeyi bizzat veya idare şube başkanları veya validen talep edeceği Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlük müfettişleri vasıtasıyla ortaokul veya bu dereceli öğretim müesseselerini de bizzat veya ilgili müfettişleri marifetiyle denetler; (Madde 4- Hâkimler Kanunu ile İcra ve İflâs kanununda yazılı yargıç, Cumhuriyet savcısı ve yargıç sınıfında bulunanlarla bu kanunlarda yazılı adalet memurları, askerî birlikler, askerî fabrika ve müesseseler, askerlik daire ve şubeleri bu madde hükmünden müstesnadır.)

Cevap A

29. İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi,adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması **kanun ile yapılır.**

Cevap B

30. Vali, (Dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adlî ve askerî daireler hariç) Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler ile teşkilâtında çalışan bütün memur ve müstahdemlerinin en büyük âmiridir. Bu sıfatla:

A. Memur ve müstahdemlerin çalışmalarına nezaret eder.

B. Teşkilâtın işlemesini denetler.

Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra **uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular.**

Cevap B

31. Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan **sonra uyarma, kınama cezaları verir** ve uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir.

Cevap A

32. İlçe idare kurulu, kaymakamın başkanlığı altında

- tahrirat kâtibi,
- malmüdürü,
- Hükümet hekimi,
- millî eğitim memuruyla
- tarım memuru ve veterinerden

teşekkül eder.

Cevap C

33. Bucak kurulması, kaldırılması, merkezinin belirtilmesi, il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi bir köyün veya kasabanın veya bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması, mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi İçişleri Bakanlığının kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile yapılır.

Cevap C

34. Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra **uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular.** Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir.

Cevap D

35. Kaymakam, Cumhuriyet Bayramında ilçede yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.

Cevap A

36. Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (8 güne kadar) ve tâyini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin süresine mahsup edilmek üzere bir aya kadar izin verebilir.

Cevap A

37. İlçe idare kurulları kararları aleyhine il idare kurullarına, il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlara lehine Danıştayda ilgililer tarafından Danıştay Kanununa göre itiraz olunabilir.

Cevap B

38. Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

Cevap D

39. Vali, yılda dört defadan az olmamak üzere lüzum gördüğü zamanlarda idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenleştirilmesi, teşkilâtın ahenkli çalışması için gereken tedbirlerin alınmasını görüşmek ve kararlaştırmak amacıyla idare şube başkanlarını heyet halinde toplar

Cevap A

40. Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama cezaları verir ve uygular.

Cevap B

41. Vali muavini, en az altı yıl kaymakamlıkta bulunmuş ve bu hizmetin iki yılını doğuda geçirmiş olanlardan tayin edilir.

Cevap B

42. Valiler, vali muavini ile kaymakamların, il idare şube başkanlarının ve il ve bölge muhakemat müdürlüklerinin, genel ve özel kolluk âmirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil âmiridirler.

Cevap D

43.

- Vali, (adlî ve askerî daireler hariç) Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler ile teşkilâtında çalışan bütün memur ve müstahdemlerinin en büyük âmiridir.
- Valilerce re'sen verilen cezalar, kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer. Valiler, denetlemeleri sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördükleri bütün memur ve müstahdemlere sorumluluğu altında işten el çektirebilirler ve hizmetin aksamaması için gereken tedbirleri aldırırlar. Bu takdirde işi gerekçesiyle ait olduğu makama derhal bildirirler.
- Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular.

Cevap C

44. Valiler, Halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini kabul ederler.

Cevap A

45. Valiler, lüzumunda tâyinlerindeki usule göre kadro aylığı ile merkez emrine alınarak İçişleri Bakanının tensip edeceği işlerde görevlendirilebilirler.

Cevap C

46. Valiler, gereken hallerde il mensuplarına takdirname verirler.

Cevap D

47. Kaymakamlar, İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin intihabı ve Bakanın tasvibi üzerine müşterek karar ve Cumhurbaşkanının tasdikiyle tâyin olunur.

Cevap D

48. Valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden de vali muavini sorumludur

Cevap A

49. Kaymakam, valinin tasvibiyle ilçe genel ve özel kolluk kuvvetleri mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirebilir.

Cevap A

50. İllerde genel idare teşkilâtı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Cevap B

51. İl idare kurulu, valinin başkanlığı altında hukuk işleri müdürü, defterdar, milli egitim, bayındırlık, sağlık ve sosyal yardım, tarım ve veterner müdürlerinden teşekkül eder.

Cevap D

52. İdare kurulları, idari, istişare ve kazai olmak üzere türlü karar alırlar.

Cevap D

ÇIKMIŞ SORULAR

1.

I. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı

II. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı

III. Emniyet Hizmetleri Sınıfı

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamlığa yukarıdaki hizmet sınıflarından hangisinden/ hangilerinden olanlar vekâlet edebilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

2. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakamların** "devir ve teftiş" **görevleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Devir ve teftiş sonucunu bir raporla valiye bildirir.

B) Devir ve teftişe çıkacağı zaman valiyi haberdar eder.

C) Halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar.

D) Her yıl ilçenin bütün bucaklarıyla köylerinin tamamını teftiş etmek zorundadır.

3. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, ilin yönetim, ekonomi, sağlık ve sosyal yardım, kültür ve bayındırlık işleriyle ilgili hizmetlerin ahenkli olarak yürütülmesi için alınması gereken en uygun tedbirler görüşülmek üzere kaymakamları yılda kaç defa toplantıya çağırır?**

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört

4. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi** "ilçe idare kurulu" **teşekkülü içinde yer almaz?**

A) Tahrirat kâtibi

B) Hükûmet hekimi

C) Tarım memuru

D) İlçe emniyet müdürü

5. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlar aleyhine aşağıdakilerden hangisine ilgililer tarafından, ilgili kanuna göre itiraz olunabilir?**

A) Vali

B) Danıştay

C) Yargıtay

D) Bölge İdare Mahkemesi

6. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre mülki idare bölümlerinin kurulması ile ilgili olarak** "mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi" **aşağıdaki hangi yasal düzenleme ile yapılır?**

A) Kanun

B) Bakanlar Kurulu Kararı

C) İçişleri Bakanlığının Tasvibi

D) İçişleri Bakanlığının Kararı ve Cumhurbaşkanının Tasdiki

7. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre vali, lüzum gördüğü zamanlarda idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenleştirilmesi, teşkilatın ahenkli çalışması için gereken tedbirlerin alınmasını görüşmek ve kararlaştırmak amacıyla idare şube başkanlarını heyet hâlinde yılda kaç defadan az olmamak üzere toplar?**

A) İki B) Üç C) Dört D) Beş

8. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ilçe idare kurulunda yer almaz?**

A) İlçe Yazı İşleri Müdürü

B) İlçe Emniyet Müdürü

C) İlçe Millî Eğitim Müdürü

D) İlçe Sağlık Grup Başkanı

9. **5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valinin başkanlığında oluşturulan** "İl İdare Kurulu"**nda aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?**

A) İl Hukuk İşleri Müdürü

B) İl Millî Eğitim Müdürü

C) İl Emniyet Müdürü

D) Defterdar

10.

I. Uyarma

II. Kınama

III. 5 günlüğe kadar aylıktan kesme

IV. Kademe ilerlemesinin durdurulması

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre valiler, idaresi altındaki memurlara savunmasını aldıktan sonra yukarıdaki cezalardan hangilerini vererek uygular?

A) I, II ve III

B) I, III ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II, III ve IV

1. A 2. D 3. A 4. D 5. B 6. D 7. C 8. B 9. C 10. A

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ ALAN SINAVINDA ÇIKMIŞ SORULAR

1. "Denizcilik Biliminin iki temel ilkesi vardır: Engin denizlerde büyük mesafeleri ölçebilmek ve bulunduğunuz noktayı tespit edebilmek Müslümanların XV. Asırda ulaştığı bu iki temel, Avrupa'da ancak XX. Yüzyılın ilk yarısında mümkün olabildi. Yine Müslümanlar bu ölçümler sayesinde dünyanın enlem ve boylam derecelerini gösteren ilk haritalarını çizdiler. Bu iki ölçümü Müslümanlardan öğrenen Avrupalılar ise trigonometri bilgileri yeterli olmadığı için ekvatora paralel ölçümlerin nasıl yapıldığını bir türlü anlayamadılar.
(Fuat Sezgin)

Metinden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamayız?

A) Müslümanların müspet bilimler içinde en çok denizcilik bilimine önem verdiğine

B) Günümüz uygarlığının temelinde Müslüman ilim adamlarının önemli katkıları olduğuna

C) Trigonometriyi Avrupalıların Müslümanlardan çok sonra öğrendiğine

D) Yakın zamanlara kadar Denizcilik biliminde Müslümanların aşılamadığına

A

2. **Aşağıdaki Din Bilimlerinden hangisi,** "niteleme ve açıklama" **ile kalmayıp ayrıca** "hüküm verme" **özelliğiyle diğerlerinden ayrılır?**

A) Din Fenomenolojisi

B) Din Felsefesi

C) Din Sosyolojisi

D) Dinler Tarihi

B

3. **Gaye ve Nizam Delili'ne karşı Ateistlerin en önemli sığınakları olarak öne çıkardığı konu nedir?**

A) Kötülük problemi

B) Determinizm

C) İnsanlarda görülen ahlakî sapmalar

D) Agnostisizm (Bilinemezcilik)

A

4. **Allah'ın** "Çok seven ve çok sevilen" **anlamına gelen ismi nedir?**

A) el - Mu'îd
B) el -Vedûd
C) el - Veliyy
D) er - Ra'ûf

B

5. **Sözlük anlamıyla** "Gece yürütmek, gece yolculuğu" **anlamına gelen ve Kur'an'da 17. surenin ismi olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Neml
B) Yâsîn
C) İsrâ
D) Maide

A

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkçe yazılmış tefsirlerdendir?**

A) Hulâsatu'l - Beyân fî Tefsîri'l - Kur'an

B) Fî Zılâli'l - Kur'ân

C) Safvetü't - Tefâsîr

D) Tefsîru'l - Kur'ani'l - Azim

A

7. Kelamcılar kavramsal bir ayrımla Allah'ın iradesini teşrî'î irade ve tekvînî irade şeklinde ikiye ayırmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ayrıma göre teşrî'î iradenin özelliklerinden değildir?

A) Sadece iyiliğe taalluk etme (ilişme, yönelme)

B) Emir ve yasaklar koyma

C) İnsan fiillerinin nasıl olması gerektiğini belirleme

D) Kulların davranışlarını halketme

D

8.

I. Gazâlî

II. Fahreddin er-Râzî

III. Ebu Muîn en-Nesefî

Bu alimlerin her üçünün de öne çıktığı ilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tefsir
B) Kelam
C) Tasavvuf
D) Fıkıh

B

9. **Aşağıdaki önermelerden hangisi Eşarilerin düşüncesini yansıtır?**
   A) İnsan davranışlarının özünde "iyilik" ve "kötülük" yoktur.
   B) Allah bir şeyi "kötü" olması nedeniyle "haram" kılar.
   C) İyi ve kötü vahiy olmadan akılla da kavranabilir.
   D) İnsan vahiy olmadan da "iyi" olana uymakla yükümlüdür.

10. **Sekr halinin zıddı olup** "kulun yitirdiği hislerini tekrar kazanması" **olarak tanımlanan tasavvufî hal aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Sahv
   B) Setr
   C) Mekr
   D) Seha

11. **Hangi seçenekte yer alanların tümü hem hac hem de umrede bulunur?**
   A) İhram, tavaf, sa'y, traş olmak
   B) İhram, vakfe, sa'y, traş olmak
   C) İhram, vakfe, şeytan taşlamak, kurban kesmek
   D) İhram, sa'y, şeytan taşlamak, kurban kesmek

12. **Hanefî mezhebine göre tahrîmen mekruh hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**
   A) Harama yakın mekruh demektir.
   B) Ondan kaçınmak, onu terk etmek vaciptir.
   C) Bir şeyin kat'î olmayan bir delille yasak olmasını ifade eder.
   D) Yapılması günah olmamakla birlikte hoş karşılanmaz.

13. **Vitr namazı hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi Hanefî mezhebine göre <u>yanlıştır</u>?**
   A) Terk etmek helal değildir.
   B) Vaktinde kılınamadığı zaman kazası vaciptir.
   C) Hakkında Kur'an'dan delil olmamakla birlikte hadisler vardır.
   D) Sübûtu kat'îdir.

14. **Aşağıdakilerden hangisi cenaze namazının şartlarından <u>değildir</u>?**
   A) Cemaatle kılmak
   B) Cenaze namazı kılınacak ölünün Müslüman olması
   C) Cenazenin ğasledilmiş olması
   D) Diğer namazlarda da bulunan taharet, setr-i avret, istikbal-i kıble ve niyet

15. **Hem sübûtu hem de manaya delâleti kat'î delil ile bir konuda Hanefî Fıkhı'na göre hangi hükümlere ulaşılabilir?**
   A) Farz veya vacip
   B) Farz veya haram
   C) Tahrimen mekruh
   D) Vacip

16. **Aşağıdakilerden hangisi sünen denen hadis kitaplarında geçen konulardan <u>değildir</u>?**
   A) Meğâzî
   B) Menâsik
   C) Tefsir
   D) Müfredât

17. **Cibril hadisi'nde hakkında bilgi verilen kavramların doğru sıralaması hangi seçenekte verilmiştir?**
   A) İslam, ihsan, iman
   B) İman, İslam, ihsan
   C) İslam, iman, ihsan
   D) İhsan, iman, İslam

18. - 19. soruları aşağıdaki hadise göre yanıtlayınız.

Ebu Hureyre'nin Rasûlüllah'tan (s.a.v.) rivayetine göre Yüce Allah "İki ortaktan biri arkadaşına ihanet etmedikçe onların üçüncü ortağı benim. Biri diğerine ihanet edince ben hemen aralarından çıkarım." buyurmuştur.

18. Hadis hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisi doğrudur?

A) Mensûh hadislerdendir

B) Ahkâm hadislerindendir

C) İlahî hadislerdendir

D) Maktû hadislerdendir

19. Bu hadisten yola çıkarak aşağıdaki önermelerden hangisine varmak doğru değildir?

A) Doğrulukla iş yapanlara Allah yardım eder.

B) Ortağını aldatanlara Allah lütfundan vermez.

C) Allah aldatanı da aldatılanı da yüz üstü bırakır.

D) Allah insanların dayanışma içinde olmasını sever.

20. Hz. Peygamber (s.a.v.) İslam'a davetin Mekke döneminde maruz kaldığı şiddetli tepkilerden dolayı İslam'ı güven içinde yaşayıp tebliğ edebilme umuduyla Taif'e hangi yılda gitmiştir?

A) 618 B) 619 C) 620 D) 621

21. Taift'ten kovulması üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) Mekke'ye dönerken onu kim himayesine almıştır?

A) Ebu Talip

B) Mut'im b. Adiy

C) Hişam b. Amr

D) Es'ad b. Zürare

22. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Akabe mevkiinde Medinelileri İslam'a daveti ve onlardan biat alma sureciyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Peygamberimizin Akabe'de Medinelilerle ilk görüşmesi ve 6 Medineli'nin İslam'ı kabulü 620 yılında olmuştur.

B) I. Akabe biatında 12 Medineli Müslüman Peygamberimize biat etmiştir.

C) II. Akabe biatı 621 yılında olmuştur.

D) II. Akabe biatında Medineli Müslümanlar arasından onlara liderlik edecek 12 kişi seçilmiştir.

23. Aşağıdaki savaşlardan hangisi Kur'an'da el-Ahzâb Sûresinde ele alınan olaylardandır?

A) Bedir savaşı

B) Uhud savaşı

C) Hendek savaşı

D) Mekke'nin Fethi

24. II. Akabe biatı yapıldığında Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam'ı anlatmak ve Kur'an'ı öğretmek üzere hangi sahabiyi Medineli Müslümanlarla birlikte Medine'ye göndermiştir?

A) Mus'ab b.Umeyr

B) Hubeyb b. Adiyy

C) Zeyd b. Desine

D) Bilal-i Habeşî

25. Hangi seçenekte yer alan Peygamber isimleri tarihsel olarak doğru sıralanmıştır?

A) Hz. Nuh, Hz. Şuayb, Hz. Elyesa, Hz. Lut, Hz. Yahya

B) Hz. Elyesa, Hz. Şuayb, Hz. Nuh, Hz. Yahya Hz. Kut

C) Hz. Elyesa, Hz. Nuh, Hz. Şuayb, Hz. Lut, Hz. Yahya

D) Hz. Nuh, Hz. Lut, Hz. Şuayb, Hz. Elyesa, Hz. Yahya

26. Hoşgörü kavramı hakkında aşağıdakilerden hangisi ileri sürülemez?

A) Ahlâkî bir kavramdır.

B) Hukukî bir kavramdır.

C) İslam'da emredilen bir özelliktir.

D) Farklı dinlerin bir arada yaşayabilmesini sağlar.

B

27. Aşağıdakilerden hangisi Batı'da Dinler Tarihi ilminin gelişmesine etki eden bir durum sayılmaz?

A) XVIII. yy'dan itibaren sömürgecilik faaliyetlerinin ihtiyaç hissettirmesi

B) Kilisenin Hristiyan halkın farklı inançlara kapılmasından endişe etmesi

C) Coğrafi keşifler sonucu yeni ülkeler ve farklı dinlerle karşılaşılması

D) Misyonerlik çalışmalarının diğer din ve kültürleri tanımayı gerektirmesi

B

28. Kan ve organ naklinin Tanrı'ya isyan anlamına geldiğine inanan, askere gitme ve millî marş söylemeye karşı çıkan misyoner dinî hareket aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mooncular

B) Mormonlar

C) Babtistler

D) Yehova Şahitleri

D

29.

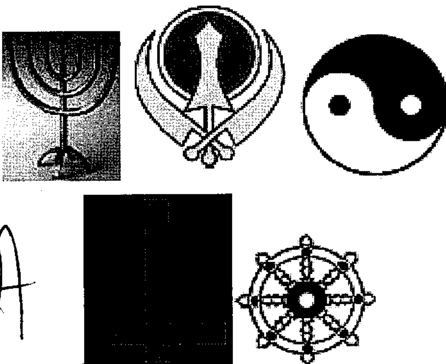

A

Bu semboller içinde aşağıdakilerden hangisinin sembolü bulunmamaktadır?

A) Şintoizm
B) Budizm
C) Satanizm
D) Taoizm

30. Aşağıdaki dinlerden hangisinde rahipler dilenir?

A) Bahaîlik
B) Konfüçyanizm
C) Sihizm
D) Budizm

D

31. Aşağıdakilerden hangisi Hristiyan Ortodoks Mezhebi ile Katolik Mezhebi arasındaki ayrılık noktalarından biri değildir?

A) Papanın yanılmazlık ve otoritesi

B) İlk yedi konsülde alınan kararlar

C) Hz. Meryem, Hz. İsa ve Azizlerin kutsal tasvirleri

D) Rahiplerin evlenebilmesi

B

32. Aşağıdakilerden hangisi, Yahudilik tarihinde II. Mabet Döneminin 70 yılında sona ermesiyle gelişen durumlardan değildir?

A) Hac ve kurban gibi bazı dinî kuralların askıya alınması

B) Mesih inancının güçlenmesi

C) Yahudilerin çok farklı din ve kültürlerle karşılaşması

D) Dünyadaki tüm Yahudilerin birlik olması

D

33. Aşağıdakilerden hangisi Yahudilere göre bir peygamber değildir?

A) Hz. İbrahim
B) Hz. Musa
C) Hz. Davud
D) Hz. Yakub

34. Sözlükte yol, vasıta, vesile gibi anlamlara gelir. Terim olarak şer'î hükmün varlığına işaret yapılan şeydir.

- Onun bulunması hükmün de sabit olmasını gerektirir. Örneğin nisap miktarı mala sahip olma zekâtın farziyetini gerektirir.

Yukarıda anlatılan kavram hangisidir?

A) Sebep B) Şart
C) Delalet D) Hikmet

35. **Haram ile tahrimen mekruhun ortak özelliği nedir?**

A) Mütevatir olmayan sünnet ile sabit bir yasaklık hükmü olma
B) Yapılması günah olma ve ahirette cezası bulunma
C) İnkârının küfrü gerektirmemesi
D) Ayet ve mütevatir sünnet ile kesin olarak yasaklanma

36. **Aşağıdakilerden hangisi bir icma örneği değildir?**

A) Domuzun etine kıyasla iç yağının yenmesinin de haram oluşu
B) Müslüman bir kadının gayri müslim bir erkekle evlenemeyeceği
C) Sünnetin dinin temel kaynaklarından biri olması
D) Maslahat-ı Mürsele ve istihsanın fıkhî bir delil olması

37. **Aşağıdakilerden hangisi Sedd-i Zerai ilkesine örnek gösterilemez?**

A) Uyuşturucu imalinde kullanılan bitki ve tohumların üretiminin yasaklanması
B) Kamu görevlilerinin kendilerine ihtiyaç duyanlardan hediye kabul etmelerinin hoş karşılanmaması
C) Anarşi dönemlerinde, terörü besleme endişesiyle silah satışının yasaklanması
D) Kamuya zararı önlemek için ferdin zarar görmesinin tercih edilmesi

38. **İmam Malik hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Medine'de doğmuş; orada yaşamış ve vefat etmiştir.
B) Maslahat-ı Mürseleyi (halkın ihtiyaçlarını) gözeterek hüküm vermeye karşı çıkmıştır.
C) Fıkhın kaynakları arasında Medine halkının uygulamalarına (amel-i ehl-i Medine) yer vermiştir.
D) Meşhur eseri el-Muvatta'dır.

39. **İhramlı bir kimseye aşağıdakilerden hangisi yasaktır?**

A) Kan aldırmak
B) İhram örtülerini değiştirmek
C) Güzel koku sürünmek
D) İğne yaptırmak

40. **Umre niyetiyle ihrama giren bir kimsenin, umreyi tamamladıktan sonra ihramdan çıkıp, yeniden ihrama girerek yaptığı hacca ne denir?**

A) Nafile hac B) Kıran haccı
C) İfrad haccı D) Temettu haccı

41. **İki yüz elli koyunu olan bir kişi zekât olarak kaç koyun vermelidir?**

A) 2 B) 3 C) 5 D) 6

42. **Aşağıdakilerden hangisi namazın vaciplerindendir?**

A) Son oturuşta Tahiyyat duasını okuyacak kadar beklemek
B) İki secdeyi arka arkaya yapmak
C) Başlama tekbirinden sonra (Fatihayı okuyacak kadar) ayakta durmak
D) Farz namazın 3. ve 4. rekatlarında Fatiha okumak

43. **Aşağıdakilerden hangisi Bedir Savaşı'nda Müslümanlara karşı savaşan Mekkelilerin ordusunda yer almıştır?**

A) Ebu Süfyan
B) Mut'im b. Adiy
C) Ebu Leheb
D) Süheyl b. Amr

D

44. **II. Akabe biatı hangi yılda olmuştur?**

A) 622
B) 621
C) 620
D) 619

A

45. **Bedir Savaşı Kur'an'da hangi surelerde konu edilmiştir?**

A) Bakara - Fetih
B) Bakara - Mü'minûn
C) Âl-i İmrân - Enfâl
D) Âl-i İmrân – Berâe

46. **Hz. Muhammed Hudeybiye Antlaşması'ndan önce Mekkelilere elçi olarak kimi göndermiştir?**

A) Hz. Ali
B) Hz. Osman
C) Dihyetü'l-Kelbi
D) Abdullah b. Zeyd

47. Adal ve Kâre kabilelerinden gelen bir heyet, Peygamberimizden kendilerine İslâm'ı öğretecek kimseler istemiştir. Ancak Peygamberimizin kendileriyle gönderdiği on sahabiyi Lihyanoğullarından yüz kişilik silahlı bir birliğe teslim etmişlerdir.

Yukarıda özetlenen olayın adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bi'r-i Maune Faciası
B) Recî' Faciası
C) Zâtü's-Selâsil
D) Müreysi Gazvesi

48. Ve (seferden) geri bırakılan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). Yeryüzü genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkmıştı... Sonra (eski hâllerine) dönmeleri için Allah onların tövbesini kabul etti." (Tevbe suresi,118)

Aşağıdakilerden hangisi ayette geçen üç sahabiden biri değildir?

A) Hâtıb b. Ebî Beltaa
B) Mürâre b. Rebi'
C) Hilal b. Umeyye
D) Ka'b b. Mâlik

A

49. **Allah'ın "Bütün canlıların gıdasını veren" anlamına gelen ismi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) el-Mu'îd
B) el-Muksit
C) el-Mukît
D) el-Muğnî

C

50. **Aşağıdakilerden hangisi, on kıraat imamından biri değildir?**

A) Abdullah ibn Âmir
B) Abdurrahman b. el Hâris
C) Ali b. Hamza el-Kisâî
D) Ebu Cafer Mahzûmî

51. **Tecvid ilmine göre "dâbbe" örneğindeki gibi med harflerinden sonra sâkin veya şeddeli bir harf geldiğinde yapılan medde ne denir?**

A) Medd-i Lâzım
B) Medd-i Lîn
C) Medd-i Ârız
D) Medd-i Munfasıl

52. **Ravilerinden biri tarafından isnad veya metnine aslından olmayan bazı sözler eklenmiş hadise ne denir?**

A) Garip hadis
B) Munkati hadis
C) Müdrec hadis
D) Muharref hadis

C

53. **Ahkâm hadislerini fıkıh bablarına göre toplayan hadis kitaplarına ne ad verilir?**

A) Câmi
B) Sünen
C) Musannef
D) Müsned

54. Güvenilir bir ravinin, cemaatin rivayetine muhalif olarak rivayet ettiği ve bu rivayeti ile tek kaldığı hadistir.
Bu tanım hangi hadis ıstılahına aittir?

A) Münker
B) Mu'allel
C) Şâz
D) Mudrec

55.

I. 19. asırda, İran'da Mirza Gulam Muhammed tarafından kurulmuştur.

II. Hurufilik ve 19 rakamı kutsallaştırılmıştır.

III. Onlara göre; Hz. Muhammed, resullerin değil, nebilerin sonuncusudur; çünkü Allah'ın "mürsilik" sıfatı son bulmaz.

Bu bilgiler aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Kadiyanîlik
B) Dürzîlik
C) Vahhabîlik
D) Bahaîlik

56. **Aşağıdakilerden hangisi Şîa'nın kollarından biri değildir?**

A) İmamiyye
B) İsmâîliyye
C) İbâdiyye
D) Zeydiyye

57. **Kelam ilminde müteahhirîn dönemi aşağıdakiden hangisiyle başlar?**

A) Eş'arî
B) Gazzalî
C) Bakıllanî
D) Tahavî

58. **Tabsıratü'l-Edille ve Bahru'l-Kelam adlı eserlerin yazarı kimdir?**

A) Ebu'l-Berakât en-Nesefi
B) Ebu'l-Muîn en-Nesefi
C) Ömer en-Nesefi
D) Nureddin es-Sâbûni

59. **Aşağıda verilen konulardan hangisinde Mâturîdîler ve Eş'ariler arasında görüş ayrılığı yoktur?**

A) Husun ve Kubuh
B) Nübüvvet
C) Ru'yetullah
D) Teklif-i Mâlâ Yutak

60. **Aşağıdakilerden hangisi Eş'arî kelam âlimlerinden değildir?**

A) Hakim es-Semerkandî
B) Saduddin Taftazânî
C) Gazzalî
D) Şehristanî

61. **Aşağıdakilerden hangisi Mu'tezile mezhebinin 83. beş esasından (Usül-i Hamse) değildir?**

A) Tevhit
B) Adalet
C) İmamet
D) el-Va'd ve'l-Vaid

62.

I. Ben kemal fikrine sahibim.

II. Kâmil (yetkin) olmayan varlıkta kemal fikri kendiliğinden oluşamaz.

III. hâlde bendeki kemal fikri " Mutlak kemal"e sahip olan varlıktan gelmiştir. O da yüce Allah'tır.

Yukarıda Allah'ın varlığıyla ilgili delillerden hangisinin bir örneği verilmiştir?

A) Kozmolojik delil
B) Ontolojik delil
C) Dini tecrübe delili
D) Teleolojik delil

63. **Aşağıda dinler ve sembolleri eşleştirilmiştir. Bunlardan hangisi yanlıştır?**

A) Konfüçyanizm → 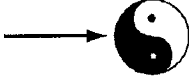

B) Budizm → 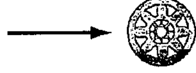

C) Yahudilik → 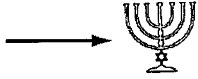

D) Hinduizm → 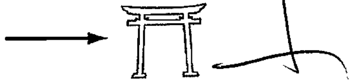

64.

I. Tanrı, âlem ve insan ilişkisini kendine özgü "kutsal gizli bilgi doktrini" ile açıklar.

II. Kutsal metinlerdeki kelimelerde gizli anlamlar araştırır.

III. Tanrı bilgisine bir anlık aydınlanma (sezgi) ile ulaşılabileceğini kabul eder.

Bu özellikler aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Gnostisizm
B) Agnostisizm
C) Antropomorfizm
D) Teizm

65. **Vahdet-i Vücud nazariyesine karşı çıkarak Vahdet-i Şuhûd'u savunan mutasavvıf kimdir?**

A) İmam-ı Şiblî
B) Haris el-Muhasibî
C) İmam-ı Rabbanî
D) İbni Arabî

66. "İslam'da Dini Düşüncenin Yeniden Oluşumu" **veya** "İslam'da Dini Tefekkürün Yeniden Teşekkülü" **şeklinde Türkçe'ye çevirilen kitabın yazarı olan Pakistanlı Müslüman düşünür kimdir?**

A) Muhammed İkbal
B) Fazlur Rahman
C) Ebu'l - Âlâ el-Mevdudî
D) Şah Veliyyullah Devlevi

67. **Aşağıdaki dinlerin hangisinde tek tanrı inancı vardır?**

A) Caynizm
B) Taoizm
C) Budizm
D) Konfüçyanizm

68. **XVI. yüzyılda Guru Nanak tarafından kurulan islam ve Hinduizm karışımı din hangisidir?**

A) Cayn izm
B) Sihizm
C) Şintoizm
D) Bahailik

69. **Yahudilerin kronolojik olarak yerleşim yerleri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Filistin, Mısır, Harran
B) Mısır, Filistin, Harran
C) Filistin, Harran, Mısır
D) Harran, Filistin, Mısır

70. **Asıl ismi Muhammed olup Avrupa'da kendisine Şark'ın Calinos'u da denilen, çiçek ve kızamık hastalıklarının ilk tetkikierini yapan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) ibn-i Sina
B) Ebu Bekir er-Razi
C) ibn-i Türk
D) Harezmi

71. **H.9/M.631 yılında Peygamber Efendimiz tarafından hac emirliğine kim görevlendiriidi?**

A) Hz. Ebu Bekir
B) Hz. Ömer
C) Hz. Osman
D) Hz. Ali

72. Mute Savaşına hazırlanan ordu hangi komutanın komutasında savaşa çıktı?

A) Halid b. Velid

B) Zeyd b. Harise

C) Abdullah b. Revaha

D) Cafer b. Ebi Talib

73. Hz. Muhammed (s.a.v) inanç, ibadet ve dini pratik hürriyeti ile mabed ve din adamlarına müdahale edilmeyeceğine dair güvence verdiği antlaşmayı kimlerle ne zaman imzalamıştır?

A) Medinelilerle Hicretin 1. yılında

B) Mekkelilerle Hicretin 7. yılında

C) Necran Halkıyla Hicretin 9. yılında

D) Taif Halkıyla Hicretin 9. yılında

74. Peygamberimiz Hamraülesed Gazvesini aşağıdaki savaşların hangisinden hemen sonra yapmıştır?

A) Bedir Savaşı

B) Uhud Savaşı

C) Hendek Savaşı

D) Hayber Savaşı

75. Aşağıdaki Mikat yerlerinden hangisi Şam tarafından gelen hacıların ihrama girdikleri yerdir?

A) ZÜ l-h u leyfe

B) Karnel-Menazil

C) Cuhfe

D) Yelemlem

76. "Gazvetü'l-Usre" aşağıdaki seferlerden hangisi için söylenmiştir?

A) Hayber Seferi

B) Mute Seferi

C) Tebük Seferi

D) Humeyn Seferi

77. Hz. Peygamber (s.a.v)'in "Senin Kur'an okumanı dinlerken Davud'un Mizmarı sana verilmiş sanırım" dediği sahabi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebu Musa el-Eş'ari

B) Ebu Huzeyfenin Kölesi Salim

C) Bilali Habeş

D) Abdullah ibni Ömer

78. Peygamber olacak kimselerde, peygamberlik gelmeden önce görülen olağanüstü hallere ne ad verilir?

A) İstidrac

B) İrhasat

C) Keramet

D) Mucize

79. Hz. Muhammed (s.a.v.) Mekke Döneminde Medineli Müslümanlara öğretmen olarak kimi gönderdi?

A) Hz. Ali

B) Hz. Ebu Bekir

C) Hz. Mus'ab

D) Hz. Talha

80. Regaib kandili aşağıdaki hicri aylardan hangisindedir?

A) Receb

B) Şaban

C) Ramazan

D) Şevval

81. Hz. Muhammed (s.a.v) 'in eşlerinden hangisi Hz. Ebu Bekir zamanında yazılan Kur'an Mushafını Hz. Ömer döneminden sonra evinde muhafaza etmiştir?

A) Hz. Safiyye

B) Hz. Aişe

C) Hz. Hafsa

D) Hz. Zeynep

82.

I. Ebu'l-Esved Dueli
II. Yahya b. Ya'mer
III. Nasır b. Asım
IV. Ziyad b. Ebih

Kur'anı Kerim'in harflerinin noktalanmasını ilk defa gerçekleştirenler hangi seçenekte birlikte verilmiştir?

A) I - IV
B) III - IV
C) I - II
D) II – III

83. **Ter'id, terkis, tartib, tahzin kelimeleri aşağıdakilerden hangisinin çeşitleridir?**

A) Şaz kıraatların
B) Kıraatta Lahin'in
C) Arap lehçelerinin
D) ihtilaf-ul Mesahifin

84. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen tabir yanlış tanımlanmıştır?**

A) Mesahif-i emsar: islam merkezlerine gönderilen mushaflar
B) Mushaf-ı Osman: Hz. Osman'a ait veya onun tarafından islam şehirlerine gönderilen mushaflar
C) Hatt-ı Hafız Osman: Hz. Osman'ın kendisi için istinsah ettirdiği mushaf
D) İmam Mushaf: imla'da esas alınacak Kur'an mushafı

85. **Kur'an'da hem Allah'ın isimlerinden biri olarak hem de islam'a inanan kimseyi ifade etmek için kullanılan aynı zamanda da bir sure adı olan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Nür
B) Mü'min
C) Furkan
D) Tegabun

86.

I. Muhammed - Fetih
II. Berae - Tevbe
III. Gafir - Mü'min
IV. Nün - Kamer
V. Muhammed - Kıtal

Verilenlerin hangilerinde aynı sureye ait iki isim birlikte yer almıştır?

A) II - III - V
B) I - IV - V
C) I - II - III
D) III - IV - V

87. **Aşağıdaki alimlerden hangisinin "Ahkamu'l Kur'an" adlı tefsiri yoktur?**

A) Ebu Bekir ibn Arabî
B) Ebu Bekir Ahmed el-Cessas
C) Muhammed Kurtubi
D) İbn Cerir et-Taberi

88. **Her birinin kendi üstündeki raviye, yani şeyhine mülaki olarak hadisi bizzat ondan işitmek veya almak suretiyle rivayette bulunduğu ravilerden oluşmuş isnada ne denir?**

A) Mevsul
B) Mevzu
C) M uallak
D) Munkatı

89. **Hz. Peygamber (s.a.v)'den rivayet edilen bütün hadisleri metin, sened, ravi durumu ve öteki teferruatıyla birlikte bilen ve hadis ilminde son mertebeye yükselmiş olan alimlere verilen isim hangisidir?**

A) Sika
B) Da'i
C) Hakim
D) Vahim

90. **İmam Ahmet b.Hanbel'e göre Cuma namazının dışında farz namazlarını cemaatle kılmanın hükmü nedir?**

A) Farz
B) Sünneti Müekked
C) Sünnet
D) Vacib

91. islam tarihinde şehit edilen ilk Müslüman kadın kimdir?

A) Hz. Sevde

B) Hz. Sümeyye

C) Hz. Şeyma

D) Hz. Esma

92. İmam Ebu Yusuf'a göre aşağıdakilerden hangisi tahrimen mekruhtur?

A) Bir mezara birden fazla kişinin gömülmesi

B) Kabirlerin üzerine gül ve reyhan konulması

C) Cenazenin sağ tarafına yatırılmaması

D) Kabirlerin üzerine oda veya kubbe yapılması

93. İslam hukukunda yer alan alış verişle ilgili kavramlardan "Tevliye"nin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Malı maliyet fiyatına satmak

B) Malı maliyetinden noksanına satmak

C) Mala masraflarını ilave ederek maliyetinden bir miktar fazlasına satmak

D) Malın maliyetini söylemeksizin az çok istenilen bir bedel karşılığında satmak

94. Aşağıdakilerden hangisi Kıyas-ın rukünlerinden biri değildir?

A) Asl

B) Cem

C) Hüküm

D) Ortak illet

95. Aşağıdakilerden hangisi Masalih-i Mürsele kavramının yerine kullanılır?

A) İstinbad

B) İstishab

C) İstihsan

D) İstıslah

96. "Evren var da yok da olabilecek iken var olmuştur. Onu varlık sahasına çıkaran tercihi yapan bir Yaratıcı mutlaka olmalıdır." **delili, Allah'ın varlığını ispat eden delillerden hangisidir?**

A) Ekmel Varlık

B) Hudüs

C) İmkân

D) Gaye ve Nizam

97. Aşağıdakilerden hangi seçenekte yer alan tüm isimler Maturidi alimlere aittir?

A) Pezdevi, Ömer en-Nesefi, Hakim-es-

B) Semerkandi

C) Taftazani, Ebü Muin en-Nesefi, ibn Kemal

D) Cürcani, Ebü Muin en-Nesefi, Bakıllani

E) Cürcani, Burhaneddin en-Nesefi, Pezdevi

98. Aşağıdaki görüşlerden hangisi Maturidi alimlerde görülmez?

A) "iyilik ve kötülük" davranışların özünde vardır.

B) Allah bir şeyi kötü olduğu için yasaklar.

C) ilahi vahiy kendisine ulaşmasa da (Fetret halinde) insan kötü davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür.

D) ilahi vahiy kendisine ulaşmasa da insan Allah'a iman etmekle yükümlüdür.

99. Kelam alimlerinin Kur'an'dan (Enbiya, 21/22) hareketle Allah'ın birliğini ispatlayan deliline ne ad verilir?

A) Burhan-ı temanu

B) Fıtrat Delili

C) In'ikas-ı Edille

D) ispat-ı Vacib

100. İnsanın tanrı ve matematik bilgisini doğuştan beraberinde getirdiğini söyleyen filozof kimdir?

A) John Locke

B) Descartes

C) David Hume

D) Aristo

101. Aşağıdakilerden hangisi Aşere-i Mübeşşere' den değildir?

A) Zübeyr b. el-Avvam

B) Abdurrahman b. Avf

C) Said b. Zeyd

D) Hassan b. Sabit

102.

I. Levvame

II. Radiye

III. Mutmeinne

IV. Mülhime

V. Mardıyye

Verilen nefsin dereceleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde düşükten yükseğe doğru sıralanmıştır?

A) I - III - IV - II – V

B) IV - I - II - V - III

C) I - IV - III - II – V

D) III - IV - I - II - V

103. Sufi için geçmiş ve gelecek düşüncesinden uzak bulunma hali aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

A) Nefy

B) Mahv

C) Vakt

D) Tefrid

104. Bir sufinin Allah'a hitaben "Senin ruhun benim ruhumla tıpkı taze miskle anberin birleştiği gibi karıştı. Eğer bir şey sana dokunursa bana dokunur; böylece sen bensin, ayrılık yok." **sözü aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?**

A) Şatahat

B) Sekr

C) Mekr

D) istidrac

105. Aşağıdaki kitaplardan hangisi "Hay ibn-i Yakzan" **isimli eserlerden esinlenerek yazılmamıştır?**

A) Robinson Crusoe

B) İlahi Komedya

C) Mantık'ut-Tayr

D) Vekayiname

106. Aşağıdakilerden hangisi Mürcie mezhebinin kollarından biri değildir?

A) Yunusiyye

B) Gassaniyye

C) Tumaniyye

D) Kerramiyye

107. Hangi dinin mensupları Tanrılarının çokluğu ile övünür?

A) Hristiyanlık   B) Taoizm

C) Caynizm   D) Şintoizm

108. Gaylan ed-Dımişki hangi mezhebin kurucusudur?

A) Cebriye   B) Cehmiyye

C) Mutezile   D) Kaderiye

109. Aşağıdakilerden hangisi Cehennemin adlarından birisi değildir?

A) Dâru'l-Huld
B) Hâviye
C) Lezâ
D) Sakar

110. Anlamı Allah'a ait, söz ve söz dizimi ise Hz. Peygamber'e ait olan ifadelere ne denir?

A) Âyet
B) Hadis
C) Hadis-i Kudsî
D) Kelâmullah

111. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in hayatı, söz ve davranışlarıyla savaşlarını konu alan eserlere ne ad verilir?

A) İslam Tarihi
B) Ğazavatnâme
C) Kütüb-i Sitte
D) Siyer ve Meğâzî

112. Hz. Muhammed (s.a.v.) doğduğu gece aşağıdaki olağanüstü olaylardan hangisi gerçekleşmemiştir?

A) Mecusilerin ateşinin sönmesi
B) Sâve gölünün kuruması
C) Semâve deresinin taşması
D) Firavunun sarayının yıkılması

113. Kur'andaki sıralaması itibariyle aşağıdaki surelerden hangisi ortalarda yer alır?

A) Şuara
B) Îsra
C) Mücadele
D) Yasin

114. Regaib kandili aşağıdaki hicrî aylardan hangisindedir?

A) Receb
B) Şaban
C) Ramazan
D) Şevvâl

115. Herhangi bir dinin inanç, ibadet ve gündelik yaşamla ilgili hükümlerini ve bilgilerini içeren kitaplara ne denir?

A) Kutsal Kitap
B) Mev'iza
C) Mahtûta
D) İlmihâl

116. Tevhîd-i Tedrîsât Kanunu hangi tarihte çıkmıştır?

A) 3 Mart 1924
B) 3 Mart 1925
C) 3 Mart 1926
D) 3 Mart 1927

117. Hangi dinde kutsal kitaplarının tamamını içeren metinlere Veda'lar denir?

A) Budizm
B) Taoizm
C) Maniheizm
D) Hinduizm

118. Aşağıdaki dinlerden hangisi Hinayana ve Mahayana adında iki mezhebe ayrılır?

A) Budizm
B) Konfüçyizm
C) Maniheizm
D) Hinduizm

119. Yahudilerin kronolojik olarak yerleşim yerleri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Filistin, Mısır, Harran

B) Mısır, Filistin, Harran

C) Filistin, Harran, Mısır

D) Harran, Filistin, Mısır

120. Aşağıdakilerden hangisi Hristiyanlık öncesi Yahudi mezheplerinden birisi değildir?

A) Peruşim
B) Karaim
C) Sadukim
D) İssiyim

121. Hristiyanların sahih kabul ettikleri dört İncil milattan sonra hangi yıllar arasında yazılmıştır?

A) 60 - 100
B) 100 - 120
C) 120 - 140
D) 140 - 180

122. Maskot, zincir, nazar boncuğu gibi şeylerde gizli bir güç olduğu ve bunların insana uğur getirdiği inancına ne denir?

A) Fetişizm
B) Natürizm
C) Paganizm
D) Totemizm

123. "Evren var da yok da olabilecek iken var olmuştur. Onu varlık sahasına çıkaran tercihi yapan bir Yaratıcı mutlaka olmalıdır." **delili, Allah'ın varlığını ispat eden delillerden hangisidir?**

A) Rüyâ
B) Hudûs
C) İmkân
D) Gaye ve Nizâm

124. Hz. Âdem (a.s)'e gönderilen suhuf kaç sayfadır?

A) 50 B) 30 C) 20 D) 10

125. Kur'anı Kerimdeki surelerin başında yer alan Besmele ile ilgili görüşlerden hangisi İmam Şafiî'ye aittir?

A) Her sûrenin başından bir ayet değildir.

B) Her sûrenin başından bir ayettir.

C) Müstakil bir ayettir, sûrenin cüz'ü değildir.

D) Fatihanın başından bir ayettir, başka sûrelerden değildir.

126. Peygamberimizin Yahudi asıllı olan eşinin adı nedir?

A) Hz. Mariyye
B) Hz. Ümmü Seleme
C) Hz. Safiyye
D) Hz. Hafsa

127. Peygamber Efendimizin süt annesi Halime hangi kabileye mensuptur?

A) Benî Seleme
B) Benî Sa'd
C) Benî Esed
D) Benî Zürâre

128. Aşağıdakilerden hangisi Cahiliye döneminde şiir yarışmalarının düzenlendiği panayırlardan birisi değildir?

A) Zülmecâz
B) Zülmicenne
C) Ukâz
D) Mirbed

129. Kur'an'ı Kerimde sûreler kemiyetlerine göre de tasnif edilmişlerdir. Buna göre "Tevbe, Nahl, Hûd, Yusuf, Kehif, İsra, Enbiya, Tâhâ, Müminun, Şuara, Saffât" **sûreleri aşağıdakilerden hangisi ile isimlendirilir?**

A) Tıval
B) Miûn
C) Mesâni
D) Mufassal

130. Müşriklerin hicret öncesi Peygamberimiz (s.a.v.)'i öldürme kararı aldıkları yerin adı nedir?

A) Akabe
B) Taif
C) Dûmetu'l-Cendel
D) Dâru'n-Nedve

131. "Bütün insanlar beni red ve inkar ederken, o bana iman etti. İnsanlar beni yalanlarken, o beni tasdik etti ve insanlar beni iktisadî sıkıntıya boğarken, o malını mülkünü benim için seferber etti." **ifadesini Peygamberimiz (s.a.v.) kim için kullanmıştır?**

A) Hz. Aişe
B) Hz. Ebubekir
C) Hz. Hatice
D) Hz. Ali

132. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Ali'nin lakaplarından birisi değildir?

A) Şâh-ı Merdân
B) Allah'ın Aslanı
C) Allah'ın Askeri
D) İlim Şehrinin Kapısı

133. Mekke'nin fethinden sonra Hz. Muhammed (s.a.v.) komşu ülkelere İslâm'a dâvet mektupları göndermişti. Hangi ülkenin hükümdârı Hz. Muhammed (s.a.v.)'in mektubunu yırtıp saygısız davrandı?

A) İran Kisrâsı
B) Habeş Necâşîsi
C) Mısır Mukavkısı
D) Rum Kayseri

134. Hz. Muhammed (s.a.v.) Medîneli Müslümanlara öğretmen olarak kimi gönderdi?

A) Hz. Ali B)
B) Hz. Ebûbekir
C) Hz. Mus'ab
D) Hz. Talha

135. Hanbelî mezhebine göre bayram namazının hükmü nedir?

A) Vâcib
B) Farz-ı Kifâye
C) Sünnet
D) Farz-ı Ayn

136. Koyun ve keçi cinsi hayvanlardan 40-120 arası kaç adet zekat verilir?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

137. Umresiz yapılan hacca ne ad verilir?

A) Hacc-ı Kırân
B) Hacc-ı Temettu
C) Hacc-ı İfrâd
D) Hacc-ı Asğar

138. "Kainattaki her şey Tanrı'dır." görüşü hangi felsefî düşünceyle özdeştir?

A) Deizm
B) Teizm
C) Panteizm
D) Ateizm

139. İnsanın tanrı ve matematik bilgisini doğuştan beraberinde getirdiğini söyleyen filozof kimdir?

A) John Locke
B) Descartes
C) Sokrates
D) Aristo

140. Aşağıdakilerden hangisi Mülhid kelimesinin anlamını ifade eder?

A) Materyalist
B) Politeist
C) Ateist
D) Müşrik

141. Din eğitimi, insanın karmaşık ve değişkenliklere açık ruhsal yapısını ele alırken, hangi bilim dalından faydalanmaktadır?

A) Antropoloji
B) Sosyoloji
C) Pedagoji
D) Psikoloji

142. Hangi laik ülkenin senato ve meclislerindeki toplantılara her gün chaplain denen din adamlarının yaptığı dualarla başlanır?

A) Fransa
B) A.B.D.
C) İngiltere
D) Almanya

143. 1982 Anayasasının hangi maddeleri din ve ahlâk eğitimini zorunlu kılmıştır?

A) 7, 10
B) 10, 24
C) 10,25
D) 11,26

144. Aşağıdaki yöntemlerden hangisi din öğretiminde kullanılacak genel öğretim yöntemlerinden birisi <u>değildir</u>?

A) Anlatım Yöntemi
B) Gösteri Yöntemi
C) İletişimsel Yöntem
D) Gözlem Yöntemi

145. "el-va'd ve'l-vaid" **ilkesini 5 esastan biri kabul eden mezhep aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mutezile
B) Cebriye
C) Maturidiye
D) Eşariyye

146. Aşağıdaki alimlerden hangisi diğerlerinden daha önce yaşamıştır?

A) Buharî
B) Ahmed b.Henbel
C) Ebu Hanife
D) Ebu Bekir ibn Arabi

147. Aşağıdaki Mütevatir kıraat imamları ve yetiştikleri şehirlerin eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

A) İbni Kesîr - Medine
B) Nafiî - Mekke
C) İbni Âmir - Şam
D) Ebu Amr - Kufe

148. Aşağıdakilerden hangisi yalancı peygamberlerden biri değildir?

A) Müseylimetül-Kezzab
B) Es ved-ül Ansi
C) Secah binti Hâris
D) İbni Mukle

149. Aşağıdakilerden hangisi subûtu kat'î, delâleti zannî türde bir delil teşkil eder?

A) Tüm sehih hadisler

B) Tevil ve tefsire açık ayetler

C) Farklı manalara gelebilen ahad hadisler

D) Anlamı açıkça anlaşılan mütevatir hadisler

150. Bir Peygamberin peygamber olmadan önce gösterdiği harikulade olaylara ne ad verilir?

A) İrhâsât

B) Mucize

C) Hızlan

D) İstidrâc

YANIT ANAHTARI

1	A	36	D	71	A	106	D	141	D
2	B	37	D	72	B	107	D	142	B
3	A	38	B	73	C	108	D	143	B
4	B	39	C	74	B	109	A	144	C
5	C	40	D	75	C	110	C	145	A
6	A	41	B	76	C	111	D	146	C
7	D	42	B	77	A	112	D	147	C
8	B	43	D	78	B	113	C	148	D
9	A	44	A	79	C	114	A	149	B
10	A	45	C	80	A	115	D	150	A
11	A	46	B	81	C	116	A		
12	D	47	B	82	D	117	D		
13	D	48	A	83	B	118	A		
14	A	49	C	84	C	119	D		
15	B	50	B	85	B	120	B		
16	D	51	A	86	A	121	A		
17	C	52	C	87	D	122	A		
18	C	53	B	88	A	123	C		
19	C	54	C	89	C	124	D		
20	C	55	D	90	D	125	B		
21	B	56	C	91	B	126	C		
22	C	57	B	92	D	127	B		
23	C	58	B	93	A	128	D		
24	A	59	C	94	B	129	B		
25	D	60	A	95	D	130	D		
26	B	61	C	96	C	131	C		
27	B	62	B	97	A	132	C		
28	D	63	D	98	C	133	A		
29	A	64	A	99	A	134	C		
30	D	65	C	100	B	135	B		
31	B	66	A	101	D	136	A		
32	D	67	D	102	C	137	C		
33	C	68	B	103	C	138	C		
34	A	69	D	104	A	139	B		
35	B	70	B	105	D	140	C		

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

1.

I. İnsan haklarına saygılı olması

II. Atatürk milliyetçiliğine bağlı olması

III. Demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olması

Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde birlikte verilmiştir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. **Anayasa'da yer alan hüküm dikkate alındığında, Diyanet İşleri Başkanlığı ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?**

A) Genel idare içinde yer alan bir kurumdur.
B) Özerk bir kurumdur.
C) Bütün siyasi görüş ve düşünüşlerin dışındadır.
D) Milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinir.

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

3.

I. Memurlar

II. Sözleşmeli Personel

III. Geçici Personel

IV. İşçiler

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, kamu hizmetleri yukarıdakilerden hangileri eliyle yürütülür?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, II, III ve IV

4. **Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre illerde kim tarafından tespit olunur?**

A) Belediye Başkanı
B) İl Genel Meclisi
C) Vali
D) İl İdare Kurulu

4483 SAYILI MEMURLAR ve DİĞER KAMU GÖR. YAR. HK. KANUN

5. **Aşağıdakilerden hangisi, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için 4483 sayılı Kanun'da belirlenen şartlardan biri değildir?**

A) İhbar veya şikâyet dilekçesinde, dilekçe sahibinin doğru adı, soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresi bulunmalıdır.
B) İhbar ve şikâyetler, soyut ve genel nitelikte olmamalıdır.
C) İddialar, ciddî bulgu ve belgelere dayanmalıdır.
D) İhbar ve şikâyetler, elektronik ortamda yapılmalıdır.

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

6. İdari soruşturmaya ilişkin bilgi ve belgelerin açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde birtakım çekinceler sayılarak bu bilgi ve belgelerin Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı dışında olduğu belirtilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu çekincelerden değildir?

A) Özel hayata açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak bir durumun oluşması
B) Kurumsal iş yükünün artacak olması
C) Soruşturmanın güvenliğinin tehlikeye düşecek olması
D) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olması

3071 SAYILI DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN

7. **Bir kamu kurumuna yanlışlıkla gönderilen dilekçe hakkında 3071 sayılı Kanun gereği nasıl bir işlem yapılır?**

A) Yetkili idari makama gönderilir ve dilekçe sahibine bilgi verilir.
B) Resmi yazı ile sahibine iade edilir.
C) Yanlışlıkla gönderildiği için herhangi bir işlem yapılamayacağı sahibine bildirilir.
D) Hıfz edilerek herhangi bir işlem yapılmaz.

2860 SAYILI YARDIM TOPLAMA KANUNU

8. 2860 sayılı Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi yardım toplama şekillerinden biri değildir?

A) Belirli yerlere kutu koyma

B) Bankalarda hesap açtırma

C) Hisse senedi satma

D) Makbuz karşılığında

6245 SAYILI HARCIRAH KANUNU

9. Aşağıdakilerden hangisi 6245 sayılı Kanuna göre sürekli görev harcırahının hesaplanmasında başlangıç noktası olarak dikkate alınacak yerlerden biri değildir?

A) İlk defa veya yeniden memuriyete atanma halinde, atama sırasında fiilen bulunduğu yer

B) Bulunduğu yerden başka bir yere atananlara, eski görev yeri

C) Geçici görevle başka yerde bulundukları sırada başka yere atananlara, geçici görev yeri

D) Vekâleten başka yerde bulundukları sırada başka yere atananlara, eski görev yeri

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

10. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi il idare kurulu üyesi değildir?

A) Hukuk İşleri Müdürü

B) İl Müftüsü

C) İl Milli Eğitim Müdürü

D) Defterdar

ETİK MEVZUATI ve ETİK İLKELERİ

11. Aşağıdakilerden hangisi, 5176 sayılı Kanunla kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulunun kuruluş amaçları arasındadır?

A) Toplumda kadına karşı şiddetin önlemesine yönelik çalışmalar yapmak

B) Bürokratik yapının ihtiyaçlara cevap verebilir hale gelmesini sağlamak

C) Kurumlar arası koordinasyonu sağlayarak bürokratik işlemleri hızlandırmak

D) Kamu görevlilerinin uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek

KAMU HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA UYULACAK USUL ve ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

12. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'e göre başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Başvuru sırasında istenen formlar, idarenin internet sayfasında da yayımlanır.

B) İdarenin görevi gereği kendisinde bulunan bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden tekrar istenmez.

C) Başvuru sahibinden adli sicil kaydı istenir.

D) İstenen belgenin aslının getirilmesi halinde, belgenin fotokopisi, aslına uygunluğu kontrol edildikten sonra ilgili görevli tarafından isim ve unvan yazılarak tasdik edilir.

TÜRKÇE DİL BİLGİSİ

13. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) Çile, Necip Fazıl'ın eserlerinden biridir.

B) Bugün kaymakam erol bey törene katılamadı.

C) Gelecek ay, sayın Prof. Dr. Hasan Çalıkuşunun konferansı olacak.

D) 2005 Yılında Türk dil kurumunun 73. yılı kutlandı.

14. "Ahmet bütün yaz kitap okudu." cümlesinde "kitap" kelimesi, cümlenin hangi ögesidir?

A) Nesne

B) Özne

C) Zarf tümleci

D) Yüklem

15. Aşağıdakilerin hangisinde bağlaç olan "de/da" doğru olarak yazılmıştır?

A) Ali'de kutlamalara katıldı.

B) Heyet içerisinde Ahmet'te bulunmaktaydı.

C) Ailesi ile birlikte kendiside geldi.

D) Sana da kardeşine de bakarım.

16. Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) 2'inci B) 4'ncü C) 6'ıncı **D) 9'uncu**

YAZIŞMA KURALLARI

17. Tutanakla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Tutanağın en üst sağ köşesine tarih konur.

B) Üst ortaya "TUTANAK" ifadesi yazılarak başlanır.

C) Tutanak metni ile ilgililerin imzası ayrı sayfalarda olmalıdır.

D) Tutanak, bilirkişiler tarafından tutulur.

18. Bir resmi yazıda anlatılan konunun daha önceki evreleri aşağıdakilerin hangisi ile belirtilir?

A)Tarih **B) İlgi**

C) İmza D) Gönderilen makam

19. Üst ve alt makamlara birlikte gönderilen yazılar aşağıdaki ifadelerden hangisi ile bitirilir?

A) Arz ederim.

B) Arz ve rica ederim.

C) Bilgilerinize sunarım.

D) Rica ederim.

20. Yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak, dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Açıklama **B) Genelge**

C) İzahat D) Onay

HALKLA İLİŞKİLER ve DAVRANIŞ KURALLARI

21. Aşağıdakilerden hangisi halkla ilişkilerin temel ilkelerinden biri değildir?

A) Bütçe B) Dürüstlük

C) Arz-talep D) Yineleme

22. Halkla ilişkiler çalışmalarının, hedef kitlelere bilgi aktarmaya veya onları etkilemeye yönelik aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uygulama

B) Planlama

C) Değerlendirme

D) Bilgi toplama

23. Halkla ilişkiler çalışmalarının ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uygulama

B) Bilgi toplama

C) Planlama

D) Değerlendirme

24. Aşağıdakilerden hangisi halkla ilişkilerde kullanılan araçlardan biri değildir?

A) Radyo B) Televizyon

C) Gazeteler **D) Pazarlama**

BAŞKANLIK MEVZUATI

25. Aşağıdakilerden hangisi Din İşleri Yüksek Kurulu'nun görevlerinden değildir?

A) Dinî konularda karar vermek, görüş bildirmek ve dinî soruları cevaplandırmak

B) Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak

C) Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek

D) Kıraat ilmi ile ilgili çalışmalar yapmak ve arşiv oluşturmak

26. 633 sayılı Kanun'un "Hatalı ve noksan olarak basıldığı veya yayımlandığı Kurul tarafından tespit edilen mushaf ve cüzler ile sesli ve görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınları, Başkanlığın müracaatı üzerine, yayımın yapıldığı yer sulh hukuk mahkemesi kararı ile toplatılır ve imha edilir." **hükmünde geçen "Kurul" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu

B) Din İşleri Yüksek Kurulu

C) Yüksek Disiplin Kurulu

D) Atama ve Yer Değiştirme Kurulu

27. **Diyanet İşleri Başkanı'nın vereceği görevleri yapmak ve Başkana karşı sorumlu olmak üzere en fazla kaç Başkan yardımcısı atanabilir?**

A) 2

B) 3

C) 4

D) 5

28. **Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Vaizlik mesleği, adaylık döneminden sonra vaiz, uzman vaiz ve başvaiz kariyer basamaklarına ayrılır.

B) Kur'an kursu öğreticiliği; adaylık döneminden sonra Kur'an kursu öğreticisi, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve Kur'an kursu başöğreticisi kariyer basamaklarına ayrılır.

C) İmam-hatiplik mesleği; adaylık döneminden sonra imam-hatip, uzman imam-hatip ve başimam-hatip kariyer basamaklarına ayrılır.

D) Müezzin-kayyımlık mesleği; adaylık döneminden sonra müezzin-kayyım, uzman müezzin-kayyım, ve başmüezzin kariyer basamaklarına ayrılır.

29. **Hac ve umre seferlerinde seyahat acentalarına tahsis edilecek kontenjan oranı, aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?**

A) Hac ve Umre Kurulu

B) Bakanlar Kurulu

C) Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) Kültür ve Turizm Bakanlığı

30. **Diyanet İşleri Başkanlığı din hizmetleri sınıfına ait aşağıdaki kadrolardan hangisine atanmada yeterlik belgesi şartı aranmaz?**

A) Kur'an Kursu Öğreticisi

B) İmam-Hatip

C) Cami Rehberi

D) Müezzin-Kayyım

31. **633 sayılı Kanun ile,** "Başkanlığın insan gücü politikası ve planlaması konusunda çalışmalar yapmak, yaptırmak ve tekliflerde bulunmak" **görevi, Başkanlık birimlerinden hangisine verilmiştir?**

A) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

B) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

C) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

32. **633 sayılı Kanun ile,** "Başbakanlık, bakanlıklar ve Başkanlık birimlerinden gönderilen kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuat taslaklarını hukuki açıdan inceleyerek görüş bildirmek" **görevi, Başkanlık birimlerinden hangisine verilmiştir?**

A) Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

B) Strateji Geliştirme Başkanlığı

C) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

D) Hukuk Müşavirliği

BAŞKANLIK HİZMETLERİ

33. **Diyanet İşleri Başkanlığı'nca 2013 yılı Ramazan ayı için belirlenen ana tema aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kardeşlik Ahlakı ve Hukuku

B) Selam

C) Ramazan ve Komşuluk

D) Helâl Kazanç-Helâl Lokma

34. **Diyanet İşleri Başkanlığı'nca düzenlenen "Camiler ve Din Görevlileri Haftası" her yıl hangi tarihlerde kutlanmaktadır?**

A) 01 - 07 Eylül

B) 01 - 07 Ekim

C) 01 - 07 Nisan

D) 14 - 20 Nisan

35. **Aşağıdakilerden hangisi Kur'an tefsiri ile ilgili Başkanlığımızca yayımlanan bir eserdir?**

A) Tefhîmü'l-Kur'an

B) Fî Zilâli'l-Kur'an

C) Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri

D) Safvetü't-tefâsîr

36. Tutuklu ve hükümlülere din hizmetleri sunmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı ile hangi Bakanlık arasında protokol imzalanmıştır?

A) Adalet Bakanlığı

B) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Milli Eğitim Bakanlığı KUR'AN-I KERİM

37. "O halde, Rabbin için namaz kıl, kurban kes" mealindeki ayet aşağıdaki surelerin hangisinde yer almaktadır?

A) Kevser B) Kâfirûn C) Felak D) Tebbet

38. "Bir ibarenin lafzı değil de manası üzerinde düşünülmesi ve bir takım karinelerin değerlendirilmesi ile bir başka manaya ve hükme ulaşılmasına .... denir."

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mantûk

B) İktiza

C) Nesh

D) Mefhum

39. Aşağıdaki eserlerden hangisi tefsirle alakalı değildir?

A) Câmiu'l-beyan B) Mefâtihu'l-ğayb

C) el-Ümm D) et-Tahrîr ve't-Tenvîr

40. Bazılarına göre Kur'an'daki kelime ve cümlelerin ilk bakışta akla gelen zahirî anlamlarından başka bir de bâtınî mânaları vardır. Bu mânaya ulaşmak, bilgi birikimi ve tefekkür kabiliyetinin yanında ahlâkî olgunluğu da gerektirir.

Bu şekilde kalbe doğduğu kabul edilen ilham ve işaretlere dayanarak âyetlerin yorumlanması sonucu kaleme alınan tefsir çeşitleri aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

A) Dirayet tefsiri

B) İşarî tefsir

C) Konulu tefsir

D) Rivayet tefsiri

41. "Yedi göğü birbiriyle tam bir uygunluk içinde yaratan O'dur. Rahmân'ın yaratışın- da hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar çevir de bak; (kusur arayan) göz aradığını bula- madan bitkin olarak sana dönecektir." **(Mülk, 67/3) şeklinde meâli verilen ayette aşağıdaki hususların hangisine değinilmemiştir?**

A) Evrenin eksiksiz ve kusursuz yaratılışına

B) Varlık düzeninin gelişigüzel meydana gelmiş olamayacağına

C) Meleklerin konuşmalarını dinleyip onlardan bilgi sızdırmak isteyen şeytanların yıldızlardan çıkan parlak ışıklarla engellenmesine

D) Evrenin mükemmel işleyişinin üstün bir ilim ve kudret sahibinin yönetmesiyle mümkün olacağına

KELAM

42. Yüce Allah'ın "yaratmak, yok olanı yokluktan çıkarmak" anlamına gelen subuti sıfatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tekvîn

B) İrâde

C) Hayat

D) İlim

43. "Peygamberlerin akıllı, zeki ve uyanık olmaları" anlamına gelen sıfat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sıdk **B) Fetânet**

C) Tebliğ D) Emânet

44. "Peygamberlerde, nübüvvetten önce meydana gelen olağanüstü olay/hal" şeklinde tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kerâmet

B) İrhâs

C) Mucize

D) İstidrâc

45. "Allah'ın, var olmak için başka bir varlığa ihtiyaç duymaması" şeklinde tarif edilen sıfat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vahdâniyet

B) Bekâ

C) Kıyâm binefsihi

D) Muhâlefutun lil-havâdis

46. Hâricîlere göre, büyük günah işleyen kimse aşağıdakilerden hangisinin hükmüne tabi olur?

A) Münafık

B) Fasık

C) El-menzile beyne'l-menzileteyn

D) Kâfir

HADİS

47. "Yalan üzerine kasıtlı veya kasıtsız, ittifak etmeleri aklen mümkün olmayan bir topluluğun, yine kendisi gibi bir topluluktan rivayet ettiği haberdir." **tarifi aşağıdaki hangi hadis türüne aittir?**

A) Azîz

B) Mütevâtir

C) Meşhûr

D) Garîb

48. Hz. Ömer'in rivâyet ettiği bir hadiste; Hz.Peygamber'e İslâm, iman, ihsan, kıyâmet ve alametleri ile ilgili soruları soran aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Ebûbekir

B) Cebrâil

C) Hz. Ali

D) Hızır

49. "Allah Teâlâ buyurdu ki: 'Kim benim bir dostuma düşmanlık ederse, ben ona karşı harp ilan ederim. Hiçbir kulum bana kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir amelle yaklaşamaz. Nafile ibadetlerle de sürekli bana yakınlaşır, öyle ki sonunda ben onu severim; onu sevince de işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum; benden bir şey isterse istediğini ona veririm, bana sığınırsa onu mutlaka korurum." **kutsî hadisinde aşağıdakilerden hangisinedeğinilmemiştir?**

A) Farz ibadetlerin önemine

B) Nafile ibadetlerin kulu Allah'a yaklaştırdığına

C) Allah dostlarına yapılan düşmanlığın cezasına

D) Allah dostlarının hiç sıkıntı çekmeyeceğine

50. Hz. Peygamber devrini idrak etmiş, müslüman olarak Peygamber'i görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine müslüman olarak ölmüş kimseye verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tâbiîn

B) Muhadram

C) Sahabî

D) Etbâu't-tâbiîn

FIKIH

51. Zekatın vücub sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Malın artıcı olması

B) Malın üzerinden bir yıl geçmesi

C) Mala sahip olma

D) Zenginlik

52. Ramazan ayının içerisinde güneşin batmasıyla iftar eden ve bunun hemen arkasında ertesi gün oruç tutmak için niyet eden kişi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yaptığı niyet geçerlidir.

B) İmsak vaktine kadar yiyip içebilir.

C) Oruca niyet ettiği vakitten itibaren, yeme ve içmeyi terk etmelidir.

D) Herhangi bir sebepten dolayı imsakten önce niyeti geri alabilir.

53. **Aşağıdaki durumlardan hangisi orucu boz-maz?**

A) Ağız dolusu olmayan kusma

B) Cima etme

C) Bilerek su içme

D) İsteyerek ağza giren dolu tanesini yutma

54. **Temel ihtiyaçları dışında hiçbir mala sahip olmayan kişi hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Zekât alması haramdır.

B) Fitre vermesi vaciptir.

C) Zekat alması caizdir.

D) Kurban kesmesi vaciptir.

55. "Hac veya umre yapmaya niyet eden kişinin, diğer zamanlarda mubah olan bazı fiil ve davranışları belirli bir süre boyunca kendi nefsine haram kılması." **tanımını aşağıdakilerinn hangisi ile karşılamaktadır?**

A) Vakfe
B) Niyet
C) İhram
D) Telbiye

56. **Aşağıdakilerden hangisi haccın rüknüdür?**

A) Müzdelife'de vakfe yapmak

B) Şeytan taşlamak

C) Arafat'ta vakfe yapmak

D) Kurban kesmek

57. **Aşağıdaki kurban çeşitlerinden hangisinin hac menasiki ile bir ilgisi yoktur?**

A) Kıran

B) Hedy

C) Udhiyye

D) İhsar

58. **Aşağıdaki kusurlardan hangisi hayvanın kurban edilmesine engeldir?**

A) Doğuştan boynuzsuz

B) İki gözü kör

C) Şaşı

D) Doğuştan kuyruksuz

59. **Aşağıdakilerden hangisi yemin keffareti ile ilgili değildir?**

A) İki ay oruç tutmak
B) On fakiri giydirmek
C) Bir köle azat etmek
D) On fakiri doyurmak

60. "Bir kimsenin dinen yükümlü olmadığı ibadet cinsinden bir şeyi kendisi için vacip kılması." **tanımını aşağıdakilerden hangisi karşılar?**

A) Yemin **B) Adak** C) Ahd D) Birr

İSLAM MEDENİYETİ ve SİYER

61. **Kelile ve Dimne isimli eseri Pehlevîceden Arapçaya çevirerek yeni bir şekil veren ünlü mütercim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İbnü'l-Mukaffa

B) Ali Kuşçu

C) Fârâbî

D) Molla Fenârî

62. **İslam medeniyetinde çok ince işlenmiş küçük boyutlu resimlere ve bu tür resim sanatına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ebru

B) Tezhip

C) Minyatür

D) Hat

63. **İslam'ın doğduğu sırada İran-Sâsânî İmparatorluğunun resmî dini aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hristiyanlık
B) Yahudilik
C) Mecusîlik
D) Sabiîlik

64. **Cahiliye döneminde Allah'ın birliğine inanan, putperestliği reddeden ve Kureyş'in yanlış adet ve inançlarına karşı çıkan kişilere aşağıdaki isimlerden hangisi verilmiştir?**

A) Muhadram

B) Hanif

C) Sâbiî

D) Ehl-i Kitap

YAŞAYAN DÜNYA DİNLERİ

65. Allah'ın sıfatları gibi teolojik konularda akla ve muhakemeye daha fazla vurgu yapan yaklaşımlarıyla dikkat çeken mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eşarilik B) Cebriyye

C) Mutezile D) Selefilik

66. Hristiyanlara göre Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeden önce havarileriyle yediği son akşam yemeği anısına icra edilen sakrament aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vaftiz

B) Konfirmasyon

C) Evharist

D) Evlilik

67. Yahudiliğin yazılı kutsal metinlerine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mişna B) Gemara **C) Tanah** D) Veda

68. Sözlükte "gelenek" anlamına gelen ve Yahudi mistisizmini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tora **B) Kabala** C) Talmud D) Malkut

DİN EĞİTİMİ ve PSİKOLOJİ

69. Algılama, hafıza, düşünme gibi bilgi işlem süreçlerinin tipi ve yapısıyla, gözlenebilen davranışların türü ve özellikleri arasındaki ilişkiyi araştıran psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenomenolojik Yaklaşım

B) Davranışçılık

C) Nörobiyolojik Yaklaşım

D) Zihinsel Yaklaşım

70. Eserlerinde genel olarak insanın iç yaşantılarını konu edinmiş, dini bakış açısıyla bunları tahlile çalışmış, İslam psikolojisinin öncüsü sayılabilecek ve er-Riâye li Hukukillah adlı eserin müellifi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn Rüşd

B) Haris el-Muhasibi

C) İbn Haldun

D) İbn Batuta

71. Psikolojik danışma için tek görüşün yeterli olmadığını, çeşitli görüşlerden yararlanılarak danışma yapılması gerektiğini savunan psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gestalt

B) Eklektik

C) Davranışçı

D) Varoluşçu

72. Farabi insan nefsinin güçlerini düşünme, arzu etme, hayal ve duyum olmak üzere dörde ayırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ayrımdaki hayal gücünü ifade etmektedir?

A) el-Kuvvetü'l-mütehayyile

B) el-Kuvvetü'n-nüzûiyye

C) el-Kuvvetü'n-nâtıka

D) el-Kuvvetü'l-hassase

73. İnsanın doğuştan dinî bir kabiliyete sahip olarak dünyaya geldiğini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hitap B) Vefa C) Sabır **D) Fıtrat**

74. İlahi varlığın etkisini taşıyan ve mümini ondan haberdar eden sezgiler, duygular, duyumlar ve algılar "dinin genişlemesine boyutları"ndan hangisinin içinde yer alır?

A) İdeolojik Boyut B) İbadet Boyutu

C) Tecrübe Boyutu D) Zihnî Boyut

22. Belirli bir hizmetin üretilmesinde kullanılan, kullanımı sonucunda tükenen veya bir süre kullanıldıktan sonra ilk özelliklerini kısmen veya tamamen kaybederek bir daha kullanılamayacak duruma gelen malzemelere tüketim malzemeleri denir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi tüketim malzemeleri içerisinde yer almaz?

A) Giyecekler

B) Yiyecekler

C) İlaçlar

D) Otomobiller

KAMU HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA UYULACAK USUL ve ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

23. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'e göre başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Başvuru sırasında istenen formlar, idarenin internet sayfasında da yayımlanır.

B) İdarenin görevi gereği kendisinde bulunan bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden tekrar istenmez.

C) Başvuru sahibinden adli sicil kaydı istenir.

D) İstenen belgenin aslının getirilmesi halinde, belgenin fotokopisi, aslına uygunluğu kontrol edildikten sonra ilgili görevli tarafından isim ve unvan yazılarak tasdik edilir.

24. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'e göre, başvuru sahibinden adli sicil kaydı istenmesiyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Başvuru esnasında adli sicil kaydı istenir.

B) Yalnızca başvurunun form kullanılarak yapıldığı hâllerde adli sicil kaydı istenir.

C) Adli sicil kaydı ile ilgili beyanın doğruluğunu teyit için adli sicil belgesi istenir.

D) Adlî sicil kaydı istenmez; yazılı beyan yeterlidir.

TÜRKÇE DİL BİLGİSİ

25. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) Çile, Necip Fazıl'ın eserlerinden biridir.

B) Bugün kaymakam erol bey törene katılamadı.

C) Gelecek ay, sayın Prof. Dr. Hasan Çalıkuşu-nun konferansı olacak.

D) 2005 Yılında Türk dil kurumunun 73. yılı kutlandı.

26. "Ahmet bütün yaz kitap okudu." cümlesinde "kitap" kelimesi, cümlenin hangi ögesidir?

A) Nesne

B) Özne

C) Zarf tümleci

D) Yüklem

27. Aşağıdakilerin hangisinde bağlaç olan "de/da" doğru olarak yazılmıştır?

A) Ali'de kutlamalara katıldı.

B) Heyet içerisinde Ahmet'te bulunmaktaydı.

C) Ailesi ile birlikte kendiside geldi.

D) Sana da kardeşine de bakarım.

YAZIŞMA KURALLARI

28. Tutanakla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Tutanağın en üst sağ köşesine tarih konur.

B) Üst ortaya "TUTANAK" ifadesi yazılarak başlanır.

C) Tutanak metni ile ilgililerin imzası ayrı sayfalarda olmalıdır.

D) Tutanak, bilirkişiler tarafından tutulur.

29. Bir resmi yazıda anlatılan konunun daha önceki evreleri aşağıdakilerin hangisi ile belirtilir?

A) Tarih

B) İlgi

C) İmza

D) Gönderilen makam

30. Üst ve alt makamlara birlikte gönderilen yazılar aşağıdaki ifadelerden hangisi ile bitirilir?

A) Arz ederim.

B) Arz ve rica ederim.

C) Bilgilerinize sunarım.

D) Rica ederim.

HALKLA İLİŞKİLER ve DAVRANIŞ KURALLARI

31. Aşağıdakilerden hangisi halkla ilişkilerin temel ilkelerinden biri değildir?

A) Bütçe

B) Dürüstlük

C) Arz - talep

D) Yineleme

32. Halkla ilişkiler çalışmalarının, hedef kitlelere bilgi aktarmaya veya onları etkilemeye yönelik aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uygulama

B) Planlama

C) Değerlendirme

D) Bilgi toplama

BAŞKANLIK MEVZUATI

33. Diyanet İşleri Başkanı'nın vereceği görevleri yapmak ve Başkana karşı sorumlu olmak üzere en fazla kaç Başkan yardımcısı atanabilir?

A) 2

B) 3

C) 4

D) 5

34. Aşağıdakilerden hangisi Din İşleri Yüksek Kurulu'nun görevlerinden biri değildir?

A) Dinî konularda karar vermek, görüş bildirmek ve dinî soruları cevaplandırmak

B) Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak

C) Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek

D) Kıraat ilmi ile ilgili çalışmalar yapmak ve arşiv oluşturmak

35. 633 sayılı Kanun'un "Hatalı ve noksan olarak basıldığı veya yayımlandığı Kurul tarafından tespit edilen mushaf ve cüzler ile sesli ve görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınları, Başkanlığın müracaatı üzerine, yayımın yapıldığı yer sulh hukuk mahkemesi kararı ile toplatılır ve imha edilir." **hükmünde geçen "Kurul" aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu

B) Din İşleri Yüksek Kurulu

C) Yüksek Disiplin Kurulu

D) Atama ve Yer Değiştirme Kurulu

36. Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Vaizlik mesleği, adaylık döneminden sonra vaiz, uzman vaiz ve başvaiz kariyer basamaklarına ayrılır.

B) Kur'an kursu öğreticiliği; adaylık döneminden sonra Kur'an kursu öğreticisi, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve Kur'an kursu başöğreticisi kariyer basamaklarına ayrılır.

C) İmam-hatiplik mesleği; adaylık döneminden sonra imam-hatip, uzman imam-hatip ve başimam-hatip kariyer basamaklarına ayrılır.

D) Müezzin-kayyımlık mesleği; adaylık döneminden sonra müezzin-kayyım, uzman müezzin-kayyım, ve başmüezzin kariyer basamaklarına ayrılır.

37. Hac ve umre seferlerinde seyahat acentalarına tahsis edilecek kontenjan oranı, aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlenir?

A) Hac ve Umre Kurulu

B) Bakanlar Kurulu

C) Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) Kültür ve Turizm Bakanlığı

38. Diyanet İşleri Başkanlığı din hizmetleri sınıfına ait aşağıdaki kadrolardan hangisine atanmada yeterlik belgesi şartı aranmaz?

A) Kur'an Kursu Öğreticisi

B) İmam-Hatip

C) Cami Rehberi

D) Müezzin-Kayyım

39. **633 sayılı Kanun ile,** "Başkanlığın insan gücü politikası ve planlaması konusunda çalışmalar yapmak, yaptırmak ve tekliflerde bulunmak" **görevi, Başkanlık birimlerinden hangisine verilmiştir?**

A) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

B) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

C) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

40. **633 sayılı Kanun ile,** "Başbakanlık, bakanlıklar ve Başkanlık birimlerinden gönderilen kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuat taslaklarını hukuki açıdan inceleyerek görüş bildirmek" **görevi, Başkanlık birimlerinden hangisine verilmiştir?**

A) Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

B) Strateji Geliştirme Başkanlığı

C) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

D) Hukuk Müşavirliği

41. **633 sayılı Kanun ile** "Başkanlıkça düzenlenen yardım kampanyalarını organize etmek" **görevi, Başkanlık birimlerinden hangisine verilmiştir?**

A) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

B) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

C) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

D) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

42. **Aşağıdakilerden hangisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre mazeret sebebiyle yer değişikliği nedenleri arasında yer almaz?**

A) Eş durumu

B) Teftiş sonucu

C) Sağlık durumu

D) Can güvenliği

43. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde Diyanet İşleri Başkanlığı'na ait mevzuatın adı yanlış yazılmıştır?**

A) Kutlu Doğum Haftası ile Camiler ve Din Görevlileri Haftasını Kutlama Yönetmeliği

B) Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliği

C) Diyanet İşleri Uzman ve Uzman Yardımcılığı Sınav ve Atama Yönetmeliği

D) Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik

44. **Aşağıdakilerden hangisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'ne göre, "Görevde Yükselmeye Tabi Kadrolar" içinde yer almaz?**

A) Musahhih

B) Murakıp

C) Teberrukat Saymanı

D) Ayniyat Saymanı

45. **Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi grup ve sınıf hizmetinden sayılmaz?**

A) Yıllık, mazeret ve sağlık izinlerinin tamamı

B) Yurt içi ve yurt dışında, yılda toplam doksan günü geçmeyen geçici görev süreleri

C) Hizmet içi eğitimde başarılı geçen sürelerin tamamı

D) Aylıksız izinde geçirilen süreler

46. **Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliği'ne göre, aşağıdakilerden hangisi Kur'an kurslarının faaliyetleri içerisinde yer almaz?**

A) Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okumayı öğretmek

B) İbadetler için gerekli sûre, ayet ve duaları ezberletmek

C) Hz. Peygamber'in hayatı ve örnek ahlakı hakkında bilgiler vermek

D) Hacca gidecek vatandaşlar için seminerler düzenlemek

47. Başkanlığa ait aşağıdaki unvanlardan hangisinin atanması Başkanın teklifi üzerine Başbakan veya ilgili Bakan onayı ile yapılamaz?

A) Daire Başkanı

B) Dini Yüksek İhtisas Merkezi Müdürü

C) Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi

D) Başkanlık Müftüsü

48. Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre, aşağıdakilerden hangisi Atama ve Yer Değiştirme Kurulu üyeleri arasında yer almaz?

A) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü

B) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü

C) İnsan Kaynakları Genel Müdürü

D) Din Hizmetleri Genel Müdürü

BAŞKANLIK HİZMETLERİ

49. Diyanet İşleri Başkanlığı'nca 2013 yılı Ramazan ayı için belirlenen ana tema aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kardeşlik Ahlakı ve Hukuku

B) Selam

C) Ramazan ve Komşuluk

D) Helâl Kazanç-Helâl Lokma

50. Diyanet İşleri Başkanlığı'nca düzenlenen "Camiler ve Din Görevlileri Haftası" her yıl hangi tarihlerde kutlanmaktadır?

A) 01 - 07 Eylül

B) 01 - 07 Ekim

C) 01 - 07 Nisan

D) 14 - 20 Nisan

51. Aşağıdakilerden hangisi Kur'an tefsiri ile ilgili Başkanlığımızca yayımlanan bir eserdir?

A) Tefhîmü'l-Kur'an

B) Fî Zilâli'l-Kur'an

C) Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri

D) Safvetü't-tefâsîr

52. Tutuklu ve hükümlülere din hizmetleri sunmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı ile hangi Bakanlık arasında protokol imzalanmıştır?

A) Adalet Bakanlığı

B) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

C) İçişleri Bakanlığı

D) Milli Eğitim Bakanlığı

53. Diyanet İşleri Başkanlığı hangi tarihte kurulmuştur?

A) 3 Mart 1924

B) 15 Mayıs 1920

C) 30 Ekim 1927

D) 5 Nisan 1925

54. Aşağıdakilerden hangisi Diyanet İşleri Başkanlığı görevinde bulunmamıştır?

A) Lütfi DOĞAN

B) Kamil MİRAS

C) Prof. Dr. Mustafa Sait YAZICIOĞLU

D) Dr. Tayyar ALTIKULAÇ

55. "Dini Soruları Cevaplandırma Hattı" aracılığı ile bilgi almak isteyen bir kimse aşağıdaki numaralardan hangisini aramalıdır?

A) Alo 110

B) Alo 112

C) Alo 155

D) Alo 190

56. 2013 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan hadis külliyatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hadislerle İslam

B) Hadis Külliyatı Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi

C) Büyük Hadis Külliyatı

D) el-Lü'lüü ve'l-mercân

KUR'AN-I KERİM

57. Hz. Ebubekir zamanında mushaf haline getirilen Kur'an-ı Kerim, hangi halife zamanında çoğaltılmıştır?

A) Hz. Ali

B) Ömer b. Abdülaziz

C) Hz. Osman

D) Hz. Ömer

58.

I. Nasr

II. Kevser

III. İhlâs

IV. Mâûn

Resmi mushafa göre yukarıdaki sûrelerin sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) III - II - I - IV

B) I - II - III - IV

C) IV - II - I - III

D) II - IV - III - I

59. Başında "besmele" bulunmayan sûre aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevbe

B) Yûnus

C) Furkân

D) Tâhâ

60. "Muavvizeteyn" diye bilinen iki sûre aşağıdakilerden hangileridir?

A) Kevser-İhlâs

B) Fîl-Kureyş

C) Felak-Nâs

D) Kâfirûn-Nasr

61. Kur'an-ı Kerim'in en uzun sûresi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âli İmrân

B) Enfâl

C) A'raf

D) Bakara

KELAM

62. Peygamberlere vahiy getirmekle vazifeli melek aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cebrâîl

B) Mîkâîl

C) Azrâîl

D) İsrâfîl

63. Allah, peygamberlik ve ahiret ile ilgili inanılması gereken esasları doğrudan konu edinen ilim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fıkıh

B) Tasavvûf

C) Akâid

D) Hadis

64. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın zâti sıfatlarından biri değildir?

A) Vahdaniyet

B) Kıdem

C) Basar

D) Bekâ

65. Aşağıdakilerden hangisinin peygamber olup olmadığı hususunda görüş ayrılığı bulunmaktadır?

A) Hz. Musa

B) Hz. Lokmân

C) Hz. Hud

D) Hz. Şuayb

66. Aşağıdakilerden hangisi "ulü'l-azm" peygamberlerden biri değildir?

A) Hz. Nuh

B) Hz. Muhammed

C) Hz. Şit

D) Hz. İbrahim

HADİS

67. "Ameller ancak niyetlere göredir." hadisi daha çok aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmaktadır?

A) Cömertlik

B) <u>İhlas</u>

C) Amelde devamlılık

D) Doğruluk

68. Aşağıdakilerden hangisi "kütüb-i sitte" diye bilinen hadis kitapları içerisinde yer almamaktadır?

A) Sünen-i Tirmizi

B) <u>Sünen-i Dârakutnî</u>

C) Sünen-i İbn Mâce

D) Sünen-i Nesâî

69. Aşağıdakilerden hangisi makbul hadis çeşitlerindendir?

A) Metruk

B) Münker

C) Mevzu'

D) <u>Hasen</u>

70. Muttasıl veya munkatı bir senetle Hz. Peygambere isnad edilen söz, fiil ve takrirler aşağıdakilerin hangisi ile ifade edilir?

A) <u>Merfu'</u>

B) Mevzu

C) Mevkûf

D) Maktu'

FIKIH

71. Aşağıdakilerden hangisi, usul-i fıkhın tanımıdır?

A) İtikadi hükümleri inceleyen bilim dalıdır.

B) <u>Delillerden hüküm elde etme metodunu inceleyen bilim dalıdır.</u>

C) Ayet ve hadislerdeki kevnî durumları inceleyen bilim dalıdır.

D) İbadet konularını inceleyen bilim dalıdır.

72. Aşağıdaki fakihlerden hangisi Kitâbu'l-harâc eserinin sahibi olup Irak'ta doğmuş ve Abbasîler devrinde "kâdı'l-kudât" unvanı ile meşhur olmuştur?

A) İmam Muhammed

B) Esed b. Furat

C) Ahmed b. Hanbel

D) <u>Ebû Yusuf</u>

73. Teyemmüm yapmanın sebeplerinden birisi de suyu kullanmayı engelleyen, dinen geçerli bir mazeretin/engelin bulunmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu mazeretler arasında <u>sayılmaz</u>?

A) Su yolunda bir tehlikenin varlığı

B) Suyu elde etme araç ve gerecinin bulunmaması

C) <u>Zengin bir kimse için suyun rayiç bedelle satılıyor olması</u>

D) Suyu kullanmanın sağlık açısından tehlikeli oluşu

74.

I. Vücut hatlarını belli eden elbise ile kılınan namaz geçersizdir.

II. Normal durumlarda binek üzerinde nafile namaz kılmak caizdir.

III. Fecr-i kâzib, sabaha karşı doğuda tan yerinde ufuktan göğe doğru dikey olarak yükselen, piramit şeklinde, akçıl ve donuk bir beyazlıktır.

IV. "Fey-i zeval", "zeval vakti geçtikten sonra oluşan gölge" anlamına gelir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II

B) I ve III

C) <u>II ve III</u>

D) II ve IV

75. "Allah'ın farz kıldığı namazlara .... denir." **ifadesinde boş bırakılan yere gelebilecek en uygun kelime aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mesnûn

B) Nafile

C) <u>Mektûbe</u>

D) Tatavvu'

76. Erkeklerin avret mahallini örtmeleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi Hanefi mezhebine göre doğrudur?

A) **Diz kapağı, avret mahallinden sayılır.**

B) Avret mahalli, göbeğin üstünden başlar.

C) Avret mahalli sadece 'muğallaza' olan kısımdır.

D) Diz kapağı, avret mahallinden sayılmaz.

77. Aşağıdakilerden hangisi Cuma hutbesinin sahih olmasının şartlarındandır?

A) Kelime-i şahadet okunması

B) **Hutbenin Cuma namazından önce okunması**

C) Baston gibi bir şeye dayanarak okunması

D) Hutbeden önce iç ezan okunması

78. Teşrik tekbirleri aşağıdaki mezheplerin hangisine göre vaciptir?

A) Malikî

B) Hanbelî

C) **Hanefî**

D) Şafiî

79. Sehiv secdesi ile ilgili olarak aşağıda verilen hükümlerden hangisi yanlıştır?

A) **Namazın sünnetlerinden herhangi birini terk etmek, sehiv secdesini gerektirir.**

B) Namazın vaciplerinden birini terk etmek, sehiv secdesini gerektirir.

C) Namazın rükünlerinden birini tehir etmek, sehiv secdesini gerektirir.

D) Namazın rükünlerinden birini tekrar etmek, sehiv secdesini gerektirir.

80. Aşağıdakilerden hangisi mendup oruçlardan sayılmaz?

A) Zilhicce orucu

B) Pazartesi - Perşembe orucu

C) **Visâl orucu**

D) Davud orucu

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ (ÇÖZÜMLÜ TARAMA TESTİ)

1. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıda sayılanlardan hangisi Taşınır Kayıt Yetkilisinin görevlerindendir?

A) Satın alınan taşınırların muayene ve kabulünü yapmak.

B) Kayıtlarını tuttuğu taşınırların yönetim hesabını hazırlayarak Sayıştay'a vermek.

C) Kişilere zimmetli bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak.

D) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak

2.

I. Ambarlar arasında devir işlemlerinde

II. Dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında

III. İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişlerinde

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre,taşınır işlem fişi aşağıda sayılan hangi durumda düzenlenir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) I, II ve III

3. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, satınalma suretiyle edinilenlerin dışında kalan taşınırlar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası, düzenleme tarihini takip kaç gün içinde muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur?

A) 5 B) 10 C) 15 D) 20

4. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınır kayıt yetkilileri kim tarafından görevlendirilir?

A) Bağlı olduğu şube müdürünce

B) Gerçekleştirme görevlisince

C) Konsolide görevlisince

D) Harcama yetkilisince

5. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, ambardan taşınır talep edildiğinde kullanılan ve talepte bulunan birim yetkilisinin onayını taşıyan belgeye ne ad verilir?

A) Taşınır İstek Belgesi

B) Taşınır Geçici Alındısı

C) Zimmet Fişi

D) Taşınır İşlem Fişi

6. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, hangi durumda "Taşınır İşlem Fişi" düzenlenir?

A) Kişilerin kullanımına demirbaş verilmesinde

B) Zimmetle taşınır verilenlerin emekli olmasında

C) Esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında

D) Zimmetle taşınır verilenlerin hizmet yerlerinin değiştirilmesi durumunda

7. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, kullanılmaz hale gelme, yok olma veya sayım noksanı nedeniyle taşınırların kayıttan çıkışı nasıl yapılır?**

A) Zimmet fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

B) Taşınır istek belgesi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

C) Dayanıklı taşınırlar listesi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır

D) Kayıttan düşme teklif ve onay tutanağı ve taşınır işlem fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

8. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi Harcama Yetkilisinin taşınırlarla ilgili sorumluluk ve görevlerinden birisi <u>değildir</u>?**

A) Taşınırların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumludurlar.

B) Taşınırların hukuka uygun elde edinilmesinden sorumludurlar

C) Taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumludurlar

D) Kamu idarelerinin kendi kullanımları için imkânlarıyla ürettikleri taşınırların değerini tespit etmek

9. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşınır "geçici alındısı" hangi hallerde düzenlenir?**

A) Acilen zimmete taşınır verilmesi gereken hallerde düzenlenir

B) Taşınıra zarar verilmesi halinde taşınır kayıt kontrol yetkilisi tarafından düzenlenir

C) Muayene ve kabul işlemi derhal yapılmayan hallerde, taşınırların geçici olarak teslim alınmasında düzenlenir

D) Ambarın sayılmasından sonra taşınırlarda fazla çıkması durumunda düzenlenir

10. **Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre, aşağıdakilerden hangisi tüketim malzemeleri içerisinde yer almaz?**

A) Giyecek

B) Yiyecek

C) İlaç

D) Otomobille

11. **Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre, aşağıdaki hangi hâller için taşınır işlem fişi düzenlenir?**

A) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar için

B) Esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışları için

C) Satın alındığı andan itibaren tüketimi yapılan su, doğalgaz, kum için

D) Demirbaşların servislerince yapılan bakım ve onarımlarında kullanılan yedek parçalar için

12. **Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi işlem türüne göre taşınır işlemlerinde kullanılan belge ve cetvellerden <u>değildir</u>?**

A) İrsaliye Fişi

B) Taşınır Geçici Alındısı

C) Sayım Tutanağı

D) Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli

13.

I. Taşınırların hukuka uygun olarak kontrolünü sağlamak

II. Taşınırların kayıtlarının saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamak

III. Taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermek

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, harcama yetkilileri yukarıdakilerden hangilerinden sorumludurlar?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve III

D) I, II ve III

14. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, kasıt, kusur veya ihmal sonucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırların ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

A) Üst yönetici

B) Harcama birimi

C) Harcama yetkilisi

D) Taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri

15. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, dış temsilciliklerde taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri aşağıdakilerden hangisi tarafından görevlendirilir?

A) Misyon şefleri

B) Büyükelçi

C) Maliye Bakanlığı

D) Dışişleri Bakanlığı

16. "Taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır yönetim hesap cetvellerini konsolide görevlisine göndermek."

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, yukarıda belirtilen görev aşağıdakilerden hangisinin görev ve sorumlulukları arasında yer alır?

A) Harcama birimi

B) Taşınır kayıt yetkilileri

C) Üst yönetici

D) Harcama yetkilisi

17. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi, sorumlulukları altındaki ambarlarda bulunan taşınırları ve bunlara ilişkin kayıt ve belgeleri, yerlerine görevlendirilenlere devretmeden görevlerinden ayrılamazlar?

A) Harcama birimi

B) Harcama yetkilisi

C) Üst yönetici

D) Taşınır kayıt yetkilileri

18. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, kayıtlara alınış tarihi itibarıyla kaç yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırlar, bu taşınıra ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebilir?

A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

19. Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, taşıt ve iş makineleri haricindeki dayanıklı taşınırlar aşağıdaki belgelerden hangisi düzenlenmek suretiyle talep edilir?

A) Tesis, Taşıt İstek Belgesi

B) Taşınır Geçici Alındısı Belgesi

C) Zimmet Fişi Belgesi

D) Taşınır İşlem Fişi Belgesi

20.

I. Önceki yıldan devren gelen taşınırlar

II. Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar

III. Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre, yukarıdakilerden hangilerinin, miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilmesi zorunludur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

ÇÖZÜMLER

1. Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri

   Taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

   a) Harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmek.

   b) Muayene ve kabul işlemi hemen yapılamayan taşınırları kontrol ederek teslim almak, özellikleri nedeniyle kesin kabulleri belli bir dönem kullanıldıktan sonra yapılabilen sarf malzemeleri hariç olmak üzere, bunların kesin kabulü yapılmadan kullanıma verilmesini önlemek.

   c) Taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır mal yönetim hesap cetvellerini istenilmesi halinde konsolide görevlisine göndermek.

   d) Tüketime veya kullanıma verilmesi uygun görülen taşınırları ilgililere teslim etmek.

   e) Taşınırların yangına, ıslanmaya, bozulmaya, çalınmaya ve benzeri tehlikelere karşı korunması için gerekli tedbirleri almak ve alınmasını sağlamak.

   f) Ambarda çalınma veya olağanüstü nedenlerden dolayı meydana gelen azalmaları harcama yetkilisine bildirmek.

   g) Ambar sayımını ve stok kontrolünü yapmak, harcama yetkilisince belirlenen asgari stok seviyesinin altına düşen taşınırları harcama yetkilisine bildirmek.

   h) Kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak.

   i) Harcama biriminin malzeme ihtiyaç planlamasının yapılmasına yardımcı olmak.

   j) Kayıtlarını tuttuğu taşınırların yönetim hesabını hazırlamak ve harcama yetkilisine sunulmak üzere taşınır kontrol yetkilisine teslim etmek.

   k) Ambarlarında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikleri nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu olmak.

   l) Ambarlarını devir ve teslim etmeden, görevlerinden ayrılmamak.

   (MADDE 6)

   Cevap D

2. Taşınır İşlem Fişi (Örnek: 5; 5/A): İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere 5 örnek numaralı Taşınır İşlem Fişi düzenlenir. (MADDE 10)

   Cevap D

3. Taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satınalma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. (MADDE 30)

   Cevap B

4. Taşınır kayıt yetkilisi: Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen ve bu hususlarda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde taşınır kontrol yetkilisi ve harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri ifade eder. (MADDE 4)

   Cevap D

5. Taşınır İstek Belgesi (Örnek: 7): Bu Belge, ambardan taşınır talep edildiğinde kullanılır ve talepte bulunan birim yetkilisinin onayını taşır. (MADDE 10)

   Cevap A

6. Taşınır İşlem Fişi (Örnek: 5; 5/A): İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere 5 örnek numaralı Taşınır İşlem Fişi düzenlenir.(MADDE 10)

   Cevap C

7. Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı (Örnek: 10): Bu Tutanak, taşınırın kaybolma, çalınma ve fire gibi herhangi bir nedenle yok olması veya sayımda noksan çıkması; yıpranma, kırılma veya bozulma ya da teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya ayrılması ile canlı taşınırların ölmesi gibi nedenlerle kayıtlardan çıkarılmasını sağlamak amacıyla iki nüsha olarak düzenlenir. (MADDE 10)

   Cevap D

8. Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumludur. (MADDE 5)

Cevap D

9. Taşınır Geçici Alındısı (Örnek: 9): Bu Alındı, muayene ve kabul işlemi derhal yapılamayan hallerde, taşınırların geçici olarak teslim alınmasında düzenlenir. Alındının birinci nüshası taşınırı teslim edene verilir. Muayene ve kabul işleminden sonra kabul edilen taşınırlar için Taşınır İşlem Fişi düzenlenir ve bu Fişin tarih ve numarası geçici alındının dosyasında saklanan ikinci nüshası üzerine kaydedilir. (MADDE 10)

Cevap C

10. A, B ve C seçeneklerinde verilenler tüketim malzemeleri arasında yer almakta olup, Otomobiller dayanıklı taşınırlar arasında sayılmıştır.

Cevap D

11. Taşınır İşlem Fişi: İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere 5 örnek numaralı Taşınır İşlem Fişi düzenlenir.

İhtiyaç duyulduğunda kullanılmak üzere satın alınarak depolanan ya da arşivlenenler ile süreli yayınlardan ciltletilmiş olanlar hariç olmak üzere aşağıda sayılan hallerde Taşınır İşlem Fişi düzenlenmez.

1. Satın alındığı andan itibaren tüketimi yapılan su, doğalgaz, kum, çakıl, bahçe toprağı, bahçe gübresi ve benzeri maddeler,
2. Makine, cihaz, taşıt ve iş makineleri ile demirbaşların servislerince yapılan bakım ve onarımlarında kullanılan yedek parçalar ile doğrudan taşıtların depolarına konulan akaryakıt, likit gaz (LPG) ve yağlar,
3. Kısa sürede tüketilen mutfak tipi tüpler ve yangın söndürme tüplerine yapılan gaz dolumları ile yazıcı kartuşlarının dolumları,
4. Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile arşivlenme niteliği olmayan kütüphane materyalleri.
5. Bütçenin temsil ve tanıtma giderleri tertibinden makam için alınan yiyecek ve içecekler. (MADDE 10)

Cevap B

12. Taşınır işlemlerinde, işlem türüne göre aşağıda belirtilen belge ve cetveller kullanılır:

- Taşınır İşlem Fişi
- Taşınır Teslim Belgesi
- Taşınır İstek Belgesi
- Dayanıklı Taşınırlar Listesi
- Taşınır Geçici Alındısı
- Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı
- Ambar Devir ve Teslim Tutanağı
- Sayım Tutanağı
- Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli
- Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetveli
- Taşınır Hesap Cetveli
- Taşınır Kesin Hesap Cetveli
- Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetveli
- Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli
- Tesis Bileşenleri Cetveli

Cevap A

13. Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumludur. (MADDE 5)

Cevap D

14. Harcama yetkilileri, taşınırlara ilişkin işlem ve kayıtların usule uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol etmeye veya ettirmeye; kasıt, kusur veya ihmal sonucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırların ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir. (MADDE 5)

Cevap C

15. Dış temsilciliklerde taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri misyon şefleri tarafından görevlendirilir. (MADDE 6)

Cevap A

16. "Taşınırların giriş ve çıkışına ilişkin kayıtları tutmak, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenlemek ve taşınır yönetim hesap cetvellerini konsolide görevlisine göndermek." görevi taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları arasında yer alır. (MADDE 6)

Cevap B

17. Taşınır kayıt yetkilileri, sorumlulukları altındaki ambarlarda bulunan taşınırları ve bunlara ilişkin kayıt ve belgeleri, yerlerine görevlendirilenlere devretmeden görevlerinden ayrılamazlar.(MADDE 33)

Cevap D

18. Kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırlar, bu taşınıra ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebilir.(MADDE 31)

Cevap A

19. Taşıt ve iş makineleri haricindeki dayanıklı taşınırlar Taşınır İstek Belgesi düzenlenmek suretiyle talep edilir.(MADDE 23)

Cevap A

20. Taşınırların kaydı– (1) Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır. (1)

(2) Bu çerçevede;

a) Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b) Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c) Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar,

miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir. (MADDE 12)

Cevap D